Digitized by Google

352391 . Racc. Vill. H.119

PRAXIS AVREA ET QVOTIDIANA RERVM FORI ECCLESIASTICI

Complectens varias vtriuſque iuris

RESOLVTIONES

IN QVA QVICQVID IN CVRIIS ECCLESIASTICIS, & Secularibus frequentius occurrere ſolet, dilucidè, ac ſuccinctè continetur.

PRINCIPALITER AVTEM IN EA EXPLICANTVR, atque reſoluuntur præſentes materiæ, videlicet

Abbatum, Auditoris Cameræ, Bullarum, Canonicorum, Capituli Sede vacante, Clericorum,

Decimarum, Diſpenſationum, Eccleſiarum, Epiſcoporum, Excommunicationum, Exemptionum,

Exequutorum Apoſtolicorum, Fabricæ S. Petri de Vrbe, Immunitatum, Irregularitatum, Regularium, Remiſſionum delinquentium,

Rerum: Canonicarum, Ciuilium, Criminalium,

Teſtium, atque Vicariorum.

OPVS OMNIBVS CVRIIS, PRÆLATIS, OFFICIALIBVS, ET IVDICIBVS tam Eccleſiaſticis, quàm Secularibus, Cauſarum Patronis, cæteriſq; in vtroque foro verſantibus vtiliſſimum.

AVTHORE

IO. ALOYSIO RICCIO

Viro Patritio, & Canonico Neapolitano.

Cum triplici Indice, primus quidem materias ſub Reſolutionibus collocatas; ſecundus Argumenta Reſolutionum ipſarum; vltimus res notatu dignas facillimè, ac miro ordine demonſtrat.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO REGIO.

NEAPOLI, Ex Typographia Tarquinij Longi. MDCXIX.

Ego Alexander Ruſſus Canonicus Neapolitanus Sacræ Theologiæ Magiſter, & V. I. D. Deputatus vidi prædictum opus, illudq; cenſeo typis mandari poſſe, ſi videbitur Reuerendiſſimo Domino Generali Vicario.

Ioannes Longus Canonicus, & Curiæ Archiepiſcopalis Theologus vidit, & approbauit.

Imprimatur.
Alexander Boſchius Vicarius Generalis.

Digitized by Google

Illuſtriſs.ac Reuerendiſs. D.

D. PETRO CAMPOREO S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO.

IO. ALOYSIVS RICCIVS CANONICVS NEAP. F.

ID ſummi viri (Card. Ampliſſime) ſibi fere proprium arrogant, vt vel numquam, vel non ſemel, quin ſæpiſſime beneficentiæ ſuæ riuulos effundant in alios, & quos ſub fidem aliquando ſuſceperint, non facile deſerant. Itaq; difficilius eſt ſuſceptos abijcere, quam adijcere patrocinio. Ea enim eſt heroica optimatum diſciplina, atq; inſtitutio vitæ: vt in rebus omnibus difficile incipiant, difficilius etiam incepto deſinant. Iam pridem tuæ humanitatis amplitudinem ex Romanæ aulæ ſermonibus accepi, & in me ipſo reapte cognoui. Quam ob rem eamdem in me etiam cognitum iri in poſterum non eſt cur dubitem. plura extant ex me opuſcula tuo nomini quaſi numini magis, quam publicis præli litteris mandata; his enim litteratorum hominum oculis producta, à maleuolis inflicta vulnera non effugiunt, tui vero nominis tegmine effugiunt. Hinc factum puta, vt cum Rerum Eccleſiaſticarum Praxim typis mandare decreuerim, vel tuæ celſitudinis tutamine obſignatam, vel nullius nolim prodere. Illud enim Platonis ſemper mihi cordi fuit,& plane firmum, Pluri-

... poſſe neminem, & hæc mea fert natura, mal-
...atum, quam orbitatem. Itaq; cum te mihi Domi-
...optarim, nec debeo, & natura velle nequeo; nec
...nta in me tuæ lenitatis officia ſinerent, alium exquire-
re: nam, vt fatear, licet, cum te primum norim, auguſtos
illos mores, & maieſtatem reueritus ſim, & quodammo-
do expauerim, tamen amaui benignitatem, clementiam
amaui, & iam tum Epamynondæ dictum mihi perſua-
ſum volui, aliquando nempe viris magiſtratus illuſtrari:
nam ſi in te ſumma cum maieſtate; ſumma etiam lenitas
coniungitur; adeo quidem meritis ſactam purpuram, &
Romanum antecellis galerum, vt te ſacer murex, non tu
ſacro murice donatus videare exiguum habebis opus,
at laboribus editum non exiguis, quamuis tua maieſtate
indignum tua tamen lenitate non indignum. Accipe
igitur, & quod vt tuæ celſitudini parerem, tot lucubra-
tionibus parturij, partum foue, deuotum ne recuſes. Ipſe
verò quod ſupereſt, & pro virili, te Reip. Chriſtianæ bo-
no ſuperſtitem diutius opto, & quo tuis promeritis res
ipſa reſpondeat, Romanis ſacris Antiſtitem. Vale.

Digitized by Google

Ad Illuſtriſs. ac Reuerendiſs.

PETRVM CAMPOREVM

S. R. E. CARD. AMPLISS.

DVM tui latè ſtudioſa Syren
Voce Tyrrhenis modulata ripis
Concinit ROMAE decus, & galeri
Diuitis oſtrum.
Euocat Nymphas pelago canoras
Quæ choros vdis agitare regnis
Gaudeant, & te reſonare ſacro
Nomine, PETRE
Euocat Cycnos, alit ipſe quotquot
Amne Sebethus: micat inter illos
RICCIVS, Phœnix velut inter omnes.
Luce volucres.
Sume tu noſtri monumenta RICCI
Quæ docet longis referenda ſeclis
Non niſi hac Praxis viget, & ſacra te
Præſide, leges.

Proſperi Antonij Zizza Sacerdotis,
Academici Otioſi.

IO. ALOY-

IO. ALOYSIO RICCIO VIRO PATRITIO NEAPOLITANO,
Canonico Religioſiſſimo, ac præcipuè Neapolitanæ Archiepiſcopalis Curiæ, Luminari inextincto.

PROSPERI ANTONII ZIZZAE PVBLICI RETHORICES, ac politiorum literarum Neapoli profeſſoris, ex Ill. Otioſorum Neap. Academia.

O D E.

AD maiora rei commoda publicæ
Te natum, ſtudijs vtilioribus
Quis, doctiſſime, RICCI.
Demens inficiabitur?
Leges è tenebris tu reuocas ſuis
Scribens tam facilis dogmata praxeos
Scribens abdita legum,
Quæ ſeruant Patriam, ac regunt.
Iam flores Equitum clara Neapolis
Aptos ad ſtudij gymnada Martij
Claros protulit armis,
Et magnos animo viros.
Nutriuit ſtudijs docta Poetices
Iam Sannazarios, iam Lepidos Rotas,
Et quoſcunq; perennis
Tollet Fama polo frequens.
En gignit quoque nunc legibus inclytos,
Et ſacræ Sophiæ lumina, teq. vir
Præſtantiſſime RICCI,
Lumen legibus & tuis.
Iam viuas igitur ſecula Neſtoris
Vt proſis patrijs legibus, & tuis
Proſis clarior orbi,
Proſis Eccleſiæ Dei.

EIDEM.

IO. DOMINICVS BOVE, CARMEN.

SEmper ſacrarum maiora Aenigmata legum
Soluis, & Interpres Romani oracula Iuris
Iam profers maiora: tuis virtutibus orbem, &
Doctrina illuſtras, ceu matutinis eoa
Delius offuſas perluſtrat lampade terras
Num quoq; legalem fers clara in lumina praxim
Expectat maiora tuæ de lumine mentis
Orbis, & æternum celebret per ſecula nomen.

IO. DO-

IO. DOMINICVS BOVE NEAP.
LECTORI.

CVM ſuperioribus menſibus ſupremam impoſuiſſem manum cudendis operibus, præſertim verò priori parti Deciſionum Curiæ Archiepiſc. Neapol. ab Io. Aloyſio Riccio Viro Patritio, & ad communem vtilitatem nato, Religioſiſſimo Neapolitanæ Cathedralis Eccleſiæ Canonico compilatarum, meminiſſe potes (Riccij Lector ſtudioſe) me tibi breui præludio narraſſe, Deciſiones eas non adhuc in ordinem diſtributas, confuſas iam cum ſua Variarum Reſolutionum Praxi adinuentas; quam ſeparatim ab ijs non longo temporis interſtitio me tibi oblaturum pollicebar: ne tarditatem incuſes, & Riccij operum deſiderio diutius contabeſcas, en promiſſionis memor, nec tardus dilator, trado. Qua quidem in re omnia tibi præſtitimus induſtriæ monumenta, præter vnum (ni mea me fallit opinio) quod ſuis Praxis illa deſtituta titulis non præfert materias, de quibus agit. In quo tua me excuſabit humanitas. Adeo enim facundus eſt Author (in eo enim dices omne legum ærarium reconditum) vt ne titulos quidem præmiſerit, & ea omnia, quæ in ſua priori Praxi iam edita diligentius confecit, nec eas ego materias ſub titulis collocaui. Huic tamen rei Argumentorum, & Notabilium copioſis indicibus ſatisfeci, ita vt prima voluminis tractatione materias tibi ſe ſponte offerentes omnes in vnum redactas, quaſi ſub communibus locis aſpicies. Interea benigno vultu opus hoc accipe, quo non aliud præſtantius prodijt, eo fruere, Auctoriq; bona precare, vt diu viuat Chriſtianæ Reipublicæ profuturus cum inter Scriptores tempeſtatis noſtræ in legali hac ſcientia principem, vt omnibus innoteſcit, obtinet locum. Vale. meamq; qua tantum valeo, diligentiam, ſtudioſiſq; inſeruiendi ſtudium ne contemnas.

ELENCHVS MATERIARVM,

ſub ſequentibus Reſolutionibus tractatarum.

ABBATVM Reſol.96.270.289.290.291.295.300.301.303.304.436.

AVDITORIS CAMERÆ Reſolut. 339. 340. 341.342.343.344.345.

BVLLARVM Reſol.25. 26. 32. 38. 101.102.103. 117.124.128.186.191.205.207.218.219.245.325. 331.354.368.415.426.493.

CANONICORVM Reſol.39.51.58.137.193.238 239.263.349.362.363.385.397.488.

CAPITVLI Sede vacante Reſol.98.106.118.130 222.243.247.248.249.257.280.281.

CLERICORVM Reſol.59.100.104.105.112.119. 121.167.172.183.223.224.251.264.265.292.329 356.358.359.371.390.391.393.404.406.413.435. 438.439.442.458.476.478.483.486.

DECIMARVM Reſol.57.69.90.109.111.115.120 153.160.161.197.227.244.252.323.336.

DISPENSATIONVM Reſol.16. 17. 31. 64.125. 129.136.156.164.195.221.226.240.271.294.360 369.392.410.446.457.

ECCLESIARVM Reſol.46.317.405.423.

EPISCOPORVM Reſol.2.21.23.24.126.165.175 176. 182. 184.192.199.201.203.206.210.214.220. 234.236.246.260.273.274.306.313.350.352.357. 365.396.399.460.475.

EXCOMMVNICATIONVM Reſol.1.15.19.45 65.162.177.181.198.204.211.228.241.310.333.355 394.408.419.438.453.472.

EXEMPTIONVM Reſol.30.41.43.250.269.279

EXEQVVTORVM Apoſtolicorum Reſol. 92. 122.189.258.287.288.296.297.299.305.424.425. 432.433.

FABRICÆ S.Petri de Vrbe Reſol.353.361. 370. 374.375.376.377.378.379.380.381.416.420.421.

IMMVNITATVM Reſol. 3.4.8.9.10.12.13.42. 53.66.67.157.276.309.328.429.430.

IRREGVLARITATVM Reſol.40.134.272.298 311.407.412.

REGVLARIVM Reſol. 20. 95. 97.114.185.190. 194.202.332.347.401.

REMISSIONVM delinquentium Reſol.44.54.55 71. 72. 73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85. 86.87.88.89. 139.141.142.143.145.146.147.148. 149.150.151.

RERVM Canonicarum Reſol.5. 7. 11. 33.35.49. 50. 60. 68.70.91.93.94.107.108.110.127.131.135. 155. 158.166.168.171.179.196.200.208.209.217. 229.237.253.254.266.277.278.285.293.314.318. 327.337.348.367.372.382.383.386.389.402.403 411.417.427.437.444.445.447.448.449.450.452. 454.455.459.462.463.464.465.466.470.473.474. 479.480.481.482.485.487.489.490.492.494.

RERVM ciuilium Reſol.14.22.29.34.48.62.123. 133.138.152.154.163.173.174.187.225.242.256.267. 268. 282.283.286.302.307.308.312.315.319.320. 321.322.330.334.338.366.384.387.395.409.418 422.428.431.434.441.443.456.461.467.468.484 491.

RERVM criminalium Reſol. 6. 27. 28.36.37.47. 52. 56.61.63.132.170.178.255.275.324.325.335. 346.364.373.388.398.414.440.477.

TESTIVM Reſol.140. 144. 188. 212.213. 215.216. 230.231.232.233.259.451.

VICARIORVM Reſol.18. 99.113.116.159.169.180. 235.261.262.284.316.351.400.469.471.

INDEX

INDEX ARGVMENTORVM RESOLVTIONVM,

A IO. DOMINICO BOVE NEAPOLITANO Alphabetica Serie Diſpoſitus.

A

Abbas habens iura Epiſcopalia, an dicatur habere dignitatem. Reſol. 270.fol.154.col.1.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit diſpenſare, vt quis ſtudendo non ordinetur. Reſol. 289.fol.164.col.2.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit dare licentiam Prædicatoribus ad prædicandum in ſuo diſtrictu, Reſol. 290. fol. 165.col.1.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit remittere denunciationes in cauſa matrimonij, Reſol. 291.fol.165.col.2.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit dare dimiſſorias ſubditis ſuis ad recipiendos Sacros Ordines, Reſol.295.fol.169. col.2.

Abbas habens iura Epiſcopalia poteſt dare licentiam alieno Epiſcopo exercēdi pōtificalia in ſuo diſtrictu, Reſol. 300. fol. 174.col.1.

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit ſubditos ſuos viſitare, Reſol. 301. fol. 174. col.2.

Abbas habens iura Epiſcopalia eſt exequutor vltimarum voluntatum, Reſol. 303. fol.176.col.1.

Abbas, an poſſit diſpenſare iuxta tradita per Concil. Trident. ſeſſ.23.cap.6. Reſol. 304.fol.176.col.2.

Abbas gaudere non debet ſpolio Monachi, quem à Cœnobio expulit, alimenta ei denegando, Reſol. 436. fol.273.col.2.

Abbatis poteſtas in quibus conſiſtat, Reſol. 96.fol.60.col.1.

Abbatiſſa, an teneatur deputare Vicarium, vbi beneficium curatum vnitur eius Monaſterio, Reſol.293.fol.166.col.2.

Abſens cauſa ſtudij, num poſſit percipere diſtributiones, Reſol. 70.fol. 44. col. 2.

Abſens propter infirmitatem, an & quando percipere valeat diſtributiones quotidianas, Reſol.444.fol.278. col.1.

Abſentes, an ſint vocandi in actu Capituli, vel Vniuerſitatis, Reſol. 257. fol. 146. col.2.

Abſolutio ab excommunicatione, quando eſt impartienda, Reſol.15. fol.11. col.2.

Abſolutio ab excommunicatione ob violatam Eccleſiæ immunitatem, ad quem ſpectet, Reſol.333. fol.200.col.2.

Actiones perſonales in foro conſcientiæ, quanto tempore præſcribantur, Reſol. 91.fol.57.col.1.

Aetas alicuius, per quem veniat probanda, Reſol. 456.fol.289.col.2.

Aetas quæ ſit neceſſaria ad conſequendum Canonicatum, Reſolut. 239. fol. 138. col. 2.

Agenti poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus, quid incumbat probare, Reſol. 479. fol.311.col.2.

Alienari, an poſſint bona Confraternitatis, non ſeruata forma Extrauag. ambitioſę, Reſol. 372.fol.226.col.1.

Alienatio rei Eccleſiæ, an poſſit fieri conſenſu Canonicorum præſentium, vel abſentes etiam ſint vocandi, Reſolut. 417. fol.259. col.1.

Alimenta quando taxantur, vt præſtentur debitoribus pauperibus carceratis, an ſit habenda ratio eorum nobilitatis, Reſol. 34.fol.22.col.1.

Alimenta vſque ad quam quantitatem ſunt præſtanda implorantibus beneficium capit. Odoardus, Reſol. 422. fol. 262. col. 1.

Alimenta clericorum, quæ congrua dicantur, vt ex fructibus bonorum Eccleſiæ ea conſequi poſſint, Reſolut. 439. fol. 274.col.2.

a Anima-

Animalia, vulgò (*locuſtæ*) an poſsint excommunicari, reſol.408.fol.251. col.1.
Apoſtatis quæ prohibentur, reſol. 97. fol. 60.col.2.
Apoſtolorum,qui per appellantes poſtulari poſſunt materia explanatur, reſol.315. fol.187.col.1.
Appellari ad Metropolitanum, an verò ad Summum Pontificem debeat, quando appellatur ab Epiſcopo procedente in cauſa ex commiſsione ſibi facta à lege, vel canone, tamquam ſedis Apoſtolicæ delegato, reſol.449.fol.283.col.1.
Appellatio non admittitur à Decretis viſitationis, reſol.7.fol.4.col.2.
Archiepiſcopus, an poſsit exercere pontificalia in ſua prouincia, abſque licentia ſui Suffraganei,reſol.234.fol.136.col.2.
Archiepiſcopus, an valeat habere Baldachinum in Eccleſijs exemptis, & vtrum poſsit eum impedientes excommunicare, reſol.313.fol.186.col.1.
Archipresbyter, an habeat aliquam iuriſdictionem in ſuos Parochianos,clericos, & Sacerdotes,eos ſcilicet puniendi, caſtigandi, vel aliud faciendi, reſol. 93. fol.58.col.1.
Archipresbyteri Eccleſiarum Cathedraliũ, an poſsint eſſe Exequutores gratiarum Apoſtolicarum,reſol.287.fol.163.col.2.
Argumentum de maiori ad minus, an locũ habeat in diſpenſationibus, reſol. 17. fol.12.col.2.
Argumentum à matrimonio ſpirituali ad carnale valet.Sed declaratur,reſol.464. fol. 296.col.1.
Arma non apta ad nocendum, an comprehendantur ſub ſtatuto prohibente armorũ aſportationẽ, reſol.388. f.237.col.1.
Aſſaſsinium ad effectum, vt cenſeatur probatum quæ dicantur probabilia argumenta, reſol. 36.fol.24.col.1.
Aſſenſus Apoſtolicus,an requiratur in alienatione rerum Eccleſiæ exigui valoris, & quæ citatio requiratur ad hoc vt quis incurrat pœnas extrauag. ambitioſæ, reſol.383.fol.233.col.1.
Aſſenſus Apoſtolicus conceſſus ad tempus alienandi bona Eccleſiæ pro neceſsitatibus contingentibus, an extendatur vltra tempus,reſol.481.fol.314.col.1.
Auditor Cameræ eſt exequutor omnium gratiarum Apoſtolicarum, reſol. 339. fol.204.col.2.
Auditor Cameræ eſt legitimus exequutor litterarũ pẽſionis,reſol.340.f.205.col.2.
Auditor Cameræ eſt exequutor ſententiarum ab Auditoribus Rotæ decretarum, reſol.341.fol.208.col.1.
Auditor Cameræ eſt ordinarius, & perpetuus exequutor obligationum in forma cameræ factarũ,reſol.342.f.208. col.1.
Auditor Cameræ poteſt procedere contra turbantes legitimos poſſeſſores beneficiorum,reſol.343.fol.208.col.2.
Auditor Cameræ poteſt decernere monitoria contra debentes ſalaria Officialibus, reſol.344.fol.208.col.2.
Auditor Cameræ, quando allegari poteſt ſuſpectus,reſol.345.fol.209.col.1.
Auocationi cauſæ in prima inſtantia à Tribunali Epiſcopi lapſo biennio quãdo locus ſit,reſol.334.fol.201.col.1.

B

Beneficiatus non poteſt eſſe miles, reſol.277.fol.158.col.1.
Beneficiatus,an teneatur probare de iuſto titulo prædeceſſoris,qui beneficiũ eidem renunciauit,reſol.327.fol.196.col.2.
Beneficiatus tenuiſsimi beneficij, an teneatur ad reparationem Capellæ eiuſdem beneficij, reſol.476.fol.308.col.2.
Beneficia ſecularia, quo caſu conferri poſſunt regularibus,reſol.332.f.199.col.2.
Beneficij collatio facta clerico,qui tempore acceptationis erat excommunicatus, an valeat, reſol.314.fol.186.col.2.
Beneficij valor, quomodo probetur, reſol. 454.fol.287. col.2.
Beneficiorum permutatio, an ob læſionem reſcindi poſsit, reſol.463.fol.295.col. 1.
Beneficiorum collatio, intra quod tempus acceptari debeat,reſol.474.f. 307.col.1.
Beneficiorum inæqualitas,an ſit per ſe ſufficiens ad reſcindendam permutationem, reſol.480.fol.313.col. 1.
Beneficiũ dicitur vacare in Curia, quando procuratoriũ factũ eſt in partibus ad reſignan-

ſignandũ in Curia,& locus renunciarionis attendi ſolet, reſol.266.f.150.col.2.
Beneficium cum ſemel in Curia vacauit, an & quando poteſtas ad Ordinarium redeat,reſol.278.fol.158.col.2.
Beneficium curatum, an poſſit vniri Monaſterio Monialium in ſpiritualibus,& temporalibus,reſol.285.fol.161.col.2.
Beneficium,an poſſit conferri clerico irregulari,reſol.404.f.248.col.j.
Beneficium, an poſſit licitè conferri clerico aleatori,reſol.119.f.74.col.j.
Beneficium vacans de iure,& non de facto, an poſſit conferri, reſolut.158. fol. 95. col.2.
Birroarijs dicentibus cœpiſſe reum in loco non ſacro, an reo dicenti ſe captum in loco ſacro, ſit credendum,reſol.42.f.28 col.j.
Blaſphemus hæreticalis, an gaudeat immunitate eccleſiaſtica, reſol.9 f.6.col.j.
Bulla Pij IV.de ſocietate officiorũ loquens, quãdo Officialis teneretur principaliter, vel ſubſidiaria erga creditores. declaratur, reſol.331.f.199.col.j.
Bulla Sixti V.incipiens Prouida, an locum habet in Capitulo Eccleſię Cathedralis, reſol.354.fol.214.col.j.
Bulla Clementis VIII.prohibens Regularibus elargitionem, an locum ſibi vẽdicet in dantibus eleemoſinam, reſol.25.f.17. col.j.
Bulla Pij V. contra naturales etiam legitimatos edita,an comprehendat filiam ſpuriam clerici, reſol.32. f.20.col.2.
Bulla Gregorij XIII. de præcedentia inter Fratres mendicantes, quomodo intelligatur, reſol.101.f.63.col.j.
Bulla Greg.XIII.de præcedentia inter Fratres mendicanres, vt illi præcedant, qui priores ſunt in loco, an habeat locum in prioritate vnius horæ, vel diei, reſolut. 103.f.65.col.j.
Bulla Iulij III. circa acquiſitionem fructuũ beneficiorum ab hæredibus beneficiati, an procedat in penſionibus. reſol. 117. f.72.col.2.
Bulla in forma pauperum quid ſit.reſol.124 f.77.col.2.
Bulla Pij V. circa reſignationes in manibus Ordinarij, an habeat locum in beneficijs, quæ reſignantur ad effectum vniendi fabricæ Eccleſiæ. reſol.128.f.79.col.2.
Bulla cœnæ Domini contra accipientes bona naufragantium, in quibus limitatur. reſol. 191.f.114.col.j.
Bulla quando dicatur expedita. reſol.218. f.129.col.j.
Bulla Sixti V. contra clericos incedentes abſq; habitu, & tonſura, an requirat iudicis declarationem. reſol.245.f. 141. col.2.
Bulla cœnæ Domini c.17. contra vſurpantes iuriſdictionem eccleſiaſticam, in quibus verificetur. reſol.415.f.258.col.j.
Bullarum amiſſio, an poſſit probari per teſtes. reſol.219.f.129.col. 2.
Bullæ Sixti V. circa vaniloquia Aſtrologorum ratio. reſol.186.f.111.col.2.
Bullæ Clementis VIII.de nullitatibus non attendendis. ratio. reſol.426. fol.264. col.2.
Bullæ appellationum, in quibus apponitur clauſula (*abſque præiudicio exequutionis, vel parito breui*) intellectus. reſol.433. fol.271.col.2.

C

Canonicatum impetrans, an teneatur facere mentionem de præbenda.reſol. 58.f.37.col.2.
Canonicatus Cimiliarcalis Eccleſiæ Cathedralis Neap. collatione facta à Summo Pontifice cum aſſertione quod ſit dignitas, an ſit probatum eſſe dignitatem. reſol.94.f.59.col.j.
Canonici, an comitari debent Epiſcopum in proceſſionibus. reſol.51.f.33.col.2.
Canonici, an teneantur habere ordines ſacros. reſol.238.f.138.col.2.
Canonici, an poſſint eſſe Conſeruatores. reſol.349.f.211.col.j.
Canonici præſentia ſola in Choro, an ſufficiat ad lucrifaciendũ diſtributiones quotidianas. reſol.362.f.219.col.2.
Canonicus, an poſſit optare in Eccleſijs, vbi adeſt conſuetudo. reſol.193. f.114. col.2.
Canonicus ſupernumerarius authoritate

 Apo-

Apoſtolica creatus, an habeat locum in Choro, & vocem in Capitulo, ad hoc vt nihil iuris in poſſeſſorio acquirat. reſol. 263. f.149.col.j.

Canonicus qui abſq; aliqua cauſa nõ intereſt diuinis vltra ammiſſionem diſtributionum quotidianarum, an peccet mortaliter. reſol.363.f.220.col.2.

Canonicus excommunicatus ob non ſolutionem pẽſionis intra terminum propter eius paupertatem, an ſi poſtea abſoluatur, recuperet diſtributiones quotidianas. reſol.385.f.235.col.j.

Canonicus qui non eſt in ſacris, an valeat optare. reſol.488.f.319.col.2.

Capituli poteſtas, an penes præſentes reſideat, licet ſint duæ partes. reſol. 247. f.142.col.2.& reſol.280.f.159.col.2.

Capituli minori parti contra maiorem, quę actum à iure reprobatum facit reclamare, ſeu contradicere, & proteſtari an liceat. reſol.249.f.143.col.2.

Capitulum Eccleſiæ, an ex ſolis Canonicis conſtet. reſol.39.f.26.col.2.

Capitulum ad effectum vt poſſit intra annũ dare litteras dimiſſorias, arctati qui dicantur. reſol.98.f.61.col.2.

Capitulum ſede vacante, an poſſit intra annum concedere dimiſſorias pro prima tonſura. reſol.106.f.66.col.2.

Capitulum ſede vacante, an ſuccedat in caſibus in quibus à Sac. Conc.Trid. datur facultas Epiſcopo, quod procedat vti Delegatus. reſol.118.f.72.col.j.

Capitulum ſede vacante, an habeat priuilegium cognoſcendi cauſas in prima inſtãtia ex vi Cõc.Trid.reſol.130.f.80.col.2.

Capitulũ ſede vacante, an poſſit concedere Indulgentias. reſol.222.f.130.col.2.

Capitulum ſede vacante, an poſſit præſtare authoritatem permutantibus beneficia. reſol.243.f.140.col.2.

Capitulum ſede vacante, an ſuccedat in ijs, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis. reſol.248. f.143.col.j.

Capitulum, an poſſit cõmittere vices ſuas. reſol.281.f.160.col.j.

Cautionis de benè viuendo nonnulla practicabilia. reſol.395.f.242.col.2.

Celebrans poſt factam alienationem rerum Eccleſiæ abſq; ſolemnitate Extrauagan. ambitioſæ, an contrahat irregularitatem ante declarationem.reſol.272.f.155 col.j.

Cenſus, an poſſit redimi pro parte. reſolut. 282.f.160.col.2.

Citationis copia, an debeat dari citato. reſolut.242.f.140.col.2.

Citationum ab Vrbe venientium praxis. reſol. 174.fol.106.col.2.

Citatus à Iudice coram quo poteſt petere remiſſionem cauſæ, an cõparere debeat ad petendum dictam remiſſionem. reſol. 148.f.90.col.j.

Citatus ſi reſpondit in citatione ſe nolle venire, an ſit amplius citandus.reſol.418 f.259.col.2.

Clauſula (*amoto quolibet illicito detentore*) quid operetur. reſolut. 330. fol.198. col.2.

Clauſula (*quorum tenores*) quid operetur. reſol.368.f.223.col.2.

Clauſula (*motu proprio*) an auferat ſubreptionem in præiudicium tertij. reſol.490. f.320.col.2.

Clauſulæ (*ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum*) effectus. reſol.432.fol.271. col.j.

Clerici, an poſſint condemnari ad triremes pro grauibus delictis. reſol.104. fol.65. col.2.

Clerici ordinari abſque examine, pœna. reſol. 371.f.225.col.2.

Clerici coniugati habitus. reſol. 390. fol. 238.col.j.

Clerici receptatores hæreticorum, an cenſentur priuati ipſo iure beneficijs. reſol. 478.f.310.col.2.

Clerici, an poſsint pro alijs fideiubere. reſol. 483.f.315.col.2.

Clerico obtinenti Confratantiam ſufficientem ad victum, an poſsit alia conferri. reſol.359.f.217.col.2.

Clerico comparrono cum alijs laicis, in pręſentando quodnam tempus debet attendi, ſcilicet quadrimeſtre quod competit laicis, vel ſemeſtre competens clerico. reſol.458.f.290.col.2.

Cleri-

Clericorum appellatione, qui veniāt, reſol. 292. fol. 166. col. 1.
Clericorum decedentium abſq; conſanguineis, bona ad quos perueniāt, reſol. 387. f. 236. col. 2.
Clericus qui habet beneficium ſufficiēs ad eius victum, ſi aliud adipiſcatur, an poſſit illud idem renunciare cum penſione, reſol. 100. f. 62. col. 2.
Clericus promotus ad ordinem ſacrum ante æratem, an poſſit priuari beneficijs, reſol. 105. f. 66. col. j.
Clericus, an priuetur priuilegio clericali, ob pręſtitam ſeruitutem laico, reſol. 112. fol. 69. col. 2.
Clericus filiusfamilias, an habeat Macedonianum, reſol. 121. f. 75. col. 2.
Clericus delinquens, an remittatur ſi habeat ſolum titulum beneficij abſq; redditu, reſol. 142. f. 87. col. 2.
Clericus habens fratantiam, & delinquens, an ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico, reſol. 151. f. 92. col. j.
Clericus, an teneatur de bonis patrimonialibus ſoluere collectas, reſol. 167. fol. 101. col. 2.
Clericus coniugatus, quo caſu amittat priuilegium fori, reſolut. 172. fol. 105. col. 1.
Clericus beneficiatus, an poſſit adire ſtudia abſq; licentia ſui Epiſcopi, reſolut. 223. f. 131. col. 1.
Clericus quando dicitur pacificè poſſidere beneficium, vt gaudeat priuilegio fori, reſol. 251. f. 144. col. 1.
Clericus coniugatus, an poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi, reſol. 262. f. 148. col. 2.
Clericus non poteſt diſcedere à Diœceſi abſq; licentia ſui Prælati, reſol. 264. fol. 149. col. 2.
Clericus cui collatum fuit beneficium, intra quod tempus debet eius poſſeſſionem recipere, reſol. 265. f. 150. col. j.
Clericus, iuſta, rationabili, & neceſſaria cauſa de ſui Prælati licentia abſens, an & quando gabellæ immunitate tāquam præſens pro coniunctis familiaribus ſuis gaudeat, reſol. 329. f. 198. col. 1.
Clericus obtinens Confratantiam Neapoli, an in impetratione alterius beneficij, teneatur de illa facere mentionem, reſol. 358. f. 217. col. j.
Clericus coniugatus Syndicus, ſeu Aerarius alicuius Baronis, ſi in reddendis rationibus remanet debitor, an poſſit ab Officiali eiuſdem Baronis puniri. reſol. 391. f. 238. col. 2.
Clericus, an excuſetur à recitatione horarū Canonicarum, ob tenuitatem beneficij. reſol. 406. f. 249. col. j.
Clericus, an poſſit aſſumi ad officium ſeculare. reſol. 413. f. 256. col. j.
Clericus iudiciarus quod ſtuprauerit virginem, an poſſit torqueri attenta vilitate ipſius puellæ ſtupratæ. reſol. 414. f. 256. col. 2.
Clericus ordinatus ab alio quam ſuo Epiſcopo ſine dimiſſorijs litteris, an clericatus priuilegio gaudere debeat. reſol. 435 f. 273. col j.
Clericus excommunicatus, an gaudere debeat priuilegio Canon. ſi quis ſuadente Diabolo, & priuilegio clericatus. reſolut. 438. f. 274. col j.
Clericus ſeipſum percutiens, an incidat in Canon. ſi quis ſuadente Diabolo. reſol. 472. f. 304. col. j.
Clericus, an propter abſentiam poſſit beneficio priuari. reſol. 356. f. 214. col. 2.
Coadiutor Canonici cum futura ſucceſſione, in abſentia Canonici coadiuti, vbi ſedere debet. reſol. 137. f. 85. col. j.
Compenſatio, an admittatur in decimis, & diſtributionibus quotidianis. reſol. 120. f. 75. col. j.
Concluſio in cauſa, an fiat in crimine hæreſis. reſol. 6. f. 4. col. j.
Condemnatus ad mortem, an poſsit ea die qua ſuſcepit Sacramentum Euchariſtiæ ſuſpendi. reſol. 455. f. 289. col. j.
Confeſſarij ſunt puniendi etiam ſi poſt cōfeſſionem ſollicitauerint ad turpia mulieres. reſol. 440. f. 275. col. 2.
Confeſſio extraiudicialis de aliquo crimine facit indicium ad torturā, & aliquando eſt ſufficiens ad condemnandum. reſolut. 325. f. 196. col. j.
Confugiens ad Eccleſiam, ſi ipſam repererit

ſit clauſam, an gaudeat ipſius immunitate, tangendo portam, Reſol. 429. fol. 168.col.2.

Confugiens ad Eccleſiam,& in ea exiſtens, ſi timore familiæ ſecularis eum perſequentis aufugerit extra Eccleſiam,& capiatur, an debeat reſtitui Eccleſiæ,ad effectum gaudendi ipſius immunitate, Reſol.430.fol,269. col.1.

Confugientes ad Eccleſiam, an poſſint extrahi ab habentibus iura Epiſcopalia, Reſol.450. fol,284. col. 1.

Conſtitutio Synodalis Neapolitana excõmunicans alloquentes moniales, an habeat locum in mittentibus litteras,Reſol. 65.fol.41.col.1.

Conſtitutus in articulo mortis poteſt abſolui à quolibet Sacerdote, & quid de reſeruatis, quando Superior adiri poteſt, Reſol.229. fol.134. col.1.

Conſuetudo totius Diœceſis, an verò Parochiæ attendatur in ſoluendis decimis, Reſol. 111.fol.69.col.1.

Conſuetudo,an ſit attendenda in beneficijs Eccleſiaſticis, Reſol. 155. fol. 94.col.1.

Conſuetudo,an excuſet à peccato, & quomodo, Reſol.171.fol.104.col.1.

Conſuetudo dandi decimas de animalibus illicò natis,an ſit attendenda,Reſol.252. fol.144. col.2.

Conſuetudo immemorabilis cognoſcendi de cauſis criminalibus,eſt probanda, Reſol.335.fol.201.col.2.

Contractus ad gaudendum, an ſit licitus, Reſol.48.fol. 31.col.1.

Contractus cenſuales, quas conditiones requirant, Reſol.205.fol.120.col.2.

Contractus cenſualis materia, Reſol. 409. fol. 251.col.2.

Contumacia, an ſit neceſſaria ad excommunicationis ſententiam proferendam, Reſol. 394.fol.240.col.2.

Conuentio facta per maiorem partem, an alijs noceat, Reſol. 491.fol.321.col.1.

Creditor anterior cui omnia bona patris ſunt hypothecata, an poſſit auocare bona donata filio titulo patrimonij pro ſuſcipiendis Sacris ordinibus, Reſol. 123. fol.77.col.1.

D

Decima an debeatur de fructibus perceptis extra territorium Parochiæ, Reſol. 90.fol. 56. col.2.

Decima de quibus debetur, Reſol.109. fol. 68.col 1.

Decima, an debeatur Epiſcopo ſuper corporibus feudalibus, Reſol.323. fol.194. col.1.

Decimarum ius, an poſſit in tranſactionem reduci,Reſol.197.fol.116.col.2.

Decimarum quæ pars ſpectat ad Epiſcopum, Reſol.227.fol. 133.col.1.

Decimæ præteritæ non ſolutæ, an ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debebantur, Reſol. 57. fol. 37. col.2.

Decimæ debeantur'nè Vicario perpetuo,an verò Rectori Eccleſiæ, cui Parochialis eſt vnica, Reſol. 153.fol.93.col.1.

Decimæ,& primitiæ, an debeantur etiam clericis in Eccleſia ſeruientibus, Reſol. 160.fol.97.col.1.

Decretum de remittendo cauſam Baroni, an poſſit reuocari per Iudicem, Reſolut. 189.fol.86.col. 1.

Delegatus, an teneatur mittere citato originalem cõmiſſionem,Reſol. 62. fol. 39. col.2.

Delictum, an tenetur quis manifeſtare, aut ei obuiare de iure Canonico,Reſol.255. fol.145.col.2.

Delinquens in Oſtio Eccleſiæ, an gaudeat immunitate Eccleſiaſtica, Reſol.4. fol.3. col.1.

Delinquens in Dormitorio alicuius Monaſterij, an gaudeat immunitate Eccleſiaſtica, Reſol.276.fol.157.col.2.

Denunciationes matrimonij, quo loco fieri debent, Reſol.437.fol.273.col.2.

Dies feſtiui qui dicãtur, vt Epiſcopi valeãt minores ordines conferre, Reſol. 273. fol.155.col.2.

Dignior quis dicitur in collatione beneficiorum, Reſol.348.fol. 210.col.2.

Dignitas quæ dicatur maior poſt Pontificalem in Eccleſia Cathedrali, Reſol. 168. fol.102.col.1.

Diſpenſandi poteſtas de qua in cap. 6. ſeſſ. 24. Concil.

24. Concil. Trident. an competat Epiſcopo electo non dum conſecrato, Reſol. 136. fol. 84. col. 1.
Diſpenſare quis poſſit cum degradato, Reſol. 221. fol. 130. col. 2.
Diſpenſare quis poſſit cum corpore vitiato, Reſol. 16. fol. 12. col. 1. & Reſol. 271. fol. 154. col. 1.
Diſpenſare quis poſſit cum Simonia, Reſol. 31. fol. 20. col. 1.
Diſpenſatio ſine cauſa, an valet, Reſol. 125. fol. 78. col. 1.
Diſpenſatio quibus in caſibus permittatur, Reſol. 164 fol. 100. col. 2.
Diſpenſatio qualiter ſit interpetranda, Reſol. 195. fol. 116. col. 1.
Diſpenſatio, an detur in ſecundo gradu affinitatis, Reſol. 226. fol. 133. col. 1.
Diſpenſatio ad duo, vel tria beneficia, an extendatur ad iam obtenta, vel obtinēda, Reſol. 294. fol. 169. col. 1.
Diſpenſatio quando ex decennali poſſeſsione præſumatur, Reſol. 360. fol. 218. col. 1.
Diſpenſatio debet eſſe in ſpecie derogatoria Bullæ Clementis VII. & Concil. Trident. vt illegitimus valeat in Eccleſia miniſtrare vbi pater habuit beneficium, Reſol. 369. fol. 224. col. 1.
Diſpenſatio quas interpetrationes recipiat, Reſol. 457. fol. 290. col. 1.
Diſpenſationis circa beneficiorum pluralitatem, quæ cauſæ ſint ſufficientes, & iuſtæ, Reſol. 446. fol. 279. col. 2.
Diſpenſationum plura, Reſol. 410. fol. 253. col. 1.
Diſpenſatus ſuper ætate ad beneficium ſimplex, an poſsit alia beneficia obtinere abſque noua diſpenſatione, Reſol. 64. fol. 40. col. 2.
Diſpenſatus quoad ordines, an cenſetur diſpenſatus quoad beneficia, Reſol. 392. fol. 239. col. 1.
Diſtributiones, an debeantur Canonico, qui effectus eſt cœcus, Reſol. 397. fol. 243. col. 2.
Donatio facta filio clerico, ex quibus coniecturis præſumatur facta in fraudem collectarum, Reſol. 431. fol. 270. col. 2.
Dos data puellæ pro ingreſſu Religionis, ſi moritur ante profeſsionem, num acquiratur à Monaſterio, vel à proximioribus vendicari poſsit, Reſol. 128. fol. 85. col. 1.
Duellantes qua pœna puniantur, Reſol. 170. fol. 103. col. 2.

E

Eccleſia S. Reſtitutæ de Neapol. habeatnè ius ſepeliendi filiosfamilias habentes ſepulturam maternam, Reſol. 46. fol. 30. col. 2.
Eccleſia vocata in caſu contrauentionis fideicommiſsi, an emptores incidant in cenſuras extrauag. ambitioſę, Reſol. 405. fol. 248. col. 2.
Eccleſia, an habeat priuilegium, vt poſsit agere contra tertios poſſeſſores, non diſcuſſo principali debitore, Reſol. 423. fol. 263. col. 1.
Eccleſiarum vetuſtate collapſarum tranſlatio facta ad alias Eccleſias, an dicatur vnio, Reſol. 208. fol. 122. col. 2.
Eiecti à Religione, cui Epiſcopo ſubſint, Reſol. 185. fol. 111. col. 2.
Eligens indignum, quando eligendi poteſtate priuetur, Reſol. 441. fol. 276. col. 1.
Emphyteoſis priuata ad Eccleſiā tranſiēs, quando naturam rei Eccleſiaſticæ ſortiatur, Reſol. 443. fol. 277. col. 1.
Emptor, an venditor teneatur ſoluere gabellam, Reſol. 187. fol. 112. col. 1.
Epiſcopi licentia, an requiratur in ædificatione Capellæ, vel Oratorij, Reſol. 11. fol. 7. col. 2.
Epiſcopi quas pœnas in eorum edictis imponere poſſunt vltra ius commune, Reſol. 206. fol. 121. col. 1.
Epiſcopi, an poſsint pręcipere Diœceſanis, vt aſportent decimam ad domum Parochi, Reſol. 244. fol. 141. col. 1.
Epiſcopi obligatio erga Medicos, Reſolut. 399. fol. 245. col. 1.
Epiſcopis quæ debeantur nomine Cathedratici, Reſol. 182. fol. 110. col. 1.
Epiſcopo, qui habet ius ſignificandi Magiſtros Confraterniratum, an competat pariter ius exequendi ſignificatum, Reſol. 2. fol. 2. col. 1.
Epiſcopo, an ſit præfixum tempus inſtituendi præſentatum in beneficio, Reſol. 260. fol.

fol. 148. col. 1.
Epiſcopo, an liceat conferre in eius domo minores ordines, Reſol. 274. fol. 156. col. 2.
Epiſcopo, an liceat bis diſpenſare cum clerico ſuper crimine publico concubinatus, Reſol. 396. fol. 243. col. 1.
Epiſcoporum priuilegium quoad primas inſtantias ex vi Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 10. an habeat locum Auditore Cameræ procedente in dictis cauſis, Reſol. 126. fol. 78. col. 2.
Epiſcoporum aliqua priuilegia enucleantur, Reſol. 203. fol. 119. col. 1.
Epiſcopus quando dicatur eſſe in remotis ad effectum, vt Vicarius poſſit concedere litteras dimiſſorias, cæteraque Epiſcopo incumbentia facere, ad intellectum tex. in cap. nullus §. fin. de tempor. ordinat. in 6. Reſol. 18. fol. 12. col. 2.
Epiſcopus, an poſſit impartire licentiam audiendi Chriſti fidelium confeſſiones Sacerdotibus, etiam ſi non exponantur examini, Reſol. 21. fol. 14. col. 2.
Epiſcopus, an poſſit conferre Sacramentum Confirmationis non ſuis ſubditis, Reſol. 24. fol. 16. col. 2.
Epiſcopus in viſitatione, quas probationes admittere debet ſuper verificatione celebrationis miſſarum, Reſol. 165. fol. 101. col. 1.
Epiſcopus, qui publicauit edictum ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ nè luderetur in ſua Diœceſi, an ipſo ligetur ſi ludat, Reſol. 162. fol. 98. col. 1.
Epiſcopus quando tenetur conſtituere præbendam theologalem, Reſolut. 175. fol. 107. col. 1.
Epiſcopus, an poſſit viſitare Eccleſias Equitum Hieroſolymitanorum, Reſol. 176. fol. 107. col. 1.
Epiſcopus quando dicitur habere notitiam vacationis benificij, vt ei currat tempus, Reſol. 184. fol. 111. col. 1.
Epiſcopus, an poſſit excommunicare ſubditum ſuum exiſtentem extra Diœceſim, Reſol. 192. fol. 114. col. 2.
Epiſcopus, an poſſit plures Vicarios generales ſtatuere in ſua Diœceſi, Reſol. 199. fol. 117. col. 2.
Epiſcopus viſitans, quid facere debeat ſi in ueniat Eccleſias dirutas, Reſol. 201. fol. 118. col. 1.
Epiſcopus, an poſſit excommunicare Regulares, Reſol. 210. fol. 124. col. 1.
Epiſcopus, qui commiſit contra præceptum in Diœceſi alterius Epiſcopi ſub pœna excommunicationis, an incidat in illam, Reſol. 211. fol. 125. col. 1.
Epiſcopus quam poteſtatem habet in Capitulo, Reſol. 214. fol. 127. col. 1.
Epiſcopus poſſitnè diſpenſare cum bigamia ſimilitudinaria, Reſol. 220. fol. 130. col. 1.
Epiſcopus in quibus beneficijs non habet collationem, ex eo quod ſunt reſeruata, Reſol. 236. fol. 137. col. 1.
Epiſcopus, an poſſit transferre Cathedram, & Tribunal in alio loco ſuæ Diœceſis, Reſol. 350. fol. 211. col. 2.
Epiſcopus, an poſſit priuare clericum beneficio ſibi collato à Papa, Reſol. 352. fol. 212. col. 2.
Epiſcopus, an poſſit reuocare conceſſum ab eo alicui, ob ſeruitia ſuæ Eccleſiæ præſtita, Reſol. 357. fol. 215. col. 2.
Epiſcopus, an poſſit extra ſuam Diœceſim delegare cauſam, contradicente reo, Reſol. 365. fol. 221. col. 2.
Epiſcopus, an peccet non petendo remiſſionem clerici detenti apud Iudicem ſecularem, Reſol. 475. fol. 308. col. 1.
Exceptionem obijciens, an videatur cõfiteri de intentione aduerſarij, Reſol. 173. fol. 106. col. 1.
Excommunicari, an poſſit pro futuris culpis, declaratur tex. in cap. Romana §. caueant de ſentent. excommunicat. in 6. Reſol. 45. fol. 29. col. 2.
Excommunicatio Epiſcopi lata contra alloquentes Moniales, an procedat contra alloquentes cum Monialibus exemptis, Reſol. 181. fol. 109. col. 2.
Excommunicatio de qua in cap. ſuper ſpecula, nè cleric. vel Monac. an procedat contra audientes in domibus priuatis, Reſol. 241. fol. 140. col. 1.
Excommunicatus iniuſtè, celebrans, an ſit irregularis, Reſol. 134. fol. 82. col. 2.

Exemptio-

Exemptionem à iuriſdictione Ordinarij, an Papa ſolet concedere, Reſol. 279. fol. 159.col.1.

Exemptionis notabilia, Reſolut. 41. fol. 27. col. 2.

Exemptionis priuilegium de quo in c. 1. de priuileg. in ſextò, an ſit locale, vel perſonale. reſol. 269. f. 153. col. j.

Exemptus qui renunciauit exemptioni poſtea delinquens, an ſit remittendus Iudici ordinario. reſol. 44 f. 29. col. 2.

Exemptus delinquens an ſit remittendus Iudici loci delicti. reſol. 54. f. 35. col. 1.

Exequutor Apoſtolicus qualiter debet interpetrari reſcriptum dubium ſibi emanatum. ad ornatum text. in c. cauſam quæ de reſcript. reſol. 92. f. 57. col. 2.

Exequutor Apoſtolicus in forma dignum, an poſſit alteri examen committere. reſol. 122. f. 76. col. 1.

Exequutor Apoſtolicus, an poſſit cogere impetrantem ad probandum valorem beneficij. reſol. 189. f. 113. col. 1.

Exequutor Apoſtolicus ad prouidendum, & conferendū, Iudicis partes in cognoſcendo aſſumere non debet, quid in Exequutore de latere. reſol. 258. f. 147. col. 2.

Exequutor Apoſtolicus, an teneatur mittere citato originalem commiſſionem. reſol. 424. f. 263. col. 2.

Exequutor gratiæ in fauorem reſignatarij, an teneatur citare reſignātem. reſol. 288 f. 164. col. 1.

Exequutor gratiæ nominatus quid poſſit in defectum primi negligentis. reſol. 296. f. 170. col. 1.

Exequutor gratiæ, an teneatūr citare partes. reſol. 305. f. 177. col. 2.

Exequutores gratiæ cum clauſula (*amoto quolibet detentore*) quam iuriſdictionem habent. reſol. 297. f. 170. col. 2.

Exequutores gratiæ cum clauſula (*inducentes, &c.*) quam iuriſdictionem habent. reſol. 299. f. 173. col. 2.

Exequutori Apoſtolico, an credatur de cōmiſſione Apoſtolica ſibi facta, ſi per partem opponitur de nullitate ſententiæ ex defectu iuriſdictionis. reſol. 425. f. 264. col. 1.

Expolians, vel auferens arma cōfugienti ad Eccleſiam, an incidat in Bullam Gregorij XIIII. reſol. 26 f. 17. col. 2.

Extractus ab Eccleſiā blandis verbis per ſatellites Curiæ ſecularis, an gaudeat immunitate eccleſiaſtica. reſol. 328. f. 197. col. 1.

Extraneus, an contra vxorem de præſumptione l. Quintus Mutius ff. de donat. inter vir. & vxor. opponat. reſol. 384. fol. 234. col. 2.

F

Fabrica S. Petri de Vrbe, an poſſit ſe intromittrere circa legatum ad pias cauſas capratorium. reſol. 361. fol. 218. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an poſſit ſe intromittere in legato dotis puellæ facto. reſol. 370. f. 224. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe, in quo verſetur. reſol. 374. f. 227. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an auocet pecuniam ſolutam creditori poſteriori, etiam bona fide conſumptam. reſol. 375. f. 228 col. j.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an hodie exigat quartas, quæ olim debebātur Epiſcopis. reſol. 376. f. 228. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an procedat in legatis relictis ad pias cauſas in teſtamento nullo. reſol. 379 f. 230. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an poſſit procedere ad exequutionem legatorum piorum, teſtamento reuocato. reſol. 380. fol. 231. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an poſſit ſe intromittere pro adimplemento legatorum piorum, pendente confectione inuentarij. reſol. 416. f. 258. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an habeat ius prò adimplemento legatorum piorum relictorum in quadam Schedula. reſol. 420. f. 261. col. 1.

Fabrica S. Petri de Vrbe, an poſſit ſe intromittere in teſtamenro ad pias cauſas nutu facto. reſol. 421. f. 261. col. 2.

Fabrica S. Petri de Vrbe facultates quę ſint. reſol. 377. f. 229. col. 1.

Fabrica S. Petri de Vrbe Commiſſarij poteſtas

teſtas.reſol.378.f.230.col.2.
Fabricæ S. Petri de Vrbe Iudices habentes iuriſdictionem in legatis pijs, an procedant quando legatum eſt factum coniunctæ perſonæ.reſol.381.f.232.col.1.
Familiaris Cardinalis ſemel,an dicatur ſemper familiaris etiam ſi receſſerit.reſol.35 f.23.col.1.
Filiatione rite,rectèq; probata, an cẽſeatur pariter probara eiuſdem legitimatio.reſol.308.f.180.col.2.
Fraus in beneficiorũ permuratione, ex quibus præſumatur. reſol. 465.f.296.col.2.
Fructus exigens, cenſu extincto, an poſſit criminaliter de vſuraria prauitate inquiri. reſol.61.f.39.col.1.
Fructus beneficij reſignati à quo tempore cedunt in commodum illius reſignatarij.reſol.166.f.101.col.2.
Fructuum reſtitutio. reſol. 322. fol. 193. col.2.
Fur,an ſit remittendus ad locum delicti.reſol.85.f.52.col.2.

G

Gabella, an poſſit imponi emptoribus bonorum clericorum. reſol.283. fol. 160.col.2.
Graſſator qui ſemel in ſtrata,ſeu via publica,vel in ſylua furarus fuit,ſi aufugit ad Eccleſiam,à qua violenter extrahitur,an gaudeat immunitate eccleſiaſtica. reſol. 12.f.8.col.2.
Gratia quando dicatur facta,& quando facienda, vt decedente eo cui fuerat conceſſa,non poſſit eius ſucceſſor illam exequutioni mandare. reſol. 318. fol. 189. col.2.
Gratię in forma pauperũ diſcutiuntur nonnulla.reſol.196.f.116.col.1.

H

Hæretici negatiui materia.reſol.364. f.221.col.1.
Hæreticus non poteſt vti beneficio regulæ de annali, vel triennali. reſol. 5. fol.4. col.1.
Hæreticus quis dicatur ad effectum nè gaudeat immunitate eccleſiaſtica.reſol. 8.fol.5.col.2.
Heremita delinquens, an ſit remittendus Iudici eccleſiaſtico.reſol.149.f.90.co.2.
Horæ præuentio, an detur in reſcriptis. reſol.256.f.146.col.1.

I

Ignorantia Bullæ Cœnæ Domini,an excuſet tranſgreſſorem. reſol. 326.f.196. col.1.
Immunitas eccleſiaſtica, differt à libertate Eccleſiaſtica. reſol.53.f.35.col.1.
Immunitas clericorum à ſolutione gabellarum.reſol.183.f.110.col.2.
Impedientes exequutionem Bullarum, ſeu litterarum Apoſtolicarum, ſunt excommunicati.reſol.198.f.117.col.1.
Inceſtus in quo gradu ſit punibilis de iure ciuili, & in quo de iure canonico. reſol. 63.f.40.col.1.
Indulgentiæ, an & quod nam genus Epiſcopus etiam non conſecrarus conferre valeat. reſol.306.f.178.col.2.
Infideles, an gaudeant immunitate Eccleſiaſtica. reſol.10.f.6.col.2.
Infirmus tempore infirmitatis eligens ſepulturam,ſi poſtea recõualeſcat, an cenſeatur reuocaſſe illius electionem.reſol.312. f.185.col.1.
Interdictum, an extendatur ad exemptos. reſol.250.f.144.col.1.
Intruſus quibus modis dicatur. reſol. 224. f.131.col.2.
Irregularitas ſublata per ingreſſum Religionis,an reuiuiſcat profeſſione annullata per Superiorem.reſol.311. f.184. col.1.
Irregularitas proueniens ex homicidio, de quo in c.fi.de homicid.in ſextò,an ſit indiſpenſabilis,vt illa quæ prouenit ex homicidio voluntario. reſol. 407. fol.250. col.2.
Iudex,an poſſit cognoſcere circa augmentum iuriſdictionis. reſolut. 14. fol. 11. col.1.
Iudex, an poſſit vt ſuſpectus recuſari, ſi audit partem ſecretò,vel in aure eam alloquitur.reſol.22.f.15.col.1.
Iudex, an poſſit incipere à præcepto in cauſa decimarum.reſol.161.f.97.col.2.
Iudex qui iudicauit in cauſa mortis,non ſequuta morte,an ſit irregularis.reſol.298 f.171.col.1.

Iudici

Iudici inquirere volenti debet conſtare de corpore delicti, & ſatis eſt vt conſtet verè, vel præſumptiuè. reſol.324. fol.195. col.2.

Ius patronatus vni quæſitum, an alteri concedi poſſit. reſol.462.f.294. col.1.

Ius petendi remiſſionem, an amittatur per ſatisdationem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo. reſol.55.f.36.col.j.

L

Laicus faciens ſe clericum per duos menſes ante commiſſum delictum, an cenſeatur ſumpſiſſe clericatum in fraudem. reſol.59.f.38.col.1.

Laicus fideiuſſor clerici, an ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico. reſol. 145. fol.88. col.2.

Laicus ordinatus à non ſuo Epiſcopo, ſi delinquat an ſit remittendus. reſol. 150. f.91.col.1.

Laicus cum non poſsit eſſe Vicarius Epiſcopi, an poſsit ſaltem conſtitui Aſſeſſor, ſiuè Conſultor. reſol. 261.f.148.col.j.

Latrones, ac diſrobatores maritimi, an gaudeant immunitate eccleſiaſtica. reſol.13. f.10.col.2.

Latrones publici, an habeāt ius petendi remiſſionem. reſol.143.f.88.col.1.

Laudemium debitū clerico beneficiato pro alienatione territorij venditi, an poſsit remitti per Collectorem Apoſtolicum. reſol.127.f.79.col.j.

Laudemium, an debeatur directo domino, conceſſa re emphyteotica ad gaudimentum, vulgò dictum (*à godere*) reſol.307 f.180.col.j.

Legata facta Confraternitatibus, an dicantur pia, ad effectum vt Reuerenda Fabrica poſsit ſe intromittere. reſol.353. fol. 213.col.2.

Legatarius iurispatronatus in cuius legato non interfuit conſenſus Epiſcopi, an pręſcribat ius præſentandi contra hæredem vniuerſalem. reſol.338.f.203.col.2.

Legatum factum familiæ, an extendatur ad familiam tempore teſtamenti tantum. reſol.267.f.151.col.1.

Liber computorum quomodo ſit conficiendus. reſol.29.f.19.col.1.

Licentia Epiſcopi in depoſitione clerici in foro ſeculari adhibēda, an probetur per aſſertionem Actuarij. reſol.459.fol.291. col.2.

Licentiatio, an ſufficiat in caſibus in quibus exigitur qualitas Doctoratus. reſol.467. f.298.col.2.

Locum eſſe exēptum, & nullius iuriſdictionis, an differant. reſol.43.f.28.col.2.

M

Mandans homicidiū in perſona vnius, an ſi committatur in perſona alterius incurrat irregularitatem, quæ cōtrahitur ex homicidio voluntario. reſol.412.fol. 255. col.2.

Manutenendus in poſſeſsione beneficiorum quis ſit. reſol.366.f.222.col.1.

Matrimonij impuberis materia. reſol.411. f.254.col.2.

Matrimonium ſi contrahatur inter prohibitos ſub conditione, ſi Papa diſpenſabit, an adueniente diſpenſatione requiratur nouus conſenſus. reſol. 129.f.80.col.1.

Matrimonium contractum abſq; præſentia Parochi, & duorum teſtium, an tempore neceſſitatis valeat. reſol. 452. fol. 286. col.2.

Matrimonium contractum inter excæcatos amore, an poſſit ſeparari. reſol.135.f.83. col.2.

Membrum debilitans alicuius intus Eccleſiam, an gaudeat eius immunitate. reſol. 66.f.42.col.1.

Membrum quodnam dicatur ad effectum vt illud mutilantes intus Eccleſiam non gaudeāt ipſius immunitate. reſol.67.fol. 42.col.2.

Miracula, an probentur per teſtes ſingulares. reſol.492.f.322.col.1.

Miſſæ teſtamento legatæ, an veniant appellatione beneficiorum. reſol. 200. f.117. col.2.

Monachi, vel Canonici Regulares, an poſſint eſſe Vicarij Epiſcopi. reſol 351. fol. 212.col.1.

Monachi fugitiui bona qui ſub habitu clericali multa quæſiuit, an ſint ſubiecta ſpolijs Reuer.Camerę Apoſtolicę. reſol.389 f.237.col.2.

Digitized by Google

Monachus quomodo acquirat Monaſterio.
reſol.95.f.59.col.2.
Monachus, an poſſit repudiare legatũ vſuſ-
fructus factum ſibi ſine licentia Superio-
ris.reſol.114.f.70.col.2.
Moniales, an poſſint habere proprium ex
licentia Epiſcopi.reſol.194.f.115.col.2,
Moniales quot poſſunt recipi in quolibet
Monaſterio. reſol.202.f.118.col.2.
Monialis, an poſſit petere ſupplementum
congruæ dotis. reſol.347. f.210.col.j.
Moræ purgationi in conferendis beneficijs
locus non eſt. reſol.253. f.145.col.j.
Mulieribus etiam ſi ſint Moniales non com
petit collatio beneficiorum, niſi habeant
priuilegium Apoſtolicum. reſol.367.fol.
222.col.2.

N

NEpos ex ſorore, an excludat Auum
in ſucceſſione ſui Patrui, matrimo-
nio contracto *(alla noua maniera)*
reſol.163.f.98.col.2.
Nobilitas ex quibus probata cenſeatur. re-
ſol.286.f.162.col.2.
Nobilitas quomodo poteſt probari. reſol.
468.f.300.col.j.
Nuptiæ ſecundæ cur non benedicantur. re-
ſol.382.f.232.col.2.

O

OCcidens clericum, an gaudeat immu-
nitate eccleſiaſtica. reſol.309.f.181.
col.2.
Offendentes Barones, ſeu eorum Officiales,
an dicãtur committere crimen læſæ Ma-
ieſtatis, vt confugientes ad Eccleſiam,
eius immunitate non gaudeant. reſol.3.
f.2.col.2.
Officialis, qui dat ſyndicatum ſi delinquat,
an ſit puniẽdus per Syndicatores, vel ſit
remittendus. reſol.141.f.87.col.2.
Ordinario circa cauſam in permutatione,
an credatur. reſol.460.f.292.col.j.
Ordinari, an quis poſſit ratione præbendæ
tẽporalis ab Epiſcopo illius loci vbi per-
cipit præbendam. reſol.49.f.32.col.j.
Ordinarius qui ex vi Conc. Trid. debet co-
gnoſcere extraiudicialiter, an diſpenſa-
tio careat vitio ſubreptionis, & obrep-
tionis, teneaturnè citare partem. reſol.
50.f.32.col.2.
Ordinatus ante ætatem ad ordines ſacros,
adueniente ætate indiget abſolutione à
ſuſpenſione, & ſi pendente ſuſpenſione
prædicta exercuit ordinem, indiget di-
ſpenſatione. reſol.240.f.139.col.1.
Ordines, an poſſint conferri ſine Miſſa. reſol.
466.f.297.col.2.

P

PApa diſpenſante contra decreta Con-
cilij generalis, qualis mentio fieri de-
bet in diſpenſatione. reſol.156. fol.94.
col.2.
Partum ſupponentis materia. reſolut.346.
f.209.col j.
Pater exponens filium ſpurium, eſt punien-
dus Iudicis arbitrio. reſol.28.f.18.col.2.
Pater qui filium anniculum in lecto, & non
in cuná retinuit, ſi reperiatur ſuffocatus,
mortua vxore, an poſſit ad ſacros ordi-
nes aſcendere. reſol.40.f.27.col.1.
Pater non reuelans delictum filij, ſtante pœ
na excommunicationis, an in eius ſentẽ-
tiam incidat. reſol.310.f.182. col.1.
Pater carcerans filium clericum in carceri-
bus priuatis, an incidat in canon. ſi quis
ſuadente Diabolo. reſol.453. fol.287.
col.1.
Patronus, an debeat in iudicio audiri, ſi eſt
lis inter Prouiſum Apoſtolicum, & Præ-
ſentatum. reſol.402.f.246.col.2.
Paupertas, an excuſet à ſolutione decimarũ.
reſol.115.f.71.col.1.
Penſio qua decem prò centum annuatim
ſoluuntur vſuram ſapit, nec iuri offeren-
di locus eſt. reſol.434.f.272.col.2.
Penſio, an poſsit reſignari. reſol.470.f.302
col.2.
Penſionarij, an teneantur contribuere in
expenſis litis motæ beneficiato. reſolut.
428.f.267.col.2.
Penſionem domino domus quis tenetur ſol
uere, quãdo expellitur inhoneſta aliqua
perſona ab aliqua Regione, ſiue Cõtra-
da, reſol.133.f.82.col.1.
Percutiens clericum turpiter agentem cum
ſponſa, an ſit excommunicatus. reſolut.
228.f.133.col.2.
Percutiens clericum excommunicatum, an

ſit

ſit excommunicatus, & gaudeat immunitate eccleſiaſtica. reſol. 355. fol. 214. col. 2.

Percutiens Conuerſos presbyterorum ſecularium in communi viuentium, an ſit excommunicatus. reſol. 419. fol. 260. col. 1.

Perſona vna, an poſſit ſuſtinere vicem duarum. reſol. 473. f. 305. col. 1.

Pœna arbitraria imponenda per Conſtitutionem Prælati, an locum ſibi vendicet contra tranſgreſſores, mortuo ipſo Prælato. reſol. 27. f. 18. col. 1.

Pœna clerici, qui Vicario generali ſui Epiſcopi enſe euaginato inſultauit, eumdemque vulnerauit. reſol. 132. fol. 81. col. 2.

Pœnæ venientium contra tranſactionem, quæ ſint. reſol. 320. fol. 192. col. 1.

Pęnitentiarius poteſtnè delegare ſuam authoritatem. reſol. 179. f. 108. col. 2.

Portio congrua aſſignanda clerico præſentato ab Eccleſiæ patrono, quæ nam ſit. reſol. 442. f. 276. col. 2.

Poſſeſſionem rei Eccleſiæ transferens, an incidat in Canones. reſolut. 60. fol. 38. col. 2.

Præcedere, an debeat illa Religio, quæ eſt prima in inſtitutione. reſol. 102. fol. 64. col. 1.

Prælatus, an poſſit abſque peccato tolerare ad tempus concubinarium ſubditum, credẽs futurum detectorem ſi cogeretur ad dimittendum concubinam. reſol. 23. f. 16. col. 1.

Principes Regni Neapolitani, an includantur in diſpoſitione tex. in clem. vnica de baptiſmo. reſol. 427. f. 266. col. 2.

Priuilegium l. vnic. C. quando Imper. inter pupill. & vid. an quemadmodum compe tit Eccleſijs, competat etiam Hoſpitali. reſol. 317. f. 188. col. 1.

Priuilegium conceſſum clericis, vulgò dictum (*la franchitia*) an competat etiam eorum famulis, & an cognitio ſi competat, vel nè, pertineat ad Iudicem Eccleſiaſticum, vel ſecularem. reſol. 393. f. 239. col. 2.

Probatio bonæ famæ, an operetur mitigationem pœnæ, & quid obſeruatur in Cur. Archiepiſc. Neap. reſol. 275. f. 157. col. 1.

Procurator qui porrexit ſupplicationem in vita reſignantis, an valeat poſt mortem præſtare conſenſum. reſol. 487. f. 318. col. 2.

Profeſſio alicuius Religioſi ſi declaretur nulla à Superiore regulari tantum, non tamen ab Ordinario, an dictus Religioſus poſſit permanere in ſeculo. reſol. 20. f. 14 col. 1.

Profeſsio facta per puellam phtiſicam, & iã morituram, an proſit Monaſterio quoad acquiſitionem bonorum paternorum, declaratur Bulla Pij V. reſol. 493. f. 323. col. 1.

Promiſſio de non nubendo ſub certa pœna non valet. reſol. 107. f. 67. col. 1.

Q

Qualitates criminum, an plenè, & concludenter probari debeant ad effectum tradendi Iudicibus ſecularibus reos confugientes ad Eccleſiam pro delictis qualificatis, de quibus in Bulla Gregor. XIIII. reſolut. 38. fol. 25. col. 1.

Quarta legatorum, an debeatur Epiſcopo. reſol. 209. fol. 123. col. 1.

Quota decimarum, an conſuetudine minui poſſit. reſol. 336. f. 202. col. 1.

R

Receptatores rerum furatarum, an puniantur vt fures. reſol. 477. fol. 309. col. 2.

Rector nùm poſſit exigere decimas à ſuis Parochianis, qui ſeminauerunt in territo rio alterius Rectoris. reſolut. 69. fol. 44. col. 1.

Referendatij, an ſint exempti à iuriſdictione Epiſcopi. reſol. 30. f. 20. col. 1.

Regreſſus in beneficialibus ſunt ſublati. reſol. 337. f. 203. col. 1.

Regula de triennali, an defendat poſſeſſorẽ cum titulo colorato. reſol. 110. fol. 68. col. 2.

Regula Cãcellariæ de veriſimili, an habeat locum in Epiſcopo. reſol. 246. fol. 142. col. 1.

Regula Cancellariæ 41. an locum ſibi vendicet quoq; in Principibus Superiorem recognoſcentibus. reſolut.403.fol.247. col.1.

Regulares, an poſſint prædicare in eorum Eccleſijs ſine licentia Ordinarij loci. reſol.190.f.113.col.2.

Regularis prædicantis in aliena Diœceſi cũ licentia Epiſcopi abſq; tamen licentia ſui Miniſtri Prouincialis, pęna.reſol.401. f.246.col.j.

Remiſſio quibus modis ſumatur in iure. reſol.71.f.45.col.2.

Remiſſio delinquentium, vt fieri poſſit, quæ requirantur.reſol.72.f.46.col.j.

Remiſſio delinquentium qnid ſit. reſol.73. fol.47.col.j.

Remiſſio delinquentium, an ſit facienda ad locum delicti. reſol.74.f.47.col.j.

Remiſſio delinquentium in quibus caſibus ceſſat. reſol.75.f.48.col.j.

Remiſſio delinquentium, cuius expẽſis fiat. Reſol.76.f.49.col.j.

Remiſſio, an locum habeat in leuibus delictis. reſol.78.f.49.col.2.

Remiſſio delinquentium à quibus,& quibus fiat.reſol.79.f.50.col.j.

Remiſſio,an locum habeat quoties pro delicto non criminaliter, ſed ciuiliter agitur. reſol.81.f.50.col.2.

Remiſſio, an locum habeat in crimine raptus. reſol.82.f.51.col.r.

Remiſſio delinquentis vt fiat, an requiratur vt Iudex delicti petat remiſſionem. reſol.83.f.51.col.2.

Remiſſio, an vt fiat ſit neceſſaria criminis cognitio ſummaria. reſol.86.f.53.col.2.

Remiſſio delinquẽtis quomodo fieri debet. reſol.87.f.54.col.j.

Remiſſio delinquentis ſi fiat Iudici, an ipſe Iudex tenetur ſtare proceſſui facto per Iudicem remittentem. reſol. 89. fol.55. col.2.

Remiſſionem cauſæ, an poſſit petere Baro, facta electione fori per clericum. reſol. 147.f.89.col.2.

Remiſſionis in materia, an forus delicti ſit principalior foro originis. reſol.88.f.54. col.2.

Remittere delinquentem alibi, an teneatur Romana Curia. reſol.77.f.49.col.2.

Remittere delinquentem, an cogi poſsit Iudex. reſol.80.f.50.col.2.

Renunciatio facta à Nouitio profiteri volẽte in Religione, ſi efficiatur poſtea Epiſcopus,an reuocetur. reſol.152. fol.92. col.2.

Renunciatio tacita,quæ fit per adeptionem ſecundi beneficij curati, an poſsit fieri abſq; authoritate Superioris. reſol.482. f.314.col.2.

Renunciatio fori facta per clericum, quid operetur.reſol.486.f.318.col.1.

Reſignatarius,vtrum cogatur expedire Bullas beneficij reſignati. reſol.448.f.282. col.1.

Reſignatio beneficij vt valeat coram Epiſcopo, quas circumſtãtias habere debet. reſol.217.f.128.col.2.

Reſignatio beneficij metu facta, an veniat reſcindenda,vel ſit ipſo iure nulla. reſol. 485.f.317.col.2.

Reſignationis publicationis non factæ,pœnæ quæ nam ſint. reſolut. 447. fol.281. col.1.

S

Sacerdos,an poſſit perpetuò locare operas ſuas prò Miſſis celebrandis. reſol. 494.f.324.col.2.

Salarium, an debeatur integrum Vicario Epiſcopi ceſſanti ab officio,ob ſuam culpam infra annum. reſol.169. fol.103. col.1.

Septennium ad ſumendum primam tonſuram, an debeat eſſe completum. reſol. 254.f.145.col.2.

Sepulturæ electio facta in teſtamento non dum ſtipulato,an valeat. reſol. 461. fol. 292.col.2.

Simonia non committitur non pręcedente conuentione etiam quod appareat fuiſſe datam pecuniam poſt reſignatiomem. reſol.56.f.36.col.2.

Simoniacus,an poſsit renunciare beneficiũ abſq; licentia Superioris.reſol.131.f.81 col.1.

Solẽnitas iuris,an requiratur in conuentione cum Eccleſia. reſol.319.f.190. col.2.

Spes de qua in c.fi.de immun.eccleſ. an ſit finalis, vel ſolum impulſiua. reſol. 157. f.95.col.1.

Spoliatum ante omnia eſſe reſtituendum. reſol.321.f.192.col.2.

Spurius, an poſſit obtinere penſionem eccleſiaſticam.reſol.445.f.279.col.1.

Statuto latino ſermone confecto, an contrauenіat ignarus litterarũ.reſol.268.f.152 col.2.

Stupri, nonnulla practicabilia. reſol. 398. f.244.col.2.

Subditus Epiſcopi delinquens in loco exẽpto, an incurrat excommunicationem latam ab Epiſcopo.reſol.177.f.107.col.2.

Subditus Epiſcopi quando eſt grauatus per eius Tribunal, quod remedium habeat ſi de grauamine non conſtat per decretum quod potuiſſet vti remedio appellationis.reſol.225.f.132.col.2.

Superſtitioſa quæ ſint. reſol.178. fol.108. col.1.

T

TEmpus redimendi, an poſſit coarctari venditori in contractu cenſuali. reſol. 207.f.122.col.1.

Tempus 20. dierum quod requiritur in optione facienda, an poſſit prorogari, vel minui.reſol.489.f.320.col.1.

Tertius comparẽs in cauſa prò ſuo intereſſe, an poſſit petere remiſſionem cauſæ. reſol.146.f.89.col.1.

Teſtandi facultas conceſſa clericis, an expiret morte Papæ concedentis. reſol.386. f.236.col.1.

Teſtes inhabiles qui ſint. reſol.212.f.125. col.2.

Teſtes ſingulares qui ſint. reſol.213.f.126. col.2.

Teſtes diſcordes qui dicantur. reſol. 230. f.134.col.2.

Teſtes conteſtes qui dicantur. reſol.233. f.136.col.1.

Teſtes prò ferendo teſtimonio, an abſolui debent ab excommunicatione.reſol.259 f.147.col.2.

Teſtes qui contra Actuarium dicunt, an ſint inquirendi de falſo. reſol.451. fol. 285. col.2.

Teſtis quando dicitur vacillare. reſol.215. f.127.col.2.

Teſtis falſus quis dicatur. reſol.216. f.128. col.1.

Teſtis de crudelitate, an probet.reſol.231. f.135.col.1.

Teſtis omni exceptione maior quis dicatur. reſol. 232.f.135.col.2.

Teſtis deponẽs falſum coram non ſuo Iudice, an ſit remittendus, vel per ipſummet puniri.reſol.140.f.86.col.2.

Teſtis deponens falſum in cauſa ciuili corã Iudice Ciuili, an poſſit ab eo puniri, vel ſit remittendus Iudici Criminali. reſol. 144 f.88.col.2.

Tex. in c. licet de præben.& dignit. an procedat in ſtudio Sacrorum Canonum, & legum ciuilium.reſol.33.f.21.col.2.

Tex.in c.pro humani de homicid. in ſextò, an locum habeat ſi occiſus non fuerit Chriſtianus.reſol.37.f.24.col.2.

Tex.in c.ſtatutum de præbend. in ſextò diſpoſitio, an ſit correcta.reſol.237.f.138. col.1.

Tex.in c.fi.de for.comp. an locum ſibi vendicet in hærede iurantis.reſol.484.f.317 col.1.

Tex. in c.ſacro de ſent. excomm. intellectus. reſol.204.f.120.col.1.

Tex.in l.ſi diutino ff.de pœn.an procedat in eo, qui reiterauit delictum. reſol.47.f.31 col.1.

Text.in l.benè à Zenone C. de quadrienn. præſcript. an locum habeat de iure Canonico.reſol.108.f.68.col.1.

Tribunal S.Fidei, an poſſit procedere contra obtinentes duas vxores, ſi cum vna ipſarum fuerint contracta capitula matrimonialia tantũ.reſol.373.f.226.co.2.

Tutores ex teſtamenro exequutores, an poſſint coarctare leges, & pacta adiecta in diſpoſitione teſtatoris. reſol.302.f.175. col.1.

V

VAgabundus delinquens, an ſit remittẽdus ad locum delicti.reſol.84.f.52 col.j.

Verberans Religioſos D.Ioannis Hieroſolymitani vulgò (*Frà Seruenti*) an incidat

in excommunicationem. reſol.1. fol. 1. col.1.
Verbum (*præſumentes*) adiectum in Bullis, & Breuibus Apoſtolicis, ac Cenſuris Eccleſiaſticis, quid importet. reſol.19.f.13 col.1.
Vicarius, an habeat iuriſdictionem ordinariam.reſol.99.f.62.col.1.
Vicarius, an poſſit ſubſtituere alium Vicarium.reſol.113.f.70.col.1.
Vicarius habitans in domo priuati, an ſit in pœna.reſol.116.f.72.col.1.
Vicarius pronuncians condemnatum in exilium colligere ſarcinulas infra menſem, ſi infra illum concedatur dilatio alterius menſis, à quo die incipiat ſecundus. reſol.154.fol.93.col.2.
Vicarius quis dicitur.reſol.159.f.96.col.2.
Vicarius an poſſit ex generali commiſſione delicta punire.reſol.180.f.109.col.1.
Vicarius, an debeat admittere teſtem periurum, qui perſeuerauerit per triennium in bona vita.reſol.188.f.112.col.2.
Vicarius quomodo ſe gerere debeat circa teſtes examinandos. reſol.235. fol.136. col.2.
Vicarius generalis ex vi mãdati generalis, an poſſit confeſſiones fidelium audire. reſol.284.f.161.col.j.
Vicarius ſpecialis, an poſſit remittere denunciationes in cauſa matrimoniali. reſol. 316.f.187.col.2.
Vicarius Epiſcopi ſi allegatur ſuſpectus, an ſint eligendi arbitri, qui ſuſpitionis cauſam cognoſcant. reſol.400.f.245.col.2.
Vicarius Epiſcopi, an poſsit interponere authoritatem donationi Iuriſpatronatus alteri factæ. reſol.469.f.302.col.1.
Vicarius Epiſcopi habens facultatem adminiſtrandi ſpiritualia, & temporalia, an poſsit recipere reſignationem. reſol.471 f.303.col.2.
Vocatus ad adminiſtrationem Capellæ in caſu mortis alterius adminiſtratoris, an cenſeatur vocatus in caſu quo ille talis ſe excuſauerit a dicta adminiſtratione. reſol.68.f.43.col.1.
Vſura quando probetur.reſol.52.f.34.c.2.

Finis Indicis Argumentorum.

E R R A T A.

Fol.4 col.1.lin 24.lego	*legem*
Fol.7. col.2.in ſummario Reſol. 11.nu.5. adiſicatione	*ædificatione*
Fol.72.col.2.lin.34.penſionarios	*penſionarij*
Fol.115.col.1.lin.29 prabdamẽ	*prabendam*
Fol,125.col.2.in ſummario Reſol. 212.nu.4.idoneo	*idoneus*
Fol 152.col.2.in ſummario Reſol.276.nu.1. commiſſo	*commiſiſſe*
Fol.191.col.2.lin.6 propotum	*propoſitum*
Fol.243.col.2.in ſummario Reſol.397. ex	*ei*
Fol.264.col.2.in ſummario Reſol.426. nu.4. ordinaria	*ordinaria non*
Fol.315.col.2.lin.7.pernatum	*perſonatum*
Fol.322.col.1.lin.37.non poſſit	*non videtur velle*

PRAXIS FORI ECCLESIASTICI ET VARIAE VTRIVSQVE IVRIS RESOLVTIONES.

AVCTORE

IO. ALOYSIO RICCIO

Viro Patritio, & Canonico Neap.

SVMMARIVM.

1 *Fratres ſeruientes Ordinis S. Ioannis Hieroſolymitani, ſunt verè religioſi.*
2 *Verberans Milites S. Ioannis Hieroſolymitani, eſt excommunicatus.*
3 *Equites Hieroſolymitani emittunt tria vota, ſcilicet Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ.*

Verberans Religioſos Diui Ioannis Hieroſolymitani, vulgò *Fra ſeruenti*, an incidat in excommunicationem?

RESOLVTIO I.

1 IN caſu propoſito, nuper conſultus, reſpondi affirmatiuè, motus ex eo, quia ſupradicti Fratres ſeruientes dicuntur verè, & propriè perſonæ eccleſiaſticę, vt latè probatur ex illis, quę reportauimus in Collect. deciſ. 216. quibus accedit quod ſcriptum reliquit Abb. in rubr. de regular. vbi voluit, omnia quæ dicuntur de verè, & propriè religioſis, locum quoq; ſibi vendicare in Fratribus Diui Ioannis, vnde in cap. canonica de ſenten. excommun. ſatis abundè probatur, percutientes ſupradictos Equites incidere in Canon. Si quis ſuadente Diabolo, & ita ſequitur Villaut in deciſ. 34. dicens: Verberantes Milites Hieroſolymitanos, vulgò dicti *Caualieri de Malta*, eſſe æquè excõmunicatos, ſicut verberantes clericos:
2 & quod ſint veri Religioſi, facit Polid. Rip. in obſeruat. 185. vbi per hęc verba declarauit, an Equites Hieroſolymitani, verè, ſtrictè, & propriè profeſſi dicantur? Eſt autem profeſſio propriè, ſtrictè, & verè, quæ ſolẽnizatur in tribus votis, Rota Rom. dec. 591. n. 8. verſ. accedit etiam, par. 1. Abb. in rub. de regul. nu. 2. verſ. ex quo inferri poteſt, quod diſpoſitio odioſa non comprehendit illos qui non promiſerunt illa tria ſubſtantialia, & qđ
3 ſit verum, promittere eos tria illa vota, nempe Caſtitatem, Obedientiam, & Religionem, vide Abb. in dicta rubr. num. 4. de regular. & Rot. Rom. deciſ. 591. num. 5. par. j. De Paupertate verò reperi Franc. Sanſouin. de origin. Equit. lib. 2. in tit. de Equitib. Hieroſolym. dicentem: Equites tria illa vota (dum profitentur) emittere.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratores bonorum Eccleſiæ, tenentur reddere rationem Ordinario loci, & poſſunt per Epiſcopũ compelli ad ſoluendum.*
2 *Rationes dicuntur reddi, quando dantur computa, & reliqua ſoluuntur.*
3 *Epiſcopus eſt executor viſitationis piorum locorum.*

An Epiſcopo, qui habet ius ſignificādi Magiſtros Confraternitatum, competat pariter ius exequendi ſignificatum?

RESOLVTIO II.

1 IN Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 9. de reform. ſancitur, tàm Adminiſtratores eccleſiaſticos, quàm laicos Fabricæ cuiuſcumq; Eccleſiæ, et Cathedralis, Hoſpitalis, Confraternitatis, elemoſinæ Montis Pietatis, & quorumcúq; locorum piorũ, teneri ſingulis annis reddere rõnem adminiſtrationis Ordinario, ſublatis quibuſcũq; priuilegijs, & cõſuetudinibus in contrarium, niſi fortè aliud expreſsè cautum eſſet in cõſtitutione, ſeu ordinatione talis Eccleſiæ, ſeu ſabricæ: quod ſi ex conſuetudine, priuilegio, aut ex cõſtitutione aliqua loci, reddenda ſit ratio alijs ad id deputatis, tunc cum illis adhibeatur Ordinarius; aliter ſactæ liberationes, dictis Adminiſtratoribus non ſuffragentur. Propter q fuit dubitatum, an dicti laici adminiſtratores bonorum Eccleſiæ in redditione ſacienda Epiſcopo, iux. Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 9. de reſor. inueniantur debitores, poſſint per Epm compelli ad ſoluendũ? Pluribus ex rationibus motus iudi-
2 caui affirmatiuè. Primum, per tex. in l. quáuis ff. de cond. & demon. ex quo colligitur; rationes reddere, nil aliud eſſe, quam reliqua ſoluere. Secũdum, per tex. in l. cum ſeruus ff. eod. tit. vbi dicitur: ſi ſeruo legata ſit libertas ea conditione, ſi rõnes reddiderit hæredi, non hanc ſolum habet ſignificationẽ ſi cautiones, inſtrumentaq; omnia actus ſui exhibuerit hæredi; ſed etiam, & ſi aliqua debuerit, ſoluat. Tertium, in l. ſi ita ſuerit §. quæro ff. de manu. teſtam. & in l. purè in fi. ff. de fideicom. lib. & ff. de ſtat. lib. l. ſtatu liber §. ſi quis non dare, & ff. de verb. ſignif. l. boues §. fi. & ff. de liber. legat. l. non ſolum §. is qui rationes, in quibus legibus habetur reddere rationem, duo continere . ſ. computum dare, & reliqua reſtituere: & ideo poſita ratione, in eo qđ apparebũt debitores, poſſunt cogi per Epiſcopos ad ſoluendũ: Cuius reſolutionis ratio, videtur iſta. Nam non cenſentur redditę rõnes, niſi fiat reſtitutio reliquorum, & ſoluantur debita, Menoch. de arb. iud. caſ. 209. nu. 21. propter qđ dicebat Affl. in dec. 157. q ſententia in qua condemnatur aliquis ad præſtandum computum, & rõnem de adminiſtratis, condemnat etiam ad ſoluendum, & extenditur ad id de quo loquitur, contineñdo in ſe tacitè condẽnationem quoad reliqua; Cum reddere rationem duo contineat, computum dare, & reliqua reſtituere, l. ſi ita fuerit, §. ſi ita quæro ff. de manu. teſt. l. purè in fi. ff. de fideicom. liber. l. nõ ſolum §. is qui rationes ff. de lib. legat. Accedebat ſupradictis parum opera re viſitationem, niſi poſſet Epiſcopus cõpellere ad executionem, Io. Monac. & Archid. in c. j. §. ſanè de cenſib. in ſexto, cũ præ-
3 ſertim Epiſcopus ſit executor viſitationis piorum locorum, vt in Conc. Trid. c. 8. de reſor. ſeſſ. 22. & laici ratione adminiſtrationis rerum eccleſiaſticarum ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi, c. indicatum diſt. 89. vbi glo. in verb. inter eos ad med. c. ei, qui appellat §. nulli quoq; officialium 2. q. 6. Socc. de for. cõp. in præfat. in princ. verſ. 1. ratione adminiſtrationis ad fi. & in c. licet eod. tit. & in c. 2. de iud. & vbi adminiſtratio geſta eſt, ibi debet ratio reddi, l. prætor §. his etiã ff. de eden. l. hæres abſens §. j. ff. de iud. ſiue ſit publica, ſiue ſit priuata, Bal. in l. 1. C. vbi de ratio. agi oportet.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læſæ Maieſtatis non committitur quando cõſpiratur contra officiales Baronis, imò nec contra Baronem.*

2 *Propter offenſam illatam in eum qui recognoſcit Superiorem, vel ob inimicitiam priuatam, nõ committitur crimen læſæ Maieſtatis.*

Offendentes Barones, ſeu eorum officiales, dicantur ne committere crimen lęſæ Maieſtatis, vt confugientes ad Eccleſiam eius immunitate non gaudeant?

RESOLVTIO III.

TAlis fuit ſeries ſacti mihi propoſita: Quidam in publica platea cuiuſdam Ciuitatis, in qua Baro dominabatur, irruerunt in dictum Baronem, & eius Officialem, atque vulnerauerunt in capite; confugerunt poſteà ad Eccleſiam, & cum tractaretur de eorum extractione, fuit mihi quæſitum, an gaudeant immunitate eccleſiaſtica? Tota vis huius quæſtionis ſe habet in illo; an ſupradicti inquiſiti cenſeantur commiſiſſe crimen læſæ Maieſtatis offendendo Baronem, eiuſq; Officialem: Nam ſi dicemus opinionem affirmatiuam verã, dubitabatur eos non gaudere, cũ inter caſus exceptuatos in Bulla Greg. XIV. præcipuus ſit contra eos, qui crimen læſæ Maieſtatis commiſerunt: & pro opinione affirmatiua faciebat. Primum, vaſſallorum Barones maximè habẽtes merũ, & miſtum imperium dici Conſiliarios, & offendentes Conſiliarios, dicũtur incidere in crimen lęſę Maieſtatis, Salic. in l. quis quis C. ad l. Iul. Maieſt. Alex. conſ. 13. nu. 2. lib. 6. Cæpol. conſ. 17. circa fi. Socc. Iun. conſ. 105. nu. 24 lib. 3. Alc. conſ. 4. nu. 56. Rol. à Vall. conſ. 88. nu. 2. lib. 2. Menoc. conſ. 94. nu. 26. vol. 1. Bellon. conſ. 32 Peregr. de iur. fiſ. lib. 4. tit. 5. nu. 27. Corrad. de off. Prætor. in cauſis crim. §. 3. tit. de Reis læſæ Maieſtatis nu. 4. & 5. Clar. in §. læſæ Maieſtatis verſ. dubium tamen, Decia. conſ. 18. nu. 317. lib. 1. quia offendentes Baronem, Principem recognoſcentem videntur offendiſſe perſonam Principis, quem recognoſcunt, l. j. ff. ad l. Iul. Maieſt. Boſſ. de crim. lęſ. Maieſt. n. 53. Gig. in tract. eiuſd. tit. lib. 1. q. 24. n. 2. Supradictis accedebat, Barones habere maximã poteſtatem, vt Principes concedendo transferant eis omnem ſacultatem, quam ipſi habent, ex quo ſaltim largè poteſt dici in eos hoc crimen cõmitti, vt tenet Ang. in cõſ. 214. & Caſtr. per illũ tex. in l. 3. C. de epiſ. & cler. Gig. de crim. lęſ. Maieſt. lib. j. tit. per quos, & à quibus q. 29. Clar. in §. læſæ Maieſtatis nu. 3. qui dicit, quidquid ſit de iure, de conſuetudine ſeruatur, quod etiam in iſtis Ciuitatibus, & Principibus qui ſuperiorem recognoſcunt crimen iſtud committitur.

Oppo-

Google

Oppoſitis nihilominus non obſtantibus, cōtrarium ex pluribus cenſui iudicandum. Primum, quia crimen læſæ Maieſtatis non committitur quando conſpiratur contra officiales Baronis, ita Affl. in conſtit. ſi quis aliquem q.10.& in conſt. vt participatio, imò nec contra Baronem ipſum, ſecundum Archid. in c. fęlicis de pęnis in ſextò, Barbat. conſ.70. col. 13. vol.4. Socc. conſ.57. col.5. vol.4.& Bellamer. conſ. 15.

Tum ſecundo, quia propter offenſam In recognoſcentem Superiorem, non cōmittitur crimen
2 læſæ Maieſtatis, Guid. Pap. deciſ.344. Marc. deciſ. 292. ſub nu.8. par.1. Viu. dec.278. num. 5. Miſing. obſeru.41. cent.5. Intrigl. dec.41. Tum denique quia conſtabat vulnus fuiſſe illatum ex priuato odio, & inimicitia priuata, quo fit, vt nō videatur crimen læſæ Maieſtatis cōmiſſum, ēt ſecuta morte, Iſern.& Affl. in c.1. verſ.& bona, tit. quæ ſint regal. Bar. in l. hoſtes ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ. Salic. in l. fallaciter C. de abolit. Rol. à Vall. conſ.1. lib.3. conſ.48. lib.2 & conſ.15. lib.4. Farinac. q.17. nu. 40. Cephal. cōſ. 26. Burſa. conſ.147.& cōſ.216. Bertaz. conſ.35. Sforz. Odd. cōſ.88. Honded. conſ. 105.& conſ.108. lib.1.& conſ.100. lib.2. Fab. Ann. conſ.77. lib.1. Baiar. ad Clar. in d.§. læſæ Maieſtatis verſ.1. Menoch. conſ.107. Decian. cōſ.18. lib.2. & in tract. crimin. tit. de lęſę Maieſtatis c.5. Capy. dec. 130. Affl. in conſt. vt participatio nu.38. Gig. de crim. læſ. Maieſt. q.54. n.7. & licet dubitaretur ſi offenſio fuiſſet facta ex priuato odio, vel vt Maieſtas læderetur; delictum ex priuata cauſa præſumeretur fuiſſe factum, Rol. à Vall. conſ.1. nu.5.& conſ.36. lib.3. Farin. q.17. nu.41. Baiard. ad Clar. in d.§. læſæ Maieſtatis n.8. Burſa. conſ.216. Menoch. conſ.99. Sforz. conſ.88. num.100. Cephal. conſ.76. Capyc. dec.130. nu.12.& 28.

S V M M A R I V M.

1 *Probibitum fieri in Eccleſia, cenſetur etiam probibitum in porticu, vel atrio Eccleſiæ circumcirca per quadraginta paſſus.*

2 *Appellatione domus continetur oſtium, & alia omnia quæ ædibus affixa ſunt.*

3 *Cæmeterium eſt de Eccleſia, eſtq; locus ſacer.*

Conſtitutio Gregor. XIV. diſponens, delinquentem in Eccleſia non debere gaudere eius immunitate, an procedat in delinquente in Oſtio Eccleſiæ?

R E S O L V T I O I V.

PRo opinione, q gaudeat immunitate eccleſiaſtica, ratio eſt: Nam verba cōſtitutionis ſunt verè, & propriè intelligenda, cum ſint pęnalia, & odioſa, c. odia, c. in pęnis de reg. iur. in ſexto, l. cum quidam ff. de liber. & poſthu. cum ſimilib. notatis, communiter per omnes in l.j.§. his qui nauem ff. de exercitatoria actione, vnde à ſimili, ille qui in oſtio Eccleſię inſultauit, in materia pęnali, & odioſa non dicitur in Eccleſia inſultaſſe, qm licet oſtiū ſit de Eccleſia, non tñ eſt in Eccleſia, tex. in l.j.§. in publico flumine ff. de fluminib. Hinc eſt q ſtatutū puniens inſultantem domi, nō comprehendit illū qui inſultauit aliquem in atrio domus, dixit Bart. Alex.& communiter DD. in l. cætera §. hoc Senatus ff. de leg. j. Bal. in l. Gallus §. ille caſus in vlt. col. ff. de lib.& poſth.& in l. data opera 8. col. verſ. quintum prædicamentū C. qui accuſ. nō poſſ.& Alex. in l. pleriq; poſt eūd. Bar. ff. de in ius voc.& ibi Iaſ.

Pro eadem opinione faciebat, quia ille qui eſt in oſtio Eccleſiæ, nō eſt in Eccleſia, nec extra Eccleſiā, ſed partim extra, partim intus, vt dixit gloſ. ſingul. in c. cum ſancta in verſ. vir ego, de pęnit. diſt.2. & in odioſis, & pęnalibus caſus miſtus non continetur ſub ſimplicibus, Bart.& alij in l.2. ff. de verb. oblig. Bero. conſ.177. n.22. lib.3. & maximè cum dicta cōſtitutio vtatur verbo (In) quæ denotat intra, & cōprehendit locum interiorem, & nō exteriorem domus, vel Eccleſiæ, ſm Bar. in l. Gallus §. ille caſus ff. de lib.& poſth. Saly. in l. ſi quis in hoc genus C. de epiſ.& cler. Bero. conſ.177. vol.3. per tot. qui latiſſimè hāc concluſionem firmat, & Vinc. de Franc. dec.402. His ſic poſitis, cōtrarium reſpondi in facti cōtingentia, motus per tex. in c. ſicut antiquitus, c. ſi quis in atrio, & c. quiſquis 17. q.4. c. nulla, & ibi glo. 12. q.1. l. cætera §. hoc Senat. Conſult. ff. de leg. j. vbi prohibitum fieri in Eccle-
1 ſia, cēſetur etiam prohibitum in atrio, vel porticu Eccleſię, vel circumcirca per quadraginta paſſus, & dixit Bart. poſt Cin. in l. præſenti C. de his qui ad eccleſ. cōfug.& in l. meminiſſe ff. de off. Procōſ. quemadmodum quis non poteſt capi in Eccleſia, ita etiam nec in oſtio ipſius. Statutum enim punit aggrediētem aliquem domi ſuæ, etiam ſi inſidiatus fuerit illi in oſtio, vel ante oſtiū, vel in porticu, eadem pęna erit puniendus, ſequitur Spec. in tit. de iniur.§.1. verſ. pone in ſtatuto, Bal. in l. ſi ita §. idē ait ff. de caupo.& ſtabu. Iaſ. in l. cætera §. hoc Senatus Conſul. n.8.& 11. ff. de leg. j. Anchar. cōſ. 160. ſub nu.4. Alberi. in d.l. præſenti, & in 2. par. ſtatutorum q.208. vbi ait communiter teneri, & ſeruari, de communi teſtatur Auguſt. ad Ang. de maleſ. in verb. fecit inſultum, poſt nu.3. Clar. in §. fi. q.82.& ibi Baiar. nu.121.& ratio eſt, quia appel-
2 latione domus continentur oſtium, & alia omnia quæ ædibus affixa ſunt, l. ſi aquæductum ff. de cōtrahen. empt. maximè quādo inſultatus eſt intra clauſuram oſtii, ſecundum Bar. in l.1.§. hoc interdictū ff. de cloac.& Iaſ. in d.§. hoc Senatus Conſul. nu.11. quos omnes DD. ſequuntur, vt dixit Bero. conſ.177. nu.20. vol.3.

Et ad ſupradicta accedat etiam quod inſul-
3 tans in Cæmeterio ipſius Eccleſiæ, iudicatur ad inſtar Eccleſiæ, quia eſt locus ſacer, tex. in c. decet §. ad hoc de immun. eccl. lib.6.& ſic committitur ſacrilegium in Eccleſia, quemadmodum in Cęmeterio, c. quiſquis 17. q.4.& interdicta Eccleſia, interdictū eſt & Cæmeterium, c. ſi ciuitas de ſent. excom. lib.6. Abb. in c. cū Eccleſia de immunit. eccl. & polluta Eccleſia dicitur pollutum Cæmeterium, quia Cæmeterium eſt de Eccleſia, c.1. de conſecr. eccleſ. Vincen. de Franch. multa ad hoc deduxit dec.402. num.3.& faciunt notata per Farina. in tit. de carcerib.& carcerat. q.26. nu.61. Remig. de immun. eccleſ. ampl.8. in tract. in nouis vol.13. par.1. fol.92.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus formalis non poteſt vti beneficio regulæ de annali, vel triennali.*
2 *Hæreticus priuatur quolibet beneficio eccleſiaſtico.*
3 *Mulier hæretica non poteſt vti priuilegio prælationis dotis.*

Hæreticus non poteſt vti beneficio regulæ de annali, vel triennali.

RESOLVTIO V.

IN quadam cauſa mihi delegata à quodam Illuſtriſs. Archiepiſcopo, iudicaui inquiſitum de
1 hæreſi formali, non potuiſſe (licet abiuraſſet) vti beneficio regulæ de annali, vel triénali, & motus fui rationibus, & iuribus: Ratione probatur
2 ex eo præſertim, quod Hæreticus priuatur quolibet beneficio eccleſiaſtico, vt notant communiter DD. in c. infamibus de reg. iur. in ſextò, vnde hæreticus vti excommunicatus, & à fide alienus, cēſetur inhabilis ad omnia auxilia eccleſiaſtica, c. ad abolendam, vbi omnes de hæreticis, & notatur etiam in c. excommunicamus, vbi Anan. eod. tit. & in c. cum ſecundum legis eod. tit. in ſextò.

Probatur, & alia ratione, quia fruſtra legis auxilium implorat, qui committit in lege, c. quia fruſtra de vſur. l. auxilium ff. de minorib. facit text. in l. j. C. de hęred. & propterea in auth. item C. eo. tit.
3 habetur, mulierem hæreticam non poſſe vti priuilegio prælationis dotis, iuſta terminos legis aſſiduis C. qui potior, in pign.

Iuribus ét probatur ex doctrina Ludo. Gom. in d. reg. de annal. poſſ. q. 3. & q. 52. in reg. de trienn. poſſ. Brun. lib. 3. de hæret. cap. 7. Iacob. Sept. in Inſt. Cath. c. 45. n. 20. de quibus regul. Innoc. & alij in c. illud de præſcript. Fel. latè in c. licet, Heli. n. 10. de ſimon. Ang. Bal. & latè Iaſ. in l. qui in aliena §. ꝙ ſi adiecerit ff. de acquir. hæred. Alex. conſ. 132. n. 14. vol. 4. Nam ſi poſſeſſioné habere nō poſſunt hęretici, c. quo iure 8. diſt. ita pręſcriptio d. regulæ ſine poſſeſſione nō ſuffragatur eis, reg. ſine poſſeſſione de reg. iur. li. 6. ſequitur Rojas in ſing. 25.

SVMMARIVM.

1 *Cōcluſio in cauſis hęreticę prauitatis nō eſt neceſſaria.*
2 *Ius concludit ad pęnam, ſine concluſione.*
3 *Reus in criminalibus poteſt facere ſuas defenſiones, et probationes, non obſtante concluſione in cauſa.*
4 *Reus non poteſt in criminalibus renuntiare ſuis defenſionibus.*

Concluſio in cauſa, an fiat in crimine hæreſis?

RESOLVTIO VI.

1 COncluſio in cauſis hæreticæ prauitatis, non eſt neceſſaria, c. fin. de hæret. lib. 6. iūcta glo. in clem. ſæpe de verb. ſignif. notat Bar. in extrauag. ad reprimendum in parte ſequenti, quādo in crimine læſæ Maieſtatis proceditur expreſsè, Gunduſſal de Villa. de hæret. q. 12. nu. 2. vbi refert hoc eſſe ſpeciale in hoc crimine, ſed videtur etiam in aliſs cauſis criminalibus, non eſſe neceſ-
2 ſariam concluſionem in libello, quia ius concludit ad pęnam, ſine concluſione, glo. eſt ſi. & quidē ſing. in l. in cauſis C. de accuſ. quam notat Bald. in l. edita nu. 55. de edend. Ang. in tract. de malef. in verbo inquiſitio verſ. item quæro, an Iudex tenea-
3 tur; & ſimiliter in cauſis criminalibus (non obſtante cōcluſione in cauſa) reus poteſt facere ſuas defenſiones, & probationes, Bar. in l. 1. §. fin. & in l. vnius §. cognitum ff. de quæſt. & in l. Diui ff. de pęnis, & in auth. qui ſemel in ſi. C. de prob. Hyppol. conſ. 16. in præſenti caſu nu. 32. facit gloſ. not. in l. pactum inter hæredem ff. de pact. vbi dicit ꝙ
4 reus non poſſit in criminalibus renunciare defenſionibus, quam allegat ad hoc Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo n. 18. C. de pact. & in auth. videmus num. 7. C. de iudic. Hyppol. plenè in l. ſi quis vltro num. 62. ff. de quæſt.

SVMMARIVM.

1 *Non datur appellatio à viſitatione facta per Epiſcopum ad morum correctionem, quoad effectum ſuſpenſiuum.*
2 *Quando agitur de cultu Diuino, & fauore Eccleſiæ, ſi decretum ſit per modum prouiſionis, non datur appellatio ſuſpenſiua,*
3 *Non datur appellatio in ijs, quæ ex ipſa viſitatione procedunt, & ſufficit ſi de viſitatione prædicta cōſtet per aſſertionem Ordinarij.*
4 *In decretis viſitationis, non ſuſpenditur exequutio per appellationem, etiam ſi appelletur ad Sedem Apoſtolicam.*

Decreta viſitationis, non admittunt appellationem.

RESOLVTIO VII.

1 A Viſitatione facta ab Epiſcopo, præſertim ad correctionem morum, non dari appellationem, diſponit Sacrum Conc. Trid. c. 10. ſeſſ. 24. de refor. & ſcribunt Lancell. in tract. de attent. & innou. appell. pend. limit. 18. in princ. n. 6. f. 370. Rugin. in tract. de appell. §. 2. c. 3. n. 46. & Marcheſ. in tract. de cōmiſſ. par. 1. de commiſſ. appell. extr. Rom. Cur. cap. 6. nu. 78. in ſecunda
2 impreſſione: ratio eſt, qa quando agitur de cultu Diuino, ac aliquid decernitur fauore Eccleſiæ, & ipſius cultus Diuini, tūc ne interim diminuatur, vel pereat, ab illo decreto, vti decretum per modū prouiſionis, nō datur appellatio ſuſpēſiua, Rebuſ. in tract. de ſent. prouiſ. in pręfa. n. 37. & n. 38. in fi. tom. 1. f. 229. ſed in viſitatione agitur de cultu Diuino, & fauore animarum.

Amplia primò, hanc limitationem, vt neque
3 detur appellatio in his, quæ ex ipſa viſitatione procedunt, Sac. Conc. Trid. vt ſupra, & notat Marcheſ. citatus.

Amplia ſecundo, quod appellatio prohibetur, non ſolum in his, quæ Ordinarius agit in actuali

viſi-

viſitatione, & quod certum ſit fuiſſe decreta in ipſa viſitatione, ſed prohibetur etiam in his, quæ fuerunt geſta in ipſa viſitatione, & ſi non conſtet niſi per aſſertionem Ordinarij, qui dixit, ea fieri ratione viſitationis: vnde ſi ab iſtis appellatur, & Epiſcopus, appellatione non obſtante, exequitur, non dicuntur attentata, Lancell. lim. 8. n. 18. in fi. & nu. 9. fol. 370.

Amplia tertio, vt procedat etiam, ſi is qui appellat allegaret, ſeu allegaſſet exẽptionẽ, quia nihilominus appellatio nõ impediret, aut ſuſpẽderet exequutionẽ eorum, quæ ab ipſo Epiſcopo in viſitatione mandata, decreta, aut iudicata fuerint.

Verum tamen ſi Epiſcopus procedat in exemptos, ſeu alias priuilegiatos contra eorum priuilegia, dabitur appellatio, Marcheſ. tract. de commiſſ. par. 1. de commiſſ. appell. extra Rom. Cur. c. 6. nu. 78. fol. 78. & vbi apparuerit de exemptione, ſeu priuilegio, illa geſta reuocantur, Manfre. tract. de attent. appellat. pend. lib. 2. concl. 50. fol. 248. & Lancell. tract. de attent. par. 2. c. 12. lim. 18. nu. 1. & ſeq. fol. 369.

Amplia quarto, vt à decretis in cauſis viſitationis, & correctionis, ſiue habilitationis, ſiue inhabilitationis, nec non criminalibus, latis ab Ep̃o, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario Generali, ante diffinitiuam; ab interloquutoria, vel alio quocumque grauamine non appelletur; quare Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi, tãquam friuolę deferre non tenentur, ſed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis Iudice emanata, nec non omni ſtilo, & conſuetudine, etiam immemorabili in contrariũ non obſtãte, poſſint ad vlteriora procedere, vt diſpoſuit Sac. Conc. Trid. c. 1. verſus finem ſeſſ. 13. de reform. Nec dicas, hanc extẽſionem eſſe ſuperfluam, quia cum Conc. Trid. eod. cap. 1. in fi. permittat poſſe appellari ab interloquutoria, cum non poteſt appellari à diffinitiua, & in c. 10. ſeſſ. 24. de reformat. prohibeat ſimpliciter appellationem in his, quæ ſpectant ad viſitationem; & ſic prohibet appellationem à diffinitiua, neceſſario admittit, poſſe indiſtinctè appellari ab interloquutoria, quando non poteſt appellari à diffinitiua, ſed mandat tunc ſeruari ſtatuta ſacrorum Canonum: at ſacri Canones ſtatuunt, & ratio euidẽs dictat, quod ſi appellatio prohibetur eo quia res celeritatem deſiderat, tunc appellatio intelligatur prohibita, tam à diffinitiua, quam ab interloquutoria; in viſitatione aũt agitur de cultu Diuino, in quo requiritur celeritas, vt dixi ſupra: & Conc. Trid. dicto cap. 1. in fi. idq; etiam operatur in cauſis criminalibus; quare &c.

4 Amplia quinto, vt non ſolum appellatio interpoſita ad Superiorem mediatum, ſed etiam appellatio, aut quærela interpoſita ad Sedem Apoſtolicam, & etiam inhibitio, non impediat, aut ſuſpendat exequutionem eorum quæ Epiſcopus mandat, decernit, aut iudicat in his, quæ ſpectant ad viſitationem, aut morum correctionem; Cõc. Trid. d. c. 10. in fi. ſeſſ. 24. de reform.

Inſero etiam ex iiſdem, quod ſi Epiſcopus in viſitatione faciat alicui præceptum de reſidendo in Eccleſia, ille non poteſt appellare ab illo præcepto, niſi allegaret aliquam rationabilem excuſationem, Franch. in cap. peruenit, il ſecondo, notab. vlt. num. 5. de appellat. vide Conc. Triden. ſeſſ. 23. cap. 1. in fi. de reform.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus eſt qui aliter ſentit de articulis fidei, quam ſentiat Sãcta Romana Eccleſia, vel malè ſentit de Sacramentis Eccleſiæ, vel habet peruerſum dogma, ſeu gignit nouas opiniones falſas, aut veteres, & ab Eccleſia damnatas ſequitur.*

2 *Qui dicit fornicationem, vel periurium non eſſe peccatum, eſt hæreticus.*

3 *Ad hoc vt quis ſit hæreticus, requiritur quod ſit baptizatus, quod ſcienter erret in fide Catholica, & ꝙ in ſua opinione ſit pertinax.*

4 *Qui credit quod credit Eccleſia, etiam ſi bona fide aliquid opinetur contra fidem, non eſt hæreticus, dummodo monitus hunc errorem non defendat.*

5 *Dubius in fide eſt hæreticus, ſi in tali dubietate habet firmitatem animi, & pertinaciam.*

Hæreticus quis dicatur, ad effectum, ne gaudeat immunitate Eccleſiaſtica?

RESOLVTIO VIII.

HÆreticus propriè (ſecundum aliquos) dicitur in duobus caſibus tantum: Primò cum aliter ſentit de articulis fidei, quam ſentit S. R. E. Secundò, quando malè ſentit de Sacramentis Eccleſiæ, & ita communiter DD. dicit
1 Boſſ. in tit. de hæret. nu. 1. Tu verò dic, non modo eſſe verè hæreticum, qui nõ benè ſentit de articulis fidei, vel de Sacramẽtis Eccleſiæ, ſed ẽt illũ, qui habet peruerſũ dogma, vel gignit nouas opiniones falſas, aut veteres falſas, & ab Eccleſia dãnatas ſequitur, ita glo. in clem. vnica glo. penul. de vſur. & ita tenent DD. vt dicit Franc. Squillacen. in tract. de fid. Cath. c. 14. Hinc infertur, qđ ſi aliquis aſſerat ſimplicem fornicationem non eſſe pecca-
2 tum, erit iudicandus hæreticus; ita fuit deciſum in Cur. Tholo. teſte Aufrer. dec. 346. Mantua. cõſ. 239. nu. 8. lib. 2. ſi quis etiam dicat, periurium non eſſe peccatum mortale, dicetur hæreticus, & ita tenent comuniter DD. vt teſtatur Bello. conſ. 78.
3 Verũ pro dilucidatione articuli eſt notãdũ, ꝙ ad hoc vt aliqs dicatur hæreticus, tria cõcurrere debẽt: Primum requiritur, ꝙ ſit baptizatus; Iudei. n. Pagani, vel Maumetani, nõ dicuntur hæretici, & hoc receptiſſimis DD. ſententijs cõprobatur, vt dicit Simãch. de hæret. c. 31. n. 3. Secundũ, ꝙ ſciẽter erret in fide catholica, approbãdo falſa pro veris, incerta pro certis, vel è cõuerſo; & hæc eſt omniũ DD. cõcors, & vnanimis ſentẽtia, vt dicit Simãch. in allegato c. 31. nu. 5. Tertiũ ꝙ ſit pertinax in ſua opinione, alias nũquã dicitur hæreticus, & in hoc oẽs concordãt, dicit Inno. in c. 1. in vltimis verbis
4 de Sum. Trin. & fid. Cath. Si quis. n. ſimplex habet fidẽ implicitã. ſ. quia credit, ꝙ credit S. Mater Eccleſia; ſed bona fide falſo opinatur (motus ratione naturali) quod ſit maior, vel prior filio, vel quod in Trinitate tres perſonę ſint tres res à ſe inuicem diſtinctæ, non eſt hæreticus, neque peccat, dummodo monitus hũc errorẽ non defendat, & id ipſum credet, quia credit Eccleſiã ſic credere, & ſuã

 opinio-

opinionem fidei Eccleſiæ ſupponat, & hæc dicit eſſe famoſa verba, Lupus in allegat. hæreſis §.4. col.3. vbi ſubdit, quod alij Doctores hoc ſequun-
5 tur, dicit quoq; eſſe valdè notandum: Aduerte & de illo, dubius in fide ſit hæreticus? intelligēdum, procedere cum in tali dubitatione habuit firmitatem animi, & quamdam pertinaciam, propter quam perſeuerat in illa dubitatione, alias ſecus, ita dicit Ioa. Andr, in c.1. de hæret. quem alij ſequūtur, vt dicit Lup. in loc. prææalleg. §.5. in princ.

Ex quibus poteſt inferri. Primo, an hæreticus dicatur, quærēs ſcire furtum occultum cum fiala plena aqua, candelis accenſis, & pueris, & puellis virginibus interpoſitis, quædā verba dicētibus? & an eius cognitio ptineat ad officiū Inquiſitionis, & de alijs ad Nicromātiā pertinētibus, & pro reſolutione remitto te ad Rimin. in conſ. 414. vol. 4.

Secundò, an tenētes penes ſe libros prohibitos, judicentur hæretici, vel ſuſpecti de hæreſi de iure, ſuper qua re videndus eſt Burſat. conſ.7.n.5. vide etiam in Apoſtil. ad Rom, in ſing. 326. vbi hoc limitat tribus modis.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus non gaudet immunitate Eccleſiæ, quia in Deum, & in Eccleſiam delinquit.*
2 *Blaſphemus hæreticalis non gaudet immunitate, & æquiparatur blaſphemia hæreticalis, aſſertionibus hæreticalibus.*
3 *Abnego Deum, Non credo in Deum, ſunt blaſphemiæ hæreticales.*

Blaſphemus hæreticalis, an gaudeat immunitate Eccleſiæ?

RESOLVTIO IX.

PEr Bullam Gregor. XIV. excluduntur quoque hęretici ab immunitate Eccleſiaſtica: Ratio eſt, quia per hæreſim verè, immediatè, ac principaliter in Eccleſia delinquunt, vt eſt gloſ. in auth. de mandat. Princ: p. §. neque autem, & facit tex. in l.1. C. de his qui ad eccleſ. cōſug. & in puncto hoc tenet Marſ. in l. ex Senatus conſulto in fi. nu.2. ff. de ſicar. Boer. deciſ. 110. nu.6. & Didac. var. reſol. lib.2.c.20.nu.2. in fi. & cōprobatur euidentiſſima
1 ratione: Si quis.n. contra proximū deliquit in Eccleſia, non gaudet immunitate eccleſiæ, igitur eò magis non debet gaudere, qui in Eccleſiā ipſam, & Deum ipſius fundatorem deliquit; Fruſtra namq; illius implorat auxilium, qui in ipſum deliquit, c. quia de vſuris, & c. fi. de immun. eccleſ. & l. auxilium in fi ff. de minorib. & expreſſè firmat Decian. in tract. crim. lib.3. c.42. num.7. quare fuit dubitatum, an ſupradicta procedant quoq; con-
2 tra blaſphemos hæreticales, ita vt non gaudeant immunitate eccleſiaſtica? Reſpondi affirmatiuè, motus ex eo, quod ſupradictæ blaſphemiæ æquiparantur aſſertionibus hæreticalibus, quarum cognitio, & punitio ad Inquiſitorem fidei pertinet, per rationem tex. in c. accuſatus §. ſanè de hæret, Alphonſ. de Caſtr. de iuſta hæret. punit. lib.1.c.12. circa fi. ibi blaſphemia, quę habet quamdam cum hæreſi vicinitatem, vel connexionem, hæc merito ad Inquiſitores pertinet, vt de illa inquirant, iudicent, & puniant, Card. in clem.1. §. ſanè de vſuris, Squillacen. de fid. cath. c.16. Albertin. de agnoſc. aſſert. q.6. nu.24. & q.22. ou.63. & q.27. vbi pleniſſimè omnium per tot. quæſt. & q.36. num.18. Iac. Sep. in Inſtit. Cath. c.8. nu.8. & in Enchirid. tit.9. Brun. de hęret. lib.5. c.20. optimè Couar. in c. quāuis pactum de pact. in ſextò, in §.7. num.8. & ſeq. vbi pulchrè pragmaticas Caſtellæ, & leges Regias declarat, dicens hanc blaſphemiam eſſe Apoſtaſiæ crimen, & verba hæreticalia aduerſantur confeſſioni fidei: Plerumq; tamen in ſacroſancto Inquiſitionis foro, ſolet in dubium verti, quæ blaſphemiæ dicantur hæreticales, vt eorum cognitio ad Inquiſitores pertineat? & fuit declaratum, qđ
3 praxis communis, & iuri conſona reputat blaſphemiam hæreticalem illa verba: Abnego Deū, Non credo in Deū: verba n. hæc dicuntur hæreticales blaſphemiæ, & propterea de ijs Inquiſitores cognoſcunt, quia habent ſignificationem infidelitatis, & fidei abnegationem, & directè opponuntur fidei confeſſioni: Aliæ blaſphemiæ non ſunt hæreticales, quia fidei confeſſioni non opponuntur. Blaſphemiæ abſolutæ dicuntur, quæ negant aliquid in Deo, quod ei conuenit, aut tribuunt, ꝙ ei nequaquā cōuenit: Harum punitio ad Iudices ordinarios pertinet, c.2. de maledicis, c. nō ſolum 77.q.3. ſcripſit S. Th. 2.2. q.13. ar.1. & in quolib.9. art.4. Caſtr. in d.c.12. Sot. de iuſt. & iur. lib.8. q.2. ar.3. Sylueſt. & alij Summiſtæ in verb. blaſphemia in princ. Bart. io l. item apud Labeonem §. ait prętor ff. de iniur. Lud. Carrer. de hæret. §. circa ſecundum, Iaſ. in §. item ſi quis poſtulante nu.57. & ſeq. Inſtit. de action. Affl. in conſtit. Sicil. lib.3. rub.54. Caſſan. conſ.1. Boer. dec. 301. Gram. dec. 50. incip. Spataneus, vbi benè examinat illa verba; *Diſpetto di Dio*, an ſit Blaſphemia? Bernard. Diaz in pract. cap. 103. & Couarru. & Albertin. in locis ſupracitatis referunt, quamdam conſtitutionem Papæ Leonis X. contra blaſphemos, in quibus locis cōcludunt, calorem iracundiæ nō excuſare blaſphemum à pœna, præſertim Alberti. in d.q.27. nu.3. alias enim nullum homicidium eſſet puniēdum, ꝙ plerumq; iracundia committitur, vt dicit Dec, io l. quidquid calore iracundiæ ff. de reg. iur.

SVMMARIVM.

1 *Iudæus non gaudet immunitate eccleſiaſtica.*
2 *Iniquum eſt vt infideles dignentur aliqua humanitate, & ab Eccleſia defendantur, cum ſint hoſtes & Eccleſiæ gremio ſe committere recuſent.*
3 *Eccleſia non debet patrocinium præſtare ei qui ſemper eam nititur impugnare.*

An Infideles gaudeant immunitate eccleſiaſticæ?

RESOLVTIO X.

VIdebatur dicendum quod ſic, cū ſint creaturæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, conſequenter debēt eſſe ſub eius protectione, acce-

accedit, quod eccleſia nunquam ſolet claudere gremium, c.fi.de Iudeis: Immunitas enim hominibus certi loci conceſſa etiam Iudeis ibi habitantibus conceſſa cenſetur, Hipp.ſing.540.

Contrarium tamen de iure iudicaui verius, ex
1 infraſcriptis. Primò, quia, fruſtra legis auxilium implorat, qui in legem committit, c. quia fruſtra de vſur.l.auxilium ff.de minorib.l.1.ff.de hæret.vnde in c.fi.de immu.eccl. propterea ceſſat in illo caſu immunitas, quia in ipſam eccleſiã fuit commiſſum delictum, quãto magis in eo qui cõtra Dei ſponſam commiſerit, gaudere non debet eccleſiaſtica immunitate, ergo à fortiori non debet hac immunitate frui, qui delinquit in Deum ſponſum, & Caput Eccleſiæ, cum immunitas ipſa ſit cõceſſa eccleſijs propter Deum, locus enim non ſanctificat hominem, ſed homo, vt aduertit Farin.q.28.nu.67.

2 Tum ſecundò, quia iniquum eſſet permittere, vt Infideles dignentur aliqua humanitate cum ſint Chriſtiani nominis hoſtes: Ideo iuri inconſonum eſt, vt Infidelis ab Eccleſia defendatur, cuius tutelæ, & fideli gremio ſeipſum committere recuſat, ſunt verba Farin.de carcer. & carcerat.q.28 ſub nu.68.idem tenuit Azon in ſumma C. de his qui ad eccleſ.confug.num.2.Bar.& omnes in l.1. vbi Salyc.C.de his qui ad eccleſ.confug.qui dicit eccleſiam nõ eſſe tutelam ijs, qui non ſunt ſub lege ſua, huius ſententiæ fuit Cyn.in l.præſenti in primo mẽbro diſtinctionis C.de his qui ad eccleſ. confug. Anan.in c.Iudei, il primo, verſ.20.nũquid autem Iudei, de Iudeis.

3 Tum tertiò, quia Eccleſia non debet præſtare patrociniũ ei, qui ſemper eã nititur impugnare, c.diſplicet 23.q.4.Nõ debet enim ex eo quis fructum capere quod nixus eſt impugnare, c.nõ debet ex eo de reg.iur.in ſextò, cum hac opinione eſt Marqua:de Iudeis par.j.c.8. & pluribus comprobat Decian. in tract. crim. lib.6.c.28.num.8. qui veriorem, & communem appellat.

Non obſtat tex. & ibi glo.in c.inter alia in verb. extrahendus de immun.eccl.quæ vult, vt nec Iudeus delinquens ſit extrahẽdus, idq; Hoſtien. Io. Andr.& Card.q.1.Tiraq.de primog.q.66.num.9. Felyn.in c.1.de pœnit.& remiſſ. Marſ.in l.vnica nu.114.C.de rapt.virg.Sylueſt.in ſumma verſ.immunitas 3.nu.2. Hæc opinio fortaſſe frequentiori auctorum calculo recepta videbitur, vt dicit Couar.var.reſol.lib.2.c.20. ſub num.11. & Clar. in pract.§.fi.q.30.num.12.nam reſpondetur contrariam ſententiam magis eſſe de iure veriorem, ac receptiorem.

Non obſtat ſecundo, Eccleſiam nunquam claudere gremium; Nam procedit, abſq; dubio in redeuntibus, non autem in recedentibus, prout ſunt Infideles.

S V M M A R I V M.

1 *Nulla Eccleſia poteſt conſtrui, vel ædificari ſine licentia Epiſcopi.*
2 *Eccleſia debet ita ædificari, vt pars poſterior reſpiciat Orientem, & anterior Occidentem.*
3 *Eccleſia ædificari debet ad modum Nauis.*
4 *Epiſcopus debet videre num Eccleſia ſit ædificata in præiudicium alterius Eccleſiæ, ſiue Capellæ.*
5 *Epiſcopus in ædificatione Eccleſiæ debet præcipere, vt præſtetur dos, nam ſpiritualia ſine temporalibus diu eſſe non poſſunt.*
6 *Epiſcopus ſi tempore ædificationis non meminit de dotatione, poſt ædificatam eccleſiam, poteſt compellere eum qui ædificauit ad illam dotandam, & alias non dotando amittit ius patronatus.*

In ædificatione Capellæ, vel Oratorij, an requiratur licentia Epiſcopi?

RESOLVTIO XI.

SVpponitur in facto aliquem velle ædificare Capellam, ſeu Oratorium in ſuo fundo, quęritur propterea, an potuiſſet facere abſque licentia Epiſcopi? prima facie videtur pro opinione affirmatiua, ex infraſcriptis.

Primum, quia Eccleſiæ ædificatio, vel Capellæ eſt opus pietatis, c.1.de conſecr.diſt.1. ergo non eſt neceſſaria licentia Epiſcopi, & præcipuè quando res eſt de per ſe approbata, iuſta, & bona, non indiget approbatione; Opera enim licita, & quæ de ſua natura bonitatem, & pietatem præſeferũt, poſſunt ſine Superioris authoritate, vel licentia fieri, l.1.C.de Collegijs licitis, Innoc.in c.cum dilecto de exceſſ.prælat. Præpoſ.in c.parſimoniam 41.diſt.Quare ſequitur ad ędificãdam Eccleſiam, vel Capellam, neceſſariam non eſſe Epiſcopi authoritatẽ, vel licentiam; pro qua ſententia facit in argumẽtum tex.in c.fi.de relig.domib.vbi inquit tex. Noua Religio non poteſt fieri ſine licentia Epiſcopi, ſed vetus benè poteſt, Feder.de Sen.cõſ. 138.ſequitur manifeſtè, quod Eccleſia ad honorẽ alicuius Sancti canonizati, benè poteſt ædificari ſine licentia Epiſcopi; facit in ſimili text.in l.legitima vbi gloſ.ff.de pact.vbi pactum nullũ, ſi alias eſſet approbatum, factum à minore, ſine tutoris authoritate, valet: v.g. Si minor conducat domũ ſine curatore, quia locatio, & conductio ſunt approbata, Minor tenetur ſoluere de Iure locationem, tenet Roman.ſing.322. Palac. Rubios in c. per veſtras §. 26. num. 3. Didac. Perez l.3.tit.11. lib.4. ordinamenti: Sed his non obſtantibus in
1 contrarium eſt veritas, videlicet quod nulla poſſit Eccleſia conſtrui, vel ædificari, niſi præuia authoritate, aut licentia Epiſcopi, tenet gloſ.in c.placuit 1.q.2.verb.dotem, Durãd.in Rationali Diuinorum lib.1.cap.1.Potiſſima ratio enim hęc eſt, quia Eccleſia debet in loco decenti ædificari, ergo vt locus decens, & competẽs aſſignetur, neceſſaria eſt authoritas Epĩ, & licentia, vt in proprijs noſtris terminis tenet Calder.conſ.20.de iure patronatus, quo fit, ſi aliquis de facto, & in loco indecenti, ſine Epiſcopi licentia, Eccleſiam ædificaret, non conſequitur ex tali ædificatione ius patronatus, Conc.Trid.ſeſſ.25.c.5.in fi.de reform.

2 Adducitur ẽt alia ratio, quia Eccleſia debet ædificari, vt pars poſterior reſpiciat Orientẽ, & anterior, ſiue oſtiũ reſpiciat Occidẽtem, ergo vt ita re vera fiat, neceſſaria eſt Epĩ auctoritas, c. eccleſiaſticã 11.diſt.Durand.in Ration.Diuin.offic.lib.1.

nu.14.

num.14.Bart. in tract.de inſula §. quod ſi ex vno,
num. 8. Caſſancus in Cathalogo gloriæ Mundi
conſiderat. 19. io 12. par. Conrad. Brun.de cære-
monijs Eccleſiæ lib. 8. cap. primo: Alia ratio
3 propter quam authoritas Prælati debet interue-
nire eſt,quia Eccleſia debet ædificari in modũ na-
uis,cap.non turbatur 24.q.prima; & ideo Eccleſia
appellatur Nauis Petri,tenet Turrecrem.in ſum-
ma Eccleſiæ lib. primo cap.33.& Magiſter huius
nauis eſt Chriſtus: hac ratione in eiuſdem Eccle-
ſiæ rebus, Laici nullam habent gubernationem,
nec poſſunt ſe intromittere ſine licentia Epiſco-
pi,vt refert Clemens Papa de Conſtitu. Catholi.
lib. 2.cap. 61. Turrianus lib.2.contra Magdebur-
gẽſes ca. 19.col.6. Alia itẽ eſt ratio: Nempe vt vi-
deat Epiſcopus, ſi talis Eccleſia, vel capella ędi-
ficata in præiudicium alterius Eccleſiæ, vel ca-
4 pellæ,cap.Eccleſiæ de conſecrat. diſt.prima Abb.
in cap. ad audientiam de Eccleſijs ædificandis.
Poſtremo requiritur licentia Epiſcopi, vt videat
charitatem ædificantis, cap. piæ mentis 16. q. 7.
Inſuper aduertendũ eſt Ædificationem Eccleſiæ
non debere fieri de malè acquiſitis, non enim
eſſet bonum opus, Ioan. Andr.& DD.in cap.no-
bis de iure patronatus;Oportet etiam vt Epiſco-
pus præcipiat ei, qui Capellam, vel Eccleſiã ſtu-
det ædificare,quod illam dotet,ad perpetuitatem,
5 & conſeruationem ipſius Eccleſiæ, vel Capellæ,
cum ſpiritualia ſine temporalibus, diù eſſe non
poſſint,cap. ſi quis obiecerit, prima q. 3. & talis
donatio debet eſſe ſufficiens, ſecundum Rocchũ
de iure patronatus verb. vtile, q. 2. quo fit vt ſi
6 tempore ædificationis Epiſcopus de dotatione
non meminiſſet, poteſt poſt ædificatam Eccle-
ſiam compellere ipſum ædificantem,vel eius hæ-
redes ad illam dotãdam; vt in ſimili; qui perdidit
ſcripturam debiti, poteſt compellere creditorem,
vt aliam faciat, tenet Bart.in l.ſi finita §.eleganter
ff.de damno infecto,Gloſſ.in l.Chirographis ff.de
adminiſtratione tutorum, Tiraquell. de vtroq;
retractu tit. primo §. 29. Gloſ. 5. ſic, qui Eccle-
ſiam ædificauit, & non dotauit à principio,poteſt
compelli ad illam dotandam, vel eius hæredes,
alias non dotando amittit ius patronatus:Deniq;
neceſſaria eſt Epiſcopi licentia, vt poſt illã ædi-
ficatam Epiſcopus benedicat, & altaria cõſecret:
cum in altari non cõſecrato, non poſſit celebra-
ri Miſſa, nec Diuina adminiſtrari:Clericus enim
ante conſecrationem altaris celebrans in tali Ec-
cleſia, vel Capella peccat, & punitur grauiter,te-
nent DD. in cap. ſiquis per ſuperbiam 30. diſt.
Bernard.Diaz in praxi cap. 34.Greg. Lopez l. 4.
tit.10.part.prima. Anton. de Matha:de Sacrificio
Miſſæ lib. 3. cap. 10. Turrianus contra Magde-
burgenſes lib. 2.cap.29.Alſonſ. de Caſtro de hæ-
reſibus verbo templum, cap. finali de priuilegijs
lib.6.Conc.Trid. ſeſſ.22.cap. primo: Illud tamen
animaduertendum eſt etiam, Eccleſias aliquan-
do non cõſecrari,ſed benedici,vt in eis diuina ce-
lebrẽtur,& peccatorũ venia petatur, & eſt vt Dei
habitatio,Sanct.Thom.3.parte q.83.ar.3.Thom.
Vualdenſis de Sacramentalibus lib. 1. cap. 127.tit.
18. Gandau. in compendio concertationũ huius
ſæculi tit. 25. & facit tex. in cap. odi, & proieci
24.q.prima.

SVMMARIVM.

1 *Ab Eccleſia non eſt quis violenter extrahendus.*
2 *Publicus latro, ſiue graſſator, non gaudet immuni-
tate eccleſiaſtica,licet ab ea violenter extrahatur,&
vide nu. 6. in fin.*
3 *Graſſator quis in iure verè, & propriè cenſendus ſit
& graſſari quid ſit.*
4 *Latrones publici propriè dicuntur, qui plures in
ſtratis publicis, in ſyluis, in domibus, vel in mari
per vim cum armis,vel ſine graſſantur,cum tamen
hominis interemptione.*
5 *Latro publicus dicitur ex eo, quod palam, & publi-
cè furatur.*
6 *Latro, qui pluries graſſatur, dicitur publicus, qui
ideo eſt furca ſuſpendendus.*
7 *Latro, qui ſemel in ſtrata publica, vel alibi graſſatus
fuit, non dicitur publicus, nec ideo de iure com-
muni vltimo ſupplicio eſt tradendus.*
8 *Graſſator, qui ſemel furatus eſt, cum iure latro pu-
blicus non dicatur, non comprehendetur ſub diſpo-
ſitione tex. in c. inter alia de immunit. eccleſiaſ.in
quantum de publicis latronibus loquitur.*
9 *Graſſator qui ſemel delictum comiſit, ſi violenter ab
Eccleſia extrahatur, debet tamquam gaudens im-
munitate eccleſiaſtica,ad eamdem Eccleſiam vnde
fuit extractus reſtitui.*

An Graſſator, qui ſemel in ſtrata, ſeu via publica,vel in ſylua furatus fuit, ſi aufugit ad Eccleſiam, à qua violenter extrahitur, gaudeat immunitate Eccleſiæ?

RESOLVTIO XII.

1 IN hac quæſtione reſpondi cum deciſione Pe-
guer. 40.cuius tenor eſt. Romanus Pontifex
in cap.inter alia de Immunitate Eccleſiaſtica,
facta diſtinctione,inter ſeruum, & hominem li-
berũ;quoad liberum,talem proponit nobis regu-
lam; Quamtumcumque homo liber grauia deli-
cta comictat,non eſt violenter ab Eccleſia extra-
hendus, nec inde damnari debet ad mortem, vel
ad pænam; & concordat tex. in cap. id conſtitui-
mus 17.q.4.à qua regula dictus tex. in cap. inter
2 alia, duos excipit caſus. Primum, vt non proce-
dat, quando extractus ab Eccleſia, eſſet publicus
latro; Secundo ſi talis eſſet nocturnus depopula-
tor agrorum; hi enim horum criminum ex-
ceptorum ratione,non gaudent Eccleſiaſtica im-
munitate; de publico latrone confirmat tex.
in cap. ſicut antiquitus 17. q. 4. vbi tex. impo-
ſitis confinibus Eccleſiæ inquit, qui dicta con-
finia confrigere tentauerit, aut perſonam ho-
minis,vel bona eius inde ſubtraxerit, niſi publi-
cus latro ſit,& niſi reddat quod rapuerit excom-
municetur: ex quibus clarè deducere poſſu-
mus, quod ſi Graſſator in ſtrata publica, vel in
ſyluis graſſatus fuerit,latro publicus iure cenſen-
dus eſſet, ipſeque immunitate eccleſiaſtica gau-
dere non poſſet; verum hæc conſequentia nempe
Graſſator,qui in itinere,& in ſtrata publica graſ-
ſatus eſt, publicus latro exiſtimabitur. De iure

in

in omni caſu non procedit; quare, vt rem hanc
facilius perpendamus, ab huius vocabuli, Graſ-
3 ſatoris ſignificatione, ſeu interpetratione in-
choandum eſt: Graſſatorē enim verè, & propriè
appellamus, qui viarum in vrbe, & extra obſeſſur
eſt, obuios ſpoliat, pulſat, aut intentata morte
territat; Ideoque Graſſari, vt inquit Nonius, eſt
ſupra modum ſeuire. Fæſtus verò inquit: Graſ-
ſari dicuntur latrones vias obſidentes; gradi ſi-
quidem ambulare eſt, vnde tractum Graſſari,
videlicet, ab impetu gradiendi; Accurſius in l. ca-
pitalium §. Graſſatores interpetratur, & exponit
Graſſatores, ideſt ad malum nitentes, vnde Graſ-
ſor, ideſt nitor ad malum, ſic poſtea dicimus
peſtem Graſſari: vt apud Budeum, graſſatur pe-
ſtis cum ingenti clade hominum inualeſcit. Cali-
ſtratus verò in dicta l. capitalium §. Graſſatores,
ait Graſſatores qui predæ cauſa id faciunt proxi-
mo, pro latronibus habentur, & ſi cum ferro ag-
gredi, & ſpoliare tentauerunt capite puniuntur,
vtique ſi ſæpius in itineribus id comiſiſſent, cæte-
ri ad metallum damnantur, vel in inſulis rele-
gantur, ex cuius Iuriſconſulti verbis, & maximè
ex illis, vtique ſi ſæpius, colligimus differentiam
inter eos, qui non ſæpius itinera frequentant: &
qui ſępius dicta itinera, ſeu vias obſidēt, vt. ſ. hi ca-
pite puniātur, alij verò, aut ad metallū damnētur,
vel ad inſulas relegentur: quaſi velit Iuriſconſul-
tus explanare, qui ſemel in itinere publicu graſ-
ſatur, non eſt pro publico latrone habendus, ſed
è contrario, qui ſæpius hoc crimen comiſerit. Sed
dato forſan quod hæc eſſet Iuriſconſulti intentio,
ex his ſuborīretur dubium noſtrę quęſtionis, nam
ſi quis ſemel graſſaretur, de iure latro publicus
exiſtimandus non eſſet, & idcirco talis delinquens
non comprehēderetur ſub diſpoſitione tex. dicti
cap. inter alia de immuni. Eccleſiæ, qui tex. pu-
blicos latrones ab eccleſiarum immunitate repel-
lit; de quibus loquitur tex. in l. capitalium, §. fa-
moſos ff. de pænis: qui igitur verè, & propriè in
iure publici latrones exiſtimentur, perquiren-
dum eſt, vt inde clarum ſit, an, qui ſemel graſſa-
tus fuit in ſtrata publica, vel in ſyluis alienis, vel
domibus, ſit inter eos numerandus, vel non? Et
inſuper, an tex. in dicto cap. inter alia, qui publi-
cos latrones ab Eccleſiæ immunitate repellit,
priuet quoque talem, quemadmodum publicum
latronem dicta immunitate: vt igitur rem aggre-
4 diar; quidam exiſtimarunt eos verè, & propriè
publicos, & famoſos latrones dici, qui pluries in
ſtratis publicis, in ſyluis, in domibus, vel in mari,
per vim, cum armis, vel ſine, graſſantur; cum in-
teremptione tamen hominis, in hac ſententia eſt
Cæpolla in authentica ſed nouo iure, nu. 106. ita
intelligens tex. in l. capitalium §. famoſos ff. de
pænis, qui tex. ſic loquitur: famoſos latrones in
his locis vbi graſſati ſunt furca figendos, quam
pluribus placuit, vt conſpicientes alij deterrean-
tur ab huiuſmodi facinoribus, ac pariter ſolatio
ſint cognatis, & affinibus interemptorum, &
luant pænas eodem in loco, in quo furta, & ho-
micidia patrauere. Nonnulli hos ad beſtias dam-
nauerunt. Maiores noſtri in omni ſupplicio, ſę-
uerius ſeruos, quam liberos famoſos, ac integræ
famæ homines puniuerunt, ex cuius tex. verbis,
& precipuè ex verbis interemptorum, & homi-
cidia, apparet quod ad hoc, vt quis publicus, &
famoſus latro dicatur, non modo ſufficit, quod
graſſator conſuetus ſit graſſari, verum etiā quod
illud fecerit cum hominis interfectione, Cæpolla
in locu cit: dicit ſic intelligendam eſſe Gloſſ. in
authentica, ſed nouo iure, in verbo caſtigabitur,
C. de ſeruis fugitiuis, ideo dicta Gloſſ. ſe ipſam
refert ad dictum §. famoſos, & etiam Gloſſ. in
5 cap. ſi quis fortitudinem 23. q. 3. Alij verò tenent,
publicum latronem eſſe, ex eo ſolum, quod palā,
& publicè furetur, vt ſunt Piratæ, & qui publicè
ſtant in ſtratis, vt homines tranſeuntes diſrobent,
ita Panorm. in dicto cap. inter alia n. 5. & Oldrad.
in conſ. 154. nu. 2. & Bart. in dicta l. capitalium §.
famoſos nu. primo, & 2. ff. de pænis, Bal. in Au-
thentica ſed nouo iure nu. 3. C. de ſeruis fugitiuis,
Gregorius in Sintagma iuris vniuerſi lib. 37. cap.
9. nu. 9. qui dicit non dubitare aſſerere, eſſe publi-
cum iudicium, latrones obſidentes vias, etiam
ſi non iugulent homines, ſed ſpolient tantum, &
prædentur, eſſe furca ſuſpendendos, & ſecundum
hanc opinionem video practicari in Regio Con-
ſilio Cathaloniæ, in quo, Graſſatores ſtratarum
publicarum, quamuis furentur, ſine interfectio-
ne alicuius, habentur pro publicis latronibus, &
ſolent damnari vltimo ſupplicio: Ego verò ſic
diſtinguendum putarem & maximè quantum
6 attinet ad articulum immunitatis, de quo agitur
in hac queſtione, quod aut Graſſatores, qui pu-
blicè, & palam graſſantur pluries, aut ſemel deli-
ctum comiſerunt, ſi pluries, puniuntur capite, &
furca ſuſpenduntur; quia dicuntur publici, & fa-
moſi latrones, vt eſt tex. in l. capitalium §. Graſ-
ſatores iuncto §. famoſos ff de pęnis, Gloſſ. in dicto
§. famoſos in verbo Graſſati ſunt, in ſecunda, &
vltima expoſitione, dum dicit, vel graſſati, ideſt
vbi frequenter obſederint itinera publica: eſt, &
alia Gloſſ. in authentica ſed nouo iure, in verbo
caſtigabitur, C. de ſeruis fugitiuis, quæ declarat,
eum eſſe publicum latronem, qui furari conſue-
uit, & ſic eſſe furcis ſuſpendendum, & iſti
meritò non gaudent immunitate eccleſiaſtica,
& de eis loquitur tex. in cap. inter alia de im-
mu. Eccle. ibi dum itinera frequentant, vel
publicas ſtratas obſident, loquendo per nu-
merum pluralem, vt oſtendat eum eſſe pu-
blicum latronem, qui ſolitus eſt in publicis iti-
7 neribus frequentare latrocinia: Aut ſemel tan-
tum hoc comiſerunt, & tunc, quamuis eos Re-
gium Conſilium ſoleat vltimo ſupplicio tradere
propter frequentiam delicti in prouincia, & ha-
beat eos tamquam publicos latrones, qui ſæpius
furati ſunt; tamen ſecus eſt de iure communi,
nam tales, vel in metalla damnantur, vel relegan-
tur in inſulis, vt expreſſe ſe habet tex. in dicto §.
graſſatores, ibi graſſatores, qui predæ cauſa id
facerēt, proximè pro latronibus haberētur; & ſi
cum ferro aggredi, vel ſpoliare inſtituerint, capi-
te puniuntur, vtique ſi ſæpius, atque in itineri-
bus hoc admiſerint; cęteri in metalla damnantur,
vel in inſulas relegantur, tenet Gloſſ. in §. famo-
ſos in verbo graſſati ſunt. Probatur etiam per
tex. in l. 3. in fine C. de Epiſc. audien. ibi. vt remiſ-
ſionem veniæ crimina, niſi ſemel commiſſa non

habeant,

& 3.& Are.Barb.& Dec.per eum citatos, aſſerens
iſtam eſſe communem opinionem, quam, & ſe-
quitur Felyn.in cap.ad deliberandum in princ.de
iud, Cæpoll. de ſeru. ruſt. prædiorũ, tit. de mari,
nu. 12.& 13.& in cap.16.nu.4.de ſeru. vrb.præd.&
iuriſdictio intra mare protéditur à lictore, vſque
ad centum milliaria,ſecundum Barto.in dicto tra
ctatu de inſula nu.primo, Paul. de Caſtr. in dicta
l. Inſulæ, & in l. Cæſar ff. de publica; & in l. de-
præcatio ff. ad l. Rhod. de iactu. Cæpol. in loco
proximè citato, quos ſequitur Hiero. de Monte
in tractatu definibus regendis cap.7.nu. 13. & ſe-
que. addens Fel.ita tenere in cap. cum diù de ex-
ceptio.latè Pet.Gerar. ſing. 15.
5 Tandem dicebatur, quod ſicut poteſt exigi ve-
ctigal in terra, ita quoque in mari, vt firmat Bal.
in rubrica ff.de rerum diuiſione col.2. & in l.cum
proponas col. fin. de nautico fænore. Afflict. in
titu.quæ ſint regalia, in verbo vectigalia,nu.101.
Firma.in tract.de Gabellis part.prima col.4.verſ.
6.Felin. conſ,45. nu. 15.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in centum, ſi pendente lite ſuper re valoris centũ, dicta res creſceret, poterit de ea cognoſcere.*
2 *Debet attendi principium petitionis.*
3 *Limitatio iuriſdictionis non trahitur ad incrementum, ſed ad principium, niſi incrementum à principio etiam in petitione comprehenderetur.*

Iudex, an poſſit cognoſcere circa augmentum iuriſdictionis?

RESOLVTIO XIIII.

EXempli gratia: Iudex habens iuriſdictio-
nem limitatam vſque ad certam quantita-
tem, puta in cauſis vſque ad centum, pe-
1 tita re valoris centum tempore petitionis, ſi pen-
dente lite eius valor creuerit, poterit de cauſa
cognoſcere, & iudicare, nam incrementum exi-
ſtimatum, non habet excludere iuriſdictionem
in tali caſu, ſecundum Bart. in l. ſi idem cum eo-
dem, ff de iuriſdic. omni.Iud. & in l. fin.& ibi Sa-
licet.C.de appellatio: idem in actione creſcente
2 propter inficiationem, quia debet attendi princi-
pium petitionis,facit Gloſſ. in l. certi conditio in
principio ff. ſi certum petatur. tenet Angelus in
l.qui tabulas ff.de furtis, & Panor. in cap. cum
inter ad finem extra de re iudicata: ex quibus po-
teſt fieri talis concluſio, quod limitatio iuriſdi-
ctionis, non trahitur ad incrementum, ſed ad
principium, niſi incrementum etiam à principio
3 in petitione comprehenderetur, vt in actionibus
arbitrarijs, in quibus ex Iudicis officio poteſt in-
tereſſe excedere id quod petitum eſt, ſecundum
Guil.& Angel.in dicta l.ſi idem.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio ab excommunicatione valet etiam nullo præſtito iuramento ab eo qui abſoluitur, quod abſq; dubio procedit in excommunicatione iniuſta.*
2 *Excommunicatus non debet abſolui niſi prius ſatis fecerit de expenſis, quando quis fuit excommunicatus ob veram contumaciam.*
3 *Excommunicatus ad inſtantiam partis non debet abſolui abſque citatione partis, ſed ſi de facto ſic detur abſolutio, valet; tamen poteſt appellari.*
4 *A cenſuris latis in Romana curia non abſoluitur quis in curia, niſi parito: à cenſuris vero latis in partibus, curia abſoluit abſque citatione partis, ſaltem ad beneplacitum.*
5 *Ad iuſtificandam abſolutionem ſufficit depoſitio pœnitentiarij.*

Abſolutio ab excommunicatione, quando eſt impartienda.

RESOLVTIO XV.

1 ABſolutio ab excommunicatione valet, &
tenet, etiã nullo præſtito iuramẽto ab ab-
ſoluto, ſecundũ Gloſſ. in cap.cum deſide-
res de ſent. excomu.cum qua ſentiunt Abb. cæ-
terique communiter ibi, teſte Decio in cap. quæ-
ſtioni nu. 5.de Appell. vbi ipſe quoque ſequitur
iſtam communem, & vtiliter limitat, ſed hoc,
abſque dubio procederet in excommunicatione
iniuſta, & iuramentum ipſum præſtare non te-
neiur de parendo Iudici, vel de reſtituendo, vt
concedunt Doctores in dicto cap. quæſtioni de
Appella. & Gloſſ. fin.in cap. ab excommunicato
de reſcriptis, cui accedunt omnes Doctores con-
corditer, & communiter affirmantes, & licet iu-
ramentum neceſſario non requiratur; tamen ex-
2 communicatus abſolui non debet, niſi prius ſa-
tisfecerit de expenſis, cap. fin. de officio delegat.
Gloſſ.in cap.venerabilẽ de electio. & Bertach.in
ſuo repertorio prima parte in verb. excommuni-
catus ſub verſiculo ſeu nu. 40. vbi hoc latè pro-
bat, lateque declarat, Ang. de Clauaſio in ſua
ſumma in verſic.contumacia, poſt principium
Tabie. in ſumma in verſ.contumacia §.3. Barto-
lome.Fumus in ſumma Armil. in verſ.cõtumax.
§.3. in quibus quidem locis, prædicti Summiſtæ
aiunt, hoc procedere in excommunicato per ve-
ram contumaciam, non per præſumptam, ſeu
fictã;hinc eſt quod abſolutio ab excõmunicatio-
ne requirit cauſæ cognitionem & citationẽ eius in
cuius fauorẽ emanauit,ſecundũ Gloſſ.in ca.excõ-
municatus 11. q. 3. in verbo vtriuſque: & ſic ex
opinione ipſius Gloſſ. abſolutio ab excommuni-
3 catione, abſque partis citatione concedi poſſet,
ſi ex officio quis excommunicatus extitiſſet,
ſecus verò,ſi ad inſtãtiam partis,& ſequitur Inno.
in cap.ab excommunicato de reſcriptis,& Philip.
Franc.in cap. qua fronte in prima quæſtione de
appellat.

In contrariam partem inclinauerunt Hoſtien. Ioan. And. But. Abb. & cæteri comuniter, & ibi Doctores in dicto cap. cum deſideres indiſtincte, quod concedi poſſit abſolutio ipſa parte non citata, ſed quod appellari poſſit; immo abſolutio ab excommunicatione parte non citata, etiã quãdo citanda erat, valet, & tenet: Siquidẽ ipſa abſolutio ſemper ex arbitrio, voluntateque excommunican-

Digitized by Google

municantis pendet,& hoc ſemper valet ſiue iuſta,
ſiue iniuſta ſit. cap.venerabilis 5. vbi autem de
ſent.excom.lib.6.& ita firmat Felin. in rubrica de
ſententia, & re iudicata ſub nu. 13. verſ. non ob-
ſtat Gloſſ. & in c. primo de iur. iura.ſub. nu. 23.
in fine ipſius numeri,Rom.in ſing. 590. tu habes,
& ibi Nic.Pignol.in addit. vbi firmat, abſolutio-
nem ipſam nullo caſu reddi nullam, ex defectu
citationis.

4 Concludo igitur ex his: A cenſuris latis in curia
Romana, ad effectum agendi, non abſoluitur ali-
quis in eadem curia, niſi parito, Paul. in dec. 32.
& 119. A latis verò cenſuris in partibus ſemper,
ſine cauſæ cognitione abſoluit memorata Curia,
ſaltim ad beneplacitum; atteſtante Auguſtino in
dec. 3. & 130. preſertim, ſi de nullitate dicatur,
ſecundum Card.Put.dec.3. in tit. de abſolutione.
5 Sed aduerte, quod ad iuſtificandam, probandam
que abſolutionem prædictam ſufficit, quod
probetur per fidem Pænitentiarij, ita Creſc.
dec.163.Aduerte etiam, ne erres in practica, ſu-
per impetratione abſolutionis poſt declara-
toriam, quoniam abſolutio ipſa ſpecialis peten-
da eſt, non generalis, vt tradit Mohedan. in
dec. 193.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, ſiue eo inferior, non poteſt diſpenſare ſuper irregularitate proueniente ex vitio ſeu defectu corporis.*

2 *Traditur intellectus ad textum in cap. ſignificauit de corpore vitiatis.*

Quis poteſt diſpēſare cum corpore vitiato?

RESOLVTIO XVI.

PVlchra admodum, & valdè agitata eſt illa iuris concluſio; cuinam competat facultas diſpenſandi in irregularitate, quæ prouenit ex vitio corporis; Gloſſ. enim in cap. ſignificauit in verbo noſtra, & tua de corp.vitiat.tenuit, Epiſcopum poſſe in alijs, quam in Miſſa, propria authoritate diſpenſare, & mouetur ex tex. in dicto cap. ſignificauit ibi, & tua: Contra Gloſſam tamen DD.tenent cōmuniter; Epiſcopū, vel alium inferiorem non poſſe diſpenſare ſuper irregularitate, ex corporis vitio, ſed Summum Pontificem tantum, & præcipuè tenuit Innocen. in dicto, cap. ſignificauit nu. 3. ſuper verbo, & tua: Hoſtiens:circa finem ſuper verbo tua,Ioan.Andr. in fine nu.9.ſuper verbo authoritate noſtra: Petrus de Anchar.verſ. quærit Gloſſ. vltima,Card. Floren.nu.primo verſ. oppono quod iſte debuit deponi, vbi aſſerit, hanc eſſe receptiorem ſententiam: Anto.de Butr.nu.8.verſ.per quem autem poſſit: Panormit. col. 2. nu. 2.verſ. per quem autem,Ioan.de Anani. in princ.verſ. & adde; vbi de communi fidem facit; eidem ſubſcripſit ſententiæ Gonſal. à Villadiego in tract. de irregularitate cap.vltimo,Couar. in Clem.prima de homicidio in relect. part. prima nu. 7. verſ. ſuper hoc verò, vbi hanc itidem receptam declarat, & dicit Innocen. in cap. primo de re iudic. in 6. vt retule-
runt Doctores ſupra citati,quod Eccleſia Roma-
na ſeruat, ſolum Romanum Pontificem in irre-
gularitate contracta ex corporis vitio diſpenſa-
2 re. Nec obſtat,quod dicit Gloſſ.in dict.cap.ſigni-
ficauit, dum ponderat verbum (tua) nam concor-
des reſpondent ſcribentes præallegati, intelligi de
diſpenſatione Epiſcopi, authoritate tamen Apo-
ſtolica prædita, & ſic ſibi delegata, prout expo-
nunt, illa verba authoritate noſtra, ideſt tibi
commiſſa, quæ etiam, ideo dicitur tua cum ip-
ſam non valeat commiſſarius alteri delegare, ca.
vlt. in fin. de off. deleg.

SVMMARIVM.

1 *Argumentum de maiori ad minus non vendicat ſibi locum in diſpenſatione, nam diſpenſatio cenſetur odioſa, ſimiliter & in priuilegiis.*

2 *Non fit extenſio in hac materia ad caſum minorem, licet maiorem habentem rationem caſu conceſſo.*

Argumentum de maiori ad minus, an locum habeat in diſpenſatione?

RESOLVTIO XVII.

1 FVit pluries reſolutum, argumentum de ma-
iori ad minus, non vendicare ſibi locum in
diſpēſatione, cuius reſolutionis ratio eſt,quia
diſpenſatio cenſetur odioſa,cap. primo in fine de
filijs presbyt.in 6. Hoc fuit celebre dictum Hoſti.
in cap. poſtulaſti, nu. 12. de reſcript. quem ibi
ſequuntur Ioan.Andr.nu.11. Petr. de Anch. col.
2.nu.2.Card.Floren. col.5. nu.5. verſ. oppono ad
hæc,Ant.de Butr. nu.8.Imol.nu. 10. & 11. Panor.
in cap. ad aures,nu.7.eod.tit. Nico. Milius in ſuo
repertorio, in verbo diſpenſatio fol. mihi 110.
verſ. ſeptimo, Fel.in dicto cap. poſtulaſti col. 2.
nu. 8. verſ. regula eſt, quod in diſpenſationibus:
quam concluſionem ſubtiliter impugnat Dec. li-
cet ſit ab omnibus approbata, in cap. quia in tan-
tum nu.6.de praben.& dignit.Huc pertinent no-
tata per Ioan.Andr.in reg.quæ à iure de Reg. iur.
in 6.in Mercurial, cum alijs ſimilibus congeſtis
per Fel.loco ſupra citat. quæ concluſio nedum
in diſpenſationibus, ſed etiam in Priuilegijs vera
eſt,& habetur per præallegatus locis ſupra ſigna
2 tis: Nec fit extenſio in hac materia ad caſum mi-
norem, licet habentem maiorem rationem caſu
conceſſo, ſecundū Gloſſ.in l.illud ff.ad l. Aquiliā.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus dicitur agere in remotis quando eſt vltra montes.*

2 *Locus non dicitur in remotis, quando eſt extra Prouinciam, vel vltra vnam dietam.*

Quando Vicarius dicatur eſſe in remotis, ad effectum concedēdi literas dimiſſoriales cæteraq; Epiſcopo incumbentia faciēdi; ad intellectum tex. in cap. cum nullus, §. finali de temp. ordinat. in 6.

RESO-

Digitized by Google

RESOLVTIO XVIII.

VIcarius ex diſpoſitione tex. in c. cum nul-
lus §. finali de temp. ordinat. lib. 6. non po-
teſt impartiri literas dimiſſoriales ordinã-
dis, niſi Epiſcopo in remotis agente, quando in
mandatis non habuit facultatem expreſsè conce-
dendi; quare fuit dubitatũ, quando dicatur Epiſ-
copus in remotis agere ad effectũ de quo ſupra;
& reſpondi; tunc Epiſcopũ dici in remotis age-
1 re, quãdo eſt vltra montes, per tex. expreſſum, &
quod ibi communiter notatur, in cap. nihil de ele-
ctio. Bal. in l. 3. in fine ff. de Procura. Archi. in cap.
vt animarum nu. 3. de conſtit. lib. 6. vnde ſi eſſet
intra montes, non in remotis, ſed in vicinis eſſe
iudicaretur; arg. tex. in cap. quoſdam, & in cap.
quanto de præſumptionibus; ex quo Gloſ. in cap.
3. verbo remotis de temp. ordinat: Locum remo-
tum dici ſolum affirmat, quando eſt citra, vel
vltra montes reſpectiue, & non alias: reprobata
opinione illorum, qui tenuerunt, locum dici in
2 remotis, quando eſt extra Prouinciam, per tex. in
l. fin. C. de præſcriptione viginti annorum: & alio-
rum, qui dixerunt, vltra duas dietas; Ac tandem
aliorũ, qui dixerunt, vltra vnam dietã; ratio vero
primi dicti eſt, & fundatur in eo, quia tũc in breui
non poteſt haberi recurſus ad dictum Superio-
rem, cap. Romana de conſu. Bald. in cap. ex par-
te Decani nu. 4. de Procura. Alex. in conſ. 39.
vol. 1. & his etiam reprobatur opinio illorum, qui
3 voluerunt, hoc relinquendum eſſe arbitrio Iudi-
cis, inter quos fuit Zabarella in Clem. cauſam, in
verbo ex remotis de electio.

SVMMARIVM.

1 *Pœna impoſita contra præſumentes non videtur in-
curri ab eo qui abſque dolo, & contemptu facit
actum.*

2 *Præſumptio comprehendit eos, qui doloſe, & ex
certa malitia faciunt actum prohibitum, & frau-
dulentum.*

3 *Religioſus qui in caſu neceſſitatis, abſente Parocho
miniſtrans Sacramentum extremæ vnctionis, non
incurrit in pœnas Clement. 1. de priuilegiis, nam
non dicitur præſumere.*

Verbum (Præſumentes) adiectum in Bullis, & breuibus Apoſtolicis, ac cenſuris Eccleſiaſticis, quid importet?

RESOLVTIO XIX.

IN quadam cauſa mihi delegata, iudicaui quẽ- 1
dam Clericum, non incidiſſe in cenſuram ex-
trauag. Pauli 4. editam contra malè alienantes 2
res Eccleſiaſticas, ex quo alienauerat quoddã pe-
tium terræ ſui beneficij, inconſulto Romano
Pontifice: cuius reſolutionis ratio fuit ſecundum
Nau. conſ. 19. de reb. Eccleſ. non alien. nam prædi-
cta extrauagans non loquitur de quocumque 3
alienante, vel locante, ſed de præſumente id fa- 4
cere, vt voluit ante eum Card. in Clem. prima,
q. 39. de priuilegiis; ex quo ſequitur, quod qui igno-
ranter, & abſq; dolo res Eccleſiæ alienauit, non in-
cidit in penam dictæ extrauagantis: Cum pœna
1 impoſita contra præſumentes aliquid facere, non
videatur incurri ab eo, qui abſque dolo, & con-
temptu facit illud, ſecundum Card. qui ſupra:
vnde Graff. in conſ. 16. de ſent. excomm. ait con-
ſtitutionem Sinodalem Neapolitanam excõmu-
nicantem ſumentes Sacramẽta ad malum finem,
non incurrere eos qui inaduertenter, ſine dolo,
& malitia acciperent illa; quandoquidem, ex pro
pria ſignificatione illius verbi (præſumo) tantum
2 comprehenduntur illi, qui doloſè, & ex certa ma-
litia faciunt actum prohibitum, & fraudulentũ;
& probatur in Clem. Religioſi, vbi Doctores
communiter de decimis, Nau. in cap. accepta op-
poſitione 8. de reſtit. ſpoliat. & in cap. ſtatuimus
nu. 62. 19. q. 3. probatur etiam ex diſpoſitione tex.
in cap. primo de vita, & honeſt. Cleric. vbi prohi-
bitio ne laici ſedeãt cum Clericis in choro, dum
celebrantur diuina officia, non comprehẽdit eos,
qui inaduertẽter, aut ex ſimplicitate ingrediũtur,
nec eos, qui inuitati hoc faciunt; verbum enim
præſumere, vt ſupra dixi, ſignificat dolum, & te-
meritatem contrafacientis, cap. monaſteria de
vita, & honeſt. Cleric. c. illud de maiorit. & obedi.
cap. finali de exceſſ. Prelat. hinc fit, quod conſti-
tutio ſinodalis excommunicans præſumentes al-
loqui Moniales, non comprehendit eos, qui igno-
rãter, aut imprudenter alloquerẽtur, ſine licentia,
nam ceſſante dolo, ceſſare debet excommunica-
tio, c. nullus 11. q. 3. hinc ẽt prouenit, quod ſi quis
aſſociaret ad Monaſteriũ aliquem habentẽ licen-
tiam, ſed comitãs careret illa & alloqueretur non
tamen data opera, vel ex profeſſo, non incidit in
cenſuras, ſecundũ Cardi. vbi ſupra, & ex his ori-
3 ritur, quod tex. in Clem. prima de Priuilegijs ex-
communicans religioſos præſumentes miniſtrare
Sacramentum extremæ vnctionis, abſque licen-
tia proprij Parochi, non comprehendit illos Re-
ligioſos, qui in caſu neceſſitatis, puta longe ab-
ſente Parocho bona fide contulerint prędictũ Sa-
cramentũ, Caiet. in ſumma verb. excõmunicatio,
Nau. qui dictã Clemẽ. ita explicat in manu: Cõfe.
cap. 27. nu. 120. Sot. de iuſt. & iure diſt. 23. art. pri-
mo q. prima. Addit. ad Tolet. de extrem. vnctio.
cap. 2. quod patet euidenter ex ipſa Clem. à qua
excommunicantur tantum Religioſi, qui præ-
ſumunt miniſtrare tale Sacramentum, ſine licen-
tia Parochi; & in tali caſu, miniſtrare tale Sacra-
mentum, non eſt præſumptuoſè miniſtrare, licet
Toletus contrarium ſentire videatur.

SVMMARIVM.

1 *Ius Concilii ſeſſ. 25. c. 19. de regularibus, eſt publi-
cũ, & propterea non poteſt conſenſu partiũ remitti.*

2 *Regularis prætendens profeſſionem nullam, debet
cauſas proponere coram ſuperiore regulari, & or-
dinario, cum aliis requiſitis dicti Concil. Trid. quæ
requiſita ſunt eſſentialia, & ſi vnum deficit, actus
eſt nullus.*

3 *Forma nõ poteſt mutari, nec adimpleri per ęquipollẽs.*

4 *Solemnitas quando datur pro forma, eius omiſſio
etiam leuis, vitiat actum.*

An ſi profeſsio alicuius Religioſi declaretur nulla à Superiore regulari tantum non tamen ab ordinario: dictus Religioſus poſsit permanere in ſeculo?

RESOLVTIO XX.

CVm quidam Religioſus profeſſus fuiſſet in
quadam Religione, & poſtea ſuus ſuperior
Regularis declaraſſet profeſſionem prædi-
ctam eſſe nullam, & dimiſiſſet à Monaſterio di-
ctum Religioſum, fuit dubitatũ num dictus Re-
ligioſus poſſet permanere in ſeculo; ſtante quod
non aderat decretum Ordinarij loci, prout requi-
ritur ex Concilio Trid. Seſſ. 25. cap. 19. de regu-
larib. & aliqui dicebant quod ſic, nam dictum
decretum Concilij loquitur de Regulari præten-
dente profeſſionem nullam; at in caſu noſtro, di-
ctus Religioſus fuit eiectus à dicto Superiore
Regulari, ex quo ex officio declarauerat pro-
feſſionem nullam, & conſultus reſpondi quod
cum habeamus legem expreſſam, ab ea non
eſt recedendum, dixerunt communiter ſcri-
bentes in l. non aliter ff. de legat. tertio, cap. præ-
terea de verb. ſignificat. Bal. in l. de quibus n. 4. ff.
de legibus, Fel. in cap. primo, in principio de treg.
& pace, Faber dec. 16. C. de verb. ſignif. verba n.
legis ſunt ad vnguem ſeruanda, l. prima §. genera-
liter ff. de legat. præſtan. nec in eis eſt locus diſtin-
ctionis, l. de prætio ff. de publiciana in rem actio-
ne; & maximè cum Conc. inducat ius publicum,
1 & publicam vtilitatẽ reſpiciat; Propterea nequit
remitti, l. ius publicum ff. de pactis; quod proce-
dit etiam partibus conſentientibus, l. priuatorũ C.
de iuriſdictione omniũ iudicũ, Barto. in l. conuẽ-
tionũ §. iuris gentium ff. de pænis, Alex. conſ. 22.
vol. primo, Dec. conſ. 324. n. 2. item Conc. induxit
ius prohibitiuum, & ideo per partes remitti non
poteſt, Gloſſ. ſingular. & communiter recepta in
l. prima, C. nè fideiuſſores dotium dentur, Oldrad.
conſ. 103. Monal. conſ. 63. vol. primo, & tandem
2 dicebam, omnia illa requiſita Concilij, nempe, vt
non dimittat habitum infra quinquenniũ, vt cau-
ſas ducat quas prætendit coram ſuo ſuperiore, &
loci ordinario, eſſe eſſentialia, quorum ſi vnus
deficit, actus redditur nullus, ex illa regula, quãdo
lex deſiderat actũ cum aliqua qualitate, non ſuffi-
cit facere actum abſq; illa qualitate, l. ſed Fulcius
§. finali ff. ex quibus cauſis in poſſeſſion. eatur,
Bal. in l. prima n. 3. ff. de teſtamentis, Iaſon in l. pri-
ma n. 7. & ſequen. ff. de Iuſtitia, & iure, imo Graſſ.
in conſ. primo nu. 15. de regularibus vol. primo,
voluit, vno ex prædictis requiſitis deficiente; talis
annullans profeſſionem, ſubiret pænas illius capi-
3 tuli; & ratio eſt ſecundum eum; quia ibi datur
forma, quæ non poteſt mutari, l. Iulianus §. finali
ff. ad exhibẽdũ, Viuius dec. 351. & in dec. 352. vol.
primo: Nec ſufficit illam adimplere per æqnipol-
lens, cum debeat ad vnguem ſeruari, ſecundum
Gemi. in cap. primo nu. 83. de conſtit. Bar. in l. pri-
ma §. finali ff. de ventre inſpiciendo, Bald. in cap.
ſciſcitatus de reſcriptis, Iaſ. latiſſimè in Authent.
quæ ſupplicatio in 2. col. per totam C. de precibus
Imperat. offeren. & quando ſolemnitas datur pro
4 forma, eius ommiſſio, etiam leuis, vitiat actum,
vt notant communiter Doctores in l. prima ff. de
noui operis nunciatione, & in dicta l. prima ff. de
ventre inſpiciendo, Felyn. in cap. quoniam fre-
quenter, col. 3. & ſequen. vt lite non conteſtata:
Gratia. dec. prima; quare cum in caſu prædicto
de quo quæritur fuerit declaratum à Superiore
Regulari tantum, profeſſionem fuiſſe nullam,
cum nullitatis cauſæ non fuiſſent propoſitæ co-
ram ordinario copulatiuè, pro vt requirit Sacrum
Concilium, idcirco cenſui, nullum fuiſſe decre-
tum prædicti Superioris, & per cõſequens dictum
Religioſum teneri ad reuertendũ ad ſuum Mona
ſterium: & ita declarauit Sacra congregatio Con-
cilij Trid. menſe Ianuarij 1618. prout ex litte-
ris dictæ Sacræ Congregationis reſcriptis Illuſ-
triſſimo D. Cardinali Archiepiſcopo in cauſa
v. Pirontis

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarius debet eſſe ſagax, ſciat ſoluere, & ligare,*
ac miſericordiam cum rigore miſcere: item debet
ſcire diſcernere inter morbum, & morbum, & le-
pram, & lepram.

2 *Quando examen requiritur pro forma non poteſt*
omitti, nec ſufficit præſentatio virtualis, ſed per-
ſonalis eſt neceſſaria.

Epiſcopus, an poſsit impartire licentiã audiendi Chriſti Fideliũ cõfeſsiones Sacerdotibus, etiã ſi non exponantur examini?

RESOLVTIO XXI.

PEroptabat Illuſtriſſimus Dominus meus
Cardinalis Spinellus, concedere licentiam
quibuſdam Clericis ſuæ Diæceſis valde qua-
lificatis audiendi confeſſiones Chriſti Fidelium,
abſque rigore examinis; quare conſulta ſua cu-
ria, fuit dubitatum, ſi de iure fieri potuiſſet, &
ratio dubitandi, pro opinione negatiua, quod
non poſſet, ſumebatur ex Conc. Trid. Seſſ. 23.
can. 15. in quo diſponitur, nullum etiam Regu-
larem poſſe confeſſiones ſecularium audire, aut
ad id idoneum reputari, niſi Parochiale benefi-
cium habuerit, aut ab Epiſcopo per examen, ſi
illi videbitur neceſſarium, ſit approbatus; ex qui-
bus verbis patet euidenter, non poſſe Epiſcopum
examen remittere; & fortificatur ex eo, nam in
approbandis confeſſoribus, manifeſtè debet con-
ſtare de eorum ſcientia, vt notat Gloſſ. communi-
ter recepta in Clem. dudum §. ſtatuimus de
ſepulturis, vbi ponit ſex qualitates neceſſa-
1 rias, inter quas precipua eſt, quod ſit perſona
ſagax, vt ſciat ſoluere, & ligare, ac miſeri-
cordiam cum rigore miſcere, cap. diſciplina,
& quod ibi communiter notatur 45. diſt. Ar-
chid. in cap. pænitentia de pænitentijs diſt. prima
Panor. in cap. niſi vtriuſque ſexus num. 7. &
ſequen. eodem tit. vnde Gloſſ. in cap. conſideret
de Pænitentijs diſt. 6. dicit, tantam debere in-
eſſe ſapientiam in confeſſario, vt valeat diſ-

Digitized by Google

cernere inter morbum,& morbum,lepram,& lepram, atque ita ſequuntur omnes Summiſtæ in verbo confeſſor; ſupradictis accedebat requiri examen in confeſſoribus pro forma, & propterea omitti non poteſt, ad tradita latiſſimè per Pariſium in tractatu de reſignatione beneficij lib. 7.q. 9.Gonſalez Gloſ.5.§.3.nu. 8. & ſequen. Artama. cõſ.25.Kopen.in dec.Germaniæ 21.hinc eſt,quod quando examen requiritur pro forma,non ſuffi-
2 cit præſentatio virtualis, ſed perſonalis, ita Bald. in c.cõſtitutus il 2.n.4.Dec.nu.7.Fel.nu.10.Anan. nu.12.de appellationibus,Fuſcus in tractatu de viſitatione l.2.c.5.voluit examẽ faciendũ in Parochialibus beneficijs, eſſe de forma Sac.Concil.Tridẽt.

Concludo tamen, quod examen non eſt neceſſarium pro forma in approbatione confeſſariorum,ſed ſufficit quod Epiſcopus reputet aliquem idoneum,& ſic illum etiam abſque examine approbare poteſt ſi vult; nam Concilium Tridentinum non ſe reſtringit ad dictum examen; ſed dicit, aut alias idoneus iudicetur.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſecreta locutione inſurgit præſumptio, quod aliquis dicat, id quod palam dicere erubeſcit.*
2 *In cauſis ſummarijs in quibus proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, per ſecretam locutionem, non videtur quod iudex poſſit recuſari vt ſuſpectus.*

Iudex, an poſſit vt ſuſpectus recuſari, ſi audit partem ſecreto, vel in aure eum alloquitur?

RESOLVTIO XXII.

IVdex ex ſecreta partis alloquutione redditur ſuſpectus alteri parti, vt ait Speculat. in tit. de Aduocat.§. quarto hic dicendum ſub nu. 16. & melius in tit.de poſitionibus §.7.occurrit videndum nu.10.verſ.ſed certe Iudex, quem ſequitur Roman. in ſingula. 261. numquid ſi aduerſarius, Ant.Taſſ.in Tract.de erroribus notariorum c.22. nu.2.verſ.ex quibus, & Ant.de Butrio in cap. accedens il 2.ſub nu.26.verſ. immo dicit,vt lite non conteſtata,& ibi Abb.ſub num.8.verſ. aduerte ad vnum bonũ dictum, & Franch. in cap. poſtremo ſub nu.20.verſ.trigeſimo nono quãdo altera pars de appellat. & Celſus ad Lanfranc.in c. quoniam contra in verbo recuſationes ſub nu. 7. verſ. adde an, & per quos caſus de probat. & Iaſ. in l. apertiſſimi ſub num.nono verſ.vndecima cauſa C. de Iudic.& Marant.in tract.de ordin.Iudic.in 6.parte tit. de appellat. act. 2. nu.44.verſ.decima cauſa eſt, & Ioan.Segura Daualos in direct. Iudic. cap. 4. nu. 2. verſ. vnde quando in ſecunda parte, vbi etiam ſubdit, neminem vidiſſe ob id recuſari, & Decian. in cap. 17. n.36. verſ. notandum tamen, lib.7.rerum criminalium, refert huic rei conueniens exemplum Antigoni Regis Macedonum, qui,cum frater eius Marſias litem haberet, ab eo rogatus, vt cauſa domi cognoſceretur,reſpondit, ſi nihil præter ius agimus, melius fiet in foro, cunctis audientibus,quam in domeſticis latebris non cariturí ſiniſtra ciuium ſuſpicione, etiam ſi bona ſit cauſa tua.

1 Nam ex ſecreta locutione inſurgit præſumptio, vt aliquis dicat, quod palam dicere erubeſcit, vt ait Gloſſ.in l.Lucius Titius §.1.ff. delegat. 1.& ibi not. Bald. nu. 5.

Contrarium tamen tenuit ſolus Cauagnol.ad decreta Montiſferrat.in decreto 20.§.1.q.1.nu.3. vbi miratur de Abbate quod in d.c. accedens nu. 8.aſſeruerit,illud dictum eſſe bonum, & magnũ, ſubdẽs idem Cauagnol.ibi nu.5. dictam ſuſpicionis ſpeciem connumerandam fore, & eſſe inter temerarias,& tenues ſuſpiciones,quę vbi contingerent,iudicaret, non fore habendas in conſideratione.

Vtcumq; ſit limita cõcluſionem, vt non procedat ſi Iudex publicè referat id, quod in aure, vel ſecreto audiuit, quia tunc euitat ſuſpicionem, vt ait Specul.in tit. de Aduocat. §. quarto hic dicendum ſub nu.16.in fine, & in tit. de poſitionibus §. ſeptimo videndum occurrit ſub. nu. 10. verſ. ſed certe Iudex, & Franc.in dicto cap. poſtremo ſub nu.20.verſ.39.quando altera pars de appellat. & addit.ad Abb.in cap.accedens il 2. ſub nu. 8. verſ. aduerte tamen, vt lite non conteſt. & ibi Ant. de Butrio ſub nu. 26.in fin. vbi dixit, hoc notandum eſſe, & addi.ad Roman.in ſingul.261. nunquid ſi aduerſarius, & Ant. Taſſ. in d. cap. 22. n. 2. verſ. ex quibus,& Ioã.Segura Daualos in direct.iudic. cap.4.ſub nu.2. verſ. ſed Iudex debet eſſe cautus in 2. par.

Sed iſta limitatio videtur periculoſa, quia Iudex poteſt propalare aliquid ab eo diuerſum, quod pars ſibi dixit ſecretè, vel in aure.

2 Limita ſecundo, vt concluſio non procedat in cauſis ſummarijs, in quibus proceditur ſine ſtrepitu, quia per ſecretam locutionem non videtur Iudex poſſe, vt ſuſpectus recuſari, ex quo natura cauſæ requirit, vt Iudex ſic parti ſe exhibeat, vt ait Georg.Natta in Clem. ſæpe in princip. ſub nu.33.verſ.ex quibus de verb.ſignificat.vbi dixit, hancce inauditam limitationem per ipſum cõſideratam, & eſſe perpetuo menti tenendã,quam tradit etiam Iaſ.in l.apertiſſimi ſub n. 9. ſub verſ. vndecima cauſa C.de Iudic. & Thom. Diplo. ad Bart.in extrauag.ad reprimen. in verbo ſine ſtrepitu ſub nu.2.vbi dixit hoc eſſe notandũ, & Decian. in cap. 17. ſub nu. 36. ſub verbo notandum tamen lib.7. rerum crim.

Quinimò,ſi Iudex in cauſis,vbi proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, non ſe exhiberet parti volenti ſecreto alloqui ſecum, eum grauare diceretur, vt ait Bart. in dicto verbo, ſine ſtrepitu, num. 2. verſ. & pro hoc dico, vbi ſubdit, hoc non procedere in caſu illius extrauag. quia tunc non tenetur, ſed ſi vult, poteſt audire partem ſecreto.

SVMMARIVM.

1 *Peccatum graue eſt,diſſimulare, vbi ex officio tenetur quis corrigere peccatorem.*
2 *Parochus non excuſatur etiam cum periculo vitæ in reuelatione concubinatus ſuorum ſubditorum.*

Poſsit ne Prælatus abſque peccato tolerare ad tempus concubinarium ſubditum, credens futurum deteriorem, ſi cogeretur ad dimittendam concubinam?

RESOLVTIO XXIII.

PRo parte affirmatiua adducebantur infraſcripta. Primo quia tolerantia, ſeu diſſimulatio quandoque eſt licita, l. obſeruandum ff. de offic. præſidis, quare erit virtus, non exhibere ſe, neque minus auſterum, neque minus mitem, nè inde oriatur contemptus, l. ne quicquam §. vbi decretum ff. de offic. Procon. & dicta l. obſeruandum, præſertim ſi hoc fieret corde, & bono animo, alias eſſet peccatum, cap. audi, 11. q. 3. Bal. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ nu. 7. de conſtit. ratio eſt, quia Spiritus Sanctus fictum fugit, cap. quoniam de conſec. diſt. 4. vnde vulgare eſt prouerbium, *chi non rà ſimolare non sà regnare*, quod intellige, decere regnantes multa ſufferre cum prudentia, ſecundum gloſ. in cap. ego de iure iurãdo; addebatur etiã D. Th. 2. 2. q. 33. vbi ait, in corrigẽdo requiritur oportunitas temporis, vt fiat quando creditur peccanti prodeſſe, nam ſiquis vellet hominem recenti vulnere affectum corripere, nihil aliud faceret, quam ignem igni adhibere: Debet igitur Prælatus diſſimulare bono fine, vt capiat temporis oportunitatem; vnde Præpoſitus in cap. quando 11. q. 3. in fine, voluit, quod mali tolerantur, quando multitudo eſt in cauſa, & correptio non prodeſſet: Propterea in cap. deniq; 4. diſt. cap. non poteſt 23. q. 4. cap. vt conſtituant 50. diſt. dicitur ſi ex correptione veriſimiliter oriri poſſet ſcandalum, vel ſchiſma, tunc ſubſtinenda, & toleranda ſunt crimina, facit tex. in cap. commeſſationis 44. diſt. vbi multitudini parcitur, quando multitudo poſſet ſcandalum generare, quia talis multitudo poteſt parere Rebellionem, & contemptum, & fieret deterior ex hoc: vnde ſecundum Turrec. in dic. cap. commeſſationis, eſt remedium tenendum in tali cauſa, vt peccantes dulciter admoneantur, vt à malis recedant, & exerceantur ad bonum: Hinc Diuus Gregorius per hæc verba: Non nulla vel apertè cognita, maturè toleranda ſunt, vt cum videlicet minimè rerum oportunitas cõgruat vt apertè corrigãtur: Nam vulnera facta immaturè, deterius inferueſcunt, & niſi cum tempore medicamenta conueniant, conſtat proculdubio quod medẽdi officiũ ammittãt; hæc ille de cura paſtorum cap. 10. lib. 2. Supradictis addebatur, minus malum ſubſtinendum, vt maius vitetur, cap. non ſolum 22. q. 4. c. ſi quid verius 33. quæſt. 2. cap. ij qui 26. q. 2. cap. veniens qui clerici, vel vouen. c. cõſidera 22. q. 1. Abb. in proprijs terminis in cap. vt clericorum num. 4. de vit. & honeſtat. cleric. Diaz. cap. 73. in fine, dicens dictum Abbatis eſſe notandum.

1 His tamen non obſtãtibus contrariũ fuit reſolutum ex infraſcriptis: Tum per tex. in cap. fin. 23. diſt. Peccatum graue eſſe in diſſimulante, vbi ex officio tenetur corrigere peccatorem, ad idem facit tex. in cap. ſi recto 43. diſt. quod Prelatus dicitur inprouidus, qui timore humani auxilij non reprehendit vitia ſubditorum; vnde in cap. fin. 49. diſt. talis Prelatus aſſimilatur cani muto, & propterea Ego in facti contingentia dicebam cõ-
2 tra quemdam Parochum, non excuſari, etiã cum periculo vitæ, à reuelatione concubinatus ſuorũ ſubditorum, quod probabam ex cap. ſed, & illud, & cap. fina. 45. diſt. quibus in locis prorumpitur cõtra tales Rectores, & Prælatos, qui ceſsãt loqui, & obiurgare peccata, timẽtes magis odia hominũ, & eorum gratiam ammittere quam gratiam Dei: probatur apertè in cap. facientis 86. diſt. vbi grauis culpa dicitur eſſe in diſſimulante, præſertim in Parochis; & cap. 1. eadem diſt. dicitur: Culpam committit, qui negligit malum corrigere; & in fine additur, qui non impedit malum cum poteſt, ipſe feciſſe dicitur, tenemur enim omni lege obuiare delictis, gloſ. communiter recepta in cap. 1. de officio delegat. & tex. in cap. 1. eadem diſt. dixit, quod inferiorum culpæ ad deſides, negligenteſq; Rectores referendæ ſunt: probatur etiam in cap. 1. 22. diſt. contra illos, qui cum poſſint manifeſto obuiare facinori id omittũt, & connidentibus oculis peccantem prætereũt: Hinc voluit Corn. in conſ. 159. vol. 3. malè facere Superiores, tolerando delicta impunita.

Non obſtant contraria, præſertim dictũ Panormitani, quia ſuſtineri non poteſt, ex eo quod impoſſibile eſt ſcire, an concubinarius eſſet euaſurus peior, & deterior, cũ ſit res de futuro, & certũ eſt, illã regulam, quę ſe habet, de duobus malis, minus debere eligi, procedere, vbi duo mala vrgent, & vtrumque vitari non poteſt, ita vt alterum ſit neceſſe incurrere, Cagno. in l. quoties nu. 6. de reg. iur. Cachera. dec. 137. nu. 19.

Non obſtat ſecundũ, quia reſpondetur; Concubinarios, vt viuant in ſua libidine dicere peiora, ac deteriora cõmiſuros, ſi concubinæ eis auferantur, ſecundum Decianum, c. 21. n. 4. lib. 6. tract. crim.

Non obſtãt reliqua pro cõtraria parte adducta, quia procedunt, quãdo materia grauiſſimi ſcandali vrgeret, quo caſu de iure quandoquidẽ permittitur diſſimulatio, c. quia iãdudũ de Præbẽdis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt confirmare illos tantum qui ſunt ſuæ diœceſis, & non alios.*

2 *Iuriſdictione voluntaria põt quis vti extra diœceſim.*

An Epiſcopus poſsit conferre Sacramentum Confirmationis non ſuis ſubditis?

RESOLVTIO XXIIII.

RAtio dubitãdi, pro opinione negatiua erat, quæ ſumebatur ex concluſione iuris, quæ vult iuriſdictiones eſſe diſtinctas, cap. duo ſunt 90. diſt. probatur in cap. ſolitæ de maior. & obedi. vbi prohibet quem vti non ſua iuriſdictione, cũ nemo ſe debet intromittere de factis alienis, cap. prætcrea de tranſac. Hinc in cap. per venerabilẽ de elect. dicitur, neminẽ debere immittere falcẽ in meſſem alienã, & in cap. iniquũ 24. diſt. habetur iuſtũ eſſe, quẽquã vti ſua, & non alterius iuriſdictione, & ex his procedit, indulgentias conceſſas,

ceſſ*s,ab Epiſcopis non ſuis ſubditis,nō prodeſſe,
cap.quod autem de pænitent,ſicut dicimus de ex-
communicatione, quæ non ligat non ſubditos,
cap.à nobis il primo de ſent. excom. & de Impe-
ratore qui non legitimat in terris alienis, cap. per
venerabilem,qui filij ſunt legitimi,latè Veral.dec.
340.lib. 2. & deniq; in omnibus iuriſdictionibus,
quæ exerceri prohibêtur in alieno territorio,l.ex-
tra territoriū ff.de iuriſd.omn.iud.cap.vt animarū
de conſtit.& quod ibi cōmuniter notatur : Supra-
dictis accedebat,quod in proprijs terminis docuit
Tolet.lib.2.inſtruc.Sacerd.cap. 24. num. 5.vbi ait
1 debet Epiſcopus eos tantum,qui ſuę diœceſis ſunt
confirmare,non alios:quæ opinio cōfirmatur per
tex.in cap.interdicimus 16.q.1.vbi nec Archiepiſ-
copus debet ſuorum ſuffraganeorum ſubditos,
quamuis viſitet, confirmare.

Sed pro parte contraria videtur, quod cū ſupra-
2 dicta iuriſdictio ſit voluntaria,non autem conté-
tioſa,& propterea quis non prohibetur ea vti ex-
tra diæceſim,& in non ſubditos,l. 1.& 2.ff.de offi
cio conſulis,latè Doctores in l.1.ff.de officio eius
gloſ.in cap.nouit de offic. legat. exempla ſunt in
abſolutione ab excommunicatione,cap.à nobis,il
ſecondo,de ſent.excom.in collatione beneficiorū
gloſ.in cap.vnico vt eccleſiaſtica beneficia:in ma-
numiſſione ſeruorum l. ſemper ff. de manumiſ-
ſionibus: in liberorū emancipatione ff. de adop-
tionibus, & denique in omnibus iuriſdictionem
voluntariam exercentibus, ſecundum gloſ. in cit.
cap.nouit; ſed opinio Toleti eſt verior, eamque
ſuſtinet Sylueſt.verbo confirmatio citans Palud.
Armill. eod.verb.n.1.Candelabr.de cōfirm. n.30.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitus petere, poteſt ſponte oblatum eleemoſinæ cauſa accipere.*
2 *Facere eleemoſinam, propriè non eſt donare.*

Bulla Clementis Octaui, prohibens Regularibus largitionem,an locum ſibi vēdicet in dantibus eleemoſinam?

RESOLVTIO XXV.

SAnctiſſimus Clemēs VIII. Fel.recor.per eius
Bullam ſtatuit,& prohibuit,nè Regulares ali
quid donent, quare fuit quæſitum, an ſu-
pradicta diſpoſitio ſibi locū vendicet in elargitio-
ne eleemoſinarū ; & cenſui negatiuè, ex eo quod
verba conſtitutionis,ſunt ſtrictè intelligenda,& in
proprio caſu, iuxta tradita in l. 1. §. is qui nauem
ff. de exercitatoria actione, Bald. conſ.323.vol.2.
hinc eſt, quod prohibitus petere, poteſt ſponte
oblatum eleemoſinæ cauſa recipere, cap. de eulo-
gijs 18.diſt.cap.ſtatutum §. inſuper de reſcriptis
lib.6.& 1.q.1.cap.placuit,cap.quęſti.3.q.2.cap.di-
lectus in fine de Simonia : quare prohibitus dare
aliquid Cōfeſſario,eſt & ſimiliter Confeſſarius re-
cipere à pænitente,permittitur tamē ſponte obla-
tum eleemoſinaliter recipere, Syl. verb. decimæ
nu.6.verſ.4.ad idem facit, quod ſcriptum reliquit
Graph.cōſ.1.de regul.vol.2.vbi ſi regularis vellet
erogare eleemoſinaliter id, quod ſupereſt,vel de-
trahēdo ſibi aliquid de victu pauperibus, & mul-
to magis,ſi pauperes eſſent cōſanguinei, nobiles,
aut ſenes,tunc crederem poſſe,ex tacito conſenſu
ſuperioris;cum in hoc non videtur derogari con-
ſtitutioni Clem.8.quę loquitur de largitione mu-
nerū, non autem eleemoſinarū:His accedat,quod
dicta Bulla loquitur de donatione,& facere elee-
moſinam proprie non eſt donare, Anan.in c.cæ-
terum de donationibus,Arch.in cap. fin. de offic.
Vicarij in 6. Arm. verb. eleemoſina ; vnde Ioan.
And.in d. c. fin. reddendo rationem, voluit,quod
qui donat,debet moueri ex liberalitate,l. donari
ff.de.Reg.iur.l.donari ff.de donationibus;ſed ille,
qui facit eleemoſinā mouetur ex pietate, igitur &
cet.probatur etiā apertè,ex eo,quia aliquādo,quis
tenetur facere eleemoſinam,ergo non facit ex li-
beralitate;facit etiā, quod in omnibus caſibus, in
quibus aliquis prohibetur aliquid ſoluere, per-
mittitur tamē eleemoſinaliter dare,c.ad Apoſto-
licæ de donat.vnde Prelato,cuiprohibetur donare
res Eccleſiæ, permittitur dare aliquid eleemo-
ſinaliter, Abb. d.c.cæterum,Felyn.in cap.ſignifi-
caſti nu.4.de exceptionibus,Monald.conſ.16.n.1.

SVMMARIVM.

1 *Armatus confugiēs ad Eccleſiā, gaudet immunitate.*
2 *Qui cū armis vetitis cōfugit ad Eccleſiā.poteſt dictis armis ſpoliari, non tamē poteſt extrahi ab Eccleſia.*

Expolians, vel auferens arma confugienti ad Eccleſiam,an incidat in Bullam Gregorij XIV.

RESOLVTIO XXVI.

CVm verba, conſtitutionis (vt pluries dixi-
mus) ſint ad vnguē ſeruanda,iuxta tradita
in l.1.§.is,qui nauē ff.de exercitatoria actio
ne,latè Doctores omnes in l.de quibus,pręſertim
Baldus;à nu.13.vſq; ad 20.ff.de legibus, & legum
interpetratio ſpectet ad Principem, l. humanum
C. de legibus, & cap. cum veniſſent, & ibi Abb.
de Iudic. Propterea mihi viſum fuit, firmiter
adhærere opinioni tenentium, non incidere
pænas dictæ Bullæ,expoliantem, vel auferentem
arma confugienti ad Eccleſiam, cum locum
ſibi vendicet tantummodo contra extrahentes
perſonas ab Eccleſia: quod ſuadetur etiam ex
eo, quod armorū vſus, eſt de iure communi pro-
hibitus tam laicis, quam clericis, & tam intra,
quam extra Eccleſiam, l. 1. C. vt armorum vſus
lib. 11. cap. clerici, & ibi Abb. de vita, & honeſt.
Clericor.Corne.conſ.20.vol.1.Abb. conſ. 17. nu.
4.Socc.reg 30. Cotra in memorabilibus, verbo
armorū.Tiraq.de nobilitate c. 20. n.66.Non ob-
ſtat, quod voluit Rebuſ.in commento ad conſti-
tutiones Galliæ,tomo ſecundo art. 1. Gloſ. 1.nu.
1 26.quod armatus confugiens ad Eccleſiam, non
gaudet immunitate Eccleſiaſtica, quā opinionē
refert,& ſequitur Baiar.q.30.n.18.& mouetur ex
eo,quod talis,nō cōfidit immunitate Eccleſiæ,ſed
potius in armis,& ſic,quod nō ſolū poſſint auferri
arma,ſed etiā perſonā armatā extrahi,abſq;viola
tione immunitatis:quia reſpōdetur,ſupradictorū

opinionem falſam eſſe, & reprobari, à Vulpelio in tractatu de libert. Eccleſiaſtica, prima parte nu.30.Rodolſ.lib.2.variar. quæſt.cap.36. in principio Ambroſ.de immuni.Eccleſ.q.5.Supradictis accedebat,quod ſcriptum reliquit Foller. in pra-
1 ctica criminali Canonica cap. 37. nu. 30. vbi voluit,quod,qui delictum commiſit, & confugit ad Eccleſiam,poſſit armis vetitis, & prohibitis ſpoliari intra Eccleſiam,licet non poſſit capi, & abduci pro delicto commiſſo.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium extinguitur per mortem, ſicut & beneplacitum, quod non egreditur perſonam.ſed extinguitur cum perſona.*

2 *Si conſtitutio Prælati prohibet aliquid,quod etiam eſt prohibitum iure communi,tunc mortuo Prælato,licet arbitrium ſit extinctum, tamen debet contraueniens puniri pæna arbitraria.*

Stante Prælati conſtitutione, aliquid prohibente ſub pæna eius arbitrio imponenda: An mortuo ipſo Prælato, transgreſſor huiuſmodi conſtitutionis,puniri poſſit pęna Pręlato ſucceſſori arbitraria?

RESOLVTIO XXVII.

STante Epiſcopi conſtitutione prohibente ſub pæna eius arbitrio imponenda,quæſitum eſt, an mortuo ipſo Prælato, transgreſſor huiuſmodi cõſtitutionis puniri poſſit pæna Pręlato ſucceſſori arbitraria. In qua queſtione videbatur dicendum, quod ſic: Prædeceſſor enim videtur idẽ, cum ſucceſſore, l. proponebatur, & l. mortuo ff. de Iudic.Contrarium tamen bis in facto allegaui,
1 nam arbitrium,quod Prædeceſſor ſibi reſeruauit, videtur extinctum per eius mortem : Tum quia mors omnia ſoluit, §. deinceps auth. de nuptijs: Tum quia voluntas,& arbitrium eſt perſonale,& non egreditur perſonam, ſed finit cum perſona, l.in compromiſſis ff.de receptis arbitris, Bal. in l. vnica §.ne autem nu.7. C.de cad.tollend.l.4.ff.locati, c. ſi gratioſè de reſcrip. in 6. vbi habetur, quod beneplacitum extinguitur morte, vt tradit Bellon.conſ.8.nu.17.Item quia, quæ ſunt animi, non tranſeunt in ſucceſſorem, vt ait Rebuff. in l. quod iuſſio ſub nu.164.ff.de re iudicata.

2 Circa quod adeo aduertendum eſt,quod ſi conſtitutio inhibeat aliquid à iure communi prohibitum, tunc omiſſa pæna arbitraria conſtitutionis tamquam per mortẽ extincta, imponenda eſt pœna indicta à iure cõmuni;ſin vero prohibet aliquid à iure ipſo cõmuni non prohibitum, tunc licet ſit extinctum arbitrium Epiſcopi,tamẽ quia remanet prohibitio abſque pæna, contraueniens punitur iudicis arbitrio; quia vbi lex, vel ſtatutum prohibet aliquid, non adiiciendo pænam in contrauenientem, contraueniens puniri poteſt arbitrio Iudicis,gloſ.in l.nemo martires,in verbo dictabat C.de Sacro Sanctis Eccleſijs, & ibi clarius Bald. quem ſequitur quædam alia gloſ. in margine, & ita quoque tradit Bonifa. de Vitalinis in titulo de pæna falſantis monetam nu. 3. & nu.4.& Bart.in l.de ijs,§.expilatores in principio, ff.de affect.& expilat, & Alex.conſ.111. ponderatis verbis ſub nu.1.verſ.idcirco, & nu.2.vol.1.

Quamquam Bellonus velit; contrauenientem, in eo caſu puniri arbitrio Principis, non Iudicis, vt ſcriptum reliquit conſ.43.nu.3.

Vtilitas autem hæc eſt, quod ſi Epiſcopus habet arbitrari pænam: poteſt vſque ad mortem incluſiuè arbitrari, quod Iudex tamen regulariter facere non poteſt, vt ait Menoch. in q. 86. nu. 1.de arb. Iud.

S V M M A R I V M.

1 *Pater exponens filium legitimum & naturalem, vel naturalem tantum, punitur Iudicis arbitrio, nam eum exponendo negat alimenta, & videtur necare quod extenditur etiam ad ſpurium.*

2 *Pater tenetur alere filium ſpurium, tam de iure Ciuili quam Canonico.*

3 *Ius Canonicum poteſt ſupplere ius Ciuile.*

Pater exponens filium ſpurium, eſt puniendus Iudicis arbitrio.

RESOLVTIO XXVIII.

IN facti contingentia reſpondi,cum Rodolph. q.48.cuius tenor eſt. Pater exponens filium
1 legitimum, & naturalem, vel naturalem tantum, punitur Iudicis arbitrio, l. 2. C. de infant. expoſ.& ibi gloſ.in verbo animaduerſioni:& Menoch.in caſu 396.nu.5.de arbitr.Iud.& Vulpel. in conſ.crim.94.ex his,nu.11.quia exponendo eum, negat alimenta, & per conſequens videtur eum occidere & necare, l. necare ff. de liber. agnoſcen. glo. in d. l. 2. in verbo animaduerſioni C. de infant.expoſit.

Sed in facti contingentia quæſitum eſt, nũquid dicta pæna habeat locum contra patrem exponentem ſpurium?Et videtur dicẽdum quod non, quia de iure Ciuili, pater eum alere non tenetur, auth.ex complexu C. de inceſt. nupt. §. fin. in Authen. quibus mod.nat.effic. ſui, ergo ceſſat d. l.necare,& ita per hanc rationem cõſuluit Vulpel. in d.conſ.crim.94.n.12.& nu.13.

Ego tamen contra Vulpellum teneo, quia hodie pater tenetur alere ſpurium, tam de iure Cano-
2 nico, quam de iure Ciuili, tam in terris Imperij, quam Eccleſiæ, vt per Iaſon.in conſ.26.nu.4.vol. 1.qui ait, quod ita communiter concluditur, & ſequitur Bertazol. in conſ. crimin. 522. ſubtiliter nu.9.volumine 2.

Et quod de iure Canonico, ſpurius ſit alendus à patre, voluit Surd. in tract. de aliment.tit.1. q.10. nu. 5. & nu. 6. vbi multos allegat, quia naturalis eſt coniunctio inter patrem, & filium; Natura autem nullam conſtituit differentiam inter legitimos, & illegitimos,item quia alimenta debẽtur filijs iure naturali, ideo ius Ciuile non potuit ſine cauſa ſpurios illis priuare, vt has duas rationes,& alias remiſſiuè notauit Surd.in d. q. 10. nu. 6. vbi

etiam

Digitized by Google

etiam ſubdit, quod ius Canonicum decreuit ſpu-
rios eſſe alendos à parentibus, ne ipſi ſine aliqua
culpa fame perirent, quæ diſpoſitio iuris canoni-
ci ſeruanda eſt in vtroque foro, tam ciuili, quam
canonico, vt ait idem Surd. in d.q.10.n.7. vbi ſub-
dit, plurimos allegãs, hanc eſſe communem opi-
nionem, & ſeruari in practica propter magnam
3 eius æquitatem; Nec dubitandum eſt, quin ius
canonicum poſſit ſupplere ius ciuile æquitate
cogente, vel perſuadente, vt Iaſ. in l. duo ex tri-
bus num.5. ff. de re iud.

SVMMARIVM.

1 *Liber computorum non debet deſcribi in genere, ſed in ſpecie, & ſingulariter, nam alias nõ poteſt is cui redditur ratio, illa intelligere, nec comprehendere.*
2 *Ratio quæ non poteſt intelligi, non videtur reddi.*
3 *In eum qui librum diſtinctum non confecit, iuratur in litem, ac ſi librum non feciſſet.*
4 *In redditione computorum, debent eligi calculatores ad diſcutiendum partitas, alias non dicitur reddi ratio.*
5 *Non ſufficit exhibere librum, vel liſtam, ſed requiritur calculatio, & diſcuſſio, ad hoc vt rationes dicantur redditæ.*

Liber computorum quomodo ſit conficiendus?

RESOLVTIO XXIX.

AD quæſitum propoſitum reſpondi, quod
ſingulariter omnia debẽt inſeri, vt ex tali
fundo, à tali Colono tantum, tali anno; &
1 non debet in genere, & in ſumma poni, & ſic vt
poſſit reperiri veritas, vel falſitas, ff. de cond. & de-
monſt. l. anceps, C. de ſuſcept. l. neminẽ; Qui igitur
aliter rationem ediderit, non videtur ſatisfacere,
quia intelligi nõ poteſt ratio, vt ff. de eden. l. argen
tarius §. edi, Bar. in l. 2. C. de nauic. lib. 11. dicit per
hæc verba; ex hac l. nota modum conficiendi ra-
tiones ab illis officialibus, qui multa recipiunt, &
multa transferunt ad alios; debent enim ea, quæ
receperunt ſcribere, à quo acceperũt nominatim,
& ex qua cauſa, vt ſupra de apparit. tribut. l. appa-
ritores: Item debet ſcribere, cui dederunt nomi-
natim (vt ſupra) de ſuſceptor. l. neminem; debent
etiam ponere diem receptionis, vt hic. Si enim
iſta ſingulatiter non ſcripſerint, non videtur ratio
reddi, quia non poteſt ille cui ratio redditur, illam
intelligere, nec comprehendere, ſi aliquid machi-
nationis habitum ſit in ea, vt dicit tex. in d. l. nemi
2 nem. Ratio enim quæ non poteſt intelligi, non
videtur reddi, vt l. argẽtarius §. edi ff. de eden. hæc
loca refert Bar. & probat in extrauag. de mercatu
ra par. 2. nu. 57. vbi num. ſequen. ponit omnia re-
quiſita in libro rationum, lauiſſimè ſequitur Plot.
qui ponit optima verba in l. ſi quando nu. 243. C.
3 vnde vi, dicens, quod alias iurabitur in litem, ac ſi
nullum librum confeciſſet, & allegat multos, vt p
eum qui etiam probat, requiri diem, & annum,
& vltra ipſum Alex. conſ. 183. lectis, & pondera-
tis col. 3. verſ. laboret inſuper volum. 2. & conſ. 70.
col. 3. verſ. ecce vol. 1. Cott. in memorab. verſ. dies
fol. 171. idem Alexand. conſ. 77. colu. 2. lib. 6. Cra-
uett. de antiquit. tempor. par. 1. verſ. 4. limitatio
num. 45. fol. 73. ſicq; debet liber continere diem
datorum, & acceptorum, & ordinem faciendi li-
brum rationum, refert Menoch. de arbit. iud. caſu
208. n. 20. vbi de die, anno, & menſe, etiam loqui-
tur, & num. 19. tradit quod ſi liber eſt inordinatè
confectus, poterit in litem iurari: Hinc computus
de iure fit, arbitris calculatoribus, inter partes ele-
ctis ad calculandum, & computãdum data & re-
cepta, hincinde, ita vt deductis deducendis appa-
reat euidenter, quid reliquum ſit debendum, vt
probat text. in l. ſicuti libertas, & ibi Bar. Imol.
Paul. de Caſtr. & alij vniuerſaliter omnes ff. de
cond. & demonſt. & eſt tex. quoq; ad idem clarus
in l. ſi quis dicat in fi. ff. de manumiſ. in l. ſi purè de
fidcicom. liber. & in l. vix cenis, & ibi Bal. & Ang.
not. ff. de iudic. quæ quidẽ iura, dubio procul, pro-
bant euidentiſſimè, quod vbi venit ratio redden-
4 da, & computus faciendus, eligi debent Calcula-
tores ad computandum, & calculandum data, &
recepta, & conſequenter conuentioni huic de cõ-
puto faciendo, non dicitur vllo modo ſatisfactũ,
conuentione non impleta, ob hoc ſolum, quia tra-
didit liſtam ipſius computus: Et licet liſta compu
tus extitiſſet tradita, non tamen dici poſſet ratio-
nem eſſe poſitam, & computum factum, niſi di-
ſcutiantur, & calculentur inter partes omnes par
titæ cum arbitris electis, l. cum ſeruus ita liber eſſe
iuſſus fuerit ff. de cond. & demon. vbi dicitur ma-
nifeſtè quod qui habet rationem reddere, ſi tradat
rationum libros, nõ dicitur aliter impleuiſſe con-
ditionem rationis reddendæ, niſi reuideantur, cal-
culentur, & diſcutiantur, ibi, dum dicit offerre le-
gendas rationes primum, deinde computãdas, vt
explorare poſſit computationes, probè, an impro
bè referantur accepta, & data, rectè, an non rectè,
& rurſus circa finem; Ille autẽ vtiq; aſſolebat, nõ
ſic ſeruo ſuo obſtendenti reliquas rationes ſub-
ſcribere, vbi non immerito pondera verbum ip-
ſum, ſubſcribere, quia tunc dicitur computus ac-
ceptari de iure, vbicumque ſubſcribitur; ſed ita
vt legeret, examinaret, & acciperet, probat itaq;
tex. ille notabiliter, quod nun dicitur ratio reddi-
ta, nec computus factus, exhibendo liſtam, ſeu etiam
5 librum rationum, niſi calculetur, diſcutiatur, ac
cõputetur, an nõ rectè ſcriptum ſit, vel non; & fa-
cit gl. in l. cum teſtis in verb. quaſi puram in prin.
C. de teſtam. manum. quod duo videntur iniungi
illi qui rationẽ reddere debet; vt. ſ. inſtruat domi-
num, & computet cum eo, vnde debeat fieri con-
cluſio computus: Hinc eſt vt inferat Bal. ibi, quod
conditio rationis reddendæ quatuor de iure inclu
dit. ſ. Codices edi, calculum poni, reliqua reddi,
& culpam purgari; imò iſta ſententia, quod dare li-
ſtam, non ſit computum, ſeu calculum facere, cõ-
probatur per doctrinam Cępol. in cautel. 25. Spõ-
tè quod filius, vel ſeruus in fine, vbi expreſſe con-
cludit, quod licet alias recipiẽs literas, ſi non con-
tradicat à principio tempore receptionis illarum,
cenſetur approbare, & ratificare contenta in eis,
per text. in l. filius familias, & per notata ibi per
Docto-

Doctores,& maximè Paul.de Caſt.ff.ad Maced.
& Bar.in l.Titia ff.de conſtit.pecu.nihilominus ſi
in ipſis literis contineatur computus,& in fine di-
catur,quod remanet debitor in tanta quantitate,
recipiēdo huiuſmodi literas non cōtradicēdo,nō
videtur debitū acceptare,ex eo ꝙ præſumatur ta-
citè cōfiteri,ſed dicendū potius illud agere,vt va-
leat calculare,& diſcutere; an rectè cōputatio fa-
cta ſit,per tex.in d.l.ſi ſeruus ff.de cōd.& demōſt.
& ſequitur Iaſ.in repet.l.admonēdi col.73.verſ.&
nota quod ille q ſimpliciter acceptat ff.de iur.iur.

S V M M A R I V M.

1 *Referendarij ſunt exempti ab Epiſcoporum iuriſdi-
ctione,vnde non poſſunt excommunicari,ſuſpendi,
vel interdici, nam ſunt officiales Sedis Apoſtoli-
cæ, & Papæ.*
2 *Referendarij ratione beneficiorum quæ habent in
partibus, ſubſunt Epiſcopis.*

Referendarij, an ſint exempti à iuriſdi-ctione Epiſcopi?

RESOLVTIO XXX.

1 IN facti contingentia, reſpondi ex Staphil.fol.
218.nu.15.de prærog.expectan.vbi dicit, ꝙ
ſic,& eos non poſſe excommunicari, vel in-
terdici ab Epiſcopo,quia sūt officiales Sedis Apo
ſtolicæ,& Papæ,tamen Sac.Cōc.Trid.ſeſſ.24.c.xj.
de reform. non excipit Comites Palatinos, nec
Protonotarios, & alios, qui etiam ſunt officiales
Papæ,pro Staphil.poteſt dici:Primò,quod proce-
dit de iure antiquo. Secūdò, quod cum Referen-
darij ſint in duplici differentia, quidam,gratiæ,
quidam iuſtitiæ,qui ſunt vndecim,& vndecim,
prout Gom.de ſignat.,grat. & iuſt. fol.493. & iſti
qui ſunt de numero ſunt exempti. alij verò (quia
hodie quaſi ſunt innumerabiles) non. Tertiò,
2 quod ratione beneficiorum,quæ habent in parti-
bus ſubſunt locorum Ordinarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Qui ignoranter incurrit ſimoniam, tenetur reſigna-
re beneficium,non tamen incurrit cenſuras,& pot-
eſt Epiſcopus diſpenſare.*
2 *In ſimonia ſcienter contracta ſolus Papa diſpen-
ſat.*
3 *Quando ſimonia eſt in ordine, & eſt occulta,diſpen-
ſat Epiſcopus.*

Quis poſſit diſpenſare cum ſimonia?

RESOLVTIO XXXI.

DIcitur primò, ſi ſimoniacus eſt in benefi-
cio, & ſimonia cauſata eſt eo ſciente,
tunc ſolus Papa diſpenſat,vt poſſit habe-
re,vel illud,vel aliud beneficium, c.de ſimoniacè,
& ibi Abb.& in c.quoniam de ſimon.Selu.de be-
nefic.3.par.q.31.nu.4.Dico ſecundò,ſi ſimonia
contracta eſt eo ignorante,ſi durat ignorātia pro-
babilis, ea durante, nec incurrit cenſuras Eccle-
ſiaſticas inflictas contra ſimoniacos, nec conſe-
quenter priuationem beneficij, quia vulgatum
eſt illud Canoniſtarum,& Theologorum,cenſu-
ras eccleſiaſticas non incurri ſine peccato morta-
li, vel contumacia, c. nullus cum vulgatis 11.q.3.
& ad incurrendas pœnas, & irregularitates re-
quiritur præſumptio, clemen.1.& ibi Doctores
in verb. præſumpſerint de priuileg. Dico tertiò,
1 ſi ſciuit poſtea, ſtatim tenetur id beneficium reſi-
gnare,& tunc poteſt Epiſcopus cum eo diſpenſa-
re in eodem beneficio, eumq; abſoluere à cenſu-
ris,gloſ.in d.c. de ſimoniacè in verb.remanere, &
in c.ex inſinuatione in verb.elegerunt eod. tit. &
in c.per tuas,il ſecundo, in verb.ſecurè in fin.eod.
Gom.q.12.de trien.poſſeſſ.Dico quartò,quo ve-
rò ad cenſuras eccleſiaſticas incurſas à ſcienter
committente ſimoniam in beneficio,ſi caſus fue-
rit occultus, poteſt Epiſcopus eum abſoluere, &
cum eo diſpenſare, prout dictum eſt ſuperius,
& per doctrinam Antiquorum,prout refert Apo
ſtilla in d.c.& glo.nu.3.& per Sac. Conc. Trid. c.
liceat 24.ſeſſ.in beneficio verò ſic ſimoniacè ſciē-
2 ter impetrato ſolus Papa diſpenſat,& non ſolum
perdit illud,ſed præterita, & fit inhabilis ad futu-
ra, prout Sac.Conc.ſeſſ.24.c.18.iuxta medium de
reform.& ſi dices, ibi loquitur in concurrentibus
ad beneficia curata; Reſpondeo ꝙ valet propter
identitatem rationis, ſi vrges non licere fieri ex-
tenſionem de caſu ad caſum in pœnalibus,dico ꝙ
ſic,quando militat eadem ratio, hoc enim eſt ve-
rum ſolum in concurſu parochialium.Dico quin
3 tò,ſi ſimonia eſt in ordine, tunc poteſt Epiſcopus
abſoluere ſimoniacum, tàm ſi ignoranter, quàm
ſi ſcienter eā incurrerit, modo caſus ſit occultus,
ex doctrina eiuſdem Sac.Conc. Dico ſextò,ſi ve-
rò caſus eſt publicus,puta,quia ſcitur ſaltem à ſex
perſonis; tunc Papa abſoluit, quia eſt papalis ex-
cōmunicatio,prout in extrauag.Pii II.quæ incip.
Deteſtabile, in tit.de ſimon. Nauar.c.23. num.3.
notab.4.cum ſeq.& c.25.nu.69.notab.3.

S V M M A R I V M.

1 *Non eſt prohibitum clerico ex Bulla Pij V. dotare
filiam ſpuriam de patrimonialibus, & redditibus
Eccleſiæ,dummodo id faciat moderatè.*
2 *Bulla Pij V.corrigit licentias,diſpenſationes, & fa-
cultates diſponendi in illegitimos, non tamen tolli-
tur beneficium iuris communis.*
3 *Ampliatur dicta diſpoſitio etiam in filia inceſtuoſa.*

Bulla Pij V. contra naturales etiam legiti-matos edita, an comprehendat filiam ſpuriam clerici.

RESOLVTIO XXXII.

1 IN facti contingentia reſpondi,clericum poſſe
non tantum de redditibus eccleſiaſticis dota-
re ſpuriam filiam, verum quoq; de patrimo-
nialibus, nec obſtare in hoc Bullam à fel. mem.
Pio V.

Digitized by Google

Pio V.editam cõtra naturales etiam legitimatos,
anno 1571.Kal.Febr. dummodo is quãdo ad red
ditus eccleſiaſticos manum apponit,id faciat mo-
deratè,& in ſubſidium.ſ.quando alia bona patri-
monialia non ſuppetunt; defendit multiſariam-
Nauar.in tract.de ſpol.cleric.§.19.n.9. Burſ.conſ.
255.num.16.volu.3.Rot.Rom.deciſ.487. & 505.
par.1.in nouiſſimis, & pleniſſimè Surd.conſ.509.
2 vol.4. Tũ quia memorata Bulla corrigit dũtaxat
licentias,diſpenſationes, & facultates diſponendi
in illegitimos,& ſic quando quis diſponit vigore
priuilegij,vel facultatis, tunc ſemper nullum erit
quicquid in talem conſequentiam fiet,vel præte-
xtu paupertatis,vel piæ cauſæ, vel quouis alio in-
tuitu faciat clericus.At per dictam Bullam non-
tollitur beneficium iuris communis, canonici,&
ciuilis,Dec.conſ.42.num.39.volu.1. Eug.conſ.52.
n.65.cum ſeq.Menoch.conſ.459. Peregrin.conſ.
20.nu.25.vol.1. de iure enim permittitur,vt alan-
tur,ac omnino dotentur filiæ, tametſi ſpuriæ per
parẽtes etiam Sacerdotes,Paleot.de noth.& ſpur.
c.4.copioſè idem Surd. in tract.de alimen.tit.1.q.
20.Huic ſententiæ adſtipulatur ceſſatio rationum
contemplatarum in eadem Bulla,quæ duæ ſunt.ſ.
ad euitanda ſcandala, & ne patrimonium Chriſti
ab indignis perſonis conſumatur, & prodigatur;
quæ omnia ceſſant, dum clericus ſecundum-
ius commune diſponit, & maximè pro alimen-
tis neceſſarijs, idque apertè diſponit cap. cum-
haberet, de eo qui dux. in vxor. quam poll. per
adulter. cuius prouiſio ſeruatur quoque in foro
Cæſaris ob ſummam æquitatem, Paleot. dict.
tract.cap.46.& 47.Immò generaretur ſcandalum
ſi filia clerici cogeretur meretricari, aut turpi-
ter viuere, vel mendicare, vel ſame perire, Bald.
conſ.262.vol.1.Gabr.conſ.25.lib.1.Boer.dec.127.
nu.17.Accedit quoq; declaratio Pontificia eiuſdẽ
Bullæ de anno 1572. die 5.Martij, in qua idem-
Pontifex exprimit ſe ſecutum Pij IV.exemplum
prohibentis prædicta, veluti facta contra ius, &
æquum,ergo non includit hunc caſum, cui con-
uenit ius,& æquum;ſic Surd.d.conſ.509.nu.11.

Nec obſtat ratio cohibendæ libidinis parẽtum,
dum arcentur filij illegitimi ab eorum ſucceſſio-
ne, quia præualet fauor filiorum iam natorum-,
qui nihil admiſerunt,c.naſci 56.diſt.quos non ſi-
nit perdere lex canonica,aut ſame necari,eligen-
do minus malum ex duobus,canon.hi qui 26.q.2
canon.deniq; diſt.4.c.inter opera charitatis,ibiq;
glo.de ſponſal. Petr.Greg. in tract. de vſur.lib.2.
c.7.nu.13.Graff.conſ.12.de pęnit.lib.5.

3 Ampliatur prædicta concluſio, etiam in fi-
lia inceſtuoſa,Peregrin.de iur.fiſ.lib.3.tit.18.n.56.
cum ſeq.

Rurſus obtinent prædicta etiam ſi adijciatur
pactum de lucro dotis,Rim.Iun.conſ.380.nu.65.
cum ſeq.vol.4.Abb.conſ.368.& eo prior,Crauet.
conſ.917.vol.5. & Surd. conſ.509. alioq; ceſſante
pacto, vel ſtatuto, vel conſuetudine de lucro do-
tis,poſt obitum ſpuriæ abſq; prole, dos rediret ad
patrem,vel ad filios,ſeu ad hæredes donantis pa-
tris,Peregr.dicto conſ.20.n.81.ſed in vita mariti,
qui habet ex cauſa oneroſa dotẽ, nequit dos auo-
cari,argum.l.fi.quia delegauerit ff.de nouat. gloſ.
in l.5.ff.ad Velleian.Bar.in l.fi.§.ſi à ſocero ff.quæ
in fraud.cred.quemadmodum obſeruatur in ma-
rito legante vxori contra normam ſtatuti; nam-
maritus ſecundus ignarus dicti legati, poterit in-
cauſam dotis validè habere illud incrementum,
nec obnoxius eſt alicui vexationi,aut iacturæ, vel
diminutioni dotis conſtitutæ in ſecundo matri-
monio, donec pergant nuptiæ copioſæ, Lancell.
Gall.ad conſuet.Alex.verſ.viginti q. 8. nu.55. &
ſeq.Rolan.à Vall.conſ.85.nu.12.vol.3. Rim. Iun.
conſ.380. vol.4.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio text.in cap.licet,procedit etiam ſi quis ſtu-
deat grammaticæ,vel iuri ciuili.*
2 *Non dicitur abeſſe qui abeſt cauſa ſtudiorum.*
3 *Abſenti cauſa ſtudiorum debentur quotidianæ di-
ſtributiones ſi eccleſia nihil aliud habet quam men-
ſam groſſam quæ in fine anni diſtribuitur.*
4 *Conceſſa licentia ſtudendi, cenſetur conceſſa licentia
percipiendi fructus beneficiorum.*
5 *Ad hoc vt quis gaudeat dicto priuilegio,debet ſtude-
re in ſtudijs,vel vniuerſitatibus publicis.*

Tex. in c.licet de præben.& dignit.an procedat in ſtudio Sacrorum Canonum, & legum ciuilium?

RESOLVTIO XXXIII.

AMpliant Archid.& Dominic.in c.1.diſt.37
diſpoſitionẽ non procedere ſolũ in vacãte
ſtudio Theologię, vel canonũ, ſed ẽt legũ
1 ciuiliũ,tex.in c.cum ex eo de elect.in quo vigore
ipſius canonis glo.ibi dicit procedere,ſiue in Grã
matica,ſiue in Iure Canonico,vel Ciuili, vel in-
ſcientia Theologiæ ſtudeat,quam opinionem te-
nuit Archi. in c.de quibuſdã,16.diſt.ſequitur Fed.
de Sen.in conſ.146.Ratio aũt eſt,quia non dicitur
2 abeſſe,qui abeſt cauſa ſtudiorum, ſed habetur ꝓ
præſente,l. Seiæ Pamphilæ ff. de fund. inſtruct. l.
quæſitum ff. de leg.3. c.relatum, & c.tuæ de cler.
non reſid. & portio debetur nõ tantum de fructi-
bus beneficiorum, & præbendarum, & de maſſa
(vt aiũt) communi, ſiue craſſa, ſed etiam de quo-
tidianis diſtributionibus,q̃ dantur pręſentibus,&
intereſsẽtibus,Lud.Bolog.in auth.habita C.ne fil.
pro patr.n.381.maximè qñ Eccleſia aliud non ha
3 beret,niſi menſam (vt aiunt) groſſam, q̃ diuiditur
in fine anni inter præſentes,quia ſimili modo de-
betur,Felyn.in conſ.18.Nicol.Boer.in dec.17.nu.
16.in fi. & nonnulli ex relatis cenſuerunt non re-
quiri licẽtiam Ordinarij, eſſe autem neceſſariam
licentiam, ſiue diſpenſationem ad ſeptennium-,
communiter tenuerunt præfati;quinimò diſpen-
ſationem requiri non ſolum ad proſequendum-
ſtudium, ſed etiam ad percipiendum fructus be-
neficiorum,voluerunt Ioa.And.& Ioan. de Imol.
in d.c.tuę de cler.non reſid.Sed contrarium,quod
conceſſa licentia ad ſtudium, cenſetur conceſſa-
4 etiam ad fructuum perceptionem,voluit Archid.
in d.c. de quibuſdam; quinimmò facta diſpenſa-
tione

tione ad ſeptennium, ſi ſtudeat aliquo tempore,
puta ad triennium, poſtea aliquo ex impedimen-
to iuſto non proſequitur, ceſſante impedimento,
an debeat habere reſiduum temporis, vel alios ſe-
ptem annos, quod debeat habere reſiduum, te-
nuit Archid. in c. frater 19. q. 3. Domin. & Philipp.
Franc. in d. c. cum ex eo. Neceſſe eſt tamen, quod
ſcholaris nõ ſtudeat in patria, vel aliquo loco par-
4 ticulari, ſed in ſtudijs, vel vniuerſitatibus publicis,
puta in Italia, in ſtudio Bononiæ, Peruſij, Patauij,
Papiæ, Piſano, Senẽſi, Maceratenſi, Neapolitano,
Salernitano, & ſimilibus: ſic Pariſijs, Toloſæ, Mó-
tis Peſſulani, Salmaticæ, & alijs, de quibus non-
nulla apud Hiſtoricos, quos omitto.

S V M M A R I V M.

1 *Debitori carcerato aliunde nõ habenti alimenta, debent ſubminiſtrari alimenta, aut debet è carceribus relaxari.*
2 *Creditor debet ſubminiſtrare debitori carcerato inopi alimenta, idque habet locum etiam in ceſſionario creditoris.*
3 *Mulier etiam inhoneſta, carcerata, debet ali à viro, ſi dicta mulier non habet dotem ad ſe alendum.*
4 *Limitatur dicta diſpoſitio in eo qui habet patrem diuitem.*
5 *In taxatione alimentorum habenda eſt ratio nobilitatis perſonæ.*

An in taxandis alimentis debitoribus pauperibus carceratis, ſit habenda ratio eorum nobilitatis?

RESOLVTIO XXXIV.

1 NON dubitatur quin debitori carcerato,
aliunde non habenti alimenta, maxi-
maq; inopia laboranti, ſubminiſtran-
da ſint alimenta cibaria, aut is è carceribus re-
laxari, gloſ. teſte, ad l. vltim. C. de erogat. mi-
lit. anno. lib. 12. l. Iudices C. de Epiſcop. audien.
Angel. ad §. vltim. in fin. Inſtitu. de action. Iaſ. ad
l. ſi victum nu. 2. & 3. de re iud. Sola ad antiq. decr.
Sabaud. tit. de captur. debit. pro cau. ciui. glo. 3. n. 6.
Surd. qui multos dicit in tract. de alim. tit. 1. q. 71.
Affl. dec. 71. Franc. Marc. dec. 234. p. 2. Guid. Pap.
dec. 211. Ratio autem huius obſeruantiæ eſſe po-
teſt, ne quis in carceribus fame pereat, ac marce-
ſcat, inter Chriſtianos præſertim, qui opera Miſe-
ricordiæ ex Euangelico præcepto exercere tenen
tur, & ne ſęuitiæ creditorum in tantum deſeruiãt
magiſtratus, l. cum ſit iniuſtũ, & in auth. ſeq. C. de
ſepulchr. viol. & Petr. Pecch. in tract. de iur. ſiſten.
c. 5. nu. 23. Hinc etiam ob delictum carceratus, in
ſubſidium alitur à Curia, ſicuti carceratus prop-
pter debitum in ciuilibus debet ali à creditore, ſi
debitor ſit pauper, nec habeat de ſuo, Luc. de
Pen. in l. vlt. C. de erogat. milit. Surd. d. tit. 1. q. 72.
Viui. dec. 529. nu. 4 lib. 4. Enunciatum prædictum
2 qđ creditor ſubminiſtrare debeat carcerato ino-
pi, ampliatur, & extenditur etiam vt habeat locũ
in ceſſionario creditoris, probat Surd. d. q. 71. n. 4.
Carol. de Graſſis in tract. de except. aduerſ. ſtatut.
in prælud. nu. 125. non ſolũ quia ceſſionarius ce-
dentem repreſentat, induit eius perſonam, & eius
imaginem, refert Bal. ad l. emptor ff. de hæred. vel
actio. vẽd. Bar. ad l. ex aſſe ff. ad Trebell. Iaſ. ad l. ſi
ſic §. ſi quis ita nu. 5. & 6. ff. de leg. 1. Alex. conſ. 13.
nu. 12. & 13. vol. 1. & Bal. Nouell. tract. de dot. par.
12. colu. 8. verum etiam quia actus factus in exe-
quutionẽ alterius habet eaſdem qualitates, quas
ſortitur primus actus, in cuius locum ſuffectus
eſt, Alex. conſ. 156. lib. 6.
Idq; adeo verum eſt, vt etiam procedat erga
3 mulierem inhoneſtam, maritum diuitem ha-
bentem, quæ ſi fuit carcerata ob aliquam ciui-
lem cauſam, & in caſibus permiſſis, adhuc ali de-
bet per creditorem, ſi alia bona non habet præ-
ter dotem minimè affecta, aut abnoxia cauſæ,
pro qua detenta fuit, Bart. in auth. matri C. quan-
do mul. tut. off. & Gramma. dec. 35.
4 Non idem procedit in filio patrem diuitem
habentem, Cuman. conſil. 132. & Crauett. conſil.
164.
Cæterum in hac noſtra reſolutione illud igno-
randum non eſt, tam quoad taxationem alimen-
torum inopi carcerato præſtandorum, quam
quoad eius è carceribus relaxationem, ſi in illis
non exhibeatur, vt ſi creditor alimenta præſtare
recuſet, aut differat, vel ſi illa quidẽ præſtare cœ-
pit, non tamen perſeuerat cœpti pertæſus, aut ſi
creditori exequutio fieri non poſſit pro dictis ali
mentis inopi carcerato præſtandis, neque is inue-
niat fideiuſſorem, admittatur debitor ad bonorũ
ceſſionem, & mox liberetur à carcere, Affl. deciſ.
71. num. 4. Quod ſi carceratus inops, neque inue-
niat fideiuſſorem, neque à creditore alimentetur,
Iudex è carceribus relaxabit, facta prius per di-
ctum carceratum ceſſione bonorum; alias ſuo pe
riculo, & ſumptu dimiſſum ad carceres reducere,
vel debitũ creditori ex ære proprio perſoluere te-
nebitur. Viui. d. deciſ. 529. & Muſcatell. in ſua praxi
vol. 2. par. 3. gloſ. detinebitur nu. 68. cum ſeqq. vbi
vlterius docet practicã circa hoc remedium ob-
ſeruandum, & refert requiſita pro cogendo credi
tore ad alimenta prædicta.
5 Reſpectu vero taxationis illorum, adhibenda
eſt diſtinctio inter vnam, & alteram perſonam,
nam pinguius (vt ita dicam) nobili, vel alias ho-
neſto viro prouidendum eſt, quam plebeio, & ru-
rali, facit Tiraquel. in tract. de nobil. c. 136. & 139.
& deinceps, & eius contemporaneus Neuizan. in
iocoſa, nec vilipendenda Sylua Nupt. lib. 2. nu. 25.
In quo verius integri Iudicis, non partialis arbi-
trium ſpectandum eſt, qui ſecundum ordines in
hanc rẽ editos, & apud diligentiſſimos, & æquiſſi-
mos carceratorum protectores aſſeruatos cuncta
rimetur, perpendat, & præfiniat, continuè cordi
habens inſignem locum Grauat. ad Veſtrij pra-
xim lib. 2. c. 7.

S V M M A R I V M.

1 *Abſentes poſſunt dici familiares, quando pro negotijs domini, & animo redeundi ſe abſentant, quod*

pro-

procedit, etiamſi pro ſuis proprijs negotijs ſe abſentant, & expenſis ſuis viuant.

2 *Familiaris abſens dicitur habere animum redeūdi, ſi non intercedat longa mora.*

3 *Semel familiaris, ſemper præſumitur familiaris.*

An ſemel familiaris Cardinalis, dicatur ſēper familiaris, etiam ſi receſſerit?

RESOLVTIO XXXV.

OMnis præſentis ſpeculationis difficultas in eo verſari potiſſimum videtur, ſcilicet, an D. Canonico Carbono, olim familiari q. Illuſtriſs. Cardinalis Caietani, qui deſijt eſſe familiaris per aſſequutionem Canonicatus in Eccleſia Neapolit. debeatur legatum factum ab eodem Illuſtriſſimo omnibus familiaribus. In quo articulo eſt prænotandum, quod licet varijs modis, ſecundum ſubiectam materiam in iure appellētur familiares, vt in l. pronuntiatio §. familiæ ff. de verbor. ſignif. l. fi. C. eod. tit. l. 1. §. familiæ ff. de public. Felyn. in c. inſinuante in 2. col. de off. deleg. tamen vt dicunt Io. And. Domin. & alij in c. fin. de verb. ſignif. & in c. fi. de verb. ſignif. in ſextò, ad declarationem illius tex. ad præſentem materiam; Familiares dicuntur illi qui ſe deputant ad honeſtum ſeruitium alicuius Domini, vt eſt text. quem ibi ponderat Abb. in c. cum dilectus de cler. nō reſid. & in d. cap. fi. & æquiparantur mercennarijs, qui pro mercede ſeruiunt, ſaltem victus, ſtrictè ſumpti, pro cibo, & potu; & contrahitur iſta familiaritas communi conſenſu recipiētis, & recepti; quia eſt quædam ſocietas, quæ communi conſenſu cōtrahitur, l. qui admittitur ff. pro ſocio, §. manet, Inſtitut. pro ſocio, & Creſc. dec. 1. de præb.

Quare ſupradictis ſuppoſitis ad dubium propoſitum reſpondi, D. Canonicum Carbonum dici verè, & propriè familiarem Ill. olim Cardinalis Caietani, & conſequenter ei deberi partem legati tamquam vni ex ſuis familiaribus, & hoc probatur ex infraſcriptis.

Primo, quia ſupradictus D. Canonicus, li-
1 cet permaneret Neap. non propterea deſierat eſſe familiaris, cum abſentes poſſint dici familiares & continui commenſales: præſertim quando pro negotijs Domini animo redeundi ſe abſentāt, iuxta tex. in d. c. fi. de verb. ſignif. in ſextò, quem tex. ibi glo. fin. ampliat poſt Archid. & alij ſequuntur etiam ſi pro ſuis negotijs ſe abſentāt: Doctores verò ampliant, etiam ſi expenſis ſuis viuant, quia ciuiliter verba intelligenda ſunt, ſecundum gloſ. ibi pro l. ſi cui ff. de ſeruit. & c. nunquam de conſecr. diſt. 1. & quia quis dicitur ibi eſſe, vbi amat, id eſt quod rediturus eſt, non autem vbi animat, id eſt vbi de perſona reperitur, prout vult §. pauonum Inſtit. de rer. diuiſ. ita dicit Bal. in auth. habita col. 4. C. ne fil. pro patr. & in propoſito eſt tex. in c. præſenti de præb. in ſextò, Mandoſ. in reg. 32. q. 16.

Immò à fortiori quæſiuerunt DD. an ſi aliquis abſentatur pro negotijs proprijs, nec apparet, an animo redeundi ſe abſentauerit, quo animo præſumetur illius abſentia? & ſi animo redeundi, quādiu præſumetur iſte animus? Bar. in l. aut facta §. tempus ff. de pœnis, verſ. circa primum, format huiuſmodi quæſtionem in ſcholare, qui ex forma ſtatuti debet tractari vt ciuis, & ſi ſe abſentauit à loco ſtudij, quid erit iudicandum de eo. Reſpond.
2 ꝙ in dubio præſumetur, quod animo redeundi diſceſſerit, nec mutatio præſumetur animo, niſi quinquēnium interceſſerit, per l. 3. C. de domeſt. & protect. lib. 12. ſed in terminis de quibus agitur: glo. & Ioa. And. in d. c. fi. in gloſ. fi. de verbor. ſignif. lib. 6. dum allegant l. ſi longius ff. de iudic. innuunt quod ex longa mora, vel breui, iudicandum eſt, Domin. & Philip. in d. c. vltim. notab. iuncta gloſ. dicunt in d. tex. quod qui abeſt animo redeundi per modicum tempus, dicitur cōtinuò in loco manere, Boniſ. de Vitalin. in clem. fi. de celebrat. miſſar. in 7. notab. dicit, quod optimum eſt articulare, & probare, qui ſe abſentauit ſæpe in negotijs ſuis, & aliorum negotijs non implicuit, & quod tempore abſentiæ ſuæ ſe pro familiari Papæ, vel Cardinalis geſſit, & quod ab omnibus ita reputabatur, & quod ſemper dicebat ſe rediturum ad ſeruitium Papæ, vel Cardinalis. Nec obſtat tex. in d. l. 3. C. de domeſt. & protect. quia refertur caſus in quo ita limitatum eſt tempus, cum in alijs alia forma ſit data, vt dicit glo. in d. l. 3. C. de domeſt. & protect. & vt dicit Io. Andr. quem alij ſequuntur in d. c. fi. de verb. ſignif. lib. 6. aliter enim dictis legibus capiuntur domeſtici, aliter capiuntur familiares, vt in d. c. fi. vnde ex dictis legibus non benè ad præſentem materiam arguetur, ideo melior videtur doctrina Bar. in d. §. tempus, vt relinquatur Iudicis arbitrio, quanto tempore animi immutatio de non redeundo præſumatur, prout clarè probat tex. in l. 3. §. fi. ff. de re milit.

Tum ſecundò, quia dictus D. Canonicus ſe abſentauit cum licentia, & gratia eiuſdem Illuſtriſs. Domini, quo caſu non deſinit eſſe familiaris, ſecundum Simonet. de reſeruat. q. 35. nu. 18. In quo etiam habetur ad corroborationem præſentis quæſtionis: quod ſi Cardinalis vni ſuo familiari dederit licentiam vt iret ad ſtudium, in quo viuebat ſuis expenſis, non excluditur in reſeruatione, Calderin. conſ. 8. de off. leg.

3 Ratio omnium ſupradictorum eſt. Primò, quia ſemel familiaris ſemper præſumitur familiaris, Simonet. de reſeru. q. 36. Maſcar. de prob. cōcl. 755. & ſequitur Gom. in regul. de impetr. per obitum fam. Card. q. 13. cū continuatio in dubio præſumatur, l. ſiue poſſidetis C. de proba. & per DD. in c. fi. de verb. ſign. argum. not. per Bar. in l. ex eo de milit. teſta. in fi. l. 2. C. de Primicer. lib. 12. dum abſentiam quinquennalem requiri videtur, vt quis dicatur deſinere eſſe familiaris; & ita iudicauit Rot. teſte Achill. de Graſſ. deciſ. 13. de præb. Cuius tenor eſt videlicet: Familiaritatem non deſijſſe, tenuerūt Domini ex eo, quia ſolum probaretur quem abijſſe à Ciuitate Romana in vna Fulginaten. prioratus coram D. Veſtano de anno 1549. tū quia ex ſolo diſceſſu non probatur quod quandoq; non reuerſus ſit.

Secundò, quia cum familiaritas ſit ſpecies ſocietatis, ea non niſi contrario diſceſſu debet diſſolui, vt per Sarnen. in reg. de impetr. benef. per obitum Card. q. 13. nu. 3. & 9. & poſt Anchar. conſ. 398.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sufficiunt argumenta probabilia ad condemnandum aliquem pęna ordinaria aſſaſſinij.*

2 *Argumenta probabilia ſunt illa ex quibus oritur indubitatum indicium, ſecundum opinionem probabiliorem Doctorum, licet aliqui teneant cõtrarium.*

Quæ dicantur probabilia argumenta ad effectum, vt cenſeatur probatum aſſaſſinium?

RESOLVTIO XXXVI.

CLarum eſt in iure, non ſolum qualitatem aſſaſſinij, ſed ipſum aſſaſſinium debere probabilibus argumentis probari, prout eſt tex. in c. pro humani de homic. in ſextò, & ibi præſertim Gemin. poſt nu. 9. & Franch. nu. 3. in 11. notab. Felyn. in c. afferte num. 9. in 3. lim. de præſump. Auguſt. ad Ang. de maleſ. in verb. quod ſama publica nu. 26. Boſſ. in tit. de indit. num. 201 Dec. conſ. 189. nu. 4. Boer. dec. 164. num. 5. verſ. & pro hac parte, Petr. à Plaz. in epith. delict. cap. 19. nu. 15. Rol. à Vall. conſ. 27. nu. 4. lib. 1. Gabr. lib. 3. concl. 1. nu. 20. Monticel. reg. 8. num. 23. Clar. in pract. §. fin. q. 20. verſ. ſcias tamen, & §. aſſaſſinium verſ. præterea quamuis, Maſcard. de proba. lib. 3. concl. 1221. n. 77. vbi ex Boſſ. & Clar. in locis per eum ibid. allegatis atteſtatur de cõmuni, & lib. 1. concl. 137. nu. 1. Decian. in ſuis tract. crim. par. 2. lib. 9. cap. 30. tit. de mandat. pecun. inſeruient. num. 22.

1 Sufficiuntq; prædicta argumenta probabilia in hoc crimine aſſaſſinij ad condemnandum, non modo ad pęnam extraordinariam, ſed etiam ad pęnam ordinariam, & capitalem, prout videtur de mẽte omnium præcitatorum Doctorum, & in ſpecie dixerunt Petr. à Plaz. in epith. delict. c. 19. nu. 16. vbi dicit id eſſe conſtitatiſſimum, refert, & ſequitur Clar. in §. aſſaſſinium verſ. quãuis, Monticell. in regul. crimin. 8. nu. 23. & reg. 11. nu. 24. in 3. limit. Ioſeph. Ludou. concl. 45. in prima ampliat. Decian. d. p. 2. lib. 9. c. 38. nu. 22.

Supradictis ſuppoſitis quæſtio eſt; quænam dicãtur in hoc propoſito probabilia argumenta? & in hoc reperio plures Doctorũ opiniones, vna enim opinio eſt, ꝙ argumenta probabilia dicuntur ea, quæ de iure faciunt indicia ad torturam, prout videtur tex. in l. milites C. de quæſt. Secunda fuit opinio, quod probabilia argumenta, aliud non ſunt, quam iuris præſumptiones, ſecundum Simanch. in tract. de hæret. tit. de præſumptionibus c. 50. num. 6. Tertia fuit opinio, quod argumenta probabilia, videntur eſſe ſemiplenæ probationes, ſecundum Maſcard. de probat. lib. 1. concl. 137. nu. 1. Quarta fuit opinio, quod probabilia argumenta ſunt veræ, & plenæ probationes, ſecundum Hieron. Gabr. in conſ. 170. nu. 26. lib. 1. qui in ſpecie loquitur in crimine aſſaſſinij. Quinta fuit opinio, & hæc videtur receptior, & in practica ſeruata, prout etiam teſtatur Farin. in pract. crim. p. 2. tit. de reo confeſſ. & conuict. q. 86. n. 43.
& 48. quod ſcilicet probabilia argumenta ſunt
2 illa, ex quibus oritur probatum indicium, ſecundum Fely. in c. afferte n. 9. in fi. de pręſump. quem ſequuti ſunt Gramm. in vot. 11. n. 22. & in conſ. 3. de foriud. nu. 64. & ſeq. Carer. in pract. in 3. tract. de homic. & aſſaſſin. §. circa igitur tertium, verb. de homicidio commiſſo num. 20. & ſeq. Brun. conſ. crim. 115. nu. 80. tom. 2. Petr. à Plaz. in epith. delict. c. 19. nu. 14. lib. 1. Monticell. in reg. crim. 8. nu. 24. in fi. verſ. prædicta autem, quamuis in materia aſſaſſinij non requirantur indicia indubitata, & ſic, quod eo caſu probabilia argumenta non ſint idem quod indicia indubitata, dixit communem, Boſſ. in tit. de conuict. nu. 55. in fi. & in tit. de indit. num. 201. & videtur etiam de mente eiuſdem Monticell. d. reg. crim. 8. nu. 23.

SVMMARIVM.

1 *In crimine aſſaſſinij debet conſtare de criminis qualitate.*

2 *Aſſaſſini dicuntur ij, qui premio homines occidunt, ſeu occidere faciunt etiam ſi ſint Chriſtiani*

3 *Si occiſus non eſt Chriſtianus, non dicitur propriè aſſaſſinium.*

Text. in cap. pro humani de homicidio in ſextò, an locum habeat, ſi occiſus non fuerit chriſtianus?

RESOLVTIO XXXVII.

1 IN caſu propoſito, dicebam in materia aſſaſſinij: In primis, & ante omnia conſtare debere de eiuſdem criminis qualitate, ſecundum Pariſ. in conſ. 166. nu. 4. & ſeq. lib. 4. & Maſcard. de probat. lib. 1. concluſ. 137. nu. 5. verſ. intellige hanc ampliationem, vbi de communi, & faciunt quæ dixit Farin. in ſua pract. crim. in tit. de inquiſ. q. 7. nu. 11. & q. 8. nu. 85. & 86. Cuius delicti qualitatem, probari argumentis probabilibus, voluit Alexan. in conſ. 176. nu. 5. lib. 7. Monticell. reg. crim. 8. num. 19. vnde cum quærere de perſona occiſa, concernat qualitatem iſtius delicti; dubitatur an tex. in c. pro humani de homicid. in ſextò, locum habeat, ſi non fuerit occiſus Chriſtianus. In quo articulo licet aliqui dixerint, aſſaſſinij nomen, nõ verificari niſi in certo genere perſonarum, videlicet Saracenorũ, qui dominis imperantibus, chriſtianos homines olim occidebant: Inter quos fuit Couar. var. reſol. lib. 2. c. 20. ſub nu. 10. poſt princ. verſ. ſed vt ad aſſaſſinos reddam fol. 666. in parua impreſſione, ſequitur, Petr. à Plaz. in epith. delict. lib. 1. c. 19. nu. 3. relat. per Brun. à Sole q. 34. nu. 9. tamen communis, & à conſuetudine approbata eſt opinio, quod indiſtinctè, & generaliter dicun-
2 tur aſſaſſini, oẽs qui pręmio homines occidunt, ſeu occidere faciunt; ſicuti ſenſerunt plures relati per eumdem Plaz. d. cap. 19. poſt nu. 2. verſ. pleriq; tamen, Boſſ. in tit. de manda. ad homicidium nu. 16. Clar. in pract. §. aſſaſſinium in princ. Brun. à Sole d. q. 34. nu. 5. & 6. & poſt nu. 8. iuncto nu. 19. & ſeq. & num. 25. poſt med. Decian. in tract. crim. tom. 1. lib. 4. c. 9. nu. 79. & ſeq. fol. 161.

3 Tamen

3 Tamen ſi occiſus non fuerit Chriſtianus, túc non dicitur propriè commiſſum aſſaſſinium, nec locum habet diſpoſitio tex.noſtri in c.pro humani, ſecundũ communem Doctorum opinionem, de qua per Boſſ.in tit.de mand. ad homicid.n.22. Couar.variar.reſol.c.20.nu. 10. verſ.hinc apparet fol.669.Petr.à Plaz.d.c.19.nu.29.Clar.in d.§.aſſaſſinium in princ.Maſcard.de probat.lib.1.concluſ. 138.nu.13.Peguer.deciſ.crim.5.num.19.ad med. & ab hac communi non crederem eſſe recedendum in iudicando, quamuis de ea non ſine probabili ratione dubitari iudicatur, Brunon.à Sole d.q.34.num.23.& 24.

SVMMARIVM.

1 *Plena requiritur probatio qualitatis delictorum ad effectum remittendi Iudici ſeculari reos qui ad Ecclesiam confugerunt.*

2 *Qualitas tribuens iuriſdictionem, non præſumptiuè eſt probanda, ſed concludenter.*

3 *Quando lex requirit probationem, intelligitur de probatione plena.*

Ad effectum tradendi Iudicibus ſecularibus reos confugientes ad Eccleſiam pro delictis qualificatis, de quibus in *Bulla* Gregorij XIV. an ſit neceſſarium, quod qualitates ipſorum criminum, plenè, & concludenter probentur.

RESOLVTIO XXXVIII.

RAtiones dubitandi pro opinione negatiua ſunt infraſcriptæ. Primò, quia vbi qualitas tribuens iuriſdictionem, probanda eſt in iudicio præparatorio, & ſimiliter poſtea in iudicio principali, vel ante litem conteſtatam ad fundandam iuriſdictioné, & poſt litem conteſtatam ad obtinendum in meritis cauſæ, tunc ſufficit ſummaria probatio in iudicio præparatorio, vel ante litem conteſtatam, & plena requiritur in iudicio principali, vel poſt litem conteſtatam, ita Iac.Butr.in l.præſcriptione col.3.ad fi.verſ.& primo quæro C.ſi contr.ius, vel vtil.publ. & ibi Bar. nu.7.& 8.Bal.nu.32.& 33.& ſeq. Anch.in c.poſtulaſti num.35.de for.comp.& in c.ea quæſt.de reg. iur.in 6.nu.14.Abb.in c.ſi clericus n.16. verſ.ſed quia de for.comp.& ibid.Socc.nu.6.& indiſtinctè quia ſummariè probanda eſt iſta qualitas à principio, ſi negetur, dicunt Felyn.in d.cap. ſi clericus nu.2.verſ.limita ſecundo, de for.comp. Alex.in conſ.j.nu.8.lib.5.Tiraq.in tract.de retract.lignag. §.8.glo.5.nu.19.Vant.de nullit.tit.ex defect.iuriſd. nu.53.verſ.& ſi à principio, qui ferè omnes teſtantur de communi: Cum igitur qualitates in dicta Bulla expreſſorum criminum, ne dum ſint probandæ coram Iudice Eccleſiaſtico ad effectum traditionis confugientium, & fundandæ iuriſdictionis Iudicis ſecularis in ipſos reos, non obſtante immunitate, verum etiam coram Iudice ipſo ſeculari in ipſorum reorum condemnationem, videtur quod coram Iudice eccleſiaſtico ſummaria probatio ſufficiat.

Secundò, quia in remiſſione rei ad ſuum Iudicé faciẽda, vt ab eo puniri poſſit, ſufficit aliqualis cognitio remittẽtis, gl.in clem. Paſtoralis in verb. de onere verſ. dicunt de ſent. & re iud.& ibi Zab. in §.deniq; nu.16.Io.de Imol.nu.96.Bonif.nu.57 Abb.in c.fi.nu.18.de for.comp. & ibi Arct. n.21. Socc.in d.c.poſtulaſti nu.15.eod.tit.Oldrad.conſ. 224.nu.4.Bal.in l.1.in 1.oppoſ. C. vbi de crimine agi oportet, Franc.Marc.dec.400.n.6.& Peguer. dec.66.n.18.etiam inter Principes, inter quos vigent conuentiones, vt delinquentes remittantur ad locum delicti, Cępol.conſ.59. col.11. in princ. & Boſſ.in tit.de for.comp.nu.50.in fi.

Tertiò, quia in dicta Gregoriana conſtitutione cauetur, ꝙ Prælati ſibi tradi, & conſignari faciant delinquentes, qui aliquid ex delictis ibi expreſſis, iudicio ſuo commiſiſſe videbuntur: Hæc.n.verba (iudicio ſuo) licet ſui natura importent boni viri arbitrium, l. Thais §.Lucius ff. de fideicom.liber. ſecundum intellectum Bar.in extrauag.ad reprimendum in verb. videbitur nu.4. quem ſequitur Alex.in l.ſi ſic legatum nu.2.ff.de leg.1. & in cõſ. 33.nu.2.lib.1.gloſ.in c.tria in verb.iudicauerit 36. q.2.Fely.in c.1.nu.55. paulò poſt princ. de conſt. & Menoch.de arb.iud.q.8.nu.14.& ſeq.Attamen cum ea iungantur illi verbo (videbuntur) ꝙ pariter idem boni viri arbitrium tribuit, l. fideicommiſſaria libertas, l.2.§. ꝙ ſi ff. de fideicom. libert. cum alijs cumulatis per Menocb. loco proximè citato nu.2. ſicq; verba denotãtia arbitrium boni viri fuerint geminata, videntur importare liberũ Ordinarij arbitriũ, vel aliquid amplius operãtur, quam ſi abſq; ipſa geminatione fuiſſent prolata, iuxta regulam, quam tradit Fely.in cap.nonnulli nu.14. verſ.pro iſta fallentia de reſcrip. & ita in puncto conſuluerunt Corn.conſ.38.nu.6.volu.4. Crauett.conſ.201.num.42.vol.1.& Bet. ad conſ. Iaſ.4.nu.13.lib.3.

Quartò, quia etiam in terminis aſſaſſinij ſufficiunt argumenta probabilia ad hoc, vt aſſaſſinus habeatur tamquam excommunicatus, depoſitus, & diffidatus, Dec.in conſ.188.nu.4. Boſſ.in tit.de mand. ad homic.n.20.circa prin. verſ.ſed veritas eſt, Plaz.in epith.delict.lib.1.c.9.nu.15.&16.Clar. in §.aſſaſſinium nu.6. Catal.de indult.c.32. n.34. & Gutt.pract.quæſt.lib.3.q.7.nu.21.

Quintò, & vltimò, quia pluries fuit iudicatum in Regno Luſitaniæ, & Aragonum, quod ſola indicia non ſufficientia ad pęnam ordinariam, ſed tãtum ad pęnam extraordinariam, vel ad torturam, ſatis ſint ad effectum denegandi hanc Eccleſiarum immunitatem, vt apud Gamm.in dec. 179.& 281. & apud Portales in Schol. ad Molin. in §.clericus foro 8.q.9.

Contrarium tamen videtur verius, plenam ſcilicet probationem deſiderari, quæ opinio ex infraſcriptis euidentiſſimè probatur. Primò, quia capti in Eccleſia habent regulam immunitatis Eccleſiæ pro ſe, cap. inter alia, cap. penult. & fin. de immunit. eccleſ. cap. ſicut antiquitus 17.q.4.qui autem habet pro ſe regulam, dicitur etiam pro ſe habere iuris præſumptioné,

l. ab ea parte ff. de probat. gloſ. in rub. de reg. iur. nu. 8. verſ. & dicitur regula, Alciat. de præſumpt. reg. 1. præſump. 28. nu. 6. ergo qui dicit caſum nõ comprehenſum in regula immunitatis eccleſiaſticæ, cum faciat aſſertionem contra præſumptionem iuris, eam debet concludentiſſimè, & euidentiſſimè probare, l. fi. in fi. princip. & ibi omnes ff. quod met. cauſ. Abb. in c. quia veriſimili in 2. not. de præſump. Aymon. de antiq. tempor. par. 2. ſed ex premiſſis nu. 6. & ſeq.

2 Secũdò, quia qualitas tribuens iuriſdictionem, non præſumptiuè, & per indicia, ſed cõcludenter ꝓbari debet, l. 2. §. ſed ſi dubitetur ff. de iud. Par. de Put. de ſind. in verb. iudex c. 2. num. 13. verſ. Iudici ſemper debet conſtare, Benint. dec. 18. nu. 3. Andr. Gayl. de pac. publ. c. 13. num. 12. & ſeq. lib. 1. ergo dum pro Curia ſeculari inſtatur carceratos ſibi conſignari tamquam ſubditos ſuæ iuriſdictioni, propter qualitatem commiſſi delicti, debet ipſum delictum, & qualitatem plenè probare per præallegata.

3 Tertiò, quando lex probationem requirit, intelligi debet de probatione plena, & vera, non autem de præſumptiua; patet, quia quando eadem lex voluit eſſe contenta argumentis, & præſumptionibus, expreſsè dixit, vt in l. non omnes §. à barbaris, ibi argumentis cognoſcendum eſt ff. de re milit. & in c. pro humani ibi; & poſtquam probabilibus conſtiterit argumentis, de homicid. in ſexto, & alibi ſæpiſſimè; verum Bulla Gregorij non ſolum non expreſſit hoc, ſed etiam expreſsè voluit, vt verè conſtet Ordinario crimen tale commiſſum, propter quod immunitas Eccleſiæ non habeat locum, vt patet in illis verbis, an ipſi verè crimina ſuperius expreſſa commiſerint, Innoc. in c. cum cauſam col. 2. verſ. illud autem ext. de iur. calum. vbi dixit, quod vera eſſe diximus, & quæ vel proprijs oculis inſpeximus, vel alias indubitanter nouimus, ergo non ea quæ præſumptiuè tantum credere poſſumus.

Quarto, noſtra conſtitutio non ſolum ſpecialiter, ſed per modum conditionis, voluit prius cõſtare de veritate criminum commiſſorum, antequã criminoſi Curiæ ſeculari tradantur, vt patet in illis verbis (conſtito prius per Epiſcopum vt ipſi verè crimina ſuperius expreſſa commiſerint) ideo talis probatio non ſufficit præſumptiua, ſed debet eſſe plena, & concludens, l. Lucius, & ibi Bar. ff. de cond. & demonſt. Natt. conſ. 29. nu. 3. & conſ. 202. nu. 8. & ſeq. lib. 1. Pariſ. conſ. 104. nu. 9. & ſeq. lib. 4.

Quintò, quia ita in ſpecie cenſuerunt Auend. ante dictam Gregorian. conſtit. in tract. de exequend. mand. reg. lib. 1. c. 22. num. 9. verſ. nam ſupradicta, & in c. fi. nu. 149. vbi num. 161. ſubdit, quod ſuſpecta diceretur, & iniqua praxis, quæ in tertij ad Eccleſiam confugientis, & eiuſdem Eccleſiæ præiudicium, vellet ſemiplenam ſufficere probationem, Ambroſ. in tract. de immun. & liber. eccleſ. c. 11. num. 4. & ſeq. & dixit Farinac. conſ. 76. nu. 21. cui ſe ſubſcripſit Falcon.

Non obſtant contraria, præſertim illud de crimine aſſaſſinij, quia reſpõdetur id ſpecialiter eſſe in crimine aſſaſſinij conſtitutum, ob illius criminis atrocitatem, & immanitatem, Aret. in c. cum non ab homine num. 59. in fi. de iudic. Felyn. in cap. afferte num. 6. de præſumpt. Clar. in §. aſſaſſinium num. 6. Catalan. de indult. c. 32. nu. 34. Gutt. pract. quæſt. lib. 3. q. 7. nu. 21.

Non obſtant ſecundo, deciſiones Senatus Luſitaniæ, & Regni Aragonum, quia reſpondetur, Gamm. fateri iſtud negotium dubio non carere, imò dubitatiſſimum eſſe, & Rotales aſſerere, quod deciſiones per eum relictæ impugnantur à doctiſſimis viris, & contrarium debuiſſet declarari, & verè ex prædictis liquet, eas deciſiones nõ eſſe iuri conſonas, & ideo non attendendas, cum legibus, & non exemplis ſit iudicandum, l. nemo C. de ſentent. interloq. omn. iud. qua de re plura cumulat Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 1. q. 1. nu. 14. & ſeq.

Verum poſt hæc ſcripta prodijt in lucem ſecũdum volumen conſiliorum Farinac. in quo eſt impreſſum conſ. 168. in quo etiam comprobatur hæc eadem opinio, ſed in additionibus Farin. in calce eiuſdem cõſilij atteſtatur, Clementem VIII. declaraſſe ſufficere ſola indicia ad probandam qualitatem Bullæ.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt eſſe, quod quis habeat vocem in Capitulo, quamuis non ſit Canonicus.*

2 *Portionarij habentes vocem in Capitulo, ſunt de Capitulo.*

Nùm ex ſolis Canonicis, Capitulum Eccleſiæ conſtet.

RESOLVTIO XXXIX.

EX Concil. Trident. ſeſſ. 25. can. 6. de reform. cauetur, quod Capitulum Eccleſię Cathedralis in initio cuiuslibet anni eligat duos ex Capitulo, de quorum conſilio Epiſcopus, vel eius Vicarius, tam in formando proceſſum, quam in cæteris omnibus actibus, vſq; ad finem cauſæ incluſiuè, procedere teneatur.

Hoc ſuppoſito, dubitatur nunc, num Portionarij Eccleſiæ Calciaten. qui per deciſ. Rot. declarantur eſſe de Capitulo dictæ Eccleſiæ, potuerint tamquam Capitulares eligi in Coniudices cauſarum criminalium aduerſus Capitulares?

Pro parte negatiua facit, quia de iure, ſoli Canonici faciũt Capitulum, nec Portionarij ſunt de Capitulo, vt fuiſſe deciſum teſtatur Rot. Diuerſ. in dec. 411. par. 1.

Secundo, quia priuilegia non ſunt multiplicanda, l. 1. C. de dot. promiſſ. ſed cum Portionarijs in priuilegium ſit conceſſum, quod ſint de Capitulo, non videtur debere permitti, vt poſſint eligi in Coniudices.

1 Contraria tamen ſententia tenenda eſt, ex duobus. Primò, ex deciſ. Achill. de Graſſ. 1. de his quæ fiunt à maiori parte Capituli, vbi fuit deciſum, quod poteſt eſſe, vt quis vocem in Capitulo habeat, quamuis non ſit Canonicus.

Secun-

Digitized by Google

Secundò, quia Concilium generaliter loquitur, & indifferenter. ſ. quod debent eligi duo de Capi- 2 tulo, ergo comprehendit Portionarios habentes vocem in dicto Capitulo, qui ſunt de Capitulo, quia quibus conueniunt verba diſpoſitionis, eis quoq; conuenit, & ipſa diſpoſitio, l. 4. §. 1. ff. de damn. infect.

SVMMARIVM.

1 *Si infantes reperti ſunt ſuffocati iuxta ſuos parentes, argumentum eſt quod ſunt in culpa; ſecus verò ſi poſiti ſunt in cunabulis.*

2 *Leuis culpa eſt, quando parentes poſuerunt in lecto paruulos filios, ſed in loco remoto, grauis verò quãdo poſuerunt in loco propinquo penes ſe.*

3 *De iure prohibitum eſt parentibus tenere infantes in lecto.*

Pater, qui filium anniculum in lecto, & non in cuna retinuit, ſi reperiatur ſuffocatus, mortua vxore, an poſſit ad ſacros ordines aſcendere?

RESOLVTIO XL.

IN caſu mihi propoſito reſpondi, præfatum conſulentem eſſe omnino irregularem, & cõſequenter nullo modo poſſe ad ſacros ordines aſcendere, mortua vxore, & motus fui ex eo quod ſupradictus non caruit culpa, & ſic homicidium, eius cauſa fuit ſubſecutũ; Igitur erit cenſendus irregularis, ad tex. in c. de cetero, & quod ibi cõmuniter notatur, de homicid. Quod autem parer fuerit in culpa, apertè demõſtratur in c. fi. & ibi Hoſt. in princ. de infant. expoſ. vbi dicitur, & ſi iuxta ip- 1 ſos, infantes rèperti ſunt ſuffocati, facile eſt culpã agnoſcere, quia vel non debebant dormire, vel ipſos tenere in cunis, propter maiorem ſecuritatẽ, & Marian. Socc. ibid. nu. 1. dicit eſſe tex. notab. cõtra parentes qui pueros ſuos in lecto tenent penes ſe, quia ſunt in culpa, & nu. 5. verſ. ſi vero nulla culpa, expreſsè dixit, tunc nullam eſſe culpam, quando puer fuit poſitus in cunabulis, Abb. ibid. in verſ. gloſ. prima, dixit, grauem culpam eſſe 2 quando parentes ponunt paruulos filios apud ſe in lecto: leuem, quando poſuerunt in loco remoto: nullam quando reperitur mortuus in cunabulis, Anan. ibid. ante num. 1. verſ. & pondera benè iſtum text. & num. 10. in fin. vbi refert verba Abb. in eodem loco, & voluit etiam idem Hoſt. in ſumma eodem tit. §. quando, & qualis num. 3. verſ. ſi quis ſponte, vbi dixit: maiorem eſſe penitentiam agendam à parentibus ſi pueri in lecto ſuffocantur, quam ſi in cunis, qui Doctores apertè ſentiunt, hanc culpam non leuem, ſed grauem eſſe, præſertim quando talis retentio in lecto eſt facta contra præcedentem monitionem, de qua in cap. conſuluiſti 2. quæſt. 5. vt per Abb. in dicto cap. fin.

3 Rurſus, quod parentes fuerint in culpa, oſtenditur ex eo, quia iure prohibitum eſt parentibus tenere infantes dormientes in lecto, & propterea monendi, & proteſtandi ſunt ne eos in lecto teneant, ne eorum negligentia ſuffocentur, vel opprimantur; vnde ipſi homicidij r[illegible]dicantur, verba ſunt text. in cap. conſuluiſti 2. quæſt. 5. ergo ne dum in culpa, ſed etiam in dolo eſſe dicuntur; tum quia faciũt contra prohibitionem legis, Cyn. in l. dolum verſ. præſumitur, & ibi etiam Alber. nu. 2. C. de dol. Tum etiam, quia faciunt contra monitiones, & proteſtationes, l. ait prætor §. ſi quis particeps, & ibi DD. ff. de his quæ in fraudem credit. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 3. num. 81.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarij, & Comites Palatini ſubſunt iuriſdictioni Ordinarij.*

2 *Capellani Regij non ſunt exempti ratione beneficiorum quæ extra Capellam Regiam ſita ſunt.*

3 *Seruientes Eccleſijs Religioſorũ militum gaudeant exemptione, dummodo actu ſeruiant, & intra domos earũdem reſideant, ſub obedientia viuant, & profeſſionem fecerint.*

4 *Familiares Cardinalium ſunt ſubiecti Epiſcopo ratione beneficiorum.*

Notabilia memoratu in materia exemptionis?

RESOLVTIO XLI.

IN diſcuſſu cuiuſdam cauſæ in Cur. Archiepiſ. vertenti, collegi multa in materia exẽmptionis, ex Conc. Trident. more, ſeſſ. 24. c. 11. de reform.

1 Primò, diſpoſuit circa exemptos, qui ſolent eſſe magnæ perturbationis Ordinarijs locorum; nam ſtatuit primo, vt tã Prothonotarij, quã Comites Palatini, vel alijs titulis decorati, ſubiaceãt dictioni locorum Ordinariorum, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatorum.

2 Secundò, quoad Capellanos Regios, dicit obſeruari cap. cum Capella de priuileg. vbi habetur quod dum actu ſeruiunt, ſunt exempti à iuriſdictione prædicta, tamen ratione beneficiorum, quæ obtinent extra dictam Capellaniam, correptioni, & iuriſdictioni memoratæ ſubſint, Innoc. in d. cum Capella num. 2. & in c. recepimus nu. 1. eod. tit. facit quod Officiales Regij gaudent priuilegio exemptionis, dum exiſtunt ſeruitijs Regis, ita Affl. in conſtit. Mag. Cur. notab. 4. nu. 4.

3 Tertiò, Seruiẽtes Eccleſijs Religioſorũ militũ, ſeu domibus quarumcũque militiarum, gaudere etiã vult exemptione prædicta, modo habeãt has circumſtantias. Prima, vt actu ſeruiant. Secunda, vt intra eorum ſepta, ac domos reſideant. Tertia, vt ſub eorum obediẽtiam viuant. Quarta, vt profeſſionem earum militiarum faciant, de quibus conſtare debeat Ordinario, c. porrò de priuil. glo. in d. c. cum Capella in verſ. in quantum: hoc idem confirmatur à Gregor. XIII. Bull. 68. fol. 1295. Idem cenſuit Sacra Congreg. declar. 169. & ita fuit obtentum in facto Romæ, & Neap. in cauſa presbyterorum ſeruientium cuidam Parochia S. Ioan. Hieroſol. Terræ Pulcini Beneu. diœceſ.

qui prætendebant exemptionem à iuriſdictione Archiepiſ.

4 Quartò, quoad familiares Cardinalium, vel reſidentium in Romana Curia, vult, vt ratione beneficiorum, quæ obtinent in aliqua diœceſi, ſubiaceant iuriſdictioni ipſius Ordinarij: Immò omnes quoad ea quæ pertinent ad beneficia, quæ poſſident, ſunt ſubiecti Epiſcopis ratione illorum, Nau.conſ.9. de iur.iuran.

SVMMARIVM.

1 *Non eſt credendum Birroarijs dicentibus non cepiſſe reum in loco ſacro, niſi eorum dictum coadiuuetur aliquo adminiculo.*

2 *In dubio tenenda eſt illa opinio quæ magis fauet Eccleſiæ.*

An credatur Birroarijs dicentibus cępiſſe reum in loco non ſacro, an reo dicenti ſe captum in loco ſacro?

RESOLVTIO XLII.

PErpulcra, & ſolemnis quæſtio eſt, an credendum ſit Birroarijs dicentibus cępiſſe reum in loco non ſacro, & ſic extra Eccleſiam, vel fines Eccleſiæ? An vero capto, ſeu delinquenti dicenti, ſe captum fuiſſe in loco ſacro? Decian. inquit, quod non creditur Birroarijs id aſſerétibus, vt ſcriptum reliquit in cap.25. nu.23. verſ.hic queri poteſt lib.9.rer.crimin.& melius in c.29.nu.10.verſ.item quæro lib.10. Contrarium videtur tenere Ioa.Bapt.Baiard. ad Clar.in §.fin. q.30.num.24. lib.5. ſentent. vbi ait, quod non obtineretur in practica illud quod dixit Decian, quia omnes Rei dicerent ſe captos eſſe in loco ſacro: Ego dico quod Iudex adhibere debet omnẽ diligentiam ad inueniendum veritatem, interro-
1 gando Reum, & Birroarios ſeparatim ſuper facto, & eius circumſtantijs; & ſi dictum Birroariorum adiuuabitur aliquo adminiculo eidem adhærebit, dummodo aliud non concurrat ad fauorem Rei; Attento, quod nemo præſumitur delinquere, l.merito ff. pro ſocio; prout deliquiſſent Birroarij, ſi reum e loco ſacro extraxiſſent, & commiſiſſent ſacrilegium, cap. frater, cap. ſi quis contumax, & cap. ſi quis 17.q.4. l. præſenti, & tot.titul.C.de his qui ad eccleſ.confug. quod ſi nihil emergit, teneo quod Decian. benè loquatur, cum alleget iura, & rationes, cur Birroarijs non credatur; tanto magis quia Baiar. nihil allegat, & credo quod in practica illud obſeruatur, quod eſt iure, & ratione munitum, præſertim à Iudicibus Deum timentibus, & facientibus iuſtitiam; & eo magis, quia cũ hi duo Doctores ſint contrarij, res dubia videtur, vt ait Marſ. in l. fin. ſub num. 212. in fin. ff. de iuriſdict. omn. iud.& Marian.Soccin.Iun.in l.qui Romæ §. duo fratres num.74. & num. 75. ff. de verborum obligation. & Alexand. conſ.222. num. 10. volum.2.; & in
2 dubio pro Eccleſia iudicandum eſt, ait Speculat. in titul.de teſtib.§. poſtquam de teſtib. num.7. & Cæphal.in conſ.752.num.35.volum.5.& Alexan. in l. inter patres num. 4. verſ. qui autem ſint iſti caſus ff.de re iud.vbi ait, quod illa opinio quæ fauet Eccleſiæ, amplectenda eſt; idem notauit ibi Iaſo.num.1.verſ.amplia iſtum text. cum clarum ſit immunitatem datam eſſe Eccleſijs, & locis ſacris, ob reuerentiam, quæ illis præſtanda eſt, c. ſi quis contumax 17.quæſt.4. Petr.de Ancharan.in conſ.329.dubitationem facit in princ. & Decian. in dicto cap.25.ſub num.1. in fin. lib. 9. rerum criminalium: & ſic opinio Decian. tamquam fauens Eccleſiæ, & eius immunitati in dubio tenenda eſt, ob honorem, & reuerentiam Dei, & charitatem, & pietatem proximi: Cum ad hæc immunitas confugientium ad Eccleſiam introducta ſit, vt atteſtatur Remig. in tract. de immun.eccleſ.in regul.nu.2.verſ.ratio iſtius regulæ.

SVMMARIVM.

1 *Implicat quod locus ſit nullius diœceſis, & quod ſit exemptus.*

2 *Loca exempta ſunt viſitanda per Epiſcopum in cuius diœceſi ſunt ſita, loca verò nullius diœceſis ſunt viſitanda per viciniorem Epiſcopum, vti Delegatum Sedis Apoſtolicæ.*

Locum eſſe exemptum, & nullius iuriſdictionis, an differant?

RESOLVTIO XLIII.

REſpondi cum deciſ. Rotæ in vna Volaterranen. 24. Ianuarij 1581. coram Brauo, cuius tenor eſt videlicet; Circumſcriptis infra dicendis, fuit per Dominos reſolutum, R. D. Epiſcopo Volaterano competere ius viſitandi in Archipresbyteratu Collis, ſiue enim dicamus huiuſmodi Archipresbyteratum non eſſe exemptum, quo caſu iure cõmuni, & ex decretis Sac.Cóc.Trid.poſſe Epiſcopum viſitare, haud dubium eſt, cap.cum non liceat de præſcrip. cap.1. in princ.de cenſib.lib.6. & cap. 6. ſeſſ.24. Concil. Trident. cum alijs, ſiue ſit ipſe exemptus, quia tunc licet non vt Ordinarius, tamen tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus poterit viſitare, vt pluribus in locis diſponit Conc. Trid. ſeſſ.7. c.8. & ſeſſ.14.c.4.& ſeſſ.25.c.8.& ſeſſ.24. cap.10. non obſtant adducta per Reuer. D. Archipresbyterum, quæ enim de exemptione dicuntur, ex ſententia, & priuilegio Innocentii non faciunt, cum in multis ibi ſub iuriſdictione ſui Epiſcopi ſubiectus reponatur Archipresbyter, & ita ſententia non potuit eum exemptum appellare; ſed eſto quod eſſet, adhuc ex dictis decretis Concil. ſubeſt Domino Epiſcopo quoad viſitationem. Tum etiam, quia conſtat, quod ſit in diœceſi in hac cauſa facta ſub die 13.Iunij preteriti, & quod ſit nullius diœceſis, non docet dictus Archipresbyter: & ſibi inuicem pugnant, quæ
1 pro eius parte deducuntur; Implicat enim, quod ſit nullius, & quod ſit exemptus, quia

quando

quãdo aliquis eſt nullius; nec locus eſt in diœceſi, nec de diœceſi, idem enim huiuſmodi nomen deſignat; quando autem eſt exemptus, licet tunc nõ ſit de diœceſi, adhuc tamen eſt in diœceſi, vt per Abb. in c. ad Apoſtolicæ nu. 3. de donat. Felyn. in c. graue colu. 5. de priuileg. Petr. de Vbald. de Canonic. port. c. 4. q. 6. nu. 11. exemptio enim cum ſit priuatio, vtiq; præſupponit habitum, iuxta vulgata iura; id enim proprietas nominis deſignat, exẽptus, vt. ſ. quod vni conceditur, ab alio auferatur, vt in rubr. & in l. 4. ff. ne quis eum qui in ius voc. eſt vi, exi. §. l. is cum quo ff. de pecul. & hoc diſcrimen conſtituit Conc. Trid. d. ſeſſ. 24. c. 9. cum
2 ibi loca exempta per Epiſcopum de cuius diœceſi ſunt, vt Apoſtolicæ Sedis Delegatum permittat viſitare, quæ verò nullius, per viciniorem, non etiam ſuffragantur authoritates dicti Archipreſbyteri, quod locus exemptus conſtituat territorium de per ſe, de quo per Franc. in c. 2. nu. 10. vbi Anchar. de conſt. cum multis adductis per Roland. conſil. 33. volu. 3. quia omnes ibi loquuntur per modum æquiparationis, & impropriè, & quoad certos effectus realiter diſtinguntur, ex late tra ditis per Felyn. in d. cap. graue col. 1. 2. & 3. Sed omnem tollit difficultatem, quia cum agatur ad effectum viſitationis, Conc. Trid. non curauit de iſta æquiparatione, ſed eo caſu conſtituit Epiſcopum poſſe viſitare tanquã Delegatum Sedis Apo ſtolicæ: ex quibus apparet diſcrimen eſſe inter diœceſim, vel de diœceſi, vel nullius; nec minus opitulatur decretum Sacræ Congregationis, de quo in ſecundo præſuppoſito, quia ibi Illuſtriſſimi Pa tres dixerunt quod Archiprebyteratus Collis, ſit in ſtatu nullius, nec terminarunt, ſed præſuppoſuerunt; quod ſi verum non eſt, viſitatio pertinet ad Reuerendiſſ. D. Epiſcopum, ex cap. 9. ſeſſ. 24. Conc. Trid. & ex alijs ſupra deductis; Nec etiam applicatur doctrina Innocent. in cap. bonæ, il ſecondo, nu. 4. de poſtul. prælat. quam ſequitur Bal. in l. 2. q. 14. nu. 35. C. de ſeruit. & aqu. quia non dicit id, ad quod allegatur, ſed quod Epiſcopus poteſt habere ius in aliena diœceſi, puta ex præſcri ptione, vel priuilegio, vt per Abb. in c. ſuper eo de Paroch. num. 6. vbi infert ad Epiſcopum Feſulan. qui habet in diœceſi Florent. Eccleſiam ſubiectã, cum toto populo illius Parochiæ, vt per Gemin. in c. ſtatutum §. cum verò n. 3. de reſcript. in ſexto, probatur in c. cũ olim, & c. auditis de præſcrip. vbi Abb. præſcribit iura Epiſcopi in certis Eccleſijs, quæ quidem Dominis placebat, niſi D. Archi presbyter probet ſe eſſe in ſtatu nullius, ſeu taliter exercere iura Archipresbyteralia in ſuo Archipresbyteratu, vt ex hoc dici poſſit habere territorium ſeparatum, vt alias fuit dictum per Dominos in illa Salmaticen. iuriſdictionis 9. Maij 1580.

SVMMARIVM.

1 *Exemptus non poteſt liberè renuntiare exemptioni.*
2 *Exemptus non poteſt ſe ſubmittere iuriſdictioni Ordinarij, ſine permiſſione eius cui ſubiacet.*

An exemptus, qui renunciauit exemptioni, poſtea delinquens, ſit remittendus Iudici ordinario.

RESOLVTIO XLIV.

1 NEgatiuè reſpondent cõmuniter DD. quia exemptus non poteſt liberè exemptioni renunciare, Abb. in c. ſi contra nu. 4. de off. Ordin. & in c. 1. nu. 9. de re iud. Fel. in c. 1. nu. 15. de off. Deleg. & in c. fi. de for. comp. Anan. in c. cum tempore nu. 6. & ſeq. de arbitris, Fuſcus in tract. de viſit. lib. 2. c. 8. nu. 11. Menoch. in conſ. 39. nu. 9. & ſeq. vol. 1. & in conſ. 723. vol. 3. Burſ. in conſ. 3. nu. 10. & ſeq. vol. 1.
2 Quibus addo in terminis deciſ. Rot. Camer. Imperial. in verb. exemptio, vbi dicitur quod exẽpti, etiam & ſi maximè vellent, non poſſunt ex quacumq; cauſa ſe ſubmittere iuriſdictioni Ordinarij, ſine permiſſu eius, cui ſubiacent.
3 Non obſtat, quod quilibet iuri pro ſe introducto renuntiare valeat, l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. & c. ad Apoſtolicam de regular. quia iura reſpiciunt alterius fauorem, quia cũ per exẽptionem ſit effectus ſubditus Papæ, non poteſt ſine eius expreſſo conſenſu renunciare, c. cũ acceſſiſſent, vbi Felyn. de conſtit.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio non poteſt ferri pro futuris culpis niſi mora præcedat.*
2 *Poteſt excommunicari quiſquis furtum fecerit, & declaratur c. à nobis 1. de ſent. excom.*

An quis poſſit excommunicari pro futuris culpis? declaratur text. in c. Romana §. caueant, de ſent. excom. in ſextò.

RESOLVTIO XLV.

ILluſtriſſ. Dominus meus Cardinalis Spinellus antequam vltima vice Romam rediret, præuidẽs non nullos futuros exceſſus in ſua diœceſi, protulit ſententiam excõicationis pro futuris culpis, & exceſſibus genericè; quare cõſultus ſi potuiſſet id fieri, reſpondi, dubitationẽ mihi faccre tex.
1 in c. Romana §. caueant de ſent. exco. lib. 6. caueãt igitur inquit (loquẽs in Iudices Eccleſiaſticos) nè tales ſententias excommunicationis, ſiue ſpecialiter, ſiue generaliter in aliquos pro futuris culpis (videlicet) ſi tale quid fecerint, vel etiam pro iam commiſſis ſub hac forma, ſi de illis infra tale tempus non ſatisfecerint, proferre præſumant, niſi mora in exhibenda ſatisfactione huiuſmodi, vel culpa, ſeu offẽſa præceſſerit, quibus meritò ad iniungẽdam ſatiſfactionem huiuſmodi, & talia præcepta facienda inducantur, ex quo textu manifeſtè deducitur, prout ibi cõmuniter, & alibi Doctores probant, pro futuris culpis non debere ſẽtentiam excommunicationis in quemquam infligi, cum tanta cenſura, & tam grauis pœna præſentem culpam exigat: Nam licet poſſit ab initio,

vnica monitio tribus diſtincta dilationibus pro trina ſolemni monitione aſſignari, vt in c. conſtitutionem de ſent. excom. lib. 6. in verſ. ſtatuimus, ibi ſiue vna pro omnibus, vbi gloſ. cõmuniter recepta, ſecundum Couar. in c. alma mater 1. par. §. 9. num. 5. eod. tit. & lib. Attamen, quod ab initio præcepti ſtatim ſub conditione futuræ offenſæ, atque contumaciæ, excommunicatio, prout ex tunc feratur, & pronuncietur iniquum prorſus, atque ab omni iuridica ratione alienum videtur: quare meritò Petrus Ancharan. conſ. 60. licet in ſpecie huius praxis non meminerit, illam tamen abhorret, quia improbat talem modum ferendi ſententiam excommunicationis cum ſit cõtra dictum §. caueãt, & expreſsè affirmant DD. in c. 2. de teſtib. cogen. præcipuè Anton. de Butr. Imol. Abb. & Felyn. quamuis Panorm. ibi eam defendere conetur: vnde Romanus in l. ſi quis accepto ff. de condit. ob cauſ. dixit quod ſi Iudex abſoluit à ſententia excommunicationis, vel banni, vel edicti, quod ſi vnquã abſolutus, talia de nouo attentauerit, in eaſdem pęnas reincidat, talis adiectio non valet per dictum §. caueãt, quia talia præcepta debent ſequi culpam, non vero præcedere, & in terminis prædictæ praxis, quod talis cõminatio ſub pœna excõicationis ſit nulla, tenet Ioan. de Anan. in cap. 1. de ſagit. col. penult. in verſ. ex pręedictis, & ſecundum Guttier. lib. 1. canonicar. quæſt. c. 4. Ratio redditur, quia prædicta excommunicatio lata ab homine, ex eo non valet, quia tractus futuri temporis non ſpectat ad eum, vt in l. non quemadmodum ff. de iudic. & in l. 1. ff. de vſur. ita gloſſ. in d. §. caueant, verb. futuris ad fin. quam ibi ſequuntur DD. præcipuè Ioan. Andr. item, & Ioan. Monach. nu. 4. Iaſ. in l. ſi vnus §. pactus ne peteret in princ. ff. de pact. Nau. in Manu. latin. c. 27. nu. 9. Couar. vbi ſupra §. 9. num. 5. verſ. trina verò, & teſtatur cõmunem ibid. in §. 10. n. 1.

Omnibus ſic probatis contrarium iudicaui, ſcilicet prædictam excommunicationem à dicto Illuſtriſſimo latam, fuiſſe validam, motus ex infraſcriptis.

2 Primò, per tex. in c. à nobis, il primo, vbi DD. communiter de ſent. excom. in quo tex. fuit deciſum, excommunicationem generalem poſſe in hunc modum ferri: Quiſquis furtum fecerit, ſit excommunicatus, quem tex. pro ſingulari ad hoc commendat, Hypp. ſing. 16. Cenedo par. 3. coll. 8.

Secundò, per tex. in c. vt animarum §. ſtatuto de conſtit. lib. 6. quo in loco cautũ eſt, poſſe Epiſcopũ pro futuris culpis, & exceſſibus quempiam excõmunicare, ſequitur Couar. in c. alma mater par. j. §. 10. in princ Spino in Specul. teſtament. gloſ. 1 t. num. 17. Guttier. d. lib. 1. c. 4. in princ.

Tertiò, per text. in c. præterea, il ſecondo, de appell. in quo loco pręmittitur Pontificem poſſe quem excommunicare ea conditione, ſi intra decem dies non ſatisfecerit, aut non ſoluerit; ad contraria reſpondet Couar. Guttier. Didacus Spino, & Cenedo, locis ſupra citatis.

S V M M A R I V M.

1 *Decedentes ſine electione ſepulturæ, qui non habent proprium ſepulchrum, ſepeliri debent Neap. in Eccleſia S. Reſtitutæ.*

2 *Sepeliri debet quis in ſepulcro maiorum.*

3 . *Appellatione maiorum veniunt aſcendentes, tam ex linea paterna, quam materna.*

4 *Si nullus exiſtat ex agnatione matris, filius habet ius in ſepulcro materno.*

Eccleſia S. Reſtitutæ, habeat nè ius ſepeliendi filios familias habentes ſepulturam maternam?

R E S O L V T I O XLVI.

CVm in Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ huius Ciuitatis Neapol. ex priuilegio Apoſtolico Boniſacij Papæ IX. atteſtantis de immemorabili conſuetudine; ſepeliri debeant omnes decedentes abſque electione ſepulturæ: quare fui interrogatus, an filius familias qui deceſſit ſine electione ſepulturæ, habet tamen ſepulturam matris, ſepeliendus ſit in dicta Eccleſia S. Reſtitutæ, an vero in ſepultura materna? & dubitationem faciebat pro opinione negatiua dictũ Panorm. in c. ad abolendam nu. 5. de ſepultur. vbi voluit nemine poſſe in alieno ſepulcro ſepeliri, & iuxta hanc opinionem iudicauit Rota, vt patet in eius deciſ. 40. 92. & in deciſ. 797. lib. 1. Diuerſor. Grillenzon. conſ. 154. Secundò, ad hoc faciebat, quod filius, patris ſepulturam, non matris ſequitur, Petr. de Vbald. in tract. de Canon. port. c. 9. nu. 17. Medices de ſepultur. q. 29. Brun. conſil. 23. Alban. conſ. 63. volu. 1. & Grillenzon. loco citato num. 4.

2 Contrarium tamen cenſui, motus ex tex. in c. 1. de ſepultur. vbi habetur ꝙ non habens ſepulturam, ſepeliendus eſt in loco maiorũ; & certum eſt in iure, appellatione maiorum, venire tam aſcendentes ex linea paterna, quam materna, l. maiorum, vbi Rebuff. latiſſimè ff. de verbo. ſignif. Supradictis accedebat quoque, quia etiam filius eſt deſcendens, & in defectum maſculorum fœminæ retinent memoriam auitam, vt dicit Anch. conſ. 113. ergo & ſepulcrum: Tu dic, quod ſi nul-
4 li ſint ex illa agnatione, vnde mater eſt, filius habet ius ſepulchri, alias debent præferri Agnati in gentilitio ſepulchro: Tandem pro hac eadem opinione adducebatur illud, quod dicitur de vxore, quæ adeo ſequi debet eius virum, vt ſepeliẽda ſit in eius ſepultura, vt probatur in c. is q. §. fi. vbi Ioa. Andr. & Archid. de ſepultur. in ſexto, & facit tex. in c. cum ſit §. fi. eod. tit. vnde ſi in vxore, quãto magis in filio erga matrem: Non obſtant contraria, quia procedunt in alijs caſibus, ſecundum quod ſcribit Grillenzon. loc. cit. ad hęredem fidei commiſſarium, & obliquum autem non tranſit ius ſepulchri, l. quia perinde §. 1. ff. ad trebell. quia reſtituta hæreditate, iura ſepulchrorum apud hęredem remanẽt; Imol. in l. ſi duo patroni eod. tit. Ripa in l. Centurio nu. 56. ff. de vulgar. ſubſt. poteſt tamen iſtud ius legari, Bar. in l. 3. ff. de ſepulc. viol. Bertach. in tract. de Epiſc. par. 3. q. 13.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ob lapſum longi temporis, minuitur pœna delinquentis.*

2 *L.ſi diutino procedit etiam in eo qui commiſit plura delicta.*

Textus in l.ſi diutino,ff.de pęnis,an procedat in eo, qui reiterauit delictum?

RESOLVTIO XLVII.

1 LEx ſi diutino ff. de pænis, ſecundum intellectum aliquorum vult, quòd ob lapſum longi temporis,minuatur pæna delinquentis, & videtur communis, Bart. & aliorum DD. intellectus, quem ſequitur, Balb. de præſcript. 4. par.§.2. quæro verſ. ſecundo limita,Marſ. ſingul. 454. curſus temporis, vbi dicit, non poſſe tunc homicidam decapitari, & eſt de mente glos.ibi,& quod minuatur tunc pæna, tenet Aegid. Boſſ. in tit. de crim. peracto,num.18. & Tiraque.de pæn. Carrer. in §. homicidium nu. 368. Rainald.Corſ. lib.1.indagat.iur.cap.19.quare fuit dubitatum, an procedat, quando delictum fuit reiteratum, & ratio dubitandi pro opinione affirmatiua erat, quia in dicta l. ſi diutino cauſa finalis eſt diuturni
2 tas temporis, quæ ratio ita videtur militare in vno delicto, ſicut in pluribus, imo multo magis in pluribus,quam in vno, cum maior detur negligentia reſpectu plurium, quam vnius, & licet fuerit dictum, quod tex. loquatur in ſingulari,ſiquis in reatu, hoc eſt in crimine diuturno tempore facto,reatus enim idem erat, quod crimen, ſeu delictum, l.1.C.vbi Senatus, Felin. in cap.illa nu.2.de accuſ. vnde non debeat intelligi de eo,qui in reatibus fuiſſet,in quo erat ratio conſuetudinis delinquendi, ex qua grauius veniebat puniendus, iuxta notata in l. 3.C.de Epiſcopis Aud. in l. 5. C. de ſuperexact. lib. 10. Et quod idem etiam videbatur eſſe de mente Alber. in d.l. ſi diutino, dum dixerat,illud non procedere in delicto reiterabili, quia tunc imputabatur conſuetudini allegantis dictam l.3.Nihilominus cenſui pęnam eſſe mitigandam pro æquitate.

SVMMARIVM.

1 *Contractus nuncupatus* à godere, *eſt licitus de iure Ciuili.*

2 *In contractu* à godere, *inſunt contractus emptionis & venditionis.*

Contractus ad gaudendum, an ſit licitus?

RESOLVTIO XLVIII.

SÆpiſſimè dubitari ſolet in Ciuitate Neapolitana de contractu ad gaudendum vulgo,
1 dicto *à godere*, an ſit de iure licitus, ſiue permiſſus?Et de iure Ciuili loquendo,non dubitatur quin prædictus contractus ſit licitus, quæ opinio fundatur infraſcriptis iuribus, nempe per tex. in l.ſi ſeruus C.quod cũ eo,l.ſi ea pactione, & l. ſi ea lege C.de vſuris,& facit tex. in l.ſi is,qui §.primo ff.de pignoribus, reiecta opinione Teſauri, qui in dec.78.Senatus Pedemont. aſſerit ſupradicta iura eſſe hodie de iure Canonico correcta: probatur etiam ſupradicta opinio authoritate nonnullorũ grauiſſimorũ DD.prout inter cęteros eſt Ioan. Koppen. German.in dec. 23. Miſing. obſeru. 81. centuria 6.Reuſner.dec.65.Iaffred. dec. 700.& ex modernioribus Rodriq. quæſt.90.Zerula in praxi Epiſco. verbo cenſus n.3.Andreas Gail.lib.1.obſeru.14. & nouiſſime Cõſil. Rouitus in Pragmat. prima, num.11.de vſuris:vnde Zerula loco citato ponit ſic exemplum, Titius habens Palatium valens decem mille aureis, & locatur ſingulis annis quinquaginta aureis, ſi mercator dat Titio
2 decem millia, & ipſe poſſidet palatium interim, clarum eſt adeſſe contractum venditionis ex vna parte,& emptionis ex altera; ergo non video, cur hoc fieri nequeat; ſi dictum Palatium non fructificat tantum, quantum ille mercator dat, dico, quod ſi cenſuari ſolet quingentum, & emens emeret quinque pro centenario poteſt ſtare,quia Bulla non diſtinguit ad decem pro centenario, quin poſſit minus emi, & vendi, vt annuit Couarru. var.reſol.lib. 3. c. 7. verſ. non oberit, dũ explicat verba Innocentij,contra Sylu.& alios DD.à ſe citatos,& explicat in domo;& ſic cũ obſeruantur cõditiones illę tres,clarũ eſt licere;cum ille, qui vendit, accipiens decem millia gaudet fructibus illorum, ratione cenſus Palatij, quod vendit, ille verò,qui retinet Palatium,gaudet vſu Palatij,quod emit, quod iure fieri poteſt ex Couarru.& alijs DD.citatis, qui dicũt annuum cenſum fieri poſſe, & conſtitui ſuper laboribus particularis perſonæ, licet non habeat bona ſtabilia; quod Ego non affirmo,nec probo; ita etiam faciunt pro hoc contractu, quæ dicit Couar. loco citat.cap.4.nu.6.verſ.8.& Nauarr.in cap.ſi fęneraueris,14.q.3.nu.119.& 81.notab.2. & nu. 53.& in commenta.de vſuris notab.22.nu. 81. & 85. dicit non licere, & in conſ.21.nu. 2. de emptio & vendit, idem inquit Miſing.cit.loco n.2.per hæc verba, hæc conuentio propter incertum euentum fructuum licita eſt, & iure permittitur, etiam ſi fructus legitimum vſurarum modum interdum excedant, cum & ſi minus naſceretur fructuũ, eo tamen contentus eſſe deberet, l.oleo,l.ſi ea pactione & l. ſi ea lege C.de vſuris, & hunc contractum hodie frequentiſſimum eſſe palam conſtat, de quo plura memoratu digna extant apud Frãciſcum Balduin.in tractatu de pignoribus,& Hypotecis, cap. 16.

SVMMARIVM.

1. *Poteſt quis promoueri ab Epiſcopo in cuius diœceſi obtinet beneficium.*

2 *Qui poſſidet in aliqua diœceſi beneficium in commendam, poteſt ab Epiſcopo illius diœceſis promoueri ſi commenda ſit perpetua.*

3. *Si beneficiũ requirit ordinem ſubdiaconalem, poteſt nihilominus Epiſcopus beneficij, ratione ipſius promouere ad alios ordines ſuperiores.*

An

Digitized by Google

An ratione Prebendę temporalis, poſſit quis ordinari ab Epiſcopo illius loci vbi percipit præbendam?

RESOLVTIO XLIX.

CLarum eſt, vt pluries dixi, quod pro-
moueri poteſt quis ab Epiſcopo in cuius
1 diœceſi habet beneficiũ, ſeu ab alio de eius
licentia, licet alias nullo modo ſubditus ſit, cap.
cum nullus de temporibus ordina. in 6. vnde ſi in
diuerſis diœceſibus habet beneficia, poterit à plu-
ribus Epiſcopis ratione beneficij ordinari, præter
Epiſcopum originis, vel domicilij, à quo etiam
poterit ordinari, d. cap. cum nullus; etiam ad ti-
tulum beneficij exiſtentis in alia diœceſi: quid
verò dicendum ſit, ſi quis habeat beneficium
manuale, ſiue ad nutum amouibile: vide Dom.
num. 8. & Francum num. 3. dicto cap. cum nul-
lus, Rebuffus, in praxi titulo de Cler. & à qui-
bus num. 21. & procedit etiam ſecundum alios
ſi beneficium ſit tenue; nam quamuis non poſſet
ordinari ad titulum illius, vt in Conc. Trid. Seſſ.
21. de reformat. cap. 2. tamen ratione illius poterit
ordinari ab Epiſcopo beneficij, quod mihi non
placet, nam beneficium debet eſſe ſufficiens ad
uictum, prout fertur fuiſſe declaratum à Sacra
Congregatione, & ſeruatur Neapoli: item proce-
dit ſi beneficiũ non requirat reſidentiam, nec in
illo reſideat, nec in illius Diœceſi, & ſic non exi-
mitur à iuriſdictione primi Epiſcopi, cum Tex.
ille ſimpliciter loquatur de beneficio, Ioãnes An-
dreas ibi, & Domin. nu. 6. & Franc. d. nu. 3. item
locum habet, etiam ſi non habet beneficium in
titulum, ſed in commendam, ſi commenda ſit
2 perpetua, quia iſte reputatur titulus Canonicus,
ſeu habet vim tituli, vt dicit Franch. d. nu. 3. nam
tũc videtur quod ſufficiat habere beneficiũ in cõ-
mendã, quia commenda in hoc caſu eſt proprius
titulus, per notata in cap. nemo de elect. in 6. &
cõtraria intelligũtur de cõmenda tẽporali ad vti-
litatem Eccleſiæ, vt in terminis d. cap. nemo, quæ
non eſt titulus Canonicus, nec habet vim tituli, vt
contra ait Rebuff. cit. ſupra nu. 21.
3 Vnde ſi beneficium haberet certum ordinẽ an-
nexum, puta ſubdiaconatum, vel diaconatum, po-
terit ratione talis beneficij ordinari ab illo Epiſco-
po, etiam ad alios ordines, vt docent Domin. nu.
9. & Franc. d. num. 3. contra Paul. ibi: Et tandem
procedit, vt non ſolum poſſit eum ordinare
Epiſcopus beneficij, ſed etiam cum eo diſpenſare
in interſtitijs, & etiam in illegitimitate ad mino-
res ordines; Nam cum ratione beneficij ſit ſub-
ditus illius quoad ordines, eſt etiã ſubditus quoad
omnia cõcurrentia ad ordinẽ, & illi annexa, l. 2. ff.
de iuriſdic. omn. Iud. quãuis ſecus ſit in familiari
Epiſcopi: quare fuit dubitatum, an iſta ſupradi-
cta procederent etiam in præbenda temporali,
vt ſcilicet poſſit ratione illius, quis ordinari; &
reſpondi negatiue, ratio eſt, nihil enim ſpirituali-
tatis habet præfata præbenda, ſecũdum Gonzales
in gloſ. 5. §. 1. nu. 6. cum ſecundum eundem æqui
paretur prædio, & commoditati temporali pro
ſoluendis ſalarijs Aduocati, Procuratoris, Muſi-
corum, & ſimiliũ, gloſ. in cap. cum omnes ver-
bo receperint, & communis ibidem de conſtitut.
Archidiac. Cardina. & Rebuffus, vbi ſupra; Ab-
bas in cap. tua nos nu. 3. de Simonia, & in cap. di-
lecto num. 6. de præben. Anton. de Pectis in ſuo
clipeo paſtorali, cap. 3. in principio, num. 11. &
propterea nõ comprehenditur ſub regula octaua
cancellariæ, nec intrat in illa reſeruatione, nam
etiam laicis, & mulieribus poſſunt tales præben-
dæ concedi, ex quo aliquam ſpiritualitatem non
habent, gloſ. verbo receperint, verſ. vnde, & lai-
cus, in dicto, cap. cum omnes de conſtitu. & om-
nes ibidem ante Decium n. 31. Roman. conſ. 328.
nu. 8. Card. in Clem. finali de præben. ſub nu. 11.
Abb. in cap. tua nos nu. 3. de Simonia, Decius in
cap. ex literis nu. 2. de probat. Caputaq. dec. 356.
n. 2. par. 2. & dec. Rot. 67. de reſcriptis in antiquis
vnde iſtæ præbendæ temporales, quamuis ſint
plures, & habeantur inſimul cum aliqua dignita-
te, non inducunt incompatibilitatem, Roman. d.
conſ. 328. nu. 8. verſ. & huius etiam, ſequitur Ca-
puta. dec. 356. nu. 2. par. 2. dicens quod ideo vna
monialis poteſt retinere duas, & plures præben-
das, ſine diſpenſatione.

Hinc tales præbendæ poſſunt vendi ſine vlla la-
be Simoniæ, Caputa. dec. 237. nu. primo, & per to-
tũ, p. 3. & d. dec. 356. n. 6. part. 2. Rot. dec. 265. n. 2.
part. 2. diuerſor. ex quo fit, vt etiam quis poſſit
permutare, & renunciare propria authoritate hu-
iuſmodi præbendas, tamquam res temporales,
Card. in d. Clem. fin. ſub nu. 11. de Præben. Rota.
iuncta addit. Papaz. dec. 6. nu. 6. & 7. de conſue-
tudine in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluitur affirmatiue quæſitum.*
2 *Per verba illa (extraiudicialiter) non tollitur partis citatio.*
3 *Verbum (conſtito) appoſitum in commiſſionibus requirit partis citationem.*

Ordinarius, qui ex vi Concilij Trid. debet cognoſcere extraiudicialiter, an diſpenſatio careat vitio ſubreptionis, & obreptionis, teneatur nè citare partem?

RESOLVTIO L.

IN varijs locis Sac. Conc. Trid. & ſingulariter in ſeſſ. 22. cano. 5. de reformatione habetur, quod Ordinarius tamquam delegatus ſedis Apoſtolicæ ſummariè tantum, & extraiudicialiter cognoſcere debeat, an reſcriptum diſpenſationis careat vitio ſubreptionis, & idem habetur in eadem ſeſſ. can. 6. vbi loquendo de commutationibus vltimarum voluntatum, quæ non niſi, ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent: Epiſcopi tamquam delegati ſedis Apoſtolicæ ſummarie, & extraiudicialiter cognoſcant, num in precibus tacita veritate, vel ſugeſta falſitate ſit aliquid narratũ priuſquam cõmutationes prædictæ exequutioni demandentur; quare fuit dubitatum, an in ſupra-

dictis

dictis caſibus teneatur idem Ordinarius citare partes? Prima facie videbatur dicendum quod non, propter illud verbum (extraiudicialiter) poſitũ in diſpenſatione, quod quidem negat partis citationem, ad tex. in cap. Forus §. in omni de verb. ſignificatio. Bal. conſ. 322. vol. 2. Alex. cõſ. 179. vol. j. Turret. conſ. 60. nu. 5. & ſeq. Bellame. dec. 672. Accedebat ad hoc, cum non adſit præiudicium tertij, conſequenter citatio ceſſat, ad tex. in l. de vno quoque ff. de re iudicata: vnde Miſing. cẽturia 6. obſeru. 6. ſcripſit regulam in dicta l. de vnoquoque, limitari, ſi aliquod negotium concernat, ſecundario, & minus principaliter: Et ſi is non ſit citatus, actus valet aduerſus principalem: Exempla habentur in l. 1. §. pen. ff. de ventr. inſpi. in l. in diem, & ibi Bart. ff. de aqua pluui. arcen. & in l. ſæpe in principio ff. de re iudicata.

Contrarium tamen cenſui ex infra ſcriptis: Primo, quia regulare eſt, & valde tritum dogma ad vnumquemque actum vocãdos eſſe eos, quorum intereſt, & quibus præiudicari poſſet, l. de vnoquoque ff. de re iudicata, & l. nam ita Diuus ff. de adopt. idque procedit etiam in ſummo Principe, ſiuè Imperatore, qui quamtumcumque legibus ſit ſolutus, contra abſentem tamen non vocatum procedere, aut aliquid in ipſius damnum concedere non poteſt, per tex. ad hoc ſingularem in Clem. paſtoralis de re iudicata: quia cum citatio ſit de iure naturæ, nemini auferri debet, cap. primo extra de cauſ. poſſ. & propri. & l. vltima C. ſi per vim, vel alio modo, vbi non poteſt dare Princeps priuilegium, vel confirmationem violentam poſſeſſori: Sic etiam non licet Principi dare reſcripta, vel vlla priuilegia in damnum tertij, DD. communiter in cap. cum olim de re iudi. & cap. inter quatuor de maior. & obed. & eſt tex. in l. vltima ff. de natal. reſt. vbi niſi patrono cõſentiente Imperator non reſtituit libertum natalibus, ideſt non facit eum ingenuum, quia patrono noceretur in iurepatronatus, & quamuis Baldus in l. 2. C. quom. & quando iud. & in l. ne cauſas C. de appella. contra ſentiat, eius tamen opinio communiter improbatur, & contrarium ipſemet docuit in l. vltima C. de legibus. Tum ſecundo quia per illa verba (extraiudicialiter) non tollitur partis
2 citatio, ſecundũ terminos deciſionis Bellam. 672. Ferret. conſ. 82. Hyppo. in d. l. de vno quoque nu. 26. ff. de re iudicat Bald. in l. non dubium nu. 22. C. de legibus, & in l. neque natales nu. 10. C. de probatio: & propterea fuit deciſum in Rota teſte Creſcentio in dec. 12. quod Commiſſarius, cui à Pontifice mandatur, vt extraiudicialiter ſe informet de euidenti vtilitate Eccleſiæ, & confirmet alienationem, tenetur nihilominus citare partes, non obſtante, quod in commiſſione fuerit adiectum verbum illud (extraiudicialiter) Tandem faciebat ad hoc, quod in ſupradictis diſpenſatio-
3 nibus ſulet apponi verbum (conſtito) quod quidem ſemper requirit partis citationem, Bellame. in dec. 672. & in dec. 68. ponit diſcrimen inter verbum (ſi conſtiterit) & (ſi repereris) & facit ad hoc dec. Guido. Papæ 70. & gloſ. ſingularis communiter recepta in Clem. præſenti in verbo conſtiterit de cenſibus; & ſecundum Creſcentium citata dec. non in quolibet actu, ſed vnica citatio pro informatione ſufficit; allegat Panormitanum, & Felynum in cap. ego de iure iuran.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluitur quæſitum affirmatiuè.*
2 *Conſuetudo eſt quid facti, & probanda.*
3 *Multa diligentia eſt facienda in formandis capitulis ſuper conſuetudine.*

Canonici, an comitari debent Epiſcopum in proceſsionibus.

RESOLVTIO LI.

Renitentes erant Canonici cuiuſdã Cathedralis Eccleſię in aſſociando Epiſcopum in publicis proceſſionibus, & cũ me cõſuluiſſent; pro parte ipſorũ allegabatur cõſuetudo in dicta Cathedrali, quæ erat, vt in libera facultate Canonicorum eſſet comitari Epiſcopum, & conſequenter ſuccedebat regula iuris, conſuetudinẽ hanc eſſe attendendam, & quod iuriſdictionem tribuat conſuetudo, dicit tex. in l. fin. vbi gloſ. in verſ. conſuetudinem C. de eman. liber. c. dilecti, vbi DD. & glo. in verſ. conſuetudinem de arbitr. Oldr. conſ. 11. col. 2. verſ. item proponit, & conſ. 128. col. prima, verſ. nec pro hoc poteſt dici, Bald. in l. cum prætor in principio 2. lect. ff. de iudic. Rom. conſ. 300. Pute. de Synd. in verſ. inſtrumẽtum ibi & quia conſuetudine, Socc. Sen. conſ. 39. nu. 26. lib. 4. Lanfranc. Balb. dec. 120. Marſ. conſ. crim. 90. nu. 11. & ſeque. & conſ. 100 nu. 19. eſt tex. in cap. duo ſimul ibique Panor. 3. nota. de offic. ord. glo. in cap. quanto in verſ. ſi Prelati ad fin. eodem tit. gloſ. in cap. conqueſtus in verſ. conſuetudo in fin 9. queſt. 3. Fely. latè in cap. contingat n. 2. de foro compe. & Bart. vbi apoſt. in l. viros in fin. C. de diuerſ. offic. lib. 12. ampliat, quod conſuetudo, etiam iuriſdictionem contrariam concedit, quam propoſitionem extendit Bald. in l. etiam col. 4. verſ. modo reſtat quærendum, C. de except. ad veram, Miſtam, Imperioſam, Altam, & Baſſam iuriſdictionem, & Guid. Papa, poſt alios ſingul. 416. etiam ſpiritualem iuriſdictionem, conſuetudinem dare affirmauit.

1 Hoc non obſtante, contrarium dixi de iure verius. ſ. præfatos Canonicos teneri eorũ Epiſcopũ in publicis proceſſionibus comitari, & hoc per tex. in cap. nimis praua, vbi Panormit. latiſſimè de exceſſibus Prelat. & in cap. dilectus de offic ordina. & facit ad hoc Aufrer. in arreſt. ſtyli Parlamen. dec. 134. & ad idem ſe extendit dec. Maynardi, cuius tenor eſt videlicet: Diuerſa autem planè illicita, atque in Francia expreſſa improbata conſuetudo eſt, iuxta quam nonnulli Canonici contra Epiſcopos ſuos prætendere, & allegare ſolebant, quod eos in publicis proceſſionibus comitari non ſolerent, nec tenentur; quæ prætenſio per peculiare arreſtum, futilis, & nulla, atque Canonicis, ob exceſſum commiſſum, emenda irrogata fuit: Illudque arreſtum ſanctis Decretis, & conſtitutionibus Eccleſiæ conforme alios Canonicos in Ouitania ſimile quippe tentantes, ita deter-

SVMMARIVM.

1 *Per ſatiſdationem de iudicio ſiſti, & iudicatū ſoluendo, non conſentit quis in Iudicem.*

2 *Petens copiam libelli, non cenſetur conſentire in Iudicem.*

3 *Per dationem ſportularum, non conſentitur in Iudicem.*

4 *Per ſatiſdationem de parendo mandatis Curiæ, non amittitur ius declinandi forum.*

5 *Per conſtitutionem Procuratoris, non conſentitur in Iudicem.*

6 *Carceratus dans fideiuſſionem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, cenſetur cōſentire in Iudicem.*

An per ſatiſdationem de iudicio ſiſti & iudicatum ſoluendo, amittatur ius petendi remiſſionem?

RESOLVTIO LV.

QVæſitū fuit, an per ſatiſdationē de iudicio ſiſti, & ſoluendo iudicatū amittatur ius petendi remiſſionem ad Iudicem competētem? Reſp. negatiuè, nam per has ſatiſdationes non cenſetur quis conſentire in Iudicem, ita Bart. in l. ſi conuenerit in prima col. in principio ff. de iuriſdictione omnium Iudicum, Bal. in authentica offeratur in fine C. de litis conteſtatione, & in c. primo in prima col. de Iudicijs, & in l. 2. in principio in 4. col. ff. ſi quis in ius vocatus ierit, & in l. 2. nu. 5. C. de bonis authoritate Iudicis poſſidendis Inno. in cap. inter Monaſterium, & ibidem Fely. in. 5. col. declar. 5. de ſententia, & re iudi. Imol. in l. quidam conſulebat in. 5. notab. ff. eodem, Ang. in l. ſi ſuſceperit nu. 9. ff. de iudicijs, Abb. & Aret. in cap. primo in fine de iudicijs, Hypp. ſingu. 227. Vrſill. in dec. 133. n. 7. Arnon. ſoliloq. 37.

2 Amplia primo, concluſionem procedere etiā ſi quis petijſſet copiam libelli coram aliquo iudice, quia non cenſetur in eum conſentire, ita quod excludatur à petitione remiſſionis ad ſuum competentem Iudicem, vt probat tex. in l. non videtur, la ſeconda, ff. de iudicijs, Bart. in d. l. ſi conuenerit in principio, Innoc. in cap. præterea de dilationibus, Iaſ. in l. finali C. de iuriſdictione omn. Iud. Oldr. conſ. 26. Rom. in conſ. 33. Caſtr. in conſ. 276. vol. 2. Bald. in conſ. 28. nu. 5. vol. 1. & in conſ. 377. nu. 8. vol. 2. Cald. conſ. 1. de iure iura. Ioan. de Ana. conſ. 40. & Ancha. in conſ. 139.

3 Amplia ſecundo, vt procedat etiam ſi datæ fuiſſent ſportulæ alieno Iudici, quia nec per hunc actum conſentitur in iudicem, nec perditur ius declarandi forum, Ang. in dicta l. ſi ſuſceperit ff. de iudicijs, Bald. in auth. offeratur, in ſecundo not. C. de litis conteſtatione, Fel. in d. c. inter Monaſterium de ſententia, & re iudicata, Iaſ. in §. tripli nu. 41. Inſtit. de actionibus, Alex. in conſ. 57. n. 4. vol. primo, & in conſ. 27. n. 12. Dec. in conſ. 142. n. 5. vol. primo, Ripa reſp. 18. nu. 3. Mant. in conſ. 337. nu. 13. vol. 2.

4 Amplia tertio, etiam in eo qui ſatiſdat de parēdo mandatis Curiæ, quia non cenſetur renunciare priuilegio fori, ita Bald. in l. eſt iuriſdictionis in fine C. de bonis authoritate iudicis poſſidendis, Alex. in l. quidam conſulebat ff. de re iudi. Guid. Papa in dec. 607. Anna ſing. 413. Boer. in dec. 44. nu. 41. & Hyp. d. ſing. 227.

5 Amplia quarto, vt non amittat ius per conſtitutionem Procuratoris ad reſpondendum coram Iudice, vel ad diſputandum ſuper exceptionibus, ita Ant. de Butr. in cap. primo col. 15. in verſ. nota primam gloſ. de iudicijs, Fely. in d. c. inter Monaſterium, facit tex. in cap. fin. de dilationib. licet contrarium voluerit Imol. in d. cap. primo.

Limita primo concluſionē principalem, vt non procedat, quando quis ſatiſdat, vt reuocet tenutā, quam paſſus eſt ex primo decreto, iuxta terminos c. quoniā frequēter vt lite non conteſtata, quia odio ſuæ contumaciæ inductum eſt, vt non poſſit vlterius forum declinare, ita ſingulariter Ang. in l. cum qui in poſſeſſione ff. de priuilegijs creditorum, Alex. in l. finali in fine ff. qui ſatiſdare cogantur, Felin. in cap. inter Monaſterium in 9. col. de ſententia, & re iudicata, Hyp. in l. ſi quæramus in 3. char. ff. de teſtam. & in l. ſi quis, in 6. col. verſ. vnum tamen nota ff. de quæſtionibus, & in d. ſingu. 227.

6 Limita ſecundo, quando quis eſſet carceratus, & vt euitaret detentionē præſtaret fideiuſſores de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, quoniam hoc caſu per talem ſatiſdationem dicitur in ipſum Iudicem conſentire, adeo quod non poterit vlterius impugnare eius perſonam, ita Ancha. conſ. 192. Caccialup. in tract. de debitore ſuſpect. q. 15. Iaſ. in l. ſi arbitrio ff. qui ſatiſdare cogantur, Hyp. ſingu. 227. Vrſill. in dec. 109.

SVMMARIVM.

1 *Quando agitur ad finem condemnandi aliquem de Simonia, requiritur quod ſit conuictus.*

2 *Quando agitur ciuiliter contra aliquem de Simonia, vel ad finem inquirendi, ſeu carcerandi, ſufficiunt coniecturæ, ſed tales coniecturæ debent eſſe euidentes.*

3 *Simonia non cenſetur probata ex correſpectiuitate actuum.*

4 *Non dicitur committi Simonia, niſi præcedente pactione.*

Simonia non committitur, non præcedente cōuentione, etiam quod appareat fuiſſe datam pecuniam poſt reſignationem.

RESOLVTIO LVI.

CVm ageretur criminaliter ad effectum condemnandi quemdam clericum de Simonia;
1 cenſui neceſſarium eſſe, vt dictus clericus
legitime cōuictus ſit, vt incidiſſet in conſtitutionē fel. rec. Pij V. ſuper Simonia edita, in Bullario, nu. 5. & ex tex. claro in cap. de hoc de Simonia, gloſ. communiter approbata in cap. veniens in verbo per illorum de teſtibus, Alciat. de communi conſ. 2. nu. 4. & 41. lib. 1. tom. 1. & ſæpiſſime ita firmauit Rota, vt recenſetur in illa Romana

ſeu

ſeu Hiſpalen. Simoniæ coram Illuſtriſſimo Domino Blanchetto 7. Februarij 1596. & propterea, vt quis conuictus dici poſſit, & vt talis cõdemnari requiritur clariſſima probatio, quæ nullatenus excludi poſſit, l. qui ſententiam, & ibi Salicet. in ſummario C. de pænis leg. raptores vbi gloſ. in verbo, conuicti, Alberic. in ſuo dictionario in verbo conuictus cum alijs ſimilibus; & conſequẽter licet in hoc crimine admittantur coniecturæ, & indicia, hoc tamen debet intelligi, quando agitur ciuiliter, aut ad effectum inquirendi, vel de-
2 trudendi reum in carceribus, non autem quando agitur ad condemnandum criminaliter, vt benè declarat Decius in cap. porrecta nu. 2. de confirmat. vtili, vel inutili, & ita diſtinguit Marian. Socc. omnino videndus in cap. ſicut nu. 5. verſ. ſed plus placet de Simon. vbi etiam Zabarell.

Et quicquid ſit, ſaltem coniecturæ, & præſumptiones huiuſmodi debent eſſe tales, quæ omnino reum de tali crimine conuincant, Alex. de Neuo conſ. 64. nu. 4. Clar. in §. Simonia in fine, quã opinionem ſemper amplexa fuit Rota, vt atteſtatur dictus Illuſtriſſimus Dominus Blanch. in vna Aquen. Simoniæ 19. Ianua. 1594. & ſucceſſiuè in dicta Hiſpal.

Ratio eſt, nam agitur ad effectum priuationis propterea ea plenè, & concludenter eſt probanda, gloſ. in cap. veniens, il primo, in verbo morum de teſtibus, & ibi Abb. nu. 4. quam eſſe communiter approbatam teſtatur Alciat. conſ. 2. nu. 40. & 41. lib. 1. n. 1. & tenuit Rota in cauſa Firm. Capellę 7. Maij 1582. coram Sanctiſſimo Domino noſtro. Quare vbi agitur ad repellendum aliquem ab aſſecutione beneficij non dũ obtenti, in hoc caſu ſufficiãt probationes leuiores, Taniſ. dec. 47. lib. 2.

Quamuis in hac materia, vt ſupra dixi vti difficilis probationis ſoleant admitti cõniecturę, & indicia, cap. per tuas de Simon. cap. primo de teſtibus in 6. Corneus conſ. 342. n. 18. lib. 1. Clar. in §. Simonia verſ. ſicut item ſciat, nihilominus huiuſmodi indicia, & coniecturæ, etiam ſi ciuiliter agatur, debent eſſe euidentes, & claræ ad Simoniam, neceſſario concludentes, ita vt nihil aliud importare poſſint, Fel. in cap. ſuper his nu. 17. de accuſat. Verall. dec. 202. part. 1. Clar. in §. Simonia in fine, & habetur in d. dec. Firmana Capell.

3 Amplia primo, vt non cenſeatur probata ex correſpectiuitate actuum, Rot. Diuerſ. dec. 81. par. 3. lib. 1. dec. 503. lib. 3. quod procedit etiam ſi prædicti actus eſſent celebrati eodem tempore, ac corã eodem Notario, ac teſtibus, Put. dec. 161. & Rot. vbi ſupra coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & Rota Diuerſor. dec. 82. lib. 3. dicens hanc præſumptionẽ ex correſpectiuitate actuũ nõ admitti.

4 Redeundo igitur ad caſum propoſitũ, Reſpondetur crimen Simoniæ nunquã cõmitti niſi præcedente pactione, cap. tua nos, & c. fin. de Simon. Doctores omnes in cap. veniens de Simonia, Put. dec. 171. nu. 9. lib. 2. Caputa. dec. 239. nu. 7. par. 3. & ita fuit firmatum coram Sanctiſſimo, in vna Firman. Capell. 7. Maij 1582.

S V M M A R I V M.

1 *Reſoluitur quæſitum affirmatiuè, nam decima eſt onus reale.*
2 *In optione Eccleſiæ eſt, an velit conuenire eum qui de præterito non ſoluit decimas, vel nouum emptorem prædij decimalis.*

Decimæ præteritæ non ſolutæ, an ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debebantur?

RESOLVTIO LVII.

SVpponatur, quod ſit vẽditus fundus, ex cuius fructibus pluribus annis decimæ ſolutæ non ſint, an ad nouũ emptorem tranſire cẽſeatur cum onere ſolutionis decimarum etiam pro tempore præterito? Pulchra eſt quæſtio, & frequẽter contingens, in qua communis eſt Canoniſtarum reſolutio, poſſe Eccleſiam nouum emptorem & poſſeſſorem ad decimas præteritas non ſolu-
1 tas conuenire; ſiquidem decima onus eſt reale, quod rem afficit, & pro tributis realibus tenetur poſſeſſor etiam pro præteritis, vt notat glo. 2. in l. finali C. ſine cenſ. vel reliq. & in l. Imperatores ff. de public. & vectigal. & ſic ad nouum poſſeſſorem tranſibit cum obligatione ſolutionis decimarum, ita tenuit Archidia. poſt antiquiores, quos citat, in cap. ſi quis Laicus nu. 4. verſ. ſi quis ab alio poſſeſſore 16. q. 1. Hoſt. in cap. Paſtoralis col. penul. nu. 11. ſuper verbo alienari poſſe, de decim. ſequuntur ibi Ioan. And. col. 2. nu. 6. ſuper verbo cum onere, Anchar. col. 2. nu. 8. verſ. ſed an res ipſa, Card. Flor. col. vlt. num. 20. verſ. vigeſimo quæro, Ant. de Butr. col. 2. num. 12. verſ. an prędia alienata, & Panorm. col. 2. n. 5. verſ. ſed quæro, vbi dicit ita communiter teneri, eamdem videtur etiam firmaſſe conſulendo Feder. de Senis conſ. 81. nu. 2. vbi plus dixit, nempe quod Eccleſiæ da-
2 tur optio an conuenire velit illum, qui hactenus fructus percepit, cum fructus ad eum cum decimarum onere tranſierint, dicto cap. Paſtoralis, an velit contra nouum emptorem eumdem poſſeſſorem experiri, nam (vt iam dictum eſt) hoc onus eſt reale, quod Prædio inhæret & eſt obnoxium ſolutioni decimarum, vnde ad nouum emptorem cum onere ſuo tranſibit, vt in iuribus pręallegatis & docuit Card. loco ſupra citato; benè tamen verum eſt quod ſi nouus poſſeſſor erit coactus ad ſoluendum dictos fructus, repetet tamen ab eo qui de præterito percepit, vt in regula, non eſt in mora de Reg. iur. in 6.

S V M M A R I V M.

1 *Reſoluitur affirmatiuè quæſitum.*
2 *Poteſt eſſe Canonicus ſine præbenda, & è conuerſo.*

An impetrans Canonicatum, teneatur facere mentionem de Præbenda?

RESOLVTIO LVIII.

SEd an impetrans ſibi Canonicatum, teneatur in impetratione mentionem facere de Præbenda, ita vt ſi hoc tacitum fuerit, impetratio ſubreptitia cenſeatur? Ancha. in regula ac-

deterruit, vt omiſſo impio conatu facile intra oſ-ficij limitibus continerentur.

Non obſtat conſuetudo dictorum Canonicorũ, quia vltra quod tanquã cõtraria Sacris Canonibus eſt reijcienda, cap. contra 11. diſt. illam non plenè probauerunt: Conſuetudo enim eſt quid facti,
2 ideo probanda; nec ſufficit allegare, gloſ. fin. in clemen. vnica de reſtitut. in integrum, Menoch. conſ. 37. vol. 1. Surd. conſ. 354. vol. 3. cuius conſuetudinis probatio difficilis eſt, conſideratis his, quæ in illa probanda exiguntur; ita Fulgos. conſ. 8. ad fin. Dec. conſ. 402. ſub nu. 13. & conſ. 538. nu. 9. Rolan. conſ. 53. nu. 33. lib. 2. Burſat. conſ. 57. nu. 2. in fine lib. primo; eo quia eſt mutabilis, iuxta ſententiam Hoſtiens. in ſumma tit. de conſuet. Rom. ſing. 369. proſequitur latiſſimè Maſcard. concl. 423. in princ. part. 1. vbi multos citat, & Card. Florent. in cap. fin. quæſt. 4. in fine de conſuet. quem ſequitur Aym. conſ. 325. nu. 1. & aſ-
3 firmauit magnam eſſe neceſſariam diligentiam in formandis capitulis ſuper probatione conſuetudinis, cum plenè probanda ſit, ſecundum doctrinã Bar. in repetit. l. 2. queſt. 27. C. quæ ſit longa conſuetudo, & teſtes probare debent plures, eorumdem actum, & deponere debent de diuturnitate temporis, incipiente ab aliquo actuum habilium ad conſuetudinem inducendam; & quod non ſit memoria de contrario: imò, quod ſit ſama, ita factum, & obſeruatum fuiſſe ſemper, & quod illi actus fuerunt, ſcientibus, & conſentientibus omnibus tacitè, vel expreſsè, vel ſaltem maiori parte illorum, qui poſſunt conſuetudinem inducere: ita concludit Bellamera dec. 64. & dec. 65.

SVMMARIVM.

1 *Crimen vſurarum probatur ex coniecturis & præſumptionibus.*
2 *Quando agitur criminaliter, tunc crimen vſurarum legitimè probari debet ſimiliter cum agitur de vſuraria prauitate tamquam cauſa finali ſimulationis contractus.*
3 *Vſura probatur coniecturis, quando contractus eſt ſuſpectus ab initio ratione ſubiecti, vt ſi agatur de mutuo, pignore, &c.*

Vſura quando probetur?

RESOLVTIO LII.

Regulariter vſura non præſumitur, niſi probetur, tex. in l. cum precibus, & ibi Bal. C. de probat. Socci. conſ. 27. nu. 12. lib. 4. Dec. reſpo. 2. nu. 65. & ſeq. Rot. Diuerſ. dec. 228. nu. 2. part. 2. & dec. 340. nu. 1. part. 1. præſertim in foro contentioſo, in quo inſpici debet forma, & figura contractus, cap. in Ciuitate extra de vſuris, & notatur in cap. cum Ioan: extra de fide inſtru. Abb. conſ. 15. ante finem verſ. ad iudicandum autem, lib. primo, & conſ. 49. nu. 1. verſ. moueor primo eodem lib. primo, refert, & ſequitur Aym. conſ. 145. num. 6.

1 Et licet dici ſoleat, pro vt dicit] etiam Dec. ex aduerſo ſcribens. Crimen vſurarum ex præſumptionibus, & cõiecturis probari: ad hoc, tamẽ dictum aliquas refero declarationes caſui noſtro benè applicabiles, quarum, prima eſt, vt non procedat, quando agitur criminaliter, & ad puniendum, tunc enim, qui dicit contractum vſu-
2 rarium, id legitimè probare debet, per confeſſionem, vel per teſtes concludenter deponentes, argum. tex. in l. finali C. de probat. & in l. qui ſententiam ff. de pænis, & expreſſe, poſt alios, quos allegant Antiquiores, ſcripſerunt Burſat. conſ. 135. nu. 13. lib. 2. & conſ. 321. nu. 88. & nu. 54. lib. 3. Honded. conſ. 33. nu. 56. lib. 2.

Secunda declaratio eſt, vt eadem concluſio non procedat, quando agitur de vſuraria prauitate tamquam cauſa finali ſimulationis alicuius contractus, quod probetur ex eo, quoniam allegantĩ ſimulationem contractus, incumbit etiam onus probandi cauſam ſimulationis, Bar. conſ. 65. num. 4. lib. 1. Cæpoll. de ſimulat. contract. præſumpt. 24. nu. 77. verſ. debet intelligi, & præſumpt. 26. nu. 49. Mandel. conſ. 9. nu. 8. & conſ. 97. nu. 24. & 28. lib. 1. quibus in locis prædicti Doctores communiter concludunt, non ſolum concludenter conſtare debere de cauſa ſimulationis, ſed etiã, quod ipſa cauſa ſit veriſimilis; quibus etiam addo Honded. in conſ. 41. n. 28. lib. 2. ſed ſiceſt, quod in cauſa prætenſæ ſimulationis, vſura non ſolum non probatur, ſed neque etiam veriſimilis, cum D. Ioa. Bapt. ſubſtineat periculum ſortis, facit quod ceſſet omnis ſuſpicio vſuræ, glo. in cap. plerique 14. quæſt. 3. Paul. de Caſtro. conſ. 55. per totum, & conſ. 114. nu. 2. vbi etiam ampliat in ſolito fœnerari, lib. 2. Corn. conſ. 1. in ſexto quæſito lib. 4. Aym. in terminis cõſ. 145. num. 5. lib. 1. Ergo neque conſtat de cauſa prædictæ ſimulationis, neque etiam de illius veriſimilitudine, & per conſequens in caſu, de quo agitur: vſurarum crimen non poteſt probari præſumptionibus, & coniecturis.

3 Tertia declaratio eſt, vt tunc præſumptiones, & coniecturæ probent vſuram, quando contractus eſt ſuſpectus ab initio, ratione ſubiecti, vt puta ſi agatur, de mutuo, pignore, ſocietate, aut alio contractu, mutuo, proximo, vel affine; vel etiam ſi probetur originalem cauſam, fuiſſe contractum mutui. His caſibus facilius præſumitur vſura, illaque coniecturis, & pręſumptionibus probatur, ſecundum omnes in cap. conſuluit de vſur. & in cap. ad noſtram de empt. & vend. Bal. conſ. 133. nu. 2. verſic. item ſi in contractu mutui, lib. 1. Dec. d. reſponſ. 2. nu. 188. Et idem quando contractus eſſet ſuſpectus ratione perſonæ contrahentis, qui eſſet perſona vilis, & ſolita fænerari, ad tex. in clem. 1. cum ibi notatis de vſur. Bal. conſ. 133. verſ. 3. caſu lib. 1. verum in caſu noſtro contractus non eſt ſuſpectus ratione ſubiecti, cum contractus locationis ſit bonæfidei, & nihil habet commune cum mutuo: Perſona etiam contrahens non eſt ſuſpecta, imò ex eius qualitate, & nobilitate, omnis vſuræ præſumptio tollitur, ex Bald. d. conſ. 133. nu. 2. verſ. 3. caſ. lib. 1. Burſat. conſ. 320. n. 17. lib. 3. Honded. d. conſ. 33. n. 54. lib. 2. Ergo pariter nec ſumus in caſu, in quo præſumptionibus, & coniecturis vſura probatur.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Immunitas eſt exemptio loci ſacri, libertas verò eſt exemptio perſonarum Eccleſiaſticarum.*
2 *Pœnæ contra violantes immunitatem, & libertatem Eccleſiaſticam, ſunt diuerſæ.*

Immunitas Eccleſiaſtica, differt à libertate.

RESOLVTIO LIII.

LIcet immunitas Eccleſiaſtica, videatur quo
dammodo idem eſſe. quod libertas Eccle-
ſiaſtica, cap. ſi conſtiterit, vbi Panorm. la-
tiſſimè de ſententia excom. Attama. in dec. 2. de
iure immunitatis, cum immunitas dicatur liber-
tas, qua ipſa Eccleſia gaudet, tamen ſecundum
Ambroſ. quæſt. 24. ait quod hoc procedit largo
ſumpto vocabulo, quaſi eam confutando, verũ ſi
ſtrictè (vt conuenit in materia cenſurarum) ac-
cipienda erit, debemus diſtinguere, inter Eccle-
ſiaſticam immunitatem, & Eccleſiaſticam liber-
1 tatem: Per Eccleſiaſticam nempe immunitatem
intelligere debemus exemptionem loci ſacri, &
per libertatẽ Eccleſiaſticam intelligere debemus
exemptionem perſonarum Eccleſiaſticarũ: quod
vtile erit ſcire, quia ſi quis locum ſacrum violaue-
2 rit, non erit reus violatæ libertatis; ſed tantum
immnnitatis, & non incurretet in cenſuras illatas
cõtra violatores Eccleſiæ libertatis hinc videmus
quod Benedic. II. in extrauagant. inter cunctas §.
incendiarios de priuileg. ponit diſtinctns caſus
violationis immunitatis, & violationis libertatis
Eccleſiaſticę, vt docuit Caiet. in ſumm. tit. de im-
muni. Eccle. & ſequitur Villaut de extenſ. leg. tit.
de extenſ. immunit. Eccle. quæſt. vnica conclu. 1.
num. 1. 2. 3.

S V M M A R I V M.

1 *Exemptus non remittitur ad locum delicti, cum ampli. & limit.*
2 *Monachus exemptus, ſi ſit factus Prior Monaſterij non exempti, & delinquit vt Prior; punitur ab Ordinario.*
3 *Exemptus ſi delinquit extra locum exemptum, punitur ab Ordinario.*
4 *Quando timetur de fuga; Ordinarius poteſt capere exemptum.*
5 *Exemptus non eſt liber ab obſequio reuerentiali.*

An exemptus delinquens, ſit remittendus Iudici loci delicti?

RESOLVTIO LIIII.

1 QVæro, an exemptus ſit remittendus ad lo-
cum delicti? Negatiue reſpondet Ant. de
Butri. in cap. fin. de ſor. compete. Couar.
dicens communem lib. pract. quæſt. c. 11. poſt nu.
5. per tex. in cap. primo de Priuil. in 6. & ideo ex-
empti, à Prælatis capi nequeunt, cle. 1. §. primo vbi
Card. de exceſſ. Præla. quia ipſo facto de ſuperio-
ris iuriſdictione dicitur exemptus, Abb. in cap.
cum dilectus, nu. 3. de religioſis domibus, gloſ. in
cap. per tuas de relig. domi. Boer. de auth. Mag.
conſ. num. 15.

Amplia, etiam ſi exemptus reſiſteret Epiſ-
copo, vel Archiepiſcopo, nam ideo non po-
terit per eos puniri, ſed cogendi erunt per ſupe-
riorem, Card. in clem. final. quæſt. vltima de pri-
uilegijs, Fely. in cap. ſignificaſti in fine de libelli
oblat. Petrus de Ancha. in cap. cum tempore nu.
4. de Arbitris.

2 Limita primo, vbi exemptus deliquerit, non vt
exemptus, ſed vt talis, puta, Monacus eſt exem-
ptus, & factus eſt Prior Monaſterij nõ exempti, ſi
delinquit, vt Prior, punitur ab Ordinario, cap. pri-
mo §. finali de Priuileg. in 6. Capic. in dec. 59. Abb.
in cap. accepimus nu. 2. de Priuileg. Cæpoll. conſ.
166. Franc. March. in dec. 529. n. 10. par. 1. Borrell.
ad Bellug. in Spec. Princ. rub. 11. §. videndum
in fine.

3 Limita ſecundo, in exempto delinquente extra
locum exemptum, quia tunc remitti debet pu-
niẽdus ab Ordinario loci delicti, Bart. in l. benefi-
cium, nu. 5. ff. de conſtitutionibus principum,
Card. in clem. prima q. 3. de offic. ordinar. Rolan.
conſ. 24. in caſu propoſito per totum vol. 2. Mil-
leus in pract. crimi. §. vniuerſ. fol. 65. n. 17. Franch.
in cap. primo in principio de priuileg. in 6. Nicol.
de Neap. in l. non tantum §. finali in fine ff. de ex-
cuſation. tutorum, Couar. pract. quæſti. cap. 11.
nu. 5. verſ. tertio verum eſſe poſt Alex. in conſ. 17.
nu. 4. vol. 1. & Philip. Corn. in conſ. 129. nu. 3. vol.
1. Ripa reſp. 42. nu. 7. in reſp. 17. nu. 9.

4 Limita tertio, quoad capturã, quia exemptus
in maioribus delictis, vbi timetur fuga capi poteſt
ab Ordinario, & remitti, Fely. in cap. licet col. 3.
verſ. demum de foro comp. poſt Bal. in cap. de cę-
tero, n. 17. de ſententia, & re Iudi. & Alex. in conſ.
17. nu. 15. & in conſ. 59. n. 4. vol. 1. Cotta in memo-
ra: in verbo captura, & Teſſ. in dec. 119. num. 7.

Limita quarto, quoad Iudicem delegatũ, nam
exemptus ab Ordinario, non erit exemptus à iu-
riſdictione Iudicis delegati, Ioan. Andr. in cap. 1.
de priuilegijs, lib. 6. Abb. in cap. graue num. 5. de
offic. ord. Fely. in cap. fin. nu. 15. de foro compe.
poſt Butr. & alios, in cap. tunc in principio de offi-
cio delegat.

Limita quinto, ſi non poteſt exemptionem pro
bare, quia tunc remittitur Ordinario loci delicti,
ratio eſt, nam aſſerens ſe eſſe exemptum debet
probare, nam in dubio quilibet præſumitur ſub-
ditus, Inno. in cap. ex parte de verb. ſigni. Abb. in
cap. 1. nu. 13. de officio ordinarij, & in cap. acce-
pimus, nu. 4. de priuileg. Felin. in cap. ſignificanti-
bus in 2. col. nu. 13. de officio delegati.

5 Limita ſexto, licet exemptus non ſubiaccat iu-
riſdictioni Iudicis ordinarij ita vt delinquens non
ſit ipſi Iudici remittendus, non tamen liber ma-
neret ab obſequio reuerentiali, DD. in cap. vene-
rabilis de cenſib. Imol. & Alex. in l. alia §. elegan-
ter ff. ſoluto Matri. in l. ſed ſi hoc §. patronum ff.
de in ius vocando, in l. ſi non ſortem §. libertus ff.
eod. tit. & in l. fin. in fine C. de bonis libert.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Per ſatisdationem de iudicio ſiſti, & iudicatũ ſoluendo, non conſentit quis in Iudicem.*

2 *Petens copiam libelli, non cenſetur conſentire in Iudicem.*

3 *Per dationem ſportularum, non conſentitur in Iudicem.*

4 *Per ſatisdationem de parendo mandatis Curiæ, non amittitur ius declinandi forum.*

5 *Per conſtitutionem Procuratoris, non conſentitur in Iudicem.*

6 *Carceratus dans fideiuſſionem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, cenſetur cõſentire in Iudicem.*

An per ſatisdationem de iudicio ſiſti & iudicatum ſoluendo, amittatur ius petendi remiſsionem?

RESOLVTIO LV.

QVæſitũ fuit, an per ſatisdationẽ de iudicio ſiſti, & ſoluendo iudicatũ amittatur ius petendi remiſſionem ad Iudicem competẽtem? Reſp. negatiuè, nam per has ſatisdationes non cenſetur quis conſentire in Iudicem, ita Bart. in l. ſi conuenerit in prima col. in principio ff. de iuriſdictione omnium Iudicum, Bal. in authentica offeratur in fine C. de litis conteſtatione, & in c. primo in prima col. de Iudicijs, & in l. 2. in principio in 4. col. ff. ſi quis in ius vocatus ierit, & in l. 2. nu. 5. C. de bonis authoritate Iudicis poſſidendis Inno. in cap. inter Monaſterium, & ibidem Fely. in. 5. col. declar. 5. de ſententia, & re iudi. Imol. in l. quidam conſulebat in .5. notab. ff. eodem, Ang. in l. ſi ſuſceperit nu. 9. ff. de iudicijs, Abb. & Aret. in cap. primo in fine de iudicijs, Hypp. ſingu. 227. Vrſill. in dec. 133. n. 7. Arnon. ſoliloq. 37.

2 Amplia primo, concluſionem procedere etiã ſi quis petijſſet copiam libelli coram aliquo iudice, quia non cenſetur in eum conſentire, ita quod excludatur à petitione remiſſionis ad ſuum competentem Iudicem, vt probat tex. in l. non videtur, la ſeconda, ff. de iudicijs, Bart. in d. l. ſi conuenerit in principio, Innoc. in cap. præterea de dilationibus, Iaſ. in l. finali C. de iuriſdictione omn. Iud. Oldr. conſ. 26. Rom. in conſ. 33. Caſtr. in conſ. 276. vol. 2. Bald. in conſ. 28. nu. 5. vol. 1. & in conſ. 377. nu. 8. vol. 2. Cald. conſ. 1. de iure iura. Ioan. de Ana. conſ. 40. & Ancha. in conſ. 139.

3 Amplia ſecundo, vt procedat etiam ſi datæ fuiſſent ſportulæ alieno Iudici, quia nec per hunc actum conſentitur in iudicem, nec perditur ius declarandi forum, Ang. in dicta l. ſi ſuſceperit ff. de iudicijs, Bald. in auth. offeratur, in ſecundo not. C. de litis conteſtatione, Fel. in d. c. inter Monaſterium de ſententia, & re iudicata, Iaſ. in §. tripli nu. 41. Inſtit. de actionibus, Alex. in conſ. 57. n. 4. vol. primo, & in conſ. 27. n. 12. Dec. in conſ. 142. n. 5. vol. primo, Ripa reſp. 18. nu. 3. Mant. in conſ. 337. nu. 13. vol. 2.

4 Amplia tertio, etiam in eo qui ſatisdat de parẽdo mandatis Curiæ, quia non cenſetur renunciare priuilegio fori, ita Bald. in l. eſt iuriſdictionis in fine C. de bonis authoritate iudicis poſſidendis, Alex. in l. quidam conſulebat ff. de re iudi. Guid. Papa in dec. 607. Anna ſing. 413. Boer. in dec. 44. nu. 41. & Hyp. d. ſing. 227.

5 Amplia quarto, vt non amittat ius per conſtitutionem Procuratoris ad reſpondendum coram Iudice, vel ad diſputandum ſuper exceptionibus, ita Ant. de Butr. in cap. primo col. 15. in verſ. nota primam gloſ. de iudicijs, Fely. in d. c. inter Monaſterium, facit tex. in cap. fin. de dilationib. licet contrarium voluerit Imol. in d. cap. primo.

Limita primo concluſionẽ principalem, vt non procedat, quando quis ſatisdat, vt reuocet tenutã, quam paſſus eſt ex primo decreto, iuxta terminos c. quoniã frequẽter vt lite non conteſtata, quia odio ſuæ contumaciæ inductum eſt, vt non poſſit vlterius forum declinare, ita ſingulariter Ang. in l. cum qui in poſſeſſione ff. de priuilegijs creditorum, Alex. in l. finali in fine ff. qui ſatisdare cogantur, Felin. in cap. inter Monaſterium in 9. col. de ſententia, & re iudicata, Hyp. in l. ſi quæramus in 3. char. ff. de teſtam. & in l. ſi quis, in 6. col. verſ. vnum tamen nota ff. de quæſtionibus, & in d. ſingu. 227.

6 Limita ſecundo, quando quis eſſet carceratus, & vt euitaret detentionẽ præſtaret fideiuſſores de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, quoniam hoc caſu per talem ſatisdationem dicitur in ipſum Iudicem conſentire, adeo quod non poterit vlterius impugnare eius perſonam, ita Ancha. conſ. 192. Caccialup. in tract. de debitore ſuſpect. q. 15. Iaſ. in l. ſi arbitrio ff. qui ſatisdare cogantur, Hyp. ſingu. 217. Vrſill. in dec. 109.

SVMMARIVM.

1 *Quando agitur ad finem condemnandi aliquem de Simonia, requiritur quod ſit conuictus.*

2 *Quando agitur ciuiliter contra aliquem de Simonia, vel ad finem inquirendi, ſeu carcerandi, ſufficiunt coniecturæ, ſed tales coniecturæ debent eſſe euidentes.*

3 *Simonia non cenſetur probata ex correſpectiuitate actuum.*

4 *Non dicitur committi Simonia, niſi præcedente pactione.*

Simonia non committitur, non præcedente cõuentione, etiam quod appareat fuiſſe datam pecuniam poſt reſignationem.

RESOLVTIO LVI.

CVm ageretur criminaliter ad effectum condemnandi quemdam clericum de Simonia;
1 cenſui neceſſarium eſſe, vt dictus clericus legitime cõuictus ſit, vt incidiſſet in conſtitutionẽ ſel. rec. Pij V. ſuper Simonia edita, in Bullario, nu. 5. & ex tex. claro in cap. de hoc de Simonia, gloſ. communiter approbata in cap. veniens in verbo per illorum de teſtibus, Alciat. de communi conſ. 2. nu. 4. & 41. lib. 1. tom. 1. & ſæpiſſime ita firmauit Rota, vt recenſetur in illa Romana

ſeu

ſeu Hiſpalen. Simoniæ coram Illuſtriſſimo Domino Blanchetto 7. Februarij 1596. & propterea, vt quis conuictus dici poſſit, & vt talis cõdemnari requiritur clariſſima probatio, quæ nullatenus excludi poſſit, l.qui ſententiam, & ibi Salicet. in ſummario C. de pœnis leg. raptores vbi gloſ. in verbo, conuicti, Alberic. in ſuo dictionario in verbo conuictus cum alijs ſimilibus; & conſequẽter licet in hoc crimine admittantur coniecturæ, & indicia, hoc tamen debet intelligi, quando agitur ciuiliter, aut ad effectum inquirendi, vel de-
2 trudendi reum in carceribus, non autem quando agitur ad condemnandum criminaliter, vt benè declarat Decius in cap. porrecta nu. 2. de confirmat. vtili, vel inutili, & ita diſtinguit Marian. Socc. omnino videndus in cap. ſicut nu. 5. verſ. ſed plus placet de Simon. vbi etiam Zabarell.

Et quicquid ſit, ſaltem coniecturæ, & præſumptiones huiuſmodi debent eſſe tales, quæ omnino reum de tali crimine conuincant, Alex. de Neuo conſ. 64. nu. 4. Clar. in §. Simonia in fine, quã opinionem ſemper amplexa fuit Rota, vt atteſtatur dictus Illuſtriſſimus Dominus Blanch. in vna Aquen. Simoniæ 19. Ianua. 1594. & ſucceſſiuè in dicta Hiſpal.

Ratio eſt, nam agitur ad effectum priuationis propterea ea plenè, & concludenter eſt probanda, gloſ. in cap. veniens, il primo, in verbo morum de teſtibus, & ibi Abb. nu. 4. quam eſſe communiter approbatam teſtatur Alciat. conſ. 2. nu. 40. & 41. lib. 1. n. 1. & tenuit Rota in cauſa Firm. Capellę 7. Maij 1582. coram Sanctiſſimo Domino noſtro. Quare vbi agitur ad repellendum aliquem ab aſſecutione beneficij non dũ obtenti, in hoc caſu ſufficiãt probationes leuiores, Taniſ. dec. 47. lib. 2.

Quamuis in hac materia, vt ſupra dixi vti difficilis probationis ſoleant admitti cõniecturę, & indicia, cap. per tuas de Simon. cap. primo de teſtibus in 6. Corneus conſ. 342. n. 18. lib. 1. Clar. in §. Simonia verſ. ſicut item ſciat, nihilominus huiuſmodi indicia, & coniecturæ, etiam ſi ciuiliter agatur, debent eſſe euidentes, & claræ ad Simoniam, neceſſario concludentes, ita vt nihil aliud importare poſſint, Fel. in cap. ſuper his nu. 17. de accuſat. Verall. dec. 202. part. 1. Clar. in §. Simonia in fine, & habetur in d. dec. Firmana Capell.

3 Amplia primo, vt non cenſeatur probata ex correſpectiuitate actuum, Rot. Diuerſ. dec. 81. par. 3. lib. 1. dec. 503. lib. 3. quod procedit etiam ſi prædicti actus eſſent celebrati eodem tempore, ac corã eodem Notario, ac teſtibus, Put. dec. 161. & Rot. vbi ſupra coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & Rota Diuerſor. dec. 82. lib. 3. dicens hanc præſumptionẽ ex correſpectiuitate actuũ nõ admitti.

4 Redeundo igitur ad caſum propoſitũ, Reſpondetur crimen Simoniæ nunquã cõmitti niſi præcedente pactione, cap. tua nos, & c. fin. de Simon. Doctores omnes in cap. veniens de Simonia, Put. dec. 171. nu. 9. lib. 2. Caputa. dec. 239. nu. 7. par. 3. & ita fuit firmatum coram Sanctiſſimo, in vna Firman. Capell. 7. Maij 1582.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluitur quæſitum affirmatiuè, nam decima eſt onus reale.*

2 *In optione Eccleſiæ eſt, an velit conuenire eum qui de præterito non ſoluit decimas, vel nouum emptorem prædij decimalis.*

Decimæ præteritæ non ſolutæ, an ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debebantur?

RESOLVTIO LVII.

SVpponatur, quod ſit vẽditus fundus, ex cuius fructibus pluribus annis decimæ ſolutæ non ſint, an ad nouũ emptorem tranſire cẽſeatur cum onere ſolutionis decimarum etiam pro tempore præterito? Pulchra eſt quæſtio, & frequẽter contingens, in qua communis eſt Canoniſtarum reſolutio, poſſe Eccleſiam nouum emptorem & poſſeſſorem ad decimas præteritas non ſolu-
1 tas conuenire; ſiquidem decima onus eſt reale, quod rem afficit, & pro tributis realibus tenetur poſſeſſor etiam pro præteritis, vt notat glo. 2. in l. finali C. ſine cenſ. vel reliq. & in l. Imperatores ff. de public. & vectigal. & ſic ad nouum poſſeſſorem tranſibit cum obligatione ſolutionis decimarum, ita tenuit Archidia. poſt antiquiores, quos citat, in cap. ſi quis Laicus nu. 4. verſ. ſi quis ab alio poſſeſſore 16. q. 1. Hoſt. in cap. Paſtoralis col. penul. nu. 11. ſuper verbo alienari poſſe, de decim. ſequuntur ibi Ioan. And. col. 2. nu. 6. ſuper verbo cum onere, Anchar. col. 2. nu. 8. verſ. ſed an res ipſa, Card. Flor. col. vlt. num. 20. verſ. vigeſimo quæro, Ant. de Butr. col. 2. num. 12. verſ. an prędia alienata, & Panorm. col. 2. n. 5. verſ. ſed quæro, vbi dicit ita communiter teneri, eamdem videtur etiam firmaſſe conſulendo Feder. de Senis conſ. 81. nu. 2. vbi plus dixit, nempe quod Eccleſiæ da-
2 tur optio an conuenire velit illum, qui hactenus fructus percepit, cum fructus ad eum cum decimarum onere tranſierint, dicto cap. Paſtoralis, an velit contra nouum emptorem eumdem poſſeſſorem experiri, nam (vt iam dictum eſt) hoc onus eſt reale, quod Prædio inhæret & eſt obnoxium ſolutioni decimarum, vnde ad nouum emptorem cum onere ſuo tranſibit, vt in iuribus pręallegatis & docuit Card. loco ſupra citato; benè tamen verum eſt quod ſi nouus poſſeſſor erit coactus ad ſoluendum dictos fructus, repetet tamen ab eo qui de præterito percepit, vt in regula, non eſt in mora de Reg. iur. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluitur affirmatiuè quæſitum.*

2 *Poteſt eſſe Canonicus ſine præbenda, & è conuerſo.*

An impetrans Canonicatum, teneatur facere mentionem de Præbenda?

RESOLVTIO LVIII.

SEd an impetrans ſibi Canonicatum, teneatur in impetratione mentionem facere de Præbenda, ita vt ſi hoc tacitum fuerit, impetratio ſubreptitia cenſeatur? Ancha. in regula ac-

ceſſoriu... col.26.n.14.verſ.licet Veg.cōtra quandam deciſionem Rotæ de reg.iur.in 6.cuius opinionem retulit, & ſequutus eſt Dec. in cap.Cum adeo, col.fin.n. 2.de reſcript. & Ioan. de Silua in tract.de benefic. part. 3.q.11. verſ. vigeſimaſexta qualitas fol. 243. in paruis, tenuit non teneri impetrantem commemorare præbendam, ſiue illa diſtincta, ſiue vnita ſit Canonicatui.

1 Contrariam verò ſententiam, quod teneatur nominare præbendam, alias impetratio non carebit vitio ſubreptionis, determinauit Rot. Rom. dec. 2. verum ſi Canonicatus in tit. de Præben. in antiquior. in dec. 33. quidam habens Canonicatum in tit.de Reſcript. in nou. & in dicto cap. cum adeo firmat Panorm. in tertio notab. Barbat.col.3. nu.18. Ioan. de Anan. nu. primo, & Felyn. col. 1. qui etiam cōmunem declarat, & facit quod dicit Ioan.de Selua loco cit. eamdem opinionem tenuit Dominic. de Sancto Geminian. in repetition. cap. poſtulaſti, col.9.ibi vnde cæteris ommiſſis de reſcript. & eum refert Fel.in d.cap.cum adeo; & ratio eſt, quia poteſt eſſe Canonicatus ſine præben-
2 da, & è conuerſo Præbenda ſine Canonicatu, cap. cum M.Ferrarienſis ibique not. Innoce.nu.2.Hoſtien.nu.4.cum ſequen. de conſtit. & Barbat. loco cit. Secus ſi fieret mentio de Præbenda, ſine Canonicatu, tunc impetratio vitio ſubreptionis non laboraret, vt tenuit Rot. Rom. dec. 72. alias 547. de reſcript. in antiq. & d. dec. 2. ſed contra ſentit in d.cap.cum adeo Ioan.de Anan.num. 1.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluitur affirmatiuè quæſitum.*
2 *Ex vicinitate, vel propinquitate actuum præſumitur fraus.*

Laicus faciens ſe clericum per duos menſes ante commiſſum delictum, an cenſeatur ſumpſiſſe clericatum in fraudem?

RESOLVTIO LIX.

Clericatus præſumitur in fraudem aſſumptus, quando poſt accuſationem, delationem, inquiſitionem, aut alias inchoatum Proceſſum; & multo magis, ſi poſt citationem, contumaciam, & condemnationem Laicus clericatū aſſumpſerit, Bart.in l.prima, col. 2. verſ. aut eſt dubiū iuncto verſ.& iſta determinatio ff.de pœnis, Alber.l.cū ratio § in bonis ff. de bon. damnat. Ang.in l. ſi quis poſtea num.4. ff. de Iudic. Abb. in cap. primo nu. 5. verſ. 4. dicunt, & verſ. quoad primum de obligat. ad ratiocin. de Franch. dec. 209. nu. 1. & ſeqq.par. 1. Secus autem ſi Clericatus aſſumitur ante delationem, & accuſationem criminis, tunc enim non præſumitur in fraudem aſſumptus, etiam quod poſt delictum aſſumptus fuerit, Alberic.in l.cum ratio §.ex bonis nu.primo in princ. iuncto verſ. aut dubitatur ff. de bonis damnat. Angel.in l.ſi quis poſtea nu.4. verſ. concludе ff. de iudic. Abb. in citat. cap. primo num. 5. col.3.in princ.verſ. alias præſumitur bona fide, & col. 4. in princ. verſ. ſi non eſt infamatus, quamuis etiam non præcedente delatione; aut accuſatione criminis fraus præſumatur, eo ipſo quod quis ſe faciat Clericū poſt delictū prout argumentatur, Alex. in d. l. cum ratio §. ex bonis num. primo in principio, & ſenſiſſe videtur Bald. in l.prima num. 2.C.an ſeru. ex ſuo facto, quem refert Plaz. in epit. delict.cap. 35.num.2. & num. primo in fine, verſ. ſi quis poſt delictum: quorum opinio poterit procedere ſi Laicus Clericatum aſſumpſerit ſtatim, in continenti, & immediatè poſt delictum commiſſum, tunc enim fraus præſumitur, etiam quod nulla præcedat criminis accuſatio, aut delatio, prout dixerunt Salic. in authe. ſtatuimus num. 2. verſ. in dubio C.de Epiſcopis, & Clericis, Anania in cap. primo num. 7. verſ. aut non immediatè de oblig. ad ratiocin. Albertin. in cap. primo quæſt. 13. in 5. declarat. nu. 10. de Hæret. lib. 6.

1 His ſuppoſitis redeundo ad caſum propoſitum, dico præfatum Laicum cenſeri aſſumpſiſſe Clericatum in fraudem ſi conſtat, quod poſt duos menſes à die aſſumpti Clericatus delictum perpetrauit, & hoc probatur ex regula illa, quod præ-
2 ſumitur fraus ex uicinitate, ſeu propinquitate actuum, l. ſi vicinus, & quod ibi communiter notatur ff. vnde cognat. Bald. in l.fin. in fine C.de probat.& in conſ.25.vol. primo, facit tex. in cap. quoſdam, & in cap. quanto vbi Panorm. & Felin. & reliqui communiter de Præſumpt. Secus dicitur à ſimili de alienatione, quæ præſumitur facta in fraudem ſi poſt alienationem de proximo, & in continenti ſequatur delictum alienantis, Bart.in l. ſi poſt contractam, col. 3. ff. de donat. & in tract. de ſimulatione in principio, gloſſ. in §. in fraudem inſtit. quibus ex cauſis manumitt. non licet, & tandem facit illud; quando Dominus loquitur ad aures famuli, & incontinenti famulus occidit inimicum Domini, quod præſumitur iuſſu Domini occidiſſe, Franc. Marc. dec. 423. parte 1. ex regula illa, quæ in continenti fiunt, cenſentur ineſſe, l. lecta ff. ſi cert. petatur.

SVMMARIVM.

1 *Si transfertur poſſeſſio rei Eccleſiæ abſque vllo titulo, immò retento vtili dominio, non incidit quis in cenſuras.*
2 *Alienatio dicitur illa, ex qua dominium perditur.*

Transferens poſſeſſionem rei Eccleſiæ, an incidat in Canones?

RESOLVTIO LX.

Ratio dubitandi pro incurſu cēſurarum eſt duplex: Primo quia tranſlatio poſſeſſionis inter ſpecies alienationis connumeratur Redoan.de Reb.Eccle. non alienandis rub. 1. fol. 39.poſt Bertac.in tract.de gabellis parr. 3.quæſt.8. n.13.de Pont.conſ.5.nu.27. Burgius de laudemio, part.2. inſpectio.33. Secundo, quia ſi prohibetur locatio rei Eccleſiæ vltra triennium, vt probatur in extrauaganti ambitioſæ, quanto magis cenſeri debet prohibita huiuſmodi poſſeſſionis trāſlatio. 1
Verum quidquid ſit ex ſupradictis, Ego in caſu occuren-

occurrenti, ita in hac facti ſpecie diſtinguebam, quod aut ſcilicet poſſeſſio rei Eccleſiæ (præcedente aliquo titulo) ſubſequuta traditione transfertur in extraneum, & tunc dubio procul venit appellatione alienationis, & conſequenter talis transferens incidit in cenſuras, quod quidem caput diſtinctionis corroboratur à ſimili de Emphyteoticario, qui modo quo ſupra tranſtulit poſſeſſionem, nam dicitur, teneri ad ſoluendum laudemium, ita Burgius dicta inſpectione 33. Solzon, eiuſdem nominis tractatu quæſt. 25. & ratio eſt ſecundum Theſſaurum in dec. 48. n. 20. & ſequen, quia in prædicto caſu trãſfertur vtile dominium, vt ante eum voluerũt Crauetta, conſ. 332. n. 5. & Bald. conſ. 18. Aut verò ſimpliciter transfertur poſſeſſio abſque nullo titulo, ſed retento vtili dominio, & tunc talis transferens poſſeſſionem rei Eccleſię, non incidit in cenſuras, nec tali caſu Emphyteoticarius tenetur ad ſolutionem laudemij, cum ſola poſſeſſionis tranſlatio, alienatio non dicatur, Fab. de Monte de emptione, & venditione q. 4. nu. 3. Tiraquel. de leg. connubialibus gloſ. 5. num. 161. Bertrand. conſ. 3. num. 2. part. 2. vnde tantum dicitur propria alienatio, ex qua dominium transfertur, l. alienationis verbum ff. de verbor. ſignifica. & l. vnica C. de fundo dotali, cum ſecundum Scappucc. in tractatu de Saluiano interdicto quæſt. 10. lib. 2. alienatio dicitur il-
2 la, ex qua dominium perditur, & loquendo à ſimili de Emphyteoticario iuxta ſupradictam diſtinctionem firmat Claper. in dec. caſu 26. quæſt. vnic. num. primo & ſeque. dum primo loco referens rationem dubitandi, quod laudemium videretur ſolui debere ex tranſlatione Emphyteuſis in aliam perſonam illam ſoluit; vt ita demum ſit ſoluendum, ſi ea transferatur aliquo titulo præcedente, non autem per nudam poſſeſſionem, aſſignans rationem, quia multæ ſunt cauſæ ex quibus Emphyteuſis poteſt in alias perſonas transferri abſque laudemij ſolutione, tam de conſuetudine, quam de iure communi; idemque affirmat Ranch. in addit. ad Guid. Pap. dec. 48. vbi intelligit laudemium deberi ex tranſlatione dominij Emphyteuſis ex quacumque cauſa, dummodo interueniat prætij aſſignatio.

SVMMARIVM.

1 *Extinctio cenſus debet probari per ſcripturas, quando eius creatio fuit probata per ſcripturas.*
2 *Semper debet præſumi, cenſum non fuiſſe extinctum, cum dicta præſumptio ſit magis veroſimilis, & excluſiua delicti.*

Cenſu extincto, an exigens fructus poſſit criminaliter de vſuraria prauitate inquiri?

RESOLVTIO LXI.

1 Extinctio cenſus, per ſcripturam probari debet, quando eius creatio fuit celebrata per ſcripturas, Bald. conſ. 220. lib. 1. Campeg. reg. 371. in fine Theſſau. dec. Pedemont. 57. num. 15. licet quoad ſolutionem fructuum cenſus; diſſentiat à Baldo in loco præallegato, quia enim hodie poſt conſtitutionem Pij V. non poſſunt cenſus celebrari, niſi per publicum inſtrumentum, probat eadẽ Bulla Pij V. in verſ. rurſus, & aduertit Virgin. de Boccac. in tractatu de cẽſibus part. 1. nu. 94. in fine, & part. 2. n. 189. vnde cum ſit tradita certa forma ſeruanda in extinctione cenſûs, propterea plenè, & concludenter probanda eſt dicta extinctio, ad effectum puniendi exigentem, & dicta forma non ſeruata, cenſus non dicitur extinctus, idem Boccac. de cenſibus part. 1. nu. 15. in fine, & nu. 78. & propterea Rota coram Lancellotto dec. 587. par. 1. Diuerſorum dixit non cenſeri extincta venditio, quod & idem voluit eadem Rota, in vna Romana Saluiani interdicti Veneris, 23. Februarij 1601. coram Litta, idem Boccac. de cenſibus part. 2. nu. 58. & nu. 158. & ſemper debet capi præſumptio, cẽſum non fuiſſe extinctum, cum ſit magis veroſimilis, & excluſiua delicti, Romanus conſ. 68. Rolan. conſ. vndecimo, nu. 35. vol. 3. Bertazzolus conſ. 80. nu. 10. Grama. dec. 18. nu. 5. vnde redeundo ad caſum propoſitum, reſpondi in facti contingentia, quod ſi appareret euidenter cenſum fuiſſe extinctum, poſſe exigentem fructus, inquiri criminaliter de vſuraria prauitate ſalua, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sufficit delegato ſi inſerat in citatione tenorem ſuæ delegationis, nec eſt neceſſe vt mittat originale.*
2 *Reus comparens coram delegato, poteſt exigere originale.*
3 *Ordinarius poteſt citare per Nuncium ſolo verbo.*

Delegatus, an teneatur mittere citato originalem commiſſionem?

RESOLVTIO LXII.

Delegatus, an teneatur mittere tenorem ſuæ commiſſionis in originali? Variant DD. teſte Gayll. lib. 1. practicarum obſeruationum, cap. 48. nu. 17. & ſeq. & Miſing. centuria 4. obſeruat. prima, cuius verba ſunt videlicet, Variant interpetres plerique, volentes, Delegatum ad id teneri per tex. in authent. qui ſemel verbo aduerſario cognitis, C. quomodo, & quando iud. & in c. præterea in principio de reſcript. & cap. prudentiam de offic. delegat. ratio eſt, quia non præſumitur pro iuriſdictione delegata, cum Delegatus non habeat iuriſdictionem naturalem, aut fundatã iure cõmuni, ſicut Ordinarius, l. more, ff. de iuriſdic. omn. iudic. ſed ſolũ ex accidenti, & ideo citatus nõ tenetur credere, niſi de hoc ſibi fiat
1 fides, verum communior eſt opinio, ſufficere, ſi tenor Delegationis inſeratur in citatione, per tex. in c. 2. & ibi DD. de dilat. & DD. in l. 2. ff. ſi quis in ius vocatus non ierit, & cap. cum in iure vbi Innocen. num. 4. Panor. & Felyn. ſimiliter de officio deleg. & Bartol. in l. 2. ff. ſiquis in ius voca. non ierit; opinio enim eorũ, qui requirũt exhibitionẽ
2 ipſius originalis, eſt vera nempe, quod Reus comparens corã Delegato, poſſit exigere reſcriptum origi-

originale, vt habeat plenam fidem de eius iuriſdictione, priuſquam reſpondeat; idque eſt quod Archid. ſcribit in cap. ſi Epiſcopus 8. q. 2. tranſmiſſionem copię ſufficere quoad comparendum, ſed non quoad reſpondendum, quæ opinio communiter approbatur, quam etiam ſequuti ſunt quãdoque Domini in cauſa appellationis Sabinę: & quamuis ſolus Panorm. in dicto cap. 2. diſtinguat, an de grauiſſimo, vel graui, aut leni præiudicio agatur, tamen non loquitur de citatione, ſed quod non ſit obnoxius reſpondere vocatus, niſi ſibi ſit facta plena fides de commiſſione, & dato quod loquatur de comparendo, tamen eſt vnicus, & communis opinio ab eo diſcedit, cui etiam conſuetudo optima legum interpres ſuf-
3 fragatur. Cæterum Ordinarius ad hoc non tenetur, ſed ſufficit Nuncio vt aliquem citet nomine Ordinarij prædicti ſolo verbo, abſque litteris per tex. in cap. cum dilecti ibi (viua voce) de dolo, & contuma. & Spec. in tit. de citat. §. ſequitur, verſ. vtrũ; & ratio eſt, quia pro ordinaria iuriſdictione ſemper præſumitur, ſecus pro delegata, iuxta Panor. in dicto cap. cum in iure, col. pen. de offic. delegat.

SVMMARIVM.

1 *Inceſtus eſt punibilis in quarto gradu ſecundum ius Ciuile.*
2 *Iudex non poteſt interuenire in cauſa, in qua eſt coniunctus parti in quarto gradu ſecundum ius Ciuile.*
3 *Inceſtus committitur etiam cum Moniali, quæ eſt ſponſa Dei, Patris omnium.*

Inceſtus, in quo gradu ſit punibilis de iure Ciuili, & in quo de iure Canonico.

RESOLVTIO LXIII.

INceſtus vtrum ſit punibilis in quarto gradu ſecundum ius Canonicum, an ſecundum ius Ciuile; Dec. conſ. 58. conſtantiſſimè firmauit, quod pæna iuris Ciuilis locum obtinebat in ipſo inceſtu, vbicumque nuptiæ forent de iure Canonico prohibitæ, & memorat, hanc eſſe communem opinionem, cui inhæret Diaz in pract. crim. Canonica in verſ. Inceſtus, Paulus Grillan. in tit. de inceſt. in 7. lib. in q. 5. & ſeq. num. 11. Placent. in tract. de Adult. in principio, num. 16. Signor.
1 conſ. 25. Stephanus Coſta in tractatu conſanguinitatis in fine, & Boer. dec. 318. num. 5. ac potiſſimum, vbicumque ſumus in fornicatione, non ſic in nuptijs: in contrariam verò partem inclinauit Ancha. conſ. 391. Auguſt. in add. ad Ang. Aret. in verſ. *che mi hai adulterata la donna mia*, in verſ. habeas etiam num. 6. Dec. mutando iudicium in melius conſ. 268. Alcia. in cap. cum contingat de iur. iuran. vbi in medium protulit, iſtam eſſe ſententiam communem, cui accedit etiam Boſſ. in pract. crimina, in tit. de coitu damnato, num. 73. & ſeq. Clar. in ſua practica in §. inceſtus in verſ. quæro numquid, Foller. in pract. Canonica in verſ. accuſatione porrecta, vbi itidem expreſſe teſtatur hanc eamdem opinionem eſſe communiorem, & in verſ. ſeruari, num. 92. cum alijs ſequen. Marſil. in ſingul. 154. & Apoſtilla ad Dec. in d. conſ. 58.
2 Accedat etiam ſupradictis Regia Pragmatica, diſponens, Iudicem non poſſe interuenire in illa cauſa, in qua eſt coniunctus parti vſque ad quartum gradum, & hoc intelligitur de gradu de iure Ciuili, teſte Ioan. Vincen. de Anna ſing. 397.
3 Inceſtus etiam cõmittitur cum Moniali, cũ ſit ſponſa Dei, qui eſt omnium Pater, vt per Gloſſ. in c. virginibus, 27. q. 1. & cõmittitur etiã cum eadem Adulterium, & Sacrilegium, & cõſequenter tria peccata committuntur, ſecundum eamdem gloſſ. quam allegat Abb. in cap. Monaſterium de vita, & honeſt. cleric. & in cap. cum dilectus de purgatione Canonica.

Imò quilibet peccator peccans mortaliter, quatuor committit peccata: Primo occidit animam ſuam, & ſic committit homicidium: Secundo committit furtum, ſubtrahendo illam à Deo: Tertio committit Adulterium, nam recedens à Deo, fornicatur cum Diabolo: Quarto denique, committit periurium, nam non ſeruat fidem promiſſam in Baptiſmo, gloſ. poſt Auguſt. in cap. cum humilitatis 22. q. 2.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio etiam correctoria reducens gratiam ad ius commune primæuum dicitur fauorabilis.*
2 *In diſpenſationibus non valet regula de maiori ad minus, maximè in beneficialibus, nam non procedit in eodem genere beneficiorum, ſed in diuerſis.*

Diſpenſatus ſuper ętate ad beneficium ſimplex, an poſsit alia beneficia obtinere abſque noua diſpenſatione?

RESOLVTIO LXIV.

DE iure communi, maior ſeptennio poteſt ad ordines minores primoueri, & beneficium ſimplex obtinere, & conſequi, ac preſentari à patronis ad beneficium iuris patronatus, cap. nullus de temporibus ordinatio. lib. 6. latè Lambertin. de iure patron. in 26. art. q. 7. princ. part. 1. lib. 2. nu. 5. car. 77. & de iure nouiſſimo Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 6. ſtatuitur quod nullus prima tonſura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus conſtitutus, ante decimum quartum annum beneficium poſſit obtinere.

Hoc poſito, pro parte negatiua facit. Primo, quia diſpenſatio, & diſpoſitio, etiam correctoria, reducens gratiam ad ius commune primæuum, dicitur fauorabilis, l. ſi vnus §. pactus ne peteret ff. de pactis, & Cannet. in extrauaga. ſi aliquem num. 48. & 49. cart. 242. & quando diſpenſatio eſt gratioſa, & fauorabilis, in illa fit lata interpretatio, & extenditur de caſu ad caſum ſimilem, Alex. in l. ſi conſtante in principio, nu. 5. ff. ſolut. matri. Iaſ. in l. omnium n. 11. C. de teſtament. & in pro-

poſito

poſito loquitur Petrus Gambara in tract. de offic. legati à latere, lib. 10. in 3. fallen. cart. 313. Oldrad. conſ. 215. col. 3. verſ. quædam ex intentione concedentis, Abb. in c. ſi clericus §. de Adulterijs, nu. 8. & ibi Decius de Iudic. Ripa reſponſ. primo nu. 5. lib. 2. & Felyn. pulchrè in conſ. 6. num. 8. & 9. Secundo conferunt tradita per Ioan. Monac. in cap. primo, num. 11. & ſeq. verſ. ſed illa, non obſtant, de filijs præsbyterorum, lib. 6. vbi dicit, quod priuilegium perſonale, cum perſona durat, & remiſſio ſemel facta, tolli non debet, & amoto impedimento quoad cauſam, etiam quoad illud amouetur; quod refert, & ſequitur Tiraquel. in repetit. l. hoc ſermone §. boues, ſuper regula num. 32. verſ. nec obſtat: Tertio facit multum doctrina Felyn in cap. poſtulaſti ſub nu. 13. in prima li-
2 mit. de reſcriptis, vbi regula illa, quod in diſpenſationibus non valet argumentum de maiori ad minus, maximè in beneficialibus, & gratioſis, non procedit, quando argueretur in eodem genere beneficiorum, ſecus, ſi in diuerſis; at hic ſumus in gratioſis, & fauorabilibus, & in eodem genere beneficiorum ſimplicium, ergo fit extenſio, maximè quando diſpenſatio, & habilitatio eſt ſuper ætate, vt in propoſito conſuluit Ancharan. in conſ. 37. col. 1. verſ. venio ad ſecundum, pulchrè Paul. de Caſtr conſ. 30. ſub nu. 3. vol. 1. Feder. de Seni. in conſ. 168. in fin.

Tota vis enim huius reſolutionis videtur cõſiſtere in eo, an ſi diſpenſatus ſit aliquis ſimpliciter ſuper ætate ſolum, & nullũ ius datur eidem per dictã diſpenſationẽ ad beneficium, licet per diſpenſationem fiat ad illud capax, & habilis, an cenſeatur eidem datũ ius ad beneficium; Nam dicto caſu non euacuatur gratia, & diſpenſatio, quin ad aliud beneficium ſimile poſſit fieri capax, & habilis, dummodo ius non reſiſtat, vt ſunt duo beneficia ſimplicia; & ita videtur procedere doctrina Oldrad. in conſ. 215. verſ. verum eſt in diuerſis, Felyn. in dicto cap. poſtulaſti in 8. limit. Ancha. in dicto cap. 1. de filijs presbyt. nu. 12. verſ. ſed in littera vbi ſubtiliter loquitur, & Paul. de Caſtro. dicto conſ. 30. nu. 3. vol. primo.

SVMMARIVM.

Quæſitum reſoluitur negatiuè.

1 *Loqui propriè dicitur, quando quis perſonaliter loquitur.*

2 *Probibita allocutione cum Bannito, cenſetur probibita conſuetudo Epiſtolarum.*

Conſtitutio Sinodalis Neapolit. excommunicans alloquentes Moniales, an habeat locum in mittentibus litteras?

RESOLVTIO LXV.

AD nuper quęſita, reſpõdendũ videbatur pro opinione affirmatiua: Primo per tex. in Clementina ſi ſumus de ſent. excõ. vbi participans cum excommunicato verbis, fit excommunicatus minori excommunicatione, non ſolum prolatione verborum cum excommunicato, ſed etiam per Nuncium, & inſcriptionem litterarum, vt eſt tex. ad idem in cap. conſtitutionem verbo participatione de ſent. excom. in 6. vbi dicit, incurrere excommunicationem, mittendo Nuncium, vel litteras excommunicato, ac ſi ille perſonaliter loqueretur; tex. de hoc in c. vbi periculum §. finali de elect. in 6. vbi in ſententiã ipſo facto incurrit excommunicationis, non ſolum, qui loquitur cum Cardinalibus in Conclaui exiſtentibus, verum etiam ſi Nuntium mittit, vel Epiſtolam, & dicit Archid. in c. lex diuina 27. q. 2. Matrimonium contrahi litteris, vel per Nuncium; nam alloqui quis dicitur per Nuncium, & litteras, facit tex. in c. in epiſtola inter claras de ſum. Trinit. & fid. Catho. vbi ſcriptura loquitur, eo magis quia litteræ ſunt verba permanentia, & verba prolata ſunt tranſeuntia.

Secundo à ſimili loquendo, Bannitis cũ quibus prohibitum eſt loqui, prohibetur mittere litteras, Bald. in l. prima ff. de verbor. obligat. vt referunt Aret. & nouiores ibi; licet non inuenerim hoc dicentem, Franc. Aret. ibidem nu. 6. verſ. in quæſt. Socc. Patruus num. 8. verſ. ſecunda conclu. Socc. Nepos, nu. 63. & Alciat. num. 25. & 27. qui etiam de communi teſtatur, quem ſolum referunt nouiſſimi colligentes communes opiniones, lib. 1. in tit. de ſtatut. cap. 24. fol. 183. col. 2. poſt med. & cap. 28. fol. 188. col. 6. circa med. communem etiam dicit Cornel. Beninus in §. ſupereſt, nu. 31. Inſtit. de actio. mouentur precipuè prædicti ex regula illa, quod ſtatuti verba ſunt propriè intelligenda.

Nihilominus contrarium cenſui, ex regula iuris, nam odia ſunt reſtringenda, & fauores ampliandi, l. cum quidam ff. de liber. & Poſthume verba ſunt accipienda in potentiori ſignificatu;
1 ſed propriè loqui aliquis dicitur, quando perſonaliter loquitur, & gloſ. in dicto cap. conſtitutionem dicit mittere Nuncium, vel Epiſtolam excommunicato, eſt, ac ſi perſonaliter loqueretur, ergo non verè loquitur, tex. in l. & licet ff. de conſtit. princip. dicit ipſe loqui videtur, mittendo Nuncium, vel Epiſtolam, ergo non verè loquitur.

2 Non obſtant contraria, preſertim illud de Bannitis, quia contrarium eſt de iure verius, vt inclinauerunt in dicta l. Lud. Rom. nu. 4. Iaſ. in 3. notab. nu. 10. & 14. cum ſeq. Ripa nu. 58. Ioan. Crot. à nu. 43. ad n. 48. Galiaul. nu. 19. & ſeq. Claud. Seiſel. col. 1. verſ. nota 2. nec in effectu diſſentire videtur Alex. licet ipſe num. 23. cum ſeque. diſtinguat, in hanc tamen partem inclinare videtur Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi §. regula col. 2. num. 10. ff. de leg. 1. quam fore magis communem, eſt teſtis Socc. Iun. in dicta l. prima nu. 53. Ioan. Coras. nu. 26. & ſeq. Hyero. Cucc. in add. ad Rom. in d. l. 1. & Bolognet. col. 63. n. 139. cum pluribus ſequent. & nouiſſimè Fern. Vaſq. eamdem ſequutus eſt opinionem in tract. de ſucceſſion. creatio. lib. 2. §. 15. requiſit. 17. num. 56. Hanc quoque tenuit Domini. in cap. vbi periculum §. nulli num. 1. in 3. notab. de elect. in 6. gloſ. in clem. ſi Summus Pontifex in verbo litteris, de ſent. excom. & in cap. conſtitutionem, in verbo participatione, eodem tit. in 6.

SVMMARIVM.

Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.

1 *Membrum debilitatum non deſinit eſſe membrum.*

2 *Mutilatio propriè eſt amputatio membri.*

Debilitans membrum alterius intus Eccleſiam, nùm gaudeat immunitate?

RESOLVTIO LXVI.

PRo opinione quod prædictus immunitate non gaudeat, ratio eſt, nã paria videntur non eſſe, & inutile eſſe, c.2.de tranſlat.Epiſcop.& facit l.fin.& ibiglos.C.ad l.Flan.de Plag.vnde in l. quoties, & ibi Iaſ. latiſſimè ff.qui ſatisdare cogãtur, habetur, quod paria ſunt, nõ prȩſtare fideiuſſorem, vel præſtare minus idoneũ, ſequitur Vant.in tract.de nullitatibus in tit. intra quod tẽpus n.'26. Carrocc.dec. 107. nec oculus inutilis, reputatur oculus; nec manus arida reputatur manus, Bald. in Authent.conuenticulam, col.3. C. de Epiſcop. & Clericis, & in Authẽt.ſed nouo iure col.fin.C.de ſeruis fugitiuis; Statutũ enim puniens debilitantẽ membrum, non comprehendit membrum inutile, Bald. in l. 1.num.16.C.de ædilit.edict. Vidua dicitur, quæ virum habet inutilem, gloſ. in dicto l.finali, Carrocc. citata dec. Polid. Rip.obſeruat. 221. vnde paria ſunt, Eccleſiam non habere Prælatum, & habere inutilem, d. cap. 2. de tranſlat. Epiſcop. ex quibus omnibus videbatur concludendum; præfatum debilitantem non gaudere immunitate Eccleſiæ, cum ex ſupradictis; Membrum debilitatum, æquipollet membro mutilato.

In hac quæſtione tamen reperiuntur duo opines, loquendo in materia irregularitatis, quæ adapta ri poteſt ad hunc caſum. Prima opinio eſt aſſerentium, debilitantem membrum contrahere irregularitatem Panorm.in cap.cum illorum nu.8.de ſent.excom. Angel.in verbo homicidium 3.quæſt.verſ.tertium, Maiol.lib.5.cap.10. num. 7. de irregular. Graff. lib. 2. dec. cap. 62. num. 3.& hoc maximè quando ita debilitatur, vt non poſſit cõmodè tractare Sacramentũ; & prædicti omnes ſe fundant in Clem. ſi furioſus de homicidio, vbi detruncare, & mutilare ponuntur tamquam diuerſa, quaſi detruncare, ſit penitus abſcindere, mutilare verò, ſit membrum debilitare, ita vt impediatur eius vſus, & officium.

Secunda opinio ſuperiori cõtraria eſt.ſ.non ſufficere debilitationem membri ad excludendum quem à beneficio immunitatis Eccleſiæ, quia membrum debilitatum non deſinit eſſe mem-
1 brum, arg. cap. ſicut vrgeri 1. q. 1. & quia licet membrum debilitatum ſit quaſi inutile quoad operationem, valet tamen ad decorem & ornamentum corporis; & quia in pænis mitior interpetratio, & ſtrictior facienda eſt, cap. odia de Reg.
2 iur.lib. 6. Mutilatio.n. propriè, & ſtrictè ſumpta, eſt amputatio membri, ex gloſ. in c. accuſaſti in verbo debilitatus, & ibi Panorm. vbi citat clem ẽt. 1.de homicid. & cap. 1. qui clerici, vel vouent. & hanc ſententiã tenet ipſemet Panorm.licet videatur ſibi cõtrarius in c.de Diacono n.9.qui cler.vel vouentes, & c.porrò n.1. de cler. pugn. in duello Felyn.in cap.inter cætera, col.5.verſ.aduerte quia hæc, de reſcript. Calderin. Cardin. & Præpoſ. in d. cap. de Diacono, Cardin. in Clem. ſi furioſus, q. 31. de homicid. Gonzal. à Villadiego in tractat. de irregula. c. de percuſſore, col. 1. Steſ. Auſr. ad Capel. Tholo. deciſ. 207. Angel. ver. homicidium 5.§.5. Tabiena verbo irregularitas 3.nu. 27. §.vigeſimoſexto ante finem, Sotus lib. 5. de Iuſt. & iure q.2.art.1.concl.3. Nauar.in manu. cap. 27. n.207. Couar.in Clem.ſi furioſus part.3. in princi. relect.nu.9. Henriquez lib.14. cap.8. §. 4. in fine, Sebaſt. Med. part. 2. tit. 9. quæſt. 34. & Coſmus Philiarcus de offic. Sacerdo. part. 1. lib. 4. cap. 11. Tolet. lib. 1. cap. 27. §. mutilans verſ. ſecundo, & hæc ſententia mihi placet.

SVMMARIVM.

1 *Membrum dicitur illud, quod habet ſuum proprium, & peculiarem actum ab alijs diſtinctum.*

2 *Cartilago auris, non eſt membrum.*

3 *Digitus, non eſt membrum.*

4 *Mammilla, eſt membrum.*

Quod nam dicatur membrum ad effectum, vt illud mutilantes intus Eccleſiam, non gaudeant ipſius immunitate?

RESOLVTIO LXVII.

INter cæteros caſus exceptuatos in Bulla Gregorij XIV. vnus eſt cõtra ;patrãtes homicidia, & membrũ mutilantes intus Eccleſiã; Propter quod fuit dubitatum, quod nam dicatur membrum ad hunc effectum, & reſolutiuè reſpondendo, dico ſecundum Fely.in cap. ego, col. 2. de iure iur. & in cap. cum illorum de ſententia excom. quem referunt, & ſequuntur Angel. verb. homicidium 5. nu. 7. Nauar. in manuali cap. 27. num. 206.verſ.ſecundo dico, Couar.in Clem. ſi furioſus parte 3. in principio, nu. 8. de homicidio, & alios multos refert Iacob.de Graff.lib.2.deciſ.cap. 26.nu.4. Coſmus Philiar. de officio Sacerdot. parte prima, lib.4.cap. 11. Gregor. de Valen. tom. 4. diſput. 7. q. 19. parte 3. §. 4. & Henriquez, lib. 14. cap. 8. §. primo. quod illa pars corporis propriè dicitur membrum, quæ habet
1 ſuum proprium, ac peculiarem actum ab alijs diſtinctum, vt ſunt manus ad palpandum, pedes ad ambulandum, oculi ad videndum, aures ad audiendum, nares ad odorandum, lingua ad loquendum, & hoc ipſum inſinuat Apoſtolus primo ad Corinth. 12. dicens membra corporis non habere eundem actum, & dat exemplum in oculo, & pede; & idem habetur ad Rom. 12. vt doctè, & latè tradit Salon in 2. 2. S.Thom. q. 52. art. primo controuerſia 4. ex quo infert auriculam, ideſt cartilaginem illam propriè au-
2 rem, non eſſe, nec membrum, cum neceſſaria non ſit auditui, ſed eſt potius tutela, & ornamentum auris, ex Nauar.in manuali, c.27.nu.223.verſ. ſeptimo infertur, Couar. in Clement. ſi furioſus

part.

par.3.initio releƈt.num.8.de homicid. Henriquez
lib.14.c.8.§.j.& ſi Maiol.lib.j.c.25.n.5.de irregul.
contrarium inſinuet,cuius opinio vera eſſe poteſt
quando in pęnam culpæ abſciſſa, vel perforata
eſſet; vt fatentur Nau. & Henriq. vbi ſupra; tunc
enim tamquam infames ſunt cenſendi irregula-
3 res; Infertur ſecundo loco, digitum non eſſe mẽ-
brum, & propterea conſtitutio prædicta non pro
cedit in mutilante illud, Bart. in l. non ſunt liberi
ff. de ſtat. homin. quam doctrinam ſemper DD.
ſequuti ſunt,& magnificarunt,vt dicit Auguſt.ad
Angel. de Maleſ. in verb. membrum prædictum
num.9. Cagn. in l.imperium num.218.de iuriſd.
omn.iud.Ioan.Anton.de Nigr.fol.253.& fol.161.
Farin.de pęn.& delict.q.19.nu.25. Clar.in pract.
crimin.§.fin.q.6.Couar.in repet. clem.ſi furioſus
poſt nu.8.de homic.qui in verb.tertio refert hanc
eſſe communem opinionem, & propterea infert,
quod ſi ſtatutum,prout erat iſtud,puniat aſcindẽ-
tem membrum,non habet locum in abſcindente
digitum aliquem, Vitalin. de Maleſ.in rubr.quid
ſit accuſatio nu.58. ſubdens ita de facto fuiſſe de-
terminatum,Rub.conſ.83.& ratio eſt, quia ſtatu-
ta debent proprie, & ſtrictè intelligi, l. quidquid
adſtringendæ ff.de verb.oblig. & ſic tenet Bart.in
conſ.202.incip.numquid digitus,l.idem ff.de ędil.
edict.vbi Iuris Conſ.ponit diſcrimen inter digitũ,
& membrum per particulam (vel) diſiunctiuam,
tamquam diuerſam,Sayr.de legitimatione cap.9.
nu. 7. qui ait hanc opinionem veriorem eſſe in
puncto iuris,& de his patet malè ſenſiſſe Couarr.
in clem. ſi furioſus par.3.nu.8.de homic. quam
ſequitur Henriq.lib.14.c.8.§.3. & Sayr. lib.7.c.5.
4 nu.18.volens mammillam fœminæ non eſſe mẽ-
brum, & conſequenter non contraxiſſe irregula-
ritatem dictam mammillam abſcindentem,quod
mihi non placet,nam ſecũdum Bal.in l.data ope-
ra num.75.C. qui accuſ.non poſſ.quælibet mam-
milla in fœmina habet per ſe officium diſtinctũ,
ſicut quilibet oculus,aut quælibet auris.

SVMMARIVM.

1 *Ex veroſimili voluntate teſtatoris fit extẽſio de per-*
ſona ad perſonam.
2 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.*
3 *Caſus priuationis,dicitur caſus mortis.*
4 *Tutor datus in caſu mortis, cenſetur datus in caſu*
remotionis.

Nùm vocatus ad adminiſtrationem Capellæ in caſu mortis alterius Adminiſtratoris, cenſetur vocatus in caſu quo ille talis ſe excuſauerit à dicta adminiſtratione?

RESOLVTIO LXVIII.

VIdebatur reſpondendum negatiuè, cum
adminiſtratio ſit onus, argu.text.in l.tria
onera ff.de excuſ. tut. atq; in ea fit ſtricta
interpetratio,l. ꝙ ſi nepotes ff.de teſt.tut.§.fi.inſt.
qui tut.dar.poſſ.& in ſpecie poſt multos, quos al-
legauit Cardin.Mant.de coniect.vlt.volunt.lib.4.
tit.2.nu.9.& iterum lib.11.tit.13.nu.4.

Sed licet diſpoſitio concepta in vno caſu, ad
alium omiſſum ſimilem extẽdatur,tamen requi-
ritur vt eundem effectum habeat,l.fi.in fi. ff.mãd.
& tradit Bar.in l.Gallus §.& quid ſi tantum nu.3.
verſ. primo caſu, aut caſus omiſſus ff. de liber. &
& poſth.quem ibi DD.ſequuntur.

Fallit tamen hoc,ſecundum Bal.ibi col.2.quan
do diſpoſitio facta fuit in vno caſu,in quo fit dicta
interpretatio, tunc.n.non extẽditur ad alium ca-
ſum,eundem effectum importantem,allegat tex.
in c.ſuſceptum de reſcript.in ſextò,vbi mandatũ,
vt conferatur beneficiũ in caſu quo vacat per reſi
gnationem, nõ extenditur ad caſum in quo vacat
per mortem:Sic dicamus,quod tutor datus in ca-
ſu,quo vxor ſe maritauerit,non erit datus in caſu
quo vxor mortua eſt,ſed hic caſus,vt omiſſus re-
maneret in diſpoſitione iuris.

Sic enim dicimus, quod in tutela non fit extẽ-
ſio de perſona ad perſonam, & ne dum in tutela,
ſed in omni caſu regulariter, vt per Aret.ibi quẽ
multi Doctores ſequuntur.

Innumeri,nihilominus alij tenuerunt quod ex
veroſimili mente teſtatoris fiat etiam extenſio de
1 perſona ad perſonam, inter quos eſt Ang.in d.§.
& quid ſi tãtum col.3.verſ.fallit etiam,& ibi Hy-
ſpanus Garſias nu.86.Crot.nu.27. Iaſ.in l.Titius
§.Lutius nu.7.ff.de lib.& poſth. & conſ.115.nu.4.
& alij quos refert,& probat Molin. de primogen.
Hyſpan.lib.1.c.4. num.25. quibus addo Crauett.
conſ.115.nu.7.Mantua.conſ.22.nu.72.lib.1.Mar-
zar. conſ.4.pag.28. & 31. conſ.5.pag.47. conſ.6.
pag.55.Cęphal.conſ.252.nu.21.lib.2.

Et tamen ijdem Scribentes dum tenent hanc
opinionem reſpondendo ad text. in l. ſi quis ita §.
pen.ff.de teſtam. tutel. quam pro ſe allegat Aret.
ad probandum quod non fiat extenſio de perſo-
na ad perſonam,dicunt quod ille tex.non eſt tra-
hendus in conſequentiam, quia ſolum in tutela
erit intelligendus.

Supradictis tamen non obſtantibus, contra-
rium conſului; nempe quod ſupradictus Ad-
miniſtrator nominatus in caſu mortis alterius,
2 cenſeatur quoque nominatus in caſu remotionis;
& motus ſui ex eo,quod in iure caſus mortis,de-
poſitionis, vel remotionis idem ſonant; adeo
quod Officialis remotus ab officio, dicitur mor-
tuus,ad tex.in l.j.in fi.C.de Maium.lib.12. vt ibi.
& numeratorum corpus extinctũ iniuriæ autho-
re mouendum dicitur,Notarius Principis non po
terat eſſe diſcuſſor,ſiue perſequutor,& ſi contra-
fecerat,erat priuatus ab illo officio Primicerij, &
in eius loco alius creatus,nam erat ſtatutus nume
rus propinquiorum,& in caſu mortis alicuius de-
corabatur illa dignitate,quam ſemper retinebant
3 etiam in ſenectute, & tantũ caſus priuationis di-
citur caſus mortis, quia alius eligebatur;ſequitur
glo fi.in verb.corpus, Ioa. de Plat. ibi in Apoſtill.
& And.de Barul.in d.l.1.nu.4.in vltim.notab. &
infert argumentum Andr.de Iſern.in c.1.§.ſed &
res nu.7.per quos fiat inueſtitura,quod Iudex re-
cuſatus habetur pro mortuo.

Item facit ꝙ quando Prælatus ſuccedit in locũ
alte-

alterius Prælati, vel renunciantis, vel tranſlati in
aliam Eccleſiam, non ſuccedit viuo, ſed mortuo,
tex.in c.in apibus §.ecce 7.q.1. Cardinal.in clem.
fin.nu.13.de procurat. Remoueri igitur ab officio
idem eſt, ac mori, gloſ.in clem.1.in verb. mori, vt
lit.pend.& gloſ.in c.ſi cui verb.moriatur de præb.
in ſexto, Iaſ.in l.nulla C.de procurat.Gabr.com-
mun.opin.lib.2.tit.de Procur.concl.3.nu.4. Caſ-
ſador.dec.2.num.2.de appell.Auphrer.ad Capell.
Tholoſan.deciſ.265.Rot.Rom.in nouis dec.376.
Mandoſ.ſuper reg. Cancell. de veriſimili notitia
q.7.nu.13.Aſin.in l.4.§.ſed tunc nu.59.ff.de relig.
& ſumpt.funer. qui omnes dicunt, quod manda-
tum Procuratoris, ita expirat morte Epiſcopi,
clem.præſenti de off.Ordin.Ioa.Bapt.Valenzuela
Regens conſ.60. nu.32. quemadmodum Remo-
tione, Translatione, vel Renunciatione, cum pa-
ria ſint, quod officium, ſiue adminiſtratio finiatur
morte, vel remotione ab adminiſtratione; & in
ſpecie quod caſus mortis includat caſũ remotionis,
docet Vinc.de Ann.alleg.92.n.3.vbi refert ita iu-
dicatum, ſequitur D.Fab.de Ann. conſ.14. nu.8.
& ſeq.& conſ.82.num.18.19.& 20.lib.1.& in ter-
4 minis tutor datus in caſu mortis, cẽſetur datus in
caſu remotionis, determinat & contrarijs reſpõ-
dẽdo Surd.dec.205.nu.9.vſq; ad fi.quæ concluſio
confirmatur, nam benè mors ciuilis æquiparatur
naturali, & verbum (Mors) etiam in ciuili verifi-
catur, l.actione §.publicatione ff. pro ſocio, l. 1. §.
vltimo ff.de bon.proſcript. & poſt alios Riminal.
Iun.conſ.415.Menoch. conſ.227. nu.45. Decian.
reſponſ.86.nu.39.lib.3.& reſponſ.81.num.1.2. &
10.lib.5.Honded.conſ.62.nu.35. lib.1. Maſcar.de
probat.concl.1373.

Et quod excuſatio ab adminiſtratione Capellæ operetur eundem effectum mortis naturalis, patet, quia in vtroq; eſt par ratio prouidendi filię de tutore, dixit Surd.dec.205.ſub n.13. vbi ait paria ſunt non extare tutorem per mortem, vel ob remotionem, Rolan.conſ.87.num.2.vol.2.Socc.Iu.conſ.43.nu.3.vol.3. Rimin.Iun. conſ.259. nu.11. Viui.dec.34.nu.10.& 43.& in ijs in quibus conſideratur effectus, non refert quod fiat ex æquipollentibus, l.multa ff. de cond. & demonſt. l. mater vbi Dec.in 2.notab.C.de inſtitut. & ſubſtit. Aſin. de execut.c.23.nu.5.

SVMMARIVM.

1 *In exigendis decimis, attẽdenda eſt loci conſuetudo.*

2 *Quæſitũ reſoluitur affirmatiuè ſtante conſuetudine.*

3 *Decimæ de iure ſpectant ad Rectorem Eccleſiæ, intra cuius fines terræ ſunt poſitæ, ſecluſa conſuetudine contraria.*

Nùm Rector poſſit exigere decimas à ſuis Parochianis, qui ſeminauerant in territorio alterius Rectoris?

RESOLVTIO LXIX.

INdubitata eſt iuris concluſio, Decimas ſpectare ad miniſtros Dei, & Sacerdotes, cap.ad audientiam de cler.non reſid.clem.vnic.eod. tit.c.cũ contingat de decim.& vtrobiq; Abb.& ab his iure ſuo exigi poſſe, tamquam omni iure Diuino, & Humano debitas, dicit Dec. in c.1. nu.4. de reſcript.c.Eccleſiæ antiquitas 13.q.1. cap.quicunque voluerit 8.q.1.cap.veniens vbi Abb.de reſcript.& ex ijs decimis viuunt Miniſtri Dei, cuius eſt terra, omniſq; eius plenitudo, c. tua nobis de decim. Hoſt. in ſumma eod. tit. §. 7. in princ.

1 In exigendis prædictis decimis, dicit eſſe attendendam loci cõſuetudinem, tex.in c.in aliquibus de decim. quæ eſt optima legum interpres, l. ſi de interpetratione ff.de legib. c.cum ſint, & ibi glo.& c.ad Apoſtolicæ de decim. Atq; adeo in quacumq; diſpoſitione locum habet, c.licet ex ſuſcepto, verſ.conſuetum de for. comp. vnde in caſibus à lege non deciſis, vim legis habet, l.de quibus ff.de legib.

2 Et propterea dico, bonum habere ius Rectorem S. Bartholomęi in exigendis decimis à ſuis Parochianis, qui ſeminauerunt in territorio terræ Montisfortis, non obſtante petitione illius Parochi Rectoris, intra cuius fines prædia ſunt poſita, cum adſit probabilis cõſuetudo pro ipſo Rectore S.Bartholomęi.

3 Nec obſtat quod decimæ de iure ſpectant ad Rectorem Eccleſiæ, intra cuius fines terræ ſunt poſitæ, ſecundum opinionem gloſ.Hoſt. & Abb. in cap.cum homines de decim. quia illud procedit ſecluſa conſuetudine, non autem ſi adeſſet conſuetudo in contrarium, tunc illi ſtandum eſſet, vt in Rot.Rom.teſtatur Card.Put.dec.154. lib.j.In qua exactione decimarum, quod ſufficiat probare conſuetudinem decem annorum, tenet Abb.in c.cum contingat col.fi.de decim. ac deciſum dicit Put.cit.dec.154.

Vlterius, decima debetur Miniſtris, ac Paſtoribus Eccleſiæ; Tum ob Parochianorum gubernationem, tum etiam ob animarum curam cap. 1. §. his itaq; c.Eccleſias 13.q.1. cap.decimæ, & cap. decimarum 6.q.1. c. ex his 12.q.1. Sed nulli dubium eſt, quod decima perſonalis debetur Eccleſiæ, in qua quis conciones audit, & Sacramentorum ſit adminiſtratio, c.ad Apoſtolicæ, c. cum ſint, & c.Paſtoralis de decim.

SVMMARIVM.

1 *Abſens cauſa ſtudij lucratur fructus, & diſtributiones, quæ in fine anni diſtribuuntur, & maſſa groſſa nuncupantur.*

2 *Abſens cauſa ſtudij nõ lucratur diſtributiones, quæ dietim diſtribuuntur.*

3 *Quando præbenda eſt tennis, & ferè omnes fructus conſiſtunt in diſtributionibus, abſens cauſa ſtudij lucratur etiam diſtributiones, dempta tertia parte.*

Abſens cauſa ſtudij, nùm poſſit percipere diſtributiones?

RESOLVTIO LXX.

DOminicus Marrocchus Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Bipetran. abſens à ſua Eccleſia, & Romæ commorans cauſa

ſtudij

ſtudij de licentia Illuſtriſſimorum Dominorum
Cardinalium Sacr.Congreg.Triden.interpretum
ſub die 19.Ianuar.1612.& confirmata à Reueren
diſſimo eius Epiſcopo, non ſolum lucrari debet
1 omnes fructus,& prouentus eccleſiaſticos præbē-
dæ 20.ſcut. quam obtinet, per notata in c.de cæ-
tero,c.ad audientiam,c.tuæ, & c.relatum de cler.
non reſid. ſed etiam percipere debet omnes fru-
ctus, ac diſtributiones Canonicatus, quas perci-
piunt præſentes,cap.licet de præb.c.fi.de magiſtr.
cum non dicatur abeſſe, ſed videatur reſidere, &
vacare vtilitati vniuerſalis Eccleſiæ, Bar.in l.quę-
ſitū in princ.ff.de leg.3.Bal.in l.qui ſub prætextu
C.de ſacroſ.eccl.

Et licet nō deberet lucrari diſtributiones quo-
2 tidianas,quæ dietim diſtribuuntur, vt in d.c.licet,
non tñ prohibetur percipere diſtributiones, ſeu
alia bona,quæ in dicta Eccleſia in fine anni diſtri-
buuntur, quæ conſiſtunt in Vino,Oleo,Frumen-
to,Ordeo,leguminibus,& certa pecuniarum ſum
ma, cum non ſint propriæ diſtributiones, vt ſunt
illæ,quæ actu diſtribuūtur,ſed potius *maſſa groſſa*
dicitur,& impropriè diſtributiones appellātur, &
ideo debentur etiam abſentibus priuilegiatis, ex
quo in iſtis ꝓcedunt iura loquētia de priuilegiatis
ipſis enim debētur diſtributiones, iuxt.extrau.g.
Ioa.XXII.incip.Cū nōnullæ Eccleſiaſticę perſonę
§.præterea de præben.gloſ.fi.in c.vnico de cler.nō
reſid.Abb.in d.c.licet nu.8.Cald.conſ.21.de præb.
Pariſ.conſ.32.nu.51.vol.4.& in proprijs terminis
Felyn.conſ.18. num.6. verſ.modo iſtis præmiſſis,
DD.de Rot. in vna Salamantina Canonicatus de
præben.& ita intelligit Caputaq.deciſ.29.par.2.&
tangit Monet.in tract.de diſtribution.quotid.p.1.
q.10.nu.24.& latè comprobat Stephan.Quarant.
in ſua Summ.Bullar.in verb.reſidentia,verſ.quod
autem,& ibi addit.omnino videnda.

Sed in caſu noſtro res caret difficultate,ex quo
præbenda 20.ſcut. eſt valdè tenuis, & ferè omnes
3 fructus Canonicatus in iſtis diſtributionibus cō-
ſiſtunt;vnde dato quod iſtæ dicerentur diſtribu-
tiones quotidianę,adhuc etiam prædictus Domi-
nicus deberet eas lucrari,dempta tantum tertia
parte, cum excedat ſummam ſeptuagintaquinq;
& vltra ſcutorum;ita dicta iura diſponunt, & ſæ-
pius Sacra Congreg.declarauit,vt refert Add.D.
Proſp.de Auguſtin.ad dictam Summam Bullarij.

Nam ſi iſtas diſtributiones non lucraretur,eius
priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu,
imò eſſet ei damnoſum,nihilq; prodeſſet ei,quod
eſt incōueniens,ad tex.in c. ſi Papa de priuil.in 6.
cum vulg.Rebuff.in prax.de differ. inter priuil.&
reſcript. num. 11. quare cum diſtributiones ſint
pingues, præbenda verò tenuis, vt in caſu noſtro,
ne ſtudium negligatur dempta tertia parte, quod
ſupereſt applicādum erit ſtudenti, vt tenuit Cald.
conſ.1.de cler.non reſid.Innoc.in c.licet de præb.
& in terminis declarauit prædicta Sac.Congr.

Quod verò maior pars fructuum conſiſtat in
huiuſmodi diſtributionibus, probatur ex partitis
extractis ex libris Capituli, vt in publico inſtru-
mento,quæ dantur,& faciunt fidem contra Capi-
tulum,Rot.Diuerſ.dec.391.nu.6.par.1.

Nec ſunt attendenda onera, quæ ex illis dedu-
cuntur per ipſos Canonicos,quia cum ſint incer-
ta, & variabilia, ideo non computantur in valo-
rem,Rot.Diuerſ.dec.5.nu.3. & ſeq. par.2. & facit
tex.in vna Pampilon.congruarū 29.Ianuar.1590.
coram Ill.Peruſino,& in vna Pampilon.congruæ
22.Octobris 1594.coram Ill.Card.Mellino: Ita
etiam ſummam dictarū diſtributionum minuere
non debent, Put.dec.202. lib.3. & facit dictum in
vna Papien. Prioratus S.Michaelis de Caloſio 6.
Iunij 1607.coram Ill.Card.Lancellotto.

Vltra quod etiam ſi deducerentur, adhuc ferè
omnes fructus conſiſterent in iſtis diſtributioni-
bus,in quibus conſiſtit maior pars, ad reg. l.cum
in diuerſis ff.de relig. & ſumpt.ſune. & eo magis
huiuſmodi diſtributiones dicto Dominico ve-
niunt concedendæ, cum alias tenerentur Capi-
tulum,& Prælatus ei neceſſaria ſubminiſtrare, vt
in cap.fi.de magiſtr.quod procederet etiam ſi ha-
beret aliūde alimenta, cum agatur de fructibus,
& diſtributionibus ad eum ſpectantibus cauſa
ſtudij, quo caſu ei alimenta indiſtinctè debentur,
vt fuit dictum in vna Salamant. cenſurarum 28.
Nouembr.1594.coram bon.mem.Card.Seraph.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio eſt nomen ambiguum,& ſumitur aliquan-
do pro remiſſione iniuriæ,& cautionis,alijſq; mo-
dis,prout in corpore reſolutionis.*

Quibus modis verbum remiſsio ſumatur in iure?

RESOLVTIO LXXI.

DEueniendo itaq; ad hanc remiſſionis de-
linquentium materiam, gradum faciam
ab eius nominis explicatione: Cum igi-
1 tur verbum (remiſſio) ſit nomen ambiguum, &
multas contineat ſub ſe ſignificationes, exponam
nomen ipſum; Primò igitur ſumitur pro remiſ-
ſione iniuriarum,de qua loquitur glo.in §.fi.inſt.
de iniur.glo.in l.ſi autem in verſ. iniuriam remit-
tere ff. de pact. Bart. in l.1.§. & ſi vnicus in 1.col.
nu.3.ff.de iniur.Bal.& Iaſ.in l.1.in 3.col. nu.14. ff.
de pact.idē Iaſ.& cæteri omnes in l. ſi tibi §. quæ-
dam in princ.ff.eod. & in l.generaliter C. de inſt.
& ſubſtit.& in l.pactū curatoris,vbi Bal.in princ.
C.de Pact. Aliquando, & ſecundo accipitur pro
remiſſione cautionis ab vſufructuario pręſtanda,
de qua loquitur text. in l.1.C.de vſufr. Bart. in l.
vxori in princ.ff.de vſufr.leg.Abb.in c.cum con-
ſtat in 1.notab.de pignor.Aliquando,& tertiò,ſu-
mitur pro remiſſione penſionis rei locatæ,de qua
loquitur tex.in l.licet, & in l.excepto C. locati, &
in l.ſi merces §.vis maior ff. eod. Bart.in l.1.§.1.ff.
de migrando;Abb.& Anto.de Butr. in c.propter
ſterilitatem in 2.col.nu.18.de locat. Couar. in ſuo
tract.pract.quæſt.c.30. Aliquando,& quartò,ſu-
mitur pro debiti remiſſione, de qua loquitur tex.
in l.1.C.de non numer.pec.l.præſes C.de trāſact.
l.Imperatores ff.de pact. Iaſ. in l.pactum curato-
ris C.eod.in princ. Aliquando,& quintò pro pi-
gnoris remiſſione,de qua loquitur text.in l.ſicut,
vbi

vbi Bar.ff.quib.mod.pign. vel hypot.diſſol. Ali-
quando,& ſextò, pro peccatorum remiſſione, de
qua eſt tex.in c.1. vbi Arch.5.diſt. Abb.& cæteri
omnes in c,omnis vtriuſq; ſexus, de pęnit. & re-
miſſ.Fely.in ſuo tract.de Indulg.& remiſſ.nu.15.
Syl.in Summa in verb.remiſſio peccatorum q.8.
Aliquando,& ſeptimò, pro remiſſione noui ope-
ris nunciatione,de qua eſt tex.in terminis in l.j.ff.
de remiſſ.Bar,in l.j.in 2.col.n.7.ff.de nou.op.nũc,
& in l.ait prætor,vbi Bal.in 2.not.eo.tit.Aliquãdo
& octauo,pro delicti remiſſione, de qua loquitur
tex.in l.1.§.Diuus,vbi Bal.ff.ad Sylla. Clar.lib.5.
ſentent.q.37.Aliquando,& nono,pro cautelarum
remiſſione à legatario præſtanda,de qua loquitur
tex.in l.2.vbi Bal.C.vt in poſſeſſione legatorum,
Bar.in l.nemo poteſt in 3.col.num.17.ff.de leg.1,
glo.in l.1.in verſ.caueat remiſſio C.commun.de-
legat. Aliquando,& decimo pro inſinuationis re-
miſſione,tex.in l.Modeſtinus ff.de leg.3. Bal.in
l.ſancimus in 3.notab.C.de donat.Iaſo.in l.nemo
poteſt in 2.col.num.6.ff.de leg.1. ad idem probat
glo.in §.aliud in verb.remiſſio inſinuationis,Inſt.
eod.tit.Clar.lib.5.ſentent.§.donatio q.13.in prin.
Aliquando, & vndecimo, pro hypothecæ remiſ-
ſione,de qua loquitur text.in l.ſicut ff. quib.mod,
pig.vel hypot.ſol. Bart.in l.hypothecas C. de re-
remiſſ.pig. Aliquando,& duodecimo,pro delin-
quentium remiſſione Iudici cõpetenti faciẽda;&
quia hæc eſt noſtra materia,libẽter eã proſequar,

SVMMARIVM.

1 *Iudex delicti debet petere remiſſionem,*
2 *Requiritur ad remiſſionem, quod conſtet fuiſſe com-
miſſum delictum in territorio requirentis.*
*Item quod reus non ſit vagabundus, nec per Iudi-
cem detinentem condemnatus.*
3 *Inquiſitus de hæreſi.vbiq; puniri poteſt,nec in dicto
crimine locum habet remiſſio.*

Quæ requirantur, vt remiſsio delinquen-tis fieri poſsit?

RESOLVTIO LXXII.

SEcundo principaliter quæro, quæ ad huius
remiſſionis validitatem requirantur; & re-
ſpondetur quod multa de neceſſitate requi-
runtur. Primò requiritur, vt Iudex delicti petat
1 hanc remiſſionẽ,vt probat tex.in §.ſi verò cõpre-
hẽſor in auth.vt nulli Iudicum col.9.tex.in clem,
fi.& ibi glo.in verb.de mora de re iud. & tex.in
c.1.de raptor.Couar.pract.quæſt.n.4.c.11. & n.5.
c.3.Diaz pract.crim.Canon.c.8.9.& 10.Boſſ. in
tit.de for.comp.num.46.Guid.Pap.dec.202.in
princ.Clar.lib.5.ſent.§.fi.q.36.in fi.Epiſc.Minor.
in ſua prax,epiſcop.in verſ. reorum remiſſio in
princ.& ſi hæc remiſſio non petitur à Iudice deli-
cti,non tenetur Iudex detinens reũ,illum remit-
tere, Bart.Bal. & omnes in l.1.C.vbi de crim.agi
oportet,Abb.in c.vlt.col.8.de for.comp.Fely.in
c.ex tenore col.6.num.17.de for.comp. Tamen
Iudex retinens,poteſt reum remittere,etiam ſi nõ
petatur ex quadam vrbanitate ad Iudicem deli-
cti.Abb.Panorm.conſ.24.lib.1. & DD.loc.cit. &
ita intelligitur declaratio Sac.Congreg. Illuſtriſſ.
Cardinalium ſuper Cõc.Trid.138.vbi dicit Pre-
sbyter delinquens in Diœceſi, debet remitti ad
ſuum Epiſcopum,ſi in alio loco reperiatur.Secũ-
2 do requiritur,vt crimen conſtet fuiſſe cõmiſſum,
de quo agitur, in l.1.§.item illud ff. ad Senat.Cõſ.
Syll.Petr.Iac.in tit.de ſucceſſ.Regni Franciæ in
§. eſt & aliud, verſ. eſt notandum, Card.in clem.
paſtoralis in §.denique in verſ.vltimo,de ſent. &
re iud.Oldrad.conſ.133.in princ.Guid.Pap.deciſ.
Delph.202.Rot.Luc.dec.39. per tot. Requiritur
tertiò, quod cõſtet crimen fuiſſe in territorio Iu-
dicis requirentis commiſſum,l.1.vbi Bar.& Bald.
C.vbi de crim.agi opor.Couarr.pract.queſt.c.xj.
nu.3.& de iſto videlicet delicto,& in quo loco de-
lictum fuerit patratum Iudex requiſitus poteſt fa
cere informationem,antequam delinquẽs remit-
tatur, gloſ.in clem.paſtoralis in verb. remitteret,
de ſent,& re iud.& Guid.Pap.in allegat. dec.202.
in 2.requiſito, Vrſill.ad Affl. in dec.42.nu.4.in fi.
Sed hoc verum eſt, niſi Iudex requirens eidem
Iudici requiſito informationes ſuper delicto trã-
ſmiſerit,prout eſt conſuetũ in talibus fieri, Marſ.
in pract.crim.§.oportunè nu.37. Quarto requi-
ritur,quod delatus non ſit vagabundus, l.1.& ibi
Bart.iuncta gloſ.C.vbi de crim.agi oport.Abb.in
c.fi.col.8.verſ.ſed circa hoc quæro de for. comp.
Duen. reg.388.in 4.limit. Farin.in tit. de inquiſ.
concl.6.num.13.Couar.in tract.pract.quæſt.c.11.
poſt nu.6.Guid.Pap.in prælleg. dec.202.Fachin.
lib.9.controu.iuris c.15.per tot. Tartagl.in pract.
M.C.V.in tit. de ord.Iud.num.6. Foller. in pract.
crim.fol.88.nu.105.in verb.conquaxantur priui-
legia. Quinto requiritur, quod inquiſitus non
ſit per Iudicem retinentem condemnatus,ex quo
condemnatus non remittitur, vt originaliter ſcri-
pſit Salic.in l.2.§.fi.in 2.col.nu.6. ff. de accuſ. Bal.
in l.exequutorem C.de exequut.rei iud.Cyn.in
l.relegatur §.interdicere ff.de interd.& releg.facit
ad tex.in l.addictos C.de appell. Angel.in auth. ſi
reo criminis in princ. C.ad leg.Iul.de adulter.Ma
rian.Socc.in c.1.num.8.de raptor.Affl.in conſtit.
Regni in rub.41.n.12.Couar.loc.cit.nu.6.verſ.6.
Caſſan.in conſuet.Burgun.rub.12.nu.19. Gram.
vbi teſtatur de facti contingentia in dec.26.col.2.
& 6.nu.1.& ratio communiter redditur, quia re-
miſſio fit de condemnando, non de condemnato,
vt ait Epiſc.Minoren.in ſua prax.epiſcop.in verſ.
reorum remiſſio nu.4.Sexto requiritur,quod ip-
3 ſe delatus non ſit accuſatus de hæreſi, quia tunc
vbiq. pro tali crimine puniri poteſt,nec fieret re-
miſſio,Bar.in l.ſi dominiũ in 2.col.nu.3.ff.de furt.
Butrig.in l.Ariani in 3.not.C.de hęret.Clar.lib.5.
ſent.§.hæreſis n.18.verſ.ſocios tamen,Guid,Pap.
in ſupra alleg.dec.202.n.3.Carrer.in pract. crim.
in tit.de hæret.nu.68.Abb.ante alleg. in c. frater-
nitati in 2.col.nu.10.de hæret.Septimo,& vltimo,
quod non commiſerit crimen pęnes Iudicem,
apud quem detinetur, quia antequã remittatur,
debet fieri de tali crimine punitio,l.ſi cui §.fi. & l.
fin.ff.de accuſ.Bal.in l.1.C.vbi de crim. ag. opor.
Alex.in l.à Diuo pio §.ſententia num,27. ff. de re
iud.Fachin.lib.9.controu.iur.cap.25.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio eſt traditio rei facta ab vno Iudice, Iudici delicti territorij.*
2 *Iudex remittens reum Baroni, debet præfigere terminum intra quem expediat, & terminum infra quem reus debet ſe præſentare Iudici.*
3 *Remiſſio debet fieri ad proprium Iudicem, honeſtè, & abſque ignominia.*

Quid ſit remiſsio delinquentium?

RESOLVTIO LXXIII.

TErtiò quæro, quid ſit remiſſio delinquen-
tium? Reſp. quod eſt quædã rei traditio fa-
1 cta ab vno Iudice, Iudici territorij in quo
delictũ eſt cõmiſſũ, quæ diffinitio licet à nemine
tãgatur, tamen à me probatur, ex tex. in auth. qua
in prouincia C. vbi de crim. agi opor. ibi, illic etiã
iuri ſubiacent, ex tex. in l. ſi cui §. cum ſacrilegium
ff. de accuſ. ibi, quod reus in eam Prouinciam re-
mittatur, vbi ſacrilegium commiſit, & tex. in l. ſo-
let ff. de cuſtod. reor. ibi, cum perſecutoribus ad
ſe remittant, ex text. in l. 1. C. vbi de crim. agi
oport. ibi, extra ordinem coercent, vbi commiſ-
ſa, vel inchoata ſunt crimina; probatur etiam in
l. capitalium §. famoſos ff. de pœnis: ibi, famoſos la-
trones furca ſuſpendendos eſſe, vbi graſſati ſunt;
& melius in §. ſi verò comprehenſor in auth. de
defenſ. ciuit.

2 Sed nota quod in hac delinquentis traditione
multa interuenire debent, vt diximus in 2. q. & vl
tra illa, aduerte, quod in Regno Iudex remittens reũ
Baroni, vel alio Iudici, debet præfigere terminũ
infra quẽ expediat, ſub pœna auocationis cauſæ,
Iſer. in c. imperialem §. præterea col. 6. de prohib.
feud. alien. per Feder. Frec. de ſubſe. lib. 2. author.
11. fol. 26. & Ann. ſing. 270.

Secundò, debet ſtatuere terminum, infra quem
debet remiſſus comparere corã Iudice ad quem,
l. 2. §. ſi dubitetur, vbi Paul. de Caſt. de iudic. Barb.
in c. 1. de ord. cognit. Fely. in c. cum ſit Romana
col. 1. de appell. & Ann. d. ſing. 270.

3 Tertiò, vt talis remiſſus honeſtè, & non igno-
minioſè tradatur Iudici loci delicti, de Franch.
dec. 37. Couar. pract. quæſt. c. 11. num. 10. Arnon.
ſing. 36. & Officialis remittens delinquentem ad
proprium Iudicem cum ignominia, dicitur com
mittere vim publicam, Bart. in l. 1. ff. ad leg. Iu-
liam de vi publica.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio facienda eſt ad Iudicem delicti.*
2 *Si Iudex delicti agat ciuiliter, non eſt facienda remiſſio.*

An remiſſio ſit facienda ad locum delicti?

RESOLVTIO LXXIV.

QVartò principaliter quæro, an reus cap-
tus, & carceratus pro delicto alibi
commiſſo, debeat remitti ad locum
delicti, & ad Iudicem illius loci, vbi
deliquit? Reſpondetur, quod talis reus remitti
debet, & hoc per tex. in §. ſi quis verò comprehẽ-
ſorum in auth. vt nulli Iudicum, vbi tex. imponit
neceſſitatẽ Iudici, qui cœpit reum, vt ipſum remit-
tat ad Iudicem loci commiſſi delicti, vt ibi punia-
tur, vbi deliquit; ad quod etiam facit tex. in c. 1. de
rapto. quo in loco tex. videtur imponere Iudici, quod
eum nõ retineat, ſed remittat, & ad hoc facit tex.
in c. ſi ille 23. q. 4. qui dicit: Ibi vindicetur iniuria,
vbi plectibilis eſt orta præſumptio, & facit etiam
tex. in c. ſi peccauerit 2. q. 1. qui textus ait, vbi cõ-
tigit malũ, ibi puniatur: Item pro hac parte facit;
nam decet bonũ Iudicem expurgare Prouinciam
malis hominibus, l. congruit ff. de off. Præſid. Bar.
in l. quidã ff. ſi cert. pet. Bald. in l. 1. C. vt publ. lętit.
lib. 12. Quare cum propter delictum commiſſum
territorium ſuum, & eius Reſpublica offendatur,
omnino erit ad ipſum facienda remiſſio, vt cæ-
teri ipſum reum intuentes, abſtineant ſe à deli-
ctis, vt ait tex. in auth. vt Iudices ſine quoquo ſuf
fragio in §. ſi quis autem, gl. in l. 1. in verſ. metum
multorum ff. de iuſt. & iur. & pro hac parte facit
bonus text. in l. 1. ff. de muner. & honor. in verb.
vbi iniuſtitiam fecerit, illic quoque pœnas ſubeat;
idéq; dicit tex. in l. capitalium §. famoſos ff. de pœ-
nis, ibi, famoſos latrones vbi graſſati ſunt ſuſpen-
dendos eſſe: Item pro hac parte eſt tex. in §. conſi-
derantes, in auth. vt omnes obediant Iudici, ibi, vt
vnuſquiſque in qua prouincia deliquit, illic & iu-
ri ſubiaceat: eſt etiam text. in l. ſi cui §. idem Im-
perator, & l. fin. ff. de accuſat. gloſ. in cap. fi. de
for. comp. Vltimo pro hac parte faciunt iura om-
nia, quæ dicunt, quem ſortiri forum ratione deli-
cti; prout clarè patet in auth. qua in prouincia C.
vbi de crim. agi opor. & in l. 1. vbi DD. eod. tit. gl.
in l. hæres abſens in verſ. forum ſortiri ff. de iudic.
facit tex. in c. fi. & in c. poſtulaſti vbi Abb. & Ma-
rian. Socc. de for. comp.

Sed contra prædicta, quod talis reus nõ debeat
remitti ad locum delicti, facit text. in c. fi. de foro
cõp. quia tex. ſimpliciter vult, quod Iudex domi-
cilij poteſt punire reum de delictis vbiq; commiſ
ſis: Item pro hac parte facit ratio quinta, nam ra-
tione domicilij poteſt aliquis conueniri, ex con-
tractu vbiq; celebrato, l. hæres abſens §. apud La-
beonem ff. de iudic. c. fi. de for. comp. Ergo eodem
modo ratione delicti; Nam ſi eſſet facienda remiſ
ſio, fruſtra iura loquentia de domicilio eſſent fa-
cta, & hanc opinionem tenet gl. in l. 1. & 2. C. vbi
de crim. agi opor.

Quid ergo dicendum in hac quæſtione? Repe-
rio quod Ioa. Calder. hanc dubitationem exami-
nauit in repet. cap. 1. de rapt. & Petr. Anch. in c. po
ſtulaſti de for. comp. Abb. in c. fi. eod. tit. & in cõſ.
24. incip. Rodulfus ciuis, & Marſ. in ſua pract.
crim. in §. oportunè nu. 33. Tu autem ita diſtin-
1 guas, quod aut Iudex loci delicti non petit hanc
remiſſionem, & tunc illa non eſt neceſſario faciẽ-
da, & Iudex domicilij, qui vult cognoſcere, poteſt

licitè

Digitized by Google

licitè cognoſcere, & punire, vt habetur in l. 1. C. vbi de crim. agi oport. ſecundum vnum intellectum, quem ſequitur ibi Bart. Aut à Iudice de-
2 licti petitur fieri remiſſio, & tunc, aut agitur ciuiliter, & non tenetur remittere, ſecundum Ioa. Calder. in repet. cap. 1. in 2. col. de raptor. gloſ. in l. hæres abſens §. 1. ff. de iudic. Bart. in l. 3. ff. ſi quis in ius vocat. non ierit, Bal. in l. 2. in fi. C. vbi de crim. agi oport. Socc. reg. 336. in princ. Marſ. loc. cit. nu. 37. Si verò agitur criminaliter, tunc de neceſſitate remiſſio facienda eſt, vt teſtatur Cyn. & communiter DD. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi oport. Bar. in l. ſi cui ff. de accuſ. Io. And. in cap. 1. in §. contrahentes in 2. col. circa med. de for. comp. & de hoc caſu, an, & quando fieri debeat remiſſio rei capti, & carcerati pro delicto, vltra prædictos, vide Alex. in l. à Diuo Pio §. ſententiam per tot. ff. de re iud. Ang. in l. hæres abſens in §. 1. in 2. col. ff. de iudic. Blanc. in repet. l. fi. nu. 47. ff. de quæſt. Plaza in epith. delict. cap. 27. Grill. in tract. de pœnis omnifar. coitus nu. 27. Boſſ. in tit. de for. comp. nu. 120. Marian. Socc. in c. fi. col. 10. eod. tit. Bolog. conſ. 57. in 2. col. Corſet. in notabilibus ſuis in verb. remiſſio, Iacob. de Belui. in ſua pract. iudiciaria crim. ſub rubr. de ſuga reor. nu. 12.

SVMMARIVM.

1 *Contrectans rem furtiuam in aliquo loco, poteſt ibi puniri.*
2 *Non fit remiſſio in vndecim caſibus, de quibus in corpore reſolutionis.*

In quibus caſibus ceſſat remiſſio delinquentium?

RESOLVTIO LXXV.

QVintò quæro: In quibus caſibus ceſſat remiſſio delinquentium? Reſpondetur in multis. Primò, quando delinquẽs eſt
1 captus in alio loco, quam in eo, in quo furatus eſt, nam poteſt ratione nouæ contrectationis in alio loco puniri, Bar. in l. ſi dominium ff. de furt. Capy. dec. 104. Iacob. in l. ſi adducta C. de furt. Fulgoſ. conſ. 149. Caſſan. in conſuet. Burg. fol. 41. nu. 50. Bal. in conſ. 150. vol. 3. Marſ. conſ. 30. nu. 24. vol. 1. & in conſ. 136. nu. 15. vol. 2. Barb. in c. poſtulaſti n. 448. de for. comp. Clar. lib. 5. ſent. §. fi. q. 38. verſ. tu ſui nu. 16. fol. 365. vbi ponit hanc eſſe communem opinionem.

Secundò, ceſſat remiſſio quando Iudex præuenit in citatione reali, ſeu captura, & in cauſę cognitione, Petr. de Rauen. & Alber. in l. hæres abſens §. ſi qui tutela nu. 8. ff. de iudic. Iacob. de Beluiſ. in repet. cap. 1. §. contrahentes nu. 121. de for. comp. in ſextò, Anch. in c. poſtulaſti nu. 14. de for. comp. & in c. 2. nu. 8. de conſt. in ſextò.

Tertiò, ceſſat remiſſio in criminibus leuioribus, Cyn. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Capell. Tholoſ. dec. 319. gloſ. in c. fi. de for. comp. in verſ. ratione delicti, Boer. dec. 29. per tot. Vinc. de Franch. dec. 88. nu. 10.

Quartò, ceſſat in crimine læſæ Maieſtatis, Cõſt. Regn. incip. Statuimus, Tartagl. in ſua pract. Magnæ Cur. Vic. in tit. de ord. Iudiciorum c. 8. nu. 1. Gigas in ſuo tract. de crim. læſ. Maieſt. q. 8. nu. 6. Boſſ. in tit. de for. comp. nu. 88.

Quintò, ceſſat remiſſio in crimine falſę monetæ, Abb. in c. quanto in 2. col. n. 6. de iur. iur. Farin. in tract. de carcer. & carcerat. nu. 16.

Sextò, ceſſat in crimine clandeſtino, vt prob. in cap. Regni quod incip. Clandeſtinis, & ibi Niger fol. 6. Foller. pract. crim. fol. 13. nu. 2. Iaſ. in l. clam in 2. col. nu. 6. ff. de acquir. poſſ.

Septimò, ceſſat ſi delinquens ſit inquiſitus de delicto in ſtrata publica, vt ꝓbatur in prag. Regn.

Octauo, ceſſat in vagabundo, nam vbiq; poteſt conueniri, vt probat gloſ. communiter approbata in l. j. C. vbi de crim. agi opor. Duen. reg. 378. in 4. limit. Farin. in tit. de inquiſ. q. 1. nu. 13. Foll. pract. crim. fol. 97. num. 25. & propterea dicit Bart. in l. hæres abſens §. proinde ff. de iudic. vbi te inuenero ibi te iudicabo, quod re vera videtur loqui de vagabundo, Couar. in pract. quæſt. c. 11. nu. 6. Boer. dec. 29. nu. 6. Ant. de Butr. in c. fi. de for. comp. vbi Aret. & Felyn. Fachin. lib. 9. controu. iur. c. 15. per tot. Et quis dicatur vagabundus in hoc Regno, videas Prag. j. ſub rubr. de vagabun. de iure autem communi quis dicatur vagabundus, videas Bar. in l. 1. §. prætor ait nu. 24. ff. de damn. infect. & in l. eius §. j. in fi. ff. ad municip. Bal. in l. 1. in fi. C. vbi de crim. agi oport. Abb. in cap. 1. in 2. notab. de poſtul.

Nono, ceſſat in foro conſcientiæ, gloſ. in c. placuit, il primo 29. q. 1. Anchar. in repet. cap. poſtulaſti nu. 5. in 3. oppoſ. de for. comp. Abb. & Anan. in c. 1. col. 3. de rapt. & idem Abb. in c. vltimo nu. 6. in c. cum contingat nu. 29. & in c. ſi quis contra nu. 50. de for. comp. idem Abb. in c. quod autem de pœnit. & remiſſ. & in c. cum ab Eccleſiarum Prælatis col. 3. de off. Ord. Rom. ſingu. 459. Roch. Curtius in c. vltimo de cõſuet. fol. paruo 72. col. 2. & hanc opinionem fatetur eſſe communem, & tenet Couar. in pract. quæſt. c. 11. poſt n. 4. & ratio potiſſima eſt, quia in foro cõſcientię quis non ſortitur forũ ratione delicti, Syl. in ſumma in verſ. forus q. 6. in fi. Hoſt. in ſumm. tit. de pœn. & remiſ. §. cui confitendum, verſ. extra territorium, Monteſer. in ſua repet. cap. vt animarum §. ſtatum de conſtit. nu. 188. Iaſ. in l. extra territorium in 2. col. nu. 6. ff. de iuriſd. omn. iud.

Decimo, ceſſat quoties delinquens pro delicto reperitur contumax in Curia detinentis, Foll. in ſua pract. crim. fol. 134. nu. 5. Tartagl. in ſua pract. crim. in tit. de ord. Iudicior. c. 8. & ante eos Fely. in c. ſolitæ in 3. col. nu. 18. de maior. & obed.

Vndecimò, ceſſat in delictis, in quibus ciuiliter agitur, & non criminaliter, Cyn. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Capell. Tholoſ. deciſ. 319. in fi. Boer. dec. 29. poſt nu. 6. Corſet. in ſing. in verb. remiſſio in fi. Calder. in repet. cap. 1. nu. 18. de raptor. Bart. & DD. in l. hæres abſens §. ſi quis ff. de iudic. Abb. in repet. c. fi. in 6. col. in verſ. vltimo dicit. glo. de for. comp. licet illud fallat in certis caſibus, de quibus per eumdem Abb. in prælleg. c. fi. in 9. col. in verb. venio ad ſecundum.

Giaccar.

Giaccarus in add.ad Clar.in verb.remiſſio:& hác dicit eſſe communem idem Clar. lib.5.ſent.§.fin. q.38.n.23.in verſ.item quod ſol.131.Et ratio eſt, quoniam remiſſio fit ad locum delicti, vt ibi puniatur,& eius pęna tranſeat alijs in exemplum, quæ ratio ceſſat, vbi agitur ciuiliter, vt teſtatur Marſ.in ſua pract.crim.in §.oportunè nu.33.cir-med.Add.ad Guid. Pap. dec.202. Couar. vbi ſupra poſt num.17.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio ſecundum veriorem opinionem facienda eſt expenſis inquiſiti, & ſi non ſit ſoluendo, ſoluet actor,& tandem ipſa Curia,ſeu Iudex à quo.*
2 *Culpa carcerati non debet obeſſe ſuperiori.*

Cuius expenſis fiat delinquentium remiſſio ?

RESOLVTIO LXXVII.

QVæro ſextò,cuius expẽſis fieri debeat remiſſio delinquentis? In hac quæſtione ſunt tres Doctorum opiniones.Prima fuit diſtinguentium, quod aut remiſſio fit ad inſtantiam accuſatoris,& túc ipſius expenſis fieri debet,mouentur per tex.in l.fi. C. de erog. milit. annon. lib.11. l.quoniam C. de teſtib.c.mulieres de Iud.lib.6.Si verò non ad inſtantiam accuſatoris, ſed Iudicis ipſius inquiſiti, & tunc Iudex ſoluet eas,arg.text.in l.mulier in opus ff. de capt. & poſtl. reuer. & hanc opinionem tenuerunt Bal.in cap.1.§.ſi Iudex nu.1.de pac.tenen. Affl.in Conſt. Regn.Capitan.4.not.nu.6.in fi.idem Bal.& Salyc. in l.eos in fi.C.de appell.Iac.de Beluiſ.in pract.iudiciaria in verſ.remiſſio reorum n.13. circa med. Boer.dec.103.nu.5.& n.12.Capell.Thol.dec.100. vbi Auſrer.Vrſill.dec.61.in fi. Ioſeph. Lud.deciſ. Peruſ.74.nu.3.de Franch.dec.311.Guid.Pap.dec. 211.nu.3.Couar.pract.queſt.c.11.nu.7.Carau.rit. 135.poſt nu.13. quam opinionem ampliant procedere etiã in Epiſcopo petente ſibi remitti clericum à Iudice laico captum; Nam ſumptibus ipſius Epiſcopi petentis eſt facienda remiſſio, Bart. in l.generaliter col.3.nu.8.C.de epiſ. & cler. Menoch.de arb.iud.caſ.228.nu.8.& Rot.Peruſ.deciſ. 74.poſt nu.3. Quod tamen intelligas,vbi inquiſitus non eſt ſoluendo,ad notata per Panor.in cap. poſtulaſti in 3.col.circa med.de conſecr.eccleſ.Et huius opinionis ratio eſt, quoniam actus debent fieri expenſis eius, cuius gratia celebrantur, l.& ſi hæreditas §.quo autem ff.ad exhib.Bal.in l.cum ſæpe C.de erog.milit.annon.lib.11.Iaſ.in l.prætor ait §.his etiam num.10.ff.de eden. Boer. dec.130. Menoch.de arb.iud.caſ.2.cent.3.nu.5.

Secunda eſt opinio;remiſſionem faciẽdam eſſe expenſis Iudicis remittentis, cuius opinionis authores ſunt Ioa.Fab.in l.j.C.de off.Proconſ. Fulgoſ.in auth.qua in prouincia nu.5.C.vbi de crim. agi opor.Mari.Socc.in c.licet in 3.col.poſt nu.17. de for. comp. mouetur per tex.in l.1. C.de offic. Proconſ.vbi,& Ioa.Fab.licet ille tex.nihil dicat de hoc.

Tertia,& vltima opinio fuit Boer.dec.303.nu. 12.verſ.quid ſit dicendum,vbi tenet,q ipſe inquiſitus debet facere expenſas, & ſi ſoluendo non ſit,
1 ſoluat actor,quam opinionẽ ſequuti ſunt Boſſ.in tit.de for.cõp.n.74. Auſre.in add.ad Capel.Thol. dec.100.in fi.Marſ. in pract.crim.§.diligenter nu. 18.Carau.rit.135.poſt num.13.& idem Boer.in Conſuet.Bictur.in tit.de iuriſ.omn.iud.§.29.in fi. mouetur per tex.in l.lex Cornelia in fi.ff.ad ſylla. vbi informationes,& alia ſuffragia iuſtitiæ, expẽſis carcerati fieri debent,ſi culpabilis eſt, & ſoluẽdo,ſin autem expenſis accuſatoris,vel inſtigantis, & vltimo ipſius Curiæ; & pro hac opinione facit quia carceratus appellans, & petens ſe remitti ad Iudicem ad quem,debet expenſis ſui ipſius tranſmitti, & ſi non eſt ſoluendo, expenſis Iudicis à quo,vt dicit Bal.in l.generaliter §. his de præſenti nu.4.C.de reb.cred.Ioan.Fab.in l.minimè C.de appell.Alex.ad Bar.in l.iubemus C.de ſacroſ.eccl. Auſrer.ad Capel.Thol.d.dec.100.Carau.d.rit.135 poſt nu.14.& gloſ.in clem.quamuis iure expenſis de appell. & ante omnes hoc idem voluit Odofr. in l.1.C.de requir. reis, & iſtam opinionem puto
2 veriorem,quia culpa ipſius carcerati delinquẽtis, non debet ſuperiori obeſſe circa petitionẽ remiſſionis ipſius; Itẽ quia alteri per alterum,non debet iniqua cõditio inferri,l.nõ debet ff.de reg.iur.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*

An Romana Curia, alibi delinquentem remittere teneatur ?

RESOLVTIO LXXVIII.

1 QVęro, an Romana Curia,alibi delinquentem remittere teneatur? Negatiuè reſpondi ex Oldr. conſ.124. in fin. Innoc. in c.vt fama in 2.col.num.17.de ſent.excommun. Abb.in c.fi.poſt nu.8.de for.comp. Fely.in c.cum autem in 2.col.n.10.de accuſ. Couar.pract.quæſt. c.11.poſt nu.6.& lib.1.var.reſol.c.6.nu.4.Put.dec. 229.par.2.Ioſeph.Ludou.dec.36.nu.4.in fin.Clar. pract.crim.§.fi.q.38.fol.131.num.23.Boſſ.de for. comp.n.58.& ita teſtatur Mant.cõſ.17. vol.j.n.4.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio fit cum crimina ſunt grauiora.*
2 *Remiſſio non conceditur niſi cum agitur de criminis punitione.*

An in leuibus delictis, remiſſio locum habeat ?

RESOLVTIO LXXVIII.

QVæro, an in leuibus delictis habeat locum remiſſio? Negatiuè reſpondi, vt probat tex.in l.deſertorem in princ. ſumpto argumento

mento à contrario ſenſu ff. de re milit. facit etiam text. in §. ſi quis verò comprehenſor in auth. vt nulli Iudicum, Cald. in c. t. in fi. de rapt. Cyn. in auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi oport. Capell. Tholoſ. dec. 319. Couar. pract. quæſt. c. 11. nu. 8. Conrad. pract. crim. in fi. lim. . . . nu. 12. pag. 249. in 1. col. in tit. de inquiſ. Duen. reg. 378. in 3. limit. Clar. pract. crim. §. fi. q. 38. verſ. ſcias tamē, Collect. in c. fin. in fi. prin. de for. comp. Mar. Socc. in c. poſtulaſti in 2. col. nu. 13. eod. tit. & de communi DD. opinione teſtatur Aufrer. in addit. ad dec. 319. Capel. Thol. Abb. in c. fi. nu. 15. verſ. vltimo dicit gloſ. eod. tit. & Farin. de inquiſ. q. 7. n. 49.

1 Ratio eſt, quia remiſſio fit, cum grauiora ſunt crimina, Boſſ. de for. comp. num. 178. fol. 22. Foller. pract. crim. fol. 140. num. 12. Farin. loc. cit. num. 50.

2 Secunda ratio eſt, quia remiſſio non conceditur, niſi quoties agitur de criminis punitione, l. ſi cui §. fin. ff. de accuſ. auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. ſed in leuibus quis non punitur, Bonacoſ. lib. commun. opin. par. 1. in verſ. remiſſio pag. 146. col. 2. in princ.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſio aliquando fit à Iudice laico ad Eccleſiaſticum, aliquando vero è contra. item fit alijs Officialibus, prout in corpore reſponſionis.*

A quibus, & quibus fiat delinquentium remiſſio?

RESOLVTIO LXXIX.

QVæro à quibus, & quibus fiat remiſſio delin
quentium? Reſpondetur quod aliquan-
do fit per ſecularem Iudicem Eccleſia-
1 ſtico; cuius materia agitur in c. ſi Iudex
laicus de ſent. excom. & de hac nos alias dicemus, Secundo, fit p eccleſiaſticum Iudicem ſeculari, de cuius materia agitur in c. licet, & in c. cum ſit generale de for. comp. & de hac alias etiam vberius loquemur. Tertio, fit magiſtro militum pro delicto à milite patrato, de qua in l. magiſteria ff. de iuriſd. omn. iud. & latè de Franch. deciſ. 88. Quarto, fit Magno Admirato pro delictis maritimis, cuius materia agitur in c. vbi periculum, vbi gloſ. de elect. tractat Frezz. in tit. de officio Admirati maris in princ. de Franch. dec. 142. & 417. Bal. in tit. quæ ſint regalia verſ. armandæ, Luc. de Penn. in l. murileguli C. de murileg. lib. 12. Quinto, fit Collegio Medicorum, de qua per Afſl. dec. 42. Sexto, fit Superiori alicuius artis, cuius materia agitur in l. fin. C. de iuriſd. omn. iud. de Franch. deciſ. 176. Octauo, fit Iudici loci contractus, cuius materia eſt in c. j. §. contrahentes de for. comp. Nono, Rectori ſtudij, de qua in authent. habita C. ne filius pro patre.

S V M M A R I V M.

1 *Cogitur Iudex domicilij, vel originis remittere delinquētem ad Iudicem delicti quod procedit etiam poſt latam ſententiam.*

2 *Limitatur, quando Iudex domicilij, ſeu originis, non requiſitus præuenit in captura.*

Ad remittendum delinquentem, an Iudex cogi poſsit?

RESOLVTIO LXXX.

QVæro an Iudex detinens cogi poſſit ad remit
tendum delinquentem? Affirmatiuè re-
ſpondetur, nam poteſt Iudex loci delicti
1 requirere Iudicem domicilij, vel origi-
nis, vt capiat delinquentem, ad hoc vt ſibi remittat, tex. eſt in §. ſi quis cōprehenſor in auth. vt nulli iud. & in l. ſolent ff. de cuſt. reor. Mari. Socc. in c. poſtulaſti, verſ. quoad tertium, & Fely. poſt alios in in c. fi. de for. comp. Bar. in l. j. in princ. C. vbi de crim. agi oport. & in l. ſi cui §. fin. ff. de accuſ. & eſt cōis DD. ſententia, de qua per Boſſ. in tit. de foro comp. nu. 49. vbi ēt dicit quod cogitur Iudex cui ſcribitur hoc facere, & vbi non vult, ſuperior coget, Cępoll. cōſ. crim. 58. nu. j. verſ. primū eſt, an de iure cōi, Curt. Iun. in l. hæres abſens §. j. nu. 5. ff. de iudic. & Clar. pract. crim. §. fi. q. 38. verſ. eſt autem.

Amplia, vt cogi poſſit ēt poſt latam ſententiā, ad hoc vt exequutio fiat per Iudicem loci delicti, Alex. in l. à Diuo Pio §. ſentētiam col. 4. verſ. & ſic erit concluſio ff. de re iud. Bald. in l. fi. ff. de Senat. Dec. in c. quæ in eccleſiarū de conſt. Brun. conſ. 2. col. 10. & ſeq. & Boſſ. loc. cit. nu. 49.

Limita, concluſionem principalem non proce-
2 dere, vbi Iudex domicilij, ſeu originis non requiſitus præuenerit in captura, quia tunc ratione preuentionis non poteſt cogi à Iudice loci delicti, vt remittat, Alberi. in l. hæres abſēs §. ſi quis tutelam nu. 8. ff. de iudic. Anchar. in c. poſtulaſti nu. 14. de for. comp. Caſtr. in l. à Diuo Pio §. ſententiam ff. de re iud. Socc. reg. 335. in 4. fall. Nonius conſ. 90. nu. 5. Gomez var. reſol. tom. 3. cap. t. tit. de delict. nu. 87. Couar. pract. quæſt. c. 11. nu. 6. Clar. loc. cit. & Farin. de inquiſ. q. 7. nu. 49.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſio ad locum delicti, fit ad exemplum aliorum.*

2 *Quando agitur ciuiliter, non habet locum remiſſio.*

3 *Quando pro crimine dicatur agi ciuiliter, remiſſiuè.*

An remiſſio locum habeat quoties pro delicto nō criminaliter, ſed ciuiliter agitur.

RESOLVTIO LXXXI.

QVæro, an remiſſio locum habeat, vbi pro delicto non criminaliter, ſed ciuiliter agitur? Reſpondetur negatiuè, prout in ſimili idem tenuiſſe Calder. in cap. 1. in 2. col. num. 3. de raptor. teſtatur Cyn. in authen. qua in prouincia poſt nu. 6. in fi. C. vbi de crim. agi oport. Bar. in l. ſi cui in fi. ff. de accuſ. Bal. in l. ſi exequutorem in 2. notab. C. de exequut. rei iud. Caſtr. in l. ſi ego in princ. ff. ſi certum petatur,

Colle-

Collect. in c. poſtulaſti in fi. de for. comp. Oldr.
conſ.224.Cepoll.conſ.59. in fi. Auguſt. de Arim.
in add.ad Ang.de maleſ. in verb. & ibi, Caputaq.
col.8.in c.tu adde, Abb. in c.fin. num.15. de foro
comp. Couar.pract. quæſt. c.11.poſt nu.7. Marſ.
in ſua pract. §. diligenter poſt num. 33. in princ.
Giaccar.in ſua collect.commun.opin. in verb.re-
miſſio, Iodoch.in pract.crim.fol.177.in verb. ho-
micidium puniat, Boſſ.de for. comp. nu.57. Foll.
pract.crim.fol.112.in princ.

Amplia hanc concluſionem dupliciter ſiue
delictum ſit leue, ſiue graue, Capell. Tholoſan.
dec.319.Guid.Pap.dec.202.Franc.Marc.dec.313.
par.2.poſt Alex.conſ.415.nu.3.volu.2. Dec.conſ.
217.num.4.vol.1. Burſ.conſ.23. eod.volu. & hæc
eſt communis opinio, ſecūdum Clar.pract. crim.
fol.131.nu.22.verſ.item in q.38.

Amplia ſecundò, etiam in ciuilibus tantum,
quia in cauſis ciuilibus nō habet locum remiſſio,
Bart.& DD.in l.hæres abſens ff.de iud. Socc. reg.
336. & 514.Couarr.pract.quæſt.c.10.Iaffred.dec.
12.& Baiar.ad Clar.q.38.nu.74.

Duæ tamen aſſignari poſſunt rationes pro cō-
1 cluſione principali. Prima, quia remiſſio ad locū
delicti, fit in exemplum aliorum, argum.text.in
§. ſi quis verò comprehenſor in auth. vt nulli iu-
dic. quæ ratio ceſſat in delicto ciuiliter intentato,
& hanc rationem putat etiam veram, Abb. in
c.fi.num.15.de for.comp.Fely.in c. cum ſit gene-
rale nu.22.eod.tit.Socc.d.reg.336.Duen.reg.368.
lim.5.Marſ.pract.crim.§.attingam nu.14.

Secunda eſt ratio, quia quando ciuiliter agitur
2 pro crimine, non poteſt procedi ad reum punien-
dum, vt teſtatur Clar.pract.crim.§.fi.q.37.nu.19.
& in q.38.nu.23. Iodoch.pract.crim.c.91.nu.13.
Ann.alleg.71.num.5.vol.1. & Corſet.in ſing.in
verb.remiſſio.

Quando autem dicatur pro crimine agi ciuili-
3 ter, vide latè Bar.in l.licitatio §.quod illicitè ff. de
public. & in l. ait prætor ff. de ſepulcr.viol. Bald.
conſ.192.col.penul.vol.3.Et in quibus caſibus po
teſt pro crimine agi ciuiliter, & criminaliter, vide
glo.in §.in ſumma Inſt. de l.Aquil. & in l. damus
C.ad l.Cornel.de falſ.

SVMMARIVM.

1 *Raptor poteſt puniri vbi reperitur.*
2 *De raptu debet conſtare ad hoc vt raptor vbiq; puniri poſſit, nec ſufficit quod de raptu imputetur.*

An in crimine raptus locum habeat remiſsio?

RESOLVTIO LXXXII.

QVæro, an in crimine raptus locum habeat
remiſſio? Reſp. negatiuè, quia raptor,
vbi reperitur puniri poterit, etiam quod
1 ibidem raptum non commiſerit, nec domicilium
cōtraxerit, aut originē inde trahat, ita probare vi
detur tex.in l.vnica in fi.prin.ibi ſiue fori præſcri-
ptione C.de rapt.virg. & ibi hoc expreſſè per illū
tex.tenet Bal.nu.8.dicens, quod raptor tamquam
vagabundus non habet priuilegium fori; quam
ſententiam tenuerūt Caſſan.in conſuet. Burgun.
in tit.g.deſ.addunt ve rub.12.§.vnito fol.304.col.
3.nu.11.Socc.reg.87.in 3.fall. Nouell. reg.220. &
178.Duen.reg.378.lim.6.Boſſ.de for.comp.f.166
nu.12. Foller.pract.crim.in verb.audiantur excu
ſatores nu.36.Pro qua ſententia facit tex. in l.rap
tores C.de epiſ.& cler.cuius explicationem ponit
Conrad.pract.crim.tit.de inquiſ.ſub nu. 22.lim.4
fol.252.

Amplia hanc ſententiam, vt in tantum verum
2 ſit: raptorem vbiq; puniri poſſe, vt procedat etiā
ſi haberet priuilegium, vt non poſſet conueniri
niſi ſub certo Iudice; ita expreſſè tenuit glo.in d.l.
vnica, in verb.ſine fori præſumptione, & ibi Ang.
nu.3.Salyc.nu.10.C.de rapt.virg. Fulgoſ.in l.ra-
ptores nu.5. C.de epiſ.& cler. Aret.in §.ſanè in fi.
Inſtit.de raptor.Farin.de inquiſ.q.6.poſt nu.8.

Limita demum, tunc locum habere, ſi conſtet
illum raptorem eſſe, ſecus ſi ſolum imputetur, ſeu
pendeat proceſſus, vt dicimus in Aſſaſſino, Alex.
conſ.166.vol.6.Pariſ.conſ.166.col.4.vol.1. Gabr.
conſ.170.nu.26.& lib.6.com.opin.concl.1.nu.28.
Gram.vot.11.nu.4.& vot.34.col.fi. & Farin.loco
cit.poſt num.10.

SVMMARIVM.

1 *Non petenti remiſſionem, non fit remiſſio?*
2 *Clericus remitti debet abſque requiſitione.*

An vt remiſsio delinquentis fiat, requiratur, vt Iudex delicti petat remiſsionem?

RESOLVTIO LXXXIII.

QVæro, an vt remiſſio delinquentis fiat, re-
quiratur, vt Iudex delicti petat remiſſio-
nem. Reſp. affirmatiuè, quia non pe-
1 tenti, non fit remiſſio, dicit text. in §. ſi quis verò
comprehēſor, auth. vt nulli Iud.Bar.Bal. & alij in
l.1.C.vbi de crim.agi oport.Anan. & Abb. in c.1.
nu.8.de raptor.& ibid.Ant.de Butr.in 2.notab. &
ſeq. Io.Cald.in repet.cap.fin.eod.tit. Abb.in c.fi.
col.8.& ibid.Fely.col.4.de for.comp.Boſſ.eod.tit.
nu.46.Guid.Pap.dec.202. nu.2. verſ.6. & in add.
lit.B. Couar.pract.quæſt. c.11.num.4. verſ.20. &
n.5.verſ.3.Diaz pract.crim.canonica c.8.9. & 10.
Aufrer.ad deciſ.Capel.Tholoſ.319. Gram.deciſ.
26.nu.8.de Franch.dec.98.n.5. & hanc eſſe cōem
ſententiam, dicit Cyn.in d.auth.qua in Prouincia
in 2.col.nu.10.Clar.pract.crim.q.38.verſ.eſt aūt,
Farin.de inquiſit.q.7.nu.38.lim.6.& ita iudicaſſe
Senat.Delphin. teſtatur Franc.Marc.dec.83. p.2.
poſt Alberi.in l.ſi cui §.fi.ff.de accuſ.& in l. ſolent
ff.de cuſt.reor.vbi teſtatur ſic terminatū fuiſſe per
D.Franc.de Zoilis, qui in Monte Peſulano diſpu
tauit hanc quæſtionem; Cuius ſententiæ commu
nis, ea mihi ratio videtur, cum Iudex agere debet
ad petitionem, l.4.§.prætor ff.de damn.infe.l.ſi ex
teſtamento ff.de excep.rei iud.l.fi.C.de fid.libert.

Limita nunc hanc communem ſententiam
quatuor modis. Primò, quia Iudex poteſt remit-
tere reum, etiam ſi non petatur, ex vrbanitate

Panor.conſ.24.vol.1.'Alex.conſ.324.volu.1.Dec. conſ.317.nu.140.Foll.pract.crim. nu.25. fol.247. & Fely.in d.c.fi.nu.10.de for. comp.

Limita ſecundo, vt non teneatur Iudex remittere reum, etiam Iudice delicti petente, quotieſcũq; per ſententiam ipſum reũ Iudex, qui præuenit condẽnauerit, Bal.in l.exequutorem nu.27.in fi.C.de exequt.rei iud.Salyc.in l.1.C.vbi de crim.agi oport.Anan.in c.1.nu.8.de raptor.Mari.Socc. in cap.1.de for.comp.Affl.in Conſt.Regni rub.41. nu.12.Couar.loc.cit.nu.6.verſ.6.Ratio eſt,quia remiſſio fit de condemnando,& non condemnato,Salyc.in l.ſi cui §.fi.ff.de accuſ. & Gram.deciſ. 26.nu.5. & ibi Audit. Petra in addit.

Limita tertiò in clerico,qui remitti debet abſq; requiſitione,probat tex.in c.vt famæ, & ibi Abb. in 3.not.de ſent.excom.& Fely.in d.c.fi.nu.18.de for.comp.Carau.rit.301.nu.6. Scalion.rit.46.n.8. facit tex. in §. illud palam in auth. vt clerici apud proprios Epiſcopos.

Limita quarto, facta præuentione in caſibus, vbi locus eſt præuentioni, Alberi.in l.hæres abſẽs §.ſi quis tutelam nu.8.ff.de Iudic.Iacob.de Beluiſ. in repet.c.1.§.contrahentes nu.121. de for.comp. in ſextò,Anchar.in c.poſtulaſti nu.14.de for.cõp. in ſextò,Couar.loc.cit.nu.48.Fely.in c.fi. de foro comp.Alex.in l.à Diuo Pio §.ſentẽtia col.4.verſ. ſic erit ſententia ff.de re iud. & ante omnes Inno. in c.ex ore in 2.col.nu.13.de re iud.

SVMMARIVM.

1 *Vagabundi delinquentes, non remittuntur, quod limitatur multis modis.*

2 *Propriè vagabundus eſt ille qui remitti non debet, & talis eſt qui per mundum vagatur, nec habet certum domicilium in quo habitet.*

An vagabundus delinquens, ſit remittendus ad locum delicti?

RESOLVTIO LXXXIV.

1 AD propoſitum quęſitũ an vagabundus ſit remittẽdus ad locũ delicti.Reſp.negatiuè,quia vbiq; locorũ puniri poteſt de delicto vbicũq; commiſſo, ita probat tex.cum glo.in l.1.C.vbi de crim.agi oport.per quam glo.dicit Bar.in l.hęres abſens §.proinde nu.4. ff. de iudic. quod multi ribaldi ſuſpenduntur in Ciuitatibus, & Caſtris vbi inueniuntur, cum non habeant alicubi forum, & dictam gloſ.ſequuti ſunt Curt.Iun. in d.§. proindè nu.10.Cald.in c.1.de raptor. Guid. Pap. deciſ. 202.nu.1.glo.& DD.in l.1. C.vbi quis de curiali, vel coart.& in l.hæres abſens in verb.debemus ff. de iudic.Alberi.de Roſ. in tract.de ſtatut. pag. 4. q.80.in princ.Innoc.& alij in c.fi. de eo qui mittitur in poſſeſſ Cępoll.conſ.crim.58.num.23.Ploe. conſ.133.nu.14. vol.1. Hyppol.conſ.86. nu.13. & & conſ.121.num.14.Fulgoſ.conſ.149.Boſſ.de for. comp.num.70.Iodoch.pract.crim.c.33.num.9.& ſeq. Diaz pract.crimin.canon. c.9. in fi. Conrad. pract.crim.in tit.de inquiſ.num.27.in fin.Couar. pract.quæſt.cap.11.num.7.Clar.pract.crim.q.93. verſ.cæterum, & inter Deciſionarios Grammat. dec.26.num.9.Ioſeph.Ludou.dec.16. nu. 19.Lud. à Pegue.dec.3.num.10.& hanc eſſe communem DD.ſententiã teſtatur Decia.in tract.crim.tom.j. lib.4.c.5.nu.3.Audit.Petra ad Gram.dec.26.n.12.

Limita primo, hanc communem opinionem non procedere,quando vagabundus, forſan ſatiſdare voluerit de ſtando iuri in loco ſui domicilij, tunc enim debet eo remitti, nec poteſt per Iudicem capientem puniri, Cirill.in ſumma crim. tit. vbi de crim.ag.opor.Bellam.conſ.11.col.1.Ruin. conſ.18.num.3.vol.4.Prob.ad Ioan.Monach.in c.inquiſitores num.5. de hæret. in ſextò, Nouell. reg. 220. in 6. fall. licet hanc limitationem non admittat Farin.de inquiſ.q.6.num.13.

Limita ſecundo, vbi territoria eſſent diſtincta, & ſub diuerſis Principibus nõ recognoſcentibus ſuperiorem; nam tunc vagabundus non poterit puniri per Iudicem, in cuius territorio delictum non commiſit,ita Fulgoſ.d.conſ.149.Decia.vbi ſupra nu.8.& Farin.loc.cit.nu.13.

Limita tertio,vbi Iudex loci delicti peteret vagabundum captum ad ſe remitti, tunc non poterit puniri per Iudicem capiẽtem, ſed ad Iudicem loci delicti remitti debet,Card.& Innoc.in c.1.de raptor.Anto.de Butr.& Abb.in c.fi.de for.comp. Vital.de inquiſ.& earum forma n.65. Mari.Soce. in c.poſtulaſti nu.15.de for.comp.Conrad.pract. crim.in tit.de inquiſ.num.12. ampliat.3.Couarr. pract.quęſt.c.11.nu.6. licet contrarium tenuerint Duen.reg.378.in 4.limit. & Nouell.reg.220. in prima fallen.

Limita quarto in eo,qui non eſt propriè vagabundus,ſed quaſi vagabundus. Propriè enim va-
2 gabundus dicitur ille,qui per mundum vagatur,
nec habet certum domicilium, in quo habitet, Bar.poſt glo.in l.4.§.prætor num.24. ff.de damn. infect.glo.in l.eius qui ff.ad municip.Abb.in c.fi. num.13.de for.comp. Marſ.conſ.86. num.13. & Cępoll.conſ.58.num.23.

SVMMARIVM.

1 *Fur non remittitur,nam per nouam rei furtiuæ contrectationem,naſcitur actio furti,ſecundum opinionem Bartoli.*

2 *Communior opinio eſt quod fur debeat remitti ad locum delicti.*

An fur remittendus ſit ad locum delicti?

RESOLVTIO LXXXV.

QVęro,an fur ſit remittendus ad locum delicti. Reſp.in hac quæſtione duas eſſe DD.principales opiniones;quarum prima fuit Bar.in l.ſi dominium nu.2. ff.de furt. qui dicit furem non eſſe remittendum, ſed poſſe puniri à Iudice capiente, quam Bart. opinionem ſequuti ſunt Bald. in l.1. colum.6. C. de confeſſis, & in cap. 1. §. ſi furtum de pace iure firmanda, Angel. de malefic. in verbo, &

veſtem

veſtem cæleſtem verſ. quid ſi fur num.6. Fulgoſ conſ. 149. col. 2. num. 3. Bal. conſ. 150. vol. 5. Hyppol.conſ.30.num.24. volu.1. & in conſ.136. nu.15.vol.2. Ludou.conſ.61.nu.5. Paul.de Caſtr. conſ.457.Plot.conſ.crim. Diuerſ.conſ.133. num. 11. volu.1. in magnis; inter deciſionarios Franc. Mar.dec.176.in 2.par. Boer.dec.218. num.1. inter Practichiſtas Foller.pract.crim. in verſ. audiantur excuſatores nu.24.Conrad. pract.crim. in tit.de inquiſ.num.22. in 3.limit. Duen. reg. 378. lim.5.Nouell.regul. 220. in 2.fallen. Florian.in l.ſi aducta C.de furtis, Alber.de Roſ.in l. ſi ſuſceperit §. fi. ff. de iudic. & in l.fi. C. vbi in rem actio. & hanc Bart. opinionem, dicunt communem, & in practica obſeruari, teſtatur Affl.in §.in iure in 3.notab.num.6.de pac.iur.firm. Viui.lib.1. com. opin.in verb.Iudex in fi.nu.11.Maria.Socc.in c.1. de raptor.Caſſan.in conſuet. Burgun.ſ.44. nu.15. Clar.multos alios allegans pract. crim.§. fi. q.38. verſ. tu ſcis num. 16. poſt Couar. lib.2.var. reſol. c.20.nu.15.& Ann.ſing.438.

1 Ratio huius opinionis Bartoli ea eſt,quia per nouam rei contrectationem naſcitur actio furti, Anan.in c.fi. in 6.col.& ſeq.de furtis, Capyc. dec. 104.in princ.Farin.loc.cit.nu.6.lim.4.

Hanc tamen Bartoli ſententiam,limitat dupliciter Iacob. in l. ſi abducta C. de fure. & multas alias limitationes ponit Ang.& ibi Auguſt. de Arim.in verſ.veſtem cæleſtem,& vltra iſtas limitationes tu ipſe limita; vbi fur non fecit reſidentiam per ſpatium vnius diei,Boer.dec.48.Capyc. d.deciſ.104.Baiar.ad Clar. q.38. nu.42. Gramat. dec.27.nu.8. Limita ſecundò,vbi fur non portaret rem furatam, ſed pretium, quia hoc caſu pretium non ſuccedit loco rei, ita Martin.de Carrat. conſ.61.nu.4.& 5.vol.1.Menoch.conſ.71. nu.5.& 6.vol.1.Riminal.Iun.conſ.164.nu.20.vol.2.An autem hæc opinio procedat,vbi rem furatam incognito vendiderit, vide Bern. de Plot. conſ.133. nu.45.fol.167.inter.conſ.crim.diuerſ.lib.1.

Secunda fuit opinio contraria Bar. & hanc te-
2 nuerunt Fulgoſ. conſ.149.colum.2.Bal.conſ.471. vol.3.Ang.de Vbald.inter conſ.crim.diuerſ.conſ. 31.nu.18.in fi.vol.2. Rimin.conſ.7.num.12. vol.1. Cepoll. qui & concordantes adducit conſ.crim. 58.nu.26.& ſeq.Alex. de Imol.conſ. crim. diuerſ. 71.nu.6.& 18.vol.2. Bertran. conſ. 347. num.10. vol.2.& conſ.29.vol.1.Boſſ.tit.de furt.n.18. Marſ. in l.fi.nu.212.ff.de iuriſd.omn. iud. Couar. pract. quæſt.c.11.nu.9. & variar.reſol.lib.2. c.20. nu.15. ad fi.Clar.pract.crim.q.38.verſ.tu ſcis ad fi.Conrad.in pract.crim.tit.de furib. cap. 22. Pract. Papien. in forma inquiſitionis, verb. contrectando ad fi. & hanc ſecundam opinionem eſſe communem,& in practica ſeruari dicit Mant.apophtegm.103.incip.ex ducentis poſterioribus,& ita eſſe tenendam,dicit Farin.de inquiſ.q.7.poſt n.7. vbi etiam dicit reum eſſe dimittendum in priſtinam libertatem,vt tenet etiam Boer.dec.218.Fachin.lib.9.contr.iur.c.19.

SVMMARIVM.

1 *Verior opinio eſt quod ad remiſſionem faciendam, præcedere debeat criminis cognitio.*

2 *Iudex ſecularis qui remittere debet clericum, non poteſt cognoſcere de delicto clerici.*

3 *In remiſſione hæretici facienda, non prærequiritur cauſæ cognitio facienda per Iudicem laicum.*

An vt fiat remiſſio, ſit neceſſaria criminis cognitio ſummaria?

RESOLVTIO LXXXVI.

1 QVæro, an vt remiſſio fiat ad locum delicti ſit neceſſaria criminis cognitio ſummaria? Reſpondetur affirmatiuè gloſſ. in clem. paſtoralis in verſ.de mora de ſent.& re iud.Bar.& Bal.in l.1.num.2. C.vbi de crim.agi opor.& in l.fi.nu.13.ff.de publ. & in l.ſi cui §.fin.in fi.ff.de accuſ.Oldr.conſ.124.Alex.cõſ. 25.col.2.num.3.vol.3.Dec.conſ.346.num.7.vol.2. Mant.conſ.17.volu.1.Burſ.conſ.49.eod.vol. Menoch.conſ.557.nu.5.vol.4.Corn.conſ.26.in 2.col. & Mand.conſ.32.nu.3.vol.1.Aret.in c.fi. col.vlt. n.20.& ibid.Fely.nu.10.de for.comp.& obſeruari in praxi, teſtatur Marſ. pract.crim.§. opportunè num.32.Guid.Papa dec.202.in 4.requiſito, Boer. deciſ.29. Franc.Marc.deciſ.82.& latè (more ſuo) Couar.pract.quæſt.c.xj.nu.5.Gamm.in deciſ.Luſitan.363.

Contra tamen hanc opinionem ſunt qui obſtant per multa media; Primò, quod cum Iudex remittens,ſit merus exequutor, non cognoſcit de cauſa,l.& ſi non cognitio C.de diuerſis reſcript. l. ſi vt proponis C.de exeq.rei iudic.Bar.in l.à Diuo Pio §.ſi ſuper rebus in princ.ff.eod.& tex.in c.nouit de appell.

Secundò,obſtat text.in c.ſi iudex laicus de ſent. excom.in ſextò, vbi Iudex requiſitus,vt remittat delinquentem,non cognoſcit ſi deliquerit,vel nè.

Tertiò,quia præſumptio eſt pro Iudice petente remiſſionem, c. in præſentia in princ. de renunc. c.ſicut de ſent.& re iud.Bar.in l.Herennius §. Caia ff.de euict.& Iaſ.in l.pacta nouiſſima in 2.col.in princ.C.de pact.

Quartò, quod cum per remiſſionem petitam, Iudex remittens declaretur incõpetens,auth.qua in prouincia C.vbi de crim. agi opor. Non iure cognoſcit de re,in qua eſt incõpetens,l.j.C.ſi à nõ competente Iudice,c.ea quę fiunt de reg.iur.in 6.

Quintò,obſtat tex.in c.at ſi clerici de iudic. vbi Iudex ſecularis non poteſt cognoſcere de delicto clerici detenti per ipſum,vbi notum ſit illum eſſe clericum,& cognoſcens puniretur,Bar.in l.eos §. ſuper his C.de appell.Oliua ad Rit.Cur.Archiep. Neap.38.nu.3.Imò hoc caſu incurreret in excommunicationẽ,niſi hoc fecerit incidenter,Nau.in manual.c.27.nu. 70.

His tamen non obſtantibus,non eſt recedendũ à prima opinione,cum illa ſit cõis, vt per Kirch. lib.comm.opin.cent.2.opin.47.& pro ea eſt gloſ. cõiter recepta in clem.paſtoralis in verſ. de mora de ſent.& re iud.quã approbat Ang.in l.1. C. vbi cauſæ ſtatus nu. 10. vbi dicit quod Iudex petitus, ſẽper debet cognoſcere,an reus ſit culpabilis,nec paſſim ſequi debet iniuſtos appetitus requirẽtiũ. Pro qua cõmuni opinione duæ offerri poſſunt

rationes. Prima, quia vbi poteſt eſſe tertij præiudicium, adhibenda eſt cauſę cognitio, l. ne quidquã §. vbi decrêtũm ff. de off. Proconſ. Bar. in l. Iudices in 2. not. C. de iudic. Aret. in §. 1. nu. 3. Inſtit. de act. facit tex. in l. in omnibus ff. de reg. iur.

Secunda ratio eſt, nè aliquis innocens infamia noíetur, Bal. in l. 1. in fin. ff. de iud. Cald. in rep. c. de illis in 3. col. nu. 17. de raptor. Ioan. Andr. in c. Romana §. contrahentes de for. comp. in ſextò, facit ad hoc tex. in l. abſentem in 1. reſponſ. ff. de pęnis, ſed hæc cognitio criminis à quo fieri debeat, vide Abb. in c. vlt. n. 6. de for. comp. Iaſ. in l. magiſtratibus colu. 2. nu. 5. ff. de iuriſd. omn. iud. Caſſan. in conſuetud. Burgund. rubr. 12. num. 6. Guid. Pap. dec. 106.

Opinio principalis limitatur dupliciter. Primò,
2 in remiſſione quæ fit per Iudicem ſecularem Iudici eccleſiaſtico; nam non poteſt Iudex ſecularis cognoſcere de delicto commiſſo per clericum, c. at ſi clerici, vbi DD. de iudic. Bal. in l. eos §. ſuper his C. de appell. Oliua ad Rit. Cur. Archiepiſ. Neap. c. 38. nu. 33. & Nau. c. 27. nu. 70. in manual.

3 Secũdo limitatur in remiſſione, quæ fit per eccleſiaſticum ſeculari, vt cum remittit Hęreticum, tex. in cap. inquiſitioni §. prohibemus de hæret. in ſextò, Bart. in l. Diuus ff. de cuſt. reor. Iaſo. in l. magiſtratibus ff. de iuriſ. omn. iud. & Boer. dec. 90.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſio facienda eſt cum fida cuſtodia.*
2 *Remiſſio facienda eſt abſque ignominia, nam alias remittens vim publicam dicitur committere.*
3 *Remiſſio dicitur fieri cum ignominia, quando fieret cum mitra, tubis, & catena.*

Quomodo fieri debet remiſſio delinquẽtis?

R E S O L V T I O LXXXVII.

1 QVæro, quomodo debet fieri remiſſio delinquentis? Reſp. in hoc eſſe obſeruanda duo; Primum, quod fiat cum fida cuſtodia .ſ. cum ſeruientibus, vel cum catena in manibus, vel collo, Bald. in l. eos §. ſuper his C. de appell. Salyc. in d. l. 2. num. 14. Iacob. in l. quoties nu. 8. C. de iudic. Ang. in §. 1. in auth. de defenſ. ciuit. Paris in tract. de ſynd. in verſ. remiſſio, Couar. pract. q. c. 33. nu. 5. Hypp. in l. de vnoquoq; nu. 108. ff. de quæſt.

Limita tamẽ in clerico inquiſito de leui delicto, nã tunc ſine ſeruiẽtibus remitteretur ad eccleſiaſticũ Iudicem, Carau. rit. 235. poſt nu. 7. Aufrer. ad deciſ. Capell. Thol. 273. & in clem. j. q. 2. nu. 22. de off. Ord. Boer. dec. 303. circa fin. Cępoll. conſ. 11. nu. 17. & Bellon. conſ. 47. nu. 12. Practica verò remittendi clericum eſt, ꝙ vbi Iudex eccleſiaſticus non eſt in loco Iudicis remittentis, capiat fideiuſſores idoneos, qui promittãt talem clericum aſſignare, & præſentare coram eo, & demum conſtituat aliquem procuratorem ad recipiendũ carceratũ, & Iudex ſecularis cõſignet ipſũ dicto procuratori, dimiſſo procurationis mãdato pęnes acta, ita Carau. rit. 235. nu. 7. Boſſ. tit. de for. comp. n. 30. Guliel. Bened. in c. Raynutius in verſ. & vxorem nomine Adelaſiam dec. 2. n. 147. verſ. promiſſa de teſtam.

2 Alterum, quod obſeruari debet in hac remiſſione eſt, ſcilicet quod fiat abſq; ignominia, Bar. in l. Iulia ff. ad leg. Iul. de vi publ. Bald. in l. fi. ff. de cuſtod. reor. Gemin. in c. 1. §. contrahentes col. 2. n. 3. de for. comp. Couar. pract. quæſt. c. 10. n. 12. Arno. Solilo. 76. de Franch. dec. 37. & Carau. loc. ci. Foll. pract. crimin. in verb. audiantur excuſatores poſt nu. 43. Hinc eſt, quod Officialis qui remittit delinquentem cum ignominia; dicitur cõmittere vim publicam, tex. eſt vbi Bart. in l. iulia ff. ad leg. Iul. de vi publ. Bal. in auth. ſi verò col. 3. nu. 6. C. de bonis authorit. Iudic. poſſ. Iaſ. in l. falſo in 2. not. C. ſi contra ius, vel vtilit. publ. Hyppol. Bonacoſ. lib. comm. opin. verſ. remiſſio, Gabr. Rom. de crim. concluſ. 27. n. 30. vbi etiam dicit, quod Officialis tenetur remittere delinquentem aſſociatum, allegat tex. in §. ſi verò, auth. vt nulli Iud. Mari. Socc. in c. poſtulaſti, verſ. ad ſextum de for. comp. & de tali remiſſione ſic ignominioſè facta poteſt in Curia puniri, Domin. de S. Gemin. in c. ſi Iudex laicus §. fi. de ſent. excom. in ſextò, & ratio eſt; nã verecundiam inferre pro delicto eſt pęna, c. cum dilectus de accuſ. Archid. in cap. pęnitet in verſ. oportet de pęnit. diſt. 1. Bellug. in Spec. Princ. in tit. de Præpoſ. grau. §. videamus nu. 11. vſque ad fi. fol. 4. Bald. in auth. ſi verò C. de bonis, auth. Iud. poſſ. Angel. in §. 1. in auth. de defenſ. ciuit. ad fi. & dicit Par. de Put. in tract. de Synd. in verb. remiſſio, quod quidã Regens Magnę Curię fuit priuatus officio pro eo quod cũ ignominia remiſerat clericũ ad ſuum Epiſcopum, vt referunt Carau. d. rit. 235. Boer. deciſ. 303. Clar. lib. 5. ſent. §. fi. q. 36 & per hoc reprobatur conſuetudo, quæ extabat in aliquibus Prouincijs, quod fiebat talis remiſſio cum irriſione, & pleiumq; cum mitra, & tubis ſonãtibus, vt teſtatur Ang. in l. Iulia ff. ad Iuliã de vi publ. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 29. n. 6. Clar. d. §. fi. q. 36. fol. 129. nu. 43.

Sed dubitari poterit, quando dicatur fieri cum
3 ignominia? Reſpondetur, quod vbi fieret modo prędicto, ſcilicet cum Mitra, vel tubis ſonantibus, vel cum catena in collo, quoties caſus non requireret hoc, tunc diceretur potius ob ignominiam, quam ob cuſtodiam, ita Carau. d. rit. 235.

S V M M A R I V M.

1 *Forus delicti præfertur foro originis.*
2 *Ratione delicti quis efficitur de foro iudicis, & non propriè ſubditus.*
3 *Quando delictum habet initium in loco originis, præfertur Iudex originis.*

An in materia remiſsionis, forus delicti ſit principalior alio foro?

R E S O L V T I O LXXXVIII.

QVæro, an in materia remiſſionis, forus delicti ſit principalior foro originis? Reſp. quod licet regulariter delictum cognoſcatur

per

per Iudices originis, delicti, & loci, in quo quis magis verſatur, l. 1. C. vbi de crim. agi oport. vbi omnes ſcribentes, cap. licet. cap. poſtulaſti, vbi Abb. de foro comp: cap. Oſius vbi Ant. de Butr. de elect. Ioan. Andr. in cap. cum nullus in fine de temp. ordinat. in 6. Marian. Socc. in cap. poſtulaſti in 3. col. in verſ. circa finem de foro comp. Iodoch. pract. crim. cap. 95. in fine & Couar. tract. pract. quæſt. cap. 10. poſt nu. 6.

Nihilominus forus delicti eſt principalior, ſecundum Ioan. Andr. in cap. 2. in 2. col. verſ. noſcatur de conſtit. & in eo potius remiſſio delinquentis facienda eſt, quam in loco originis, Bald. in l. de quibus in q. 5. ff. de leg. Paul. de Caſtro. in l. 1. in 3. notab. C. vbi de crim. agi oportet, Iaſ. in l. ſi pluries, nu. 6. & ſeq. ff. de pactis, Marian. in cap. poſtulaſti in 3. col. verſ. quoad primum articulum de foro compe. Anto. de Butr. in cap. 1. in fine de Raptor. pro qua opinione adducitur gloſ. communiter approbata in l. hæres abſens ff. de iudicijs

Secundo, adducitur illud, quod voluit Alberic. in Autenth. qua in Prouincia C. vbi de crim. agi oport. vbi voluit forum delicti dici potiſſimum forum delinquentis, per tex. in §. ſi quis verò compræhenſorum in auth. vt nulli Iudicum.

Tertio, facit quod Iudex originis non poteſt facere, quod per ſe ſubditus originarius puniatur, qui in alio territorio deliquit, Alex. conſ. 111. col. 2. vol. 1. Hippol. conſ. 66. num. 63. & conſ. 100. dicens eſſe magis communem, Laur. de Perus. inter conſ. crim. conſ. 103. & hanc eſſe magis communem Canoniſtarum, & Legiſtarum opinionem teſtatur Gramat. dec. 26. nu. 6. Theſ. dec. 90. num. 2. quod alia ratione non eſt, niſi quia forus delicti præfertur foro originis.

Quarto, Accedit quod decidit Hippol. de Mars. in l. fin. nu. 135. & 138. ff. de quæſtionibus vbi putat ea ratione, forum delicti præferri foro originis, quoniam per delictum, offenſa eſt iuriſdictio territorij delicti, non originis.

Quinto, facit, quod delinquentes, in loco delicti puniẽdi ſunt, l. capitalium §. famoſos ff. de pænis, l. fin. vbi Bald. ff. de noxal. Bal. in l. 1. C. de ageribus non rumpendis, Marian. in repetit. cap. qualiter, & quando num. 260. de accuſ. Clar. pract. crim. §. fin. q. 99. num. 6.

Ex his ergo relatis puto indubitatam eſſe hanc opinionem, ſcilicet forum delicti in remittendo præferri loco originis; quod amplia etiam vbi delinquens eſſet in poteſtate Iudicis non habentis iuriſdictionem in delinquentem, quia tunc forus delicti præfertur in remittendo, foro originis, Calder. & Abb. in cap. fin. col. 9. in fine de foro compe. Couar. pract. quæſt. cap. 11. in verſ. in delictis, Plaza in epith. delictorum, cap. 3. num. 8. Hippo. ſingu. 83. Marian. Socc. vbi ſupra num. 4. Din. in l. iuris peritos §. oriundos in principio ff. de accuſ. tut. Guido Papa, dec. 104. num. 3. & ſecundum hanc opinionem deciſum fuiſſe in Sacro Conſilio Neapolitano, teſtatur de Franch. dec. 37. per tex. in §. autem in Authe. de Defenſor Ciuit.

Ex qua ampliatione infero, quod ſi Iudex Domicilij inquirat, & inquiſitum cæperit, & petatur remiſſio à Iudice originis, & loci delicti, tenetur remittere; ſed remiſſio fieri debet magis Iudici delicti, quam originis, Iacobin. in l. hæres abſens, §. ſi quis tutelam n. 1. ff. de iudic. Boer. dec. 28. in fin. de Frãch. d. dec. 37. Theſ. dec. 90. poſt n. 4. Ludoui. à Pegue. dec. 4. in 2. nota.

1 Concluſio tamen principalis, ſcilicet quod forus delicti præferatur foro originis, limitatur tripliciter. Primo vbi Iudex Domicilij præuenit Iudicem Delicti in cognoſcendo, nam tunc Iudex fori originis præfertur, ita Bar. in l. & ſi amicis, col. 1. nu. 3. in principio, ff. de adult. Bald. in Authe. qua in Prouincia num. 6. C. vbi de crim. ag. oport. Alberic. in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam in fine ff. de Iudic. Abb. in cap. licet in fine de foro compe. Marian. Socc. vbi ſupra & Theſ. dec. 90. poſt num. 4.

2 Secundo limitatur, quod licet delinquens ratione delicti efficiatur de foro illius Iudicis vbi deliquit, tamen non efficitur propriè ſubditus illius, gloſ. in cap. nuper de ſententia excom. & in clem. 1. in verbo Domicilij forus, de foro compe. Bald. in l. 1. in 1. quæſt. C. vbi de crim. agi oportet, Ioan. Andr. in cap. 1. de priuileg. in 6. Dinus in lege iuris peritus §. cum oriundus ff. de excuſ. tuto. Paul. de Eleazar in clem. 1. in principio de off. ord. & Ancha. in cap. poſtulaſti in 2. q. & ibidem Marian. Soccin. de foro compe.

3 Tertio, & denique limitatur, vbi delictum habuit initium in loco originis, nam tunc Iudex originis præfertur, & ratio eſſe poteſt quoniam initium eſt inſpiciendum, l. 1. ff. de orig. iuris, Bart. in. l. 1. ff. de pænis, Bald. in l. 1. C. de æunuchis in fine, Bellug. in Spec. Principum in tit. de amort. rub. 14. fol. 84. Card. Iacobat. in tract. de Concil. lib. 5. art. 8. Apoſtilla ad Guid. Pap. in dec. 104. ſed hæc limitatio non admittitur, & reprobatur per Vinc. de Franc. dec. 37. num. 4.

SVMMARIVM.

1 *Dubium reſoluitur negatiuè.*

2 *Quando Iudex Eccleſiaſticus petit à ſeculari Iudice accommodationem familiæ pro executione ſuæ ſententiæ, ſecularis non poteſt cognoſcere de viribus ſententiæ, nam tunc non eſt executor.*

An Iudex, cui fit remiſſio delinquentis, teneatur ſtare proceſſui facto per Iudicem remittentem?

RESOLVTIO LXXXIX.

1 AD propoſitum dubium Reſpondetur negatiuè, ex doctrina Innoc. in cap. pro inquiſitione de accuſat. & in cap. cum dilectus de ſucceſſione ab inteſtat. Bart. in l. Diuus in prima col. in principio, ff. de cuſtod. Reor. & in l. non dubium ff. eodem; pro qua opinione eſt tex. expreſſus in §. ſi verò crimen in auth. de ſanctiſ. Epiſcop. & eſt communis opinio, ſecundum Dec. in cap. at ſi clerici, de Iudic. Specul. in tit. de compet. Iud. Gram. conſ. 42. nu. 1. Cæpol. conſ. 11. nu. 13. Viuius commun. opin. in verbo Iudex Laicus, Clar. lib. 5. ſentent. pract. crim. §. fin. q.

36.nu. 44. vnde cum Iudex remittens declaretur incompetens per ipſam remiſſionem, non tenetur cui fit remiſſio, eius proceſſui ſtare, vt voluit etiam Bartolus in l.Diuus ff.de Cuſtod.Reor.

Quam concluſionem amplia procedere etiam in remiſſione, quæ fit per Iudicem ſecularem Eccleſiaſtico; nam non tenetur Eccleſiaſticus, cui remittitur clericus delinquens ſtare proceſſui, facto per ſecularem, & eſt communis opinio ſecundum Dec.in cap.at ſi clerici, col.6.num.22.de Iudicijs, Abb.io cap.fin.in 3.col.poſt nu.7.de foro compe.Fely.in cap.venerabilis in 2.col. nu. 10.de except. & in d. cap. at ſi clerici in 4. col. num.16. Hoſtiens.in ſumma in tit.de pæniten.§. cui confitendum & §.cui Papa, Bar.in dicta l.Diuus in fine Iaſ.in l.magiſtratibus col.3.nu.10. ff. de iuriſ.omnium Iud.Gram.conſ. 42. num.3. Couar. pract. quæſt.cap.33.poſt nu.7.Clar.loco cit.nu.44. Boſſ. in tit.de foro compe.nu.87.

Amplia ſecundo, è contra in Iudice ſeculari, cui remittitur clericus degradatus; nam non tenetur ſtare proceſſui facto per Iudicem Eccleſiaſticum, ex eo quod de nouo cognoſcere poteſt; dicit Fely. in dicto cap.at ſi clerici in principio, num. 14. de iudicijs, quem refert Affl. in prima parte Conſtitut.Regni rubr.27.nu.32.Bar.in l.non eſt dubium ff.de cuſtod.reor. Bald. in l. placet in fine C. de ſacro Sant. Eccle. Cagnol. in l.cum quædam puella nu.63.ff.de iuriſ.omn.Iud.Boer.dec.90.nu.1. part. 2.Guid.Pap.dec.574.Foller. in pract. crim. verbo pænis nu.56.

Amplia tertio, in implorante brachium, nam Iudex Laicus cuius brachium imploratur, non tenetur ſtare proceſſui iudicis Eccleſiaſtici, Inno. in c.1.in fine de offic. Ordin. Iſern. & Afflit. in procem. Conſt. Regni poſt mundi machinam in gloſa in verbo gladij num.58.Balb.dec. 88.item Gram.conſ.Ciuil.109. poſt principium, Fely. in c. ſignificaſti in 2. col. in fine de offic. deleg. Hoc tamen non procedit, quando imploratur brachium, pro exequutione ſententiæ latæ per Eccleſiaſticum ſuper crimine Hæreſis, Abb. Imol. & alij in cap.1.de off.ord.Bal.in auth. clerici in principio C.de Epiſcopis, & clericis, Salic.in l. ea quidem q.10.C.de accuſat. Angel.in l. 1. in princ. C. de exhib. reis, in l. magiſtratibus in 2. col. in medio ff. de iuriſdic. omn. iud. & Boer. dec. 90. in principio.

An autem hæc concluſio procedat, quando Iudex Eccleſiaſticus peteret à ſeculari, vt ſolum ſibi accommodet familiam pro exequutione ſuæ
2 ſentẽtiæ: Negatiuè dicũt omnes, tunc enim Iudex ſecularis, nõ dicitur exequutor, & ideo nullatenus poteſt cognoſcere de viribus ſententiæ Epiſcopi, ita notabiliter Alciat.in cap.1.nu. 120. de off. ord. Suarez de Paz in praxi 2. thom, in proœm.num.9. Add.ad Diaz pract.crim.canon.cap.154.

Sed quid in exequutore? nũquid debet exequi, alio non quæſito, & proceſſu Iudicis non viſo vide latè Bart. & DD. in l. à Diuo Pio §. ſententiam ff. de re iudicata, & in l. 1. C. de iuris, & fact.ignor.Paul.de Caſt.conſ.127. in fine, Fely. in cap.de cætero in 1.& 2.col.de re Iud.& in cap.cum ſit generale col.6.verſ. ſecunda limitatione de foro compe. & Boſſ.de foro compe. poſt num.87.& ad prædicta optimus tex. apud Canoniſtas in cap. Paſtoralis §.quod autem de off.delegat.

SVMMARIVM.

1 *Parochiani tenentur ſoluere decimas fructuum perceptorum in territorijs extra Parochiam, præſertim vbi extat conſuetudo ita ſoluendi.*

2 *Decimas tenetur quis proportionaliter ſoluere duobus Rectoribus, quando gregem paſcit in duabus Parochijs, pro medietate anni in vna, & medietate alterius anni in alia.*

An Decima debeatur de fructibus perceptis extra territorium Parochiæ?

RESOLVTIO XC.

PRotuli ſententiam in fauorem cuiuſdam Parochi, agentis contra ſuos filios ſpirituales poſſidentes territoria in alia ciuitate: Et dixi, ipſos teneri ad ſoluendas Decimas eorum etiam
1 fructuum, ibidem perceptorum, & motus ſui ex deciſione Viuij 63. cuius verba ſunt, quod Decimæ ſoluendæ veniunt, nedum ex fructibus recollectis in territorio, ſed de omnibus alijs fructibus, etiam extra territorium ipſum perceptis, & præſertim vbicunque adſtaret conſuetudo ita ſoluendi, cap. cum non ſint de Decimis, & ita in facti contingentia iudicaui tamquam Delegatus à Sacro Regio Collaterali Conſilio ad fauorem venerabilis Capituli clericorum terræ Vrſariæ contra vniuerſitatem, & homines eiuſdem terræ, de menſe Iulij 1583. vt vniuerſitas hęc ſolueret dicto Capitulo decimas, etiam de fructibus extra territorium recollectis, & ita vidi hiſce oculis iudicatum per prędictum Collaterale Conſilium ſub die 30. Ianuarij 1581. ad fauorem Reuerendi Capituli Lucerini, contra hæredes Liuij de Sanctis, vt ſoluere deberent decimas ipſi Capitulo, tam de fructibus perceptis in territorio Lucerino, quam etiam extra territorium, & ſic in territorio terræ Moctæ, dummodo de ipſis fructibus non ſolueretur etiam decima alteri Eccleſiæ extra territo-
2 rium: Nam Decimas proportionaliter ſoluere, etiam quis tenetur duobus Rectoribus, vbicumque gregem paſcit in duabus Parochijs pro mediate anni in vna, & pro alia medietate in alia, vt concludit ex communi omnium opinione, dummodo non vigeat conſuetudo in contrarium, Bertran.conſ. 410. proponitur in facto, vol. 4. vnde ſtante quod vniuerſitas Vrſariæ de fructibus memoratis extra territorium acceptis, nemini ſoluebat Decimas, ideo adductis legibus, non obſcuris, veteris, ac noui teſtamenti, atque deciſionibus prælibati Sacri Collater.Cõſ. condẽnaui vniuerſitatem ipſam ad ſoluendũ huiuſmodi Decimas de fructibus ante dictis Capitulo prædicto, ratione, intuituque Sacramentorum præſtitorum, & præſtandorum; & ideo, non abſque leui certamine extitit in Sacro Regio Conſ.in anno 1583.confirmata, & approbata mea ſententia, referente Illuſtriſſimo D.Vinc. de Franc. cauſæ Commiſſario, & ita in terminis firmat etiam Neuiz.conſ 14.

Os meum

Os meum nu. 15. quod Decima ſolui debet in loco Eccleſiæ cui ſubſunt bona.

Non obſtat, illas Decimas deberi Parocho, quę fiunt in eius Parochia, Capel. Tholoſ. dec. 433. Ludouic. in dec. Peruſ. 72. Franc. March. dec. 17. Put. dec. 154. lib. 1. nam reſpondetur intelligi, quãdo in alio loco non ſoluuntur Decimæ, vt ſupra dixi.

Non obſtat ſecundo, quod Decimæ debeantur Rectori Eccleſiæ ratione Sacramentorum, & curæ animarum, Verall. dec. 353. part. 2. Gome. Leo dec. 77. Concilium Trid. ſeſſ. 25. de reform. cap. 12. quia eadem ſolutione de qua ſupra, reſponderi poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Actiones perſonales de iure Canonico non præſcribuntur ſpatio 30. vel 40. annorum, quando eiuſdem fori ſunt debitor, vel creditor, & maximè ſi iuramentum interuenit.*

2 *Lex vult, neminem locupletari cum aliena iactura.*

Actiones perſonales in foro conſcientiæ, quanto tempore præſcribantur?

RESOLVTIO XCI.

Reſpondi in facti contingentia cum Baldo in conſ. 148. quod actiones perſonales de 1 iure Canon. & in conſcientia non præſcribuntur ſpatio 30. vel 40. annorum, cum mala fides debitoris de ſoluendo interpelletur ab homine, vel à die quando ſunt eiuſdem fori debitor, & creditor, & maximè ſi iuramentum interuenit, ſecundum gloſ. Bal. & Imol. in cap. fin. extra de præſcript. Ioan. Andre. in cap. 2. eodem tit. in 6. Card. in cap. vigilanti extra eodem, Panorm. in cap. Eccleſia circa finem, extra de iure Patro. Bald. in cap. ſi quis per triginta, ſi de feud. fuerit contro. in authe. ad hæc C. de vſuris; Imol. in l. quibus §. Dominus ff. de condit. & demonſtr. Ang. & Rom. in l. ſi ſequitur §. ſi viam ff. de vſucap. & videtur caſus in d. cap. fin. ibi: Nulla valeat, abſque bona fide præſcriptio, qui tex. fundatur in ratione ſpeciali in retinẽdo alienum, quæ ratio militat etiam in eo, qui tenetur actione perſonali, nam lex vult, neminem locupletari cũ 2 aliena iactura, l. nam hoc natura ff. de condi. indeb, & Dominus prohibuit rem alienam concupiſci, multo fortius retineri, nec potuit lex inducens præſcriptionem ſtatuere contra legem Dei, gloſ. in cap. litteras extra de reſt. ſpol. quæ opinio cum tendat ad fauorem animæ, tutior dici poteſt, per tradita in cap. veniens extra de ſponſ. glo. in c. 1. de ſcru. & talis præſcriptio appellatur iniquũ præſtitum, tex. in auth. vt Eccleſiæ Romanæ cen. an. gau. præſcri. colla. 11. licet contrariã opinionem tenuit Hoſt. in ſum. tit. de perſ. §. quæ res, & Bart. d. §. ſi viam.

SVMMARIVM.

1 *Verba reſcripti debent reduci ad ius commune.*

2 *Delegatus non debet adimplere reſcriptum quod deuiat à tramite iuſtitiæ.*

3 *Clauſula ſequens in reſcriptis determinat præcedentia.*

Exequutor Apoſtolicus, qualiter debet interpetrari reſcriptum dubium ſibi emanatum; ad ornatum tex. in cap. cauſam quæ de reſcriptis.

RESOLVTIO XCII.

1 Verba reſcripti debent reduci ad ius commune, licet natura verborum aliud ſentiat, gloſ. in cap. paratus in verſ. ſi verba 23. q. 2. Panor. in cap. cauſam quæ nu. 1. de reſcript. & ibi addentes, Roma. conſ. 334. num. 2. allegat tex. in cap. ſuper eo de offic. Delegat. & dicit, reſcripti verba eſſe interpetranda, ſi interpetrari oportet, vt ad ius commune reducantur, & ius tertio non auferatur, ſequitur Ruin. conſ. 123. num. 12. lib. 3. Loffred. conſ. 39. nu. 25. Gomez in reg. de iure quæſito non toll. 9. nu. 4. quos allegat Mandos. in addit ad Roma. d. cõſ. 334. Anto. de Petris in tract. de iuris Epiſcop. defenſ. c. 8. n. 13. etiã ſi eſſent in fauorem piæ cauſæ, nè alteri præiudicium fiat, Gul. Redoan. in tract. de ſpolijs, quæſt. prima, nu. 12. & procedit etiam, ſi reſcriptum nihil operaretur, Ancha. conſ. 353. quem refert, & ſequitur Rubeus conſ. 167. nu. 3. verſ. ſtante igitur, Gomez loco iam citato, quin etiam alios refert Crauetta conſ. 412. nu. 1. & conſ. 390. nu. 15. vbi, nu. 14. inquit, Reſcriptum eſſe interpetrandum ſecundum ius, nè alterius ius etiam minimum minuatur, etiam ſi reſcripti verba aliud ſentire videantur, allegat Calder. conſ. 2. tit. de Reſcrip. & idem tradit conſ. 412. num. 4. & quod reſcripta ſint intelligenda ſecundum ius, tradit etiam Guid. Papa in tract. de reſcript. nu. 32. & clauſulæ appoſitæ in reſcripto, recipiunt omnes interpetrationes quas recipit ius commune in tali materia, Gemin. in cap. licet canon §. fin. num. 4. verſ. nota benè illud dictum de elect. in 6. & Dec. conſ. 109. num. 5. & 6. reſcriptum enim propriè eſt, quod ſcribitur ad obſeruantiam iuris, Ripa in rubrica extra de reſcriptis num. 10. qui propterea num. 11. inquit, quod ex hac ratione oritur, quod reſcripta ſint modici præiudicij, poſt Bald. in l. 1. C. de diuerſ. reſcript. quẽ ipſe refert; & propterea reſcriptum contra ius non valet, niſi ſit facta mentio iuris, gloſ. in cap. 1. in verſ. noſcatur de Conſtit. in 6. & illud Reſcriptum, quod deuiat à 2 tramite iuſtitiæ, non debet Delegatus adimplere, l. reſcripta C. ſi contra ius capitur &c. Rip. in cap. ſi quando nu. 16. de reſcript. & reſcripta interpetrantur, ſalua Iuſtitia, & ſaluo iure tertij, l. 2. §. ſi quis à Principe ff. ne quid in loco publico, cum ſimil. Specul. tit. de Salar. §. 1. nu. 7. gloſ. in cap. cum dicat verſ. aliorum de Eccleſ. ædificandis; nec Princeps vult ipſo Reſcripto, cauſas iã finitas reſuſcitare, Specul. tit. de except. §. 3. verſ. rurſus n. 43. & ipſius Reſcripti intellectus, etiam per reuolutionem clauſularum debet reduci ad ius commune

mune vt ipſum non lædat, Ant. de But. in cap. cauſam quæ de reſcriptis, Hoſti. in cap. qualiter, & quando de accuſat. & Panorm. in dicto cap. cauſam quæ ante nu. 2. & magis ad caſum noſtrum, quod reſcriptum ſit ſtrictè interpetrandum, docet Bart. in l. fin. n. 3. ff. de Conſtitu. Princ. allegat. tex. in d. c. cauſam quæ, Berous in cap. ſuper litteris in repet. nu. 7. de reſeriptis, in cap. primo, num. 28. de off. Deleg. & in cap. item cum quis, num. 22. de reſtitu. ſpoliat. Vant. in tract. nullita. verſ. huiuſque nu. 64. Mandos. in tract. de inhibit. q. 68. num. 3. Alber. de ſtatutis q. 9. nu. 38. Burſat. conſ. 73. num. 6. lib. 1. & Caualcan. qui multos cumulat. dec. Fiuizan. 21. nu. 27. part. 1. Bal. in d. l. fin. col. 2. qui in verſ. reſcripta verò in ſpecie, inquit, quod mandatum exequutorium ſit ſtrictè interpetrandum, & magis ad rem, quod illa clauſula, fiat iuſtitia, operetur etiam reſpectu exequutionis, ſi eſt facienda, tex. in d. cap. cauſam quæ, vbi fit tranſpoſitio clauſulæ in alio loco poſitæ, ad hoc vt reſcriptum ſumat bonam interpetrationem: Neque in ordine ſcripturæ Summus Pontifex negotium
3 facit, & proinde ibi clauſula ſequens determinat præcedentia, ad quod glo. ibidem multa iura allegat, & de reſcripti materia multa poſuit Mexia Hyſpa. ſuper Prag. taxæ panis concl. 5. num. 142. fol. 93.

SVMMARIVM.

1 *Archipresbyter ſtante conſuetudine poteſt ſumere extraiudicialiter informationes ſuper matrimonijs, eaſque ad Epiſcopum tranſmittere; ſed non ſumere informationes in figura iudicij.*

2 *Archipresbyter poteſt amicabiliter componere iurgia inter ſacerdotes, ſed non per viam iuris.*

Archipresbyter, an habeat aliquam iuriſdictionem in ſuos Parochianos, Clericos, & Sacerdotes, eos ſcilicet puniendi, caſtigandi, vel aliud faciendi?

RESOLVTIO XCIII.

PRopoſito quæſito reſpondi cum deciſ. Rot. Farinac. 129. p. 2. cuius tenor eſt; Stante reſolutione facta in hac cauſa ſub die 15. Iunij proximè præteriti, quod tam Archiepiſcopo, quã Archipresbytero dandum ſit mandatum de manutenendo, in his tamen, quæ vnicuique competunt ex diſpoſitione iuris communis, quam Conc. Trid. cum pro parte Archipresbyteri prætenditur ſe in pluribus habere fundatam ſuam intentionem ad dictum effectum, tam attenta diſpoſitione iuris communis, quam Conc. Trid. Hinc deſcendendo ad particularia non dum deciſa, dubitatum fuit, an circa infraſcripta tria capita eſſet ita fundata intentio ipſius Archipresbyteri contra Archiepiſcopum, vt ei dari debeat mandatum de manutenendo.

Primum caput eſt; an poſſit ſumere informationes ſuper Matrimonijs à Forenſibus contrahendis, & illas tranſmittere Ordinario pro gratia obtinenda, iuxta diſpoſitionem Conc. Trid. cap. 7. ſeſſ. 24. de reform. matr. circa quod fuit reſolutũ;
1 Archipresbyterum poſſe quidem in exequutionem dicti Conc. Triden. ſumere informationes ſuper Matrimonijs à Forenſibus indiſtinctè; iuxta declarationem Illuſtriſſimorum interpretum eiuſdem Concil. de qua in ſummario Archiepiſcopi num. 5. & vlterius, intelligendo de informatione aſſumenda extraiudicialiter, & non in figura iudicij, nequè cum receptione teſtium formaliter; cum iſta fieri non poſſint abſque iuriſdictione, quam Archipresbyter ipſe non habet, cum eius effectus ſit omnia referre ad Epiſcopum; nec aliquid contra eius decreta ordinare, vt dicit tex. in c. fin. in fine de off. Archipresbyteri, vbi expreſſe Abb. ſub. nu. 1. verſ. quæro an ſit Archipresbyter: Tamen non poſſe procedere contra quemquam in figura iudicij; & facit quia Archypresbyter non habet iuriſdictionem fori contentioſi in Parochianos, ſed tantum fori Pænitentialis, vt tenet Petrus de Peruſ. in tract. vnion. Eccleſiæ, c. 7. nu. 3. Card. in Clem. 1. q. 2. & 7. de Præb. vbi etiam Imol. nu. 7. hoc notat.

Secundum Caput eſt; an poſſit ſibi inobedientes in eius officio coercere, eiſque pænam iniungere. Circa quod fuit reſolutum, eum non poſſe inobedientes in eius officio coercere, nec pænam eis iniungere, cum corrigere, & imponere pænas, abſque iuriſdictione eſſe non poſſit, quam Archipresbyter non habet, licet habeat facultatem eos admonendi, vt munera eis iniungenda præſtent, & facienda ſuo loco, & tempore faciant pro vt decet in caſu inobedientiæ habent facultatem referendi omnia Epiſcopo, ad effectum, vt contra eoſdem prout illi viſum fuerit expedire procedat, ita notat Anchar. in d. cle. 1. num. 1. in fine, & alij Canoniſtæ in cap. 1. & 3. de officio Archipresbyt.

2 Tertium caput eſt, an poſſit iurgia inter Sacerdotes, & Clericos orta in ſua Eccleſia componere, & excitantem clamorem in Choro, vel Sacrario punire. Circa quod Domini dixerunt, eum poſſe amicabiliter, & prout decet bono Religioſo, iurgia inter Sacerdotes, & Clericos orta in ſua Eccleſia componere, ſed non per viam iuris, excitantes autem clamorem, vel diſcordias ſeminãtes in Choro, vel in Sacrario poſſe quidem admonere, vt à prædictis deſiſtant, ſed non propriè eos puniri poſſe, cum vt dictum eſt, ius coercendi, & puniendi præſupponat iuriſdictionem fori contentioſi, quam non habere Archipresbyterum, ex ſupradictis liquet.

Nec ſupradictis obſtare, dixerũt Domini, quod Archipresbyter minora, ſeu minima per ſe ipſum determinare poſſit, abſque eo quod referat Epiſcopo, vt dixit gloſ. in d. cap. fin. in verbo referre in fine de offic. Archipresbyteri, cuius dictum ſequitur Abb. in verſ. obliu. quia intelligi debet de his minoribus, ſeu minimis, quæ determinare poſſit abſque figura iudicij, vel in figura iudicij, ſecundum tamen, ordinem ipſius Epiſcopi, vt declarant Addentes ad d. gloſ. & probant verba finalia dicti tex. ibi, cuncta tamen referant ad Epiſcopum, nè aliquid contra eius decreta ordinare præſumant.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Si Papa dicit in litteris aliquam Eccleſiam eſſe exemptam, non ob id probatur eius exemptio, niſi aliunde conſtet.*

2 *Si Papa contulit præpoſituram in Cathedrali vti primam Dignitatem, non cenſetur ob id probata prima dignitas, quia ſunt verba enunciatiua.*

Per collationem Canonicatus Cimiliarcalis Eccleſiæ Cathedralis Neapolis, factā à Summo Pontifice, cum aſſertione quod ſit Dignitas, an ſit probatum eſſe Dignitatem?

RESOLVTIO XCIV.

CAnonicatus Cimiliarcalis Cathedralis Eccleſię Neapolis fuit collatus à Summo Pontifice cuidā digniſſimo viro, cū enuntiatina quod ſit Dignitas, & cum dictus Prouiſus voluiſſet capere poſſeſſionem dicti Canonicatus, Domini Canonici oppoſuerunt, in dicta Eccleſia, nullam eſſe Dignitatem, & conſequenter noluerunt admittere dictum prouiſum; Quare fui conſultus, an ex verbis Pontificis, cenſeatur verificatum, & probatum, dictum Canonicatum eſſe primam Dignitatem; & pro intelligentia dicebam, verba Bullæ Apoſtolicæ eſſe triplicis generis, Narratiua ſcilicet, Aſſertiua, & Diſpoſitiua, Decian.conſ.50.vol.4.Calder.conſ.2. de Priuileg. Maſcard. concl.1227.Garſias de nobilit. quæſt.2. num.20.Diſpoſitiua ſunt, quando Priuilegium eſt factum ad id, quod conceditur, Narratiua, quando narrat, Aſſertiua, quando aſſeruntur facta cum intentione concedendi id quod aſſeritur; vnde his ſuppoſitis, dicebam ſupradicta verba Pontificis, nullo modo operari quod per id dictus Canonicatus ſit Dignitas, ad quod probandum adducebam primo tex. in cap. ſi Summus Pontifex, de ſent. excom. vbi ſi Papa aliquē ſub titulo Dignitatis nominet, vel honoret, non videtur ei illam Dignitatem conferre, nec nouum ius tribuere, vt notatur in cap. ſi Papa de Priuilegijs in 6. vbi ſi Papa in aliquo Priuilegio, & ſcriptura non facta principaliter ſuper donatione,
1 vel ſententiæ exemptionis, ſeu libertatis Eccleſiaſticæ narret aliquam Eccleſiam ad ius, ſeu proprietatem Romanæ Eccleſiæ pertinere, non probatur illius Eccleſiæ exemptio, niſi aliter conſtet, vnde in clem. litteris de Probationibus à contrario ſenſu interpetrata, dicitur quod creditur litteris Papæ narrantis aliquem eſſe eius familiarem, ſi ſuper illis verbis, Papæ gratia vel ſua intentio fundatur, ergo ſecus quando intentio ſua non fundatur in dictis verbis, vt in caſu noſtro, ita Crauetta de antiquitate temporis parte 1. num. 5. & facit tex. cum gloſ. in cap. hæc quippe tertia, quæſt.6. vbi ſi Papa dicit hæc verba, ipſe enim eſt Metropolitanus tuus, omneſque Epiſcopi Regni ſuffraganei eius ſunt, tamen gloſ. dicit, quod niſi aliter doceatur, talia verba non probant, illum fuiſſe Metropolitanum, vt voluit quoque Calder. conſ.2. de Priuileg. & Decianus loco ſupra citato, & Roman. in conſ.180. num.4. concludit quod licet Papa nominauerit Camaldulenſem Ordinē cum ſubiectione totius Burgi, non tamen videtur contuliſſe dominium Burgi Ordini Camaldulenſi, niſi aliunde ſubiectio Burgi Ordini prædicto probaretur; Hinc Aret. voluit in conſ. 23. col.4. quod ſi Papa contulit alicui præpoſituram
2 in aliqua Eccleſia Cathedrali tamquam primam Dignitatem, non ideo cenſetur probata illa prima Dignitas, quia ſunt verba enunciatiua, emiſſa propter aliud, & fundamentum collationis ſtat in vacatione, & non in prima Dignitate, & late Anna in conſ.99. num. 21. vol. 1. ſcripſit, quod ſi Papa confert beneficium, vel ſcribit in fauorem alicuius, qui enunciatur familiaris, talis narratio non probat, quoniam diſpoſitio ſuper familiaritate non fundatur, & ſimiliter Innoc. in cap. dudū de Priuilegijs, voluit, quod verba Priuilegij eximentis Eccleſiam cum alijs ſubiectis ſpecialiter enumeratis, ſunt intelligenda cōditionaliter, ideſt, ſi probabuntur ad dominium dictæ Eccleſiæ exemptæ ſpectare, cum ex verbis Papæ narratiuis, probatio non inducatur. Tandem dicebatur ſupra dictam reſolutionem probari ex doctrina Ioannis Andreæ in dicto cap. ſi Papa, & per Innocentium in cap. inter dilectos de fide inſtrum. vbi verba Priuilegij memorantis loca ſubiecta, ſunt narratiua, & conſequenter non probant, Romanus conſ.180. num.3. Rebuff. conſ.198. num. primo, & Geminian. conſ. 122.

SVMMARIVM.

1 *Monachus non eſt capax dominii.*

2 *Monaſterium appellatur ſictus filius.*

3 *Monachus ita acquirit primo Monaſterio, vt etiam ſi ad aliud ſe transferat primo illi Monaſterio acquirat niſi penitus ſit liberatus à primi Monaſterij obedientia.*

Monachus quomodo acquirat Monaſterio.

RESOLVTIO XCV.

QVicquid Monachus acquirit, Monaſterio ſuo acquirit, cap. cum ad Monaſterium extra de ſtatu Monachorum, cap. in præſentia de probat. auth. ingreſſi C. de Sacroſanct. Eccl. Cald. Ant. de Butr. & Panor. in dicto cap. in præſentia, Ioann. Bapti. Ferret. in conſ.150. num.4. vol. 1. Monachus enim dominij rerum capax non eſt,
1 vt voluit Lap. allegat.101. nu.4. & Angel. in conſ. 133. col.1. cum ſint exules Monachi, non Patriæ huius Mundi, vt docuit Hiero. ad Theophi. aduerſus errores Ioannis Hieroſolymitani, idcirco dicuntur mori Mundo, & Deo viuere, cap. non iudicatis 12. quæſt.1. l. Deo nobis C. de Epiſcopis, & Clericis, Iacob. Philip. Port. in conſ.107. nu.33. ob quæ, omnia ab eis quæſita recta via in Monaſterium tranſeunt, Caſtrenſ. in cōſ.1. vol.1. Barth. Socc. in conſ.245. vol.2. Card. Pariſ. in conſ.47. nu. 53. vol. 3. Marc. Anto. Natta in conſ. 600. vol.3. Auguſtin. Berous in conſ.26. nu.16. in conſ. 29. n.2. vol. 2.

vol.1.in conſ.103.nu.15.vol.2.& in conſ.53.vol.3. Laurent.Silua.in conſ.49.num.4.Franc. Burſat.in conſ.63.nu.25.vol.1.Franciſ.Marc.in dec.Delfin. 311.per totam vol. 1.& Ioannes Thomas Minad. in repet.Conſtit.in aliquibus not.3.nu.70.& Monaſteriũ appellatur fictus filius, vt quicquid quæris Pater, ideſt Monachus, quærat filio, ideſt Monaſterio, Afflict.in cap.1.de milite, verſi.qui arma belliea in feudis, Ferret. in d.conſ.150.nu.4.vol.1. quod ex multis Concilijs generalibus comprobat Ioan.Soctaleus in ſumma Pontificalium §.Monachus, num.4. & quemadmodum ſeruus ex quolibet contractu acquirit Domino, ſic Monachus acquirit Monaſterio, Feder.de Senis, in conſ.287. & Bart. in l.ſi ſeruus, num.6.ff.de ſtipul. ſeruor.& in l. 1. in principio, vbi Doctores ff. de verbor. obligat.& Panormit.in cap.quanto poſt nu. 2. de officio Ordinarij: Quod procedit etiam, ſi alieno nomine quæſierit, Bal. in l. ſi liber homo ff. de ſtip.ſeru.tex. in l.quidam eulogio.col.5. C. de iur. deliber, quia proprium habere non poteſt, niſi ad Monaſterij vtilitatem, vt poſt gloſ. in dicta Authen. ingreſſi, voluit Marian. Soccin. Senior in
3 conſ.10.quamuis col.4.verſ.verum prædictis vol. 1.adeo etiam primo Conuentui, & Monaſterio in quo moratus eſt, quærit, quod quamuis in aliud Monaſterium ſe transferat, niſi penitus à primi obedientia ſit liberatus, primo illi Monaſterio acquirit, Feder.de Senis in conſ. 35. Lapus allegat. 61.in fine, vbi Mandoſ.in Apoſtil. Io.Cæphal.in conſ.212.nu.5.vol.2.Burſat.in conſ. 63.nu.25.26. vol.1.& plus etiam ſi Monachus teſtaretur delicentia Papæ, adhuc ſi teſtatus decedat, Monaſterium ſuccedit, Bald.in Auth.niſi rogat.col.fina. C.ad Trebell.Portius in conſ.23.nu.7.& num.31. eo magis, cum bona quæſita à Religioſo præſumátur acquiſita de bonis Religionis, vt poſt alios ſcribit Cæphal.in conſ.162.nu.6.vol.2.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt abſoluere à cenſuris ſuos Monachos, exceptis ijs quæ ſedi Apoſtolicæ reſeruantur.*

2 *Multa non poteſt facere Abbas, & præcipuè, non poteſt concedere dimiſſoriales clericis ſecularibus pro ordinibus ſuſcipiendis.*

Abbatis Poteſtas, in quibus conſiſtat.

RESOLVTIO XCVI.

1 ABbas poteſt abſoluere Monachos ſuos ab omnibus cenſuris, Innoc. in cap. nuper de ſent.excom.Sanctus Thom.in 4.ſententiarum diſt.18.q. 2. ar. 1. quodlibeto 1. S. Antonin. Floren. tertia parte tit. 25. & 26. licet contrariam ſententiam firmauerit Abb. in c.Monachi de ſeot. excom. à quam concluſione omnino excipi debent caſus Bullæ cænę, & alij reſeruati ſedi Apoſtolicæ. Poteſt conſecrare Eccleſias, vel altaria Abb.in cap. 1.de conſec. Eccleſiarum. Poteſt reconciliare Cœmiterium, gloſ. in cap.1.de conſec. Eccleſi. vel altar. lib.6. Poteſt conſecrare oleum pro infirmis, glo.in c.quæſitum de verbor.ſignificat. Poteſt benedicere Moniales, conſecrare corporalia, benedicere veſtes, vaſa, calices, & omnia quæ ad Dei cultum appropriantur, quod intelligas, ſi hoc à Papa habet ex commiſſioné vel ex priuilegio, Sant.Thom. in quartum ſententiarum diſt.6.q.3.ar.1.col.2.& 3.Petrus de Palude in 4.ſententi.diſt.3.Abb.in cap.quanto de conſuetudine, Angel.in verſ. benedictio, Roſella in Summa eodem verſiculo, 0.3. Armil.in verbo Abbas, num.8. Poteſt diſpẽſare cum Monachis ſuper irregularitate, quam recipiendo Ordines in excommunicatione contraxerunt, gloſ.in cap.noluit.33. q.3.Sylue.in ſumma, in verbo irregularitas quæſt. 4.Armil. in ſumma in verbo Abbas, q. 6. Alſonſ. Viuald.in ſuo aureo candel.in tit.de irregularitate in quæſtione, quæ incipit, quæritur vlterius; Poteſt deferre baculum, & Mitram, quod etiam intelligas, ſi hoc à Papa fuerit conceſſum, vt probat tex. in cap. cum contingat de ętate, & qualitate, cap.1.& 2.25.diſt. cap. Abbates de Priuilegijs; Poteſt Abbas cõferre omnes ordines minores ſuis Monachis, & in ſuo Monaſterio, cap. Abbates de Priuilegijs, & tex. in cap. 1. de ſupplenda negligentia Prælatorum, & in cap. cum contingat de ætate, & qualitate. Quæ autem fieri
2 non poſſunt per Abbates ſunt ſequentia: Primo Abbas, non poteſt præeſſe duobus Monaſterijs, & ratio eſt, quia ſingula officia ſingulis ſunt aſſignanda, cap.cum ſingula de Præb.& Dignit.lib.6. Secundo Abbas non poteſt renunciare ſuę exemptioni, vt probat tex. in cap.cum tempore de arbitris, & ibi omnes Canoniſtæ communiter: Tertio non poteſt ſine conſenſu Capituli officialem generalem cum iuriſdictione conſtituere, Inno.in cap. edoceri de reſcriptis, Fely. in cap. ex litteris in tertio notabili de conſtitutionibus, Panuin. de offic. & authorit. Capituli, ſede vacante, q. 6. art. 1. Quarto, & vltimo Abbas non poteſt litteras dimiſſoriales ad Ordines Eccleſiaſticos clericis ſecularibus ſibi ſubditis concedere, Conc. Trid. ſeſſ.23. cap.10. de reformatione, & circumſertur declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper eodem Concil. 190. per hæc verba: nulli Abbat quibuſuis priuilegijs munito, liceat concederei dimiſſorias cuiquam clerico ſeculari, ſimiliter nec permittitur Archipresbytero exempto.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtatis multa probibentur de iure.*

2 *Apoſtaſiæ effectus enumerantur.*

Apoſtatis, quæ prohibentur?

RESOLVTIO XCVII.

1 MVlta in iure prohibẽtur Apoſtatis: Primo enim Apoſtata nõ poteſt eſſe teſtis, Nellus in tractatu de teſtibus ſecunda parte n. 8. Lanfr.in cap. quoniam contra verſ.teſtium depoſitio de probat.Fely.in cap. Iudei in principio de teſtibus, tex. in l. quoniam C. de hæret. Secundo Apoſtata non poteſt facere teſtamentum, Bald. in l.1.ff.de teſtamentis: Tertio Apoſtata repellitur ab omnibus actis legitimis, Ioan. And. in cap.decernimus

cernimus de ſent.excom.in 6.& ad id probat gloſ. in cap. ad abolendam de hæreticis : Quarto, non poteſt eſſe Epiſcopus, vt ſi Papa eum non nouerit,& promouit, Bald.in l.Barbarius in 6.col.verſ. ſed quid de ſeruo ff. de off. Prætoris, Firmanus in tract.de Epiſc.part.1. quæſt. 25. Cotta, qui dicit, hoc eſſe memoriæ tenendum in ſuis memoralibus in verbo Apoſtata : Quinto Apoſtata non poteſt Doctorari, quia Doctoratus eſt dignitas, cap. quanto de Magiſtr. Alex. conſ. 54. conſideratis his, col. 2. lib. 1. Archid. in cap. penultimo 10.diſt.Sexto, eſt inhabilis ad beneficia Eccleſiaſtica,Oldrad.conſ.184.Pater Sancte in fine: Septimo, non habet ius præſentandi, quamuis beneficia ſint patronata, Epiſcopus Minor. in ſua praxi Epiſcopali in verſ. Apoſtata.

2 Apoſtaſia præterea multos habet effectus : Primo Apoſtatarum bona publicantur ipſo iure,gloſ.ſingul.in cap.ſecundum leges de hæreticis lib. 6. cum Baldo in cap. quoniam contra de probat. Secúdo, licet crimina Reorũ morte extinguãtur, l. is qui ff. de publicis iudicijs, & gloſ. quæ hoc probat in l.fin.C.ad l.Iuliam Maieſt.tamen crimẽ Apoſtaſiæ non extinguitur,& poſt mortem accuſari poteſt,tex.in l.ſi quis defunctum C. de Apoſtatis : Tertio, quia quis propter Apoſtaſiam à comercio hominum prohibetur, l. ij qui Sanctã C. eodem tit.noſtro,Ant.de Butr.in cap. ſi cautio de fide inſtrument. Quarto pro crimine Apoſtaſię receditur à regulis iuris communis,Bald.in l.1. §.ſi quis riuos ff. de noui ope.nunci. Quinto Apoſtata nemini ſuccedere poteſt, d. l. ij qui Sanctam C.de Apoſtatis. Abb. in rubrica eodem tit.in fine: Sexto, crimen Apoſtaſiæ eſt publicum, Bald. in l. quamuis C.ad legem Iuliam de Adulterijs: Septimo, licet regulariter ius accuſandi non permittatur, niſi ei tantum cuius intereſt, arg.tex. in l.1.ff. de conditione furtiua, tamen in hoc crimine cuilibet, etiam cuius non intereſt permittitur accuſatio, tex.in l. Apoſtatarum C. eodem tit. de Apoſtatis : Octauo Apoſtata carcerari, & affligi poteſt, c. à nobis de Apoſtatis: Nono, pæna Apoſtaſiæ punitur ille, qui Apoſtatandis conſilium præbet, l.eos C.de Apoſtatis: Decimo,qui eſt ordinatus in Apoſtaſia,non poteſt ordines exercere, cap. conſultationi de Apoſtatis,Armilla in verbo irregularitas, & hac de cauſa clericis iter agentibus fiunt ab eorum Epiſcopis dimiſſoriæ, vt probat tex.in cap.1.cap.eos de temporibus ordinat. lib.6. vt quis dicatur Apoſtata à Religione,tria concurrere debent: Primo, vt ſit Religioſus Profeſſus, nam Nouitius non ferens habitũ Religionis, non dicitur Apoſtata,Ioa.And. in c. nullus de electio. in 6. & ideo iura loquentia de Monachis,non cõprehendunt Nouitium,tex. in auth. ingreſſi C. de Sacro Sanct.Eccl.& relictum Monacho, non debetur,niſi facta profeſſione,Bald.& Iaſ.in d.authe. ingreſſi C.de Sacro Sanct.Eccleſ. Secundo, vt aſſumat habitum ſecularem,quia ſi de vna ad aliam Religionem tranſit, non fit Apoſtata,Abb. per illum tex.in c.licet de Regular. Tertio, concurrere debet animus non redeundi, Bald. in cap. cum inter de conſuetud. Pæna, quæ datur Apoſtatæ duplex eſt : Prima,quia carcerari, & affligi poteſt,& ita procedit,tex.in c.à nobis,vbi Abb.& DD. omnes de Apoſtatis; Secunda eſt,nam omnia bona Apoſtatarum publicantur,& Fiſco applicãtur,l.1. C. de Apoſtatis, gloſ. in cap. ſecundum leges de heret.lib.6.vbi in ea habetur,in quibus caſibus bona Fiſco applicentur, quos caſus enumerat Iul. Clar.lib.5.ſentent.§.fin.q.37.Tertia additur pæna nam ipſo facto efficitur excommunicatus,& ita procedit tex.communiter receptus in cap. vt periculoſa extra, nè clerici vel Monachi, Armilla in ſumma ſua in verſiculo Apoſtata, Sylue. in verſiculo profeſſi in principio.

SVMMARIVM.

1 *Arctati ſunt illi qui obtinent aliquod beneficium, ratione cuius tenentur ſe promoueri facere.*

2 *Præſentatus ad beneficium, dicitur arctatus ad primam tonſuram.*

3 *Non dicitur arctatus ratione beneficij recipiendi is cui aliquis vult reſignare beneficium requirens ordinem, nam hoc eſt merè voluntarium.*

Arctati qui dicantur ratione beneficij, ad effectum, vt Capitulum poſſit intra annum dare litteras dimiſſorias.

RESOLVTIO XCVIII.

IN hac quæſtione placuit inſerere verba formalia Garz. quorũ tenor eſt, Quomodo ſunt intelligenda illa verba Concilij, cap.10.ſeſſ.7. de arctatis occaſione beneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi, & quidem clarum eſt illos dici arctatos occaſione beneficij recepti, qui ob-
1 tinent aliquod beneficium ratione cuius tenentur ſe promoueri facere, vt qui obtinet Parochialem Eccleſiam, eſt arctatus ad Sacerdotium intra annum, & qui obtinet Canonicatum cui talis ordo eſt annexus, & idem eſt in aliquibus beneficijs, ſeu Capellanijs requirentibus ex inſtitutione ſeruitium perſonale, ſeu aliquem Ordinem: Difficultas eſt, qui dicantur arctati occaſione beneficij recipiendi, & credo illos dici arctatos tali occaſione, qui habent ius, ſeu ſunt vocati ad aliquod beneficium vacans, ſeu Capellaniam, quæ requirit actu certum Ordinem, & eo carentes, videntur arctati ad talem Ordinem, occaſione beneficij recipiendi, ita Ledeſma in ſumma de Sacramento Ordinis, cap. 8. concluſ. 3. ille etiam videtur arctatus occaſione beneficij recipiendi
2 qui cum non ſit ordinatus prima tonſura, eſt præſentatus ad beneficium.

Electus verò in concurſu ad beneficium curatum, cuius collatio facienda eſt à Papa, non poteſt interim dici arctatus, nec occaſione beneficij recepti, quia illud tunc non habet, nec occaſione beneficij recipiendi, quod non requirit actu Sacerdotium, & idem erit in preſentato ad aliquod beneficium, ſeu Capellaniam, habens annexum certum ordinem, ad quem illud obtinens, tenetur
3 ſe facere promoueri : Præterea non dicitur arctatus occaſione beneficij recipiendi is, cui aliquis vult reſignare aliquod beneficium, requirẽs actu ordiné, quo caret, hoc eſt enim merè volũtarium.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Epiſcopi eſt ordinarius, ſimiliter & Vicarius Capituli ſede vacante.*

2 *Vicarius dicitur ordinarius, ex eo quod iuris permiſſione, & conſenſu Epiſcopi conſtituitur.*

Vicarius, an habeat iuriſdictionem ordinariam?

RESOLVTIO XCIX.

1 VIcarius, ſicuti & Epiſcopus, ordinarius eſt, gloſ. in cap. 2. de off. Vicarij in 6. verbo, officialem, & in cap. Romana de appellat. eodem; lib. verbo, generaliter, & ibi DD. Abbas in cap. duobus de re iudic. num. 11. Felin. in rubrica de officio Delegat. num. 4. & ibi Decius, nu. 3. Berous, cap. 1. de off. Delegat. nu. 2. & 8. Pauin. dicit eſſe communem de offic. & poteſtate Capituli ſede vacante 2. quæſt. 1. par. num. 2. & 3. & 10. quæſt. 2. part. num. 34. & 9. Coraſ. de Benef. 2. part. cap. 8. num. 3. Maranta in ſpecul. Aduocat. 4. parte diſt. 5. num. 12. & 13. Mandoſ. in regu. 24. quæſt. 6. nu. 8. Couarr. practi. quæſt. cap. 4. num. 8. & lib. 3. variar. cap. 20. num. 4. Doct. Paz in praxi tom. 1. quæſt. 1. num. 6. & 7. & 2. tom. quæſt. 3. num. 3. Maſcard. concluſ. 1412. num. 9. & 22. Vgolin. de cenſur. tab. 1. cap. 1. §. 20. num. 6. Sbrozius, qui plures refert, lib. 2. q. 57. de off. Vicar. Zechus cap. 23. de Vicario Epiſcopi §. 2. num. 1. Frater Ludo. de Miranda de ordin. iudic. quæſt. 2. art. 6. & nouiſſimè Thom. Sanchez infinitos referens, de matrim. lib. 3. diſpu. 29. quæſt. 1. & idem dicendum eſt in Vicario Capituli, ſede vacante, Vgolinus, Sbrozius, & Thomas Sanchez ſupra, cit. quamuis contrariũ tenuerint Goffred. in ſumma de off. Vicarij. num. 2. Alciat. in rubrica de offic. Vicar. quinta iudiciorum ſpecie, num. 24. Flores Diez variar. quæſt. cap. 27. Rodriquez in explicatione Bullæ Cruciatæ, cap. 24. num. 21. & 22. & Morla in emporio iuris 1. parte tit. 2. quæſt. 27.

Aliqui tamẽ dicũt quod nõ ex eo eſt ordinarius, quia lex dat huiuſmodi iuriſdictionẽ Vicario, interueniente miniſterio, & facto Epiſcopi, vt tenet Rota dec. 4. de offic. Vicar. alias 378. in nouis, Domin. in c. 1. de offic. Vicar. in 6. in fine, & Maranta ſupra, nu. 12. poſt Alex. in rubri. ff. de offic. eius, Sbrozius, q. 55. num. 14. & 26. & Thom. Sanchez, ſupra num. 13. & quod dici poſſet, inquit gloſ. verbo generaliter, & Abb. in cap. 2. ad finem nè Prælati vices ſuas; Nam verius eſt, Vicarium accipere iuriſdictionem ab Epiſcopo eum deputante, vt innuitur in cap. 2. & fin. de offic. Vicar. in 6. & ibidem gloſſa verbo generaliter, Abb. ibi, & clarius Veſtrius in praxi, lib. 3. cap. 3. nu. 2. ibi niſi Epiſcopus ſuo Vicario, licet in contrarium citet eum Sbrozius: ſed re vera mihi videtur, quod
2 ex eo eſt ordinarius, quod iuris permiſſione, & conſenſu Epiſcopi conſtituitur, vt eiuſdem locum teneat, & vices, & ſic perinde eſt ac ſi à lege conſtitueretur, vt per Couarr. dict. num. 4. & Paz ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Quando beneficia ſint incompatibilia itaut vnum excludat aliud, non videtur poſſe renuntiari ſecundum cum penſione.*

2 *Si beneficia non ſint taliter incompatibilia, itaut vnum non excludat alterum, tunc poteſt ſecundum beneficium cum penſione reſignari.*

An Clericus, qui habet beneficium ſufficiens ad eius victum, ſi aliud adipiſcatur, poſſit illud idem renunciare cum penſione?

RESOLVTIO C.

SVpponitur in facto, quod quidam Clericus ſufficientiſſimum obtinebat beneficium ad eius victum, & cum alterũ adeptus fuiſſet, conſcientia motus volebat illud idem renunciare, ſtante quod ex diſpoſitione Conc. Trid. plura beneficia teneri non poſſunt, quando vnum eſt ſufficiens ad victum: fuit dubitatum, an potuiſſet imponi penſio in dicto beneficio: & videbatur quod ſic, ex eo quod cuique liberum eſt imponere in beneficio penſionem, gloſ. in cap. vnico, vt Eccleſiaſtica beneficia, Bald. conſ. 91. vol. 1. Alex. conſ. 13. eodem vol. & maximè in beneficijs ſimplicibus, vbi penſio non excedit tertiam partem fructuum, Caſſador. in dec. 4. de penſionibus, Creſcent. in dec. 234. Puteus, dec. 34. lib. 1. Rota in vna Vicentina penſionis 28. Iunij 1591. coram Illuſtriſſimo Mantica.

Verum in hac quæſtione contrarium reſolui, diſtinguẽdo tria capita incompatibilitatis benefi-
1 ciorum. Primo, dicitur incompatibilitas primi generis, per quam prohibetur clericis habere plura beneficia cum cura animarum, aut dignitatem, vel perſonatum, beneficium, vel præbendas vniformes ſub eodem tecto; vt ſunt duo Canonicatus, vel duo Sacellaniæ concurrentes ad eamdem functionem in eadem Eccleſia, cap. quia in tantũ, & cap. de multa de præbendis, cap. litteris de conceſ. præben. Conc. Trid. ſeſſ. 7. de reforma. cap. 4. Mohedan, dec. 15. de præbẽdis, Achilles de Graſſ. dec. 13. eodem tit. clericus ergo habens vnum beneficium ex his, & ſecundum eiuſdem generis aſſequens, obtenta pacifica poſſeſſione primi, ſecundum vacat ipſo iure, vt clarè patet in iuribus ſupracitatis; & ſic huiuſmodi beneficia vocantur incompatibilia primi generis, quia poſterius excludit primum ipſo iure, cum ſit eiuſdem generis, & ſic reſpondi non potuiſſe dictum clericum de quo agitur imponere penſionem in beneficio quod renunciare intendebat, cum vt ſupra dixi, per electionem primi, vacat alterum.

2 Secundum caput eſt, Quando clericus habet ſecundum beneficium curatum, dignitatem, vel perſonatũ, cum alio, quod non eſt dignitas perſonatus, cura, &c. Et tunc videtur poſſe renuntiari cum pẽſione, & ratio eſt, quia hæc incõpatibilitas nuncu-

nuncupatur ſecundi generis, per quam, adeptione ſecundi beneficij, non vacat primum ipſo iure, licet teneatur quam primum verbaliter, & de facto reſignare primum ſimile coram Ordinario; alias carebit vtroque, vt probatur in extrauagãti execrabilis, cum alijs, quos probat Nouiſſimus in ſua praxi, cap. 64. num. 4.

Tertium caput eſt in duobus beneficijs ſimplicibus, quorum vnum eſſet ſuffieiens ad victum; & nuncupatur incompatibilitas tertij generis, quo caſu talia beneficia incompatibilia non vacant ipſo iure per aſſequutionem alterius, etiam poſt dictum decretum Concil. Trid. cap. 4. ſeſſ. 7. de reformat, ſed datur electio capite referente, cap. preterea de præbendis, Graffi. conſ. 17. 18. 19. eodem tit. poſt Rot. in dec. 474. part. prima, & in iſtis beneficijs, credo potuiſſe dictum clericum in renunciatione vnius, petere, vt imponeretur penſio, cum ſine diſpenſatione retineri nequeunt, licet benè cum ipſa, Sotus de iuſt. & iure, lib. 2. cap. 34. dub. 27. num. 140. & ſequen.

SVMMARIVM.

1 *Qui primi ſunt in loco ex Religioſis, ii debent præcedere, iuxtam Bullam Gregorij XIII. quæ tamen intelligitur de diuerſir Religionibus, non autem de eadem.*

2 *Inter Senatores & Conſiliarior, qui primo receptus fuerit, præfertur alteri.*

Bulla Gregorij XIII. de præcedentia inter fratres mendicantes, quomodo intelligatur.

RESOLVTIO CI.

DVm tractaretur de præcedentia inter fratres Cappucinos, & fratres Conuentuales Sancti Franciſci Diœceſis Trigaligentium, quiſnam eorum præcedere deberet, ex eo, quia fratres Cappuccini erant prius in eo loco, & prætendebant præcedere, fuit dictum in eadem Curia, fratres Conuentuales debere præcedere, vt apparet ex Bulla Gregorij XIII. quia Bulla di-
1 cit, quod qui primi ſunt in loco, debent præcedere: verumtamen prædicta Bulla intelligitur de diuerſis Religionibus, non autem de eadem Religione: Nec ſunt reprehendendi dicti fratres Cappuccini ex quo ſuas prærogatiuas magnificare cogantur, cum iure naturali tueri ſua iura omnibus ſit conceſſum, tex. in l. obſeruare §. antequam num. 3. ff. de offic. Proconſulis, & in l. decernimus in 20. notab. C. de Sacro Sanct. Eccle. Surg. de Neap. Illuſtr. cap. 27. num. 1. & 2. id abſque ambitionis, ſeu ſuperbiæ vitio, ſed obſeruandi ordinis cauſa, iuxta Gregorij dictum in cap. vltimo 89. diſt. cum ſimilibus, de quibus per Menoch. conſ. 126. Bouadil. lib. 3. Polit. cap. 2. num. 20. Tiraquel. de Primogen. in præfatio. num. 13. cum alijs ibi relatis.

Et ſic patet in præſenti articulo non poſſe applicari terminos præcedentiæ, ſcilicet quod in ea duplex ordo conſideretur, verbi gratia, temporis, & qualitatis, vt dixit Caſſan. in Cathalo. gloriæ Mundi part. prima conſid. 8. tamen ordo qualitatis potior erit ordine temporis, ad tex. in l. 1. C. de Conſulibus, lib. 12. l. 1. in fine C. qui accuſari poſſunt, Lucas de Penna in rubrica C. vt dig. ord. ſeruet. lib. 12. cum ſimilibus, ita igitur, quod vbi locum habet ordo qualitatis, non curatur de ordine temporis, qui ſimpliciter procedit inter exiſtentes in æquali dignitate; Secus autem vbi eſſent inæquales, quo caſu non temporis ordo, ſed ille prior eſt alijs, qui maiorem Dignitatem obtinuit, Rebuff. in dicta l. 1. C. de Conſulibus, quem ſequitur Caſſan. loco citato, Gamm. dec. 1. num. 13. & ſeq. de Ponte conſ. 14. num. 44. & ob id Princeps fecit eius Vicarium, tamquam primum Magiſtratum, vt omnes præcedat, Caſſan. loco cit. part. 7. conſiderat. 18. verſ. & licet multa, & part. 11. conſiderat. 13. Bouadil. vbi ſupra, num. 23. ita, & Præſes Senatus, ſeu Conſilij, cæteros Senatores, & Conſiliarios antecedit, ad tex. in cap. Epiſcopus 93. diſt. Roman. conſ. 23. num. 3. Mattienzo dialogo relat. 3. cap. 11. num. 5. & 7. & ſic iuxta qualitatem Dignitatis, & officij; verum inter eoſdem Se-
2 natores, & Conſiliarios, qui primum receptus fuit, alteri præfertur, cap. ſtatuimus de maio. & obed. cap. ſi quis, ibi is, qui primo, de elect. in 6. Bald. in authe. hoc amplius, col. fin. C. de fideicom. Piagg. de conſuetudine quæſt. 11. num. 103. Molſeſius ſuper conſuetud. Neap. part. 1. cap. 6. num. 2. & hoc ratione ordinis, temporis, & antiquitatis, ad tex. in dicta l. 1. C. de Conſulibus, l. vnicuique C. de prox. ſacror. Scrin. lib. 12. l. 3. C. de Tiron. eodem lib. 12. ſi quidem qui prioris magiſtratus dignitatem quæſiuerunt, alijs præferendi ſunt, cap. placuit diſt. 18. cap. fin. de conſuetud. in 6. cum ſimilibus relatis per Matienzo in d. cap. 11. ſub. num. 17. vbi ſubdit, quod in ſedendo, ſubſcribendo, incedendo, & loquendo, ij maiorem prærogatiuam habent, qui digniores ſunt, vel ratione Dignitatis, vel temporis promotionis ad officium, ad tex. in cap. conſilium §. hinc in fine 17. diſt. Innoc. in cap. tua de maiorit. & obed. Bart. in l. 1. de albo ſcribendo, Tiraquel. de primog. quæſt. 6. Cabedo deciſ. 3. num. 5. Bouadil. lib. 3. polit. cap. 2. num. 20. Gamma dec. 1. num. 1. Auendan. de exeq. mand. lib. 1. cap. 19. nume. 15. quod etiam in vnius horæ ſpatio conſideratur, imo & in vno momento, ex gloſ. in cap. duobus de Reſcript. in 6. & gloſ. 1. in l. ſi ex pluribus §. finali ff. de ſolut. de communi opinione refert Caſſador. dec. 20. de preb. & dignit. Rebuff. de pacifica poſſeſſione num. 299. vbi ait cautelam eſſe, vt de certa hora fiat nota, licet alias per teſtes, vel confeſſionem partis probari poſſit, Auendan. in dicto cap. 19. num. 15. idque obſeruandum eſſet, etiam ſi cõſuetudo eſſet in contrarium, tradit Licentiat. de Piſa in ſua cur. Piſ. num. 4. eo quod potius corruptela diceretur, Hoſtienſ. Ioann. Andr. & alij in cap. 1. de maiorit. & obed. Marcus, dec. 808. num. 1. Menoch. conſ. 126. num. 32. quinimo ex ea varia

orirentur ſcandala, & inimicitiæ, cap. fin. de con-
ſuetud. l. omnes, vbi Bart. & Ioan. de Plat. C. de
Decurio. lib. 10. quæ protinus ceſſare videntur ex
conſtitutione prioritatis, & promotionis ad offi-
cium, vt experientia docet.

SVMMARIVM.

1 *In materia præcedentiæ inter Religioner, attendi-
tur, quod illa quæ eſt prior in inſtitutione, & ap-
probatione debeat præcedere.*
2 *Monachi trium fontium, & Sanctæ Crucis in
Hieruſalem, præcedunt Monachos Sancti Euſe-
bij Romæ.*
3 *In materia antiquitatir creditur hiſtoricis.*
4 *Vnicus actus non eſt ſufficiens ad inducendam con-
ſuetudinem.*
5 *Rollus ordinis proceſſionum, non tollit aliquod ius,
nec tribuit.*

In materia præcedentiæ, an attendatur quod illa Religio, quæ eſt prima in inſtitutione, præcedere debeat poſteriorem inſtitutione?

RESOLVTIO CII.

IN hoc articulo vltra ea, quæ late tradit
Regens Valenzuela Velazquez conſil. 1. vol.
1. eſt in proprijs terminis dec. Rotæ in vna
Romana præcedentiæ 24. Maij 1600. coram Lan-
cellotto: Cuius tenor eſt.

1 Cum in hac materia attendatur antiquitas, vt
illa Religio, quæ eſt prior in inſtitutione, & ap-
probatione præcedere debeat, gloſ. in c. quorun-
dam in verbo Prædicator de electione lib. 6. l. ho-
nores cum ibi notatis ff. de decurionibus, Caſſan.
in Cath. gloriæ Mundi part. 4. conſide. 52. verſ.
ergo modo, cum alijs per Thobiá Non. conſ. 71.
num. 35. & fuit dictum in cauſa Oriolenſis præ-
cedentiæ 10. Martij, huius anni coram Reu. P.
Domino Litta.

2 Domini dixerunt Monachos trium fontium,
& Sanctæ Crucis in Hieruſalem, debere præcede-
re Monachos Sancti Euſebij: ex quo eorum or-
do, qui eſt Ciſtercientium fuit prius inſtitutus,
& approbatus, etenim illum inſtituit Sanctus Ro-
bertus, Monachus Sancti Benedicti, ſub regula
eiuſdem Sancti Benedicti anno Domini 1098.
Caſſan. in Catha. glor. Mundi part. 4. conſid. 58.
& paulò poſt Vrbanus II. approbauit, vt ex-
tra alios refert Platina in vita eiuſdem Vrbani
II. in fine, & in hoc non fuit opus inſiſtere,
cum quia ex Bullis, & hiſtorijs clarum videbatur,
tum quia informantes pro Monachis Sancti Eu-
ſebij id admittere videbantur, & ſolum conaban-
tur oſtendere eorumdem ordinem, eſſe anterio-
rem; quod tamen Dominis non placuit. Nam-
que iſte ordo, qui eſt Cœleſtinorum fuit per du-
centos annos poſtea à Sancto Petro Moroneo, qui
fuit Papa Cœleſtinus V. inſtitutus ſub eadem re-
gula Sancti Benedicti, Caſſan. in Catha. gloriæ
Mundi part. 4. conſiderat. 60. & præter relatos ab
informante, tradit Hieronymus Rumanus de
Repu. lib. 6. cap. 8. Alfonſus Illeſcas, in hiſtoria
Pontific. lib. 5. cap. 18. in fine, qui ordo, quamuis
ab eodem Cœleſtino in ſuis Bullis, quam in alijs,
dicitur Ordo Sancti Benedicti; & ita appellatur,
& Monachi ſeruant Regulam Sancti Benedicti,
hoc tamẽ non eſt quia fratres ſunt eiuſdẽ Ordinis,
nam re vera Ordo eſt diſtinctus, & ſeparatus cum
ſub Ordine Sancti Benedicti quibuſdam conſti-
tutionibus, ſeu ſtatutis, appoſiti ſint plures Or-
dines diſtincti, vt refert Caſſan. dicta part. 4.
Conſiderat. 18. inter quos eſt Ordo Ciſtercien-
ſium, Ordo Celeſtinorum, idem refert Pelagius
de planctu Eccleſiæ, lib. 2. cap. 21. Trithemius
de Viris illuſtribus Ordinis Sancti Benedicti, lib.
1. cap. 3. & Paulus Moregius de Ordinibus Re-
ligionum, qui omnes ſub Ordine Sancti Bene-
dicti ponunt, Primo Circercienſes, & deinde
3 Cœleſtinos, de quibus, in materia antiqua credi-
tur hiſtoricis, l. 1. ff. de offic. Quæſt. cap. inter
dilectos, vbi Felinus num. 12. & alij de fide inſtru-
ment. not. Doctores in l. 1. & ibi Ripa num. 73.
ff. ſi certum petatur, & fuit non ſemel dictum
in cauſa Valentina decimarum coram R. P. D.
meo Pamphilio.

Et iſta veritas comprobatur ex eadem Bulla
Cœleſtiui V. in qua ſe fundant Monachi Sancti
Euſebij, nam in ea datur facultas recipiendi ſe-
culares, & alios clericos in iſtum Ordinem, &
ordinatur, quod recepti, non poſſint Ordinem
relinquere, necnon quomodo debeat eligi Abbas
Generalis, quæ omnia oſtendunt, quod non ſint
Ordinis Sancti Benedicti; vnde ſi erant Mona-
chi eiuſdem Ordinis Sancti Benedicti, non debe-
bant eligere proprium Abbatem Generalem,
ſed debebant ſtare ſub obedientia Generali Ordi-
nis Sancti Benedicti, nec erat neceſſaria facultas
recipiendi clericos, quia iam aderat in Ordine
Sancti Benedicti.

Rurſus in ea ſtatuitur, quod fiat Capitulum
Generale annis ſingulis vbique locorum, ex qui-
bus apparet quod Ordo erat ſeparatus, & id con-
firmat diuerſitas habitus, & nominis.

Non obſtat conſuetudo, cui in hac cauſa de-
fertur, nam ſtantibus ſupradictis, aliqui ex Do-
minis credebant, illam non releuare, nam non
eſt probata talis conſuetudo, quod in proceſſio-
nibus conſueuerint Monachi Sancti Euſebij præ-
cedere; Nam licet ipſi ſint in poſſeſſione, ta-
4 men fuit acquiſita per vnicum actum, qui non
eſt ſufficiens ad inducendam conſuetudinem.

5 Quantum ad librum, ſeu Rollum Illuſtriſſi-
mi Vicarij, quo in loco digniores reperiuntur
deſcripti iſti Monachi, iſte Rollus eſt factus ad
effectum tollendi controuerſias, & diſſentiones
in proceſſionibus, nec tribuit aliquod ius, ne-
que per illum intendit Vicarius præiudicare
partibus, & antiquitati, ac præcedentiæ Reli-
gionum.

SVMMARIVM.

1 *Anterioritas conſideratur etiam in hora, puncto, vel
momento.*

2 *Pun-*

2 *Punctum eſt quarta parr vnius horæ; momentum verò eſt decima pars puncti & ſic hora habet quatuor puncta, & quadraginta momenta.*

Bulla Gregorij XIII. de præcedentia inter fratres Mendicantes, vt illi præcedant qui priores ſunt in loco; an habeat locum in prioritate vnius horæ, vel diei?

RESOLVTIO CIII.

FVit quæſitum, an Bulla Gregorij XIII. de præcedentia inter fratres Mendicantes, vt præcedant illi, qui antiquiores, & priores fuerunt in loco, procedat etiam ſi huiuſmodi antiquitas, & prioritas eſſet vnius diei, vel horæ tantum: Ad quæſita, reſpondi affirmatiuè, ex eo quia prioritas, ſeu præuentio cauſatur, non ſolum per vnum diem anterioritatis, gloſ. in cap. ſi eo tempore 45. verbo iam, de elect. in 6. Sed etiam ratione vnius horæ, gloſ. verbo die obligauit, in l. ſi ex pluribus 89. §. fin. ff. de ſolutionibus, & in cap. duobus 14. verbo, ſi non appareat, de reſcriptis in 6. Bald. in l. Imperator prima lectu. num. 4. ff. de ſtatu hominum, in l. præſcriptione num. 15. C. ſi contra ius, vel vtilitatem publicam, Franch. in c. ſi à ſede, nu. 4. de præbend. in 6. Fely. & Decius, num. 5. in cap. Paſtoralis in principio de Reſcript. idem Fely. in cap. 1. num. 12. de fide inſtrum. Ioan. de Selua de beneficijs 3. part. q. 5. num. 13. Caſſador. deciſ. 20. num. 1. de Præben. & deciſ. 4. num. fina. ſuper regulis, Puteus dec. 172. num. 3. lib. 3. Menoch. de adipiſcenda rem. 4. num 791.

Item, non ſolum vnius horæ prioritas, ſed etiã vnius puncti, vel momenti facit præuentionem, Decius in dicto cap. Paſtoralis nu. 5. Tiraquel. de Primog. q. 2. n. 1. & 2. Menoch. de arbitrarijs Iudic. centuria prima, caſu 48. n. 3. Caſſad. d. dec. 20. num. 1. in fine poſt Bald. in l. de rebus num. 2. C. de donationibus, l. ſi ex pluribus §. fin. ff. de ſolut. & in cap. duobus, verbo ſi non apparet, de reſcriptis lib. 6.

Quantum temporis ſit vnum punctum, & momentum; Ioan. Andre. in cap. 1. num. 7. & Abb. num. 7. de cauſa poſſeſſi. & propriet. dicunt:
2 Punctum eſſe quartam partem vnius horæ, & Momentum decimam partem vnius puncti, & ſic hora habet quatuor puncta, & quatraginta momenta, quod prius dixerat (licet ipſi non allegant) Accurſius in l. cum biſeſtum 98. gloſ. fin. ff. de verbor. ſigni. & Alciat. ibidem, ſub littera, E, vbi dicit, horam conſtare ex ſexaginta minutis, & quod latini ſimpliciter accipiunt momentum pro breui tempore, ſicut, & punctum, & vt redeam ad incepta, dico anterioritatem horæ attendi in hypotecha, cum cõtrahatur per horam, gloſ. fin. in l. ſi ex pluribus §. fin. ff. de ſolut. Fely. in cap. Paſtoralis num. 5. de Reſcriptis, Afflict. in dec. 387. & ibi Addentes; imo prioritas temporis conſideratur etiam in puncto, ex allegatis per Dec. in dicto cap. Paſtoralis num. 17.

SVMMARIVM.

1 *Clerici de conſuetudine poſſunt damnari ad triremes.*
2 *In Francia non condemnantur clerici ad triremes.*
3 *Clericus perpetuo damnatus ad triremes debet degradari realiter, ſi verò ad tempus, ſufficit ſi degradetur verbaliter.*

Clerici, an poſsint condemnari ad triremes pro grauibus delictis?

RESOLVTIO CIV.

FVit aliquando dubitatum, an de iure poſſint Clerici condemnari ad triremes, & videbatur prima facie dicendum quod nun, quia clericatus eſt Dignitas, cap. fin. vbi Panor. de Magiſtr. Fel. in cap. qualiter, & quando, num. 7. & ſequen. de accuſat. Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo C. de pactis: Item quia pæna triremium eſt ignominioſa, & infamatoria, cuius generis pænæ non poſſunt infiligi clericis, Milleus in ſua praxi, fol. 248. num. 53. prout clericis infiligi nequit pæna gabiarum, ſecundum Carrerium, fol. 546. num. 64. Felin. in cap. qualiter, & quando §. ad corrigendos de accuſation. Foll. in eius practica Canonica q. 13.

Verum ſupradictis non obſtãtibus, contrarium ſeruatur de conſuetudine, ſecundum Clarum q.
1 70. num. 5. Diaz in praxi cap. 145. cuius verba ſunt: venit inſuper in vſum, in Italia præcipuè alia quædam corporalis pæna, qua ſolent puniri clerici, videlicet damnationis ad triremes, cuius pænæ impoſitio, forſan fundari cæpit ex illis, quæ notat Inno. in cap. qualiter, il ſecundo de accuſat. in penul. col. verſ. & ſunt, vbi ſcripſit, quod pæna damnationis ad metallum, non inuenitur ſæpe poſita in Canonibus, ſed ſi imponeretur, non retractaretur, cuius forſan doctrinam ſequentes Iudices Eccleſiaſtici, & pænam illam damnationis ad metallũ imitantes, impozũt hanc pœnã, & precipuè ducti ratione, quia certi ſunt quod triremiũ Duces, prædictos ſibi traditos ad earum miniſterium, non patiuntur ſugere: præterea hæc pæna fundatur in verbis Auguſtini, qui ad Marchianũ Comitem ſcripſit, de quibus in c. 1. 23. quæſt. 5. vbi intercedendo pro quibuſdam clericis, qui presbyteros interfecerant, & alia grauia commiſerant, orat dictus Marchianus ne eos mortis ſupplicio puniret, inquiens: Hoc magis ſufficere volumus, vt viui, & nulla parte corporis truncati, vel ab inquietudine inſana ad ſanitatis ocium legum correctione: dirigantur, vel à malignis operibus alicui vtili operi deputentur: quod quidem etiam in Sacerdotibus practicari poſſet, dum exceſſus grauitas poſtularet; pæna enim detruſionis in Monaſteriũ, quæ ad eorum emendationem ſalubrior eſſet, ac pro dignitate ordinis honeſtiur, hodie commodè imponi non poteſt, propter Monaſteriorum exemptiones.

Adde ad hanc quæſtionem Nauar. in cap. nullam 18. quæſt. 2. num. 52. quo loco diſputat, an liceat Iudicibus Eccleſiaſticis, Prælatiſque Regularibus condemnare ſubditos ad Regias triremes, & tandem de iure videtur aſſerendũ, non licere, quamuis dicat, conſuetudinem valere, cuius opinio ſummopere placet Iulio Claro in pract. crim. §. fin. q. 70. verſ. frequens; ſed conualidaretur illud, ſi crimina clericorum tantum creuiſſent, vt eorum improbitas aliter coerceri non poſſet, ac etiam dicit in illo Ducatu Mediolanenſi, dictam pænam paſſim ſolitam eſſe imponi, & in Hiſpania ſępiſſimè infligi pro grauiſſimis criminibus, in Regno tamen Franciæ ſeculares Magiſtratus, minimè patiuntur, clericos alijs pænis, quam ſacris Pontificum conſtitutionibus puniri, ob idque pæna hæc aduerſus clericos minimè imponitur, Franc. Duran. lib. 1. de Sacr. Eccle. min. capi.

3 Sed vtrum clericus ad triremes perpetuo damnatus, ſit prius actualiter degradandus, mihi ſanè videtur aſſerendum, eſſe degradandum, cum idem ſit, quando ad perpetuum carcerem mancipatur, igitur idem ſtatuendum eſt, l. illud, ff. ad l. Aquiliam, & ita in terminis ſcribit Campeg. apud Zanchinum in tract. de hæret. cap. 20. ad finem, verſ. obſerua denique, quod licet de iure verum ſit, nihilominus tamen cum ſoleat cum alijs aliquando diſpenſari, præſertim in iudicio Inquiſitionis, ideo non ſolet clericus ad iſtas pænas condemnatus, actualiter, ſed verbaliter tantum degradari, vt refert Franc. Pegn. ad direct. inquiſit. lib. 3. ſchol. 65. ſol. 185.

SVMMARIVM

1 *Promotus ante legitimam ætatem eſt ſuſpenſus, & ſi in eo ordine præſumit miniſtrare, efficitur irregularis.*

2 *Promotus ante ætatem, ſi bona fide celebret, non eſt irregularis, quod non placet auctori, ſed ſi delictum eſt occultum diſpenſabit Epiſcopus.*

Clericus promotus ad Ordinem Sacrum ante ætatem, an poſsit priuari beneficijs?

RESOLVTIO CV.

1 CONcil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 12. quoad ſuſceptionem Subdiaconatus ſtatuit ætatem 22. annorũ, quoad Diaconatum verò 23. & in ordine presbyteratus ſtatur deciſioni tex. in clem. generalem de ætate, & qualitate, eſt tamen aduertendum, quod ſi quis Sacro Ordine inſignitur ante ætatem legitimam, vel extra tempora à iure ſtatuta, vel ſine litteris dimiſſorijs, quas reuerendas vocamus, eſt ſuſpenſus ipſo iure, & ſi durante huiuſmodi ſuſpenſione in eo Ordine miniſtrare præſumpſerit, eo ipſo eſt irregularis, & poteſt priuari beneficio per extrauag. cum ex Sacrorum Pij Papæ II. approbari & renouari ſolitam à Summis Pontificibus per Regulam Cancel. in tit. de malè promot. circa iſta tamen, & eorum declarationem, & interpretationem ſunt conſulendi Diaz in praxi Cano. cap. 22. Syl. in ſumma, verbo irregularitas, num. 13. Rebuff. in praxi beneſic. tit. de cler. malè promot. gloſ. 4. Mandoſ. in reg. 24. Cancell. Nauar. in Manuali cap. 25. num. 70. Villadieg. de irregular. capit. 10. §. de prima ſpecie irregularitatis verſ. ſuſcipiens Sacrum Ordinem ex pagina ſeq. in fine, & optimè in tit. de ſuſpenſione cap. 14. verſ. quod attinet ad pænam pag. 251. Trocius de vero, & perfecto clerico lib. 2. cap. 7. Cabrera, & Bouadill. in conſtitutione Sinodis Segouienſis, lib. 1. tit. 7. cap. 2. Sotus in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 2. in fine, & art. 3. verſ. 4. vbi ſequitur Viuius lib. 2. commun. opinionum opinio. 202. Bernard. in Praxi, cap. 33. num. 10. Maiol. de irregularitate, lib. 3. cap. 24. num. 10. & lib. 1. cap. 30. num. 9. & lib. 4. cap. 14. Couar. in clem. ſi furioſus prima parte §. primo num. 4. vbi aduertit, quod
2 ſi promotus bona fide ductus celebret, exiſtimans id ſibi licere, non incurrit irregularitatem, quod etiam dicit Nauar. in cap. accepta oppoſ. 8. nu. 34. de reſt. ſpol. Corduba in tractar. caſ. conſcient. quæſt. 144. verſ. la ſeconda opinione, Diaz. in dicto cap. 22. quod apud me dubitabile eſt, per ea quæ tradit Fuſcus de viſitat. lib. 2. cap. 28. nu. 37. in fine: Si tamen de facto, & præſumptuoſè ante ætatem legitimam promotus celebrauerit, & propterea irregularitatem incurrerit, poterit nihilominus per Epiſcopum diſpenſari, ſi huiuſmodi delictum promotionis ſit occultum, licet celebratio ſit publica, vt reſoluit Naua. in Manuali, in cap. 27. num. 241. verſ. dixi iure antiquo, ſic intelligens deciſionem Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. & idem ſatetur Viuald. in Candelabro aureo tit. de Sacramento Ordinis, num. 37. in fine, Maiol. lib. 1. cap. 30. num. 9. in fine, de irregular.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſede vacante non poteſt concedere Dimiſſorias ad primam Tonſuram, niſi arctatus, ſub pœnis in Concil. Trid. præſcripus.*

2 *In dictas pœnas Concilij incidit quilibet exercens iuriſdictionem Epiſcopalem loco Capituli.*

Capitulum ſede vacante, an poſsit intra annum concedere Dimiſſorias pro prima tonſura?

RESOLVTIO CVI.

EX Conc. Trid. ſeſſ. 7. de reformat cap. 10. ſancitum eſt, non licere Capitulis Eccleſiarum, ſede vacante, infra annum à die va-
1 cationis ordinandi licentiam, aut litteras Dimiſſorias, ſeu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris canonici diſpoſitione, quam etiam cuiuſuis priuilegij, aut conſuetudinis vigore, alicui, qui beneficij eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione, arctatus non fuerit cõcedere, & ſi ſecus fiat Capitulum contraueniens, eccleſiaſtico ſubiaceat inter-

interdicto,& ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus cõſtituti fuerint,nullo priuilegio clericali,pſertim in criminalibus gaudeãt;in maioribus verò ab exequutione ordinum ad beneplacitum futuri Epiſcopi ſint ipſo iure ſuſpẽſi vt in Conc.ibi, & in c.10.ſeſſ.23. de reform. Pœna iſta impoſita illis, qui contra decretum à Capitulo Epiſcopali ſede vacante, literas dimiſſorias impetrãt ad illos qui eaſdem literas nõ à Capitulo,ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli ſe-
2 de vacante,ſuccedentibus obtinerent,mandat extendi,concedentes autem dimiſſorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi, vt notat Maiol. de irregul. lib.4.c.2.num.3.Salzed.in pract.crim. Diaz c.26. verb.ſine licentia.

Quibus ſic poſitis,fuit dubitatum,an decretum dicti Concilij comprehendat primam tonſuram, ita vt Capitulum, ſeu Vicarius ſede vacante non poſſit infra aonum dare dimiſſorias, etiam ad primam tonſuram, & dixi quod videtur comprehẽdere,nam Concilium in d.c.10.in principio generaliter,& indiſtinctè loquutus fuit,quod nõ liceat Capitulis infra annum.dimiſſorias concedere,ergo generaliter, & indiſtinctè eſt intelligendum quoad omnes ſpecies dimiſſoriarum, & quorũcumq; ordinum: ita tenet Nau.conſ.25.de temp. ordin.Henriq.conſ.16.nu.8. Rodriq.in ſumma lib.2.c.14.nu.6.Garſ.de benef.par.5.c.7.nu.95.vbi vnanimiter concludunt, non poſſe Capitulum ſede vacante, dare dimiſſorias etiam ad primam tonſuram, & ita iuxta hanc opinionem cenſuiſſe Sac.Congr.teſtatur Garſ.loco ſupra citato,verbis de quibus Congreg.cenſuit, tex.non comprehendere primam tonſuram, & in minoribus ordinibus non ſuſpendi.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio de non nubendo eſt inualida,& pœna adiecta non debetur.*

2 *Non poteſt pacto prohiberi matrimonium cum certo genere perſonarum.*

Promiſſio de non nubendo ſub certa pœna, non valet.

RESOLVTIO CVII.

Mulier habens magnam dotem, & marito in extremis conſtituto, vt votis ipſius mariti ſatisfaceret adhuc promiſit eidem viro poſt eius mortem,ad ſecunda vota nõ tranſire,& caſu quo tranſierit,donat eius filio, ex nunc prout ex tunc tria millia aureorum ex ſuis dotibus; & facto caſu nihilominus tranſijt ad ſecunda vota, quare fuerunt petita dicta illa tria millia à ſuo filio;mulier verò recuſat ſoluere, ſub prætextu quod dicta promiſſio ſit nulla: conſultus reſpondi,ſupradictam conuentionem, de am-
1 plius non nubendo,eſſe de iure inualidam, & cõſequenter pœna adiecta non debetur, quod probo ex infraſcriptis.

Primò,per tex.in l.Titio centum §. Titio centum ff.de cond.& demonſt.vbi conditio,vel modus per quem libertas infringitur, non ſeruatur: etenim ſi Titio centum relicta ſunt, ita vt à monumento nõ recedat, vel in tali loco domicilium habeat, cautioni per quam libertas impeditur, non erit locus. Secundò, affertur text.in l. nec ſi volens C.de liber. cauſa, vbi pro tuenda libertate dicitur,quod cõfeſſio,ſiue ſpontanea, ſiue coacta, etiam ſi ſcriptura eſſet confecta,hominem liberũ ſeruum non efficit: Idq; etiam ſi apud acta effectum fuiſſet, procedit iuxta terminos tex.& quæ ibi notantur per glo.in l.interrogatam C. eodem. Tertiò,affero tex.in l.libera C.de inutil.ſtipul.vbi dicitur Matrimonia debere eſſe libera,& propterea quæ pacta ibi promictentur, nempe quod nõ liceat diuortium facere, non valent: Neq; pœnæ, quæ promittuntur ex tali cauſa. Quartò, allego tex.in l.Titia ff.de verb.oblig. vbi mater filij quẽ ſuſceperat ex alio viro mortuo, Caio nupſit, qui filiam babebat ex alia vxore præmortua,fecerunt inter ſe pactum tẽpore matrimonij, vt filia Caij, ex priori vxore deſponſaretur filio quem ex alio viro ſuſceperat, deceſſit Caius,& eius filia noluit nubere filio Nouercæ; Quæritur an ſtipulatio ſit nulla? Reſpondetur, quod in hoc obſtabit exceptio doli,nam ſtipulatio fuit contra bonos mores, inhoneſtum enim videtur matrimonia ſiue contrahenda, ſiue contracta, metu pœnæ obſtringi, hanc opinionem tenet Eugen. conſ.18. volu.1.& Ann.conſ.141.vol.2.quibus addo text.in c. gemma de ſponſal.& facit etiam quòd matrimonium prohiberi non poſſit nè contrahatur in certo loco,cum hæ pactiones inducant viduitatem, & nõ valent, l. cum ita legatum, & l.hoc modo ff. de cond.& demõſt.Andr.in Conſt. Regni honorem. Idemq; concludit Camer. in l.Imperialem lit.M. fol.80.à ter.de prohib.feud.alien.per Feder.quare in anno 1599. in cauſa D. Sances de Baſtida, fuit deciſum, licere matrimonium contrahere cum filia Regentis Marthos(ſicut cum effectu fuit cõtractum) non obſtante prohibitione patris quĩ prohibuerat ne contraheret matrimonium eius filius in Italia, licet poſtea ſe in Hyſpaniam contuliſſet,& deinde in Italiam reuerſus,de hac quæſtione latè per Reg. de Pont.in tract.de Poteſtate Proreg.tit.6.

2 Et ſic ex ſupradictis falſa redditur opinio illorũ qui dixerunt Matrimonium contrahi cum certo genere perſonarũ, pacto prohiberi poſſe;& talem prohibitionem validam eſſe, & cum caſus occurriſſet, & fuiſſet facta remiſſio per filios patri, occiſori eius matris,ſub pacto, ne contraheret cũ certo genere perſonarum,vnde mors vxoris iam mortuæ ſuſpicabatur, ne induceret nouercã proprijs filijs, & quod dotibus deberet priuari, & filijs applicari; fuit deciſum in Sac. Conſ. eſſe priuandum omni ſucceſſione, & ad pœnam contentam in promiſſione eſſe obnoxium, Vrſill.deciſ. 350.ſalua tamẽ pace,dictæ deciſioni nõ aſſentior.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Lex bene à Zenone C.de quadrien.præſcript. non habet locum de iure canonico.*
2 *Quando Rex donat Eccleſiæ aliquid, nec etiam procedit diſpoſitio dictæ legis bene à Zenone.*

Text. in l. benè à Zenone C. de quadrien. præſcript. an locum habeat de iure canonico?

RESOLVTIO CVIII.

DIxi in facti contigentia ſupradictam textus diſpoſitionem, non procedere de iure canonico, ſi quidem cum Princeps do-
1 nat eccleſiæ res alienas, dicto caſu Eccleſia non admittit lucrum cum tanta inęqualitate, glo.in c. quicumque 12.q.per tex.& ibi glo.in c.placuit,il primo,16.q.3.Imol.in c.2. de reb. eccl. non alien. Alex.conſ.52.nu.3.lib.4. Fely.in c. quæ in eccleſiarum col.16.num.22.verſ.ſed vlterius,nec extra propoſitum,de conſtit.Affl.dec.361.nu.42. Guill. Benedictus in cap. Raynutius verſ. vxorem nomine Adelaſiam num.384. Port.Imol.commun. opin.lib.2.concluſ.42.lim.6.pag.643.& alij multi quos recenſet Ant.Gabr.dicens eſſe communem lib.5.tit.de acquir. poſſ. concl.2.num.20.qui poſt glo.in d.c.2.in verſ.irrita de reb.eccl.non alien.& multos alios,tradit tex.in d.l.benè à Zenone, non procedere de iure canonico, etiam quoad laicos, poſt Socc.Iun.conſ.69.nu.60.lib.1.& hoc idem, quod non procedat de iure canonico, probat (plures allegando) Duen. regul.238.num.3.pag. mihi 342.in paruis. Et quod non procedat quan-
2 do Rex donat Eccleſiæ,tradit etiam Grego.Lop. in l.53.tit.5.partit.5.verb.coſa agena,& Capyc.in inueſt.feu.verſ.feudorum exceptiones, verb.legis benè à Zenone in 6.limit.fol.106.

SVMMARIVM.

1 *Decima debetur de omni fructu.*
2 *Debetur decima de lignis cedrinis, lapidicinis, & argenti fodinis.*

Decima, de quibus debetur?

RESOLVTIO CIX.

1 DEcima debetur de omni fructu, notatur in c.nuncios, c.peruenit, c.cũ homines,& c. ex parte extra de decim. & etiam de prouentibus molendinorũ,d.c.peruenit ad nos,quãuis molendinum ſit ad ventum, c. ex tranſmiſſa eod.tit.debetur etiam de ſ͞ęno,lana,& piſcationibus, d.c.peruenit, c.ex tranſmiſſa,& notatur in c.decimas 16.q.1.& in c.non eſt in poteſtate extra eod.tit.ac etiam de apibus,d.cap.nuncios;de vino, oleo,nucibus,caſtaneis,amigdalis,& de omni fructu arborum,vt auctoritate dictorum iurium voluit Steph.Bertran.in conſ.257.vol.3.de frumento,ſiligine,ſpelta,& germano,d.c.peruenit,de fabis,& leguminibus; de animalibus, lino, & canape,Bertran.in conſ.156.vol.j.de palea,milio,ſpelta,caulibus, & lupinis decimam deberi, teſtatur fuiſſe deciſum in Sac.Reg.Conſ.Ioan.Vinc.Ann. alleg.94.num.4.cum duob. ſeq. & ſing.142.docet Io.And.& Panorm.in d.cap.peruenit, de quo latè Stephan.Aufrer. ad Capell.Thol.dec.109. Nicol.
2 Boer.in conſuet.Bicturicẽſ.tit.de conſuetud.pręd. ſ.12.de lignis cedrinis,in d.c.peruenit,de lapidicinis,Ioa.Andr.ibid. de argenti fodinis, & metallinis,vt ibidem, de furnis, in c.paſtoralis eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Regula de triennali,ſolum excipit duos caſus,videlicet ſimoniacum ingreſſum,& reſeruationem in corpore iuris.*
2 *Triennalis pacifica poſſeſſio, facit quod præſumatur quis habere quodcumque ius melius in mundo.*
3 *Toleratus per triennium,cenſetur diſpenſatus.*

Regula de triennali, an defendat poſſeſſorem cum titulo colorato?

RESOLVTIO CX.

RAtio dubitandi contra clericum poſſeſſorem triennalem,eſt, nam in præſcriptionibus titulus coloratus non ſuffragatur, Bal.conſ.23.vol.1.Dec.conſ.62.nu.7.& ſeq.Quẽadmodum dicitur de titulo putatiuo, l. nonnunquam,& quod ibi notatur ff.de vſucap. l. Celſus, vbi Bal.ff.eod. Alex.conſ.429.vol.2. Accedat, qđ titulus coloratus, non dicitur titulus, Caſſador. dec.9.de cauſa poſſeſſ.& propr. & in cauſis beneficialibus attenditur iuſtior titulus,Gui.Pap.ſing. 783. vnde titulus infectus, ſeu coloratus inficit poſſeſſionem in beneficialibus, idem in ſing. 920.

Stantibus tamen ſupradictis, contrarium cenſui, in fauorem ſupradicti clerici.

Primò,quia per exceptionem regula firmatur, & declaratur,ad vulgatam l.nam ꝙ liquidè §.fi.ff. de penu lega.& Alex.conſ.141.n.6.col.3.vol.2.&
1 in Regula Cãcell. excipiuntur tantũ duo caſus.ſ. ſimoniacus ingreſſus,& reſeruatio in corpore iuris,in quibus neceſſarium eſt dare malam fidem, ergo eſt de neceſſitate, vt regula comprehendat omnes alios caſus,etiam continentes titulũ coloratum; alias enim ſi cum titulo vero regula intelligeretur, non fuiſſet neceſſarium excipere dictos duos caſus, ſecundum Creſcent. in deciſ. vnica de præſcript.vnde Caſſador.in deciſ.11.eodem titulo, voluit regulam hanc,eſſe contentam omni alio colore tituli, præter exceptos, & Mohedan.in deciſ.241.dixit, quod triennalis pacifica
2 poſſeſſio facit quod præſumatur habere quodcumq; ius melius in mundo. Tum ſecundo,quia ita tenuit Ludou. Gomez in regul. de triennali poſſeſſ.q.2.circa fi.argum. tex.in l.properandum C. de iudicijs, vbi habetur quod extinguere lites, concernit bonum publicum, ſed tex. in dicta regula emanauit ad lites extinguendas,ergo,& circa caput in quo agitur de publica vtilitate, lex

non

Digitized by Google

non recipit reſtrictionem de habilitate perſona-
rum, Bar. in l. ſi quis in graui §. vtrum ff. ad Syllan.
3 & qui à Superiore per triēnium eſt toleratus, pre-
ſumitur diſpenſatus, iuxta notata per Anchar. in
conſ. 107. incip. cum materia, c. Ordinarij de off.
Ordin. lib. 6. tantò magis, quod triennalis poſſeſ-
ſor eadem gaudet ſecuritate, qua gaudet præ-
ſcribens per quadraginta annos, vt dicit Alex. in
conſ. 151. viſo themate vol. 2. & in conſ. 163. viſo
proceſſu eod. vol. ſequitur Gomez in d. regul. de
trienn. q. 58. nu. 4. Tum deniq; quia titulum non
habens coloratum, non habet remedium pacifici
poſſeſſoris, nec regulæ Cancellariæ, Bocr. dec. 24.
num. 6. vnde titulum coloratum in ſpolio, præſtat
impetratio certo modo, Put. dec. 276. lib. 2. ſed quo
ad colorandum titulum in ſpolio beneficij, an
ille probetur per inſertum, vide Creſcen. deciſ. 1.
alias 62. tit. de reſtit. ſpol.

SVMMARIVM.

1 *In ſoluendis decimis, attendi debet conſuetudo illius Regionis in qua fructus colliguntur.*

2 *Attendenda eſt conſuetudo Parochiæ, & non Archiepiſcopatus.*

An in ſoluendis decimis attendatur conſuetudo totius Diœceſis, an verò Parochiæ?

RESOLVTIO CXI.

ORta lite inter Parochum, & eius Paro-
chianos filios ſpirituales ſuper conſuetu-
dine ſoluendi decimas; opponebant dicti
Parochiani, eſſe attendendam conſuetudinem
totius Epiſcopatus, & ſuæ Diœceſis, Parochus ve
rò è contra dicebat eſſe attendendam illam tan-
tummodo conſuetudinem, quæ viget in ſua Pa-
rochia, & inter ſuos ſpirituales filios; propterea
viſum fuit eidem Epiſcopo delegare mihi hanc
cauſam, & ſic dixi: De iure veriſſimam eſſe con-
1 cluſionem in ſoluendis decimis, attendi debere
conſuetudinem illius Regionis, vbi fructus colli-
guntur, c. in aliquibus §. fi. de decimis, Panorm. in
rub. huius tit. in princ. Fely. in c. exceptiones nu. 6.
de excep. & præcipuè in decima paleæ, hoc tenet
Rebuff. de decim. q. 8. de Franch. dec. 103. & in
dec. 104. Boer. dec. 236. & Gomez Leon deciſ. 76.
dicens tempus quadraginta annorum eſſe neceſ-
ſarium ad inducendam hanc conſuetudinem;
vnde ſi extat conſuetudo immemorabilis, vt de-
cimæ ſoluantur de grano recondito in horreis, ſi
petatur ſolui in prædijs, & ſundis, ratione fraudis,
non eſt audiendus actor, quia illa conſuetudo ha-
bet vim priuilegij, maximè ſi fraus liquidè non
probatur, Crauet. conſ. 21. Hinc eſt, quod clerici
ſimpliciter beneficiati agentes ad decimas, debēt
de titulo docere, & non ſufficit decennalis poſſeſ-
ſio, Put. deciſ. 372. lib. j. idem ſi agerent iudicio poſ
ſeſſorio, idem Put. dec. 413. lib. j. Sed qualis titulus
ſufficiat, vide Verall. dec. 12. par. j. & dec. 306. p. 3.
Et conſuetudo circa decimas operatur, nō ſolum
reſpectu priorum quæſitorum, ſed etiam quærē-
dorum, Put. dec. 49. lib. 1. & adeò, conſuetudo at-
tēditur in decimis, quod in Regionibus in quibus
de more non ſoluitur, non peccat quis mortaliter
non ſoluēdo, ſecundum Natt. in conſ. 136. & Rol.
in conſ. 62. vol. j. quod intellige dummodo admi-
niſtrantes Sacramenta non indigeant. His ſuppo-
ſitis in caſu huius controuerſiæ, pronunciaui eſſe
attendendam conſuetudinem Parochiæ, non autē
Diœceſis, & mouebar ex infraſcriptis. Primò, ex
2 deciſ. Rot. Rom. teſte Put. dec. 176. lib. 3. vbi con-
ſuetudo Archipresbyteratus, & ſic Parochiæ, &
non Archiepiſcopatus eſt attendenda; Item quia
decimæ quæ fiunt intra Parochiam, ſunt Parochi,
& in eis ipſe habet intentionem fundatam, iuxta
deciſ. Creſcen. 2. de Parochijs.

SVMMARIVM.

1 *Laici non poſſunt vti perſonis eccleſiaſticis in officio procuratoris, vel negotiorum geſtoris.*

2 *Clericus quamuis inſeruiſſet laico, non ob id amittit priuilegium clericale.*

Clericus, an priuilegio clericali priuetur, ob præſtitam ſeruitutem laico?

RESOLVTIO CXII.

IN hac quæſtione reſpondi cum deciſ. Tholoſ.
cuius tenor eſt: Sacerdos in ædibus, & ſer-
uitiu laicorum exiſtens; priuilegia ſacerdo-
talia propterea non amittit, atque ita iudicauit
Parlamentum Tholoſanum in cauſa Sacerdotis
Franciſci Boſquet, qui lubricitate præuentus ad
petitionem Domini ſui, carceri mancipatus fue-
rat; iſte enim per Arreſtum Curiæ 3. Ianuarij an-
no 1558. ad Iudicem ſuum Diœceſanum remiſ-
ſus, eodemq; Arreſto prohibitum omnibus laicis
1 fuit, nè Procuratorum, aut Negotiatorum loco,
perſonas eccleſiaſticas haberent, ſub commina-
tione, quod tranſgreſſores tamquam violatores
Arreſtorum puniri deberent.

Non obſtat, quod clericus non debet negocijs
ſecularibus immiſceri, c. 1. ne cler. vel monac. c. fi.
de vit. & honeſt. cler. & ſecundum Panorm. in
rubr. huius tit. clerico prohibetur eſſe Maiordo-
mum alicuius Principis, & etiam non debet eſſe
Miniſter laicorum, cap. Sacerdotibus, ne cler. vel
monach. ſed nec quod ꝓcurationes habeat, ex eo
quod clericus generalis Procurator, vel Iuſtitiarius
Principis ſecularis deponitur, quēadmodū per be
neficiorum ſubtractionem compellitur, vt à Ta-
2 bellionatus exercitio deſiſtat; quia reſpundetur,
quod licet clericis ſupradicta prohibeantur, non
tamen inſertur quod ſi præcepta prædicta con-
temnant, ob id clericale priuilegium amittunt.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius non poteſt ſubſtituere alium Vicarium, niſi ad modicum tempus, & ex cauſa, etiam ſi non habeat in mandato clauſulam facultatis ſubſtituendi.*

2 *Subſtitutus à Vicario Epiſcopi habente facultatem ſubſtituēdi, poteſt exequi omnia commiſſa Vicario.*

Vica-

Vicarius, an poſſit ſubſtituere alium Vicarium?

RESOLVTIO CXIII.

PRo ſententia negatiua facit in c. clericos de off. Vicar. gloſ. in c. 1. eod. tit. in ſexto, verſ. ipſius, & ibi Fely. in c. G. perpetuus num. 3. de fid. inſtrum. Marant. in Spec. Aduocat. 4. part. diſt. 5. n. 22. Vant. de nullit. tit. ex defect. iuriſdict. deleg. nu. 25. Auiles in Capitulis Prætorum cap. 4. verb. iuſtitia nu. 7. Menchacha controuerſ. illuſtr. c. 31. nu. 21. Cuchus Inſtit. lib. 2. tit. 8. nu. 40. Azeu. in l. 1. tit. 9. lib. 3. recopil. nu. 8. & Sbrozz. qui plures refert lib. 2. q. 66. num. 1. de off. Vicar. Zerol. in ſua prax. verb. Vicarius, Zechus de Republica Eccleſiaſtica verſ. 8. & Lopez de Vicario Epiſcopi §. 2. nu. 4. verſ. 8.

Amplia procedere, ſiue fuerit conſtitutus ab Epiſcopo cum facultate, & clauſula ſubſtituendi, ſiue non, Rota deciſ. 4. de offic. Vicar. in nouis, & ibi addit. Papazon. Mille. in repertor. verb. Vicarius Epiſcopi, Pauinus 10. q. 2. par. n. 19 de poteſt. Capit. ſed. vac. Put. dec. 168. lib. 1. Sbroz. d. q. 66. nu. 11. & 17. dicit eſſe communem, teſte Pariſio conſ. 80. nu. 15. vol. 4. & tenuit Rot. in vna Oriolen. beneficiornm coram D. Seraphino 21. Maij 1593.

1 Limita principalem concluſionem non procedere ad modicum tempus, & ex cauſa, quia poteſt ſubſtituere, etiam ſi non habeat facultatem, & clauſulam ſubſtituendi, Panin. d. q. 10. nu. 21. Fely. Maran. Mench. Cuch. Azeued. nu. 8. & ſeq. vbi ſupra, & Put. d. deciſ. 168. & Marc. Ant. Genu. cap. 84. num. 13. Aduerte tamen quod ad hanc poteſtatem ſubſtituendi, conſenſus Epiſcopi ad ſubſtituendum ad tempus ex cauſa requiratur, vt poſt Hoſtienſ. Rota dicta deciſ. 4. Zerol. ſupra dub. 4. niſi extaret conſuetudo id faciendi, nam tunc toleraretur per quamdam tacitam voluntatem Epiſcopi, & ad hoc confert deciſ. Chiſa. 139. in manuſcriptis, quæ ait: Si Vicario Epiſcopi committatur aliquid, per vos, nō poteſt ſubſtituere ſpecialiter, ſecus ſi ponat alium in locum ſuum in omnibus, præſuppoſito quod habeat facultatem ab Epiſcopo ſubſtituendi, quia iſte ſubſtitutus dicitur ab Epiſcopo, & poſſet expedire commiſſa per vos, ſub nomine dignitatis, Fely. in cap. G. perpetuus de fid. inſtrument. Rot. in nouis deciſ. 414. & deciſ. Put. 487. lib. 2. Rot. deciſ. 31. & 33. lib. 1. & 151. & 159. lib. 2. & 122. lib. 3. Di-

2 uerſorum, vbi etiam habetur, quod ſubſtitutus à Vicario Epiſcopi habente facultatem ſubſtituendi, poſſet exequi commiſſa Vicario, vt tradit Papazo. in addit. ad deciſ. 1. num. 3. & ad deciſ. 4. in fi. de off. Vicar. in nouis, & ad deciſ. 3. num. 2. de procurator. in nouis, & Sbroz. lib. 2. q. 67. Intelliguntur enim iſtæ deciſiones de ſubſtitutione ex cauſa abſentiæ Vicarij, & ſic ad modicum tempus, vt patet ex deciſ. 31. 33. 151. 157. & 122. & ita tenendum eſt; quamuis Pauin. dicta quæſt. 10. nu. 20. & 21. Rebuff. conſ. 88. Azeued. dicto nu. 8. & 10. vt ſupra, abſolutè teneant, Vicarium poſſe alium cōſtituere, quando eſt data ei poteſtas ſubſtituendi: quod etiam videtur tenere Plautius in l. 1. ff. de off. eius lib. 2. verſ. iure Magiſtratus n. 115 quod poterit tantum procedere, quando fuiſſent inſerta verba illa, videlicet, damus poteſtatem ſubſtituendi alium, quem nos Vicarium cum eadem poteſtate ſubſtituimus, nam tunc procedit ratio ſupradicta, quod videatur ſubſtitutus ab ipſo Epiſcopo potius, & ab eo accipit poteſtatem miniſterij Vicarij ſubſtituentis, & tunc ſola nominatio, ſeu electio perſonæ fieri cenſeretur à Vicario ſubſtituente, & ita docet Sbroz. ſupra num. 15. vbi ait, quod bonum eſſet inſerere dicta verba, Meliſl. tract. de præcedentia Vicarij cap. 1. num. 14. & Franc. Marc. deciſ. 317. num. 2. par. 1. Pauin. d. q. 10. nu. 20. & idem docet Zechus dicto verſ. 8. & Marc. Anto. Genuen. dicto nu. 13. vel quando Epiſcopus daret poteſtatem ſubſtituendi ſuo nomine, tunc cenſetur etiam ab Epiſcopo eius nomine ſubſtitutus.

SVMMARIVM.

1 *In acquirendis, Prælatus poteſt præiudicare monaſterio.*
2 *Monachus non poteſt repudiare legatum factum ad beneficium monaſterij.*

An Monachus poſſit repudiare legatum vſufructus factum ſibi, ſine licentia Superioris?

RESOLVTIO CXIV.

RAtio dubitandi eſt, quia Monachus non habet, velle, nec nolle, ſed dependet à voluntate Superioris, cap. ſi Religioſus de elect. in ſexto, & quia quidquid acquirit Monachus, ſiue tempore ingreſſus, ſiue poſt, acquirit Monaſterio, cap. in præſentia de probat. c. cum ad Monaſterium de ſtat. monach. auth. ingreſſi C. de ſacroſan. eccl. & licet Prælatus Eccleſiæ poſſit repudiare legatum factum Eccleſiæ, quia aliud eſt lucrum non accipere, & aliud rem Eccleſiæ alie-

1 nare; & quia in acquirendis poteſt præiudicare, l. fin. C. de acquiren. poſſ. ſecundum Feder. de Sen. conſ. 9. & Panorm. in cap. quia ſemper de his quæ fiunt à Prælatis abſque conſen. Capituli, licet Ioa. de Imol. ibi de rigore iuris aliud ſentiat, l. magis puto §. fundum ff. de reb. eor. & ibi Bart. verum tamen aliud videtur dicendum in Monacho,

2 ſcilicet vt non poſſit repudiare legatum factum ad beneficium Monaſterij, ſicuti de filiofamilias dicitur, l. cum non ſolum in princip. C. de bon. quæ liber. & iſtam opinionem tenet Speculator, & Ioa. Andr. in tit. de ſtat. monachor. verſ. 8. & idem Ioan. And. & Panorm. in d. c. in præſentia in fi. Bart. in l. fi. ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. & in l. his poteſt §. fi. ff. de acquir. hæred. & in l. tutor ff. de poſſ. bonor. licet nonnulli velint æquiparare ſeruo Monachum, qui poteſt non adire, l. cum proponas C. de hæred. inſtit. de quo per Bald. in l. 1. C. qui admitti ad bonor. poſſ. vbi tenet quod inſpici debet illud, quod eſt magis vtile Monaſterio,

SVMMARIVM.

1 *Non tenetur pauper ſoluere decimas, ſi ob id ſubtraherentur ſibi neceſſaria ad victum.*
2 *Pauper quando non reperitur de blado pro ſoluenda decima, ſufficit ſoluere pecuniam.*
3 *Paupertas excuſat à procurationibus viſitationum.*

An paupertas excuſet à ſolutione decimarum?

RESOLVTIO CXV.

PRopter nimiam paupertatem, & onera intolerabilia cuiuſdam Vniuerſitatis huius Regni, dicebant particulares, ſe non poſſe & ſic non teneri ad ſolutionem decimarum Parocho; propterea fuit mota lis in Curia Epiſcopali illius Diœceſis, & fuit cauſa ab eorum Epiſcopo mihi commiſſa; & viſis actis inſurrexerunt dubia nonnulla, & præcipuè num paupertas excuſaret à ſolutione decimarum, & videbatur quod non, ex eo quod decimæ debentur de iure Diuino, cap. Parochianos de decimis, & hoc in ſignum vniuerſalis dominij, vnde nulla valet præſcriptio contra ſolutionem decimarum, Guid. Pap. deciſ. Delphin. 96. Franc. March. quæſt. 205. par. 1. & 667. par. 2. Papon. lib. 1. tit. 12. arreſt. 3. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 106. Guid. Pap. q. 284. neque Imperialis conceſſio ſub quacumq; forma, à ſolutione decimarum eximere poteſt, cap. tua de decim. cum omnes generaliter ad illud teneãtur, Guid. Pap. dec. 266. & nemo poteſt prætendere exemptionem à ſolutione ipſarũ decimarum, vt tradit Papon. lib. 1. tit. 12. arreſt. 2. & ideo priuilegium de non ſoluendis decimis intelligitur de extraordinarijs, non autem de ordinarijs, Put. dec. 65. lib. 3. ratio eſt, quia ius decimãdi, eſt onus reale, & tranſit contra quemlibet poſſeſſorem, Ægid. in tract. de ſubhaſtatio. c. 41.

Supradictis addebatur glo. ſing. in c. quia tua 12. q. 5. vbi paupertas à ſolutione decimarum non excuſat, nam prætextu paupertatis nemo debet tenere aliena, vel peccare, l. palam in princ. de rit. nupt. glo. in c. ſi quis propter neceſſitatem de furtis, Ioa. Andr. in c. cum homines de decim. dicens decimam pertinere Eccleſiæ, & laicus non dicitur dare, ſed reſtituere, & ideo poteſt vendicari, quia pauperes etiam de eleemoſina tenentur dare decimam, cap. habebat 12. quæſt. 1. vnde Franc. Marc. in dec. 198. par. 2. dixit quod cum decima debeatur Deo in ſignum vniuerſalis dominij, c. tua nobis de decimis, ideo pauper debet ſoluere, & poſt quærere eleemoſinam.

Contrarium tamen reſolui, ſcilicet non teneri
1 pauperes ad ſoluendas decimas, ſi ob id ſubtraherẽtur neceſſaria ad victum; & fui motus, ex eo ꝙ quando aliquis non recolligit de vſufructu, niſi quantum ſibi ſufficit, & eius familiæ, in hoc caſu paupertas ipſum excuſat; & facit nam nemo tenetur ſibi ſubtrahere neceſſaria, vt illa det pauperibus, vel Eccleſiæ, c. non mediocriter de conſecr. diſt. vlt. & iſtam partem tenet Maluc. Doctor antiquus in c. licet de cenſ. quem refert Ioa. Andr. in d. c. cum homines de decimis: vnde ſecundum Panorm. ibi talis non debet ſoluere decimam, ſed Eccleſia debet ei remittere tantum, quod poſſit viuere, quia Eccleſia debet pauperibus de ſuo ſubuenire, allegat notata per gloſ. in c. quicumq; 16. q. 7. quinimò ſecundum Panorm. in d. c. cum homines; vbi eſſet tanta inopia alicuius, quod ſi ſolueret decimam fame periret, non tenetur ad ſoluendas decimas, nam tempore neceſſitatis omnia ſunt communia, & licitè poteſt aliquis furari in extrema neceſſitate ad ſuſtentandam vitam, cap. ſicut 47. diſt. c. ſi quis de furt. tunc enim non dicitur furtum, & pro iſta parte facit, quod licet regulariter, non debeat ſolui pecunia pro qualitate, vel pro ſpecie, l. 2. §. mutui datio ff. ſi cert. pet. & maximè in decima, quæ debet ſolui de frumento ex certo prædio, prout ſupra dictum fuit, ſicut in cenſu pro directo dominio, tamen iſtud deberet intelligi niſi caſus neceſſitatis obſtet, quando ſcilicet nõ poſſet reperiri, quia tũc benè poſſet vnum pro alio ſolui, vt in auth. de fideiuſſ. §. penul. coll. j. in auth. hoc niſi C. de ſolut. & maximè in Eccleſia debitrice, quia ſi non habet vnde ſoluere pecuniam, tunc in ſubſidium poteſt dare in ſolutum aliquas res mediocres Eccleſiæ, vt in auth. de aliena, & emphyt. §. quæcumq; verſ. verò ſm̃ prædictum Coll. 9. in auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſanct. eccleſ. ergo videtur idem ius è contra, qñ laicus eſt debitor Eccleſiæ in caſu neceſſitatis,
2 tunc. n. qñ non poteſt reperiri de blado, ſufficeret ſoluere in pecunia, facit etiã ꝙ habetur per Spec. tit. de loca. §. nunc aliqua verſ. 22. quia debet eſſe par cõditio, & in verſ. 15. Hinc eſt quod Paupertas
3 excuſat à munere expenſarum viſitationis Legati, vel Prælati, iuxta notata per gloſ. in cap. cum inſtantia, & in c. procurationes de cenſib. Quod in tm̃ eſt verum, ꝙ Epiſcopus tunc tenetur viſitare ſuis ſumptibus, & expenſis, ſecundum Panorm. in d. c. procurationes; licet Epiſcopus poſſet in iſto caſu exigere iuramentum ſuper impotentia, & paupertate allegata, ſecũdum Panorm. ibi, pro hoc facit, c. placuit 1. q. 11. Illud eſt difficile contrarium, niſi dicatur, quod paupertas in iſtis miſerabilibus perſonis, licet excuſet à muneribus perſonalibus, & extraordinarijs, ſecus tamen à muneribus realibus, & ordinarijs; licet Dominus piè faceret, ſi remitteret, ſecundum Io. Andr. Anton. de Butr. & Panorm. in c. licet de cenſib. & idem eſt in tallijs, & collectis, à quibus pauperes excuſantur, gloſ. in l. omnes, la prima, C. de annon. & tribu. lib. 10. ſecus à muneribus realibus, & ordinarijs, Bart. & Ioan. de Plat. ibid. & eos excuſatos quoq; voluit ab appellatione, Innoc. in cap. ex ratione col. 2. de appell. Cardin. conſ. 87. ſuper enim inopi præſeruatur appellatio, vt quocumque tempore illam poſſit interponere, gloſ. in l. inuitus C. de procuratoribus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non debet habitare in domo priuata, quando extat domus publica.*
2 *Epiſcopus poteſt ſedere pro Tribunali in qualibet parte ſuæ diœceſis.*

Vicaſ

Vicarius Epiſcopi habitans in domo priuata, an ſit in pœna?

RESOLVTIO CXVI.

IN Sacra Congreg. Illuſtriſſimorum Cardinalium, ſuper negotijs Epiſcoporum, & Regularium, inter cætera capita tradita contra quemdam Vicarium, fuit dictum quod habitabat in domo priuata cuiuſdã ſui amici; quare cõſultus ſuper huiuſmodi puncto, dubitabã prima facie cõtra ipſum Vicariũ, & incidiſſe in pęnam, motus præſertim, per tex. in l. nulli C. de off. Rect.
1 Prouinciæ, cuius verba ſunt: Nulli Iudicum, qui Prouincias regunt in Ciuitatibus, in quibus ſacra Palatia, aut Prætoria ſunt, liceat his relictis, priuatas ſibi domos ad habitandum, veluti Prætoria vindicare, ſed ſacratiſſima, modis omnibus inhabitare Palatia, ſeu Prætoria cogantur, vt hac neceſſitate compellantur eorum reputationi prouidere: item dicebam Iudicis maximam eſſe authoritatem, glo. in c. fi. de iniur. diciturq; vir bonus, l. vir bonus ff. iudicatum ſolu. & propterea ſummopere deſcrendum eſt ei, glo. in c. iuriſdictio, & in cap. forus de verb. ſignif. Bal. conſ. 229. vol. 1. Alcia. conſ. 6. num. 7. & ſeq. Hinc eſt, quod Summus Pontifex maximè ſtudet, ne iudicialis vileſcat authoritas, habetur in cap. dilectus de pęnis, atq; diminuitur Iudicis perſona, quando agit familiariter cum ſubditis, Iaſ. in l. iubemus C. de iudic. cum ſint paria familiaritas, & contemptus, l. obſeruãdo ff. de off. Proconſ. Regens. n. naturaliter dignior eſt recto, vt voluit Ariſt. lib. 1. Politic. & propterea Iudicibus debet præſtari reuerentia, & omnis obedientia, ſecundũ Borrell. in conſ. 24. Supradictis addebatur, quod punitur Iudex habitans in domo priuata, vbi extat domus publica, d. l. nulli C. de off. Rect. Prouinc. l. Ciuitas C. eod. l. clariſſimis C. de dignitatib. l. 3. C. de metall. Fari. in prax. in tit. de varijs, & extraordinarijs criminibus quæſt. 41. num. 7. Balb. dec. 12. Gratian. decif. 113. in fi. & maximè dicebatur eſſe in pęna, quia exiſtebat in illa Regione domus Epiſcopalis, glo. in §. 1. in verb. ille apud eũdem, in auth. de teſtib. Rub. conſ. 116. Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defect. iuriſd. Ordin. nu. 111. in fi.

Non obſtat, quod Vicarius gerit vices Epiſcopi, notant communiter DD. in rub. de off. Vicar.
2 illumq; in omnibus repreſentat, Bal. in rub. ff. de offic. eius, & conſequenter, vt Epiſcopus qui in tota ſua Diœceſi ordinariam poteſtatem habet, poteſt ſedere pro Tribunali in quolibet loco non exempto per ſe, vel per alium, & liberè exequi, quæ ſpectant ad eius officium, c. cum Epiſcopus de off. Ord. vbi Franc. in c. qua fronte nu. 2. de appell. Pauin. de poteſt. Capit. ſed. vacan. 2. par. q. 10. nu. 25. ſicut dicimus de Rectore, ſeu Præſide alicuius Prouinciæ, qui habet totam Prouinciam pro Tribunali, Anch. & Gemin. in c. ſi Epiſcopus de off. Deleg. in ſextò, & poteſt quemlibet locum etiam in camera deputare ad ius dicendum, Bal. in l. ſed vt perſonis in princ. C. quomodo, & quãdo, quia in his, & ſimilibus caſibus, non æquiparatur Epõ, cui maior, & libera facultas cõceditur.

SVMMARIVM.

1 *Penſiones decurſæ, & non ſolutæ, tranſeunt ad hæredes penſionarij.*
2 *Penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum, ſed in mera temporalitate conſtitutum.*
3 *Penſionarius habet vſumfructum tàm in vita, quàm in morte.*
4 *Beneficiarius in morte comparatur vſuario.*
5 *Diſtributiones quotidianæ tranſeunt ad hæredes beneficiati.*

Bulla Iulij III. circa acquiſitionem fructuum beneficiorum ab hæredibus beneficiati, an procedat in penſionibus?

RESOLVTIO CXVII.

EX Conſtitutione felicis record. Iulij Papæ III. habetur differentia inter fructus beneficiorũ incorporatos cũ alijs bonis ipſorum beneficiatorum; & fructus realiter non exactos, & illorum bonis non imixtos, & incorporatos. Illorum enim, vt fructus mere prophanos, vult ſpectare ad ipſos, iſtos verò eccleſiaſticos cenſendos, declarat; decernens tales fructus, etiam ſi debentur pro tempore decurſo, ante obitum Beneficiati, & dies ſolutionis, ipſo viuente ceſſerit; Idq; etiã adhibitis ab ipſo diligentijs pro illorum exactione, ſucceſſoribus nihilominus in beneficio eſſe adiudicãdos, & ita quoq; fuit reſolotum per Rot. in vna Romana pecuniaria 4. Iunij 1593. coram Cardinali Blanchetto; ſed quæſtio eſt, an procedat quoq; in penſionibus, & ideo in facti contingentia quærebatur, ad quem ſpectent penſiones decurſæ in vita penſionarij, ad eius hæredes, vel potius ad ſucceſſorem in beneficio: communis
1 concluſio omnium eſt, ad hæredes penſionarios pertinere, ratio eſt, quia penſionarius facit fructus ſuos, & de eis ad libitum ſuæ voluntatis diſponere poteſt, tàm inter viuos, quàm in vltima voluntate, vt per Paul. in tract. de penſ. q. 8. & latius Gigan. in eod. tract. q. 52. vbi in terminis dicit, penſiones decurſas, & non ſolutas tranſire ad hæredes penſionarij, tàm ex teſtamento, quam ab inteſtato.

2 Secunda ratio eſt, quia penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum, ſed in mera temporalitate conſiſtit, c. quamuis, vbi Doctores de præben. in ſextò, Felyn. in c. ad audientiam col. 1. de reſcript. Selu. in tract. de benef. par. 1. q. 2. nu. 3. vnde pẽſio etiam aſſignatur laico, Abb. & alij in d. c. ad audientiam de reſcript. & in clem. 1. §. eod. de ſupple. negl. Prælat. Gig. vbi ſupra q. 21. & æquiparatur contractibus profanis, Sarnen. in reg. de infirmo q. 16. & 17. nu. 2. verſ. nam clarum eſt.

Tertia ratio eſt, quia penſionarius habet vſum-
3 fructum, tàm in vita, quàm in morte, vt per Ioan. de Imol. in d. clem. 1. §. 1. colum. 3. de ſupple. negl. Prælat. & Gig. in d. tract. q. 1. nu. 2. & q. 25. num. 4. ideo nihil mirum, ſi in eo locum habet text. in l.
4 defuncta ff. de vſufruct. quod non eſt in Beneficiato, nam iſte in morte vſuario tantum comparatur,

ratur, glo. in c. in præſenti de off. Ord. lib. 6. Rota
dec. 41. de prob. dec. 1. de ſolut. in antiq. conſequẽs
eſt, vt locum non habeat in eo contenta in d. l. de-
functa, quæ ſolum procedit in vſufructuario: Sed
obſeruandæ ſunt leges de vſuario loquentes, quæ
nullum ius ad transferendum tribuunt, l. plenum
§. 1. & §. operas ff. de vſu, & habit. vnde fructus be-
neficij non dũ conſequuti, remanent in dominio
Eccleſiæ, nec beneficiatus poteſt tempore mortis
de illis diſponere, aut ad inſtar penſionarij ad hæ-
5 redes tranſmittere, exceptis diſtributionibus quo
tidianis, quæ ſic ei acquiruntur, vt ad hæredes
quoſcumque tranſeant; ita ex communi Do-
ctorum ſententia tradit Couar. in c. cum in offi-
cijs, & in c. ad hæc eod tit. & in c. expedit, vbi gloſ.
12. q. 1. benè glo. in d. c. in pſenti de off. Ord. lib. 6.
quam ſequitur Rot. apud Pute. dec. 315. lib. 2. &
adeo verum eſt, vt fructus beneficiorum non cõ-
ſumpti ad beneficiatos non pertineant tempore
obitus, vt nec etiam bona acquiſita ex redditibus
Eccleſiaſticis regulariter ſint ipſorum beneficia-
torũ, ſed pertinent ad Eccleſiam, d. c. cum in offi-
cijs, vbi Couar. nu. 6. extendit etiam ad bona ac-
quiſita ex redditibus beneficiorum ſimplicium,
cõtra opinionem gl. in d. c. in præſenti de off. Ord.
in ſextò, quam etiam improbant Archid. Innoc.
Abb. Imol. Gemin. Franc. & Bertran. per eum
allegati, & hanc opinionem contra glo. magis cõ-
munem atteſtatur Iaſ. in conſ. vlt. lib. 3.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede vacante habet iuriſdictionem à iu-
re communi, & ſuccedit Epiſcopo etiam in iuriſdi-
ctione voluntaria, exceptis caſibus à iure expreſſis.*
2 *Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione
delegata.*
3 *Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in cauſa delegata,
etiam ſi poſt præſentationem mandati fuiſſet mor-
tuus Epiſcopus, item nec ſuccedit in ijs quæ Epiſco-
po ſunt à canone delegata.*
4 *Capitulum ſede vacante non poteſt viſitare Mona-
ſteria exempta, quæ Epiſcopus viſitat vti delegatus
Sedis Apoſtolicæ.*
5 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo in facultatibus conceſ-
ſis Epiſcopo per Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 6.*

An in caſibus in quibus à Sacro Concilio Trid. datur facultas Epiſcopo quod procedat, vt Delegatus Sedis Apoſtolicę, in ijs ſuccedat Capitulum ſede vacante?

RESOLVTIO CXVIII.

PRo ratione dubitandi in reſolutione huius
controuerſiæ dicebam, Capitulum ſede va-
cante in omnibus quæ ſpectant ad Epiſco-
pum ſuccedere, & hoc probatur ex eo, quod Ca-
pitulum ſede vacante gerit vices Epiſcopi, Bald.
conſ. 52. vol. 1. & præſtandam eſſe obedientiam
ei, vti Epiſcopo, tradit Cępoll. conſ. 29. vol. 1. Mo-
nald. conſ. 53. vol. 1. ac pariter ſuccedere in omni-
bus, quæ ſunt iuriſdictionis, voluerunt Abb. &
Fel. in c. ex his quæ, & c. cũ olim de maio. & obed.
& c. vnico eod. tit. in ſextò, & in extrauag. execra-
bilis verſ. certum de præb. & facit c. is cui de elect.
in ſextò, Bart. in l. vbi adſunt ff. de tutor. & curat.
Abb. in d. c. cum olim num. 2. & in c. 1. ne ſed. vac.
nu. 4. Feder. de Sen. conſ. 30. Alban. conſ. 60. nu. 8.
Purpur. conſ. 77. Pauin. de offic. & poteſt. Capit.
ſed. vac. par. 1. q. 1. vbi tradit regulam affirmatiuã,
quod Capitulum ſede vacante habet iuriſdictio-
nem ordinariam à iure communi, ita quod poſſit
inducias dare, & omnia quæ ad iuriſdictionem
pertinent expedire, & q. 5. tradit, poſſe diſpenſare
ſicut Epiſcopus, licet ſit iuriſdictionis voluntarię,
in qua etiam ſuccedit, Selua de beneſ. 2. par. q. 11.
nu. 4. qui ait, Ius dicere, Capitulum ſuccedere in
iuriſdictione, nec diſtinguere inter iuriſdictionẽ
contentioſam, & voluntariam, Rebuff. in prax. in
tit. de deuolutione nu. 58. Nau. conſ. 94. de temp.
ordin. voluit, Capitulum ſede vacante ſuccedere
etiam in hijs, quæ ſunt iuriſdictionis voluntariæ,
ſequitur Guttier. lib. 1. canon. quæſt. c. 11. n. 10. vbi
reſoluit, quod Capitulũ ſede vacante, omnia ea
quę in iuriſdictione cõtinẽtur exequitur, Vgolin.
1 de cenſ. tab. j. c. 10. nu. 2. §. 2. ait, Capitulum ſucce-
dere Epiſcopo in tota iuriſdictione ordinaria, &
tam contentioſa, quam voluntaria, & hanc eſſe
generalẽ regulam iuris, quæ ſolum eſt limitanda
in caſibus à iure expreſſis: reiecta opinione illorũ
qui dixerunt, Capitulum ſede vacante ſolum ſuc-
cedere in his quæ ſunt iuſtitiæ, & neceſſitatis, non
autem in his, quæ ſunt gratiæ, ſeu voluntariæ iu-
riſdictionis, Io. And. in c. vnico de maior. & obed.
in ſextò, & glo. in clem. 1. §. j. verb. Capituli de hę-
ret. quæ ait, quod Capitulum eſt neceſſarius, non
voluntarius Adminiſtrator, Felyn. in c. cum olim
de maior. & obed. nu. 4. ad 8. q. & nu. 6. ad 13. q. vbi
illam gloſ. dicit, communiter approbatam, Petr.
3 Greg. de beneſ. c. 38. n. 3. Azeu. in Cur. Piſan. lib. j.
c. 9. nu. 10. Flam. Pariſ. de reſign. beneſ. lib. 7. q. 23.
nu. 13. 35. 36. & quamuis illi dicant, Capitulum
ſede vacante ſuccedere in pertinentibus ad Epi-
ſcopum, quoad ea tantum quæ in iure reperiun-
tur expreſſa, & non in alijs, Domin. in c. presby-
teri 24. diſt. refert Fely. in d. c. cum olim ſub nu. 1.
& 7. ſequitur Abb. in c. 2. ne ſed. vac. not. 2. & Lã-
bert. de iur. patr. par. 1. lib. j. q. 2. ar. 9. & par. j. lib. 2.
q. 2. ar. 14. nu. 6. qui dicit, quod in his quæ ſunt iu-
riſdictionis neceſſariæ, ſuccedit Capitulum; & di-
citur in deciſ. Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594.
coram D. Blanchetto.

Et ſic ſupradictis minimè ſuffragantibus con-
2 trariam opinionem veriorem, & iuri conſonam
eſſe cẽſeo, ſecundum communiorem ſententiam,
videlicet, quod in iuriſdictione delegata Epiſco-
po, non ſuccedat Capitulum ſede vacante, Rota
dec. 6. de off. deleg. in antiq. Abb. in d. c. cum olim
q. 5. Rom. conſ. 506. num. 4. & ibi Horat. Mandoſ.
additione vltima lit. I. Fely. in d. c. cum te nu. 14.
& in d. c. cum olim ad 10. q. & in d. c. verum ante
nu. 1. Dec. in c. quin, Abb. de off. Deleg. nu. 21. &
81. num. 68. Azeued. d. lib. 1. Curiæ Piſanæ cap. 8.
nu. 12. Sbroz. lib. 1. q. 16. nu. 1. & lib. 2. q. 135. nu. 4.
de offic. Vicar. quod adeo verum eſt, vt procedat
etiam ſi poſt præſentationem mandati fuiſſet mor
tuus Epiſcopus, Pauin. loco cit. quæſt. 10. num. 20.

& procederet etiam ſi delegatio fieret à canone,
3 quia licet competeret à iure cnmmuni, tamen
ex poteſtate ſpecialiter inducta, competit Epi-
ſcopo, ita Abb.d.cap. cum olim, dicta quæſt.5. &
Rot.Rom.ſupra, & in d. cap. verum, vbi ſupra: &
4 ex his infertur, Capitulum ſede vacante non poſ-
ſe viſitare Monaſteria Monialium exempta, quæ
viſitat Epiſcopus authoritate Apoſtolica, clem.2.
de ſtat.monach. & ita tenuit Rot.in vna Burgen.
viſitationis coram D.Orano, primo Iunij, & in
alia Burg. procuratoris coram eodem 10. Marti
1597. vbi fuit reſolutum, Capitulum ſede vacante
poſſe viſitare Monaſteria Monialium non exem-
pta; exempta verò non, Lapus Abb.in cap.1.de
maior.& obed.lib.6.Fely.num.3. in d.cap.cum
òlim, Socc.in cap.inęqualiter 2.de accuſat. Pauin.
1.par.q.7.& de viſit.2.par.nu.32.
Tandem infertur ad decretum Concilij Tri-
5 dentini ſeſſ.24.de reform.c.6. vbi facultas conceſ-
ſa Epiſcopo, competit etiam Capitulo ſede va-
cante; nam licet illa Epiſcopo competat iure ſpe-
ciali dicti decreti; tamen ei competit iure com-
muni, & ex iuriſdictione ordinaria ei tributa per
dictum decretum, & ita in terminis docet Cened.
collect.4. num.3. Marc.Anton.Genuen. cap. 66.
num.22. Aragon.quæſt.88.art.12.concluſ.5. Hen-
riquez in ſumma lib.6.c.16.§.1. & lib.14. cap.20.
§. 2. Rodriq. quæſt.1.regular, & quæſt.61. art. 9.
& Suar.4.tom.de pęnitent.diſput.30. lect.2. nu.8.
faciunt quæ tradit Thom. Sanchez de matrimo-
nio lib.2.diſput.49.quæſt.2, & Suar.5.tom.de cen-
ſuris diſput.7.lect.4. nu.15. quamuis contrarium
teneat diſput.41.lect.2. num.13. contra id nouiſ-
ſimè tenet ex dicta ratione idem Thom. Sanchez
lib.8.diſput.2.num.10.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij facta clerico aleatori eſt inualida,*
& nulla, ſi eſt publicus aleator.
2 *Aſpicientes ludum, puniuntur.*
3 *Collatio beneficij facta clerico aleatori occulto eſt ir-*
ritanda.
4 *Conſuetudo ludendi non excuſat.*

Clerico aleatori, an poſſit licitè conferri beneficium?

RESOLVTIO CXIX.

Beneficiorum collatio debet fieri perſonis
dignis, & morigeratis, cap. de multa de
præben. & dignit. quare cum eſſet facta
collatio à quodam Epiſcopo de beneficio clerico
aleatori, non immerito orta fuit inter competi-
tores controuerſia; & prætendebatur nullitas
collationis: propterea me conſuluerunt, & ad pe-
tita reſpondi, collationem eſſe inualidam ex in-
fraſcriptis. Primo, ex natura ludi, quæ eſt mul-
1 tum iuri canonico odioſa, ſecundum Panorm.in
rubr.de vit.& honeſt.cler.in fi.quem refert, & ſe-
quitur Fely.in cap.ſicut de iur. iur. probatur in
cap. clerici eod.tit.in 6. interdicimus in auth. de
ſanctiſſimis Epiſcopis, & in l.interdicimus C. de
epiſcop. & cler. Clar.§.ludus num.38. & omnem
ludum prohiberi, teſtatur Menoch. de arbr. iud.
lib.2.caſ.339.poſt Bal.in conſ.189. vol.1. fol.182.
Et ludum eſſe crimen, & criminis appellatione
venire, voluit Bart. in proęmio digeſtorum in
1.conſt.§.fi. hinc domus in qua luditur, confiſca-
tur, Gram.dec.40.nu.5. Et tenens ludum domi, ſi
percutitur ratione ludi, non ſolum in loco, vbi lu-
ditur, ſed vbicumque, non tenetur percuſſor, &
talis iniuria eſt impunibilis, ſecundum Gramma.
dicta dec. 40. num. 5. & adeo ludus eſt odioſus,
2 quod etiam aſpicientes puniuntur, Hyppol.ſing.
552. hinc eſt quod mutuans pecuniam ad luden-
dum non habet actionem ad ſibi reſtituendum,
gloſ.in l.fin.C.de relig.& ſumptib. funer. Capell.
Tholoſ.dec.193. Guid.Pap. dec.581. Nec vendi-
tio facta in ludo valet, Bart.in ſing.25. & propte-
rea ſi Colluſor, vendit Colluſori, non tenetur de
euictione, Hyppol.ſing.562. Secundò, quia ita
tenuit Rot.in vna Pampilonen. Parochiali 1574.
coram Clemente Octauo, vt patet in dec. 526.
prima parte Diuerſorum, vbi dicitur, quod cleri-
cus aleator indignus eſt, cui conferatur beneficiũ,
& ſi eſt publicus, collatio eſt ipſo iure nulla, & ſi
3 eſt occultus eſt irritanda, ſequitur Pariſius de re-
ſignat.benefic.lib.4.q.3.ad fi. eandem ſententiam
tenent Selua 3.par.quæſt.2.& quæſt.5.num.31. de
benefic. Caputaq.dec.219. num.4.par.3. Flamin.
Pariſ.d.q.3.num.2. Sylueſt.verb.infamia num.15
Armill.num.4.& 1. in fi.& Zechus de benefic. &
penſion. c.3.verſ.ſecundo ſi collatio eſt, Auila
diſput.1.dub.7.de cenſur. qui ait collationem be-
neficij factam infami, infamia facti, vel iuris, eſſe
nullam, Suarez de relig. 2.tom. tract.5.lib.3. c.vlt.
nu.45. Non obſtat conſuetudo ludendi allegata,
4 nam reſpondetur, conſuetudinem in prędictis ca-
ſibus eſſe reijciendam vti corruptelam, c.ſi quis
diſt.19. Nec ex ratione conſuetudinis excuſantur,
quia in illis magis plectibilis eſt offenſa, per quos
ad excuſandas excuſationes in peccatis delinquẽ-
di authoritas vſurpatur, c.inter dilectos de exceſſ.
Prælat.
Non obſtat ſecundo, quod clerico licitum
ſit recreationis cauſa in conuiuio ludere, Sylueſt.
in ſumma verb.ludus num.3. Clar.citato §. nu.5.
Nauat. in Enchirid. cap.19. Rot.diuerſ.dec.426.
par.1.poſt Panorm.in cap.cum dilectus de exceſ.
Prælat, quia per teſtes probatum fuit, prædictum
clericum eſſe publicum, & notorium luſorem,
multumq; ludere ad primeram, & alios ludos
noctu, diuque.

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio de liquido ad illiquidum non recipi-*
tur.
2 *Vbi non competit compenſatio, competit retentio.*
3 *Compenſatio poteſt opponi in cauſis in quibus pro-*
ceditur ſola facti veritate inſpecta.

In

In decimis,& diſtributionibus quotidianis, an admittatur compenſatio?

RESOLVTIO CXX.

1 PRo ornatu huius quæſtionis notandum eſt, compenſationem nõ recipi de liquido ad nõ liquidum, ex Surd.conſ.17.n.4.lib.4. Menoc. conſ.988.nu.3. lib.10. idem conſ.460.nu.5. lib.5. idem conſ.372 nu.28.lib.4.vbi dicit,ſi damna, & intereſſe liquida non ſunt,non admittuntur, Decian.conſ.94.ſupra nu.23.lib.3. Cumia ſuper ritu Sicil.9.num.7.fol.63. Alciat.conſ.10.num.3.lib.6. idem conſ. 57. poſt num. 8. lib.8. Surd.dec.184. nu.6.& compenſatio dicitur recõuentio, Magon. deciſ.Floren.3.num.8.Nihilq; aliud eſt,quam debiti,& crediti dependentis ab eiſdem perſonis cõtributio,idem deciſ.Lucenſ.1.nu.21.& compenſare aliquando accipitur pro imputare, quemadmodum in illis Cæſareis exemplis; tum in l.quoniam nouella, tum in l.omnimodo,§.imputari C. de inoff.teſtam.de dote,aut donatione à patre filię facta,cui legitima debebatur, quod imputari debeant in legitimam ipſam, Menoch.conſ.206.nu. 84.& paulo poſt lib. 3. vbi quotieſcumque pater aliquid filio legauerit, in ambiguo, compenſandi animo, ſiue imputandi,relinquere præſumitur,& ante eũ ſenſerat Gabr.conſ.16.nu.31.& ad materiæ ſplendorem quamplurima examinauit Michael Craſſ.in tract.de ſucceſ.ab inteſt.§.legitima q.20.vſq; ad q.32.quæ ſi tibi otium erit perlegere poteris, & quando compenſationi locus eſſe non poſſit,in quadam facti ſpecie tangit Menoch.cõſ. 296.nu.52. lib.3. ſed animaduertendum eſt illam Conſtitutionem in l. vltima C.de compenſ. abſq; temperamento, haud pertranſeundam eſſe: Profectò ſatis dicitur liquidum, quod ſtatim, vel de proximo liquidari poterit, multa docuit Affl.dec.163.381.& vtrobiq; Cæſar Vrſill. in additamentis ad eum, Alex.conſ.166.nu.5.ad fi.lib. 2.& eo loco ſubiunxit,liquidum creditum nuncupari,atq; ideo compenſationem fieri, ſi intra tempus inſtantiæ iam cęptæ litis expediri valebit. Vlterius,quod de liquido,ad non liquidum compẽſatio non fiat,ſibi locum obtinet,quando id,quod liquidum dicitur,fuit primo negatum,& poſtmodum in lite liquidatum fuit in iudicio per teſtes, aut alias probationes,ſecus autem ſi liquidum eſt per confeſſionem partium, ita explicat Decian. conſ.94.nu.23.& demum num. 27. vſque ad fin. quod vbi non competeret compenſatio, com-
2 petit retentio, faciliuſq; admittit retentionem, quam compenſationem, cum multum differat à compenſatione, Alciat. conſ.57. num. 9. lib. 8. vbi illud dicitur liquidum,quod incõtinenti, hoc eſt termino quindecim dierum, vel alio termino Iudicis poteſt liquidari: vidẽdus eſt idem in conſ. ſuo 10.num.4.lib.6.& ius retinendi,magis priuilegiatum eſſe,quam compẽſandi, ſcribit Crauet. conſ.893.nu.7.lib.5.& de quantitate ad ſpeciem non recipitur,idem conſ.686.nu.4.& poſt multos Menoch.conſ.341.nu.6.lib.4.& è contrario minimè eſt licita,Surd dec.184.num.7. Magon.deciſ. Florent. 113. num.33. & compenſatio ipſa debiti vnius non cadit cum credito, quod ab ipſo compenſatiuè non debetur, ſed à tertio, vt in pulchro caſu per Menoch.conſ.ſuo 787.lib.8.cum concordantibus: vtrum autem iure ipſo fiat ad impediendum cauſam vſurarum, quæ ob moram debentur, videndus eſt Surd.dec.117.num.6.atq; ad caſum noſtrum redeuntes, vt Tiraq. verbis vtar tract.de retract.lign.§.1.gloſ.3.nu.10.poſt præfationem, concludendum erit à nobis, vna cum Decia.conſ.ſuo 41.ſpeciatim n.4.nu.6.& 7. lib.5. quo loco facit regulam generalem, in quacumq; cauſa eam recipi; ſed Primum limitari, vt locum ſibi non vendicet in decimis, & diſtributionibus quotidianis,quæ prouenire dicuntur ex iure canonicali, non ex iure præbendali, & ob operam perſonæ dantur. Secundo limitatur quando quærimus illiquidum cum liquido compenſare; Tertio, cum quod compenſare nitimur per receptionem edi poterit, vt ibi per eum; fallit quarto loco, quando debitum foret iure iurando firmatum, ſecundum Canoniſt. præſertim Io.Andr.Innoc.Fely.& alios in cap.ad noſtram extra de iur.iur.Ioan.de Anan.in c.quærelam eod.tit. Ioſeph.Cumia c.9.nu.10. Octauius Gloritius qui alios congerit in comment.c.ſuper literis ſub n.212.verſ.& huius clauſulę de reſcrip. vbi poſt alios notab. hoc ſublimitat, non procedere in cauſis, in quibus proceditur ſola facti ve-
3 ritate inſpecta, quo caſu opponitur compenſatio non obſtante iuramento, allegat Ozaſ. in deciſ.1. nu.27.& in dec.92. num. 35. & alios in hac re diſtinguentes,vt ibi per eum; & cæteras limitationes ponit Cumi.antea ſcriptus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus non gaudet beneficio Senatuſconſulti Macedoniani.*

2 *Milites non gaudent beneficio Senatuſconſulti Macedoniani.*

Clericus filius familias, an habet Macedonianum?

RESOLVTIO CXXI.

ADoleſcens magnæ ſpei D. Ioa. Maria Nouarius quæſiuit, an beneficium S.C. Macedoniani,quod conceditur filijs familias,quibus fuit mutuatum,contra mutuantes, ſi illud repetant, concedatur etiam filio familias clerico? cui quæſito, vt tanto Iuueni ſatisfacerem reſpondi. Quod pro opinione affirmatiua dubitabã, ex eo, ꝙ exceptio Macedoniani eſt fauorabilis,vt tradũt communiter DD.in l.è contra ff.ad Maced. & in l.qui exceptionem, vbi Bal.latiſſimè ff. de condit. indeb.& in rubr. ff. de except. & fauorabilia ſunt amplianda,c.odia de reg.iur. l.cum quidam ff. de lib. & poſth. ideo ne reſtringantur, oportet fateri prædictum beneficium patere etiam filijs familias clericis;Item quia ſi aliter dixerimus,deterio-

ris conditionis eſſent filijſfamilias clerici, quam
laici,tex.in c.ſolitæ de maior.& obed. & in c. duæ
ſunt 6.diſt. Abb.Butr.& reliqui in cap.omnis ani-
ma de cenſib. Vlterius,quia iura conceſſerunt ſim
pliciter,& indiſtinctè hoc beneficium filijs ſamil.
tot.tit. ff. & C.ad Maced. ideo à nobis non eſt di-
ſtinguendum , & coarctandum in perſonis cleri-
corum,cum beneficia Principum ſint latè inter-
petranda,l.beneficium ff. de conſtit. Princ. c.cum
olim de verb.ſignif. & latè DD. in c. quamuis de
præb.in ſextò,& in cap.conſultationibus de dona-
tionibus.

Verum quidquid ſit ex ſupradictis,dixi cõtra-
1 riam opinioné eſſe de iure veriorem, ex eo quod
validum eſt argumentum de milite cęleſti,ad ter-
reſtrem,Euerard.in loco de milite cæleſti,Iaſ.in
l.miles ff.de re iud.& in l.1.& ibi gloſ. C.de iur.&
fact. igno. vnde quemadmodum prohibetur do-
nari concubinæ à milite,l.1.C.de donat.inter vir.
& vxor.l.affectionis de donat. Gam.dec.365.in
dec.106.& dec.226. Theſ.dec.111. Affl. dec.102.
Capy.dec.102.& conſuluit ſimiliter Anchar.cõſ.
247. Ita quoq; prohibentur clerici , facere dona-
tiones prædictis perſonis,glo.in cit.l.1. C.de do-
nation.inter vir. & vxor. & latiſſimè Ann. ſingul.
fin. vnde cum militibus de iure non concedatur
huiuſmodi beneficium Macedoniani , ſecundum
tex.ſingularem in l.fi.C. ad Maced. ergo conclu-
ditur eſſe dicendum , clericis non competere : &
ſic ſatisfeci quęſito dicti D.Io.Mariæ,qui ſubiun-
xit etiam in Aduocato procedere ex paribus ra-
tionibus, quæ ęquiparatio elegans mihi viſa eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus Papæ poteſt examen ſubdelegare.*
2 *Per clauſulam ſuper quo conſcientiam tuam oneramus,non cenſetur electa induſtria perſonæ.*
3 *Quando cauſa eſt grauis,factum variabile,& non committitur res determinata,cenſetur electa induſtria perſona.*

An exequutor Apoſtolicus in forma dignum,poſſit alteri examen committere?

R E S O L V T I O CXXII.

FVit quidã clericus prouiſus à Sede Apoſt.de
beneficio,eidẽq; in dicta Bulla datus execu-
tor in forma dignum;cumq; dictus exequu-
tor mihi commiſiſſet examen,per competitorem
eiuſdem clerici opponebatur, id fieri non poſſe.
Primò , quia cum in literis in forma dignum
apponatur clauſula , ſi per diligentem examina-
tionem, eum ad hoc idoneum eſſe repereris , ſu-
per quo conſcientiam tuam oneramus,non vide-
tur ex vi huiuſmodi verborum potuiſſe exequu-
torem alijs vices ſuas committere,Iaſ.in l.à Iudi-
ce nu.11.C.de iudic.Fely.in cap.paſtoralis de off.
Deleg.Balb.dec.105. Nauar.conſ.5. de off.Deleg.
Item quia in re tam graui, in qua poteſt maximũ
vergere præiudicium , cenſetur electa induſtria
perſonæ, & conſequenter non poteſt actus expli-
cari per alium , l. inter artifices ff. de ſolut. Me-
noch.de arb.iud.lib.1.q.54.& 68. Vant. de nullit.
tit.de nullit.ex defect.iuriſd.deleg.nu.21.poſt Bal.
in c.ſi pro debilitate nu.6.de off.Deleg.Imol. in c.
fi.eod.tit.& Alexan.in l.more ff.de iuriſd.om.iud.

Nihilominus veriorem ſententiam eſſe exiſti- 1
maui,potuiſſe.ſ.ſupradictum exequutorem vices
ſuas mihi committere , ad quod probandum ad-
ducebam Rot.in dec.18.de conceſſ. præben. in
nouis , & in dec.63. de conceſſ. præben. in antiq.
Iterum eadem Rot.in vna Regien.Hoſpitalis 26.
Maij 1580.coram Cantuccio,vt patet in dec.130.
par.2.diuerſ.Gratia.in proprijs terminis in deciſ.
157. vbi nullitas oppoſita non fuit releuans viſa
licet per Epiſcopũ fuerit facta delegatio exequu-
tionis, & examinis ſibi commiſſi, eiuſq; Vicario
generali; Ratio eſt,quia cũ talis fuerit Delegatus
2 Papę,& ſic eius iuriſdictio ſapiat de iuriſdictione
ordinaria,Bar.in l.legatus in 2.lect.circa fin. ff.de
off.Proconſ.Iaſ.in l.à Iudice nu.11.C.de iudic. po
terat ſubdelegare, c.paſtoralis §.1. c.ſanè, c.ſuper
de off.Ord.& c.fi.de off.Deleg. Præſertim quia
in caſu de quo agimus , Subdelegatus fuit Vica-
rius,qui facit idem Tribunal cum Epiſcopo,cap.
Romana de appell.in ſextò,& c.2.de cõſuet. eod.
lib. vnde Subdelegatis valet,ſicut diximus,ꝙ licet
ſit electa induſtria perſonæ patris,tñ illud poterit
per filiũ expediri,cũ pro vno reputẽtur,vt in ter-
minis dicit Lud.in l.j.ff.de in ius voc. per l.ſcien-
dum §.legati ff.delegation. vbi dicit ꝙ legati aliũ
non mittãt niſi filium, Maſc.de prob.concl.1151.
nu.16. vbi exẽplificat de caſu in quo pater filium
ad legendum ſubſtituit, Roman.ſingul.670. in-
cip.Ille cuius induſtria nu.2.& ita in proprijs ter-
minis iuxta ſupradictam principalem concluſio-
nem tenuit Sacr.Congr.Conc.

Non obſtant contraria,& primò clauſula illa
ſuper quo tuam conſcentiam oneramus,quia per
2 eam videtur electa induſtria perſonę,& ſic prohi-
bita ſubdelegatio, quia reſpondetur,ꝙ potius ver
ba illa ſonãt in monitionẽ,& excitationẽ,vt tenet
Abb.in d.c.fi.§.1.de off.Deleg.n.7. & in c.cum in
veteri in prin.de elect.& Fel.in d.§.j.nu.2.Ang.in
auth.ad hæc C. de iudic. qui dicit ita fuiſſe obten-
tum,Paul.de Caſt.in d.l.à Iudice nu.8.Nau.in ter
minis conſ.6.de off.Deleg. Graff.in deciſ. aureis
caſuum conſcientiæ lib.j.c.13.nu.13.& 19.

Non obſtat ſecundo,quod qñ eſt electa indu-
ſtria perſonæ ad aliquam rem, non poteſt illa per
3 alium explicari , quia reſpondetur, ꝙ non ſumus
in re,quæ ſit magni,& grauis momenti, quo caſu
prohibetur negotium delegari , non .n. cenſetur
electa induſtria perſonæ , niſi qñ eſſet cauſa gra-
uis,& ardua, & vbi eſſet factũ variabile,& cõmit
teretur res nõ determinata, Iaſo.in l.more nu.65.
ff. de iuriſd.om.iud.Menoc.de pſump.lib.2.q.21.
nu.4.& notatur in c. is cui de off.Deleg.in 6.Imò
ẽt quod eſſemus in negotio arduo, quia fuit illud
commiſſum cum cauſæ cognitione , non videtur
Papa eligere induſtriam perſonæ,& ideo habebit
locũ ſubdelegatio, ſecus aũt eſſet ſi cõmitteretur
nudum miniſterium,Abb.in c.ſi.§.is nu.6. de off.
Deleg.per tex.in c.venerabilis eod.tit. Iaſ.qui di-
cit notandũ in l.à Iudice col.fi.lim.12.C.de iudic.

Qua concluſione firmata; amplia illam procedere nedum in beneficijs ſimplicibus, verum etiã in parochialibus, in quarum literis dicitur ſi per diligentem examinationem, per te adhibitis examinatoribus in Diœceſana Sinodo deputatis, &c. poterit.n.tunc Ordinarius, cui eſt commiſſa exequutio ſub illa forma, cõmittere, & ſubdelegare alteri examinationem faciendam, tamen cũ examinatoribus Synodalibus, & Capitulo, nam illa verba per te, & Capitulum, non excludunt ſubdelegationem, ſed ponuntur ad ſignificandum, examen faciendum eſſe non ſolum per exequutorem, ſed etiam cũ examinatoribus Synodalibus.

Limita, non procedere vbi eſſent dati ad prouidendum Eccleſiæ, non expreſſa certa perſona, vt in c.is cui de off. Deleg. in ſextò, & in clem. vnica eo.tit. vbi DD. Staphil. de form.mand. de prouid. verſ. 10. & vlt.q. Gom. de mand. de prouid. nu. 34. Rebuf. in prax.tit. de reſor. & declar. nou. prouiſ. verb. quatenus ipſe, vel duo, & Pariſ. lib. 8.q.7.nu. 157. de reſign. benef.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.*
2 *Donans non poteſt facere deteriorem conditionem creditoris.*
3 *Eccleſia non præſumitur velle, vt quis cum aliena iactura locupletetur.*

Creditor anterior, cui omnia bona patris ſunt hypothecata, an poſſit auocare bona donata filio titulo patrimonij pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus?

RESOLVTIO CXXIII.

SVpponitur in facto; patrem donaſſe eius filio cauſa, & contemplatione ſuſcipiendi ſacros ordines, ac conſtituiſſe ei rem certam in patrimonium, & titulum: quare cum comparuiſſent creditores anteriores pro recuperatione eorum crediti, inſtiterunt reuocari donationem tãquam factam in eorum fraudem: fuit igitur dubitatum, an id de iure facere potuiſsét, ac propterea dubitationem non mediocrem faciebat pro opinione negatiua, quod non poſsét, quia dictum patrimonium ſubrogatur in locum beneficij, iuxta latè tradita per DD. in cap. Eccleſia S. Mariæ de Conſt. Panor. in c.1. in fi. de vit. & honeſt. cler. Fel. in c. exception. nu. 5. de except. Artam. in dec. 16. de renunc. Alban. conſ. 23. & in conſ. xj. Item quia bona donata filio pro ſuſpiciẽdis ſacris ordinibus, ex vi Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 3. ſunt inalienabilia, ac irreuocabilia, ſecũdum Grat. lib. 1. diſcept. forenſ. c. 159. Rub. conſ. 60. Artam. conſ. 17.

Cæterum contrariam opinionem de iure ve-
1 riorem, & æquiorem cenſui, ex ſequentibus.
Primò, quia creditor habens obligata, ſiue hypothecata bona debitoris, ſiue generaliter, ſiue ſpecialiter, ſiue tacitè, ſiue expreſsè, ſi eſt prior tempore, & alias potior, & magis priuilegiatus, poteſt auocare res, aut pecunias ſolutas poſteriori creditori, & ſi extant, non eſt dubium, tex. expreſſus in l. fi. §. & ſi præfatã, verſ. ſi verò, & ibi Bar. Ang. Bald. Salyc. Paul. Iaſ. Alex. & alij C. de iur. delib. tex. etiam in l. ſi fundum §. in venditione ff. de pignor. melior tex. & ibi Bar. in l. 1. ff. de diſtrac. pigno. faciunt rationes traditæ ab Affl. dec. 190. per tot. & latè fundat, & defendit Benuenut. Strach. in tract. de mercatura tit. de decoctorib. à num. 28. cum ſeq. & hanc opinionem videtur tenere Paul. de Caſt. in conſ. 169. lib. 2. & hi omnes ſecurè exiſtimant, pecuniam extantem, cadere in obligatione generali bonorum, de quo non eſt dubitandum; hanc etiam opinionem tenet Pariſ. conſ. 69. lib. 4. & cum pluribus deciſ. Peruſ. 45. nu. 4. & nu. 20. licet contrarium etiam ex quadam ęquitate videatur iudicaſſe Conſilium Neapol. vt per Affl. vbi ſupra, & cõtrarium etiam cum eis tenuit Cęphal. in conſ. 448. à n. 29. lib. 3. quorum opinio ex ęquitate procedit, alias falſa omninò eſſet, & contra manifeſta iuris principia.

Tum ſecundò, quia per text. in l. debitorem C.
de pignor. cuius ſunt verba formalia; debitorem
2 neq; vendentem, neq; donantem, neq; legantem,
vel fideicommiſſum relinquentem poſſe deteriorem facere creditoris conditionem certiſſimum eſt, vnde ſi tibi obligatam rem, probare poſſe cõfidis, pignora debes; vt patet etiam in l. ſi res ff. de remiſſ. pignor. l. ſi debitor ff. de diſtract. pign. l. vſucapio C. de pignor. l. 1. ff. de præcar.

Tum tertio, quia per text. in l. debitorem C. de pact. debitorum pactionibus, creditorum petitio, nec tolli, nec mutari poteſt, vt probatur etiam in l. fi. C. famil. herciſ.

Ex quibus omnibus patet, potuiſſe præfatum creditorem auocare donationem factam à patre familias pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus. Addi-
3 tur etiam ratio, quia Eccleſia non præſumitur, nec vult, quem lucrari cum alterius iactura, cum ſit cultrix, & autrix iuſtitiæ, c. pro tua de donationibus, & latè tradũt communiter DD. in auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſ. eccl.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio matrimonialis in forma pauperum, committitur Ordinarijs, ſtante paupertate cõtrahere volentium matrimonium, inter quos copula inceſtuoſa interceſſit.*
2 *Paupertatis, multi ſunt praui effectus.*

Bulla in forma pauperum, quid ſit?

RESOLVTIO CXXIV.

DIſpenſatio matrimonialis in forma pauperum eſt, quãdo duo conſanguinei, vel affines habuerũt copulam inter ſe, & poſtea ad euitanda ſcandala petunt cõtrahere matrimo-
1 nium, & quia ſunt pauperes, Papa concedit dictã
diſpenſationem in forma pauperum iniuncta pęnitẽtia publica, & inſuper viro, vt conferat operã ſuã fabricę alicuius Eccleſiæ, & diriguntur literæ Ordinarijs locorum; quę diſpenſatio ratione ſan-

ctiſſima fulcitur:ſiquidem infelix paupertas, omnibus priuatur, gloſ. in l. fin. C. de iur. delib. cum & ſecundum Tiraq. de nobilit. c. 25. nihil habet infelix paupertas durius in ſe, quam ꝙ ridiculos homines facit: vnde dicit Rol. in conſ. 45. nu. 1. vol. 2. Pauperes à cunctis deſpiciuntur, & mala audiunt, & ſecundum glo. in l. 2. C. quando, & quibus; paupertas eſt vilitas, licet Hyſpani dicant *la pobreza no es vileza*, vnde dicit Cordub. in l. ſi quis à liberis §. non tantum ff. de liber. agnoſcen. ſe potius velle eſſe diuitem, & popularem, quam nobilem, & mendicũ: hinc eſt quod in l. quiſquis C. ad leg. Iul. Maieſ. habetur, in ęgeſtate nãq; viuent, & moriantur, vita eſt ſupplicium, & mors ſolatiũ, & ex his reprobatur glo. in §. fi. in auth. de hæred. & falcid. Paupertati nonnulla competere priuilegia, quia per aliam gloſam habetur, à prædictis priuilegijs libera nos domine, vt in §. ſed noſtra Inſtit. de ſucceſſ. libert. Fuſc. ſing. 28. paupertas enim graue onus eſt, vt patet ex ipſa experientia, & probatur in c. pauper 11. q. 3.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio iuſtam cauſam requirit.*
2 *Peccat Prælatus cum iuſta diſpenſandi cauſa exiſtente, non diſpenſat.*
3 *Peccat vtens diſpenſatione iuris poſitiui ſine cauſa.*
4 *Non valet diſpenſatio facta ab Epiſcopo ſuper ſacris canonibus.*
5 *Neceſſitas, & vtilitas ſunt iuſta cauſa diſpenſandi.*

Diſpenſatio ſine cauſa, an valet?

RESOLVTIO CXXV.

CVM diſpenſatio, iuxta omnium diffinitionem, ſit iuris communis relaxatio, idcircò ſemper fatendum eſt, in ea cauſam requiri, iuxta glo. celebrem in c. niſi 1. q. 7. Nau. in manual. pręlud. 9. nu. 5. vnde ſecundum Caſtellan. in compend. oper. eiuſdem Nau. diſpenſatio om-
1 nis iuſtam cauſam requirit, ita vt ſi innitatur cauſæ iniuſtæ, ſubreptitia ſit, & inanis, c. ſuper literis, & c. ad audientiam de reſcript. Quare non tollit Diuinæ legis obligationem, glo. communiter recepta in c. non eſt, de voto, & c. quanto de iur. iur. argum. c. ſunt quidam 25. q. 1. & peccat qui dat, & & qui accipit, iuxta Caiet. 1. 2. q. 96. art. 5. Licet Adrian. in 4. de reſtit. contrarium dicat, de eo cum quo diſpenſatur, non eſt tñ mortale, niſi aliquod graue damnum inde ſequatur, vel ſcandalum, Nauar. in manual. c. 12. num. 57. & de Papa ſuper voto, aut iuramento Diuino, iure obligante, idem Nauar. conſ. 13. de diſpenſat. num. 2. quare Sylue. in verb. diſpenſatio num. 4. voluit, quod
2 cum ſubeſt cauſa diſpenſandi, videtur peccare Prælatus, ſi poſſit, & non diſpenſat, & Emanuel Sà in verſ. diſpenſatio, dicit quod data facultate diſpenſandi, intelligitur ſi ſit cauſa legitima, licet ad diſpenſandum ſufficiat putari, eſſe rationabilem, idem eodem verbo nu. 4.

Hinc eſt, quod peccat, vtens diſpenſatione iu-
3 ris poſitiui ſine cauſa, Nauar. in manual. c. 12. & c. 23. num. 42. & prælud. 6. num. 11. & 15. & Corduba lib. 4. quæſtionarij q. 6. nu. 9. Io. Bapt. de penſion. q. 19. n. 24. quia etiam Principes nõ facientes ſm legem ipſorum, peccant venialiter, vt probat Caiet. & S. Thom. ſupra ad 3. & diſpenſans regulam alterius importantiæ ſine cauſa, peccat venialiter, Sot. in 4. 11. q. 2. art. 1. verſ. id ad hæc sũt reducenda, quæ idem Sot. dicit lib. 1. de iuſt. & iu. q. 7. ar. 2.

4 De diſpenſatione verò facta ab Epiſcopo in ſacris Canonibus, quod non valeat, tenet Sylue. verb. diſpenſatio §. 3. Nauar. in manual. c. 25. num. 74. & in relect. de ſimonia num. 4. & in c. ſi quando de reſcript. fol. 29. Caiet. par. 1. 29. q. 6. art. 5. in fin. Sot. d. q. 7. art. 3. & 4. ſenten. diſt. 21. q. 2. art. 3. fol. 98 1. Couar. in 4. de ſponſ. 2. par. c. 6. §. 9. nu. 8. & 11.

5 Cauſa diſpenſandi, in primis poteſt eſſe leuitas, vel facilitas in vouendo, Abb. in c. 1. de voto, S. Antoni. 2. par. tit. 2. c. 1. & multa alia, de quibus certa regula dari non poteſt, & ideo arbitrio Superioris remitti debent; Sufficit autem in ſumma, vt ſit neceſſitas, vtilitas, aut publica, aut priuata, argum. c. 1. de voto, Nauar. in manual. c. 12. num. 7. de voto, leuitas vouendi, & animi perturbatio ſimiliter, idem in eod. tit. conſ. 1. & cum votum eſt maioris boni impedimentum, idem conſ. 10. de ſponſal. nu. 1.

Et vt Regularis extra clauſtra maneat, eſt neceſſitas, & præcipue, & prædicandi munus, idem Nau. conſ. 55. de regul. num. 1. Scandalum, atque occaſio peccati, idem conſ. 8. de ætat. & qualitate ord. num. 5. & maior requiritur cum eo, qui Religionis habitum detulit, idem conſ. 4. de conuerſat. coniuga. num. 5.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ, hodie ex priuilegio Romani Pontificis, habet iuriſdictionem generalem.*
2 *Omnes cauſæ in prima inſtãtia debent agitari coram Ordinario loci.*
3 *Auditor Cameræ non eſt Iudex competens in cauſis beneficialibus in prima inſtantia, niſi à Papa cauſa ſit commiſſa.*

Epiſcoporum priuilegium quoad primas inſtantias ex vi Concilij Tridentini ſeſſione 24. cap. 10. an habeat locum, Auditore Cameræ procedente in dictis cauſis?

RESOLVTIO CXXVI.

VIdebatur quod ſic, quia licet olim Auditor Cameræ ſolum haberet iuriſdictionem in prima inſtantia inter Curiales in Romana Curia reſidentes, Rota in deciſ. 5. de offic. Ordinar. in antiquis, Vant. de nullitat. in titulo de nullitate ex defectu iuriſdictionis dele-

Digitized by Google

delegatæ, nu. 21. Veſtr. in ſua praxi lib. 2. cap. 4. in
princ. Mandoſ. in tract. de monitorio, cap. 15. Ho-
1 die tamen ex varijs Summorum Pontificum pri-
uilegijs habet iuriſdictionem generalem, non ſo-
lum contra dictos Curiales, verum contra alios
Mandoſ. in noua forma mandati, gloſ. facultates
§. ſane, verbo generales in fine, idem Mandoſ.
de inhibitionibus, quæſt. 124. num. 1. Vant. &
Veſtrius vbi ſupra: Addebatur ſupradictis, poſſe
Auditorem Cameræ, auocare cauſas ab Ordina-
rio, in vim ſpecialis reſcripti, vt per Mandoſ. vbi
ſupra, Alciat. conſ. 45. num. 6.

Cæterum, quicquid ſit ex ſupradictis, contra-
rium eſt verius, & hoc ex nouiſſima deciſ. Sac.
Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 10. vbi moderata eſt dicta
iuriſdictio quoad cauſas, quę in partibus accidunt,
nam ex deciſione illius tex. eos, nec dictus Audi-
tor Cameræ, nec quiuis alius Iudex Romanæ Cu-
riæ poteſt de eis cognoſcere in prima inſtantia,
nec monitorias decernere ad extrahendas partes,
à ſuis domicilijs, & ad compellendum eos, in
2 Romana Curia litigare, ſed omnes cauſę in prima
inſtantia, coram locorum Ordinarijs debent agi-
tari, & ventilari: Quod iuſtiſſimè deciſum eſt, ad
euitandas infinitas lites, & importunas moleſtias,
& vexationes, quæ à Curialibus, aut ab alijs de-
gentibus in remotis partibus quotidie fiebãt, qui
ad euitandas maximas expenſas litium, & itine-
rum anfractus, & diſpendia, iuri ſuo, quantum
nis bono cedebant, & nulla, vel parua data re in
calumnioſos litigatores trãsferebãt eorũ iura, aut
penſiones cõſtituebant, aut lites deſerebant, & per
cõtradictas condẽnabantur, quod in magnũ dam
nũ, & detrimentũ Reipublicę Chriſtianę vertebat,
vt benè aduertit Eſquiuel. in tract. de Concilijs
par. 2. cap. 29. & ſic praxis Romanæ Curiæ nouiſ-
ſimè confirmat, in qua ſæpe partibus petentibus,
reſcripta ſolent dari circa obſeruationem dictæ
Deciſionis, in præiudicium iuriſdictionis dicti
Auditoris.

3 Quare, ex ijs apertè demonſtratur, quod Au-
ditor Cameræ, non eſt Iudex competens in cau-
ſis beneficialibus in prima inſtantia, niſi à Papa,
aliqua ſit ei cauſa commiſſa, vt notat Bellam. dec.
210. & 303. Mandoſ. in tract. de inhibition. q. 87.
de Monitorijs, q. 12. & q. 64. 69. & ad regulas Cã-
cellar. Apoſtolicæ, regu. 31. q. 4. à num. 18. & per
totam, nouiſſimè Lancellot. in tract. de actent. tit.
de actentat. lite pendente, num. 323. fol. 307.
Licet dubitauerit Mandoſ. vbi ſupra, ex quibuſ-
dam verbis ſuæ commiſſionis, quæ nimis genera-
lia ſunt, & limitantur in cauſis beneficialibus;
quod praxis Romanæ Curiæ manifeſtè cõfirmat.

SVMMARIVM

1 *Collector eſt negotiorum Cameræ geſtor, & habet nu-
dum miniſterium.*
2 *Collector non poteſt remittere.*
3 *Laudemiũ non poteſt remitti per Collectorẽ Cameræ.*

Laudemium debitum clerico beneficiato pro alienatione territorij venditi, an poſſit remitti per Collectorẽ Apoſtolicum?

RESOLVTIO CXXVII.

SVbcollector Cameræ Apoſtolicæ, cum re-
cepiſſet vigintiquinque carolenos pro cenſu
beneficij vacantis, ceſſit omne ius, omnem-
que actionem, quæ ſibi competere potuiſſet ſu-
per laudemio: Quare fuit dubitatum, an prædicta
ceſſio de iure ſubſiſteret, & reſpondi nullo modo
1 eſſe validam: Tum quia ſecundum Creſcent. in
dec. 1. de offic. Delegat. in Collectorem, manda-
tum eſt nudum miniſterium, ſequitur Artam, in
dec. 91. de collationibus, Scruff. in conſ. 69. quo ca-
ſu ceſſat poteſtas remittendi, Oldrad. in cap. fin. §.
cæterum de offic. Delegat. Tum quia, iuxta dec.
Rotæ 9. de officio Delegat. in antiquis, Subcolle-
ctor dicitur negotiorum geſtor Cameræ Apoſto-
licæ, idemque tradit Creſcen. in dec. 1. Biſignet.
in dec. 12. de renunciat. & Rubin. in dec. 69. & ne-
2 gotiorum geſtorem non poſſe remittere, non du-
bitatur, ex latè traditis per Bart. in l. ſi frandator ff.
quæ in fraudem creditorum, Redoan. de rebus
Eccleſiæ non alienan. q. 16. nu. 7. cum pacto, quod
negotiorum geſtor non poſſit remittere ius do-
mini, l. pactum le terza C. de pactis, l. pręſes, & ibi
latè per Doctores C. de tranſact. Tum etiam,
quia Procuratores & his ſimiles poſſunt facere
meliorẽ tantum conditionẽ, non autem deteriorẽ
l. ignorantis ff. de procuratoribus, Bald. conſ. 21.
vol. 1. & in rubric. in principio C. de procurat.
Alex. in conſ. 91. num. 7. vol. 1. Dec. con. 451. vol.
2. & remittendo laudemium, quod debetur Eccle-
ſiæ, non eſt dubium, quin faciat deterioris condi-
tionis dictam Eccleſiam; ergo fatendum erit, nul-
lo modo potuiſſe de iure ſupradictũ Subcollecto
rem, in dicta ceſſione per eum facta, ius laudemij,
3 tam præſentis, quam futuri remittere; Supradictis
accedebat, quod Laudemium æquiparatur Deci-
mæ, Socc. in conſ. 70. vol. 3. Surd. dec. 31. ideo, vti
Decima, remitti non poteſt, ad tex. in cap. Paro-
chianus, & in cap. tua eodem titulo.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio eſt reſignatio.*
2 *Quando beneficium vnitur, extinguitur titulus.*
3 *Cauſa legitima ſubſiſtente, cogitur Epiſcopus vnire
Fabricæ Eccleſiæ.*

Bulla Pij V. circa reſignationes in manibus Ordinarij an habet locum in beneficijs, quę reſignantur ad effectum vniendi Fabricæ Eccleſiæ?

RESOLVTIO CXXVIII.

IN facti contingentia reſpondi negatiuè, mo-
tus ex eo, quod prædicta Bulla prouiſionem
induxit in beneficijs reſignatis ad effectum
transferendi illorum titulos in alienas perſonas
per viam inſtitutionis faciendę per ipſum Ordina-
rium, & ſic de illis beneficijs reſignatis, quibus
dantur Succeſſores, vt patet ex lectura eiuſdem
conſtitutionis, ex quo ſequitur, quod hæc diſpoſi-

tio

tio loquens in reſignatione, includat in ſe reſigna-
1 tionem ex cauſa permutationis, quia permutatio
eſt vera reſignatio, Gomez de publicãdis reſignat.
q.3.col.2.in princ. Gonzalez ad reg. 8. Cancella-
riæ de alternatiuis, gloſ. 14.num.40.vſque ad num.
50. ſed vt redeam vnde exiui, dico quod quando
vnitur beneficium, non ſolum transfertur titulus,
ſed penitus extinguitur, Rota in dec.15. de rebus
Eccleſiæ non alienan. in antiquis, Sarnen. de
triennali q. 8. in principio, verſi. tota difficultas,
Mandoſ.regu. 19.q.10. num. 2. & regu. 22. q. 13.
nu.19.optimè Anon. Faber in dec. 79. C. de ſacro
Sanct. Eccl. vnde ſi vnitur beneficium, ſequitur,
quod ratio Bullæ ceſſat, cum vt ſupra dixi, loqui-
tur de beneficijs reſignatis, quibus dantur ſucceſ-
ſores: Supradictis optimè conferunt duæ deciſ.
Rotæ in vna Regalien.patrimonij 24.Octobris co
ram Illuſtriſſimo Lancellotto, quibus fuit deci-
ſum prædictam Bullam ceſſare, eiuſque diſpoſi-
tionem minimè ſibi locum vendicare vbi deficit
perſona ceſſionarij: Addebatur, quod cum prædi-
cta Bulla concedat Ordinarijs vt admittant per-
mutationes permiſſas à ſacris Canonibus, & Apo
ſtolicis cõſtitutionibus, ideo ſequitur, vt non pro-
hibeat iſtas vniones beneficiorum, quæ admit-
tuntur pro Fabrica Eccleſiæ, Imola in cap. cum
acceſſiſſent num. 14.de conſtit. Artaman. conſ.29.
nu.6.& ſeque. Ruin.conſ.339. vol. 2. Gratian. lib.
1. diſceptat. Forenſ.cap.159.nu.7. Fabrica enim
Eccleſiæ multa habet priuilegia, vt per Rot. in
dec. 136.& latè tradunt Doctores in clem. fin. de
rebus Eccleſiæ non alienand. & taliter, quod cau-
3 ſa legitima ſubſiſtente, cogitur Epiſcopus vnire
dictæ fabricæ Eccleſiæ, vt optimè tradit Archid.
in cap. & temporis 6.q. 1.late Mandoſ. regula 12.
num.3.& 4.& q.6. & idem Mandoſ. in regu. 22.
q. 4. num. 4. vbi late tradit de alijs modis admit-
tendi iſtas vniones.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè, quod ſcilicet requi-
ratur nouus conſenſus.*
2 *In diſpenſationibus non habet locum retrotractio.*
3 *In Matrimonio, conſenſus non poteſt ſtare in
pendenti.*

Si Matrimonium contrahatur inter prohibitos ſub conditione, ſi Papa diſpenſabit, an adueniente diſpenſatione requiratur nouus conſenſus?

RESOLVTIO CXXIX.

SVpponitur in facto fuiſſe contractum Matri-
monium inter N. & N. in gradu prohibito,
hac lege, & conditione, ſi Papa diſpenſabit,
quæ conditio à iure non improbatur, vt teſtatur
Panor.in cap.ſuper de condit. oppoſit. & per gloſ.
in c.in electionibus de electione, & latè per Dec.in
l.actus legitimi ff.de reg.iuris, vnde cũ poſtea ad-
uenerit diſpẽſatio, fuit dubitatũ ſi eſſet neceſſarius
nouus conſenſus, an verò ſit ſufficiens primus qui
tempore cõtractus fuerat adhibitus; & pro opinio
ne affirmatiua, nẽpe quod ſufficiat, dicebatur hoc
ſuaderi ex regula iuris, quod ratihabitio retrotra
hatur, & cõſenſui ęquiparetur. l.licet, ff. de iudicijs,
l.quid ergo §. pœna grauior ff. de his, qui notantur
infamia: & quod præfatum Matrimoniũ ſit legiti-
mum adueniente diſpenſatione abſque nouo con-
ſenſu, allegabatur Butri. in cap. ſuper eo, de con-
dit.oppo.Boer.in dec. 264. in fine, & Marc.in dec.
1 73. part. 1. His non obſtantibus, contrarium eſt
de iure, ſcilicet quod requiratur nouus conſenſus,
& ſi ſecus fieret, Matrimoniũ non valeret, nec ha-
beret vim ſponſaliũ; quãuis fuiſſet probata promiſ-
ſio ducẽdi in vxorẽ cũ dicta cõditione, ſi Papa diſ-
penſabit; Nec obſtat regula ratihabitionis, quia de
iure, contrariũ eſt verius; cum in diſpẽſationibus,
non habeat locum retrotractio; ita Franc. March.
2 in dec.537.part.1.de Franch.in dec. 213. num. 39.
cum ſequen.part.1.Rolan.conſ.45. vol. 4. Caſſan.
in conſuetud.Burgund.tit.2.quæſt.8.rubric. 1.§.1.
gloſ.13.num.140. & latè Coſta in tract. de retro-
tractionibus, cap.9.caſu 18. Cuius principalis con-
cluſionis ratio, nulla alia reddi poterit, niſi quod
Papa diſpenſando, concedit ſolum facultatem
contrahendi Matrimonium, non autem cenſetur
approbare, quod illicitè per contrahentes factum
fuit; ita Archid.& reliqui ibi communiter in cita-
to cap. ſuper eo de condit. oppoſitis, Gratian. lib.
1.diſcept. Forenſ. cap. 138. num. 45. & ſequent.
Fernandez in l.22.Tauri num 18.cum alijs, quos
longa ſerie recenſet Cauall.q.391.nu. 2. & ſeque.
additur ſecunda ratio; Quia hodie ex decreto
Conc.Trid. ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat. eſt ſta-
tuta forma contrahendi matrimonium, Ideo
oportet vt matrimonium celebretur ſeruata for-
ma d. Concilij: tum quia conſenſus debet eſſe
3 mutuus, & non poteſt ſtare in pendenti, Victor.in
Summa Sacrame.de ſponſal.n.2.Guttierez par.1.
de iuramento confirmatorio, c. 51. n. 32. & idem
lib.1.Canonicar.quæſt.cap.22.per totum, Cardin.
in repetione cap. ad limina 32.q. 1. & iuxta hanc
opinionem cenſuit Rota Romana in vna Valen-
tina Matrimonij 10. Decembris 1593. coram Il-
luſtriſſimo Mantica.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo in omnibus quæ ſunt iu-
riſdictionis, exceptis caſibus à iure expreſſis.*
2 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo etiam in his quæ ſunt
iuriſdictionis voluntariæ.*

Capitulum, ſede vacante, an habeat priuilegium cognoſcendi cauſas in prima inſtantia, ex vi Conc. Triden.

RESOLVTIO CXXX.

EX nouiſſima diſpoſitione Sacroſancti Cõc.
Trid. ſeſſ. 24. cap. 20. de reformat. ſanci-
tum eſt, vt cauſæ omnes ad forum Eccle-
ſiaſticum pertinentes, à locorum Ordinarijs non
amoueantur: Propter quod fuit dubitatum, an
Capitulum, ſede vacante, ſuccedat in priuilegium
dictæ primæ inſtantiæ: Sententiam negatiuam
tenue-

Digitized by Google

tenuerunt Gayl.lib.1.obſeruat.iur.cap. 30. num.
38.F ricd.de proceſſ. lib.1.cap. 19.num.7.dec.Ca-
mer. Imperial. in verbo Capitulũ.Quorũ funda-
mentũ eſt, quia huiuſmodi priuilegia ſunt intro-
ducta de iure cõmuni, ideo ſtrictè interpetranda,
ad notata per DD.in l.beneficia ff.de cõſtit.Princ.

Contrarium tamen reſolui, ſtantibus ſupra-
dictis, & ratio eſt, quia Capitulum, ſede vacan-
1 te gerit vices Epiſcopi, & ſuccedit in omni-
bus, quæ ſunt iuriſdictionis Ordinariæ, ex-
ceptis caſibus in iure expreſſis, ex cap. his quæ
cap. cum olim de maio. & obedien. & cap. vnico
eodem tit. in 6. cap. ad abolendam de hæreticis,
cap.penult. & fina.de ſupple.negligen. Prælat. &
facit cap. is cui de elect.in 6.Bart.in l. vbi adſunt
ff. de tutor. & curato.datis, Abb. in dicto c. cum
olim num.2.& in cap.1.ne ſede vacan.num.4.Fe-
der. de Sen. conſ. 30. Purpur. conſ. 77. & dicitur
habere iuriſdictionem Ordinariam à iure com-
muni ita vt poſſet Iudices dare, & omnia quæ ad
iuriſdictionem pertinent expedire, & poſſe diſ-
penſare, ſicut Epiſcopus, licet ſit iuriſdictionis
voluntariæ, in qua etiam ſuccedit, Selua de bene-
ficijs part.2.q.12.num.4. qui ait ius dicere, Capi-
tulum ſuccedere in iuriſdictione, & diſtinguere
inter iuriſdictionem contentioſam, & volunta-
riam, Rebuff.in prax.tit. de Deuolut. à num. 58.
Bottis de Synodo part.1.num.42.& 44.Coraſ. de
benefic. part.2.cap.7.num.2.Mandoſ. conſ. 1.nu.
3.& 4 Fuſcus de viſitat.lib.1.cap. 15. nu.31. Nau.
conſ.44.de tempor.ordinat. nu.1. 2. & 3. & conſ.
2 7.de filijs presbiterorum vbi reſoluit Capitulum,
ſede vacante ſuccedere etiam in his, quæ ſunt iu-
riſdictionis voluntariæ, Guttierez Canon. quæſt.
lib.1.cap. 11. num. 10. Theſaur. Fori Eccleſiaſt.
cap.5.num.6.qui ait, quod vacante ſede Epiſco-
pali, Capitulum, omnia quæ in iuriſdictione cõ-
tinentur exequitur, Vgolin.de Cenſur. tab.1.cap.
10.§.2.num.1. Sbrozzius de Vicar. Epiſcop. lib.1.
quæſt.11.& 16.Zerola in praxi Epiſcopali part.2.
verbo Capitulum §. 3. Genuen. in prax. Archie-
piſ. Neap.cap.85.nu.1.& Suarez tom. 5. de cenſur.
diſputat.50.lect.5.num. 6. vbi ait Capitulum ſede
vacante ſuccedere Epiſcopo in tota iuriſdictione
Ordinaria, tam contentioſa, quam voluntaria,
& hanc eſſe generalem regulam iuris, quæ ſola
eſt limitanda in caſibus à iure expreſſis.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio debet fieri in manibus ſuperioris.*
2 *Quando Simonia contracta eſt in promotione, & ſcienter, tunc vacat beneficiũ, & non eſt neceſſaria licentia ſuperioris in renuntiatione.*

An Simoniacus, poſsit renunciare beneficiũ abſque licentia ſuperioris?

RESOLVTIO CXXXI.

1 VIdebatur prima facie negandum, ex eo,
quod Renunciatio beneficij, & cuiuſlibet
rei Eccleſiæ non niſi in manibus ſuperio-
ris fieri debet, tex. eſt expreſſus in cap. admonet
de renunciatione, & latè Doctores in c niſi cum
pridem eodem titulo, & facit tex. cum gloſ. in c
vnico eodem tit. in 6. verum in hac quæſtione eſt
adhibenda diſtinctio.ſ.quod aut talis Simonia cõ-
miſſa fuit poſt promotionẽ, & tunc cũ propterea
talis iam priuatus non ſit, ſed veniat priuandus, &
2 debet expectare licentiã ſuperioris; aut Simonia
eſt commiſſa in promotione ipſa, & tunc, aut per
aliũ eo ignorãte, & hoc caſu ob titulũ, quẽ habet,
vel ſaltem tituli colorem debet Superiori renun-
ciare: Aut commiſſa eſt eo ſciente, & tunc ſi eſt
occulta, idem erit vt ſupra; ſi verò publica eſt, &
notoria tunc ex quo talis Simonia reddit titu-
lum nullum, quoad veritatẽ, & quoad colorem,
non erit tunc neceſſaria ſuperioris licentia, in
dimittendo dictum beneficium; ita tenuerunt
in cap.niſi cum pridem de renuntiat. Anto.de
Butr. col. 2.num. 8. verſ. de Simoniaco autem Si
moniam commiſit, Card. Flor. in verbo intue-
ri num. 2. verſ. & in eo quod dixit, Panorm.
col. 3. num. 6. verſ. de Simoniaco autem, Imol.
col. penul. num. 12. verſ. ſed dicto Anto. Hinc
dicit, quod iſtud poteſt procedere; & nu.13.verſ.
ſi autem habuit titulum, ſed inualidum. In eam-
dem conueniunt opinionem Fely. in c. Matteus
de Simon. ante fin.num. 3. verſ. extra gloſ. nun-
quid poſſit fieri, & ante eum Ioan.de Anan.nu.4.
verſ. vlr. quæritur verum Simoniacus vbi refert
ita per Doctores communiter concludi.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ob atrocem iniuriam illatam Vicario ſui Epiſcopi poteſt ad triremes damnari.*
2 *Vicarius eſt primarius Epiſcopi miniſter.*

De pœna clerici, qui Vicario generali ſui Epiſcopi enſe euaginato inſultauit, eum demque vulnerauit.

RESOLVTIO CXXXII.

IN hac quæſtione reſpondi cum Caball. caſu
87.cuius tenor eſt. Conſultus de pæna impo-
nenda Diacono, qui Vicarium ſui Epiſcopi
aggreſſus eſt cum ſcimitarra denudata in via pu-
blica coram pluribus perſonis, & ferè in conſpe-
ctu Epiſcopi, & illum in brachio vulnerauit, ex
eo, quod ab ipſo Vicario pluries reprehenſus fue-
rat, & demum mulctatus ob non acceſſum ad Sa-
cras Conciones, & pro dicta mulcta eadem die in
Palatio retentus: putaui Reuer. D. Epiſcopũ iure,
1 & tuta cõſcientia Diaconũ prædictũ cõdemnaſſe
ad triremes per triennium, quoniam iniuria facta
officiali dicitur atrox, l. Prætor dixit §. finali ff.
de iniur. & Iudicis arbitrio punitur §. in ſum-
ma vbi, gloſ. & DD. inſtit. de iniur. & cum ex
2 cauſa officij facta ſit, & contra primariũ Epiſco-
pi Miniſtrum, non ſolum prędicta, ſed maiori etiã
pena dignus videbatur, nã alapa tantũ percutiens
officialem, ob priuatam inimicitiam, & nullo of-
ficij prætextu, pæna ordinaria puniri poteſt, Bald.
in cap. 1.§.iniuria in princ.de pac.iuramen.firma.
Vitalin. in tractat. de maleſ. tit. quibus de cauſa

quis

quis poſſit ad mort. condem, col. 3. in fine Dec. conſ. 100. in cauſa inquiſitionis in vltimo dubio, num.10.& in l.qui iuriſdictioni ſub num.9. verſ. regulam ff.de iuriſdictio.omn. Iud. & ibidem Iaſ. col.1.num.3.& in l.principalibus num. 4. circa medium verſ.& ex hoc infertur,ff.ſi certum peta. & in l.1.num.6.C.de precibus Imperat.offer. Felyn.in cap.inquiſitionis, col. penult. verſ. vltimo tangit num.10. extra de accuſat. & in cap. ex litteris,col.antepe.num.22.verſ.& hanc opinionem extra de conſtit. Gram.deciſ.36.num.4.Boſſ.in practica crimina.tit.de iniur. num.30.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres inhoneſtæ ſunt expellendæ ab honeſta vicinia, ſimiliter & ſtudentes, laniones, Tabernarij, ſulphurei, & omnes qui fœtidam exercent artem.*
2 *Mulier inhoneſta poteſt etiam à propria domo eijci, ad inſtantiam honeſti vicini.*
3 *Imputandum eſt locatori domus, quod domum locauerit perſonis inhoneſtis, nam debebat ſcire earum conditionem.*

Quis tenetur ſoluere penſionē Domino domus, quando expellitur inhoneſta aliqua perſona ab aliqua regione, ſiue cōtrada?

RESOLVTIO CXXXIII.

De iure, ex communi Doctorum ſententia
depromptum eſt, mulieres inhoneſtas ex
1 pellendas eſſe ab honeſta vicinia; Lucas
de Penna in l. ſi qua in publicis C. de ſpectacul. lib.11.Caſtre.in l.nullus,& ibidē Bald.C.de Summa Trinit.& fid.Catho.& idem Bald. in l.ædem, col.fin.C.locat.& de Meretrice, quæ corporis ſui publicum quæſtum facit, quod non ſit tenenda in bona vicinia,& in publico loco Ciuitatis,ſed in lupanari recludenda,refert Peguer.dec. 12. Gaſpar Theſa.lib.1.q.Forenſ.q. 33. quod ampliatur procedere etiam in ſtudentibus, qui poſſunt à vicinio honeſto expelli, de Franc.dec.316.Afflict. in Cōſtitut. Regni, lib.2.rubric.42. Anna, qui etiam refert deciſum in ſingu. 338. Viui. opinion. 698. num.5.part.2.Menoch.de arbitr. Iudic. caſu 328. in fine,& de hæretico, excōmunicato, & Morboſo, qui poſſunt ſimiliter expelli, teſtatur Maranta in tract.de multiplici alienatione num.330.Cabal. lib.1.reſolut.criminal. caſu 184.]Addentes ad deciſiones de Franchis cit. dec. 316. & de affectis morbo peſtilenti,& leproſis, idem Peguer.d. dec. Cathalo.12.Mangrell.ad Bart.in l.1.ff. ſolut. matrim.Palomb.in tracta.de regim.official. regu. 6. num.34.& de Lanionibus,Tabernarijs, ſulfureis, & omnibus,qui artem fœtidam exercent, Franc. March.dec.611.Mangrell. loco cit. de Franchis dec. 611. & de Spatarijs, Ioann. Grand. de bello exul.fol.140.atergo.

Sed nè ab incepto deſiſtam,redeo ad mulierem
ſcilicet inhoneſtam expellendam ab honeſta vici-
2 nia, & ampliatur procedere,vt poſſit etiam à pro
pria domo eijci, ſecundum Io.de Platea in l.ſi qua
in publicis C. de oper. public.lib. 10. & eſt dec, Gaſpar. The.33.lib.1. quæſt.forens.

His ſic poſitis; Dubitabatur in quodam Tribunali, an exiſtente cauſa expellendi aliquam perſonam propter caſus ſupradictos, quis teneatur ſoluere penſionem Domino domus & dicebatur eſſe ſoluendum ab ijs, quorum cauſa, & contemplatione fuit expulſa, argu. tex. in l. ſed Iulianus, §.finali ff.ad exhibend. de cuius intellectu latè Artam.conſ. 29. ſemper enim inſpicitur cuius gratia actus celebratur, l.ſi filius.familias, vbi Bar. latiſſimè C. de vſufruct. Panorm. & reliqui communiter in cap. repuliſti de teſtam. de Franch. dec. 116.vnde cum vicini fuerint cauſa, vt expelleretur; ab eis eſt ſoluenda penſio.

3 Verum, ſic ſupradictis enarratis, contrarium
fuit reſolutum ſcilicet eſſe imputandum Locatori, nam eius domum locauerat perſonis inhoneſtis,& eo magis, quia dicitur committere in legem, ſtante prohibitione Pragmaticarum, & Capitulorum huius Regni, & propterea beneficijs legis priuari debet, l. Ariani C. de hæreticis, cap. quia fruſtra de vſuris, l.auxiliū vbi Bald. ff.de minor. item mala electio eſt in culpa, l. ſed ſi ff. comodat. Franc.Marcus dec.150.part.1. Tandē, qui cum alio contrahit, debet ſcire eius conditionem, l.qui cum alio ff.de regu.iuris, Cuman.conſ. 26.Caſtrenſ.conſ.32.Alex.conſ.77.vol. 3. & ideo ipſi imputari debet, cur conditionem ab initio non inueſtigauerit, etiam ſi allegaſſet probabilem ignorantiam, l. ſimiles vbi gloſ. C.locat.

SVMMARIVM.

1 *Irretitus cenſuris, exercens actum ordinis, efficitur irregularis.*
2 *Extrauagans ad euitanda ſcandala, non releuat excommunicatos.*
3 *Excommunicatus celebrans, ad euitandum periculum eſt irregularis, licet contra ſentiat Nauarr.*
4 *Si conſtat excommunicationem eſſe nullam, tunc nullum pariet effectum.*

Iniuſtè excommunicatus celebrans, an ſit irregularis?

RESOLVTIO CXXXIV.

Pro huius articuli dilucidatione conſtituo
conclusionem, Clericum excommunicatū
maiori excommunicatione, interdictum,
vel ſuſpenſum ab officio, qui ſciens, aut ſcire de-
1 bens ſe eſſe excommunicatum, interdictum, aut
ſuſpenſum celebrat officia Diuina, aut ſolemniter aliquē actum alicui certo ordini deputatū tāquā ordinatus tali ordine exercet, irregularē eſſe, per tex.in c.1.verſ.ſciſcitatis de ſent.& re Iudic.in 6.& in cap. fin. in fine, & in cap. is cui de ſent. excom. in 6.& pulchrè explicat hoc Nau. in Manual. late cap.27.num. 244. Abb. in cap.illud nu. 8.de cleric.excommu. miniſtran. Specul. in tit.de diſpenſat.§.iuxta num.21. Syluester in Summa verſ.irregularitas num.15.& in verſ. interdictum num.6.Couar. in cap.alma mater part.1. §.6. nu. 9.& 2.part.§.2. num. 3. cū ſequen. Diaz in praxi crimin.

crimin.cap.33.vbi Salzed. in addition. in lit. A, & optimè in lit. B. ex fol. 106. Maiol. de irregularitat.lib.3.cap.19.& cap.21.ex num.5.Viuald.in Candelabro aureo in tit.de excommunicat.num. 34. Et ſolus Papa diſpenſat cum eo, vt fere omnes Doctores vbi ſupra docent: quod intelligit Viuald. in dicto tit.de excommunicat.num.40.& in tit.de irregularitate,num. 325. vt procedat ſecundum iura antiqua, nam hodie, poſt Conc. Trid.ſeſſ.24.de reformat.cap.6. Epiſcopus poteſt diſpenſare, ſi tale delictum non ſit deductum ad forum exterius contentioſum: & quando dicatur delictum occultum, & quando deductum ad forum contentioſum, vide Nau.in Manual. Latin. cap.27.nu. 241.Salzed.in addit. ad Diaz in praxi Canonica cap.126.verſ.quod autem dicatur.

2 Amplia ſupradictam concluſionem, & primo, vt procedat,etiam ſi huiuſmodi excommunicatus celebrans non ſit denunciatus, adhuc enim eſt irregularis, ea potiſſimũ ratione,quia conſtitutio extrauagãs,quæ incipit, Ad euitanda ſcandala, nullam comoditatem, vel vtilitatem adfert ipſis excommunicatis,& ideo ipſius ſanctione adiuuari non poteſt,vt tradit Couar. in dicto cap. Alma mater part.1.§.2. num. fin. Salzed. in dicta littera A, verſic.quibus illud; Viuald.in Candelab.aureo in tit.de excommu.num.76. & quidem in hac reſolutione nulla poteſt contingere dubitatio,quando excommunicatio eſt iuſta, & valida, eo enim caſu celebrans,non impetrata abſolutione, eſt irregularis per ſupradicta.

3 Amplia ſecundo,vt nec excuſetur à ſupradicta irregularitate excommunicatus occultus celebrãs ante abſolutionem, & ſi ei immineat magnum periculum, vel grauis ſuſpicio oriatur aduerſus eum ſi non celebrauerit, ſecundum magis communem opinionem,quam reſoluit Couar. in cit. cap.Alma mater part. 1. §. 2. num. 7. verſ. cuius opinio mihi, Sot.in 4.diſt.12.q.1.art. 4. verſ. omnes tamen 11. caſus, & in diſt.18.q. 2. art. 5. verſ. hoc autem dubium, quæ opinio ſecurior tenenda mihi videtur aduerſus Nauar. in Manual. Lati.c. 27.num. 239.& aduerſus Salzed. in dict. lit. A, in fine verſ.ſed vtrum Parochus pag.110.

Limita nunc. Primo, exiſtente legitima ignorantia excommucicationis, quia tunc à ſupradicta pæna irregularitatis excuſabitur Celebrans, vt probant tex.& Doctores in cap. Apoſtolicæ de cleric.excom.miniſtran.Salzed. in dicta littera A, pag.108.verſ.excuſabitur tamen, Couar. in dicto §.7.num.3.& facit ad hoc tex.in cap.vt animarum de conſtit. in 6. & hæc ignorantia quando ſit ei culpabilis,tradit Speculat.tit.de diſpenſat. nu. 21. Maiol.de irregularitat.lib.3.cap.21.num.13.

Limita ſecundo, ſupradicta procedere, & locum habere in excõmunicato maiori excõmunicatione,non tamen minori, vt ſupra in principio propoſitũ fuit, quia quamuis talis celebret, non eſt irregularis, vt tradit Diaz in praxi Canonica cap. 33.& ibidem Salzed. littera D, & in littera E, Maiol.de irregularitate lib.3 cap. 21. num. 2. Couarr. in cap. Alma mater part. 1. §. 8. num. 1. Medin.in part.1.inſtruct.de cõfeſſ. c. 11.§.6.verſ. *tambien ſi hà de notar*, fol.35.tex. & Doctores in c. ſi celebret, de cleric. excomm. miniſtran.

4 Eſt tamen difficilis controuerſia, quando excommunicatio eſt iniuſtè, & nulliter prolata; an tunc celebrans,non impetrata abſolutione, ſit irregularis: Pro qua quidem quæſtione præmittendum eſt; quandoque excommunicationem eſſe nullam ipſo iure, vel quia non eſt lata à ſuo Iudice,vel poſt appellationem, vel quia continet intolerabilem errorem, aut alijs de cauſis, quæ traduntur in cap.per tuas, & in cap.ſacro de ſent.excommunicat.quas refert optime gloſ. in verbo ad cautelam in cap.præſenti de ſententia excommunicat. in 6.& Nau.in Manual.Latin.cap.27. num. 4.latè Sylue. in ſumma verbo excommunicatio, *il ſecondo*, num. 1. Angel. in verbo excommunicatio, *il terzo*, & num.1.Sotus in 4.diſt.22. q.1.art. 3. verſic.neque verò: Spino in ſpecul. teſtam. in gloſ.rubric.11.part. num. 24. verſic. & plures caſus,Viuald.in Candelabr.aureo tit. de excommunicat.nu.58.quę quidem excommunicatio,nec in animæ iudicio,nec in exteriori vllum effectum habet,nec timenda eſt,ſi conſtat eam eſſe nullam, & celebrans eſt immunis ab irregularitate, quod omnium conſenſu receptum eſt, vt tradit Sotus in 4.diſt.22.q.1.art.3.Franch.in cap. licet,num.2. de ſententia excommunicat. in 6. Nauar. in cap. cum contingat de reſcript. in 3. remedio verſic. quarto indiuiduo, Felyn. in cap. Rodulphus nu. 43.verſ.idem ſi ipſe, de reſcript.Couar.in cap.Alma mater part.1.§.7.num.5. & in nu. 7. verſ. cæterũ, Salzed.in dicta lit.A, pag.108. verſ. eſt enim ab irregularitate, Cordub. in tract. caſ. conſcien. q.142.in fine. 3

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *In delictis non ſemper amor excuſat.*

Matrimonium contractum inter excæcatos amore, an poſſit ſeparari?

RESOLVTIO CXXXVI.

IN curia Calatina, coram Domino Vicario, fuit petita ſeparatio matrimonij, à quibuſdã opponentibus illud fuiſſe contractum inter excæcatos amore: Quare me conſuluerunt vt ea, quæ eſſent de iure, allegarem, & pro opinione affirmatiua, ponderabatur dictũ Platonis in Phedro, volentis connumerare Amorem inter ſpecies furoris, ſequitur Menoch. de arbitrar. Iudic. lib.2.centur.4. caſu 324. & ibi etiam lepida enarratione demonſtrat, Meretricem non dici, quæ amoris cauſa ſui copiam facit, Triuiſ.dec.17.part. 1.Carroc. dec.119. cum alijs, quos probat Anna ſingu.338. quare cum amans dicatur furioſus, & furioſi nulla eſt voluntas,l.furioſi ff. de regu. iuris, ſequitur quod dictum Matrimonium potuerit annullari ob defectum conſenſus, c. cum locum, ex tex.in c.1. de ſponſalibus: Supradictis accedebat; quod amore captus ęquiparatur ebrio, gloſ. in cap.fina.de condit.appoſitis; ebrius autem Matrimoniũ contrahere nequit, ergo neque ab amore captus; Tandem dicebam, captum amore, delinquen-

linquendo non puniri, quia dicitur furioſus, vt dicit Caſſan. ſuper Conſuetut. Burgun. fol. 39. num. 23. qui vidit in facti contingentia, quodammodo, quamdã mulierem excuſari propter amorem, quæ receptauerat res furatas à ſuo Amaſio: Dicit etiam, quod in facti contingentia, abſolutus fuit quidam, qui fecerat ſortilegia propter amorem; & iuxta hanc concluſionem fuiſſe iudicatum in Senatu, teſtatur Clarus pract. crim. li. 5. §. fin. q. 60. in cauſa cuiuſdam Baptiſtæ Gazani, qui libellum famoſum publicauerat cõtra quamdam puellam, cuius amore captus erat, fuit enim abſolutus 3. Februarij 1554. quia ex amoris vehementia nimia, non erat ſuæ mentis compos: Benè verum eſt, quod habebat remiſſionem à parte offenſa. Addebam tandem, Matrimonia contracta inter amore excæcatos, habere vt plurimum exitus infelices, vt ex Menoch. conſ. 59. vol. 1. num. 45. Guttierez lib. 1. Canonicar. quæſt. cap. 20. num. 18. & adhoc videtur facere prouerbiũ illud, quod amore ſe capientes, rabie ſe dimittunt; quod refert Neuizan. in Silua nuptial. lib. 2. num. 118.

a Contrariũ tamen dixi verius eſſe, Matrimoniũ ſcilicet non poſſe ſeparari ob ſupradictã cauſam, ex eo quod contractum inter tales amore excæcatos, validum eſt, nec ex defectu conſenſus annullari poteſt, Iaſ. in l. titia nu. 8. ff. de verbor. obligat. Felyn. conſ. 26. num. 2. quos refert, & ſequitur

r Zenedo in collect. Canon. part. 2. collectan. 20. Tum quia in delictis non ſemper amor excuſat, prout non profuit illis nobilibus Neapolitanis,

a qui poſuerunt ſcalas ad domos Amaſiarum, qui iuſſu Proregis fuerunt decapitati, vt per Gramat. dec. 36. quem refert Clar. loco cit. num. 1. in fine.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopus electus & confirmatus, licet non conſecratus poteſt diſpenſare, & facere reliquos actus qui ſunt iuriſdictionis.*

2 *Epiſcopus electus & confirmatus, cum ſit de proximo conſecrandus habetur pro conſecrato.*

Poteſtas diſpenſandi, de qua in cap. 6. ſeſſ. 24. Conc. Trid. an competat Epiſcopo electo non conſecrato?

RESOLVTIO CXXXVI.

ORitur ratio dubitandi pro opinione negatiua, ex eo, quod electus in Epiſcopum, nõ dum conſecratus, non poteſt Epiſcopalia exercere, pro vt nec indulgentias concedere, & his ſimilia, Inno. in cap. tua de his quæ fiunt à Prælatis ſine conſ. cap. Abb. in cap. tam litteris in primo notab. de teſtibus, & in cap. noſtri in 2. notab. de elect. & in cap. ante, vbi Ioan. Andre. & alij de reſcript. vnde dicit Bald. in l. ſi non dum circa principium C. de furtis, quod Ciuitas interficiens Epiſcopum electum non dum conſecratum, non incidit in penam, de qua in cap. ita nos, 25. q. 2. facit etiam ad hoc, quod non ſufficiat potentia, vbi requiritur actus, l. ſed ſi plures §. ſi ex arte ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. & licẽtiatus ad actum, non eſt in actu, Abb. in cap. quia per illum textum de renũciatione; vnde ſcholaris habilitatus ad doctoratum non dicitur Doctor, nec venit appellatione Doctoris, nec habet priuilegium Doctorum, niſi actualiter ſit Doctoratus, ita Bal. in l. Aleth æ ff. de excuſat. tutor. & in l. pen. ff. de teſtamẽto militis, & in authentica habita in 7. col. & ibi Salicet. 12. col. C. nè filius pro patre, Imol. in prœmio C. in 4. columna & propterea dicitur, quod Imperator electus, ante coronationẽ, non poteſt Imperialia exercere, Bald. in l. bene à Zenone C. de quadrien. præſcript. & in l. pluribus in principio ff. de condit. & demonſtrat. & in proe. decretalium in 3. & 4. col. & facit ad hoc, quod dici ſolet de poteſtate, antequam ingrediatur Palatium quod non poteſt exercere officium, l. obſeruare §. fin. ff. de offic. Proconſulis.

1 His non obſtantibus, contrariam opinionem de iure veriorem exiſtimo, vt comprehendatur etiam Epiſcopus electus, & confirmatus, licet non dũ conſecratus, in diſpoſitione dicti Cõcilij, & moueor, nam huic cõpetunt, quæ ſunt iuriſdictionis, diſpenſare autem eſt iuriſdictionis, iuxta tradita per tex. & Doctores in c. tranſmiſſam de electione, Fely. in repert. in verbo Epiſcopus electus non conſecratus in fine, fol. 15. Abbas in cap. cum olim num. 2. & num. 8. de maior. & obedien. & in c. at ſi clerici num. 17. de iudicijs, vbi Philippus Decius, num. 150.

Non obſtant contraria, quia procedunt, quando Epiſcopus non eſſet confirmatus, & de proximo non cõſecrandus, ſed quãdo eſſet de proximo, conſecrandus tunc habetur pro conſecrato, ad effectum diſpenſandi & exercendi quæ ſunt iuriſdictictionis, gloſ. in cap. innotuit de elect. cuius ratio eſt, quia potentia propinqua reputatur pro actu, l. penultima vbi gloſ. multa per hoc infert, & ibi Bart. & Bald. ff. de teſtamento Militis, Bald. in l. quia in ligno eod. tit. Salic. in l. cum te in fine C. de donat. ante nuptias, quia mulier habetur pro copulata, & carnaliter cognita à viro, quia de proximo copulanda erat; & Paul. de Caſtro tenet in l. 4. §. ſi ſeruus ff. de acquirend. poſſeſ. quod qui de proximo eſt banniendus, habetur pro bannito, Item Eccleſia de proximo conſecranda, habetur pro conſecrata, Panor. in cap. Eccleſiæ in 3. notab. per illum tex. de immunit. Eccleſiæ, item condemnandus per ſententiam, habetur pro condẽnato, tex. eſt notabilis in l. quia pœnæ §. Diuus, Pius ff. de manumiſſionibus. Item fructus recolligendi de proximo, habẽtur pro recollectis, Bart. in l. diuortio §. interdum ff. ſoluto Matrimonio, faciet etiam, quod vult Bald. in l. ſi pro ea 6. q. C. mandati.

SVMMARIVM.

1 *Coadiutor Canonici, debet ſedere vltimus inter Canonicos.*

2 *Canonicus coadiutus qui reſignauit reſeruato ſibi regreſſu & loco, mortuo reſignatario, ſedet in loco priore.*

Coadiu-

Coadiutor Canonici cum futura ſucceſſione, in abſentia Canonici coadiuti, vbi ſedere debet?

RESOLVTIO CXXXVII.

SVpponitur in facto; cuidam Canonico ob eius ingraueſcentem ætatem iuxta tradita in cap. vnico de clerico ægrotante, lib. 6. vel alia ſimili cauſa, de qua in toto titulo ſupracitato, fuit datus à Papa Coadiutor cum futura ſucceſſione: fuit dubitatum, vbi debebat ſedere in cho-
1 ro, in abſentia dicti Canonici Coadiuti, & dicebatur primo, quod dictus Coadiutor ſedere debeat in vltimo loco poſt Canonicos, nam alij Canonici fulgent propria dignitate, Coadiutor autem aliena; prout in Rota Romana fuiſſe deciſum refert Gonzal. gloſ. 5. §. 9. n. 101. ſecundo quantũ ad Coadiutũ dicendum quod vbi quis reſignaſſet Canonicatum reſeruato ſibi regreſſu, cum loco in choro, & Capitulo, & tunc mortuo reſignatario debet dictus Coadiutor ſedere in priori loco, & antiquiori, Gonzalez de alternat. gloſ. 5. §. 9. num. 101. Artaman. dec. 29. lib. 2. Papazon. in addit ad dec. 1. in fine nu. 17. de renunciatione, Balb. in dec. 35. Gratian. lib. 1. diſceptationum forenſiũ cap. 103. num. 17. & iuxta hanc opinionem, cenſuit Rota in vna Legionen. Canonicatus.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur ad fauorem proximiorum Monialis decedentis ante profeſſionem.*
2 *Monialis ante profeſſionem eſt ſui iuris.*
3 *Nouitius venit nomine profeſſi in iis quæ concernunt gratiam & fauorem, ſecus in oneroſis, vel pænalibus.*

Dos data Puellæ pro ingreſſu Religionis, ſi moritur ante profeſſionem nùm acquiratur à Monaſterio, vel à proximioribus vendicari poſſit?

RESOLVTIO CXXXVIII.

PRo Monaſterio adducebatur concluſio illa, animi deſtinationem haberi pro opere conſumato, tex. eſt in l. ſi nondum C. de furtis, & ſeruo corrupto, facit conſ. Anchar. 69. num. 8. quem refert, & ſequitur Crauetta conſ. 162. vol. 4. & Decia. conſ. 62. num. 13. vol. 4. Hinc eſt quod quicquid acquirit Nouitius infra annum probationis, acquirit Monaſterio, ſicuti etiam conuenitur coram Iudice Eccleſiaſtico, cum ſit quoad poſſeſſionem tranſlatus ad Eccleſiam, & verberans Nouitium alicuius Religionis incidit in excommunicationem, cap. Religioſo §. 1. de ſent. excommun. in 6. ſic portio Canonica, quam vocant quartam funerariam pro funere Nouitij infra annum defuncti non debetur Eccleſiæ Parochiali ipſius Nouitij, Hoſtien. in cap. de his de ſepulturis; & amplius dicit Anchara. eo loco, & in c. 2. de teſta. quod bona Nouitij infra annum decedentis ante profeſſionem emiſſam, non debentur venientibus ab inteſtato, ſed pertinent ad Monaſterium; niſi de illis ante legitimè diſpoſuiſſet, Tiraquel. de retractu lignag. ex §. 1. gloſ. 8. nu. 12. & ex mente Cini, ac Bart. teſtatur magis communem opinionem Surd. dec. 303. num. 8.

1 Contrariũ tamen reſolui ex conſilio Calderini nono de Regularibus, quem ſequitur Menochius conſ. 396. num. 3. vol. 4. Honded. conſ. 44. vol. 1. Paris. conſ. 17. cuius ratio eſt, quia Monialis non profeſſa, ſui iuris eſt, c. 15. & 16. Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25. quod quidem adeo notorium eſt, vt nulla
2 indigeat probatione, & ideo non veniunt appellatione Monialium Regularium, niſi poſt quã profitentur regulam; ipſæ namque ſunt Nouitiæ receptæ, & adhuc nullam profeſſionem fecerunt, ita reſoluit Hoſtienſis in cap. quid per nouale de verborum ſignificat. nu. 3. Ioan. de Anan. in cap. ſtatuimus de Regularibus num. 2. & ſunt adeo ſui iuris, vt de bonis ſuis poſſint teſtari, cap. 16. Sac. Cõc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. & Monial. Archid. in cap. beneficium de Regular. in 6. nũm. 1. Philippus Franch. ibidem num. 2. & 3. Nauar. conſ. 12. de teſtam. num. 1. & non teſtando, tali caſu proximiores ſuccedunt, & non Monaſterium, in quo reperiuntur, quia verè Regulares adhuc non dicuntur, cap. Religioſis de ſent. excommu. in 6. dicant tamen quod velint Cin. in autenthica ingreſſi C. de Sac. Sanct. Eccle. & Ant. de Butr. in cap. in præſentia de probationibus, & Bart. in auth. ſi quia mulier in fine C. de Sac. Sanct. Eccle. Tiraquel. de vtroque retractu lib. 1. gloſ. 1. num. 21. cum ſequen. & num. 36. quinimo dicta puella Matrimonium carnale contrahere poteſt, dicto cap. 15. & 16. Sacr. Conc. Trid. ſeſſ. 15. de regular. & Monial. & hæc eſt ratio euidentiſſima, quia habitus non facit monachum, vt Triuiſan. in tractatu de modo, & ordine criminaliter procedendi inter Regular. latius dixit cap. 2. in initio de Regularibus, vel Monachis, Abb. in cap. porrectum de Regula. nu. 4. vbi notat etiam hoc idem Ioan. de Anan. num. 1. nam quouſque Monialis profeſſa eſt, quandocumque poteſt exire, & diſcedere à Religione arbitrio ſuo abſque alio incurſu penarum, d. cap. 15. & 16. Sacr. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. & Monial. ſupradictis additur conſ. Menoch. 329.

3 Non obſtant contraria, nam reſpondetur, Nouitium venire nomine profeſſi in ijs dumtaxat quæ concernunt gratiam, & fauorem, non in oneroſis, vel pænalibus, quæ omnia non tantum in profeſſione expreſſa procedunt, verum etiam in tacita, quæ inducitur per diuturnam cohabitationem in Monaſterio approbato cum geſtatione habitus, dummodo idem cum profeſſis ſit habitus, tunc enim idem operatur, quod expreſſa, cap. 1. §. qui verò de Regularibus in 6. clem. eos eodem tit. Henriquez conſ. 60. num. 10. & 11. Graff. conſ. 6. lib. 3. de Regular. late Maſcard. de probat. vol. 3. conclu. 12. & 37. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumptio 83. Rimin. Iun. conſ. 271. vol. 3. Decian. conſ. 18. vol. 3. & Hended. d. conſ. 44. Monialis autem permanens in Mona-

ſterio vltra annum probationis, quando dicatur tacitè profeſſa, explicat ornatè Henriquez conſ. 46. num. 19. cũ ſequent. & ex ſupradictis apparet deciſio controuerſiæ, an Nouitius habeatur pro Religioſo, cum de iure non cenſetur talis, etiam ſi liqueat aliquibus coniecturis, quod voluit mutare vitam, & tacite, vel expreſſè obtulerit ſe, & bona ſua Monaſterio; vnde Monaſterium in bonis Nouitij decedentis infra annum probationis nullum habet ius, & Monaſterio nihil debetur ob ingreſſum infra annum probationis, & ſic hodie ex dicta Concilij conſtitutione, amputata eſt radix cuiuſcumque difficultatis, Honded. dicto conſ. 44.

SVMMARIVM.

1 *Interloquutoria Magnæ Curiæ in cauſa remiſſionis non poteſt reuocari.*
2 *Interloquutoria habens vim diffinitiuæ non poteſt reuocari.*
3 *Quando per interloquutoriam finitur officium Iudicis non poteſt reuocari.*

An decretum de remittendo cauſam Baroni, poſſit reuocari per Iudicem?

RESOLVTIO CXXXIX.

QVæro, an interloquutoria Magnæ Curiæ in cauſa remiſſionis fori poſſit reuocari? videbatur reſpondendũ affirmatiuè, per tex. in l. quod iuſſit ff. de re Iudic. vbi Iudex poteſt ſuã interloquutoriã reuocare, ſed decretũ remiſſionis eſt interloquutoriũ, c. fina. de appellat. in 6. gloſ. in clem. fin. gloſ. 2. eodem tit. Philip. Franch. in cap. cum ceſſante in 14. col. de appellat. igitur:
1 Sed contrarium eſt verum, quod ſcilicet non poſſit Iudex interloquutoriam remiſſionis reuocare; & ita fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. Neapo. teſtatur Capyc. dec. 144.

Non obſtat tex. in l. quod iuſſit ff. de re iudicata, quia non habet locum in interloquutoria,
2 habente vim diffinitiuæ, vt eſt iſta, ita Alex. in dicta l. limit. 12. Iaſ. in l. 1. num. 6. ff. de eo quod certo loco, Caſtr. in l. dicere in fine ff. de arbitris, Oldra. conſ. 6. Rom. conſ. 334. nu. 5. Alex. ad Bar. in dicta l. quod iuſſit, Bal. in l. præſes, num. 7. C. quomodo, & quando Iudex, & in conſ. 63. vol. 3. Rota in dec. 334. in nouis.
3 Secundò, quia lex illa tunc habet locum, quãdo per interloquutoriam eſſet finitum officiũ Iudicis ita Alex. in dicta l. limit. 12. & in addit. ad Bar. in dicta l. in fine, Peruſ. in cap. vt debitus in 3. col. & ſequen. de appellat. ſed per hanc interloquutoriã non finitur Iudicis officium, vt dicit Alex. loco citato, & Capic. in dec. 144. in fine; igitur.

SVMMARIVM

1 *Teſtis falſarius coram eo Iudice puniendus eſt, coram quo falſum commiſit.*
2 *Teſtis puniri debet ab eo Iudice, cuius aures offendit.*
3 *Attenditur locus conſumati delicti.*
4 *Iudex cauſarum Ciuilium poteſt cognoſcere de cauſis criminalibus incidenter, & commiſſis coram eo.*
5 *Habens merum, & mixtum Imperium poteſt teſtem ordinarie, & extraordinarie punire.*
6 *Offendẽs alicuius iuriſdictionẽ efficitur de foro illius.*
7 *Laicus deponens falſum coram Iudice Eccleſiaſtico, poteſt puniri ab eo.*
8 *Idem ſi coram Iudice delegato deponeret falſum.*
9 *Idem ſi per errorem coram alieno Iudice litigaret.*
10 *Clericus deponens falſum coram Iudice ſeculari, remitti debet Iudici Eccleſiaſtico.*
11 *Idem ſi falſum deponeret coram Iudice Ciuili remitti debet Iudici Eccleſiaſtico.*

An teſtis deponens falſum coram non ſuo Iudice, ſit remittendus, an verò poſſit per ipſummet puniri?

RESOLVTIO CXL.

QVæro an teſtis, qui perhibuit falſum teſtimoniũ coram non ſuo Iudice, ſit remittẽdus ſuo Iudici competenti, an verò poſſit per ipſummet Iudicem, coram quo falſum depoſuit puniri: Reſpon. nullo modo eſſe remittendum, ex infraſcriptis.

Primo per tex. in l. nullũ, C. de teſtibus, in quo dicitur teſtem falſarium, coram eo Iudice puniri,
1 coram quo falſum perhibuit teſtimonium, cum ratione falſæ depoſitionis, & teſtificationis ibidem ſortiatur forũ; quem tex. latè exornat Couar. (more ſuo) pract. q. c. 18. Iaſ. in l. 1. §. fina. n. 5. ff. de officio eius, Marant. in Specu. Aureo, part. 6. actu. 12. n. 2. Hyp. in repetit. l. fin. n. 145. ff. de iuriſdictione omnium Iudicum, Rolan. à Valle conſ. 12. n. 2. vol. 2. Mandel. conſ. 37. nu. 5. vol. 1. Menoch. conſ. 448. n. 10. vol. 3. Borrel. cõſ. 78. n. 7. vol. 1. de Frãch. dec. 147. col. 2. qui omnes allegant Bald. in l. neganda, col. 6. C. qui accuſare non poſſunt.
2 Secundo, quoniã ab eo Iudice teſtis eſt puniendus, cuius aures offendit, Ferra. in pract. in forma iuramenti teſtium §. & falſitate num. 4. Abb. in cap. 1. num. 4. de crimine falſi, Angel. in tract. Malefic. §. falſario, num. 24. verſ. quæro teſtes poſt Imol. conſ. 114. num. 9. & conſ. 118. nu. 14. & de Franch. loco citat.
3 Tertio, quia attenditur locus, vbi delictum conſumatur, Bal. in l. quod ait lex in principio, ff. ad l. Iuliam de adulter. Mar. Socc. in cap. fin. in 22. q. de foro competenti, Cataldin. de Boncompag. in tracta. de ſindicatu not. 126. in princip. Farinac. pract. crim. quæſt. 8. num. 28. Clar. quæſt. 38. num. 8. verſ. item quæro, Foller. verſ. audiantur excuſatores, num. 29. & Boſſ. de foro comp. num. 49.
4 Quarto facit ad hoc illud, quod voluit Bar. in l. hoc iure §. aqua in fine ff. de aqua quotidiana, & æſtiu. vbi dicit Iudicem cauſarum Ciuilium, poſſe cognoſcere de cauſis criminalibus incidentibus, & commiſſis coram eo, quia accreſcit eius iuriſdictioni, quamquam adſit Iudex ad quem ſeparatim pertineat criminalium cauſarum cognitio, ſequitur Bald. in l. de qua re §. latrunculator in fine, per illum textum

ff. de

ff.de indicijs,poſt Cinum in l.1.in principio C.vbi de crimine agi oporter, Alex.conſ.338. num. 12. vol.1.Corne.conſ.59.nu.3.vol.1. & Borrel. dicto conſ.78. num. 6. vol. 1. poſt Corn. conſ.17.vol.1.

5 Quinto accedit, quod eleganter notat Ioan. Andr.ad Spec.in tit. de teſte in princ. verſ. coget qui aſſeruit, quod qui habet merum, & miſtum Imperium poterit teſtem ordinariè, ac extraordinariè punire, ſequitur Angel.de Malefic.§. falſario num. 24. Alex. conſ.41.vol. 1. Capra conſ. 55.num.10.vol.1.Borrel.dicto conſ.78.poſt num. 8.Corn.conſ.17.vol.1.Burſ.conſ.335.num.7.vol. 2.poſt Abb.in cap.de litteris in fine de ſurtis.

6 Sexto, facit regula illa, quod per offenſionem iuriſdictionis, quis efficitur de foro illius Iudicis cuius iuriſdictio offenſa fuit, Caſtr. in l. addictos C.de Epiſcopali audientia,poſt Bart.in l.à Diuo Pio §. ſententiam Romæ in fine ff. de re iudicata Alex.in l.principalibus in fine, ff. ſi certũ petatur, & Iaſ.in l. Imperium, col.3.num.23.ff. de iuriſdictione omni.Iudic. ſed teſtis deponendo falſum offendit iuriſdictionem Iudicis, cap. 1. de crimine falſi, Peguer. dec.20.igitur.

7 Amplia primo: Hanc concluſionem procedere, etiam in laico deponente falſum coram Iudice Eccleſiaſtico, nam ex eo poterit puniri ab ipſomet Iudice Eccleſiaſtico, Afflict. dec. 219.Capp.Tholo.dec.379.Gram.dec.78. num.8. de Franch.dec.147.Bald.in l.nullũ C. de teſtibus, Couar. pract. quæſt. cap. 18.num.8. verſ.ſed in hac re, Rolan.conſ.12.vol.2.Clar.quæſt.38. verſ. quæro nunc,Farinac.quæſt.8.num. 27.& Anna conſ.107.vol.2.

8 Amplia ſecundo, etiam ſi teſtis deponeret falſum coram Iudice Delegato. Bart.in dicta l. nullum num.3.Angel.in l.ſilis, C. de falſis, gloſ. in clement.1.in verbo Iudices circa finem de offic. Delegat.& in l.quæſitum in verbo perpenderit ff. de teſtibus, Bonacoſſ. in quæſt. criminal. in verſ. falſitas part.2. Imol. conſ. 7. num. 21. & Borrel. loc.cit.num.12.

9 Amplia tertio,etiam ſi partes per errorem ductæ coram alieno Iudice litigarent, Ioan. Andr. ad Spec. in tit.de teſte in princ. Abb. in cap. 1.nu. 3.de crimine falſi,Felyn. in cap. poſtulaſti nu. 13. de reſcriptis.

10 Limita tamen hoc in clerico deponente falſum coram Iudice ſeculari, nam non poteſt,per ipſum Iudicem puniri, ſed eſt remittendus Eccleſiaſtico, Ioan.And.Anto.de Butri. & Ioan. de Ana. in cap.verum de foro compe. Caſt. in l. nullum nu. 6.C.de teſtibus, Clar.quæſt.38. verſ. ſed hic quæro, Capic.dec.2.num.3.Rolan.conſ. 12. num. 48. vol.2.Maran.in Spec.num.4.fol. 149. Padilla in l. tranſigere num. 112. C. de tranſact. & Afflict. dec.230.

11 Limita ſecundo, in teſte, qui falſum deponit coram Iudice cauſarum Ciuilium, nam remittendus eſt Iudici Criminali, Bar.in l. Diuus in fine ff.de falſis,& in l.ſi quis obrexerit in princ. ff. eodem, Inno. in cap. dilectus de iniurijs, & in cap. 2. de crimine falſi, per tex. in l. de qua re §. latrunculator ff. de Iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Officialis delinquens in ſindicatu remittendus eſt ad ſuum Iudicem.*

2 *Syndicatores officialium non habent iuriſdictionem contra officialem de geſtis extra officium & abſque contemplatione officij.*

Num ſi Officialis qui dat ſindicatũ delinquat, ſit puniendus per ſindicatores, an verò remittendus?

RESOLVTIO CXLI.

QVæro, ſi Officialis, qui ſtat in ſindicatu delinquat, ſit puniendus per ſindicatores, an verò remitti debet ſuo Iudici puniendus?
1 dus? Reſpondetur eſſe remittendum, & ratio
eſt, quia ſindicatores Officialium non habent iu-
2 riſdictionem contra Officialem de geſtis extra
officiũ, & abſq; contẽplatione officij, quia in talibus non ſortitur forum, Alber. Brun. in tracta. de conſtitut.decret.ſtatut. in verbo Officialis, col. 2.Bal.in l.2.C. vbi de ratiocinijs,Guliel.de Cuni in l. nulli C.de appellationibus,Iaſ.in l.vnica,col. fina.verſ.tertio habetis,C.vt omnes Iudices tam Ciuiles quam Criminal, Angel.in l.1.in fin. C. ſi rector Prouinciæ, Alex.conſ. 17.nu.3. & ſequen. vol.1.Dec.in conſ.331.nu.4.vol. 2. Corn. in conſ. 13. pro tenui vol. 1. Bertaz. conſ.16. eodem vol. Mandel.conſ. 82.num. 3.Rolan. conſ.4.num.10. vol.1.Menoch. conſ. 557. vol. 3. & eſt communis ſecundum Iaſ. loco citat.in fine.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione beneficij venit beneficium tenue.*

2 *Habens beneficium tenue, tenetur recitare horas Canonicas.*

3 *In impetratione ſecundi beneficij, facienda eſt mentio de primo quamuis tenuiſſimo.*

An ſolus titulus beneficij abſq; reditu, ſufficiat, vt clericus delinquẽs remittatur?

RESOLVTIO CXLII.

QVæro an ſolus titulus beneficij abſque reditu, ſufficiat, vt clericus delinquens remittatur Iudici Eccleſiaſtico? Reſpondeo rationẽ dubitandi eſſe ex eo, quod non dicitur beneficiũ ſi nihil boni tribuit. Sed cõtrariã ſententiã puto veriſſimã, quod clericus habens beneficium tenue, & parui momẽti, & ferè nullius reditus, delinquendo veniat remittẽdus Iudici Eccleſiaſtico, ex pluribus.

1 Primo, quia appellatione beneficij, venit etiam beneficium tenue, & parui momenti, gloſ. in cap. beneficium in fine de Regul.in 6. Bald. in conſ. 139.nu.3.vol.2.Alex.conſ.13.vol. 1. Dec. in conſ. 348.num.7.vol.2.Selua de benefic.part.4.q.8. n.5. Gomez de annali q.7.n.8.Gigan.de pẽſio.q.9.n.5.

Hinc eſt notandum, quod quemadmodum clericus, qui poſſidet beneficium pingue tenetur

ad horas Canonicas, ita ſimiliter habens benefi-
2 cium tenue, Hoſti.& Goffred. in ſumma de con-
ſecrat. Eccleſiæ, §.à quibus, gloſ. in cap. 1. in fine
de celebratione Miſſarum, & in cap. clericus vi-
ctum 91. diſt. Albert. de Ferrarijs in tract. de ho-
ris Canonicis, q.8. incipit quæro quid ſit clericus
Brun.à Sole, lib.1.quæſtionum q.40.in princ.poſt
Card.in clemen.1.de celebrat,Miſſarum,Cordub.
in quæſt.Theol. q.186.Nauar.in repet.c. ſi quan-
do not.7 num.27,de conſecrat.diſt. 1. & eſt com-
munis opinio, ſecundum Couar.lib.3. variar, re-
ſolut.cap.13.poſt num.8.& ita communiter tenẽt
Summiſtæ, vt Angel. Syl. Armilla, & Tab. licet
contrarium tenuit Sotus lib.10.de iuſtitia, & iure,
q.6.art.3. vt refert Viuald,de Sacram.ordin.q.fin.
Secundo, quia diſpoſitio cap. cum nullus de
tempn.ordina.lib. 6. ita procedit in beneficio te-
nui, ſicut in alijs Eccleſiaſticis beneficijs, vt ani-
maduertit Imol.ibi num. 5.& Gemi.num,8.
3 Tertio, quia in impetratione ſecundi beneficij
facienda eſt mentio de primo beneficio, quamuis
tenuiſſimo, ita probat tex.in terminis in cap. non
poteſt de Preben.& Dignit. lib.6.& tex.in cap. ſi
proponente de reſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Publici latrones non remittuntur.*
2 *Vaſſallus Eccleſiæ ſi ſit publicus latro non remit-
titur.*
3 *Pirata non remittitur.*

An publicis latronibus, competat ius pe-tendi remiſſionem?

RESOLVTIO CXLIII.

QVæro an publicis latronibus competat
ius petendi remiſſionẽ? Et negatiuè, reſ-
pondeo ex Pragmat.quæ incipit.Itẽ quod
officiales Regij, per quã diſponitur,vt publici la-
1 trones, vbi capiuntur, ibi puniãtur. cui concordãt
dicta per Folle.in conſtit.Capitaneorum num.65,
& in pract. crim. in verbo audiantur excuſatores
num.169.& ſeq.Couar.pract.quæſt.cap. 11.num.
17.pro quo facit tex. & quod ibi notat. in l. capi-
talium §. famoſos ff.de pœnis,
2 Amplia, concluſionẽ procedere, etiam in vaſ-
ſallis Eccleſiæ,qui ſi fuerint publici latrones non
remittũtur, vt fuiſſe deciſum per Sacr. Conſ.dicit
Camill.Saler,in addit.ad conſuet. Neap. in proe-
mio §.præfatis, verſ.pro concluſione,fol.37. lit.O,
quod intelligo de vaſſallis laicis,
3 Amplia ſecundo, etiam ſi furtum committere-
tur in mari more Piratico, ita deciſum etiam di-
cit de Franch. dec, 142.
Limita in cauſa dec. eiuſdẽ de Franch. dec, 24.

SVMMARIVM.

1 *Iudices Ciuilem tantum iuriſdictionem habentes
punire non poſſunt teſtes deponentes coram ipſis
falſum in cauſa Ciuili.*
2 *Teſtes falſum deponẽtes coram vno Iudice conſentur
ſe ſubijcere ſuæ iuriſdictioni, quod intelligitur dũ-
modo alias illius criminis iuriſdictionem haberet,*

An teſtis deponens falſum teſtimonium in cauſa Ciuili coram Iudice Ciuili, poſſit ab eo puniri, vel ſit remittendus Iudici Criminali?

RESOLVTIO CXLIV.

1 REſpondetur eſſe remittendum, ita in pun-
cto dicit Bart. in l. ſi quis obrexerit in fine
num.5.ff.de falſ.& in l.Diuus, num.4.verſ,
Quæro, ff.ad l.Corneliam de falſis, Caſt.in l.nullũ
n.4.verſ.in tex.data cunctis Iudicibus C.de Teſti-
bus, Bald.in l. generaliter nu.5.C.de Epiſcop. &
Cleric. & ita ſeruari teſtatur de Franch. in dec,
147. in fine num. 6.
Sed contrarium tenuit idem Bart. in l. hoc iure
§.aqua ff.de aqua quotidiana,& æſtiua:volens ex-
preſsè, quod Iudex Ciuilis poſſit teſtẽ falſum co-
ram ſe deponentẽ punire, nam tacire videtur ac-
quieſcere eius iuriſdictioni per dictum §.aqua, &
2 per dictam l.nullum C. de teſtibus, quæ pro hac
parte mihi quidem videtur multum ſtringere, ibi
enim dicitur, quod delinquẽs corã aliquo Iudice,
falſum teſtificãdo, efficitur de foro ipſius Iudicis,
& ab eo punitur; licet alias, talis Iudex non eſſet
competens delinquẽtis; vt etiam ibi tradunt om-
nes ſcribentes, Afflict.dec.219.n.1. Couar. pract,
q.c.19.n.8.Franch.dec.147.n.1.Petrus Cabal. lib.
1.variar.reſolut.crim.cap.17. in princ.& maximè
ponderando verba dictæ l.nullum ad finem: Dum
generaliter, datur facultas cunctis iudicibus, quo-
rum aures, teſtis offenderit in eum pro qualitate
delicti animaduertendi, niſi reſpondeatur pro vt
dicit Caſtr. loco citato quod ſcilicet data dica-
tur facultas puniendi cunctis Iudicibus de illis,
qui de illo crimine poſſent ordinariè punire,
alias ſecus, quam declarationem ſequitur de
Franch, dict. dec. 147. num. 6.

SVMMARIVM.

1 *Laicus fideiuſſor clerici non remittitur.*
2 *Declinatoria, quæ competit principali non competit
fideiuſſori.*
3 *Exceptio perſonalis, quæ competit principali non
extenditur ad fideiuſſorem.*

An laicus fideiuſſor clerici, ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico?

RESOLVTIO CXLV.

QVæro, an laicus fideiuſſor clerici ſit remit-
tendus Iudici Eccleſiaſtico: & pro remiſ-
ſione faciebat, primo, quoniã fideiuſſor
conueniendus eſt coram Iudice principalis debi-
toris, Specul.in tit.de fideiuſſo.§.1.col. fin.in fine,
Bald.in l.cũ Archimẽdorũ C. vt in poſſeſ. legato.
Alex.conſ.34.nu.5.vol.1.& Bellon,conſ.17.nu. 4.
Secundo, quia obligatio fideiuſſoris dicitur ac-
ceſſoria ad principalem, l.1.ff.de fideiuſſoribus, &
§.1.in ſtit.eodẽ, ſed acceſſorium ſequitur naturam
ſui

Digitized by Google

ſui principalis,c.acceſſoriũ de reg.iur.in 6.igitur.
1 Contrariam tñ ſententiam tenuerunt Domini
de conſilio,vt videre eſt apud Affl.in dec.260.per
totam,poſt Spec.in tit.de competen.iudic.adeu. §.
regulariter verſ. pone,Bald.in l. 1. in fine C. de
priuilegio dotis,& in l.græce §.illud in 2.col.n.13.
de fideiuſſo,Alex.in conſ.10.num.4.vol. 1. Iaſ. in
l.ſi fideiuſſorem in 2.col. nu. 18. & idem Alex. ff.
qui ſatiſdare cogantur,Rom.ſing.529.Guid. Pa-
pa in dec.562.Boer.in dec.23.num.8.Gram. dec.
96.num.5.Chach. in dec. 17.num.7.per prædicta
tamen non intelligas,quin quãdo laicus in Curia
Epiſcopali fideiuſſit maxime in cauſa criminali
pro clerico, Epiſcopus non poſſit exequi pœnam
fideiuſſionis contra ipſum.

Pro qua opinione duo adduci poſſunt, quæ
magis vrgere videntur. Primo tex. in l. ſi reus ff.
2 Iudicatum ſolui, vbi exceptio declinatoria com-
petens principali, non competit fideiuſſori, ſeu
ceſſionario. Secundo quia exceptio, quæ eſt in
3 perſona principalis,non extenditur ad fideiuſſo-
rem, l.exceptiones, ff. de exceptio,l. priuilegia ff.
de regu. iuris.

S V M M A R I V M.

1 *Tertius veniens in cauſa non remittitur, quia di-
ctus tertius comparens in cauſa dicitur actor, &
non reus.*
2 *Tertius non auditur,niſi in terminis in quibus repe-
ritur cauſa.*
3 *Tertius poteſt allegare Iudicem ſuſpectum.*

An tertius comparens in cauſa pro ſuo intereſſe,poſſit petere remiſſionem cauſæ?

RESOLVTIO CXLVI.

QVæro,an Tertius comparens in cauſa pro
ſuo intereſſe poſſit petere remiſſionem
cauſæ;Reſpondetur negatiuè ex pluribus.
Primo: quando Tertius comparet in cauſa ad
impediendum exequutionem ſentẽtiæ tamquam
1 Poſſeſſor,dicitur Actor, & nõ reus,Bald.& Caſtr.
in l.teſtamenta omnia num.6.& ſeq.C.de teſta.&
in l.à Diuo Pio §.ſi ſuper rebus in 3. notab. ff. de
re iudica.& idem Bald. in l.fin.in 2. col. nu. 15. C.
de edicto Diui Adriani tollendo,Anto.de Canar.
in tractatu de inſinuat. part. 2. q.24. fol.152.in 9.
vol.tract.Rolan.cõſ.29.n.3. vol. 2.Ancha. in ter-
minis in conſ. 333.per totum,vol.1.Bertran. in
conſ.157.num.4.vol. 1. Ann. allegat. 76. in 2.col.
n.4.vol. 1. poſt Auphrer. in repetit. clem.1. reg.2.
fall. 10.fol. 393. de offic. Ordina. Sed actor ſequi-
tur forum rei,l. iuris ordinem C.de iuriſdic.omn.
Iud. igitur.
2 Secundo quia, vt Tertius audiatur, neceſſe eſt,
vt iudicium acceptet in eo ſtatu in quo tunc re-
peritur, cum ad iudicium accedit, vt probat tex.
in cap. vlt. vt lite pendente in 6. Bald. in auth.
nunc ſi hæres in fine C.de litigioſis, Felyn. in cap.
cum ſuper in fine de offic. Delegat.Couar. pract.
quæſt.cap.13.num.1.Vant.in tract.de nullit.in tit.
quis poſſit dicere de nullit. num.25. Crauet.conſ.
14.num.4. Afflict. in dec. 55. & 235. per totam
Franc.March.in dec.272.par.1. Grauat. ad pract.
Veſtrij,lib.5.cap.vlt.num.15. & Menoch. de Arb.
Iudic.lib.2,centu. 2.caſu 18.num. 2. quando igi-
tur poſſet cauſæ remiſſionem petere, neceſſe
eſſet facere nouum iudicium.
3 Tertio, ad hoc conſidero, quod licet Tertius
poſſit, dum ſua intereſt allegare Iudicẽ ſuſpectũ,
non poteſt tamen opponere exceptiones declina-
torias,aut dilatorias, & ſic petere remiſſionem.
Ita in terminis Bald. in l.ſi eo tempore, C. de re-
miſſione pignoris in fine, Anto. de Butr. in cap.
cum ſuper in fine de offic.Delegati,Franc.in cap.
cum ſpeciali in 20. quæſt. de appellat. Vrſil. in
dec. 55. & 235. num. 7. latè Ioan. Bapt. Valen-
zuela Velazquez Regens conſ. 95. num. 63.
& ſeq. vol. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus habet priuilegium eligendi, ac variandi
forum dummodo eligat dictum forum pro rebus
Eccleſiæ.*
2 *Data violentia, rapina,vel fraude, perſonæ Eccle-
ſiaſticæ habent electionem fori.*

An facta electione fori per clericum, poſſit Baro petere remiſſionem cauſæ?

RESOLVTIO CXLVII.

QVæro,an facta electione fori per clericum
in conueniendo vaſſallum alicuius Baro-
nis, poſſit prædictus Baro petere remiſ-
1 ſionem ſui vaſſalli:Reſpondetur negatiuè,nam
clericus habet priuilegium eligendi, ac variandi
forum, vt in ritu Mag. Curiæ 18. Carau. in ritu
233.in principio,Capic.dicens ita deciſum in dec.
160.de Franc.in dec.234.num.4. part. 2. Afflict.
in dec.257. & ibidem Vrſil. num. 4. Guid. Papa
in dec.39.licet contrarium,& malè teneat in con-
ſtitut.regni ſtatuimus num. 16.Vinc. de Anna al-
legat.146.part.2.Niger in cap. regni, quoad de-
cretum num.10. verſ. quod clerici,& hæc eſt cõ-
munis opinio,ſecundum Villalo. lib. commun.
opini.opin.112.verbo clericus: Secundum quam,
pluries eſſe deciſum in Collaterali Conſilio teſtã-
tur Carauit. rit. 67. Marcell. Calà de modo arti-
culandi gloſ. 1. n. 87.& alia Add.ad Capic. dicta
dec. 160. in princ.

Limitatur primo, ſupradictam communem
ſententiam non procedere, cum clericus forum
eligit, non pro rebus Eccleſiæ, ſed proprijs, ita
rit.Magnæ Curiæ 229.Iſern.in dicta conſt. ſtatui-
mus verſ. clericus, & poſt eum Afflict. in 7. not.
q. 4. nu. 16.& Carau. in rit.228.q.2.

Limitatur ſecundo: Niſi Baro haberet pri-
uilegium abdicatiuum, nam tunc in tali caſu
perſonæ Eccleſiaſticæ non poſſent in præ-
iudicium Barouis variare forum, vt pluries
deciſum fuiſſe per Sacr.Reg.Conſ.teſtatur Addit.
magna ad Vince.de Anna in allegat. 146.& Mar-
cellus Calà de modo articulãdi gloſ.1.n.88.de quo
Capiblãcus pragma. 8.de Baron. à n.153.& ſeqq.

Limita tertio: Veram eſſe communem ſententiam, data violentia, rapina, vel fraude aliqua, nam ijs ceſſantibus Eccleſiaſticæ perſonæ non habent electionem fori, Afflict. dicta dec. 257. nu. 2. verſ. ſed illud capitulum; & in conſt. regni ſtatuimus, la ſeconda, num. 13. verſ. Data. Niger dicto cap. regni quoad decretum nu. 10. & Calà loco citat. num. 89. Amplia de qua per Annam in allegat. 147.

SVMMARIVM.

1 *Citatus à Iudice incompetente, tenetur comparere, ſuumque priuilegium allegare.*
2 *Propter contumaciam amittitur priuilegium declinandi forum.*
3 *Clericus citatus à Iudice laico, non tenetur cõparere.*

An citatus à Iudice, coram quo poteſt petere remiſſionem cauſæ, comparere debeat ad petendam dictam remiſsionem?

RESOLVTIO CXLVIII.

QVæro, an citatus à Iudice coram quo poteſt petere remiſſionem cauſæ, comparere debeat; Reſpondetur quod primo videtur negandũ per tex. ex l. cõtumacia & ibi DD. ff. de re Iudic. vbi habetur, quod ſi notorium ſit, aliquem citari à Iudice incompetenti, non teneatur venire, nec ideo incurret pœnam cõtumaciæ.

Contrarium tamen ſuadetur per tex. in l. ſi quis ex aliena ff. de Iudi. & in l. 1. ff. ſi quis in ius vocatus non ierit; In quibus locis habetur, quod ſi etiã à Iudice incõpetenti citatus prætẽdat, ſe non teneri ad comparendum, quod nihilominus venire
1 debeat, & allegare ſuum priuilegium, & cauſas, quare non tenetur reſpondere coram ipſo, & cum iſtis concordãt tex. in cap. cum parati, & cap. ſi duobus, vbi DD. de appellat. in 6. gloſ. in cap. ſi Epiſcopus circa finem 3. q. 1. Afflict. in Conſtit. regni, ſtatuimus, num. 35. in fine, Dec. in cap. cæterum in 3. notab. de Iudic. alias talis non com-
2 parens eſt contumax, & propter contumaciam amittit priuilegium declinandi forum, Imol. in c. ſi duobus in 1. col. in fine de appella. Alex. in l. ſi quis ex aliena. ff. de Iudi. & Franch. in dicto cap. ſi duobus, in 8. col. verſ. ſecundo nota, Affli. in dec. 123. Bart. in l. vbi ceptum, ff. de Iudicijs, Iacob. in l. ſi ſubijciat ff. eodem, Ang. in l. cum qui ff. de Priuileg. credito. poſt Inno. in cap. ad petitionem in 3. col. de accuſationibus, & in cap. ſuper de off. Deleg. Bald. in l. ſi quis ex conſenſu C. de Epiſcopali audien.

In hac tamen controuerſia puto tres caſus eſſe diſtinguendos, quorum primus eſt, quod vbi certum ſit, citatum de iuriſdictione citantis eſſe, tunc merito comparere debet, ne reddatur contumax, l. contumaciter in fine ff. de re iudicata.

3 Secundus eſt, quod vbi manifeſtum eſt, ac euidens, citantem non habere iuriſdictionem in perſonam citati, ſicut Iudex laicus in clericum, tunc non opus eſt, vel comparere, vel allegare priuilegium: Imo Iudex incompetens ſic citans excommunicari poteſt, cap. ſi Iudex laicus de ſententia excommu. in 6. & ita procedit, tex. in clem. paſtoralis §. Piſana de Sentc. & re Iudica. Imol. in l. quidam ff. de re Iudic. Mar. Socc. in cap. poſtulaſti, q. 12. de foro compe. Fel. in c. cum ordine, vbi Dec. in gloſ. fina. in fine de reſcriptis, Bar. in d. l. 1. in 3. col. & ibi Alex. in verſ. ſed quæro, ff. ſi quis in ius vocatus, nõ iuerit, Hip. ſingu. 227. Cara. rit. 235. in princ. & in rit. 230. nu. 3. Vrſil. in dec. 123. in princ.

Tertius caſus eſt, ſi ſit probabile dubium, an citatus exemptus ſit à Iudice citante, & tunc citatus comparere, & allegare debet ſuum priuilegiũ, Miſing. in 6. cẽturia obſeruat. 9. & Afflict. dec. 136. & ita communis eſt concluſio, quam in primis ſequitur Iaſ. in l. ex quacumque num. 31. & 33. ff. ſi quis in ius vocatus, Fely. in repert. in verbo citatus, Ioan. Andre. in cap. ſcienti de reg. iur. in 6. Iul. Clar. lib. 5. §. fina. q. 36. nu. 5. Rebuf. de Priuileg. ſcholar. priuil. 154. Boer. ſingu. 58. Giga. conſ. 35. n. 3. Gram. dec. 29. num. 3. & 6. Aufre. ad Capp. Tholo. in dec. 165. Couar. pract. q. c. 33. n. 2. Perez lib. 1. tit. 3. l. 1. pag. 59. Anto. Scapp. de iure non ſcripto lib. 1. c. 12. n. 2. Petrus Cened. in colle. ad ius Cano. par. 2. coll. 151. num. 1.

SVMMARIVM.

1 *Heremita delinquens debet remitti Iudici Eccleſiaſtico.*
2 *Ampliatur in heremitis ſecularibus, qui non emittunt vota.*
3 *Limitatur in heremitis, qui ſub nullius obedientia manent.*

An Heremita delinquens, ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico?

RESOLVTIO CXLIX.

QVæro, an Heremita delinquẽs, ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico, an verò poſſit per Iudicem ſecularem puniri? Reſpondetur eſſe remittendum, quia tales benè gaudent fori priuilegio, & hæc eſt cõmunis DD. ſententia, quam tenuit in primis gloſ. in c. qui verè 16. q. 1.
1 per illum tex. licet ex illo tex. nihil aliud probari valeat, niſi quod ſunt honore digni, vt ibi, cõmunis tamen Doctorum ſententia eſt, quod perſonæ Eccleſiaſticæ reputantur, & ſi delinquunt ſunt remittendæ Iudici Eccleſiaſtico, vt voluit etiam gloſ. in cap. nulla 93. diſt. gloſ. in l. 1. verſ. non poſſunt ff. de in ius vocando, Angel. in conſ. 121. col. fin. vol. 1. Corn. in conſ. 331. num. 10. vol. 2. & idem Angel. in §. 1. col. fin. in Auth. apud quos oportet Epiſcopus, Anto. de Butr. in cap. 2. in fine de foro comp. Ioan. de Imol. in clem. 2. de Præben. Philip. Franch. in cap. indemnitatibus §. cęterũ not. 3. de electione in 6. & idẽ Ant. de Butr. in conſ. 19. col. penu. verſ. ad nonũ, vbi aſſerit tales Heremitas ſub Epiſcopi obedientia eſſe, argumento c. aliud 11. q. 3. & quod reputantur perſonæ Eccleſiaſticæ, & clericorum priuilegio gaudent, tenet etiam Card. Zabarella in clem. penult. in 9. quæſt. de ſent. excommu. tenuerunt Andre.

Sicul.

Sicul.Franc.de Aret.& Fely.in d.c.2.& c.j.§.4. Ad quod faciunt notata per Rot.in antiq.in dec.167. Nota quod ét ſi mulieres viuant ſine profeſſionis obligatione, & in Regula non approbata, quod ſunt ſub iuriſdictione Iudicis eccleſiaſtici,& ſimiliter notat Philip.Franc.in d.§. cæterum nor.3. & in effectu idem videtur concludere Abb.in c.cum ad monaſterium nu.3.de elect. dum aſſerit confirmans opinionem gloſ.quod Heremita non dicatur perſona Religioſa:Ego etiam,vt ipſe dicit teneo,nempe quod non ſit perſona Religioſa, licet gaudeat priuilegio fori, & ſic fatetur, quoad forũ reputari Religioſum,quod voluit etiam Ioa.de Firmo in tract.de Epiſcopo lib.2. col.fin.verſ.68. & tenet Ang.de Clauaſ.& Bartho.Fumus in ſummis eorum in verb.heremita.

Contrariam verò ſententiam tenuit Ioan.de Lignano in clem. per literas de præben.& dignit. dicẽs,quod ſicut heremitę nati ſunt laici,ita perſeuerãt ſub iuriſdictione Imperatoris,quem ſequutus eſt Aufrer.ad Capell.Thol.in dec.8.& 9.& Bellug.in Spec.Princ.rubr.11.§.nunc videndum poſt nu.6.eos tamen reprobat Boer.in tract.de ſtat. & vit.heremit.nu.14.

2 Adhereo tamen priori opinioni, vt.ſ.heremita delinquens,ſit Iudici eccleſiaſtico remittendus: quæ ampliatur,vt procedat nõ ſolũ in heremitis, qui profitentur tria vota Religionis, vt ſunt Camaldulenſes, de quibus nulla extat dubitatio, & de eis loquitur tex.in c.1. de relig.domi. in ſextò, & in c.priuilegia de verb.ſignif.ſed etiam procedat in heremitis ſecularibus, qui nõ emittunt vota Religionis, ipſi enim gaudent priuilegio fori, nam eorum vita eſt Religioſa,c.fi.15.diſt. & in c. indemnitatibus §.ſupradicta de elect.glo.in c. qui verè 16.q.1.Rot.in dec.7.de iur.patr.in antiq.

3 Limita nunc in heremitis profugis, qui non ſunt adſtricti alicui Regulæ, nec ſubſunt alicui Superiori Religioſo, iſti enim delinquentes, non remittuntur Iudici eccleſiaſtico, ita Archid. in c. qui verè 16.q.1. Sylue.in verb. heremita nu.2.& in verb. Eccleſia §.1. num.5. Nauar.in manual.c.27.nu.79.poſt Abb. in c. ex parte nu.4. de conuerſ.coniug.Fely.in c. cum ſit generale de for. comp. in 2.col.& Aufr. ad Capell.Thol. in dec.8.& idem Abb.in c.nullus eod.tit.& ſecũdum hanc limitationem intelligi debet opinio Ioan.de Lignano iu clem.per literas de præben.& dignit.

SVMMARIVM.

1 *Laicus factus clericus à non ſuo Epiſcopo, eſt remittendus ad Iudicem eccleſiaſticum.*

2 *Cognitio validitatis, vel inualiditatis ordinum ſpectat ad Iudicem eccleſiaſticum.*

3 *Per ordinis receptionem, licet illegitimam, imprimitur character.*

4 *Sunt quædam in ordine, quæ requiruntur de neceſſitate, quædam de congruitate.*

Laicus ordinatus à non ſuo Epiſcopo, ſi delinquat, an ſit remittendus?

RESOLVTIO CL.

QVæro, an laicus effectus clericus à non ſuo Epiſcopo, abſq; ſui Ordinarij licentia ſi delinquat, ſit remittendus Iudici eccleſiaſtico: Videtur quod non, quia clericatus collatio facta à non ſuo Epiſcopo, ſine licentia, vel conſenſu ſui Epiſcopi, non valet, c.eos iuncta gloſ.ſuper verbo ſtatutum, & c.cum nullus de temp.ordin.in ſextò,c.1.vbi Archid.71. diſt.Ioa.Andr.in c.fi.extra de temp.ordin.Dec.in c.cum non ab homine in 3.col.num.69.de Iudic. Guid.Pap.in dec.439.de Franch.dec.189.num.7. Burrel.in conſ.15.in 3.col. num. 18. & nouiſſimè Conc.Trid.ſeſſ.14.de reform. c. 2. ſi igitur non valet, remanet laicus, & vti laicus puniri debet per
1 Iudicem ſecularẽ;Sed hoc medio non obſtante in contrariũ eſt veritas, vt.ſ.clericus ordinatus à nõ ſuo Epõ gaudeat priuilegio fori, ad quod fundandum triplex allegatur ratio. Prima, quia huiuſmodi cognitio, an aliquis fuerit ritè ordinatus ſa-
2 pit merã ſpiritualitatẽ, quæ pertinet ad Iudicem eccleſiaſticum, quia coram ſeculari ſufficit Bullarum clericatus demonſtratio, vt habetur in Rit.Mag.Cur.235.vbi plenè per Carau.& de iure communi eſt tex.in c.ſi Iudex laicus, vbi DD. & in ſpecie Gemin.de ſent.excom.in ſextò, cap. tuam de ordinum cognitione, c. cauſam, qui fil. ſunt legit.Gram. dec.81. poſt num.7. & maximè quia hoc videtur inſpicere iudicium proprietatis, .ſ.validitatis, vel inualiditatis clericatus, cuius iudicij indagatio, ſemper ad eccleſiaſticum pertinet, Rip.in c.decernimus in dub.9.de iudic.vt refert de Franch.in dec.189.in princ.& Frãc.Marc. in dec.451.nu.6.par.1.Put.in dec.291. lib.2.

3 Secunda ratio eſt, quia per ordinis receptionem quamuis illegitimã imprimitur character, c.filij, vbi Domin.& Præpoſ.56.diſt.D.Tho.in 4. diſt.25.ar.1.Diaz.pract.crim.canon.cap.12. in fi. Sylue.verb.ordo 4.n.2.de Franch.dec.189.Guid. Pap.in dec.439.Burrel.d.coſ.15.in fi.poſt Bar. in l.nemo põt in 1.col.ff.de leg.j.& Bal.in c.ex parte in vlt.not.de conſuet.qui dicunt, quod licet à principio illius ordinis collatio abſq; Ordinarij licẽtia illegitima ſit, ex diſpoſitione Sac.Cõc.Trid.ſeſſ.14 c.14.tamen ſi ille ſit ordine inſignitus tenet, & valet ordinatio, quia quod multoties fieri non debuit, factum tenet, l.2.§.biduum ff.quando appellandũ ſit, l. relegatorum §. ad tempus ff. de interdict.& releg.l.patre furioſo ff.de his qui ſũt ſui, vel alien. iur.& tex.in c.ad Apoſtolicam de Regularib.

4 Tertia ratio eſt ex mẽte D.Th.in 4.diſt.25.ar.j. qui ait, quædam eſſe quæ requiruntur de neceſſitate huius Sacramenti, ſine quibus Sacramentum non ſuſcipitur, vt ſexus, voluntas, &c.quędã verò de neceſſitate pręcepti propter cõgruitatẽ Sacramẽti, ſine quibus ſuſcipitur, vt quod quis non ſit irregularis, & alia; vnde cũ in caſu noſtro concurrant ea, quæ ſunt de neceſſitate Sacramenti, licet ordinatus non ſit à ſuo Epiſcopo, & abſq; ſui Ordinarij licentia, non ideo Sacramentum, ſeu character non imprimitur, & in omnem caſum, Ordo datus, pro non dato haberi non poteſt, gloſ.in c.primatus 71.diſt.& Burrel.loc.cit. & Sylue. in ſumma verb.ordo, il 4.nu.2. Ang.in verſ.clericus n.6.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Confratantia Neapoli eſt verum beneficium.*
2 *Beneficium eccleſiaſticum non confertur niſi clerico.*
3 *Deſtinatus ad clericatum, non eſt rapax fratantiæ.*
4 *Beneficium eccleſiaſticum non confertur niſi per Epiſcopum.*
5 *Beneficium requirit onus ſpirituale.*
6 *Beneficium conferri debet purè, alias committeretur ſimonia.*

Clericus habens fratantiam & delinquens, an ſit remittendus Iudici Eccleſiaſtico?

RESOLVTIO CLI.

EX Conc.Trid.clericus in minoribus conſtitutus,non gaudet priuilegio fori,niſi beneficium eccleſiaſticum habeat, aut clericalem tonſuram, & habitum deferat, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat, vel in Seminario clericorum habitum, & tonſuram deferat, aut in aliqua Schola, vel Vniuerſitate de licentia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos verſetur:Nunc dubitatur quid in clerico,
1 qui obtinet fratantiam,quæ Neapoli confertur in titulum beneficij,num ſi delinquat, ad Iudicem eccleſiaſticum ſit remittendus. Et affirmatiuè reſpondeo; nam hæc fratantia dicitur verum beneficium eccleſiaſticum, cũ habeat omnia illa quatuor requiſita, quæ ſunt de eſſentia beneficij.

2 Primò,vt conferatur clerico, c.cum adeo vbi DD.de reſcrip.c.ex inſinuatione de procuratoribus,Ioa.Cald.in cap.in noſtra nu.5.de reſcript.& ibid.Felyn.nu.9.Dec.in rub.eiuſd.tit.nu.7.Anch. in repet.regul.benef. de regul.iur. in ſextò. Selua de benef.q.1.in princ.nu.6.Abb.in conſ.47. nu.5. 2.par.Gig.de penſio.q.8.nu.7.idem q.86.Rebuff. de pac.poſſeſ.nu.286.Barb.in clem. cauſam §.qđ ſi forte nu.57.de elect.& Roch. in tract. de viſita. in glo.& Benefic.in princ.

Ex quo infertur, quod deſtinatus ad clericatũ
3 non eſt capax huius fratantiæ, vt concludunt Innocent.Ioan.And.& DD.in c. 2. de inſtitutionib. Abb.& Dec.poſt alios in c.cum adeo num.4.de reſcrip.Arch.in c.1.12.q.1.& glo.in c.ex literis in fi.de tranſact.cui addo aliam gloſ.in l.ſi non dum C. de furt. vbi dicit talem deſtinatum ad clericatum,nec eſſe eccleſiaſtico Iudici remittendum.

Secundò, vt beneficium non conferatur niſi
4 per Epiſcopum,vel Prælatum eccleſiaſticum,c.2. de inſtitutionib. c.ad hæc,vbi DD.de off. Archid. licet quandoque interueniat præſentatio patroni laici, cap. illud de iure patron. & cap. 1. eod. in ſextò.

Tertiò,vt habeat onus ſpirituale, vel ſpiritua-
5 litati annexum, quia propter Diuinum officium datur beneficium,c.fi.de reſcript.in ſextò,Bart.in l.qui ſub prætextu C.de ſacroſ.eccl.Bal.in l.penu. in fi.C.de teſtam.milit.

Quartò,vt prouideatur purè,abſq; aliqua con-
6 ditione,& pacto, alias eſſet ſimonia, ſecundum Ancharan.in cap.beneficium de reg.iur.in ſextò, Selua de benef. par.1. q.1. Roch. in tract.de viſit. glo.51.ſed hæc omnia quatuor requiſita concurrunt in fratantia, ergo eſt beneficium eccleſiaſticum,& ſic clericus in minoribus obtinens fratantiã delinquens,remittẽdus eſt Iudici eccleſiaſtico.

SVMMARIVM.

1 *In renunciatione facta à Nouitio profeſſuro religionem,intelligitur conditio, ſcilicet ſi permanſerit in religione.*
2 *Quælibet donatio reuocatur ob cauſam non ſequutam.*
3 *Renunciatio conditionalis euaneſcit deficiente conditione.*

Renunciario facta à Nouitio profiteri volente in Religione, ſi efficiatur poſtea Epiſcopus,an reuocetur?

RESOLVTIO CLII.

COntingit dubitari ſi Religioſus effectus Epiſcopus reuocare poſſit renũciationem per ipſum factam tempore ingreſſus cum debitis ſolemnitatibus, iuxta formam Concil. Trid. ſeſſ.25. cap.5. de regular. & dicebatur pro opinione affirmatiua poſſe.ſ.reuocare, per regulam ceſſante cauſa,&c. ob ceſſantem enim cauſã, & conditionem,ob quam præſumitur facta,nempè,re in eodem ſtatu permanente,videlicet ſi per-
1 mãſiſſet Religioſus, propterea factus Epiſcopus illam reuocat,ex eo, quod in quolibet actu,& cõtractu intelligitur illa clauſula, rebus ſic ſtãtibus, ſeu re in eodem ſtatu permanente,l.quod ſeruius vbi Iaſ.nu.8. ff.de condit.ob cauſ.dat. Marta in tract.de clauſulis par.1.clauſ.123.

Item dicebatur, regulam in iure eſſe generalẽ,
2 quamlibet .ſ. donationem,ſeu renũciationem reuocari ob cauſam non ſequutam,l.2.C.de condit. ob cauſ. & maximè vbi fit per ingreſſum Monaſterij, quia tunc arguitur cauſa finalis, ſecundum Crauett.in conſ. 152. ita in ſpecie donationis ob cauſam ingreſſus, concludit Natt.conſ.180. nu.5. verſ.quod etiam ſine aliquo pacto, Dec.conſ.86. vol.1.col.5.num.5.verſ.& iſta donatio,Socc.conſ. 183.eleganter num.3.colu.3. verſ.poſtremo, qui ampliat, maximè quando ſumus in donatione magna,vt eſt iſta,de qua agimus: cum non ſit veriſimile,quod donaſſet,ſi vellet remanere in ſeculo,& hoc conſ.Socc.eſt inter conſ.Ruy.204.lib.1. idem voluit Dec.conſ.74.num.11.verſ.quibus tamen non refragantibus,Curt.Iun.conſ.141.habita diligenti col.4.num.13.Cagnol.in l.1.nu.37.ff. de orig.iur.Iaſ.conſ.103. alias 104.colum.2. lib.1. Rebuff.de priuil.ſchol.q.163. vbi loquitur in donatione facta à ſcholare diſceſſuro è ſtudio,& applicat ad religioſum, qui egreditur è religione, Rim.conſ.877. num.3.verſ.2.lib.5.addit.ad Dec. conſ.31.in verb.exhibitio,Tiraquell.in tract.ceſſ.

cauſ.

cauſ.nu.232.par.1.verſ.renunciandis: De eſſentia
enim renunciandi, ſecundum Molfeſ. in conſ.99.
eſt, vt ſtatus renunciantis mutetur, concurrat re-
nunciatio ex defectu voluntatis renunciantis, &
etiam, quia in dubio ſemper facienda eſt cõiectu-
ra, vt dicamus renunciationem ad hunc caſum
non extendi, cum ſit ſtricti iuris, & potius reſtrin-
gi debet, quam ampliari: Item quia renunciatio
3 conditionalis euaneſcit deficiente conditione, l.ce
dere diem ff. de verborum, & rerum ſigni. l. qui hę
redi §. fin. ff. de cond. & demon. cũ innumeris alijs
cumulatis per Surd. conſ. 332. nu. 6. vol. 3. ſed nũc
deficit conditio, ſub qua præſumitur facta renun-
ciatio, videlicet ſi renuncians perſeueraſſet in Mo
naſterio, & conſequenter ob Epiſcopatus digni-
tatem exiuit à Monaſterio, ceſſauit conditio, &
renunciatio euanuit.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ potius debentur Rectori Parochialis Eccle*
ſiæ, quam Vicario perpetuo.
2 *Vicario perpetuo debetur congrua ſubſtentatio.*
3 *Si nullus apparet Rector Eccleſiæ, nec cõſtat de vnio*
ne, tunc Vicarius perpetuus habet intentionem fun-
datam quoad ius percipiendi decimas.

Vicario perpetuo, an verò Rectori Eccleſiæ, cui Parochialis eſt vnita debeantur decimæ?

RESOLVTIO CLIII.

IN vna Marilianen. fuit reſolutum, decimas
potius deberi Rectori Eccleſiæ, quam Vica-
rio; nam licet Vicarius perpetuus, qui habet
1 curam animarum, & ſpiritualium, ad c. cum ſe-
cundum de præbe. videatur etiam ſuper decimas
habere fundatam intentionem de iure cõmuni ad
glo. in verſ. neceſſitas in c. expoſuiſti eod. tit. & ad
dec. Rot. 341. alias 5. de off. Vicar. in antiq. pro quo
& Card. in clem. vnica q. 9. verſ. oppono ad hanc
ſolutionem eod. tit. & in c. 1. col. 77. extr. eodem,
Mohed. dec. 5. de Parochis, facit Caputaq. dec. 339
par. 3. Rebuff. de Congr. Por. q. fin. nu. 107. & ſeq.
quæ intelligas procedere tantummodo pro ſua
2 congrua ſubſtentatione aſſignata, Rot. dec. 5. de
off. Vicar. in antiq. Creſcent. dec. 2. nu. 1. de decim.
Caputaq. dec. 339. nu. 2. par. 3. In reliquis autem
decimis habet fundatam intentionem Rector,
vel cui eſt beneficium vnitum, Cardin. in clem. fi.
ad fi. de decimis, Mohed. dec. 5. eod. tit. Caputaq.
dec. 353. nu. 3. par. 2. & d. dec. 339. n. 3. & 4. par. 3. ſi
3 verò nullus Rector adeſſet, nec appareret de vnio
ne, tunc Vicarius perpetuus fundatã habet inten-
tionem de iure cõi quoad omnes decimas, Rebuf.
in tract. de congrua port. num. 110. verſ. & tertius
eſt, Vitalin. in clem. 1. nu. 71. de iur. patr. & fuit re-
ſolutum in vna Pampilon. decimarũ 14. Ianuarij
1591. coram Seraphi. & in eadem cauſa 13. Decẽ-
bris 1592. coram Pamphil. & ita ſeruauit eadem
Rot. in vna Bellicen. coram Marco Antonio, cu-
ius tenor eſt: Cum omnes fructus ſpectant, de
iure ad verum Rectorem, & ideo etiam Vicarius
perpetuus tantum congruam habere debet pen-
ſionem, ad c. extipandę, §. qui verò, & ibi per Abb.
in verſ. nota ibi congruentem de prębendis, etiam
reſpectu decimarum, ad notata per Imol. in clem.
1. col. vlt. verſ. vlterius quærit, & ibi per Card. col.
4. verſ. 15. quæritur de iure patr. quod probatur
in d. c. extipandæ in princ. in cap. 1. iuncta gloſ. de
præben. in ſextò, vbi quia ſuper decimis aſſignata
fuerat pauca portio non ſufficiens Vicario, iura
volunt eſſe ei aſſignandam congruentem; Domi-
ni in vna Bellicen. decimarum coram Marco An
tonio fuerunt, quod præſuppoſita bona, & valida
vnione Rectoriæ, Vicarius perpetuus non benè
egiſſet ad omnes decimas, ad notata per Boniſac.
de Vital in clem. 1. col. vlt. verſ. concluſio decima
ſexta nu. 114. de decimis, & text. in c. ſi perpetuus
de fid. inſtrum. vbi ſecundum intellectum Hoſt.
relatum per Ant. de But. ideo Vicarius perpetuus
agebat ad decimas, quia erant ei aſſignatæ, & ita
deciſio Rotæ, & alię in contrarium intelligantur,
debebat autem petere ſibi congruentem portio-
nem aſſignari, quam Domini dixerunt in ſenten-
tia illi reſeruandam.

SVMMARIVM.

1 *Dilatione menſis à Vicario conceſſa, ſi non dum elap*
ſo dicto menſe cõcedat dilationem alterius menſis,
non attenditur tempus datæ, ſed ſecundus menſis
debet computari à fine primi.
2 *In reſcriptis ad liter attenditur tempus datæ.*

Vicarius pronuncians condemnatum in exilium colligere ſarcinulas infra menſem, ſi infra illum concedatur dilatio alterius menſis, à quo die incipiat ſecũdus?

RESOLVTIO CLIV.

VIcarius cuiuſdam Curiæ Epiſcopalis con-
demnauit Clericum in exilium pro ali-
quibus delictis, per quinquennium, & vt
iuris eſt, conceſſit terminum vnius menſis ad col-
ligendum ſarcinulas, poſtea infra illum menſem
conceſſit dilationem alterius menſis: fuit dubita-
tum à quo die incipiat currere dicta dilatio ſecũ-
da, ab vltimo die primi menſis conceſſi, & non-
dum elapſi, vel à tempore datæ, & dicebatur con-
2 tra inquiſitum, debere incipere à tempore datæ,
iuxta naturam reſcriptorum, & gratiarum, c. ſi eo
tempore de reſcript. in ſextò, & cap. cum cui de
præb. eod. lib. latè de Franch. dec. 61. & 426. Item
dicebatur reſcriptum eſſe ſtricti iuris, Affl. in dec.
366. Verall. dec. 153. par. 1. & pro omiſſo habetur,
quod in eis non fuit expreſſum, ſecundum opi-
nionem, quam dicit eſſe canonizatam per Rot.
Caputaq. in dec. 154. par. 1. & in dec. 282. par. 2. &
reſcripta gratioſa recipere ſtrictam interpretatio
nem, & non extẽdenda, teſtatur Caualc. in dec. 21.
de iudic. Crauet. conſ. 172. Guid. Pap. ſingul. 635.
Natt.

Natt.conſ.39.vol.1.& extra res,& perſonas in eo non comprehenſas non trahi,Magon.in dec.Rot. Lucenſ.52. Rot.in deciſ.10. vt lite pendente in nouis.

Supradictis non obſtantibus pronunciauit dictus Vicarius , me conſulente, ſupradictam dilationem menſis ſecundi,non à die datæ,ſed à die vltima primi mẽſis conceſſi computandam eſſe; motus authoritate Vinc.de Ann.ſing.227. qui refert ita eſſe vſu receptum , & quotidie practicari allegat Oldrad. idem tenent.in conſ.50. Socc. in conſ.39.nu.44.vol.1. Fely.in c.eam te de reſcript. in fi.Guid.Pap.in dec.109.& in ſing.715.Cagnol. in l.2.nu.142.C.de pact.inter empt.& vend.& Caſtrenſ.in l.vt verborum nu.8.C.qui admitti. Non
2 obſtat, quod in reſcriptis attenditur tempus datæ quia procedit in reſcriptis ad lites,quę ſunt odioſa,ſecus in gratioſis,vt hic, Bal.in l.ſi falſus col.7. C.de furt.Caſtr.in l.ſi quis filio exhęredato ff.de iniuſt.teſtam.Alex.conſ.46.vol.5.& Ann.in alleg. 37.num.4.& ſeq.vol.1.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia S.Antonij conferenda ſunt profeſſis regulę ipſius Monaſterij.*

2 *Conſuetudine induci poteſt vt fructus beneficij vacantis pertineant per aliquod tempus ad hæredes defuncti.*

3 *Valet conſuetudo vt ad Epiſcopum tantum, vel ad Capitulum tantum pertineat beneficiorum collatio.*

4 *Conſuetudo quod Epiſcopus creare poſſit nouum Canonicum pro ſuo iucundo aduentu, vbi præbendæ non ſunt diſtinctæ,valet.*

An attendendum ſit conſuetum in beneficijs eccleſiaſticis?

RESOLVTIO CLV.

IN facti contingentia interrogatus, num eſſet attendenda conſuetudo beneficij eccleſiaſtici. Reſpondi affirmatiuè,& ad corroborandam opinionem allegaui Hoſtienſ. in c.authentica num.3.de electione, & ad multa inferebam.
1 Primò,ad conſuetudinẽ S.Antonij Viennenſis,in qua habetur beneficia eius ordinis conferri debere profeſſis illam Regulam, non habito reſpectu ad tonſuram, & ad caracterem clericalem, Pariſ. conſ.125.an collatio nu.19.lib.4. Secundo infer-
2 tur ad conſuetudinem, quæ induci poteſt, vt fructus beneficij vacantis per aliquod tempus ad defunctum pertineant,eiuſq; hęredes,Couarru.cap. cum in officijs ſub num. 9. verſ. eſt & egregius, de teſtam. ſed in hoc puto requiri priuilegium Apoſtolicum. Tertiò infertur, quod conſuetudo facit nos cognoſcere naturam beneficij, ſit ne electiuum, nec ne, Rip.reſpon.5. Quartò infertur, quod licet de iure communi, poteſtas conferendi beneficia particularia ſpectet ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul, & ſic copulatiuè,ita vt non poſſit vnus ſine altero; tamen con-
3 traria conſuetudo poteſt facere, vt ſpectet, aut ad Epiſcopum tantum, aut ſolum ad Capitulum, pro quo facit c.cum Eccleſia Vulterana in fi.de elect. c. cum venerabilis de conſuet. c.tuarum de autho.& vſu palij, Anto.in c.fi. circa fi. de ſupple. neglig. Prælat. Abb.conſ.67. condeſcendo num.3. lib.j. vbi ait ꝙ de conſuetudine poteſt ad ſolũ Capitulum pertinere receptio Canonicorum, idque trahi poteſt ad conſuetudinem cuiuſdam Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Maioris, in qua eſt conſuetudo conferendi Capellas, & in dicto loco non reperitur alla Eccleſia,quę habeat iſta iura Epiſcopalia, quæ etiam competebat in collationibus Prioratuum vltra canonicatus,ſed tamen adeſt regula canonica reſeruatoria circa dignitatem. Quinto infertur ad conſuetudinem, vt Epiſcopus pro
4 ſuo iucundo aduentu poſſit creare nouum Canonicum, etiam ſi numerus ſit taxatus, & iuratus,ſi præbendæ non ſint diſtinctæ, Rot. Roman. dec. 11. Vtrum valet conſuetudo, quod Epiſcopus per tot.de conſuetud. in antiq.Felyn.in c. conſtitutus nu.23.de reſcrip. licet corruptè loquatur in libro meo, Rot.dec.2. Sexto infertur ad cõſuetudinem, vt vacante præbenda in Eccleſia Collegiata, Prior eam conferat Canonico antiquiori, volenti dimittere ſuãm, etiam ſi exiſtant expectantes Apoſtolici, Oldr.conſ.285.col.1.

SVMMARIVM.

1 *Quando Papa diſpenſat contra decreta Concilij generalis, requiritur expreſſa mentio dicti Concilij.*

2 *In derogandis decretis alias à Summo Pontifice factis,non requiritur expreſſa mentio ipſorum,quãdo non ſunt facta in Concilio generali.*

3 *Conſtitutio Conciliaris habet tacitè clauſulam derogatoriam.*

Qualis mentio fieri debeat in diſpenſatione Papæ contra decreta Concilij generalis.

RESOLVTIO CLVI.

QVando Papa diſpenſat in iure Canonico, vel diſpenſat in Concilio generali nouo,vt eſt Trident.vel in alijs Concilijs
1 generalibus,vel decretis à ſe, vel à Sede Apoſtolica factis in Concilio generali; oportet vt ſpecialiter exprimat,ſe derogare tali decreto Concilij; ita ſe habet praxis, vt ait expreſſe Couarru.lib.4.var.reſol. c.16.nu.6.col.3.& Diſpenſatio aduerſus decreta Concilij, & Canones ſufficiens non cenſetur, niſi in ſpecie fiat eorum derogatio, illis quidem verbis non obſtante aliqua lege, vel Conſtitutione, etiam in Concilio generali ſtatuta, Archid. in cap.1. de conſtit.lib.6. text. in c. ex parte,& c.vltimo de capell.monach. c.eam te de ætat. & qualit. c.nonnulli de reſcript. vbi Scribentes, maximè Fely,conſ.4. Alex.conſil. 187.

187.lib.5.Iacoba.de Conc.lib.5.art.18.Tamen in
2 derogandis decretis, aut Conſtitutionibus ſolius
Summi Pontificis, non eſt neceſſaria mentio iſta
per verba prædicta ſpecialia, iuxta communem
omnium reſolutionem; hæc Couar. vide etiam
Alban.de Conc.1.par.c.2.Cord.lib.4.q.8.par.3.
Vnde Rota, teſte Verallo in dec.676.par.1. vo-
luit per hæc verba, Conc. Lateran. ſub Leone X.
3 celebratum ſeſſ.9.cap. diſpenſatione in reforma-
tione Curiæ requirit ſpecialem derogationem,
quia eſt Conſtitutio Conciliaris, quæ dicitur ha-
bere tacitè derogatoriam clauſulam, ſecundum
Archid.in c.1.de Conſtit.in ſextò, Rom.in l.ſi ve
rò §. de viro num. 45. in 23. fallen. ff. ſolut. ma-
trimon. Felyn.in cap. nonnullis colum.4. de re-
ſcript. & cum additur Concilio generali, de quo
in c.de multa de præben. non dicitur derogatum
per clauſulam, non obſtante ordinatione Conci-
lij Lateranenſis, prout reſolutum fuit in cauſa
Salmãtina Parochiali de Mingueda, die 20.Maij
coram Domino Romano.

SVMMARIVM.

1 *Delinquens in Eccleſia, ſine ſpe gaudendi immunitate, debet ipſa gaudere vtpotè ex verbis rixoſis ibidem nouiter ortis, ſeu non ex propoſito, & conſultò, ſed repentino impetu.*

2 *Sub ſpe immunitatis dicitur quis delinquere in eccleſia, quando ex electione, & propoſito delinquit.*

An ſpes de qua in capitulo finali de immunitate eccleſiarum, ſit finalis, vel ſolum impulſiua?

RESOLVTIO CLVII.

IN cauſa immunitatis Eccleſiæ, dixi ſpem, de qua in d. c. fi. eſſe finalem cauſam deciſionis illius, per notata per Franch.in c.cum ceſſante, & ibi Abb.de appell.Corſet.in reperto.in verſ. cauſa final. ſed dubitari poſſet, an aliæ duæ cauſæ ibi relatæ in fi.ſint etiam finales, & quod non, patet, nam ſequeretur, numquam delinquentem in Eccleſia immunitate gaudere, ſubſiſtentibus dictis duabus cauſis: hoc tamẽ ſaſum eſt; & ſequeretur ex hijs, quod ſi quis ſecluſa ſpe immunitatis in Eccleſia delinqueret, ſe defendendo, non gauderet, cum in eo dictæ rationes militent, argum. c. cum ceſſante de appellat. à contrario ſenſu; & tamen hoc falſum eſt, cum defenſio, quæ eſt de iure naturali, ſecundum Plaz.in epitho.c.28.non poſſit tolli per iura, quæ de immunitate loquuntur, cum illa ſint de iure poſitiuo, Couarr.lib.2.var.reſolu. c.20.nu.2.Nec obſtat dicere, quod occidens ad ſui defenſionem, non dicatur delinquere, iuxta notata in clem.ſi furioſus de homicid. nã deliqueret certe excedendo moderamen inculpatæ tutelæ, & eſſet vltra pœnam ordinariam puniendus mitiori aliqua, Hyppol.in l.j.nu.40.ff.de ſicar.& tamen talis immunitate gaudet abſque dubio, vt notum eſt, & ex hac, & alijs rationibus obtinuit cõmunis
1 opinio vt ſi quis delinquat in eccleſia ſine ſpe gau
dendi, quod gaudeat immunitate, teſte Remigio
de immun.fallen.3.num.4.vbi communem dicit,
& eandem opinionem cõmunem, & magis æquã
appellat Abb. in d.c.fi.num.7.circa med. ibidem
Hoſtien.Io.Andr.Butr.Anchar.& Hugo, qui di-
cunt, ſi ſine ſpe, veluti ex verbis rixoſis ibi noui-
ter ortis deliquerit, quis immunitate gaudeat,
Turrecrem.in canon.diffiniuit 17.q.4.verb.ſecũ-
dus eſt, Summa Ang.in verb.immunitas num.17
dicit, oẽs ita tenere, Auſre. ad Capel. Thol.q.432.
Sylueſt.verb.immunitas tertio illius nomine q.2.
verſ. tertium eſt, qui omnes, & alij relati per
Gomez.volunt, ſi probari poterit delictum, non
eſſe commiſſum ſub ſpe, gaudebit immunitate,
hoc autem probabitur, aſſerendo quod non ex
propoſito, & conſulto, ſed ex repentino animi af-
fectu, & impetu commiſſum ſit, vel etiam caſu
fortuito, quia illa præſumptio communis, eſt ſolũ
præſumptio iuris, & eam communem appellant
Bellug.in Spec.Princ.fol.51.col.1. & nouiter com
munem dicit Queſada in varijs quæſt.c.1.vbi di-
cit hunc textum limitari, quando non ex propo-
ſito, ſed à caſu, & impetu, commiſſum ſit delictũ;
quorum ratio eſt, quia ſpes immunitatis trahit ſe-
2 cum electionem, & propoſitum; iſta autem non
procedunt in eo, qui ira, iuſto dolore, ac impetu,
animi affectu quocumque delinquit, vt elegan-
ter probat Menoch. de arb. iud. caſ.361.num.18.
vbi dicit, quod ira, animi motus, & iracundia
tollunt qualitatem cogitandi, & præmeditari
de delicto, ex quibus apparet, quod hæc ſit
communis opinio, & ita dicit Ioan. Viſch.
in dicto cano. diffiniuit, nempe opinionem Abb.
eſſe magis ſubſtantialem in diſputando, tamen
in iudicando, non eſſe recedendum à communi
opinione, quæ eſt ſuffulta omnium authoritate;
& ſic apparet, quod contraria opinio non ſit ita
communis; neque illam Clar.§.fin. pract.crimin.
q.30.verſ.item quæro, appellat communem, nec
magis communem, ſed ſolum ſequitur illam; &
ſic nullus reperietur, qui cõtrariam communem
dicat, nec minus communem, & ſolus Abb. Co-
uarru.& Iul.Clar.eam tenent, qui nõ debent præ-
ualere, cõtra tam graues viros, numero, & autho-
ritate non inferiores.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt conferri beneficium vacans de iure, & non de facto, quando poſſeſſio eſt euidenter iniuſta, & non colorata.*

2 *Quando beneficium vacat de iure, & confertur ab Ordinario, valet collatio non obſtante poſſeſſione colorata, ex quo non datur ſubreptio.*

3 *In collatione facta à Papa, vel Legato in qua poteſt cadere ſubreptio, debet fieri mentio de colorata poſſeſſione alterius.*

An beneficium vacans de iure, & non de facto, poſſit conferri?

DE-

RESOLVTIO CLVIII.

DIfficultas eſt; an beneficium, quod vacat de
iure, licet non de facto, quia aliquis eſt in
poſſeſſionem intruſus, rectè conferri poſ-
1 ſit? & poſſe conferri, docet Rot. dec. 9. de iur. patr.
in antiq. Lapus alleg. 16. vbi Mandoſ. addit. 1. di-
cens, veram & communem concluſionem, Felyn.
in c. cæterum de reſcript. num. 24. Rebuff. in prax.
tit. requiſita ad collationem nu. 60. & de prohibi-
ta beneficiorum viuentium impetratione nu. 47.
& 48. & verb. beneficium num. 86. Lamber. 1. par.
2. lib. q. 6. art. 9. num. 10. de iure patron. Cora. c. 7.
num. 4. de benefic. Duaren. lib. 6. cap. 1. de benefic.
& Hoieda de incompatib. beneſ. cap. 4. à num.
& c. 13. nu. 60. & poſt eos Gonzal. ad regul. 8. Cã-
cell. de altern. menſium glo. 15. §. 1. à nu. 39. quod
procedit quando poſſeſſio eſt euidenter iniuſta,
vt in terminis cap. licet Epiſcopus de præben. in
ſextò, per c. de multa eod. tit. ſecus verò, vbi poſſeſ
ſio eſt colorata, & color non eſt caſſatus à iure,
vel ab homine; nam tunc colorata poſſeſſio alte-
rius, ante caſſationẽ, reddit inualidam collationẽ
alteri factam, & attenditur illa inualiditas etiam
in collatione Ordinarij, ex defectu poteſtatis; ne
videatur conferre beneficium viuentis, & non ra-
tione ſubreptionis, quæ non cadit in Ordinario,
ita Abb. nu. 19. poſt Butr. in c. cũ in noſtris de con-
ceſſione præbendæ, & Imol. ibi, Franc. in d. c. licet
Epiſcopus nu. 2. & videtur tenere Felyn. in c. in
noſtra de reſcrip. col. 29. & Selua 3. par. 12. 13. qua-
litate nu. 19. de beneſ. Sed contrarium tenẽt alij, ſci
licet ꝙ valeat collatio facta ab Ordinario de bene
2 ficio vacante de iure, nõ obſtante colorata poſſeſ-
ſione alterius, ex quo in eo non datur ſubreptio, q̃
ſolum cõſideratur in propoſito, tenet Cald. Hoſt.
Ioa. Andr. in d. c. cũ in noſtris, Menoch. de arb. Iu-
dic. lib. 2. caſ. 201. n. 152. Flam. Pariſ. de reſig. lib. 8.
q. 9. nu. 69. & idem videtur tenere Gambar. de
off. Legat. lib. 3. nu. 511. iuncto nu. 566. & Gregor.
Lopez in gloſ. 10. tit. 16. par. 1. glo. fi. ibi alias enim
conferri poteſt, & hoc etiam tenet Coſmas in
Pragmatica ſanctione tit. de pacific. poſſe. ad fin.
verb. prouideatur, niſi collatio fiat poſt triẽnalem
pacificam poſſeſſionem cum titulo colorato, de-
claratione non præcedente, ex illo text. & regula,
quam tenet etiam Franc. Marc. dec. 141. par. 2. nu.
1. & 10. & videtur ſentire Lapus dicta alleg. 16.
ibi, quia literæ fuerant ſubreptitiæ; in prouiſione
autẽ Papæ, vel Legati, in quibus cadit ſubreptio,
3 faciẽda eſt mẽtio de colorata alterius poſſeſſione,
alias eſt ſubreptitia, & nulla, d. c. cũ in noſtris, & ibi
DD. Fely. in d. c. in noſtra nu. 36. Selu. d. par. q. 11.
20. qualitate, n. 34. ſeu 102. Bero. in c. ſuper literis
de reſcript. nu. 72. verſ. 17. & Menoch. dicto caſu
201. nu. 139. quæ concluſio limitatur. Primò, vt
non procedat in prouiſione facta motu proprio,
qui excludit ſubreptionem, vt poſt Calder. conſ.
13. de reſcript. & in d. c. cũ in noſtris, docent Fely.
conſ. 36. num. 35. Selua ſuper num. 37. ſeu 115. &
Menoch. num. 142. quamuis contrarium teneant
Imol. Butri. & Abb. num. 19. in d. cum in noſtris
ex eo, quod in propoſito adſit in Papa defectus
intentionis, qui non tollitur motu proprio. Secũ-
do limitatur, vt non procedat in poſſeſſione be-
neficij generaliter, vel ſpecialiter reſeruati, ex pro
uiſione inferioris à Papa; nam illa poſſeſſio non
eſt colorata, nec cõſiderabilis, ſed caret omni effe-
ctu, & iuris adminiculo, Imol. in d. c. cũ in noſtris,
& Fely. nu. 33. Selua num. 35. ſeu 105. & Menoch.
vbi ſupra nu. 147. Lapus d. alleg. 16. num. 2. & ibi
Mandoſ. lit. E. vnde non eſt verum, quod aiunt
Fely. ibi num. 36. & Selua nu. 36. ſeu 116. quod ſi
poſſeſſio fuiſſet accepta ignoranter contra reſer-
uationem, & decretum Papæ, qui prius reſeruaſ-
ſet beneficium; eſſet facienda mentio de eo, nam
contrarium videtur tenere Menoch. ſupra n. 144.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius eſt, qui alterius vices gerit, vel eius ſubrogatus.*
2 *Vicarius de iure canonico multipliciter ſumitur.*

Quis dicitur Vicarius?

RESOLVTIO CLIX.

1 VIcarius, lato vocabulo ſumptus, dici-
tur omnis qui alterius vices gerit, vel
eſt in eius loco ſubrogatus, l. Vicarius ff.
de legation. l. 1. C. de ſeru. Reipubl. manumitten.
ita vt ſępe in iure reperiatur Vicarius ſeruus, ideſt
ille, qui gerit vices ſerui maioris in familia, l. ſi in
re §. fi. ibi eiuſque Vicarius, & poſtea ibi dedere
Vicarium ff. de noxalib. l. ſi nouali §. denique, & l.
ſeruus meus ordinarius Vicarius habebat ff. de
pecul. vnde in C. habemus titulũ de offic. Vicarij,
vbi agitur de Vicarijs Magiſtratuũ, & Militum. In
2 iure canonico enim Vicarius eſt nomẽ magni ho-
noris, & multipliciter ſumitur, nã incipiẽdo à capi
te: Papa dicitur Vicarius Chriſti, & primus Vicarius
fuit Petrus, & ſucceſſiuè alij, c. quãto poſt prin. c.
inter corporalia de transl. Epiſc. c. vbi periculũ §.
cęterũ, ibi, cũ agitur de electione Vicarij Ieſu Xp̃i
de elect. in ſextò, c. vt noſtrum, vt eccleſ. beneſ. ſine
domin. confer. Deinde habemus Vicarium ipſi-
us Papæ, Selu. de beneſ. 2. par. q. 1. nu. 9. Item ſunt
Vicarij Patriarcharum, Archiepiſcoporũ, & Epi-
ſcoporum, aliorumue Prælatorum, de quibus lo-
quuntur c. 1. 2. & 3. de off. Vicar. in ſextò, c. a. de
conſuetud. eod. lib. & omnes deciſiones Rotæ col-
locatæ ſub rubr. de offic. Vicar. in nouis, & quaſi
omnes ſub eodem titulo in antiquis, & in anti-
quioribus, qui etiam Officiales appellantur, c. fi.
ibi, Officialis, aut Vicarius generalis Epiſcopi, de
off. Vicar. in ſextò, de quibus latè per Rebuff. tit.
de forma Vicariatus per numeros 342. Item ſunt
alij Vicarij inferiores, pedanei, ſeu foranei nomi-
nati, de quibus in clem. 2. & ibi glo. verb. foraneo
de reſcript. Mohedan. dec. 5. de appel.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ debentur Parocho, ſiue Rectori parochialis, & non alijs ſacerdotibus Eccleſiæ.*

2 *In noua lege debentur decimæ. & primitiæ ſecun-
dum conſuetudinem, & indigentiam miniſtrorum,
quoad quantitatem.*

Primitiæ, & decimæ, an debeantur etiam clericis in eccleſia ſeruientibus?

RESOLVTIO CLX.

PRo affirmatiua faciebat tex. in c.j. de decim.
vbi olim decimæ debebantur Sacerdotibus,
verum hoc non obſtante contrarium cenſui
in quadam cauſa mihi delegata, motus his ratio-
nibus. Primò, quia Parochus, vel is, cui eſt benefi-
cium vnitum, habet fundatam intẽtionem, Card.
in clem. fi. ad fi. de decim. Mohed. dec. 5. de decim.
Caputaq. dec. 353. nu. 3. par. 2. & dec. 339. num. 3. &
4. pa. 3. decimæ enim, primitiæ, & oblationes ſunt
de iuribus Parochialis Eccleſiæ, & illæ debentur
ratione Sacramentorum, vt per Butri. & Abb. in
rubr. de decim. Hoſtienſ. in ſumma de Parochis
num. 2. Put. dec. 169. dubitauit D. Achill. lib. 3. vn-
de ſicut Rector habet intentionem ſundatam de
iure communi in decimis, DD. in c. cum in tua, &
in c. cum contingat de decim. ita etiam debet ha-
1 bere in primitijs, quæ eodem modo ſoluuntur Pa
rochiali Eccleſiæ: & quamuis de iure antiquo, de-
cimæ debebantur Sacerdotibus in genere, c. 1. de
decim. & habetur in veteri Teſtamento: Nihilo-
minus poſtquam fuerunt deſtinatæ Parochiæ, &
in qualibet Parochia fuit deputatus Rector pro
exercitio curæ animarum, decimæ debentur Pa-
rocho tantum, & non alijs clericis ſeruientibus in
eccleſia, vt declarat Rebuff. in tract. de decim. q. 7.
nu. 3. quam opinionem tenuit Hoſt. in ſumma de
decim. quæſt. vlt. Summa Angel. in verb. primitiæ
n. 2. & pluries reſoluit Rot. vt in d. dec. Put. 169. &
in vna Toletana primitiarum 14. Nouemb. 1586.
coram Card. Seraph.

Nec in hoc caſu habet locum regula, ſi quidem
conſuetudo adeſt in contrarium, nam licet in pri-
mitijs attendatur conſuetudo, tamen attenditur
circa quãtitatem, videlicet intra quatrageſimam,
& ſexageſimam partem fructuum, non autem
quoad perſonam cui debentur, & ita intelligi de-
bet D. Tho. 2.2. q. 86. art. 4. vbi dicit, pertinere ad
ius naturale, vt homo ex rebus ſibi datis à Deo,
aliquid exhibeat ad eius honorem, ſed quod tali-
bus perſonis exhibeatur, aut de primis fructibus,
aut in tali quantitate; hoc quidem fuit in veteri
2 lege iure Diuino determinatum. Sed in noua lege
diffinitur per determinationem Eccleſiæ, ex qua
homines obligantur, vt primitias ſoluant ſecun-
dum conſuetudinem patriæ, & indigentiam Mi-
niſtrorum Eccleſiæ. Conſuetudo igitur eſt atten-
denda circa quantitatem primitiarum, nec aliter
ſentit (iudicio meo) Sot. de iuſt. & iur. lib. 9. q. 3. ar.
4. quia tantummodo refert conſuetudinem Hy-
ſpaniæ, ſed non dicit an in hoc caſu requiratur cõ-
ſuetudo, vel præſcriptio, & quamuis Summa Syl-
ueſt. teneat, quod in hoc ſit attendenda conſuetu-
do, quia tota carũ determinatio in lege noua eſt
per conſuetudinem, tamen repugnat his, quæ ſu-
pra dixi, quia non eſt dubium, quod debeantur
Eccleſiæ Parochiali, & cõſequenter illius Recto-
ri, & Boer. dec. 236. Petr. Hyſpan. de decim. q. 13.
Summa Anto. par. 2. tit. 4. c. 3. verſ. videndum,
Imol. in cap. 1. vbi Abb. in fi. verſ. in gloſa de de-
cimis: Omnes loquuntur circa conſuetudinem
in modo, & quantitate ſoluẽdi, non autem quoad
perſonam cui ſolui debent.

SVMMARIVM.

1 *Ad ſoluendum decimas compelluntur ſubditi appel-
latione remota, & ſine retardatione.*
2 *Si laicus allegat conſuetudinem, vel præſcriptionem
pro decimis ſoluendis, non auditur, ſecus ſi allegat
priuilegium Apoſtolicum, vel compoſitionem.*
3 *Si agatur de decimis non ſolutis, vel ſoluendis, inci-
pi poteſt à præcepto ſub pœna excommunicationis.*

An in decimis, Iudex poſſit incipere à præcepto?

RESOLVTIO CLXI.

1 CAuſa decimarum eſt exequutiua, & incipit
à præcepto, & propterea ſubditi cogendi
ſunt ad ſoluendum decimas, appellatione
remota, text. in c. ex multiplici, & in c. tua nobis,
vbi Abb. nu. 8. & cæteri de decimis, & notat glo. in
clem. diſpendioſam in verb. coerceri, de iudic. vbi
inter cæteros Io. de Imol. n. 12. & Rebuſ. de decim.
quæſt. vlt. nu. 21. Triuiſan. deciſ. Venetæ 29. nu. 16.
Marant. par. 6. tit. de appell. nu. 304. Marcheſan. in
tract. commiſſio. de appell. c. 4. nu. 15. & 25. par. 2.
ſol. 70. vbi dicit commiſſionem appellationis in
cauſa decimarum dari cum clauſula ſine retarda-
tione: & licet glo. in d. c. tua nobis in verb. tributa,
& Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ, priuileg. 133.
& quidquid alij dixerint, conſideranda eſt etiam
diſtinctio cum Abbate in d. c. tua nobis num. 9. &
2 alijs qui eum ſequuntur, quia aut laicus allegat
ſolam præſcriptionem, ſiue conſuetudinem, & nõ
admittitur appellatio, & ſic procedunt iura ſupe-
rius allegata, aut allegat priuilegium Papæ, vel
compoſitionem legitimam, & admittitur, & ſic
procedit dictum glo. & aliorum: Ratio diuerſita-
tis eſt ea, quam adducit Abb. loco citato, quia
contra ius Diuinum non admittitur præſcriptio,
aut conſuetudo, ſecus autem fit in priuilegio, aut
compoſitione, vel alia poteſt eſſe ratio, quia fauo-
rabilius eſt priuilegiũ, & cõpoſitio, quam conſue-
tudo, & præſcriptio, latè Alex. Monet. in tract. de
decimis c. 8. n. 56. vſq; ad n. 61. Ruginel. de appell.
§. 2. c. 3. verb. decimæ nu. 256. vbi ſententia lata ſu-
per decimis non recipit appellationem: Appellari
tamen poterit à non admiſſione exceptionum in
iudicio decimarum propoſitarum, & clarius ſu-
3 pradicta firmat ibid. nu. 48. & §. 6. glo. 7. c. 2. Hinc
eſt, quod ſi agatur de decimis nõ ſolutis, incipi po
teſt à præcepto, cum cõminatione ſub pœna excõ-
municationis, vt intra tot dies ſoluere debeat tã-
tam ſummam decimarum Rectori, glo. in clem.
diſpendioſam in verſ. præmoniti de iudic. & poſt

Laudenſ.tenet Card.Zabarell.ibid.num.17.Imol.
nu.10.& Anchar.nu.4.vbi etiam tradūt formam:
Idem etiam de decimis in futurum non ſoluen-
dis,tradunt ipſimet DD. locis præcitatis, & hoc
eſt,quod voluit Rebuff. in tract.de decim. quæſt.
fin.num.25. dum ait in materia decimarum poſſe
incipi à præcepto, per c.peruenit de decim. quod
idem tenet Petr. ad collect. iuris Canonici in cap.
Paſtoralis in fi.eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Princeps licet ſit ſolutus legibus,tamen debet viuere ſecundum leges.*
2 *Sermo generalis, non comprehendit perſonam loquentis.*
3 *Vendens ius exigendi pedagium non videtur contra ſe vendere.*
4 *In generali ſermone non venit perſona loquentis.*
5 *Epiſcopus non ligatur ſuo edicto.*

Epiſcopus,qui publicauit edictum ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ nè luderetur in ſua Diœceſi, an ipſe ligetur ſi ludat?

RESOLVTIO CLXII.

QVidam Prælatus publicauit edictum in tota
ſua Diœceſi ſub pœna excommunicatio-
nis latæ ſententiæ ipſo facto incurrenda,
contra clericos omnes, tàm ludentes,
quā ludos inſpicientes: Accidit vna die (recreatio-
nis gratia) quòd ipſemet Prælatus luſit, & dubitauit
an incidiſſet in cenſuras,ab ipſomet inflictas? cui
quæſito reſpondi ex illa cōcluſione iuris, quod li-
1 cet Princeps ſit ſolutus legibus, debet nihilomi-
nus viuere ſecundū leges,l.digna vox C.de legib.
glo.in c.cum veniſſet in fi.de Iudic. Bal.conſ.112.
vol.1.Alex.conſ.342.vol.2. Dec.conſ.116. vol.1.
Fachin.lib.1. controu.iur. c.1. vnde in Eccleſiaſt.
dicitur patere legem, quam tu ipſe tuleris, & ſe-
cundum Felyn.in c.quæ in eccleſiarum nu.29.de
conſtit.Chriſtianus cōditor legis debet ipſe prius
incipere ab obſeruātia,vt alijs ſit in exēplum;vn-
de Chriſtus: Exemplum.n.dedi vobis, vt quemad
modū ego feci,ita & vos faciatis,allegatur ad hoc
tex.in l.in arenam C.de inoff.teſt.vbi mores quos
aliquis improbat in perſonam aliorum, nō debet
approbare in ſua; propterea dicitur in c.cū eccle-
ſiaſticæ de excep.quod habens plura beneficia,
contra aliū de pluralitate non excipit,& facit tex.
in c.ſignificaſti de adulter.vbi maritus non poteſt
petere ſeparationem thori ob adulterium vxoris,
ſi ipſe quoque adulterium commiſerit.

Quamuis enim ſupra enarrata ſic ſe habeant;
contrarium conſului dicto Prælato, & moue-
bar ex eo,quod ſermo generalis non comprehen-
2 dit perſonam loquētis, l.inquiſito C.de ſolut.c.pe
titio,vbi bona glo.de iur.iur.Guid.Pap.ſing.479.
& in conſ.23.Alba.conſ.17.Hinc dixit Iſer.in c.1.
ſi.& nunquam,de noua forma fidelitat.iurans de-
fendere aliquem, vel aduocare contra quemcūq;
non intelligitur iuraſſe contra ſe ipſum, nec con-
tra ſibi coniunctos, argu.tex.in c.ſciant cuncti de
elect.Tiraq.de pœn.cauſ.51.nu.29. Rub.conſ.23.
3 & vendens ius exigendi pedagium, non videtur
contra ſe vendere, Affl.& ibi Vrſill.dec.319.& in
Conſtit.Regni,qui poſt crimen n.16. Artam.in
dec.3.de empt.& vend.Bertach.in tract.de gabel.
q.13.Guttier.eiuſdem nomin.tract. q.22. & facit
ad hoc, quod priuilegium à lege conceſſum Baro
nibus de reuocandis vaſſallis, qui alio vadunt ad
habitandum, non extenditur ad eos, qui eunt ad
terras Regis,Iſer.citat.6.& numquam,Vrſill.dec.
265. Affl. in Conſt. Regni Monomachiam nu.7.
Borrel.ad Bellug.in Spec.Princ.rub.7.verb.Impe
4 riū. Et deniq; vt ſupra dixi,in generali ſermone,
numquam venit perſona loquentis, l.1.ff.de Se-
nator.ex quo poteſt inferri ad argumētum, quod
ſi promiſi dare tibi turrim meam, vel caſtrum
contra cunctos homines, non ideo includor in
illa generalitate;nemo enim alterum pluſquam
ſeipsū tenetur diligere;ordinata.n.charitas incipit
à ſe ipſo,c.ſi non licet 23.q.5.& primum debet ſi-
bi erogare eleemoſinam,deinde proximo, c.ſane
cauendū de pœnit.diſt.3. demū accedebat,quòd quē-
admodum Principes non ligantur ſuis legibus, l.
Princeps ff.de legib. l.digna vox C.eod. Roman.
5 conſ.44. Ita nec Epiſcopus ſuis conſtitutionibus,
ideo in edicto emanato per eum, ne clerici lude-
rent,perſona ipſius non includitur,quod intellige
ſecundum Caſtr.in d.l.digna vox, ſed aduerte
perſonam cum ipſo ludentem,nō excludi,ſed ipſo
facto incidere in cenſuras, Graff.lib.2.dec.aurea.
quod dictum, ſalua eius pace, mihi non placet;
nam Epiſcopus author edicti ludendo cū eo,cen-
ſetur diſpenſaſſe,vt communiter notant DD.in
cap.at ſi clerici §.1.de Iudic.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio excludens maritatam ab vniuerſali ſucceſſione,intelligitur quoad bona dotantis.*
2 *Vnius renunciatio,alteri non nocet.*
3 *Quando filia excluditur à ſucceſſione,excluditur etiā Nepos veniens vt hæres, ſecus ſi venit ex propria perſona.*
4 *Renunciatio quæ ſit per mulierem viuente fratre, intelligitur facta ſi frater erit ſuperſtes,& ipſo mortuo, ſoror non excluditur à ſucceſſione.*

Nepos ex ſorore,an excludat Auum in ſucceſſione ſui patrui, matrimonio contracto *alla noua maniera.*

RESOLVTIO CLXIII.

CAſus accidit in perſonam Donnæ Fœlicis Carmignanæ filiæ quondam Victoriæ Galiotæ, & fuit dubitatum,[1] an veniat admittenda, vel excludenda à ſucceſſione Franciſci Galeoti eius patrui, exiſtente Ioanne Baptiſta eius Auo materno in medio: Et incipiendo à terminis iuris communis in hac quæ-

ſtione

Digitized by Google

ſtione, indubitatè crederem Victoriam prædictam adhuc ét viuentem non eſſe excludẽdam à ſucceſſione Franciſci, quod probatur, nam licet per generaliſſimam renunciationem, per excluſionem Montis Capyciorum denegaretur ei ſucceſſio, intelligi debet quoad bona dotantis tantũ:
1 Conſtitutio, ſeu renunciatio excludẽs maritatam ab vniuerſali ſucceſſione bonorum, non extenditur ad alia bona, præter quam dotãtis, Theſſ.dec. 62.& ideo ſi dotetur à patre, & mater decedat, vel frater, ſuccedit matri, vel fratri, & hęc eſt cõmunis DD.ſententia deducta ex originali doctrina Bal. in l.1.C. qui admitt. qui ad hoc paſſim allegatur, & hanc ſententiam communem, tutam, ac tenendam, dicit Cephal.conſ.278.nu.95.& 96. Anchar. quæſt.famil.lib.3.q.33.nu.3.ex qua Bald.doctrina proponit regulam deciſ.Pedem. citata, Dec.in l. pactum nu.8.C.de collat.dicit dotata, quæ excluditur, cenſetur tantum excluſa ab hæreditate dotantis, & illius à quo habuit dotem: vnde fit, vt filia dotata excluſa per ſtatutum, non cenſetur excluſa à ſucceſſione fraterna, etiam ſi frater tranſmiſiſſet hæreditatem, & ius ſuccedendi in alium, vt per Caſſan.in conſuet.Burgun.tit.de ſucceſſionibus §.12.verſ.& non, Affl.dec.178. & hæc communis ſententia, & probatur ex l.vt liberis C. de collat.& l.quoniam nouella in fin.C.de inoff. teſt. quidquid contra eam dixerit Rom.in conſ.442.& ſcripſerint Ruin.cõſ.145.lib.3.Curt.Iun.conſ.10. Alex.conſ.24.nu.6.lib.1. Iaſ.conſ.205.lib.2. Dec. conſ.62.Rol.conſ.76.lib.3. & hanc ſententiã ampliant aliqui ét ſi ſtatutum ſimpliciter dicat, filia, vel fęmina dotata non ſuccedat, quia intelligitur in bonis dotantis, vt per Dec.conſ.589. num. 2.& 634. facit communis opinio, de qua per Gabriel. de ſtatut. concluſ. 7. lib. 6. vbi dicit, quod ſtatutum non extenditur ad perſonas non ſpecificatas, & cum hac ampliatione priorem regulam, & communem opinionem firmando tranſijt in facti contingentia, Senat. Pedemon.in citata dec.& confirmatur huiuſmodi opinio, quod filia in tali caſu excluditur à bonis patris, etiam in terminis Conſuetudinis Neap. tenet de Franch.dec. 307.par.2.vbi latè contra ſororem cõcluditsquod excludatur ab hæreditate patris, & ad matrem, poſt aditam hæreditatem, & vide ad materiam, Viui.dec.188.lib.1.

Ampliatur, ſupradicta procedere etiam in caſu, vbi filia renũciaſſet hæreditati fraternæ in manibus patris, nam tunc per mortem fratris, non erit excluſa à ſucceſſione fratris; nec talem renunciationem infringere prohibetur etiam ſi iuramento eſſet corroborata, vt tenuit Anch.in cõſ. 39.motus illa ratione, .ſ. quod eſt contra diſpoſitionem l fi. C.de pact. per quam improbatur pactum factum de hæreditate viuentis: & hæc opinio videtur vndequaq; recepta, Cephal.conſ.108. nu.21.& ſeq.& propterea Senat.Pedem.teſte Gaſpar Theſſ. in dec.63. refert Senatum decidiſſe, filiam excluſam à bonis paternis, & maternis, in caſu quo dotata eſſet à patre; nam patre moriẽte, non excluditur à ſucceſſione patris ſi nõ dotauit.

Sed dato, & non conceſſo, ꝙ prædicta Victoria virtute ampliſſima renunciaſſet, & eſſet excludenda, non tamen illa renunciatio nocere debet Donnæ Fœlici, quæ venit ex perſona propria, ex latè traditis per Doctores in l.qui ſuperſtitis ff.de acquir.hæred.de qua materia plura traduntur per Franch.dec.69. Addentes ad Neapod. in conſuet. ſi moriatur num. 39. fol. 99. Surd. conſ. 355. & in conſ.85.nu.2.conſ.133.num.1.Morot.conſ.22 Peregr.in tract.de fideicommiſſ.art.52. nu.92. & ſeq.Ann.conſ.92.nu.19.& ſeq. qui alios cumulat Viui.dec.211.nu.1.Marant.in conſ.104. de Ponte conſ.40.num.6.Menoch.conſ.89. num.15.volu.1. Capriol.de ſucceſſ.num.519.fol.182.Theſſ. deciſ. 128.in fi.Georg.alleg.30.nu.33. & ſeq. cuius cõ-
2 cluſionis ratio eſt, quia vnius renunciatio, alteri non nocet, Piſanell.in conſuet.ſi moriatur ſub nu. 39. Bart. in dicta l. qui ſuperſtitis; ſic etiam Morot.d.conſ.22.Peregr.in tract.de fideicom. art.52. nu.9.de Franch. loc.cit. vbi hoc dicit eſſe indubitatum.

Amplia, procedere etiam quando mater tempore renunciationis recepiſſet dotem, vel aliquid renunciauit, Lanar.conſ.84.nu.5.Surd. conſ.332. n.11.cum ſeq.vol.3.Morot.d.conſ.22.nu.3.idem Surd.conſ.544.nu.3.vol.4.Couarr. in c. quamuis verb.nec redundet nu.2.& ſeq. de pact. Piſanell. loc.cit. vbi tali modo refert fuiſſe deciſum in Sacro Conſil.& Frec.fol.90.ſimiliter refert deciſum anno 1528.in cauſa Marci Antonij Salanij; & dicit procedere etiam quando filij ſunt hæredes, vt per Guid.Pap.dec.228.Bellon.conſ.15.nu.10.Crauet. cõſ.403.n.2.Surd.cõſ.133.n.29.vol.1.& ita quoq; refert deciſum Molſeſ.de renunc.q.5.in vna cauſa, iunctis aulis, in anno 1564. die 17. Nouembris ad relationem Conſiliarij de Altomare, & refert Camill. Salern. in conſuetud. ſi qua moriens ſub nu.51.fol.224.

Non obſtat, quod dicta Donna Fœlix, vti hæres ſuæ matris, non poſſit venire contra renunciationem, ſed illam tenetur habere firmam, & ratam, ex reg.tex.in l.cum à matre C.de rei vend.vbi hæres tenetur habere ratum factum defuncti, vt voluit Aret.conſ.3.ſed cum in caſu noſtro, Alex.cõſ. 12.nu.5.vol.5.Ruin.conſ.1.nu.8.& 20.Iaſ.& alios quos probauit Menoch.conſ.323.num.63. vol.4. Surd.qui plures alios citat conſ.85. num.2.vol.1. & conſ.332.vol.3.Morot.d.conſ.22.num.4.Vrſil. in add.ad Affl.dec.161.num.8.de Franch. dicta deciſ.69. nam reſpondetur dictam concluſionem procedere, vbi factum defũcti reſpiceret incommodum hæredis, vel eſſet contra iuris diſpoſitionem, prout eſt in caſu noſtro, vbi incommodum inducitur filiæ agenti ex propria perſona, ita Gramat.dec.53.Cacher.dec.103.

Non obſtat ſecunda alia partis prætenſio deſũ-
3 pta ex regula illa, ꝗ̃ filia excluditur à ſucceſſione, excluditur ét nepos, vt dicit Bald.in l.maximũ vitium in princ.C.de liber. præter.quia repreſentat perſonam, quæ excludebatur, nec ratio ſuadet, vt debeat plus concedi Nepti, quam filiæ, ita Bal. in l.2.C.de in ius voc.nu.5.& ideo eã ratione, qua excluditur filia ſi viueret, eadem, & Neptis excluditur; ita Ang.in auth.de hęred.ab inteſt.§.reliquũ verſ.ex hoc facit, Dec.conſ.634.Pariſ.conſ.49.nu. 78. lib.3. quia reſpondetur ſupradicta locum habere ſi filius vti vellet iuribus patris, vel matris, & ſi veniret per ſubingreſſionẽ, ſecus tamen quãdo

venit ex propria perſona,& iure proprio,tunc .n.
factum Patris,& Matris illi non nocet,vt ſcripſit
Bart.in l.1.§.ſi ſit Nepos ff. de collat. & in l.2. C.
de bonor.poſſeſſ.Surd.conſ.332.nu. 10. in fin.

Non obſtat tertia promiſſio de ſoluendo tan-
tundem in caſu, quo fuiſſet facta auocatio bono-
rum,& contrauentio renunciationis,quia vti cō-
tinens factum alienum à iure reprobatur,l.ſtipu-
latio iſta §.alteri ff.de verbor.oblig.l.quoties C.de
donat.,quæ ſub modo, §. alteri inſti. de inutil.ſti-
pul.Bal.conſ.63.vol.1. Dec.conſ.16. eod.vol.vnde
Affl.in dec.295.refert fuiſſe iudicatū in Sac.Conſ.
maritum qui promiſit factum alienum cum pę-
na.ſ.facere ratificare eius vxorem,non tenetur ad
pęnam,muliere non ratificante,per tex.in l.ſi ve-
hēda §.idem iuris ff.ad l.Rodiam de iactu, l.apud
Celſum ff.de doli mali exceptione, & glo.in c.ſi-
cut ex literis de ſponſal.

Non obſtat quarto, Neptē tamquā remotiorē
in gradu eſſe excludendam,ex regula,proximior
in gradu prior in ſucceſſione,ad tex.in auth. poſt
fratres,& quod ibi notat.C.de legitim.hæred. Nā
reſpondetur partem ab huiuſmodi ſucceſſione ſe
excluſiſſe contrahendo matrimonium, ſecūdum
conſuetudinem Capuanæ, & Nidi, Affl.dec.237.
Ann.conſ.91.vol.2.& in conſ.2.vol.1.

Vnde omnibus reiectis,quæ per partem aduer
4 ſam afferuntur,aducto,in proprijs terminis huius
articuli conſ.Bal.437.vol.1.quem refert,& ſequi-
tur Lanar.conſ.49.vbi renūciatio,quæ fit per mu
lierem tempore matrimonij , ſi tunc frater viuit,
cenſetur illa facta contemplatione, & ad benefi-
cium fratris ſuperſtitis; ita vt ipſo mortuo, ſoror
non excludatur à ſucceſſione;ſed ſiue ſola ſit in
gradu proximo, ſiue cū alijs ſororibus ſuccedat,
non obſtante renūciatione,quia eſt perſonalis re-
nunciatio in beneficium fratris,etiam ſi ſit conce-
pta pro ſe,& hæredibus;ſequitur Aymo.conſ.42.
Capyc.dec.190. qui dicunt procedere etiam ſi re-
nunciatio vnius parentibus fuiſſet facta fraterna-
rum hæreditatuum,& fratribus ipſis pro hæredi-
bus ; eamdem opinionem tenet Ang.in conſ.52.
qui loquitur etiam in renunciatione facta in be-
neficium fratruum,& hæredum, & dicit operari,
quod potuiſſet pater de hæreditate diſponere,vel
donec ſupereſt maſculus, aut deſcendentes ex eo,
quorum intuitu renunciatio facta cenſetur ; imò
in caſu ſuo filia, quæ renunciauerat , concurrebat
cum fratre defuncto,& ſic militabat fauore agna-
tionis;idem tenuerunt Bal.in l.pactum quod do-
tale nu.3.4. 9. C. de pact.vbi Paul. de Caſt. col.2.
in princ.nu.6.qui dicit,renunciationem , & iura-
mentum intelligi fieri,rebus ſic ſtantibus; idem
Bald.in l.ſi actionem num.1. C.de pact. qui dicit
ſi ſint duæ ſorores, & illa quæ nubit facit pactum
de non petendo hæreditatem paternam , non
ideo intelligitur renunciare , ſed accreſcit ſorori,
Dec.in l.pactum quod dotale C. de pact. num.5.
Alexa. in l.ſtipulatio hoc modo concepta ff. de
verbor.obligat.Aret.in l.qui Romæ §.duo fratres
verſ.fi. ff. de verb.oblig. vbi etiam Rip. num.89.
Guid. Pap. in conſ.158. in 2.dub. Corn.in conſil.
291.vol.4. Deci.in conſ.370. col.fi. verſ.vlterius,
qui dicit ſuccedere cum alijs ſororibus conferen-
do dotem, Bert. in conſ.60.vol.1.& in conſ.133
eodem volum. Ioa. de Imol. in l. qui ſuperſtitis
col.1.circa medium ff.de acquir. hæred. Philipp.
Franch.in c.quamuis de pact.in ſextò,col.4. lim.
6.vbi Gemin.col.fi.verſ.ſed pone, Aymo.latè in
conſ. 41. qui dicit ſuccedere cum alijs ſororibus,
quæ non renunciauerūt;imò vlterius addit,quod
nec renunciatio obeſt , ſi tempore renunciationis
non extat maſculus ; nam præſumitur facta con-
templatione maſculorum procreandorum , quia
iſtæ renunciationes ſunt odioſæ, & reſtringendæ,
Bal.in conſ.33.col.fi.nu.23.qui loquitur in filia
renunciāte in beneficium fratris infantis,Guliel.
Bened. in c. Rainutius in verb.duas habens filias
nu.297.extr. de teſtam.Neapo.in conſuet.ſi mo-
riatur in verſ.ipſi ſucceſſores nu.31.

Ex premiſſis igitur ſatis apparet, non eſſe in
conſideratione conſ.Alex.29.vol.3. quod allega-
tur pro parte contraria, cum ad ſufficiētiam talis
opinio ex præmiſſis rationibus cōfutetur ab Au-
thoribus , & quod fortius Alex. loquitur, quando
tempore renunciationis non extarēt maſculi, ſed
fœminæ tantum,dicit etiam non præſumi factam
renunciationem cōtemplatione maſculorum na-
ſciturorum,& nu.9.fatetur,ſi extarēt maſculi fra-
tres tempore quo ſoror renūciat, præſumitur fa-
cta contra dictos fratres maſculos extātes , ac illis
deficientibus deficiat renunciatio;& ſic caſus de
quo agitur , ex intentione Alex. ſit prorſus omni
dubitatione vacuus.

SVMMARIVM.

1 *Vbi timetur de ſcandalo,eſt locus diſpenſationi.*
2 *Diſpenſatur ratione temporis, vel perſonæ, pietatis,*
vel neceſſitatis,vtilitatis, vel euentus rei.
3 *In pœna ſtatutaria Iudex poteſt diſpenſare quando*
procedit ex officio.

Diſpenſatio,quibus in caſibus permittatur?

RESOLVTIO CLXIV.

1 GLoſ.celebris in l.quid ergo §.pęna grauior
ff.de his qui not.infam.enumerat varios ca
ſus,in quibus eſt licita diſpenſatio ; & inter
cętera diſpenſatio permittitur vbi extaret ſtrages
multorum,& de ſcādalo timeretur,vt in c. conſti-
2 tueretur 50. diſt. Item diſpēſatur ratione tpris,vel
pſonæ,pietatis,vel neceſſitatis,vtilitatis,vel euen-
tus rei,vt probatur in c.reqſitis §. niſi rigor 5.q.7.
& Specul.in tit.de diſpenſ.§.genera autem. Alios
quamplures caſus in quibus Iudex poteſt diſpen
ſare,& pęnā, & rigorem iuris mitigare,Panor. in
c.ſuper eo in glo.de off.Deleg.verſ.ratio minuen
di cū ſeq. vbi ſingulariter de iſta materia ; Vnum
tñ nota;licet ſit verū,pęnam ſtatutariam eſſe im-
ponendam,niſi mutetur,& Iudex diſpēſet;tamen
3 Iudex poteſt facere iſtam diſpenſationem, quan-
do procedit ex officio, ſecus ſi ad inſtantiam par-
tis,tenet Card.in clemen. 1.de teſtam. 3.col.q.12.
num. 9.

SVMMARIVM.

1 *Nulla eſt virtus referentis, ſi de relato nõ appareat.*
2 *Relatũ eſt in referente cũ omnib. ſuis qualitatibus.*
3 *Quando ſcriptura ſe remittit ad aliam, ſi non appa-
ret de ſcriptura relata, remanet ſine virtute ſcrip-
tura referens.*

Epiſcopus in viſitatione, quas probationes admittere debet ſuper verificatione celebrationis miſſarum?

RESOLVTIO CLXV.

OEconomus cuiuſdã Eccleſiæ, cui inter cæ-
tera pertinẽtia ad eius officium; peculia-
re munus erat, certũ Miſſarum numerũ
celebrandum curare, requiſitus ab Ordinario lo-
ci, vt de prędicto numero doceret: fuit dubitatum,
quas ꝓbationes debuiſſet admittere de iure, & ſi
probet teſtis deponẽs ſe curaſſe ad inſtantiã præ-
dicti Economi celebrari decem Miſſas quolibet
die feriali, & quindecim in feſtiuis in circa, ſe refe
rens libris in quibus adſcribuntur Sacerdotes, qui
1 non apparent. Videbatur dicendum ſupradictum
teſtẽ non probare ex quo nulla dicitur eſſe virtus
referentis, niſi de relato appareat, qualis, & quãta
ſit virtus, & potentia illius, Rolan. conſ. 8. nu. 20.
præſuppoſito lib. 3. Brun. conſ. 75. viro, num. 27.
nam virtus declaratiua referentis, à relato ſumi-
tur, vt tradit Aret. conſ. 76. diligenter nu. 6. Pariſ.
conſ. 72. videtur nu. 59. lib. 1. & relato non appa-
rente, referens nihil operatur, Pariſ. conſ. 33. exa-
rato, lib. 1. Bald. conſ. 99. vol. 1. de relato, ad refe-
2 rentem idem debet eſſe iudicium, cum dicat eſſe
in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, Bar.
in l. 1. ff. ſi famil. furt. feciſſ. dicatur, & in l. 1. ff. de
arbitris, & arguendo à teſtium depoſitione ad in-
ſtrumentum, ſeu ſcripturam; argumentum eſſe
validiſſimum in iure, teſtatur Euerard. in conſ. 18
vol. 1. & facit tex. in l. in exercendis C. de fid. inſtr.
vnde quoties inſtrumentum facit mentionem de
aliqua ſcriptura, tãquam de ſua cauſa, tunc vtrũq;
eſt neceſſe producere, alias dicetur magis enũcia-
tum, quam diſpoſitum, vt ſentit Alex. cõſ. 3. col. 1.
3 vol. 2. vbi dicit, quod ſi ſcriptura ſe remittit ad
aliã, ex natura relationis, ſi non apparet de ſcriptu
ra relata, ſcriptura referẽs, ſine virtute remanet,
ſequitur Deci. conſ. 103. volu. 3. poſt Bal. in l. in ci-
uile ff. de legib. & Spec. in tit. de confeſſis §. 3. verſ.
ſed numquid, Deci. conſ. 5. num. 5. & ſecundum
Anchar. in conſ. 59. num. 4. eluſoria dicitur om-
nis relatio, quoties euidenter non conſtat, quod
continetur in relato, vt quoq; voluit Magon. in
deciſ. Rot. Florent. 78. & ita etiam deciſum refert
Affl. in dec. 273. vbi refert inſtrumentum faciens
fidem de alio inſtrumento, non probare inſtru-
mentum enunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Mors, & renunciatio æquiparantur.*
2 *Quando ſtatuto exprimitur modus vacationis per
mortem, nõ eſt facienda extenſio ad renunciationẽ.*

Fructus beneficij reſignati, à quo tempore cedũt in commodum illius reſignatarij?

RESOLVTIO CLXVI.

FRanciſcus Merula renunciauit beneficium
per inſtrumentum publicum 4. die Ianuarij
1613. cuidam Duci patrono ipſiuſmet bene-
ficij, qui ad prædictũ beneficium præſentauit Fa-
britium Ricciũ, & confirmatus, ac inſtitutus fuit.
Oritur igitur lis inter Franciſcum, & Fabritium,
dicentem, fructus à tempore renunciationis eſſe
ſuos: propterea fuit dubitatũ quid iuris, & ſic di-
ſputabatur, cũ beneficium non poſſit renunciari,
niſi in manibus Superioris, & de eius licentia, ſe-
cundum Bar. in l. fi. C. de defenſ. ciui. gloſ. in c. 2.
de teſtit. in integr. c. quod in dubijs de renunc. nec
etiam dicta renunciatio fuerit authoritate Supe-
rioris confirmata, ſecũdum Rot. in tit. de renunc.
deciſ. 1. Ioan. Imol. in clem. 1. de renunc. col. vlt. &
cũ dictus Fabritius fuerit inſtitutus per Superiorẽ
poſt feſtum S. Ioannis, non fecit fructus ſuos, nec
antea dicitur beneficium vacare, cap. quod in du
bijs, c. admonet de renunc. c. ſi quis verò, & cap. ſi
quis presbyter 7. q. 1. vnde licet dictus Frãciſcus
renunciauerit, & Dux patronus acceptauerit an-
te feſtum S. Ioãnis, cum poſt feſtum fuerit dictus
Fabritius confirmatus per Superiorem ex tempo
re confirmationis facit fructus ſuos, quia Dux
non poteſt confirmare, ſed ſolum præſentare, &
principalis controuerſia huius dubij erat, quia
regimen dictæ militiæ ſtatuit, vt fructus morien-
tium ante diem feſtum Sancti Ioannis Baptiſtæ,
pertineant ad ſucceſſores eccleſiarum; ac idem
1 dicebatur fore in renunciatione, cum Mors, &
renunciatio æquiparentur ad effectum vacatio-
nis, gloſ. in cap. ſi propter tua debita de reſcript.
lib. 6. & tamen illud dicebatur eſſe intelligen-
dum, quia nullus exprimitur modus vacatio-
nis, vt notat Lap. alleg. 6. colum. 2. & Rot. in tit.
de reſcrip. deciſ. fi. Domi. poſt Ioa. Andr. in c. ſuſce
2 ptum de reſcript. lib. 6. ac in prædicto regimine
exprimitur modus vacationis per mortem, vnde
non erat extendendum ad renuntiationem, ma-
ximè in materia odioſa.

SVMMARIVM

1 *Clericus non tenetur ſoluere collectas de bonis patri-
monialibus.*
2 *Bona hæreditaria laicorum peruenta ad clericos,
non debent contineri in ſolutionibus, & pagamen-
tis Vniuerſitatum.*

Clericus, an tenetur de bonis patrimonialibus ſoluere collectas?

RESOLVTIO CLXVII.

1 CLericus non tenetur ſoluere collectas de
bonis patrimonialibus, ſecundum Cano-
niſtas in c. conuenior 33. q. vltima, & l. pla-
cet C. de ſacroſanct. eccleſ. vbi DD. & cap. quam

quam,& ibi glo.de cenſ.Thom.Feſtaſ.in tract.de collectis in 4. part. num. 2. cum alijs ſequentibus, vbi hoc amplificat vtiliter procedere in varijs alijs caſibus per eum relatis; Legiſtæ non diſſentiunt;quod verò receptum ſit in praxi prætermitto. Clericus igitur non tenetur ad ſoluendũ collectas pro vſufructu fundi ſibi pro ſubſtentatione vitæ legato,vt per Bart.& Bald.in d.l.placet C. de ſacroſanct. eccleſ. & Ioan. de Amicis conſ.46. & licet regulariter vſufructuarius fundi teneatur ad collectas,l.quęro ff.de vſufrue.legat, Paul.in l.Titia cum nuberet num.158.ff.de leg.2. Roma.ſing.157.tu ſcis, quod vſufructuarius; vbi hoc limitat locum non obtinere, vbicumque ſolutio collectarum æquiualeret fructuum perceptioni,& ita Romanus ipſe ibi meminit obtinuiſſe in Ciuitate Florentiæ in ardua quæſtione, prout diſcernitur in conſ.ſuo 230.præſupponitur:cui limitationi aſſentitur etiam Nicol. Pig. cum alijs allegatis per eum in addit.ad Roman.in mentionato ſingul.157.& Card. Alban. in lucubrationibus ad Bar.in rubr.ſub num.4.ff.de vſufruetu,vbi fatetur hoc non fore obliuioni tradendum,ex quo caſu dominus tenetur.

Hoc tñ declaratur procedere de plano in vſufructu ſeeulari relicto, non autem in vſufructu pro clerico ad eius ſubſtentationem legato, quia tũc non tenetur ad collectas,vt ſupra dictũ eſt.Et in Regno Neapolitano extat cap. Regni ſtatui-
2 mus; ex Bulla Papæ Honorij, quod clerici non cogantur contribuere cum alijs in collectis, nec pro bonis Eeelсſiæ, nec patrimonialibus de portionibus eorum legitimæ contingentibus.Item extat prouiſio Regiæ Cameræ Summariæ in anno 1571. *Alle perſone eccleſiaſtiche, ſe li oſſerui minutamente l'eſentione riſpetto alli beni di legitima ſucceſſione ad eſſi deuoluti, & delli beni eccleſiaſtici, ma non delli beni comprati, ò acquiſtati per donatione*. Item in anno 1614. *Li clerici promoſſi alli ordini ſacri,non ſi moleſtino per le robbe donate per tal cauſa, ne anco li loro padri.*

SVMMARIVM.

1 *Dignitas,officium,& perſonatus differunt.*
2 *Prior,& Abbas obtinent dignitatem, Canonicus itẽ in Eccleſia Cathedrali.*
3 *Plebanus Eccleſiæ Collegiatæ, Vicarius Epiſcopi, Archidiaconus,Archipresbyter,& Decanus,ſunt dignitates.*
4 *Dignitas maior poſt Pontificalem eſt illa quæ non habet aliam dignitatem ſuperiorem, excepta Ep̃ali.*

Quę dignitas dicatur maior poſt Pontificalem,in Eccleſia Cathedrali.

RESOLVTIO CLXVIII.

SÆpiſſimè dubitatur, quæ nam ſit maior dignitas poſt Pontificalem; propterea operepretium duxi hic aliqua de dignitate eccleſiaſtica enucleare:eſt ſciendum quod differunt di-
1 gnitas,offieium,& perſonatus,vt probat glo.in c. vnico,& ibi Archid.de conſuetud.Dignitas propriè dicitur, qñ concurrunt ſimul iuriſdictio, & adminiſtratio cũ ea,ſecundum Bart. quem communiter ſequuntur in l.1.C.de dignitatib.& propterea vult Ant.de Butr.in elem.j.de reſcript.Dignitatem non venire tantum ſub nomine adminiſtrationis, ſed etiam præſidentiæ, lieet ſub hoc nomine veniat quidquid conſuetudine reputatur dignitas,Rot.in dec.432. & ratio, quia tantum operatur conſuetudo,& reputatio eccleſiæ,quantum ius commune,quod poteſt dignitatem inducere, ead. Rot.in dec. 108. dignitatem autem dicuntur habere infraſcripti.

Primò,Prior, c.niſi,vbi glo.de præben. c. quã-
2 uis,& ibi latè Panorm.de verbo.ſignif.Nau.conſ. 3.de maior.& obed.& tune obtinet primum gradum dignitatis,quando fit per electionem, & nõ habet ſupra ſe Abbatem, vt notat Archid. in c.1. de conſuetud.in ſextò, licet prædicta ſint intelligenda in Prioratu Presbyterali, non Clauſtrali; illa verò non eſt dignitas,vt communiter notatur in clemen.& ſi principalis de reſcrip.& propterea infertur Priori clauſtrali, non poſſe committi ſi in euidentem, neque cauſa Apoſtolica delegari.

Secundò, Abbas,qui eomparatur dignitati Epiſcopali,quæ ſimpliciter non eſt dignitas, ſed culmen dignitatis,vt notat Archiad.in cap.licet de præben.

Tertiò,Canonieus in Eccleſia Cathedrali,Mohedan.in dec.1.de conſtitut.& Verall. in deciſ.90. par.1.quod etiam procedit ſub expectatione prębendæ, ex quo tali Canonico, ſieut cæteris poſitis in dignitate,committuntur cauſę à Sede Apoſtolica,Rom.in conſ.426.& ſecundum Butr. in c.cũ M.Ferrarien.de conſtit. procedit etiam in Canonico ſupernumerario, & ſecundum Rot. in deeiſ. 316.eſſe Canonicum,eſt honor.

3 Quartò, Plebanus, qui habet Eccleſiam collegiatam actu,ſecus ſi non habeat actu, Feder. de Sen.in conſ.80.Rot.quæ aliter dieit in dec.413.

Quintò, Vicarius Epiſcopi, vt notat gloſ. in clemen.Auditor de reſcrip.in e.fi.de off. Delegat. lib.6. gloſ.in eitata elemen. & ſi principalis verbo Delegat. de reſcript. & Rot. in deciſ.297. part.2. Diuerſ.

Sextò, Archidiaconatus, quamuis ratione conſuetudinis nullam exerceat iuriſdictionem, Abb,in c.1.de off.Archid.Viui.dec.290.

Septimò, Archipresbyter,Geminian. & Butr. in cap. de multa de præben. & dignitat. gloſ. in clement.ij,qui, in gloſ.magna de ætate, & qualitate, & facit text. in cap. olim de conſuetudine, & eapitulo fin. de inſtitut. Zabarell. in element.1. de præben.vbi.n.conſuetudo eſſet in contrarium, ratio verò conelusionis principalis colligitur ex quo Archipresbyter Ruralis habet iuriſdictionem ordinariam in cauſis minoribus, vt notant communiter DD.in cap.fin.de offic.Ord.& inſuper notanda in hae deciſ.Rot.224.& dec.129.quę vult, tunc Archipresbyteratum Ruralem eſſe dignitatem,quando actu habet Eeeleſiam.

4 Octauò, Decanus, quod intellige in Decano Rurali, Rota in dec.435. ſed vt ad rem redeam:

Digni-

Digitized by Google

Dignitas maior poſt Pontificalem in Eccleſia Cathedrali, eſt illa, quæ non habet aliam dignitatem ſuperiorem, excepta Epiſcopali, vt voluit Burſat. in conſ. 91. vol. 1. Artaman. conſ. 22. nu. 5. & ſequen. vnde Dignitas Archidiaconi cum de iure communi ſit maior poſt Epiſcopalem, propterea debet cenſeri prima poſt Pontificalem, Rot. in dec. 432. & vide Ioan. Andre. in cap. deliberatione de officio Delegat.

SVMMARIVM.

1 *Vicario amoto culpa ſua infra annum, non debetur ſalarium anni integri, ſecus ſi culpa Epiſcopi fuiſſet amotus.*
2 *Idem procedit in alijs Officialibus, & Doctoribus.*

An Vicario Epiſcopi ceſſanti ab officio, ob ſuam culpam infra annum, debetur integrum ſalarium?

RESOLVTIO CLXIX.

CAſus talis de facto mihi euenit: Epiſcopus enim habuit Vicariũ, qui ob multas culpas commiſſas in officio fuit ab eo dimiſſus infra annum, Vicarius tamen quærebat integrum ſalarium illius anni, fuit dubitatum, ſi de iure illi
1 debebatur, & reſpondi negatiuè per Doctores in l. venia in principio ff. de annuis legatis, Alex. in l. diem functo ff. de offic. aſſeſſor. Abbas, in c. cum ſit de Iudicijs, vbi etiam Archidi; & facit tex. in l. 2. ff. de itinere actuque priuato, & præcitati Doctores loquuntur, deberi pro ea parte tantum pro qua ſeruiuit, & non pro integro anno, nam cognito vno de contrarijs cognoſcitur, & reliquum, l. prima ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, Barto. in l. Neuia ff. de annuis legat. & in l. qui autem ff. de excuſ. tut. Nicolaus de Neapoli in l. ex his eodẽ tit. Paulus de Caſtro, & Alex. in l. diem functo ff. de officio Aſſeſſor. Secus ſi fuiſſet amotus culpa ipſius Epiſcopi, tunc enim dicto Vicario deberetur ſalarium integrum, nam pæna ſuos debet afficere auctores, vt fuit deciſum in Sacro Regio Conſ. Neapo. teſte Maſullo in addict. ad Capic, dec. 125. num. 2. in fine: Prout etiã
2 procedit quando Officialis, qui pro certo tempore non ſeruiuit impeditus ob tumultũ Ciuitatis, ſecundum Capicium citata dec. 125. vel moreretur ante finem officij, ſic etiam procedit in Doctore publicè legente, Iaſ. cita. l. diem functo nu. 38. vbi etiam Curtius Iunior n. 29. qui teſtatur de communi, Bart. in l. 1. in fine in verſ. ſed ego dico, quod in ſalario C. de ſuffrag. in l. ſi vno §. item cum quidam, in verſiculo, vt tamen appareat ff. locati, & plerique in l. 1. §. Diuus, il ſecondo, in fine verſ. quando aliquis eſt conductus ff. de var. & extraord. cognit. facit etiam pro Epiſcopo, quia quicquid facit, culpa Vicarij facit, ex quo ſe abſentauit, ergo non debet grauari ad dictum ſalarium, argumento l. 2. §. merito ff. ne quid in loco publico; & ſicut Vicarius liberatur ab onere, ſic etiam, & à lucro; nam debet ſentire incommodum, qui ſentit, & commodum l. ſecundum naturam ff. de regu. iuris l. is, qui in poteſtate §. finali ff. de legatis præſtandis, & facit tex. in §. illud inſtitut. pro ſocio.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur pænæ contra committentes duellum.*
2 *Prædictæ pænæ habent locum in duellis illicitis.*
3 *Ad incurrendũ pænam contra duellentes, requiritur propoſitum, & non ſufficit ſi ex iracundia, vel rixa fiat inuitatio ad pugnam.*

Pænæ contra Duellantes.

RESOLVTIO CLXX.

COncilium Tridentinum nonnullas pœnas ſtatuit contra Duellantes, ſeſſ. 25. cap. 9. &
1 Primo, omnes perſonæ prædictæ ſunt excommunicatæ ipſo facto: Secundo Domini concedentes in terris ſuis facultatem ad Duellum, priuantur illarum iuriſdictione, in quibus permittitur Duellum, ſi habuerint eas ab Eccleſia ſed ſi ſint in feudum, priuantur eo, & ſtatim efficiuntur directi Domini: Tertio Pugnantes, & eorum Patrini notantur infamia: Quarto, incurrunt priuationem omnium bonorum, & pænam homicidij, ideſt ſic debent puniri, ac ſi eſſent homicidæ, licet non ſit ſequuta mors: Quinto, morientes in Duello priuantur Eccleſiaſtica ſepultura. Hæc omnia ex Concilio, loco ſupra citato.
2 Notandum eſt ẽt, in prædictis pænis incurri excõmunicationem ipſo facto, & prædictæ pænæ habent locum in ijs caſibus, in quibus Duellum eſt illicitum; nota etiam in prædictas pænas incurrere Dominos.

Præterea eſt aduertendũ quod Gregorius XIII. edidit conſtitutionẽ, qua prohibuit Duellũ ex cõdicto; condictũ autẽ eſt, vtriuſq; dimicantis placitum, Comitolus lib. 6. de cenſuris q. 14. num. 6. Tandem Clemens VIII. in ſua conſtitutione prohibuiſſe videtur Duella, etiam ſi non ſint ex condicto ſub pœna excommunicationis vt ſi prouocatus ſit aliquis ad Duellum, & vi ad ipſum deſcendit, vt declarat idem Comitolus, vnde infer-
3 tur, quod qui calore iracundiæ inuitat ad Duellum, & in continenti accedit ad locum non eſt excommunicatus, etiam ſi adfuerit vſus rationis, dummodo paſſione fuerit impeditus; nam Bulla dicti Clementis dicit, ex propoſito; quare non ſufficit inuitatio ad pugnam ex rixa, ſed requiritur præmeditatio, Ioſeph Ludouicus dec. 11. Rotæ Lucen. Graſſ. cõſ. 4. 5. 6. & 7. de homicidio, Sanchez in ſumma lib. 2. cap. 39. num. 28.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo in multis caſibus excuſat.*
2 *Conſuetudo contra ius diuinum, vel naturale non excuſat à peccato.*

Conſue-

Conſuetudo, an excuſet à peccato, & quomodo?

RESOLVTIO CLXXI.

Videbatur teneñda pars affirmatiua ex Alex. conſ. 131. vol. 1. dum diſtinguit, an cõſuetudo excuſet à peccato in ſoro conſciẽtiæ: dicit enim quod dum conſuetudo ſit in fieri, tunc cõtrauenientes peccant, non data rationabili cauſa, Abba. in cap. 1. de tregua, & pace: Additur etiam, quod conſuetudo, bonam fidem inducit, 1 Dominus Ioannes Zenobius inter cõſ. Bald. 370. verba reſcripti, lib. 3. quod valde ſingulariter dixit Cotta in memorabilibus in verbo conſuetudo, col. 3. circa medium; & qui eſt in bona fide, non eſt in peccato, Paul. de Citadin. de iure Patronat. part. 3. cauſ. 5. num. 18. ſol. 556. pariter conſuetudo excuſat in ludendo, etiam in ſoro conſcientiæ, cum ludus non ſit in ſe, nec iure Diuino, vel naturali prohibitus, Barbat. conſ. 66. num. 7. lib. 3. Iul. Clar. §. Ludus verſ. item vincens, Couarru. in regula peccatum par. 2. §. 3. Menoch. de Arbitr. Iudic. caſu 299. num. 8. Aſcan. Clement. de Patria poteſtate effectu 2. num. 26. Viuius opinione 468. num. 12. & 13. in Sylua; quod intelligo de ludo honeſto, & ob animi recreationem, vide gloſ. in Canone commeſſationes, in verbo cum multitudine diſt. 44. vbi ratione multitudinis derogatur ſeueritati, & licet pæna non tollatur in totum, tamen diminuitur, Crauetta conſ. 137. nu. 10. Item conſuetudo excuſat à peccato in his, quæ ſunt dubij iuris, Abb. in cap. cum venerabilis de conſuet. in cap. at ſi clerici, col. 10. verſ. ad vnum tamen de Iudic. Item cõſuetudo excuſat à peccato præſumpto, Roch. de Curte, ad cap. fina. ſuper primo notabili limit. 4. de conſuetud.

Sed contrarium eſt dicendum, videlicet non excuſare in ſoro conſcientiæ, gloſ. reputata ſingularis in Canone denique in verbo conſuetudine diſt. 4. quam ſingularem dicit Roman. ſingu. 19. & conſ. 466. num. 2. dicens, eam omnes ſequi, Iaſ. in l. de quibus, col. 2. nu. 49. verſ. intellige tamen ff. de legibus, qui ait eam gloſ. eſſe valde notabilem in l. ſingularia ſub. num. 49. verſ. intellige tamen ff. ſi certum petatur, in l. 1. §. fina. num. 26. ff. ſi quis ius non obtempera. Calcan. ait eam gloſam eſſe ſingularem conſ. 28. nu. 15. Felyn. in cap. non ſatis de Symonia, Caſſane. in conſuetud. Burgundiæ, ſol. 177. col. 2. Roch. in c. fina. de conſuetud. col. 17. in 2. limit. Grat. conſ. 3. num. 11. vol. 2. Gabriel. tit. de Malefic. concluſ. 8. num. 26. Menoch. de Arbitrar. Iudic. caſu 400. num. 11. Plotus l. ſi quando §. 6. num. 54. & §. 2. nu. 17. C. vnde vi, Ioan. Lupus de Vſur. cap. quamquam §. 4. ſub. num. 65. Vulpell. reſponſ. 70. num. 8. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 106. licet ſuboſcurè, Bald. conſ. 75. num. 47. vol. 1. Gramat. dec. 50. Fuſc. in ſingu. littera C. num. 9. ſed ratione dubitandi (ſaluo ſemper meliori iudicio) cui me in omnibus remitto, hæc prima concluſio videtur habere aliquam difficultatem, nam Ioan. Andreas in dicto Cano. Denique, allegat primo loco tex. in can. ſchiſma in verſ. non enim 24. q. prima, vbi loquitur reſpectu perſonæ, quæ diu fuerat oſtinata in perſeuerando in illo facto, non autem loquitur in obſeruantia, vel conſuetudine populari, vel loci, prout nos loquimur, allegat ſecundo loco tex. in Cano. Flagitia 32. quæſt. 7. vbi non eſt bona excuſatio ſecundum gloſam ibi, quia ſumus in peccato Diuinæ legi principaliter repugnanti, & eodem modo videtur reſponderi poſſe ad capitulum non ſatis de Symonia; Nam Symonia eſt prohibita de iure Diuino, ex his colligitur quod non obſtante prohibitione iuris poſitiui, ſi adſit contraria conſuetudo, vtentes dicta conſuetudine maxime ad bonum finem excuſantur à peccato, Innocen. in c. 1. de tregua, & pace, videtur ſentire, non peccare Prælatos, non obſeruantes illud capitulum, exiſtente conſuetudine in contrarium: Sic non ſoluens Decimas, quarum ſolutio, eſt de iure Diuino, ob conſuetudinem excuſatur, & ſic non peccat, Archid. poſt Diuum Thomam ab eo allegatum in Canone quocumque, il primo, 16. q. 7. de Decimis clarius hoc explicat, Balbus de Præſcriptionibus part. 5. quæſt. 7. col. 4. in fine vbi hos non ſoluentes Decimas excuſat à peccato, quod intelligo, quoad quotam, idem tenet Summa Angelica in verbo, Decima ſub num. 2. per illum diſcurſum, Sot. in aliquibus mordendo Canoniſtas, de iuſtitia, & iure, lib. 6. q. 4. art. 1. col. 8. verſ. poſtremo vero, Nauar. in manu. cap. 21. num. 20. Roch. in cap. finali de conſuet. in 1. notabili, col. 10. in paruis ſolio mihi, 12. verſa pagina 4. & in hoc facit, quod ſentit Albericus ad l. Barbarius, num. 10. in fine ff. de officio Prætor. vbi ſi frater primogenitus ſuccedit in totum ratione conſuetudinis, excluſo penitus alio fratre, eſt tutus in conſcientia, ſtante tali conſuetudine; quod intelligo dummodo alter habeat ſaltem alimenta; & ex his quæ notat Ioan. Andre. in cap. finali ſuper gloſ. contrahitur de cognatio. ſpiritua. lib. 6. vbi, licet vnus ſolus poſſit, & debeat leuare de ſonte Baptiſmatis, iuxta, cap. ſi plures diſt. 4. tamen ſi ſunt plures non peccant, ſi ita in loco illo ſit conſuetudo, vt ibi per eum, quem ſequitur Ancha. ſuper gloſ. accedat, quod notat Abbas in cap. cum venerabilis, num. 5. de conſuetu. vbi declarando dictam gloſam, in can. denique 2 reſtringit, ſi committatur contra ius naturale, prout in Canone flagitia, ſuperius allegato, & ſimilibus, nam tunc eſt peccatum, ſecus in alijs, quæ non ſunt contra ius naturale, vel Diuinum, & eſſet dubium, an conſuetudo valeret, vel non, quia tunc excuſat à peccato, idem Abb. in cap. 1. num. 4. de tregua, & pace, ait ibi colligi vnum, perpetuo notandum, quod lex præceptum non inducit ad peccatum, ſi non fuit vſu recepta, vel fuerit contrarium de conſuetudine ſeruatum, & ibi Abb. ſubdit inferius, ſi ſucceſſores viderent in obſeruantiam ſuorum, & anteceſſorum; non obſeruando, non peccant, quia poſſent ſe tueri, non obſeruaſſe ex aliqua rationabili cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Clericus coniugatus gaudet priuilegio, fori ſi deferat tonſuram & veſtes clericales.*

2 *Cleri-*

2 *Clericus incedens in habitu laicali, & enormibus ſe immiſcens, non gaudet priuilegio clericali, neque in hoc requiritur monitio.*

3 *Enormia delicta, ſunt per quæ quis incurrit infamiam.*

Clericus coniugatus, quo caſu amittat priuilegium fori?

RESOLVTIO CLXXII.

1 OPere pretium duxi, pro huius articuli dilucidatione, concluſiones infraſcriptas conſiderandas: Prima concluſio, clericos coniugatos, priuilegio fori gaudere, ſi deferant tonſuram, & veſtes clericales, iuxta conſtitutionem Bonifacij, & Regiam Pragmaticam, primam in ordine, ſub tit. de clericis coniugatis, ac deciſum fuit per Sacrum Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 6. ſecus tamen, ſi nec tonſuram, neque veſtes clericales deferant, Aufrerius de Poteſt. ſeculari in Eccleſiaſticas perſonas in prima regu. tit. 1. limit. 7. nec alia requiruntur, ex communi Doctorum ſententia, de qua teſtatur Farinac. qui innumeros profert Doctores in tit. de inquiſitione q. 8. num. 60. & eo ipſo, quod clericus cõiugatus, tonſuram, atque habitum dimittit, cenſetur exutus omni priuilegio clericali, vt eo nullatenus gaudeat, notant Doctores in cleme. 1. de vita, & honeſt. cleric. Archidiacon. Ioan. Andre. & Dominicus de Sãcto Geminiano in cap. vnico de cler. coniug. in 6. Natta, conſ. 356. num. 6. lib. 2. Carol. de Graſſis in tract. de effect. cleric. in primo effectu nu. 892. Hinc nota, tam clericos coniugatos, quam non amittere tale priuilegium, ex notatis per Ioan. Monach. in citata conſtitutione Bonifacij de clericis coniugatis in 6.

Secunda concluſio; clericalis habitus, non eſt vnquam dimittendus; nam Conc. Tridentinum decreuit, clericos fori priuilegio non gaudere, habitum, & tonſuram non deferentes: Nec ſufficit ſemel, aut bis deferre (debet enim eſſe actus ſucceſſiuus, & frequentatiuus) vt optimè fundat Menoch. lib. 6. præſumptionum, præſumptio, 78. nu. 38. verſ. requiri plura copulatiuè Conciliũ, Carolus de Graſſis de effectibus cleric. effect. 1. q. 2. nu. 183. verſ. ſic pariter eſt dicendum, & eſt expreſſè prouiſum per plures conſtitutiones ſummorum Pontificum Pauli III. & Clemen. VII. in quibus cauetur, niſi incedant in habitu, & tonſura clerici in minoribus conſtituti, & non beneficiati, priuilegium ipſum amittant; de quibus teſtatur Vrſillus ad dec. Afflict. 24. num. 7. verſ. ſecus hodie per prouiſiones, & Menoch. loco citat. vnde ſi clericus in minoribus conſtitutus, dimiſſo habitu, & tonſura, delinquit, ſi per annum perſiſterit abſque habitu, & tonſura prædicta, fori priuilegio, nequaquam gaudet, ex dictis per Decianum in tract. crim. lib. 4. cap. 9. num. 52. quem refert, & ſequitur Carol. de Tappia in conſtitut. Regni ſtatuimus in 5. limitatione, ſi verò rariſſime deferat habitum, & aſſidue deferat habitum laicalem, ita vt communiter ab omnibus exiſtimetur Laicus, non gaudet priuilegio fori per ea, quæ conſuluit Caſtell. in conſ. 5. num. 9. quem refert, & ſequitur Farinac. in dicta quæſt. 8. num. 68.

2 Tertia concluſio, clericum (& ſi non coniugatum) in habitu laicali incedentem, & enormibus ſe immiſcentem, abſque vlla alia monitione non gaudere priuilegio clericali, probat tex. in cap. ex parte de priuilegijs, & gloſ. in cap. perpendimus de ſente. excommunicat. Anchar. Mill. Auſr. Caſſan. Archid. Butr. Ioan. Andr. Geminian. Burſat. & Clarus, relati per Farinac. in dicta q. n. 54. verſ. contrarium, quod immo nulla prorſus requiratur monitio, vbi hanc opinionẽ magis cõmunem, & cõſuetudine approbatam, & in iudicando eſſe ſequendam aſſeuerat, ac innumeros alios affert pro hac opinione, Carolus de Graſſis vbi ſupra num. 889. pro qua opinione affertur Bulla Leonis X. quæ ſtatuit, clericos, qui habitum, & tonſuram dimiſerint, & in Apoſtaſiæ labem inciderint, ambulantes tamquã laicos, in crimine aliquo deprehenſos, per Iudices Laicos capi, & inquiri; ac pariter prohibet omnibus Ordinarijs Iudicibus, ne quouiſmodo directè, vel indirectè Iudices ſeculares in eo impediant, ſub pæna ſuſpenſionis à diuinis, quæ fuit promulgata in anno 1506. quam ad verbum ponit Caſſan. in conſuetud. Burgund. tit. de iuſtitia §. 5. num. 51. de ea quoque meminit Boſſius addens ad Auphrer. in regu. 1. tit. 1. de poteſt. ſecular. fol. 20. Nec de monitione memoriam facit, & in clericis in minoribus conſtitutis, dubium non erit monitionem nullam neceſſariam, & non poſſe declinare forum, quia hodie eſt expeditum per Sacr. Conc. Trident. dicto cap. 6. quod ponderauit dictus Carolus de Graſſis in dicto effectu 1. num. 891. in fine, & Doctor Marta in tractatu de iuriſdictione parte 4. centu. 2. caſ. 135. in fine, & eo magis in Regno vtriuſque Siciliæ, in quo ad inſtantiam Imperatoris Caroli V. Summus Pontifex pro bono regimine conceſſit, vt abſque trina monitione (de qua in dictis Canonicis ſanctionibus) procedi poſſit contra clericos incedentes ſine habitu, & tonſura, ac ſe immiſcentes ſeuis, & enormibus, quæ conſtitutio fuit emanata per Clementem Papam VII. quam interpetratus eſt Ioann. Anton. de Nigris Campanus, quæ eſt ſub tit. de vita, & honeſt. cleric. in 6. & idem in eadem reperit. in verbo monitione, num. 458. verſ. ſecus: Secundum iſtam extrauagantem dicit non eſſe neceſſariam in iſtis Regnis, virtute iſtius conſtitutionis monitionem aliquam, quod refert Marta in dicto caſu 135. num. 9. & ſic ex prædictis in Regno præcipuè nulla requiritur monitio, quę tamen conſtitutio neſcio an ſit in vſu, ſed dato, & non cõceſſo, quod requiratur monitio, nõ procedit in eo, qui dimiſſo habitu, eſt inueteratus in habitu laicali, quia in iſtis minus ſperatur, ob tẽporis diuturnitatem, quam ob trinam monitionem, ita tenuerunt Ancharan. Abbas, & Hoſtienſ. relati per Vincentium de Franchis in dec. 463. nu. 7. Caball. caſu 60. num. 9. referens eſſe communem opinionẽ ex authoritate Boſſij, & Pet. Ficard. teſtatur etiam de communi in recollectione communium opin. loc. 1. tit. 13. cap. 13. verſ. clericus non coniugatus, il ſecondo, & abſque degrada-

tione

tione ſunt puniendi per Iudicem laicum ſecundum opinionem communem, de qua per Couar. in cap. 33. practica. quæſt. refert Farinac. in dicta quæſt. 8. num. 57.

3 Quarta, & poſtrema concluſio, poſſunt enormia delicta in hac materia dici, per quæ delinquens incurrit infamiam, cap. infames, 3. quæſt. 7. Item furtum ſecundū Io. Andr. in regula ea quæ 3. quæſt. de Reg. iur. in 6. & inter enormia connumerat Farinac. in dicta q. 8. num. 69.

SVMMARIVM.

1 *Si is cui obijcitur ſeruitus, excipiat ſe manumiſſum, non ob id fatetur ſeruitutem, item de eo cui opponitur excommunicatio, & excipit ſe fuiſſe abſolutum.*

2 *Excipiens non fatetur, quando conditionaliter excipitur.*

Obijciens exceptionem, an videatur confiteri de intentione aduerſarij?

RESOLVTIO CLXXIII.

Exceptionem obijciens non videtur de intentione aduerſarij aliquid confiteri, vt in regula exceptionem, ſecus ſi illam confiteatur, vt notat Bart. in l. ſi vtique ff. de exceptionibus; ſed alibi dicit, quod in ijs, in quibus, pars ſibi præiudicare non poteſt, excipiens, non cenſetur confiteri; vnde ſi qui dicitur ſeruus excipiat,
1 dicens ſe manumiſſum, ideo non cōfitetur, quod non fuerit ſeruus: Item ſi excommunicatus, & excipitur de abſolutione; & ratio eſt, quia per cōfeſſionem non poteſt ſibi quis præiudicare, ſi ambæ partes fatentur exceptionem, tunc verò excipiēs fatetur, ſi vna pars negat alia fatetur, quo caſu, ſi exceptio non probatur, excipiens non cenſetur fateri ad comodum ſuum, ſed fallit in Authe. ſi dicat C. de teſtibus; & quod dictum eſt de negante, procedit ſi fiat ſine ſolemnitate in facto; & prædicta procedunt, quando exceptio ſit de eo, quod non dependet à mera voluntate, prout dicitur in vltimis voluntatibus, ita notat Bart. in l. decem ff. de verbor. obligat. & Regulā eſſe, quod excipiens non fatetur, quæ regula procedit etiam, quando prius negatur intentio, vel quando excipiens dicit ſe non confiteri, vel quando ponit illam conditionaliter, quod facere cen-
2 ſetur, licet verba, intelligi poſſent aduerſatiuè. Procedit etiam, quando Actor negat exceptionē quoad ius, & factum, quia non poſſet ſe in negato fundare, Fallit primo hæc regula quando intentio ponitur ſeparatim ab exceptione, vt ſi dico, credn, per quod datur intellectus regulæ, & illa procedit, quando Actor ex verbis exceptionis conſequutiuè, & incluſiuè præſupponeret intentionem, vel fundaret intentionem, ſecus ſi ex alio ſeparato, quia ex alio fundat, licet non ex exceptione: Fallit ſecundo, quando intentio trahitur ex verbis exceptionis, non incluſiuè, vel tacitè, nam non licet fateri intentum incluſum in exceptione, fateor tamen ipſam exceptionem; Fallit tertio, quando factum eſt incluſum in exceptione, & actu fundat ſe in facto, prout eſt in facto, non prout eſt in iuris effectu, & tunc excipiens videtur fateri factum, ex quo infamatur; & ſic habetur ratio, quare excipiens non fatetur, quia intentionem incluſam poteſt dupliciter ponere: Primo, vt in facto; Secundo, vt in iure: In dubio autem videtur fateri, vt in facto, non vt in iure, & verba pro eo interpetrantur, ideo ſi ſuper facto fundat ſe Actor, fatetur ſe eſſe reum, ſi ſuper iure, non eſt confiteri Actoris intentionem, ita notat Dom. Anto. in cap. venerabilis de except. verſ. quod excipiens.

SVMMARIVM.

1 *Ponderatur textus in Clementina cauſam de electio.*

2 *Non tenetur citans dare copiam citationis reo, niſi petat.*

3 *Copia citationis affixa ad valuas, debet dari, ſed ſumptibus petentis.*

4 *Citatio eſt nulla quando poſt affixionem non fuit relicta copia citationis.*

Praxis citationum ab Vrbe venientium.

RESOLVTIO CLXXIV.

1 Praxis Epiſcopalis verbo citatio conſiderat infraſcripta circa ſtilum citationum venientium ab Vrbe, ad ornatum, & intellectum tex. in Clem. cauſam de elect. Primum non ſufficere in cauſa abſentiæ rei citandi id, quod dicitur in dicta Clem. Sed primum debet ſeruari in profanis deciſ. Rot. 26. de appella. in nouis, & dec. 22. de defert. in nouis, & ibi addit. num. 5. ſecun-
2 do non tenetur citans dare copiam citationis citato, niſi petat, modo ei ſit denegata citatio, addit. ad dec. 5. Rot. de reſcriptis in nouis num. 15. Tertio, tutius eſt relinquere copiam citationis ipſi citato pro maiori contumacia, addit. ibidem num. 6. & ſic vidi multoties practicari ſemper:
3 Quarto, quando citatio fit ad valuas Eccleſiæ, & Reus, vel alter pro eo petit copiam citationis, vltra relictam ad dictas valuas Eccleſiæ, danda eſt ei, ſed ſumptibus petentis, addit. ad dec. 22. de Reſcript. in nouis num. 15. Quinto, Praxis eſt, vt fiat copia authentica per Notarium publicum, & affigatur ad valuas, vel relinquatur ipſi citato ſi poſſit haberi perſonaliter, & poſtea fiat inſtrumentum cum citatione, & relatione inſerta; & remittatur ad Vrbem, & ita vidi ſeruari, alias ibi non faceret fidem, vide Tiraq. de vtroq. retract.
4 §. 6. & gloſ. ibi, & 2. num. 6. & 4. imo citatio nulliter exequuta dicitur, quando non fuit relicta copia citationis poſt affixionem, Caputaq. dec. 109. part. 1.

SVMMARIVM

1 *Seruanda eſt conſuetudo, quod Capitulum det ſtipendium Theologo.*

2 *Vbi exigui ſunt reditus, ſaltem habeatur magiſter eligendus ab Epiſcopo cum conſenſu Capituli.*

3 Ad

3 *Ad munus Theologi aſſumi poteſt Regularis, donec de ſeculari prouideatur.*

Epiſcopus, quando tenetur conſtituere prębendam Theologalem?

RESOLVTIO CLXXV.

CONcilium Trident. ſeſſ. 5. cap. 1. de reformatione decreuit; Quod vbi in Eccleſijs Cathedralibus reperiuntur Præbendæ, ſiue aliquid huiuſmodi pro lectoribus Sacræ Theologiæ poſſidentibus eas imponatur onus, vt ſatisfaciat muneri ſuo, &c. Secundum, de cætero has præbendas non eſſe conferendas, niſi ijs, qui per ſe ipſos id minus explicare poſſint: Tertium, vbi non adeſt præbenda, primo vacatura ad eum vſum ipſo facto perpetuo conſtituta, & deputata intelligatur, modo non habeat onus iniunctum incompatibile: Quartum, quod ſi non adeſt præbenda, per aſſignationem alicuius beneficij ſimplicis eiuſdem, ſupportatis tamen debitis oneribus, vel per contributionem beneficiatorũ Ciuitatis, vel Diæceſis, vel vt commodius fieri poſſit per Ordinarium de conſenſu Capituli prouideatur, & ſic fertur ſuiſſe deciſum Romæ, quod vbi viget conſuetudo, detur ſtipendium à Capitulo proprio Theologo, quare onus huiuſmo-
1 di iminet Capitulo, & non Epiſcopo, licet ab ipſo debeat eligi, & confirmari: verum Sacra Congregatio prouidit, vbi adeo exigui ſunt, & tenues prouentus, ſaltem habeatur magiſter eligendus
2 ab Epiſcopo, cũ conſenſu Capituli, qui ſcholares pauperes gratis doceat, cui ex fructibus alicuius beneficij ſimplicis, vel ex menſa Capitulari, & Epiſcopali, vel meliori modo, quo fieri poterit
3 prouideatur, tamen Regularis ad hoc munus debet aſſumi, donec de ſeculari poterit prouideri, Hoſtien. in ſumma tit. de offic. ordinar. §. ſunt autem quędam in vltimo; vbi dicit quod melius, & honeſtius eſt, vt Epiſcopi habeant conſilium ſuorum, quam externorum, niſi vbi ſui ſe indignos reddunt, quo caſu Religioſi ſuccedunt, & allegat multa practicabilia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam circa viſitationem Eccleſiarum & locorum piorum ſuæ Diæceſis.*
2 *Epiſcopus poteſt viſitare omnes Eccleſias exemptas, curatas, & præſertim Hieroſolymitanorum quoad curam, & Sacramentorum adminiſtrationem.*

Epiſcopus, an poſſit viſitare Eccleſias Equitum Hieroſolymitanorum?

RESOLVTIO CLXXVI.

IN quadam Dięceſi huius Regni extat Caſtrũ ſub dominio, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus Diui Ioan. Hieroſolymit. in quo Caſtro exercetur cura per fratrem Capellanum eiuſdem Religionis: Cumque Epiſcopus vellet dictam parochiam viſitare, & eques Prior illius loci contradiceret, ſui interrogatus quid
1 ſentirem de iure: Ad quod reſpondi, Epiſcopum habere fundatam intentionem viſitandi omnia loca Eccleſiaſtica, & pia ſuæ Diæceſis, c. perpetuo, & c. Romana de cenſibus lib. 6. cap. ad hęc, & c. de Xenodochis de Relig. Domibus, & tex. in cap. conſtitutus, cap. cum venerabilis, & cap. cum dilectus eodem tit. Hinc eſt quod Epiſcopus infraſcripta viſitare debet: Primo, ſingulis annis beneficia curata, etiam ſi ſint perpetuo vnita, & annexa Cathedralibus Collegiatis, ſeu alijs Eccleſijs, vel Monaſterijs, ſeu Collegijs, aut pijs locis quibuſcumque, Conc. Trid. ſeſſ. 7. & can. 7. de reforma. Secundo, Eccleſias quaſcumque, & quomodolibet exemptas auctoritate Apoſtolica, etiam ſi ſint ſine cura animarum, quia Conc. dicit, & cura animarum ſi quæ illis immineat, eadem ſeſſ. can. 8. Tertio, omnes Eccleſias ſeculares, quę nullius Diæceſis eſſe dicũtur, & hoc ab Epiſcopo cuius Cathedralis Eccleſia eſt proximior, ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio Prouinciali à Prælato illius loci electus fuerit, tãquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, non obſtantibus, & cætera ſeſſ. 24. c. 9. de reforma. & iſta electio ſemel facta à Prælato loci nullius Dieceſis pro viſitationibus, ligat etiam ſucceſſores, ita cenſuit Sacra Congregat. declaratione 7. Quarto Monaſteria cõmendata, & Abbatias, Prioratus, Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus non viget regularis obſeruantia: Quinto, beneficia tam curata, quam non curata, Secularia, & Regularia, qualitercumque commendata, & exempta, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, ſeſſ. 21. can. 8. de Refor. Sexto, Hoſpitalia, Confraternitates, eleemoſinas montis Pietatis, & Pia loca omnia, ſeſſ. 22. can. 8. de Reformat. Septimo, Oratoria, in quibus celebratur de licentia Epiſcopi: Octauo Archipræsbyteratus, qui eſt nullius Diæceſis debet viſitari à viciniori Epiſcopo; hoc elicitur à Conc. Trid. ſeſſ. 24. can. 9. & ſic, vt redeam ad
2 petita dico, ex ſupradictis, Epiſcopos poſſe viſitare omnes Eccleſias exemptas curatas, & non curatas, & hoc extendi etiam ad Eccleſias Hieroſolymitanorum, ſecundum Bullam Pij V. quæ incipit; Expoſcit, vbi in his, quæ concernunt curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, ſubijciuntur prædictæ Eccleſiæ iuriſdictioni Epiſcoporum.

SVMMARIVM.

1 *Delinquens in loco exempto, non incurrit excommunicationem Epiſcopalem.*
2 *Prælati Regulares habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuis Monaſterijs.*

Subditus Epiſcopi delinquens in loco exempto, an incurrat excommunicationem latam ab Epiſcopo?

RESO-

RESOLVTIO CLXXVII.

FVit dubitatum an ſubditus Epiſcopi, delin-
quens in loco exempto incurrat excommu-
nicationẽ à dicto Epiſcopo latã, & prohibẽ-
tem aliquid, in quo ille delinquit, vide Sylueſtrũ
1 in verbo excommunicatio 2. num. 12. vbi conclu-
dit negatiuè, gloſa in dicto cap. vt animarum in
verſ. Diæceſim, ſed aliqui intelligunt in loco ex-
empto, vbi Prælatus habet iuriſdictionem Epiſ-
copalem, ſecus verò accideret, ſi quis Epiſcopus
exẽpli cauſa præcipiat ſub pæna excõmunicatio-
nis latæ ſentẽtię, ne quis luderet aleis in ſua Diœ-
ceſi, & quis luderet in Monaſterijs Regulariũ, vi-
detur enim dicendũ nõ incidere, quia Prælatus il-
lius loci, ſeu Monaſterij, non habet iuriſdictionẽ
Epiſcopalẽ, quę requirit territoriũ, Diuus Anton.
3. p. tit. 24. c. 25. §. 1. Anchara, in c. 2. n. 12. de cõſtit.
lib. 6. ſi tamen Monaſterium eſſet territoriũ Ab-
batis, delinquens in eo non incideret, maximè
vbi ſunt Abbates, Cardinalis in clem. 1. num. 1.
de ſtat. Monacho. Caputaquen. dec. 225. part. 2.
ſecus verò in alijs Conuentibus, quia appellatio-
ne Monaſterij, non venit Prioratus, nec Guar-
dianiæ, vel Vicariæ, Federic. de Senis, conſ. 145.
2 Sed Naua. tenet Prælatos Regularium habere iu-
riſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuis Monaſte-
rijs, cap. non dicatis, num. 63. per clem. 1. & ibi
gloſ. in verſ. Monaſteriorum de rebus Eccleſiæ,
non alienan. & probatur ratione; nã ipſi excõmu-
nicant, caſtigant, viſitant, ergo iſta loca ſunt ex-
empta, & ſic delinquentes in eis non incidunt in
pænas Ordinariorum, facit quod notat Afflict. in
q. 6. prælud. Conſtitut. Regni, num. 4. quod va-
let conſequentia; habet Baro territorium, ergo, &
iuriſdictionem.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur caſus in quibus committitur peccatum ſuperſtitionis.*
2 *Maleficium non poteſt deſtrui alio maleficio.*

Quæ ſunt, quæ ſuperſtitioſè fiunt?

RESOLVTIO CLXXVIII.

MVlta ſunt quæ exercentur ſuperſtitioſè,
& conſequenter illicitè, & Primo, Por-
tantes breuia cum alijs Characteribus
præter ſignum Crucis, Syluester ver. ſuperſti-
tio §. 10. verſic. quartum. Secundo, portantes
1 anulos in quibus ſunt litteræ, quæ non cognoſcũ-
tur, vel non intelliguntur, Armilla in verſ. Sor-
tilegium num. 3. Tertio, portantes nomina inuſi-
tata, quaſi Dei nomina ineffabilia, Tab. in verſ.
Sors §. 8. Caiet. in Summa in verſ. Superſtitio ſe-
cundum Aſtenſ. lib. 1. tit. 15. q. 2. Malle. maleſ.
part. 2. q. 1. cap. 16. fol. 279. Quarto, vtentes her-
bis, lapidibus, imaginibus, carminibus, & alijs hu-
iuſmodi, cum obſeruatione, Caiet. loco cit. nec
pro dolore ſanando, poſſunt dici ad aures equi,
aut muli, Pater noſter, ſeu Aue Maria: Quinto,
vtentes verbis Sacris ſcriptis in pelle, vel tali ho-
ra, Caiet. in verſ. incantatio, Angelica in verbo
ſuperſtitio, num. 7. Grilla. lib. 2. cap. 1. & cap. 6.
num. 18. de ſortilegijs, Diuus Thomas 2. 2. q. 96.
art. 2. in corpore, & in primo argumento, Sylue.
de ſtrig. lib. 2. cap. 2. punt. 9. fol. 205. cap. non ob-
ſeruetis, 26. q. 7. can. illud, 26. q. 2. Siman. de
cath. inſtit. tit. 63. num. 19. & infra, Pegna conſ. 67.
in 2. parte directo. inquiſit. ſuper quæſt. 42.
littera C, Naua. cap. 11. à num. 46. vbi damnat
quaſdam orationes, quæ à vulgo dicũtur ſuper in
firmos: Sexto, portantes appenſa ad collũ breuia,
& verba Euangelij ſcripta, vide Mall. Male. fol.
323. & ſeq. Cathech. Neapol. fol. 130. vbi animad-
uertere ſtudeant locorum Ordinarij, hæc omnia
circumferri, & ſatis ſuperſtitioſè, vide Flagellum
Demonum, cap. 11. & Diuum Thomam 2. 2. q.
96. Bart. Sibilla in ſpec. pereg. quæſt. cap. 9. q. 3.
2 Eſt tamen notandum maleficium non eſſe ex-
pellendum maleficio, ſed bene vti arte beneficij
ad deſtruendum Maleficium, ſed non ſuperſtitio-
ſè, videlicet inducendo Maleficium ad ſoluendas
ligaturas, vel aliud ſimile ex quibus fuiſſet ligatus
aliquis, vel veneficatus, & quod non ſit facien-
dum carminibus magicis, vide Caſt. lib. 1.

SVMMARIVM.

1 *Pœnitentiarius ab Epiſcopo conſtitutus poteſt ſub delegare vices ſuas.*
2 *Pœnitentiarius non poteſt conſtituere alium pœnitentiarium.*
3 *Pœnitentiarius ex vi ſolius ſui officij non poteſt abſoluere à caſibus Epiſcopalibus, niſi eidem concedantur.*

Pœnitentiarius, poteſt nè delegare ſuam auctoritatem?

RESOLVTIO CLXXIX.

QVod Pœnitẽtiarius nequaquã poſſit, vide-
tur per c. fina. §. cæterũ, & ibi gloſ. in verſ.
comiſſã de offic. Delegat. ſed pro alia par-
te, nẽpe affirmatiua adeſt c. fina. & ibi gloſ. in verſ.
1 caſibus de offic. ordina. Sit igitur prima cõcluſio, ſi
Pœnitentiarius ſit conſtitutus ordinariè ab Epiſ-
copo generaliter in Eccleſia Cathedrali, & Diœ-
ceſi, tunc poteſt delegare auctoritatem ſuam alijs
confeſſarijs, Nau. cap. 27. num. 45. Sylue. in verſ.
Delegatus, nu. 2. verſ. 3. Flor. Theolog. in 3. ſent.
tract. de confeſſ. fol. 232. Couar. lib. 3. cap. 20.
variar. reſolution. & ratio eſt, quia delegatus à
Principe poteſt ſubdelegare, l. à Iudice C. de iu-
dic. cap. Paſtor, cap. venerabilis de offic. Delegat.
& cap. ſi duo eodem tit. lib. 6. Epiſcopus æquipa-
ratur Principi in ſua Diœceſi, ac Princeps vocatur
à Sancto Hylario in com. ſuper Math. Cano. 26.
Bart. in l. 5. in princi. & ibi Alex. ff. de verbo. obli-
gat. Secunda concluſio: Non poteſt ſubdelega-
2 re ſuam iuriſdictionem, ratione cuius id ei com-
petit, ideſt non poteſt conſtituere alium Pœniten-
tiarium equalem ſibi, per cap. ſuper quæſtionem
§. quæ verò de offic. Delegat. ideſt non poteſt
concedere caſus alijs Confeſſarijs, nam hoc eſſet

conſti-

conſtituere alios Pænitentiarios, Nau. loc. citat. Sed dare auctoritatem confeſſarijs abſoluendi à caſibus reſeruatis dum occurrunt, & non totam, vel partem ſuæ iuriſdictionis, niſi haberet hanc auctoritatem ab Epiſcopo, quia tunc poſſet; prout dixit Zerola in verſ. Vicarius, dub. 4. ſed ſi eſſet datus ad vniuerſitatē cauſarū vtique poteſt, Hoſtie. in ſumma, tit. de offic. Vicarij, num. primo, & tit. de offic. Delegat. §. cui poſſit, ſed non totam ſuam delegationem poteſt ſubdelegare, ſicut nec Ordinarius inconſulto Principe, Abbas, in cap. ſuper colu. 4. de offic. Delegat. & Pœnitentiarius electus vigore Cōcilij ſi non habet auctoritatem abſoluendi ab Epiſcopo, non poteſt abſoluere à caſibus Epiſcopalibus ex ratione, & vi ſolius officij, Nau. conſ. 20. de Pœnit. & remiſſ. & hæc auctoritas ei debet concedi ab Epiſcopo, prout dixit Zerol. verſ. dimiſſoriæ §. 1. & ita audiui habere Beneuenti Primicerium maiorem Eccleſię Archiepiſcopalis; Pręterea aduerte ex Nau. conſ. 3. de Stat. Monach. num. 34. facultatem abſoluendi, perpetuo priuilegio Dignitati competentem, eſſe delegabilē, ſicut competentem alicui Ordinariæ poteſtati.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus electus, & confirmatus, licet non conſecratus, poteſt delicta punire, quia eſt actus iuriſdictionis, & non ordinis.*

2 *Vicarius ex vi ſuæ cōmiſſionis poteſt delicta punire.*

Vicarius, an poſſit ex generali commiſſione delicta punire?

RESOLVTIO CLXXX.

FVit quæſitum, an Vicarius ex generali cōmiſſione, poſſit per viam Inquiſitionis delicta punire? Et reſpondi affirmatiuè per tex. expreſſum in cap. licet de officio Vicarij, & per Panormitanum in repertorio in verbo Vicarius, vbi licet ex ſua generali poteſtate poſſit per inquiſitionem punire etiam delicta, tamen, ex ſuo mero officio, etiam illum, quem crimінoſum inuenerit remittere debet ad Epiſcopum puniendum, Rota concl. 83. Item poteſt ad inſtantiam partis punire, vt notat Ioan. Andre. de offic. Delegat. cap. licet lib. 6. in nouella. Contrarium dicit Hoſtienſ. ibi, etiā ex ſpeciali cōmiſſione Epiſcopi non poſſe Vicarium de crimine cognoſcere, nec definire; quia nec Epiſcopus non cōſecratus, licet ſit electus, & confirmatus poteſt facere talia, Archid. in cap. ex frequentibus de inſtit. idem Archid. 96. diſt. cap. peruenit, & recitat Lapus in dicto cap. licet, vbi dicit, ſecundum Specu. contrarium ſeruari, & hoc tenet Innocen. in c. tranſmiſſā de elect. vbi dicit, cognoſcere, & punire eſſe
1 iuriſdictionis, & non Ordinis; & è contrario poſ-
ſet facere illud Epiſcopus confirmatus, licet non
ſit conſecratus; & ex hoc videtur quod illud idem
2 ſit in Vicario, qui eamdem iuriſdictionē, & idem
tribunal habet cum Epiſcopo: Aduerte tamen, ſecūdum Hoſtienſem, quod licet Epiſcopus non cōſecratus non poſſit actualiter procedere contra clericū pro crimine, illū deponēdo, vel degradando, poteſt tamē per ſententiā, verbaliter deponere, ſiue deponendū pronunciare, Abbas, in cap. trāſmiſſam de elect. Item licet non poſſit deponere ab officio, poteſt tamen deponere à beneficio, nam beneficio priuare, eſt iuriſdictionis ſecundum Ioan. Andre. in dicto cap. tranſmiſſam, & vide omnino Archidiaconum 8. diſt. cap. ſi quis Abbas; Adde, quod licet Vicarius Generalis Epiſcopi poſſit in criminalibus inquirere, punire, & beneficio priuare, tamē Officialis Foraneus Epiſcopi, qui deputatur in Diæceſi, non poteſt facere prædicta, vt notat Franc. de Zabare. in clem. 1. de offic. Vicar. quæſt. 17. & 18.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt prohibere nè quis accedat ad Monaſteria Monialium exempta ſub pœna excommunicationis.*

2 *Accedens ad Monaſteria Monialium exempta, delinquit in via.*

Excommunicatio Epiſcopi lata contra alloquentes Moniales, an procedat in loquentes cum Monialibus exemptis?

RESOLVTIO CLXXXI.

IN caſu propoſito quidam dicebant præfatam excommunicationem non includere alloquentes Moniales exemptas à iuriſdictione Epiſcopi, nam paria ſunt, locum eſſe extra Diæceſim, & eſſe exemptum, ſecundum gloſ. magiſtram, & communiter receptam in cap. vt animarum in gloſ. fina. de conſtitut. in 6. quam commendat Panorm. in cap. fina. de Priuileg. Iaſ. Deci. & reliqui communiter in l. territorium ff. de iuriſdictione omnium Iudic. & Rot. diuerſ. in dec. 207. parte 2. & clarū eſt, excommunicationem non ligare non ſubditos, cap. à nobis cum ſimilibus de ſent. excomm. Abb. Fely. & alij in cap. quod te de pænitentijs, & gloſ. in cap. nouit de offic. Legati, ex quo, ſubditus delinquens in loco exempto, non incurrit excommunicationem ab Epiſcopo primo latam, & prohibentem, in quo deliquit, Sylue. in ſumma verbo excōmunicatio 2. n. 12. & gloſ. in citat. c. vt animarum verbo Diæceſim de conſtitut. Afflict. in Prælud. Conſtit. Regni q. 6. num. 4.

1 In hac tamen controuerſia receſſi à prædicta opinione, motus illa ratione, nam Epiſcopus facit excommunicationem tamquam Delegatus ſedis Apoſtolicæ, Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. Bonifacij octaui; Et circa hoc, Ordinarij vocantur etiam delegati à Pio V. in Bulla ſua 100. ſol. 170. Naua. in cap. ſtatutum, num. 55. 19. quæſt. 3.

Alia ratio pro hac opinione ſecunda corroboranda eſt, nam dictus locus exēptus eſt in Dięceſi & Prælatus Regularis non habet iuriſdictionem Epiſcopalē cum territorio, iuxta terminos textus in c. non dicatis 63. diſtin. Card. in clem. prima de ſtat. Monach. Caputaque, in dec. 22. part. 2. Præterea Epiſcopus poteſt prohibere ſub pœna excōmunicationis, ne quis accedat ad loca exēpta, &

contra facientes,dictā pœnam incurrūt, l.merca-
tores C.de cōmerc.& mercat.vbi prohibētur ciues
Romani habere cōmerciū cum Perſis,qui nō erāt
ſubiecti Romano Imperio,facit etiā tex.l.vlt.ff.de
decr.ab ord. facien. quam opinionē tuetur Azor.
1.p.c.inſtit.moral.lib.5.c.75.§.4. quæritur & ita
practicatur Neapoli, vt patet ex Synodo Diœce.
bon.mem. Card. de Aquauiua,anno 1607.& alijs
conſtitutionibus diœceſanis antiquioribus: Tum
2 quia ſtante prædicto ſtatuto quod ſub pœna ex-
communicationis, nullus accedat ad Monaſteria
exempta, contrafacientes ſunt excommunicati,
quia delinquunt in via,Armill. verbo excommu-
nicatio, nu.30.& DD. cap. fin. de foro compet.

SVMMARIVM.

1 *Cathedraticū datur in honorē Cathedrę ipſi Epiſcopo.*
2 *Qualibet Eccleſia Diœceſis debet Cathedraticum.*
3 *Cathedraticum non poteſt præſcribi, ſed poteſt aliter per contrariam conſuetudinem introduci.*

Quæ debeantur Epiſcopis nomine Cathedratici?

RESOLVTIO CLXXXII.

1 PRo notitia terminorum aduertēdum, quod
Cathedraticum, dicitur à Cathedra, & de-
betur Epiſcopis in honorem ipſius Cathe-
dræ,iuxta notata per DD.Summiſtas in verbo ius
Cathedratici,& debetur per Presbyteros, & om-
nes alios clericos, cap. conquærente de offic. Or-
dina. & gloſ. ibi in verbo ſolidos: Debetur ſin-
gulis annis ratione honoris,ſiue reuerētiæ Cathe-
dræ, vt iam dictum eſt,vnde in cap.olim de cenſi-
bus,habetur huiuſmodi Cathedraticū eſſe ſolitū
diſtribui in feſto Natiuitatis, & Reſurrectionis
Domini,quæ gloſ. taxat ibi duos ſolidos, qui ſol-
uendi ſunt ſecundum taxam,quę antiquitus ſolui
cōſueuit,ſecundū Bald.in conſ. 23.vol. 1.ſed quia
ſolidorū valor conformis non eſt, immo varius,
attenta varia Prouinciarū taxatione,Couar.lib. 1.
variar.Reſolut.c.2.& in tract.de numiſm. §. 1. &
facit tex.in cap.quia ſubdiaconum 17. q.4.c. con-
quęrēte de offic.Ordina.ideo attendēda eſt diuer-
ſarū Cathedraliū conſuetudo bona, & rationabi-
lis,iuxta terminos,c.fi.de cōſ.prout Neap.ſoluun-
tur per ſingulos Præsbyteros caroleni quinque
monetæ Regni, & Archipresbyteri ſoluunt decē
& octo Carolenos, pro cuius ſolutionis iuſtifica-
tione vide Panor.in c.Paſtoralis, n.7.de Donat. &
2 Naua.in conſ.7.de cenſ. Item eſt notandū deberi
Cathedraticum à qualibet Eccleſia ſuæ Diœce-
ſis,neq; præſcribi poteſt, ſecundum gloſ. in c.qui-
cūq; 16.q.6.& Ioa.Andr.in c.1. de Præben. Balb.
in tracta. de præſcriptionibus part.1.c.16. vbi di-
cit non poſſe pręſcribi,ſicut nec procuratio,Cald.
conſ.2.de pręſcriptionibus; ſed circa hoc animad-
3 uertas,licet ſecundū ſupradictos pręſcribi nō poſ-
ſit,poteſt tamē per contrariā conſuetudinē alte-
rari, Nau.cap. 1.in principio de Pœnitentijs diſt.
6. & in c.placuit eadem diſt. Conc. Trid. ſeſſ. 24.
c.3.de reformat.vbi dicit valere cōſuetudinē cir-
ca procurationē,& tamē in cap.cū ex officio de
pręſcript. cēſetur procurationē non pręſcribi,cu-
ius ratio videtur illa,nā multa poſſūt tolli,quæ nō
tollūtur per præſcriptionē,Nau.in cōſ. 5. de cenſ.

SVMMARIVM.

1 *Clerici ſunt immunes à ſolutione gabellarum, & vectigalium.*
2 *Per exactionem vectigalium à clericis, quæ tamen à laicis licitè exigi poſſunt, incurritur excommunicatio in cap. quamquam de cenſ. l. 6. quæ eſt Epiſcopalis facta reſtitutione.*
3 *Imponere gabellas perſonis Eccleſiaſticis, vel eorum & Eccleſiarū bonis,eſt caſus excommunicationis in Bulla Cœnæ Domini.*

De immunitate Clericorum à ſolutione Collectarum.

RESOLVTIO CLXXXIII.

1 PRo materię generali cognitione, diſtinguē-
dæ ſunt infraſcriptæ concluſiones: Prima,
igitur concluſio eſt, clericos eſſe immunes à
ſolutione gabellarū, ſeu vectigalium,ex cap.quā-
quā de cenſ.lib.6.c.ei, & c. 3. de immunitate Ec-
cleſiæ,lib.6.clem. vnica eodē tit. cap. aduerſus de
immun.Eccleſi. Boſſ.tracta.de Princip.& Priuil.
n.174.& qui eos exigere cōpellet,vel ſoluere,eſſet
excōmunicatus,per prædicta iura,Nau.c. 27. nu.
128.Caie.in ſumma verſ.excōmunicatione,c.39.
2 Secunda cōcluſio, exigere à clericis vectigalia,
ſiue gabellas,quę à laicis licitè exigi poſſunt,licet
non ſit caſus in Bulla Cœnæ Domini, eſt tamen
caſus excōmunicationis,d.cap.quamquā, quæ eſt
Epiſcopalis,facta tamen reſtitutione, quia ille lo-
quitur de prohibitis exigendis, vt ſunt ea quæ ad
vſum proprium portantur.
Tertia concluſio, exigens à clerico pro eis,quæ
ad vſum propriū, & neceſſarium vehit, cum hæc
neque à laicis de iure cōmuni exigi poſſunt, ex l.
vniuerſi C.de publicanis,eſſet excōmunicatus ex-
cōmunicatione Bullæ Cœnæ Domini,Nau.c.27.
nu.61.Flor.Theol.in 4.ſente.tract.de vectigal.fol.
192.& tex. in dicta Bulla c. 18.Sylue. 1. verſ. ex-
communicatio, 9.num. 46. excommunicatio 21.
3 Quarta concluſio,imponens gabellas,Pedagia,
vel ſimilia perſonis Eccleſiaſticis,vel eorū,& Ec-
cleſiarum bonis,vel beneficiorum fructibus, & in
troitibus eſt excōmunicatus in Bulla Cœnæ Do-
mini etiā à ſponte dātibus, Nau. c.27.nu.287.& vt
ſup.dixi ea,quæ quis ad ſuā,ſeu ſuę familię neceſſi
tatē,ſecū portat,quia pro his nec laici tenētur ſol-
uere de iure cōmuni,Nau.c.27.n.202.Syl.in verſ.
gabellā,n.14.§.20.Caiet.in ſumma verſ.vectigal §.
4.Armilla in verſ. gabella n 20. Angel. in verſicu.
Pedagium, §.8.Sot.lib.3.q.6.art. 5. de iuſtit. & iu-
re, nec peccant fraudantes dictas gabellas, Syl.
verbo citat.Aſtenſ.lib.1.tit.32.art.4.l. vniuerſi C.
de vectigal.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet ſex menſes ad conferendum beneficia,& poſt dictum tempus collatio facta non valet.*

2. Epiſ-

2 *Epiſcopus præſumitur habere notitiam beneficij va-
cantis, quando reſidet in ſua diœceſi.*
3 *In dubio præſumitur aliquem ſcire ea, quæ aguntur
in ciuitate, & diœceſi.*

Epiſcopus, quando dicitur habere notitiam vacationis beneficij, vt ei currat tempus?

RESOLVTIO CLXXXIV.

INdubitabilis, & apud omnes recepta eſt il-
la concluſio; ſemeſtre tempus ad conferendũ
beneficium, competere Epiſcopis, cap. 2. de
conc. Præb. cap. Dilecto eod. tit. facit tex. in cap.
Dilecto de ſupplend. negligen. Prælat. vbi ille
ad quem ſpectat collatio beneficij, elapſo tem-
1 pore conferre non poteſt : & adeo verum
eſt, quod nec valeat collatio, cap. litteras eodem
titulo: Hinc eſt quod negligentia Prælati in con-
ferendis beneficijs, ſuppletur per Superiorem,
cap. licet eodem tit. ſed hoc tempus impedito
non currit, cap. quia diuerſitatem de conceſſ.
Præben. cap. final. de elect. in 6. & latè Caputa-
quen. in dec. 181. part. 2. Tempus currit Epiſco-
po à die veriſimilis notitiæ, quemadmodum
Patronis ius præſentandi, Rot. in dec. vnica de
iure Patro. in nouis, & facit tex. in citat. cap. licet
& ibi gloſ. in verbo notitia de ſupple. negli. Præ-
lat. & eadem Rota, in dec. 6. de iure Patronatus
in nouis, & in dec. 13. eodem tit. in antiquis, &
Rocch. eiuſdem nominis tract. q. 27. quod proce-
dit ſecundum Caputaquenſem in dec. 348. part. 3.
etiam ſi teſtator præfiniuit tempus ad prẹſentan-
dum, nam debet intelligi iuxta iuris diſpoſi-
tionem.

2 Sed inde grauis dubitatio exoritur, nẽpe quã-
do iſta notitia præſumatur in Prælato: & ſic dice-
bat vnus ex meis collegis eſſe prẹſumendum in
dubio, Prælatũ ignoraſſe vacationẽ beneficiorũ,
ex reg. tex. in c. præſumitur de Reg. iur. in 6. & l.
plurimum ff. de iuris, & facti ignorantia; ſed hoc
non obſtante, fuit dictum, eſſe in hoc deciſionem
Rotẹ 6. de iure Patronatus in nouis in qua dicitur
prẹſumi hanc notitiam in Prælato, quotieſcumq;
reſidet in ſua Diœceſi, quod voluit etiã Panormi-
tan. in c. fin. circa finem de iure Patronat. Gomes
in cap. 2. num. 54. de conſtit. lib. 6. & idem in
Reg. de veriſimili notitia, quæſt. 5. vbi etiam di-
cit debere attendi potentiam, & non neceſſita-
tem, vt quia potuit ſcire, & non quod debuit ſci-
re; & fundatur illa ratione, nam Ordinarius præ-
ſumitur habere certam notitiam beneficiorum
vacantium in Diœceſi ſua, cum tenetur viſitare
illam ſingulis annis, cap. Ordinarius de offic. or-
din. lib. 6. Nau. conſ. 10. eodem tit. & Conc.
Trid. ſeſſ. 14. cap. 8. Supradictis accedebat ratio
tex. in l. tutor ff. de ſuſpectis tutoribus, vbi quis
3 præſumitur in dubio ſcire ea, quæ aguntur in
Ciuitate, ſiue Diœceſi, cap. fina. qui matrim. ac-
cuſare poſſunt, & cap. 1. de poſtulat. Prælat. ſi-
cut dicimus de vicino, qui præſumitur ſcire fa-
cta vicini, cap. 2. 3. de præſumpt.

SVMMARIVM.

1 *Regularis eiectus tenetur adire Epiſcopum originis,
& ſub eius obedientia viuere.*
2 *Religioſi incorrigibiles eiecti, non ſunt tuti in con-
ſcientia niſi ſe emendent & in viam redeant, &
poſtea redire debent ad Clauſtrum, & ſi tunc non
admittantur ſunt tuti.*
3 *Eiecti ſemel iuſte, non poſſunt cogi à ſuis Superiori-
bus ingredi religionem.*

Eiecti à Religione, cui Epiſcopo ſubſint?

RESOLVTIO CLXXXV.

PRo huius articuli dilucidatione, & materiæ
ornamento, dubitatur de nonnullis; præſer-
tim quid agere debent, eiecti Regulares
per ſuos Superiores à Religione. Cui quæſito
reſpondi: Primo, ſi iuſte, vel iniuſtè, vide Bul-
lam de Regular. Sixti V. Secundo, præſentare
ſe debent coram Epiſcopo originis, & ſubeſſe
illius obedientiæ; & expetere ab eo quid agere
1 debeant, Abb. in cap. fina. de Regula. nam ſub
obedientia Epiſcopi viuere debent poſtquam
eiecti ſunt, Nau. in cap. non dicatis 12. q. 2. num.
34. Tertio, an poſſit adire alium Epiſcopum; dic
negatiuè, abſque facultate Epiſcopi Originarij:
Quarto, eiecti extra Prouincias ſuas, adeant Pa-
pam, vel ſi longe ab Vrbe aliquem Epiſcopum,
2 Nau. loco citat. Quinto, eiecti ſeu incorrigibiles
non ſunt tuti in conſcientia, niſi ſe emendent, &
in viam redeant, quo facto ad Clauſtra redeuntes
non admittantur, tunc ſunt tuti in conſcientia
Sot. lib. 7. q. 2. art. primo de iuſt. & iure, Sylue. in
verbo Religio 6. §. 12. & hoc pertinet ad Epiſco-
pum perquirere, an fuerit iuſtè, vel iniuſtè eie-
ctus, Card. in clem. prima §. quia verò q. 3. de ſtat.
Monacho. Nau. loco citat. num. 33. verſ. addo
quarto, quod nota pro quotidiana practica, nam
multi ſunt etiam eiecti culpa ſua, & relicto habitu
Regulari, viuunt clericaliter, & laxiori vita, quã
prius, & ſic videtur, quod eorum dolus patroci-
3 natur eis, contra Regulam: Sexto, eiecti ſemel
iuſtè, non poſſunt cogi à ſuis Superioribus ingre-
di Religionẽ, Nau. loco citat. n. 36. verſ. addo Sep-
timo; Patet ratione, quia iã functi ſunt officio ſuo.

SVMMARIVM.

1 *Aſtrologia iudicaria prohibita eſt, & permittitur ſo-
lum Nautica, Medica, & pro Agricultura.*
2 *Corpora cæleſtia non poſſunt directè imprimere in
intellectum, & voluntatem, & licet poſſint inclinare
ad aliquid, non tamen poſſunt cogere.*

De ratione Bullæ Sixti V. circa vaniloquia Aſtrologorum?

RESOLVTIO CLXXXVI.

1 SAnctiſſimus Sixtus V. per ſuam Bullam,
contra vaniloquia Aſtrologorum Iudi-
cia omnem Aſtrologiam expulit, ex-
cepta Nautica, Medica, & Agriculturaria, vt

notauit Abb. Panorm. & additio ad eum in cap. ex tuarum de Sortilegijs, late Martin. del Rio q. 23. Quaranta in ſumma Bullarũ in verbo Aſtrologia, Zerola in praxi Epiſco. verbo inclinatio ſtellarum part 1. Ratio verò finalis prohibitionis eſt, nam cæleſtia corpora non poſſunt eſſe cauſa per ſe operationum liberi arbitrij, licet poſſint ad hoc diſpoſitiuè inclinare, quatenus imprimunt in corpus humanum, & cõſequenter in vires ſenſitiuas; quia tamen dictæ vires ſenſitiuæ obediunt rationi, ſic nulla neceſſitas ex hoc imponitur libero arbitrio, Diuus Thom. 2. 2. quæſt. 95. art. 6. vnde mores hominum, à diſpoſitionibus Syderum non pendent, & ſtellæ nequaquam cogunt Aſtenſ. lib. 1. tit. 12. Zerola loco ſupra citato: licet Armilla, in verbo Aſtrologia, num. 2. dixe-
1 rit corpora cæleſtia & coſtellationes quando que inclinare homines ad vitia, ſed non cogere: Hinc eſt ſecundum Syl. in eius ſumma, verbo ſuperſtitio §. 6. corpora cæleſtia non poſſunt imprimere directè intellectum, nec voluntatẽ, licet poſſint ad hoc diſpoſitiuè inclinare: Et propterea Sotus, lib. 8. q. 3. art. 2. col. 4. de iuſt. & iure, dixit poſſe corpora cæleſtia ipſam animam inclinare, non tamen cogere, & iure merito Nau. in Manuali Confe. cap. 2. num. 37. notab. 28. ſcripſit, hominem natum ſub aliqua coſtellatione Syderum, non cogi ex illis ad malè, vel benè operandum; licet omnia, quæ ſunt ſub lunari globo conſtituta, per ſuperiora regantur, & imutentur, ſecundum Ang. in eius ſumma verbo, ſuperſtitio, nu. 5. Diuus Auguſt. lib. 5. de Ciuit. Dei cap. 5. Diuus Thom. 1. part. q. 22. art. 3. & Boet. lib. 4. de conſolat. Philoſoph.

SVMMARIVM.

1 *Emptor tenetur regulariter ſoluere gabellas.*
2 *Gabella eſt ſoluenda ex fructibus prædij, & Dominus ratione dicti oneris cenſetur locaſſe prædium mitiori penſione.*

Emptor, an venditor teneatur ſoluere gabellam?

RESOLVTIO CLXXXVII.

Regulariter Emptor tenetur ſoluere gabellas, niſi caueatur aliter in ſtatuto, Cap. Tho
1 lo. q. 451. per l. debetur ff. de ædil. edict. quod dicimus in locatione prædij alicuius, gabella venit ſoluenda ex fructibus, vel reditibus
2 illius predij, & ſic totũ onus ſolutionis incũbit cõductori, & nõ Domino, & ſic cõſideratur, Dominũ propter onus gabellæ locaſſe mitiori penſione, Bart. in l. interdũ §. quoties ff. de public. Hinc fit ſecundo in quibuſdam locis Regni, vel ratione demanij, vel releuaminis alicuius debiti, vel oneris alicuius vniuerſitatis, laici imponunt gabellas, ſuper ſerico, vino, vel aliquo huiuſmodi, & vt ſoluantur duo caroleni, vel quid ſimile, pro libra, vel dolio, & quia animaduertunt non poſſe abſtringere perſonas Eccleſiaſticas, per cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de cõſtit. & per Bullã Cœnæ Domini, ſtatuũt vt ſoluãt ementes; ex quo accidit quod clerici facientes ſericum, vel vinum in ſuis poſſeſſionibus dum vendunt ea; Emptores emunt minori pretio, vt ſoluant gabellas, & ſic non animaduertũt, quod indirectè gabella cadit ſuper perſonas Eccleſiaſticas; & quãuis dicant, quod Emptores, & nõ clerici ſoluãt, nam dicitur ꝙ ob id emũt minori pretio, quia emerent niſi haberent rationẽ gabellæ prædictæ, ex quo collige perſonas Eccleſiaſticas indirectè, & contra omne ius tunc ſoluere gabellas prout Zero. in verſ. clericus §. 9. Innoc. in c. cum non ſit nu. 1. de Decim. Afflict. in conſtit. Apoſtatas, nu. 20.

SVMMARIVM.

1 *Quando teſtis eſt periurus, aliqui dicunt exceptionem contra ipſum eſſe perpetuam, alij vero dicunt quod ſi bene vixit per trienniũ, debet recipi in teſtẽ.*
2 *Ad hoc vt teſtis reputetur falſus, falſitas debet eſſe circa factum principale, vel quantitates eſſentiales.*

Vicarius, an debeat admittere teſtem periurum, qui perſeuerauit per triennium in bona vita?

RESOLVTIO CLXXXVIII.

Teſtis periurus, & cõdemnatus de periurio in aliqua cauſa, ſi poſtea per trienniũ perſeuerauerit in bona vita, & teſtificatur in aliqua cauſa, an poſſit repelli à teſtificatione, & eius depoſitio ſit nulla? Marant. in pract. 6. part. act. 13. num. 3. in fine dicit negatiuè, Gom. in cap. ſtatutum, num. 115. de Reſcri. lib. 6. gloſ. in cap. per tuas in verſ. an paria de Symo. & gloſ. in cap. teſtimoniũ in verſ. periuri de teſtibus
& idem Gom. in cap. 1. de Iudic. lib. 6. num. 77. & 1
Folle. verb. foriudicati, n. 32. dicit hanc exceptionem eſſe perpetuã & Gom. loco citat. dicit ſi non excipitur, tenet teſtificatio, Afflict. dec. 36. num. 3. dicit non eſſe periurum, nam ſatisfecit, confeſſus eſt, & pœnituit, vide Abba. in cap. teſtimoniũ de teſtibus, gloſ. in cap. paruulus 22. q. 5. & Addit. ad Ioan. Andr. in cap. qui ſemel de Reg. iur. lib. 6. & per bonam conuerſionem triennalem tollitur illa præſumptio Regulæ, qui ſemel malus de Reg. iur. lib. 6. Felyn. in cap. cum deputati de Iudic. Nau. in c. non dicatis, n. 60. 12. q. 1. Aliqui dicunt Periurum nunquam admitti, cap. teſtes, 3. q. 2. & cap. teſtimonium, & ibi gloſ. in verſ. emendatus de teſt. Imò ſi deponat ſuper multis capitibus, ſiue ſeparatis, ſiue connexis, & in vno eſt falſus, reditur falſus quoad omnia, Alciat. in l. ſed & ſi mihi num. 98. ff. de verbo obli. Clar. q. 13. verſ. ſed
2 quæro: Hoc tamen fallit ſi falſitas, non ſit circa factum principale, vel qualitates eſſentiales, ſed circa extrinſeca à facto, tunc enim reliqua non eſſent ſuſpecta: Ampliatur ſi deponat vnum in vno Iudicio, & contrarium in alio Iudicio, poteſt etiam puniri de falſo, Clar. vbi ſupra, ſi verò in eodem Iudicio contraria depoſuerit, cui ſtandum eſt primo, an ſecũdo dicto? vide Fely. in cap. cum in tua, n. 5. de teſt. Similiter ſi in primo Iudicio dicit ſe nihil ſcire, & in ſecũdo deponit, nihil probat. Ang. Bal. in conſ. crim. conſ. 73. in fine.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Exequutor ex officio poteſt cogere impetrantem ad probandum verum beneficij valorem.*

2 *Epiſcopus videre debet omnia reſcripta impetrata à ſede Apoſtolica, an habeant vitium ſubreptionis, vel obreptionis.*

3 *Diſpenſatio commiſſaria exequuta abſque inquiſitione præuia non valet.*

Exequutor Apoſtolicus, an poſſit cogere impetrantem ad probandum valorem beneficij?

RESOLVTIO CLXXXIX.

NOn minus vtilis, quam quotidiana eſt quæſtio illa: An Exequutor Apoſtolicus poſſit cogere impetrantem ad probandũ valorem beneficij: Ratio videtur pro opinione negatiua, nam iuxta formã Regulæ Cancellariæ de exprimendo valore beneficij; cum fuerit expreſſus verus valor; propterea non poterat Exequutor cogere ad probandum verum valorem, ex regula tex. in cap. eum qui verſus de Reg. iur. in 6. l. prima in fine ff. de action. empt.

Fuit reſolutum, nihilominus, contrarium: Primo, nã hoc facere debet Exequutor ex officio ſuo, l. et ſi non cognitio, vbi cõmuniter Doctores
1 C. ſi contra ius, vel vtilit. publ. Boer. dec. 161. n. 17. Tum ſecũdo, quia Iudex, ſeu Exequutor, tenetur ſe informare de omnibus expreſſis in litteris Apoſtolicis, vt patet, quia ibi ſolum narrat, exprimit, & exponit impetrans, propter obſeruationẽ Regularũ Cancellariæ, & Ritũ Curiæ; in partibus vero debet probare narrata corã Iudice delegato, c. 2. & c. ſuper litteris de Reſcriptis: Nec obſtat dec. Rotæ 8. de præben. in nouis, quia poſſet dici loqui, quãdo nullũ eſſet præiudiciũ, & nõ opponeretur; ſed ſemper poteſt opponi, licet non à parte aduerſa, tamen ab ipſo Exequutore, vel eius Fiſcali; Præterea quia ſic practicatur in diſpenſationibus matrimonialibus, in quibus exprimuntur gradus in Vrbe, qui probãtur in partibus; facit gloſ. in c. ſignificauit in verbo aliqua, de appellat. Addit. ad dec. Rot. 7. de Reſcript. in nouis, & dec. 44. eodem tit. facit Conc. Trid. ſeſſ. 13. c. 5. & ſeſſ. 22. c. 5. & 6. de reformat. vbi vult, quod Epiſcopus videat om-
2 nia reſcripta impetrata à Sede Apoſtolica, an habẽt vitiũ ſubreptionis, vel obreptionis, facit clem. abuſionibus de pænis, & remiſſ. ſed an falſa expreſſio valoris beneficij vitiet litteras impetratas? vide Couarr. lib. 1. c. 20. n. 7. variar. reſolut. Adde quod diſpenſatio ſit ſtricti iuris, & ideo in ea exequenda Iudex cauſæ procedere debet, Abbas in c. Dilectus filius, n. 1. de præben. Fely. in c. mandato de Symo. Caputaquenſ. dec. 8. n. 6. & dec. 27. nu. 2. vbi dicit, gratiam eſſe nullam ob non expreſſionem veri valoris, & dec. 128. per totam: Facit etiã quod diſpenſatio commiſſaria exequuta ſine inquiſitione præuia, non valet, & mandatum de diſpenſando reditur conditionale, ex clauſulis, videlicet cõſideratis diligenter circumſtantijs, Fely. in c. ſuper de Reſcript. Caputa, dec. 273. parte 1. & qui vult probare valorem expreſſum, tenetur facere plenam probationem, cum agatur de probatione fraudis, Idem deciſione 28. parte. 2. Fama publica excuſat malam valoris expreſſionem; nã valor eſt difficilis probationis: Idẽ dec. 49. p. 3.

SVMMARIVM.

1 *Concionatores regulares qui prædicant in Eccleſijs ſuorum ordinum, debent ſe præſentare coram Ordinario, & petere benedictionem.*

2 *Regulares qui volunt concionari in Eccleſijs non ſuorum ordinum, debent petere licentiam ab Ordinario, eamque obtinere.*

Regulares, an poſſint prædicare in eorum Eccleſijs abſque licentia Ordinarij loci?

RESOLVTIO CXC.

SAcrum Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. c. 4. de Reſor. ait. Munus prædicandi in Diœceſi eſſe Epiſcoporum præcipuum, ex doctrina Diui Pauli ad Timotheum, cap. 1. 2. & 4. & in defectu ipſorũ ad alios recurrendũ erat, teſtatur Summus Pontifex in cap. inter cætera de offic. ordina. qui debent petere licentiam à locorum Ordinarijs; Nam ſecundum Caſtr. lib. 3. cap. 2. de iuſta hæret. punitio. ex indifferenti licentia quæ datur vnicuique concionandi, ortæ ſunt multæ hæreſes; & propterea idem Caſtr. loco ſupra citat. cap. 3. aſſerit, duo eſſe neceſſaria Prædicatoribus, bonitatem vitæ ſcilicet, & doctrinam; & ideo Leo X. in Bulla ſua, quæ eſt 15. fol. 205. excõmunicat ipſo facto Papali excõmunicatione, & alijs pænis, Prædicatores prædicantes ſine licentia ſuorum Superiorum, & Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 2. §. ſi quæ, præcipit nulli dari licentiam prædicandi, niſi à Superioribus fuerint examinati de vita, & moribus, ac ſcientia, & approbati: Quam obrem veniant in conſiderationem Ordinarij, & videant approbationes Prædicatorum ſint ne recentes, an veteres, veræ, an falſæ. Quare Sacr.
1 Conc. Trid. loco ſupracitato diſponit, ſi prædicauerint in Eccleſijs ſuorum Ordinum ſtante licentia, & approbatione ſuorum Superiorum, ſufficit ſe præſentare coram Ordinarijs & ab eis benedictionẽ petere, ſed intellige illud, præſentare, ſcilicet debere eſſe perſonaliter. gloſ. in clem. dudũ
2 de ſepult. in verſ. præſentari: Sed ſi in Eccleſijs non ſuorum ordinum, non ſufficit petitio benedictionis, ſed debẽt habere licentiam ab ipſo Ordinario: In ſeſſ. verò 24. cap. 4. de Reforma. diſponit nullum, nec Secularem, nec Regularem poſſe prædicare, nec in Eccleſijs ſuorum Ordinũ, contradicente Epiſcopo, ergo non ſufficit petere, ſed obtinere licentiam ab ipſis Ordinarijs; & ſi facerent oppoſitum, poſſent ab Ordinarijs locorum excommunicari, cap. excommunicamus §. quia gloſ. in cap. quod Dei in verbo priuilegium de ſtat. Monach. imo poteſt Ordinarius exigere fidei profeſſionem à Regularibus, quando eis licentiam concionandi impartitur, Zerola in verbo, Prædicatio; & Neapoli extat conſtitutio Synodalis anni 1607. confirmata à Sacra Congregatione, quod concionaturi, etiam ſi ſint regulares, debeant emittere fidei profeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Bona Naufragantium, non poſſunt occupari, etiam prætextu conſuetudinis.*

2 *Capiens bona Naufragantiũ animo reſtituendi, vel quando ignorat eſſe bona Naufragantium, vel quando Dominus eieciſſet animo non recuperandi, non incurrit excommunicationem.*

Bulla Cenæ Domini contra accipientes bona Naufragantium, in quibus limitatur?

RESOLVTIO CXCI.

COntra accipientes bona Naufragantium, vltra Bullã Cœnæ extat Conſtitutio Regni quæ incipit Rapinas, vbi ponitur pœna mortis: De qua materia vide latiſſimè per Afflictum ibi, & de iure cõmuni textum in l. nauigiæ C. de furtis: Hinc eſt, de iure Sacrorum Canonũ: Accipientes bona Naufragantiũ, regulariter ſunt excommunicati, cap. 1. & cap. excommunicamus de Raptoribus, qui Canones videntur per eadem verba regiſtrati in Bulla Cœnæ Domini, cap. 16. quod ampliatur per nonnullas Summorum Pontificum Bullas, præſertim Pauli III. Bulla 49. item Pij V. Bulla 7. & Gregorij XIII. Bulla 52. quibus fuit cautum, Naufragantium bona in Portibus, & Ripis Maritimis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, aut in mari, aut in Tiberi ad euitandum pericula tẽpeſtatis proiecta, nullus occupet, vel di-
1 ripiat, etiam ſub prætextu conſuetudinis. Imo per Bullam eiuſdem Pauli III. quæ incipit, Accepimus, qui tempore naufragij vocati à Patronis Nauium, vel Barcharum auxilium eis ad bonorũ præſeruationem, aut recuperationem præſtiterint, lucrantur quartam partem bonorum præſeruatorum, vel acceptorum. Perturbatores autem, vel occupatores in multas pœnas incurrunt: Sed
2 vt redeam ad incepta: limitatur prædicta excommunicatio Bullæ Cœnæ, quando ſuſcipiũtur prædicta bona animo reſtituendi proprio Domino, ſecus ſi fuerint in mora, quia tunc ratione illius, ſunt excommunicati, cap. excommunicacamus de Raptoribus, & ibi Abb. Secundo, quãdo ignoraretur eſſe talia, ideſt bona naufragata, Nau. conſ. 43. num. 2. de ſent. excommu. Tertio, fallit quando Dominus eieciſſet animo non recuperandi, vel ſi habuerit illa pro derelictis, nã tunc fierent occupantis, idem conſ. 3. de reſtit. ſpoliat. quod tamen deberet intelligi cum grano ſalis per regulam, quia nemo putatur eijcere ſuum, Caiet. in ſumma verbo excommunicatio, cap. 23. Sylu. verbo excommunicatio 7. num. 57. Nau. cap. 27. num. 117. Franc. Senen. in expoſit. ſeptimi præcepti; Nec valet lex de confiſcatione bonorum Naufragantium, quia eſſet tirannica, Doctores loc. citat. vide Azor. in ſumma, lib. 11.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt excommunicare non reſidentes in ſua Diœceſi, etiam ſi tales non reſidentes reperiantur extra Diœceſim.*

2 *In Notorijs poteſt Epiſcopus excommunicare exiſtentes extra Diœceſim.*

Epiſcopus, an poſſit excommunicare ſubditum ſuum exiſtentem extra Diœceſim?

RESOLVTIO CXCII.

FVit dubitatum, ſi Epiſcopus poſſit excommunicare ſuum ſubditum extra ſuam Diœceſim exiſtentem? Reſpondetur pro parte negatiua per gloſ. in cap. nouit de offic. delegat. in verſ. terminos, & gloſ. in clem. 1. in verſ. iuriſdictionem de foro compet. Nau. cap. 27. num. 6. Sed benè verum eſt, dum exiſtit in ſua Diœceſi poteſt
1 excõmunicare ibi non reſidentes in beneficijs ſuæ Diœceſis, etiam ſi ipſi non reſidentes ſint extra Diœceſim, Nau. loco citat. Poteſt ſimiliter excõmunicare ſtantes extra Diœceſim ſubditos ſuos in notorijs, Syl. in verbo excõmunicatio 1. dub. 6. in fine, & Nau. vt ſup. Nec obſtat, c. 2. de Cõſtitut.
2 lib. 6. quia Epiſcopus poteſt hoc ratione rei ſitæ, ſeu contractus, per cap. fina. & cap. 1. §. contrahentes de foro competen. lib. 6. & ratio eſt, quia in notorijs, non requiritur indagatio, vt patet ex Conc. Trident. ſeſſ. 23. § eodem, vbi omnino dicit poſſe Epiſcopum procedere contra abſentes non reſidentes per cenſuras Eccleſiaſticas, & ſi aliquis fuerit citatione præuentus, & poſtea diſceſſit à territorio, poteſt tunc abſq; dubio excõmunicari in contumaciam ratione criminis, iuribus allegatis, Aduerte tamen quod Epiſcopus debet eſſe in Diœceſi, nam extra illam exiſtens non poteſt exercere quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ, quia ibi reputatur perſona priuata, l. 2. ff. de officio Conſulis, & l. fina. ff. de offic. Præ.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo optandi valet, dummodo fiat intra viginti dies.*

2 *Ordinarius non poteſt conferre beneficium ad quod quis habet optionem.*

3 *Non poteſt quis optare minorem præbendam.*

4 *Non datur optio in beneficijs vacantibus in curia, nec reſeruatis.*

5 *Non poteſt optari Dignitas maior poſt Pontificalem.*

Canonicus, an poſſit optare in Eccleſijs vbi adeſt conſuetudo?

RESOLVTIO CXCIII.

PRo huius articuli dilucidatione ſunt diſtinguendæ infraſcriptæ concluſiones. Prima
1 concluſio, propoſita conſuetudo valet, c. cũ intra de conſuet. lib. 6. Secunda concluſio, iſta optio debet fieri, ſpatio viginti dierum à die notitię, Abbas, & gloſ. ibidem in verſ. viginti dies; & an ipſi viginti dies poſſint prorogari puta per alios duos dies. Reſpondetur per dictum cap. affirmatiuè, Tiraquell. de vtroque retractu, §. 1. gloſ. 10. num. 58. & gloſ. in dicto cap. ſed quando præſumatur iſta ſcientia, ſiuè notitia,

vide

vide addit.ad deciſ.Rot.4.de conſuet.in nouis, & faciunt ea,quæ dixit Zerol.in praxi in verſ.benefi cium §.3.& in verſ.ius patronatus §.5.dub.1.& 2. ſi ſecus fiat collatio, deuoluitur ad Epiſcopum, per c.2.de conc.præb.& clem.vnica de ſupple.neglig.prælat.

Tertia concluſio, iſta optio dat ius ad rem, adeo quod eſt ius conſiderabile in Reg. Cancell. de non tollen.iur.quæſ.Gom.in d.reg.q.1.col.3. & 7.ex quo fit Primò, Ordinarium non poſſe
2 conferri illud beneficium ad quod aliquis habet optionem,per c.ſi tibi abſenti de præb. lib.6. Secundò, ſi quis impetraret à Papa, non facta de hoc mentione, non valeret impetratio, per Reg. Cancell.citat.vbi Mâdoſ.in verſ.derogatio. Non obſtat quod dicit addit.dec.4.& 5.nu.7. & deciſ.2. Rot.in antiq.de conſuet. nam hoc valet, quando ſit derogatio ſpecialis, quia non ſufficit generalis prout Staph.de lit.grat.fol.186.nu.1.& 2.ipſemet tex.in tit.vbi prouiſionem Apoſtolicam,non vult valere contra hanc conſuetudinem.

Quarta concluſio,ſi adeſt vnus Canonicus antiquior,& non optaret infra tempora,ſed interim optaret iunior, tenet optio iunioris,in euentum, quo ſenior,ſiue antiquior,non optauerit intra tépora,Staphil.loc.cit.fol.166.num.2. gloſ.in verbo dumtaxat.

Quinta concluſio,non poteſt ille optare mino-
3 rem dignitatem, ſeu præbdamẽ,quia debet maio rem optare,deciſ.Rot.3.de conſuet.in nouis. Ratio poteſt eſſe,quia optio fit ad ſuperiora,& altiora,non è contra, ſicut optio in Collegio Cardinalium.glo.ibi in verſ.meliores.

Sexta concluſio, non habet locum in beneficijs
4 ipſis vacantibus in Curia, Staph. loc. cit. fol.286. nu.3.quia iſta non poſſunt optari niſi iuxta diſpo ſitionem,c.ſtatum de præben.lib.6.dec.Rot.4.de conſuet.in nouis.

Septima concluſio, nec datur optio in beneficijs reſeruatis generaliter,add.dec.1.Rot.de rerũ permut.nu.7.in nouis,Staph.loc.cit.f.187.nu.4.& hoc quando fieret derogatio reſeruationibus ſaltem cum clauſula generali.

Octaua concluſio, intruſus non poteſt optare; & intelligitur de intruſo habente beneficium reſeruatum,per c.2.de præb.lib.6.Gom.in q.31.de trien.poſſ.in priuil.6.

Nona concluſio, deuoluta ad Sedem Apoſtolicam,non poſſunt optari,add.ad d.dec.1.nu.9.de rer.permut.in nouis.

Decima concluſio,non poteſt optari prima di-
5 gnitas,quæ eſt maior poſt Pontificalem, quia eſt reſeruata per Regulam Cancellariæ,& ſic fuit deciſum in facto pro Archidiacono Abellinenſi annis elapſis.

Decima prima concluſio, an valeat talis conſuetudo circa præbendas vacantes in Curia, vel reſeruatas motu proprio,vide Card.conſ.3. tit.de conſuet.& Staph.loc.cit.f.187.nu.4.

Decima ſecunda concluſio, quando iſta optio fieri debeat ratione ætatis, temporis, vel ordinis, vide glo.ibi verſ.antiquiores.

Decima tertia concluſio, iſta optio non datur niſi per obitum, & non habet locum in reſignationibus factis in manibus Papæ in fauorem certæ perſonæ,Caputaq.dec.282.par.2.

SVMMARIVM.

1 *Monialis non poteſt tenere proprium, ſed debet tradere Abbatiſſæ.*
2 *Ordinarij Monialiũ poſſunt eiſdem concedere vſum mobilium,qui non repugnet paupertati.*
3 *Superiores non poſſunt concedere Monialibus,vt retineant annuos reditus.*

An Moniales poſſint habere proprium ex licentia Epiſcopi?

RESOLVTIO CXCV.

CAutum eſt de iure decreti, Religioſos non poſſe habere proprium, c. non dicatis 12. q.1. & D. Auguſt. in ſerm.3. de com. vir. Cler.& in Epiſ.ad Monachos dicit,non dicatis habere proprium aliquid, ſed ſint vobis omnia com munia,& habetur canon. quo iure, 8.diſt. c. Ambroſ.47.diſt.à Deo enim percepimus omnia,quod autem dicimus meum, & tuum,ſunt verba mendacij: & Poeta.

Si duo de noſtris tollas pronomina rebus.
Prælia ceſſarent,& pax ſine lite foret.

Poſtmodum de iure Decretalium in c.cũ ad Monaſterium de ſtat.monach.dicitur, nec Abbatem nec Papam poſſe diſpẽſare ſuper hac proprietate. Acceſſit ius nouiſſimum Sac. Conc. eadem ſeſſ. c.2. ꝙ decreuit nulli Regulariũ liceat tenere, vel poſſidere bona immobilia, vel mobilia cuiuſcũq; qualitatis,tamquam propria,aut nomine conuentus,ſed ſtatim tradere ea Superiori, & incorporare: quare oriuntur multa dubia. Primum,an liceat Superioribus Monialium concedere licentiã vt poſſint habere aliquid proprium pro ſuis neceſſarijs,vt puta,infirmitatibus, veſtitu, victu, & huiuſmodi. Secundò,an mobilia ſaltem.

Ad Primũ,quoad immobilia,ſeu ſtabilia,Concilium decernit negatiuè, ad ꝙ accedit declaratio quæ circũfertur Sac.Congr.vbi cẽſet,Monialibus
1 non licere poſſidere proprium, ac legatum relictum,donatum,vel datum:& parta ex earum induſtria,ac labore,debere tradi Abbatiſſæ,quæ primum neceſſitatibus acquirentis conſulere debet, deinde reliquum ad vſum Monialium conferri debet.

Ad ſecundum,Conc.ibidem concedit, vt Supe
2 riores valeant diſpenſare, Moniales habere vſum mobilium,vt ſit conueniens eorum ſtatui,& paupertati;ſed ad nutum eorumdem Superiorum. Sed quid ſit vſus iſte mobilium? dico breuiter,eſſe vſum pannamentorum, & moderatæ quantitatis pecuniarum,quas lucratur ſuis exercitijs,ad effectum,vt valeant emere veſtes,libros, & alia huiuſmodi.Conclude tñ hanc licentiam poſſe cõcedere Ordinariũ,vel eorum Superiorem,vt affirmat Gom.in tract.de breui.nu.18.& dat rationẽ, quia non ideo videntur habere proprium, cũ ſint paratæ illa dimittere ad nutũ,ex debita obediẽtia, ad

ad omne libitum ſuarum Superiorum ; ita Ioan.
Andr.& Abb.in c.2.& in d.c.cum ad Monaſteriũ
de ſtat.monach. & in c. educeri col.2. de reſcript.
& in conſ.38.il primo, & in c. Ioannes nu.6. de
3 regul. Sed hodie eſt dubium , an prædicti Supe-
riores poſſint permittere , Moniales habere an-
nuos cenſus,ſiue reditus; ratio pro opinione affir
matiua eſt,quia ſunt pecuniæ, & vſus mobilium;
ſed contrarium eſt communius,& verius,& tenẽ-
dum; videlicet , quod Superiores non valeant li-
centiam prædictam impartiri, maximè cum an-
nui reditus inter immobilia reputentur.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpenſatio non debet ita reſtringi, vt reddatur inu-
tilis.*
2 *In diſpenſationibus matrimoniorum , ſemper debet
fieri interpretatio in eius fauorem.*

Diſpenſatio , qualiter ſit interpretanda ?

R E S O L V T I O C X C V.

DIſpenſatio, quatenus reſpicit præiudicium
diſpenſationis, debet latè interpretari; &
ſic conſidera, ſi attenditur materia, ſuper
qua diſpenſatur ; reſponde, quod aut diſpenſatio
eſt in re dubia , vt puta, quia facta eſt ex legitima
cauſa,& tunc licet latè non interpretetur , non
1 debet ideo reſtringi , ſaltem taliter quod red-
datur inutilis,quia ius,non gratia conſideratur,&
idem dicendum,ſi in gratia, motu proprio conceſ
ſa,iuxta terminos tex.in c. ſi motu proprio de pręy
bend.in ſextò, & latè communiter per DD. præ-
ſertim per Gemin.& Butri.in cap.at ſi clerici de
2 Iudic.Iaſſre.dec.62.In diſpenſationibus verò ma-
trimoniorum ſemper debet interpretatio ſumi in
eius fauorem,c.dilectus de conſang.& affin.& eſt
declaratum per extrauagan. Clementis VII. quæ
incip.Nuper,de qua mentionem facit Ioa.Calder.
in citato capitulo dilectus, licet velle videatur,
quod etiam diſpenſatio in matrimonialibus ſit
odioſa, & conſequenter reſtringenda ; verum
reprehenditur ab Anan. in cap. quia circa de
conſanguin. & affin.

S V M M A R I V M

1 *Gratia quando ſit in forma pauperum , examinatur
impetrans in Curia de literatura,conſtructione , &
cantu.*
2 *Differunt gratia in forma pauperum, & in forma
ſpeciali.*

Diſcutiuntur nonnulla de gratia in forma pauperum ?

R E S O L V T I O C X C V I.

SI quis impetrat gratiam in communi forma
pauperum ad obtinendum beneficium, poteſt
eius Exequutor purificare gratiam ad inſtantiam
conſanguinei impetrantis,etiam nullum manda-
tum ad id habentis, & etiam ex officio, inquiren-
do de ætate , & eius vita: an autem alia perſona
poſſit acceptare beneficium ſine mandato, vide
1 Rot.dec. 202. Gratia quando ſit in forma paupe-
rum,examinatur impetrans in Curia de literatu-
ra,conſtructione , & cantu ; ſimiliter in partibus
committitur Exequutori examinatio de vita, &
moribus,ac cõuerſatione. Qñ autem ſit in forma
dignum,tunc Papa habens impetrantem de vita,
& moribus comendatum, committit in partibus
ſolum examen ſciẽtiæ,idoneitatis, literaturæ, cõ-
ſtructionis,& cãtus, Rot.concl.403. & aliquando
etiam ſtãte examine in partibus habet ipſum pro
idoneo.Per alia etiam cognoſcitur,an gratia ſit in
2 cõi forma pauperum,vel in forma ſpeciali,videli-
cet gratia ſpecialis,& ſpiritualis: Gratiã habens in
communi forma pauperum, ſi infra menſem ac-
ceptat officium ante purificationem gratiæ,& per
eum non ſtetit quo minus purificaretur , ſed per
Exequutorem,valet exceptio,& impedit collatio
nem Ordinarij; dummodo conſtet poſtmodum
de habilitate , & bona conuerſatione impetrantis
tempore impetrationis,& acceptationis, Rot.cõ-
cluſ.17.Prouiſio enim per Exequutorem ante pu
rificationem non valet,Rot.concl.309. Gratia
facta in forma pauperum, ſecundum clem.j.in §.
ſecus de conceſſ. præben. non ligat manus Ordi-
dinarij ante purificationem conditionis,ſecundũ
Rot.licet multi Doctores dicant contrarium,cõ-
cluſ. 92. Gratia in forma pauperum, ſi concurrat
in data cum gratia ſpeciali,eadem collatione repu
tantur ambæ gratiæ : Pars ideo habens gratiam
in forma pauperum, ſi fuerit diligentior in præ-
ſentando , præfertur in præbenda poſtea vacante,
etiam ante purificatam conditionem,quando cõ-
ditio dependebat ab alterius poteſtate,ſecundum
c.ſi pro te de reſcrip.lib.6.Rot.concl.103.& idem
in gratia facta, dignum arbitramur , concurren-
te cum gratia in forma ſpeciali purè facta,vt no-
tat Rot.concluſ.366.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactio ſuper iure decimarum non debet fieri,&
ſi fiat,valet in præiudicium tranſigentis, nõ tamen
ſucceſſoris.*
2 *Super fructibus decimarum tranſigi poteſt.*

Decimarum ius , an poſſit in tranſactionem reduci ?

R E S O L V T I O C X C V I I.

IVs decimarum, nõ poteſt in compoſitionem,
vel tranſactionem reduci, quia eſt ſpirituale,
& ſuper ſpiritualibus non poteſt componi,
& tranſigi,ſed ſuper accidentibus,& cohęrẽtibus,
extendendo ad ius ſpirituale, ſic ſecũdum Innoc.
& Io.Andr.de confirm.vtil.vel inutil.cap.penult.
1 Tamen valet tranſactio in præiudicium tranſigẽ-
tis,ſecus in præiudiciũ ſucceſſoris,gloſ.de decim.

c.ex multiplici, & c.mirum, ſuper fructibus autẽ
2 decimarum tranſigi poteſt, vt patet ex §.proximè
præceden.dicit tamen Hoſtienſ.quod nõ per mo-
dum arbitri, ſed arbitratoris, Abb.in rubr. de de-
cimis;tamen potuerit ipſum ius decimarũ in trã-
ſactionem deduci, vt notat Ioa. Andr. in c.fi. de
ret. permut. Permutari autem non poteſt cum
aliqua re temporali, vt ibi notatur in glo.in fi.niſi
fortè approbaret, vt notat D.Anto.ibid.in fi. vide
Ioa.Andr.poſt Inn.in c.ſtatuimus de tranſact. ſu-
per prima gloſ.& in c.de cætero ſuper verb.an pa
ruit,& ſuper verb.ius aliquod,& in c.ſuper eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Impediens de facto excequutionem literarum Apo-ſtolicarum, eſt excommunicatus, ſecus ſi de iure.*
2 *Papa in collationibus, non intendit tollere ius tertij.*

Impedientes exequutionem Bullarum, ſeu literarum Apoſtolicarum, ſunt excommunicati.

RESOLVTIO CXCVIII.

IMpedientes exequutionem literarum Apo-
ſtolicarum ſunt excommunicati, vt apertè
patet in Bulla cœnæ Domini c.8. & regiſtra-
tur in iure communi in c. quoniam de immunit.
eccleſ. Bald. conſ.22. vol. 1. quæ excommunica-
tionis pęna limitatur infraſcriptis modis, Pri-
1 mò, quando impediuntur de facto, ſecus de iure,
argum.tex.in c.licet de pręben.lib.6.Oldrad.conſ.
81.Staphil.in tract.de literis gratiæ f.196. nu.1. &
facit tex.in c.cui,& c.pro illorum de præb. in ſex-
tò, Nau.conſ.39.de ſent.excom. qui dicit caſum
notandum, & poſſe contingere quando aliquis
vellet contradicere alicui poſſeſſionem capere vo
lenti;etiam ſi fuerit Exequutor Apoſtolicus, quã-
do habet cauſam iuſtam contradicendi, & non
permitteret accipere poſſeſſionem, vt quia fortaſ-
ſe beneficium erat vnitum, vel alteri prius colla-
tum, vel Bullæ ſunt obreptitiæ, vel ſubreptitiæ,
vel quia eſt ius patronatus, & Epiſcopus præten-
2 deret eſſe collatiuum;nam Papa quando concedit
non intendit auferre ius tertij, niſi de eo fiat ex-
preſſa mentio, quia adeſt regula Cancellariæ de
non tollendo, facit cap.ex literis de reſcrip.& cap.
ex tuarum de author.& vſu pal.& ibi glo.in verb.
permittat.

Limita ſecundò, quando prohibetetur, ne inti-
marentur tertio, vel ne eis fides adhiberetur, vel
ne publicarentur: vnde qui ſtat in poſſeſſione ali-
cuius beneficij, nolens relinquere illud ad pręſen-
tationem literarum Apoſtolicarum, vt quia putat
iuridicè poſſidere, non incurrit excommunica-
tionem Bullæ cęnæ Domini; ita Zerola in verb.
literæ par. 2.

Limita tertiò, ſi quis ab eis appellet, vel recla-
met, quod procedit etiam ſi in literis dicatur, con-
tradictores, &c.glo.in c.pro illorum verb.contra-
dictores de præben. in ſextò, Staph.f.180.num.7.
Nau. conſ.96.de ſent.excom.

SVMMARIVM.

1 *Plures Vicarij conſtitui poſſunt ab Epiſcopo.*
2 *Si plures Vicarij conſtituantur, nihilominus faciunt vnum conſiſtorium cum Epiſcopo.*

Epiſcopus, an poſſit plures Vicarios generales ſtatuere in ſua Diœceſi?

RESOLVTIO CXCIX.

ARguendo de Procuratore ad Vicarium,
validiſſimum argumentum eſſe, teſtatur
Euerard.loco 26.vnde cum plures Procu
ratores conſtitui poſſunt, l.pluribus ff. de procur.
1 c.ſi duo eod.tit.in ſextò; ſic, & plures Vicarij, ſicut
dicitur in pluribus Vicarijs foraneis, de quibus fa-
cit mentionem gloſ.in clem. & ſi principalis de
reſcript.verb.foranei, & Rot.in deciſ.297. par.2.
Guttier.lib.1.canonicar.quæſt.c.7.Hinc Zerol.in
praxi Epiſcopali verb.Vicarius, ſcribit poſſe Epi-
ſcopum, ne dum vnum, ſed plures Vicarios gene-
rales in ſua Ciuitate, & Diœceſi cõſtituere, allegat
tex.in c.quoniam de off.Ordin.c.ad hæc de offic.
Archid.& c.1.de celebr. miſſar. quibus addo Pa-
norm.in c.extirpandæ §.quia verbo, num.13.de
preben. Anchar.in clem.2.nu.2.de reſcript.Arch.
in c.ſi.de off.Vicar.in ſextò, quod ampliat Selu.in
tract.de beneſ.2.par.q.14.num.7.poſſe eos taliter
conſtituere, quin alter ab altero depẽdat, & quod
ſint æquales, & inſolidum; vel quod ſit vnus prin-
cipaliter etiam ſi conſtituatur, alter in vno, alter
in altero loco;nam nõ attenditur generalitas loci,
ſed commiſſio cauſarum. Ampliat ſecundò Sylu.
in eius Summa verb. Vicarius §.4. tales Vicarios
2 facere vnum conſiſtorium cum Epiſcopo, iuxta
terminos c.Romana de appell. in ſextò, & c. non
putamus de conſ. eod. lib. ex quo colligitur, non
poſſe appellari ab eorum ſententijs ad Epiſcopũ,
ſecundum Franc.in c.dilecti, il ſecondo, de appell.
Guid.Pap.in dec.436.

SVMMARIVM.

1 *Miſſæ ad nutum amouibiles non ſunt beneficia, vnde à laicis poſſunt prouideri.*
2 *Miſſæ ſunt capellaniæ, & beneficia, quando dantur in titulum.*
3 *Capellaniæ ſunt beneficia, quando Epiſcopi authoritate fundantur.*

Miſſæ teſtamento legatæ, an veniant appellatione beneficiorum?

RESOLVTIO CC.

1 CVm prædictæ Miſſæ ſint ad nutum amoui-
biles. Reſpondetur negatiuè, & ratio eſt
quia à ſolis laicis poſſunt prouideri, & ſic
potius ſunt quædam ſeruitia, & Miſſæ celebran-
dæ in dies, vt dici ſolet vulgò de miſſis votiuis

tren-

Digitized by Google

ent'vna, & quaragint'vna, vide Nau. in conſ.5. de
præben.& conſ.8.nu.7.& 8. & ſic non cadunt ſub
ſpolijs, etiam ſi excedant ſummam taxatam in
Bulla Pij V. Nam non veniunt iſtæ Capellaniæ,
pro celebrandis miſſis, appellatione propriarum
capellaniarum; quáuis à Teſtatore nominétur capellaniæ. vel beneficia eccleſiaſtica, & ſic poſſunt
fundari,& prouideri abſq; volútate Epiſcopi accedente, cap. nemo de conſec.diſt.j.Nau.loc.cit.
& Sacra Congregat. concluſ. 14. & gloſ. in
2 clem.1.verſ.decima: Nam licet capellaniæ,& aliorum ſeruitia veniant appellatione beneficiorum,
Ioan. de Selu. tract. de benefic. 1. part. quæſt. 3.
num. 10. Gomez. in regul. de infirm. reſignant.
quæſt.23. Tamen hoc debet intelligi quando dantur in titulum, ſecus quando dantur ad nutum teſtatorum, ſiue eorũ hęredum, vt celebrétur Miſſæ
in aliquibus altaribus, Gom.q.20.de ann.poſſ. &
q.4. de exprimen.val. benef. Quare Commiſſarij
Apoſtolici, ſeu Subcollectores Cameræ, non poſſunt ſe intromittere in exigendo introitus, ſiue
potius eleemoſinas dictarum Miſſarum, durante
vacatione per obitum Capellanorum, ſeu Sacerdotum, qui illas celebrant, ſiue alio modo, cum
re vera non ſint beneficia, idque locorum Ordinarij ſummopere debent aduertere, cum
ipſi ſint prædictarum voluntatum exequutores,
c.Ioannes,& c.tua de teſtam.& Sacr. Conc. Trid.
ſeſſ.22. c.8.& dixit Zerol.in verſ.legatum §.8.9.&
3 10. Tunc autem Capellaniæ veniunt appellatione
beneficiorum, cum fuerint fundatæ authoritate
Epiſcopi, cum celebratione vnius, vel plurium
Miſſarum, & in perpetuum,& tunc veniunt ſub
ſpolijs, gloſ. citata in d. clemen. ſecus verò quando aliquis legauerit Miſſas aliquas celebrandas in
aliquibus altaribus, vt dictum eſt, & nota hoc pro
practica quotidiana.

SVMMARIVM.

1 *Si eccleſiæ habent reditus, beneficiati ſunt compellendi ad eas reædificandas, ſin minus, ſunt transferendæ.*
2 *Ordinarius non poteſt prophanare capellas ſine cauſa.*
3 *Si populus nolit eccleſiam parochialem inopem reparari, eſt penitus diruenda.*

Epiſcopus viſitans, quid facere debet ſi inueniat Eccleſias dirutas?

RESOLVTIO CCI.

RESpondetur diſtinguendo, & Primò, aut
Eccleſię poſsút reparari introitibus ſuis,&
ipſarũ beneficiati ſunt compellendi ad eas
1 reædificandas, Abb.in c.1.nu.1.2.3.& 4. de eccleſ.
ædific. aut verò laborant inopia, & reparari non
valent; & ſic vocatis ijs, ad quos ſpectat in Matrices, aut alias Eccleſias, ſuo arbitrio compellat ad
altaria erigenda in eiſdem Eccleſijs, vel Capellis
eiuſdem inuocationibus, vel in iam erectis Eccleſijs,& Capellis transferant, cum omnibus emolumentis,& oneribus, quæ habebát primæ Eccleſię,
Conc.Trid.ſeſſ.21.c.7. de reform. hoc etiam ampliatur ad Eccleſias Parochiales iuris patronatus,
Conc.ibid. vbi erant Eccleſiæ, erigatur Crux. Et
quia poſſet dubitari, an liceat Viſitatori, ſiue Epiſcopo illas Eccleſias prophanare, ſtante magna
inopia, & forſitan loci indecentia? Reſpondetur
ex Conc. Trid. loc.cit. circa vltimum, poſſe fieri;
ſed debet animaduertere, ne faciat illas conuertere in ſordidos vſus; quo circa Sac. Congr. declar.
241. cenſuit in hæc verba: Ordinarius non debet
2 prophanare Capellas, & ſi aliquam cauſam prophanandi habuerit earum cæmenta potius ſunt
attribuenda Eccleſię, quę eſt caput dictarũ Capellarũ, quam alteri. Secũdò, Parochialis verò Eccleſia ſi ob inopiam ex reditibus nõ poſſet reparari,
Parochiani ſunt compellendi; nec propter hoc
vſui poſſent Parochiæ renunciare, Abb.d.c.1.n.4.
quod ſi Parochiani nolint, vel non poſſint eas reparare; fertur Romæ fuiſſe deciſum ita, Si Popu-
3 lus nolit Eccleſiam, quæ minatur ruinam reſtaurare, debet ea penitus dirui; præterea poſſet Prælatus ex cauſa, non ſolum prophanare immobilia,
ſed mobilia Eccleſiæ,

SVMMARIVM.

1 *Is numerus Monialium in quolibet Monaſterio conſtitui debet, qui ex proprijs redditibus, vel conſuetis eleemoſinis ſubſtentari poteſt.*
2 *In Monaſterijs etiam exemptis, Epiſcopus cum Superiore Monaſterij poteſt numerum ſtatuere.*

Quot Moniales poſſunt in quolibet Monaſterio recipi?

RESOLVTIO CCII.

1 SAc.Conc.Trid.ſeſſ.21.c.3. ſtatuit, is numerus
tantum Monialium conſtituatur,& conſeruetur in poſterum, qui ex proprijs reditibus
Monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſinis cõmodè ſuſtentari poſſint, vide in c. periculoſa §.
ſanè de ſtat.regul. lib.6. & ibi Anch.num.3. verſ.
quinto nota; idem confirmat Sac.Congr. declar.
216.& Pius V. in Bulla ſua 9.fol.13.& in eod.loco
addit.Sac. Conc. Nulla talia loca tam virorum,
quam mulierum erigantur ſine Epiſcopi in cuius
dięceſi erigẽda ſunt licẽtia prius obtenta, quodq;
adiuuatur de iure cõi, de omni Eccleſia,& loco ſacro, c.nemo de conſecr.diſt 1, Sylueſt. in verb.eccleſia 2. Selua tract. de beneſ. 1.par.q.6.ab initio,
& per tot. Nau.in c.ſtatuimus 44.verſ.3.19.q.3. &
circa numerum Monialium, etiam in Monaſterijs exemptis, iuriſdictio ordinaria eſt, idem n.57.
& in c.nulla 18.q.92.nu.7.verſ 2.q.cap.ſtatuimus
nu.45.verſ.3. idem de eleemoſ. Gregor.XIII. in
2 Bulla ſua,& Nau.loc.cit. vbi habes numerum certum poſſe,& deberi ab Ordinarijs (etiam in exẽptis) cum ſuis Superioribus præfigi, vltra quem
numerum non poſſunt alię recipi ſub pœna peccati mortalis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt citari ad Curiam ab Auditore Cameræ, nec priuari etiam in criminibus notorijs abſque facultate legitimæ defenſionis.*
2 *Epiſcopus eſt Princeps, & habet culmen dignitatis.*
3 *Epiſcopus poteſt in ſua Diœceſi eligere Confeſſarium.*
4 *Quando Epiſcopus recuſatur, datur ei adiunctus.*
5 *Epiſcopus celebrans in aliena Diœceſi, poteſt vti benedictione Epiſcopali, ſit nomen Domini benedictum.*
6 *Epiſcopus quotidie debet audire ſacrum.*

Enucleantur aliqua priuilegia Epiſcoporum.

RESOLVTIO CCIII.

1 PRimum eſt, quod Epiſcopi non citantur ad
Curiam ab Auditore Cameræ abſque man-
dato Summi Pontificis, Pius IV. Bulla 74.
Secundum, non poſſunt priuari in criminibus, et
notorijs, niſi detur copia, & facultas legitimæ de-
2 fenſionis, Leo X. Bulla 11. Tertium, Epiſcopus
vocatur Princeps Eccleſiæ, Eccleſiaſt. 45. in fin. &
Principem facit eum, S. Hilar. ſuper Matth. & di-
citur habere Paſtoralē curā, & dignitatis faſtigiū,
c. Ordinatos 59. diſt. c. miramur verſ. Principatus
6. diſt. & c. Principatus 1. q. 1. & dicitur habere cul-
men dignitatis, glo. in c. 2. de præb. lib. 6. Affl. in
conſtit. poſt mundi §. ad nos itaq; 4. notab. nu. 2. &
antiquitus vocabantur Summi Pontifices, & Sū-
mi Sacerdotes, Card. in c. legum 2. q. 1. Gom. in
c. 1. nu. 18. de conſt. lib. 6. & vocabātur ſanctiſſimi
in primitiua Eccleſia, & Beatiſſimi, & Papę idem
n. 23. vocabātur Vicarij Chriſti, pupilla oculi Dei,
ſed vide S. Greg. in homil. de quinque talentis, &
3 Stimulum Paſtorum. Quartum Epiſcopus habet
priuilegium, vt valeat confiteri peccata ſua Sacer
doti et non approbato, Nau. in c. placuit de pęnit.
nu. 52. diſt. 6. vt dixit Zerol. in fin. in pract. ſua pęn.
c. 15. q. 2. concl. 4. & q. 10. & in pract. Epiſ. in verſ.
abſolutio §. 12. Nau. conſ. 12. de pęnit. & remiſſ. à
contrario ſenſu id tamen intelligitur in propria
Dięceſi ipſius Epiſcopi, & idem dicendum eſt de
Illuſtriſſimis Cardinalibus, qui habent eam-
dem iuriſdictionem in ſuis titulis, quam habent
Epiſcopi in ſuis Dięceſibus; & etiam habent plu-
ra priuilegia, quam Epiſcopi, vt patet vulgatis ca
nonibus; fallit hoc in Iubileo vbi habetur, qui vo-
luerit lucrari illius gratiam confiteri debeat pec-
cata ſua vno Sacerdoti ex approbatis ab Ordina-
rio; Nau. conſ. citato. Quinto, Epiſcopus poteſt
aſſiſtere Inquiſitoribus in negotio Fidei, Alexan-
der IV. Bull. 13. Sexto, Epiſcopi præcedunt Pro-
thonotarios, etiam illos quatuor, qui ſunt de nu-
mero, tàm in Vrbe, quàm extra, Pius II. Bull. 2.
quæ incip. Cum ſeruare. Septimo, poteſt eſſe
Iudex in cauſa propriæ ſuæ Eccleſiæ, licet poteſt
recuſari ſuſpectus, Capy. dec. 137. nu. 1. & quid ſit
tūc agendū, & ad quē recurrendum, vide eūdem
Zerol. in verſ. Archiepūs §. 1. & in verſ. appellatio
§. 15. Octauo, Epiſcopus in ſua Dięceſi debet ho
norari ab Archiepiſcopo, dum eſt in illa, & idem
debet Cardinalis, idem dec. 27. nu. 24. & 25. Ratio
eſt, quia dignitas Epiſcopalis multum eſt comen
danda, Abb. in clement. ſi quis ſuadente. Nono,
Epiſcopus, in iuriſdictione, erga ſuos ſubditos
exercenda, debet habere conſilium ſui Capituli,
poteſt conſuetudine, vel præſcriptione ſibi quære-
re, ne dictum conſilium teneatur requirere, cap.
non eſt, de conſuet. lib. 6. Capy. dec. 134. n. 3. faciat
pro c. 6. ſeſ. 25. Cōc. Trid. vbi diſponitur in quibuſ
dam, debere Epūm adhibere conſilium Capituli;
ſed vide eūdem Zerol. in verſ. Capitulū §. 8. & hoc
etiam ampliatur, ſi illud conſilium adhibere debe
ret in inſtituendis, vel conferēdis beneficijs, Selua
in tract. de beneſ. 2. par. q. 22. n. 13. & 14. & ita ho-
die communiter obſeruatur in praxi. Decimo,
Epiſcopi non debent ſeruire Principibus laicis,
nec Regibus, nec Baronibus, nec Miniſtris Regū,
ſed locum, & gradum conuenientem ſuæ digni-
tati, tam in Eccleſia, quam extra, ſibi retineant
Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 17. de reform. Et tam in Ec-
cleſia, quā in Choro, & Proceſſionibus, & omni-
bus actibus publicis, prima ſedes debetur Epiſco
po, Conc. loc. cit. c. 6. §. Epiſcopus de reform. & in
Synodo Conſtantinopolit. act. 10. can. 14. Fallit
tamen quando ſedet, vt Conſiliarius Regis, tunc
enim non præcedit alios Conſiliarios, Vinc. de
Franch. dec. 138. nu. 5. in poſtrema editione. Vn-
decimo, Iudice dato ſuſpecto, lex dat ei adiun-
4 ctum Epiſcopum, vel eſſet recurrendum ad Su-
periorem, Capy. dec. 187. nu. 3. Duodecimo, Epi-
ſcopus habet eadem priuilegia circa officium in-
quiſitionis, quæ habet Inquiſitor Delegatus, &
maximè abſentibus Inquiſitoribus, & vbi Inquiſi
tores non adſunt, Pegn. ſcol. 112. in 3. par. Direct.
Inquiſit. in vlti. Decimotertio, Ciuitas occidens
ſuum Epiſcopum, priuatur in poſterum tali digni
tate, c. ita nos 25. q. 2. Rebuff. in tit. de differen. in
tit. Priuil. reſeru. Sum. Pont. n. 43. Couar. lib. 2. c. 8.
in fi. var. reſol. Decimoquarto, Epiſcopo compe-
tit diſpenſatio malè ablatorum, Abb. in clem. Re-
ligioſi nu. 24. de priuil. ſed Nau. conſ. 18. num. 7. &
24. de pęnit. & remiſſ. dicit, id non competere Epi
ſcopo de iure, quia poſſunt facere illud partes per
ſemetipſas, & per Confeſſarios; poteſt tamen hoc
intelligi de conſuetudine generali, vel ſpeciali, &
ſic vidi omnes Epiſcopos, hoc ſibi reſeruare à sū-
ma notabili, puta ſupra decem aureos. Decimo-
5 quinto, Epiſcopus celebrans priuatè in Dięceſi
aliena, poteſt vti benedictione Epiſcopali cū ver-
bis, Sit nomen Domini benedictum, glo. in c. Ab-
bates de priuil. in ſextò, cum iſta ſit potius ordinis
quā iuriſdictionis, vt more Canoniſtarū loquar,
& ſic fuit concluſum Neap. in quodam Collegio
habito circa hoc coram aliquibus RR. Prælatis,
me præſente, & ratio poteſt eſſe, quia ſic concedi-
tur Epiſcopo celebrare in Eccleſia aliena à iure,
abſq; licentia Ordinarij, ita concedi etiam debet
benedictio Epiſcopalis tamquam acceſſorium, &

conſe-

conſequens ad illam celebrationem, per c.cui licet, & ibi gloſ.initio, de regul. iur. quam videas.
Decimoſexto,an Epiſcopus debeat quotidie celebrare Miſſam,vel eam audire? dic quoad primũ,
6 quod diebus Dominicis, & Feſtis ſolemnibus celebrare debet, & tam frequẽter quod ſuo muneri
ſatisfaciat; ratio eſt,quia Epiſcopus etiã habet curam animarum cum ſit Parochus totius ſuæ Diœceſis,vt patet vulgatis,Zerol.in verb.decima §.eo, argum.Sac.Conc.Trid.ſeſſ.23.c.12.de refor.licet non ſub reatu peccati mortalis,cum non reperiatur ſub præcepto,niſi ratione obligationis,contẽptus,vel ſcandali,Nau.c.6.nu.19.& Mat.c.18.Luc. c.17.& Marc.9.veh homini illi per quem ſcandadalum venit. Quoad ſecundum reſponde, quod non tenetur quotidie audire ſacrum,Nauar.c.22. nu.2.& de hoc canon.c.3.nu.29.nec obſtat c.fi.de priuil.lib.6.& cap.5.de conſecr.diſt.1.nam intelliguntur de congruentia,de conſilio, & benè eſſe, ita gl.in clem.1.in verſ. Canonicas de celeb.miſſ.

S V M M A R I V M.

1 *Recitatur opinio Nauarri dicentis, quod ſi Prælatur ſuſpenſus auctorando facit celebrari coram ſe aliquem,eſt irregularis.*
2 *Opinio Couar.cõtra dictum Nauar.loc.cit.eſt verior.*

Diſcutiuntur aliqua circa intellectum text. in capitulo ſacro de ſententia excommunicationis.

R E S O L V T I O CCIV.

DVbitatur an Prælatus Epiſcopo inferior, vel Vicarius Epiſcopi, excommunicans, interdicens,vel ſuſpendens aliquem, non ſeruata forma c.ſacro de ſent.excom. & c.1. eod. tit.lib.6.cum ſit ſuſpenſus per menſem ab ingreſſu Eccleſiæ,prout in locis citatis;ſi interim ingrediens Eccleſiam,ibi audiat ſacrum,vel ſedeat in Choro,vt Prælatus, vel Vicarius recitans Diuinũ officium, vel audit concionem, incurrat irregularitatem. Prima opinio eſt Nau.c.27. num.244.
1 dicentis eſſe irregularem, per glo.in clem.2. in verſ.celebrari de priuil.eius ratio eſt,quia videtur authorizare factum. Secunda opinio eſt Couar.& cuiuſdam recentioris, aſſerentium partem negatiuam,niſi in caſu de quo per eum in c. alma mater 1.par.§.6.in vltimo. Ratio eſt,nam audire ſacrum,& alia prædicta facere,regulariter non ſunt ordinis actus peculiares,glo.d.c.j.verſ.ſicut prius, & c.ſi Epiſcopus 11.q.5.ac iſta opinio mihi magis placet;ſententia verò Nau.& glo. tunc poſſet veri
2 ficari, quando eſſet vera authorizãtio, prout in c.ex literis de exceſſ.Prælat. Sylueſt. in verb. homicidium num.2. Nau.loc.cit.nu.214.ſeu quando ſuperbia, vel contemptu cenſurarum præciperet corã ſe celebrari miſſã,eſſet enim tũc irregularis, Couar.vbi ſupra,& c.2.de exceſſ.Prælat. Hoc ampliatur etiam ſi cum puluinari, tapeto, vel comitatu more Officialium, niſi prout ſupra, per rationem prædictã,& cũ hoc accidiſſet in facto, ita conſului,& illud idem confirmat Nau.in c.2.§. Sacerdos num.13.de pœnit.diſt.6. vbi dicit ex mente Innoc.in c.ſi de exceſſ.Prælat.num.1. Prælatum non incurrere irregularitatem per exercitium actuum ſpiritualiũ tempore interdicti, niſi quando aliquid alicui ordini peculiariter deputatum exerceret,& Innoc. in c. cum medicinalis num.3. de ſent.excom.habet regulam generalem, ſuſpenſum, vel interdictum, vel excommunicatum non eſſe irregularem, niſi aliquod exerceat, quod ſit de ſubſtantia ordinis,Hoſtien. in Summa tit. de diſpenſ.§.ſunt autem caſus verſ.14.& Nau.conſ.4. de cler.excom. celeb.

S V M M A R I V M.

1 *Non omnes conditiones appoſitæ ſuper cenſibus in Bulla Pij V.obſeruantur, ex tacito conſenſu Summi Pontificis.*
2 *Gregorius XIII. pro cenſibus in Regno Siciliæ edidit aliam cõſtitutionem cum quatuor cõditionibus.*

Quæ conditiones requiruntur ad contractus cenſuales.

R E S O L V T I O CCV.

AD cenſum annuum redimibilem requiruntur multæ conditiones, iuxta Bullam Pij V. ſub datum Romæ anno 1578. 14. kal.Februarij,relatam à Nau.c.17. num.234. vbi explicantur treſdecim conditiones; ſed hodie videtur Bullam iſtam non obligare quoad omnes conditiones,quod probatur. Primo,ipſo Papa ſciente, & tolerante, fuit factum appoſitum, & quando Princeps in aliqua lege præcipit aliquid, & oppoſitum agitur, vel non obſeruatur, eo ſciente, & tolerante, lex illa non recipitur ex viridi obſeruantia, & ſic non obligat, Abb. & Innoc. in cap. 1. de decimis, & Sylueſt. in verb. lex §. 6. propè fin. Angel. in verb. conſuetudo §. 10. gloſ. in clement. ſtatutum in verſ. conſuetudine de electione, vide Iſern. in prælud. feudor.num.40.licet remiſſiuè;& lex quæ non eſt vſu recepta non ligat cap. leges 4. diſt. & ibi Gemin. Nauar. in cap.placuit num.4.de pœniten. Secundò, quia Papa Gregor. XIII. fecit aliam Bullam ſuper materiam contractuum cenſualium editam anno 1574. pro Regno Siciliæ vltra farum; vbi ponit quatuor conditiones ſufficere: Primum,vt ſeruetur Bulla Nicolai Quinti. Secundum, vt in emptione cenſuum huiuſmodi fiat expreſſa mentio rerum certarum, ſuper quibus expreſsè conſtituitur cenſus; deinde fiat mentio omnium bonorum venditoris. Tertium, vt facultas redimẽdi remaneat perpetua ipſo vẽditori quandocumque, & nullo modo reſtringatur.Quartum,vt omnes abuſus,qui Conſtitutioni Nicol.V.aduerſãtur,tollãtur è medio:& ſic habes in omnia tres conditiones eſſe de eſſentia huius

contra-

contractus. Primò, vt fiat ſuper re certa, ſtabili, cum obligatione omnium bonorum, & perſonæ ipſius venditoris, Caſſan. in conſuet. Burgund. tit. de cenſ. §. 11. tit. 4. Foller. ſuper Bulla Nicol. V. in verſ. huiuſmodi cenſualia nu. 48. Secunda conditio eſt, vt addatur pactũ de retrouendendo quandocumque. Tertia, vt annuus cenſus non excedat decimam partem pretij principalis: ſed dices Bulla Gregor. eſt localis, ergo non dat formam vniuerſalem. Reſp. clarum eſſe, q contractus licitus, in vno loco, eſt licitus in altero; ſed contractus per Bullam Nicol. V. eſt licitus, & ſeruatur hodie; & approbatur per Bullam Greg. XIII. ergo dat formam vniuerſalem. Præterea, quia conſtitutio vnius Regionis, poteſt imitari in alia, Diaz. pract. crim. cano. c. 136. & Gnm. in c. ſi annum nu. 41. & 45. de iudic. lib. 6. & ſic paſſim videmus hodie obſeruari, & conſuetudo vicini loci eſt attendenda, Boer. dec. 269. nu. 9. c. Catholica 11. diſt. c. 1. c. illa, c. de his, 12. diſt. & ita etiam poteſt reſpõdi ad extrauag. Martini V. & Caliſti III. ſub tit. de empt. & vend. hoc etiã videtur tangere Nau. in coment. de vſur. not. 6. q. 4. n. 105. verſ. omiſſa, ſed nu. 108. verſ. 4. & 3. hoc dicit clariſſimè, q non obligat cõtrario vſu, vel cũ vſu in terris non ſubiectis Papæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in ſuis edictis poteſt imponere pęnam priuationis contra clericos non reſidentes in beneficiis, & poteſt prohibere factum damnatum noua pœna.*

2 *Non poteſt ſtatuere pœnam contra ſubditos exiſtentes extra Diœceſim.*

Epiſcopi, quas pœnas in eorum edictis imponere poſſunt, vltra ius commune?

RESOLVTIO CCVI.

1 QVidam Doctor, verb. edictum ponit nonnulla, videlicet, poteſt imponere pęnam priuationis beneficij ipſo iure clericis non reſidentibus, Cardin. in clementina ex tunc de cler. non reſident. Selua tract. de benef. 4. par. quæſt. 5. num. 3. gloſ. in clem. 2. in verſ. tolli de elect. & glo. in clem. 2. in verſ. vt ij de ętat. & qualit. Ratio eſt, quia Epiſcopi ſuis edictis, ſeu conſtitutionibus, poſſunt adiuuare ius canonicum, imponendo pęnam vbi non eſt, Ioa. Andr. in c. ſi. de off. Archiep. Diaz. in pract. crim. canon. c. 136. Rebuff. in pract. benef. tit. de diſpenſ. de nõ reſid. nu. 12. 13. & 14. vbi dicit amplius poſſe priuare, etiam ſine monitione præcedenti, Panor. in c. quoniam §. porrò col. 4. verſ. aduertendum tamen, vt lit. non conteſt. Rebuff. tit. de diſpenſ. de non reſid. nu. 25.

Secundò, poteſt facere edicta ad reformationẽ morum ſubditorum, & imponere pęnas, licet non contra ius canonicum, vt dictum eſt; ampliando pęnam, & augendo, Abb. in cap. licet in 2. not. de off. Ordin. & hoc non ſolum ab Eccleſiaſticis, ſed etiam à laicis Iudicibus poſſe fieri, ex multis Doctoribus tenet Couar. de ſpõſ. 1. pa. c. 6. §. vlt. n. 17.

Tertiò, poteſt prohibere factum damnatum iure ſub certa, & noua pęna, Abb. in c. à nobis de ſent. excom. & ſic poteſt facere edictum fulminãs excommunicationem ipſo iure, contra tenentes beneficia ſine titulo.

Quartò, poteſt etiam condere edicta contra laicos, quoad concernentia ſalutem animarum; nam ratione animæ laici ſubſunt Epiſcoporum ſtatutis, Firman. tractat. de Epiſcop. fol. 28. Epiſcopus habet iuriſdictionem in laicos, non ſolum de iure, ſed ex prorogatione, Boer. deciſion. 69. num. 4. poteſt prohibere ludos nocte Natiuitatis Domini; ne accedant ad Monaſteria Monialium, vt ſoluant decimas, & alia huiuſmodi, vt patet per Zerol. in verſ. decimæ, in verſ. Moniales, & per vniuerſalem conſuetudinem.

Quintò, quoties in iure reperitur aliqua pęna, quæ propter diuerſitatem opinionum eſt dubia; tunc poteſt Epiſcopus illam imponere ipſo iure, Ioa. de Ana. in c. fraternitatis col. penul. de hæret. Ioan. Andr. in c. ex parte, il terzo, de verborum ſignif.

Sextò, non poteſt imponere pęnam ipſo iure, quæ afflictionem corporis, vel infamiam induceret, Bal. in l. non eo minus n. 2. C. comm. vel Epiſ. & Saly. ibid. glo. loc. cit. tum propter periculũ irregularitatis per c. 2. de homic. lib. 6. & clem. vnica eod. tit. tum etiam quia Epiſcopus non debet eſſe percuſſor, ad Timot. cap. 3. & lingua, & ſcripto poteſt cauſari percuſſio, Diuus Auguſt. ſuper Pſal. 63.

Septimò, non poteſt ſtatuere, & imponere pęnã
2 in ſubditos extra ſuum territorium, nec illi ſi cõtrauenian dictam pęnam incurrerent, ét ſi fuerit pęna excõicationis, Abb. in c. quæ in Eccleſiarum de conſt. in prin. & in rubr. de for. comp. & in c. 1. de raptor. Alex. in conſ. 3. in 1. vol. ratio aſſignatur in d. c. 2. de conſtit. lib. 6. Nau. c. 27. nu. 272. Couar. in c. alma m⸗ter §. 10. num. 3. de ſent. excom. lib. 6. l. vltim. ff. de iuriſd. omn. iud. quidquid dicat Bart. in l. cunctos populos num. 45. C. de Sum. Trin. & fid. Cath.

Octauo, ex ſupradictis oritur, Epiſcopum, vel Archiepiſcopum, Primatem, vel Patriarcam poſſe procedere in pęnam impoſitam in ſtatuto, ſiue edicto alicuius Epiſcopi, vel Vicarij ipſius generalis; nam delinquens in territorio illius incurrit pęnas, Abb. in c. cum inferior de maiorit. & obedientia, Zerola in verſ. excommunicatio de cauſ. mater. §. primo, dub. primo, vbi etiam poteris videre, ſi ſtatutum Epiſcopi ſe extendit in loco exempto, Socc. conſ. 77. incip. conſilijs noſtris col. 3. verſ. 1. in 1. vol. vide Affl. in Conſt. Regni Apoſtatantes nu. 8.

Nono, poteſt facere edicta, & Conſtitutiones, ne Clerici accedant ad Tribunalia Laicorum, c. j. & vlt. de poſtul. imò nec Clerici poſſunt deponere teſtimonium veritatis in iudicio laici, ſine licẽtia ſui Ordinarij, tàm in criminalibus, quam in ciuilibus, in c. Monachi, c. de præſentiũ, & ibi glo. in verſ. defenſor 16. quæſt. 1. cap. 2. de poſtul. cap. magnæ, ne Cler. vel Monach. Guid. Pap. q. 65. vbi dicit, nec de licentia ſui Ordinarij, ſi agatur criminaliter.

Decimo, ne Clerici agant negocia, ſeu procu-

tiones Laicorum, c.Sacerdotibus ne Clerici,vel Monaci,c.fi.de vit.& honeſt. cler. Diaz. in pract. crim.canon.c.52.

Vndecimo,vt deſerant habitum clericalem, & tonſuram,Conc.Trid.ſeſſ.14.c.6.de reſor. Diaz. loc.cit.c.69.c.nō licet,il ſecondo,23.diſt. c. nullos 21.q.4.Angel.in verſ.Clericus 4.§.1.& 3.Sylueſt. in verſ.excommunicatio 6.num.4. glo.in clem.fi. in verſ.videtur de vit.& honeſt.cler. adeſt Bulla Sixti V. circa habitum, & qualitatem ipſius, quā videas.

Duodecimò,ne deſerant arma,c.in audientia de ſent.excom. c. clerici 23.quæſt.8. cap.ex multa §. de clericis de voto, & voti redem. clemen.1. de vit. & honeſt.cler.Angel.in verb.clericus in eo initio.

Decimotertiò,ne diſcedant à Diœceſi ſine licentia, c.quærente de cler.non reſid. Selua tract. de benef.4.par.q.4.5.& 6. Conc.Trid. ſeſſ.23. c.6. & 11.de reform.

Decimoquartò , ne cohabitēt cum mulieribus ſuſpectis,tot.tit.de cohab.cler.& mulier.& Conc. Trid.ſeſſ.25.c.14.de reſor.

Decimoquintò,ne ludant ludis prohibitis,nec illorum ſint inſpectores,c.clerici, il ſecondo, de vit.& honeſt.cler.Conc.Trid.ſeſſ.22.cap.1.de reformat.

Decimoſextò,ne exerceant aliquam artem ſordidam,clem.1.de vit.& honeſt.cler.

Decimoſeptimò,vt interſint Horis Canonicis, & Diuinis officijs,c.dolentes de celebr.miſſ.c.fin. 92.diſt.Nau.tract.de Hor.Canon.c.5. nu.3.11. & 14.Sylu.in verb.hora canonica §.1.verſ 4.clem.1. de celebr. miſſ. & hoc ſub pęna ſubtractionis fructuum,& quotidianarum diſtributionum, c.vnico de cler.non reſid.lib.6.& Zerol.verſ. diſtributiones quotidianæ.

Decimo octauò,ne Parochus diſtet à ſua Parochia vltra biduum,ſub pęna pecuniaria mediæ decimæ , & non vltra , & fertur fuiſſe deciſum Romę,prout dixit Zerol. in verſ. priuatio , & Conc. Trid.ſeſſ.23.c.1.§.eadem omnino de reſorm.

Decimo nono, ne clerici peregrinentur , Abb. in c.ſcripturæ nu.9.de voto,& alia multa,prout in iure Sac.Conc.& diuerſorum aliarum Conſtitutionum.

Vigeſimo, vt clerici ſeruent antiquos Canones de veſtitu,victu,& alijs circa eorum mores, Nau. in c.ſtatuimus nu.28.19.q.3.& præcipuè,ne fulgidis,& claris veſtibus vtantur,c.1. 21.q.4.

S V M M A R I V M.

1 *Licitum eſt ſecūdum aliquos reſtringere ſacultatem venditori cenſus, vt ſcilicet poſt tale tempus non poſſit redimere,ſed alij dicunt contrarium .*

2 *Facultas redimendi non tollitur, etiam centenaria præſcriptione.*

An in contractu cenſuali poſſit coarctari tempus redimendi venditori ?

R E S O L V T I O CCVII.

EXempli gratia : ſi quis emat annuum cenſum à Titio cum hac clauſula , vt ſi infra quatuor , vel decem annos non redimat, remaneat cenſus perpetuus , videtur eſſe contractus vſurarius , hoc patet , vltra Sylueſt. in verb. vſura 25.15. verſ.3. & per Bullas Summorum Pontificum Nicol. V. Mart.V. Pij V. & Gregor. XIII.in quibus habetur,clauſulā eſſentialē huius contractus eſſe præcipuam , vt remaneat facultas
1 ipſi venditori redimendi quandocumque; ſed quod
poſſit fieri , eſt opinio Soti lib.6.q.5. art.vlt.concl.
3.vbi dicit contractum eſſe licitum , idem affirmat Nau.c.17.nu.298. verſ. nec etiam eſt neceſſe, Couar.pract.quæſt.c.8.n.7.vbi dicit tria.Primum contractum huiuſmodi,non eſſe vſurarium. Secundum, etiam ſi apponatur illa clauſula , remanere facultatem redimendi venditori , quandocunq; etiam elapſo tempore coarctato. Tertium, quod pro vtriſque his dictis, ſuit in Granatenſi Prætorio, communi calculo concluſum . Tertia opinio eſt Sylueſt. loc. cit. & aliorum quos citat Couar.loc.cit.nempe quod nullo pacto liceat ratio eſt , qua potius eſt pignoratio, quam venditio , & per rationem quæ continetur in prædictis Bullis; ſentiendum eſt cum Couarru. quod patet ex rationibus ab ipſo allatis , Abb. in cap. ad noſtram de empt.& vend.caſ.3.& cap.illa nos de pignorib. Nauar.in c.96. vbi dicit,facultatem redi-
2 mendi non tolli , etiam centenaria præſcriptione.
Quoad ſecundam partem Nau.loc.cit. & Sot. dicunt,licere,& poſſe fieri, Couarr.loc.cit.num.vlt. dicit licere,ſed non debere fieri ; Ego verò iudico cum Couar. & præcipuè quando adeſt aliqua cōiectura, ex qua colligi poſſet emptorem id non facere aliqua fraude motum , ſed quia vult pignorare,ſeu extenuare fundum,vel aptare domū, vt poſſit eis frui per quinque, vel ſex annos, cum antea fuerit quodāmodo ſterilis, vel inhabitabilis, Sylu.verb.vſura 2.5.15.verſ.3.Ang.verb.vſura.

S V M M A R I V M.

1 *Per tranſlationem beneficij, ſeu Capellæ ad aliquam Eccleſiam,non cenſetur facta vnio .*

2 *Subreptio , vel obreptio non cadit in Ordinario , ſed ſolum in Papa,vel Legato.*

An tranſlatio Eccleſiarum vetuſtate collapſarum,facta ad alias Eccleſias, dicatur vnio ?

R E S O L V T I O CCVIII.

REſpondetur,ex verbis Sac. Congr. colligi reſponſionem negatiuam , quinimò dici potius tranſlationem; beneficia enim tūc
1 dicuntur vnita,cum incorporantur adinuicem,&
confunduntur, ac efficiuntur vnū corpus, vt dicit Gom.q.25.in regul.de annn.poſſeſ.& beneficium vnitum perdit nomen beneficij , nec debet dici beneficium , ſicut ante vnionem , Rebuff. pract. benefic. in form. nou. prouiſ. ſuper verba cum

anne-

etiam annexis verſ.etiam; ſed iſta tranſlata rema-
nent diſtincta cum innouationibus, introitibus,
emolumentis,& oneribus diſtinctis; ergò non po
teſt dici vnio: hoc dixi, nam vidi quemdam Reue
rendiſſimum Archiepiſcopum in hoc trepidare
per Conc. Trid.c.6.ſeſſ.7.de reform. vbi iubet re-
uideri vniones, prout ibi, quia capitulum illud nõ
loquitur de iſtis tranſlationibus, nec de vnionibus
factis per Ordinarium,& hoc ex pluribus. Primò,
quia in vnionibus factis coram Ordinario, nec eſ-
ſet opus Epiſcopum vti authoritate Delegati Se-
dis Apoſtolicæ, vt ibi diſponitur, ſed ſufficeret vti
authoritate Ordinarij. Secundò, quia ſubreptio,
2 vel obreptio, non cadit in Ordinarijs, per rationẽ
dictam à Selu.in tract.de benef.3.par.q.12.nu.19.
Gom.in 9.quæſt.de annua poſſeſſ.& quæſt.58. de
trienn.poſſeſſ.ſed ſolum in Papa, c. ſi motu pro-
prio, c.non poteſt de præb.lib.6. & in Legato à la-
tere, clem.fi.& ibi glo.in verſ.legati de off. Ordin.
Sed ibi fit mentio de ſubreptione, ergo non loqui-
tur de vnionibus factis per Ordinarium, ſed de
factis ex impetrationibus Sedis Apoſtolicæ,& has
& iſtas vult Sac.Conc. reuideri, cũ multoties ob-
reptitiæ,& ſubreptitiæ, impetrantur, Abb.in clem.
2.nu.4.5.& 6.de off.Ordin. Nam prouiſiones fa-
ctæ ab Ordinario, non poſſunt oppugnari de ſub-
reptione, Caputaq. dec.406.par.2. Quid de Alta-
ribus quæ repetiuntur in agris, vel vijs, debeant
ne per viſitationem demoliri, vide Zerol. in verſ.
Altare §.10. Rebuff.in tit.de vnione nu.48.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopo debetur quarta legatorum ab Eccleſijs le-
gatarijs, exceptis quibuſdam caſibus.*
2 *Monachi mendicantes tenentur ad dictam quartam
ex ijs quæ offeruntur in funere, vbi adeſt conſue-
tudo.*
3 *Conſuetudo ſecundum ius, inducitur ſpatio decem
annorum.*

An debeatur Epiſcopo quarta legatorum?

RESOLVTIO CCIX.

PRo huius quæſiti ratione dilucidandæ ſunt
infraſcriptæ concluſiones. Prima concluſio
eſt, de omnibus legatis, & relictis Eccleſiæ
1 exiſtentibus in ſua Diœceſi, competit quarta
pars Epiſcopo, cap. requiſiſti, c.officij de teſtam.
Syluest.in verb.canonica portio §.4.& hanc quar
tam partem Epiſcopo ſoluere debet Eccleſia, ſiue
locus pius, cui legatum fuit, non autem ipſe hæ-
res, Couar.in d.c.officij nu.1.circa vltimum. Se-
cunda, fallit hoc in caſibus exceptis in c.fi.eod.tit.
& Syluest.loc.cit. Tertia, etiam in caſibus excep-
tis in d.c.fin. debetur quarta Parochiali Eccleſiæ,
clem.dudum de ſepult.§.verum, vbi quoad quar-
tam debitam Parochis derogatur in caſibus ex-
preſſis in d.c.fi.num.6.verſ.3. Quarta concluſio,
Conc.Trid.ſeſſ.24.de reformat.decidit, ſi dicta
quarta, tàm Epiſcopalis, quàm Parochialis fuerit
conceſſa iam ante 40. annos alijs Monaſterijs, &
quibuſcumq; locis pijs ex quocumq; priuilegio,
quod de cætero ſoluatur Cathedrali, ſeu Parochiali
Eccleſiæ pleno iure: Non obſtantibus &c. & hoc
etiã ſi alibi ſepeliantur, declarat Sac Congr.Card.
quod ampliatur etiam ſi legans, aliquid legaſſet
Eccleſia Parochiali, quia non compenſatur cũm
quarta debita, ſed etiam illa debetur, Couarr. d.c.
officij nu.6. Quinta concluſio, iſta quarta portio
nõ eſt determinata quoad quotam, ſed ſtatur cõ-
ſuetudini locorum, c.certificari de ſepul. Ceſſante
aũt iſta cõſuetudine, erit quarta de iure ordinario
ſoluenda Epiſcopo, ſeu Parocho, Couarr.loc.cit.
nu.1. Sexta concluſio, circa illos caſus notatos in
d.c.fin. ſolum eximuntur Monachi mendicantes,
ipſi enim non tenentur ſoluere Epiſcopo canoni-
cam portionem, ſeu quartam legatorum, & hoc
intelligitur de legatis ab ijs, qui apud eos elegerũt
ſepulturam, Couar.loc.cit.nu.6. Abb.in d.c.fi.col.
fin. Septima concluſio, conſuetudo viget hodie vt
2 Monachi teneantur ſoluere Eccleſiæ Parochiali
ſolum quartam ex ijs quæ offerũtur eo tempore,
quo funus, aut exequiæ defunctorum celebrãtur,
Card.in d.clem. Couarr.vbi ſupra. Octaua con-
cluſio, in his ſtandum eſt conſuetudinibus, Couar.
loc.cit. Capy.dec.23.vbi dicit, deberi quartam iſtã
legatorum. Nona concluſio, iſta canonica portio,
tàm Epiſcopalis, quàm Parochialis, non ſolum
debetur vbi conſuetudo eſt de candelis, ſed de
omnibus obuenientibus Eccleſię ſepulturæ, Abb.
in c.relatum n.2. de ſepult. Innoc. in c.1. n.4.& 5.
de ſtat.monac. Tabie.in verſ.canonica portio §.9.
& 10. Decima cõcluſio, cauere debent locorũ Or-
dinarii, ne prætextu quia ipſi incipiunt exigere
hanc quartam, intendant introducere conſuetu-
dinem arbitrãtes per vnum, aut duos actus intro-
duci conſuetudinem, vt ait Syluest.in verb.conſue
tudo nu.6.verſ.3. Couarru.pract.quæſt.c.14.nu.2.
ſed requiruntur ea quæ ſunt neceſſaria conſuetu-
dini introducendæ, Syluest.loc.cit.gloſ.in c.cum
in tua verſ.conſuetudo, de cõſuetud.lib.6.Couar.
lib.j.var.reſol.c.17.nu.8.verſ.4.& 10.& dec.Rot.2.
3 de præben. in nouis, vbi habetur ſufficere decem
annorum ſpatiũ ad introducendam conſuetudi-
nem, quæ introducta eſt ſecundum ius commu-
ne, Addit.ad dict.deciſ.2. Sed iſta conſuetudo eſt
ſecundum ius commune, d. cap. officij, & clem.
citata, ergo ſufficeret ſpatiũ 10. annorum; & hoc
etiam valet in exactione decimarum, Couar. loc.
citato, Gomez.in cap.2.§.ſtatuto nu.72.de conſt.
lib. 6. dixi hoc licere locorum Ordinarijs, quia
hoc eſſet innouare, & non vti conſuetudine, ar-
gumen.Concil.Triden.ſeſſ.24.cap.14.de reform.
Nau.c.23.num.101.ratio eſt, quia quiſq; poſſet de
facto facere aliquid, bis, vel ter, & quia ſubditi ti-
ment contradicere, tacent,& allegare deinde con-
ſuetudinẽ, eſſet abſurdum, & Sacri Canones ab-
horrent, c.fi.de conſuet. Gom.c.j.num.9.in fin.de
conſt.lib.6.faciũt not.per Sot.lib.j.q.7.ar.2.de iuſt.
& iur.in quo dicit, ſi vaſſalli vrbanitatis cauſa, vel
beneuolentiæ erga Dominũ offerunt aliqua mu-
nuſcula, non ideo vrbanitas debet duci in conſue-
tudinẽ,& beneuolentia in obligationem,& debi-
tum, facit Hypol.in ſing.192. DD. in c. peruenit
de cenſ.Sylu.in verſ.ſepultura n.2. verſ. notat idẽ
in vlti.Bar.in l.cum de in rem verſo.ff.de vſur.ſed

non conuenit, vt quæ olim fuerint munera, poſſint conſuetudine tranſire in debita, Nau. conſ.4. iux.fi.de cēſib. Add.ad Capel.Thol.q. 214.& dicit ex Summa Angelica in verſ.teſtamentum, in add. q.213. Vndecima, quarta Parochialis nō debetur niſi de his quæ obueniunt ratione funeris, & de legatis omnibus factis Eccleſiæ, in qua ille nō elegit ſepulturam, nec ſepelitur in ea, nō debetur dicta quarta Parochiæ, gloſ.in c.1.& in c.certificari de ſepult. Addit.ad Capel.Thol.q.212.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio lata ab Ordinario non comprehendit Regulares, quod limitatur in ijs qui ſine licentia prædicant, item quando nollent ire ad proceſſiones, & alijs caſibus.*

2 *In ſpectantibus ad cauſas Sancti Officij, Regulares ſubſunt Ordinarijs.*

3 *In caſu reconuentionis, Regularis ſubeſt Epiſcopo.*

4 *Epiſcopus poteſt declarare Regulares incidiſſe in excommunicationem.*

Epiſcopus, an poſſit excommunicare Regulares?

RESOLVTIO CCX.

1 Regula eſt, quod excommunicatio lata ab Ordinarijs contra ſubditos ſuos, non ligat Religioſos, & eſt ratio, nam non ſubſunt eorū iuriſdictionibus, c.à nobis, il primo, de ſent. excom. Flor. Theol. in 4.ſent. tract.de excommu. 1.diſt.ar.1.concl.1.c.Romana de ſent.excom. lib. 6.c.1.§.in eos de priuil.lib.6. Fallit primo in prædicantibus ſine licentia Ordinarij, vel Sedis Apoſtolicæ, c.excommunicamus §.quia verò de hæret. Conc. Trid.ſeſſ.5.c.2.in fin.de reform.gloſ.in c.1. in verſ.priuilegia de ſtat.monach. Caſtr.lib.3.c.3. iux.fin.de iuſt.hæret.punit. Pegna ſuper c.13.in par.2. Direct.Inquiſit. Bulla Leon.X. quæ eſt 15. fol.205. Secundò fallit, quādo nollent ire ad proceſſiones indictas ab Epiſcopo, ſeſſ.25.cap.13. de Regular. & fertur Sac.Congreg. declaraſſe, Regulares nō accedentes ad proceſſiones indictas ab Epiſcopo poſſe ab eo puniri per cenſuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia. Tertiò fallit, quādo auſcultarent cōfeſſiones ſecularium etiam Sacerdotum ſine licentia Ordinarij, ſeſſ.23. c.15. de reform. clemen. dudum §. ac deinde de ſepult. Quartò fallit, quando abſoluerēt pœnitentes, quos audiunt in confeſſionibus à caſibus reſeruatis ipſi Ordinario, Conc. Trid.ſeſſ.14.c.7.caſuū reſeruat. Ratiò eſt, nam Mare magnū eſt abrogatū, in omnibus in quibus contradicit decretis Sacr. Conc. Trid. prout in Bulla Pij IV. ſub datum Rom. kal. Martij 1565. Pont. anno 6. & ita pluries fuit declaratum per Sac.Congreg. dixi à caſibus reſeruatis Ordinario, quia ſi excommunicatos, vel à Canone, vel à ſententijs per ſtatuta Synodalia poſitis abſoluere præſumpſerint, inciderent in Papalem excommunicationem, clemen. 1. de priuileg. Si verò à caſibus in Bulla Cœnæ Domini: ipſo iure excommunicatione eſſent innodati, prout dicit Nauar.cap.27.num.74. & hodie per Bullam Cœnæ Sanctiſſimi Sixti Quinti, eſt Papalis excommunicatio, & iſtis in caſibus non eſſet opus excōmunicatione, ſed declaratoria tantum. Quintò fallit, quando non obſeruarent, nec publicarent cenſuras eccleſiaſticas, nè dum à ſancta Sede Apoſtolica emanatas, ſed ab Ordinarijs, mandante Epiſcopo, Conc. Trid.ſeſſ.25.cap.12. de Regular. cap. cum explantare §. excommunicatus de priuileg. cap. Epiſcoporum eod.tit. lib.6. cap.is qui, de ſentent.excommun.eod.lib. Abb.in clem. 2.de ſent.excom.num.13. Sextò fallit, quando non obſeruarent dies feſtos, quos in ſua Diœceſi ſeruandos præceperat Epiſcopus, Conc. Trid. eodem loco, c. de ijs 12. diſt. Septimò fallit, cum iſti Regulares degunt extra clauſtra, & delinquunt, ſeſſ. 6.c.3. de reform. Bulla Clementis Septimi 43. quæ incipit: Sedis Apoſtolicæ, contra quoſdam Regulares vagātes extra clauſtra. Octauo, qn̄ ipſi Regulares mitterentur ad regendas Eccleſias ſuorum Monaſteriorum, ſubiectas locorum Ordinarijs, c.1.§.in eos verſ.niſi forſan de priuileg. lib.6. hoc etiam notatur à Sac.Conc.ſeſſ.7. c.14.de reform. Nono fallit, quando Regulares haberent curam animarum in Eccleſijs Curatis Monaſteriorum, ſeu domorum, tàm Virorum, quàm Mulierum, quoad curam animarum, ſeſſ.15.cap.2. de reform. (quibuſdam exceptis) de quibus ibi. Decimo, quando Regulares commorarentur in Abbatijs, Prioratibus, Præpoſituris, & in beneficijs, ſiue curatis, ſiue non, vbi non viget Regularis obſeruantia, ſeſſ.21.c.8.de reform. Vndecimo, quando Regulares degentes intra, & extra clauſtra, & ita notoriè deliquerint, vt ſint ſcādalo populo, ſeſſ. 25.cap.14. de Regular. ſeruato tamen ordine, de quo ibi, Nau.in c.non dicatis nu.63. Duodecimo, ſi Regulares adminiſtrauerint clericis, vel laicis Sacramentum extremæ Vnctionis, vel Euchariſtiæ, vel Matrimonij ſine licentia Parochi, clem.j. de priuileg. gloſ. ibi in 4. notab. iuxta notata per Nau.c.27.num.101. Caiet. in Summa verſ. excommunicatio cap.64. Gom.in c.2. num.50. notab.3. de conſtit.lib.6. Card.in d.clem. Sylu.in verſ.ex-
2 cōmunicatio 14.§.7.& Nau.c.21.n.52. Decimotertio, quando proceditur in caſibus Religionis, vel ſanctæ Inquiſitionis; nam in his caſibus Regulares ſunt ſubiecti locorum Ordinarijs, cap.ad abolendam de hæret.glo.in clemen.vnica in verſ. à iure de exceſſib.Prælat. Decimoquarto, in caſi- 1
bus clementinæ cupientes de Pœnis; Extat nouiſſima Conſtitutio Sanctiſſimi Pauli Papæ Quinti. Decimoquintò, facientes egredi Moniales à Monaſterijs, etiam ipſis Regularibus ſubiectis, ſine licentia Ordinarij, & non ſeruantes clauſuram dictorum Monaſteriorum Monialium, poſſunt per cenſuras, & alia iuris remedia ab Ordinarijs puniri. Similiter permittentes ingredi Monaſteria, vel ab ipſis egredi; poſſunt tàm ipſi Regulares, quàm Abbatiſſæ, & aliæ Præfectæ dictorum Monaſteriorū puniri per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia remedia in locū Ordinariorum, ſeſ.25.c.5. de Regul. Sac. Cōgr. declar.261. Decimoſexto, qn̄ publicarent indulgentias, quas à Summo D. Papa impe-

impetrarent ſine Ordinarij licentia, ſeſſ.6. c.3. de reform.& ſeſſ.24.c.11. de reform. & declarat Sac. Congreg.d.233. Decimoſeptimò, quando exempti admitterētur ad Diuina officia, vel ſepelirent excommunicatos ab ipſo Epiſcopo, Anchar.in c.Epiſcopi num.3. de priuileg.lib.6. Abb.in c. ſacris num.7.de ſepultur. Decimo octauo, quando eſſent exequutores vltimæ voluntatis, vel piorum legatorum, clemen. vnica de teſtament.& ibi
3 gloſ.& Abb. Decimo nono, fallit in actu reconuentionis; quia tunc Regulares ſubſunt eius iudicio, glo.in c.j.de mutuis petit.& in c.at ſi clerici in verſ.non tenetur de Iudic. Nec Clericus, ſiue regularis, ſiue ſecularis, poteſt hoc iudicium tergiuerſare, Pract.Maran.par.4.diſt.6.n.53.& infrà etiam ſi reconuentio fiat in foro temporali,& excommunicatio fieret in foro eccleſiaſtico, quia tunc ſubeſſent huic cenſuræ; & ſic vidi practicari Neap.Hoſtien.in Summa tit.de ſtat.monach.§.de viſitatione nu.8.& 9.vbi dicit, quod ratione delicti, & contractus, Religioſi ſubſunt Epiſcopis. Vigeſimo, quod dictum eſt Regulares præter caſus prædictos, non poſſe excommunicari ab Epiſcopo ratione exemptionis; idem dicendum eſt de declaratione excommunicationis, quia non poſſunt per ipſum Epiſcopum declarari, vt tales, iuxta extrauag.Martini V. ad euitanda ſcandala; niſi per ſuos Iudices competentes. Sed verius eſt,
4 quod Epiſcopus poteſt declarare Regulares incidiſſe in excommunicationem iuris, ex Fel.c.non poteſt de ſent.& re iud.

SVMMARIVM.

1 *In generali diſpoſitione pęnali non veniunt Epiſcopi.*

2 *Epiſcopalis dignitas eſt maximè veneranda, & Epiſcopi aſſimilantur illuſtribus.*

3 *Epiſcopus delinquens in Dięceſi aliena, incurrit in cenſuras impoſitas ab Epiſcopo loci delinquentibus, ſed contrariam opinionem tenent alij, quæ eſt probabilis.*

Epiſcopus qui commiſit contra pręceptum in Diœceſi alterius Epiſcopi, ſub pœna excommunicationis, an incidat in illam?

RESOLVTIO CCXI.

1 Ratio dubitandi eſt triplex: Prima, quia in generali diſpoſitione, ſiue interdicto, ſiue excommunicatione, numquam intelligitur perſona Epiſcopi, niſi fiat de ea mentio ſpecialis, cap.quia periculoſum de ſentent.excom.lib.6.c.inquiſitioni de elect. Abb.in rubr.de vit.& honeſt.cler. Fely.in c.exceptionem num.4.de excep.poſt Bald.in c. tua de poſtulationibus.

2 Secunda, ob Epiſcopalem maximam dignitatem, quam ab omnibus venerandam, teſtatur Gigas de Epiſcop.quæſt.8. vnde Epiſcopus in ſua Diœceſi honorari debet etiam ab Archiepiſcopo, Bal.conſ.22.vol.1, imò etiam à Cardinalibus, ſecundum Capy.dec.27.num.24.& ſeq.& eſt ratio, ſecundum Panor.in clem. ſi quis ſuadente nu. de pęnis: Epiſcopalis dignitas eſt multum comēdanda, cum maxima ſit eius authoritas, Selua de beneſ.4.par.q.7.nu.8. Epiſcopus ęquiparatur Ducibus, Comitibus, & Baronibus, ſecundum Bart. in l.5.in prin.& ibi Alex.ff.de verb.oblig. Maran. 4.par.diſt.6.nu.13. Aſſimilatur quoq; Illuſtribus, & Spectabilibus; habet pariter pulcherrima, & ſuprema nomina, ſecundum Anchar. in c. ſi ſententia nu.4.de ſent.& re iud.& vſque ad Clem.V. & Ioann. XXII. erant in dignitate ſupra Cardinales, Abb.in c. cum Apoſtolus num.1.& 2. de cenſib. Fely.in c.ſuper his col.fin. verſ. vltimo dicit, de fid. inſtrum. & Gomez de Epiſcoporum dignitate col.j.hodie verò digniores ſunt Illuſtriſ. Card. ob rationem aſſignatam à Staphil. fol.247. num.17.

Tertia, quia par imparem non habet imperium, l.ille à quo §.tempeſtiuum ff.ad Trebell.& ob hāc
3 rationem huius opinionis fuit Doctor Sotus in 4.ſentent.diſt.22.art.2. colu.2, qui citat Panorm. in cap.j.de raptor. Sylueſt. verb. excommunicatio 1.nu.9. Innoc.in c.cum inferior num.1.de maior. & obed. Bald.in Margar. Innocen. verbo Epiſcopus. Sed Contrarium poſſet ſuaderi ex doctrina Panormitani in cap. t. num. 12. de teſtibus, ratio eſt, quia Archidiaconus, vel Epiſcopus in aliena Dięceſi ſe habet, vt priuatus, & priuata perſona reputatur, argum. text.in l.1.& 2. ff. de off. Proconſ. cap. à collatione de appell.in ſextò, Capy.dec.27.nu.26.de Franch.dec.138. Capuaq. dec.307.par.1. Immò Archiepiſcopus delinquens in Dięceſi Suffraganei, poteſt puniri ab eo, ſecundum dec.Capell. Thol.423. Gom.in c.2.§. ſtatutū nu.53. de conſtit.in 6. & ibi Archid.nu.3. Abb.in c.ſane col.2.de for.comp. Guid.Pap.dec.328. Imò etiam Metropolitanus incidit in excommunicationem ſui Suffraganei, Affl.in conſtitu. homines nu.8. Capel.Thol.dec.123. glo.in c. ibi 3.q.5. reiecta opinione Clari, aliter ſentientis q.35.verſ. vlterius quæro; ſed contraria opinio videtur mihi valdè probabilis, maximè poſt Concil. Tridentinum, in quo cauſæ criminales Epiſcoporum reſeruantur iudicio Summi Pontificis; cauſa autem cenſurarum videtur criminalis.

SVMMARIVM

1 *Teſtes inhabiles non admittuntur ad teſtificandum in iudicio inquiſitionis, ſecus vero eſt in iudicio accuſationis.*

2 *Ad teſtificandum ſuper criminibus exceptis, admittuntur omnes, præter inimicos ſuſpectos, & conſpiratores.*

3 *Admittuntur indifferenter teſtes, cum delictum commiſſum eſt in tali loco in quo habilitas teſtium reperiri nequit, cum tamen conſtat de corpore delicti.*

4 *Quando adeſt vnus teſtis omni exceptione maior, cum alio minus idoneo, tunc plena fit probatio ſi teſtis minus idoneo torquetur ad purgandam inhabilitatem.*

De teſtibus inhabilibus.

Digitized by Google

RESOLVTIO CCXII.

TEſtes inhabiles dicuntur, qui ſupra poſiti ſunt, nam legibus ipſis teſtimonium ferre ſunt prohibiti; qui aliquando admittũtur
1 ad teſtificandum, & hoc in inquiſitione, non auté in accuſatione, quando veritas aliter haberi non valeret, Farin.q.62.nu.51. quam eſſe communem docet Dec.conſ.342. nu.8. Farin.d.q.62. nu.50.& ſeq. Et licet ad condemnationem nequaquam ſufficiant, vt ſaltim reus puniatur pęna ordinaria; tamen ad inquirendum, vel ad torturam inferendam, vel etiam ad pęnam extraordinariam infligendam ſufficiunt, Foller. verb. capient informationem num.18. Clar.quæſt.24. verſ.ſciendum eſt tamen in fin. Ambroſ.lib.1. cap.2.num.28. argumen. c.fin.de teſtib. Farin.quæſt.55.num.71.& 121. tit.ſeq.& nu.261.& ſeq. ac num.383. & ſeq. Teſtes igitur licet patiantur multas exceptiones, poſſunt tamen ex pluribus coadiuuari, & ſaluari, Cæſar de Graſſ. deciſ. 179. num.2. cap.fin. de teſtib. quia tunc nullo pacto debent admitti, Farin. q.62.nu.80. & 324. Ad crimina quoque
2 excepta admittuntur vniuerſi præter inimicos, ſuſpectos, & conſpiratores, Farin.d.q.62.num.85. Iſti enim neque in crimine inuiolatæ Religionis admittuntur per Doctores allegatos, omnes admittuntur ad rei defenſionem, vt notatur optimè per Clar.d.quæſt.24.vt veritatem ſcias, Spec. 3.par.tit.de inquiſi.§.1.nu.22. quam communem tradit Anto.Gom.c.12.Delictorum nu.22.Farin. d.q.62.nu.90.& ſeq.

3 Bene verum eſt, quod non omnino probant, Farin.ibi nu.98. Iudicis arbitrio, quanta fides adhibenda ſit relinquitur iudicandum; admitti quoq; debent, cum in tali loco commiſſum fuit delictũ, in quo habilitas teſtium reperiri nequiret, vt in Lupanari, Nemore, Silua, Campis, Cubiculo, vel etiam de nocte, argum.c.fi.de teſtib. Farin.loc.cit.
4 nu.56. Quod tunc maximè verum exiſtimo, cum de corpore ipſius delicti conſtat: Inſuper quando teſtis vnus omni exceptione maior adeſt cum alio minus idoneo, efficere plenam probationem docet Bal.l.fi.ff.de edend.quem alij DD. ibid. ſequi haud verentur, Cæſar de Graſſ.dec.179.nu.3. 28.& ſeq.& nu.380.

Quæ deniq; opinio (vt mihi videor) erit ſecurior, ſi minus idoneo teſti, ipſa tortura ad tollendam, & purgãdam illius inhabilitatem ex defectu famæ, vel ſtatus, non ad alium adhibita fuerit, Farin.q.67. nu.380. ſed contra producentem huiuſmodi teſtem probat Farin.q.62.nu.211.& ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſingulares ſunt, qui ſuper diuerſis factis deponunt, ita vt quilibet ſit in ſuo dicto ſingularis.*

2 *Teſtes in criminibus in quibus agitur de maximo præiudicio, conuenire debent in ſpecie delicti, loco, & tempore aliiſque circumſtantijs neceſſarijs.*

3 *Quando delictum eſt iterabile, tunc teſtes qui non concordant de loco, & tempore, probant.*

4 *Teſtis qui dicit delictum patratum die Lunæ, alter verò dicit die Martis, ſed non recordari de die præcisè, probant, ſecus ſi diuerſum aſſertiuè deponerent.*

Qui ſunt teſtes ſingulares.

RESOLVTIO CCXIII.

1 TEſtes ſingulares dicuntur illi, qui ſuper diuerſis factis deponunt, ita vt quilibet ſit ſingularis in ſuo dicto, exempli gratia: Deponit aliquis Iſmaelem commiſiſſe adulterium; alter verò ipſummet cõmiſiſſe furtum, vel Titium percuſſiſſe alapa Iſmaelem; alter verò fuſte, vel aliquis dicat: Delictum perpetratum domi, ſiue die Mercurij; alter in via publica, ſiue die Iouis; dicat quis delictum accidiſſe de mane ante prandium; alter verò veſperi poſt prandium, vel vnus de menſe Martij; alter de menſe Aprilis; licet in delicti ſpecie, ac in delinquente concordent; huiuſmodi teſtes, exiſtentes ſingulares ſuper diuerſa ſpecie delicti, in ſubſtantia ipſius actus, vel in alijs circumſtantijs neceſſarijs, nihil probant, cap.licet de probat. Panorm.in cap. bonè, il primo, de decim. Marſ. conſ.1.num.2. Domin.Sot.de iuſt.& iure quæſt.7.art.2. Paul. Caſtr. conſ.137.in fi.& conſ.151.ſimiliter in fi.l.2.Farin. q.64.num.37.& ſeq.Clar.q.52. verſ.dixi etiam, Franc. Pegn. com.121. verſ. ommiſſa igitur in 3.par.Direct. Inquiſ. de diuerſis actibus enim hi teſtes, non de eodem loquuntur, quare nec delictum probant.

Teſtes in criminibus præſertim vbi agitur de
2 maximo præiudicio, de ſpecie delicti, loco, tempore, alijsq; circumſtantijs neceſſarijs conuenire debent, alioqui non probant factum, quia tales in his non concordantes, deponunt diuerſum eſſe iudicium, vel ſaltem præſumitur, argumen. cap. cum dilecti de electione, & cap. tam literis de teſtibus.

Concordandi ſunt teſtes, ſi poſſibile eſt, etiam ad effectum vt probent, cap. cum tu de teſtib. Ruyn.conſ.5.num.17. lib.4. Cæſar de Graſſ. deciſ.73.num.5.deciſ.168.num.5.& deciſ.175.num. 23. In criminalibus verò numquam probant contra reum, Farin. q.65. num.106. vnus eorum tamen ſuper delicti ſpecie, alijsq; circumſtantijs deponens, ſi ſit omni exceptione maior indicium facit, Clar.loco citato quæſt.21. verſ. vnus teſtis, aliter verò in illo iudicio nihil penitus operatur. Quod ſi de eadem ſpecie delicti deponant, quæ iterari queat, huiuſmodi eſt furtum, adulterium
3 etiam cum eadem, blaſphemia, & quid ſimile, licet de loco, aut tempore, non concordent, tamen probationem inducunt, ſi teſtes ſint omni exceptione maiores, D. Thom. Secunda ſecundæ quæſt.70.art.2.ad ſecundum, Caiet.ibid. Domin. Sot. lib.5. de iuſt. & iur.quæſt.7. art. 2. idq; patet conſiderationem.

Con-

Conſenſu Doctorum omnium: Teſtem omni exceptione maiorem, facere ſemiplenam probationem, gloſ. l. admonendi ff. de iur. iur. Bart. ibidem: Quare, duo teſtes de eadem prorſus iterabili delicti ſpecie contra aliquem deponentes, vnuſquiſque per ſe probationem ſemiplenam non faciet, & conſequenter ambo ſimul pluſquam ſemiplenam, ex illorum dictis, ideſt Reum eſſe furem, vel Adulterum, vel quid ſimile oritur ſuſpicio vehemens imo violenta, Caiet. loc. cit. licet non plena probatio, quia de loco, & tempore non cócordant, Pegna vbi ſupra: Nihil autem operatur, ſi de vno eodemque facto non iterato, vel iterabili, tempore, loco, diſſentientibus, quinimo illorum falſitas ita detegitur; vt accidit ſenibus, qui contra Suſamnam dixerſt teſtimonium, Daniel. 13. vnica namq; vice, Iuuenem cum Suſamna rem habuiſſe affirmauerant, ſed quia de loco delicti, de quo bene poterát meminiſſe diſſenſierunt; de falſitate fuerunt conuicti: At verò eſſe poteſt exépli gratia; quod Titius de menſe Martij in tali loco, & tali die furatus eſt, vel cum tali muliere adulteratus eſt; & de menſe Aprilis iterum, in alio loco, alioue die, ſit operatus eadem delicta, pro quibus duabus vicibus, ſiue pro quo facto iterato, à duobus teſtibus ſingularibus deponitur, ipſe Titius præſumitur vehementer, imo violenter de furto, Adulterioue ſuſpectus, gloſ. cap. Nihilominus 3. q. 9. Tab. verbo. teſtis, num. 6. in fine.

4 Sin autem de loco, perſona, delicti ſpecie, Menſe cæteriſque ſubſtantialibus conueniant; de die verò vnus dicat exempli gratia, die lunæ; Alter verò dicat ſe non recordari de die præciſe: Plenè vtique probant, ſuntque conteſtes, & ad condemnationem ſufficiunt, Diuus Thom. loc. cit. eo igitur caſu nulla eſt diſcordia: Secus foret; ſi vnus diem lunæ, Alter verò dié Martis, vel alium ab alio die lunæ diuerſum aſſertiuè deponeret, tunc etenim inter ſe diſſentirent: Similiter, ſi de loco, & tempore, quæ non ſunt de ſubſtantia actus, dicant ſe non recordari ſuppleretur per alium, Farinac. q. 62. nu. 333. & ſequen.

SVMMARIVM.

1 *In dubio Epiſcopus præſumitur eſſe in Capitulo vt Prælatus, non vt Canonicus.*

2 *Quando Epiſcopus eſt in Capitulo vt Prælatus, & eſt diſcordia inter Epiſcopum, & Capitulum, ſtatur definitioni Epiſcopi.*

Epiſcopus quam poteſtatem habet in Capitulo?

RESOLVTIO CCXIV.

Pro huius articuli dilucidatione eſt notandum, quod Epiſcopus in dubio præſumitur 1 eſſe in Capitulo vt Prælatus, non vt Canonicus; ſed per quos actus appareat, eum adſtare ibi vt Prælatum, vel vt Canonicum, vide gloſ. de Appellat. in cap. à collatione lib. 6. & ne ſe. vac. cap. 1. eodem lib. & tex. in cap. conſtitutus de Maio. & obedien. ſed qualitercumque ſit in Capitulo, non habet niſi vnam vocẽ; plenè diſputat Ioan. Andr. in dicto cap. à collatione in nouella.

Sed eſt benè verum Epiſcopum caput eſſe Capituli, & Canonicos, ſiue Capitulũ eſſe membra, 2 & facere vnum corpus, & vbi in electione, vel collatione diſcordant Epiſcopus cum Capitulo, ſtatur definitioni Epiſcopi, ſi habet vocem in Capitulo vt Prælaus, niſi aliud rationabile obſiſtat; Si verò habet vocẽ vt Canonicus, ſtatur definitioni ſanioris partis Capituli, niſi aliquod rationabile obijciatur, Ioan. Andre. in cap. 1. de exceſſ. Prælat. Alibi dicit, hoc caſu, ſtandum definitioni Epiſcopi, niſi recuſetur, vt ſuſpectus, vt notat idem Io. Andr. in c. Poſtulaſti de Conc. Præbendæ, ſuper verbo nobiſcum, & quod dixi, ſtandum maioris partis definitioni, verum eſt quando Epiſcopus habet vocem vt Canonicus: Tunc igitur, illa videtur ſanior, quæ concordat cum Epiſcopo, licet ſit minor numerus alterius partis quæ contradicit, vt notat Ioan. Andreas, ſecundũ Hoſti. de his, quæ fiunt à Prælatis, cap. quanto: Super hoc, vide, quod pulchrè notat Dominus Anton. de conceſſ. Præben. cap. Poſtulaſti, in quo concludit, ſi Epiſcopus habeat vocem vt Prælatus, & in Capitulo ſunt viginti Canonici, non valet, quod facit Epiſcopus cum decem, quia non habet maiorem partem Capituli; Secus ſi vocem haberet vt Canonicus; Idem tenet Compoſt. in cap. cum Eccleſia vulterana de electio. Archidiaconus 20. diſti. in principio: Idem Ioan. Andreas in cap. 1. ne ſede vacante, lib. 6. ſuper verbo Aſſenſus, & ex his reprobatur opinio Hoſti. reprobata per Ioan. Andre. in locis præalleg. qui cócludit vocem Capituli facere minorem partem Capituli, cui adheret, & pro qua diffinit præualere, quod falſum eſt, & eam reprobant Doctores præfati, Federicus de Senis conſ. 222. qui etiam tenet non valere, quod facit maior pars Capituli Epiſcopo cótradicente, & ſic poſſet ſemper Epiſcopus, etiam ſolus, qui debet vt Prælatus intereſſe, ſed in hoc ſenſit contrarium Ioan. Andr. in cap. à collatione de Appellat. lib. 6. in nouella, dicens ſecundum hoc nunquam eſſet, dare maiorem partem, Epiſcopo contradicente, & ſic ſemper poſſet Epiſcopus etiã Electiones, & Collationes impedire, quod eſſet abſurdum; & iura debent intelligi, quod non ſonent in abſurdum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis qui deponit vidi hic, immo ibi, &c. ſi vna voce & prolatione dicat, non dicitur vacillans quia cenſetur ſe corrigere, ſecus ſi replicauerit.*

Teſtis quando dicitur vacillare.

RESOLVTIO CCXV.

1 Teſtis, qui ita deponit, vidi hic, imo ibi, imo ibi, fecit ſic, imo ſic, imo ſic, vel ſimiliter ſi hæc verba tantummodo vna voce, & prolatione dicat, imo ibi, vel imo ſic, quaſi prius dictum corrigens, non vacillat, ſed vtique probat

ſita ff. de hæred. inſtituen. At verò, ſi replicauerit, imo ibi, vel imo ſic, vtique vacillat, nihilque probat, cap. ſi teſtes, 4. q. 2. & 3. & cap. cum Eccleſia de cauſa Poſſeſ. & Proprietat. & huiuſmodi vacillatione torqueri poteſt, ac debet, probat Foller. in pract. crimina. Canonica, verſic. teſtibus diligenter examinatis, cap. 8. num. 47. ac verſ. tormentis mox ſubijciantur, cap. 32. nu. 12. & cap. illi qui, iuncta gloſ. verſ. vt dum 5. q. 5. Farinac. q. 66. num. 98.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis falſus dicitur, qui veritatẽ quam tenetur fateri, aut negat, aut occultat, vel qui dicit neſcire, quod certo ſcit, debet tamen eſſe interrogatus iuridice.*

2 *Qui in vno falſum dixit, tota eius depoſitio redditur ſuſpecta, nam iuramentum eſt indiuiſibile.*

3 *Conuincitur teſtis de falſo, quando ipſemet falſum depoſuiſſe fatetur, & quando in eodem ſiue diuerſo iudicio, contrarium dixiſſe fatetur.*

Quis dicatur teſtis falſus?

RESOLVTIO CCXVI.

TEſtis falſus appellatur, qui veritatẽ, quam tenetur fateri, aut negat, aut occultat, vel qui ſuper certo articulo interrogatus ait, 1 ſe nihil ſcire id quod certò ſcit; vel qui iurauit dicere puram, & meram veritatem, ſed multa ſubtacuit eſſentialia, cap. 1. de crimine falſi, Panor. ibidem, Farinac. q. 67. num. 220. & 228. vel etiam, qui de alicuius dicto teſtimonium ferens, illud in alio ſenſu quam fuit profert cõtra illum, qui dixit malitioſè deponit; Aut minime integrum refert; aut aſſertiuè prolatum affirmat, quod vel dubitatiuè, vel recitatiuè, vel interrogatiuè dictum fuit, Pegna com. 122. verſ. nec modo in 3. part. directo. inquiſi.

Sed vt falſus teſtis ſit verè aliquis, falſique pœnam incurrat, eſt neceſſe, vt ſit iuridicè interrogatus, ac de veritate dicenda præſtiterit iuramentum, & aut occultauerit, aut negauerit veritatem his, quibus dictum eſt.

Teſti qui in ſua depoſitione falſum dixiſſe conuincitur, nulla eſt adhibenda fides, Alex. conſ. 152. num. 1. lib. 7. quam eſſe communem affirmat Farinac. dicta q. 67. num. 58. & ſeq. ſed in hoc nemo illi aſſentitur, idque adeo verum eſt; vt qui in vno falſum, circa factum principale, qualitates, vel ſubſtantiales ſe dixiſſe conuincitur, tota eius depoſitio reditur ſuſpecta, atque vitiata; ita vt prorſus nullam in iudicio fidem faciat; iuramen- 2 tum etenim indiuiſibile cum ſit, qui ſemel violauerit illud, iterum quoque de illius violatione ſuſpectus profectò habendus eſt; iuxta regulam, ſemel malus de Reg. iuris in 6. ita docet Alex. in l. ſi ex falſis, num. 13. C. de Tranſac. & conſ. 27. n. 3. lib. 2. Decius, conſ. 105. num. 5. verſ. ſimiliter teſtis, Marſ. ſingu. 76. & alij communiter Cla. quoque §. finali lib. 5. q. 53. verſ. ſed quæro, & ſequen. Farinac. dicta q. 67. num. 112. & 139. & ſequen. Quod ſi circa extrinſeca, & extra factum principale, & qualitates ſubſtantiales, ſeu falſum dixiſſe conuictus fuerit, nequaquam dicitur falſus, neque vitiata reditur illius depoſitio, Alex. conſ. 88. nu. 195. qui affirmat hanc eſſe communem Cæſar de Graſſ. dec. 75. num. 9. Farinac. dicta q. 67. nu. 159. & ſeq. & num. 179. ſufficit enim teſtes in facto principali concordare, & veritatem deponere, licet in acceſſorijs varij, atque etiam contrarij exiſtant, Socc. Iun. conſ. 102. num. 6. lib. 3. Decian. conſ. 47. num. 5. lib. 2. ita quoque nullus Doctorum affirmat.

3 Conuincitur teſtis de falſo, quando ipſe idem depoſuiſſe falſum fatetur, & quando in eodem, ſiue in diuerſo iudicio contrarium dixit, vt per alios teſtes numero plures, qui deponant contrarium: Quod ſi vnus tantum contrarium dixerit, neutri credendum eſt, Clar. lib. 5. §. falſum, verſ. teſtis qui falſum, & ſequen. Pœna falſi teſtis ad offenſam, ſi contra innocentem falſum deponit, eſt pœna talionis, l. 1. §. præterea ff. de Sicarijs, multis probat Pegna dicto cõm. 122. verſ. ſed in contrarium, & Clar. loco citato: Sed ſi deponit ad defenſionẽ alterius, plectẽdus eſt pœna extraordinaria, Clar. vbi ſupra, Farina. dicta quæſt. 67. num. 18. Panor. in cap. 1. de crimi. falſi. Pegna loco citat. verſ. adeſt autem, tunc pœna ſaltem extraordinaria puniri debet, Farina. dicta quæſt. 67. num. 193. & ſequen. & nu. 219. quamuis eius dictum non valeret, Palatius Rubius in l. Taurina 83. Clar. §. falſum, verſ. tu ſeis; Tenetur quoque falſus teſtis de damno per illius falſitatẽ ſequuto, gloſ. in cap. Presbyterum, in gloſ. fina. de Homicidio, Tolet. lib. inſtruct. Sacerd. cap. 59. num. 2. in fine. Clerici verò falſi teſtes deponuntur, ac de truduntur in Monaſterio, cap. ſi Epiſcopus 30. diſt. Archid. ibidem, Panor. in cap. 1. citat. de crimine falſi verſ. item quæro.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur cauſæ admittendi reſignationes.*

2 *Reſignatio facta cum pacto, vt conferatur, beneficium certæ perſonæ, eſt Simoniaca.*

3 *Renuntiatio beneficij poteſt fieri ad fauorem alterius in manibus Papæ tantum.*

Reſignatio beneficij vt valeat coram Epiſcopo, quas circũſtantias habere debet?

RESOLVTIO CCXVII.

REſpondeo ex Bulla Pij V. in qua habentur octo cauſæ, ex quibus redditur valida reſignatio ipſa: Prima eſt inhabilitas: Secunda Priuatio: Tertia Pluralitas beneficiorum: Quarta valetudo, ſeu infirmitas: Quinta Senectus: Sexta Inimicitiæ: Septima Ingreſſus Mona- 1 ſterij, ſeu Religionis: Octaua Contractus Matrimonij, cum alijs quibuſdam, pro vt ibi, & alias cauſas per Rebuff. in Practica Benefic. tit. de Reſignat. cap. par. & condit. num. 2. quas tangit Hoſtienſ. in Summa hoc tit. §. cui ſit num. 8. Sed dubium

dubium eſt, an data aliqua •harum circumſtan-
tiarum, poſſit quis reſignare beneficium in fauo-
rem certæ perſonæ, & videtur quod non, nam
Bulla ſolum admittit reſignationes ex cauſis, ergo
ſtante cauſa non admittitur ad fauorem alicuius,
ſed ſimpliciter: Secundo, Reſignatio facta cum
2 pacto, vt conferatur certæ perſonæ, non valet,
gloſ. in cap. Ordinationes de Simonia, gloſ. in cap.
ex parte, il primo, in verſ. omnino de offic. Dele.
& ibi Abb. nu. 4. Gom. in q. 16. col. 3. verſ. Poſtre-
mo de triennali poſſeſ. in quo dicit ſapere labem
Simoniæ, ſi ita fieret; Tamen Staph. de lit. grat.
fol. 118. n. 7. ait poſſe fieri, & probat multis ratio-
nibus, & ita ego iudicarem; Nam quod habeo in
animo, poſſum verbis explicare, cum verba ex-
plicent conceptum animi, Nau. cap. 23. nu. 107.
verſ. ad nouum notab. 1. & 2. hoc etiam tenet Co-
uarr. lib. 1. cap. 5. nu. 5. vari. Reſolut. prædicta ta-
men intellige quando renunciatur beneficium
3 ad fauorem alterius in manibus Papæ, non tamẽ
Epiſcopi, prout dicit idem Nau. loco cit. Præterea,
quia in permutatione poteſt deduci in pactum,
vt conferatur huic, vel illi; & licet nõ exprimatur,
ſatis eſt, vt conſtet ex coniecturis, gloſ. in clem.
vnica, in verſ. ex cauſa de rerum permutatione.
Ampliatur hoc, quod non ſuccedente prouiſio-
ne ſecundum intentionem permutantis, licere
vtique redire ad ſua beneficia propria auctorita-
te, ſi interim non fuerint occupata, ſed ſi ſecus,
tunc opus eſt noua collatione, c. penul. de rerum
permut. ita Staph. loco cit. fol. 112. n. 13. & 14.
Selua in tract. de benefic. 3. part. q. 64. n. 3. Gom. q.
24. col. 2. de pacificis poſſeſ. Rebuff. Pract. benefic.
tit. de Permutat. num. 12. & infra: Sed an his per-
mutationibus ſit locus, l. 2. de Reſcin. vendit. ſi
aderit deceptio vltra, vel citra dimidiam, vide
Couar. loco citato, num. 3. & quia ſolent fieri ſi-
mulatè, & fraudulenter beneficiorum permu-
tationes, huic morbo prouidit Pius IV. Bulla 144.
quæ incipit Sanctiſſimus; Pius V. Bulla 58. quæ in-
cipit: Quarta Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Bullæ tunc dicuntur expeditæ, quando ſunt plum-
batæ, vel ſigillatæ.*
2 *Bulla dicitur plumbum pendens, ſiue ſigillum.*
3 *Qui inſtituti fuerunt in beneficiis, & non habent Bul-
las ſufficit ſi aliunde hoc conſtare faciunt.*

Bulla, quando dicatur expedita?

RESOLVTIO CCXVIII.

BVllæ tunc dicuntur expeditæ, quando ſunt
in plumbo, vel ſigillo, iuxta notata in cap.
licet de crimine falſi, Gemin. in cap. ſicut de
1 Præbe. lib. 6. & ita ſeruatur in practica, cap. ex
Delegati, col. 4. de Simonia, Gom. dicta q. 1. & in
tractatu vtriuſq; Signaturæ, fol. 87. col. 4. & quod
tunc litteræ dicuntur expeditæ, quando ſunt plũ-
batæ, ſeu ſigillatæ, Bulla dicitur plumbum pen-
2 dens, ſiue ſigillum, gloſ. in clem. 1. in verſ. aureo
de iure iuran. & quod dixi in Bullis Summi Pon-
tificis, idem de Bullis Ordinariorum, quoad pro-
bationẽ tituli, licet non quoad omnia, & S. Con-
gregatio declaratione 321. reſpondit in hæc ver-
ba: Quid iuris de illis, qui præſentati, & inſtituti
fuerunt, ſed non habent Bullas, Reſponſum fuit
2 ab eadem Congre. ſufficere, ſi aliunde legitimè
conſtet de dicta tali inſtitutione, niſi inſtituti obli-
gati fuiſſent expedire Bullas Apoſtolicas; Tunc
obſtat eis Bulla Iulij III. edita aduerſus eos, qui
adipiſcuntur poſſeſſiones beneficiorum, non ac-
ceptis Bullis Apoſtolicis.

SVMMARIVM.

1 *Amiſſio Bullarum poteſt probari per teſtes.*
2 *Bullæ poſſunt etiam probari per publicam vocem, &
famam, quando non agitur de intereſſe tertij.*
3 *Non ſufficit oſtendere Bullas Sacerdotij, pro infe-
rioribus ordinibus probandis, niſi concurrat diu-
turnitas temporis, & integritas ordinantis.*
4 *Bullæ Papæ non poſſunt probari per teſtes.*

Amiſſio Bullarum, an poſſit probari per teſtes?

RESOLVTIO CCXIX.

EST diſtinguendũ in hac quæſtione, aut. n. nos
loquimur de Bullis factis ab Ordinarijs, &
ſic clarũ eſt, ſi perdantur, poſſe probari per
1 teſtes, vel alias legitimè, prout dixit Zerol.
in verſ. dimiſſoriæ §. 6. Gloſ. in cap. ſi Iudex in
verſ. fecerit de Sent. excomm. lib. 6. & l. ſi ſo-
lemnibus C. de fide inſtrumentorum, Guido Pa-
pa, q. 474. Couar. Pract. quæſt. cap. 33. num. 3. Iaſ.
in repet. l. Admonendi, colu. 67. num. 1. fol. 86. de
iur. iur. & in l. hac conſultiſſima, C. de teſtam.
Rebuff. conſ. 32. Boer. dec. 171. num. 23. & infra,
cap. inter quatuor, & ibi gloſ. in verſ. Argumento
de Cle. Pereg. Boer. dicit, Bullas Clericatus poſſe
probari etiam per vnicum teſtem; & etiã per in-
2 dicia, Caputaquen. dec. 277. par. 1. vbi dicit, quod
poſſit probari, per publicam vocem, & famam,
vide Naua. conſ. 4. de Præſumpt. & conſ. 5. de Suc-
ceſſ. ab inteſtat, in quo dicit, quod vbi agitur de
intereſſe tertij plura requiruntur, & Hoſtie. in
ſumma de cleri. Peregrinis §. quando num. 4. dicit
non ſufficere probationem per iuramentum, Aſ-
flict. in conſtit. Apoſtatantes, num. 20. ſed non ſuf-
3 ficit oſtendere Bullã Sacerdotij, amiſſis alijs alio-
rum Ordinum, niſi adſit integritas ordinantis, vel
diuturnitas temporis, Innoc. in cap. tua de cle.
Pereg. Panor. in cap. Niſi de Præb. & in cap. fra-
ternitatis de cle. non reſid. Rebuf. in tit. de Miſ. in
Poſſeſ. num. 28. & Boer. vbi ſupra, num. 14. Abb.
in cap. qualiter de elect. vbi dicit, gratiam poſſe
probari per teſtes: Si verò loquimur in Bullis Papæ
non poſſe probari, niſi per litteras, & non per te-
4 ſtes, & maximè de ſtilo Curiæ, vt in dec. Rotæ
332. quæ incipit. Licet Romana Curia in nouis,
Staph. fol. 103. nu. 10. dec. Rotæ 27. de Reſcript.
in nouis, licet circũſtantiæ ipſius gratiæ Papæ poſ-
ſint probari per teſtes, dicta dec. & Addit. ad dec. 1.
de

de conſtit. in Nouis, & Staph. ſol. 204. num.
1. & poſſeſſio beneficij poteſt probari per
ſcripturam priuatam, trino teſte notatam, &
etiam per teſtes, Rebuff. tit. de Miſ. in Poſſeſ.
num. 41.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper Bigamia ſimilitudinaria.*

2 *Poteſt Epiſcopus diſpenſare ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex ſpeciebus Bigamiæ, quamuis non eſſet occulta.*

Epiſcopus poſſit ne diſpenſare cum Bigamia ſimilitudinaria?

RESOLVTIO CCXX.

FVit pluries reſolutum, poſſe Epiſcopum diſ-
penſare in Bigamia ſimilitudinaria, ſi con-
traxerit quis cum virgine: Ioãnes de Selua,
1 tract. de Benefi. 4. par. q. 7. n. 8. verſ. 13. & 14. & c.
ſanè, il ſecondo, & ibi gloſa de clericis Coniug.
Gom. tract. de breui, num. 20. & 21. Staph. de
Signa. gratiæ, ſol. 134. num. 8. & 9. Nau. cap. 27. nu.
195. Facilius diſpenſatur cum Laico Bigamo, quã
clerico, Nau. conſ. 2. de Big. cætera vide apud DD.
intellige quoad ſacros Ordines, vſque ad Præsby-
terium incluſiuè, cap. 1. qui clerici, vel vouen.
Selua loco citat. Nam de Minoribus, & in alijs
ſpeciebus Bigamiarum, poteſt diſpenſare; Sed hic
eſt difficultas, nam Bigamia eſt ſpecies irregu-
laritatis, & irregularitas publica non eſt diſpẽſa-
bilis per Epiſcopum, prout patet ex Sacro Conc.
Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de Reforma. Imo iſta Biga-
mia ſimilitudinaria, parit ſuſpicionem hæreſis:
Niſi dicas tũc poſſe Epiſcopũ in Bigamia Simili-
tudinaria, vſque ad Præsbyterium & in vera, &
interpetratiua diſpenſare, pro vt dictum eſt Su-
perius ad Minores Ordines, quando eſſet occulta;
Tamen his non obſtantibus, dico poſſe, etiam
2 ſi fuerit publica, quia Sacr. Conc. nõ abſtulit Epiſ-
copis poteſtatem, quam per prius habebant per
ius commune; Imo eis ampliat auctoritatem, cõ-
cedendo poteſtatem diſpenſandi ſuper omnibus
irregularitatibus nominatis, & non in omnibus,
ſed de iure cõmuni poterant Epiſcopi ante Conc.
diſpenſare ſuper his tribus ſpeciebus Bigamiarũ
modo quo ſupra, vt patet in dicto cap. 1. & ibi
gloſ. in verſ. diſpoſuerunt, qui Cler. vel vouent. &
in cap. ſanè, il ſecondo, & ibi gloſ. in ver. indul-
gentiæ de Cler. Coniug. Diaz. Pract. Crim. Ca-
non. cap. 74. Staphil. de lit. grat. ſol. 134. num. 8. &
9. ergo nec etiam poſſunt. Ad obiecta iam eſt re-
ſponſum, quoad primum; quo verò ad ſecundũ:
Reſpondetur non eſſe bonam conſequentiam,
quod in aliquo caſu ſit ſuſpicio hæreſis, & Epiſ-
copus non poteſt diſpenſare, quia ſuſpicio eua-
cuari poteſt ex meritis cauſæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum degradato ſolemniter, ſed diſpenſatio ſpectat ad Papam.*

2 *Quando in degradatione non fuit ſeruata debita forma, tunc Epiſcopus poterit diſpenſare, ſed verior opinio eſt quod non, nam caſus eſt deductus ad forum contentioſum.*

3 *Iudex appellationis poteſt cognoſcere an ſententia degradationis ſit ritè, & rectè lata.*

4 *Laicus Iudex non poteſt cognoſcere de validitate degradationis in perſona hæretici ſibi traditi à Iudice Eccleſiaſtico.*

Quis poſſit diſpenſare cum degradato.

RESOLVTIO CCXXI.

REſpondeo, quod Epiſcopus non poteſt diſ-
penſare cum Degradato ſolemniter; ſed
ſpectat ad ſolum Papam, cap. 1. 5. diſt. cap.
1 ideo 2. quæſt. 6. c. ex tua de cler. non Reſid. Hoſt. in
Summa tit. de Diſpen. §. ſunt autem caſus verſ.
cõtra tertium, Dico ſecũdo Nam quando conſtat
Degradationẽ eſſe nullam, puta quia non adfuit
legitimus numerus Epiſcnporum, vel Abbatum,
Dignitatum, vel non fuit obſeruatus Ordo Iu-
2 diciarius, Poteſt tunc Epiſcopus cum eo diſ-
penſare, Ratio eſt, quia non fuit adimpleta
forma tradita à Sacro Conc. Triden. ſeſſ. 13. cap.
4. de Reforma. Hoſti. loc. citat. & in tit. de Accu-
ſat. §. ſed nunquid, num. 17. gloſ. in cap. non po-
teſt de re Iudic. Dico tertio hodie ſecus obſeruari,
Epiſcopus enim non poteſt diſpenſare ſuper irre-
gularitate, ſuſpenſione, & deductis ad forum ex-
terius, ex diſpoſitione S. Concilij Trid. Hoc ta-
men limitatur, ſi aliquis eſſet degradatus iniuſtè,
ex falſis depoſitionibus, quia Degradatus poteſt
3 appellare, & ob merita cauſæ probare ſe innocen-
tem & Iudex ad quem poteſt conſiderare, an ſen-
tentia ſit ritè, & rectè lata, Diaz. pra. crim. c. 133.
Hoc tamen fallit in Iudice laico, cui traditur hæ-
reticus degradatus puniendus, tunc enim non
poteſt cognoſcere de ſententia lata per Eccleſia-
4 ſticum, ſed benè in alijs, Folle. Pract. crim. 4. par.
num. 56. vide Ioan. de Selua. 2. part. quęſt. 3. nu. 9.
gloſ. in cap. Depoſitio de Pæn. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas concedendi indulgentias, non eſt actus Ordinis, ſed iuriſdictionis.*

2 *Vicarius Epiſcopi poteſt concedere indulgentias ſi habet ſpeciale mandatum & concedere tot dies, quot poteſt Epiſcopus.*

Capitulum ſede vacante, an poſſit concedere indulgentias?

RESOLVTIO CCXXII.

VIdebatur reſpondendum negatiuè; conceſ-
ſio enim Indulgentiarum eſt de maioribus,
quæ

Digitized by Google

quæ competunt Epiſcopis ſecundum Baldum in conſ. 5 16. vol. 3. Mandel. conſ. 19. vol. 1. & propterea non tranſire in Capitulum, ſede vacãte, Item quia competit Epiſcopo iure ſpeciali, cap. finali de Pœnitentijs in 6. & cap. fina. eodem; & quæ competunt iure ſpeciali, non transferuntur in Capitulum, ergo neque conceſſio indulgentiarũ.

His tamẽ, non obſtantibus, contrariam opinionem puto de iure veriorem, & in praxi magis veram, quam affirmat Sylue. verbo Capitulum nu. 10. Selua in tract. beneficij part. 2. q. 41. Zerula, in praxi Epiſcopali verbo Indulgentia: Quaranta Summa Bullarij verbo Capitulum, licet Sotus in 4. Sententiarum quæſt. 1. art. 4. col. 2. teneat oppoſitum, cuius ratio eſt, quia Indulgen-

1 tiarum conceſſio, non eſt Ordinis, ſed iuriſdictionis, & clarum eſt Capitulum ſuccedere Epiſcopo in iuriſdictionalibus non præiudicantibus, vt patet apud omnes, gloſ. in clem. 1. verbo Capitulũ de hæret. Imo Vicarius Epiſcopi, ſi ad hoc haberet mandatum ſpeciale poſſet has concedere,

2 Rebuff. in forma Vicariat. num. 172. & patet per rationem prædictam. Poteſt enim Vicarius Epiſcopi, tot dies indulgentiarum concedere quot ipſe Epiſcopus, cum faciant vnum conſiſtorium, cap. 2. de conſuet. in 6. clem. & ſi principalis de Reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Clericus beneficiatus habebat à iure facultatem eundi ad ſtudium ſecundum ius antiquum.*

2 *Clericus beneficiatus non poteſt ire ad ſtudium ſine licentia ſui Prælati ex Bulla Pij IV. & debet examinari & approbari ab Ordinario.*

3 *Clericus in Sacris poteſt puniri ab Ordinario ſi vadit ad ſtudium ſine licentia.*

Clericus beneficiatus, an poſſit adire ſtudia abſque licentia ſui Epiſcopi?

RESOLVTIO CCXXIII.

Videbatur quod non, ob nonnulla, quæ poſſunt contingere in perſonam eiuſdem clerici; nam poteſt eſſe quod ſit maior triginta annorum, quo caſu non datur licentia niſi iam ſtudium cœpiſſet, Garz. de Benefic. part. 7. cap. 11. num. 4. Zerula, in ſua praxi Epiſcopali, in verbo ſtudium quæſt. 2. Emanu. Sà in ſua Aphoris. confeſ. verbo Epiſcopus, & ita cenſuit Sacra Congregat. ſecundum præcitatos; Pro quo facit illud vulgare prouerbium; *chi alli trenta non sà, ed alli quaranta non hà, del reſto poco ſperanza ſi hà*, Secundo, Poteſt contingere, quod quis occultaret tempus ſtudendi, quod eſt ſeptennium, cap. ſuper ſpecula, ne clerici, vel Monaci.

Cæterum ſupradictis non obſtantibus, fuit reſolutum per doctrinam Naua. communiter receptum in Manuali Confeſſ. cap. 23. num. 121. nota. 2. quem refert Zerola, & reliqui supracitati, per text. in capit. fina. de Magiſtr. cleri-

1 cum beneficiatum poſſe adire ſtudia, abſque licentia proprij Ordinarij, quorum ratio eſt, quia præfata licentia conceditur per ius commune, cap. cum ex eo, & cap. commiſſa de elect. in 6. ergo non eſt neceſſaria impetratio; ex regula fruſtra precibus impetratur, quod de iure communi conceditur, l. 1. C. de Precib. Imperat. offere. l. Impera. ff. de Priuil. creditor. quibus addo Sylue. in ſumma verbo, Reſidentia 5. finali verſ. 3. Armilla eodem verbo n. 5. Aſtenſ. lib. 3. tit. 34. quæſt. 6. & Zerula ſup. citat. loco.

Tamen quidquid ſit ex ſupradictis, in praxi contrarium eſt tenendum ex Bulla Pij IV. publicata die 24. Nouembris 1554. per quã ſancitũ fuit hodie requiri licentiã proprij Prælati: Imo ſecundum Seluam in tractat. de benefic. 4. par. q. 7. nu. 29. verſ. 171. habetur non ſufficere licentiã petere, ſed neceſſe eſſe etiã obtinere; & ſi Superior ſine cauſa contradiceret, poſſet haberi recurſus ad Superiorẽ, vt compellat eum ad licentiam illi impartiendam, Ancha. in cap. cum Diuerſis, nu. 5. de Priuilegijs, lib. 6. Abb. in cap. Relatum nu. 1. de clericis non reſidentibus, Boer. dec. 17. num. 3. & debet examinari, & approbari ab Ordinario, & videri an ſit habilis ad ſtudia capeſſenda, alias non valeret percipere fructus beneficij: Si verò non ſit beneficiatus, nec in Sacris, ſed tantum in

3 minoribus, non gaudet priuilegio fori, Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 6. de Refor. ſi verò eſſet in Sacris poſſet puniri arbitrio Ordinarij, eadem ſeſſ. cap. 13. ratione inobedientiæ, argu. cap. licet de Regul. Aſtenſ. lib. 6. tit. 34. quæſt. 6.

SVMMARIVM.

1 *Qui ante inſtitutionem, ſe ingerit in poſſeſſione, & fructuũ perceptione eſt intruſus, ſimiliter ſi electus, ante confirmationem adminiſtrat.*

2 *Qui ingreditur poſſeſſionem beneficij propria auctoritate, vel non leuatis Bullis cum ſola ſignatura, eſt intruſus, & multis alijs modis dicitur intruſus prout in corpore reſolutionis.*

Intruſus, quibus modis dicatur?

RESOLVTIO CCXXIV.

Nota Primo, quod intruſus dicitur, qui nõ habet aliquẽ colorẽ ſuæ inſtitutionis, cap. eum qui de Præbend. & Dignit. lib. 6. c. ad Aures de exceſ. Prælat. vt ſi aliquis de facto occupet beneficiũ aliquod: Secundo, qui habet beneficiũ ſine auctoritate Superioris, Inno. in c. nihil de elect. facit cap. Bonæ Memoriæ, il primo, & il ſecundo, eodem titulo, vt ſi aliquis præſentatus ſolum, abſque inſtitutione, vel electus, vel poſtulatus, ante confirmationem Superioris poſſideret beneficium, & eo ipſo iure eſt priuatus, quod habuit ex præſentatione, & alijs, vt ſupra, Rebuff. Pract. Beneficia. in 3. part. for. ſigna. gratię in clau-

1 ſula, nec non iuris patronatus, num. 54. Similiter, ſi ante inſtitutionẽ acciperet fructus abſque poſſeſſione, idem ibidem nu. 56. & ſit inhabilis ad beneficia poſſidenda, & tamen remanet in poſſeſſione beneficij, Inno. in cap. qualiter, il ſecundo, de Accuſationibus, col. 4. in fine, vt ſi quis per ſententiam,

tentiam homicidij, vel alias ſuſpenſus beneficio
in perpetuum, & tamen ab illo non recedit, facit
Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 7. de Reformat. & quæ dixit
Zerol. in verſic. Priuatio; Quarto, qui eſt electus,
& adminiſtrat ante confirmationem, cap. 1. & ibi
Abb. in 1. col. de Reſtitut. in integr. & cap. Auari-
tiæ de elect. lib. 6. & Selu. 2. part. quæſt. 7. n. vltimo
& 3. part. quæſt. 59. & Lambert. de iure Patro. fol.
122. Gom. quęſt. 47. caſu 3. de Trienn. Poſſeſ. quod
etiam extenditur, ſi hoc facit, lite durante ſuper
illo beneficio, Doctores loco citato, facit cap. 1.
cap. 2. vt lite penden. lib. 6. cap. cum iam dudum
de Præben. Quinto, qui committit crimen dignū
depoſitione, gloſ. 2. in cap. cū ſuper de cauſ. Poſſeſ.
& Propriet. Selua tertia parte quæſt. 2. num. 5.
Diaz Pract. crimina. Canoni. cap. 123. vide Ze-
rol. in verſ. Concubinarius § 2. & in verſ. Priua-
tio § 1. 5. & 6. Qui habet beneficium collatum,
ablatum alteri iniuſtè, cap. Tanta, & ibi Anto. in
fine, col. 1. de exceſſ. Prælat. facit cap. licet de
Præben. lib. 6. Gom. in q. 47. caſu 5. de Trienn.
2 Poſſeſ. Sexto, qui ingreditur poſſeſſionem bene-
ficij propria auctoritate, Ioan. Andre. in cap. du-
dum de elect. ita vt litteræ non valerent, ſuper il-
lo beneficio, ſi tacet, ſe intraſſe poſſeſſionem, etiā
auctoritate Principis, vt notat Abbas in cap. ad
Aures de Reſcriptis, & in cap. cum iam dudum,
col. 2. de Præben. & in cap. præterea, notab. vlti-
mo, de iure patronat. & in cap. per venerabilē,
qui filij ſint legitimi, & Felin. in cap. veniens de
accuſat. Septimo, Qui intrat poſſeſſionē beneficij,
non leuatis Bullis, cum ſola ſignatura, extraua.
iniūctæ de elect. & de hoc vide copiuſius Zerol. in
verſ. Bullæ § 1. Rebuff. loco citato in 3. part. ſigna.
in verſ. datum, num. 8. vbi dicit cum ſola ſigna-
tura poſſe quem non facere fructus ſuos: Octauo,
qui habet titulum, & poſſeſſionem, à non ha-
bente poteſtatem conferendi, quia non pertinet
collatio ad eum, vel erat publicè ſuſpenſus colla-
tor, vt in cap. fina. de exceſſ. Prælat. & cap. quia
diuerſitatem de conceſſ. Præben. vel à Vicario ad
hoc non habente ſpecialem conceſſionem, cap.
finali de Offic. Vicar. lib. 6. ſimiliter ſi Ordinarius
conferret beneficia deuoluta, per c. 2. de Conce.
Præben. & Collatio beneficij nullo tractu tempo-
ris conualidatur, Boer. dec. 170. & qui non habet
titulū non iuuatur Regula Cancella. nec pręſcri-
ptione, Boer. dec. 14. ſed hoc intellige iuxta no-
tata per Zerol. in verſ. Beneficiū § 3. dicto 12. &
Rebuff. ibidem: Si quis habet beneficiū per Simo-
niā ab eo, qui habet poteſtatē conferendi, Fely. in
cap. in noſtra corolar. 2. in fine de Reſcript. vide
pro his omnibus Selua 3. par. q. 2. n. 7. Gom. quæſt.
47. & 49. de Trienn. Poſſeſ. & Annotat. Ioan.
Mylei in dicta Regula; Staph. fol. 182. num. 3.
Couar. lib. 3. cap. 16. num. 7. verſ. oportet tamen,
variar. Reſolut. & § 2. Nono, qui acciperet poſ-
ſeſſionem beneficij ante collationem, Rebuff. in
tit. de Miſſ. in Poſſeſ. num. 6. & infra, & in cap.
iam dudum, & ibi Abb. de Præben. & in cap. in
noſtra, & ibi Fely. de Reſcript. ac alios modos in-
truſionis, vide penes Rebuff. in Regula de ſubcoll.
coll. 5. gloſ. 4. Decimo, qui ſe intruſit, vel fecit ſe
inſtitui in beneficio viuentis, Abb. in c. poſt ele-
ctionē, n. 5. & 2. de Conceſſ. Præben. & in dicto
cap. 1. nu. 1. & Ioan. Anchara. conſ. 398. & Oldrad.
conſ. 304. Vndecimo, qui reſignat, & poſt reſigna-
tionem manet in beneficio reſignato, & tenetur
ad fructuum reſtitutionem, Caputaquen. dec. 36.
part. 3. Duodecimo, qui minor vigintiquinque
annis, prouiſus de Parochiali, ſi prouiſionem, &
fructus capiat de beneficio curato, cenſetur in-
truſus, Felin. in c. in noſtra corolla. 2. de Reſcript.
Nau. conſ. 2. in prima parte de ætate, & qualitate.

SVMMARIVM.

1 *A Suffraganeo ad Metropolitanum non appellatur niſi in tribus caſibus videlicet, quando eſt prolata ſententia definitiua, interlocutoria habens vim definitiuæ, & quādo adeſt grauamen irreparabile.*

2 *Prohibita appellatione ad Metropolitanum non prohibetur recurſus per vim querelæ.*

Quod remedium competat ſubdito Epiſcopi, quando eſt grauatus per eius Tribunal, & de grauamine non cōſtat per decretum, propter quod potuiſſet vti remedio appellationis?

RESOLVTIO CCXXV.

ALiquando accidit, quod Officiales aliquo-
rum Epiſcoporū vexant ſubditos, & nun-
quam eis datur locus definitiuæ, vel ha-
bentis vim definitiuę ſententiæ, ita vt poſſent ſe
tueri per appellationem ad Metropolitanū: Fuit
igitur dubitatum, quod remedium eis compete-
ret: Ad quod reſpondi; licet per Conc. Trid. ſeſſ.
24. cap. 20. de Reformat. in tribus caſibus poſſit
appellari à ſententia Suffraganeorum ad Metro-
1 politanum videlicet primo à definitiua, quæ im-
ponit vltimam manum liti, ſecundo ab interlo-
quutoria, quæ obtinet vim definitiuæ, & tertio à
grauamine irreparabili, quod per definitiuam
non poteſt reparari, & conſequenter videbatur ex
ſupradictis, præfatum ſubditū non poſſe Metro-
2 politanū adire; Tamen fuit dictū, quod licet pro-
hibeatur appellatio, non tamē prohibetur recur-
ſus, ſecundū Gratianū in dec. Rotæ March. 26. &
latè tradita per Magon. in dec. Floren. 50. per totā,
& quamuis, vbi non conſtat de grauamine, prohi-
beatur etiam recurſus, ſecundum Bald. in conſ.
29. vol. 1. tamen hoc caſu poteſt adiri Metropoli-
tanum per viam quærelæ, gloſ. in cap. ad Repri-
mendā verbo ſuſpēdatur de officio Ordina. Felin.
in c. lato, fol. 4. de iudicijs, & in cauſis innumeris
ſæpe cōſului, poſſe adiri Archiepiſcopū per modū
ſupplicationis, allegādo grauamina Suffraganei,
ſiuè denegationem iuſtitiæ vbi non conſtaret de
Decreto aliquo à quo poſſet appellari; quicquid
dicat Couar. pract. quæſt cap. 9. num. 2. per tex.
in cap. 1. de offic. Legati, & ratio eſt, ſecundum
eum, quia per viam quærelæ poteſt adiri ſolum
ille Iudex, qui poteſt abſque appellatione cognoſ-
cere cauſam, quod non eſt in Archiepiſcopo, cū
non ſit Iudex, niſi appellationum, cap. Paſtoralis
de

de officio Ordin. Sed oppoſitum eſt verius, nam Suffraganeus, quando committeret aliquid iniuſtitiæ in cauſa, vel ſententia, poſſit tunc adiri Metropolitanum, per viam quærelæ, nam modo Epiſcopus eſt reus, & quærelans actor, & viſo de iniuſtitia cauſæ præcipitur Suffraganeo ſententiam reuocare, vel quod reuideatur in Audientia Metropolitana, Couar. loc. citat. Zerula in prax. verbo appellationum, 13. Abb. in c. Sacro, num. 6. de ſent. excõm. vbi admittit etiam quærelam in cenſuris Eccleſiaſticis.

SVMMARIVM.

1 *In ſecundo gradu affinitatis, vel conſanguinitatis, non diſpenſatur niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam.*
2 *Quomodo intelligatur ſecũdus gradus vide remiſſiuè.*

An detur diſpenſatio in ſecundo gradu affinitatis?

RESOLVTIO CCXXVI.

IN ſecundo gradu affinitatis, vel conſanguini-
tatis, non diſpenſatur, niſi inter magnos Prin-
1 cipes, & ob publicam cauſam, Staph. de
Lit. Grat. fol. 313. num. 7. & quomodo in-
telligitur ſecundus gradus in collaterali, vel deſ-
cendenti in æquali, vel inæquali, vide Rebuff. in
2 Regula de diſpenſat. in Grad. Prohib. gloſ. vltima
nu. 8. tamen hodie vidi diſpenſari in vtroque gra-
du, inter Barones, & Titulatos Regni Neap. & in
hoc diſpoſuit Greg. XIIII. videatur Bulla ſua
die prima Martij 1591. & Bulla Pauli IV. quæ
eſt, 16. & incipit ab ea ipſa die, & Clem. VII.
quæ incipit quia plerumque.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſumere quartam decimarum Parochialium in ſequentibus caſibus, videlicet, quando adeſt conſuetudo: Secundo, quando Decimæ ſunt poſitæ in Parochia Epiſcopi: Tertio, quando Decimæ ad nullum pertinent.*
2 *Ad Epiſcopum ſpectat quarta legatorum, & funeralium.*
3 *Epiſcopus dicitur Curatus totius Diœceſis.*

Quæ pars Decimarũ ſpectet ad Epiſcopum?

RESOLVTIO CCXXVII.

PRo huius articuli dilucidatione conſtituo tres concluſiones. Prima concluſio ſit; ad Epiſcopum de iure communi, ſpectat quarta pars prouentuum, & emolumentorum, nec non Decimarum clericorum, puta, ſi clerici habent quadraginta modios frumenti, Epiſcopo ſpectant decem, vt notatur in cap. quatuor, & in cap. aurum 12. quæſt. 2. cap. vnico 10. quæſt. 3.

Secunda concluſio, vbi Epiſcopus vellet ſuſcipere onus fabricæ, tunc poteſt accipere tertiam partem, gloſ. in citatis cap. & in cap. de quarta, de preſcriptionibus.

Tertia concluſio, eſt attendenda locorum conſuetudo, gloſ. in cap. quoniam in verſ. tua parte de Decimis, gloſ. in cap. requiſiti in verſ. quartam de teſtam. Secus de iure cõmuni, Epiſcopus non poteſt ſumere quartam partem Decimarum Eccleſiarum Parochialium, niſi Parrochia ſit ſua, vel ad nullum ipſæ Decimæ pertinere videantur, vel ſit dubium, cui deberenr ſolui, gloſ. in c. cum contingat in verſ. de iure de Decimis, & ſic habetur quod Epiſcopus, non poteſt ſumere quartam Decimarum Parrochialiũ, niſi in tribus caſibus.

1 Primo, vbi adeſt conſuetudo, quæ ſufficeret
ſi eſſet decennalis, Secundo quando Decimæ ſunt
poſitæ in Parochia ipſius Epiſcopi: Tertio, quan-
do ad nullum pertinent: Nota hoc pro practi-
ca; & quæ dixi ſuperius non obſtant, quia intel-
2 ligitur de quarta menſali, vel de quarta lega-
torum, aut de quarta funerali, vel in cauſis
Apoſtolicis, prout patet in iuribus prædictis. Sed
Boer. in tracta. de Auct. Mag. conſ. per Franc. nu.
16. dicit Epiſcopum poſſe exigere quartam par-
tem omnium decimarum, & oblationum Paro-
chialium ſuæ Diœceſis, ratio eſt quia tota Diœ-
ceſis eſt Parochia Epiſcopi, & concurrit cum
omnibus Curatis ſuæ Diœceſis; Licet non in per-
ceptione totali iurium Parochialium; & ſic vi-
detur loqui de quarta Maſſæ communis cuiuſcũ-
que Parochialis, & non aliorum; & ſic poſſunt
intelligi iura prædicta, Abb. in cap. Parochianos
num. 1. de ſent. excommu. & in cap. 1. nu. 3. huius
tit. vbi videtur dicere de quarta Decimarum etiã
Innocen. in c. Theodoricus, nu. 2. de Statu Mona.
vbi loquitur de perceptione Cathedratici, oblatio
num Decimarum, & Mortuorũ, & Caputaquen.
3 dec. 340. part. 3. vbi dicit Epiſcopum cenſeri Re-
ctorem, & Vicarium perpetuũ Parochialis Ec-
cleſiæ: Dicitur Curatus totius Diœceſis, ſub cuius
cura eſt vniuerſa Diœceſis, Curati non ſunt niſi
coadiutores ad participationem muneris Epiſco-
palis, c. nullus de Parochis, c. licet 17. quæſt. 1. licet
quarta Decimarum competat Epiſcopo de iure,
vt probatum eſt ſuperius, Rebuff. tracta. de De-
cimis, tamẽ inferior poteſt eos præſcribere, Balb.
in tract. de Præſcriptio. 1. par. 5. par. c. 13. n. 2. Ad
materiã verò vide quę dixi ſupra in Reſolut. 209.

SVMMARIVM.

1 *Percutiens clericum turpiter agentem cum ſponſa de præſenti eſt excommunicatus, tamen abſolutio non eſt reſeruata Papæ.*
2 *Percutiens clericum turpiter agentem cum ſponſa de futuro eſt excõmunicatus, & abſoluẽdus à Papa.*
3 *Percutiens clericum adulterantem cum vxore, ſed per intermediam perſonam, eſt excommunicatus.*

Percutiens clericum turpiter agentem cum ſponſa, an ſit excommunicatus?

RESOLVTIO CCXXVIII.

VIdebatur reſpondendũ affirmatiuè, quia excommunicatus non eſt Percutiens, vulne-

rans, mutilans, vel occidens clericum inuentum
turpiter agere cum quatuor ſpecies perſonarum
tãtum, ſcilicet cum vxore, Matre,ſorore, & filia,
gloſ.in cap.ſi quis ſuadente in verbo , violentas,
decimaſeptima,quæſt.4. c. ſi verò in fine. de ſent.
excommu.ergo in alijs perſonis , quam ſupradi-
ctis, contrahitur excommunicatio: Sed pro huius
quæſtionis dilucidatione ſunt duæ concluſiones
diſtinguendæ: Prima, percutiens clericum turpi-
ter agentem cum ſponſa de præſenti , etiam ante
copulam licet ſit excõmunicatus,tameo talis non
1 tenetur petere abſolutionem à Papa, Couar. de
ſponſalibus par. 1.cap. 1.nu. 8. Artama. conſ. 23.
cap. diſcretione in verbo, venturæ, de eo,qui co-
gnouit conſ.vxoris,&c.Cuius concluſionis poterit
eſſe ratio , nam matrimoniũ de præſenti, etiã ante
copulam ſolet parere aliquos effectus,iuxta deci-
ſionem Rotæ primam de Sponſalibus in antiquis:
Sit ſecunda concluſio, quando quis inuenerit cle-
ricum cum ſponſa de futuro , & verberaret, tunc
2 non ſufficeret abſolutio Epiſcopi,Couar.loco ci-
tato,nu.2.verſ.2. poſt Innocen.in cap. veniens de
ſent.excommu.& Nau.cap.27. nu. 80. Sic poſitis
concluſionibus,nota Primo,quod dixi de vulne-
rante,intelligitur ſi in continenti,& ſine delibera-
tione contingat,Couar.de ſponſalibus 2.part. c.7.
§.7.num. 12. Sylue. verbo excõmunicatio 6 cap.
10. Tabie.eodem verbo caſu 5.Nota ſecundo pro
cedere in omnibus caſibus, ſiue mutilet, vel occi-
dat, tã ex deliberatione quã ex ſubita operatione,
vt requiratur ſaltem abſolutio ab Epiſcopo,& ra-
tio eſt,quia tex.in cap.ſi verò,fundatur in l.Grac-
cus C. de Adulterijs, vbi habetur difficile eſſe iu-
ſtum dolorem temperare,& l.ſi Adulteriũ §. Im-
peratores ff.de Adulterijs: Hoc tamen fallit ſi oc-
cidat illum remiſſo dolore,ſe abſcondendo in ali-
quo loco,vt clericus accedat ad vxorem,& poſtea
occidat,nam tũc fieret ex deliberatione,& incur-
reret in excõmunicationem Papalem, Nau. conſ.
26.de ſent.excom. Nota tertio, quando, ſupradi-
3 cta perſona per ſemetipſam clericũ interficeret ,
nam ſi per interpoſitam perſonam id faceret, in-
curreret in cenſuras,ſecundum Afflict. in conſtit.
Regni, pacis cultum,nu.5.Monald.conſ.91.vol.1.
ratio eſt,quia,qui per aliũ facit per ſe ipſum face-
re videtur,c.qui per aliũ de reg. iuris in 6. & facit
dec. Triuiſan. 22. part.2.Garſia deciſ.27. reiecta
opinione vero Zerol.aliter ſentientis in ſua praxi
Epiſcopali verbo excommunicatio in principio.

SVMMARIVM.

1 *Quilibet Sacerdos poteſt abſoluere à reſeruatis in articulo mortis.*
2 *In articulo mortis debet adiri Superior pro abſolutione a caſibus,& cenſuris reſeruatis ſi commode fieri poteſt, abſque eo quod infirmus decedat.*
3 *Ampliatur dicta diſpoſitio etiam in excommunicato, ſuſpenſo, vel hæretico.*

Conſtitutus in articulo mortis poteſt abſolui à quolibet Sacerdote, & quid de reſeruatis, quando Superior adiri poteſt?

RESOLVTIO CCXXIX.

QVilibet Sacerdos, deficiente proprio po-
teſt abſoluere à quibuſcumque peccatis,
1 & cenſuris,quemlibet pœnitẽtem conſti-
tutum in articulo mortis,Conc.Trid.ſeſſ.14. c.7.
ſed dubium eſt, num talis Sacerdos valens abſol-
uere in articulo mortis teneatur petere licentiam
pro abſolutione à caſibus,& cenſuris reſeruatis ſi
ſit facilis aditus ad Superiorem: aliqui dicunt non
teneri;nam ex diſpoſitione prædicta Sacri Con-
cilij Tridentini videtur colligi,nullum eſſe caſum
reſeruatũ in dicto articulo, à quo non poſſit qui-
libet Sacerdos abſoluere , & ita videtur ſenſiſſe
2 Nauarr. cap. 27. num.272. ſed verior eſt opinio,
quod quando poteſt haberi facilis recurſus ad
Epiſcopum abſque periculo quod interim dece-
dat infirmus, non debet Sacerdos abſoluere à re-
ſeruatis, niſi de licentia Epiſcopi , ita Sotus in 4.
diſt.22.q.2.art. 30.& Nauarr. in vulgari antiqua,
cap.27. num. 111.
3 Ampliatur prædicta concluſio , vt quilibet
Sacerdos in dicto articulo abſoluere poſſit , etiam
ſi ſit excommunicatus , & publicè denunciatus,
ſuſpenſus, degradatus,ſchiſmaticus, & hæreticus,
dummodo non ſit periculũ ſubuerſionis ex Di-
uo Thom. in additionibus ad tertiam partem, q.
19.art.6.Syluest.verb. confeſſio 1. §.vlt.gloſ.in c.
quod in te de ſponſal.quamuis Sotus in 4.d.18.q.
4.art.4.& Nau.c. 27. n. 272. id non concedant de
hæretico,ſed probabilius eſt oppoſitum,vt loquitur
Vilalob. de abſolut. num.64.& alij.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes diſcordantes dicuntur, qui diuerſa , vel contraria deponunt,quæ inter ſe coaptari non poſſunt.*
2 *Illis teſtibus eſt adhibenda fides, qui in numero, vel dignitate maiores ſunt, vel veriſimiliora dixerint.*
3 *Si teſtes rei, & actoris ſunt pares numero, & dignitate, pro reo iudicandum eſt.*

Teſtes diſcordes, qui dicantur?

RESOLVTIO CCXXX.

VT certam notitiam habeamus de teſtibus
diſcordãtibus,eſt animaduertendũ: Teſtes
1 diſcordes dici illos,qui diuerſa, vel cõtra-
ria deponunt,quæ inter ſe coaptari non poſſunt.
Hoc ſolet euenire dupliciter , aut in teſtibus exa-
minatis pro eadẽ parte , ſiue ad fauorem rei, ſiue
actoris,aut in teſtibus partiũ diuerſarũ;quãdo vi-
delicet,teſtes examinati pro actore, à teſtibus pro
reo examinatis diſſentiũt : Si teſtes eiuſdẽ partis
inter ſe diſcordes fuerint,exempli gratia, dixerũt
nonnulli,delictũ fuiſſe perpetratũ, tali die, aliqui
verò alia die,& de illius delicti non iterabilis, vel
iterati corpore cõſtet, quibus credendũ ſit, Iudex
ipſe percipere debet,aut ex numero teſtiũ, aut ex
illorummet dignitate, aut ex cauſæ fauore,vel ex
2 negocij, dictorumue cõditione, Diuus Tho. 2.2.
q.70.art.2.ad ſecundũ, illiſq; maior fides erit ad-
hibẽda,qui veriſimiliora,ac aptiora aſſeruerint,vt
optime Cœpolla cõſ.61.& 62. ac illorum contra-
rietates quam optimè fieri poteſt ſunt concor-
dandæ,Farinac. quæſt. 65. num. 245. & ſeq.

Digitized by Google

Quod ſi in rebus parui momẽti diſcordes fue-
rint, vel in illis quæ ad facti ſubſtantiam non atti-
nent.exem.grat. dicunt aliqui, tempus fuiſſe nu-
biloſum, alij verò ſerenũ; Nonnulli Thalamum
fuiſſe pictum, alij album: Alius hora vigeſima
prima: Alius vigeſima ſecunda, nequaquã debet
infringi eorum teſtimoniũ, ex Diuo Thom. loc.
citat. At verò, ſi teſtes pro reo diſſenſerint à teſti-
bus pro Actore productis, ſi pares numero, digni-
3 tateque fuerint, in Rei fauorem Iudicandum eſt.
Diu. Thomas vbi ſupra: Quod ſi pro eorum
aliquo, plures numero, dignitateue fuerint, pro
illa erit Iudicandum, Cæſar de Graſſ.dec.69.nu.4.
& dec. 106.nu.7.Farinac.q.6.num.107.& 114.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis de credulitate probat, ſi credulitas ſit proxi-
ma ſenſui, ex qua veritas ipſa colligitur, ſi credu-
litatis cauſam affert, ac proximam: vel quod cre-
dendi ratio eliciatur ex actibus, ex quibus homines
communiter aliquid factum fuiſſe præſumunt, vel
veroſimiliter credunt.*

2 *Teſtis de credulitate, ſi cauſam probabilem ſuæ cre-
dulitatis non adduxerit, facit indicium ad inqui-
rendum, ſi conſtat de corpore delicti.*

3 *Teſtis varius ſi corrigat eodem contextu ſua dicta,
probat.*

Teſtis de credulitate, an probet?

RESOLVTIO CCXXXI.

TEſtis de credulitate, dicitur ille, qui nihil af-
firmat, ſed tantũ per credo, & nõ credo de-
1 ponit, ſi credulitas eſt proxima ſenſui, ex
qua veritas ipſa colligitur, ſiue rationabilẽ ſuæ
credulitatis cauſã affert, ac proximã, vtiq; probat;
exempli gratia, dicat Aliquis, credo Titium cum
tali muliere adulteraſſe, quia vidi nudum, cum
nuda, vel ſolum, cum ſola ſe inuicẽ oſculantes, ac
impudicè tractantes, argum.cap.preterea de teſti-
bus, & l.ſi vicinus C.de Nuptijs, Farinac. dicta q.
68.n.74.& 111.& ſeq. Si verò credulitas eſt remota
ab ipſo ſenſu, vel ab actibus, à quibus veritas ipſa
percipitur, Ipſe teſtis de credulitate deponẽs, ni-
hil omnino probat, Abb.loco citat.exe.gra.Credo
Titium, cũ tali muliere adulteraſſe, quia vidi il-
los alloquentes in via: Ad hoc igitur, vt ipſe teſtis
de credulitate deponẽs probet, neceſſe eſt, vt credu
litas, ſiue credẽdi ratio in eo, eliciatur ex actibus,
ex quibus homines cõmuniter, aliquid factũ fuiſ-
ſe præſumunt, aut veriſimiliter credũt, Abbas di-
cto c.quoties de teſtibus, etiã ſi credulitas huiuſ-
modi, nullã, vel minus rationabilẽ cauſam attule-
rit, vt ſi dicat, ſcio quia credo, vel credo, quia ita
eſſe puto, nihil probat, Bald.in l.conuentionũ ver.
ex prædictis infero C.de Epiſcopis, & clericis: Si-
militer ſi dicat, ſe pro certo credere, nec ſubiũgat,
cur certò credat, nihil probat, etiam præſumptiuè,
Bald. in l. ſiue poſſidetis verſic. ſed quæro C. de
probat.

Regulariter autem, teſtis de credulitate non
valet, l. teſtiũ C. de teſtibus, Cæſar de Graſſ. dec.
76.n.21.verſ. item. Sin autẽ cauſam probabilem
2 ſuæ credulitatis nequaquã adduxerit, etſi non fa-
ciat plenã probationẽ, & à fortiori, nec indiciũ vel
torturã; Tamen præſumptionẽ faceret, ac indiciũ
ad inquirendũ ſufficiẽs; maximè ſi de corpore de-
licti cõſtiterit, & ignoratur, quis illud perpatraue-
rit: Teſtis vacillãs, dicitur ille, qui ita deponit, vi-
di, hic, imò ibi, fecit ſic, imò ſic, & ſimiliter: Si
iſte vnica voce, & contextu tantũmodo dicat imò
3 ibi, vel imò ſic, quaſi prius dictũ corrigẽs, non va-
cillat, ſed vtique probat, l.ſi ita ff.de hæred.inſt. At
verò, ſi replicauit, imò ibi, vel imò ſic, vtiq; vacil-
lat, nihilq; probat, c.ſi teſtes 4.q.2.& 3.& c.cũ Ec-
cleſia de cauſ.Poſſeſ.& Proprietat. & propter hu-
juſmodi vacillationẽ torqueri poteſt, ac debet, Fol
ler. in pract. crimi. Cano.verſi. teſtibus diligẽter
examinatis, cap. 8.nu.47.ac verſ.Tormentis mox
ſubiciantur, cap.31.num.12.& cap. illi qui, iuncta
gloſ. verſ.vt dum 5.q.5.Farinac.q.66.nu.98.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis omni exceptione maior eſt, qui deponit de
viſu, vel auditu in illis quæ ſolo auditu percipi
valent, ſiuè alio ſenſu corporeo, & concludit de
tempore, & loco, aliiſque circumſtantiis ſubſtan-
tialibus, eiſque nulla exceptio opponi poteſt.*

2 *Teſtis omni exceptione maior, facit ſemiplenam pro-
bationem, & indicium ad Torturam.*

3 *Quilibet præſumitur teſtis omni exceptione maior
niſi contrarium probetur.*

Teſtis omni exceptione maior, quis dicatur?

RESOLVTIO CCXXXII.

SOlet ſæpiſſimè deſiderari circa nõnullas cau-
ſas in Curia Archiepiſcopali vertẽtes, depoſi-
tio teſtiũ omni exceptione maiorũ; ideoque
operepretiũ exiſtimaui hic aliqua pertractare, ex
1 quo intelligas, teſtes omni exceptione maiores,
idoneos, & integerrimos illos eſſe qui fide digni
vocãtur, & deponũt de facto ipſo, de viſu, ſiue de
ſciẽtia, & cauſa ſcientiæ, ac de auditu in illis, quæ
ſolo auditu percipi valent, ſiue de alio ſenſu cor-
poreo, itaut cõcludãt de tempore pariter, ac loco,
alijſue circumſtantijs ſubſtãtialibus, quibus nulla
obiectio, aut exceptio opponi poſſit, vt à teſtimo-
nio repellãtur, ſiue vt illorũ depoſitio inficiatur, c.
licet de teſtibus, gloſ.& Abb. in c.ex litteris de Cõ
ſang.& Affinit.idẽ Abbas, in c.at ſi clerici de iudi-
2 cijs, Farinac.q.62.n.1.& ſequen. Huiuſmodi teſtis,
probationẽ facit ſimiplenã, etiã in criminalibus,
l. admonendi ff.de iure iurando, Bart.ibi, n.36.&
cõmuniter Doctores, Zabarella, conſ.9.n. 7. Iaſon
in 2.lectura, n.92.& alij: Ac ſolus teſtis omni ex-
ceptione maior legitimũ facit indiciũ ad torturã,
licet nonnulla alia indicia, ſiue leuia, ſiue grauia
concurrant, Romanus conſ. 451.nu. 4 Carrer.in
Pract.crim.nu. 110. verſ. primo maius indicium,
Farinac.q.37.nu.54.& 58.in dubio teſtis idoneus,
3 ſiue integer, ſiue omni exceptione maior, quiſque
præſumi debet, ſi cõtra illũ nihil oppoſitũ fuerit,
Carrer. num.56.Bonus enim regulariter præſu-
mitur quilibet, niſi de contrario conſtet, Innoc.in
cap. Dudum, il ſecondo, de elect. Felin. in cap.

M 2 final.

final. num.11.de Præſumpt. Cæſar de Graſſ.dec. 173.num.7.ex l. merito ff. pro ſocio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes dicuntur cōteſtes,qui eum ſint omni exceptione maiores de eodem facto,loco,& tempore,aliſque circumſtantijs ad facti ſubſtantiam attinentibus, per ſenſum externum iurati deponunt.*

2 *Teſtes ſi non concordant in acceſſorijs, ad facti ſubſtantiam non neceſſarijs, non propterea eorum dictum debilitatur.*

Teſtes conteſtes,qui dicantur?

RESOLVTIO CCXXXIII.

DVbitabatur,non immerito,in praxi,quãdo
teſtes dicuntur conteſtes: ſciendũ eſt illos
teſtes dici conteſtes, qui omni exceptione
maiores cum ſint, ſiue idonei,de eodem facto,lo-
1 co, tempore, perſona,alijſque circũſtantijs ad fa-
cti ſubſtantiã attinentibus, ac neceſſarijs per ſen-
ſum externũ iurati deponũt,v.g. duo vitæ proba-
tæ,iurati deponentes, Titiũ percuſſiſſe Iſmaelem
in platea,die Dominico poſt feſtũ Sancti Frãciſci
cum pugione,& viderũt dictũ Titium percuſſiſſe
dictũ Iſmaelem: vel duo ſimiliter boni viri iurati,
deponẽtes Titiũ blaſphemaſſe Beatiſſimã Virginẽ
in Apotecha talis Aromatarij, de mẽſe Septẽbris
circa feſtũ Sancti Michaelis,quia illũ blaſphemã-
tem audierũt,vel etiã Obſtetrices bonæ famæ iu-
ratæ, deponentes Dianã eſſe virginẽ incorruptã,
quia cognouerunt illã eſſe talem, tangendo; Hi
omnes cõteſtes,ac profectò plenè probantes ſunt;
Diuus Thom.2.2.q.70.art.2.ad ſecundum, cuius
veriſſimæ ſententiæ, nemo non ſubſcribit. Duo
teſtes huiuſmodi plenè delictum probant, ad
Reum cõuincendũ, & condemnandũ, ex c.quod
verò 2.q.5.cap.in omni negotio de teſtibus,Sotus
lib.5.de iuſt.& iure. quæſt.7.art. ſecũdo, Farinac.
q.63.n.232.& omnes cõmuniter,& licet in acceſ-
2 ſorijs,ſiue in aliquibus ad facti ſubſtantiã minime
neceſſarijs;non cõuenirent,non propterea illorũ,
aut infringitur,aut debilitatur teſtimoniũ, quini-
mo firmius,& credibilius efficitur,ex Diuo Thom.
art.2.citat.ad ſecundũ circa finẽ, Farinac.q.65.nu.
8. etenim ſi in minimis quoque cõcordarent, ex
condicto eumdem ſermonẽ proferre viderentur,
quare illos conſpiratores eſſe præſumi poſſet. Id
verò Iudici relinquitur diſſerendũ: Idcirco ſi in
cæteris concordes extiterint, ſed eorum alter de
die preciſè nõ recordetur, dũmodo certã diem nõ
aſſignet,à depoſitione alterius teſtis depoſita, vti-
que conteſtes erũt: Et pariter ſi de eodẽ actu cõti-
nuationem præſeferente, non ſimul, ſed alter
poſt alterum ex viſu depoſuerint: In dubio, te-
ſtes, præſumuntur conteſtes, & vnus accipit de-
clarationem ab altero, Cæſar de Graſſ. dec. 67.
num. 4.& 5.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus non poteſt exercere Pontificalia in ſua Prouincia extra ſuam Diœceſim.*

2 *Archiepiſcopus poteſt exercere Pontificalia in locis exemptis ſuæ Prouinciæ abſq; licentia Suffraganei.*

3 *Archiepiſcopus hodie in Prouincia, poteſt deferre crucem, & mozzettam.*

An Archiepiſcopus poſſit exercere Pontificalia in ſua Prouincia, abſque licentia ſui Suffraganei?

RESOLVTIO CCXXXIV.

RAtio dubitandi pro opinione negatiua vi-
debatur colligi per Cõc. Trid.ſeſſ.5.c.6.de
Reformat.& licet videatur loqui de Epiſ-
copis,tamẽ intelligitur quoq; de Archiepiſcopis,
gloſ.in c.1. in 2.notab.de offic.ordina.li.6.Couar.
1 pract.q.cap.9.n.2.ſed fortaſſe dicet aliquis, quod
hoc videtur repugnare,c.1. cũ ſimilibus de Auto.
& vſu Palij,vbi habetur Archiepiſcopũ poſſe vti
pallio in Prouincia: Ad quod repondetur primo,
illud procedere de iure antiquo,quando Archie-
piſcopi viſitabãt totã Prouinciã, vt in c. 1.de Au-
to.& vſu Pallij, in illis verbis,vbicũq;, quæ expo-
nens Hoſtienſ.in Summa eodẽ,tit.9.quo loco,nu.
6.vbicũq; id eſt in loco cõpetenti: Secundo, reſpõ-
detur tunc intelligi, cũ de licentia ſui Suffraganei
ſic exercet Põtificalia intra ſuã Prouinciã, vt poſ-
ſet vti pallio,prout patet,per ſuperius allegata; ſed
hodie requiritur expreſſa licentia, nec ſufficit ta-
cita,prout verba Conc. ſonant. Tertio, non pro-
hibetur Archiepiſcopum,poſſe exercere Pontifi-
2 calia in locis exẽptis exiſtẽtibus in ſua Prouincia,
nõ habita licentia Epiſcopi,intra cuius territoriũ,
ſiue Diœceſim eſt ſitus ille locus exemptus, per
Clem.Archiepiſcopalẽ de Priuileg. ratio eſt quia
à iure antiquo,non eſt recedendũ niſi,&c. Sed lo-
cus exẽptus,non dicitur de Diœceſi,prout ex mul
tis Doctoribus probat Syluester verſiculo excõ-
municatio 2.n.12.& & locus exẽptus eſt vbi Prę-
latus illius habet iuriſdictionẽ Epiſcopalẽ, Anton.
3.part.tit.24.c.65.§.1.vt v.g. eſt Abbatia S.Angeli
ad Faſanellã ſita intra Diœceſim Caputaquen. &
quãdo Archiepiſcopus poſſit punire ſubditos ſui
Suffraganei vide Abbatẽ,in c.ex parte de inſtitut.
Innocen.in verſic.Archiepiſcopus, Cęterũ cũ Ar-
chiepiſcopi hodie nõ poſſunt viſitare Prouinciã,
2 nec Põtificalia exercere,tãtũ eis remãſit vſus cru-
cis,& mozzettę; valẽt enim per totã Prouinciã cru
cẽ, & mozzettã portare,de primo vide Sylue. in
verbo Archiepicopus,n.6.§.vltimo: De ſecũdo ita
ſe habet cõſuetudo,& vidi obſeruari in multis Ar
chiepiſcopatibus, Abb. in c.antiqua, nu.7.& 8.de
Priui.vbi etiã tractat de cauſa Epiſcoporũ; Sed an
poſſit cõcedere indulgentias per ſupradictã Pro
3 uinciã,& videtur,quod ſic,c.Noſtra, & ibi Abb.n.
1. de pœnit. ſed hodie non videtur poſſe per di-
ctum Conc.Trid.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis nõ citatus,nõ probat,ſimiliter ſi nõ ſit iuratus.*

2 *Laici iurare debẽt tactis ſcripturis, Sacerdotes verò & Religioſi tacto pectore.*

Quomodo ſe gerat Vicarius, circa teſtes examinandos?

RESO-

RESOLVTIO CCXXXV.

CVm inter cætera, quæ ſpectant ad Vicarij officium, & maximè in probandis delictis, ſit depoſitio teſtium; Propterea mihi viſum eſt congruum hic aliqua circa prædictã materiam adnotare; vnde eſt ſciendum, quod Vicarius debet primum teſtes citare ad validandam
1 eorum depoſitionem; hinc oritur, quod teſtis non citatus, vltra quod redditur ſuſpectus, l. Præsbyter C. de Epiſco. & Clericis, Viui. dec. 70. & Balbus dec. 404. non probat ſecundum Bald. in cap. cauſam quæ, il ſecundo, de teſtibus: Secundo debet deſerri illis iuramentum, cap. tuis, & cap. nuper de teſtibus. & teſti non iurato non creditur, l. ius iurandum & ibi latè per Doctores C. eodem titulo, ſed facit inditium ad torturam, iuxta opinionem gloſæ communiter receptæ in cap. ſicut de ſententia excommunicationis, iuramentum verò debet continere veritatem rei, quam ipſe teſtis nouit ſincerè deponere, cap. hortamur 3. q. 9. qui teſtes ſi fuerint Sacerdotes, & clerici debent iurare tacto pectore, ſecundum Farinac.
2 in q. 84. n. 82. ſi verò Laici tactis ſcripturis, dicto c. hortamur 3. q. 9. Tertio debet illos interrogare, iuris Ordine ſeruato, ideſt præcedente accuſatione, denunciatione, exceptione, aut infamia legitimè probata, aut indicijs ſufficientibus; Alioquin teſtes non tenẽtur reſpondere ad interrogata, & celare poſſent veritatem aliquo modo, non tamẽ mentiẽdo, Diuus Thom. in ſua ſumma, q. 70. art. 1. Sotus, lib. 5. de iuſtitia, & iure quæſt. 6. Nau. in Manua. cap. 15. num. 61. Quarto, interrogare illos debet de facto, Perſonis, tempore, loco, conteſtibus, cauſa ſcientiæ, vel credulitatis, alijſq; ad rem ipſam neceſſarijs, ac ſpectantibus circumſtantijs, ita vt veritas eluceſcat, & eorum teſtimonium validum, ac firmum reddatur, cap. cauſam de teſtibus, & ibi gloſ. latiſſimè: Quinto, debet (vt ipſi teſtes facilius veritatem deponant, & admodum conueniens erit) illos prius admonere, quã ſit grauè ſcelus, & veritatem negare iurando falſum, & contra innocentem odio, ira, aliaue paſſione, aut cauſa deponere, Ambroſ. de Proceſſu informatiuo, lib. 2. cap. 36. Sexto, debet nomina, & cognomina, Patriam, ætatem, officium, ſiue ſtatum ipſorum teſtium deſcribi facere, eorumque dicta; nedum eodem ſermone, quo ab ipſis proferuntur, ſed etiam eo modo, quo ab illis deponitur; Clara videlicet clarè, dubia, dubiè, & alia huiuſmodi, & ſic ſcriptis mandet inſeri in Proceſſu. Septimo, teſti debet cõmittere vt proprio ſe ſubſcribat examini, vel ſi neſciat ſcribere, ſignum crucis propriæ manus apponat, ex deciſ. Boerij 108.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur multæ ſpecies reſeruationum.*
2 *Beneficia vacantia in Curia, vel apud ſedem, ſunt reſeruata.*

Epiſcopus, in quibus beneficijs non habet collationem ex eo quod ſunt reſeruata?

RESOLVTIO CCXXXVI.

PRo intelligentia huius quæſiti eſt præmittendum ſecundum Zerolam, in praxi Epiſcopali in verbo reſeruatio, quod reſeruatio eſt triplex: Prima in corpore iuris, de qua in c. 2. de Conceſſ. Præben. quæ etiã vocatur deuolutio, vt quando Epiſcopus non confert infra ſeme-
1 ſtre, vel Patronus infra legitima tẽpora non præſentat, & Epiſcopus nõ inſtituit, prout in c. vnico de iure Patro. lib. 6. cũ alijs vulgatis. Secunda quãdo beneficia vacant in Curia, vel apud ſedem per
2 duas dietas, cap. Præſenti, & ibi gloſ. in verſ. legales de præbendis, lib. 6. extrauaga. ex debito de elect. & extrauagant. Piæ ſollicitudinis de Præben. & ad Regimen eodem titulo, ſub communibus, quæ an fuerint temporaneæ, vel perpetuæ, vide eund. Zerol. in verſ. beneficiũ §. 3. cõ. luſ. 4. Tertia, quãdo Papa reſeruat ſibi omnia beneficia in omnibus mẽſibus, ad finẽ prouidẽdi ſeruiẽtes in Curia, & laborãtes in vinea Dñi, licet Aeneas, in tract. de reſeruat. prælud. 4. q. 2. in principio, multas dicat reſeruationes, volui tamen has tantummodo recẽſere, remittendo lectorem ad dictũ Aeneam & ad Gaſpa. de Peruſio in tract. de reſeruat. & ad Rebuff. eodem tit. & quæ beneficia non cadũt ſub reſeruationibus iſtis pro practica quotidiana, & faciliori intelligentia dico breuiter.

Primo, Beneficia de Menſa, & quæ nam ſint, vide Zerol. in verbo Menſa.

Secundo, Beneficia ſuppreſſa.

Tertio, Beneficia iuris Patronatus laicorum ſolum, Staph. de lit. gra. fol. 17. num. 4.

Quarto, Beneficia, de quibus grauatur ille, cui competebant.

Quinto, Beneficia erecta poſt reſeruationem, vel prius erecta, & poſtea dotata, ideſt poſt reſeruationem.

Sexto, Beneficia vacantia per priuationem.

Septimo, Beneficia commendata.

Octauo, Patrimonium in titulum ratione Ordinis, iuxta decretũ Sac. Conc. Tri. & Bullã Pij V.

Nono, Beneficia Regalia, & Imperalia.

Decimo, Beneficia debita prius alicui, ideſt quæ alicui fuerant promiſſa per gratiam expectatiuam, vel mandatum de prouidendo.

Vndecimo, Beneficia alias reſeruata.

Duodecimo, Beneficia, in quibus aliquis habet ius ad rẽ, vt in c. ſi tibi abſenti de Præben. in 6.

Decimo tertio, Beneficia Patrimonialia.

Decimo quarto, quędam Hoſpitalia.

Decimo quinto, Beneficia Monocularia.

Decimo ſexto, Beneficia ſpectantia ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul.

Decimo ſeptimo, Beneficia habentia aliquod onus annexum, puta Præbenda Thologalis, vel pro Magiſtro.

Decimo octauo, Beneficia ſecularia collegiata.

Decimo nono, Beneficia Manualia.

Vigeſimo, Beneficia vacantia de iure, & non de facto.

Vigeſimo primo, Beneficia Regularia.

Vigeſimo ſecundo, Beneficia collata, & nondum exequuta collatio.

Vigeſimo tertio, Beneficia electiua.

Vigeſimo quarto, Beneficia per reſignationem vacantia.

Vigeſimo quinto, Capellaniæ, quæ non dātur in titulum à contrario ſenſu, gloſ. in clem. 2. de Decimis, & dixit Zerol. in verſic. Capellania, & in verſ. Spolium §. 15.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruationes ſunt odioſæ reſpectu Epiſcoporum.*
2 *Regulæ cancellariæ expirant morte Papæ.*
3 *Non ſolū Epiſcopus, ſed etiā Capitulū poteſt cōferre beneficia deuoluta per cap. ſtatutū de præbēd. in 6.*

Diſpoſitio tex. in cap. ſtatutum de Præbendis in 6. an ſit correpta?

RESOLVTIO CCXXXVII.

SEntentia nonnullorū, diſpoſitionem illā eſſe correptā, per iura noua, videlicet, per extrauagant. ex debito de electione, & Piæ ſollicitudinis de Præben. Attamen multi Doctores tenēt partē negatiuā, vt Gaſpar loco citat. Staphil. in præfato nu. 2. & Aeneas loco citato 1. par. q. 4. effect. 6. nu. 2. & effect. 8. n. 2. & 3. & cū ſit fauorabilis eſt etiam amplianda, cum poteſtas Epiſcoporū reuertitur ad naturā ſuā priſtinā, c. ab exordio 35. diſt. & dicto c. ſtatutū in verſ. numerādus: Nam licet reſeruationes ſint fauorabiles reſpectu reſeruationis, ſunt tamen odioſæ reſpectu Epiſco-
1 porum, eo maximè, quando Eccleſiæ patiuntur detrimentū propter lōgam vacationē, niſi Epiſcopi prouiderent, per iura ſuperius allegata, & ſic Epiſcopus reducitur ad ius ſuum primæuum, & naturale, vnde cōferre licet beneficia ſuæ Eccleſiæ & Diæceſis, cap. ab exordio 35. diſt. Staph. fol. 55. n. 3. Nec obſtat, quod dicit Rebuff. in Form. Nou. Prouiſ. ſuper Clauſ. dummodo tempore nu. 13. quod Beneficia vacantia in Curia, ſede vacante, prouideantur per ſucceſſorem, nam non propter hoc negat, quin poſſit Ordinarius illa conferre; ſed illis non conferētibus Papa ſucceſſor confert.

Nec obſtat dicere, per mortem Papę ceſſare reſeruationē factam per Regulas Cancellariæ, pro vt Rebuff. in Indice pract. Benefic. in verſ. reſeruatio, fol. 133. num. 33. ſuper clauſul. & quod omnium & ſingularium; & in tertia parte ſignific. licet non potuerim reperire ibi, illud, & alibi,
2 nempe quod Regulæ Cancellariæ expirant morte Papæ, fo. 123. num. 12. tamen id videtur dicere in tractatu de reſeruat. num. 36. & quod reſeruationes in corpore iuris ſunt perennes, nam Rebuffus fuit fortaſſe illius opinionis, & hanc amplector tamquam fauorabiliorē, & magis connaturalē Epiſcoporū poteſtati; quia ipſe Rebuſ. in tracta. de deuolut. nu. 98. dicit non ſolū Epiſcopū,
3 ſed Capitulum ſede vacante, poſſe conferre beneficia deuoluta, per dictū cap. ſtatutū, ergo ſecundū ſuam ſententiā, cap. ſtatutum, non eſt reuocatum.

SVMMARIVM.

1 *In Cathedrali, omnes Canonici tenentur habere Sacrum Ordinem.*
2 *Epiſcopus non poteſt cogere vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes.*
3 *Non poteſt in Synodo Prouinciali imponi onus Dignitatibus, vt qui eas obtinebit, debeat eſſe graduatus; ſed eſt neceſſarium beneplacitū Apoſtolicum.*

An omnes Canonici tenentur habere Ordines Sacros?

RESOLVTIO CCXXXVIII.

PRo huius articuli dilucidatione, ſunt diſtinguendæ quatuor concluſiones: Prima con-
1 cluſio, in Eccleſia Cathedrali omnes Canonici tenentur habere Ordinē Sacrū, ex decreto Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de Reformat. c. 12. vel ſaltem Canonicus Cathedralis debet eſſe in tali ætate, vt infra tempus à iure, & à Sancta Synodo ſtatutum; initiari poſſit, ſeſſ. 7. cap. 3. cap. licet Canon cum ſimilibus, lib. 6. de electione.

Secunda concluſio, illi tantū Canonici tenētur eſſe in Ordine Presbyteratus, qui habēt Dignitatē, Portionē, ſeu Canonicatū requirētem Ordinē Sacrum, vel in ætate vt ſupra, ex eodem Satro Conc. eodem loco.

Tertia cōcluſio, quod vbi non requireret Sacrū Ordinem Canonicatus, Præbenda ſeu Portio, illā poſſet habere etiam clericus ſimplex, clem. 2. de ætate, & qualitate, Rot. dec. 26. de reſcriptis in nouis, Abbas in vltimo notab. de inſtitut. vide Zerol. in verſic. Capitulum §. 10. & quæ ibi dixit ex mente Abbat. ſed hoc poſſet procedere in Collegiata inferiori, in Cathedrali autē omnes Canonicatus habent annexum Sacrum Ordinem, ex Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 12. de reform.

2 Quarta concluſio, Epiſcopus non poteſt cogere, vt Canonici efficiātur omnes Sacerdotes, ſed ſufficit, ſi dimidia pars Canonicorum præsbyteri ſint, inter quos debet eſſe præcipuè Prior, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi, vt decreuit Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 12. præterea obtinentium, &
3 nec Synodus Prouincialis poteſt imponere onus dignitatibus, vt eas non niſi graduatus poſſet obtinere, ſine ſedis Apoſtolicæ auctoritate, ita Sacra Congregat., declarat. 334. in meis, & in alia quæ eſt 338. cenſuit in hæc verba, Nullo Cōc. Tridentini Decreto ſtatutum eſt, aut qui Decanatū conſequi velit his neceſſario ſit Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in iure.

SVMMARIVM.

1 *Pro Canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis requiritur ætas annorum viginti duorum.*
2 *Canonicus Collegiatæ debet habere quatuordecim annos.*
3 *Limitatur niſi Canonicatus, vel Dignitas haberent annexum Sacrum Ordinem.*

Quæ ætas ſit neceſſaria ad conſequendum Canonicatum?

RESOLVTIO CCXXXIX.

1 CIrca Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis requiritur ætas requiſita ad ſuſcipendum Sacrum Ordinem, quæ eſt annus vigeſimus ſecundus inchoatus, iuxta notata

per

per Zerol. in verſ.Ordo. & in verſic. beneficiũ §.
2. & 3.in Eccleſijs verò Collegiatis vbi non ſunt
Canonicatus requirẽtes Sacrũ Ordinẽ,dec. Rotæ
324.in antiquis dicit requiri ætatẽ viginti annorũ
Gomes.de expectat.n.86.dicit ex regul. Cancell.
Greg.XI.ſufficere ætatẽ decem annorũ;ſed hodie
de iure nouiſſimo Cõc.Tri.ſeſſ.23. c.6.de reform.
2 requiritur ętas quatuordecim annorũ;& ex his pa
tet poſſe eſſe Canonicum Collegiatæ in ætate 14.
annorum,vide declarat.Sac.Congr. in hæc verba,
Nullo Concilij decreto ſancitum eſt, quæ in eis
ætas requiratur,qui Canonicatũ in Eccleſijs Col-
legiatis conſequi velint, ſed id relictum eſt intra
illos terminos, qui ante dictum Conc.Trid. præ-
ſcripti ſunt,hæc Sacra Congregatio: hoc tamen
fallit,niſi in Collegiatis adſit etiam aliqua dignitas
Canonicalis, aut portio, quæ requirat ordinem
ſacrum; nam tunc non poteſt quis eum Canonica
3 tum habere,niſi vel ſit in tali ordine,quem requi-
rit dicta Dignitas, Canonicatus, & portio, vel ſit
in ea ætate conſtitutus,quod infra tẽpus à iure ſta
tutum,poſſit ad eum promoueri,iuxta diſpoſitio-
nem d.c. licet canon ideſt infra annũ, ita Sacrum
Conc.loc.cit.§. neminem, & ſeſſ.22.c.4. de refor.
ſi verò non requirit ſacrum Ordinem, tunc vera
eſt doctrina,quod conſtitutus in ætate 14.annorũ
poteſt habere Canonicatum, dignitatem, & por-
tionem, non habentem curam animarum; ita
fertur fuiſſe deciſum Romæ; ſed iſte Canonicus
non habebit vocem in Capitulo, nec fructus per-
cipiet,,niſi eſſet præbenda,vide Anan.in rub.de
ætat.& qualit.ou.2.& Abb.in cap.cum in cunctis
§.inferiora nu.1.& 3.de elect.

SVMMARIVM.

1 *Promotus ad Ordinem ſacrum ante legitimam ætatem, eſt ſuſpenſus, & ſi exercuit Ordines eſt irregularis,ſed poteſt Epiſcopus diſpenſare,ſi caſus eſt occultus.*

2 *Promotus ad Ordinem ſacrum ante legitimam ætatem,poſtquam ad eam peruenerit indiget abſolutione,ſecundum veriorem opinionem.*

3 *Qui bona fide ignorans ſe non habere ætatem legitimam,fuit promotus, non eſt ſuſpenſus, & exercens Ordines non fit irregularis, ſed peccat mortaliter quoties exercet.*

Qui ante ætatem ſuſceperat Ordines ſacros, adueniente ætate indiget abſolutione à ſuſpenſione,& ſi pendente ſuſpẽſione prędicta exercuit ordinem,indiget diſpenſatione.

RESOLVTIO CCXL.

PRo reſolutione huius articuli,ſunt quinque
notanda. Primum, ſi qui ſciens ſe non ha-
bere ætatem ſuſcepit Ordines ſacros,eſt ſu-
1 ſpenſus, quod ſi non exercuit Ordinem, poteſt
abſolui ab Epiſcopo, & eſt communis. Secun-
dum, ſi exercuit, & res eſt occulta, etiam Epi-
ſcopus poteſt diſpenſare, & abſoluere, ratio eſt,
quia Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap.6. loquitur de om-
ni irregularitate occulta. Tertium,ſi ſciebat ſe
non habere ætatem, vel alia requiſita, & ignora-
bat prohibitionem, ac poſtea bona fide exercuit
Ordinem,exiſtimans ſibi licere, tamen ante illius
exercitationem egit pęnitentiam de illo peccato,
non eſt opus abſolutione,Couar.in clem.ſi furio-
ſus 1.par.§.1.nu.4.c.Apoſtolicæ Sedis de cler. ex-
commun.miniſtr. quod mihi non placet, cum ſit
ignorantia iuris.Quartum,ſi tempore ordinatio-
nis ignorabat,ſe non habere requiſita prędicta,
2 ſi interim non exercuit, ſed expectauit ætatem
requiſitam,ea adueniente, non indiget abſolutio-
ne,nec diſpenſatione,Couar.loc.cit. Nau.cap.27.
nu.151.notab.2. & ratio eſt, quia ſuſpenſio currit
vſque ad tempus completum, gloſ.in clem. vnica
in ſi.de ætat.& qualit.Sylu.in verſ.ætas nu.2. imò
fortaſſe per illas doctrinas poſſet dici idem de eo,
qui ſcienter ordinatus eſt abſque iſtis requiſitis,
& non exercuit ordinem,quouſque adueniret tẽ-
pus completum, & haberet requiſita, & hoc præ-
cisè loquendo, ſed ſi poneretur ſuſpenſio latæ
ſententiæ, incurreret irregularitatem, Tabien.
in verſ.ſuſpenſio num.10.§.9. Sylueſt.in verb. ir-
regularitas nu.4. §. 2. Rebuff.tit.de cler.ad ſacros
ordin.malè promot.gloſ.2.num.8.vbi dicit,eſſe
ſuſpenſum exequutione ordinis, vſque ad legiti-
mam ætatem,c.non eſt compos de temp.ord.Sot.
in 4.ſent.diſt.25.q.1.ar.2.iux.fin. ponit ſuſpenſio-
nem vſquequo peruenerit ad ætatem legitimam,
& ea adueniente,non eſt opus abſolutione, cum
ſit regulare in ſuſpenſione temporanea, gloſ.in
clem.1.in verſ.donec de decim.Nau.c.27.nu.161.
mea tamẽ opinio eſt, quod talis etiam poſtquam
peruenerit ad ætatem legitimam indiget abſolu-
tione, propter Bullam Pij II. Cum ex ſacrorum,
quæ imponit ſuſpenſiooem ſimpliciter ijs qui ta-
liter ordinãtur,Pariſ.l.4.de reſign.q.12.nu.104.&
reſpondit Sac.Congr.in facto pro Eccleſia Bono-
nienſi declar. 527. in meis, in hæc verba: quoad
promotos ante ætatem, iuſtum eſt poſſe concedi
facultatem Domino Viſitatori diſpenſandi in
huiuſmodi promotis cum ad ætatem legitimam
peruenerint, & illos arbitrio tuo ad tempus ſu-
ſpendere, licet poſſet dici, quod tunc caſus erat
publicus, vt patet ex lectura dictæ declarationis,
& quod exercuerit ante ætatem, quia vtitur ver-
bo diſpẽſationis,tu tamen elige tutiorem partem,
cum Nau.io cap. nouit de iudic.in 8.oppoſ.num.
33. dicente: Si quis temerariè ſuſcipit Ordioes,
ideſt ſciens ſe illegitimè illos ſumere,ſed bona fi-
de, facta pœnitentia, illius malæ ſuſceptionis pu-
tans id ſibi licere,ſi in eis miniſtrauerit, non cẽſe-
citur irregularis; nam irregularitas, non incurri-
tur ſine contẽptu. Quintum,ſi neſciebat ſe eſſe in
3 ętate legitima, vel non habere reqſita,& ſuſcepit
Ordines bona fide,& habita ſcientia de hoc exer-
cet Ordinẽ,non eſt irregularis,ſed peccat mortali
ter toties quoties exercuerit, donec adueniat ætas
legitima;ratio eſt.Primò,quia cenſura non retro-
trahitur,Nau.c.27.n.173.not.10.Couar.in c.alma
mater §.10.n.6.Secuodò, quia tũc ille incurrit cẽ-
ſurã aliquam, qñ excuſabat ignorãtia probabilis,
& in cẽſuras non incurritur ſine peccato mortali,
c.nullus 11.q.3.ergo nec in irregularitatẽ quæ eſt
ex delicto,& ideo nec eſt opus abſolutione,vel di-
ſpenſatione: Dixi cõiter peccatum mortale,quia
mox

mox ſciens prohibitionem de non exercendo Ordinem ante requiſitam ætatem, facit contra iura; Quod debent animaduertere ipſi ordinati, ad auferendos ſcrupulos, an in ipſa ordinatione Epiſcopus ordinator præmittat excommunicationem latæ ſententiæ, vel comminarorię; nam iuxta primum incurrit irregularitatem, in ſecundo verò caſu ſaltem committit culpam lethalem.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdotes, & aliquæ aliæ perſonæ non poſſunt audire leges ciuiles.*
2 *Dicta prohibitio non videtur procedere, ſi quis audiat leges in domo priuata.*

Excommunicatio, de qua in cap. ſuper ſpecula, ne clerici, vel monaci, &c. an procedat cōtra audiētes in domibus priuatis?

RESOLVTIO CCXLI.

1 Licet vtrumq; ius ſit maximè neceſſarium Eccleſiæ Dei, & Chriſtianæ Reipublicæ, c. 1. de conſang. & affin. Nau. in manual. de Orat. c. 18. nu. 58. quibus in locis probatur, quantum ſit neceſſarium ius Canonicum, & Ciuile; Nam purus Theologus, aut parum, aut nihil poteſt prodeſſe practicę Eccleſiaſticæ, niſi in concionando, & diſputando, ſed in gubernio animarum plus ſatis requiritur, Gom. in c. 20. de conſti. lib. 6. num. 32. 27. & infra, tamen auditio legum ciui-
2 lium eſt prohibita Sacerdotibus, & alijs perſonis, per tex. in cap. ſuper ſpecula, & c. non magnopere, ne Clerici, vel Monacij in quibus iuribus prohibitum eſt audire ius ciuile, ſub pena excommunicationis, nihilominus in domibus, & locis priuatis videbatur dicendum, quod incurrerent etiam excommunicationem prædictam, nam Caiet. in verſ. excommunicatio c. 50. Nau. c. 27. nu. 116. Sylu. in verſ. excommunicatio 9. num. 22. excommunicatione 6. ex Inno. communiter tenent nō licere dictis perſonis, etiā ſi non exirent de ſuis terris, neque domibus, tamen Abb. in d. c. nu. 13. & 14. dicit, quod permittitur ſi audiat in domibus ſuis; Ego tenerem hanc ſecundam opinionem, quam vidi tali modo practicari à doctis, & pijs viris; nam intentio Papę eſt ne perſonæ Religioſæ vagentur per Scholas iuris ciuilis, in quibus non rarò perditi mores addiſcuntur, ſed audiendo domi priuatæ ſecus accidit, vide Anchara. in c. ſtatutum nu. 3. ne Cler. vel Monac. lib. 6. quam doctrinā intelligas, dūmodo in domo priuata nō adſit numerus ſtudētium, vt in ſtudijs publicis, nam tūc ſtudium eſſet publicum ratione multitudinis, argum. tex. in cap. Oſius de elect.

SVMMARIVM.

1 *Copia citationis debet dari citato ſi eam petat.*
2 *Literæ citatoriæ dantur citato, vt ex earum tenore poſſit ſe inſtruere de exceptionibus, & deſēſionibus.*

Copia citationis, an debeat dari citato?

RESOLVTIO CCXLII.

1 Copia literæ citatoriæ debet dari citato, ſi petat illam, & niſi detur, non arctatur ad cōparendum, vt notat Specul. in tit. de citat. verſ. hoc autem facto, quoad hoc allegat de prob. c. quoniam contra, & cap. fi. ſed melius facit text. quem ipſe non vidit, in clem. fi. eod. tit. vbi eſt expreſſum, quod omnis intimatio, quæ fit alicui, vt arctetur ad aliquid agendum, non habet vim, niſi ex literis, quæ intimantur, detur copia, ſi petatur: conſtat autem quod litera citatoria debet intimari, & legi citato, vt dicit Spec. in d. tit. de citat. verſ. porrò, ergò debet dari copia illius literæ, ſi petatur, alias citatio non arctat. Hoc etiam probatur ex principio dictæ decretalis, quæ vult appellationem intimari appellato, alias talis appellatio nō deuoluit cauſam, nec arctat appellantem ad comparendum; niſi copia illius detur ſi petatur. Conſtat autem, quod intimatio dictæ appellationis habeat vim citationis ad cauſam, vt in c. ſtatuimus de elect. & c. cupientes lib. 6. & Zabar. in d. clem. in princ. q. 26. vbi eſt expreſſum, citationē factam per literas non arctare citatum, niſi detur copia literarum ſi petatur, quia literæ citatoriæ
2 præſentanrur citato, vt ex earum tenore poſſet ſe inſtruere de exceptionibus, & defenſionibus ſuis, tam contra partem, quam contra Iudicem, vt in c. 1. de dilation. ergo illarum literarum copia danda eſt petenti: Alioquin non poſſet ſe inſtruere de defenſionibus, & conſequenter denegaretur ſibi facultas defenſionis, contra clem. Paſtoralis, &c.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſede vacante poteſt reſignationem beneficiorum admittere, eaq; conferre, quando collatio ſpectat ad Epiſcopum, & Capitulum.*
2 *Capitulum ſuccedit in poteſtate authorizandi permutationem, quando collatio pertinet ad alium, quam ad Epiſcopum.*

An Capitulum ſede vacante poſſit præſtare authoritatem permutantibus beneficia?

RESOLVTIO CCXLIII.

1 Capitulum ſede vacante poteſt reſignationem beneficiorum admittere, & ea conferre, & conſequenter permutantibus beneficia authoritatem præſtare valet, niſi quando collatio ad ſolum Epiſcopum pertinet, ſine Capitulo, quia tunc non ſuccedit in poteſtate conferendi, Federic. in tract. permut. q. 16. Succedit autem
2 in poteſtate authorizandi permutationem, quando collatio pertinet ad alium, quam ad Epiſcopū, nam talis authoritas eſt de iuriſdictione Epiſcopali, vt notatur in clem. 1. de rer. permut. in qua ſuc-

ſuccedit Capitulum,& ita quædam Additio poſita in d.clem.ſed aduerte quod glo.in d.clem.tenet Capitulum ſede vacante nō poſſe præſtare authoritatem permutationi, quando collatio pertinet ad ſolum Epiſcopum cum Capitulo conferre nō poteſt; ſed cōtrarium dicit Dominicus de Sancto Gemin. in dicta clement.quod collatio ſit de neceſſitate, vt dicit text. in clement. 1. & ſic cum ſit de neceſſaria iuriſdictione, Capitulum poteſt conferre. Poſſet tamen huic rationi reſponderi, quod licet poſt factam, & admiſſam reſignationem ex cauſa permutationis, ſit voluntariæ iuriſdictionis, tamen cum permutatio ſit prohibita, non niſi ex cauſa Superior illam admittat, vt notatur in c.quæſitum de rer.permut.

S V M M A R I V M.

1 *Decima prædialis debet conſignari in horreis Parochi, ſumptibus ruſtici.*
2 *Decimæ veniunt ſoluendę ſecundum conſuetudinem approbatam.*
3 *In ſoluendis decimis Baroni, debet etiam attendi conſuetudo.*

An Epiſcopi poſſint præcipere Diœceſanis, vt aſportent decimam ad domū Parochi?

R E S O L V T I O CCXLIV.

REnuebant quidam Diœceſani ferre decimas ad domū Parochi; propterea ab Ordinario loci ſui interrogatus, an potuiſſet mandare Dięceſanis prædictis, vt aſportarent de-
1 cimas ad domū Parochi; cui quæſito iudicaui reſpondendum affirmatiuè, ex doctrina gloſ. communiter receptæ in c. reuertimini in verb. in horreo 16.q.7.vbi decima prædialis quæ debetur Sacerdotibus,conſignari debet in eorum horreis, ſequitur Alex.in l.lineam Margaritam verſ.& inducitur ff.ad l.Falcid. Iaſ.in l.ſtipulatio ff. de verbor. oblig.Crauett.conſ.21. vol.1.vbi generaliter dixit decimam eſſe aſportandā ad domum eius,cui de iure debetur, allegat Bertach. in verb. decima nu.65.Paris.conſ.6.nu.6.quod ampliant procedere etiam in decima quę debetur Baronibus, vt refert etiam deciſum de Franch.deci.124.Viui.dec. 4.vol.1.Ampliant etiam eam deberi aſportari ad domum illius,cui debetur ſumptibus proprii Ruſtici, ſequitur Armill. in Summa in verb. decima §.2.

Sed omnia ſupradicta limitaui, non procedere vigente conſuetudine in contrarium, c.in aliquibus §.fi.de decim.vbi regulariter decimæ veniunt ſoluendæ ſecundum cōſuetudinem approbatam, atque præſcriptam,& ſic eo tempore, & loco, de-
2 cimæ ſoluendæ ſunt, vt eſt conſuetum,& determinatum, Nau.conſ.2.nu.1.de decim.lib.3.Armil.in verſ.decima §.2.vbi teſtatur de communi; iſta conſuetudo inducitur ſpatio decem annorum,
3 Panor.in c.cum ſit num.6.in fi.de decim.& idem puto dicendum in decima debita Baronibus,quæ, ſi conſuetudo extat aſportandi eam in horrea ipſorum,eſt attendenda, ſecundum Caſtr. in citata l.lineam Margaritam,& in l.omnes,& in l.pro locis C.de annon.& tribut.lib.10.& hanc conſuetudinem valere,tenet Hoſt.in Summa tit.de decim. §.fi.q.16. cum alijs quos probat Rebuff. eiuſdem nominis tractatu quæſt.13. num.49.& ſeq. & alij apud Foller.in Conſtitu. Regni is quanto nu. 57.

S V M M A R I V M.

1 *Quando imponitur pœna ipſo iure, requiritur declaratoria.*
2 *In notorijs requiritur etiam declaratio.*
3 *Quamuis in conſtitutione dicatur, nulla alia excepta ſuper hoc declaratoria, tamen adhuc requiritur.*
4 *Declaratoria eſt neceſſaria in prædictis caſibus ad factum, non autem ad ius.*

Bulla Sixti Quinti contra clericos incedentes abſque habitu, & tonſura, an requirat Iudicis declarationem?

R E S O L V T I O CCXLV.

AD huius quæſtionis ampliorem dilucidationem omiſſa diſputatione, de qua copioſè tractat Gomez.in c.1. verſ.ipſo iure à num.4. & infra de reſcript.lib.6. dico ex eo-
1 dem requiri ſententiam declaratoriam quotieſcumq; imponitur pęna ipſo iure etiā in hæretico, c.cum ſm legem de hæret.lib.6. Nau.c.23.nu.67. Tabie.in verſ.excommunicatio caſ.2.§.1.Couarr. de ſponſal. 1.par.§.2. nu.9. quamuis in loco 2.c.8. nu.3.var.reſol.verſ.3.dicat hæreticos eſſe ipſo iure priuatos beneficijs, & inhabiles ad ea obtinenda, cap.hæc committi §. priuandi de hæret. lib.6.
2 Quod ampliatur etiam in notorijs, Gomez. in c. ad noſtram,il terzo,de iur.iur. Nau.c.25. nu.118. & c.27.nu.247.& c.23.num.67.vbi habentur tres rationes. Prima, vt omnia ordinatè procedant. Secunda, vt per ſcripta appareat conuicta malitia delinquētis. Tertia, propter periculum, quis enim eſſet, qui ſpontè ſua vellet amittere beneficia, ſoluere pęnas, prodere turpitudinem ſuam, & eſſe exequutorem pęnatum in ſe ipſum: hoc clarè habetur ex Couar.de ſponſ.2.p.c.6.§. octauus, à nu. 10.& infra in verſ.tertio, quod probat ex communi Canoniſtarum,& Theologorum ſententia, imò dicit, hoc valere in conſcientia, Sylu. in verb. emphyteuſis num. 7. §. 2. & hoc facit pro intellectu extrauagant. ambitioſæ de rebus eccleſ. non alienand. & Bulla Pij Quinti contra clericos malè promotos beneficiatos ſodomitas, cuius meminit Nau.c.27.num.249. offerens declarationem Greg.XIII. viuæ vocis oraculo, dicētis illam obligare etiam in conſcientia,& eſt Bulla 7. fo.1028. & Leo X. Bulla 2.fol.194. & Bulla 5. fol.92. huic dicto facit etiam Conc, Trid.ſeſſ.21.c.1. de refor. dicens, non reſidentes, haud facere fructus ſuos in conſcientia, etiam alia declaratione non ſancita, Nau.loc.cit.facit quod notat Iſer.in vſu feud.rub. quo tempore Miles, c.fin.num.3.& an in notorijs requi-

Digitized by Google

requiratur ſententia, vide Bal.in Marg.Innocen.
in verſ. ſententia priuationis, & in verſ. ſententia
diffinitiua, & Innoc. in cap. ſi aduerſus de eo qui
mitti.&c.

Amplia etiam, ſi in Bullis reperirentur verba,
3 nulla alia expectata ſuper hoc declaratoria ſen-
tentia, quia adhuc exigitur Iudicis decretum, vt p
DD.ſupra citatos,& ratio eſt ſecundum eos, quia
huiuſmodi verba operantur tantummodo, vt nõ
requiratur alia ſentẽtia ad reſtitutionem fructuũ
à die patrati criminis, Diaz.in pract.crim.canon.
c.123.quamuis ibi addat, quamdam modificatio-
nem, Gomez.loc.cit.n.9.& 10. quamuis in mini-
mis, paruiſq; pęnis temporaneis, teneantur abſq;
declaratione ſtatim in conſcientia reſtituere con-
trauenientes, Nau.loc.cit.

Amplia ſecundò, etiã ſi Bulla vtatur verbis ipſo
iure, quia adhuc debet pręcedere Iudicis declarato
ria, vt latè per Gram.dec.2.Magon.in deciſ.Rotæ
Floren.19.Theſaur.qui hanc nominat cõmmunẽ
ſententiam lib.1.quæſt.forenſ.q.40. & ita quoque
tenuit Achill.de Graſſ.in deciſ.vnica de pęnis, cu-
ius tenor eſt: Pœna priuationis impoſita à lege,
non intelligitur ipſo iure, quidquid dixerit Felyn.
in c.ſic, de ſimon. prout tenuerunt Domini in
vna Ceſenaten. de Villel. coram Domino Puteo
anno 1548.per gloſ.quam omnes ſequuntur in
c.1.de ſagitt.licet in eadem tenuerint Domini, ꝙ
ſi eſſet à lege impoſita pęna priuationis ipſo iure,
quod quis poſſet facere ſibi prouideri de benefi-
cio, & demum acceptare ante aliquam ſententiã.
4 Tum quia in notorijs, & trahentibus ſecum
exequutionem, non eſt neceſſaria declaratoria,
tum etiam, quia declaratoria eſt neceſſaria ad fa-
ctum, non autem ad ius. Nuper autem de nouo
ponderatis verbis dictæ Bullæ Sixti Quinti con-
trariũ verius videtur, ex expreſſis illis verbis in ea
appoſitis, videlicet: Ac ſine vlla alia monitione,
citatione, Iudicis decreto, aut miniſterio ipſo fa-
cto priuatos declaramus, & ſic non requiritur alia
declaratio Iudicis, ita Iaſo.conſ.21.col.3. verſ.ter-
tio reſpondetur vol.1.

SVMMARIVM.

1 *Regula de veriſimili notitia, locum habet etiam in Ordinarijs.*
2 *Regula de veriſimili procedit etiam in legato.*

Regula Cancellariæ de veriſimili, an habeat locum in Epiſcopo?

RESOLVTIO CCXLVI.

PRo parte negatiua videtur reſpondendum;
nam dicta Regula Cancellariæ ſolum lo-
quitur in Papa, non autem in Ordinario,
nam quilibet poſſet conſerre beneficium vacans,
licet collator ignorauerit vacationem, ſecundum
Ioa.Monac. & Ioa.Andr. in c.2.de elect.lib.6.ſed
contrarium tenet gloſ.in pragm.ſanctio. in tit.de
collat.c.1.§.neq; ſuper verb. funeraterias, vbi te-
net quod dicta regula Cancellariæ etiam habet
locum in Ordinarijs; nam etiam præuentio frau-
dulenta eſt de iure prohibita, c.ſtatutum de præb.
lib.6.verumtamen in materia beneficiali, quis po-
teſt vti Curſore eundo die, ac nocte, l. continuus
§.cum ita ff.de verb.oblig. & aliquis etiam poteſt
detinere Nuncium ad Curiam durante infirmita
te alicuius, ſecundum glo.in c.vbi periculum, ſu-
per verb.decem diebus de elect. lib.6. & quia vi-
gilantibus, & non dormientibus iura ſubueniunt,
l.qui autem §. ſciendum ff. de his qui in fraudem
cred.& ideo quidam Abbas prætendit, quod qui-
dam olim vltimus Prior notificauit ſibi eius in-
firmitatem, & quia pariter dictus Abbas vſus
eſt curſore, qui ſibi notificauit obitum dicti Do-
mini Prioris de infra certas horas, de eadem die
obitus, vide gloſ. in Regul. Cancellar. 23. quæ
diſputat, an dicta Regula Cancellariæ dę tempo-
re veriſimili, & aliæ Regul.Cancellar.quæ loquũ-
tur in Papa, habeant locum in Legato à latere, &
ibi allegat conſ.Petr.de Anchar.& dicit, quod nõ,
quia tales Regulæ ſunt exorbitantes, & non de-
bent extendi, licet non eſſet magnum dicere, di-
ctam Regulam procedere etiam in Legato, & Or
2 dinario, ad euitandas fraudes, & ſi dicta Regula
Cancellariæ 23. habet locum de tempore veriſi-
mili, loquitur quando beneficium vacat per obi-
tum naturaliter, ſecus ſi per reſignationem, quia
ceſſat fraus, ſecundum gloſ. ibi, & in pragm. ſan-
ction.tit.de collat.c.1.§.neque.

SVMMARIVM.

1 *In Vniuerſitatis actu requiruntur duæ partes.*
2 *Decretum non debet ex tabella recitari.*

Poteſtas Capituli, an pęnes præſentes reſideat, licet ſint duæ partes?

RESOLVTIO CCXLVII.

QVæritur quando abſentes ſunt vocati, &
non veniunt, an poteſtas eligendi re-
maneat pęnes præſentes, quia abſen-
tes nolunt intereſſe, ratio dubitandi eſt
quia non ſunt duæ partes, & videbatur dicen-
dum pro parte affirmatiua, quia talis citatio con-
ſtringit non venientes in contumaciam quando
conuocatio Capituli ſpectat ad aliquem, quia præ
ſentes, aut venientes poſſunt explicare actum
Capituli, licet non ſit maior pars, ſecundum In-
nocen.in c.1.de maior.& obed.& in iſto caſu, licet
regulariter requirãtur duæ partes in actu vniuer-
1 ſitatis, tamen computabuntur in numero non
vocati, vel vocatus, qui venire contempſerit, Pa-
norm.& Innoc.in cap.Eccleſia veſtra, & in cap.de
cauſis de elect.& gloſ.in clemen. quod circa de
elect. & licet Bald.in l. omnes populi ff. de iuſt.&
iure in 2.quæſt.& in l.quod maior ff. ad municip.
videatur tenere, quod licet abſentes vocati non
veniunt, tamen requiruntur duæ partes; quia de-
2 cretum non debet ex tabella recitari, l.fin.C.de
præd.decur.lib.10. de quibus vide latius Panorm.
in c.in cauſis, & hæc Franc.March.dec.1333.

SVM-

SVMMARIVM

1 *Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in ijs quæ ſunt ordinis Epiſcopalis.*

2 *Capitulum poteſt committere Epiſcopo vicino aliqua ex ijs quæ ſunt ordinis Epiſcopalis.*

3 *Capitulũ poteſt exercere ea quæ ſunt Epiſcopalis iuriſdictionis, etiam ſi viuente Epiſcopo requirerent ſpeciale mandatum.*

Capitulum Sede vacante, an ſuccedat in ijs, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis?

RESOLVTIO CCXLVIII.

CLarum eſt, Capitulum Cathedralis Eccleſiæ
defuncto Epiſcopo, ſuccedere in illis quæ
Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt,
c. cum olim, ibi glo. & DD. de maior. & obed. cap.
vnico eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante
vacationis tempore, ante Conc. Trident. poterat
per ſe ipſum adminiſtrare, Abb. in c. irrefragabilis
nu. 2. & ſeq. de off. Ordi. & Fely. in d. c. cũ olim;
1 Nihilominus pluries fuit dictum, iſtud non procedere
in ijs quæ ordinem Epiſcopalem concernũt,
ſi quidem ea adeo ſunt annexa habentibus dignitatem
Epiſcopalem, vt nullo modo poſſint ab ea
ſeparari, vt dixit gloſ. magiſtr. in c. noſti de elect.
imò neque illa delegare poſſunt alteri non habẽti
iura Epiſcopalia, vt dixit Summus Pontifex in
c. aqua de conſecr. eccleſ. eſt tamen verum in illis
quoque Capitulum ſede vacante poſſe ſuccedere,
2 intelligendo quoad poteſtatem ea committendi
alteri Epiſcopo vicino, quem ad illa exercenda
inuitabit, argumen. tex. in cap. Pontifex cum ſimilibus
7. q. 1. & Quaran. in Summa Bullar. in verb.
Capitulum, vbi quoq; habes, ſi non poſſit habere
aliquem ex conuicinis Epiſcopis, poterit alium
vocare communionem habentem Sedis Apoſtolicæ,
cuius copiam habere poterit, allegat Pauin.
par. j. q. 3. n. 4. debet tamen dictum Capitulum adhibere
proteſtationem, ſm̃ Nouiſſimũ in praxi c.
86. ꝙ per hoc nihil iuris illi Epiſcopo vocato acquiratur;
& ex ſupradictis deriuatur, ꝙ Capitulũ
3 ſede vacante ſuccedit in poteſtate exercendi ſpiritualia
etiam ſi requireretur ſpeciale mandatum
Epiſcopo viuẽte, Bal. in c. ſuffraganeum de elect.
& propterea poterit conuocare Epiſcopos, vt cõficiatur
Chriſma, Oleum Cathechumenorum,
Oleum infirmorum, cõſecrẽtur Eccleſiæ, Altaria,
Calices, Virgines, ita latè Pauin. in tract. par. j. q. 3.
limita tamen vt nõ procedant ſupradicta, quoad
immunitates, & priuilegia conceſſa Epiſcopis ratione
ordinis, & dignitatis Pontificalis, quæ enumerantur
per gloſ. in c. fi. de priuil. in ſextò, quod
pro indubitato ponunt DD. in d. c. vnico; item
quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, & quæ eis competant
ratione dignitatis, clare, & diſtinctè notat Iacob.
Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſ. lib. 2. q. 2.

SVMMARIVM.

1 *Quando maior pars Capituli facit aliquem actum minus iuridicum, ſeu alias à iure reprobatum, minor pars debet reclamare, & contradicere, & proteſtari contra maiorem partem.*

2 *Quando Iudex facit aliquid contra ius, Notarius, & officiarij non tenentur ei parere.*

Minori parti Capituli contra maiorem, quæ actum à iure reprobatum facit, reclamare, ſeu contradicere, & proteſtari, an liceat?

RESOLVTIO CCXLIX.

1 QVæritur, quando maior pars Capituli facit
aliquem actum minus iuridicum,
ſeu alias de iure reprobatum, an teneatur
minor pars reclamare, ſeu cõtradicere,
& proteſtari contra maiorem partem,
aut appellare ad Superiorem, & in effectu videtur
dicendum pro parte affirmatiua, quia ex quo minor
pars eſt præſens, videtur conſentire, niſi contradiceret,
c. qui tacet de reg. iur. in ſextò, & ſic illaquearetur
eodem modo, quo maior pars, ſi non
cõtradiceret, & reclamaret, iux. not. per glo. Inno.
& Panorm. in c. 1. de his quæ fiunt à maiori par.
c. licet non ſit opus appellatione extraiudiciali ad
Superiorem, ſecundum Innoc. & Panor. in d. c. 1.
& pro hoc facit l. quoniam Iudices de appell. vbi
2 quando Iudex facit aliquod contra ius, Notarius
actorum, vel alij Officiarij, non tenẽtur ei parere,
ſeu obedire in re illicita, ſed debent contradicere,
& eodem modo Aſſeſſores non tenentur ſtare
opinioni Iudicis, quando eſt iniuſta, ſecundum
Bal. & Salyc. ibi, & ad hoc facit quod voluit Bart.
in tract. repreſalium, & Bal. in auth. ea omnino C.
ne vxor pro marito, vbi volunt quando Iudex,
vel Rector Ciuitatis facit iniuſtitiam, tunc iſto
caſu Officiarij, vel Populus debent ſibi contradicere,
& manifeſtare acta de contradictione,
& iſtud etiam facit ad quæſtionem Canonicorum
Eccleſiarum Valent. & Dien. quia maior
pars contradixit prorogationi electionis vſque
ad ſeptimum menſis Martij; ſed minor pars
proteſtata fuit contra maiorem partem de
damnis, & intereſſe per manus Notarij, & pro
hoc facit, nam poſt terminum præfixum
quis auditur, niſi Iudex pronunciauerit non eſſe
audiendum, ſecundum Innoc. in c. lator, qui filij
ſint legitimi, ea pariter mora poteſt prorogari,
vide Oldr. conſ. 112. ſub tit. de elect.

SVMMARIVM.

1 *In generali interdicto includũtur Eccleſiæ exemptæ, ſecus vero ſi ſpecialiter interdicatur Eccleſia exempta.*

2 *Ad hoc vt interdicta euitari debeant, requiritur publicatio, & denunciatio.*

An

An ad exemptos,extendatur interdictum?

RESOLVTIO CCL.

1 QVæritur an generale interdictum Epiſco-
pi ſe extendat ad exemptos,ſeu ad Ec-
cleſias exemptas, vel clericos exemp-
tos,& eſt dicendum affirmatiuè,clem.
ex frequentibus de ſent. excom. & ibi per Innoc.
& Panor. ſecus in Interdicto ſpeciali,ſeu particu-
lari, quia Epiſcopus non poteſt particulariter in-
terdicere Eccleſiam exemptam, D.Anton. in
Summa 3.par.tit.26.c.5.§.j.qui ponit certa Priui-
legia quæ habent Fratres Prædicatores,& Mino-
res tempore Interdicti eccleſiaſtici;vid.eundem
D.Ant.3.par. tit.25. vbi refert Conſtitutionem
Martini Quinti,in Conc.Conſtant.incip.Ad eui-
tanda ſcandala,ex qua habetur, quod non debent
euitari Interdicta,niſi talis ſententia cenſuræ fue-
rit publicata, & denunciata ſpecialiter, vel expreſ
sè,non obſtantibus conſtitutionibus in contrariũ,
quod licet de iure communi, ex quo ſententia
Interdicti eſt publicè lata, ſiue ſit Interdictum à
iure,ſiue ab Homine latum, ligat, & ſi non fuerit
facta publicatio,vel denunciatio, quãdo Eccleſia
Metropolitana recipit illud, c.1.de poſtul.Prælat.
clem.1.de ſent.excom. & quia certior factus non
debet amplius certiorari,c.cum quidem de regul.
iur.in ſextò; tamen forſan expediret prouideri de
Interdicto lato à iure per conſtitutionem, ante-
quam ligaret clericos, & alios, quod fieret decla-
ratio,& hoc verum de iure communi; ſed per di-
ctã extrauag.Martini Quinti incipiente vt ſupra;
2 fuit prouiſum requiri publicationem, & denun-
ciationem,& ita etiam tenet D.Anto. in Summa
3.par.tit.26.c.5.in princ.circa fin.de pęna autẽ vio
lationis Interdicti Eccleſiaſtici,vide per D.Anto.
vbi ſupra tit.26.c.4.§.3. vbi enumerat plures pę-
nas;vide de pęna illorum qui fecerunt moleſtiam
contra Iudices,qui protulerant ſententiam Inter-
dicti in perſona, vel bonis ſuorum familiarium,
in c.quicumque de ſent.excom.lib.6. & ita etiam
pęna illorum, qui impediunt obſeruari Interdi-
ctum,imò cogunt ad declarandum, durante In-
terdicto,in clem.grauis de ſent.excom.

SVMMARIVM.

1 *Clericus beneficiatus, ad hoc vt gaudeat priuilegio fori, non ſolum tenetur docere de titulo, ſed etiam de poſſeſſione, niſi poſſeſſionem non eſſet adeptus propter intruſum contra quem litigat.*

2 *Pacifica poſſeſſio eſt illa quam quis ſine controuerſia accepit.*

3 *Ad hoc vt poſſeſſio non dicatur pacifica, requiritur vt non ſolum in fructibus,ſed etiam in poſſeſſione fuerit controuerſia.*

Clericus quando dicitur pacificè poſſidere beneficium, vt gaudeat priuilegio fori?

RESOLVTIO CCLI.

CLarum eſt,clericos in minoribus,non gaude-
re priuilegio fori, niſi alicui Eccleſiæ aſſi-
gnatæ ab Epiſcopo inſeruiant,vel ſint adſcripti in
aliquo clericorum Seminario,Schola,vel Vniuer-
ſitate, vel habeant beneficium, iuxta formam
Sac.Conc.Trid.ſeſſ.23.c.6.in tantum quod bene-
1 ficiatus ad effectum, vt effugiat forum ſeculare,
non ſufficit probare titulum beneficij, niſi etiam
probet poſſeſſionem illius,Clar.in §.fin.q.36. ſub
verſ.hoc autem in fin.& in verb.regulariter autẽ,
& in facto ſeruatum fuiſſe Romæ, teſtatur Farin.
in q.8. nu.45. niſi poſſeſſionem non fuerit adep-
tus propter intruſum, contra quem litem agit,
Maſtrill.dec.113. quare fuit dubitatum,quæ poſ-
ſeſſio diceretur pacifica, adhoc vt clericus gau-
deat priuilegio fori, & fuit reſolutum ex mente
gloſ.in c.commiſſam verb. pacifica de elect. in
2 ſextò;illa dicitur pacifica poſſeſſio, q̃ quis accipit
abſq; controuerſia,Burſ.conſ.62.vol.1. quæ con-
trouerſia,ſeu perturbatio, vt dicatur apta, ad finẽ
3 vt poſſeſſio non dicatur pacifica,requiritur,vt nõ
ſolum ſit in fructibus,verum etiam in ipſa poſſeſ-
ſione,Gom.in Regul.Cancellar.de annal.poſſeſſ.
q.45.nu.10.licet Rot.in vna Brixienſ.3.Iun.1521
coram Triuiſano, tenuit litem ſupra poſſeſſionẽ
beneficij, non inducere litem in proprietatem,
nempe facere rem litigioſam reſpectu tituli in
beneficio, nec impediuiſſe Ordinarium, quo mi-
nus non poſſet prouidere, non obſtante c.1. & 2.
vt lit.pend.in ſextò,cum clem.j.eod.tit.tamquam
iuſta, vera, & communis opinio, de qua tex. in
auth. litigioſa vbi Cyn. Bald. & Bart. C. de
litig. Tunc demum res efficitur litigioſa, quan-
do ſupra dominio, vel quaſi, prout in beneficiali-
bus eſt mota quæſtio,nõ ſi ſuper ſola poſſeſſione,
quo caſu fit litigioſa,vt Abb.declarat,& Butr.in
c.1.de confirmat.vtil.vel inutil.& c.1.vt lit.pend.
in ſextò,qui loquuntur de lite ſuper poſſeſſione
ſecundum Ioa.Andr.in d.cap.2.&alij quos refert
Mil. in verb. litigioſa res ſit.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ prædiales ſtatim ſunt ſoluendæ.*

2 *Decima pro animalibus recenter natis, non debet ſtatim ſolui, quia eſſet inutilis, niſi contraria adſit conſuetudo.*

Conſuetudo dandi decimas de animalibus illico natis,an ſit attendenda?

RESOLVTIO CCLII.

IN facto propoſito mihi à D.Io.Maria Nouar.
fuit dubitatum, quo tempore eſſet ſoluenda
decima animalium;& videbatur dicendum,
quod deberet ſolui ſtatim,tex.& ibi glo.Panorm.
& DD.in c.cum homines de decim. & notat Re-
buff.in q.12.nu.j.& 3.Sanch.de priuileg.eccleſ.pri
uileg.120.nu.11. Guid.Pap. in conſ.70.vbi intel-
ligit, ſtatim, ideſt quam citius eſſe poſſet; prout
etiã voluit gloſ.pen.in c.cum homines,de decim.
imò ſufficit,quod fructus ſint collecti,& ſic tenet
Rebuff.in citata quæſt.12.nu.2. & clarius Panor.
in cap.peruenit num.3.de decim.non obſtat gloſ.
in c. reuertimini in verb. annus 16.q.1. quod de-
cimæ

cimæ debeantur in fine anni, ſequitur Panor.in c.
peruenit de decim.nu.3. poſt Ioa.Andr. in Addit.
ad Specul. in tit.de decim. ſuper 2.libello, & quos
cumulat Viui. in deciſ. 4. num.35. quia loquitur
de decimis Parochialibus, quæ ſi intra annum
ſoluuntur, Parochus recuſare non poterit, Ioan.
Andr.in cap.ad Apoſtolicę in fi.de decim. Rebuſ.
cit.quæſt.nu.4. Verum his non obſtãtibus contra-
1 rium reſolui; & ſic reſpondendo ad illud quod
decimę ſunt ſoluẽdæ ſtatim quod ſint collectę,di-
co quod præſati DD. loquuntur de decimis præ-
dialibus, aliter tamen procedẽdum eſt in decima
animalium; nam non debetur illo tempore quo
indigent lacte materno, Hiſpa.in tract.regul.de
decim.q.14.nu.5.Rebuſ.q.6.nu.3.Anchar.& alij,
facit cap.cum homines,& ſic concludendo ſequi-
2 tur Oldr.in conſ.236. & ratio eſt, quia ſi animalia
ipſis ſtatim natis,conſignarentur, eſſet inutilis ta-
lis præſentatio, & ſic melius eſſet illam non præ-
ſtare: Paria enim ſunt aliquid pręſtare, & inuti-
liter,quam nihil præſtare, l.fin.C.ad leg.Iul. de
ambitu,& ſic ſuit deciſum in Sac.Cõſ.per Præſid.
de Franch.in dec. 114. quod limitaui non habere
locum,vbi conſuetudo eſſet incontrarium, c.in
aliquibus de decim. valet enim conſuetudo, ne
decimæ ſtatim ſoluantur, ſed certo tempore,
Rebuff.in tract.de libell.ſur.can.4.par.rub.quali-
ter decima ſit danda, Collect. in d. cap. cum ho-
mines, & tradunt DD.in citat.cap.ad apoſtolicæ,
de decim. Rebuff.d.quæſt.12.num.3.& quæſt.13.
n.52. imò tam quoad locũ, quã quoad tẽpus ſol-
uendi decimam eſt attendenda conſuetudo etiam
decemnalis,vt latè dicit Viui.in dec.4.n.41.& 43.
poſt Panor.in c.cum ſit de decim.nu.6.

SVMMARIVM.

1 *Pœna negligentiæ trabit ſecũ executionem ipſo iure.*
2 *Vbi eſt executio à iure,nõ admittitur purgatio moræ.*

Moræ purgationi in conferendis beneficijs locus non eſt.

RESOLVTIO CCLIII.

QVæritur,quãdo deuolutio fit ad Superiorem
propter negligentiam Inferioris lapſo ſe-
meſtri in inferioribus beneficijs, c. 2. de
exceſſ.Prǽl.vel lapſo ſemeſtri in Eccleſijs
Cathedralibus,vel Regularibus,c.ne pro defectu
de elect. an ſit locus purgationi moræ; dubitatur
propter c.literas de ſupple.negl. Prælat. vbi tole-
ratur collatio facta poſt ſemeſtre; ſed hoc ibi eſt
ſpeciale,& procedit ex patientia,& tolerantia Su-
perioris, & non acquiritur ius, ex tunc, ſed vt ex
nunc, & abſq; hac patientia nouam collationem
1 non poterat obtinere, quia talis pęna negligentiæ
trahit ſecum exequutionem ipſo iure,& deuolui
tur poteſtas ad Superiorem ipſo iure, ſecundum
Panor.ibi,& ideo non admittitur purgatio morę,
ſecundum glo & Panor.in c.licet de ſupple.negl.
Prælat.& notatur in c.fi.de elect.nam vbi eſt exe-
2 quutio à iure non admittitur purgatio moræ,hæc
ex Franc.March.dec.1239.

SVMMARIVM.

1 *Ætas in prima tonſura debet eſſe annorum ſeptem completorum.*
2 *Pro beneficijs recipiendis, requiritur ætas annorum quatuordecim.*

An ſeptemnium ad ſumendam primam tonſuram, debeat eſſe completum?

RESOLVTIO CCLIV.

COnſultus de ætatate, quæ requiritur, vt prima
tonſura conferri poſſit, reſpõdi de hoc extare
tex.in c.nullus de tẽp.ord.lib.6.vbi gl.in verb.
infanti,exponit poſſe conferri in ætatẽ ſeptem an-
norum; q̃ opinionem ſequuti ſunt Alber.Trotius
in tract.de vero,& perfect.cler.c.17.nu.1.Rebuff.
in prax.tit.requiſita ad collationẽ bonam, nu.36.
vbi per plura ad hoc ſatis apta cõcludit,requiri in
1 tonſura ſeptem annos completos, Coraſ.in tract.
de beneſ. eccl.c. 3. num.3. vbi dicit hoc eſſe adeo
ſubſtantiale,vt nec Epiſcopus valeat diſpenſare,
argum.text.in cap. vnico de ætat. & qualit. lib. 6.
& ita tenuit etiam Mandoſ. cap.4.num.12. & op-
timè Salzed.in pract.crim.canon.cap.26. addit.2.
vbi concludit ſemper, & in omni caſu huiuſmo-
di tempus debere eſſe completum, ſequitur Gutt.
lib.1.canon.quæſt.c.26.n.2.Vgoli.de irregul.c.45.
n.1.Tole.in Summ.lib.j.c.55.Sayr.de cẽſur. lib.6.
c.12.nu.2.& 10.vbi ampliat procedere ẽt minori,
eam eſſe ætatem idoneã,quæ ſequitur poſt inſan-
tiam,vt annuit ad idem Suar.tom.5.diſp.31.lect.j.
n.21.Azor.q.8.n.9.& Garſias de beneſ. par.7.c.4.
2 nu.7.Hodie autem nullus prima tonſura initiatus
aut etiam in minoribus ordinibus cõſtitutus ante
14.annos non poteſt beneficiũ obtinere, ex decr.
Sac.Conc.Trid.ſeſſ.23. de reform.c.6.

SVMMARIVM.

1 *Omnes tenentur obuiare delicto, illudq; manifeſtare.*
2 *Crimen hæreſis debet reuelari.*
3 *Delictum ſecretum non tendens in damnum tertij, nec in damnum publicum, non eſt denunciandum.*
4 *Non tenetur quis accuſare, niſi id bono publico conueniat.*

De iure canonico, an tenetur aliquis obuiare delicto, illudq; manifeſtare?

RESOLVTIO CCLV.

1 CAnoniſtæ in c. quantæ de ſent.excom. & in
c.qui cum ſure, tenent de iure canonico te-
neri omnes obuiare delicto, illudq; manife-
ſtare, quam opinionẽ ſequuntur Frãc.Marc. dec.
771.&772.in 2.par.Menoch.in tract.de arb.lib.2.
cent.4. caſ.355.Ant.Gom.de delict.c.2.n.8. tenẽt
ẽt Dyn.& Boer.in addit.in regul.nõ eſt ſine culpa
de reg.iur.in 6.& Mandoſ.ad Rom.cõſ.117.Boe.
dec.83.nu.6.Capy.dec.130.n.67.Cagn.& Dec.in

l.culpa caret in fi. ff.de reg.iur. ſentiunt aliam,&
tertiam opinionem,ſi quis commodè poſſit teoe-
tur manifeſtare delictum, aut ſaltem delicto ob-
uiare, & alium defendere, nulla facta differentia
inter ius ciuile, & canonicum.
Ampliatur primò,procedere etiam in crimine
2 hæreſis,licet contrarium voluerit Boer.vbi ſupra
vt in c.2.de hæret.& in c.qua propter 2.q.7.notat
latè Royas in tract.de hæret.n.82.& 83.& in ſing.
de materia fidei ſing.3.4.&5.lit.A.n.9.latè Alber-
tin.de aſſertion.cathol.q.33.nu.20.& in hoc deli-
cto,& læſæ Maieſtatis.
Amplia in crimine ſimoniç,vt notat Guliel.Ro
doan.cum Ang.& Sylu.in tract.de ſimon. mētal.
par.4.nu.24.c.9. vbi allegat quamdam extrauag.
quæ imponebat ſententiam excommunicationis
non reuelantibus crimen ſimoniç commiſſum,
quam dicit eſſe per nouum vſum abolitam,intel-
ligo tamen quoad pęnam, non quoad obligatio-
nem reuelandi dictum crimen.
3 In delicto verò ſecreto non tendente in dānum
tertij, nec in damnum publicum, ſed ſolum in
damnum delinquentis, non tenetur quis denun-
ciare Iudici, vt Iudici,nec vt priuato,ſed prius de-
bet procedere via ſecretæ monitionis, & ordine
Euangelico: Si peccauerit in te frater tuus &c.
non ſolum non tenetur,imò nec poteſt, vt Theo-
logi, & Iuriſtæ omnes vbi ſupra fatentur.
4 Amplia, quod delictum publicum poteſt quis
denunciare Iudici, non tamen tenetur accuſare,
vel denunciare,niſi id expreſsè bono publico, aut
emendationi alterius conueniat,& Iudex ſit negli
gens,& nō inquirat,nec ſit aliquis,qui accuſet,nec
velit,aut debeat accuſare; & ita intelligitur ex D.
Tho. & alijs, licet ipſi non ita declarent ex Card.
Turrecr.in Summa 64.diſt.

SVMMARIVM.

1 *Data horæ poteſt probari per teſtes.*
2 *Quando in inſtrumento ſunt duo actus,quorum onus*
reperitur eſſe prior præſumitur præcedere.
3 *Quando in protocollo reperiuntur plures ſcripturæ*
eiuſdem datæ, eſt attendendus ordo ſcripturæ.

Horæ præuentio,an detur in reſcriptis?

RESOLVTIO CCLVI.

QVæritur,an fiat præuentio in reſcriptis voius
horæ,ſiue in materia vnius beneficij, ſiue in
alio actu,licet habeat datā eiuſdem diei,gl.in
c.duobus de reſcrip.lib.6.tenet affirmatiuè,dūmo
do appareat de data horarum cuiuslibet reſcripti,
vt quia in vno reſcripto dicit tali die ante tertiā,&
in alio reſcripto dicit, tali die ante ſextā, & in alio
1 reſcripto dicit poſt veſperam, ſed ſm̄ glo. iſta da-
ta horæ, poſſet probari per teſtes, & iſtud ē1 tenet
gloſ.in c.ſi à ſede de præb.in 6. ſi eſſet data horæ,
niſi io vno reſcripto,& in alio reſcripto de eadem
die,non eſſet data horæ ad prius,& poſterius, & ſi
non eſſet data prioritas,quia prioritas horæ nō of
fuſcat in aliquo hāc probationem,quia potuit illa
hora fuiſſe poſterior,& ſic nō cōcludit oeceſſario,
& ideo Fely.in c.Paſtoralis de reſcrip.reliquit ſu-
per hoc cogitandum, & de data horæ vide Bald.
& Iaſo. in l. j. ff. ſolut.matrimon. verumtamen
2 quando in eodem inſtrumento reperiuntur duo
actus, quorum vnus reperitur eſſe prior, in du-
bio præſumitur præcedere, ſecundum Rot. in
antiq.de præſump.dec.1. in actu.n.duorum codi-
cillorum eiuſdem datæ, quando in vno deroga-
tur alteri,præſumitur poſterior,l.cum proximitas
de condit.cū ibi citatis per DD.nam ſi in diuerſis
ſcripturis reperiatur habitus,& priuatio,præſumi
tur habitus, quia priuatio præſupponit habitum,
ſecundum Bald.in c.2.de off.Deleg.dicens, quod
ſi eodem actu refertur promiſſio, & refutatio,
p̄ſumitur refutatio,ſeu quietatio poſterior,& pa-
riter in ordine ſcripturæ, quando in ratione, ſeu
3 protocollo Notarij,reperiūtur plures rogationes,
ſeu notæ eiuſdem datæ, præſumitur ſecundum
ordinem ſcripturæ pro illo primo reſcripto,etiam
ſi in eadē carta fiant duo inſtrumēta: ſallit tamen
niſi ex ordine intellectus appareat inſtrumentum
ſecuodo loco ſcriptum, ſecundum Bald. Ang. &
Ioan.de Imol.in l.cū inſtrumento §.j.ff.de hæred.
inſtit.& ideo ſi in inſtrumēto emācipantur filij,&
reperiatur prius ſcripta donatio,quā emācipatio,
præſumitur emācipationē pręceſſiſſe,nā aliter do
natio nō tenet,l.j.C.de inſe.don.faciūt Bar.& cęt.
in l.j.§.ſi prius ff.de vulg & pup.& Bal.in l. de re-
bus C.de don.ante nup.Fely.in c.poſtulaſti de re-
ſcrip.facit l.nec enim ff.de ſolut. & Iaſ.in l.j.ff.ſol.
matr.in princ.ex Franc.Marc.dec.493.

SVMMARIVM.

1 *Si Canonici exiſtunt in Ciuitate, ſunt vocandi, ſecus*
ſi in Caſtris.
2 *Abſentes debent vocari, quando actus ſunt præiudi*
ciales,dum tamen non ſint nimium remoti.
3 *Actus Capitulares poſſunt explicari etiam ſi non ad-*
ſint duæ partes, ſtante conſuetudine.

In actu Capituli, vel Vniuerſitatis, an ſint vocandi abſentes.

RESOLVTIO CCLVII.

QVæritur, an in actu Capituli,vel Vniuerſita-
tis abſentes ſint vocandi,& in effectu glo.in
c.cum oēs de conſtit. tenet partem affirma-
tiuam,allegat c.ꝙ ſicut de elect. gl.in c.cum inter
ſuper verb. remitti de elect. tenet qđ in caſu iſto
ſtandū ſit cōſuetudini in facto electionis,vt in c.in
Geneſi de elect.& ſic in Regno Francię vocantur
abſentes de cōſuetudine,in negotio aūt electionis
debet diſtingui,an abſentes ſint in eadem prouin-
cia,vel non;in alijs verò actibus,præſentes io Ec-
cleſia cōſtituunt Capitulum,dūmodo duæ partes
ſint præſentes, & dicuntur abſentes,ſm̄ Panor.in
d.c.cum,qn̄ non faciūt reſidentiam in loco vbi eſt
Eccleſia, exiſtentes verò in Caſtris non ſunt vo-
1 cādi; ſi verò Canonici eſſenr in Ciuitate tūc benè
ſunt vocandi,ſm̄ Panor.& Fely. in d.c. cū omnes
gl.in c.2.de teſtib.lib.6.tenet ꝙ regulàriter in actu
Capituli non debēt vocari abſentes, niſi in tribus
caſi-

caſibus; in electionibus in receptione Canonico-
rum,& in ceſſatione à Diuinis, propter arduitatẽ
negocij,ſed Panorm. & Fely.in d.c. cum omnes
tenent quod idem in alijs actibus magni præiudi-
2 cij, vocentur abſentes,& idem Panorm.tenet in
d.c. cum inter,conſuetudinem ſuper vocatione
abſentium , dum tamen non ſint nimium remoti
debere ſeruari,& quãdo fit electio,debet aſſignari
dies certa electioni , pariter etiam tenet quod ſuf-
ficit vocare abſentes per ſonum campanæ in mi-
noribus negocijs ; ſed in electionibus in quibus
debent vocari abſentes,ſunt vocandi per Nunciũ,
aut literas, d.c.cum inter, & idem in alijs actibus
arduis,ſecus in minoribus negocijs, in quibus re-
gulariter præſentes poſſunt explicare actum , ſe-
cundum glo.in c.2.de teſtib.lib.6. Dum tamen
ſonus campanæ ſit actus qui poterit veriſimiliter
venire ad notitiam exiſtentiũ in loco,glo.verò in
c.quoniam de elect. tenet quod debet attendi cõ-
ſuetudo ſuper hoc, ceſſante verò conſuetudine,
ſi ſint in eadem prouincia , & poſſunt commodè
vocari,ſunt vocandi,ſi non eſſent nimium remo-
ti, ſecus è contra quando ſunt extra prouinciam;
quod ſi propè eſſent,debent vocari:& ad conqui-
rendum,qualiter dicantur commodè poſſe voca-
ri, eſt arbitrarium, & qualiter dicatur prouincia,
vide ibi per Panor.vbi declarat qualiter ſit conſue
tudo quod abſentes non vocentur;nam debet in-
telligi,quod valent indiſtinctè,etiam ſi alij Cano-
nici poſſent commodè vocari, c.cum in Eccleſijs
de præb.lib.6.& ibi glo.ſiue agatur de electione
Prælati , ſiue beneficiorum inferiorum, loquitur
de receptione Canonicorum,& in collatione præ
bendarum,vel beneficiorum, è contra valet con-
ſuetudo,vt abſentes vocentur,dum tamen nõ ſint
nimium remoti,pro quo facit quod notat.in auth.
ius porrectum C.de ſacroſ.eccl. & in omni arduo,
& graui negocio , etiam in locis diſtantibus ſunt
citandi, & iſtud facit ad quæſtionem de ſtylo Cu-
riæ Parlamenti Delphi. & in cauſis arduis inter-
dum partes petũt expectari aduentum Domino-
rum abſentium: Adde c.cum in eccleſia de præb.
vbi in receptione Canonicorum debent abſentes
vocari,quando poſſunt commodè vocari,licet ſm̃
gloſ.ibi agatur de contẽptu;Adde quod abſentia,
vel præſentia Canonicorum, non inducit nullita-
tem electionis,ſed agitur de contemptu,c.ꝙ ſicut
de elect.ſm̃ Panorm.in c.propter eod.tit.dum ta-
men ſint duæ partes;adde gloſ.in c. quãuis de off.
Ordin.lib.6.quæ tenet quod valet conſuetudo, vt
in facto electionis non vocẽtur abſentes, & idem
eſt in ceſſatione à Diuinis , vt ſic poſſint explicari
actus Capituli,etiam ſi non ſunt duæ partes,vt de
conſuetudine ſeruatur in Eccleſia Cathedrali Va
lentiæ; Adde ad propoſitum, ꝙ habetur in c.fi.de
regul.lib.6.& per Panorm.in c.porrectum,& c.ad
Apoſtolicam de Regul. quod ſolus Abbas ſine
Conſilio,ſeu Capitulo,poteſt creare, & incorpo-
rare Monachum in Monaſterio,ſine conſilio Cõ-
uẽtus,ſeu Capituli,ne fiat præiudicium Eccleſię,
niſi aliter conſuetudine caueretur , vt ibi habetur
nec pariter Epiſcopus poteſt recipere profeſſionẽ
Monaci,vt incorporetur Monaſterio, licet poſſit
recipere prouiſionem alicuius ad manendum ho
neſtè in aliqua domo,ex Franc.Marc.dec.1032.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor ad conferendum, & prouidendum , differt à Delegato ad cognoſcendum de cauſa.*

Exequutor Apoſtolicus ad prouidendum, & conferendum , Iudicis partes in cognoſcendo aſſumere non debet: quid in Exequutore de Latere?

RESOLVTIO CCLXIII.

FVit dubitatum , an Exequutor Apoſtolicus ad
prouidendum, & conferẽdum,poſſit aſſumere
partes Iudicis in cognoſcendo,& quid in Exe-
quutore Legato de latere admiſſo in Francia , &
1 Delphin. In effectu talis Exequutor ad conferen-
dum,& prouidẽdum differt à Delegato deputato
ad cognitionẽ cauſæ,c.in literis de off.Deleg.quia
Delegatus ad conferendum eſt functus officio fa-
cta collatione,vt ibi,& not.per Innoc.& Panor.in
c.fi.de præſcrip.& licet Legatus de latere quando
fuit admiſſus ad legationem poſſit pręuenire Or-
dinarios in cõferẽdo beneficia,c.ſi à ſede de præb.
lib.6. tamen cauſarum cognitionem nõ habet,tit.
de cauſa in prag. ſanctio. quia appellationes poſ-
ſunt deuolui extra patriam, & iſtud facit pro ſup-
plicatione D. Procuratoris fiſcalis, contra D. Ia-
cob. Tionerij religioſum S. Rufi , qui obtinuit
quãdam impetrationem de officio eleemoſinarij
Prioratus S.Donati, à D.Cardinali de Roan Le-
gato Vienn.coram quo fuit tractatum in cauſa
D. Bertrand.Creite eleemoſinarij dicti Pioratus,
ex Franc.Marc.dec.621.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ad finem ferendi teſtimonium abſoluitur,& lato teſtimonio ſtatim reincidit.*
2 *Tacere veritatem in teſte, eſt peccatum mortale.*
3 *Monitorium ad finem reuelandi non extenditur ad priuilegiatos niſi in ſubſidium.*

Teſtes pro ferendo teſtimonio , an abſolui debeant ab excommunicatione?

RESOLVTIO CCLIX.

FVit dubitatum , an pro teſtimonio ferendo de-
beant teſtes abſolui,& dicendum eſt ꝙ ſic,alias
repellerentur à teſtimonio, cap.veniens in fi.de
teſtib.c.decernimus de ſẽt.excom.lib.6. & ideo in
1 iſto caſu ſm̃ meam opinionem abſoluitur ad cau-
telam ẽt ſi ſint excommunicati pro manifeſta of-
fẽſa,vel ex cauſa cognita,maximè in defectu alia-
rum probationũ, & in continenti lato teſtimonio
reincidant in priſtinam excõicationem , ſm̃ Pa-
nor.in d.c.veniens, & ex hoc apparet, quid valeat
monitorium generale ſub pęna excõicationis , vt
qui ſuper tali facto nouerit veritatem compareat
ad proferẽdum teſtimonium vbicumq; teſtes cõ-
pelli poſſunt,c.ad noſtram,il ſecondo,de iur. iura.

2 quia tacere veritatem in teſte eſt peccatū mortale
c.quiſquis 11.q.3.c.1.de teſtib.cog.& ibi glo.& ꝙ
occultare veritatem ſit peccatū mortale, vide c.1.
de crim. falſ. & ideo etiam pendente cauſa coram
Iudice laico ad requiſitionem Iudicis ſecularis po
teſt impetrari monitorium generale contra illos
qui nouerint veritatem ad teſtimonium ferendū
propter bonum publicū, ne malus, vt bonus exi-
ſtimetur, c.quamquam 14.q.2. Nec obſtat ſi dica-
tur, quod ſunt plures priuilegiati, nam non cogū-
tur ad ferendum teſtimonium, l.lege Iulia ff.de
teſtib. quia ad iſtud reſpondetur, quod tale moni-
3 torium non extenditur quoad priuilegiatos, niſi
in ſubſidium, quando veritas alias haberi non
poſſet, c.1.& c.fi.cum ibi notatis de teſt.cog.

SVMMARIVM.

1 *Ad inſtituendum præſentatum, non eſt tempus præ-
fixum à iure.*
2 *Pro beneficiis reſignatis ex cauſa permutationis, vi-
denda eſt Bulla Greg.XIII.*

Epiſcopo, an ſit præfixum tempus inſtituendi præſentatum in beneficio?

RESOLVTIO CCLX.

1 AD inſtitutionem præſentati, & confirma-
tionem non eſt præfinitum tempus à iure,
Rot.deciſ.4.de iur.patr.in nouis, Paul.de
Citadin.3.par.ar.3.n.103. Lambe.3.par.2.lib.q.2.
ar.6.& 7.& glo.reg.40.Cancell. Rebuſ.in prax.tit.
de tranſlat.n.6.& in cōcord.tit.de Reg.ad Prælat.
nominatione §.1.verb.intra ſex menſes, Io.Nicol.
Giron. in Encher.beneſ.tit.5.c.7.nu.24. Anaſtaſ.
Germon. de Indult. Cardin.§. 8. dub.3. & Zerol.
2.par. verb.inſtitutio, & idē eſt in beneficijs reſi-
2 gnatis ex cauſa permutationis, ad quorū collatio-
nē tēpus præfixum nō eſt, Fed.de Sen.de permut.
beneſ.q.29. Pet.de Peruſ.eo.tract.2.par. q.vlt.n.2.
& 3. & per Rebuſ.tit.de deuol. num.6. & tit. de
permut.nu.39. Giron.d.tit.5.c.8.nu.1. Nicol. Del-
phin.de iur.patr. lib.2.q.11. tenet ēt in beneficiis
renūciatis ex cauſa permutationis habere locum
text. in c. 2. de conceſ. præb. & ſic Epm intra ſe-
meſtre teneri beneficium cōferre in ſuis mani-
bus reſignatum ex cauſa permutationis, quod eſt
falſum, quia in collatione neceſſaria, nō habet lo-
cū ille tex. ſed in habēte liberam poteſtatem con-
ferēdi, ſed circa permutationē vide hodie Cōſtit.
Gregorij XIII. de publicandis reſignationibus.

SVMMARIVM.

1 *Laicus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi.*
2 *Sententia lata à Vicario Epiſcopi laico, eſt nulla, ſi
pars ſciebat ipſum eſſe laicum.*
3 *Laicus poteſt eſſe Aſſeſſor Epiſcopi.*

Cum laicus non poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi, poſſit ſaltem conſtitui Aſſeſſor, ſiue Conſultor?

RESOLVTIO CCLXI.

1 CLarum eſt clericos, & non laicos poſſe eſſe
Vicarios Epiſcopi, c.decernimus vbi Abb.
nu.12.& Fely.nu.6.de off.Vic.in ſextò, Al-
beri.in Diction.in verb.Vicarius, Mill.in reper.in
verb.laicus, Lancell.in inſti.cano.in tit.de off.Vic.
§.1. Bertach.in tract.de Epiſ.tit.de Vicar.Epiſ.nu.
14. Ioa.de Selu.in tract. de beneſ.par.2.q.23. n.13.
Frāc.March.dec.101.par.1. Rebuſ.in pract.beneſ.
in tit.de Vicar.Epiſ.nu.35. Anaſtaſ. Germon.in
tract.de ſacro.immunit.lib.3.c.11.nu.11. & idem
lib.3.c.14.nu.15. quod adeo verum eſt, quod ſen-
2 tentia lata per laicum Vicarium Epiſcopi ſit nul-
la, tamquam lata à non Iudice, ſed à priuata per-
ſona, Capr.reg.97.nu.27. Ego tamen non admit-
terem ita ſimpliciter, ſed cum aliqua diſtinctione
.ſ. aut is pro quo fuit lata ſententia, ſciebat hunc
defectum, aut nequaquam ſciebat. Primo caſu
procedit ipſa ampliatio. Secundo verò caſu non
procedit, quia iuſtus error ſemper excuſat, Bal.in
l.ea quæ in 1.q.C.de condit. & demonſt. Bertach.
in repert. verſ. error excludit conſenſum; & di-
citur iuſtus quando inducitur aliquis ad creden-
dum, Bart. in l. Celſus nu. 4. ff. de vſucap. Bald.
in l. ſi non fatetur de conſuetud. Iaſo.in l.1.eſt pę-
na ff. de eo tempor. quem factum erit, Crauett.
conſ.309. nu.14. Affl.dec.343.num.6. imò puniri
poteſt Epiſcopus, qui ſibi conſtituit laicum Vi-
carium, Turre.in c.in noua nu.1.& 2. 16.q.7. Sed
dubium eſt, vtrum Laicus poſſit eſſe Aſſeſſor, ſi-
ue Conſultor Epiſcopi; ad quod reſpondeo affir-
matiuè, nam licet non poſſit laicus conſtitui Vi-
carius Epiſcopi, poterit tamen conſtitui eius Aſ-
ſeſſor, & Cōſultor etiam in cauſis criminalibus
contra clericos, Archid.in c.pluries 16.q.1. Abb.
in c.cum cauſa in fi.de iud. Cagnol. in l.diem fun
cto nu.15.ff.de off.Aſſeſſ. Decia.in tract.crim.p.1.
lib.4.cap.9. num.73. Segur.Daual.in Direct.Iud.
Eccleſ.par.2.c.11.num.2. Rom. in l. liberti nu.3.
ff.de offic.Aſſeſſor.

SVMMARIVM

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *Clericus coniugatus præter priuilegium fori, & ca-
nonis iudicatur vt laicus.*
3 *Bigamus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi, niſi abſo-
lutus fuerit à Bigamia.*

Vicarius Epiſcopi, an poſſit eſſe clericus coniugatus?

RESOLVTIO CCLXII.

1 REſpondi in facti cōtingentia negatiuè, per
doctrinam Sbroz.de Vicar.Epiſcop.lib.j.
q.31.nu.5. Io.And.in c.vnico de cler.con-
iuga.in ſextò, Aufrer.in tract. de poteſt.Iud. ſecul.
ſuper perſon. eccleſiaſt. reg.4. nu. 36. in 16.tom.
tract.

ſtract.diuerſ.car.mihi 296. Anch.in c.1. nu.3. de
off.Vicar.Capr.reg.97.num.26.& ſeq.& ratio eſt,
quia clericus coniugatus præter quam in priui-
2 legio fori, & canonis reputatur vt laicus, ita
Sbroz. dicta quæſt. 31. num. 6. vbi dicit, quod
clericus coniugatus dicitur clericus, ſecundum
quid, quod procedit etiam ſi clericus contraxiſ-
ſet cum vnica, & virgine, & deferret habitum,
& tonſuram, ita concludunt ferè omnes allegati
in ipſa ampliatione,& præcipuè Sbroz. ead.q.31.
num.78. & 79. imò procedit hoc etiam ſi clericus
coniugatus eſſet vir magnæ ſanctimoniæ, & vitæ
integerrimę,ſic ſtantibus,nec poſſet eſſe Vicarius
Epiſcopi,Rip.nu.56.& Dec.nu.15. in c. decerni-
mus de iud.Sbroz.in d.q.31.num.4.quod amplia-
3 tur etiam procedere in Bigamo, qui nequit eſſe
Vicarius Epiſcopi,Conrad.in tit.de Conſtit.Epiſ.
num.55.lib.2. Sbroz.in tract.de Vicar.Epiſ. lib.1.
c.31. nu.5. vbi hanc ampliationem intelligit, niſi
abſolutus fuerit à bigamia, & ſic eſt intelligenda
hæc ampliatio,& non aliter;ſed & ratio,cur Biga-
mus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi, puto eſſe,
quia Bigamus nō potitur priuilegijs clericalibus.

SVMMARIVM.

1 *Receptus in Canonicum ſupernumerarium, & ad actus capitulares, ſi poſtea expellatur, ſufficiũt actus prædicti ad obtinendam reſtitutionem.*
2 *Canonicus ſupernumerariur non videtur habere ius in re.*
3 *Vir impulſiua,& expulſiua differunt.*

Canonicus ſupernumerarius auctoritate Apoſtolica creatus, an habeat locum in Choro,& vocem in Capitulo, ad hoc, vt nihil ius in poſſeſſorio acquirat?

RESOLVTIO CCLXIII.

DVbitatum fuit, an Canonicus ſupernume-
rarius auctoritate Apoſtolica creatus de-
beat habere ſtallum in Choro, & vocem
in Capitulo, & an poſſit acquirere aliquod ius in
poſſeſſorio, vt valeat ſubueniri remedio reinte-
grandæ;dubium facit, quia talis creatio Canonici
ſupernumerarij in Eccleſia vbi eſt certus nume-
rus Canonicorum,& præbendararum, eſt repro-
bata,& maximè quando fit ſub expectatione prę-
bendę,nam eſt contra Conc. Later. c. dilectus,&
c.dilecto de præben. nec poteſt obtineri beneficiũ
eccleſiaſticum, ſine Canonica inſtitutione, c.1.de
reg.iur.lib.6. quia poſſeſſio in beneficialibus, ha-
bet plus iuris,quam facti, c.cum noſtris de cōceſ.
præben. nam habet admiſtam cauſam proprieta-
tis,l.2.§.quædã ff.de Interdict. nec ſufficit patien-
tia Canonicorum, quia multa per patientiam to-
lerantur, quæ ſi deducta forent in iudicio, non
tolerarentur, c. cum inſidendum de præben. in
fin. Patientia enim Canonicorum non facit præ-
iudicium, ſed ſtandum eſt Canonicæ electioni, c.
ex frequentibus de inſtit.l.hæreticus ff.de Decur.
etiam ſi agatur in poſſeſſorio, ſecundum glo.in
d.c.dilecto,ſuper verb.moleſtatione. Talis enim
Canonicus ſupernumerarius, non habet ius in
re,nec vocem in Capitulo, ſecundum glo.in cap.
ille de conſtit. de quo latius ibi per Panor. & Fe-
lyn. ſtandum eſt in hoc conſuetudini, & de con-
ſuetudine generali communiter tales Canonici
ſupernumerarij, nō habent ſtallum in Choro,nec
vocem in Capitulo,vt ibi refert Fely. Sed pro par
te contraria facit, nam ex quo receptus eſt in Ca-
nonicũ, & in Choro,non debet eſſe ſine præben-
da,& maximè vbi aliquis fuit inſtallatus in Cho-
ro,c.vt noſtrum de offic.Archid.iuxta notata per
Panorm. in c.tranſmiſſam de elect. c.in Nomine
Domini 23. diſt. & ſufficit ꝙ recipiatur ad actus
1 capitulares, vt poſſit experiri in poſſeſſorio; nam
ſufficit Canonicis,quod permittunt, talẽ interue-
niſſe cōibus tractatibus, vt eſt habere ſtallum in
Choro, ſufficit.n.hoc ad habẽdam reſtitutionem,
ſecundum Innoc.in cap.ex parte de reſtit.ſpoliat.
Ioa.Andr.in Addit.ad Spec.in rubr.de reſtit. ſpol.
& iſtud facit pro cauſa quæ quondam agitata
fuit inter Dominum Gulielmum Palmerium
Obedientarium S.Pauli Lugduni officialis Vien-
næ, contra Dominum Roueriæ Præceptorem
S.Mauritij Viennæ,quia dictus Palmerius præten
dit ſe creatũ eſſe Canonicum ſupernumerarium
authoritate Aphoſtolica in dicta Eccleſia S.Mau-
ritij,& receptum in Choro,& proceſſionibus,vi-
dentibus,& patientibus, & non contradicentibus
alijs Canonicis dictæ Eccleſiæ,& quod præmiſſis
non obſtantibus, quadam die hora veſperorum
dictus Dominus Præceptor dixit dicto D. Pal-
merio,quod exiret Chorum, alias faceret ceſſare
officium Diuinum, ita quod pluribus verbis ite-
ratis,ipſe Chorum exiuit,& ex poſt intentauit di-
ctum ſtatutum,ſi quis coram Curia,& viſis infor
mationibus, Curia ordinauit ipſum reintegrari,
licet quidã ex Dominis Curiæ eſſet dubius, quod
dictum ſtatutum non haberet locum inter perſo-
nas eccleſiaſticas,ſecũdum notata per Guid. Pap.
2 in dicto ſtatuto ſuper verb.clãdeſtinè, & maximè
in Canonico ſupernumerario,quia non habet ius
in re,prout ſupra dictũ fuit:Pręterea non videtur
fuiſſe facta violẽtia expulſiua, vel rerum ablatio,
quia illa verba,quod exiret chorum, alias ꝙ face-
3 ret ceſſare officium, potius inducunt vim impulſi
uam, quam expulſiuam in edicto Prætorij, quod
metus cauſa,ſecundũ notata per glo.in l.1.C.quod
met. cauſ. & quia dictus Procurator non videtur
habuiſſe animum ſpoliandi,pręcisè faciunt not.in
c.conſultationibus,& per Inno. in c.quærelam de
elect.& p Gui.Pap. in d.tract.ſup verb.ſtatuto, ſi
quis ſuper verb.q̃ſito,hęc ex Frãc.Marc.dec.473.

SVMMARIVM.

1 *Clerici nõ poſſunt peregrinari ſine licentia Epiſcopi.*
2 *Epiſcopi non poſſunt peregrinari ſine licentia Papæ.*
3 *Pro appellatione proſequenda clerici poſſunt pere-grinari ad Papam.*

Clericus non poteſt diſcedere à Diæceſi abſque licentia ſui Prælati.

RESOLVTIO CCLXIV.

CLerici non poſſunt peregrinari, neq; ab eo-
rum Diœceſi diſcedere abſq; licentia ſuo-
rum Prælatorum, etiam ſi vellét diſcedere
cauſa deuotionis, c.non oportet de conſec. diſt. 5.
1 Caputaq.in tract.de prorogat.nu.25.qui tractatus
eſt poſitus poſt regu.53.Borgaſ.in tract.de irregu.
c.5.in tit.de peregrin.& ignor.nu.5. quod adeo ve
rum eſt, vt non ſolum procedat in clericis ſimpli-
cibus, verum etiam multò magis in beneficiatis,
2 & Epiſcopis, qui non poſſunt peregrinari ſine li-
centia Summi Pontificis, c.magnæ de voto, c.licet
de regul.Borgaſ.in tract.de irregul.par.6. tit.de
voto nu.56. & adeo verum eſt, vt nec etiam cauſa
vtilitatis poſſint peregrinari, quod facere non poſ
ſunt abſque licentia ſui Prælati, vel Papæ, auth.de
ſanctiſſ.Epiſ.§.interdicimus; imò etiam, non ſo-
lum nō poſſunt peregrinari, verū etiam nec face-
re votum peregrinationis abſq; licentia ſui Præ-
lati, c.nō oportet de conſecr.diſt.5. d.c. magnæ de
voto, §.verum, Alph.Aluar. in Spec.Iur.Pontiſ. c.
64.circa princ. verſ.ſed quodlibet votum, & tan-
dem, vt nec etiam cauſa ſtudij liceat clericis pere-
grinari, c.relatum de cler. non reſid. Borgaſ.in
tract.de irreg.lib.5.in tit.de peregr. & ignotis n.5.
3 Benè verum, vbi clericus peregrinaretur pro ap-
pellatione proſequenda, vel euitāda aliqua oppreſ
ſione, quia tunc poſſet accedere ad Papam, non
ad alium Superiorem, etiam eorum Prælato inui-
to, c.omnes oppreſſi 2.q.6. Sanch.in tract. de pri-
uileg.Eccleſ.c.72.nu.9.& in iſto caſu debet petere
licentiam de honeſtate, quæ eſt concedenda; im-
pedientes .n. ne accedant ad Romanam Curiam,
pro quibuſuis negocijs proſequendis ſunt excom
municati in Bulla Cœnæ Domini, vt habetur in
eadem Bulla circa medium 99.

SVMMARIVM.

1 *Negligens petere poſſeſſionem beneficij, poteſt pri-
uari.*
2 *Tempus ad inſtituendum præſentatos non reperitur
à iure præfixum.*

Clericus cui collatum fuit beneficium, intra quod tempus debet eius poſſeſſionem accipere?

RESOLVTIO CCLXV.

MAgna fuit controuerſia in quadam cauſa
coram me veriente, intra quod tempus, cle-
ricus cui fuerat beneficium collatū, eius poſ-
ſeſſionem adipiſci deberet, ita vt niſi adipiſcatur,
veniat beneficio priuandus, & dicebatur, tempus
ad poſſeſſionem beneficij per mortem vacantis,
& per ordinariam collationem non eſſe à iure
præfixū, vt dicit Abb.in c.Capitulū col.pen.verſ.
his præmiſſis, concludens tres caſus, de reſcrip. tñ
1 talis poteſt, vt ipſe ait, per Superiorem priuari be-
neficio, arg.c.ſi quis, gl.in c.ea quæ de off. Arch. ve
rū niſi alius impetraſſet bona fide, & cū titulo col
lato poſſediſſet ſpatio 10.annorum, quia tūc præ-
ſcriberet contra illum negligentem, quamuis be-
neficium non acquiratur præſcribenti; pro hoc al-
legat glo.in c. contingit in verb. magnæ de dol.&
contum.quam glo.dicit fortè vnicam, & ſingula-
rem, & alibi non reperiri, remittendo ad ibi per ſe
dicta, & ipſum ſequitur Barba. in d.c.Capitulum
col.2.poſt prin.verſ.primus caſus nu.49 vnde ho-
die ſufficit triennium, ad ipſum poſſeſſione, & pro
prietate priuandum, c.j.de pacif.poſſeſ.& ibi tenet
glo.in verb.triēnio col.pen.verſ.item nota ex hoc
text. poſt triēnium; ſed ante triennium non poteſt
priuari proprietate, per illum text. & per regul.
Cancell.Apoſtol.33.& ibid.glo.& Ioa.de Selua in
ſuo tract.beneſ.par.3.q.21.f.287.q intelligo verū
exiſtente alio in poſſeſſione beneficij, quia tūc ne-
ceſſarium eſt quod in poſſeſſioné beneficij intra
annum legitimè inducatur, vt poſſit poſſeſſorium
intentare, alias eſſet ſpoliare propria authoritate
poſſeſſorem, quod non licet, c.eum qui de præb.
lib.6.ſed nemine poſſidente, dicitur plenum in be
neficio ius habere, ſine apprehéſione poſſeſſionis,
& tunc illud adminiſtrare poterit, vt ſingulariter
tradit Abb.Sicul.in c.tranſmiſſam col. 2. de elect.
quem ſequitur Roch.de Curt.in tract.de iur.patr.
in verb. ius q.5. & Rebuff. in repet.cap. poſtulaſti
de cler.excom.miniſt.in gloſ.num.24. & ſic tem-
2 pus ad inſtituendum præſentatos non reperitur à
iure præfixum, Io.Andr.Hoſt. & alij in c. cum
Eccleſia de elect.cum alijs per gloſ. prag.ſanctio.
§.viſum eſt in verb.reſpectiuè f.86.col.j.ſed hodie
determinatum eſt, quod qui per reſignationem
collātū ſibi beneficiū intra mēſem in partibus, vel
in Curia Romana intra ſex menſes poſſeſſionem
non adipiſcitur, vacare cenſetur per mortem, non
per reſignationē; & in reg.Cancel. Apoſt.34.& ibi
per gloſ.& ita fuit per Arreſt.Pariſ.iudicatū, vt in
quæſt.Gall.f.126.col.2.in fi.& Blaſ.Aurio.in Add.
ad Guliel.de Monte in c.ſi is cū quo de fil. presb.
lib.6. remittés ſe ad per eū dicta in l.ſicut §. ſuper
vacuum ff.quib.mod.pig.vel hyp.ſol. Tñ ſi ambo
viuunt iā reſignans, quā cui fuit facta reſignatio
poterit ſemper capere poſſeſſioné, alio nō exiſtēte
poſſeſſore, ſed exiſtēte, infra triēniū, vt ibi per gl.
quæ dicit ſic fuiſſe in Palatio Eccleſiæ Romanæ
ſententiatum, & ſic ſi quis impetrauerit à Sede
Apoſtolica beneficium per mortem vacans, non
tenetur ſeruare regulam prædictam, quæ loqui-
tur in impetrante per reſignationem.

SVMMARIVM.

1 *In renunciatione beneficij attenditur locus vbi re-
nunciatur.*

Beneficium dicitur vacare in Curia, quando procuratorium factum eſt in partibus ad reſignandum in Curia, & locus renunciationis attendi ſolet.

RESOLVTIO CCLXVI.

QVæritur quando ſit procuratorium in parti-
bus ad reſignandum beneficium in Curia
Romana, an dicatur beneficium vacare in
Curia.

Digitized by Google

Curia, & ſi debeat attendi locus confecti inſtrumenti, an locus, vbi fit reſignatio, ſeu renuncia- 1 tio beneficij; & in effectu attenditur locus renũciationis beneficij, quia ibi cenſetur deſtinatus effectus talis renunciationis, l. contraxiſſe ff. de actionibus, & obligat. & ſic cenſetur vacare in Curia, cap. 2. de Præben. lib. 6. & hoc idem tenet Archid. Ioan. Andre. ibi in nouella; nam non refert, an beneficium vacet per mortem naturalem, vel per renunciationem, quoad effectum cap. ſuſceptum de reſcriptis, lib. 6. ex Franciſco Marco, dec. 134.

SVMMARIVM.

1 *Familiaris eſt, qui ſeruit Domino, etiam extra domum.*

2 *Quando ſit legatum aliquibus perſonis declarandis ex aliqua qualitate, ſufficit ſi illa qualitas adſit tempore teſtamenti.*

3 *In legato facto familiæ, comprehenduntur familiares tempore teſtamenti.*

4 *In legato facto familiæ non comprehenduntur familiares tempore mortis, ſed ſolum tempore teſtamenti.*

Legatum factum familiæ, an extendatur ad familiam tempore teſtamenti tantũ?

RESOLVTIO CCLXVII.

ILluſtriſſimus Cardinalis Caetanus condito teſtamento, in quo reliquit familiæ ſuæ ducatos quinquemille, vixit per multos annos, adeo quod tempore mortis deſierunt aliqui eſſe familiares, qui tempore teſtamenti in familia erant, & cum inter alios admodum Reuerendus Canonicus Murius Carbonus tempore teſtamenti inſeruiret teſtatori vti cameræ propoſitus, & poſtea ad Canonicatum aſſumptus è domo diſceſſit, & alio ſe contulit (quamuis etiam ſeruitijs Illuſtriſſimi Domini aſcriptus) ita quod tempore mortis domi non aderat; Dubitatum fuit, an ſub hoc legato familiæ comprehendatur.

Et antequam ad huius articuli explanationem deſcendam, non eſt incongruum exiſtimare, prædictum Canonicum tempore mortis adhuc reputari familiarem, actu enim ſeruiebat Domino ſuo, nam vt aliquis veniat appellatione familiæ, ſufficit, vt ſit in ſeruitio, l. Aediles §. familiæ ff. de edilit. ædict. ibi familiæ appellatione, omnes, qui in ſeruitio ſunt, continentur, l. 1. §. familiæ ff. de vi, & vi armat, l. 2. §. familiæ ff. de vi bon. rapt. cum concord. Affl. in conſt. Regn. iuris gentium, nu. 17. Carauit. rit. 46. nec requiritur quod in domo ſeruiat; indiſtinte enim loquuta fuit lex, & ita nos illam intelligere debemus, l. de pretio ff. de 1 publician. continetur ergo ſub nomine familiæ quoties extra domum Domini ſeruiat, ſicut latè probauit Surd. dec. 35. quidquid dicat Bero. q. 35. nam loquitur in commenſali, & in materia odioſa, differunt enim familiares à commenſalibus, vt dicit Rit. 46. & c. fin. de verb. ſignif. in 6. & pulchrè declarat Carauit. dict. rit. nu. 26.

Sed dimiſſa quæſtione familiaritatis, tempore mortis, nã ad ſaturitaté de ea ſcripſi ſupra in Reſolut. 35. cum non ambigitur fuiſſe familiarem tempore teſtamenti, differendus eſt articulus, ſi familiares tẽpore teſtamenti, qui deſierunt eſſe de familia tpe mortis comprehendantur in legato.

Et prima facie videtur dicendum illos non cõprehendi: Primo, quia in legato facto familiæ tempus mortis attenditur circa eos, qui ſub nomine familiæ ad ſucceſſionem admitti debent, l. cũ ita legatur §. in fideicõmiſſo ff. de leg. 2. Secũdo quia in ſuccedẽte ex teſtamẽto requiritur habilitas, & tempore teſtamenti, & tempore mortis, l. ſi alienam §. in extraneis cum l. ſeq. ff. de hæred. inſtituend. extrema nocent, media autem tempora damnum non inferunt, l. ſed & ſi conditioni dict. tit. de hæred. inſtit. & expectandum eſſe exitum tempore mortis dicit tex. in l. non intelligitur §. quando ff. de iur. fiſci.

Contrariam autem opinionem de iure veriorem eſſe arbitror, nam quando fit legatum ali- 2 quibus perſonis declarandis ex aliqua qualitate, ſufficit vt illa qualitas adſit tempore teſtamenti, licet deficiat tempore mortis, tex. eſt clarus in l. ſi cognatis ff. de rebus dub. vbi DD. nam qualitas, quę erat tempore teſtamenti attenditur, l. vxorẽ §. teſtamento ff. de leg. 2. l. fin. ff. de aur. & arg. leg. & caſus iſte in proprijs terminis deciditur per tex. in l. Titia ff. de manumiſſ. teſtam. vbi legatum factum pediſſequis, comprehendit etiam eas quæ deſierunt eſſe pediſſequę tempore mortis, prout dicit Angel. in d. l. Titia, Barbat. in addit. ad Bart. in d. l. ſi cognatis in verb. quare dico, Cappell. Tholoſ. dec. 190. loquens in proprio caſu legati familiæ.

Nec obiecta in contrarium obſtare poterunt: Primum, quia in dicto §. in fideicommiſſo datus erat ordo in ſuccedendo: Secundum non obſtat, quia illæ leges procedunt reſpectu capacitatis, vel incapacitatis perſonæ legatarij, ſecus reſpectu qualitatis requiſitæ in perſona capaci, ad hoc vt includatur in legato, quia tunc ſufficit qualitatem adeſſe tempore teſtamenti, vel tempore mortis, ſicut probat littera tex. d. l. ſi cognatis & ita ſoluit Socc. d. l.

Verum hæc ſolutio periculoſa videtur, nam quando legatum fit alicui contemplatione qualitatis, qualitas requiritur tempore mortis, adeo quod illa ceſſante legatum cenſetur ademptum, hoc probat tex. in l. 2. & 3. ff. de aur. & argento legato, vbi ſi à viro fiat legatum vxori, & ante mortem diuertit, videtur ademptum legatum, nam dicit tex. in l. item legato §. penult. ff. de leg. 3. quod ad hoc vt legatum valeat, mortis tempore vxorem eſſe debere ſcripſit Proculus, & verum eſt, ſeparatio enim diſſoluit legatum.

Pariter dicendum eſſet in legato facto familiæ, cui legatum eſt ex cauſa familiaritatis, vt illa ceſſante tempore mortis, ceſſet & legatum, continentur enim tam famuli, quam vxor ſub ſpecie familiaritatis ſubiectiuè, vt dicit Bal. in l. 1. C. de Epiſc. & cler. Carau. d. rit. 46. num. 31.

Sed Bart. in d. l. 2. ff. de aur. & arg. leg. dicit quod legatum ibi fuit factum per modum conditionis, vnde neceſſario requiritur, vt conditio exiſtat

tempore

tempore mortis, ſecus eſt, quando per modum demonſtrationis, vt in l.Mela.ff. de alim. & cibar. legat. vbi ſi fiat legatum puero, debetur etiam ſi deſinat eſſe puer, nam quando ſubeſt ſubſtantia legati, non videtur requiri qualitas demonſtrata.

Sed licet hæc ſolutio in ſe ſit vera, minimè tamen applicari poteſt ad tex.in dicta l.item legato §.pen.ff.de leg.3.qui indiſtinctè requirit qualitatem matrimonij tempore mortis.

Qua propter verus ſenſus eſt iſtarum legum, quod ſi vxor poſt legatum diuertat non bona gratia viri, legatum adimatur, nam cenſetur mutata
3 voluntas, ſin autem bona gratia, non videtur ademptum, ita ſoluit gloſ.in d.l.3.ff.de aur.& arg. leg.& in d. l. item legato §. penult. ex l. & ideo ff. donat. inter vir.& vxor. quam ſolutionem ſequitur Bart. & dicit hanc eſſe veritatem in d.l.3.nam ex eo præſumitur ſi eſt mutata voluntas, vel nè.

Ita dicere poſſumus in familiari, ſi deſinat eſſe familiaris bona gratia Domini, vel nè, nam ſi non bona gratia, cenſetur mutata voluntas teſtatoris,& ex his poſſet limitari tex.in d.l.Titia ff.de manumiſſ.teſta.vt ſi legataria deſierit eſſe pediſſequa non bona gratia Domini,adimatur legatum, & profectò hæc eſt vera intentio illius tex. nam ibi fuit volũtate Dñi illa ſerua in contuberniũ tradita, & ita illius voluntate deſinit eſſe pediſſequa, quare non mirum ſi ſub legato comprehenſa fuit.

Hactenus de familiaribus tempore teſtamenti diſſeruimus, in quibus concluſum eſt, illos comprehendij conſequens eſt, vt diſſeramus de familiaribus tempore mortis, & non tempore teſtamenti, nam de familiaribus vtriuſque temporis non eſt hæſitandum, & inanis non erat hæc inueſtigatio in caſu noſtro, vt ſequuta illorum excluſione pinguior redatur legati portio dicto Canonico Carbono.

Et quidem Ego indubitanter teneo familiares tempore mortis non comprehendi, ex infraſcriptis rationibus.

4 Prima, quia quando teſtator legauit familiæ, præſumitur motus affectione, vel merito, l. nec adiecit ff. pro ſoc. quæ affectio, vel meritum cadit tantum in familiaribus tempore teſtamenti, non autem in illis, qui reperti ſunt tempore mortis, qui apud teſtatoré incogniti erant, apud quos non poterat cadere, nec meritũ, nec affectio, prout etiã reaſſumit Bart.in l.pater filio §. Tuſculanus, in fine ff. de leg.3. vbi teſtator legando cenſetur habere affectionem ad legatarium non expreſſa cauſa, hac de re fuit decitum in Cappel. Tholoſ. dec.190.vt legatum factum omnibus filijs comprehendat tantum filios natos tempore teſtamẽti, non autem natos poſt teſtamentum, quamuis contrarium indicet tex.in l. Placet ff. de liber. & poſth. nam ille procedit fauore teſtamenti, prout ita communi conſenſu omnium receptum eſt.

Eadem ratione; motus fuit Bal. in l. vltim. C. de ind.vid.toll.num.7. legatum factum vxori ſub nomine appellatiuo non deberi ſecundæ, quem ſequuntur communiter DD. quos recenſet Iac. Menoch.lib.4.pręſumpt.122.num.8.& licet ab ea diſcedat Alex. conſ. 171. lib. 2. quem ſequitur Menochius, & alij ab eo congeſti de præſumpt. 122.ratio, qua ipſi mouentur infirma eſt, dicũt enim quod licet tempore teſtamenti teſtator affectionem non habebat erga ſecundam vxorem, tamen cum prima mortua ſit, & teſtamentum non mutauit, dicitur conuertiſſe ſuam affectionẽ erga ſecundam, quam loco primæ aſſumpſit, & dilexit, quod mihi iure ſuaderi non poteſt, nam legatum non fit ex eo tantum, quia vxor, ſed propter affectionem, vel meritum, d.l.nec adiecit quæ neceſſatio cum omnibus vxoribus, non concurrunt.

Secundo, quia præfatum legatum fuit factum à teſtatore, ſub his verbis lego familiæ meæ, quod pronomen meum, ſignificat tantum præſens tẽpus, & ſic teſtamenti, l.ſi ita legatum ff. de aur. & arg. leg. vbi ſi teſtator dixerit lego ſeruos meos, intelligitur tantum de ſeruis, quos habebat tempore teſtamenti, non mortis, nam demonſtratio illa, meum, præſens, non futurum tempus oſtendit, & ad litteram dicit tex. nec obſtat tex. in d.l. ſi cognatis, qui vtrumque tempus includit, nam illud eſt ratione coniunctionis, prout Bart. ibidem ſoluit, reiecta ſolutione Paul. de Caſtr. in d. l. à Bart. dicta, & ab eodem reprobata quod diuerſum ſit in rebus legatis, & in perſonis, quibus legatur, ex notatis in d.l.Placet ff.de lib.& poſth.

Hanc ergo opinionem, quod includantur tantum familiares tempore conditi teſtamenti, & excludantur illi tempore mortis, quæ fundantur ex d.l.Titia, & d. l. ſi ita legatum, ſequuta fuit dict. Capp. Thol.in d.deciſ. 190. in proprio caſu noſtro, quando fuit factum legatum familiæ, ſecundum quam iudicari debet.

SVMMARIVM.

1 *Ignorantia excuſat, & facit quem eſſe in bona fide.*
2 *Ignorantes æquiparantur forenſibus*
3 *Statuta pænalia in ijs quæ non ſunt de iure communi probibita non ligant ignorantes.*
4 *Ignorans, faciens contra ſtatutum non contennit.*
5 *Quando de ſtatuto eſt publica vox, & fama ignorantia non excuſat.*

Statuto latino ſermone confecto, an contraueniat ignarus litterarum?

RESOLVTIO CCLXVIII.

SVpponatur in facto fuiſſe promulgatum ſtatutum latino ſermone conſcriptum, illudq; fuiſſe appoſitum in valuis portarum Ciuitatis, & in alijs ſolitis, & publicis locis, quidam ignarus litterarum contra diſpoſitionẽ ipſius commiſit aliquid; fuit dubitatum, an in pænam in edicto prædicto contentam incurrerit.

Et pro Reſolutione præſentis quæſtionis in negatiuam inclinando ſententiam, & ſic quod ignarus litterarum nullo modo, in dicti ſtatuti pænam labatur, plura cumulari poſſunt.

Primo, quia cum iſte ſit ignarus litterarum, dubium non eſt quod ibi cõtenta ignorat, & igno-
1 rantia excuſat, Burſat. in conſ. 443. num. 2. vol. 4.Gabriel.cõſ.168.n.8. vol. 2. quoniam ignorans dicitur in bona fide, Pariſ. in tractatu de reſigna-

tione

tione beneficiorum lib.3.q.6.num.55. & lib.10.q.
9.num.11. & propterea ignorantia multum ope-
ratur ad delicti excuſationem, Affl. in deciſ. 290.
num. 4.

Secundo, quia ignarus litterarum habetur tan-
quam forenſis, etenim ratio quæ militat in foren-
2 ſi militat in ignaro, quia forenſis non ſcit ob ab-
ſentiam,& ignarus ob inſcitiam,ergo diſpoſitū in
vno habet locū in alio, ſed ſic eſt quod forēſis ex-
cuſatur à pœna ſtatuti, Veral. in deciſ. 207. par.3.
Menoch. conſ. 74. vol.1. Gail. obſeruat.48.lib.2.
num.26.& 27. Crauetta in conſ. 115.num.4. ergo
& ignarus, etenim contra ius eſſet ligare igno-
rantes, vt habes per Caſſadorum in deciſ. 3. in
tit.de decret. in re ſeruat.

3 Tertio,quia ſtatuta pœnalia in his quę non ſunt
de iure communi prohibita, non ligant ignoran-
tes, & ignorantia in dubio præſumitur vbi ſcien-
tia non probatur, Magon. in deciſ. Lucenſ. 49.
num. 10.

4 Quarto, quia cum ſit ignarus litterarum neſcit
contenta in ſtatuto,& propterea licet aliquid cō-
tra formā agat, tamen in eis quæ agit non cōſen-
tit,& ceſſat voluntas,l. manifeſtiſſimi C. de furtis
Alex. conſ.13.in fine, vol.2.Oſaſcus in deciſ.138.
num.24.Surdus in deciſ. 228.num.10. & in conſ.
337.num.31.Pariſ.conſ.20.num.6. cum ſequent.
vol. 1. Perra de fideicommiſſis, quæſt. 14. num.
192. Maluaſ. in conſ. 36. num. 18. etenim cum
ignorat ibi contenta non videtur negligere, ne-
que delinquere, quia ratione ignorantiæ videtur
iuſtè excuſari, prout dixit Flamin. Pariſ. de
reſignat. benefic. lib.6.q.5.num.85.Petra de fidei
commiſſis quæſt.14. num.192. 193.

5 Limitarem tamen ſupradicta quoties de illo
ſtatuto eſſet vox & fama publica, vt per Capi-
cium, in deciſ. 69. num. 18. Grammat. in deciſ.
36. num. 18. Mohedan. in deciſ. 11. & 196. Cra-
uetta, in conſ.271.num. 8. Menoch. de Arbitrar.
Iudic. lib.2. caſu 186. num. 8. Rota Genuenſ. in
deciſ.14.num.5.quia licet ſint ignari, tamen de
eo non poteſt ignorantia prætendi, vt per Rotam,
Genuenſ. & Menoch. vbi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio à quorumcumque Ordinariorum iuriſdi-
ctione eſt perſonalis, ideſt vbicumque contraxe-
rint, vel deliquerint.*
2 *Cap. 1. de priuilegijs lib. 6. intelligitur de priuile-
gijs reſpectu loci.*

Exemptionis priuilegium de quo in cap. 1. de priuilegijs in 6. an ſit locale, vel perſonale?

RESOLVTIO CCLXIX.

SVpponatur in facto fuiſſe conceſſum priui-
legium exemptionis Canonicis cuiuſdam
Collegiatæ à quacumque Ordinariorum iu-
1 riſdictione, fuit dubitatum, an priuilegium eſſet
perſonale non reſtrictum ad certum locum, &
fuit dictum prædictā exemptionē eſſe perſonalē
vbicūq; dicti exempti contraxerint, & vbicumq;
delinquerint, ita firmarunt Anto. de Butr. in cap.
tuarum, num.19. verſ. ſi quæritur de priuileg. &
ibi Abb.num.8.verſ. quandoque exemptio,& la-
tius per Couarr.in lib.practic.quæſt.cap. 11.num.
5. vbi etiam probat, tex.in cap.1.de priuileg.lib.6.
non habere locum in caſu de quo agitur, quia
loquitur ſolum de priuilegio conceſſo reſpectu
loci, quicquid dixerit Abb.& Felyn.in cap. fin. de
foro competent. quibus Couarr. ibi in verſ. poſ-
ſet, reſpondet, ac dicit eorum opinionem poſſe
procedere, vbi dicti exempti haberent curam
animarum, vel aliud officium, quod eſſet ſub
adminiſtratione Epiſcopi.

Propterea niſi intelligeremus hoc priuilegium
eſſe perſonale, tunc ille verſic. & quorumcūque
aliorū Ordinariorum eſſet ſuperfluus quia nun-
quam poſſet verificari, ſed in priuilegijs exem-
ptionum quælibet minima dictio debet operari
ſuum effectum, c. ſi Papa verſic. cum enim de
Priuileg. lib.6. l. ſi quando ff. de legatis 1. nec
vna ſillaba vacare debet, gloſ. in cap. ſolitæ ver.
tamquam de maiorit.& obedient. Staphil. de lit-
teris gratiæ titulo de vi, & poteſtate clauſularum
§.& primo in fine, & in ſimili dixit Rota, deciſ.
54.num.9.verſic.& confirmatur,& num.10. part.
2. in nouiſſimis, tanto magis quia loquitur gene-
raliter de quibuſcumq; Ordinarijs, & exemptio-
nis verba quando ſunt generalia debent interpre-
tari prout ſonant, & ſine vlla reſtrictione, Deci.
conſ.113.num. 5.& 6. & conſil.152.num.1. Rota
deciſ. 54.n. 19. part. 2. in nouiſſimis, ergo exem-
ptio non eſt reſtringenda ad locum.

Et ita non intrat tex. in cap. 1. de priuileg.
lib.6.qui re vera loquitur de priuilegijs reſpectu
2 loci, vt probatur ibi in §.in eos,& late probat Co-
uarr.in d.cap.11.ſed retento themate quod d. cap.
1.loquatur de priuilegio conceſſo perſonis ſim-
pliciter, dicendum eſt, etiam non obſtare in caſu
de quo agitur, quia hoc priuilegium comprehen-
dit omnes caſus dicti cap. 1. & ideo cenſetur illi
derogatum, vt firmauit Rota in cauſa Sancti An-
geli penſionis 6. Nouembr. 1594. Coram R. P.
D. Pamphilio vbi in fortioribus terminis, quod
cenſeatur derogatum diſpoſitioni Concilij Tri-
dentini per Papam aliter diſponentem, conceſ-
ſum eſt enim per verba generaliſſima ab omni
iuriſdictione, dominio, & poteſtate Epiſcopi, &
quorumlibet aliorū Ordinariorum perpetuo, &
totaliter eximendo,& exemptionis generalis ver-
ba geminata tantum operantur, quantum ſingu-
laris exemptio in ſingulis rebus, & caſibus, vt pro
bant benè Laurentius Siluanus, in conſ. 66. nu.
13.& ſeq. & conſil.88. num. 4. & 5. Ioann. Gut-
tierez in conſil.5.num 6.& ſeq. & dixit Rota in
vna Brunduſina exemptionis coram R.P.D.Bu-
balo, 9. Februar. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eſt Dignitas ſecundum veriorem opinionem.*
2 *Abbas debet eſſe ex gremio Monaſterij.*

Abbas

Abbas habens iura Epiſcopalia, an dicatur habere Dignitatem?

RESOLVTIO CCLXX.

ALiqui dixerunt Abbatem non habere Di-
gnitatem, & ita tenuit gloſ. in cap. tuam
in verbo non aſcendat de ætat. & qualit.
vbi dicit etiam infamia notatum, poſſe in Abba-
tem eligi, cum qua conueniunt Ioann. Monach.
in cap. inquiſitores num 1. de heret. in 6. & Ar-
chid. in cap. fraternitatem in med. 17. diſtinct.
& ita fuiſſe pronunciatum per Summum
Pontificem, teſtis eſt Felin. in cap. decerni-
mus in princip. de Iudic. Cæterum diuer-
1 ſa ſententia verior, & receptior eſt, certum
eſt enim in ordine Prælatorum enitere Abbates
cap. ſi quis deinceps 18. diſt. eiſque ne dum offi-
cium, ſed & Dignitatem eſſe, nec poſtrema inter
ceteras Eccleſiaſticas Dignitates, ſed inter clariſ-
ſimas recenſetur, ita firmat gloſ. vlt. in cap. expo-
ſuiſti de corpo. vitiat. Lap. allegat. 84. incipiente
Dominus Papa, col. pen. num. 11. Card. Flor. in
Clem. 1. quæſt. 1. num. 3. de reſcript. ita etiam poſt
longarum diſputationum tricas cõcludit Domin.
de Sancto Gemin. in c. 2. col. 2. n. 10. de prębend. in
6. & in d. c. decernimus Panor. n. 2. Felin. in princ.
& Rip. communem aſſeuerans, nu. 3. præallegatis
adde Feli. in cap. meminimus, col. 2. num. 1. de
accuſat. is autem qui tali Dignitate augetur equũ
2 eſt vt ex gremio eiuſdem Monaſterij eligatur cui
præfuturus eſt niſi ſibi nullus tali præfectura di-
gnus inueniatur tunc enim etiam eligendi extra-
neum facultas erit, cap. quam ſit 18. diſtinct.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio cum corpore vitiatis ſoli Papæ competit.*
2 *Epiſcopus declarare poteſt num defectus corporis impediat promotionem.*
3 *Si Regularis habeat aliquem defectum, ſpectat ad Epiſcopum declaratio, num defectus impediat promotionem, niſi Superior Regularis habeat priuilegium Apoſtolicum.*
4 *Recenſetur praxis Romanæ Curiæ circa diſpenſationem ſuper defectu corporis.*

Quis poſſit diſpenſare cum corpore vitiatis?

RESOLVTIO CCLXXI.

PRo reſolutione cõſtituo genericã cõcluſionẽ
vt ea nõ niſi Summo Pontifici cõpetat, ſequi-
tur Innoc. in c. 1. in fine de corpore vitiatis,
1 Ioann. Andr. in c. ſignificauit, & Butrius n. 9. eodẽ
titulo, Mandos. in tractatu ſignatu. Grat. rubr.
diſpenſatio pro corpore vitiat. verſ. alius à Papa
Ioann. de Selua, in tractatu de beneficijs part. 3.
quæſt. 5. in 3. qualitat. num. 31. Mileus in re-
pertorio verſiculo diſpenſare poteſt ſolus, Nauar.
in Summa cap. 27. verſ. 8. num. 200. atque ita vidi
quotidie obſeruari diſpenſatum fuiſſe à Summo
Pontifice, nec vnquam ab Epiſcopis, & ideo ab
iſta ſententia non eſſe diſcedendum puto, præ-
ſertim quod omnes iam citati Doctores ſtilum, &
obſeruantiam Romanæ Curiæ optime norunt, &
propterea reijciendam arbitror opinionem
Syluestri in verbo corpore vitiatus verſ. 10 & alio
rum tenẽtium licere Antiſtiti diſpenſare cum eo,
qui corporali vitio citra propriam culpam pro-
ueniente affectus reperitur, crederem tamẽ quod
poſſet Epiſcopus cognoſcere, & arbitrari ſit ne
2 defectus talis qui impediat promotionẽ, ſi enim
impedire declararet, ei non liceret cum illo diſ-
penſare, quod ſi cauſa cognita rectèque omnibus
penſatis iudicaret non impedire, poſſet declarare
nullum ſubſiſtere defectum producentem impe-
dimentum ad Ordines, ex ijs quæ tangit Ma-
iolus in multis locis præſertim in lib. 1. c. 19. verſ.
alij præterea ſub num. 2. eſt enim ex authoritate
Ioann. Andreæ in arbitrio Iudicis cognoſcere, an
macula oculi, defectus digitorum, manuum,
linguę, & ſimilia pariat irregularitatem, vt refert,
& ſequitur Ioann. de Anan. in cap. 2. de corpor.
vitiat. idemque ſi proceritas corporis immodica
ſit, aut nimia corporis breuitas per Abb. in d. cap.
2. & Menoch. de arbitrar. Iudicum caſu 2:6.
num. 5. & 6. ſubdentem id ipſum in Giboſis
concludendum ex eodem Maiolo citato, lib. 1.
3 cap. 19. num. 1. & quid reſpectu Regularium cui
ſcilicet competat id declarare, & ad eũdem Epiſ-
copum, non autem ad Superiores Regulares niſi
eiſdem Superioribus expreſſe à ſede Apoſtolica
delegaretur, dicit Roderic. in quæſt. regul. tom. 1.
quæſt. 24. art. 4. & ſuppetunt relatæ auctorita-
tes generatim loquentes, nolo tamẽ prętetire, ſen
tentiam quorundam modernorum licere Epiſ-
copis in aliquibus corporis vitijs diſpenſare, in-
telligendam eſſe procedere tantum in leuibus
vitijs, & debilitationibus, ex ſententia Rotę, quam
refert Seraphinus, deciſ. 625. dubitatum fuit ſub
num. 5. part. 1. & cum diſpenſat Epiſcopus non
ſuſtineatur Clericatus, ſi non cauſæ cogni-
tio præceſſerit, & prædicta vera diſpenſatio
Epiſcopalis, aut Papalis, non ſolum requiritur
pro ſuſcipiendis ſacris, ſed etiam minoribus &
prima Clericalis tonſura, iuxta veriorem ſen-
tentiam, quam tenuit Rota in eadem deciſ. in
qua agebatur ſi eiuſmodi corpore vitiato, &
abſque diſpenſatione ordinato valide fuerat aſſi-
gnata penſio, ex qua dicitur concluſum fuiſſe
pro inualiditate Clericatus, intelligitur enim
quoad effectum nullitatis penſionis.
4 Cum vero Papa concedit ſimiles diſpenſatio-
nes ſolet aliqua attendere, quæ notat Mandoſ. in
loco proximo citato verſiculo ſi ſupplicans, & ait,
quod ſi petens diſpenſationem à vitio corporali
reperiatur in Curia debet ſe conſpectui Referen-
darij præſentare qui diligenter inſpiciat defectũ
ſuper quo diſpenſatio requiritur, idque ad finem
vt valeat omnes qualitates dicti defectus minu-
tatim referre Sanctiſſimo, cũ proponit ſupplica-
tionem coram eodem in ſignatura gratiæ, nam
tunc ſi placet diſpenſat, eamque directe indulget
& non alteri concedendam cõmittit: Quod ſi ta-
lis abſit eo tempore à Curia, & ſecum directe
diſpen-

Digitized by Google

diſpenſare non conſueuit verum illi Antiſtiti delegat facultatem diſpenſandi in hæc verba mandamus, ſi & poſtquam dictus N. coram ſe perſonaliter ſe exhiberit, oculum, vel membrum ipſum diligenter inſpicias, & ſi (ſuper quo conſcientiam ſuam oneramus) ex inſpectione huiuſmodi notabilis deformitas in eodē membro non appareat; quod ex hoc poſſit in populo ſcandalū generari, ac aliud Canonicum impedimentum cum eodem N. diſpenſes, etſi ſecum ſuper præmiſſis diſpenſare contingat, vt quæcumque beneficia retinere libere, & licitè valeat auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali dono gratiæ diſpenſamus, vide aliqua in materia, quæ dixi ſupra in Reſolut. 16.

SVMMARIVM.

1 *Pæna non habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem.*

2 *Extrauagans ambitioſæ, eſt recepta quoad pænas intrinſecas.*

An celebrans poſt factam alienationem rerum Eccleſiæ abſque ſolemnitate extrauagantis ambitioſæ, contrahat irregularitatem ante declaratoriam?

RESOLVTIO CCLXXII.

Alienauerat quidam quodā petiū terræ ſuæ Abbatiæ cum clauſula ſaluo, & reſeruato aſſenſu Apoſtolico, quatenus opus ſit, & ante illius expeditionem tradiderit poſſeſſionem, & conſequenter inciderit in cenſuras, & pænas extrauagantis ambitioſæ, fuit dubitatum, an ſupradictus Prælatus celebrando cōtraxerit irregularitatem, & dubitationem faciebat pro opinione negatiua regula illa, quod pæna numquam committitur abſque declaratoria, ex late traditis per Gramatic. in deciſione 2. vbi refert requiri etiam quod dicatur abſque declaratoria; quod intellige non opus eſſe ſententia condemnatoria ad pænam, ſed ſolum requiritur declaratoria ſententia criminis, ſcilicet reum incurriſſe, in dictū crimē, & ſic requiritur declaratio facti, nā pæna ipſo
1 iure impoſita non habet locū in foro conſcientiæ ante cōdemnationem, gloſ. notab. in c. fraternitas 12. quæſt. 2. Nau. in Man. Confeſſar. cap. 23. n. 66. Ludou. Molin. de iuſt. & iur. diſputat. 86. Caietan. in Diu. Thom. 2. 2. quæſt. 62. art. 2. Anton. Gabriel. lib. 7. communium opinionum concluſ. 34. Couar. late, & notabiliter in epitome 4. lib. decret. 2. part. de ſpōſalib. c. 6. §. 8. n. 10. Ceterum contrarium eſt verius ſilicet, ſupradictum alienantem celebrando contraxiſſe irregularitatem ante declarationem, nam cum ſupra dicta extrauagans ambitioſæ ſit vſu recepta, vt tradidit Villagut deciſ. 39. & maxime quoad pænas extrinſecas, licet ſecus quoad intrinſecas, Rot. deciſ. 26. part. 1. diuerſorum, propterea talis ſic excommunicatus contrahit irregularitatem iuxta tradita in cap. 1. de ſententia excommunicationis in 6. & in cap. 1. de ſententia, & re iudicata eodem libro, & ſic huiuſmodi controuerſia reſoluitur, an dicta extrauagans ſit, vel non ſit vſu recepta, vnde Nau. in Man. confeſſ. cap. 25. num. 150. vſus fuit infraſcriptis verbis; videlicet; iam pridem nos Salmanticæ tulimus ſententiam, qua iudicauimus ex probatis coram nobis irritam, & nullam fuiſſe quandam locationem in plures, quam in tres annos factam, clericum autem qui eam fecit, non debuiſſe iudicari excommunicatum iuxta antiquum ius c. 1. ne Prælati vices ſuas, neque per conſequens irregularem, eo quod celebraſſet poſt illam locationem abſque abſolutione, & ſic credimus in
2 paucis locis eſſe receptam quoad pænas extrinſecas, quamquam in multis eſt recepta quoad diſpoſitionē principalem, & pænam intrinſecam nullitatis alienationis, & locationis factæ in plures quam tres annos, & ſic vt vides quod ille clericus non contraxit irregularitatē ob id quod dicta extrauagans illo loco non erat vſu recepta quoad pænas intrinſecas cenſurarum quod ſi eſſet vſu recepta quoad præfatas pænas, vt in hoc Regno, crediderim talem alienantem celebrando etiam ante declaratoriam contraxiſſe irregularitatem.

Non obſtant contraria quia procedunt in foro exteriori, ſecus in interiori, cum in illo cenſuræ ſortiantur effectum abſque alia declaratoria, ex Caietano in ſumma verb. cenſura.

SVMMARIVM.

1 *Ordines minores conferri debent feſtiuis diebus.*

2 *Dies feſti intelliguntur illi qui ſunt de præcepto.*

Feſtiui dies qui dicantur, vt Epiſcopi valeant minores Ordines conferre.

RESOLVTIO CCLXXIII.

1 Certum eſt de iure minores Ordines conferri debere diebus feſtiuis, vt probat textus in cap. de eo de tempor. ordinat. & Decius in c. cū cunctis n. 19. de electio. & Hoſtieſ. ibidē, quod prædictis diebus Epiſcopis cōferre liceat minores Ordines vni, vel duobus taxatiuē, & non pluribus, ne videatur Ordinatio generalis, ſequitur etiā Antonius de Butrio ibidē n. 5. & tutiorem eſſe opinionem dicit Angelus verbo Ordo num. 1. & Aſtenſis tit. 4. art. 1. lib. 6. & mouentur ratione, quia in re dubia tutius eſt parere verbis edicti, l. 1. § ſi hi ff. de exercitat. actione, affirmatiuā autē opinionē ſequendo, ſcilicet quod pluribus quam vni, vel duobus, præfatos Ordines iam dictis diebus conferendi Epiſcopus habeat facultatem, motus fui ex gloſ. in d. cap. de eo verſ. aut duos vbi Abbas num. 1. Innocentius in principio, Goffred. in ſumma hoc tit. Præpoſit. in cap. quo à Patribus diſtinctione 75. Siueſt. verb. Ordo 3. num. 6. verſ. 2. & verlorem eſſe hanc opinionem dicit Henricus in Summa Theol. Moral. lib. 10. c. 12. eſt quoque conſuetudo recepta

cepta vt in veſperis feriæ ſextæ præcedentis Sabbati in quo de iure Ordines ſacri conferuntur, Epiſcopus poſſit Ordines minores dare, nam cenſetur incipere dies Sabbati à veſperis feriæ ſextæ; Henric.d.lib.10. cap. 12. §. 2. ſicut etiam in recitatione matuini ſequentis diei, ita Diuus Thomas art. 18. lib. 5. Nauar. lib. de oratione num. 60. notab. 3. In cap. 2. verſ. prius de ferijs prout etiam ſcriptum eſt à veſpera, vſque ad veſperam celebrabitis Sabbata veſtra, Exod. 16. & 20. Leuit. 23. & 28. & diſponitur in cap. 1. de ferijs, tametſi textus circa principium, & finem feſtorum diuerſarum regionum conſuetudini ſtandum eſſe conſtituerit, in capitulo 2. de ferijs, cauſa vero conſuetudinis permittentis Epiſcopis in die veneris veſperi conferre minores Ordines eſt, vt ipſi ea cura vacarent, & poſſent in Sabbato cũ maiori ſolemnitate expeditius Ordines ſacros dare; nec mirũ ſi hoc poteſt facere cõſuetudo, cum à iure tempus, aut ætas non exprimatur ad minores Ordines vt merito poſſit conſuetudo extendere tempus ad veſperam feriæ ſextæ, idem Henricus loco citato; ſed mihi non placet dicta reſolutio ex diſpoſitione tex. in dicto cap. de eo, maximè quoad Ordines minores; Sed dubitatum fuit qui nam dicantur dies iſti feſtiui, & gloſ. in cap. ſane verſ. ad ſacros de tempor. ordinatio. dicit diebus ſolẽnibus, Syluestr. dicit præcipuis diebus in verbo ordo 2. numero 6. verſ. 2. quo etiam verbo poſt modum reperi citaſſe tex. in cap. 2. de ferijs ibi diebus autem Dominicis, & alijs præcipuis feſtiuitatibus quo fuit vt reſolutio illius gloſæ minime complectatur omnes feſtiuos dies, ſed Viguer. ait duplicib. diebus in cap. 16. §. 6. verſ. 6. ibi Ordinis Sacramentum, quibus etiam verbis vtitur Pontificale Roman. in verb. de Ordine conferendo verſ. minores verò Ordines, Hoſtienſ. vero, & Abb. in d. c. de eo dicunt illis diebus feſtiuis minores Ordines eſſe conferendos, quibus & facultas conceditur à iure Deo dicatas Virgines conſecrandi, per relata in cap. deuotis 20. quæſt. 1. Alij autem intelligunt de omnibus feſtiuitatibus expreſſis in cap. fin. de ferijs, ſed mihi placet verbum, quo vtitur Viuald. in ſuo Candelabro in
2 rub. de ſacramẽto Ordin. n. 35. verſ. 3. concluſio part. 1. ſcilicet cõferendos eſſe dictos Ordines diebus feſtiuis de præcepto, & ſic intelligãtur cæteri ſupra allegati DD. & ſunt ij in quibus de pręcepto tenetur populus audire Miſſam, & ita Viuald. ſequitur auctoritatem gloſæ in dicto cap. de eo Syluestr. Armill. Nauar. & hanc cõcluſionẽ non dubito confirmari ſimilibus auctoritatibus, illa ſcilicet, quod quilibet Chriſtianus cõpellitur ex præcepto audire Miſſam qualibet die Dominica, cap. Miſſas de conſecrat. diſt. 1. & alijs diebus feſtiuis, cap. 2. de Parochis, & cap. ſi quis el 2. de cõſecrat. diſt. 1. Suares ad Diuum Thomam 3. par. quæſt. 83. art. 6. diſputatione 93. ſectione 5. concluſ. 2. nempe feſtiuis diebus de præcepto Syluest. Verbo Miſſa 2. num. 1. & Henricus in Summa Theol. Moral. lib. 9. cap. 28. §. 1. quamuis per diuerſa verba exprimat dicens quemlibet Chriſtianum teneri audire totam, & integram Miſſam in diebus Dominicis, & feſtis qui populo colendi proponuntur, & ſic Aſtenſ. in hoc caſu vtitur verbo ſolemnibus, & dicit quem teneri audire Miſſam die Dominico, & alijs diebus ſolemnibus in Summa lib. 6. tit. 32. quæſt. 5. in fine inſuper die Dominico omnem Chriſticolam à ſeruili opere arceri, cap. 1. de ferijs, & die feſto ſub præcepto obſeruando, Nauar. in Manual. cap. 13. num. 6. & Hoſtienſ. in ſumma de ferijs §. 4. igitur ex pari ratione conſtitutio diſponẽs minores Ordines conferendos eſſe diebus Dominicis atque
2 feſtiuis, erit ſane intelligenda de feſtiuis ſub præcepto non ſecus, & breue Apoſtolicum vulgo extra tempora appellatum, concedens facultatem conferendi Ordines ſacros, in diebus feſtiuis ita intelligendum erit, nam & Delegatus vigore illius non niſi in feſtis de præcepto & à populo colendis conferre poterit, ex ſupradictis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus conferre poteſt Ordines minores in eius domo.*
2 *Ampliatur etiam ſi domus ſit aliena.*
3 *Limitatur vt non liceat in loco interdicto, vel alienæ Diæceſis.*

Epiſcopo, an liceat conferre in eius domo minores Ordines.

RESOLVTIO CCLXXIV.

CVm fuiſſem conſultus ſuper dubio prædicto placuit mihi reſponſum eruditi iuuenis Ioannis Mariæ Nouarij, videlicet, quod licet loci circumſtantia, quo in loco ſcilicet Ordines veniant conferendi ad ritum ſpectet, vt eſſe poſſit quælibet Eccleſia, tametſi non Cathedralis, vt ſequitur Ray. citatus à Sīlueſtrina in verbo Ordo, il ſecondo, nu. 8. Tabien. Ordo 5. §. 1. Aſtenſ. lib. 6. tit. 4. art. 2. argum. tex. in cap. ſi Archiepiſcopus de temp. ordinat. non tamen ex hoc eſſet concludendum, Epiſcopo hoc non licere, extra Eccleſiam; & ſic quod non poſſit conferre tales Ordines in eius domo, quam opinionẽ dicebat ſequutã eſſe gloſam finalẽ, in c.
1 Ordinationes, il ſecõdo, 75. diſtinctione, vbi dicta gloſa tenet quod Epiſcopus poſſit conferre Ordines minores vbi libuerit, ergo in eius domo, quæ opinio venit etiã cõfirmãda ex citata diſtinctione 75. vt hodiernis temporibus in vſu venit, atque videtur receptum, quam opinionem ſuam ampliauit non ſolum habere locum in domibus proprijs, & ſic eiuſdem Epiſcopi, ſed etiam in ædi-
2 bus alienis, ad quod comprobandum adducebat gloſam, & tex. modo citatos, cuius ſententiæ ego etiã me ſubſcribo, limitatur tamẽ vt nõ liceat
3 in domibus interdictis pro vt dicit Sotus in 4. ſententiarum diſtinctione vigeſima ſecunda art. 1. concluſione 4. §. igitur verſiculo ſecundus effectus, Innocentius in cap. non eſt de ſponſalibus, ſecundo limitatur vt non liceat in loco Diœceſis alienæ ſine illius Superioris venia, ſeu licentia, ex

ſacra

ſacra congregatione Tridentina de reformat. in ſeſſio. 6. Syluestrina in verbo interdictum 2. §. 7. in verſiculo Sexta eſt, Nauarrus in ſumma num. 179. in fine cap. vigeſimo ſeptimo.

Non obſtat Concilium Tridentinum in ſeſſione 23. Canone 6. de reformatione vbi Ordinationes ſacrorum Ordinum ſtatutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Eccleſia vocatis præſentibus ad id Eccleſiæ Canonicis publicè celebrentur, ſi autem in alio Diœceſis loco, præſente clero loci, dignior quantum fieri poterit Eccleſia ſemper adeatur, quia reſpondetur ſecundum eum ibi Sacrum Concilium intelligi de collatione Ordinum Sacrorum, non autem Ordinum minorum, pro vt in caſu noſtræ difficultatis: vel loquitur de Ordinationibus generalibus minorum Ordinum.

SVMMARIVM.

1 *Bona fama rei tollit omnia indicia, & mitigatur pœna maximè ſi toto tempore vitæ, reus non commiſiſſet aliquod delictum.*

2 *Durum eſt pro vno delicto ſolum, reum punire, licet in praxi aliter ſeruetur, præſertim in Curia Archiepiſcopali.*

Probatio bonæ famæ, an operetur mitigationem pœnæ.

RESOLVTIO CCLXXV.

Articulus iſte videtur (Primo aſpectu) affirmatiuè reſoluendus, & ſic quod probatio bonæ famæ pœnam poſſet mitigare, ex eo quod generalis eſt Doctorū concluſio de qua per Rolandum à Valle in conſil. 99. num. 23. vol. 2. conſil. 73. num. 35. conſil. 7. num. 51. Brun. à ſole in ſuo vnico Conſilio crimin. c. 48. Hypp. Rimin. in conſil. 290. lib. 3. & innumeri alij Doctores relati per eos, & teſtatur Farinacius de inquiſitione quæſt. 11. num. 77. in principio, ſcilicet, quod bona ſama Rei tollit omnia inditia contra aliquē exiſtentia, ergo ſi tollit inditia, ita deberet in aliqua parte minuere pœnam, & tanto magis 1 cum fumus in materia odioſa, quæ debet reſtringi, cap. odia de regulis iuris in 6. quam opinionem intelligendam eſſe puto, niſi alicui mitigationi locus eſſet, nam id debet intelligi, quoties cum fama fuiſſet probatum talem perſonam non commiſiſſe toto tempore eius vitæ aliud delictum, vt per Bertazol. in conſil. 11. num. 24. lib. 1. Natta in conſ. 458. num. 13. lib. 2. dum dicit Iudicem poſſe pœnam ordinariam minuere imo etiam indulgere, quando perſona quæ deliquit, non niſi ſemel comiſit crimen, durum

2 enim eſt ſtatim pro vno delicto punire, imo ſcandalum, cum ſoleat ſæpe cum probis viris diſpenſari, vt probatur in cap. Lugdunenſis 4. quæſt. 2. in illis verbis, & ſi tamen eorum probabilem vitam id indulgentiæ proſpexeris promereri, cum pluribus citatis per Tiraquell. de pæn. temper. cauſa 51. per totam, Alex. in conſil. 121. num. 8. lib. 7. Farinacius in titul. de indit. & tortura quæſt. 7. num. 185. Aliter tamen ſeruatur in praxi in hoc noſtro Tribunali Archiepiſcopali, pro vt pluries ſententiam tulimus, atque iudicauimus.

SVMMARIVM.

1 *Committens homicidium intus Dormitorium Monaſterij, gaudet immunitate, nam non dicitur commiſſe homicidium in Eccleſia, vel Cæmeterio.*

2 *Clauſtrum, Dormitorium, & Refectorium gaudent immunitate, item Septa, & clauſura Eccleſiæ, & domus ipſi Eccleſiæ contigua, & annexa; etiam ſi Rector ibi continuè non ſtaret.*

Delinquens in Dormitorio alicuius Monaſterij, an gaudeat immunitate Eccleſiæ?

RESOLVTIO CCLXXVI.

Vpponatur in facto quemdam homicidium patraſſe intus Dormitorium cuiuſdam Monaſterij; fuit dubitatum, an prædictus deberet gaudere immunitate Eccleſiæ, & fuit reſolutum in cauſa Epiſcopi Melitenſis contra illos de Raganato, & Monetios inquiſitos de homicidio in perſonam Franciſci Caraſi de Poliſtene com-

1 miſſo in Dormitorio Sanctiſſimi Roſarij dictæ terræ, & per Collaterale Conſiliū, & Scriptorium fuit ordinatū non eſſe procedendū ad extractionē ſed gaudere immunitate prædicta, quia dictū homicidium non fuerat cōmiſſum in Eccleſia, vel Cœmeterio ſecundum Bullam prædictam, & cōſequenter non poſſe extendi vt dictum eſt ſup. tenet Abb. in cap. fin. num. 11. de immun. Eccleſ. quē cum alijs refert, & ſequitur Ambroſ. in tract. de immun. Eccleſ. cap. 5. nu. 7. vbi à num. 8. vſque ad finem ad ſimiles quæſtiones inſert, ſed vide Farinac. quæſt. 28. num. 62. poſt infinitos Doctores quos allegat vbi ſecundum communem concludit, ſubdit tamen in fine quod ſi Iudex Eccleſiaſticus vult procedere, bene id facere poteſt ratione ſacrilegij in Eccleſia cōmiſſi.

Non obſtat quod appellatione Eccleſiæ veniat quoque Dormitorium, ex eo quod Dormitorium ipſum eſt acceſſorium, & connexum ipſi Eccleſiæ, & conſequenter de eo ſit iudicandum vti de Eccleſia, Capitulo vnico de immunitate Eccleſiæ, quia reſpondetur id procedere in alijs caſibus.

Obiter notandum, immunitatem Eccleſiaſticam prius à Deo datam fuiſſe vt honor Eccleſiarum ſeruetur, in quibus Sanctitas & honor debetur, vt inquit Rebuffus ſuper Conſtitut. Fráciæ in tit. de immunit. Eccleſ. fol. 335. & ſeqq. omneſque Eccleſiæ ſiue maiores, ſiue minores gaudent

2 immunitate prædicta, nec non Clauſtrum, Dormitorium, & Refectorium, Rebuff. vbi ſupra nu. 8. & 9. poſt Alex. quem allegat in conſ. 145. in 2. dub. vol. 7. vbi teſtatur ſic per Arreſtum fuiſſe iudicatum: Adde Decian. in conſ. 80. in vltim. dub. vol. 3. Farinac. in d. quæſt. 28. num. 1.

O cum

cum ſeqq. de Eccleſia loquitur, verum etiam num. 14. de Oſtio, Scalis, Cœmiterio, & Clauſtro ipſius Eccleſiæ ſimiliter loquitur, prout etiam de Cœmiterio loquitur dicta Bulla Greg. XIIII. & Ambroſin. loco, & capit. citato numero 5. vbi numero 6. de Atrio affirmat & Decia. quem allegat Caualc. in dec. 21. par. 5. num. 29. vbi addit quod in quolibet loco ſacrato benedicto intra ſepta, & clauſuram Eccleſiæ ac in domo ipſi contigua, & connexa eſto quod clericus ſiue Rector ibi continuo non ſtaret; & quid in portitu, Hoſpitali, Oratorio, Eccleſia interdicta, & diruta, vide Dom. Tapiam in primo tomo iur. Regni à nu. 6. & ſeq. fol. 67. poſt Farinac. in dicto quæſt. 28. num. 34. 35. 36. 37. qui de Eccleſia interdicta non conſecrata, & Hoſpitali loquitur, Foller. in cap. Regni fol. 103. num. 4. 5. & Ambroſ. in cap. 10. num. 2. & Farinac. dicto loco num. 70. & ſeqq. idem affirmat de Oratorio, & quid de fugiente ad Eccleſiæ circuitū videlicet per 40. paſſus circa Eccleſiā maiorem, & matricem, & 30. circa Eccleſiam non matricem, an immunitate prædicta gaudeat vide Farinac. in dicta quæſt. 28. num. 12. & Ambroſ. in dicto cap. 10. num. 4. & an ſit per conſuetudinem derogatum, vide Dom. de Franch. deciſ. 402. num. 9.

SVMMARIVM.

1 *Miles ſeculi non poteſt eſſe miles Chriſti.*
2 *Beneficiatus petendo inueſtituram in feudo ſui fratris præmortui, videtur renunciaſſe clericatui, & beneficio.*
3 *Clericus coniugatus ammittit beneficium.*
4 *Beneficiatus contrahens matrimonium, tacite renunciat beneficio, & habet illud pro derelicto.*

Beneficiatus non poteſt eſſe miles.

RESOLVTIO CCLXXVII.

Conſultus quid iuris mihi videretur in hac quæſtione, reſpondi clariſſimam eſſe iuris
1 concluſionem, militem ſeculi, non poſſe eſſe militem Chriſti, cap. 1. de vaſſallo, qui arma bellica depoſuit, cap. 1. §. qui clericus ſi de feudo defuncti Militis, cap. fina. vbi Abb. de Peculio clericorum; Ratio eſt quia in eodem ſubiecto duo contraria concurrere nequeunt, l. qui accuſare ff. de Accuſat. Nec contrariorum datur concurſus, l. 1. C. de furtis, cum ſint repugnantia naturæ, l. qui ſoluendo ff. de hæred. inſtituendis & non dubitatur quin militare, ſit actus contrarius clericatui, Anto. Faber dec. 14. C. de Epiſcopis, & cleric. & in dec. 12. C. de iuriſdictione omn. Iudic. latè Capicius dec. 161. & ſic tenens beneficium, contrarium omnino actum facit ſi militat in ſeculo, Afflicta dec. 3. de clericis coniugatis; & ſicut incōuenit beneficiatū eſſe Militem, ita Militem habere beneficium; argumento, quæ ſcripſit Iſern. in c. 1. ver. ex hoc de beneficio fœminæ, vbi loquendo de feudis dicit formalia verba: Beneficiatus petendo inueſtituram ſui fratris
2 præmortui videtur renunciaſſe clericatui, & beneficio; & in verbo niſi pœniteat, ſcribit, niſi pæniteat eſſe clericum, non habebit feudum; & rurſus inferius, ſi deponit habitum, ſtatim habebit feudum; & ſic interſe taliter contrariantur, vt momento non poſſunt inſimul permanere, ſecundum Lucam de Penna in l. nulli C. de Numerarijs, lib. 12. & Anna in allegat. 98. vol. 1. faciebat pro eiuſdem opinionis confirmatione Bal. in cap. 1. de Milite vaſſallo, qui arma bellica depoſuit, vbi dicit iſta verba: Tertius caſus eſt, quando quis remouetur ob impoſſibilitatē ſubiecti, & habetur pro mortuo; & ſubdit, quando ſit digreſſio ad oppoſitam qualitatem. Hoc idem ſuadetur auctoritate gloſæ in cap. 1. de clericis coniugatis in verſ. relinquendo, vbi tex. dicit, clericum coniugatum ammittere beneficium, ſubdit gloſ. quia facit actum contrarium beneficiato, ducendo vxorem, & contrario facto, quis iuri ſuo renun-
3 ciat, ſubdit gloſ. & ipſo facto renunciat clericatui, modo renunciet beneficium per actum contrarium; & ſic per actum contrarium ammittitur beneficium, pro qua opinione facit doctrina Panorm. in cap. 1. col. 2. de clericis coniugat. poſt Rotam in dec. vnica de ſponſalibus in antiquis, vbi vult, vacare beneficium per matrimonium, quia facit actum contrarium; Non enim poteſt habere vxorem carnalem, & ſpiritualem; & ideo dicebat Bald. in conſ. 22. vol. 1. quod vera ratio perditionis beneficij, eſt re-
4 nunciatio tacita, faciendo actum contrarium, habendo beneficium pro derelicto, quia redit ſe impotentem ad vtrique ſeruiendum, & ſic per actū contrarium amittitur beneficium, quæ ratio eſt finalis, vt ait tex. in d. §. qui clericus, & in d. c. 1. in fine de Milite vaſſallo, quia arma bellica depoſuit, & ſic ſtatim vacat beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Quando Papa apponit manum in aliqua re, non poteſt inferior ſe intromittere.*
2 *Quando beneficium eſt reſeruatum Papæ, etiam ſi litteræ ſint ſubreptitiæ, non redit poteſtas ad Ordinarium.*

Beneficium cum ſemel in Curia vacauit, an, & quando poteſtas ad Ordinarium redeat?

RESOLVTIO CCLXXVIII.

Quæritur quando Beneficium vacat apud ſedē, an, & quo caſu redeat poteſtas conferendi illud ad Ordinarium; & videtur quod tunc quando prouiſio Apoſtolica, non tenet propter ſubreptionem litterarum; ſed
1 dubium facit, quia ex quo Papa appoſuit manum; inferior non poteſt ſe intromittere pro illa vice, cap. vt noſtrum de Appellat. & hoc videtur tenere Inno. in cap. inter Dilecta de exceſſ. Prælat. ſecundum vnam opinionem, de qua ibi per Panor.

Digitized by Google

Panor. poſt gloſ. fina. allegat. Ioan. And. in cap.
quod ſicuti de electio, diſtinguendo; Aut benefi-
ciũ erat reſeruatũ, & tunc non redit poteſtas con-
ferendi ad Ordinarium: Si verò Papa non fuerit
vſus verbo reſeruationis, ſed mandauit conferri,
non expreſſa perſona, tunc eſt idem, ſecus ſi fuerit
expreſſa, & non tenuit collatio, quia tunc reddit
poteſtas Ordinario conferendi, ex quo, illa per-
ſona expreſſa, non poteſt illud habere, propter
ſubreptionem litterarum, vel propter indignita-
tem perſonæ; Et facit hoc etiam pro impetra-
tione Apoſtolica Domini Roberti Præpoſi-
turæ Sancti Pauli, quia Papa vſus eſt verbo,
reſeruationis, etiam clauſæ in corpore iuris; &
ſic non debet redire poteſtas conferendi dictam
Præpoſituram, pro illa vice ad Ordinarium, ſeu
Capitulum vbi prætenderetur aliqua ſubreptio
dictarum litterarum Apoſtolicarum; & ſic eſſet
opus noua impetratione à Papa; Licet vt ſupra
dictum fuit: Dicta prouiſio Apoſtolica dicti Do-
mini Roberti præſeruetur à ſubreptione. Hæc
ex Franciſco Marco dec. 135.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio plena conceſſa à Pontifice, liberat à reue-
rentia Epiſcopi: ſecus ſi Epiſcopus concederet
exemptionem.*
2 *Præſcriptio exemptionis tranſlatiua, ſimilis eſt
exemptioni Papali, ſecus de extinctiua.*
3 *Ex generali, & plena exemptione, ſublatum eſt ius
viſitandi.*
4 *Conceditur exemptio durante lite inter Epiſcopum,
& ſubditum, ratione ſæuitiæ.*

Exemptionem à iuriſdictione Ordinarij, an Papa ſolet concedere?

RESOLVTIO CCLXXIX.

IN facto Reſpondi cum tribus dec. de Graſſ.
1 quarum tenor eſt. Cum exemptio plena Pon
tificis liberat etiam à reuerentia Epiſcopi,
(licet ſecus ſit in exemptione conceſſa ab Epiſ-
copo) quia ſic tenuerunt Domini opinionem
Felyn. contra Barbat. in cap. cum inter de Iudic.
quod probat tex. vbi Paul. de Caſtro, poſt Bald. in
l. finali C. de bon. libert. & tradit Iaſon in l. ſed
ſi ſic §. Patronum in 4. notab. de in ius voca. & ſen-
tit Alex. in l. Alia §. Alleganter ff. ſolut matrim.
Pro qua opinione, vltra tex. in l. finali, allega-
batur tex. in argumentum in l. etiam in verſ. Idem
eſt ſi Principe de bon. libert. & in cap. Abbatibus,
& cap. Luminoſo 18. quæſt. 2. Nec obſtat argu-
mentum de Præſcriptione, videlicet, quod præ-
ſcribens exemptionem, tenebatur ad reueren-
tiam Epiſcopo, vt per Oldrad. conſ. 254. col. 1. &
244. col. 1. in fine, & 172. Abb. in cap. veniens, col.
6. verſ. Pono ſecundo de Præſcriptionibus; & Pa-
riſ. in cap. cum non liceat num. 42. eodem tit.
quia illa iura loquuntur in Pręſcriptione extincti-
ua reuerentiæ, quia ſicut Epiſcopus per ſuam
exemptionem, non liberat à iure reuerentiali, ita
2 nec per negligentiam, ſecus eſt in præſcriptione
tranſlatiua in alium, quæ eſt ſimilis exemptioni
Papali, quæ licet liberet ab Epiſcopo, tamen ſup-
ponit ſibi, cum exempti ſubſint Pontifici, vt per
Bald. in tract. de exemptio.
Ex hac differentia inter exemptionem Papa-
lem, & eã, quæ conceditur ab Epiſcopo, tenue-
runt Domini in vna Gerunden. iuris viſitandi
coram Domino Ant. Aug. anno 1549. veram
illam doctrinã Mariani tract. de viſit. col. 12. verſ.
Primo, quæro; vbi voluit ex generali, & plena
3 exemptione, etiam eſſe ſublatum ius viſitandi,
eo magis quia correptio concedebatur Abbati; &
& prohibebatur Epiſcopis, ne poſſent excommu-
nicare, quæ cũ ſint coherentia viſitationi, ſublata
etiam cenſeatur viſitatio, argumento à contra-
rio, in cap. cum venerabilis §. 1. de cenſibus, &
Dec. Rotæ 334. alias 2. de cenſibus in antiq. lo-
quitur, quando Epiſcopus eximeret, quia tunc
non veniret viſitatio, & intraret ratio Imolæ in
cap. cum ex officio de Præſcript. quia tunc quo-
dammodo Epiſcopus renũtiaret viſitationi quod
non poteſt; Secus quando Papa eximit, quia ipſe
poterit deputare viſitationem.
4 Exemptionem commiſſam, conſtito de Sæuitia
in vna Fauent. iuriſdictionis coram D. Fabio de
anno 1549. Dixerunt Domini, eſſe concedendã
propter actus poſt litem motam, niſi oſtenderetur
proceſſus per Epiſcopum, iuxta dec. Aegid. 45.
conſiderantes, quod præſumitur ſæuitia, & ſic
dabitur exemptio, durante lite.

SVMMARIVM.

1 *Non ſufficit vniuerſitatem eſſe vocatam, niſi etiam
adſint duæ partes.*
2 *De iure Canonico ſi fuerunt vocati Canonici, & no-
luerunt venire, cum reddiderint ſe indignos, po-
teſtas reſidet pænes præſentes.*
3 *Requiruntur duæ partes vniuerſitatis præſentes,
quando non adeſt habens poteſtatem vocandi ab-
ſentes.*

Capituli poteſtas, an reſideat pænes præſentes?

RESOLVTIO CCLXXX.

FVit dubitatum, quid agendum, quando Ca-
pitulares abſentes fuerut vocati, an poteſtas
Capituli reſideat quoad præſentes; & Reſ-
pondetur quod non, niſi adſint duæ partes, &
ſic gloſ. in cap. 1. de ijs, quæ fiunt à maio. part.
1 cap. quod requirantur ſaltem duæ partes, l. nul-
li ff. quod cuiuſque vniuerſitatis nomine
l. finali C. de Præd. cur. & hoc tenet Bart.
in l. omnes populi ff. de iuſt. & iur. in 2. quæſt.
vbi tenet quod non ſufficit eſſe vocatos, niſi
ſint duæ partes præſentes, & hoc procedit de iure
Ciuili, & in vniuerſitatibus Ciuitatũ, ſed de iure
2 Canonico, in actibus Capitularibus, ex quo alij
Canonici vocati fuerint, & non comparuerunt,
ſe rediderunt indignos electione, cap. cum no-
bis de electio. ſecundum gloſ. in cap. quod circa
de electio. ſecundum Inno. in cap. 1. de Maior. &

obedien.& in c. 2. de noui oper. nunciat. & tenet
Panorm. in cap. cum omnes de conſtitut.& ibi
per Felin. & idem Panorm. in cap.cum nobis,&
cap. in cauſis de electio. & eſt ratio ſecundum ip-
ſum,quia ius vniuerſitatis poteſt reſidere in vno
ſolo,alijs in remotis,vel lõge agentibus, cap. gra-
tiam de poſtulat.l.ſicut ff. quod cuique vniuerſi-
tatis: Idem dicendũ eſt quando alij vocati nolunt
intereſſe; Nec obſtat quod ex aduerſo dicebatur,
quod requiruntur duæ partes vniuerſitatis, quia
hoc verũ eſt; quãdo Canonici non fuerunt vocati
tunc poteſtas Capituli reſidet quoad præſentes;ſi-
3 militer ſi non eſſet aliquis habẽs poteſtatẽ vocãdi
abſentes,niſi quia tũc requirerẽtur duæ partes vni
uerſitatis, tamen inſtaret finis termini electionis,
ſeu alterius actus;quia tunc poteſt minor pars vo-
care maiorẽ;& ea nolẽte venire poteſt Minor pars
procedere, ſecundũ Panor.vbi ſupra;& hoc verũ,
ſi abſentes eſſent ex cauſa neceſſaria, vt quia fue-
runt expulſi per inuidiam, vel quia ſunt abſentes
propter metum Tiranni;quo in caſu non præiu-
dicat abſentibus, ſecundum notata per Bart.in
l.omnes populi ff. de iuſt.& iur. Inno.in cap. 2.de
noui, oper. nun.Adde gloſ. in Prag. Sanctio. ſub
tit.de auctorit. & poteſt.Sacror.Gener. concilior.
cap. 1.ſuper verbo duarum partium; vbi tractat,
an in actu vniuerſitatis requirantur duæ partes,
& qualiter vocati nolentes venire faciunt ſe alie-
nos, ita quod alij poſſint explicare actum per
gloſ. in clem. quod vocandi de elect.hæc concor-
dant cum his,quæ dixi ſupra in Reſolut. 247.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum poteſt committere vices ſuas in aliquibus negotijs arduis.*

2 *Quando Capitulum committit aliquid Canonicis par ticularibus, debet conſtare de Collegiali commiſſione.*

Capitulum, an poſſit committere vices ſuas?

RESOLVTIO CCLXXXI.

FVit dubitatum,an caſu quo requiratur con-
ſenſus Capituli, poſſit committere vices
ſuas, & reſpondetur affimatiuè, ſi require-
retur conſenſus omnium Capitularium, Archid.
in cap. Epiſcopus 16.q.7.de quo habetur latè per
Felin.in cap.cũ omnes,de cõſtit. qui videtur tene
1 re,quod in negotijs arduis,Capitulũ poſſet com-
mittere vices ſuas aliquibus Canonicis, niſi darẽt
eis Collegialem formalem commiſſionem;& iſto
caſu oportet, quod appareat de commiſſione di-
ctorum Canonicorum,cap.cum iure Peritus de
electione, & iſtud facit ad quæſtionem quam ha-
buit de facto, Capitulum Eccleſiæ Auenionenſis,
nam commiſit certis Canonicis Capituli Priorat.
Cautiner. nulli vnitis, menſæ dicti Capituli, &
quod Canonici accuſauerunt quemdam qui fecit
certa albergamenta, nec apparebat de cõmiſſione
dictorum Commiſſariorum, nec quod haberent
poteſtatẽ ad albergandũ,& ideo actus fuit nullus,

SVMMARIVM.

1 *Non poteſt fieri pro parte redemptio cenſus, inuito creditore.*

Cenſus, an poſſit redimi pro parte?

RESOLVTIO CCLXXXII.

1 REſpondi Negatiuè, cum pro parte non
poſſit fieri redemptio cenſus, inuito cre-
ditore ob incommoditatem, quam adſert
particularis ſolutio, pro vt in ſimilibus retrouen-
ditionibus,l.cui vſus fructus 30.de vſuſruct.legat.
& in l. ſi quis aliã 46.in fine ff. de Solut.Bald. in l.
ex hoc iure ff.de iuſt.&iur.Alber.in l.vſus in prin
cipio ff.de vſu,& habitat.cum alijs latè per Tiraq.
de Retract. nu.23.verſ. quinto inſero,Craſſ. in §.
Reditus quæſt.12.num.18.

SVMMARIVM.

1 *Statutum contra emptorem,habet locum contra venditorem, & è contra.*

2 *Exemptio conceſſa venditori iuuat emptorem, & num. 4.*

3 *Immunitas Eccleſiæ extenditur ad alterum, quando alias Eccleſia damnum ſentiret.*

4 *Non poteſt exigi gabella ab ijs qui emunt à clericis.*

An gabella poſsit imponi emptoribus bonorum clericorum?

RESOLVTIO CCLXXXIII.

IN cauſa propoſita reſpondi negatiuè, ex eo
quod quemadmodum clericis vendentibus
imponi nequit huiuſmodi onus,neq;emẽtibus
imponi poterit,cũ vẽdentes,& emẽtes ſint correla
tiui;& ſtatutũ cõtra emptorem, habet locũ cõtra
1 venditorẽ,& è contra,Caſtren. conſ. 289.præſens
dubiũ, col.1.in fine verſ. & ego alias, Rot.coram
Cardi.Seraphin.in vna Camerinẽ. Prædij 10.No-
uẽbris 1597.& multa ſimilia adducit,& ideo exẽ-
2 ptio cõceſſa vẽditori,iuuat emptorẽ, Fely.in pro
hem. Decret.in verbo Gregorius nu. 6. Gemin.
in c.1.col.2.verſ.Fallit ſecũdo,de tempo. ordinat.
in 6.Dec.conſ.48. Maturè, ac diligenter, col.3.in
fine verſ.tertio principaliter,& in l.1.n.7.col. 2.ad
med. C.de in ius vocan.vbi dat rationẽ, quia tra-
ctatur de eodem actu,Nell.de Bannit.in 2. part. 2.
tempor.q. 4. ac in ſpecie gabellæ, de qua agimus.
Ita cõcludit Bald.conſ.31.ſtatuto ciuitatis Aſten-
ſis poſt medium verſ.ſolutio prima facie,lib.1.vbi
quod huiuſmodi ordinationes,& ſtatuta tollãt per
indirectum immunitatem Eccleſiaſticam, ſi qui-
dem onus gabellæ eſt annexum cõtractui, & tãto
minus Eccleſia, & clerici vendunt eorum fru-
ctus, quantum eſt illud onus gabellę, l. ſi ven-
ditor ff. de ſeru. exportan. Quod etiam
ſequendo Bald. voluit Surd. conſ. 301. num.
81. lib. 3. vbi quod Priuilegium conceſſum
Eccleſiæ

Eccleſiæ trahitur, quando ipſi Eccleſiæ non prodeſſet, niſi ad eos traheretur, tum quia immunitas Eccleſiæ, etiam ad alterum extéditur quando alias
3 Eccleſia damnum ſentiret, quia. ſ. vilius venderent:
Tum etiam quia ratione cóiunctionis gaudet quis beneficio, quo alias non gauderet, Natt. conſ. 590. col. fin. idem etiam concludit Rim. Iun. conſ. 724. nu. 48. & 49. lib. 6. vbi allegat Alciat. conſ. 216. n. 7. & adducit dictam rationem, quia tanto minus emptores emerent ob cauſam oneris gabellæ; & per conſequens euacuaretur priuilegium, & immunitas conceſſa clericis venditoribus, Menoch. conſil. 136. per tot. lib. 2.

4 Quemadmodum directè non poteſt Princeps
ſecularis imponere onus, & gabellam ſuper fructibus, & bonis clericorum, ita neq; per indirectum poterit hoc facere exigendo ab illis, qui emunt á clericis: Pro vt in propoſito ita arguit Dec. cóſ. 48. Mature, col. penul. ante med. verſ. & adeo iſta procedunt n. 5. & quoád clericos idem dicit Menoch. d. conſ. 136. n. 8. lib. 2.

Maximè, quia gabella de qua agimus eſt onus extraordinarium quo caſu immunitas conceſſa venditori iuuat emptorem, vt diſtinguit Bart. in l. licitatio §. vltimo ff. de public. & vectig. & in huiuſmodi oneribus ordinarijs loquuntur omnes DD. contrarium tenentes, de quibus per Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glo. 13. nu. 12. Menoch. conſ. 136. nu. 21. lib. 2. præſertim quia licet exemptio clericorum eſſet perſonalis, nihilominus ratione connexitatis priuilegium conceſſum perſonæ venditoris extenditur ad emptorem, qui habebit exemptionem, non propter ſe, ſed propter perſonam venditoris, qui poteſt vendere ſine onere gabellæ, Dec. conſ. 48. in fi. & conſ. 51. col. penul. in fi. verſ. non obſtat ergo prout generale eſt, vt immunitas etiã perſonalis tranſeat ad ſocios, & correlatiuos, quando damnum vnius dependet ab alio, Menoc. conſ. 136. nu. 13. lib. 2. Natt. conſ. 1. nu. 10. & multa adducit Surd. conſ. 301. nu. 80. cum ſeq. lib. 3.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius eſt Ordinarius, & Parochus ſupremus in Diœceſi.*
2 *Vicarius facit vnum tribunal cum Epiſcopo, & ipſum Epiſcopum repreſentat.*

Vicarius Generalis, ex vi mandati generalis, an poſſit confeſſiones fidelium audire?

RESOLVTIO CCLXXXIV.

IOannes Maria Nouarius Piſticinus Prouinciæ Baſilicatæ, me interrogauit, ſi Vicarius Epiſcopi habens generale mandatum, poſſit confeſſiones audire: & prima facie videbatur dicendum quod non, illa ratione, nam Sacrum enim Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. de reform. expreſsè ſtatuit, vt nullus poſſit audire confeſſiones niſi ſit approbatus ab Epiſcopo; quod confirmatur, quia magis proprium, & ſpecificatum nomen Epiſcopi eſt, Epiſcopus, quam Diœceſanus, ſed Conc. dicente; Nullum poſſe audire confeſſiones, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo, ergo tali nomine non comprehenduntur Vicarius, & alij Prælati inferiores, habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, vt tradit gloſ. in clem. 1. de iur. patronat. in verb. Diœceſanos, & in clem. 1. de vit. & honeſt. cler. in eodem verb. Diœceſanos, vbi etiam Card. quæſt. 1. in princ. Bonifac. num. 24. & 25. Imol. nu. 12. & in cap. de Monachis de præben. nu. 5. verſ. item aduerte, Panorm. in cap. cum olim de præſcriptionibus nu. 2. Nauar. lib. 4. conſiliorum in prima editione tit. de ſponſal. conſ. 5. nu. 2. Bero. conſ. 22. num. 11. vol. 2. Anchar. in clem. dudum §. ſtatuimus de ſepultur. in 1. notab.

Sed opinio eſt affirmatiua, quæ videtur magis probabilis, & confirmanda ex ſequentibus: Primó,
1 quia Vicarius eſt Ordinarius, & verè Prælatus, & Parochus ſupremus in tota Diœceſi, ergo ex officio poteſt audire confeſſiones. Secundò, ad confirmationem iſtius opinionis, quia cum Vicarius
2 conſtituat vnum Tribunal cum Epiſcopo, & repræſentat eius perſonam, cap. 2. de conſuetud. in ſextò, & cap. Romana de appell. in ſextó, ſicut poteſt hoc facere Epiſcopus, ita & Vicarius, qui repreſentat eius perſonam, vt patet ex iuribus allegatis. Tertiò, accedit auctoritas multorum, qui hanc ſecundam ſententiam, tamquam de iure veriorem ſequuntur, & præcipuè Anton. Cuccus lib. 5. Inſtit. Maior. tit. 4. nu. 168. Tabien. verb. abſolutio 1. n. 31. notab. 14. Margarit. Confeſſ. fol. 8. col. 2. Summ. Roſel. in c. 9. concl. 5. fol. 32. Lancellot. Inſt. Iur. canon. in titul. de pœnitent. & remiſſion. in verb. proprio Sacerdoti lib. 2. Corona Confeſſ. in materia de confeſſione tit. de Miniſtro num. 50. verſic. ex dictis, ſequitur Guttier. in lib. 1. Canon. quæſt. cap. 27. num. 24. qui omnes loquuntur poſt Conc. Trident. in citat. ſeſſ. 23. cap. 15. in contraria parte citata.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiſſa poteſt ex priuilegio habere iuriſdictionem ſpiritualem.*
2 *Abbatiſſa poteſt exercere curam per Vicarium capacem.*
3 *Abbatiſſa, & Moniales, non ſunt perſonæ laicæ, ſed Religioſæ, & Eccleſiaſticæ.*

Beneficium Curatum, an poſſit vniri Monaſterio Monialium in ſpiritualibus, & temporalibus?

RESOLVTIO CCLXXXV.

VIdetur quod non: Primò, quia fœminæ ſunt incapaces, & non poſſunt exercere ea quæ dependent á poteſtate clauium, vt per text. & ibi Abb. Felyn. & alij in cap. dile-

ĉta de maior. & obed. Dec.in l.Fœminæ num. 10. ff.de reg.iur.Franc.March.dec.953.nu.6.

Secundò, quia Abbatiſſa, & Moniales ſunt perſonæ laicæ, vtpotè quæ nullum Ordinem habent, neq; ſunt capaces eorum, vt per Abb.in c.fi.quinto requiſito de conſuet. facit text.in c.ſi quis deinceps 16.q.7.Quintil.Mandoſ.ad Regul.Cancel.reg.11. q.12.à num.2.cum ſeq. Pariſ.conſ.13.à nu.1.lib.4. Caſtal.tract.de Imper.q.100. ſ.72.tom.10.tractatuum nouiſſimorum, cum igitur ſint incapaces, non poteſt earum Monaſterio beneficium vniri, ſaltem in ſpiritualibus, nam ſi vniretur, ipſæ haberent ius exercendi ſpiritualia, quorum ſunt incapaces, vt dictum eſt. His tamen non obſtantibus, quæ verè non obſtant, contrarium tenendum eſt ex ſe-
1 quentibus: Primò, quia Abbatiſſa eſt capax iuriſdictionis ſpiritualis, vnde poteſt habere ex priuilegio iuriſdictionem Epiſcopalem, & conferre beneficia, & clericos inſtituere, & deſtituere, ac Vicarios, ſeu Prouiſores nominare ad ſuſpendendum, & excommunicandum, atque ad exercendum dictam iuriſdictionem; vt exiſtimauerunt Abb. Felyn.& omnes in c.dilecta de maior.& obed.& Decius vbi ſupra, Pariſ.conſ.12. Marſil.in tract.de Eccleſiaſticis reditibus c.15. nu. 8. Cum igitur ſit capax iuriſdictionis ſpiritualis, ad quod nullum inconueniens militat, erit etiam capax curæ Parochialis in habitu; Nam hæc cura eſt iuriſdictionis, & à iuriſdictione depẽdet, licet quoad exercitium Sacramenta miniſtrandi, & ligandi, atq; ſoluendi, & dependet à poteſtate clauium vt per ſe notum eſt, & per conſequẽs exerceri debet per perſonam quæ ſit capax clauium,

2 Secundò, quia Vicaria poteſt vniri Monaſterio Monialium, & Abbatiſſa poteſt exercere curam per Vicarium capacem, vt iudicauit Rot.Roman.dec.21.de præb.in antiquior.Ægid.dec.162.& idem notat Conc.Trid.ſeſſ.25.c.11.incip. In Monaſterijs, ibi mulierum, & ibi quibus iminet curam animarum, & Rot.in tit. de exceſſ.Prælator.dec.1. in nouis, alias 273. & ſic iam multoties vidimus fieri, & practicari, & in Italia ſunt Monaſteria Monialium habentia iuriſdictionem ſpiritualem, & beneficia vnita, vt per Cardin. & Imol. in clem. frequens de exceſſ. Prælat. & in Hiſpania etiam extat ampliſſimum Monaſterium Monialium, quod vulgo vocatur *de las Huelgas de Burgos*, & habet ſimiles iuriſdictiones, & vniones, igitur Rectoria Parochialis poteſt vniri Monaſterio Monialium, quia vnio dictæ Rectoriæ, nihil aliud eſt quã vnio in ſpiritualibus, & quod Monaſteriũ ſit verus Rector, ex quibus patet, quod hæc opinio vera eſt, & eam admittit praxis, & conſuetudo.

Quam tenendo, non obſtant conſtraria: Nam ad primum reſpondetur, quod fœminæ non ſint capaces ſpiritualium, quæ pertinent ad claues, quoad actum, ſed benè quoad habitum, vnde cum in habitu ſint capaces iuriſdictionis ſpiritualis, poterunt eam exercere per ſufficientes Miniſtros, vt Rota vbi ſupra reſpondet, ſic videmus in Prælato electo, & confirmato, & non conſecrato, quia in actu non poteſt exercere ea, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, ſed in habitu habet iuriſdictionem, & ius exercendi in ſubditos, & poteſt exercere per alium Epiſcopum: & idem in Abbate habente iuriſdictionem Epiſcopalem, vt in c.fi.de offic.Archid. & ibi per Panorm.& in cap.dilectus de offic.Ord. Sic etiam videmus in Rectore non ordinato, qui licet in actu non poſſit exercere ea quæ ſunt ordinis, & quæ pertinent ad ligandum, atq; ſoluendum inter ſuos Parochianos, tamen habet ius in habitu, & poteſt exercere curam per alium idoneum, vt per omnes in cap. licet Canon de elect. in ſextò. Tãdem Collegium, Capitulum, & Monaſterium, nemo negabit, quod in habitu poſſint habere ius exercendi iuriſdictionem Parochialem, & curam, vt quotidie videmus, licet in actu ſint incapaces, quia Collegium eſt perſona repræſentata, & ficta, vnde poſſunt exercere per alium, exiſtimo ego quod iſte habitus eſt ſolum ius exercendi dictam iuriſdictionem, & curam per perſonam capacem.

3 Ad ſecundum fundamentum reſpondetur, quod Abbatiſſa, & Moniales, non ſunt perſonæ Laicæ, ſed Religioſæ, & Eccleſiaſticæ, quod pluſquam notum eſt, vt per Doctores ſupra citatos, & notat Sylue. & Angel. in ſuis Summis, Sylueſter verbo excommunicatio 5. nu.27.facit text.in cap. de Monialibus, & in cap. Mulieres de ſentent. excommun.c.ſi quis ſuadente Diabolo, & ibi Arch. & omnes 17.q.4.cum igitur ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & Religioſæ, erunt capaces iuris ſpiritualis, quoad habitum, vt è conuerſo dicimus, quod licet non habeat Ordines, tamen eſt perſona Eccleſiaſtica, & capax huius iuris, & poteſt beneficia cõferre, Abb.& Fely.in c.cauſam de reſcript. Selua in tract.de benefic.par.2.q.19.nu.3. per tot. & ſic remanet hic articulus dilucidatus.

SVMMARIVM.

1 *In dubio quilibet præſumitur ignobilis, & popularis.*

2 *Probata idemtitate cognominis, præſumitur probata idemitas, nam pluralitas non præſumitur.*

3 *Idemtitas familiæ præſumitur ex idemtitate inſignium, teſtium depoſitionibus, matrimonijs contractis cum nobilibus, & ex deſcriptione in chronicis.*

Nobilitas, ex quibus probata cenſeatur?

RESOLVTIO CCLXXXVI.

GRiſſorum familiam commorantem Nolæ nobiliſſimam cenſeo ex nonnullis; Primò, quamuis regulariter quilibet præſu-
1 matur in dubio ignobilis, & popularis, vt tradit Bald.in l.cum ignorant col. 1. C. qui accuſ. non poſſ.& in l.in actionibus 6. planè col.1. ff. de in lit. iurand.& qui nobilitatem allegat probare tenetur, cum ſit accidens, & non veniat à natura, vt tradũt DD.in c.1.§.ſi quis ruſticus de pace tenenda, quibus accedunt multi, quos recenſet Menoch. de præſumpt.lib.6. præſump.6.nu.1. fol.313. iuxta editionem Taurinenſem, tamen in caſu de quo

agitur

igitur, ſupradicta concluſio minimè procedit; ſiquidem nobilitas iſtius familiæ probata cenſetur, tum ex coniecturis, tum etiam ex veriſſimis probationibus; coniecturæ autem ſunt infraſcriptæ.

Primò, idemtitas cognominis Familiæ Grifforum, qui alibi ſunt nobiles.

Secundò, idemtitas inſignium eiuſdem Familiæ.

Tertiò, ex depoſitione teſtium, de nobilitate deponentium.

Quartò, ex matrimonijs cum nobilibus familijs contractis.

Quintò, ex verbis enunciatiuis inſtrumentorum in quibus nuncupantur nobiles.

Sextò, ex enumeratione facta in Chronicis Regni inter familias nobiles.

Et quoad primum. Probata idemtitate cognominis cenſetur probata idemtitas familiæ, prout in
2 ſpecie voluit Cephal. conſ. 9. num. 18. vol. 1. Caſſan. conſ. 8. n. 2. & conſ. 9. col. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſump. 15. n. 48. verſ. porrò hæc idemtitas, & Areti. conſ. 37. col. 1. verſ. propter idemtitatem nominis; & quamuis in vna familia poſſint eſſe Nobiles, & Ignobiles, vt dicit Socc. in conſ. 246. col. 2. lib. 2. tamen probata nobilitate ab extra, non præſumitur pluralitas, ſed idemtitas, Ann. in ſing. 359. quanto magis probata nobilitate in eadem Ciuitate, præſumatur idemtitas familiæ; & pro cõfirmatione ſupradictæ opinionis facit, quod pluralitas nominũ non præſumitur, Bal. conſ. 70. vol. 5. Crauett. poſt alios optimè declarans conſ. 564. nu. 45. & 46. vol. 4. & generaliter pluralitas nõ permittitur in dubio, vt poſt multos tradit Ann. in ſingul. 69. quibus addo Natt. in conſ. 235. vol. 2. Peregr. de fideicom. ar. 44. n. 44. & Petr. Ant. in tract. de fideicom. q. 11. n. 629.

3 Quoad ſecundum, cum dicta familia vtatur eiſdem inſignibus, quibus vtuntur ceteri nobiles de Familia Grifforum, ſequitur quod ex huiuſmodi idemtitate, præſumitur idemtitas familiæ; & conſequenter nobilitas, ſecundum Bar. in l. tutelam ff. de capitis diminutio. Caſſan. in Cathalog. gloriæ mundi part. 1. conſid. 41. fol. 14. nouiſſimè Ioſeph Ruſticus in tract. quando filij in conditione poſiti cenſentur vocati lib. 2. c. 6. n. 27. f. 47. Ann. in alleg. 57. nu. 20. lib. 1. qui citat Bar. in tract. de armis.

Quoad tertium, ſupradictæ familiæ nobilitas probatur ex multorum teſtium depoſitione deponentium de auditu, quæ depoſitiones faciunt præſumptionem, adeo quod transferunt onus probandi in aduerſarium, Archid. in c. hæc videtur 22. q. 5. Rom. ſing. 241. Bal. cõſ. 219. Teſtes col. 2. li. 4. Socc. conſ. 295. nu. 3. lib. 3. Pari. conſ. 7. n. 21. lib. 4. & poſt multos alios Menoch. de arb. iud. lib. 2. cent. 5. caſu 475. num. 5. qui declarat poſt Cratiet. quem refert procedere, cum illi à quibus audiuerunt ſunt vita functi, ſecus ſi viuerent.

Imò teſtes de auditu in materia nobilitatis plenè probant, Alex. poſt alios conſ. 187. col. vlt. lib. 2. Aret. in hac materia conſ. 37. in 2. dub. Socc. conſ. 205. col. 3. verſ. quartò optimè lib. 4. Cephal. conſ. 976. nu. 5. lib. 5. conſ. 358. nu. 37. lib. 3. & conſ. 441. nu. 27. eod. lib. 3. Burſat. conſ. 152. n. 26. lib. 2. Mieres de Maioratu par. 4. q. 20. n. 56. Roger. Rurant. German. in tract. de commiſſione Cameræ Imperialis lib. 5. c. 28. n. 11. pag. 518.

Quoad quartum, clariſſimi iuris eſt, familias nobilitari per matrimonia contracta cum nobilibus perſonis, Scruff. conſ. 93. cũ alijs quos probat Rub. conſ. 29. & non dubitatur, quin hæc familia de Griffis contraxerit nonnulla matrimonia cum nobilibus Ciuitatis Nolæ, præſertim cum Nobili familia de Notarijs, & alijs.

Quoad quintum, de hac familia extant nonnulla inſtrumenta antiqua in quibus enunciatur eius Nobilitas, quorum verba in antiquis probant, glo. & DD. in c. cum olim in gloſ. 1. de cenſib. Butr. in c. fi. de ſucceſſ. ab inteſt. Alex. conſ. 6. col. fi. vol. 1. & cõſ. 90. col. 3. vol. 3. Ceph. conſ. 90. nu. 6. & 24. vol. j. Franc. Marc. dec. 208. par. 1. Rimin. Iun. conſ. 26. nu. 26. & 76. vol. 1. Pariſ. conſ. 41. nu. 21. vbi allegat multos alios, Gaballin. milleloq. 62. par. 1. & nouiſſimè Maſcard. de prob. tom. 2. concl. 621. nu. 15. & 16. & latiſſimè tom. 1. concl. 106. vbi optimè declarat, Mandell. conſ. 83. n. 6. vol. 1. Crauett. conſ. 564. n. 1. vol. 4.

Quoad vltimum articulum, res clara redditur ex atteſtatione Chronicorum, in quibus nuncupatur hæc familia Nobilis, & inter Nobiles adſcribitur, quæ deſcriptio probat Nobilitatem, ex latè traditis per DD. in l. 1. ff. ſi cert. pet. & in l. j. ff. de offic. eius, cui mandat. &c. Mandel. conſ. 81. nu. 6. cũ alijs quos probat Rubin. in dec. 16. Cameræ Imperialis, ex quibus omnibus cenſeo hanc familiam fore nobiliſſimam.

SVMMARIVM.

1 *Archipresbyteri Ciuitatenſes habent dignitatem, ſecus vero de Ruralibus.*
2 *Conſuetudo tribuit dignitatem.*
3 *Guardiani Fratrum Minorum, Priores Prædicatorum, & aliorum Conuentualium ſunt capaces delegationum.*

An Archipresbyteri Eccleſiæ Cathedralis Ciuitanen. poſſint eſſe Exequutores gratiarum Apoſtolicarum?

RESOLVTIO CCLXXXVII.

1 RESpondetur, quod ſic, quia habent dignitatem, ex Abb. in c. 1. de off. Archipresb. latè Menoch. conſ. 52. à nu. 28. & à nu. 175. & à num. 120. lib. 1. Boer. in tit. de auctorit. Magni Conſilij à nu. 72. Selua in tract. de benef. par. 1. q. 2. ſol. 13. Card. conſ. 33. Archipresbyteri veró Rurales, qui per vicos, aut alia loca particularia conſtituuntur, non habent dignitatem, neque ſunt capaces harum delegationum, ita Hieronym. Paul. in prax. Cancell. fol. 26. in paruis, & Archipresbyteratus de Medina del Campo, eſt dignitas Ruralis, Puteus dec. 378. lib. 2. Imol. & Cardin. vbi ſupra, Abb. in c. ad hæc de off. Archid. qui loquuntur in Decano Rurali, & ſic de conſuetudine iudicari, &

æſtima-

2 æſtimari videmus; & vera conſuetudo tribuit di-
gnitatem, vt per Selu. vbi ſupra, Felyn. in rubr. de
maior. & obed. nu. 8. an verò Archipresbyteratus
ſit dignitas, vide Rot. Rom. de offic. Arch. in antiq.
dec. 1.
3 Amplia ſupradicta procedere etiam in Guar-
dianis Fratrum Minorum, & Prioribus Prædica-
torum, & aliorum Conuentualium, qui ſunt ca-
paces harum Delegationum, ex Imol. & alijs
vbi ſupra, & ex Felyn. in cap. cum olim in princ.
de maior. & obed. De alijs non eſt dubium, quia
ſunt dignitates, & eas nominat Hieronym. Paul.
vbi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Reſignãs beneficium per reſignationem, & gratiam verificatam, amittit ius, & poſſeſſionem.*
2 *Reſignans, non habet remedium reſtitutionis contra reſignatarium, ſed contra tertium.*

An Exequutor gratię in fauorem Reſignatarij, teneatur citare Reſignantem?

RESOLVTIO CCLXXXVIII.

EXequutor gratiæ in fauorem Reſignatarij,
etiam cum clauſula, ſi Reſignanti maneat,
vnde commodè viuere poſſit, non tenetur
citare Reſignantem ad verificationem, neque aſ-
ſumere partes Iudicis; tum quia Reſignans non
eſt poſſeſſor, quia per reſignationem admiſſam di-
miſit poſſeſſionem; tum quia gratia non parat illi
intrinſecum præiudicium, cum in ea non diſpute-
tur de facto, aut non facto eius, licet poſſet parare
intrinſecum præiudicium, vt in proprijs termi-
nis concludit Caualc. deciſ. 22. num. 6. & cum ca-
ſus de facto accidiſſet, quod quidam Exequu-
tor ſummariè, & abſque citatione Reſignantis,
gratiam verificaſset, & exequutus eſſet, non
audito Reſignante comparente, & de ſuo ex-
trinſeco præiudicio allegante, vtpotè reſigna-
tionem fuiſſe meticuloſam, & non remanſiſſe illi
congruam ſubſtentationem, de quibus directè
non agebatur in gratia, negocium in gra-
dum violentiæ, declaratum eſt, vim non fieri, ac
eſſe remiſſum dictum negocium dicto Exequu-
tori non ob aliud, niſi quia gratia non directè præ-
iudicabat, nec tractabat de facto tertij, ob quod
Exequutor habebat gratiam exequi, & reſigna-
tionem, quæ vt erat facta, & per Pontificem ad-
miſſa, nec ſuper ea aliquid reſtabat agendum ab
Exequutore; tum etiam quia iam conſenſerat Re-
ſignans, ex quo amiſit ius ad poſſeſſionem, & exce-
ptiones dictæ ſolum tangebant proprietatem, &
ſine eius præiudicio poterat gratia exequi, li-
cet poſtea in iudicio proprietatis obtinuerit Reſi-
gnans.
Et quod Reſignans per reſignationem, & gra-
1 tiam verificatam amittat ius, & poſſeſſionem, te-
net Puteus dec. 468. lib. 2. idem dec. 471. lib. 3. &
dec. 175. lib. 3. & licet in dec. 158. videatur dicere
contrarium, intelligendum eſt in fauorem eius,
contra tertium, & quando gratia adhuc non fuit
ſortita effectum ſuum, nec clauſulæ verificatæ cõ-
tra tertium, gratia, vſq; dum ſortiatur effectum
non amittitur poſſeſſio, & poteſt agi poſſeſſorio,
ſi ſpolietur: quod verò contra Reſignatarium,
vel habentem cauſam, ab eo ſtatim literis expedi-
tis, & conſenſu in Curia præſtito amittatur poſſeſ-
ſio; intelligo quod admiſſa reſignatione ſolum ha-
2 beat detentionem, Reſignans, ratione eius reſtitui-
tur contra tertium, non contra Reſignatarium;
hæc tamen poſſeſſio, aut detentatio, ſi poſtea non
ſortiatur effectum, reſignatio conuertitur in poſ-
ſeſſionem legitimam etiam contra eum; & quod
admiſſa reſignatione, ius aliquod non remaneat
apud Reſignantem, notat Paul. Æmil. Verall. dec.
81. in princ. par. 3. melius Caſſad. de renunc. dec. 2.
num. 3. eleganter Addit. ad dec. 4. Rot. de renunc.
in nouis num. 4. vbi Gomez. & alias Rotæ deciſio-
nes allegat; ſic etiam intelligendum eſt, quod bre-
uiter notauit Lancell. in tract. de attentatis 3. part.
cap. 29. num. 9. eleganter etiam declarat idem
Lancellot. in d. tract. par. 3. cap. 24. queſt. 7. per tot.
num. 2. & 17. Eſt tamen attentè legendus, quia
quando concedit remedia reſtitutoria, vnde vi, &
attentatorum renũcianti ſpoliato, loquitur contra
tertium, non contra Reſignatarium, & ſic probant
iura, & Doctores, & deciſiones per eum allegatæ,
ratione cuiuſdam ſtatus, & ſic loquitur in dicto
3 num. 9. Contra verò ipſum Reſignatarium non
admittit talem reſtitutionem, vt per eum in dicto
num. 17. quia loquitur in caſu fortiori: Igitur ex
his vides, quod præiudicium Reſignantis extrin-
ſecum gratia eſt, & ipſe non iudicatur poſſeſſor
aduerſus Reſignatarium, ideo citandus non eſt, vt
ſupra concluſum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Licentia vt quis ratione ſtudij per ſeptennium non ordinetur, non poteſt concedi ab Abbatibus ſed tãtum ab ijs qui habent iuriſdictionem Epiſcopalem.*
2 *Qui obtinent prædictam licentiam de ſtudendo, debent ſtudere in ſtudijs generalibus approbatis.*
3 *Licentia de non reſidendo prætextu ſtudij non ſuffragatur, niſi adſit conſenſus Ordinarij.*

An Abbas habens iura Epiſcopalia, poſſit diſpenſare, vt quis ſtudendo non ordinetur?

RESOLVTIO CCLXXXIX.

1 INterrogatus, reſpondi, poſſe diſpenſare, vt quis
ſtudendo non ordinetur vſq; ad ſeptennium,
vt notat eleganter Rebuff. in tractat. de priuil.
Scholar. priuileg. 98. Franc. in c. cum ex eo, & in
c. commiſſa, & c. licet canon de elect. in 6. quod eſt
vtile ad tex. in c. 12. de reform. ſeſſ. 7. Conc. Trid.
ſed opinio Franc. falſa eſt, & contra iura expreſſa,
cum

cum id cõpetat ratione ordinariæ iuriſdictionis,
vt Franc.fatetur;& cum competat Electo,Capitu
lo,& alijs habentibus iuriſdictionẽ Epiſcopalem,
licet non ſint Epĩ; & ſic dicit ipſe ſeruari de con-
ſuetudine in Abbatibus;& contra eum gl.& ferè
oẽs ibi tenent;obiter tamen aduerte,ꝙ ad hoc, vt
abſentes cauſa ſtudij excuſentur ab Ordinarijs, à
non reſidẽdo durante prædicto tẽpore ſtudij de-
2 bẽt petere licentiam ab ipſo Ordinario, & debent
ſtudere in ſtudijs generalibus,puta in Vniuerſita-
tibus approbatis,vt omnes ſupradicti fatẽtur. Ad-
uerte etiam quod per proprium motum Pij V.
fel.recor.diſpoſitum eſt,quod diſpenſationes de
3 non reſidendo, prætexu ſtudij, non ſuffragen-
tur, niſi accedat conſenſus Ordinarij, & eſt in-
ter collectionem motuum fol. 408. mot. 29. vbi
Additio dubitat, an quando quis ſe abſentat cau-
ſa ſtudij,ſit neceſſaria licentia Ordinarij,& tãdem
ſe remittit ad conſuetudinem; ſed de iure verius
erat licentiam requiri, licet de conſuetudine in
ordinatis in pluribus Epiſcopatibus nõ ſeruetur.

SVMMARIVM.

1 *Fratres non poſſunt prædicare, niſi approbati, & examinati à ſuo Prælato,& præſentati Epiſcopo,ſeu Ordinario.*
2 *Quæſtores non poſſunt prædicare abſque licentia, & Quæſturæ,ac indulgentiæ,debeant examinari ab Ordinario.*

An Abbas habens iura Epiſcopalia poſſit dare licentiam Prædicatoribus ad prædicandum in ſuo diſtrictu?

RESOLVTIO CCXC.

POteſt Abbas dare licentiam Prædicatoribus
ad prædicandum in ſuo diſtrictu,& eos exa-
minare, & approbare, vt per Ang. Claua.in
ſua Summa in verb. prædicare, quemadmodum
& facit Epiſcopus,ſine cuius licentia,& approba-
tione,non poſſunt prędicare,ex Maiol.de Irregu-
laritate lib.3.c.23.nu.17.Card.in clem.dudum de
ſepult.tex.& ibi DD.in cap.excommunicamus §.
quia verò de hæret. Sylu. verb. prædicatores per
totum,Nau.in ſuo manuali latino c.25.à nu.143.
Corrad.Brun.in tract.de hæret.c.4.Imò,& fratres
1 non poſſunt prædicare, niſi approbati, & exami-
nati à ſuo Prælato,& præſentati Epiſcopo, aut di-
cto Ordinario, ex cap.2. de reform. ſeſſ.5. Conc.
Trid.& proprio motu Leonis X. fol.186.& licet
Pius V.in quodam ſuo proprio motu id limitaue
rit in Mendicantibus,tamen Gregor.XIII. redu-
xit id ad terminos iuris communis,& Conc.Trid.
& ſic debent ſe Ordinario præſentari,& ab eo ve-
niam, ſiue licentiam petere, niſi in Eccleſijs ſui
Ordinis,ex ſuis priuilegijs: Lector tamen non
debet examinari,vt declarat Additio ad dictum
proprium motum Leonis,& ad quem officium
prædicandi pertineat, vide cum Alexan. de Ales,
Marquar.in tract.de Iudæis c.4.nu.24.& in tract.
de cœlibatu Sacerdotum c.3.num.11.& de Quæ-
ſtoribus,an poſſint prædicare, vel debeãt exami-
nari ab Ordinarijs, & examinari eorũ priuilegia,
& Bullæ, vide certum Auctorem in forma præ-
cedenti contra inquiſit.de hæreſi nu.498. tom.11.
tractatuum nouorum par.2.f.411.& vide propriũ
motum Pij V. vbi tollit Quæſtores, & ibi Conc.
Trid.ſeſſ.5.c.9.de reform. & Dec.conſ.177. Auil.
in cap.Prætorum c.15.Azeued.in l.37.tit.6. lib.3.
recopil.vbi refert Bullam Alexandri VI.de Quæ-
ſtoribus,& text.& ibi Doctores in clement. Abu-
ſionibus de pęnitent.& Summiſtę verſ. Quæſtor.
Enriquez in ſua Summa lib.7. cap. 29. & cap.20.
num.3.& vtrobique gloſſę,& omnes concludunt,
2 dictos Quæſtores non poſſe prædicare abſq; dicta
licentia,& quod Quæſturæ,& Indulgentiæ debe-
ant examinari ab Ordinario,dictus Enriq. ait de-
claraſſe Sixtum V. & Greg.XIII. Summ. Pontif.
fel.recor.quod Abbates poſſint publicare ſubditis
ſuis, & in ijs Regnis,ex l.13.tit.10. lib.5. recopil.
omnes Indulgentiæ, Quæſturæ, & Iubilei debent
antequam publicẽtur examinari à Commiſſario
Cruciatæ, & à ſupremo Conſilio Ordinarij,& ali-
ter publicantibus imponitur pęna,& ſic practica-
tur id quod diximus, quod Fratres in Eccleſijs
ſui Ordinis poſſunt prædicare dicta venia non
petita,Enriq.qui tenet idem dicto lib. 7. c. 28. li-
tera C, Imò etiam vult Parochum poſſe abſque
dicta licentia admittere Regularem, aut virum
doctum, vt bis, aut ter prædicet in ſua Paro-
chia,& Monacos,atq; alios Theologos,ita tenuiſ-
ſe, ac pariter non eſſe neceſſariam Regularibus
licentiam Ordinarij,ſed ſolum examinati, & ap-
probati à ſuis Prælatis præſententur Ordinario,
quæ mihi non placent, cum expreſſè contradicãt
diſpoſitioni Sac.Conc. Trid.ſed de hoc alias.

SVMMARIVM.

1 *Abbas habens iura Epiſcopalia,poteſt remittere denunciationes matrimoniales;ſed verior doctrina eſt quod non poſſit.*
2 *In generali commiſſione non veniunt ea quæ magnã præſeferunt grauitatem.*

Abbas habens iura Epiſcopalia, an poſſit remittere denunciationes in cauſa matrimonij?

RESOLVTIO CCXCI.

1 POteſt vtique Abbas habens iura Epiſcopa-
lia remittere,ex cauſa monitiones, quemad-
modum poteſt Epĩs,de quibus in c.1.de refor.
ſeſſ.24. Cõc.Trid.& eſt ratio, quia hoc eſt iuriſdi-
ctionis Ordinariæ, & ad Ordinarium ſpectat; in
cuius propoſito tenet Enriquez in Summa lib.11.
caſ.5.nu.5.Nau.conſ.5.tit.de ſponſal.lib.4.& con-
firmatur,quia Vicarius Generalis Epiſcopi, nihil
amplius habet, quam ordinariam Epiſcopalem
iuriſdictionem,& tamen poteſt ex cauſa relaxare
dictas monitiones,quemadmodum Epiſcopus,vt

tenet

tenet Salzed. in Addit.ad prax.Becn.Diaz.cap.74.
lit.D. & Seguc.in ſuo Direct.Iudic.Eccleſiaſt.2.p.
c.16.nu.12.& 13.ac dictus Enciq. vbi ſupra, licet
teneat requiri ſpeciale mandatum,& commiſſio-
nem, ac ita declaraſſe Congreg. Illuſtriſſ. Cardi-
nalium anno 91.cōtrarium tamen tenuerunt Me-
noch.conſ.69.num.55.lib.1. Cęphal.conſ.422.nu.
72.lib.3.Suar.de Paz in prax.to.2.prælud.3. à nu.
11. qui omnes fundantur in grauitate cauſæ, &
quia Sacr.Conc.Epiſcopo ipſi committit, & eius
arbitrium, & doctcinam exigit, de qua confidit;
& ideo alijs non poteſt committere, vel delegare,
2 nec in genecali commiſſione continentur, quæ
magnam grauitatem præſeferunt; cui rationi re-
ſpondet abundè Salzed. vbi ſupca; ſed quidquid
ſit de harum veritate opinionum, ſat eſt, quod ex
multis Concilijs Prouincialibus, & Conſtitutio-
nibus Epiſcopatuum, id multoties denegatuc Vi-
carijs, licet in praxi opinio Salzed.& aliorum non
ſit inprobabilis, non extante ſtatuto, vel pcohibi-
tione in contrarium, multi id quod in prædicto
caſu poteſt Epiſcopus, admittunt in Abbate, aut
alio iuriſdictionem Epiſcopalem habente.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione Clericorum in materia odioſa, non veniunt Canonici, ſecus verò in fauorabilibus, & indulgentys.*

2 *Appellatione clericorum latè ſumpto vocabulo, veniunt omnes poſiti in quacumque dignitate, nam ſunt ad ſeruitium Dei deputati.*

Appellatione Clericorum, qui veniant?

RESOLVTIO CCXCII.

IN varijs Diœceſibus ſæpe fuit controuerſum,
qui venicent appellatione Clericorum, & di-
cebatur prima facie huiuſmodi verbum de-
bece largiſſimè ſumi, pro omnibus clericis ſubie-
ctis Epiſcopo, c.cum tibi de verb.ſignif.ita ꝙ com
prehenduntur Canonici, vt ibi habetuc pec gloſ.
quia ex quo ſimpliciter, & indefinitè intelligituc
de omnibus, etiam ſi concedatur pciuilegium cō-
tca conſuetudinem deſcendentium ab inteſtato,
vt propinqui ſuccederent in bonis intuitu Eccle-
ſiæ acquiſitis, vt Epiſcopus poſſit diſponere, nam
intelligetuc de omnibus clericis, ſicut dicituc; Ap-
pellatione beneficiorum, tam maiora, quam mi-
noca beneficia continentur, etiam Præbendæ, &
& maiora beneficia, cap.tua nobis de verb.ſignif.
vnde ſecundum Io.Andr.in d.c.cum tibi, etiam
cōprehenduntuc Canonici; nec obſtat c. ſedes de
1 reſccipt.vbi non compcehenduntur Canonici tā-
quam maioces, & de primo gradu, quia loquitur
de ceſcriptis ad lites odioſis, ſecus in indulgentijs,
Henric.Boic. in d.cap. cum tibi, tractatur an no-
men Clericorum debet ſumi largiſſimè, largè, &
ſtrictè; nam in reſcriptis contentioſis, ſumitur ſtri
ctè, ſicut quādo fit mentio de nomine Cathedra-
lis Eccleſiæ, quia ſolum continetuc Capitulum
ipſius Eccleſiæ, non inferiocces, ad euitandum
periurium, c.cum clerici de verb.ſignif.Card.Flo-
cent.in d.c.cum tibi, que de cατione dubitādi: qua-
re ibi appellatione clericorum continētur Cano-
nici, vbi dicit, videri appellatione clericorum non
venice Canonicos, c.ſedes, & c. quia peciculoſum
de ſent.excom.lib.6.vbi quando fit mentio de ſen
tentia excōicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti,
non comprehenduntuc Epiſcopi, vel alij Supe-
riores, niſi expreſsè dicatuc; quia in caſu iſto tra-
ctatur de beneficio, quod debet latè interpetrari,
ſecus in odioſis, Ant.de Butc.d.c.cum tibi, idem
tenet in materia ſtricta appellatione clecicorum,
non comprehenduntur Canonici, ſecus in mate-
ria larga, Panocm.in d.c.cum tibi, tenet quod ap-
pellatione clericorum in priuilegio comprehen-
duntuc Canonici Eccleſiæ, etiam Cathredalis,
ſecus in ceſcriptis ad lites, quæ ſunt odioſa, de quo
etiam ſe cemittit ad dicta pec ipſum in rubr. de
vit.& honeſt.cleric.cicca fin.vbi tenet, quod ſum-
2 ptó largo vocabulo, appellatione clericorum ve-
niunt omnes in quacumque dignitate ſint poſiti,
ex quo ſunt clerici ad ſeruitium Dei deputati,
cum duo ſint genera Chriſtianorum, vnum Cle-
ricorum, alterum Laicorum, cap.duo ſunt 12.q.1.
hæc ex Franc.Marc.in dec.1124.

SVMMARIVM.

1 *Quando Parochiales Eccleſiæ ſunt vnitæ Monaſterio, Monachi tenentur præſentare Vicarium Epiſcopo, qui ab ipſo debet inſtitui, & vlterius non amoueri.*

2 *Vicarius in Parochiali vnita Monaſterio debet eſſe perpertuus.*

3 *Quando beneficium eſt de menſa Monaſterii, & cura ſpiritualis reſidet penes Abbatem, tunc poteſt facere deſeruiri per Vicarium amouibilem.*

4 *Quando beneficium eſt pleno iure vnitum Monaſterio, tunc Prælatus poteſt facere deſeruiri eidem per Vicarium amouibilem ad nutum.*

5 *Quando beneficium eſt vnitum Monaſterio Mendicantium, aut Ordini Sancti Benedicti Congregationis B.Iuſtinæ, poteſt Prælatus facere deſeruiri per Monachum amouibilem.*

Abbatiſſa, an tenetur deputare Vicarium, vbi beneficium Curatum vnitur eius Monaſterio?

RESOLVTIO CCXCIII.

AD quæſitum ceſpondetur pro parte affic-
matiua, videlicet Abbatiſſam, & Moniales,
teneri ad præſentandū Ordinario Vicariū
perpetuum, in caſu propoſito, facit ad hoc tex.in
1 c.vnico de Capell.Monach. lib.6. vbi etiam Mo-
nachi habentes beneficia parochialia annexa, te-
nentur præſentace Vicarium Epiſcopo, & ipſe de-
bet inſtituere eum; & poſt inſtitutionem non po-
teſt ab ipſis Monachis remoueri, etiam contraria
conſuetudine non obſtante: Tenentur igitur no-
minare Vicarium perpetuum; ita tenènt Io.And.

Anchar.

Anchsran. Dominic. Franch. & alij, facit etiam
tex. in c. de monachis de præben. & in c. extirpan-
dæ §. quia verò eod. tit. vbi probatur, quando be-
neficium eſt vnitum alicui præbendæ, teneri Præ-
bendatum deputare Vicarium perpetuum ad eius
ſeruitium, cum congrua, ac ſufficienti aſſignatio-
ne, & in dicto cap. de monachis probatur, Mona-
chos teneri præſentare Epiſcopo Vicarium ad ſer
uitium Parochialium vnitarum, & Epiſcopus de-
bet inſtituere eum, cũ aſſignatione congruæ ſuffi-
ciẽtis; & ſic erit perpetuus, ex d. c. vnic. de Capell.
Monach. in ſextò, & notat Abb. in 5. notab. in d. §.
quia verò, quod de iure communi non poteſt quis
deſeruire beneficio per Vicarium temporalẽ, ſed
habet deſeruire per Vicarium perpetuum, quem
latè ſequitur Imol. in repet. igitur erit idem ſi ſit
vnitum Monaſterio, vt in præſenti.

Allegatur etiam textus in clementina quia
Regulares in 1. par. de ſupple. neglig. Prælat. vbi
in Vicarijs, vel beneficiorum vnitorum Mona-
ſterijs cadunt Collatio, Inſtitutio, & Deuolutio
ob negligentiam, quæ omnia pertinent ad perpe-
tuitatem Vicarij, & ſic Vicaria beneficij vniti eſt
2 beneficium, & per conſequens Vicarius non po-
teſt eſſe ad nutum amouibilis, ex d. c. vnic. Igitur,
contra dictum Monaſterium.

Deindè facit tex. in clem. ne in agro verſ. certũ
de ſtat. Monach. vbi in Prioratibus Monaſterijs
vnitis debet poni Rector, aut Vicarius, q collatio-
nem ab Epiſcopo debet ſumere, & debet eſſe 24.
annorum, & ordinari intra annum, quẽadmodum
obtinens aliud beneficium Parochiale, quæ om-
nia denotant, Vicariam Eccleſiæ Parochialis eſſe
beneficium, & per conſequens debere eſſe perpe-
tuam.

Poſtremò allegatur tex. in clem. vnic. de off. Vic.
vbi æquiparatur Vicaria beneficio Curato, quod
denotat eſſe quid perpetuum, alias nullam incom
patibilitatem induceret.

Pro parte contraria tamen facit Primò, text. in
clem. 1. verſ. quidam de exceſſ. Prælat. ibi ad men-
ſam, ibi ad formam; vbi tex. inſinuat, quando be-
neficia curata ſunt vnita ad menſam Abbatis, vel
Abbatiſſæ, aut alterius Prælati, ex eo .ſ. quia ipſi
ſunt veri Rectores, & applicãt ſibi, & menſæ ſuæ
beneficij fructus, quod eſt vnitum in ſpiritualibus
& temporalibus Monaſterio, & menſæ Prælati
nunquam vacant, & Prælatus poteſt alijs clericis
beneficia illa concedere, ratione aliqua motus, nõ
in perpetuum titulum, & ſic euidentiſſime patet,
quod poſſunt facere eis deſeruiri per Vicarium
ad nutum amouibilem, & non tenentur, nec poſ-
ſunt eis facere deſeruiri per Vicarios perpetuos,
glo. & Card. declarantes illam gloſ. ergo, & ita
Monaſterium.

Secundò, facit text. in clem. 1. de ſuppl. neglig.
Prælator. vbi text. inſinuat apertè, quod colla-
tio, & deuolutio in beneficijs vnitis reſpectu Vi-
cariæ, non habet locum in beneficijs vnitis menſæ
Prælati, quæ nunquam cẽſentur vacare, qui Præ-
latus eſt verus Rector, & ſic Vicarius potius ap-
pellabitur, quam verus Rector, & in eo non habe
bunt locum, quæ in veris Rectoribus, & Vicarijs
perpetuis ſtatuta ſunt, & per conſequens Prælati
potuerunt deſeruiri facere beneficijs per Vicarios
ad nutum amouibiles, alias nõ eſſent ipſi veri Re
ctores, ſed ipſi Vicarij perpetui, quo Eccleſia non
intendit habere duos veros Rectores, & imme-
diatos, quemadmodum nec vxor duos maritos.
Igitur, & idem poterit facere Monaſterium; qua-
re ex his, hęc contraria pars videtur verior in ſuo
caſu; ſed quia Doctores in varijs locis, materiam
præſentis quæſtionis confundunt, & ſibi ipſis ſunt
contrarij, pro eius perfecta concluſione, ſtatuo
concluſiones ſequentes.

Prima concluſio, quando beneficium Curatum
eſt vnitum Monaſterio, præbendæ, aut prælaturæ,
ſolum quoad temporale regimen, & titulum,
ſcilicet, quia Monaſterium ipſum habet titu-
lum, & ius perpetuum annexum gubernandi,
& dictum beneficium, & eius bona tantum
adminiſtrat, neque vtitur alijs iuribus ſpiritua-
libus, & tunc Prælatus Monaſterij tenetur depu-
tare Vicarium Monaſterijs perpetuum; ita pro-
bat tex. in d. §. quia verò, & notant Abb. Franc. &
alij vbi ſupra, Abb. & Imol. in d. c. de Monachis,
Rebuff. in prax. beneficiali lib. 1. tit. de vnionibus
à nu. 6. Alphonſ. Hoieda in tract. de incompatibi-
litate beneficiorum par. 1. cap. 15. num. 3. & pro-
batur eſſe vnitum ſolum quoad titulum, & tem-
poralia, vel ex verbis vnionis, vel ex lõgo vſu de-
ſeruiendi per Vicarios perpetuos, vt per Rebuff.
Imol. & alios vbi ſupra, & in dubio ſic præſumi-
tur vnitum, vt minus quam ſit poſſibile præiudi-
cetur beneficio, Imol. vbi ſupra, Fely. conſ. 2.

Secunda concluſio, quãdo beneficium eſt vni-
3 tum menſæ Abbatis, aut Monaſterij, aut Prælati,
ſcilicet, quia Abbas, aut Prælatus deſeruit benefi-
cio per ſe, aut per ſuos familiares, vel alios, & ipſe
percipit fructus beneficij in ſolidum, & ſoluit ſti-
pendia pro ſui libito ſeruientibus; tunc quia bene
ficium cenſetur vnitum in ſpiritualibus, & Pręla-
tus eſt verus Rector, & beneficium nunquam va
cat; poteſt Prælatus ipſe, Abbas, aut Abbatiſſa, fa-
cere ipſi deſeruiri per Vicarium ad nutum amo-
uibilem, vt per glo. in d. clem. 1. verb. ad menſam,
& in clemen. 3. de ſuppl. neglig. Prælat. quam ſe-
quitur Imol. Card. & alij ibi, per Franc. & Ancha.
& Domin. in d. c. vnic. per Abb. & Imol. in d. c. de
Monachis, & per Rebuff. vbi ſupra, melius etiam
per eundem Rebuff. in d. §. quia vero notab. 5. cõ-
cluſ. 2. fol. 372. idem tract. de congrua portione
nu. 32. Rot. in tit. de exceſſ. Prælat. dec. 2. alias 273
in nouis; Probatur tamen beneficium eſſe vnitũ
ad menſam; tum ex verbis vnionis, tum etiam
ex modo, & cõſuetudine deſeruiendi, quæ vel de-
bet eſſe immemorabilis, vel exhibito titulo vnio-
nis quadragenario, vt per Rebuff. & alios vbi ſu-
pra, Anchara. conſ. 162. Oldrad. conſ. 296. Fely. d.
conſ. 2. Maſcard. in tract. de probat. lib. 1. concluſ.
179. & lib. 3. concl. 1413. nu. 11. Boer. dec. 345.

4 Tertia concluſio, quando beneficium eſt vnitũ
Monaſterio pleno iure, & dicitur pleno iure quã-
do Prælatus habet omnimodam iuriſdictionem
ſpiritualem in beneficio, & eius Parochianis ex-
cluſo in totum Epiſcopo, vt in c. quoniam, & ibi
Abb. de priuileg. tunc poteſt facere ei deſeruiri ꝑ
Vicarium ad nutum amouilibem, vt per glo. in
d. clemen. 1. verb. ad menſam de exceſſ. Prælat. &
per Franc. & Anch. in d. c. vnic. de Capell. Monac.
& Aucto-

& Auctores omnes ſupra citatos,& hæc eſt cõmunis opinio à qua nullus diſcrepat,& tenet Abb.in. c.Paſtoralis de priuileg.

Quarta concluſio, quando beneficium eſt vnitum Monaſterio, pleno iure quoad curam animarum, & ea, quæ ad eam pertinent in ſpiritualibus, & temporalibus, licet non quoad iuriſdictionem Epiſcopalem, quæ eſt ſupra curam, nec curæ omnino neceſſaria, prout eſt viſitare, excommunicare, & iudicere; tunc etiam Prælatus poteſt facere deſeruiri beneficio per Vicarium ad nutum amouibilem;licet in hoc aliqui velint contrarium ex ſupra citatis; ſed certè fallũtur,quia vnio beneficij, quoad iuriſdictionem Epiſcupalem impertiens eſt ad vnionem quoad curam animarum ſolum; nam dicta iuriſdictio eſt extra curam,& poteſt quis eſſe verus Paſtor,& Curatus,actu,& habitu, & non habere iuriſdictionem Epiſcopalem; vnde ſi eſt verus Rector in ſpiritualibus, & temporalibus, non video cur nõ poſſit deſeruire beneficio,vel per ſe ſi põt, vel per Vicarium ad nutum amouibilem,vt benè aducrtit Imol. in d.c.de Monachis nu.6.de præb. Imò dicta vnio ſimilis eſt vnioni ad menſam; nã Monaſterium, aut Prælatus, eſt verus Rector, & gaudet vt talis beneficij fructibus,quos ſibi applicat,beneficiumq; nunquam vacat, vnde nulla ratio inueniri poteſt, quam illa, quæ colligitur ex modo ſeruiendi.

Quinta concluſio,quando beneficium eſt vnitum Monaſterio,cum clauſula, vt poſſit deſeruiri per Vicarium ad nutum amouibilem, ſeruanda eſt forma vnionis, quandocumq; beneficium ſit vnitum, & ita fatentur Auctores ſupra citati, & conſtat ex gl.& Franc.in d.c.vnic.de Capell.Monachor.lib.6.Franc.Paui.in tract. de viſit. part. 1. q.6.nu.43.

5 Sexta concluſio,quando beneficium Curatum eſt vnitum Monaſterio Mendicantium, aut Monachorum Regularium,Prælatus poteſt ei ſeruire per Monachum,aut Fratrem ad nutum amouibilem,& ita conſtat ex ſupra citatis,& nouiſſimè ſic diſpoſuit Pius V.Summus Pontifex ſel.record. & apparet ex eius proprio motu, quod eſt in libro Collectionis Bullarum, & motuum fol. 558. Et aduerte quod idem erit in Monaſterijs Ordinis S.Benedicti Congregationis S. Iuſtinæ de Padua, cum ipſe ex priuilegijs Monachorum, & cum Monaſteria ipſa ſæpe ſoleant per Monachos eius Ordinis gubernari,qui poſſunt etiam ſeruire dictis beneficiis;ſic eadem ratio militat,quæ eſt in beneficijs vnitis Monaſterio Monachorum,& q̃ñ eſt eadem ratio,appellatione Monachorum continetur Moniales,vt per Abb.& Fely. in c. de Monialibus de ſent.excom.Fulg.conſ.121.Deci. in l.fœminæ ff.de reg. iur.

Aduerte etiam, quod nominatio talium Vicariorum ad nutum amouibilium,pertinet ad Prælatum,ſiue Prælatam Monaſterij, cui beneficium vnitum eſt, & Epiſcopus ſolum debet admittere, & approbare licentiam adminiſtrandi Sacramenta,ſi Vicarius idoneus inuentus fuerit, quem põt examinare,neq; vlla alia,requiritur collatio, aut inſtitutio; & ſic fertur nouiſſimè declaratum fuiſſe per Sacram Congregat.Illuſtriſſ. Cardinalium interpretrum Sacr. Concil. Trident. vt vidi in publico inſtrumento miſſo Roma, & colligitur ex Abb.& Imol. vbi ſupra, & ex Franc.in d.c. vnico,& ex tex.in d.clem.1.de ſuppl.negl.Præl.& idem erit in Monachis,nam debent approbari, & examinari ab Epiſcopo,niſi Abbas, aut Abbatiſſa habeat iuriſdictionem Epiſcopalem, ex ſupra dictis, & ita declaratum eſt per dictos Cardinales.

Ex quibus omnibus colligitur, ꝙ in Monaſterijs Monialium,& Abbatiſſa de qua agimus,in propoſita quæſtione,poteſt deſeruire dicto beneficio,ſic vnito eius menſę in ſpiritualibus,& temporalibus per Vicarium ad nutum amouibilem, maximè quia ſic vſitatum eſt à quatraginta annis & ſic cantat forma Breuis,& fuit vnita Vicaria; & quãdo Vicaria eſt vnita Monaſterio, poteſt deſeruiri per Vicarium ad nutũ amouibilem,vt per Rot.in tit.de exceſſ.Præl.in nouis,dec.2.alias 273. quæ eſt omnino videnda.]

Et hanc opinionem tenendo,non obſtant contraria; nam ad primum reſpondetur ꝙ d. c. vnic. non loquitur in præſenti caſu,an Monaſterio poſſit deſeruiri, vel non per Vicarium ad nutũ amouibilem, nec tale determinat, ſed ſolum quando Vicaria confertur per præſentationem Monachorum,& inſtitutionem Epiſcopi, tunc debet eſſe perpetua,quia Inſtitutio, ſicut & Collatio matrimonium ſpirituale denotant, quod debeat eſſe perpetuum,vt Archid.Domin.Io.Andr.&Franc. in c.1.de reg.iur.in ſextò,Bellamer.dec.700. Nec poteſt Vicarius amoueri quacumque conſuetune,aut ſtatuto non obſtante,niſi vltra ſtatutum, aut conſuetudinem ſit etiam confirmatio,aut Papæ priuilegium,vt glo.ibi verb.conſuetudine,notat,quam omnes ſequuntur. Igitur ſi in beneficio vnito, Monachi poſſunt nominare Vicarium ad nutum amouibilem, eſt caſus omiſſus in illo text. quod ſolum loquitur de modo ſeruiendi per Vicarium ad nutum amouibilem præſentatum, & inſtitutum, quia ſuapte natura perpetuus eſt, & de eius remotione, non verò de modo nominationis Vicarij,& obligatione,aut perpetuitate,vel non.

Ad text.in c. de Monachis, reſpondetur, quod non loquitur de nominatione Vicarij,ſed de congrua ei aſſignanda, & quod Monachi debeant nominare, & Epiſcopus inſtituere, & declarat modum vnionis, nec an teneatur nominare Vicariũ perpetuum,vel non.

Ad d.§.quia verò.Reſp.non loqui in vnione facta ad menſam, & in ſpiritualibus, & temporalibus,& ita omnes ibi declarant;ad tex. in clemen. quia Regulares.Reſpondetur,quod in prima parte loquitur de beneficio non vnito ad menſam,& quod cõſueuit regi per Rectores perpetuos cum collatione, & inſtitutione; in ſecunda verò parte facit pro nobis.

Ad tex.in d.§. certum. Reſp.non facere ad caſum,quia in quantum loquitur de Vicarijs,loquitur incidenter, & per modum tranſeundi, & non declarat an ſint perpetui,vel ad nutum amouibiles,vel an ſint Curati,vel non,& loquitur indiffe-

renter

tentet de Prioribus habentibus ſolum nudam commiſſionem, & ſic in illo text. nullum poteſt fieri fundamentum pro parte contraria. Ad text. in clem. vnica de off. Vicar. Reſp. loqui de Vicario perpetuo,& tunc æquiparari vero,& proprietario Curato,& non loquitur de Vicario ad nutũ amouibili, & ſic remanet hæc pars defenſata,quæ videtur verior.

Ad vnum tamen aduerte, quod licet Vicarius ſit ad nutum amouibilis, non tamen poteſt amoueri,niſi finito anno ſeruitij, vt per Rebuff. in ſua praxi beneficiali lib.2. tit. de diſpenſ. de non reſidendo num.18.& tom.3. ad leges Gallicas tit. de materijs poſſeſſoriis in beneficialibus art. 9. gloſ. vnica,& in Præfatione per totam.Poſtea verò poteſt amoueri, nec datur illi remedium aliquod ad defendendam ſuam poſſeſſionem,& ita dicit iudicatum Rebuff.vbi ſupra.

Licet poſſit attentari,quemadmodum Locumtenens alicuius Correctoris, vel Vicarius alicuius Epiſcopi, vel alicuius vicem alterius gerens,& ab eo nominatus, non poteſt amoueri abſque cauſa, & ſi amoueatur datur illi officium Iudicis de manutenendo,vt per Guliel.Bened. in repet. c.Raynuc. verb. duas habens filias à num. 37. cum ſeq. Auil.in c.Prætorum cap.4.Azeued.in lib.11.tit.5. lib.3.recopilat.de Franch.dec.409.par.2.Ita & dictus Vicarius,ſed quia in hoc eſſet ſacere Vicariũ perpetuum,non credo quod praxis admitteret,& ſic teneo opinionem Rebuff. ſecundum quam iudicatum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Sicut quis de nouo aſſequi poteſt beneficium vigore diſpenſationis,ita poteſt aſſequutum retinere.*

2 *Quando Papa concedit Epiſcopo facultatem teſtandi de fructibus beneficiorum, intelligitur etiam de teſtamento iam facto.*

Diſpenſatio ad duo,vel tria beneficia, an extendatur ad iam obtenta,vel obtinẽda?

RESOLVTIO CCXCIV.

FVit dubitatum,an habens vnum beneficium Curatum,& conſequitur aliud de facto,dein de impetrat diſpenſationem,vt poſſit cum primo beneficio aliud Curatum conſequi, poſſit retinere primum;ſeu an diſpenſatio ad obtinẽdum duo, vel tria beneficia Eccleſiaſtica,ſe extendat etiam quoad beneficia prius obtenta;dubium facit c.non poteſt §.illud de præb.lib.6. quia debet intelligi de duobus proximis vacaturis; ſed in contrarium facit l. ſi quis filio exhæredato ff. de inſtit. verſ. ex irrito teſtamento, quia ſicut poteſt
1 aſſequi de nouo, ita aſſequutũ retinere, prout ibi dicit Ioa.de Imol.cum permittitur aliquid de nouo facere, multò fortius iam factum conſumare, & hoc tenet Paul.de Caſt.in l.ex militibus ff. de teſta.milit.& ſic iſta diſpenſatio trahitur,verum facit quod voluit Paul. de Caſtr. in l.hæc conditio
2 filiæ meæ §.ſi ſic ff.de cond.& demon.quando Papa concedit Cardinali,vel Epiſcopo facultatem teſtandi de fructibus beneficiorum,ſe extendit ad teſtamentum iam factum,& ſequitur Alex.Imol. in d.l.ex militibus,licet Iaſ.ibi videatur aliter ſentire, vide Franc.Marc.dec.1104.

SVMMARIVM.

1 *Abbas quamuis habeat iuriſdictionem Epiſcopalem,tamen non dicitur Diœceſanus.*

2 *Abbas habens iuriſdictionem Epiſcopalem,eſt Ordinarius.*

3 *Ordinarius, eſt cui mandata eſt iuriſdictio iure proprio.*

4 *Ordinarij dicuntur omnes habentes iuriſdictionem contentioſam.*

Abbas habẽs iura Epiſcopalia,an poſſit dare dimiſſorias ſubditis ſuis ad ſacros Ordines recipiendos?

RESOLVTIO CCXCV.

PRo parte negatiua facit Primò,tex.in c.nullus de tempor. ordin. lib.6. in quo probatur Prælatos inferiores, citra Epiſcopum non poſſe concedere dimiſſorias ſuis ſubditis, igitur nec Abbas habens Epiſcopalem iuriſdictionem eas poterit concedere, ac ita intelligunt Domin. Anchar.Philipp.Franc.Archid. & alij relati à Pet. Gregor.Tholoſan. in ſuo Syntagmate iuris vniuerſi par.2.c.9.& confirmatur,nam dare dimiſſorias,& ordinare, eſt proprium ſolius Epiſcopi,nõ alterius,ex c.extraneo cum ſeq.71.diſt.vbi glo.allega: plura iura,& notat ibi Domin.Card.& omnes,igitur non pertinent ad non Epiſcopũ,& per conſequens ad dictum Abbatem : Itidem confirmatur,quia dare dimiſſorias,& ordinare pertinet ad Diœceſanum , ratione legis Diœceſanæ , vt per Abb.in c.dilectus de off.Ordin.notat Brunel.in tract.de Legat. concluſ.10. At verò Abbas, & ſi
1 habet Epiſcopalem iuriſdictionem, non dicitur Diœceſanus,Rebuff.conſ.1.& 2. igitur dare non poteſt; Cõfirmatur inſuper,quia Epiſcopus eſt ſolus ordinator in ſua Diœceſi,c.perlectis,& ibi glo. verſ.& iurgia §.ad Epiſcopum 25.diſt.ideo ipſe ſolus concedit dimiſſorias,c.clericum 72.diſt.& ordinatio clericorum,& Eccleſiarum ad ſolum Epiſcopum pertinet,1.q.1.per tot.& c. omnes Baſilicæ 16.q.7.igitur non pertinet ad Abbatem;nec ipſe poteſt facere,quia Abbas non exercet iura Epiſcopalia,niſi ex præſcriptione,c.peruenit, verſ.iura 16.q.1.

Secundò facit pro hac parte expreſſa deciſ.Sacroſancti Conc.Trid.ſeſſ.23.cap.10. de reformat. incip.Abbatibus, ac alijs quantumlibet exemptis, vbi expreſsè denegatur Abbati dare dimiſſorias,non obſtantibus quibuſcumque conſuetudinibus,& priuilegijs,idq; etiam denegatum eſt Capitulo ſede vacante,ex dec.10 de refor.ſeſ.7.Conc. Trid.ergo dare non poteſt, & ſic pro parte negatiua,& in terminis tenet Salzed. in addit. ad prax. Bernard.Diaz.c.25.& Simon Maiol.in tract.de irregularit.lib.4.c.8.& c.5. num.5. Rebuff. in ſua prax.benef.lib.1.c.9.nu.6.nouiſſimè Henriq.in

Digitized by Google

ſua Summa lib.10.c.22.num.3.& in glo.ibi lit.T. & c.23. num.4. vides inquam, ex iuribus iſtis, & nouis deciſionibus deciſam hanc quæſtionem cōtra dictum Abbatem,& quod non poſſit omnino dare dictas dimiſſorias, eſt enim derogatum eorum conſuetudinibus,& priuilegijs.Confirmatur etiam, quia Abbas ipſe non poteſt ordinare, ergò & nec committere alijs poteſtatem ordinandi, quia nemo plus iuris in alium conferre poteſt, quam ipſe habet,ex regula vulgari. Confirmatur etiam quia Abbas non poteſt diſpenſare in interſtitijs, vt nouiſſimè probat Frater Emanuel Rodriq. in declaratione motus proprij Sixti V. ſub titulo de los centos dub.8.ſol.31. ad finem dictæ explicationis, & ita fertur fuiſſe declaratum Romæ per Sacr.Congreg. Illuſtriſſimorum Cardinalium Interpretrum Sacroſancti Conci. Trid. igitur nec poterit concedere dimiſſorias, cum ita vnum diſponat ad Ordines,ſicut & aliud, & ambo ad vtramq; legem pertineant.

2 Pro parte affirmatiua,& in fauorem Abbatis, faciunt ſequentia. Primò, quia dictus Abbas talem iuriſdictionem habens,eſt Ordinarius, Gloſ. in clem. 1. verb. proprijs de reb.eccleſ. non alien. & cum Butr. Aret. Dec.Pari.& alijs, Mandoſ.ad regulas Cancellariæ regul.24. q. 2. num.4. & notatur in cap.Abbates de priuileg.in ſextò, notant Card. & Imol. per text.ibi in cap. quantos de offic. Ordin. Butr. conſ.19. Petrus Gambara in tract.de Legat.à Latere lib.2.cap.2.à nu.54.Ordi-
3 narius .n.eſt cui mandata eſt iuriſdictio iure proprio,vt per Soccin.in l.more maiorum num.17.ff. de iuriſdict.omn.iud.Anton.de Petr.in tract. de iuriſdictione Epiſcoporum cap.1.nu.4.& 3.Præ-
4 lati, & Ordinarij dicuntur omnes qui habent iuriſdictionem contentioſam, Gloſ. in verb.Prælati in clem.dudum de ſepultur. & in cap.Romana §.1.de appell. in ſextò, Abb. & Doctores in cap. auditis de præſcript.vide quæ dixi in Reſol.304.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor deputatus in defectum primi negligentis, debet aſſignare terminum competentem primo negligenti.*

2 *Quando ſunt dati plures Exequutorer, & vnus in defectum alterius, debet conſtare de impedimento prioris, præuia trina monitione.*

Exequutor gratiæ nominatus,quid poſſit in defectum primi negligentis?

RESOLVTIO CCXCVI.

1 EXequutor deputatus in defectum primi negligentis, non poteſt exequi gratiam, & dare titulum,collationem,& poſſeſſionem impetranti, niſi prius notificauerit primo Ordinario, & aſſignauerit ei terminum competentem ad exequendum, & eum citauerit, & audiuerit; & ſi ipſe primus Exequutor aliquas rationabiles cauſas alleget ob quas non potuit gratiam exequi,differtur exequutio, & tenetur eū audire, & ſuperſedere in exequutione; & ſi aliter faciet, nulliter procedit;ſic .n.cōſului in cauſa mihi propoſita, & vidi cauſam remiſſam primo Exequutori, quia ſecundus abſque ratione ſe intromiſerat in ea,& inhibuerat;ita notat Felyn.in cap. fin. de præſumpt. circa finem, notant etiam Doctores per text.ibi in cap. ſi Capitulo de conceſſ.præben.in ſextò,facit tex. & ibi latè Abb. in cap.accipimus de ætat. & qualit. Staphil. in tract.de lit. grat. in 4. form. mand. de prohibendo à num. 1. fol.59.

Confirmatur, nam quando dati ſunt plures Exequutores ad exequendā gratiam,vnus ſcilicet
2 in defectū alterius; non poteſt aliquis ex eis procedere, vſque dum conſtet de impedimento alterius: & ad hoc, vt conſtet de impedimento debet præcedere trina monitio, vt cum Ægidio, & alijs exiſtimat Addit. ad deciſ. Rot. 5. de offic. Delegat. in nouis, allegat gloſ. verb. requiſierunt, in clem. dudum de ſepult.facit deciſ.Rot. 1. de probation.in antiquioribus,& deciſ.7. de offic. Delegat. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor cum clauſuls (amoto quolibet illicito detentore) non habet iuriſdictionem contra eos,qui de iure,ſed ſolum qui de facto contradicunt.*

2 *Ab Exequutore gratiæ non excedente,non datur appellatio.*

3 *Prouiſus ab Ordinario de beneficio reſeruato, dicitur intruſus.*

4 *Intruſus non eſt citādus, niſi intruſio ſit excuſabilis.*

Exequutores gratiæ cum clauſula (amoto quolibet detentore) quam iuriſdictionem habet?

RESOLVTIO CCXCVII.

EXequutor gratiæ cum clauſula(amoto quolibet illicito detentore, & contradictore, &c.) habet ſolum iuriſdictionem contra eos,qui de facto, & non de iure contradicunt,
1 vt puta Intruſos, quos per cenſuras compellere poteſt ad dimittendum beneficium, & ad reſtituendos fructus; non tamen habet iuriſdictionem contra eos,qui de iure contradicunt, & poſſident ſaltim cum titulo colorato, in quorum fauorē tenetur in exequutione ſuperſedere, & cauſam remittere,licet ipſe raròfaciat, vt per gloſ.in cap. pro illorum verb. contradictores de præben. & ibi Innocen. Abb.& omnes, latè Nauar.in cap. cum contingat,in octaua cauſa nullitatis, per tot. de reſcript.Rebuff.in ſua praxi beneſ.nou.prouiſ. verb.Amoto quolibet illicito detentore, Put.dec. 271.nu.6.lib.3.

2 Poterit etiam Exequutor, ſi hi ſunt intruſi, & de facto contradicant, procedere contra eos, ſpreta eorum appellatione; nam ab Exequutore

gratiæ

gratiæ, non excedente, nō datur appellatio, ſaltem ad effectū ſuſpenſionis, vt colligitur ex deciſ. Rot. de appell. 45. in nouis, & ex Franc. Marc. dec. 100. 2. par. num. 1. Pariſ. conſ. 28. num. 12. lib. 4. & facit quia intruſus nō eſt reſtituendus in ſua poſſeſſione, notat Fely. in c. cum olim num. 11. de re iud. & Pari. conſ. 47. num. 32. lib. 4. & intruſus non poteſt dare obiectas, & appellans non auditur, vt latè per Lancell. in d. tract. de actentatis 1. par. c. 3. à nu. 69. cum ſeq. & is dicitur intruſus, qui ab Ordinario
3 prouiſus eſt beneficio, quod vacauit in mēſe, vigore alternatiuæ Papæ reſeruato; vel quia prouiſus eſt ab Ordinario de alio beneficio reſeruato; neq; etiam iſte eſt citandus de ſtylo Rotæ, vt in dec. 18. de reſtit. ſpol. in antiq. niſi intruſio ſit excuſabilis,
4 vt per Mandoſ. in reg. 1. q. 3. per tot. Intruſus etiā dicitur qui habet titulū beneficij ab eo, qui ei dare non poteſt, vt latè per Rot. dec. 13. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. Innoc. & DD. in c. nihil eſt de elect. Guttie. conſ. 10. nu. 11. Mandoſ. in reg. 29. q. 4. & de monitorijs q. 6. à nu. 37. Lancello, vbi ſupra; intruſus igitur eſt qui lite pendente intrat poſſeſſionem rei, ſuper qua litigatur, Caſſad. dec. 9. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. eſt, & etiam intruſus qui cum ſola ſignatura capit poſſeſſionem beneficij, Rebuff. in tit. de paciſ. poſſeſſ. nu. 51. & quis dicatur intruſus, ponit Selu. in tract. de beneſ. 3. par. q. 11. in 5. qualit. Gom. in reg. de trien. q. 27. 47. & 48. ponit etiam Maſc. de prob. 2. par. concl. 937. & dixi ſupra in Reſolut. 224.

SVMMARIVM.

1 *Propter conſilium in cauſa ſanguinis quis non eſt irregularis, niſi ſequatur mors, vel mutilatio.*

2 *Irregularitas non contrahitur niſi in caſibus à iure expreſſis.*

3 *In irregularitate proueniente ex homicidio, vel mutilatione, ſolus Papa diſpenſat.*

4 *Vigore cruciatæ non poteſt diſpenſari ſuper irregularitate contracta ex homicidio.*

4 *Cum homicida voluntario non poteſt Epiſcopus diſpenſare quoad ordines minores, & beneficium ſimplex.*

5 *In dubio facti debet quis reputare ſe irregularem, ſecus in dubio iuris.*

6 *Expreſſum dicitur, quod verbis clarè exprimitur, vel euidentibus ſignis colligitur.*

Iudex qui iudicauit in cauſa mortis, non ſequuta morte, an ſit irregularis?

RESOLVTIO CCXCVIII.

Hanc quæſtionem ponit Rota quæſt. 9. cuius tenor eſt: videtur Primò, quod ſint irregulares, ex text. in cap. clericis ibi, aut iudicent inferendas, ne cleric. vel monac. vbi non ſolum ex morte inflicta iudicatur quis irregularis, ſed etiam ex eo quod Iudex, aut alius conſuluerit, aut iudicauerit inferendam; itaque ex ſolo conſilio, aut iuditio contrahitur irregularitas, idq; etiam melius probatur in cap. periculoſæ de penitent. diſt. 1. vbi Iudæi, qui Chriſtum non crucifixerunt proprijs manibus, ſed cōſilium Pilato dederunt, aut pro eius morte inſtiterunt, dicuntur occidiſſe eum, idque etiam videtur probari in cap. ſicut dignum de homic. & in c. ſententiæ, ne cleric. vel monac. igitur ſupradicti ſunt irregulares.

Secundò, quia per iura ſupradicta hanc opinionem tenuit Speculator in titul. de diſpenſation. §. iuſta, & Nicolaus de Ploue in tract. de irregularitate regul. 9. num. 5. tom. 14. tractatuum nouiſſimorum, eamdem opinionem tenet D. Antonin. de Florentia in eodem tract. cap. 2. num. 6. in dicto tomo, & ſequitur eum Foller. in ſua prax. crimin. canon. par. 2. cap. 24. & nouiſſimè Salzed. in Addion. ad prax. Bernard. Diaz. cap. 99. lit. B. & Quintilianus Mandoſ. in tract. Signaturæ titul. abſolutiones, aut habilitationes ſol. 94. verſic. an autem Aduocatus, ex quibus videtur quod hęc communis ſit opinio.

Tamen contrariam opinionem tenet Abb. in dicto capitulo ſententiam quæſt. 101. in fine, & quæſt. 34. & 35. in quibus concludit, nunquam
1 effici quem irregularem, & ſi conſilium præſtiterit, & ſanguis ſit effuſus, ſi non ſit ſequuta mors, aut membri mutilatio; & eandem opinionem in proprio caſu ſequutus ſuit Sylu. in ſua Summa verb. homicidium 3. quæſt. 2. & Bernard. Diaz. in cap. 99. eamdem videtur ſequi Ludouic. in ſua praxi criminali ſol. 158. num. 12. & num. 16. Nauar. in cap. 27. num. 193. à num. 210. verb. dixi de forma, & num. 211. verb. dixi ſequutam; idem tenet Felyn. cum Ioan. Andr. Archidiacon. Dominic. & alijs in capit. ſicut dignum num. 11. Soto in 4. ſentent. diſt. 25. quæſt. 1. art. 3. verſic. debet autem, pro qua opinione facit Primò, quia ſola voluntate, etiam ſi perueniat ad actum extrinſecum, non efficitur aliquis irregularis, vt vult Nicolaus Ploue in dicto tractatu regul. 257. num. 17. & Archidiacon. in dicto capitulo periculoſæ, vbi gloſ. id videtur tenere; licet in contrarium à pluribus allegatur, Plaz. in epitome delictorum cap. 17. num. 5. & 6. Igitur cum in præſenti caſu ſolum adfuerit voluntas, quæ peruenit ad actum extrinſecum conſilij, ſententiæ, aut conatus, neque ad exequutionem proceſſum eſt, non debuit iudicans, aut conſulens effici irregularis.

2 Secundò facit, quia irregularitas non contrahitur niſi in caſibus à iure expreſſis, vt in capit. ſi quis de ſentent. excommunication. lib. 6. notant Doctores in cap. ad audientiam de homicid. Plaz. de delict. cap. 12. num. 11. Nauar. in cap. ſi quis autem de penitent. diſtinct. 6. num. 35. ſed nullibi in iure expreſſum inuenitur, quod pro ſolo conſilio abſque exequutione contrahatur irregularitas. Igitur ſupradicti non debent cenſeri irregulares, neque obſtat text. in dicto capitulo clericis; nam ibi non dicitur quod mors ſequuta non fuit; imò apparet quod loquitur in caſu quo fuit mors ſequuta, & ex hoc denotatur, non ſolum contrahi irregularitatem, quando quis pro-

prijs manibus aliquem occidit, ſed etiam ſi iudicet, iubeat, aut conſulat mortem inferendam; ſed totum debet intelligi, morte ſequuta, vt iura, iuribus concordemus, & in dicto cap. periculoſæ conſtat etiam clarè quod mors ſequuta fuit ex conſilio, & inſtantia, & ſic etiam debent intelligi alia iura.

Sed vlterius procedendo, tertiò facit tex. expreſſus in c. aliquantulū 15. diſt. ibi ſęua exequuti fuerint, vbi Curiales tunc iudicantur indigni, & irregulares, quando ſæua exequuti fuerint, ſcilicet quādo mortem, aut mutilationem exequuti ſunt, non igitur ex conſilio, aut ſententia, contrahitur irregularitas, ſed ex exequutione, & ſanguinis effuſione, concurrente morte, aut membri mutilatione.

Quarto, & vltimo facit, quia hæc irregularitas, de qua agimus, à ſacris literis emanauit, at verò in ſacris literis ſemper fit mentio de reali, & actuali exequutione, & ſanguinis effuſione; Deus enim odit virum ſanguinum, & doloſum, & effuſionem ſanguinis, ita enim dixit ad Dauid Regem, Iſrael, vt conſtat ex lib. 1. Paralipomenon cap. 22. Multum ſanguinem effudiſti, & plura bella bellaſti, ideo non potes ædificare domum nomini meo, tanto ſanguine effuſo coram me: vbi in duabus partibus Dominus loquitur ſemper de ſanguine effuſo. Et alibi Paralypomenon lib. 2. capit. 28. Non ædificabis mihi domum, eo quod ſis vir bellator, & ſanguinem effunderis, Pondera verbum (effunderis) & conclude, non dici ſanguinis effuſorem, qui nunquam ſanguinem effundit, nec fuit cum cauſa, iuſſu, aut cōſilio; nam non dicitur homicida, qui nunquam hominem occidit, nec eius cauſa occiſus eſt, licet minatus ſit illaturum ſe mortē pluries, niſi fuerit ſubſequuta. Ex quibus omnibus hæc pars videtur mihi verior, & tenenda in iudicando, & conſulendo; nec videtur neceſſarium à Papa impetrare diſpenſationem, licet aliqui exiſtimauerint ſufficere diſpenſationem Epiſcopi.

3 Sed certè, ſi irregularitas contraheretur, non ſufficeret Epī diſpenſatio; nam ſuper irregularitate proueniente ex homicidio, aut membri mutilatione, ſolus Papa diſpenſat, vt colligitur ex Auctoribus in dicto capitulo ad audientiam, & notat Nauarr. vbi ſupra num. 217. in fin. Sylueſt. vbi ſupra quæſt. 8. & Sanct. Antonin. de Florentia vbi ſupra num. 40. & Bonaguida de Aretio in tract. de diſpenſatione num. 78. Nec tamen poteſt Legatus, aut Nuncius diſpenſare, niſi hoc habeat in mandatis, vt colligitur ex Abba. cum Additione, ibi Speculatore allegato ab Additione in cap. clerici, de clerico excommunic. miniſtran. & ex Petro Gambara in tract. de legat. titul. de abſolution. ab excommunic. num. 9. licet contrarium videatur tenere ipſemet in dicto tract. lib. 10. de diſpenſatione num. 395. cum Collectario, quem allegat, ſed contrarium eſt verum, vt colligitur ex ſupradictis, & ex notatis in capitulo quod tranſlationem de offic. Legat. & notat Syluest. in Summa verb. Legatus quæſt. 12. Neque etiam virtute Bullæ Cruciatæ, poteſt aliquis abſolui ſiue in foro exteriori, ſiue interiori, vt per Dominicum à Soto in 4. diſtin. 22. quæſt. 3. art. 1. & diſtinct. 3. quæſt. 1. art. 3. Cordub. tamen tenet, quod in homicidio attentato, ſeu in irregularitate, quæ ex eo cauſatur diſpenſat Commiſſarius ſed verius eſt, nullam contrahi irregularitatem, vt defendimus, & eſt de Indulgentijs quæſt. 43. dub. 4. & vide Medinam, & alios, quos allegat Frater Emanuel Rodriq. Luſitanus in explicatione Bullæ Cruciatæ §. 9. num. 64. Guttier. in ſuis quæſtionibus Canonicis cap. 3. num. 4. cum ſequen. qui etiam contra plures defendit, quod Sacerdos virtute Bullæ Cruciatæ poteſt abſoluere in foro conſcientiæ ab irregularitate ex delicto contracta, quia cum poſſit abſoluere à cenſuris, & hæc irregularitas ſit cenſura, poteſt abſoluere ab hac irregularitate, licet dictus Emanuel cum Soto, & Nauar. ſecurius putet eſſe diſpenſationem à Summo Pontifice impetrandam, quam ego etiam exiſtimo; neque etiam vigore Cruciatæ poteſt diſpenſari etiam in foro conſcientiæ, ſuper irregularitate cōtracta ex homicidio voluntario, licet poſſit in alijs irregularitatibus in dicto foro, vt per dictum Fratrem Emanuelem Rodriq. in dicta explicatione Bullæ §. 13. num. 2. neque Epiſcopus poterit diſpenſare cum hac irregularitate contracta ex homicidio voluntario, etiam non culpabili, etiam ſi homicidium occultum ſit, quoad forum conſcientiæ, ex deciſ. text. in cap. 6. de reformatione ſeſſione 24. Sacroſancti Concil. Trident. & ita intelligit Nauarr. in Manual. cap. 27. in fin. tum etiam ex cap. 7. ſeſſ. 14. dicti Conc. Trid. de reformat. & ita intelligit Nauar. in dicto Manual. cap. 27. in fi. tum etiam ex deciſ. cap. 7. ſeſſ. 14. dicti Conc. Trid. de reſor.
4 Epiſcopus non poteſt diſpenſare etiam quoad beneficium ſimplex, vel ordines minores, licet id ſit permiſſum iure communi, ex notatis in dicto cap. ad audientiam, & in dicto cap. ſignificaſti de de homicid. & in cap. 2. de cleric. pugnan. in duell. Salzed. in prax. Bernard. Diaz. c. 64. lit. B. & Guttier. in dictis quæſt. canonic. cap. 13. à num. 16. ſed tamen dicta Conciliaris deciſ. loquitur in homicidio doloſo, non verò, iuſtè perperrato; ſed vt fatetur dictus Guttier. num. 19. nullibi in iure probatur, quod in homicidio voluntario Epiſcopus potuerit diſpenſare quoad ordines minores, & beneficia, ſed ſolum in homicidio caſuali; vnde tenendum eſt, quod in caſibus in quibus contrahitur irregularitas, quod contrahatur etiam ſi delictum ſit occultum per accidens, vt per Cordub. in ſuo Quæſtionario lib. 1. quæſt. 35. per tot. In homicidio voluntario requiritur diſpenſatio Sūmi Pontificis, ſed in præſenti quæſtione nulla requiritur, vt dictum eſt; nec obſtat, quod in dubijs, ſaltem in foro conſcientiæ quis debeat ſe iudicare irregularem, ac petere diſpenſationem, & ſic caſus præſens cum ſit dubius propter contrarias opiniones, debemus tenere eam, quæ irregularitati fauet, ex notatis per Felyn. Abb. & omnes in dicto cap. ad audientiam; nam reſpondetur quod procedit ſecundum veriorem opi-
5 nionem, quando eſt dubium facti, tunc enim verè dubitamus de irregularitate, & tenenda eſt in dubio pars ſecurior, cum conſtet tunc ex facto probato induci irregularitatem ex iuris ſanctionibus, ſi de facto dubitatur; ſed

quando

Digitized by Google

quando eſt dubium iuris, quia dubitatur an de iure in tali caſu, & facto clarè probato, ſit ſtatuta, & inducta irregularitas, tunc in dubio iudicandum eſt contra irregularitatem; nam irregularitas non inducitur niſi in caſibus à iure expreſſis, ex tex. in c. ſi quis de ſent. excom. lib. 6. ſed id, de quo dubitatur non dicitur in iure expreſſum, ex notatis in l. licet Impera. ff. de leg. 1. & in l. ſi tutor petitus C. de peeul. tut. & expreſſum dicitur quod oculo corporali legi, & videri poteſt, Bald. in l. ad probationem C. de probat. Ang. in l. Prætor ait ff. de nou. oper. nunc. idem Ang. in l. quoties ff. de hæred. inſtit. notat latè Aymon Craue. in tract. de Antiquitate temporis in verb. ampliatur à num. 38. cum ſequentibus, Villaiob. in tract. commun. opin. tom. 2. lib. 9. tit. 34. num. 89. & 90. Ex quibus
6 omnibus colliges, quod expreſſum illud dicitur quod verbis clarè exprimitur, vel euidentibus ſignis colligitur; & idem melius colliges ex Ludou. Molin. in tract. de primog. lib. 3. c. 8. num. 5. & eſt text. in l. quidam rectè ibi, quia ex verbis concipi poſſit ff. de liber. & poſthu. at verò nullibi in iure canonico reperitur expreſsè diſpoſitum, quod ex ſolo conſilio, aut ſententia mortis, abſque reali facto, & exequutione contrahatur irregularitas, nec euidenter colligitur ex verbis Canonum, quæ de hac materia agunt; imò omnia iura ſemper factũ præſupponunt; ideo non debet conſulens, aut iudicans ſe exiſtimare irregularem; hanc diſtinctionem de dubio facti, & iuris poſuit, Plaz. in dicto tract. de delictis c. 12. num. 11. & Nau. in c. ſi quis autem de pęnit. diſt. 7. qui eleganter reprobant differentiam communem, quæ fit inter forum conſcientiæ, & iudicialem, vtpotè, quia irregularitas ſit inducta de iure poſitiuo, & ſi eſt inducta in vtroque foro debet ſeruari, ſi verò ſit dubium facti, & certitudo iuris nulla ratio differentiæ dari poteſt cur in vtroq; foro non iudicetur quis irregularis; ſi verò ſit dubium iuris, nullo modo iudicatur, niſi in caſibus à iure expreſſis; ſed tamen exiſtente dubio facti, tenenda eſt communis diſtinctio, quia in foro interiori eligẽda eſt pars ſecurior ad obuiandum periculo, & ſcrupulis; in foro verò exteriori Iudex non iudicat niſi ex probatis, & exiſtẽte dubio facti abſoluit reum, ex not. in l. qui accuſare C. de eden. & in l. fin. C. de prob. & in dubijs reo fauendum eſt in foro exteriori, ex notatis in l. Arianus ff. de act. & oblig. & ſic ad contraria aducta in principio quæſtionis iã reſpõſum eſt. Ex quibus omnibus remanet defenſa hæc ſecunda opinio, quam tenendam exiſtimo, ſalua melius ſentientis cenſura.

SVMMARIVM.

1 *Exequutores gratiæ Apoſtolicæ, per clauſulam inducentes, &c. & defendentes, &c. habent poteſtatem, immittendi in poſſeſſionem, & defendendi, poſt immiſſionem.*

2 *In aliquibus alijs Regionibus vbi eſt concordatum cũ Sede Apoſtolica, facta exequutione expirat iuriſdictio Exequutoris, & in reliquis recurritur ad Ordinarios.*

Exequutores cum clauſula inducentes, &c. quam iuriſdictionem habeant?

RESOLVTIO CCXCIX.

EXequutores gratiæ cũ clauſula Inducentes, & Defendentes, &c. non ſolum habent iuriſ-
1 dictionem ad ponẽdum in poſſeſſionem beneficij impetrantem, & ad faciendũ ei reſponderi de fructibus; ſed etiam ad defendẽdum eum poſt immiſſionem, ſi ab aliquo tertio moleſtaretur, vt per text. & ibi Abb. & Fely. in c. quærenti de offic. Delegat. num. 10.

2 In Gallia tamen hæc concluſio non practicatur, quia facta exequutione, Exequutor functus eſt munere ſuo, & poſtea iuriſdictio Ordinariorum eſt, etiam quoad turbationem in poſſeſſione; nam turbatus coram Ordinario, conqueri debet per concordata ſupra allegata; ita notarunt Rebuff. in pract. benef. in form. nou. prouiſ. verb. amoto quolibet illicito detempore, & Mareh. dec. 100. par. 1.

In Hyſpanijs, ex Bullis conceſſis in fauorem Potentiſſimi Regis noſtri Philippi à Summis Pontificibus fęlicis recordationis Pio Quinto, & Gregorio Decimotertio, qui faciunt eum Protectorem Sacroſancti Concilij Tridentini, credo quod ſeruatur idem quod in Gallia, & quod cauſa contra turbantem remittitur Ordinarijs, & ſuper hoc dantur reſcripta in Supremo Conſilio, & de iure communi, Abb. & Io. Andr. in d. c. quærenti, exiſtimabant quod præfata exequutione, ſi aliquandiu pacificè poſſidebat impetrans, erat extincta iuriſdictio Delegati, aut Exequutoris, non obſtantibus dictis clauſulis, ob quas moti fuerunt ſupradicti omnes, & etiam ſeruare Curiam, affirmat Stapbil. in tract. de literis gratiæ, & Iuſtitiæ tit. de vi, & effectu clauſularum fol. 180. in paruis; ex quibus infertur, quod meri Exequutores cum clauſula (cæterum) quæ ſolet de ſtylo dari Penſionario in reſeruatione penſionis, vel præſentantibus gratias coram Auditore Cameræ in hoc Regno, ſtante forma Sac. Conc. de qua ſupra, non poterunt poſt præfatam exequutionem, iuriſdictionem exercere, licet in fauorem Ordinarij contrarium aliquando de facto obſeruetur; id tamen intelligo contra contradicentes de iure, contra quos in prima inſtantia debet recurri ad Ordinarios; contra vero turbantes de facto non erit inconueniens, ſi procedat ad extraiudicialem compulſionem quando clauſula facit perpetuitatem.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt in ſuo diſtrictu concedere licentiam Epiſcopo exercendi Pontificalia.*

2 *Appellatione Epiſcopi venit Abbas habens Epiſcopalem iuriſdictionem.*

Abbas habens iura Epiſcopalia, poteſt dare licentiam alieno Epiſcopo exercendi Pontificalia in ſuo diſtrictu.

RESOLVTIO CCC.

1 POterit etiam Abbas ordinarius dare licentiam alieno Epiſcopo Pontificalia in ſuo diſtrictu exercendi, vt in electo: abundè in repertorio Felyni inuenies, & per Doctores in capit. 1. de tranſlatione Prælatorum, quia hoc eſt ordinariæ iuriſdictionis, vt in Concilio Trident. ſeſſion. 6. de reformat. cap. 5. quod diſponit, ſolum licentiam Ordinarij requiri ad hoc, vt quis poſſit Pontificalia exercere in diſtrictu alterius, & text. in cap. 2. de reformat. ſeſſ. 14. qui loquitur de Epiſcopis titularibus; ſolum etiam licentiam Ordinarij requirit, aut proprij Prælati, ibi niſi de loci Ordinarij expreſſa licentia, & ibi abſque ſui proprij Prælati: cum igitur Abbas ſit Ordinarius ſufficiet ſua licentia in ſuo diſtrictu, aliter nullus eſſet qui poſſet eam dare; nam tunc Epiſcopus in diſtrictu Abbatis iuriſdictionem Epiſcopalem habentis, non poſſet Pontificalia exercere, text. in c. luminoſo, & ibi Doctores 18. q. 2. notant DD. in c. 1. de verbor. ſignif. lib. 6. Innoc. in c. exiui de priuileg. notat late Rolan. à Vall. conſ. 32. à num. 23. cum ſeq. lib. 3. & facit 9. q. 2. per tot. notatur etiam in c. Abbates de Priuileg. in ſextò, quod nõ poteſt alijs licentiam dare, & confirmatur, quia Capitulum ſede vacante, quod habet Epiſcopalem iuriſdictionem poteſt dare dictam licentiam, ex vi iuriſdictionis, gloſ. in cap. ſi Epiſcopus de ſupplen. neglig. Prælat. in ſextò, Abb. in cap. is qui de maiorit. & obed. Pauin. in tract. de poteſtate Capituli ſede vacãte prima parte quæſt. 3. idem igitur erit in Abbate, qui etiam ex dicto c. 2. de reformat. poteſt dare licentiam Epiſcopo titulari exercendi Pontificalia in ſua Diœceſi, & ipſe poterit ordinare eos qui ſunt alterius Epiſcopatus cum literis dimiſſorijs ſuorum Prælatorum, vt conſtat ex d. c. in fi. & licet ex deciſione text. cap. 11. de reformat. Dimiſſoriæ debeant dirigi Epiſcopo exiſtenti in diſtrictu dicti Abbatis, & ibi ordinanti, ex eius licentia, & tunc iuſtè pro eo Põtificalia exerceat, vt in electo dixit prædictum Repertorium, & quia etiam vbi eſt identitas ra-
2 tionis, vt hic, appellatione Epiſcopi continetur dictus Abbas, ex Franc. in c. cum ex eo num. 3. de elect. in ſextò, vbi allegat Domin. & alios, & cum caſus accidiſſet, ſic conſului, & cauſa ad Rotam delata abſolutus eſt quidã ordinatus in dicta Abbatia cum dimiſſorijs ſui Epiſcopi conceſſis in forma dicti Conc. Trid.

SVMMARIVM.

1 *Inferior poteſt acquirere ex conſuetudine ius viſitandi.*
2 *Abbas exemptus poteſt viſitare vt Ordinarius.*
3 *Abbas exemptus non poteſt viſitari ab Ordinario.*

Vtrum Abbas habens iura Epiſcopalia poſſit ſubditos ſuos viſitare?

RESOLVTIO CCCI.

AD hoc reſpondetur affirmatiuè, & ſic Abbas habens iura Epiſcopalia poteſt ſuos ſubditos viſitare, & moueor ex pulchro conſ. Oldrad. 116. incip. Prima quæſtio eſt in fine; ſequitur Alberi. in ſuo Dictionar. lit. A. fol. 2. col. 3. in princ. docet etiam Domin. in cap. 1. §. hanc autem de cenſib. in ſextò, Mill. in ſuo repertor. in verb. Archidiacono, Aufrer. ad deciſ. Capel. Thol. 187. refert etiam Gregor. Lopez verb. de coſtumbre lib. 1. tit. 11. par. 1. & inferior id poteſt acquire-
1 re ex conſuetudine, vt dicunt ſupradicti, & notatur in cap. auditis de præſcript. quam conſuetudinem Sacr. Conc. Trid. approbauit in c. 3. de reform. ſeſ. 24. vbi loquitur in Archidiaconis, & alijs inferioribus, Abbas vero exemptus, de quo agimus, cũ habeat iuriſdictionem priuatiuè ad Epi-
2 ſcopum, alio modo habet ius viſitandi; nempè vt Ordinarius, ex Oldrad. vbi ſupra, vnde ipſe non tenetur ſeruare formam traditam Archidiaconis, & alijs inferioribus, cum ipſe non ſit inferior, nec ſub Epiſcopo, & poteſt nominare ſuos Viſitato-
3 res. Nec ipſe poterit viſitari ab Epiſcopo, aut Apoſtolico Delegato, virtute deciſ. text. in cap. 9. de reformatione ſeſſion. 24. dicti Sacr. Concil. quia tex. ille limitatur in habente Epiſcopalem iuriſdictionem, & habente temporalem laicam in locis ſibi ſubiectis, ex dec. text. in capit. 11. de reformat. incip. in monaſterijs in fin. ſeſſ. 25. dicti Cõc. Trid. & in Curia Romana practicatur, quod quælibet iuriſdictio temporalis, etiam limitata ſufficiat, & ita Iudices Rotæ decreuerunt in dicta cauſa inter dictum Epiſcopum, & Abbatem, ius viſitandi competere, & non poſſe à dicto Epiſcopo loca illi ſubdita viſitari, ſed quid rationis addat habere iuriſdictionem temporalem, adhuc non declaratum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Patronus poteſt in fundatione iuris patronatus quãlibet conſtitutionem, legem, & pactum apponere; & in dubio qualibet conditio appoſita cenſetur valida num. 3.*
4 *Amplia vt poſſit patronus apponere conditionem, vt valeat præſentatus in mortis articulo ſucceſſorem nominare.*
5 *Epiſcopus tenetur conditionibus in iuris patronatus fundatione appoſitis aſſentiri, redditur ratio nu. 7. & quid ſi eſſent præter ius commune nu. 6.*
8 *Liberum eſt patronis facere omnia quæ voluerint.*
9 *Amplia vt poſſit laicus donare Eccleſiæ prædium cum conditione, vt ſoluat collectas laicis, quamuis alias non fuiſſet obligatus.*
10 *Amplia vt poſſit legãs iubere, vt de legatis pijs à ſe factis, falcidia detrahatur, & ſi non fuiſſet de iure detrahenda.*
11 *Amplia vt poſſit patronus donare Eccleſiæ emphyteuſim ſub cõditione, vt reguletur ſicut eccleſiaſtica.*

12 Am-

12 *Amplia vt poſſit Eccleſia feudum retinere laicale recognoſcendo pro illo dominum laicum.*
13 *Amplia vt voluntas teſtatoris ſit vti regina attendenda; aſſignatur ratio num. 14.*
15 *Conſtituitur concluſio quod conditiones, & pacta contra tenorem fundationis adiecta ſunt nulla.*
16 *Fortificatur concluſio tribus mediis, primo ex deciſ. Rom. manuſcripta, cuius tenor refertur.*
17 *Fortificatur ſecũdo ex deciſ. Curiæ Archiep. Neap. & ex alia deciſ. Farinac. 582. vbi dicit deciſum quod Sacerdos aſtrictus à teſtatore, vt ſingulis hebdomadis tres Miſſas celebret, debet eſſe actu Sacerdos.*
18 *Fortificatur tertio, quia licet permittatur tutori facere ea quæ vero Domino competunt, denegantur tamen ea quæ tendunt in præiudicium, & damnum pupillorum, ad quod Author adducit deciſ. ſuam Cur. Archiep. vbi fuit dictum non poſſe tutorem reducere Capellanias, & beneficia ad nutum, & amouibilia in ius patronatus.*
19 *Reſpondetur ad tex. in l. fin. C. ſi maior fact. qui vult quod pupillus tranſacto quinquennio poſt pubertatem non eſt amplius audiendus, nam intelligitur quando non interuenit dolus, qui præſumitur exiſtente læſione, num. 20.*

Tutores ex teſtamento executores, an poſſint coarctare leges, & pacta adiecta in diſpoſitione teſtatoris?

RESOLVTIO CCCII.

1 TEſtator quidam inter cætera, quæ in ſuo vltimo teſtamento præceperat, fuit vt eligeretur ius patronatus valoris tercentum aureorum apponendo infraſcriptas conditiones videlicet, quod ad dictum ius patronatus præſentetur vnus ex pauperibus ſuæ familiæ, & quod eius filius habeat medietatem vocum, & aliam medietatem habeant communiter omnes de familia: Accidit nunc, quod dicti teſtamenti executores fecerunt quamdam capitulationẽ per quam ordinabatur, quod ad dictum ius patronatus præſentetur vnus ex pauperioribus ipſius familiæ, quare poſt longum temporis ſpatium inſurrexit filius teſtatoris dicendo huiuſmodi capitulationem debere ipſo iure declarari nullam, & inualidam; ex eo præſertim quia eius medietas vocum reſtringeretur, cum ſtatim atque, quod alia pars præſentaret pauperrimum, ipſe excluderetur à iure ſuo, & conſequenter numquam eſſet locus præſentationi ſuæ: Quare conſultus dicebam
2 in iure eſſe expeditum, patronum poſſe leges, conditiones, & pacta ad ſui libitum in fundatione iuris patronatus apponere, ita Franc. Marc. in deciſ. 474. & deciſ. 494. vol. 1. Verall. in deciſ. 190. par. 2. Rot. diuerſ. in deciſ. 442. part. 3. Gamma in
3 deciſ. Luſitan. 107. & valida vbique cenſetur quælibet conditio appoſita in fundatione, & in ſpe-
4 tie vt præſentatus in articulo mortis nominet ſucceſſorem, Lambertin. de iur. patronatus lib. 1. quæſt. 9. art. 3. Amat. deciſ. 4. & ſecundum Farinac.
5 deciſ. 570. cogitur Epiſcopus prædictis conditio-
6 nibus aſſentire, & ſi eſſent præter ius commune cap. nullus, & ibi Panorm. de iur. patronatus, &
7 hoc ne fideles remoueantur ab ędificandis Eccleſijs, & ab earũ dotationibus, Rot. in vna Roman. iuriſpatronatus 31. Maij 1613. coram Sacrato Ancharan. conſ. 113. num. 2. Abb. in cap. 1. num. 4.
8 de præbend. Geminian. in conſ. 41. & 50. in princ. fundatoribus, etiam omnia permittenda poſt quã amplius non reddit arbitriũ, vt dicit tex. in l. 1. C.
9 de ſacr. Sanct. Eccleſ. Hinc eſt poſſe laicum donare prædium Eccleſiæ ea conditione vt ſoluat collectas laicis, licet alias de iure non fuiſſet obligatus ſoluere, Ancharan. conſ. 217. per totum, Felyn. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 77. de
10 conſtit. Item poteſt legans velle quod de legatis pijs à ſe factis detrahatur falcidia, Soccin. conſ. 405. num. 4. verſ. per hoc lib. 1. licet alias non fuiſſet de iure detrahenda, Auth. ſimiliter C. ad l.
11 falcid. Item patronus poteſt donare Eccleſiæ Emphyteuſim ea conditione, vt reguletur ſicut Eccleſiaſtica, vt fuit dictũ in cauſa Mediolan. bonorũ 15. Decembris 1597. corã Orano; ſimiliter
12 poteſt Eccleſia retinere feudum laicale recognoſcendo pro illo Dominum laicum, vt in cap. verũ vbi hoc notant Aretin. num. 1. Butr. num. 5. Abb. nu. 2. & 13. Imol. num. 2. & alij ſcribẽtes de for.
13 competent. & voluntatem teſtatoris, vti reginam attendendam eſſe voluit tex. in l. in conditionibus primum locum ff. de condit. & demonſtrat. etiam recedendo à verborum proprietate, Faber in deciſ. 16. C. de verb. ſignif. contra tex. in l. non
14 aliter ff. de leg. 3. & ratio eſt quia voluntas teſtatoris ſemper attendi debet, l. ſi quis filium C. de liber. præterit. l. 1. C. de ſacr. Sanct. Eccleſ.
15 Quibus ſic, pro articuli dilucidatione, præmiſſis dico huiuſmodi conditiones, pacta, & leges adiectas contra tenorem fundationis eſſe nullas, & inualidas ipſo iure ex ſequentibus.
16 Primo, quoniam ita cenſuit Rot. Rom. in vna Cæſarauguſtana Capellaniæ 16. Martij 1587. coram Seraphin. cuius tenor eſt, fuit reſolutum ſententias de partibus eſſe reuocandas, cum adiudicent Capellaniam Bartholomeo contra formam contentam in fundatione iuris patronatus in qua fundator voluit quod repreſentaretur vnus ex conſanguineis deſcendentibus ex cognatione ſua, c. decernimus 16. q. 6. c. illud in fin. & ibi Abb. & alij de iur. patronatus, Mohed. deciſ. 268. Put. deciſ. 10. & 11. de iur. patr. & conditiones in fundatione appoſitæ ſunt ſeruandæ, Roch. de iur. part. in verſ. pro eo quæſt. 12. Lambert. lib. 1. part. 1. q. 9. in fin. num 109. & lib. 2. in. 3. part. q. 5. & in fin.
17 Tum ſecundo, quia ita cenſuit Curia Archiep. Neapol. in cauſa illorũ de Minutilis, vt refero Ego ipſe in deciſ. eiuſdem Curiæ deciſ. 71. par. 2. vbi fuit dictum non eſſe recedendum à conditionibus, legibus, & pactis adiectis in limine fundationis iuris patronatus, quamuis appareret de mutatione ſtatus eiuſdem beneficij per ſpatium 25. annorum, iuxta terminos conſ. Nauar. 1. de præſcript. vt ſcripſit etiã ante me Farinac. in collect. deciſ. 582. vol. 1. & in deciſ. 580. vbi ſtantibus verbis teſtatoris, quod Sacerdos teneatur ſingulis hebdomadis tres Miſſas celebrare, requiritur vt præſentatus actu, non habitu tantũ ſit Sacerdos.

18 Tum

18 Tum tertio, quia licet tutor loco Domini ha-
beatur, l. ad officium §. fin. ff. de adminiſtrat. tu-
tor. de Franch. deciſ. 121. ita vt ei permittatur
facere ea quæ vero Domino competunt, Guttier.
de Tutel. quæſt. 13. Caualcanus eiuſdem nominis
tract. capit. 18. Conuerſan. de auctoritat. tutor.
§. 1. Gialter. in pract. tutelar. cap. 7. & ſi pupillis ex-
pedit, poteſt etiam donare, l. tutor ad vtilitatem
ff. de adminiſtrat. tutor. l. cum plures §. fin. ff. eod.
non tamen poteſt facere ea quæ tendunt ad præ-
iudicium, & damnum pupillorum, prout hæc de
quibus verba facimus, l. contra ff. de pact. vbi tu-
tor poteſt facere conditionem pupilli meliorem
non autem deteriorem, ad idem tex. in l. pupillus
ff. de acquirend. rer. domin. & propterea iure
optimo fuit deciſum in Cur. Archiep. Neap. vt re-
fero Ego ipſe in deciſ. eiuſdē Curiæ deciſ. 13. par.
1. vbi fuit reſolutum, non potuiſſe tutorem,
Capellanias, & Beneficia ad nutum amouibila
reducere in ius patronatus, quia eſſet facere de
Beneficio libero ſeruum, & proinde conditionem
19 pupilli deteriorem: Non obſtat præfatum pupil-
lum tacuiſſe maiorē factum per quinquennium,
quo fit vt nō poſſit amplius reclamare, l. fin. C.
ſi maior factus, Ruin. conſ. 179. nu. 29. lib. 1. Pariſ.
conſ. 100. num. 69. vol. 1. Natta conſ. 295. Theſſ.
deciſ. pedem. 179. nu. 13. Menoch. de recup. poſſ.
rem. 15. num. 140. conſ. 242. lib. 3. conſ. 439. num.
47. & 48. lib. 5. conſ. 314. nu. 23. lib. 4. Rimin. Iun.
conſ. 247. num. 62. & 248. lib. 3. & 436. lib. 4 Si-
moncell. de decret. lib. 3. titul. 8. Gabriel. lib. 2. tit.
de minor. concluſ. 4. Alfan. collect. 293. Gamma
deciſ. 76. quia reſpondetur tex. illum minime pro
cedere interueniente dolo in ipſo contractu, vt in
proprijs terminis ſcripſerunt Curt. Iunior conſ.
50. num. 13 Corn. conſ. 36. vol. 2. & Cacheran. in
deciſ. 179. num. 13. & in caſu de quo verba faci-
20 mus adeſſe dolum non dubitatur, ſi quidem do-
lus præſumitur re ipſa, exiſtente læſione, vt per
Ann. cum alijs per eum adductis in conſ. 73. vol.
1. & de læſione nec etiam dubitatur cum per Ca-
pitularem quod ad dictum ius patronatus præ-
ſentetur pauperior, lædatur ipſe pupillus, ex quo
eius facultas præſentandi coarctata cenſetur eli-
gendo pauperiorem,

SVMMARIVM.

1 *Appellatione Diœceſani veniunt Abbates habentes iuriſdictionem Epiſcopalem.*
2 *Diſpenſationes, & commutationes vltimarum voluntatum, non ſolum committuntur Epiſcopis, ſed etiam Abbatibus habentibus iuriſdictionem ordinariam.*

Abbas habens iura Epiſcopalia, eſt exequutor vltimarum voluntatum.

RESOLVTIO CCCIII.

PRædictus Abbas Ordinarius eſt exequu-
tor omnium voluntatum vltimarum in
concernentibus pias cauſas, quemadmo-
dum Epiſcopus, quia hoc eſt iuriſdictionis, ex
Abb. Ancha. Butr. & eſt cōmunis in cap. Ioannes
de teſtamentis, & ibi Couar. num. 1. qui omnes
1 affirmant quod Diœceſani appellatione, conti-
nentur Abbates habentes Epiſcopalem iuriſdi-
ctionem, vbi eſt eadem ratio, & plura allegat Ma-
tienzo in lib. 14. gloſ. 1. num. 46. tit. 6. lib. 5. ex quo
infertur ad deciſionem tex. in cap. 8. & 9. de re-
format. ſeſſ. 22. Conc. Trid. in qua deciditur quod
ſit exequutor omnium piarum diſpoſitionum, &
teſtamentorum, & poſſit viſitare Collegia Pia,
Cōfraternitates, &c. quod etiam habet locum in
dicto Abbate ex identitate rationis, & ſic pra-
cticatur, atque iura de viſitandis confratrijs, om-
nino videnda ſunt apud Pariſ. conſ. 34. lib. 4.
cuius dicta hodie ferè ceſſant ex diſpoſitione
dict. cap. 8. niſi aliud teſtator diſpoſuerit, cuius
voluntas ſeruanda eſt, vt per Pariſium ibi, & etiā
in dicto Abbate poſſunt verificari, & intelligi de-
ciſiones capitulorum 5. & 6. dictæ ſeſſionis, vbi
2 diſpenſationes, & commutationes vltimarum
voluntatum, non ſolum committuntur Epiſco-
pis, ſed etiam dicto Abbati ordinario; cum eadē
ratio ſit ex ſupradictis, imò & omnia iura præ-
dicta ad eum extenduntur ex dicta iuriſdictione,
& rationis identitate; & quia appellatione Epiſ-
copi venit alius Ordinarius, quando identitatis
ratio concurrit, vt dictum eſt, & amplius dicetur.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij ſunt omnes habentes iuriſdictionem contentioſam.*
2 *Abbas poteſt præſcribere iura Epiſcopalia, & partem Diœceſis.*
3 *Abbas Ordinarius poteſt vti anulo, Mitra, pontificalibus, & benedictione ſolemni.*

Abbas, an poſſit diſpenſare iuxta tradita per Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 6.

RESOLVTIO CCCIV.

RAtio decidendi eſt: nā Abbas habens talē
iuriſdictionē eſt Ordinarius, gloſ. in clem.
1. verbo proprijs de rebus Eccleſ. non
alienan. & cum Butr. Aret. Decio, Part. & alijs,
Mand. ad Regul. Cancell. Regul. 24. q. 2. num. 4.
& notatur in cap. Abbates de Priuilegijs in 6.
notant Card. & Inno. per tex. ibi in c. quāto de
offic. Ordin. Abbas in diſputatione incipiente
Epiſcopus num. 29. & in cap. Decernimus notab.
2. de Iudic. Mandoſ. in Regula 24. q 6. nu. 4. Bu-
trius cōſ. 19. gloſ. in cap. Ordinarij de offic. ordin.
in 6. Petrus Gambara in tract. de Legato à latere
lib. 2. cap. 2. à num. 54. Ordinarius eſt cui eſt man-
data iuriſdictio iure proprio, vt per Soccin. in l.
more maiorum num. 17. ff. de iuriſdictione om-
nium iudicium, Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 12.
num. 9. & appellatione Ordinarij venit dictus
Abbas, vt per Decium conſ. 121. col. 1. Antonius
de Petris in tractatu de iuriſdictione Epiſcopo-
1 rum cap. 1. num. 4. & 3. & Prælati, & Ordinarij di-
cuntur omnes, qui habent iuriſdictionem con-
tentioſam, gloſ. in verbo Prælati in clem. dudum

de

de ſepulturis, & in cap. Romana §. 1. de appellationibus in 6. Abb. & Doctores, in cap. Auditis de Præſcriptionibus, & dictus Abbas, qui habet iuriſdictionem Epiſcopalem quantum ad vtramque legem Diœceſanam, & iuriſdictionis æquiparatur Epiſcopo, & poteſt interponere auctoritatem in alienationibus, vt Epiſcopus, ex tex. quem ita intelligit Bero. in c. 1. de Rebus Eccleſiæ non alienandis, cap. Abbatibus 18. q. 1. gloſ. in Clem. 1. ver. Proprijs de Rebus Eccleſiæ nõ alien. Rodoan. in tract. de Rebus Eccleſiæ, Rubr. 30. à nu. 64. Marcus dec. 181. part. 1. confirmatur quia appellatione Diœceſani continetur alius Ordinarius, vt dictus Abbas, vbi eſt eadem ratio, Abbas in cap. cum olim notab. 4. de Præſcription. vbi Felin. in cap. poſt ceſſionem de Probationibus; at verò dicta conſtitutio Conc. Diœceſani loquitur nimirum ſi propter idemtitatem rationis extendatur ad Abbatem Ordinarium; licet negare non poſſimus, quod proprie ſumpto Ordinarij vocabulo, Epiſcopus contineatur, cap. cum non liceat de Præſcriptioni. Clem. vnica §. volumus cum gloſ. verbo Diœceſanis, & ibi Card. quæſt. 4. de foro Compe. idem in Clemen. vnica quæſt. 8. de ſupple. negligen. Prælato. facit clem. 1. iuncta gloſ. 1. & 2. & ibi Cardinalis quæſt. 1. de vita & Honeſt. cleric. gloſ. etiam in verbo Diœceſanis in clemẽt. 1. de iure Patronat. Felin. poſt alios in c. olim de præſcriptio. Mandoſ. in regulis Cancella. regula 16. quæſt. 42. nu. 3. Petrus Gregor. in Synthagmate iuris part. 2. lib. 16. cap. 12.

2 Confirmatur etiam, quia Abbas excludendo Epiſcopum, poteſt præſcribere omnia iura Epiſcopalia, & certam partem Diœceſis, Balb. in tract. de Præſcription. part. 5. quæſt. 11. per totam, Petrus de Peruſio in tract. de vnione num. 30. Hieronymus de Mõte in tractatu de finibus reg. c. 75. Franc. in cap. cum perſonæ §. ſin autem de Priuileg. in 6. Abb. in cap. final. & cap. ad hæc de offic. Archidiacon. Pariſ. conſ. 95. lib. 4. & conſ. 35.
3 num. 9. & 22. num. 14. eodem lib. vbi eleganter notatur, quod talis Abbas poſſit vti Anulo, Mitra, Pontificalibus, Benedictione ſolemni, deputare Vicarium, tribunal erigere, & Epiſcopus in eius diſtrictu, non poteſt ſine eius licentia Pontificalia exercere, facit etiam tex. in cap. peruenit, vbi gloſ. verba iura 16. quæſt. 1. igitur cum Abbas de quo loquimur omnem iuriſdictionem Epiſcopalem in omnibus, & per omnia præſcripſerit priuatiuè, ad Epiſcopum id poterit facere, poterit etiam dimiſſorias dare, cum in iuriſdictione Epiſcopali contineatur, & etiam partem Diœceſis præſcripſerit, & ſic in ea nullum ius Epiſcopo Diœceſano remanſit, & in proprijs terminis, poteſt etiam diſpenſare in caſibus in quibus Epiſcopus, ex Innocen. in cap. Statuimus de Maiorit. & obedien. Petrus Gambara in dicto tractatu lib. 10. num. 432. & idem Pauinus vbi ſupra 1. parte,
4 quæſt. 5. & caſus, in quibus Epiſcopus diſpenſare poteſt, vide per Abb. Dec. & DD. in cap. at ſi clericum §. ſequentibus de Iudicijs, & cap. 6. de Reformat. ſeſſ. 24. & cap. 7. ſeſſ. 14. Conc. Trid. vbi Epiſcopus diſpenſat in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouenientibus, niſi ſint in forum contentioſum deducta, & niſi proueniant ex homicidio voluntario; Ad quas nouas deciſiones, vide omnino Enriquez Ieſuitam in ſua Summa lib. 13. cap. 14. per totum, & lib. 13. cap. 57. num. 4. & lib. 12. cap. 3. & F. Emanuel. Rodoriq. in ſua explicatione Bullæ, fol. 108. & 109. 110. cũ ſequentibus, & Simon. Maiol. in tract. de irregula. lib. 5. c. 51. à nu. 4. cum ſequentibus, vbi latè ponunt, quando ex virtute nouarum deciſionum poſſit Epiſcopus reualidare titulum beneficij amiſſi ob aliqua delicta ſuſpenſionis, & irregularitatis, & quando poſſit diſpenſare in impedimentis matrimonij occultis, & quando id poſſit facere Cõfeſſarius virtute dictæ Bullæ, & quæ per ipſos dicuntur de Epiſcopo, intelligenda ſunt etiam in dicto Abbate Ordinario, cum ea competant ratione Ordinariæ iuriſdictionis, vt eleganter videbis in dicto Repertorio Felyn. de Epiſco. electo confir. & non conſecrato.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor Apoſtolicus cum clauſulis denotantibus monitionem, vel conditionem, tenetur priuſquam exequatur facere aliqualem informationem.*
2 *Exequutor non tenetur aſſumere partes Iudicis ſi non vult, exceptis aliquibus caſibus.*
3 *Si aliquis ſit in poſſeſſione, Exequutor tenetur aſſumere partes Iudicis, niſi conſtaret Exequutori eſſe notoriè intruſum, ſed tutius eſt citare.*

An Exequutor gratię Apoſtolicę, teneatur citare partes?

RESOLVTIO CCCV.

1 Diſtinguendæ ſunt infraſcriptæ concluſiones: Prima Exequutor gratiæ Apoſtolicæ cum clauſulis, ſiue denotantibus monitionem, prout ſunt clauſulæ quæ de iure intelliguntur, etiam ſi in gratia non eſſent expreſſæ, prout eſt clauſula, ſi eſt idoneus, ſi eſt ſufficiens, ſi eſt dignus, & ſimiles; ſiue cum clauſulis denotantibus conditionem, vt ſi eſt Doctor, ſi eſt de tali vico, ſi beneficium vacat, ſi reſignans habeat vnde viuere poſſit, ſi habeat congruam ſubſtentationem, & ſimiles tenetur priuſquam exequatur facere aliqualem informationem, & verificationem narratorum: in hoc tamen eſt differentia quod in primis, ſi non faciat, exequutio non erit ipſo iure nulla, ſed veniet annullanda, ſi poſtea prouiſus reperiatur indignus; in ſecundo verò erit ipſo iure nulla tamquam non obſeruata forma mandati, vt per Abb. & Felyn. num. 28. in cap. fina. de Pręſumpt. idem Abb. in clem. 1. de offic. Delegat. & in cap. 1. de re iudicata allegat Innocent. in cap. inter dilectos de exceſſibus Prælatorum, & hæc informatio eſt extraiudicialis, & non iudicialis, vnde licet ſit Exequutor alicuius collatoris non habentis iuriſdictionem, poterit etiam facere; quod non negarunt Abb. & Felyn. vbi ſupra, & ad propoſitum clauſulæ, ſi beneficiũ vacat, Idem Inno. in cap. de cætero de re Iudicata Menoch. de Arbitr. Iudic. lib. 1. q. 38. num. 4.

Secun-

2 Secunda concluſio, Exequutor etiã ſi ſit datus, non ſolum cum clauſulis ſonantibus conditioné, & per verba, ſi tibi conſtiterit, ſi per diligentem informationem, vel alijs ſimilibus, non tenetur aſſumere partes Iudicis, & citare partes, ſi non vult, ſed poteſt extraiudicialiter procedere, niſi in caſibus, de quibus in diſcurſu quæſtionis, vt per Abbat. vbi ſupra, & Felyn. num. 18. & conſtat ex deciſione 4. de ſententia, & re iudicata in antiquis Domin. de Rota & dec. 7. etiã ſi ſit ei onerata conſcientia, vt per gloſ. in Clement. vnica de officio Delegat. & cum Bald. Alex. Alciat, & alijs Menoch. in dicto tractatu de arbitr. lib. 1. quæſt. 17. num. 14.

3 Tertia concluſio, ſi aliquis tertius ſit in poſſeſſione, etiam de facto, Exequutor tenetur aſſumere partes Iudicis, & eum citare, & audire, argumento tex. in cap. licet Epiſcopus de Præbendis in 6. Innocen. in dicto cap. fina. idem in cap. Propoſuit de conceſſione Præbendæ, & cum pluribus Naua. in dicto cap. cum contingat tertia nullitatis cauſa per totum, Euerardus conſ. 114. nu. 2. Celſus conſ. 89. num. 4. Quintilianus Mandoſ. in Regula 34. quæſt. 42. num. 34. parte Regularum, Abb. vbi ſupra, Felyn. in dicto cap. fina. num. 24.

Quarta concluſio, ſi Exequutori conſtat, quod poſſeſſor ſit notorié iniuſtus, aut intruſus, non tenetur eum citare, vt per Celſum, vbi ſupra, & colligitur ex his, quæ de intruſo notat Lancello, in tract. de Actent. 1. par. cap. 3. à num. 69. cum ſequenti, & de intruſo non reſtituendo, Menoch. in tract. de recuperanda poſſ. remedio 15. à n. 463. & Gomeſi. in regula de triemnali q. 10. fol. 235. in paruis, ex quo infertur, quod ſi intruſio non ſit ita notoria, vel ſit intrincata, & excuſabilis citandus eſt, vt per Celſum, & Lancellott. vbi ſupra; Securius tamen puto, quod in vtroque caſu citetur; Nam poſſet allegare aliquas cauſas, ex quibus ipſa intruſio offuſcaretur, ſi tamen Iudex abſque citatione procedat, debet conſtare in proceſſu de notoria intruſione, alias non valerent acta, vt per Rotam dec. 7. de Iudi. in Nouis.

Quinta concluſio, Exequutor gratiæ cũ clauſula, ſi tibi conſtiterit, vel alia ſimili, ſi gratia directè tendat in præiuditium alicuius intrinſeci, non extrinſeci, appello, intrinſecum, quando directè gratia ipſa aufert illi ius, vel declarat auferendam, aut ablatum, quod habet, vel habere poteſt, vel prætendit in poſſeſſione, & proprietate, vtputa de clauſula, ſi Poſſeſſor tale delictum commiſerit ex quo veniat puniendus, vel ſi habet duo incompatibilia, vel ſi collator negligens fuerit, vel ſi fuerit Simoniacus, vel ſi eſt indignus, prouiſus, & ſimiles: & extrinſecum, appello quãdo aufert illi gratiam, ius maximè remotum, vt poſt mortem alicuius; vel aufert illi ius generale, puta conferendi pro illa vice, ſine aliquo delicto; vel aufert illi ſolum ius in proprietate, quia ad poſſeſſionem nullum ius habet: Item intrinſecum appello, quod dependet ex facto tertij, in gratia declaratum, extrinſecum verò è contra, &c.

SVMMARIVM.

1 *Indulgentia plenaria eſt remiſſio totius pœnæ temporalis, quæ poſt peccata remiſſa expianda remanſit, & eſt triplex ſcilicet, plena, plenior & pleniſſima.*

2 *Epiſcopus poteſt ſuis ſubditis concedere indulgentiam non plenariam.*

3 *Poteſtas concedendi Indulgentias eſt iuriſdictionis, & ſic delegari poteſt à Papa.*

4 *Epiſcopus non ordinatus ſed tantum electus, & confirmatus poteſt concedere Indulgentias.*

5 *Poteſtas concedendi Indulgentias, eſt iuriſdictionis voluntariæ.*

An, & quodnam Indulgentiæ genus Epiſcopus, etiam non conſecratus conferre valeat?

RESOLVTIO CCCVI.

EXplicanda eſt in prædictis Indulgentiarum varietas, ac differentia, vt quæſitum facilius diſſoluatur; Præcipua autem diuiſio, ad quam reliquæ omnes reuocantur, habetur in extrauag. Vnigenitus de Pœnit. & remiſſ. in totalem videlicet, ſeu plenariam, & partialem, ſeu limitatam, de quibus Bellarm. tom. 3. lib. 1. de Indulg. c. 9. Valent. ad 3. part. S. Tho. diſp. 7. quæſt. 20. puncto. 3. Suarius to. 4. diſp. 50. lect. 4. & 5. Nau. com. de Iubilæo, & Indul. Sylu. verb. Indulgentia, Tol. in Summa lib. 6. cap. 24. & communiter alij.

1 Indulgentia igitur alia eſt plenaria ſimpliciter, & ex cõmuni, eſt remiſſio totius pœnę temporalis, quæ nimirum, poſt peccata remiſſa, expianda remanſit, ſiue in hac vita, ſiue in Purgatorio, & hæc ſecundum extrauag. Antiquorum de Pœn. & remiſſ. eſt triplex, plena, ſeu plenaria, plenior; ſeu largior, & pleniſſima, inter quas, licet nonnulli diſcrimen ponere conentur, ex Bellarm. tamẽ, Valen. Suar. & Tol. lo. cit. & præterea ex Soto in 4. d. 21. q. 2. art. 1. Cordub. de Indulg. q. 11. Med. tract. de Indulg. & magis communi, reipſa non differunt ſaltem ſecundum præſentem Eccleſiæ morem.

Porrò Indulgentiæ plenariæ interdum addi ſolet particula (& remiſſio omniũ peccatorũ) quæ, ſecundum omnes, eſt potius declaratiua effectus Indulgentiæ plenariæ, qui eſt remiſſio omnium peccatorum quoad pœnam, ſeu totius pœnæ, virtute Theſauri Eccleſiæ, nam remiſſio quoad culpam fit per Sacramentũ Pœnitentiæ, non autem ex vi Indulgentiæ, ita d. Tho. & Doct. omnes in 4. d. 20. Sotus d. 21. quæſt. 2. art. 3. D. Ant. 1. par. c. 3. §. 3. & 5. Adrianus in materia de Indulg. Nau. ibidem not. 10. num. 12. Sylu. quæſt. 10. & alij communiter.

Alia eſt Indulgentia plenaria cum addito, & dicitur Iubilæum, quod quidem Indulgentiæ plenariæ nonnulla addit Priuilegia, nempe eligendi confeſſarium, qui etiam à reſeruatis omnibus abſoluat, commutandi vota, & ſimilia, & ſecundum Bell. & Suar. Iubilæum propriè ſignificat Indulgentiam anni Sancti, Cuius Typus erat Iu-

bilæum

bilæum veteris legis Leuit.25.& 27.& nu.vltimo.

Alia eſt Indulgentia plenaria, etiam cum addito, quæ propriè non dicitur Iubilæum, ſed potius Indulgentia plenaria inſtar, ſiue in forma Iubilæi,& ex ijſdem Bellarm.& Suar. ſignificat quaſcunque plenarias, quæ extra annum Sanctum concedi ſolent:Ex quibus patet differentiam Iubilæi, Indulgentiæ plenariæ ſimpliciter,& Indulgentiæ plenariæ in forma Iubilæi eſſe tantum accidentariam, ex D.Ant. §. 3. & 6. ſupplem. Gab. in 4.d.45.quęſt.3.Cordub.q.9.Io.de Anania tract. de Indulg.Bellarm.Suar. Tol.ſupra & Rodriquez in Summa cap.184.nu.2.& alijs:Et hæc de Indulgentia plenaria, ſeu totali.

Indulgentia limitata, ſeu partialis eſt illa per quam non tota pæna,ſed eius tantum pars relaxatur, & ſub duplici præſertim forma tribui ſolet ex præalleg. Doct.

Alia igitur eſt Indulgentia tertiæ, vel quartæ partis peccatorum, & ſecundum præcit. Doct. & communem, eſt remiſſio tantæ pænæ quanta per ſolui debuiſſet hic,vel in Purgatorio pro tertia illa vel quarta parte peccatorum iam remiſſorum.

Alia verò eſt Indulgentia tot dierum, vel annorum, & eſt remiſſio tantæ pænæ, quanta ſolui debuiſſet per pænitentiã tot dierum, vel annorũ, in hac vita, vel quanta in Purgatorio luenda foret, ſi hic peracta non fuiſſet: Et ſub hoc genere continetur quadragena,ſeu quarantena, ſeptena, & Carena, ex Bellarm. Val.Suar. & alijs. Indulgentia quadragenæ,eſt relaxatio tantæ pænæ,quãta redempta fuiſſet per pænitentiam quadraginta dierum. Indulgentia ſeptenæ eſt remiſſio tantæ pænæ,quanta redempta fuiſſet per pænitentiam ſeptem annorum, ſeu quanta reſpondet pænitentię ſeptem annorum : Indulgentia verò Carena eſt relaxatio tantæ pęnæ quanta reſpondet pænitentiæ quadraginta dierum in pane, & aqua, & præterea pænitentiæ ſeptem annorum, Carena enim dicitur,quaſi ciborum carentia, ita ex Bellarm.Suar.Val.& alijs : Et hæc de Indulgentia partiali.

Indulgentia demum dici ſolet interdum culpæ, & pænæ; Non quod ex vi Indulgentiæ vlla remittatur culpa lethalis, aut venialis (Indulgẽtia enim ex communi Doctor. vt præter alios docent Bellarm.cap. 7. prop. 1.& 4.& Suar. diſp. 50. ſect. 1. & deinceps, formaliter eſt tantum remiſſio pęnæ extra Sacramentum ex vi Theſauri Eccleſiæ) ſed vel quia neceſſario ſupponit remiſſionem culpę per Sacramẽtum pænitentiæ,ex D.Ant. & Suar. num. 14. (idque omni conuenit Indulgentiæ etiã partiali , requiritur enim ex D. Thom. & cõmuni, vt ſuſcipiens ſit in gratia) vel quia interdum datur plenaria cum facultate abſoluendi ab omni culpa, vt dictum eſt de Iubilæo, ac de plenaria in forma Iubilæi, vt ibidem ait Suarius.

2 Dico igitur primo ad quæſitum . Epiſcopus, ſua ordinaria auctoritate poteſt eius ſubditis Indulgentiã cõferre limitatam tantum,ſeu partialẽ, non autem plenariam , & totalem,licet ex Summi Pontificis delegatione etiam plenarias tribuere queat: Prima pars principaliter ex capit. cum ex eo, & c. Noſtro de Pæn. & remiſſ. & cap. Indulgentiæ eod. in 6. vbi habetur poſſe Epiſcopos in die dedicationis Baſilicæ, vnius anni Indulgentiã concedere (etiã ſi à pluribus Epiſcopis dedicetur) in alijs verò temporibus quadraginta dierum de pęnitentijs iniunctis,& ſecundũ à prędictis Doctoribus communiter allatum eſt, quia plenitudo poteſtatis , vt dicitur in dicto cap. cum ex eo, eſt tantum in Papa, qui proinde tantũ concedere poteſt quibuſcumque, & vniuerſæ Eccleſiæ cui præeſt, etiã plenarias Indulgẽtias:Secunda
3 pars principaliter quia poteſtas huiuſmodi eſt iuriſdictionis vt mox probabitur , eſt igitur à Papa delegabilis, ſi quidem poteſtas hæc,ex communi Theologorum, & Canoniſtarum,ordinario imò diuino iure illi conuenit,ex illo Matth.16. quodcumque ſoluerit, &c. Et hanc eſſe communem teſtatur Suarius diſp. 55. ſect. 6. num. 2. & patet etiã ex ipſomet vſu, ipſe enim Romanus Põtifex hanc poteſtatem plenarias tribuendi alijs impertiri, ſeu delegare ſolet.

Dico ſecundo. Epiſcopus etiã non ordinatus, aut non conſecratus Indulgentias conferre poteſt
4 dummodo ſit electus, & confirmatus,eſt communis D.Tho.in 4.d.20.q.1.art.4.quæſtiuncula 2. Palud.q.4.Soti d.21.q.1.art.4.Caiet.de Indulg. ad Iul.c.2.D. Ant.ſupra §.5.Bellarm.c. 11. Val. p.3. Suar. diſp.50.ſect.3.num.3.Sylu.q.5. num. 13. & aliorum, & ratio eſt, hæc enim poteſtas non eſt, Ordinis, aut conſecrationis vt patet,eſt igitur iuriſdictionis , & præterea principaliter ex c. quod autẽ de Pæn.& remiſſ.quatenus ibi dicitur Indulgẽtiæ conceſſionẽ eſſe actum abſoluendi,& iudicialem, qui proinde in ſubditos tantum exerceri poteſt, eſt igitur iuriſdictionis , ſed ea, quæ ſunt iuriſdictionis, Epiſcopus adhuc non Ordinatus, ſeu non conſecratus præſtare poteſt, ex c. Tranſmiſſam de elect. ergò & Indulgentias conferre.

Dico tertio,Iuriſdictio huiuſmodi nõ eſt coercitiua, ſeu contentioſa, ſed voluntaria , ita Anto-
5 nius Roſellus de indulg. num.203. quem refert, & ſequitur Suarius diſp.49.ſect.3.num.9. idemq; docet Bellarm.c.6.ad tertiam obiectionem, & ratio eſt, iuriſdictio enim voluntaria, vt habetur ex l. 2. ff. de offic. Proconſ. ea eſt, quæ in volentes tãtum exercetur, Indulgentia autem volenti nõ autem inuito conferri poteſt, requirit enim in ſuſcipiente, vt ſit in gratia, & iniuncti operis impletionem, quæ omnia voluntariè, ac liberè fieri debere Doctores omnes pro confeſſo habent: Neque eſt par ratio de abſolutione ab excommunicatione,alijſque cenſuris, hæc enim cum à ſola Prælati voluntate dependeat , etiã ad inuitũ ſeſe extendere poteſt,vt loco cit.idem docet Bellarm. & eſt cõmunis Theologorum, & Canoniſtarum.

S V M M A R I V M.

1 *Contractus ad gaudimentum eſt licitus , & à iure permiſſus, propter incertum fructuum euentum.*

2 *Contractus, quando in Regione communiter frequentatur, licet ſit ſuſpectus,non debet fæneratitius ſtatim iudicari.*

3 *Contractus ad gaudimentum, eſt ſpecies contractus pignoratitij,& ſicut in pignore non transfertur dominium, ita nec in hoc contractu.*

4 *Laude-*

RESOLVTIO CCCVIII.

AD quæſitum reſpondi, quod cum ſit pro-
batum de filiatione, ex ſcripturis, teſti-
bus,& indicijs, iuxta tex. in c. tranſmiſſæ,
& c. per tuas, qui filij ſint leg. & c. per tuas de
1 probat. ſit etiam probatum de legitimatione;
nam in filiationis probatione etiam leuiores
probationes admittuntur, vt fatetur Ant. de
Bur. in d. cap. tranſmiſſæ, quem ſequitur Alex.
conſ.60. viſo, & diſcuſſo lib. 1. & ſic ſunt de per ſe
ſufficientes ad probandam quaſi poſſeſſionem
filiationis, Bart. in l. 1. §. ad quæſtionem ff. de
quæſt. ex tractatu enim quis conſtituitur in quaſi
2 poſſeſſione filiationis,& fundatam habet ſuam in
tentionem, vt tanquam filius admittatur, vt con-
cludit Bart. in l. Senatus ff. de liber. agn. & in d. §.
ad quæſtionem vbi inquit, quod tota die faciunt
practicam Aduocati ponendo articulum de quaſi
poſſeſſione filiationis, quod pater habuit, & tra-
ctauit eum, vt filium, ex quo certè præſumitur,
quod ſit filius, Alex. in cõſ. 51. viſo & diſcuſſo pro
ceſſu lib. 1. vbi plura dicit, quæ ad iſta benè confe-
runt,& Paul. de Caſtr. in l. non Epiſtolis C. de pro
bat.& facit quod notat Bal. in l. non ignorat col. 1.
C. qui accuſ. non poſſunt, vbi inquit quod poten-
tior eſt tractatus, quam nominatio, magis enim
3 præſumitur filius ille, qui alimentatur vt filius,
quàm ſi vt filius nominetur, quia alimentatio eſt
magis coniúcta naturali charitati, & facta proxi-
4 miora ſunt, quam verba, non ergo mirum, ſi ex
ſolo tractatu quaſi poſſeſſio acquiratur, & quod
probatio hęc filiationis ſimpliciter facta, intelliga-
tur etiam legitimationis, ſentit Bart. in locis alle-
gatis, dum ſimpliciter facit articulum filiationis,
quia ſatis eſt ſecundum eum probare quod ha-
bitus fuit, & reputatus à patre, & à cognoſcen-
5 tibus eum tamquam filius, & pro filio ex illo tra-
ctatu præſumptio inſurgit pro filiatione, vt dicit
idem Bart. in d. §. ad quæſtionem, & facit tex.
cum gloſ. penul. in cap. lator, qui filij ſint leg.
dum ibi inquit quod erat in quaſi poſſeſſione fi-
liationis, nam præſumitur, & intelligitur legiti-
mæ, & iuris præſumptiones ſunt probationes li-
quidiſſimæ, l. licet Imperator ff. de leg. 1. l. ſi quis
locuples ff. de man. teſt. cap. 1. vbi Abb. de cler.
non reſid. & cap. cum dilecti, vbi idem Abb. de
6 donat. Nam, & ſi ſtatutum probationem inſtru-
mentalem requirit, præſumptiones iuris ſuffi-
ciunt, vt notat Bald. in l. 1. col. 6. verſ. quæro
quid ſi ſtatutum C. de fideicomm. & iſta præci-
puè locum habent in noſtro caſu, in quo proba-
tiones concludentes haberi non poſſunt, l. filium
ff. de his qui ſunt ſui, l. lucius ff. de condit. & de-
manſtrat. tex. apertus in d. cap. tranſmiſſæ, qui
filij ſint leg. vbi dicitur quod in iſtis caſibus pro-
ceditur per indicia, & teſtes, quod ſequitur Bur.
7 in d. cap. tranſmiſſæ: Quæ probatio filiationis
ſufficiens eſt ad ſucceſſionem, vt ſentit Bart. in
locis præallegatis vbi videtur loqui ad iſtum ef-
fectum ſucceſſionis, & expreſſè hoc profitetur
Bur. in d. cap. tranſmiſſæ verſ. quandoque concur-
rit ſolus tractatus, aſſerens quod ſolus tractatus
ſufficit etiam ad petendum principaliter hæredi-
tatem, Dec. conſ. 54. & Alex. in addit. ad Bart. in
8 l. quod ſenatus ff. de lib. agn. dicit quod ſi pater
nominet filium, debet intelligi de legitimo, &
naturali, & idem in teſte, qui deponit filium eſſe
& nihil plus dicit, quia intelligitur de legitimo,
& naturali.

SVMMARIVM.

1 *Occidens clericum incidit in excommunicationem.*
2 *Excommunicatus non gaudet immunitate Eccleſia-
ſtica, quia excommunicatio eſt maior pæna in Ec-
cleſia Dei.*
3 *Excommunicatus traditur Sathanæ ad affligendum
corpus, & ſine conſilio, & auxilio relinquitur.*
4 *Excommunicato eſt interdictus ingreſſus Eccleſiæ,
& in ea non poteſt ſepeliri.*
5 *Occidens clericum dum ſit excommunicatus non
gaudet immunitate Eccleſiaſtica, & adducuntur
caſus ſimiles infra num. 6.7.8.*

Occidens clericum, an gaudeat immunita-te Eccleſiæ?

RESOLVTIO CCCIX.

IN hac difficultate dico, quod occidens cleri-
cum minime gaudeat immunitate Eccleſiæ,
& hanc opinionem comprobo ex pluribus.
1 Primo, quia occidendo clericum incidit in ex-
communicationem, cap. ſi quis ſuadente 17. q. 4.
& excommunicatus Eccleſiaſtica immunitate
gaudere non debet, ſecundum Felyn. in c. 2. nu. 5.
verſ. ex quo videtur de except. Hoſtienſ. in cap.
fin. de immunit. Eccleſ. & in Summa §. in quan-
tum verſic. quid ergo, Borrellus in addit. ad
Speculum principum rubr. 11. in 4. ſed quia lo-
2 quuntur, quia excommunicatio eſt maior pæna
in Eccleſia Dei, cap. corripiuntur 24. quæſt. 3.
3 per quam excommunicatus traditur Sathanæ ad
affligendum corpus, & ſine conſilio, & auxilio
relinquitur, ſecundum Martam de iuriſdictione
4 part. 3. cap. 2. & eſt ei interdictus ingreſſus Eccle-
ſiæ, & ideo in ea non poteſt ſepeliri per ea quæ
tradit Archidiaconus in cap. præſentis quæſt. 2.
Ergo multo minus viuens protegitur ab Eccle-
ſia, vnde ſi occidens clericum ſit excommunica-
5 tus, & excõmunicatus eſt membrum putridum,
& aridum Eccleſiæ, nou debet illius immunitate
gaudere.
Secundo, quod ſi publici latrones hac immu-
6 nitate non fruuntur, c. inter alia de immunit.
Eccleſ. cap. ſicut antiquitus 17. quæſt. 4. & graſſa-
tores viarum indigni reputantur hac immunita-
te, vt per Ambroſinũ de immunit. Eccleſiæ cap.
3. quanto magis debent hac priuari occidentes, &
manus impias inijcientes aduerſus clericos qui
ſunt aſcripti diuinę militię, & ſunt perſonæ ſacræ,
c. cui portio 12. quæſt. 1. Innocent. & alij in c. 2. de
maiorit. & obedient. Surd. in conſ. 193. num. 4.
lib. 2. & in conſ. 301. num. 52. lib. 3. Zanch. de pri-
uileg. Eccleſ. priuil. 45. nu. 16. Rebuffus in conſ.
193. num. 6. Gigas in tractatu de crimin. leſæ
Maieſtatis tit. quis cognoſcat de crimine leſæ
Maieſtatis num. 15.

Q Tertio

Tertio, ſi hæc immunitas non cõcedirur cõmit tentibus crimen leſæ Maieſtatis, vt per Farinac. in vat. quæſt. quæſt. 28. num. 7. Gig. de crimine leſæ Maieſt. ſub rubrica de plur. & var. quæſt. cri. addit Decian. tex. in l. 2. C. de his qui ad Eccleſ. confugiunt, & expreſſe habetur in Bulla Gregorij, vt dicit etiam Ambroſin. de immunitate Eccleſiæ, ergo quanto magis debet procedere in crimine leſæ Maieſtatis diuinæ, etenim crimen leſæ Maieſtatis diuinæ eſſe videtur, cum offendatur clericatus, qui fuit conſtitutus de iure diuinn vt notat gloſa in cap. ſi in 96. diſtinr. Abbas in cap. ſolitæ de maioritat. & obedient. in verbo nora ibi Pontifex, Maria de iuriſdict. part. 1. cap. 6. num. 1. cum ſeq. late Ferrarienſ. in conſ. 3. num. 1. Gigas de crimine leſæ Maieſtatis, in tit. quis cognoſcat de crimine leſæ Maieſtatis num. 14.

8 Quarto moueor quod ſi delinquentes in ipſis Eccleſijs non fruuntur hac immunitate, vt probat tex. in §. quia vero ita cõperiuntur Auth. vt non liceat matri, & Auiæ, & in cap. fin. & ibi Panor. & ceteri de immunit. Eccleſ. & in cap. ad Epiſcopos 17. quæſt. 4. Oldrad. in conſ. 54. Farin. de carcer. & carcerat. quæſt. 28. num. 52. Villagut de extenſ. legum in tit. de extenſ. immunit. Eccleſ. num. 46. & late Ambroſinus vbi ſupra cap. 5. & ratio eſt quod in eo in quo quis deliquit puniri debet, neque gaudere debet immunitatis priuilegio, qui facit ſe indignum, neque ab Eccleſia tueri debet qui Eccleſiam offendit, & fruſtra legis auxilium implorat qui in legem committit, cap. fruſtra de vſur.

SVMMARIVM.

1 *Parentes non tenentur teſtificari contra filios.*
2 *Pater ſciens filium velle committere crimen leſa Maieſtatis non tenetur reuelare.*
3 *Solus ſi quis ſciat rem occultam nec probare poſſit per teſtes, vel ſcripturas, non tenetur denunciare.*
4 *Ignorans fulminationem excommunicationis, ſi non reuelet non incidit in eam, etiam ſi poſtea ſcierit dictam fulminatam, nec etiam tenetur ſub dicta pœna.*
5 *Quando ex reuelatione oritur graue damnum, quis non tenetur reuelare.*
6 *Non tenetur quis ire ad longinquum locum pro reuelatione facienda.*
Medici, & Obſtetrices non tenentur reuelare ea quæ ipſis ratione officij ſunt nota.

Pater non reuelãs delictum filij, ſtante pœna excommunicationis, an in eius ſententiam incidat?

RESOLVTIO CCCX.

Licet pro affirmatiua reſpondendum eſſe videatur prima facie in hac quæſtione mihi propoſita, ex generali diſpoſitione tex tuum in cap. quiſquis 11. quæſt. 3. & c. 1. de crim. falſi, in quibus habetur, quod quilibet veritatem occultans in peccati mortalis labem incidit, etſi peccato additur contumacia non reuelandi iuſtè excommunicatur, cap. 1. de teſtib. tamen contrarium, quod Pater non reuelans delictum filij ſub pœna excommunicationis, non incidat in eius ſententiam, verius eſſe opinor.

Primo, quia ſanguinis vinculum, vt parentes contra proprios filios teſtificẽtur, minimè patitur,
1 l. parentes C. de teſtib. cap. ſi teſtes §. item parentes 4. q. 3. Gomez in lib. variat. reſolut. tomo 3. cap. 12. de probat. delict. Farinac. de teſtib. q. 54. num. 170. etenim teſtis in cauſa, ex qua ad ipſos honor, vel vituperiũ ſpectat à teſtimonio repelluntur, l. nullus ff. de teſtib. l. omnes C. eod. tit. & vtrobique gloſ. & Doct. Alex. conſil. 156. vol. 6. num. 8. Iaſ. in l. ſanum nu. 3. C. de tranſact. Corneus conſ. 117. n. 6. vol. 4. & latè Maſcard. de probationib. concluſ. 1363. vol. 3. nam ſicuti diceretur crudelis ſi propriam famam ſperneret, cap. volo 12. q. 1. ita etiam ſi proprij filij, quia Pater, & filius ſunt ita natura coniuncti quod pro vnica perſona repuiãtur, l. fin. C. de impub. & al. ſubſtitut. adeo quod vbi vnus eſt, alter eſſe videtur, c. cum contradicimus §. auctorit. 35. q. 3. vnde filius vocatur ſanguis patris, l. 4. ff. de inoffic. teſtam. & vox Patris dicitur vox filij, §. ei qui, Inſtitutionum de inutilib. ſtipulationibus.

Secundo comprobatur quod ſicuti Pater ſciẽs filium committere velle crimen leſæ Maieſtatis
2 aduerſus Principem non tenetur illum reuelare, ne videatur proprium filium ad ſupplicium offerre per tex. in l. miles §. deſertorem de re militari Decius poſt Felyn. in cap. 1. col. 3. de offic. deleg. Coſta in tract. de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 68. nu. 8. & ſeq. Gab. lib. 7. de malefic. concluſ. 37. nu. 6. ita pari modo non tenetur reuelare in monitorio excommunicationis.

Tertio, quia ſi Pater hoc faceret id totũ redũdaret in propriã infamiã, & propterea non ſolum iure legũ, ſed etiã iure naturæ eximitur à ferendo teſtimoniũ cõtra filiũ, Caualc. de teſtib. par. 2. ſect. par. n. 41. Suarez to. 5. diſp. 2. n. 10. Sayrus in ſua clau. reg. lib. 12. c. 20. nu. 22. quam opinionem ſic firmatam amplia, & limita ſequentibus modis.

3 Amplia primo idẽ procedere in illo, qui ſolus ſcit rem occultã, nam non teneri queꝗuã ob generale monitoriũ denuntiare rem occultã, quam ſolus ſcit, & probare nequit per teſtes, vel ſcripturas, aut indicia ſufficientia, dixerunt Felyn. in c. de cætero §. fin. de ſententia, & re iudicata, Summa Syluestrina in verbo excõmunicatio 112. §. 3. & 8. Ripa de peſte in tit. de remedijs ad curandã peſtẽ remedio finali num. 124. & hęc eſt cõmunis opinio per textũ in c. Sacerdos vbi late Nauar. de penitent. diſt. 6. Summa Antonina in 3. par. tit. 24. cap. 74. circa principium, & Summa Angelica in verbo denunciatio §. fin.

4 Amplia ſecũdo in eo qui tẽpore monitorij erat impotens, abſens, vel illud ignorabat, etenim ſi nõ reuelauerit, in fulminatione excõmunicationis nõ cõprehenditur, argumẽto c. fin. vbi gloſ. & Doct. qui matrẽ accuſare poſſint, Menoch. in ſuo tract. de arbitrarijs iudicum caſu 186. nu. 15. & ſeq Bertazol. in conſil. crimin. 140. num. 10. Gomes. in q. 9. num. 7. in regula de infir. reſign. quod ſubampila etiã quod deinde intellexiſſet excõmunicationem fuiſſe fulminatam, & ſtatim non iuit ad

ad reuelandum, aut reſtituendum, quia durante ignorantia fuit excuſatus, & tranſacto termino amplius non tenetur, etenim vltra ſtatuentis terminũ excõmunicationis ſentẽtia nullum pænitus habet vigorẽ, vt habetur per Armillam in verbo excommunicatio nu. 34. in ſua ſumma, & Praxis Archiepiſcopalis Neapolis, cap. 2. num. 7.

Amplia tertio, in filio qui non tenetur ob monitiones reuelare crimen patris ob rationes ſupra in patre allegatas, etenim cum ſint correlatiui diſpoſitum in vno, habet locum in alio.

Amplia quarto, in Confeſſore qui non incidit in excõmunicationẽ, non reuelans illud quod habuit in cõfeſſione, etenim hoc facere nõ poteſt niſi de facultate, & licentia pænitentis, cap. ſignificaſti, vbi Canoniſtæ de adulterijs, Menoch. de præſumptionib. prȩſumpt. 95. n. 1. Nauarr. in c. inter verba 11. q. 3. Abbas in c. dilectus de exceſſ. prælator. n. 4. Graff. in conſ. 6. de ſententia excõmunicationis n. 6. & ratio eſt quia quod ſcit Cõfeſſarius tẽpore confeſſionis ſcit vt Deus, vt habetur per Baiard. in additt. ad Iul. Clar. in §. fin. q. 87. nu. 4. poſt Nauar. in ſuo Manuali, cap. 8.

Amplia quinto in vxoribus, & conſanguineis, qui non reuelant crimen maritorum, vel conſanguineorum, quia non reuelando, in excommunicationis ſententiam non labuntur, ex quo non tenentur, ſecundum Cordub. in quæſt. 64. in fin. & Nauar. in cap. inter verba 11. quæſt. 3. num. 808. & in ſuo Manuali, cap. 15. num. 46.

5 Amplia ſexto, quod in excõmunicationẽ nõ incurrit, qui non reuelat, ſi ex reuelatione ei graue damnũ oriretur, vt per Graff. in par. 1. deci. lib. 4. c. 8. n. 34. & per Nauar. in ſuo Manuali, c. 18. in fine, etenim nullus debet ſe exponere periculo ob alterius cauſam, l. ſi quãdo C. de teſtib. Prima enim charitas incipit à ſeipſo, l. Præſes C. de ſeruitutib. & aqua, & nemini officiũ ſuũ debet damnoſum, vt habetur per tex. in c. cũ nõ noceat de electionibus.

6 Amplia ſeptimo, quoties monitoria eſſent facta in longinquis partib. quoniã ſi neceſſe ſit illuc ire ſuis expenſis ad reuelandũ hoc facere non tenetur, quia reuelare quis non tenetur, ſi oporteat alio accedere ſuis expẽſis, vt per Guttierez in lib. 1. Canonic. quæſt. cap. 11. num. 23. & per Graff. in conſ. 6. n. 30. de ſent. excõmu. Nauar. in cap. inter verba coroll. 66. n. 799. etenim niſi ſoluãtur ei expenſæ, etiam pro eo tẽpore quod amittit reuelare non eſt obligatus, Alex. in l. recuſare §. ſi quis alio ff. ad Trebell. col. 1. & Felin. cap. 1. de teſtib. & hæ expenſȩ tam in veniẽdo, quam ſtando, quã eundo ſunt debitȩ, cap. ſi teſtes omnes §. venturis 4. q. 3. & Graff. vbi ſupra.

Amplia octauo, in Sacerdotibus, & alijs Clericis, & Religioſis, qui ſi non reuelauerint ex defectu licentiæ eorum Superioris in excommunicationem non incidunt, cap. fin. 14. q. 2. l. nec honorem C. de Epiſc. & Clericis.

Amplia nono, idẽ procedere in ſocio criminis, qui non tenetur eius ſociũ detegere, nec reuelare, quia ſocius criminis neque pro, neq; contra ſociũ probat, l. quoniam liberi, & ibi Doct. C. de teſtib. cap. veniens eod. tit. l. ſicuti C. de quæſtionib. c. 1. & ibi Canoniſtæ de cõfeſſ. l. fin. C. de accuſationib. l. ſi filiũ in fine C. de liberali cauſa, gloſ. in c. 2. de teſtib. & ratio huius ampliationis eſt, quia detegendo ſocium ſeipſum, & ſuam infamiam detegeret, atque propalaret.

7 Amplia decimo, in Medicis, Obſtetricibus, & alijs ſimilibus qui non cogũtur reuelare quæ ipſis ſunt nota ratione officij, & propterea in excõmunicationis ſententiã non incidũt, pro vt eſt doctrina Nauarri in ſuo Manual. c. 25. n. 42. & 43. & ſecundũ Cordub. in q. 64. & in q. 43. lib. 1. qui dicit quod ſi iſtis tales aliquid reuelãt peccãt mortaliter.

Amplia vndecimo in principali, qui nõ reuelãdo in excõmunicationẽ non incidit, & ratio eſt ne cogatur patefacere crimen ſuũ, cap. quidã maligni 5. q. 1. c. quis aliquãdo de pænitẽtijs diſt. 1. §. nõ tibi dico, c. ſi peccauerit 2. q. 1. Menoch. de prȩſumptionib. q. 80. lib. 1. n. 6. poſt Abbat. in c. 2. de confeſſ. & ſic ſentiunt Diaz in pract. crim. can. c. 118. Natta in Clement. ſæpe §. & quia de verbor. ſignif. col. 7. vbi teſtatur de cõmuni opinione Doct. Gomeſ. in lib. variar. reſolut. de probatione delictorũ c. 12. n. 5. etenim non ſunt ſumenda arma de domo rei, l. nimis graue C. de teſtib. l. de minore §. tormenta ff. de quæſtionib. bis enim interimitur, qui gladio ſuo perit, c. 1. de probation. Menoch. de arbitrarijs Iudicum caſu 499. n. 1. Felin. in c. ſi duobus n. 13. de appellat. Baiard. in addit. ad Clarum q. 27. n. 7. Decius in c. 1. de probat. nu. 59. Nauar. conſ. 3. de cẽſib. n. 3. Sayrus in claui reg. cap. 4. nu. 8. lib. 3.

Amplia duodecimo, in vxoribus, quæ de bonis mariti aliquã rẽ in caſu licito occulte abſtulerint propria auctoritate pro ſatisfactione eorũ dotiũ, quod procedit quãdo eas aliũde habere nõ poſſũt, ſecũdũ Cordub. in q. 126. in principio, quia in tali caſu nõ reuelãdo ſub pæna excõmunicationis ſecundũ ipſius doctrinam non cõprehenduntur.

Limita primo, in crimine hæreſis, etenim quilibet in tali caſu non reuelãs, in excõmunicationẽ incidit, & ratio eſt quia in hoc caſu tenentur reuelare, Zanch. de hæreticis c. 5. nu. 3. Thom. Triuiſan. in deciſ. 51.

Limita ſecundo, in filijs ſpiritualibus quia non reuelando crimẽ eorũ Patrũ ſpiritualiũ incidunt in excõmunicationem, & ratio huius limitationis eſt, nam iſti poſſunt eſſe teſtes contra Patres ſpirituales, Felyn. in cap. cũ Nuncius de teſtib. Farinac. in ſuo tract. de teſtib. q. 54. nu. 198. vbi ita eſſe Doctorum communem opinionem teſtatur.

Limita tertio, in vxoribus occultantibus bona mariti ne ob eius delictũ ſequeſtrẽtur, vel in fraudẽ creditorũ, nam non reuelando incidunt in excõmunicationẽ, etenim in iſto caſu debẽt reuelare, Graff. in 1. par. deciſ. lib. 4. c. 8. 14. Nauar. in Manuali c. 17. n. 135. & in conſ. 1. de donationib. inter virũ, & vxorem n. 5. Corrad. in reſponſ. caſuum conſcientiæ quæſt. 215. in addit. par. 1. quam limitationem ſublimita ſequentibus modis.

Sublimita primo, hanc limitationẽ non procedere quoties coniux in tali caſu celaſſet mobilia domus tãtundem quibus prorſus egeret, vt exẽpli gratia lectũ, menſam, & ſic de ſingulis, nã in tali caſu minime reuelare tenetur, & cõſequẽter non reuelãdo in excõmunicationẽ non incidit, Lopez in inſtruct. cõſcientiȩ c. 12. Corrad. in q. 215. par. 1.

Sublimita ſecundo, quoties vir ipſe celat bona ſua, quia timet forte ſequeſtrãdo ob eius delictũ,

coniux eius occultationis conſcia illa reuelare ſub
pæna excõmunicationis minime tenetur, namq;
vxor contra maritum ad teſtificandum cogi non
poteſt, l. Corncl. ff. de iniurijs, l. Iulia ff. de teſtibus,
Nauarrus in d. cap. inter verba 11. q. 3. nu. 808.
& in Manuali cap. 15. num. 46.

Sublimita tertio, non procedere quoties dicta
abſcondita ſpectarent ad cõpenſationẽ debiti do-
talis, vel alterius alias legitimè contracti, vt dixi-
mus in vltima ampliatione, & voluit Guttier. lib.
1. Canonic. quæſt. cap. 11. n. 69. poſt Nauar. in ſuo
Manuali cap. 10. num. 153. Graff. in 1. par. deciſ.
lib. 4. cap. 8. num. 34.

Limita quarto, ſupradicta omnia, vt non pro-
cedant quando deſunt alij teſtes, & veritas aliter
haberi nõ poteſt, ex natura rei, & negotij, etenim
in tali caſu cogũtur reuelare, & ratio eſt ne pereat
probatio, & veritas occultetur quod eſſet pecca-
tum mortale, vt probat tex. in cap. quis quis 2. q.
3. etenim cum ſimus in negotijs difficilis proba-
tionis, admittuntur teſtes alias inhabiles, ſecun-
dum Maſcard. de probationib. concl. 1365. nu. 1.
quare notabiliter Abbas, & Hoſtienſis in cap. 1.
n. 4. de teſtib. cogen. prorumpunt in ſimilia verba;
ſcilicet quod teſtes priuilegiati non excuſantur à
toto, ſed tunc ſolũ cum alij teſtes haberi poſſunt,
& inde infert quod inter priuilegiatos, & non pri-
uilegiatos hæc differẽtia conſtitui poteſt videlicet
quod non priuilegiati obligentur etiã ſi per alios
fides haberi poſſit, ex quo moniti teſtificari recu-
ſant, priuilegiati tamẽ non obligãtur, vbi per alios
veritas haberi nõ poteſt, etenim tali caſu peccatũ
eſſet non teſtificando occultare veritatẽ, vt ſupra
diximus, nã nullũ priuilegiũ, nullaque pietas ex-
cuſat à peccato, c. ſuper e o de vſuris, vnde in gra-
ui neceſſitate ad teſtificandũ à Iudice cogi poſſũt,
vt per Franciſcũ Marcũ in deciſ. Delph. 861. n. 4.
tom. 2. & communiter Doctor. in cap. 1. de teſti-
bus cogendis, & ſic ſum in voto.

S V M M A R I V M.

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè.*
2 *Profeſſio per vim, & metum facta, & ob id annullata habetur tanquam non facta.*
3 *Is dicitur ingreſſus in Monaſteriũ, qui iã eſt profeſſus.*

An irregularitas ſublata per ingreſſum Religionis, reuiuiſcat profeſſione annullata per Superiorem?

R E S O L V T I O CCCXI.

NOuam, & à nemine hucuſq; tractatã quæ-
ſtionẽ aggredior ſi irregularitas ſublata
per ingreſſum Religionis reuiuiſcat, pro-
feſſione Superioris auctoritate annullata; & mini-
mè hæſito irregularitatẽ tolli per ingreſsũ Reli-
gionis, etenim eſt tex. apertus in auth. de Mona-
chis in principio collat. 1. ſed oritur dubitatio,
nã quidam irregularis ingreſſus fuit Religionẽ, &
demũ infra quinq; annorũ ſpatiũ iuxta ſancita per
Sacr. Conciliũ Tridentinũ ſeſſ. 14. Canon. 12. aſſer-
uit ob vim, & metũ profeſſionem emiſiſſe, qua de
cauſa fuit auctoritate Ordinarij, & eius Regularis
Superioris dicta profeſſio declarata nulla, & irrita,
qua re inſurrexit dubitationis articulus nũ talis
per ergreſsũ à Religione adhuc eſſet irregularis
tamquam quod per egreſſum ab illa irregulari-
tas reuiuiſſet.

In cuius difficultatis articulo affirmatiuã ſector
ſententiã, & ſic quod irregularitas ſublata per in-
greſsũ Religionis reuiuiſcat profeſſione annulla-
ta, & ad hãc opinionẽ ſectandã plura me mouẽt.

Primo, quia quis non dicitur Religioſus niſi in
Religione profitendo perpetuo permaneat, c. Re-
ligioſo 9. 1. de ſent. excõmun. Archidiaconus in c.
Beneficiũ de Regularib. in 6. Bart. in l. 2. C. ne Sa-
crũ Baptiſmũ reiteretur, Anan. & Ancharan. in c.
ſtatuimus de regularib. Iaſon in Auth. ſi qua mu-
lier n. 58. C. de Sacro S. Eccleſ. Geminian. in c. 2.
n. 12. de Regularib. in 6. At iſte non permanſit in
Religione quia egreſſus eſt. Ergo nõ habetur pro
Religioſo, & ſi nõ habetur pro religioſo, nõ debet
gaudere beneficijs quibus gaudẽt ſimiles perſonę

Secundo me mouet quod inter alia requiſita,
quæ ſunt neceſſaria ad hoc vt habitus delatio pro
feſſionem inducat opus eſt vt huiuſmodi habitus
ſuſceptio fiat ſpõte, & nulla penitus re cogẽte, c. 3.
de regular. in 6. etenim alias nõ obligarẽtur, Tur-
recrem. & Cardin. poſt Angelũ 27. q. 1. in ſumma
n. 17. in fin. ſed iſte talẽ profeſſionẽ ob vim, & me-
tum emiſit, & conſequẽter habitũ ſponte non ſuſ-
cepit ſed vi, & metu ductus; Ergo dubium non
eſt talem adhuc eſſe irregularem.

Tertio moueor quod cũ iſta profeſſio fuerit an-
nullata ob vim, & metũ, & profeſſio celebrata vi, &
2 metu habeatur tanquã nõ facta, & irrita, c. 1. de eo
quod metus cauſa, l. 1. ff. eod. tit. propterea eſt di-
cendũ talẽ per egreſſum factum è Religione ad-
huc in irregularitate permanere; quod etiã proba
tur quia ſi valet argumentũ à matrimonio carna-
li ad ſpirituale, c. inter corporalia de trãſlationib.
& matrimonium carnale metu factũ eſt ipſo iure
nullũ, c. notificaſti 33. q. 5. c. veniẽs de ſponſalib. &
fuiſſe pluries per Romanã Curiã Iudicatũ dixi in
praxi deciſ. 253. Ergo profeſſio facta metu eſt ip-
ſo iure nulla, & ſi eſt ipſo iure nulla, & habetur
tanquã non facta dubiũ nullum eſt iſtum adhuc
in irregularitate permanere.

Quarto moueor quod ſicuti metus interueniẽs
in cõtractu, illũ nullũ reddit, atq; reſcindit, Gabal.
Milleloq. 786. Gramat. in deciſ. 103. n. 67. Ioſeph.
Lodouic. in deciſ. Lucenſi 18. Capic. in deciſ. 95.
ita pari etiam modo metus reſcindit profeſſionẽ,
quia profeſſio etiam poteſt dici contractus inter
Deũ, & hominẽ, etenim ſicut cõtractu facto am-
plius ab eo recedi nõ poteſt, c. 1. & ibi latè Panor.
de probat. ita quãdo eſt facta profeſſio: Ergo cũ
reſcindatur profeſſio, & auth. de Monachis collat.
1. non obſeruatur, talis adhuc irregularis eſt.

Quinto, & vltimo moueor ex eo quod ingreſſus
Monaſteriũ is dicitur qui profeſſus iã eſt, gloſ. in
3 Auth. ingreſſi de Sacroſ. Eccleſ. Barbat. in Clemẽt.
1. de electionibus col. 2. Alex. & Imola in l. ſubſti-
tutione ff. de vulg. & pupill. ſubſtitut. Clauaſ. in
ſua ſumma in verbo Religioſus, & late Tappia in
cõmen. in d. auth. ingreſſi c. 1. ſed diſpoſitio tex. in
d. Auth. de Monachis collat. 1. dicit quod per
ingreſſum Religionis tollitur irregularitas,

&

& ingreſſus Religionis dicitur cum profeſſione, vt per Doctor. ibi ſupra: Ergo cum iſte diſpoſitionem cōditionis tex. minime obſeruauerit, omnino venit dicendum talem eſſe adhuc irregularem per egreſſum à Religione, quia ſi ſit legatum alicui, vt in Monaſterium ingrediatur, legatum non debetur niſi profeſſionem emittat, Decius in cap. Præſentia de probationib. & in conſil. 229. n. 4. Riminaldus Iunior in conſil. 477. num. 9. lib. 4. Grat. in deciſ. Rotę Marchiæ 35. num. 1. & 2.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamenti tempus inſpicitur, & non mortis teſtatoris.*
2 *In vltimis voluntatibus, tacitū habetur pro expreſſo.*
3 *Licet donator mutauerit voluntatem, ſi tamen poſtea contingat illum decedere ſine hærede ex teſtamento, vel ab inteſtato, donatio non cenſetur reuocata.*
4 *Mutatione ſtatus, mutatur diſpoſitio.*
5 *Donatio facta ab infirmo, præſumitur facta metu mortis, & ideo voluntas eius minime cenſetur durare.*
6 *Ob conualeſcentiam donantis, cenſetur reuocata donatio metu mortis facta.*

Infirmus tempore infirmitatis eligens ſepulturam, ſi poſtea conualeſcat, an cenſeatur reuocaſſe illius electionem?

RESOLVTIO CCCXII.

QVæſtio non modici momēti mihi proponitur, ſi infirmus eligens ſepulturā, & poſtea recōualeſcat, & minimè moritur ex tali infirmitate, ſed ex altera, quæ deinde ei ſuperuenit poſt conualeſcentiam à prima infirmitate, cenſeatur reuocata electio ſepulturæ: Et quia non vidi teſtamentum, vt ex eius lectura perſpicere potuerim illud omne quod circa hanc difficultatē ibi diſponitur, nam neceſſe eſt bene perſpicere, & ponderare factum ex quo ius oritur, iuxta diſpoſitionem tex. in l. in cliuo §. ex plagijs ff. ad l. Aquiliam, multi enim doctiſſimè in iure ſcribunt, ſed quia ius illud minime cadit ſuper factū, amittunt cauſas, & complures è contra non ſcribunt in iure, & bene diuidunt, & ponderant factum, palmamq. ex cauſis reportant.

1 Et pro parte negatiua, quod ſcilicet non cenſeatur reuocata dicta electio prēſupponitur, quod teſtamēti tēpus inſpicitur in colligenda voluntate teſtatoris, & non tēpus mortis, quia voluntas non præſumitur mutata, l. 3. & l. eum qui ff. de probationib. etenim quod tūc teſtator voluit, ſemper voluit, Bald. in l. Pater filium, col. 3. verſic. mihi ff. de iniuſto teſtamento, etenim voluntas in dubio non præſumitur mutata, cap. maiores in fine de Baptiſmo, cap. licet de procuratorib. in 6. & ideo ei qui dicit mutatam eſſe voluntatem defuncti, onus probandi incumbit, l. Lucius Titius in fin. ff. de legatis 2. l. 3. & l. eū qui, & l. quinquaginta ff. de probationibus, l. fideicommiſſa §. ſi rem ſuā ff. de legatis tertio, nam quod non mutatur, cur ſtare prohibetur, l. Sancimus C. de teſtamentis, Decius in conſil. 190. num. 6. & 8. Corneus in conſil. 155. num. 3. & 4. vol. 2. Socin. Iunior in conſil. 183. num. 18. vol. 2. & in conſil. 95. num. 42. vol. 3. in conſil. 105. num. 45. eod. vol. Mantica de coniecturis vltimarum voluntatum lib. 12. tit. 1. num. 2. in medio vbi dicit formalia verba quamuis enim animus hominis non ſemper in eiſdem motibus conſiſtat, & plerumque quis à priori voluntate recedat, Bald. in conſil. 424. vol. 1. tamen in dubio non præſumitur mutatio voluntatis, cum nullum datur temporis interuallū, quia non eſt præſumendum teſtatorem à priore voluntate recedere velle, l. non ad ea ff. de condition. & demonſtration. Caſtrenſ. in conſil. 36. circa principium vol. 1. & ideo ſemel incluſum ex voluntate teſtatoris, ſemper durare præſumitur, Iaſon in l. in teſtamento num. 14. verſic. 4. facit C. de teſtamentn militis.

Secundo, ad confirmationem talis opinionis adduco, quod teſtatoris voluntas ſemper eſt attēdenda, l. non aliter ff. de legatis 3. l. ſi quando C. de inoffic. teſtam. l. quidā C. de ſeruis neceſſ. hæred. inſtituendis, Marta in deciſ. 68. num. 8. Bombinus in conſil. 2 num. 5. in fine, cum alijs ſequentibus in conſil. 4. num. 2. ſed iſte infirmus nihil in caſu mortis de ſepulturæ electione declarauit: Ergo cū voluntas ſemper cenſeatur durare, & in eodem ſtatu permanere, niſi contrarium probetur, vt ſupra, omnino venit dicendum talem ſepulturæ electionem ob conualeſcentiam minime fuiſſe reuocatam.

Tertio additur, quia in vltimis voluntatibus ta-
2 citum habetur pro expreſſo, l. in cōditionibus primum locum, & l. cum Auus ff. de condition. & demonſtration. l. generaliter §. cum autem de inſtitut. & ſubſtitut. l. inter veſtem de auro, & argento legato, l. 2. de inoffic. teſtam. ſed ſic eſt quod talis infirmus in vltima infirmitate dum eſſet in articulo mortis, nullam de ſepultura mentionem fecit; Ergo tacite cenſetur in eadem voluntate deceſſiſſe, & conſequenter talem ſepulturæ electionem minimè ob conualeſcentiam reuocaſſe.

Quarto inſurgit deciſio Angeli in diſput. Capituli Hoſtenſis miles, quæ eſt quod licet donator
3 voluntatem mutauerit, ſi tamen poſtea contingat illum decedere ſine hærede ex teſtamento, vel ab inteſtato, donatio non cenſetur reuocata per tex. in l. 1. ff. qui ſine manumiſſione ad libertatem perueniunt, quam doctrinam ſequuntur Couarr. in rub. de teſtamentis in 3. par. num. 24. & Clarus in §. donatio q. 25. num. 3. Ergo quanto magis debet hoc procedere in caſu noſtro, cum talis infirmus nihil in ſecunda infirmitate de ſepulturæ electione diſpoſuerit.

Quinto, & vltimo, pro ipſius ſententiæ cōprobatione accedat quod ſicuti teſtamentum conditū in articulo mortis ex eo quod teſtator cōualuerit non infirmatur, l. fin. & ibi Bald. & Caſtrenſ. & alij de poſthumis, & hæredib. inſtituend. Iaſon in l. ſtichū ff. de legatis 1. n. 21. & l. Sancimus C. de teſtamentis nu. 2. Romanus in l. 1. ff. de mortis cauſa donationibus nu. 7. Mantica de coniecturis vltimarū voluntatum lib. 12. n. 8. ita pari modo quod licet infirmus eligens ſepulturā ſi poſtea reconualuerit, & moritur deinde ex alia infirmitate, in

nihil diſponit de ſepultura, nõ propter hoc cẽſea-
tur per cõualeſcentiã electio ſepulturæ reuocata.

Sed pro affirmatiua parte, videlicet, quod
per reconualeſcentiam, cenſeatur reuocata ele-
ctio ſepulturæ, adducitur primo, quod muta-
tione ſtatus, mutatur etiã diſpoſitio, l. ſi quis ali-
cui ff. de acquirenda hęreditate, qui textus licet lo-
quatur in furore, tamen locũ ſibi vẽdicat in qua-
cumque mutatione ſtatus propter identitatem
rationis, vt firmarunt Baldus in l. mandatũ nu. 24.
verſic. vel in quo Dominus C. de mandato, Dec.
in l. ſi rogaſti §. ſi fugitiuus ff. ſi certum petatur,
Soccin. conſ. 112. n. 15. vol. 1. Mozzius de cõtracti-
bus in tit. de mandato verſ. quomodo annullatur
nu. 8. Marta deciſ. 84. n. 2. Anna conſ. 82. num. 12.
cum ſequent. Burſat. conſil. 412. vol. 4. col. 4.

5 Secundo quia donatio facta ab infirmo, præſu-
mitur facta metu mortis, & ideo voluntas eius
minime videtur durare ſi non moritur, vt ait Na-
uarr. cõſ. 4. de donat. quare cũ dicta electio ſepul-
turæ facta ab infirmo inſtante morte; ſuccedente
cõualeſcẽtia nõ cẽſetur durare, ceſſante enim cau
ſa, ceſſat effectus, l. ſi poſsũt C. de hered. inſtituẽ. l. ti
tio ſcio ff. de verb. obligat. l. generaliter, C. de Epiſ.
& cler. l. Senatus 9. nec dubitauere ff. de donat.

Tertio, adducitur doctrina Alciati, quẽ referũt,
& ſequũtur Couar. in rubr. de teſtã. 3. part. poſt n.
23. verſ. 2. reuocatur, Iulius Clarus §. donatio n. 4.
verſ. ſed nũquid, qui dicit, quod ob cõualeſcentiã
donantis cẽſetur reuocata donatio cauſa mortis,
6 etiã ſi aliunde expreſſe, aut tacite illũ minime ap-
pareat pœnituiſſe donationis; ergo à ſimili idẽ eſt
dicẽdũ in caſu noſtro; & ita practicatur Neapoli.

Ad ea quæ in contrarium obijciuntur: Reſ-
pondetur eſſe intelligenda quando ſit aliqua
diſpoſitio in qua non ſit mentio de inſtãte morte;
vel quãdo ex cõiectura ex mente diſponentis col-
ligitur, eius voluntatẽ eſſe, vt dicta electio ſemper
perſeueret, vt cum ſit in teſtamento in ſcriptis, vel
nuncupatiuo, quod de ſtylo etiã ſcribitur à Nota-
rio, vel alias facit de hoc publicum inſtrumentũ,
nam tunc dictus diſponens cenſetur velle vt eius
voluntas perpetuo duret.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopo debetur Baldachinum in Eccleſijs exem-
ptis etiam Regularium.*
2 *Epiſcopus poteſt excõmunicare Regulares exemptos,
qui recuſant attollere Baldachinum ſuper ſede
Epiſcopi in ipſorum Regularium Eccleſijs.*

Archiepiſcopus, an valeat habere Balda- chinum in Eccleſijs exemptis, & vtrum poſſit eum impedientes excõmunicare?

RESOLVTIO CCCXIII.

QVia haud inelegans, & indiguus viſus mi-
hi fuit iſte articulus propoſitus, ſcilicet, an
Archiepiſcopus valeat habere Baldachi-
nũ in Eccleſijs exẽptis, & ſi poſſit eum impedien-
tes excõmunicare, ideo hic volui aliqua recẽſere.

Et quidẽ quod poſſit Baldachino vti in dictis
Eccleſijs exẽptis etiã Regulariũ in proprijs ter-
minis decidit Gambar. in tract. de auctorit. legati
1 §. illud noſſe, lib. 2. n. 249. Corrad. in tẽplo Iudicũ
cap. 4. lib. 1. & ad hoc affirmandũ vltra iſtorũ au-
ctoritatẽ, & doctrinã moueor, quod ſi licitum eſt
Patriarchis talia Baldachina habere, quia æquipa-
rãtur Regibus, Bald. in l. 1. ff. de officio prætor.
quanto magis procedere debet in Archiepiſcopis
qui ſunt maiores ipſis Patriarchis ratione iuriſdi-
ctionis, etenim Archiepiſcopus eſt Iudex omniũ
ſuorũ Epiſcoporũ ſuffraganoreũ, & Patriarcha tã
tũ ſolius Archiepiſcopi, gloſ. in c. Prouintię, in ver
bo Comitibus diſt. 99. & hoc tãto magis locũ vẽ-
dicare in Legato à latere Papę dubiũ nõ eſt, etenim
cum Papę vices gerat, c. 2. & ibi Panor. de officio
delegat. c. cũ venerabilis de cõſuetud. & cũ ſit ima
go Papæ, c. ipſius volentis eod. tit. & in legationis
Prouincia dicatur Illuſtris ſicuti Papa, Gambar. in
tract. de auctorit. legati §. quoniam n. 3. lib. 2. ideo
Baldachinũ habere poteſt, & debet; ſed hodie ſu-
blata eſt omnis difficultas. ex decreto Fel. record.
Clemẽtis Papæ VIII. 10. Iunij 1603. in quo ſtatui-
tur Regulares in eorũ Eccleſijs teneri attollere
Baldachinum, quod decr. refert Quaranta ver-
bo priuilegia Regularium.

2 Quo ad ſecundũ vero dubiũ, ſcilicet ſi poſſit Ar-
chiepiſcopus excõmunicare illos qui impediunt
etiã affirmatiuè ſentio ex diſpoſitione Sacri Cõc.
Trid. in ſeſſ. 23. c. 3. vbi cẽſuræ relaxãtur ex cauſa
ardua, ſed quæſtio honoris dicitur cauſa ardua
per tex. in l. inimicitia in fine ff de hiſquibus vt in-
dignis; etenim in tãto prætio honor habere debet,
quod pari paſſu cũ vita ambulet, l. iuſta ff. de ma-
numiſ. vindict. quia intereſſe honoris dicitur, & eſt
maior omni alia re, Caſſan. in ſuo Catalogo glorię
mundi conſiderat. 2. par. 1. & ideo de iure Ciuili
qui non præſtat honorẽ puniendus eſt, l. ſinguli, &
l. ſciant C. de offic. diuerſ. iudic. l. 1. C. de domeſt.
& protect. lib. 12. ſed hodie prædicta res vacat dif-
ficultate ex eiuſdẽ decreti diſpoſitione, nã cõcedi-
tur facultas Epiſcopis vt poſſint cõpellere Regu-
lares cõtumaces in prędictis, per cẽſuras, & pęnas.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij facta excommunicato non valet.*
2 *Acceptatio beneficij facta ab excommunicato tenet,
nam acceptatio eſt quid facti, non iuris.*

Num collatio beneficij facta clerico, qui tempore acceptationis erat excommunicatus ſit valida?

RESOLVTIO CCCXIV.

FVit dubitatum, an poſtquam excõmunicato
collatio beneficij facta non valet, c. poſtulaſti
1 de cler. excõmu. Miniſtr. cũ incapax ſit iuriũ
ſpiritualiũ, c. cum dilectus de cõſuetud. ſi illa facta
ſit beneficij collatio qui collationis tẽpore excõ-
municatus non erat, ſed acceptationis tempore in
excõmunicationẽ inciderat, an talis acceptatio
valida ſit, & nullã irritatãq; fore, tradidit Card.
Flor. in d. c. poſtulaſti nu. 6. quem ſequitur Alciat.
nulla eius mentione facta in c. 1. n. 11. de Iudic. cũ
quibus cõuenire videtur Couar. variar. reſol. lib. 3.
cap. 16.

2 c.16.verſ.nā,& ſi beneficiū, ſed certe crebrior eſt ſentētia opinantiū excōmunicatū poſſe acceptare ratāq; habere collationē beneficij ſibi factā,eſſeq; validā, ac ſi vinculo excōmunicationis non eſſet innodatus,ſiquidē acceptatio nihil aliud eſt quam declaratio quædam voluntatis ipſius impetrantis, quæ voluntas facti eſt,non iuris, quia per eam nō acquiritur ius in re, ſicut per prouiſionē, licet acquiratur ius ad rem,c.vltim.de conceſſ.præb.in ſextò,& ea quę facti ſunt fieri,& exerceri poſſunt per excommunicatum,cap.pro illorum in fi.de præben.c.ſi verè de ſent.excom. hanc ſententiam pluries ſequuta eſt Rot.Rom.videlicet dec.8.alias 126.incip.nota quod excommunicatus de ſenten. excom.in antiq.rurſus deciſ.5.alias 195. acceptatio facta,& deciſ.10. alias 317. habens gratiam in tit.de conceſſ.præbend.in nouis,eamdem amplectitur Card.Floren.ſibi contrarius conſ.103.caſus ſuper quo col.3.nu.20.Rebuff.in tract.concordatorum in titul.de excommunication. non vitand. verſ.tertio fallit, Staphil.de literis gratiæ, & iuſti. in tit.de vi,& effectu clauſularum num.20.cum duob.ſeqq.Ludou.Gom. in tract. expectatiu. nu. 60.& receptam aſſerit Naua.in c.ſi quando col.31 excep.10.nu.6.& 7.de reſcrip. & Couar.loc.cit.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtoli refutatorii, ſiue dimiſſorii, debēt intra 30. dies peti, alias deſerta erit apppellatio.*

2 *Iudex poteſt dare apoſtolos etiam quod non fuerint petiti.*

3 *Apoſtoli ſunt petendi inſtantiſſimè, & intra legitima tempora.*

Explanationes circa petitionem Apoſtolorum,qui per appęllātes poſtulari poſſunt.

RESOLVTIO CCCXV.

ANtequam ad prædictorum declarationem me accingam;Primò præmittendum putaui,ꝙ intra 30.dies Apoſtoli,ſiue ſint re-
1 futatorij,ſeu dimiſſorij,ſiuè teſtimoniales,aut reuerentiales,ſunt petendi, aliter deſerta efficeretur appellatio,Bal.in auth.hodie §.Apoſtolos C.de appell.n.4.Spec.in §.1.n.13.in tit.de Apoſtolis,Bar.in l.1.§.libelli ff.de appell.Paul.de Caſt.in l.quoniam nulli C.de appel.n.2.& Ang.in præcit. l.1.n.4.§.libelli,tamen ſi fuerint poſtulati intra tempora legitima,& Officialis negauerit ipſos concedere, tunc enim appellantes faciunt litem ſuam,vt vult Ang.in citata l.eos nu.1.§.Apoſtolos.

His tñ propoſitis pro iſtius articuli diſſolutione notabiliter aduerte infraſcriptas declarationes.

Prima declaratio ſit illa,quod Apoſtoli reuerētiales dicantur tales, ex eo quod Iudex á quo ob reuerentiam Iudicis ad quem tribuit, tempore quo appellatio fit ad Apoſtolicam Sedem, & Iudex ait cauſa, & ratione reuerentiæ Apoſtolicæ Sedis,te à mea iuriſdictione ad eam remitto, Angel.in d.l.1.§.libelli ff.de appell.ſub nu.5.Spec.in §.1.nu.15.in cit.tit.de Apoſtolis.

Secunda declaratio ſit,quod teſtimoniales Apoſtoli illi dicantur, & ſint, quando, & quoties poſt appellationem interpoſitam ab honeſtis viris petuntur,ita dicit Ang.in l.1.ff.de libell. dimiſſor. in fin.ſub num.2.

Tertia declaratio,ea ſit, quod Apoſtoli dimiſſorij ſint, quoties admittitur appellatio à Iudice, & ipſemet Iudex literas dimiſſorias ſcribit, cum quibus dimittit appellantem Iudici, ad quem,ſignificando quod admiſit appellationem, Dec. in c. bonæ memoriæ extra de appell. nu.24. adeſt deciſ.Pedem.151.nu.3.Ang.citata l.1.§.libelli ff.eod.de appell.nu.5.

Quarta declaratio eſt, quod Apoſtoli refutatorij ſint, quoties Iudex à quo non vult admittere appellationē,nam tunc Iudex ſcribit literas ſignificantes,qualiter refutauit,& minimè appellationis cauſam admiſit,idem Ang.in eod.cit.loc.nu.5. & Spec.in d.§.1.nu.6.

Quinta declaratio eſt, quod Iudex poteſt dare
2 tales Apoſtolos,etiam quod minimè fuerint petiti,Salyc. in authentica hodie §. Apoſtolos C. de appell. num. 11. Paul. de Caſt.in l.quoniam nulli C.eod.tit.de appell.nu.2. & Bal.in cit. auth. hodie §.Apoſtolos nu.5.

Sexta declaratio ſit illa,quod iſti Apoſtoli ſunt petendi inſtantiſſimè,ita Iaſ.in l. properandum §. ſin autem C.de iudic. in verſ. tu adde fortius ſub nu.4. Spec.in d.§.1.eod.tit.de Apoſt. nu.14. cuius declarationis ea ratio mihi eſſe videtur, vt ſcilicet
3 Iudicis ira mitigetur,à quo qui vt plurimum prouocatur, & aduerſus appellantem iraſcitur, vt ſequitur,& dicit Lap.in alleg.38.nu.7.

Septima declaratio,& vltima ſit,quod Apoſtoli veniunt petendi intra legitima tempora etiam in extraiudiciali appellatione, quamuis ſub conditione, videlicet ſi adſit qui illos dare poſſit, ſecundum glo.in c.vt ſuper de appell.in ſextò,verſ. ille Iudex, licet hæc declaratio non vendicet ſibi locum quoties Iudex appellationis reperitur in ipſomet loco,in quo reperitur Iudex à quo,nāq; eo tempore Apoſtoli non ſunt neceſſarij, ſed ſufficit quod Iudex dum ſibi appellationis cauſa porrigitur, dicat admitto, vel non admitto hanc cauſæ appellationem, etenim loco Apoſtolorum talis promotio reputatur,ita Paul.de Caſt. in rub. ff.de libell.dimiſſor.num.2.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius generalis Epiſcopi poteſt remittere denunciationes.*

2 *Abbas exemptus poteſt remittere denunciationes ex cauſa.*

3 *Cauſæ remittendi denunciationes enumerantur.*

Vicarius ſpecialis, an poſſit remittere denunciationes in cauſa matrimoniali?

RESOLVTIO CCCXVI.

DIxi alias in caſu propoſito ꝙ non,cum iſtas denūciationes remittere nō poſſit,niſi Ordinarius,qui in hoc caſu eſt Ep̄s, Menoch. de arbitr.lib.2.caſ.453.n.5. & etiam eius Vicarius
1 Generalis, qui iure proprio, & auctoritate ſibi à

Con

Concilio conceſſa poterit illas remittere, quia nunquam Concilium excludit Vicarium; quando facit mentionem de Ordinario, ſeu de Epiſcopo, niſi expreſsè excludat, cap. 6. de reform. ſeſſ. 24. Conc. Trid. Pari. de reſignat. benef. lib. 3. q. 11. nu. 19. vſque ad nu. 23. & Vicarius eſt Ordinarius, gl. in c. 1. de off. Vicar. in ſextò, & cognoſcit de cauſis matrimonialibus ſine ſpeciali mandato Epiſcopi, Præpoſ. io c. fi. in 1. notab. de cognat. ſpirit. Sbrozz. de Vicario Epiſcopo c. 44. lib. 2. vndè multo magis de præambulis, & ita in ſpecie eſſe moribus, & vſu receptum, quod Vicarius poſſit remittere, teſtatur Guttier. canon. quæſt. c. 19. nu. 13. Sbroz. ibid. q. 47. vbi intelligit cum cauſa, quicquid contrarium dicat Cæphal. conſ. 421. lib. 3. num. 72. & Spin. de teſtam. glo. 15. in princ. num. 28. Menoch. Ledeſm. Par. & alij allegati per Ceual. q. 604. n. 92 quia contra eos eſt verior opinio, & in practica ſeruatur, prout latè dicit Flor. Diez pract. quæſt.
2 c. 24. lib. 3. num. 26. vbi etiam ampliat ad Abbates exemptos qui poſſunt remittere ex cauſa denunciationes quemadmodum Epiſcopi, Nauar. conſ. 1. de ſponſ. lib. 4.

Cauſæ autem iſtæ propter quas poterunt re-
3 mitti huiuſmodi denunciationes ſunt multæ relatæ per Henric. de matrim. cap. 1. §. 1. verſ. propter diſparitatem conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatis, Nauar. in manual. c. 22. nu. 70. verſ. aduertendum quinto, Spin. de teſtam. gloſ. 15. nu. 28. cum ſeq. & quando quis eſt in articulo mortis, ſi contraheret cũ concubina, vel alia, Sarmien. lib. 1. ſelect. interpretat. c. 6. nu. 7. Cuccus lib. 1. inſtitut. tit. xj. nu. 82. vel ſi aliqui fuerint diu habiti pro cõiugibus, & pręverecundiam nolunt contrahere, Gecter. de contract. iurat. c. 51. n. 22. tom. 8. par. 2. fol. 98. & in alijs ſimilibus cauſis de quibus Ignat. in addit. ad Diaz c. 75. Ceual. q. 604. nu. 105. cum ſeq. vbi collegit dubia centum viginti, quoad interpret. Conc. Trid. de matrim.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitalia gaudent priuilegio legis vnicæ C. quãdo Imperator.*
2 *Hoſpitalia gaudent dicto priuilegio, etiam ſi habeant adminiſtratores.*
3 *Collegium ſortitur eundem forum, ac perſonæ.*

An quemadmodum Eccleſijs competit priuilegium l. vnic. C. quando Imperator, ita etiam competat hoſpitali?

RESOLVTIO CCCXVII.

IN hac quęſtione reſpondi cũ deciſ. Rot. Rom. cuius tenor eſt videlicet, fuit dubitatum in ſignatura, numquid hoſpitalia gaudeant priuilegio l. vnic. C. quand. Imp. int. pup. & vid. & ex tempore affirmatiuè reſpondi, & mox ſuper hoc
1 adhibito aliquanto ſtudio, intrepidè affirmo, hoſpitalia non ſecus, ac communitates Ciuitatum, Caſtrorum, vel Villarum, quibus paſſim ex ſtylo ſignaturæ, vt hoc vtantur priuilegio poſſint, & ipſa hoc idem priuilegium allegare, & eo inniti; nã ſi cenſuit ſignatura ob id Communitates, dici cõprehenſas ſub d. l. vnic. conſtitutione quia in illis ſunt pupilli, viduæ, & aliæ miſerabiles perſonæ, licet etiam ſi in illis adſint perſonæ quæ non ſunt miſerabiles, cur non idem, & multò magis credẽdum eſt, reſpectu hoſpitalium, in quibus non ſolum adſunt prędictę miſerabiles perſonæ, ſed imò ex ijs ſolis, & non ex alijs hoſpitalia ipſa conſiſtũt vt experientia docet, & facit tex. in l. 1. C. de mendic. lib. 11. vltra quod maius commodũ ſentiunt, ſingulæ miſerabiles perſonæ ex redditibus ipſius hoſpitalis, vt quia omnes in eorum ſuſtentatione integrè debent expendi eleemoſinæ, quia contigit religioſis omnibus, quàm faciunt ſinguli de vniuerſitate ex patrimonio ipſius vniuerſitatis.

Propterea conſidero, quod ſi Imperator in d. l. vnic. circa fin. circa electionem priuilegiare intendit perſonas ibi enumeratas, nempe pupillos, viduas, diuturno morbo laborantes, debiles, &c. cur dicere debemus noluiſſe priuilegiare hoſpitalia, nullas alias perſonas, quam miſerabiles continentia, tum quia re vera nihil eſt aliud hoſpitale, quã ipſæ perſonæ miſerabiles, vt in ſimili de vniuerſitate Scholarium, dicit Salyc. in auth. habita num. 39. verſ. & pro hoc etiã facit, C. nè fil. pro patr. & in l. ſicut ff. quod cuiuſque vniu. nom. tum etiam quia dictæ perſonæ ſimul coadunatæ miſerabiliores efficiuntur participante vnaquaque earum de proximi miſeria vti plura membra ſub vno capite, & ſicut bonum, teſte Philoſopho, tanto eſt melius, quanto magis eſt communicabile, ita, & malum ex communicatione fit multo deterius.

Nec quidquam facit quod hoſpitalia ſuos habeant Rectores, & Gubernatores, qui illa defen-
2 dere poſſunt, ita vt ob id videatur ceſſare cauſa priuilegij, nam & communitates ſuos habent Sindicos, & Officiales, & Populi tutores, & nihilominus non adminiſtratorum, vel tutorum habetur ratio, quo minus gaudeant priuilegio d. l. vnic. propterea nec hoſpitalibus ad hunc effectum obeſſe debet quod ſuos habeãt Rectores, & quia ipſi tutoribus ęquiparantur, l. orphanotrophos C. de Epiſcop. & cleric.

Imò omnia priuilegia conceſſa hoſpitalibus dicuntur conceſſa fauore, & intuitu ipſorũ pauperum, & eorum ſubſtentationis, vt not. Bal. in l. omnis in princ. C. de Epiſc. & cler. ita vt non ipſorum adminiſtratorum, nec ipſiuſmet Collegij ratio vlla fuerit habita, niſi quatenus in ipſarum miſerabilium perſonarum commodum hęc redundaret, quorum gratia, & ipſa hoſpitalia fuerunt conſtructa, & tot priuilegijs diuerſis temporibus ab Imperatoribus donata, vt in d. l. vnic. quæ quidem priuilegia non ſunt coanguſtanda, ſed amplianda, maximè in Curia Domini Papæ, ne dicatur Summus Põtifex quaſi miſericordiæ lumen claudere, ſe minus benignum velle præbere, & miſerabilibus perſonis, miſerantibus eorum gubernatoribus, ad eum, vt ſubleuẽtur venientibus, quam fuerint Imperatores dum eis tot priuilegia, gratias, & prærogatiuas conceſſerunt, & cauſa hoſpita-

ſpitalium, vt cauſa miſerabilium perſonarum, cauſa hoſpitalium eadem prærogatiua gaudeant, iuxta terminos d.l.vnic.C.quando imper.int. pupill.

Er certè dici debet, ſi verú amemus, quod quoties agitur de patrimonio hoſpitalium, quod verè agatur de proprio ipſarum miſerabilium perſonarum patrimonio; pupilli enim licet per tutoré adminiſtretur, & per eum cauſa agitetur, ex ipſo enim hoſpitalium patrimonio ſolum ipſę miſerabiles perſonæ aluntur, & ſuſtentantur, ceſſante in Adminiſtratoribus, & in quibuſuis alijs omni lucri ſpe, & Principis indignatione, l.ſi quis ad declinandum in fi. C.de Epiſ. & cler. hinc cautum fuit, vt Rectores iuxta facultates hoſpitalium tot pauperes alere debeant, vt illę integrè in pauperum alimonia, & ſubſtentatione erogentur, dicta clem. quia contingit de relig. dom.

Facit quoq; vt propius accedam pro hac opinione, nam videmus quod vbi agitur de pauperum fauore, qui non niſi miſerabiles eſſe poſſunt, c.pauperes 2.q.3.l. ne quidquam §. aduerſus ff.de off. Proc. eorum appellatione veniunt hoſpitalia, ſic enim ſtatuit Imperator in d. l. ſi quis ad declinandum §.vbi autem C.de Epiſ.& cler.

Similiter facit, nam Collegia eumdem forum,
ac perſonas ſub illis comprehenſas ſortiri vide-
3 mus, hinc eſt quod ſi Collegia ſint Clericorum,
Epiſcopus erit Iudex, ſi laicorú, laicus erit quoq;
Iudex, Doctores omnes in auth. habita maximè
Bart.C.ne fil.pro patr.latè Soccin. in c.1.num.13.
ext.de for.comp.Franc.in rub.de appell. num.36.
vnde ex qualitate perſonarum forus conſiderandus erit, & ſicut miſerabiles perſonæ electionem habent Principem, vel Ordinarium adeundi, ſic vnum, vel alterum, hoſpitalia miſerabilibus perſonis referta eligere poſſe, videtur omnino dicendum.

Tamen pro complemento facit, nam ſi arbitrio Iudicis relinquitur quæ nam dicantur miſerabiles perſonæ, Legiſtæ in d.l.vnic.C. quan.imp.int. pupill.& vid.Canoniſtæ in c.ſignificātibus de off. Deleg. Menoch.de arb.iud.lib.2.centur.1.caſ.66. quis non arbitrabitur inter miſerabiles perſonas connumerari hoſpitalia, cum in ijs nihil quod nõ ſit miſerabile inſpiciatur, ita vt totius mundi miſeriæ receptabile optimè dici poſſint, quam tamẽ concluſionem pro nunc reſtringẽdo ad illa hoſpitalia quę per Rectores ad nutú amouibiles gubernantur, non aũt ad illa quæ in titulũ beneficij cõferuntur, clem. quia contingit de relig.dom. vel in commendam cum ſolita clauſula, quod Cómendatarij ſuos faciant fructus prouidentur, vel Eccleſiæ alicui vnita reperiantur, Fely. in c.de quarta num.4.de præſcript. quæ potius nomine quam re ipſa hoſpitalia appellari poſſunt, Rebuff. in ſua prax.de commend.nu.17. alia erit facienda conſideratio circa fori præiudicium, an de ipſo forſan dici debet quod de Eccleſijs ſtatutum reperitur, glo. in c.2. de decim. ſed hoc alias maturius ſpectabitur ſi opus fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt gratia dicatur ſacta, requiritur certitudo, tàm ex parte perſonæ cui prouideri mandatur, quàm ex parte beneficiorum applicandorum.*

2 *Si committitur Exequutori aſſignatio penſionis incertæ quantitatis, non dicitur gratia ſacta, ſed facienda.*

3 *Quando ſacta eſt delegatio Epiſcopo ſub nomine dignitatis cum qualitate tamen ex qua videtur reſpectus habitus ad perſonam, & non ad dignitatem, tunc non tranſit ad ſucceſſorem.*

Gratia quando dicatur facta, & quando facienda ad effectum, vt decedente eo, cui fuerat conceſſa, non poſſit eius ſucceſſor illam exequutioni mandare?

RESOLVTIO CCCXVIII.

TOta præſentis difficultatis vis eſt in videndo, an gratia conceſſa per fel.record. Clementem VIII. quon. Bernardino Morræ Reuer. Epiſcopo Auerſano, cuius tenor habetur in reſcripto Apoſtolico, dicatur facta, an vero facienda; huius diuerſitatis vtilitas eſt, quia ſi gratia eſt iam facta, clarum eſt poſſe ſucceſſorem in Epiſcopatu illam exequi, ſi verò eſt facienda, tunc cenſetur extincta per mortem conceſſionarij.

Et quod ſit facienda, clarè patet ex eo, quod vt
gratia dicatur facta, neceſſe eſt, vt ſit certitudo,
1 tam ex parte perſonæ cui prouideri mandatur,
quam ex parte beneficiorum applicandorum,
ſic innuit text. in c.ſi ſuper gratia de offic. Deleg. in ſextò, ita Rot.dec.12.de off.Deleg.alias 349. in nouis, Hierony.Paul.in pract.Cancell. verſ.præſtantiſſimè Doctor, quem ſequitur Rebuff. in concordatis rubr.de mãdatis Apoſtolicis §.j.verſ. fuit pontificatus q.91.nu.4. Anton.Gabr.de præbend.concl.1.nu.191.& 35.Mand.reg.10.q.2.nu.4. & Henriq.in Summ.lib.14. c.17.nu.7. & tenet Sanch.de matrimonio lib.8. diſp.28.num.43.64. & 81. vnde cum in caſu, de quo verba facimus, nõ ſit ſupradicta certitudo, neque ex parte perſonarum, quibus facienda erat applicatio, neq; ex parte beneficiorum, merito omnino fatendum eſt, eſſe gratiam faciendam, & conſequenter expiraſſe per mortem Epiſcopi Morræ.

Supradictis accedat, Summum Pontificem in præſenti caſu non feciſſe gratiam, ſed tantummodo facultatem dicto Epiſcopo diſmembrandi, & applicationem faciendi, & ſic dicetur gratia faciẽda, non autem facta, quoniam vt dicatur facta, neceſſe eſt, vt Papa non committat prouiſionem, ſed ipſe conferat ex nunc, prout ex tunc, hoc .n. caſu dicitur gratia facta, Guidob.deciſ.29.in manuſcriptis, & Rot. in vna Calaguritana expectatiu.primo Iulij 1592.coram D. Penia, in qua fuit reſolutum, quod expectatiua conceſſa à Papa Gregorio XIV. Doctori Franc.ad Canonicatum, & præbẽdam Calaguritanam, qui primo, ſecũdo,

vel

vel vlteriori loco vacauerit, quem infra menſem à die notitiæ duxerit acceptandum, non expirauit morte Papæ ante vacationem Canonicatus, quia cum non committat Exequutori prouiſionem, ſed ipſe conferat ex nunc, prout ex tunc, gratia eſt facta, & datio Exequutorum acceſſoria, & ideo non expirat.

Et quæ ſit gratia facienda, optimè probatur in c. ſi cui nulla, verſ. ſecus procedit de præb. in ſextò, vbi mandatur prouideri de certo beneficio incertis perſonis, prout in caſu de quo controuertitur, quia gratia non reſpicit, nec videtur afficere aliquod beneficium incertum, & ita intelligunt Doctores ibi, & in cap. ſi ſuper gratia, Rota, Gigas, & Mand. ſupra Rodriq. ſic intelligẽdus 2. tom. q. 46. art. 7. ad fi. & Graffius in deciſ. aureis caſuum cõſcientiæ lib. 4. c. 2. nu. 28. & fortè Gonzal. gloſ. 12. nu. 46. & facit quod tradit Cucch. in inſtit. maior. lib. 1. tit. 7. nu. 50.

Non obſtat tex. in c. ſuper gratia de off. Deleg. in ſextò, vbi Exequutor ſuper gratia facta datus à Papa, mortuo Papa etiam re integra gratiã exequitur, quia Reſp. procedere vbi gratia eſſet iam facta, ſecundum Guid. Pap. dec. 421. Verall. dec. 35 par. 2. Vnde ad hoc facit quod voluit Gig. de penſ. q. 91. quod ſi alicui ſit gratia conceſſa, per quam committitur aſſignatio certæ penſionis in partibus, huiuſmodi gratia non expirabit morte Papæ concedentis re integra, ſed Exequutor poterit ad illius exequutionem procedere, vt ibi docet Gig. & Ioa. Gutt. c. 17. nu. 5. & Thom. Sanch. num. 88. poſt Hieronym. Paulum ſupra, quia in iſto caſu gratia de penſione eſt iam facta per Papam, licet
2 illius reſeruationem Exequutori in partibus committat, ſi verò committeretur aſſignatio penſionis incertæ nempe quãtitatis, quæ videbitur Exequutori, expirat in d. c. ſi cui nullla verſ. ſecus, quia tunc non eſſet gratia facta, ex quo non eſt de re certa, & determinata, ſed facienda.

Et quod ſupradicta gratia facta Epiſcopo Moræ, ſit facienda, non autem facta, clarè patet ex definitione ipſius gratiæ, quæ nihil aliud eſt, niſi ſingularis, certa, & determinata, cuius exequutio, & diſpenſatio in eſſe deducto committitur, & mandatur Ordinarijs; ita Maiol. de irreg. l. 4. c. 51. nu. 6. Sylueſt. verb. gratia n. 3. Henriq. in Summ. lib. 7. cap. 21. §. 7. Rodriq. reg. 1. tom. 1. q. 9. ar. 1. & clarè 2. tom. q. 46. ar. 1. Ledeſm. in Summ. de matr. c. 27. 2. concl. & Suar. 5. tom. de cenſur. diſp. 41. ſect. 2. ad fin. & Sanch. d. n. 87.

Hæc deniq; opinio corroborari poterit ex eo, quod in ſupradicta facultate conceſſa Epiſcopo, non videtur contemplata dignitas Epiſcopatus propter quam tranſiret ad ſucceſſorem in dignitate, Prob. ad Ioa. Monach. in c. nemo de elect. in ſexto, à num. 23. Sarnen. in reg. de trienn. q. 5. verſ. ex quibus omnibus infertur, Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num. 53. alias 42. & Coraſ. de beneſ. par. 1. ſed potius arguitur fuiſſe contemplatam perſonam ipſius Epiſcopi, quod colligitur ex illis verbis, Berardino, &c.

3 Vnde ſuccedit regula iuris, quod ſi fuerit facta delegatio Epiſcopo ſub nomine dignitatis cũ qualitate tamen, ex qua videtur reſpectus habitus ad perſonam, & non ad dignitatem, tunc non tranſit ad ſucceſſorem, vt tenuit Rot. in vna Capuana de anno 1552. coram D. Roſſan. in qua fuit reſolutum, quod commiſſio facta Epiſcopo ſub nomine dignitatis, cum qualitate tamen, ex qua videtur reſpectus ad perſonam habitus, & non ad dignitatem, vt quod committitur Epiſcopo Tridentino Neapoli commoranti, durat in perſona illius, etiam ſi trãſferatur ad aliam Eccleſiam, & non tranſit ad ſucceſſorem Eccleſiæ Tridentinæ, Abb. in c. quin Abbas n. 8. de off. Deleg. Ioa. Monach. in c. ſtatutum de reſcrip. in ſextò, & per Chiſanen. dec. 66. Guidob. deciſ. 81. Cot. deciſ. 69. Oradin. deciſ. 68. & Mand. de commiſſ. commiſſ. 28.

Oſtenditur demum in ſupradicta facultate fuiſſe contemplatam perſonam in indiuiduo Epiſcopi, prout ex illis verbis (Nos igitur votis tuis, præſertim Eccleſiæ tuæ ſeruitium, & Dei cultum reſpicientibus) quæ verba arguunt perſonalitatem, & conſequenter, non poſſunt per alium adimpleri, ad text. in cap. fin. §. 1. & quod ibi notatur de offic. Delegati.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio eſt quando dominium in alium transfertur, vel ſuper re conſtituitur.*
2 *In contractibus qui fiunt per Eccleſiam, inſpicitur tempus contractus.*
3 *Præſumitur conſenſus Capituli, ſpatio decem annorum, item & ſolemnitas.*

In conuentione cum Eccleſia, num requiratur ſolemnitas iuris?

RESOLVTIO CCCXIX.

IVdicium per Monaſterium Sanctæ Mariæ de Tremiti intentatum illud eſt, quod prętendit condemnari poſſeſſores lacus Varani ad ſolutionem integræ decimæ omnium piſcium, qui capiuntur in dicto lacu, aſſerens de hoc binas obtinuiſſe ſentẽtias, alterã in anno 14... alteram in anno 1509. ſibiq; nullatenus conuentionem in anno 1515. initam obſtare aſſerit, tãquam carentem debita ſolemnitate, & illa quæ in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum requiritur, ſicque nulla cenſeri debet, nec ex ea poſſeſſores adiuuari poſſe pretẽdit; ſed vt credo rectius poſſeſſores exceptione conuentionis ſe tueri poterunt, nõ enim inficiatur Monaſterio deberi decimam; dicimus tamen illam ex conuentione fuiſſe liquidatam in anno 1515. in pecunia, & hanc conuentionem, vel fieri potuiſſe abſq; alia ſolemnitate, vel à iure requiſitam ſolemnitatem interueniſſe.

Non. n. ignoro traditam certam fuiſſe formam à iure in alienationibus rerum Eccleſiæ, quæ ſi nõ obſeruatur, alienatio tamquam nulla non operatur, quod dominium ab Eccleſia diſcedat, deficiente

ciente

Digitized by Google

ciente enim forma deficit actus,c.quia propter de
elect.1.q.1.c.detrahe.c.maiores de baptiſm.l.cum
hi §.prætor,& l.de his de tranſact.attento etiam
quod in proprijs terminis iura annullant aliena-
tiones aliter factas,ad tex.in c. 1.& 2.de reb. eccl.
non alien.lib.6.in c.1. de his quæ fiunt à mai. par.
Capit.& varia requiri pro legitima,& valida alie-
natione rerum Eccleſiæ ſtatuerũt iura,de quibus
habetur toto tit. de reb. eccl. non alien. tam in
Decretali,quam in Sexto,in c. in ſumma, & c.ſi-
ne exceptione 12.q.11.c.1.& c.tua de his quæ fiũt
à prel.ſin.traditur in auth. hoc ius porrectum C.
de ſacroſ.eccl. & nouiſſimè in extrauag. Paul.II.
in tit.de reb.eccl. cuius extrauagantis ſolemnitas
cum in hac non adfuerit conuentione,ex hoc cre-
dit pars, illam eſſe nullam, & primeuo iure Ec-
cleſiam non fuiſſe priuatam.

Sed animaduerto, prædicta omnia locum ſibi
vendicare, quãdo tractatur de alienatione bono-
rum Eccleſiæ,ſiue totaliter in conceſſionarium
transferendo dominium,ſiue retinendo ſibi dire-
ctum,ſiue perpetuo, ſiue ad longum tempus in
his caſibus,quia verè,vel directum,& vtile tranſ-
fertur,vel ſaltim vtile,neceſſariò ſolemnitates re-
quiruntur,in re tamen de qua agimus,ſi rectè at-
tendatur, nulla fit alienatio; nam decimam Mo-
naſterium nec remiſit, nec alienauit: eſt verum
quod quemadmodum ſibi debebatur in piſcibus
ex vtili, & expedienti cauſa illam conuertit in pe-
cunia,habita ratione ex annis præteritis ad quam
quantitatem illa poterat aſcendere, & in hoc ma-
ximam fuit conſequuta vtilitatem Eccleſia, tum
quia certum eſt illud,quod ſibi debetur, & non
pendet à futura captura piſcium, iuxta tradita
in l.nec emptio §.ſi.ff.de contrah. empt. tum etiã
quia maximè fraudari poterat, ſi decima in pi-
ſcibus, verè fuiſſet ſibi perſoluenda.

Hoc ſtante dico,quod nulla fuit facta alienatio,
quæ attentis iuris regulis illa eſt,quãdo dominiũ
1 in aliũ transfertur,vel ius ſuper re cõſtituitur,iux.
reg.l.ſi.C.de reb.alien.non alien. In re aũt de qua
agimus nulla fuit facta alienatio,ſed decima debe
tur,illaq;exigitur,& in alio nõ fuit facta mutatio,
niſi tantum quod exigitur in pecunia, taliter ex
conuentione partium taxata, & in hoc non video
quomodo pars prætendat nullitatem conuentio-
nis ex prætenſa deficientia ſolemnitatis,cum in
ea non requiratur, & ſi dicat,quod reperitur læſa,
quia hodie decima eſt ſatis,& longè maioris quã-
titatis,quàm tunc temporis fuerit taxata,hoc non
eſt in conſideratione; nam de iure ſufficit, quod
tempore conuentionis nulla poterit conſiderari
læſio,quinimò Eccleſia fuit valdè meliorata,nam
attentis fructibus, qui tunc temporis percipiebã-
tur à lacu, qui etiam fuerunt liquidati poſtea per
ſententiam Sac.Conſ.liquidatio tendit in euiden-
tem vtilitatem Eccleſiæ, & in maximum damnũ
poſſeſſorum, quo ſtante ſuccedit vera iuris deci-
2 ſio,ꝙ in contractibus,qui fiunt per Eccleſiã inſpi-
citur tempus contractus,an ſit læſa, & nõ id quod
poſt contractum .ſ. quod res ad magnum augu-
mentum venerit,glo.eſt notab. in propria mate-
ria in c.ad aures de reb.eccleſ.non alien.& glo.in
c.cum dilecti de empt.& vend.& glo.in c.dudum
extra de elect.plura ad iſtud propoſitum cumulat
deciſ.Guid.Pap.157.non debet Eccleſia poſtulare
cuius contrarium non fuiſſet poſtulatura, ad tex.
in l.pen.de ſolut. ſicut cum caſus euenit ſterilita-
tis,vt ita dicam Eccleſia non petijt decimam in
piſcibus,ſed tantum in pecunia,& obtinuit.

Mitto quod iudicium læſionis non fuit propo-
tum, ſed tãtum nullitatis ex deficientia ſolemni-
tatis, quando iudicium læſionis præponet hoc cla
rius demonſtrabitur nullum ius penitus partem
fouere.

Illud ſecundo audacter affirmo, & ſi require-
retur ſolemnitas in hac de qua agimus conuen-
uentione,cuius cõtrarium eſt verius,adhuc illam
interueniſſe dico: Et conſidero, quod à die initæ
conuentionis vſque ad tempus quo iudicium fuit
inſtitutũ per Eccleſiam eſt effluxum tempus 70.
annorum,nam conuentio fuit in anno 1515.iudi-
cium fuit inſtitutum in anno 1584. quo caſu ſo-
lemnitas interueniſſe præſumitur,id non tantum
ex generali regula, ſed ex his quæ in ſpecie in ſo-
lemnitate alienationis rerum Eccleſiæ tradide-
runt Doct. Traditum enim eſt pro regula non
tantum ex ſpatio temporis ſupradicto,ſed mino-
ri, annorum puta decem præſumi interueniſſe
ſolemnitatem,ad tex.in l.ſi filius C.de pet.hęred.
in l.qui aliena ff.de acquir.hæred. Iaſ. & cæteri in
l. ſi certis annis C. de pact. in l. ſciendum vbi eſt
materia ff.de verbor.oblig. Socc.in reg.376. in
5.fallen.Caſſan.conſ.11.Anton.de Butr.in c.per-
uenit de empt.& vend.Fely.in c.olim de lit. con-
teſtata,Dec.in conſ.222. Marian.Socc.Iun.in cõſ.
3 22. ex qua regula dixerunt DD. præſumi con-
ſenſum Capituli ſpatio annorum decem, cum
alijs ſolemnibus in alienatione rerum eccleſiaſti-
carum,Pet.de Anchar. conſ.136. qui verè loqui-
tur in tempore 30. annorum, Alexan.in conſ.45.
vol.3.Fely.in c.ſicut de re iud.Iaſo.in l.ſciendum
in verſ.ſeptimo,facit Corne.conſ.348.vol.1.Go-
zadin.conſ.9. Dec.qui hanc communem dicit in
conſ.36.Aym.de antiquit.tempor.in 3.par.num.
27.hinc eſt etiam quod dixerunt DD. in ſimili
præſumi decretum interueniſſe Superioris in re
minoris diu alienata ex diuturnitate temporis,
Ang.in d.l.qui aliena §.1.Barbat.conſ.26.nu.12.
vol.2.

Sed omiſſis multis generalibus, & ſimilibus,
quæ in hac re afferri poſſent, dico quod decurſus
tanti temporis,de quo agitur, & minoris etiam
ſufficit ad præſumendum authoritatem,& licen-
tiam Summi Pontificis in alienatione; ita in ſpe-
cie tradit Ruy.in conſ.ſuo 35.nu.22.vol.1. Capy.
in dec.ſua 4. vbi etiam optimè traditur p Gram.
in deciſ. ſua 79. & ſi hoc in alijs caſibus reperitur
deciſum, maximè in caſu quæſtionis noſtræ eſt
dicendum, vbi non tantum apparet exactionem
factam fuiſſe per ſpatium 70. annorum per Mo-
naſterium, ſed vlterius fuit per idem Monaſteriũ
intentatum iudicium pro obſeruatione conuen-
tionis in anno 32. & compilato proceſſu fuerunt
poſſeſſores condemnati ad obſeruantiam conuen
tionis, quomodo ergò permittendum erit poſt
tanti temporis ſpatium, vt Monaſterium poſſeſ-
ſores inquietet contra alias deducta, & petita per
ipſum.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Pœnæ venientium contra tranſactionem iuratam ſunt, vt ſit periurus, infamis, reſtituat accepta, & remoueatur à limine iudicij.*

2 *Pœnas prædictas incurrunt maiores, dummodo cõtractus ſit factus nullo cogente imperio, ſed libero arbitrio, vt iuretur per Deum, & vltimo quod contraueniatur ipſi contractui, & tandem quod contraueniens dolo recedat à tranſactione.*

3 *Pœnæ prædictæ imponuntur ratione periurij, & in ſpecie de pœna reſtitutionis acceptorum.*

De pœnis venientium contra tranſactionẽ.

RESOLVTIO CCCXX.

1 TRia iura ſunt quæ loquuntur de pœnis ſtatutis contra venientes aduerſus tranſactionem iuratam, l. ſi diuerſa, l. vbi adhuc, & l. ſi quis maior C. de tranſact. vt ſit periurus, inſamis, reſtituat accepta, & remoueatur à limine iudicij. Quæ pęnæ non ſortiuntur ſuũ effectuum niſi cõ-
2 currãt quatuor requiſita, ſcilicet. Vt cõtraueniens ſit maior, quod cõtractus ſit ſactus nullo cogente imperio, ſed libero arbitrio, vt iuretur per Deũ, & vltimum quod contraueniatur ipſi contractui, vt habetur expreſsè in d. l. ſi quis maior, & ibi notant DD. qui affirmant quintum requiſitum magis neceſſarium, & multum ſpeciale eſſe, vt contraueniens dolo recedat à tranſactione, vt poſt Bal. ſcribit Alex. in l. fi. nu. 6. qui ſatiſd. cogan. in l. qui iuraſſe nu. 3. de iur. iuran. & in conſ. 42. num. 13. quæ opinio vt refert Iaſ. in d. l. ſi quis maior in princip. non habet contradicentem, & durum eſſet recedere ab ea, nec quoad incurſionem pęnæ ipſe contradicit, & conſ. 84. lib. 1. apertè ſequitur, & poſt Iaſ. Soccin. Iun. in d. l. ſi quis maior num. 16. dicit ſupraſcriptas pęnas rariſſimè habere locũ, reſpondendo difficultatibus motis per Iaſ. Claud. Scyſel. nu. 40. & ſeqq. affirmat hanc eſſe communem opinionem, & Iacobi. num. 56. verſ. vnum
3 etiam noteris, vbi etiam aſſerit, quod iſtæ pęnæ imponuntur ratione periurij, & in ſpecie de pęna reſtitutionis acceptorum nu. 41. in fi. dum inquit nam iſta pęna reſtitutionis datorum venit à lege propter periurium.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia reſtitui debet etiam ſi fuerit factum ſine violentia, nec eſt neceſſe vt probet ſe fuiſſe ſpoliatum, ſed ſatis eſt probare ſe antea poſſediſſe.*

2 *Exceptio dominij non poteſt opponi cõtra ſpoliatum agentem remedio recuperandæ.*

3 *Si in promptu contra ſpoliatum offertur probatio dominij, probabilior ſententia eſt, vt non impediatur reſtitutio.*

4 *Poſſeſſio immemorabilis habet vim tituli.*

Spoliatum, eſſe ante omnia reſtituendum.

RESOLVTIO CCCXXI.

1 SPoliatum ante omnia eſſe in ſua poſſeſſione reſtituendum, ciuili, & canonico iure ſtatutum eſt, l. ſi quis ad ſe fundum C. ad l. Iul. de vi publ. cap. 1. & cap. in literis de reſtit. ſpol. ea fuit ratio, ne ex proprio delicto quis cõmodum ſẽtiat l. auxilium ff. de minor. & l. itaque fullo ff. de fur. quæ regula locum habet in ſpolio, ẽt ſine violentia, l. meminerint C. vnde vi, Bart. in l. ſi Coloni nu. 2. C. de agric. & cenſ. lib. 11. Bero. in c. 1. nu. 31. de reſtit. ſpol. Socc. in l. rem quæ nobis ff. de acqui. poſſeſſ. qui cęteros cumulat. Vnde cum Parochus quidam fuiſſet ſpoliatus ab Abbate eiuſdẽ Eccleſiæ, poſſeſſione quarundam domorum, reſtitui petijt in ſua antiqua poſſeſſione pacifica, & ipſum eſſe ſpoliatum clariſſimè liquet; non enim agens neceſſe habet probare ſeipſum ſpoliatum, ſed ſatis eſt probare antea poſſediſſe, Innoc. in c. poſt electionem de conceſſ. præb. in fin. & in c. ſæpe de reſtit. ſpol. & tex. in c. reintegranda 3. q. 1. licet in facto probatum ſit de ſpolio, quod ex deductis in cauſa facile oſtenditur. Siquidem Parochus, cameras ſuper quibus eſt controuerſia, Abbati ad certum tempus commodauit, ex quarum commodato, noſcitur & dominium, & poſſeſſionem eſſe penes Parochum commodantem, l. rei commodatæ ff. comod. vnde cum requiſitus commodatarius reſtituere negauit, ſpoliare dicitur, l. Colonus ff. de vi, & vi arm. Alex. conſil. 33. lib. 6.

Poteſt ergo Parochus vti ſpoliatus agere remedio recuperãdę, ex l. conductores C. locat. & l. nõ ab re C. vnde vi, quæ leges locum ſibi vendicant in omnibus illis, qui ab alio rem præcario detinẽt, prout citatis locis communiter Scribentes aſſerunt, ſed Abbas ſpoliator, dum videt ſe in poſſeſſorio ſuccumbere, nititur iura ſua dominij exceptione defendere.

Videndum ergo, ſi hæc exceptio dominij poſ-
2 ſit opponi contra ſpoliatum agẽtem remedio recuperandæ, & regula eſt, non admitti, d. c. 1. de reſtitu. ſpol. imò dominium ſi quod habet amittit, l. ſi quis in tantam C. vnde vi; nam prædo etiam manutenendus eſt in ſua poſſeſſione, d. c. in literis de reſti. ſpol. l. 1. §. qui à me ff. de vi, & vi arm. Verũ & ſi hæc regula clara ſit, multas patitur limitationes, quarum Ego duas tantum referam.

Prima eſt, quia iſta procedit tantum in ſpolio violento, ſecus autem in ſpolio clandeſtinè commiſſo, huius ſententię fuere Dyn. in c. qui ad agẽdum de reg. iur. in ſextò, Bal. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſeſ. quem ſequũtur Roman. hic, & Ang. in l. vitia C. eod. contrariom tenet Bart. in l. ſi Coloni C. de agricol. & cenſit. vt in hoc iudicio reijciatur exceptio, ſiue interueniat violentia, ſiue non, cuius opinionis ſunt Innocen. & Ioa. And. relati per Alex. qui ipſos ſequitur in d. l. naturaliter §. nihil commune, Socc. in l. rem quæ nobis de acquir. poſſ. & hãc dicit communem Bero. in d. c. 1. nu. 31. de reſt. ſpol. ſecundum quam iudicari debet.

3 Secunda limitatio eſt, ſi in promptu offeratur proba-

3 probatio dominij,vt ex eа impediatur reſtitutio, quam tenet gl.in d.l.ſi de vi ff.de iudic. ſed glo.in l.1.§.1.in verb.ad recuperãdam ff.de vi,& vi arm. & glo.in c.1.de reſt.ſpol. tenet contrarium,quam ſententiam cõmuniter ſequũtur Scribentes Din. Alb.Innoc.Bar.Bald.Luc.de Pen.Oldrad.Philip. Corn.Paul.de Caſt.Alber.Roſ.Franc.Curt.Rip. Dec.Angel.& alij relati per Boer.q.238.& Bero. Bellamer.Crauet.Iaſ.Pariſ.Rolan.à Vall.Couar. Pior.& alij relati per Menoch. quos ipſe ſequitur in tract.de recuper.poſſ.remed.1.nu.239. & quidem hæc mihi videtur verior.

Nam ſi lex priuat Dominum dominio ſuo pro pter delictum ſpolij,d.l.ſi quis in tantam,quomo do vult admittere hanc exceptionem, ſentiret .n. commodum ex ſuo delicto;quod leges abhorrẽt; nam eſſet in facultate Domini,probationibus inuentis,ſua manu ius dicere,vt perbellè conſiderat Menoch.loc.cit.nu.243.

Sunt qui dicunt ſupradicta procedere tantum in ſpolio violento,non autem clandeſtino,vt Bar. in d.l.ſi de vi ff.de iudic.& in l.vlt.C.vnde vi, quẽ ſequitur Barb.in Apoſtill.ſed verior, & communior eſt in contrarium, vt teſtatur Bero.in d.c.1. nu.31.de reſt.ſpol.nec procedit limitatio,vt fauore Eccleſiæ poſſit obijci hæc exceptio, quam tradit Bal.in l.1.de appell.nam in caſu noſtro adapta ri non poteſt,cum non Eccleſia,ſed miniſtri contendunt de poſſeſſione, non ergo admitti debet exceptio dominij,quamuis hæc non veniat in caſu noſtro,cum oppoſita hac exceptione per Abba tem fuit reiecta, nam illas petijt declarari Cameras ad ſe ſpectare,& per D.Reuer.Vic. non aliter admiſſa exceptione proprietatis,fuit datus terminus ſuper poſſeſſorio ſummariſſimo.

Sed dato,& non cõceſſo,quod de hac exceptione cognoſci deberet, eo magis pronunciari debet ad beneficium Parochi,tum ex poſſeſſione imme
4 morabili,quam ſpoliatus clare deduxit,quæ vim tituli,& priuilegij habet,glo.in c.1.de præſcrip.tũ etiã ex alijs actibus Dominicalibus per Parochũ productis, vt conceſſione contiguarum domorum pro annuo cenſu,quem hodie Parochus poſſidet. Et ex Prelati viſitatione in actis exhibita,ex qua habetur domus in actis deductas,fuiſſe extru ctas pro Curato dictæ Eccleſiæ, vt facilius poſſit miniſtrare Santiſs.Sacramẽta, qua ratione attẽta, ſtatutũ eſt, de relictis factis à Parochianis deberi quartã Parochio ſiuè Rectori,operarijs.n.debetur mercedis exhibitio,clem.dudum §. verum de ſepultur. & eadem ratione DD. interpretati fuere, vt in dubio legatum factum Eccleſiæ, cẽſeatur factum Parochiali, vt dixit Bar.& cõmuniter Scribentes in l.quæ conditio §.cum ita ff.de condit.& demonſt.& alij relati per Menoc.lib.4. præſ.114.

Vnde minime dubitari debet de dominio dicti Parochi,& ſi petitorium diſcutiendum eſſet,cum non ex eo Abbas,quia Abbas dicitur dominus eſſe præſertim rerũ, quæ antiquiſſima poſſeſſione, & iuſta iuris præſumptione,per Parochos poſſeſſæ fuere, aliter cogeremur dicere poſſe Abbates ex ſolo titulo Abbatiæ ſpoliare Parochos,q iuſtè, & legitimè poſſident, quod nullo iure admittendum eſt;nam debet probari ſpecialis cauſa acquiſitionis dominij.

SVMMARIVM.

1 *Iudex condemnat etiam de fructibus, poſtquam lis incboata eſt,nam poſſeſſor eſt in mala fide.*
2 *Quando is qui poſſidet habet titulum,tunc etiam poſt litem conteſtatam dicitur bonæ fidei poſſeſſor quan tum ad fructuum perceptionem,ſecundum aliquos, ſed ſi fructus extant,tenetur reſtituere.*

De fructuum reſtitutione.

RESOLVTIO CCCXXII.

IN præſenti Reſolutione dubitatur, an detur hypotheca ſuper fructibus perceptis per poſſeſſorem bonę fidei, iam conſumptis poſt litem conteſtatam. Pro opinione , quod detur videtur text. in l.ſi fundus §. in vendicatione in verſic. interdictum ff. de pignor. vbi dicit text.
1 quod Iudex condemnat etiam de fructibus poſtquam lis inchoata eſt, & eſt ratio , quia poſt litem conteſtatam eſt in mala fide, & propterea ad fructus condemnari debet, per text. in l.certum C.de rei vendic. vbi text. faciendo differentiam inter fructus extantes, & conſumptos,& inter bonæ fidei poſſeſſorem,& malę fidei,dicit poſt litem conteſtatam vniuerſos,& ratio ponitur per glo.quia poſt litem cõteſtatam efficitur malæ fidei, per quæ iura Cyn.in l. quamuis C. in quib. cauſ.pign. vel hypot.tacit.contrah.dicit quod fructus qui percipiũtur pendente iudicio in hypothe caria veniunt reſtituendi officio Iudicis,quem ſequuntur ibi Alber.& Salyc.quos refert Capy. in vulga.ſua deciſ.177.In cõtrariũ verò videtur tex. in l.1.§.cum prædiũ,lo primo,ff.de pignor.vbi dicitur,quod emptor non tenetur reſtituere fructus conſumptos bona fide,vtili actione Seruiana.& ſi diceretur quod poſt litem cõteſtatam eſt in mala fide,hoc non eſt verum, vt voluit per illũ tex.glo. in l.qui ſcit in verſ.bonæ fidei in verb. percipiendos ff.de vſur. vbi notatur, quod bonæ fidei poſſeſſor, quoad quædam poſt litem cõteſtatam, re-
2 manet bonę fidei, vt quia facit fructus ſuos, quã opinionem ſequutus fuit Bar.in l.ex diuerſo n.9. verſ. venio ad ſecundum ff.de rei vendic.idem vo luit Ang.ibi poſt n.4.in verſ.primum eſt an bona fides, de quo non dubitant DD. quando ille qui poſſidet habet titulum, ideo Affl. refert per S.C. fuiſſe deciſum,quod ille qui habet titulum, & bo nam fidem,& litigauit de validitate tituli,non teneatur fructus reſtituere, etiam poſt litem motã, vt in dec.278.n.5. & ſi diceretur ꝙ etiam ſi faciat fructus ſuos teneatur reſtituere officio Iudicis, ꝑ DD.in contrariam partem allegatos; Aduertendum eſt,hoc intelligi debere,qñ fructus ſunt percepti poſt litem conteſtatam , & exiſt, ita voluit glo.in alleg. l.qui ſcit,in allegato verſ.bonæ fidei, in verb.percipiendos,quæ reſpondendo ad tex.in l.bonæ fidei ff.de acquir.rer.dom.qui allegatur in contrarium , dicit ꝙ facit fructus ſuos poſt litem conteſtatam,ſed tenetur reſtituere officio Iudicis, ſi extant,idem voluit Bar.in allegata l. ex diuerſo nu.6.hoc modo intelligẽdo tex.in alleg.l.certum, & ita allegati DD. in l.quãuis C.quib.cauſ.pign. tacitè

tacitè contrahat, intelligendi ſunt, & eſt ratio ſin Bal.in alleg. l. ex diuerſo nu.2.vbi ponit quæſtionem an bonæ fidei poſſeſſor fructus quos cōſumpſit, teneatur reſtituere, & dicit quod nō, in ſingularibus, quia liberatur poſſeſſor quaſi per interitū & ſic ſemper per S.C. fuit deciſum, non obſtante Capyc.deciſ.quæ non poteſt ſaluari niſi in fructibus extātibus, poſtquam in conſumptis officium Iudicis non procedit.

SVMMARIVM.

1 *Vbi clericus habet patrimonium ſufficiēs ad victum nec ſolitum eſt ſolui decima, non debent adſtringi ad ſoluendū, quod eſt intelligendum quādo dictum patrimonium Clerus habuit loco decimarum.*

2 *Decima Sacramentalis eſt triplex, ſcilicet perſonalis, realis, & mixta.*

3 *Decima prædialis debetur Parochis Sacramenta miniſtrantibus.*

4 *Præſcriptio ſuper vno corpore, non extenditur ad alia corpora.*

Decima, an debeatur Epiſcopo ſuper corporibus feudalibus?

RESOLVTIO CCCXXIII.

AD excluſionem prætenſorum occaſione decimæ per quemdam Reuerendiſſ.Epiſcopum, contra N. Comitem, allegabatur quod decima quamuis omni iure debita ſit, nec poſſit illius ſatisfactio abſq; peccato differri, tamen in multis Italiæ partibus, vbi à tēpore immemorabili nunquā reperitur præſtita, nō poſ
1 ſit, nec debeat aliquo pacto vlterius peti, quia patrimoniū ibidem Clerus habet ſufficiēs victui, ac pauperum ſubuentioni, ꝙ correſpectiuè à populo aſſignatū creditur loco decimæ, & in ſatisfactionem debitæ decimalis recognitionis, ēt de conſenſu Romanæ Eccleſiæ, poſtquā non apparet aliundè peruenisse, nec decima fuit vnquā ſoluta, idq; permiſſum non fuiſſet (vt creditur) in animarum perniciem, niſi concurrente probabili cauſa, ita Raymun.antiq. Summiſt. lib.1.tit.15. & vltra Sūmiſtas, & Theolog. tenuerunt Canoniſt. vt poſt alios voluit Abb.in c.à nobis de decim. Pet.Bell. in Spec.Princ.rub.13.§.nunc tractemus num.27. Bened.Capr.lib.concluſ.1.concl.98.n.35.Rebuff. de decim.q.13.n.36.& 78. Couar.var.reſol.lib.1. c.17.verſ.quarto, illud tamen: & in Regno ex hac cauſa, decimam non ſolui, teſtatur Petr.Bellu.loc. cit. & affirmat per hæc formalia verba, videlicet.

Et hoc verum niſi iam Eccleſia loco decimarū aliud percepiſſet à laicis, quia tunc nō poſſet ab illis decimā petere, vt dicitur factū in Italia, quia id quod datū eſt, vice permutati dominij fungitur.

Secundo præmitto, quod decima, quam exigit dictus Reuer. Epiſcopus ſuper certis corporibus feudalibus virtute ſententiæ de anno 1504. nō ſit Sacramentalis, ſeu ſpiritualis, ſed realis iure ſerui-
2 tutis impoſita de conſenſu Comitum Ciuitatis N. Nam triplex tantum dicitur decima Sacramentalis.ſ.perſonalis, prædialis, & mixta, glo. in c.nuncios de decim.hæc autem perſonalis nō eſt, quia ſolueretur ratione Sacramentorum, cap. ad Apoſtolicæ eod. tit. & ſic in loco vbi recipiuntur Sacramenta, & non in Ciuitate N. in qua non eſt dubium, vtiles dominos Sacramenta nō recipere, non eſt prædialis, prout pars prætendit. Primo, quia debetur deductis ſumptibus, qui in decima prædiali non deducuntur, c.tua nobis, & c.paſtoralis de decim. Secundo, quia ſoluitur in tribus tertijs, prædialis tamen ſtatim recollectis fructibus, c.cum oēs 16.q.7.& c. cū homines de decim.

Tertio, ea decima ſi prædialis eſſet, competeret Curatis, à quibus Sacramēta miniſtrari ſolita fue-
3 runt in Parochijs à Cathedrali diſtinctis, Rebuff. de decim.q.7.nu.7.vel ſaltim quando tota diœceſis in Cathedrali conſiſteret, deberet inter Canonicos diſtribui, & alios miniſtrantes diuina, vt ex eo, Rebuff.ibid.nu.9.& 10.

Quarto, id arguitur ex qualitate rerum de quibus præſtatur, quia fructus ciuiles feudi, perſonali non autem prædiali decimæ obligati ſunt, vt dixerunt Hoſt. Ioa.And. & alij in c. cum non ſit, & c.tua nobis de decim.quæ quidem decima perſonalis hodie nullo iure debetur, Couarr.lib.1. var. reſol.c.17.nu.8.Imò ſicut penes Regem tales fructus decimam non præſtarent, ita nec penes Comites, ad quos tranſlati cēſentur ſub ea lege, qua erant penes Regem, Andr. in §.quid ergo, de inueſt.de re alie. fact. & quia iura huiuſmodi dependent à capite, ſicut ergo ex illis non ſoluitur decima in Ciuitate Neap. nec alibi, ita nec debet ſolui in Ciuitate prædicta N.ne diuerſo iure cenſeantur contra l.cum qui ædes de vſucap.

Quinto, id arguitur ex qualitate loci, quia in Ciuitate prædicta N.(vt dictū eſt) nulla pręſtatur decima, neq; perſonalis, neq; prædialis; ideo ſi eo iure illam de qua agitur, petijſſet Ep̄s vtiq; ſuccūbuiſſet, quia ibidem à nemine ſoluitur, & multò minus ab illius Comite ex bonis feudalibus, & proptcrea petita, & obtenta fuit virtute poſſeſſionis immemorabilis, & literarum Federici Regis, manifeſtè pręſupponēdo, ꝙ Sacramentalis nō eſſet. Non eſt mixta, quæ de fructibus animalium ſolueretur, vt puta de feno, & lana, c.peruenit de decim. vel de animalibus ibidem paſcentibus, ſi Comitis, aut Ciuium eſſent, & non exigeretur in pecunia, cum ſit quota fructuum.

Ex p̄dictis videbatur tolli prætenſio Ep̄i, nam quatenus prætēdat decimam in territorio prædicto N. illa nō debetur, poſtquā numquam ſoluta fuit, & Eccleſia N. habet æquiualens patrimoniū, ꝙ datum præſumitur in ſatisfactionē debiti decimalis; quod ſi prætendat per poſſeſſionem exigēdi decimā ſuper certis corporibus feudalibus, habere etiam poſſeſſionem cæterorum corporum, & bonorum, argum.c.cum in tua de decim.& ex reg.tex.in c.quia circa de priuil.

Replicabatur primo, ꝙ illa decima petita, & obtenta fuit non vti debita de iure cōi, ſed virtute poſſeſſionis à tp̄e immemorabili, & ſic iure præſcriptionis, ergo quia talis p̄ſcriptio, ſeu poſſeſſio non extenditur ad alia corpora, ſed militat tm̄ reſpectu eorū, quæ ſubiecta reperiuntur dictæ præſtationi, l.j.§.hoc interdicto ff. de itin.act.priu. & not.in c.cū contingat, vbi Anchar.Abb. & alij de decim.Rebuff.de decim.q.14.n.9.& ſeq. & tex.in c.cū in tua, p̄cedit in decimis iure cōi, nō præſcriptione

Digitized by Google

ptione debitis, ex mente præall. DD. & ceſſat illa
4 cōſequentia ꝙ dicta poſſeſſio ſuper certis corporibus obtéta per ſententiam S. C. vigeat ēt reſpectu reliquorum; nam regulariter præſcriptio non extēditur ad alia corpora, glo. in c. dilecto, de off. Ord. ideo quateous appareret poſſeſſum, præſcriptum dicitur, Innoc. in cap. Cumana de elect. nec præſcriptio recipit extenſionem perſonarum, aut actuum, Bal. conſ. 257. quæſtio vertens lib. 2.

1 Secundo, dicta decima ne dum petita, & obtēta fuit virtute præſcriptionis, imò clariſſimè ex ſupra deductis apparet, quod Sacramentalis non ſit, ſed iure ſeruitutis quæſita, ergo reſpectu illius ceſſat regula d. c. cum in tua, quæ procedit in decima Sacramentali tantū, vt not. in d. c. cum cōtingat, & conſuluit Menoch. conſ. 36. n. 34. allegat Couar. & alios, facit tex. & glo. in l. non modus C. de ſerui. vbi conceſſa ſeruitus aquæducendæ ad irrigandum prædium, non comprehendit alia prædia, imò nec prædium illi adiunctum. Tertiò, non militat dicta regula reſpectu corporum feudaliū, ex quibus non debetur decima quamuis Sacramentalis, niſi quatenus ſolita ſit exigi tempore Gulielmi Regis, vt in Conſt. quanto, & in c. Caroli II. de ann. 1309. incip. Officiales Comitū, &c. Ergo, dato quod decima, de qua in ſentētia ſit Sacramentalis, adhuc non debetur, nec prętendi poteſt, niſi ex corporibus à quibus prędtari ſolita eſt, non ab alijs licet vnitis corporibus obligatis, quia ſeruitus non extenditur ad corpora addita, quāuis vnita, maximè quia additamētum ſeparabile eſt, & de per ſe ſubſiſtēs, & ideo non ſortitur naturam eius, cui additur, ſed propriam, & diſtinctam conditionem obtinet, l. qui fundum §. 1. ff. pro empto. notat. in §. ſed ſi quis demanſo de contro. inue. & in §. è contrario de inue. de re alie. facta, Capy. in inueſt. in verb. feudorum acceſſoria, & feudorum augumenta, maximè quia iura addita ſuot diuerſæ naturæ, nam ius ponderum, & menſurarum vnitum iuri Dohanę, ius nouum eſt, & conſequēter ex eo recipi non poteſt decima Sacramentalis, ſicut recipitur à iure veteri Dohanæ, Iſern. in d. Conſtitut. quanto, & in Rit. 2. ſub titul. de decim. Item pęnæ contumaciarum ciuilium, & liquidationis inſtrumentorum, & aliorum contractuum non recipiunt decimæ præſtationem, ſicut baiulatio, cui addita ſunt, Deuter. c. 23. ibi: Non offeras, &c. & cap. miror 17. q. 4. præterea ex Taberna nō debetur decima, ſicut ex paſſu, quia Tabernæ redditus induſtrialis eſt, & cōſequenter perſonali decimæ ſubiectus, ideo ex penſione domus decima non ſoluitur, vt per Io. And. in c. cōmiſſum eo. tit. Vltimo, non poteſt impugnari tranſactio de anno 1545. ex defectu aſſenſus Regij ex parte Comitis, quia non requirebatur poſtquam per tranſactionem feuda de nouo non obligabātur ſtante ſentētia de anno 1504. vt in ſpecie conſuluit Minad. conſ. 39. Nec obſtant notata in c. vltimo de rerum permut. quia procedunt in decima Sacramentali, non autem temporali iure ſeruitutis conſtituta, vt in indiuiduo notat Collect. ibid. Item loco decimæ non fuit aſſignata pecunia, ſed annuus redditus, qui inter immobilia connumeratur, Archidiac. in c. decimas 16. q. 4. Inſuper ea tranſactio fuit confirmata auctoritate Summi Pontificis, & propterea validiſſima, vt not. in cap. vltimo, & c. 2. de tranſact.

Sed pro parte Reuer. Epiſcopi allegabantur validiſſimæ rationes, quod ſcilicet dicta decima ſibi deberetur ſuper corporibus feudalibus, quibus non fuit reſponſum efficaciter per aduerſarios, & ſic lis remanſit indeciſa.

SVMMARIVM.

1 *Iudici inquirere volenti, debet conſtare de corpore delicti.*

2 *Vbi liquido poteſt conſtare de corpore, Iudex debet adhibere omnem diligentiam, ſed ſi non poteſt, ſatis eſt vt præſumptiuè de illo conſtet.*

De corpore delicti ante inquiſitionem in quocumque crimine, ſatis eſt quod conſtet verè, vel præſumptiuè.

RESOLVTIO CCCXXIV.

1 EX Federici Scotti conſ. 45. hęc habentur regulariter. Primum, & ante omnia Iudici inquirere volenti, ſeu inquirenti, debet cōſtare de corpore delicti, l. j. §. itē illud, & ibi Bar. ff. ad Silla. & licèt Bal. in l. 3. in lectura antiqua ff. de teſt. dixerit hoc nō procedere in crimine falſi, furti, & adulterij, & ipſū ſequatur Brun. in tract. de indic. & tortur. q. 5. in princ. nu. 10. de cuius tamen opinione dubitauit Auguſt. de Arim. in addit. ad Angel. in verb. fama publica verſ. 12. tu Iudex, & Blanc. in l. fi. n. 15. ff. de quæſt. diſtinxerint, an corpus ſubijci poſſit oculis corporeis, vel nè.

Nihilominus regula prædicta indiſtinctè procedebat abſq; vlla limitatione, & in quolibet crimine, ſed erat intelligenda, quod debeat conſtare de corpore delicti veri, vel præſumpti, ita Raph. Cuman. in l. & ſi certus per illum tex. vbi ēt Bart. Bal. Ang. & alij ff. ad Sillan. & per illum text. cūcti etiam ibidem notant per ſupradictos confundi limitationem, & diſtinctionem, de quibus ſupra, dum per illum text. ſatis erat conſtare hominem non reperiri.

Nec dicam, primum dubium loqui in quæſt. ſeruorum, quia ēt tex. in d. l. 1. §. item illud, ex quo ſumitur regula prædicta, loquitur in ſeruis, & tamen vult debere conſtare de corpore, antequam procedatur ad quæſtionem, prout etiam Iaſ. l. j. ff. de quæſt. & ſic declarabat dictum Raph. Cuman. in d. §. item illud.

2 Bene verum eſt, quod vbi poteſt liquido cōſtare de ipſo corpore, Iudex debet omnem diligentiā adhibere, vt in actis de illo appareat per ocularē inſpectionem; ſed ſi noo poteſt, ſatis eſt quod præſumptiuè de illo conſtet, vt per Blanc. in d. l. fin. & ita ſemper ſeruatum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio extraiudicialis criminis, facit indicium ſufficiens ad torturam.*

2 *Prædicta concluſio procedit ſiue confeſſio criminis fuerit facta parte abſente, ſiue præſente, nam non operatur alium effectū, quam indicium ad torturā.*

Digitized by Google

Extractus ab Eccleſia blandis verbis per ſatellites Curię ſecularis, an gaudeat im munitate eccleſiaſtica?

RESOLVTIO CCCXXVII.

SVpponitur in facto, quędam delinquentem
conſugiſſe ad Eccleſiam, & per ſatellites Cu
riæ ſecularis blandis verbis, & impunitate
promiſſa, cum iuramento ab eadem Eccleſia ex-
tractum fuiſſe; dubitatum fuit, ſi delinquens pę-
nitentia ductus vult iterum confugere ad Eccle-
ſiam, proteſtādo admitti ſe ad beneficium immu-
nitatis eiuſdem, ſit reſtituendus Eccleſiæ, & in
multis fuit dubitatum pro opinione negatiua.

Primò, quia ex diſpoſitione cap. inter alia in fi.
de immun. eccl. nō niſi inuiti prohibētur extrahi,
vbi dicit neminem eſſe ab Eccleſia violenter ex-
trahendum, & in c. frater 17. q. 4. ibi reluctantem,
1 reclamantemq; violenter extraherent, ergo à cō-
trario ſenſu, ceſſante violentia nocebit exitus ab
Eccleſia, vt notatur hic per omnes Scribentes, &
voluit Clar. in §. fi. q. 30. nu. j. verſ. ſed certè, vbi ait
quod iſti, qui ſponte exierunt ab Eccleſia licitè pu
niuntur, & non poſſunt gaudere immunitate ec-
cleſiaſtica per dicta Remig. in tract. de immunit.
eccleſ. in princ. 3. præſuppoſ. num. 12. & ſeq. melius
fallen. 12. vbi expreſsè ſequitur Ioa. Viſ. & ſubdit
quod in hoc non eſt offenſa Eccleſia, Hoſtienſ.
Ioa. And. Anchar. & Panorm. in c. fin. eod. tit. quia
Canon ſolam violentiam condemnat, quæ non
fit volenti, d. c. inter alia §. 1. eod. tit. Ambroſin. de
immun. eccl. c. 11. nu. 1. verſ. nec dicatur, Anchar.
in c. fi. de immun. eccl. in ſextò, Nau. in Man. c. 15.
nu. 21. in fi. Boer. dec. 109. q. 3. in fi. Villag. de extēſ.
c. fi. nu. 4. 5. & 6. Burg. de Paz in pract. 1. tom. c. 3.
§. 3. nu. 21. & 165.

Secundò, quia renunciantibus iura ſua, non eſt
dandus regreſſus, l. quæritur ff. de ędil. edict. c. ad
noſtram de renunc. vnde cum ſupradictus inqui-
ſitus renunciauit iuri ſuo, quod licitè potuit, l. ſi
quis in conſcribendo C. de pact. & l. ſi quis in cō-
ſcribendo C. de epiſc. & cler. & fuit deciſum in
c. ad noſtram de emp. & vend. vnde ſicut ei licitū
fuit perfugium ad Eccleſiam, ita quoq; exitus eſ-
ſe debet.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus,
contrarium cenſui ex infraſcriptis. Primò, quod
talis reſtituendus eſt Eccleſiæ, cum ſint corru-
2 ptiones, & violentiæ factæ Eccleſiæ, cap. conſti-
tuimus 17. q. 4. & ibi ipſe reus auctus timore de
Eccleſia diſceſſerit, Igneus in l. 1. num. 4. ff. ad ſil-
lan. Remig. in dicto tract. de immun. eccleſ. q. 15.
& in fallen. 26. in fin. verſ. vnde qui, ad hoc alle-
gat Sylueſt. in Summa in verb. immunitas 3. q. 3.
Burgos de Paz in loco præallegato num. 166. &
167. Gomez. in 3. tom. Delict. cap. 12. num. 7. Co-
uarru. variar. reſol. lib. 1. cap. 20. nu. 16. Plaza lib. 1.
de Delict. c. 17. Clar. in §. fin. num. 6. circa princi-
pium, Azeued. in l. 3. num. 13. & ſeq. tit. 2. lib. 1.
recopil. Bouadil. in polit. cap. 14. nu. 79. licet hoc
intelligat, vbi confugiens ad Eccleſiam, gaude-
re poterat immunitate, nam ſi delictum eſſet ex-
ceptum à Bulla, vtique ſibi imputandum eſſet,
quia non ita de facili committere ſe debebat Iu-
dici, vel Miniſtris ſecularibus, qui promiſſiones
ſeruare non tenebantur, cap. ſicut antiquitus, &
cap. diffiniuit, & cap. quiſquis, & glo. in dicto cap.
conſtitutus cum alijs relatis per Bouadill. vbi ſu-
pra, Remig. in dicta fallen. 26. num. 6. verſ. vnde ſi
Iudex.

Secundò, præfatæ ſatellitum perſuaſiones fue-
2 runt nimium exceſſiuę, tales autem ſunt loco vio
lentiæ, coactionis, & minarum, Felyn. ad cap. 1.
circa initium de offic. Delegat. iuxta cap. cum
inter de election. l. 1. vbi gloſ. C. ſi Rector Pro-
uinciæ, l. 1. C. de petition. bonor. ſublata lib. 10.
capit. vltimo de reſcript. Afflict. deciſ. 69. num. 8.
Crauett. conſ. 192. num. 12. Menoch. de arbitr. iud.
caſu 398. ſub num. 41. & de præſumption. lib. 4.
præſumpt. 12. in fin. Tiber. Decian. conſ. 65. nu. 2.
Diaz regul. 688. vxori limit. 3. Segur. in l. 1. §. ſi vir
ff. de acquir. poſſeſſ. Rebuff. ad ordinat. reg. tom. 2.
Rub. de reſcript. art. 2. gloſ. 3. Petrus Pecch. in
tract. de arreſt. lib. 1. cap. 9. nu. 9.

Et hoc colligi poteſt ex multis. Primò, ſi fuerint
immodicæ, exceſſiuæ, & importunæ preces, l. eum
qui, C. de Apoſt. l. 1. ante fin. C. de rapt. virgin. quæ
iura ad hoc propoſitum allegant Paul. Caſtr. conſ.
174. col. 1. lib. 1. Socc. conſ. 25. col. 2. lib. 2. quem
refert, & ſequitur Curt. Iun. conſ. 145. colum. pen.
Calcan. conſ. 25. col. 3. in princ. conſ. 120. col. 6.

Fortius ſcripſit Oldrad. col. 3. in princ. in conſ.
36. quod ſuaſio ad malum plus eſt quam compul
ſio, l. 1. §. perſuadere ff. de ſeru. corrup. Maſcar. de
prob. concl. 531. lim. 10. nu. 39.

3 Tertiò, perſuaſiones, & blanditiæ arguunt do
lum, ſi contineant mendacium, vel falſas cauſas,
vt innuere videtur text. in l. ſi quis affirmauerit §.
1. in l. quod venditor, in l. eleganter §. idem, Pom-
paſi. ff. de dolo, Luc. de Penn. in l. quoties num. 7.
C. de dignitatib. lib. 12. Barb. conſ. 43. col. 4. lib. 1.
Soccin. Sen. conſ. 4. num. 5. Crauett. de antiquit.
tempor. in 1. par. verſ. vidimus num. 16. 18. conſ.
2. num. 13. conſ. 282. num. 8. & 192. num. 13. Dec.
conſ. 489. nu. 6. Rodriq. Suar. alleg. 20. nu. 30. Bor-
gnin. de tut. nu. 280.

Declaratur niſi talis mendax, ex tali mendacio,
nullum commodum reportaſſet, ceſſante enim
commodo, iure ceſſat dolus, Pariſ. conſ. 8. num. 1.
vol. 4. Crauett. conſ. 18. nu. 22. poſt Bald. conſ. 150
& 382. vol. 1.

Quartò, preces illorum, quibus reuerentia de-
betur, inducunt iuſtum metum, Inno. in c. petitio
de iur. iur. Barba. conſ. 49. num. 9. lib. 1. argu. not.
in l. 1. C. ſi Rector Prouinciæ in verb. pignora,
Mandel. conſ. 77. num. 10. Sfort. de reſtitut. in
integr. q. 7. num. 289. Addo benè loquentem dec.
Pedem. 172. num. 3. vbi bene loquitur. Limitatur
tamen notabiliter dicta concluſio, quando Iudex
reperiret reum extra Eccleſiam, quamuis ab alio
fraudulenter extractum, nam tunc poterit cape-
re, & in tali caſu prædictus fraudulentus tenetur
reſtituere dictum reum Eccleſiæ, quod ſi non
poterit, erit per accidens, & tenebitur ad damna,
ita Suar. de religion. tom. 1. lib. 3. de reuerentia de-
bita locis ſacris c. vltimo nu. 17.

Non obſtant contraria, præſertim illorū, quod
poſſit renunciare priuilegium in eius fauorem

inductum;nam reſpondeo,& ſi prædictum priuilegium ſit miſtum Eccleſiæ nimirum,& perſonæ conceſſum,tamen non poterat renunciare in præiudicium Eccleſiæ, vt concludit licet inreſolutè Tiber.Decia.reprobando Ioa.Viſc.in tract. crim. lib.6.c.26.n.12. Petr.Pechius in tract.de arreſt.& de iure ſiſtendi c.9.num.3.in fi.verſ.ego verò,vbi ait, bene eſſe veriſſimam opinionem Bouadil. in polit.lib.2.c.14.num.19. qui adducit in argumentum, ſicut clericus non poteſt renunciare beneficio fori, quia priuilegium illud datum eſt ordini, & non perſonæ tantum,tex.in cap. ſi diligenti de for.comp.Bar.conſ.225.quem ſequitur Socc.in c.1.num.23.in fi.de for.comp. & poſt alios tradit Alex.Ambroſin.in tract.de immun.eccl.c.16.nu. 13. ita & pariter videndum dicebatur in caſu illo.

SVMMARIVM.

1. *Familia clerici quam clericus alere conſueuit, & aleret ſi præſẽs eſſet,gaudet immunitate à gabellis.*
2. *Regia Camera conſueuit expedire prouiſiones pro ſolutione immunitatis gabellæ, pro clericis, & eorum familia.*

Clericus, iuſta, rationabili, & neceſſaria cauſa,de ſui Prælati licentia abſens, an & quando gabellæ immunitate,tãquam præſens pro coniunctis familiaribus ſuis gaudeat?

RESOLVTIO CCCXXIX.

IN hac queſtione placuit mihi inſerere de verbo ad verbum dec.Viui.88.cuius tenor eſt videlicet:Quod aut clericus habet familiam, puta famulos,matrẽ,& ſorores pauperes, & alios cõiunctos quos alere coſueuit,& teneretur,ſi præſens foret alimenta præſtare in domo ſua, quia ſub eius domo, & familia comprænhenduntur, ſecundũ legis interpretationem,de qua in l.pronũciatio §.fi.ff.de verb.ſignif.l.1.§.familiæ ff. de public. l.ædiles §.familiæ ff.de ędil.edict.& iuxt.not. per Bal.conſ.29.vol.1.Alex.conſ.17. eod. volum. Nepot.Alban.in tract.de exception.tit.19.nu.3.&
1 ſeq.& tũc vera eſt opinio,quod iſta familia clerici deberet gaudere immunitate iſta,arg.eorum quæ habentur per Panormitan. & alios omnes in c.2. de for. competen. per gloſ. Archidiac. & cæteros omnes in cap. clerici 11.q.1. & ita alias deciſum extitit in Reg. Audien. Apuliæ in anno 1583.ad fauorem familiæ cuiuſdã clerici Lucerini. Quod ſincerè quidem videtur procedere etiam de mente ſtatuentium, modum, & menſuram prædictæ immunitatis Gabellæ, qui vni Sacerdoti conceſſere, v. g. tumulos duos frumenti pro quolibet menſe,ſciẽtes verè,quod vnus Sacerdos ſolus,nec tumulum vnum quidem frumenti pro quolibet menſe cõſumere poſſet,ſed veriſimiliter habuerunt reſpectum ad familiam clericorum:Imò Re
2 gia Camera ipſa conſueuit expedire prouiſiones ad fauorẽ clericorum pro ſolutione immunitatis frumenti, carniũ,& aliorum his ſimilium,non ſolum pro familia eorumdem,ſed etiam pro omnibus,& quibuſcumq; prædia Eccleſiæ, & beneficiorum ſuorum cultiuantibus;Si verò extent fratres,& alij coniuncti in domo paterna inſimul cũ ſuis vxoribus viuentes,commorantes, & habitantes, qui realiter non ſunt in poteſtate clerici, nec de eius familia,ſed de patris familia,cum communi patre familias de medio ſublata,quot capita exuberant, tot familias incipiunt habere, vt dicit tex.in d.l.pronunciatio §.familia ff. de verb.ſign. & tunc crederem quod iſti coniuncti non poſſent petere immunitatem pro ſe ipſis clerico abſenti competentem.

SVMMARIVM.

1. *Clauſula(amoto quolibet illicito detentore)facit executorem de mero miſtum, & ſimiliter ſi dicatur, quolibet detentore.*
2. *Si dicatur (præter quam prouiſis à nobis)excluduntur ſolum prouiſiones inferiorum.*
3. *Clauſula (amoto &c.) habet vim expreſſionis coloratæ poſſeſſionis,& præſeruat à ſubreptione.*
4. *Clauſula (amoto quolibet illicito detentore abſque vitio ſpolij)intelligitur de detentore facti,nõ autem iuris.*
5. *Clauſula (amotis quibuſcumque non tamen Apoſtolica auctoritate prouiſis,) non capit prouiſos ab Ordinario vigore induli.*

Clauſula(amoto quolibet illicito detẽtore) quid operetur?

RESOLVTIO CCCXXX.

1 IN facti contingentia diſcurrebam de effectibus trium clauſularũ. Primum,de illa(amoto illicito detentore) quæ facit Exequutorem de mero miſtum,Fely.in c.de cætero n.9.de re iud.& fuit dictum in cauſa Zamoren. Cantorię 4. Iunij 1591.coram Gypſio,Ampliatur etiam,ſi nõ ſit dictum illicitum, ſed dictũ ſit (quolibet detentore) vt fuit dictum in cauſa Abulen.& Zamoren. beneficiorum 17.Iunij 1574.coram Pegna;Clauſula
2 (amotis quibuſcũq; detentoribus præterquam à nobis prouiſiones habentes)poſita in Breui præſeruat omnes prouiſiones Apoſtolicas factas etiã ab anteceſſoribus,& excludit tñ prouiſiones inferiorum,vt fuit reſolutum in cauſa Aquilana Canonicatus 6.Octob.1586. coram Blanchet. Contrarium, ꝙ non præferantur niſi habentes prouiſiones ab ipſomet Papa, immediatè fuit tẽtum in cauſa Salamant. beneficij de Buenrſ. 31. Ianuarij 1598.coram Cordub.& in Viuncina beneficij 22. Iunij 1589.coram Litta;quando adeſt clauſula (non tamen à nobis ipſis) quæ eſt perſonaliſſima, Bal.in conſ.304.vol.5.Natt.conſ.163.nu.159.
Secundo,de illa(amoto quolibet illicito detẽto-
3 re)quę habet vim expreſſionis coloratę poſſeſſionis, de qua eſt facienda mentio c.cum noſtris de conceſſ.præben. & ideo præſeruat gratiam à ſubreptione,c.propoſuit in fi.eod.tit.& ibi Io.And.in gloſ.

gloſ.pen. Abb.num.21.Geminian.in conſ.86.nu.
6.Ror.dec.38.& dec. 69. verſ. & prout dicitur de
reſcript, in antiq. & fuit dictum in cauſa Colo-
nien.Canonicatus 20.Maij 1602.coram Pamphi.
Selu. in tract. de benefic. part. 3. q. 11. num. 104.
Quod verum eſt, quando hæc clauſula eſt poſita
in literis principalibus gratiæ, ſecus ſi tantum
in parte exequutiua,cle. 1.in fine de præb.Abb. in
dicto cap.cum noſtris de conceſ.preben.poſt Lap.
& Calderi.in conſ. 21. de conceſ. præben. Gemi.
in conſ. 86. num. 6. contrarium tenet Felyn. in
cap. in noſtra num. 32. & 36. corollario,verſ. ſed
nouiſſimè de reſcriptis, Selua in dicto tractatu de
benefic. part.3.quæſt.11. num. 104. poſt Ioan. de
Deo in q.24.lib.1.& Zabarel. in conſ. 8. in ſecun-
do dubio,& vide in dicta cauſa Colonien. Cano-
nicatus 20.Maij 1602.coram Pamphi. & ſi dictũ
4 eſt, amoto detentore, abſq; vitio ſpolij, intelligi-
tũr de detẽtore facti,nõ aũt iuris,Put.dec.17.lib.1.
5 Tertia de illa, (amotis quibuſcũque non tamen
Apoſtolica Auctoritate prouiſis) quæ clauſula
non capit prouiſos ab Ordinario vigore indul-
ti, vt fuit dictum in cauſa Toletana beneficio-
rum quinto Aprelis 1595. coram Orano, & ra-
tio eſt,vt ibi dicitur, quia cum indultum in bene-
ficijs ſpectantibus ad Ordinarium nihil operatur,
in alijs verò remanet tantum obſtaculum reſer-
uationum,Caſſador.dec.8.num.6.de præben. non
dicuntur prouiſi Auctoritate Apoſtolica, ſed or-
dinaria, cap. cum in aliquibus in 2. parte, & ibi
Io:Monach.& n.3.& 4.verſ.item ſi aliquis habet,
Gemin.nu.2.& 6.Franc. in 3.notab. de reſcriptis
lib. 6.Felyn. in cap. cum ex officijs num.32. de
præſcriptionibus,& Iaſ. in l.1.§.ſi quis ſimpliciter
num.5. de verb.ſigni.

SVMMARIVM.

1 *In Bulla Pij IIII.de ſocietate officiorum adeſt clau-
ſula ſine præiudicio creditorum quatenus illis ſa-
tisfieri non poſſit, quæ operatur quod in ſubſidium
agi poſſit contra officium.*
2 *Morte Officialis, finitur ſocietas.*
3 *Societas contracta ſuper officio alicuius non admit-
tit renuntiationem ſiue diſdictam.*

Bulla Pij IIII. de Societate officiorum loquens, quando Officialis teneretur principaliter, vel ſubſidiaria erga creditores declaratur.

RESOLVTIO CCCXXXI.

IN hac Reſolut. mihi placuit inſerere verba
Doctiſſimi Coſtæ in tract. de remed. ſubſi-
diar. cap. 32. quæ ſunt videlicet : In Bulla
Pij IIII. Pontificis maximi, de Societate of-
ficiorum, quæ frequens eſt in Vrbe extat il-
la clauſula (ſine tamen præiuditio Credito-
1 rum, quatenus aliunde illis ſatisfieri non
poſſit) quam Ioan. Bapt. Leonard. I. C. Peru-
ſin. accuratè interpretatur ſub gloſ. 3. inquiens
quod ſi Creditores non poſſent ſuum præiuditiũ
euitare actione directa ab eo, vel ab eis, qui obli-
gati eſſent, valeant agere aduerſus officium, ac-
tione ſubſidiaria, quoniam Societate officij con-
tracta,Officialis dicitur propriè principalis, vt
potè ad quem pecunia peruenit, vel aliæ res loco
pecuniæ, cum adhuc rata ſit hæc ſocietas ſuper
officio, abſque vlla nota ſimulationis, Gabr.
conſ. 81. quamquam aliquando Officialis ſit
vice fideiuſſoris,id circo ceſſio facta Officiali,etiã
ex interuallo valida diudicatur, non aliter ac ceſ-
ſio facta fideiuſſoribus, cœteriſque acceſſoribus
quod ſecus eſt in principali, Gabr. conſ. 63.nu.3.
10.& 15.vol.2.Honded. conſ.38. num. 12. vol. 1.
Puteus ſub Rota Rom. deciſ.67.lib. 3. apud circa
validitatem ceſſionis tract.de portione rata q.22.
adde Socc.Iun.conſ.27.nu.8.lib. 2. Anguill. conſ. 1
41.num.24.Magon.ſub Rota Flor.deciſ.94.num.
15.& Caro.deciſ.87.declarata hoc modo doctrina
Bart.ad l. Modeſtinus ff.de ſolut.
2 Hinc eſt quod morte Officialis finitur ſocietas,
quemadmodum etiam venditione Officij, con-
ſequenter fructus ad rationem 12.pro centenario
illicitè percipiuntur poſt mortem Officialis, vel
poſt venditionem officij, non antea, tum quia
ſocietas morte finitur, nec tranſit ad ſucceſſorem
in officio, §. ſoluitur inſtit.de ſociet.Gabr.d.conſ.
63.nu.17.l. vſque adeò ff. pro Soc. etiam iuramẽ-
to firmatum ſecundum receptiorem ſententiam,
de qua apud Serafin. de iuram.priuil.57. quamuis
in puncto iuris veriorem aſſeueret eſſe affirmatiuã
Doct.modern.Mancin.eod.tract.de iuram.effect.
98.vbi quoque reddit rationes, & reſpondet op-
poſitis argumentis;tum etiam quia ſocietate fini-
ta ceſſat cauſa iuſtæ perceptionis alicuius vtilitatis
ex pecunia, niſi intercederet mora, ob quam fru-
ctus deberentur loco intereſſe, & non aliter, cõ-
ſtito tamẽ aliunde de iúſtitia,& de veritate pretẽſi
intereſſe, Gabr. conſ. 78.num.5.vol. 1. Honded.
3 conſ.38.num.10. Hinc præterea euenit, vt ſocie-
tas contracta ſuper officio alicuius non admittat
renuntiationem, aut (quod aiunt) diſdictam, ni-
ſi fiat Officiali,& duret ſocietas non ſolum ante
diſdictam; verum etiam poſt per 15.dies,& quã-
do dans pecuniam, moritur infra 15. dies poſt
diſdictam, quæ fieri poteſt etiam durantibus ſex
mẽſibus pro quibus fuit contracta ſocietas, Put.
deciſ. 58.lib.3.Honded.d.conſ.38.nu.3. tunc Offi-
cialis lucratur pecunias, quia hanc ſocietatem,
licitam facit inter cætera periculum vitæ, & du-
bium ammiſſionis ſortis, Gabr. conſ. 78. Put.
deciſ. 68.lib.3.Eugen.conſ. 48.num. 22.cum ſeq.
quos adducit Honded. d.conſ.38.num. 11. & hæc
ſufficiant in ſterili prope modum apud nos.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos regularis in ſubſidium admitti poteſt ad
beneficium ſeculare curatum.*
2 *Beneficium curatum eſt illud in quo fori pœnitentia-
lis poteſtas concurrit.*
3 *Incompatibilitas beneficiorum execrabilis toleratur
in ſubſidium,dummodo vtrumq; non ſit curatum,
vel perſonalem reſidentiam non requirat.*

Regularibus beneficia ſecularia quo caſu conferri poſſunt?

RESO-

RESOLVTIO CCCXXXII.

Beneficia Regularia de iure debent conferri Regularibus,ſicuti ſecularia ſecularibus,etiã ex ſacro S. Conc.Trid. ſeſſ.14.cap. 10. cum ſeq. & ſeſſ. vlt. cap. 2.nu. 6.ob rationes quas adducit Abb. ad cap. quod Dei timorem de ſtat. Monach. Rebuff. prax. benefic.tit. de diſpenſ. cũ regul.Franc.March. deciſ. 1263. cum ſeq. par.1. Cæuallos tract. commun.contra commun.quæſt. 281. Rot.Rom. deciſ.772.part.1.in nouiſſ. Coſta de portione rata quæſt. 53. Cenſui tamen in quadam cauſa mihi commiſſa.

Sacerdotem regularem in ſubſidium deficiente
1 presbytero idoneo, ſeu Sacerdote ſeculari admitti ad ſeculare beneficium curatum, probat Abb. ad cap.1.de Cappell.Monach. quem refert, & ſequitur Cephal.conſ.358.num.25.ſiue ſit liberum, ſiue iuris patronatus laicorum , quemadmodum etiam Religioſus ſine conſenſu ſui Superioris poteſt vouere pro ſubſidio terræ Sanctæ, Abb.in cap. ex multa num.16.de voto; Aduerte tamen quod Fel.rec.Greg.XIII. noluit licere Canonicis Regularibus Lateranen. etiam de licentia ſui Generalis, aſſumere Curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium Curatum ad tempus, prout refert Gonzal. ſuper regula octaua cancellariæ gloſ.7. nu. 53. Quaranta in ſua ſumma verbo regularis.

2 Beneficium autem curatum, illud eſt in quo fori pænitentialis poteſtas concurrit, ligandi videlicet,& abſoluendi, quod actu non exerceat curã, vel quod habet certam parochiam, ſeu habuerit aliquando,cum poteſtate fori pænitentialis, gloſ. ad Clem. dudum verbo impendat de ſepultur. & Staphil.de grat. & expect.verſ.vt ſciri poſſit n.22. dicunturque beneficia Curata largè, & ſtrictè Innoc. ad c. cum ſatis de offic. Archid. latè Henriquez conſ.9.num. 1. ſicut ſimplex beneficium dicitur id quod non habet curam, nec populum etiam ſi ſit Sacerdotale , vel continuam requirat reſidentiam, vnde iura loquentia de Curatis,non habent locum in iſtis, potiſſimũ, ſi ſunt pœnalia vel correctoria,Anchar. conſ. 17.& 59. Lapus allegat. 117.

3 Qua ratione incompatibilitas beneficiorum alioqui execrabilis,& ambitionis nutritiua toleratur in ſubſidium, idest in duabus Eccleſijs quatenus poteſt conſcribi, ſi beneficium primo loco impetratum ſit, inſufficiens ad victum, & honeſtam ſubſtentationem prouiſi, poteſt aliud obtinere , dummodo vtrumque non ſit Curatum, vel non requirat perſonalem reſidentiam, c. de multa de præbend. & c. quia nonnulli de cleric. non reſid. Abb. conſ. 92. lib. 2. ita ſanè cautum comperitur Sacr.Concil. Trid. c. 17. ſeſſ. 24. non poſſunt duæ Eccleſiæ Parochiales vni commendari, c. nemo deinceps de elect. in 6. Alfonſ. Hoieda tract. de incompatibil. benefic. par. 1.cap. 13.num.13.

Item ſi ſit vnum Curatum, aliud verò requirat continuam reſidentiam, quia adhuc perdurat obſtaculum incompatibilitatis; aliud tamen eſt in non continua reſidentia, Hoied.d.tract.par.1.cap. 18.nu. 1.& 2.Lap.d. alleg. 117. & 118. & Cardin. conſ.3.cum adductis per Illuſtr. Cardin. Tuſc. lib. 1.practic. iur. concluſ. littera B. concluſ. 61.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere excommunicatum ob violatam Eccleſiaſticam immunitatem.*

2 *Statuentes contra libertatem Eccleſiaſticam ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ*

Abſolutio ab excõmunicatione ob violatã Eccleſiæ immunitatẽ ad quẽ pertineat?

RESOLVTIO CCCXXXIII.

Cum violatores Eccleſiaſticæ immunitatis poſſunt declarari excommunicati; ſtante tali declaratione videbatur dicendum non poſſe Ordinarium loci abſoluere,tum quia incidit in Bullam Cœnæ Dñi ipſo facto, & in pænas promulgatas contra violatores iuris,& immunitatis Eccleſiæ, & ideo Epiſcopus non poteſt abſoluere, vt patet in caſu finali eiuſdem Bullæ; Tolet. lib. 1. cap. 41. voluit poſſe Epiſcopum à quauis excommunicatione Summo Pontifici reſeruata abſoluere in foro conſcientiæ,in caſibus occultis dummodo non ſit lata in Bulla Cœnæ Domini, aut ſimili modo reſeruata ſequitur Eman. Sà in Aphoriſmis Cõfeſſ. verb.Epiſcopus num. 28. referens ita declaraſſe Sacr. Congreg. Concil. & idem eod. verbo num. 34. dixit Epiſcopum poſſe abſoluere in caſu occulto, etiam Papæ reſeruato,præterquam à caſibus Bullæ Cœnæ, qua derogantur omnia priuilegia, & facultates abſoluendi, & diſpenſare in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex occulto delicto prouenientibus, excepto homicidio voluntario, & ijs quæ deducta ſunt ad forum contentioſum ex Concil.Trid.quod ampliat Graff. conſ. vnico de immunitate Eccleſiæ,vol. 1. procedere etiam, ſi Epiſcopus obtinuiſſet ex priuilegio, vt poſſet abſoluere ab omnibus excommunicationibus Papalibus, quia ſtylus Romanæ Curiæ eſt, vt nunquam intelligãtur conceſſæ abſolutiones ab excommunicationibus in Bulla Cœnæ, niſi de eis expreſſa mentio fiat; Quod ſi aliter ſit, eſt irrita abſolutio, iuxta opinionem eiuſdem in 1. part.
1 deciſ. aur.lib.4.cap.5.Cæterum contrarium eſt in praxi tenendũ, ſcilicet quod abſolutio ſpectat ad Ordinariũ, ita Nouiſſimus in ſua praxi c. 22. & ratio eſt, quia non reperitur expreſſè reſeruata Papæ, iuxta regul. in cap. nuper de ſent. excom.
2 Non obſtat contrarium , quia in Bulla Cœnæ Domini excommunicantur ſolum ſtatuentes contra libertatẽ Eccleſiaſticã,nec omnes violantes libertatem Eccleſiæ ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ, vt patet in c. vnico de his, quæ vi metuſque cauſa in 6.

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt detur commiſſio auocatoria ex eo quod Iudex Eccleſiaſticus infra biennium cauſam non expediuit, neceſſe eſt quod Iudex ſæpe fuerit requiſitus.*

2 Si

2 *Si per Iudicem non ſletit quo minus cauſam expediret infra biennium, vel ob cauſæ qualitatem, vel partium cauillationes; non procedit diſpoſitio Concilij Tridentini.*

Auocationi cauſæ in prima inſtantia à Tribunali Epiſcopi lapſo biennio, quando locus ſit?

RESOLVTIO CCCXXXIV.

1 VT vtar verbis Marcheſani in tract. de cõmiſſionibus par. 2. §. 4. nu. 54. ſi cauſa vltra biennium ſtatutum à Concilio ad cauſas terminandas durauerit, & detur commiſſio auocatoria, ſed non detur ita paſſim quia vt diſpoſita in d. cap. procedant, opus eſt, quod ex parte Iudicis nolentis, vel non curantis infra dictum biennium cauſam expedire, quamuis ſæpe requiſitus, defectus appareat, Bald. in l. 1. C. quæ deſunt Aduoc. Anchar. conſ. 5. num. 3. & conſ. 208. quia ſi ſæpe non requiratur non dicitur inſtantiam denegare, imò de hoc coram Iudice Superiore inſtari debet, Deciſ. Pedement. de communi atteſtans 12. num. 6. Gram. voto 31. nu. 13. At
2 ſi per Iudicem, non ſtetit quo minus in præfato tempore terminetur, vel ob cauſæ qualitatem, ſiue difficultatem, aut partium cauillationes, tunc ceſſat Concilij diſpoſitio, & ita pluries Congregatio Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium præfati Concilij interprætationi Præſidentium cenſuit, cui annuere videntur tex. in cap. venerabilis vbi Abb. & DD. de Iudic. & dicta per Scribentes in l. properandũ, §. ſin autem, & §. de illo C. eodem tit. atque pluries pariter dictum, & tentum fuit in ambabus ſignaturis.

Et ideo Sacrum Concilium Tridentinum biennij tempus ad cauſas finiendas ſtatuit, quia ad negligentiam probandam poteſtatiuam, requiritur tempus prædictũ, ſecus ſi ſit caſualis, Bald. in cap. de cauſis col. 1. in verſ. Item nota de offic. deleg. ideo tali porrecta commiſſione, non ſolet cauſa auocari, ſed terminus ad illam expediendam denuo præfigi, quo lapſo, cauſa non expedita, tunc auocatur, & alteri committitur.

SVMMARIVM.

1 *Dum Capitulum, & Decanus probant immemorabilem poſſeſſionem cognoſcendi cauſas criminales, Epiſcopus vtitur interim ſua iuriſdictione.*

2 *Ex quo Epiſcopus habet pro ſe iuris aſſiſtentiam, etiam non probata poſſeſſione, debet habere mandatum de manutenendo.*

3 *De immemorabili poſſeſſione debet conſtare per tres ſententias conformes.*

4 *Confeſſiones Epiſcoporum non præiudicant ſucceſſoribus, nec Eccleſiæ.*

5 *Quantum ad ius conferendi Capitulum non habet iuris, & Concilij reſiſtentiam, & ideo eius poſſeſſio eſt manutenibilis.*

Conſuetudo immemorabilis cognoſcendi de cauſis criminalibus, probanda eſt.

RESOLVTIO CCCXXXV.

FErtur deciſio Rotæ in præſenti articulo in vna cauſa Veronenſi exemptionis die 27. Maij 1594. coram Pãphilio, cuius tenor eſt, videlicet; Domini quantum ad cognitionem cauſarum criminalium, & matrimonialiũ, dixerunt dandum eſſe mandatum de manutenendo Illuſtriſſimo Cardinali, quia licet ex Concilio Tridentino ſeſſ. 24. cap. 20. §. ad hoc præſeruetur De-
1 cano, & Capitulo, ſeu alijs inferioribus, immemorabilis conſuetudo cognoſcendi cauſas criminales, & matrimoniales, iſta tamen immemorabilis à Capitulo non eſt adhuc probata, & dum probatur Epiſcopus ſolus debet iſtam iuriſdictionem exercere, & fuit reſolutum per Illuſtriſſimos Dominos Sacri Concilij Interpretes.

Habet enim Epiſcopus de iure communi fundatam intentionem exercendi iuriſdictionem in tota ſua Dioceſi, cap. conquerente de offic. ordin. cap. cum Epiſcopus eod. tit. lib. 6. c. omnes Baſilicæ 17. quæſt. 7. & ex hac iuris aſſiſtentia, etiã
2 non aliter probata quaſi poſſeſſione, dandum eſt ei mandatum de manutenendo, c. cum perſonæ §. fin. cum ibi notatis de priuil. in 6. Seraphinus in deciſ. 306. part. 1. & deciſ. 201. part. 2. impreſſis, & fuit reſolutum de anno præterito, in cauſa Bononienſi Sancti Petronij, corã Domino meo Mantica, & alias ſæpius.

Non obſtat quod pro parte Capituli prætendatur probata immemorabilis, quia ſuper illius probatione adhuc pendet remiſſoria, & non dicitur ad hunc effectum legitimè probata, donec de ea
3 conſtet per tres ſententias conformes, vt habetur in ſupradicta reſolutione Cõgregationis Cõcilij, vltra quod quatenus Capitulum nititur confeſſione Illuſtriſſimi DD. Cardinalis in reſponſione ad poſitiones, illa non adeſt, nam interrogatus de quaſi poſſeſſione Capituli, decem, vel viginti annorum, reſpondit illam eſſe de facto, & contra ius, & quoad contrariam, & immemorabilẽ contentam in alijs poſitionibus, dicit illam ignorare quatenus verò nititur priuilegijs, & ſcripturis notiſſimum eſt per eas non probari immemorabilẽ, Ioannes Andr. in cap. 1. in fine de præſcript. in 6. Et per Alex. conſ. 16. num. 17. lib. 5. maximè cum in eis adſint tantum Confeſſiones Epiſcoporum,
4 quæ non præiudicant ſucceſſoribus, & Eccleſiæ, gloſ. Abb. Felyn. & alij in cap. fin. de præſcript. Feder. de Sen. conſ. 143. num. 42. Angel. conſ. 245. num. 8. cum ſimilibus.

Non obſtat quod in deciſ. facta in cauſa Complutenſ. iuriſdictionis coram Domino Mantica, dictum fuit, decretum Concilij non loqui de Decano, ſed de alijs inferioribus, quia illud ibi obiter dictum fuit, & in contrarium adeſt prædicta reſolutio Sacræ Cardinaliũ Congregationis, quæ expreſſè loquitur de Decano, & Capitulo, in quibus adeſt eadem ratio aliorum inferiorum.

Non obſtat deciſio in cauſa Paleatina iuriſdictionis coram Illuſtriſſimo Lancellotto, quia in

eo

eo caſu fuerat probata immemorabilis de qua hic non conſtat, ſaltem per tres ſententias pro vt dicta reſolutio requirit.

5 Quantum verò ad ius conferendi, de quo Cōcilium Tridentinum non loquitur, fuit dictum eſſe concedendum mandatum de manutenendo ipſi Capitulo, quia ex pluribus collationibus effectuatis conſtat de eius quaſi poſſeſſione quæ cum nullam habeat iuris, & Concilij reſiſtētiam, eſt manutenibilis, §. retinendæ inſtit. de interdict. l. 1. vbi Bart. ff. vti poſſidetis, & cum vulg.

SVMMARIVM.

1 *Quota decimarum poteſt minui ex conſuetudine, ſed non Decima ſimpliciter.*

2 *Valet conſuetudo quod Decima non ſoluatur de quibuſdam fructibus.*

3 *Ex poſſeſſione percipiendi decimas aliquorum fructuum infertur incluſio quoad alios fructus quando adeſt animus acquirendi vniuerſaliter poſſeſſionem quoad omnes fructus.*

4 *Propter diuerſum accidens, non eſt inconueniens vnam, & eamdem rem diuerſo iure cenſeri.*

Quota decimarum, an conſuetudine minui poſſit?

RESOLVTIO CCCXXXVI.

ANtiquiſſima conſuetudine introductum fuit in Diœceſi Auellinenſi, vt pro Decima, & Decimarum nomine pro qualibet quantitate frumenti à particulari exacta ſoluatur vnū mezectum; Et cum Epiſcopus eiuſdē Diœceſis inſtaret, vt cogerētur Parochiani ſoluere totā Decimam, quæ eſt ex decē partibus vna, ſecūdum Panormit. in cap. 1. in 1. notab. de Decimis, Cardin. in cap. cum homines num. 1. eodem tit. Rebuff. de Decimis q. 23. Rot. diuerſorum in deciſ. 165. part. 2. fuit dubitatum, an probata conſuetudine immemorabili per dictos Parochianos ſoluendi vnum mezectum pro qualibet quantitate frumēti veniat excludendus Epiſcopus ab eius petitione; Et videbatur primo, quod non, quia ſecundum Innoc. in cap. in aliquibus de Decimus quem ſequitur Felin. in cap. cauſam in principio de præſcriptionibus non poteſt conſuetudine induci quod Decimæ non ſoluantur, vel quominus plenè ſoluantur, allegat tex. in cap. quicunque 3. quæſt. 7. ita etiam Archidiaconus in d. cap. in aliqubus ead. cauſa, & quæſt. ſuper verbo conſuetudo eſt quod detur Decima, tertia pars, vel minor talis conſuetudo non ſufficit, niſi à Papa eſſet approbata, quia non valet conſuetudo, quæ abſque peccato mortali ſeruari nequit, cap. quoniam de præſcript. & ratio eſt quia talem bonam fidem habere non videntur, cum Decimæ debeātur de iure diuino, cap. Parochiani eod. tit. & conſequenter non poteſt minui per conſuetudinem, ſecundum Io: And. in cap. 2. de Decimis in 6.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus,
1 contrarium fuit reſolutum poſſe ſcilicet, quotam Decimarum minui ex conſuetudine, & hanc eſſe communem Canoniſtarum ſentententiam, teſtatur Hoſti. in Summa de Decimis in principio dicens quod licet Decimæ à Laicis præſcribi non poſſunt, quota tamen præſcribi poteſt, & ita fuiſſe obſeruatum in Curia Toloſana teſtatur Guid. Pap. in deciſ. 284. ad quod facit peroptimè, quod ſcriptum reliquit Cardin. in conſ. 146. vbi voluit valere conſuetudinem alterantem modum Decimarum, iuxtà quorum opinionem cenſuit Rota Romana in vna cauſa Sabinen. Decimarum die tertio Iunij 1602. Coram Illuſtriſſimo Pamphilio, cuius tenor eſt.

Domini ſteterunt in reſolutis ſub die 8. Februarij præteriti, quod Decima herbarum, & aliorum fructuum Leandro non debeantur, & mouebantur præcipuè ex generali conſuetudine totius Prouinciæ Sabinæ, quod exceptis frumento, &c. de cæteris fructibus etiam ipſis Eccleſijs Parochialibus Decima non ſoluatur etiam ſi à ſemine in totum ceſſatur, & alij fructus percipiantur, de qua atteſtantur Rectores Parochialium, & vniuerſitates Terrarum Sabinæ, & teſtes pro Domino Io. Ant. examinati.

Et iſta conſuetudo eſt valida, quia ſicut per conſuetudinem minui poteſt quota Decimarum Guido Papa q. 284. Balb. de præſcript. 1. part. 3. part. principalis q. 7. num. 8. Rebuff. de Decimis q. 13. num. 46. & 54. ita etiam introduci poteſt
2 quod de quibuſdam fructibus non ſoluatur, Couar. lib. 1. var. reſol. cap. 17. num. 8. Rebuff. vbi ſupra num. 51. & hæc conſuetudo non eſt contra ius, cap. in aliquibus vbi Innoc. & alij de Decimis, & ideo non requiritur quod ſit præſcripta, Abb. in capit. cum homines num. 6. ad finem de Decimis, Rebuff. q. 13. num. 53. Achill. deciſ. 3. num. 5. eod. tit. Put. deciſ. 154. num. 7. lib. 1.

Ex hac conſuetudine tollitur, quod dicunt informantes pro Leandro, præſcripta vna ſpecie Decimarum, & in vno agro cenſeri præſcriptas omnes alias, de quibus Decima alijs non ſoluitur, quamuis præſcribens illas non perceperit, cap. cum in tua iux. 2. intellect. quem ibi DD. communiter approbant de Decimis, Abb. conſ. 71. nu. 2. verſ. 4. principaliter lib. 2. Balb. d. tract. de præſcrip. part. principali quæſt. 2. num. 8. cum alijs allegatis, quia ſtante hac conſuetudine, ſufficit Io. Ant. quod exceptis frumento, & Bladis ad ſolutionem Decimarum pro herbis, & alijs fructibus non teneatur, & non applicatur tex. in d. cap. cum in tua, qui loquitur, quando Decima non ſoluta eſt debita: In caſu autem de quo agitur ex dicta conſuetudine, Decima iſtorum fructuum nulli debetur, quo fit, vt præſcriptio reſpectu frumenti, & bladorum ad illas non ſit extendenda, ſicut etiam non extenditur quando alius illas percipit, quia tunc præſcribenti non eſt debita, vt tradunt omnes in dicto cap. cum in tua de Decimis, Rebuff. de Decimis quæſt. 14. num. 25.

Et ſecundum hanc conſuetudinem intelligenda eſt preſcriptio, ſeu quaſi poſſeſſio Leandri percipiendi Decimas frumenti, & bladorum, vt ſtet excluſiuè ad alios fructus, & ſic ceſſat incluſio,
3 quæ tunc locum habet quando adeſt animus acquirendi vniuerſaliter quaſi poſſeſſionem, quo ad omnes fructus, Abb. d. c. cum in tua nu. 3. & d. conſ.

conſ. 71. num. 2. in fine lib. 2. præſertim quoad alias ſequeretur Leandrum plus acquiſiuiſſe ex præſcriptione, quam Parochiales quibus de iure communi Decima debeatur, quod non eſt dicendum, cum ei ius ſpeciale non poſſit plus tribuere, quam ius commune, l. in cauſæ la 2. ff. de minor.

Non obſtat quod vbi alius non percipit alias ſpecies, præſcriptio dicatur realis, & extendatur ad omnes alias eiuſdem prædij, Anchar. in d. cap. cum in tua num. 3.

Vbi quod in dubio præſumitur realis cum alijs allegatis, quia ſtante dicta conſuetudine quod ex alijs fructibus Decima non debeatur præſcriptio non poteſt eſſe realis reſpectu totius prædij, itaut ſit effectum decimatoriũ, ſed ſolum reſpicit certam ſpeciem fructuum, ad quos eſt reſtricta, & ad alios non extenditur, quando alius reperitur in poſſeſſione, vt tradit Anchar. d. num. 3. & alij omnes in d. cap. cum in tua, & Abb. d. conſ. 71. num. 2. verſ. 2. principali.

4 Hoc enim caſu propter diuerſum accidens non eſt abſurdum, vnam, & eandem rem diuerſo iure cenſeri, Butr. d. cap. cum in tua num. 5. & ſtandum eſt regulæ tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum, l. quod meo §. fin. ff. de acquir. poſſ. gloſ. & DD. in cap. auditis de præſcripti.

Et ita Domini concluſerunt, præſertim quod Leandro ius commune reſiſtat, cum non ſit Parochus, nec docet de præſcriptione immemorabili, vel quadragenaria, cum titulo, quo eget ſecundum DD. d. cap. 1. de præſcrip. in 6. Rebuff. de Decimis quæſt. 2. num. 63. & num. 81. etiam quod Parochus, vel alius, cui Decima de iure debeatur, non ſit in cauſa, quia ſufficit Io. Ant. Reo, & poſſeſſori excludere actorem qui prætendit Decimas, ex non iure ipſius, l. fin. C. de rei vendicat. & in ſimili fuit reſolutum in cauſa Decimarum coram bon. mem. Gipſio. die 4. Decembris 1592. & 18. Martij 1596. & deinde in alia Beneuentana Decimarum coram Domino meo Litta die 20. Iunij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus habent ſpeciem ſucceſſionis hæreditariæ, & dant occaſionem captandæ mortis.*

2 *Regreſſus conceditur ijs qui beneficium cum penſione reſignauerunt quando beneficiarius dictam penſionem non ſoluit.*

3 *Beneficiorum reſignationes cum regreſſu concedebantur ijs qui inſeruierant Eccleſiæ, & ſenio vel morbo impediti beneficium reſignabant.*

Regreſſus in beneficialibus ſunt ſublati.

RESOLVTIO CCCXXXVII.

COncil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9. regreſſus in Beneficijs merito ſuſtulit, & hoc ex tribus
1 iuſtiſſimis cauſis: Primo, quia habens ſpeciem hereditariæ ſucceſſionis, quam Canones, & iura deteſtantur, c. 1. de præbend. & cap. 1. de iurepatron. Secũdo quia ſi fiant ſine conſenſu beneficiarij præbẽt occaſionẽ optandæ, & captandæ mortis, quam ipſæ etiam leges Ciuiles improbant, ac damnant, l. fin. C. de pact. & latè Scribentes in l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de verb. obligat. & cap. nulla de conceſſione præbend. & tex. in cap. nè captandæ eod. tit. in 6.

Tertio, quia ſæpius eiuſmodi regreſſus concedebantur cõſanguineis, propinquis, & non dignis.

Sed an poſt Concilium Tridentinum aliqui
2 regreſſus ad beneficia auctoritate Pontificia concedantur: Reſpondeo concedi, nam vſu, & ſtylo Curiæ Romanæ quando quis beneficium reſignauit, vel lite de beneficio mota ceſſit, Pontifex reſeruat penſionem impoſitam in fructibus beneficij alterius, & concedit regreſſum, ſiuè acceſſum, ſeu ingreſſum ad beneficium penſione oneratum, quando beneficiarius debitor penſionis, eam non ſoluit infra triginta dies, & ſex menſes elapſos, poſt illos triginta dies pertinaciter in cẽſuris Eccleſiaſticis perſiſtit, pẽſionarijs itaq; datur facultas regrediendi, vel accedendi, vel ingrediendi ad beneficium, in quo eſt impoſita penſio, eo quod beneficiarius penſionẽ debitam non ſoluerit, Gigas de penſionibus quæſt. 99. num. 22.

Sed vnde ortæ fuerint in Curia Romana prædictæ beneficiorũ reſignationes, cum regreſſu: Re-
3 ſpondeo olim admiſſas fuiſſe tales reſignationes, auctoritate Pontificia, ſed non ſine conſenſu Reſignatarij, & beneficiarij qui olim ſeruierat Eccleſiæ, & tandem ſenio, vel morbo, vel alia aduerſa valetudine impeditus beneficium reſignabat, & alius in eius loco ſubſtituebatur idoneus ad miniſterium Eccleſiaſticum, ne is, qui impetrabat, vt ſi ſubſtitutus præmoreretur ipſe ad priſtinum rediret.

SVMMARIVM.

1 *Concilium non ſuſtulit præſcriptionem in iure patronatus.*

2 *In legato iuris patronatus requiritur conſenſus Epiſcopi.*

3 *Titulus infectus non ſufficit ad præſcribendum.*

4 *Ius patronatus tranſit in hæredem, maxime ſi fuit nominatus compatronus.*

An legatarius iuriſpatronatus in cuius legato non interfuit conſenſus Epiſcopi, præſcribat ius præſentandi contra hæredem vniuerſalem?

RESOLVTIO CCCXXXVIII.

TOta vis præſentis Reſolutionis, Iudicio meo, in eo præſertim reſidere videtur, an Don Marcus N. hæres vniuerſalis in bonis quæſitis D. Sancti N. & in ſpecie legatarius iuris patronatus, de quo in proceſſu, præſeribat ius præſentandi contra Iulium N. nepotem, eiuſque hæredem, dicti D. Sancti exiſtentibus præ- 1
ſentationibus per ſpacium nonaginta annorum.

In quo articulo, legali ſtylo procedendo, dico Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 9. non ſub-
1 ſtuliſſe præſcriptionem in iurepatronatus, vt probatur

batur per illa verba, aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem ita Caſſad. in deciſ. 6. de iurepatron. Put. in deciſ. 122. lib. 1. Gonzalez in reg. 8. Cancel. num. 57. qui voluit ius patronatus præſcribi per ſpatium quadraginta annorum, ſequitur Nauar. conſ. 4. de iurepatron. Ex qua præſcriptione producitur probatio, quæ tantum valet, quantum immemorabilis, cap. 1. de præſcrip. lib. 6. cap. 2. gloſ. verbo iuſtus titulus, in cap. ſi diligenti de præſcript. & ibi Abb. num. 33. Felyn. nu. 7. & 11. & Balbus de præſcript. 2. part. 5. part. principalis q. 6. num. 11. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 6. nu. 52. cum ſeq.

Verum tamen in caſu, de quo agitur, & verba facimus ſupradictam concluſionem minime procedere oſtenditur ex infraſcriptis.

Primo, quia ſupradictus D. Marcus caruit titulo à principio igitur ceſſat præſcriptio, iuxta terminos tex. in l. vnica C. de vſucap transformand. cum alijs, quos probant cõmuniter DD. in cap. fin. de præſcript. quæ carentia oſtenditur, ex eo,
2 quod in dicto legato non interfuit Epiſcopi conſenſus, qui neceſſarius eſt in cap. illud cũ gloſ. & cap. cum ſeculum de iurepatronat. & latè DD. in cap. vnico eod tit. in 6. & ſecundum communem opinionem, quod latè tradunt Scribentes locis ſupra citatis, talis conſenſus debet præcedere legatum, ita quod non ſufficeret ſi ſubſequeretur, vt peroptimè conſuluit Caldern. conſ. 6. de iurepatron. Artam. conſ. 16. Scruff. conſ. 122. vol.
3 1. & ſic videtur quod habuit titulum infectum, qui non ſuffragatur ad præſcribendum, ſecundum Aegidium conſ. 10. Curt. Iun. conſ. 30. num. 4. Aymon. conſ. 34. num. 24. Caſſador. deciſ. 1. num. 10. de reſtit. ſpoliat. & in nouiſſimis deciſ. 304. par. 3.

Secundo, tum quia dominium dicti iuriſpa-
4 ttonatus verè, & realiter potius cenſeri debet tranſiuiſſe in Iulium hęredem vniuerſalẽ dicti D. Sancti, quam in D. Marcum, tum quia fuit nominatus compatronus, tum etiam quia ius patronatus tranſit cum hereditate, d. cap. ex litteris, & cap. cum ſeculum quia hæreditas eſt quid vniuerſum, l. bonorum 2. ff. de verb. ſignific. l. hęreditas ff. de petit. hæreditatis, ita Hoſt. quem ſequitur Abb. num. 13. & DD. communiter ibi ſequuntur in d. cap. ex litteris, & Felyn. in cap. cauſam quę num. 8. de præſcript. & in cap. cum Berthold. in fine de re iudic. Rocchus de iurepatron. verbo ipſe, vel is, quæſt. 22. num. 40. de Citadinis, quæſt. 3. num. 11. Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 18. num. 8. Ferreti. conſ. 179. num. 4. Salazar de vſu, & conſuetud. cap. 11. n. 1. Molina de Hiſpan. primogen. lib. 1. cap. 24. num. 25. Ludou. in communib. concluſionibus tit. de iurepatron. conclu. 3. Fuſcus in ſing. 115. Gratian. reg. 341. num. 5. Mozius de contract. tit. de empt. & vend. num. 41.

SVMMARIVM.

1 *Quando in executione omnia ſunt clara, & liquida & non opponitur legitima exceptio, Auditor Cameræ eſt exequutor litterarum Apoſtolicarum, quamuis ipſi directæ non ſint.*

2 *In extraiudicialibus non datur inſtantia.*

3 *Si aduerſus executionem gratiæ Apoſtolicæ opponitur exceptio altiorem requirens indaginem, tunc in prima inſtantia tractandum eſt de cauſa coram Ordinario.*

4 *Si tertius ſe opponit aduerſus exequutionem gratiæ, ex quo habet titulum coloratum debet agi ordinariè.*

5 *Auditor Cameræ non poteſt in prima inſtantia de cauſa ordinariè cognoſcere.*

Auditor Cameræ eſt exequutor omnium Gratiarum Apoſtolicarum?

RESOLVTIO CCCXXXIX.

AVditor Cameræ eſt legitimus exequutor omnium Gratiarum Apoſtolicarum quæ à Summo Pontifice conceduntur etiam ſi alijs ſint directæ, vt notat Quintilianus Mandoſ. in tract. de monitorijs quæſt. 60. num. 64. & quæſt. 61. & hæc poteſtas, aut iuriſdictio ſibi non diminuitur ex ſeſſ. 24. cap. 20. Concilij Trident. quia text. ille non intelligitur in exequutionibus; ſed ſolum in litibus, & cauſis ordinarijs, & requirentibus altiorem indaginem, in alijs autem cum procedatur ſummariè, ſimpliciter, & de plano abſque ſtrepitu, & figura iudicij non datur inſtantia nec lis nec iudicium, ſed mera exequutio vt tenuit Bartolus in l. litibus C. de agricol. & cenſitis lib. 11. cuius opinio communis eſt, vt latiſſime ad vtramque partem diſputando refert Io. Baptiſta Aſinius in ſua praxi Ciuili cap. 3. nu. 35. cum ſequentibus, & licet alij plures ex auctoribus contrarium tenuerint, ipſe tamẽ fœdere di-
1 ſtinctionis concordat; quod iſta opinio procedat quando in exequutione omnia ſunt clara, & liquida, & nihil quod impediat contra eam opponitur; contraria vero quando legitima exceptio opponitur, & hanc ſententiam cum Purpurato videtur amplecti Menoch. in tract. de arbitr. lib. 1. quæſt. 12. tum etiam vt colliges ex Felyn. in cap. fin. de præſumpt. poſt Abbat. & alios ibi hæc exequutio Gratiarum Apoſtolicarum magis eſt extraiudicialis, quam Iudicialis, & in extraiudicia-
2 libus non datur inſtantia, vt cum Socin. Iaſo. & alijs dicit idem Menoch. vbi ſupra num. 6.

Præterea exequutor eſt quid acceſſorium ipſi gratiæ, & pars ipſius, vt dicit tex. & ibi gloſ. & omnes in capit. ſi ſuper gratiam de offic. delegat. in 6. vnde quemadmodum conceſſiones gratiarum non tolluntur ex dicto Sacro Concilio, ita neque eis acceſſoria, & per conſequens non tolluntur exequutiones, neque exequutores, cum is qui facit gratiam poſſit, & debeat eam exequi, alias vana eſſet potentia ſua, & ſi poteſt per ſe, poterit etiam per alium, vt in locis vulgaribus; & de hac reſolutione, & declaratione hodie nullatenus dubitari poteſt, quia eam confirmat Greg. XIII. Summus Pontifex Fœlicis recordationis, vt apparet ex eius proprio motu qui eſt in Summa Bullarij proprio motu 9. ibi Summarium dumtaxat, & ibi: Sed merè exequutiue; & aduerte quod loquitur etiã quando eſt exequutor

Auditor

Auditor Cameræ Apoſtolicæ, vt patet ibi dilecto filio Curiæ Cameræ Apoſtolicæ, & c.

3 Ex qua declaratinne infertur quod ſi aduerſus executionem gratiæ Apoſtolicæ allegetur aliqua exceptio quæ altiorem indaginem requirat, & gratiam efficiat nullam vel ſubreptitiam aut obreptitiam, vel Bullam falſam, aut ſimile quod tunc datur inſtantia, & non poteſt auferri iuriſdictio ab Ordinario in prima inſtantia, ex dicto cap. idque confirmat dicta Bulla Gregorij, ibi, illarum tamen firma ſeruata vbi vult quod executor in prima inſtantia non poteſt procedere omiſſa forma gratiæ, at vero in gratia ſemper ponitur aut ſubintelligitur clauſula, ſi preces veritate nitantur, aut aliæ æquipollentes, vnde ſi narrata vera non ſunt, aut aliquid ex neceſſarijs omittatur, ceſſat iuriſdictio executoris, & non poteſt exequi gratiam, teneturque ſummariè audire ſuper exceptionibus allegatis alias declarabitur vim fieri, & poſtea remittere cauſam Ordinario in prima inſtantia terminandam quia ceſſat omnino via exequutiua.

Infertur ſecundo, quod ſi tertius poſſeſſor cum ſit ſaltim colorata poſſeſſio ſe opponit aduerſus gratiæ exequutionem, & alleget de ſuo iure, & declinet iuriſdictionem exequutoris (quia contra eum non habet locum via exequutiua ſed ordinaria) exequutor tenetur ſuperſedere, & remittere cauſam in prima inſtantia Ordinario, quia aliter excederet à verbis gratiæ quæ ſolum iubet illicitum detentorem amoueri.

Infertur tertio, quod ſi ex verbis gratiæ, de quibus in dicta quæſtione, exequutor tenetur aſſumere partes iudicis, vt per Felyn. in dicto cap. fin. ſi gratia ſit ſignata manu Summi Pontificis, talis executor poteſt cognoſcere cauſam in prima inſtantia ad effectum exequutionis, & non tenetur remittere cauſam Ordinario, quia ex appoſitione manus Summi Pontificis cenſetur tacitè auocata; ex textu, & ibi Abb. Franch. & alij in cap. vt noſtrum de appellat. & ex Dec. Ripa, Felyn. & alijs in cap. cum M. Ferra. de conſtitu. Quod ſi non ſit ſignata, & exequutor tenetur, ex verbis gratiæ aſſumere partes Iudicis; cauſa Ordinario remittenda eſt, ex textu Concilij: Si vero gratia requirat aliquam liquidationem aut verificationem narratiuæ (non tamen exequutor ſi vult tenetur aſſumere partes Iudicis, & citare partes, vt in caſibus notatis à Felyn. & Menoch. vbi ſupra) ſi aſſumat partes Iudicis debet partes ſummariè audire, & procedere exequutiuè, alias ſi ordinariè audiat excedit mãdatum, & malè facit teneturque remittere Ordinario, ab eoque tanquam exequutore excedenti poteſt appellari.

5 Infertur quarto, quod omnia ſupradicta habent locum in Auditore Cameræ quando exequitur gratiam Apoſtolicam, ex identitate rationis, quia ipſe non poteſt in prima inſtantia de cauſa ordinariè cognoſcere, vt dictum eſt: Habebit etiam locum in ſubexequutore eius quando exceptiones concludunt iniuſtitiam exequutionis, & nullitatem gratiæ quia tunc tenetur audire ad effectum ſuperſedendi, & remittendi inſtantiam Ordinario.

Infertur quinto, quod ex dicta Bulla Greg. tunc ſecurè poterit Auditor Cameræ, vel eius ſubexequutor, vel alius exequutor gratiæ Apoſtolicæ procedere quando vel poſſidens eſt notoriè intruſus; aut exceptiones quæ allegantur ſunt manifeſtè friuolæ, & quæ non impediunt exequutionem, tunc enim in mera exequutione verſatur, & non in inſtantia ordinaria.

SVMMARIVM.

1 *Subexecutor Auditoris Cameræ cum clauſula cæterum, non poteſt procedere executiuè contra debentem penſionem, ſed ſolum procedere cenſuris.*

2 *Si debitor penſionis non eſt ille qui conſenſit penſioni, debent ſibi intimari litteræ, alias non tenetur ſoluere ſecus ſi Auditor prædictus decernat Monitorium cum inſerto tenore gratiæ nam tunc non eſt neceſſaria intimatio litterarum.*

3 *Intruſus dicitur qui nullũ habet titulum de facto, vel habet titulum ipſo iure nullum.*

4 *Habens titulum non coloratum in beneficialibus non defenditur, ſed poteſt liberè ſpoliari.*

5 *Regulæ de annali & triennali non iuuant penſionarios qui propriè non ſunt beneficiati.*

Auditor Cameræ eſt legitimus exequutor litterarum penſionis.

RESOLVTIO CCCXL.

Auditor Cameræ eſt ligitimus exequutor litterarum penſionis ex poteſtate ſibi cõmiſſa; vnde poteſt procedere per viam Monitorij contra debitores penſionis, & ſi intra terminum conſtitutum debitores nihil allegent, ſeruatis terminis de ſtylo Rotæ ſeruari ſolitis, poteſt procedere ad reintegrationem Monitorij, & dare mandatum exequutiuum contra tales debitores, poteſtque etiam procedere per viam proceſſus fulminando cenſuras, de quibus in Bulla penſionis committendo publicationem omnibus, & ſingulis, & c. cum clauſula Cæterum, vt conſtat ex Octauiano Veſtrin vbi ſupra & ex Camillo Plautio in tract. de penſionibus Epiſcopalibus à num. 27. fol. 334. tom. 15. tract. nouorũ, ex Mandoſ. in tract. de Monitorijs q. 31.
1 cum ſequentibus, & quæſt. 27. Aduerte tamen quod ſubexecutor cum clauſula, cæterum, non poteſt procedere executiuè contra bona debentis penſionem, quia hoc ſibi commiſſum non eſt, ſed ſolum poteſt publicare cenſuras fulminatas à dicto Auditore Cameræ in caſu non ſolutionis, & denũciare debitorem excommunicatũ, & præcipere alijs vt eum denuncient, & euitent, alias excederet, & ab eo poteſt appellari, vt per Camill. vbi ſupra.

Tum etiam nota, quod & ſi de iure, & ſtylo Romanæ Curiæ (ſi debitor penſionis non eſt
2 ille qui conſenſit intentione impoſitioni penſionis) debeant ſibi intimari litteræ penſionis, alias ſoluere non tenetur, vt ex glo. in Reg. 25. Cancel-

Digitized by Google

lariæ Apoſtolicæ, notat Gomezius in compendio vtriuſque ſignaturæ circa finem, Paris. conſil. 82. lib. 4. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſſoribus num. 145. tamen ſi Auditor Cameræ decernat Monitorium contra talem ſucceſſorem inſerto tenoræ gratiæ, & notificetur ſibi Monitorium, tunc non erit neceſſaria intimatio litterarum, quia Monitorium æquipollet dictæ intimationi, & ita practicatur in Rota, vt per Gomeſium vbi ſupra, & per Caſſad. deciſ. 2. tit. de penſionibus & deciſ. 12. de reſcript. Mandoſ. in tract. conuentionum in 4. forma commiſſionis, verbo prænominatos hæredes, & dicto tract. de Monitorijs quæſt. 23. & q. 72. Hoc tamen intellige eſſe verũ quoad executionem faciendam in bonis debentis penſionem, non tamen quoad declarandum eum incurriſſe cenſuras, & pænas Bullæ penſionis, nã Auditor Cameræ nec eius ſubexequutor non poſſunt eum declarare publicè excommunicatũ, nec beneficio priuatum abſque eo quod ſibi intimentur litteræ originales penſionis, & ita declarant omnes ſupradicti; licet autem exemplum gratiæ penſionis in Monitorio inſertum propter auctoritatem Auditoris Cameræ faciat fidem quoad vim, & effectum ipſius Monitorij, vt per Puteum deciſ. 246. lib. 3. non tamen ad effectum principalis intimationis, quæ per ſe, & principaliter ſit ad incurſum cenſurarum, vt ſupradicti dicunt, imò, etſi ad tranſlationem penſionis requiratur quod Bulla ſit expedita, & intimata, ſufficit tamen, ex dicto ſtylo quod inſerta ſit in proceſſu dicti Auditoris, vt Put. vbi ſup. dicit; Notandum etiam eſt, quod dictus Auditor Cameræ, aut eius exequutor in partibus, virtute clauſulæ cæterum, poſſunt procedere ad exequutionem pro penſionibus decurſis, vel per viam Monitorij, & reintegrationis mandati, vt dictum eſt, vel per viã declarationis incurſus cenſurarũ non obſtante quod in via ordinaria pẽdeat lis inter pẽſionariũ, & rectorẽ grauatum, vel ſuper reformatione penſionis, vel ſuper eius nullitate, ex vi commiſſionis Põtificis cum clauſula ordinaria, ſine retardatione ſolutionis penſionis, vt per Rebuff. in dicto tract. de pacific. poſſeſſor. num. 156. & per Hieronymum Gigantem in tract. de penſionibus q. 69. Notat Octauia. Veſtrius in dicta praxi Romanæ Curiæ lib. 3. cap. fin. Gigas in dict. tract. quæſt. 85. & quæſt. 47. Camill. Plautius in dict. tract. de penſion. nu. 2. Rober. Lancellotus in tract. de attent. 2. par. cap. 10. num. 38. & cap. 17. num. 60. & num. 92. idem Gigas quæſt. 35.

Et idem erit ſi coram Iudice ordinario agatur de nullitate, aut de reformatione penſionis abſque commiſſione; vel cum ea, & ſine dicta clauſula dum tamen nullitas non ſit omnino notoria, vt per Lancellottum vbi ſupra, maxime ſi penſionarius ſit conſtitutus in poſſeſſione recipiendi penſionem, vt per ſupradictos, quia non debet ſpoliari à tali poſſeſſione ex denegatinne penſionis, vt per Gigantem in dicto tract. de penſionibus quæſt. 47. & Petr. Gambará in tract. de legato par. 6. num. 531. & ſi eſſet ſpoliatus ex dicta denegatione deberet reintegrari, & reſtitui non obſtante dicta litis pendentia, vt per ſupradictos, tenetur tamen tunc ad iuſtificandam ſuam poſſeſſionem docere de titulo iuſto aut ſaltem colorato, vt cum Dec. & alijs notat Gigas vbi ſupra, & idem Gambara in loco citato, & faciunt quæ notat cum infinitis, Menoch. in tract. de recuperand. remed. 15. num. 45. & cum ſequentibus faciunt ad ſupradicta quæ notat Gutierrez in tract. de iuramento confirmatorio cap. 2. à nu. 23. declarando doctrinam Innoc. in cap. cum in iure de officio delegati.

Intellige tamen quod licet dicta in hoc notabili ſint clara quando agitur de reformatione penſionis; tamen quando agitur de nullitate eſt diſtinguendum, nam aut nullitas requirit altiorem indaginem, & tunc abſque dubio non impedit dictam executionem, ex notatis per Bartol. Ripá, & alios in l. 4. §. condemnatum de re Iudicata, & latiſſimè per Rober. Lancellottum in tract. de attẽtatis tit. de attentatis nullitate pendente per totum, aut vero nullitas verſatur circa extrinſeca gratiæ penſionis, verbi gratia quando penſio fuit aſſignata ex cauſa reſignationis, aut ceſſionis iurium, & diſputatur de titulo, & iuribus reſignantis, vel de validitate concordiæ, aut alijs extrinſecis, & tunc etiam non impedit dictam exequutionem faciendam per Auditorem Cameræ, vel eius ſubexequutorem, & ita dicunt Doctores ſupradicti, aut vero verſatur circa intrinſeca gratiæ, vtpote circa eius obreptionem vel ſubreptionem, ſcilicet quia impetrans non fecit mentionem de alia penſione prius conſtituta, quo caſu impoſitio penſionis iudicatur nulla, & ſubreptitia, vt per Caſſad. in tit. de penſi. deciſ. 3. & Petrũ Gambara in dicta 6. par. num. 127. Paul. Aemil. Veral. deciſ. 310. & 311. num. 4. & 312. par. 2. tunc lite ſuper ſubreptione pendente non poteſt Auditor nec eius ſubexequutor procedere ad exequutionem pro penſionibus decurſis, & hæc eſt legitima exceptio ad impediendã dictam executionẽ, quia efficit Auditorem omnino Iudicem incompetentem, & ita concludit d. Hier. Gigas in dicto tract. de penſio. q. fin. num. 13. pro quo facit, quia gratia ſubreptitia eſt ipſo iure nulla, & eſt etiam ipſo iùre nulla datio executoris in ea contenta, & per eam nulla attribuitur iuriſdictio executori, ſecundũ Abba. & Imol. per tex. ibi in cap. cum noſtris de conceſſione præbẽd. Felyn. in c. fin. q. pœn. de pręſumpt. Gigas vbi ſupra eleganter Felyn. in c. ad audientiam primo ver. litteræ beneficiales, non dant ius, de reſcriptis, Menoch. cum alijs quampluribus ab eo relatis in tract. de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 3. caſu 201. n. 1. cum ſequen. Igitur cum Auditor non ſit Iudex competens ex cauſa ſubreptionis, non poteſt procedere ad executionem lite ſuper ſubreptione pendente, maximè ſi ſubreptio coram eo, vel eius ſubexequutore allegetur, & de ea incontinenti pateat, vel patere poſſit, ex Gigante vbi ſupra: Et in tantum hoc eſt verum, quod etiam ſi Auditor Cameræ proceſſiſſet contra Rectorẽ pẽſione oneratũ per viã Monitorij, & quia ipſe nõ cõparuit proceſſiſſet ſeruatis terminis de ſtylo Rotæ ſeruari ſolitis ad reintegrationẽ Monitorij, & relaxaſſet mãdatũ executiuũ ad partes virtute cuius Rector ſoluiſſet penſionẽm, nihilominus ſi poſtea allegaretur ſubreptio, & ſuper

ea

ea litigaretur non deberet penſionarius exigere penſiones lite pendente, nec Auditor Cameræ aut eius ſubexecutor Rectorem poſſet via executiua compellere ad ſoluendum, ſed cauſa debet in prima inſtantia Ordinario remitti, nec per dicta monitoria, & mandata Rectori eſt præiudicatum, aut penſionario in legitima poſſeſſione conſtitutis ita quod in eius fauorem habeat locum via executiua dicti Auditoris lite pendente, quia acta per ipſum per viam executionis, & Monitorij omnia fuerunt ipſo iure nulla tamquam facta à Iudice incompetenti, & quia exiſtente nulla gratia, nulla etiam exiſtit datio executoris, & eius executio vt dictum eſt etiam ſi pars non appellauerit, ita notabiliter declarat Felyn. in dict. cap. ad audientiam ſecundo verſ. dicta ampliatione prima per totam, qui & amplius vult quod etiam ſi executor aſſumpſiſſet partes Iudicis, & proceſſiſſet via ordinaria omnibus terminis ſeruatis, & dediſſet ſententiam diffinitiuam à qua partes non appellaſſent nihilominus acta ab eo ſunt nulla, & non præiudicãt maximè quia nullitas incompetentiæ virtute reſcripti aut gratiæ ſubreptitiæ irremiſſibilis èſt per partes in ſpiritualibus; imò Iudex incompetens dicitur procedere vt priuatus, & ſpoliare Iudicatur, ex his quæ cum pluribus notat Menoch. in tract. de recuperand. remed. 8. à nu. 13. cum ſequentibus: Tum etiam ad propoſitum facit quia acta facta via executiua non nocent in iudicio ordinario, vt per Abb. Anto. Imol. & alios in cap. cauſam quæ primo extra de teſtibus in cap. veniens eodem tit. & notat latè Bapt. Aſinius in dicta praxi Ciuili §. 15. cap. 17. num. 27.

Nec ſolutio facta virtute executionis à dicto
Auditore Cameræ, vel eius ſubexecutoribus quid
quam nocet, quia præſumitur metu facta ex
Gigant. in d. tract. quæſt. 36. nec etiam poſ-
ſeſſio ſoluendi penſionẽ, nam hæc vt dictum eſt
non ſuffragatur non habenti titulum iuſtum,
vel ſaltim coloratum, at vero habens titulum
ex gratia ſubreptitia non habet titulum iuſtum,
nec coloratum imo in beneficialibus intruſus
reputatur, ex notatis per Abb. in cap. in noſtris
in fine de conceſſione præbendæ, & Felyn. in
cap. in noſtra coroll. a. num. 12. & 13. de reſcri-
ptis, Gomez in reg. de triennali quæſt. 51. vbi
titulus diſcoloratus dicitur quando eſt ipſo iure
3 nullus, & intruſus dicitur, quando nullum habet
titulum de facto, vel habet titulum ipſo iure
nullum, vel per hominis ſententiam eſt priuatus
4 titulo; Pręterea habens titulum non coloratum, in
beneficialibus non defenditur, ſed poteſt liberè
ſpoliari, vt per Ripam in l. naturaliter §. nihil
commune num. 71. ff. de acquirenda poſſeſſ. &
infinitos allegat Menoch. in dicto tract. de recu-
peran. remed. 27. à num. 473. cum ſequentibus:
Nec iuuaret etiam dictà poſſeſſio quantumuis
eſſet annalis, vel triennalis ex defectu tituli, quia
5 regulæ de annali, & triennali, quæ de beneficia-
tis titulatis loquuntur, non iuuant penſionarios,
qui non proprie ſunt beneficiati, nec habẽt titulũ
beneficij, vt cum Gomeſio, & alijs concludit Gi-
gas in d. tract. de penſio. q. 97. Gambara in d. 6. p.
de legato num. 519. cum ſequentibus.

Præterea notandum eſt quod ſi Rector onere penſionis grauatus per longum tempus puta per decennium penſionem non ſoluerit, & cauſas apparentes non ſolutionis allegauerit, debet audiri coram Ordinario in prima inſtantia, & non poteſt procedere contra eum executiuè dictus Auditor Cameræ, nec contra eum datur commiſſio cum clauſula ſine retardatione penſionis, ob præſumptionem quæ eſt in eius fauorem, vt notat Gigas in d. tract. q. 85. num. 30. Gomezius in dicto compendio ſignaturæ in fine, cum etiam ex eodem Gomezio ſi gratia penſionis aliquas qualitates aut conditiones contineat non poteſt executiuè procedere niſi verificatis dictis qualitatibus, & ſi contradictorium iudicium, & viam ordinariam requirant, quia tũc Auditor tenetur aſſumere partes Iudicis, ex Felin. in dicto cap. fin. remittendæ ſunt Ordinario in prima inſtantia, ex deciſ. noua dicti capit. 20.

Ex quibus omnibus ad propoſitum cumulatis iam vides quod Executor Cameræ eſt executor gratiarum penſionis, & in caſu in quo habet lo[illegible] executio pro penſionibus decurſis, non obſ[illegible] te litis pendentia aut exceptionibus allegatis, non tenetur aſſumere partes Iudicis Ordinarij, vt ſupra dictum eſt, ſed ſolum proceditur de plano poteſt procedere ad executionem, & declarationem cenſurarum, ſine impedimento dictæ Conſtitutionis Conciliaris, quia tunc nulla apud eum eſt inſtantia, nec illam Ordinario aufert, ſed in ſuo ſtatu relinquit nec excedit exequendo, & ideo ab eo appellari non poteſt, ex Gigante in dicto tract. q. 95. & ſi appelletur, & proteſtetur regius recurſus Iudicis ſupremi, debeant declarare vim non fieri, & cauſam ſubexecutori remittere, ſi vero non habeat locum via executiua quia gratia eſt ſubreptitia, & Auditor eſt incõpetens ac proinde eius ſubexequutor; vel quia alias aliqua legitima exceptio opponitur quæ impediat executionem, & oriatur ex natura gratiæ, ſiue propter verba expreſſa, ſiue propter conditiones à iure ſubintellectas, quę habentur pro expreſſis, ex cap. cum M. Ferrarienſis de conſtitut. & cap. ſicut accepimus de ętate, & qualitate, vel qualibet alia exceptio allegetur contra iuriſdictionem executoris de qua ſaltim ſummariè, & incõtinenti appareat, ita quod non videatur per calumniã opponi, tunc exequutor, aut Auditor, vel eius ſubexecutor excedit ſi exequatur, & ab eo poteſt appellari quoad vtrumq; effectum ſuſpenſiuũ, & deuolutiuũ, cõſtat ex Gig. d. q. 95. & cũ Felyn. notat Paul. Aemil. Veral. deciſ. 333. part. 1. imò vt conſtat ex eodem Gigante q. 70. pars damnificata poteſt ad Ordinarium recurrere vt cauſam retineat, & eum ab iniuſta vexatione ſubexequutoris defendat, quod etiam conſtat ex eleganti conſil. Hier. Grat. 36. per totum lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Quando mandatum, ſeu executorialis reſoluitur in citationem, non proceditur via exequutiua.*

2 *Intimatis exequutorialibus Rotæ, ſolet procedi ad declaratoriam, vel brachium ſeculare.*

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ poteſt allegari ſuſpectus ſi excedit in modo procedendi.*

2 *In caſibus ordinarijs non poteſt inhibere Ordinarijs locorum in prima inſtantia.*

Auditor Cameræ, quando allegari poteſt ſuſpectus?

RESOLVTIO CCCXXXXV.

1 AVditor Cameræ ſuſpectus eſt, ſi excedit in modo procedendi, vt vult Innoc. in tract. de exceptio.fol.104. tom. 3. tractatuum part.2. & quibus caſibus exhibeat alijs Auditoribus, & Iudicibus, vidẽdus eſt Herculanus in tract. de actentatis cap.18.nu. 18. fol. 272. to.5.tractat.

2 Hodie tamen in caſibus ordinarijs inhibere non poteſt Ordinarijs locorum in prima inſtantia, in caſibus autem ex quibus eſt Iudex competens ex ſupra adductis inhibere poterit.

SVMMARIVM.

1 *Filius exiſtens in poſſeſſione filiationis, non tenetur credere matri dicenti eum eſſe ſpurium, vel ſuppoſitum; niſi alias conſtaret.*

2 *Mulier tenetur reuelare filium adulterinum vel ſuppoſitum, ſi nullum periculum eſt in reuelando, & veriſimiliter eidem crederetur: ſecus vero ſi eidem non creditur, vel ſubſit periculum; ſed tenetur de ſuo ſatisfacere hæredibus mariti, &c.*

3 *Præceptum poſitiuum non obligat cum ſcandalo, vel periculo animæ, ſeu corporis.*

4 *Obſtetrix non tenetur reuelare partum ſuppoſitum, niſi in quibuſdam caſibus prout in corpore Reſolutionis.*

De ſupponente partum.

RESOLVTIO CCCXLVI.

COntrouertitur dubium, an Obſtetrix qui ſuppoſuit fictè infantem cuidam mulieri conſentienti peccauerit, & teneatur reſarcire damnum illatum (verbi gratia ſi illa mulier vxorata mortua fuerit ſine filijs veris) conſanguineis iſtius mulieris mortuæ, videlicet dotem.

Nullus Doctor, meo iudicio, in particulari tractauit hanc quæſtionem, quoniam vero ſecundũ illud vulgatũ axioma, quod à ſimili non eſt diſcedendum, vt communiter dicunt Doctores in l. non poſſunt ff. de legibus ideo vidẽdũ eſt, quid agere debeat adultera ſi ex adulterio filiũ procreauerit in articulo mortis, & ex hoc facile cognoſcere poterimus quid ſentiendum in caſu noſtro. Abb. Panorm. in c. per tuas de probationibus, & Doctores in l. filiũ ff. de his qui ſunt vel &c. & in l.
1 ſi viciniſ C. de nuptijs aiunt, filium exiſtentẽ in poſſeſſione filiationis non teneri credere matri dicenti eum eſſe ſpurium, vel ſuppoſitum, & ratio mihi videtur, quia facile poſſet eſſe fallacia mulieris ratione odij, imo in dictis legibus citatis magnopere reprehẽditur, imo ſamus exiſtimatur ille, qui propter dictũ matris renũciauit Regno, quod etiã procedere puto ſi ambo parentes negant eum filiũ; quod probatur in c. trãſmiſſæ in fine, iuncta gloſa, in verbo, iudicijs, qui filij ſint legitimi, & eſt tex. in l. ſi poſtulamus ff. de liberis, & poſthumis & l. 1. §. 2. ff. de Carbon. edi. & ibi gloſ. quod verũ eſt omne id quod diximus, niſi alias conſtaret oppoſitũ, vt puta quia tẽpore conceptionis coniux erat abſens, vel alijs modis: Præterea ſi mulier adultera in articulo mortis cõfitetur ſe ſuſcepiſſe ſobolẽ ex adulterio, Raym. dicit teneri hoc reuelare Epiſcopo, vel perito Sacerdoti, qui deinde poſſent mouere ſpurium vt religionẽ ingrediatur, quæ opinio mihi indiſcreta videtur; imo addit, quod hoc etiã poſſet reuelare marito niſi adeſſet periculũ mortis Ego tamen ſecundũ Can. hoc videtur. 22. q. 5. & c. officij, de pænit. & remiſſ. dicerẽ, quod ſi talis mulier habet aliqua bona paraphrenalia, vel huius modi, quæ poſſit ad libitum diſponere, teneretur reſtituere vel marito, vel filijs cui illaturũ eſſet damnũ per tertiã perſonã ſecretè, & cautè, ſi vero id cõmode facere non poſſit, ſileat iuxta tex. in Can.
2 plerique 11. q. 7. vide Tolet. lib. 5. c. 11. Panorm. autẽ ita cõcludit in d. c. officij de pænit. & remiſſ. dicẽs, ſi nullũ periculũ eſt in reuelando veritatẽ, & veriſimiliter crederetur mulieri, tenetur reuelare, ſi autẽ ei non crederetur, ſufficit ei pænitere, & tacere ne ſcãdalũ potius, quã vtilitatẽ inducat; ſi vero habet probationes, & veriſimiliter ei crederetur, ſed ſubeſſet periculũ mortis in reuelando; tenetur tacere, & ratio eſt, quia in non reuelando, eſt periculum rerum; ſed in reuelãdo eſt periculum animarum, & corporũ, igitur concludendũ eſt, quod mulier de malo cõmiſſo pænitere debet, & ſi poteſt, vt ſupra diximus ſatisfaciat de ſuo ſi habet venientibus ab inteſtato, vel ijs, quos maritus veriſimiliter inſtituiſſet, ſi crediſſet, iſtũ nõ eſſe filiũ ſuũ, & ſic ei cõfeſſio denegãda non eſt, ex d. c. officij; Præterea ad cõfirmationẽ ſupradictorũ dicendũ etiã eſt,
3 præceptũ poſitiuũ nõ obligari aliquem cũ ſcandalo, & ſic vbi periculũ animarũ, vel corporũ timeretur; non obligat præceptũ, argumẽto tex. c. ſi quãdo de reſcriptis, & in d. c. officij dicitur, ius poſitiuũ interpretari diuinũ; & quãuis reſtitutio etiã de iure diuino videatur; tamẽ Papa poteſt interpetari, fiendã eſſe, vel non fiendã, vt colligi poteſt ex Panorm. in c. cũ teneamur de præbẽdis: Neque obſtat cap. per tuas, qui filij ſint legitimi nam ibi attenditur plus quod eſt in veritate; quã quod ſimulatè concipitur.

Ex dictis facilè inferri poſſumus, Obſtetricẽ nõ
4 teneri manifeſtare filiũ illegitimũ, ſimulatũ, ſuppoſitũ, patri, vel cõſanguineis, vel alijs, cui dos illa reſtitui deberet; Primo ratione periculi puta falſitatis illius ſuppoſitionis; in foro enim Ciuili puniretur pæna vitæ; Secundo ratione ſcandali; nam eſſet magnum dedecus cõſanguineis mulieris, & ſuſurratio apud omnes homines, & poneret fortaſſe in dubijs aliquos homines, qui nõ ſolẽt ſemper ſtare in eadẽ Ciuitate; ſed vagari huc, illuc, negociandi cauſa; an eorũ filij ſint verè legitimi, nec ne; Tertio quia cũ non tenetur mater adultera vt ſupra diximus ratione periculorũ, ita neque hęc tene

bi.ur,denique quia tali Obſtetrici,dato quod poſſet reuelare,vel teneatur,certo ei non adhiberetur fides de hoc, eum neque matri adulteræ adhibetur ſi dicat ſe peperiſſe filium ex adulterio; & ſic puto nõ teneri ad reuelationẽ;Quoad reſtitutionẽ vero certũ etiã eſt,vt inſerri poteſt ex dictis ſupra de adultera,teneri in cõſcientia reſarſcire damnũ illatũ cõſanguineis mulieris puta dotem, & filijs legitimis,ſi damnificauit eos in legitima, vel in alio, & hoc eſt quod mihi occurrit dicendum de hoc dubio.

Poſſit autẽ excuſari talis Obſtetrix ſi à maiori parte vieiniæ domus illius mulieris, cui filiũ ſuppoſitauit,ſciretur talẽ filiũ eſſe ſuppoſitatũ,& non eſſe verũ filiũ,& ſic abſque denũciatione ſciretur factũ hoc,& tunc talis Obſtetrix teneretur etiã denunciare,quia poſſet prodeſſe aliquid hæredibus.

S V M M A R I V M.

Non datur ſupplementum dotis Moniali, ſi dos conſueta dari, attentà dignitate familiæ fuerit ſoluta, quamuis ſit exigua.
2 *Minor dos requiritur pro volente ingredi Monaſterium, quam pro ea quæ vult nubere.*
3 *Dicitur dos ſufficiens, quando eſt data iuxta conſuetudinem Monaſterij.*
4 *Renuntiatio facta per Moniales præiudicat Monaſterio, ſi dos fuit congrua.*

Monialis, an poſſit petere ſupplementum congruæ dotis?

RESOLVTIO CCCXLVII.

1 DIxi alias non dari ſupplementum congruæ
dotis Moniali,ſeu Monaſterio in quo illa
eſt ingreſſa ſi fuerit ſoluta dos cõſueta da-
ri,quãuis ſit nimis exigua, & modica attenta di-
gnitate familiæ, & quãtitate patrimonij,& habito
reſpectu ad dotes ſororibus nuptis aſſignatas,Salic.
in Auth.ſed quãuis nu.4.verſ. ad rationẽ C. de rei
vxor. act.Dec.conſ. 26.nu. 4.verſ. ſi vero mulier,
cũ naturalis æquitas, & cõmunis obſeruãtia ſua-
deat minus dari ingredienti Monaſteriũ,quã nu-
bẽti,Bald.in Auth.niſi rogati n.11.verſ.hac ratio-
ne C.ad trebell.Iaſ.cõſ.43. col. 4. in fin.lib. 3. & in
Auth.ſi qua mulier n.10.col.2.verſ. ſed contrariã
2 opinionẽ C.de Sacroſ. Eccleſ. vbi in nubẽte quod
requiritur magna impenſa vt inueniat maritum
cõdecentẽ cum pro minori reperiat Monaſteriũ
Couar.lib.1.var.reſolut.c.19.n.10.in fin. Vrſill.ad
Afflict. deciſ.348.n.2.verſ.ſed tamen audio.

Imò redditus dotis nõ ſufficiũt regulariter pro
ſuſtentatione vxoris, & expenſarũ quæ fiunt pro
victu, decoro,& ornatu ipſius,Purpur. conſ. 330.
n.7. verſ.ex cuius dictis patet reſolutio lib.1.Surd.
de alim.tit.9.q.37.n.20.Monier.deciſ.Aragon.29.
n.27.in fin.& deciſ.13.n.58.& in Monialibus non
conſideratur dignitas familiæ,qua muis enim per
eius ingreſſum nõ perdatur nobilitas, Rom. ſing.
37. tamẽ diſtinctio nobilitatis non fit inter eas, eũ
omnes ſint æquales,c. fin.de ſtat. regul. Abb. in c.
dudum il 1.num.2.verſ.in Religioſis vero de ele-
ction. prout neque conſideratur quantitas patri-
monij ob paupertatẽ electã,c.nimis il 1.de exceſſ.
prælat.nec dos alijs ſororibus cõſtituta,cũ de car-
nali matrimonio ad ſpiritualẽ non bene arguatur
quaſi Moniales non egeant niſi alimentis. & ſuf-
fragio vitę, non pompa,honoribus & alijs quæ
pro liberis, & familia requirũtur in nuptis,Socc.
conſ. 222. in fin. lib.2. Menoch.conſ.169. nu. 19.
in fin.& n.2.verſ. nam ſi agitur, & cõpetenter di-
citur dotata quæ habuit dotem iuſta conſuetudi-
3 nem Monaſterij, ita vt per eam ſatisfiat etiã ſta-
tuto excludenti à ſucceſſione dotatã, Corn. conſ.
316.nu. 6. verſ. & hoc ſemper mihi placuit col.4.
in fin.Anchar.conſ.107.n.2.& iſta eſt verior opi-
nio quidquid dicat Affl.deciſ.348.prout teſtatur,
& ſequitur Rot.coram R.P. D. Ludouiſio in vna
Romana dotis 21.Iunij 1602.vbi fuit iudicata dos
cõgrua ſcutorũ 500. iãquã ſolita dari Monaſterio
pro filia Moniali,quãuis ſoror fuiſſet nupta cũ do
te ſcutorũ 14000.non obſtãte dignitate familiæ,&
quantitate matrimonij, & ſtatuto Vrbis excluſi-
uo fœminarũ dummodo ſint dotatæ,& nõ obſtã-
te deciſ. 2.Mohed.vbi Rota non ſequitur, ſed po-
tius cõtrariã,quam dicit magis cõmunẽ Caſtr. in
l. Titiæ ſi non nupſerit nu.2.de condit.& demon-
ſtrat. Dec.conſ.49.nu.2.verſ. ſed capio ſecundum
dubiũ,col.2.Iaſ.conſ.43.col.4.in fin. verſ.non ob-
ſtat quarto deciſio lib.3.late Menoch. cõſ. 169. n.
18.& 20.in fin. lib. 2. vbi de veriori opinione te-
ſtatur, & de cõmuni obſeruantia totius Italiæ, &
quatenus alia opinio procederet prout illã dicit
veriorẽ Riminald.conſ.35.n.16.lib.3.Surd. conſ.
192.num.20.lib.2. ideo admittitur quia ſumus in
diſpoſitione hominis habente particularẽ rationẽ
vt non admittatur conditio nuptiarum reſpectu
volentis ingredi religionẽ tanquã turpis,Feſin. in
cap.in præſentia nu.37.verſ.ſed propter hoc non
eſt recedendum col.16.in fin.de probat.

Non obſtat quod renunciatio paternæ hæredi-
tatis factæ per Moniales non præiudicet Mona-
4 ſterio,Ruin.conſ.204.lib.1.Corn.conſ.272. lib.3.
quia cõtrariũ eſt magis verũ, & cõmune quando
Monialis eſt cõpetenter dotata, quãuis læſio pro-
baretur,quia in ea non cõſideratur propter vitam
pauperem quã eligit,Bart.in l.fin.n.8. C. de pact.
Alex.cõſ.33.n.[illegible].4.late Aldobrand.conſ.26. n.
38.cũ ſeq.Rot.corã R. P. D. Penia qui de magis
cõmuni Vlixbonen.legitimæ 27. Nouemb. 1595.
poſt Dec. cõſ.31. col. fin. verſ. vltimo non obſtat
Aymo.cõſ. 160.in princ.maxime quãdo quis pro
ximus, & diſpoſitus ad actũ ingrediẽdi tale pactũ
facit,Purpur.in l.fin. n.193. verſ. tertius caſus de
pact. licet ibid.n.194. dicat tutius eſſe renũciatio-
nẽ fieri cum conſenſu Monaſterij Gaſp. Baeza
de non melior.ratio.dot.cap.14.num.30.

S V M M A R I V M.

1 *Dignior eſt ille qui magis vtilis, & aptus eſt ad beneficium, & conſiſtit in ætate, ſcientia, & Ordine, ac morum honeſtate.*
2 *Iudicatus minus idoneus ſi appellat,cõceditur nouũ examen, etiam ſi non doceat de fumo læſionis.*

Dignior quis dicitur in collatione beneficiorum?

RESO-

RESOLVTIO CCCXLVIII.

1 DIgnior iudicari debet qui eſt magis vtilis,
& aptus ad beneficiũ cui pręficitur, Couar.
in regula peccatũ p.2.§.7.n.4. ad medium
verſ.dignior vero, Lup.in c.per veſtras not.3.§.26
n.12.de donat.inter vir.& vxo.f.367.Hoied.de in
cõpatibil. beneſ.par.1.c.23.n.130. & iſta dignitas
cõſiſtit in ætate legitima, literarũ ſciẽtia, morũ ho
neſtate, & ordine neceſſario, c.cũ in cunctis §.infe
rior de elect.Selu.de beneſ.par.3.q.5.nu.1. Cõnc.
Trid.c.5.cum ſeq.ſeſſ.7.& c.2.& 4.ſeſſ.22.prout è
contra, indignus dicitur qui non habet qualitates
requiſitas ad miniſterium cui præficitur, Rebuff.
de pacif.poſſ.num.73. D.Thom.2.2.ar.2.q.63.&
facit deciſ.Rot.per Reuer.Dom.Oran. Beneuen-
tan.Parochialis 13.Iunij 1590.vbi ex duobus ap-
probatis per examinatores pro æque idoneis in
ſcientia, electio vnius facta per Epiſcopum fuit
iudicata legitima, quamuis non eſſet Doctor, vel
Sacerdos, nec pauper ſicut alter, nam iſtæ qualita-
tes quamuis ſint cõſiderabiles, tamen non faciũt
digniorem pro gubernanda parochia, cum vltra
doctrinam ſint maioris cõſiderationis, mores, &
aptitudo ad munus iniũctum, Conc.Trid.ſeſſ.24.
c.18.de reformat.& ita etiam fuit declaratum per
Sacr.Congreg.eiuſd.Concil.per quod multum
defertur iudicio Epiſcopi, prout regulariter ad iu-
dicandum quis ſit idoneus plurimum valet arbi-
trium Superioris, Bald.in c.ſi pro debilitate in fin.
de off.Deleg.DD.in c. ſedes de reſcrip. Menoch.
de arbit.cent.1.caſ.67.num.13. intelligendo qua-
tenus Superior rectè iudicauerit, Alexa.conſ.33.
viſo themate nu.2.lib.1. Tiraq.de nobilit. cap.10.
nu.12.Rot.per R.P.D.Sacrat.Tuden.Parochialis
28. Aprilis 1603. cum ſecus eſſet ſi conſtaret de
2 iniqua electione, ad quam oſtendendam concedi-
tur nouum examen in cauſa appellationis, vt re-
ſoluit Sacr. Congr. Conc. etiam quod prius non
doceatur de ſumo læſionis, & grauaminis, ne per
hoc ligentur manus appellantis, prout regulari-
ter datur appellatio, quando Iudex perperam, &
non rectè arbitratur, ob illam rationem, quia in
huiuſmodi arbitrarijs poteſt idem Iudex dolum
committere, Bal.in l.ſi fugitiui col.vlt. ad fi.verſ.
& ſic patet C.de ſeru.fug. Alex.ad Bart.in l.ſi qua
pęna 244.in fin.ff.de verb.ſignif.poſt glo.ibi verb.
pęna in fi.Tiraq.in l.ſi vnquam in verb.omnia,
vel partem nu.32.C.de reuocand. donat.

SVMMARIVM

1 *Conſeruatores debent eſſe in dignitate.*
2 *Plus eſt Conſeruator, quàm Dignitas.*
3 *Vicarius poteſt eſſe Conſeruator.*
4 *Canonici Cathedralis poſſunt eſſe Cõſeruatores, nam veniunt appellatione dignitatis in delegationibus.*

Canonici, an poſſint eſſe Conſeruatores?

RESOLVTIO CCCXLIX.

1 PRo opinione negatiua allegabatur, quod nõ
poſſint eſſe Conſeruatores, quia Conſerua-
tores debent eſſe in dignitate, & ideo non
poſſunt eſſe Canonici, Anton. Burg. in c. cogno-
ſcentes num.133.de conſt.par.2.fol.114. imò plus
2 eſt eſſe Conſeruatorẽ, quã Delegatũ, glo.in cap.
ſtatutum de reſcript.in ſextò, in verb. Canonicis
in princ.& ibi Gomez.nu.88.par.5.fol.86.ex quo
infert quod qui eſt in dignitate, etiam in Eccleſia
Collegiata poteſt eſſe Conſeruator 1 ergo eodem
modo eſt Delegatus Papæ, contra illos qui tenent
quod requiratur dignitas in Eccleſia Cathedrali,
non in Collegiata, vt quis poſſit eſſe delegatus, qꝫ
adeo verum eſt, vt dubitetur, an Vicarius Epiſco-
pi poſſit eſſe Conſeruator, vt per Pauin. de offic.
& poteſt. Capit.ſed. vac.par.2.n.16.to.13. tractat
fol. 429. DD. in cap. 1. & vlt. de off. Deleg.in 6.
licet Iacob.Sbroz.in tract.de Vicar.Epiſ.q.27.nu.
9.lib.2.dicat verius eſſe quod poſſit eſſe quamuis
3 ſit Vicarius Capit.ſed.vac.Ioa.de Lign.in clem.&
ſi principalis de reſcrip.

Et licet Canonici non poſſint eſſe Cõſeruato-
res, vt dictum eſt ſecundum opinionem Anton.
Burg.in d.c.cognoſcentes n.133.de conſti.tamen
in compendio priuilegiorum Mendicantium,
4 hoc eis conceditur quia ſaltem largo ſumpto vo-
cabulo Canonici Cathedralis veniunt appellatio-
ne dignitatis, Felyn.in c.paſtoralis nu.12. de offic.
Delegat.Caputaq.deciſ.257.par.1.Achil.deciſ.1.
de reſcrip.& quamuis Canonici Eccleſiæ Cathe-
dralis non dicantur propriè habere dignitatem,
tamen quoad delegationes ęquiparantur digni-
tatibus, c.ſtatutum de reſcript.in ſextò, & de hono-
re illis præſtando multa DD.in cap. paſtoralis de
de off.Deleg.& in cap.Epiſcopos diſt.18.& in c.2.
de iudic.Cardin.Paleot.in Archiepiſc. Bononien.
par.7.fol.513.Gonzal.ad regul.8.Cancell. gloſ.2.
num.37.

Et quod poſſint eſſe Conſeruatores, & de eorũ
officio, Spec.de Iudic.Deleg.§.fi.nu.24. vbi Ioan.
Andr.Bal.in verb.Conſeruator, Angel.& Milius
ibid.DD.in clem.2.de reſcrip. Franc. de Plat.de
excom.§.57.tom.14. tractat.fol.424.Beat.eod.tit.
de excom.cap.37.tom.14.fo.375.ex quibus colli-
gitur non poſſe deputari eos qui deputantur circa
quod vtile eſſet prouidere, ne poſtea dubitari oc-
curreret circa eorum ſententiam, & nullitates.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in quolibet loco ſuæ Diæceſis poteſt iuriſdictionem exercere.*
2 *Epiſcopus non poteſt erigere Cathedram iudicialem in loco exempto.*
3 *Epiſcopus ad modicum tempus poteſt transferre Cathedram ad aliquem locum Diœceſis, ſed non ad longum tempus ſine cauſa.*
4 *Ciuitas in odioſis non venit nomine Diæceſis.*

An Epiſcopus poſſit transferre Cathedram, & Tribunal in alio loco ſuæ Diœceſis?

RESOLVTIO CCCL.

CVM de hoc dubitaretur, dicebam hoc po-
tuiſſe Epiſcopum, per text.in c.cum Epi-
ſcopus de off.Ord.in ſextò, vbi permitti-
1 tur Epiſcopo in quolibet loco ſuæ Diœceſis iuriſ-
dictio-

Digitized by Google

dictionem exercere, quod adeo verum eſſe fate-
tur, vt procedat etiam in loco exempto, vbi non
2 Cathedra iudicialis, ſed extraiudicialis ibidem
transfereretur, c. luminoſo 18. q. 2. cap. ſi Papa de
priuil. in ſextò, Vital. in clem. Archiepiſcopo nu.
3. cod. 11. Epiſcopus enim non erigit Tribunal in
loco exempto, nam licet ſit in Dięceſi, Cardinal.
Vital. & alii in clem. j. de ſor. comp. Abb. in c. Apo
ſtolica nu. 3. de donat. Rot. diuerſ. deciſ. 207. nu. 2.
par. 2. Fely. in c. graue nu. 2. de off. Ordin. tamen
quoad erectionem Tribunalis, non dicitur eſſe
de Dięceſi, clem. 2. de priuileg. Rot. diuerſ. deciſ.
145. par. 2. Nauar. conſ. 2. de off. Ord. itaut ſtatutũ
Epiſcopi quemadmodum non ligat delinquen-
tes extra ſuam Dięceſim, ſic etiam non compre-
hendit eos, qui delinquunt in locis exemptis
exiſtentibus in Dięceſi, Franc. & Gemin. in c. 2. §.
ſtatuto de conſtit. in ſextò, Caſtr. & Iaſ. in l. fi. de
iuriſd. omn. iud. Sed redeũdo ad dubium dico, poſ
3 ſe Epiſcopum trãſferre Cathedram ad modicum
tempus, nam ad longum tempus non poſſet ſine
iuſta cauſa remouere Cathedram, & Tribunal à
Ciuitate, Gemin. in c. placuit, vt nemini 7. q. 1. cũ
alijs de quibus per Gonzal. ad reg. 8. Cancell. de
altern. glo. 43. n. 192. vbi ita declarat conſ. Nau. 2.
de off. Ord.

Non obſtat, quod appellatione Dięceſis venit
4 quoq; Ciuitas, cap. Rodulfus cum ibi notatis de
reſcrip. & conſequenter quemadmodum erectio
Tribunalis, & Cathedræ permittitur in Ciuita-
te, ita quoq; in Dięceſi, quia reſpondetur id verũ
eſſe in materia fauorabili, ſecus in odioſa, vt hic,
quia tunc Ciuitas nomine Dięceſis non venit, c.
ſacrorum 63. diſt. c. cum clerici de verb. ſign. cap.
cum nullus reſponſ. 1. de tempor. ordin. & vbique
omnes, Alex. conſ. 248. nu. 11. vol. 6. Ægid. Bellam.
dec. 141. ſi primus, Mateſillan. ſing. 95. incip. nota
mirabilem.

Et in omnibus prædictis caſibus intellige, vt
Epiſcopus poſſit erigere Tribunal in qualibet
parte ſuæ Dięceſis, concurrendo cumulatiuè cum
alijs Inferioribus habentibus iuriſdictionem,
Franc. in c. cum Epiſcopus nu. 3. de off. Ord. in
ſextò, Lancell. de attent. par. 2. c. 4. limit. 1. nu. 69.

SVMMARIVM.

1 *Monachus poteſt de licentia ſui Superioris eſſe Vi-
carius Epiſcopi.*
2 *Epiſcopus poteſt Monachũ ſimplicem è clauſtro ex-
trahere cum licentia Abbatis, pro negotijs ſuis.*
3 *Monachus non poteſt eſſe Delegatus Papæ, niſi Pa-
pa faciat mentionem de dicto Monacho in reſcri-
pto, & concedat.*

Monachi, vel Canonici Regulares, Vicarij Epiſcopi, an eſſe poſſint.

RESOLVTIO CCCLI.

FVit dubitatum, an Monachus, vel Canonicus
Regularis poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi, & di-
1 cẽdum eſt quod ſic, ſecundum glo. in c. ſi quis 57.
diſtinct. dumtamen interueniat, licentia Abbatis,
ſecundum Præpoſ. ibi, dumtamen habeat ſocium
ſui Ordinis, cap. 2. de ſtat. Monach. iuxta notata
per Ioa. And. in c. fi. de cler. ægrot. ſed Religioſum
Ordinis Mendicantium, non poteſt Epiſcopus
Vicarium Conſtituere, per clem. j. verſ. Prioratus
de regular. ſecundum Ioa. And. & Imol. in d. cap.
fi. & pro hoc facit glo. in cap. Paſtorum 11. q. 7. vbi
Epiſcopus poteſt extrahere Monachum ab eius
Monaſterio pro eius ſeruitio, & vt habeat in ſuũ
cubicularium etiam inuito Abbate in Monaſte-
rijs non exemptis, de hac materia in clement. & ſi
principalis de reſcript. per glo. & Cardin. Floren.
& Ioa. de Imol. ita Franc. Marc. dec. 1284. & ita
cenſuit Rot. Rom. in antiq. dec. 3. de off. Vic. cuius
tenor eſt: Nota quod Monachus ſimplex poteſt
eſſe Officialis, cum tamen detur ab Epiſco-
2 po, & eſt ratio, quia Epiſcopus Monachum ſim-
plicem poteſt reuocare à Clauſtro propter nego-
tia, maxime Abbate ſciente, & ſic valet ſenten-
tia lata à tali Monacho, maximè ſi ab initio non
eſſet oppoſitum, ad notata per Innoc. in cap. ſciſci
tatus de reſcript. & notat Ioann. in cap. fin. de
3 cler. coniug. Delegatus autem à Papa non poſſet
dari, niſi Papa faciet mentionem de Monacho,
idq; concederet, not. in c. ſtatutum in verb. Cano-
nicis de reſcrip. lib. 6. & quod notatur in l. Pedius
ff. de arbitris, ad quod cap. religioſus de procur.
quia Papa faciliori modo poteſt decipi, quam
Ordinarius, Spec. tamen tenet tit. de off. Legat. §.
ſupereſt videre verſ. nunquid, Monacho ſimplici
non poteſt delegari ſine licentia Papæ, de quo
dic, vt ibi, tamen maior pars determinauit pri-
mam partem, quia poteſt, niſi apponatur ab ini-
tio, c. præſentium 13. q. vide in clem. 2. de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Quando Papa mandat prouideri alicui de certo be-
neficio, illud erit affectum etiam ante vacatio-
nem.*
2 *Si Papa aliquem ordinauit, non poterit Epiſcopus
etiam propter delictum illum degradare.*
3 *Prouiſus de aliquo beneficio à Papa, poteſt priuari
ab Ordinario propter delictum ſuperueniens.*

An Epiſcopus poſſit priuare clericum beneficio ſibi collato à Papa?

RESOLVTIO CCCLII.

FVi interrogatus, ſi potuiſſet Epiſcopus pri-
uare clericum beneficio eidem à Papa col-
lato ob delictum ab eodem patratum, pro-
pter quod de iure veniret priuandus; ratio dubi-
tandi erat propter dignitatem conferentis benefi
cia, ex quo remanet beneficium affectum, & con-
ſequenter Ordinarius inferior non poteſt ſe cir-
ca illud intromittere, Caſſado. dec. 2. de reſerua-
tionibus, Creſcent. deciſ. 2. de Paroch. Mohedan.
dec. 9. de præben. Put. deciſ. 18. & 158. lib. 1. Hinc
eſt

1 eſt quod eo ipſo, quod Papa concedit alicui mandatum de prouidendo de certo beneficio, etiam ante vacationem, quod quamuis alias beneficium non ſit reſeruatũ, nec vacauerit in menſe reſeruato, ꝙ ex dicta appoſitione manus, tale beneficiũ remaneat affectum, vt in Extrauag. fi. 6. Romanæ de præben. inter communes, Rot. iuncta Addit. Papazon. in deciſ. 10. ſub lit. B. ante fin. de præben. in nouis, Simoner. de reſeruat. q. 60. nu. 1. Rebuff. in prax. tit. de reſeruat. num. 33. Flamin. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 13. q. 10. num. 9. hinc eſt, quod ſecundum Gonzal. in gloſ. 53. n. 25. habetur quod ordinatus à Papa, licet ex eo non ſit exemptus à iuriſdictione Ordinarij, c. per tuas de maiorita. &

2 obed. tamen non poteſt Ordinarius propter delictum ordinati, degradationem requirentis illum ab ordine deponere, ratione dictæ manus appoſitionis, glo. in cap. per tuas verſ. ſed nũquid poteſt Epiſcopus de maior. & obed. quę glo. eſt cõiter ab omnibus recepta, vt poſt Antiquiores, Butr. ibid. n. 9. Abb. n. 2. Imol. n. 5. vbi etiam tradũt, an procedat in priuatione beneficij à Papa collati, & Fely. ante num. 4. & dec. Capell. Tholoſ. 293. incip. item fuit quæſitum, an poſſit quis priuari beneficio, & ibi illius Additionator, cuius Capellæ deciſ. tenor eſt: Item fuit quæſitũ, an quis poſſit priuari beneficio, vel deponi ab ordine ſibi collatis per Papã, ab Epiſcopo ſuo fuit remiſſum ad colle. in c. per tuas de maior. & obed. vbi allegat opinionem Innocent. tenentis quod not. gloſ. decret. 1. q. 1. cap. filiorum, distinguit in alleg. c. per tuas quod ordinatum non poteſt; beneficiatum ſic, & in eius additione habetur, iſta fuit opinio Io. And. in alleg. c. per tuas, videlicet ꝙ ordinatus à Papa nõ poteſt ab Inferiore deponi, ſecus in beneficio, vt videlicet recipiens beneficiũ à Papa poſſit illo

3 priuari propter crimen ſuperueniẽs, quod etiam tenet gloſ. in confirmato à Papa, vt in confirmatione vtili, vel inutili, ſed in ordine videtur velle Io. Andr. vt non poſſit deponi ab Inferiore, nam ſi non poteſt ordinari per Inferiorem ſine licentia Papæ, vt in c. cum in diſtribuendum de temp. ordin. fortius nec deponi, idem tenet Bal. in alleg. c. per tuas, Sicul. ibidem dicit, ꝙ licet hæc opinio ſit æquior, & ſeruanda propter reuerentiam, alia tamen videtur verior, quod ex quo non eximitur ab obedientia Epiſcopi. Ergo ex delicto ſuperueniente poteſt priuari illo ordine, nam crimen priuat quem priuilegio, c. priuilegium 10. q. 100. auth. qua in prouincia C. vbi de crim. agi oport. & ſic opinio placet Fely. in alleg. cap. per tuas, ſed quod ſi de licentia Papæ recipit ordinem ab Inferiore, Sicul. poſt Hoſtienſ. in d. cap. per tuas, quod priuatus eſt primo priuilegio, nam videtur illi renũtiaſſe recipiendo ordinem ab Inferiore, c. cum renuntiatur 22. q. 1. licet aliter dicat Ioa. de Imol. in eodem cap. per tuas.

S V M M A R I V M.

1 *Fraternitas diſciplinatorum eſt locus pius ſecũdum aliquos.*

2 *Hoſpitale erectum abſque auctoritate Superioris Eccleſiaſtici, eſt pium, ſed non religioſum.*

3 *Licet Fraternitas non ſit locus pius, tamen relicta fraternitatibus, videntur relicta ad pios vſus.*

An legata facta Confraternitatibus, dicantur pia, ad effectum, vt Reuerenda Fabrica poſſit ſe intromittere?

RESOLVTIO CCCLIII.

ET prima facie videbatur negandum, & cõſequenter, quod nullo pacto Reuerenda Fabrica poſſet ſe intromittere, ex eo quod dicta loca nõ dicantur pia, nec pro talibus habentur, vt not. Bal. in l. illud col. 1. verſ. quid de eo C. de ſacroſ. Eccl. & in auth. hoc ius porrectum col. 2. verſ. ſecundo quæro, quid ad rebus eod. tit. & idem ſentit licet non firmet in l. ſi quis ad declinãdam colu. 12. verſ. deinde quæritur C. de Epiſcopis, & cler. Imol. in cap. officij col. 11. verſ. circa ſecundum de teſtam. Abb. in conſ. 31. penul. & fi. vol. 1. Corn. in conſ. 119. num. 27. vol. 2. & in conſ. 18. num. 5. vol. 4. & in conſ. 297. num. 4. eod. vol. & in conſ. 307. in fi. eod. vol. Socc. in conſ. 82. col. pe. vol. 4. Card. in conſ. 13. Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non alien. in ſextò, Paul. de Caſt. in auth. hoc ius porrectum col. 1. verſ. circa primam partem C. de ſacroſ. eccleſ. Pariſ. in conſ. 50. col. pen. in fi. vol. 2. & col. ſeq. Calcan. in conſ. 21. col. 1. in princ. Iaſ. in conſ. 218. colu. 1. vol. 2. Capra in conſ. 20. Balb. in tract. præſcrip. in 1. par. quint. par. principal. col. 2. Alex. conſ. 102. in 1. dub. vol. 7.

Contrarium, quod dicatur locus pius Frater-

1 nitas diſciplinatorum, ſentit Specul. in titul. de conſtruct. edit. 6. nunc aliqua nu. 61. verſ. & ſcias, qui dicit, quod loca pia dicuntur vbi exercentur opera charitatis, & idem dicit Ioan. Andr. in cap. Ioannes de teſtamen. col. 1. in fi. verſ. vnum eſt, quod refragatur, vbi per iſtam rationem concludit, hoſpitale etiam non erectum auctoritate Superioris, eſſe locum pium, & idem dicit Alex. in conſ. 209. col. 1. vol. 2. & Abb. in c. fi. in 2. not. de teſtam. Card. in c. Ioannes in 7. quæſt. de teſtam. & in ſpecie quod Fraternitas dicatur locus pius, ſentit Bald. in l. id quod pauperibus in 21. quæſt. C. de

2 ſacroſ. eccl. & ſentit clarè quod ſit locus pius, ſed non religioſus, eandem opinionem tenent Card. in conſ. 121. & clariſſimè Lap. in tract. de Canon. portion. col. 11. verſ. quinto quæro, & in ſequenti quæſt. idem dicit Barb. in dict. cap. officij col. 8. & 10. de teſtam. & Pet. de Peruſ. in tract. de Canon. portion. q. 72. col. 3. verſ. tertio principaliter, & dicit Pet. de Anch. in c. auditis in 11. quæſt. de reſtit. in integr. quod dicitur pium etiam Collegium, & ex ſupradictis prouenit quod Epiſcopus huiuſmodi loca viſitare teneatur, vt voluit Feder. de Sen. in conſ. 111. incip. quæſtio talis eſt.

Et redeundo ad caſum propoſitum dico, Reuerendam Fabricam poſſe ſe intromittere in legatis ſupradictis locis factis, ratio eſt, quia licet

3 Fraternitas non ſit locus pius, tamen relicta Fraternitatibus videntur relicta ad pios vſus, & in piam cauſam, & propterea ceſſare debet Trebellianica, vt concludit Paul. de Caſt. in conſ. 167. incip. præſuppoſita col. 2. refert, & ſequitur Socc. in conſ. 82. col. pen. vol. 4. & ſentit Bal. in auth. ſimiliter verſ. & not. col. 1. C. ad leg. Falcid. & Calcan.

can.in conſ. 12. col. 2. & quod relicta tali loco dicantur ad pias cauſas relicta, tenet Bal. in l. ſi quis ad declinandam col. 12. in princ. verſ. nec tamen negandum eſt C. de Epiſc. & cler. Paul. de Caſtr. in conſ. 179. vol. 2. Alex. conſ. 102. num. 3. volu. 7. Dec. conſ. 72. col. 3. Pariſ. in d. conſ. 34. col. 2. in fi. vol. 4. Bertach. in tract. de Epiſc. fol. 68. nu. 83.

SVMMARIVM.

1 *Archiuium debet erigi in omnibus Eccleſiis Cathedralibus.*
2 *Beneficiati tenentur exhibere eorum inſtrumenta, vt regiſtrari poſſint in Archiuio.*

Bulla Sixti V. incipiens Prouida, an locum habet in Capitulo Eccleſiæ Cathedralis?

RESOLVTIO CCCLIV.

1 BOnorum eccleſiaſticorum Archiuium tenētur facere Prælati in eorum Diœceſibus, & Adminiſtratores Eccleſiarum, ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida, publicata Romæ die 8. Iunij 1587. & ideo ex prædicta diſpoſitione eſt neceſſe in omnibus Cathedralibus, fiat regiſtrum omnium Bullarum beneficialium, & ordinatorū ad ordines eccleſiaſticos, & ſic ſeruatur in omnibus Cathedralibus benè gubernatis, vt in c. 1. & c. q̃m cōtra, & c. cū cauſam, & ibi glo. de probat. & ferè per totū tit. & in tit. de fid. inſtr. & cap. ad audientiam de reſcrip. & ibi ferè per totum, & in tit. de priuileg. & clem. vnica de iur. iur. & ibi glo. in ver. archiuium, & ibi Abb. num. 20. & ideo Zerol. in ſua prax. Epiſc. in verb. archiuio,
2 dixit, Canonici, & beneficiati debent dare notam, & copiam authenticatam omnium bonorum ad dictos Canonicatus, & beneficia pertinentium Capitulo, & Archiuio Cathedrali, vt eas reponere, & ſeruare poſſint in illo, & in multis viſitationibus, quæ paſſim factæ ſunt, & fiunt in dies à viris doctis, & pijs; vidi hoc obſeruari, vt omnes presbyteri beneficiati regiſtrarent inſtrumenta, & inuentaria redituum, cenſuum, & aliorum, quę poſſident ſua beneficia, & afferrēt copiam authenticam ad ipſum Epiſcopū, & originale remaneret penes eos, quæ regiſtrarentur in libro quodā Magiſtrali perpetuo conſeruando in Archiuio Cathedrali ſub hac forma Eccleſia N. poſſidet petiā terræ ſiue domum ſitam in loco N. & propriè vbi dicitur N. iuxta bona N. & N. relicta à quodā N. vel emptam ab N. patet inſtrumēto confecto, &c.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium cap. ſi quis ſuadente Diabolo, eſt introductum in fauorem totius ordinis clericalis.*
2 *Clericus excommunicatus ante depoſitionem, gaudet priuilegio.*
3 *Clericus depoſitus verbaliter, tenetur viuere clericaliter, & recitare officium.*

Percutiens clericum excommunicatum, an ſit excommunicatus?

RESOLVTIO CCCLV.

QVæritur, an percutiens Clericum excommunicatum, aut depoſitum incurrat ſententiam excommunicationis, & num excommunicatus gaudeat immunitate eccleſiæ, & ſi poſſit expelli ab Eccleſia, dubium facit, quia excommunicatus dicitur mēbrum Diaboli, & extra Eccleſiam eiectus 11. q. cap. omnis Chriſtianus, & cap. ſequenti, quia nihil ad nos de his, qui foris ſunt, cap. multi. 11. quęſt. 1. & maximè quando clericus excommunicatus eſt incorrigibilis, depoſitus, ſeu degradatus, & traditus Curiæ ſeculari, cap. cum non ab homine de iudic. cum ibi notatis, c. degradatio de pœn. lib. 6.
1 Sed in cōtrarium facit, quia priuilegium d. c. ſi qs
ſuadente diabolo 17. q. 4. non ſolum introducitur
in fauorem clerici, ſed etiam in fauorem totius
ordinis clericalis, c. cōtigit 1. de ſēt. excom. & hoc
ibi tenet gl. & in c. ſi quis deinceps 17. q. 4. & glo. in
c. vt periculoſa ne cler. vel monach. lib. 6. vnde gl.
2 in d. c. contigit diſtinguit, an excommunicatio prę
cedit depoſitionem, & degradationem, & tunc ad
huc retinet priuilegium, & hoc etiam videtur te-
nere glo. in c. excommunicatorum 23. q. 5. ſi verò
excommunicatio ſequatur poſt depoſitionem, &
degradationem actualem, tunc non retinet priui-
legium, de quo ibi per Panorm. & Felyn. qui te-
3 nent, quod clericus depoſitus verbaliter, debet di-
cere officium eccleſiaſticum, allegat gloſ. in c. dictum 90. diſt. & in cap. de abolend. de hæret. quia adhuc talis depoſitus verbaliter retinet priuilegium, & debet viuere clericaliter, ſecundum glo. ibi, quamuis excommunicatus debet exire Eccleſiam, & debet Sacerdos dimittere officium propter præſentiam excommunicati, clemen. graui cum ibi notatis de celebr. miſſ. ſi non incepiſſet cap. ad hoc 7. q. 1. cap. illud, & cap. vt famæ de ſent. excom. & per gloſ. in pragm. ſanctio. in tit de interd. indiffer. non po. ſuper verb. Iudicis, & ibi an excommunicatus, vel Iudæus, aut Bannitus gaudēāt immunitate Eccleſiaſtica, & ſi poſſint extrahi per Iudicem eccleſiaſticum, vel ſecularem, de quo ibi me remitto.

SVMMARIVM.

1 *Clericus beneficiatus abſens à loco beneficij, poſt trinam monitionem poteſt priuari.*
2 *Quando Conſtitutio Synodalis præfigit terminum ad reſidendum, non requiritur alia monitio.*
3 *Clericus abſens à beneficio ob iuſtam cauſam, valet inſeruire Eccleſiæ per Vicarium.*

Clericus, an propter abſentiam poſſit beneficio priuari?

RESOLVTIO CCCLVI.

QVæritur, an propter abſentiam à loco be-
neficij quis priuetur beneficio, & de
modo procedendi contra clericum
non reſidentem in ipſo beneficio, & ſi
tempore peſtis ſit iuſta cauſa impedimenti, ſaltem
vt teneatur deſeruire per ſubſtitutum; & Reſpõ-
detur, quod quando beneficium requirit reſiden-
1 tiam, ſi quis abſit poſt trinam monitionem, & lap
ſum ſex menſium, poſſit priuari beneficio, c. quæ-
rente, c. ex parte, c. ex tuæ, & c. ſi. de cler. non reſid.
& poſt nominationem requiritur tertia citatio in
perſonam ſi reperiri poſſit, alias ſufficiet per edi-
ctum in loco beneficij, d. c. ex tuę, de qua materia
habetur latè per glo. Innoc. Io. Andr. Ant. de But.
Panor. Felyn. in c. quoniam frequenter §. porrò,
verſ. ſi verò vt lit. non conteſt. & per D. Ioan. de
Imol. in d. cap. ex tuæ, niſi eſſet præfixus terminus
2 per Conſtitutionem Synodalem, quia tunc non
eſſet opus alia monitione, ſecundum Panorm. &
Felyn. in d. §. porrò verſ. ſi verò, & quale tempus
abſentię à beneficio requiratur, vt quis debeat pri
uari beneficio, iura in hac materia variè loquun-
tur, ſecundum glo. in d. §. porrò verſ. ſi verò, quia
interdum requiruntur quinque anni, vt in Cardi-
nali abſente à ſuo titulo, d. c. fin. de cler. non reſid.
de quo latius habetur in d. §. porrò; verumtamen
quando eſſet iuſta cauſa abſentiæ, vt propter pe-
ſtem, excuſaretur beneficiatus, ſecundum Ioa. de
Imol. poſt glo. in d. c. ſi. de cler. non reſid. in gloſ. ſi.
ſimiliter propter infirmitatem, 7. q. 1. Can. præſen
tiam, vel quia habet ibi capitales inimicitias, ita
quod illuc venire nõ audeat, cap. bonæ 1. de elect.
vel aliqua iuſta cauſa, ita quod venire non poſſit,
l. non exigimus ff. ſi quis cauti. & de cauſa peſtis,
ſeu propter intemperiem aeris habetur per gloſ.
in c. propter ſupplicationem de renunc. in c. cum
dilecti de dol. & contum. circa fin. an menſe Au-
guſti quis excuſaretur à iudicio propter calores,
& in c. ſi verò de iur. iur. & in l. de ætate ff. ad treb.
3 licet quando clericus eſt abſens de loco beneficij,
debet ſeruire per Vicarium expenſis beneficij, ſe-
cundum Angel. in authent. vt cleric. qui reced.
alijs pro eis ſubrogat.

SVMMARIVM.

1 *Gratia conceſſa propter remunerationem, non eſt me rè gratia, ſed actus oneroſus tranſiens in vim contractus.*
2 *Donatio remuneratoria non requirit inſinuationem.*
3 *Princeps non poteſt reuocare conceſſa propter merita abſque iuſta cauſa.*
4 *Quando agitur de reuocando ea quæ ſunt de iure ciuili, ſi Princeps motu proprio reuocat, tunc præſumitur cauſa vera, & iuſta, dummodo non exprimatur cauſa friuola, vel falſa.*
5 *Dominium cum ſit de iure gentium, non poteſt reuocari abſque cauſa.*

An conceſſum per Epiſcopum alicui ob ſeruitia ſuæ Eccleſiæ præſtita, poſſit reuocare?

RESOLVTIO CCCLVII.

1 IN propoſita facti ſerie, illud dubitandi occa-
ſionem præbet, quod cum gratia prædicta
fuerit conceſſa propter remunerationem,
non eſt merè gratia, ſed actus oneroſus in vim
contractus tranſiens, quam etiam tenetur Prin-
ceps obſeruare, l. ſed & ſi lege §. cõſuluit ff. de pet.
hære. ibi quoddam genus permutationis, vbi Bar.
in prohæm. ff. colum. pen. & in l. per diuerſas C.
manda. l. filiusfamil. de dona. glo. Iaſ. & Modern.
in l. ex hoc iure ff. de iuſt. & iur. Petr. Duen. in
reg. 224. lim. 4. Alex. conſ. 43. num. 78. lib. 4. vbi di-
cit hac ratione, donationem remuneratoriam
non contineri in ſtatuto loquente de donatione;
2 & non requirit inſinuationem, vt eſt tex. in l. ſan-
cimus C. de don. vbi glo. in verb. propriam Ma-
ſtatem, & ibi communiter DD. & clarè Oldrad.
conſ. 231. incip. vt ius ſequitur, Bal. in cap. licet ex
ſuſcepto de for. comp. gl. Bar. & alij in l. à quibus
ff. de donat. quia non cadit ſuſpitio erroris, nec le-
ſionis, Bal. in l. illud C. de ſacroſ. eccleſ. & in l. vt li-
beris C. de collat. Alex. cõſ. 20. lib. 3. hinc eſt quod
permittitur inter perſonas prohibitas, vt inter vi-
rum, & vxorem, l. quod autem §. ſi vir, & vxor. ff.
de don. inter vir. & vxo. & eam libertus poteſt fa-
cere ſpreto patrono, l. viuus libertus ff. ne quid in
frau. pat. & inter filium, & patrem, vt per Bart.
Alex. & Dec. in l. ſi donatione C. de colla.
Præterea ſicut nec venditio, nec permutatio,
nec alij contractus reuocari poſſunt à Principe,
etiam ex cauſa ingratitudinis, l. ſicut C. de act. &
oblig. Alex. conſ. 1. num. 17. & nu. 38. lib. 2. ita nec
etiam donatio facta à Principe ex cauſa remune-
rationis tamquam actus oneroſus liberè reuocari
poteſt in indiuiduo, tradidit Fely. in c. nouit nu. 7.
de iudi. Roma. conſ. 436. verſ. ſeptima principalis
concluſio, Alex. conſ. 101. n. 1. lib. 1. & conſ. 5. n. 19.
& 20. & conſ. 78. lib. 4. Ruyn. conſ. 207. nu. 7. lib. 1.
& conſ. 162. n. 10. lib. 4. Dec. conſ. 566. Iaſo. conſ.
4. verſ. quarto princip. vol. 1. Lup. in rubr. de don.
inter vir. & vxor. Capy. dec. 21. num. 15. deciſ. 24.
num. 13. & deciſ. 77. num. 3. Affl. in Conſtit. ea quæ
1. notab. Natt. conſ. 268. num. 5. & 7. lib. 2. Tiraq.
in l. ſi vnquam in verb. donatione largitus nu. 15.
C. de reuoc. donat. Dec. conſ. 580. incip. Quæritur
an petitio, vbi inter cætera dicit quod debet habe-
3 re vnum calamum, & vnam linguam, Bald. conſ.
vltimo vol. 3. latè And. in tit. qui ſucc. tenen. in
verb. Imperator, vel Rex promittens, quem re-
fert, & ſequitur Pernus in tract. de Principe verſ.
adde quod non eſt proprium Principis ſine cauſa
reuocare, vnde ſuccedit illud quod Princeps ſem
per quod videt, quod ex poſt facto præter ſui in-
tentionem aliquis eſt enormiter læſus, reuocat quod
factum eſt, cap. ſuggeſtum de decim. Gozad. conſ.
5. nu. 20. quia ſcit ſe non poſſe reuocare, quod vni
donauit, & alteri concedere ſine iuſta, & rationa-
bili cauſa, etiam cum clauſula de plenitudine po-
teſta-

teſtatis,& cum clauſula non obſtante, Alex.conſ. 11.nu.7.lib.6.conſ.3.nu.9. lib.5.cum alijs ſupra allegatis.

Hinc regulare eſt,quod talis gratia, & conceſſio propter benemerita, non poteſt tolli niſi expreſſa iuſta cauſa, & quæ publicam reſpiciat vtilitatem, per tex. in l. Titius puerum ff. de obſeq. liber. l Lutius ff.de euict. l.item ſi verberatum §. præterea,vbi Bar.& Ang.ff.de rei vend.Bald.in l.qui ſe patris C.vnde liber.Hyppol.conſ.57.n.27 And.in cap.1.§.præterea ducatus de prohib.feud. alien.& ſing.idem Andr.in Conſtit.ea quæ,in tit. quod nullus Pręlat.,& plenius,& magiſtralius,idẽ And.in c.ſimiliter circa princ.c.6. col.de capi.qui cur.vend.ibi ſi non poteſt reuocare feudum, Bal. ſingulariter in c.1.de natur.feud.in vſib.feud. Felyn.in d.c.nouit num.7.de iudi. Iaſ.in l.1. nu.2.ff. de pact.Alexa.conſ.216.vol.2.& conſ.135.nu.21. vol.4.Gramm.voto 28. Natt.conſ.258.nu.5.cum plurib.ſeq.vol.2.perpulchrè Luc.de Penn.in l.fin. C. de condit. in publ. horr. lib.10. & in terminis ternus conſ. feudal.16. per tot. & præſertim in vno ſed pro varietate materiæ, ſatis notabiliter diſtinguendo.

Et de ea quidem cauſa Principi non creditur ſiue ipſum expreſſerit in ſpecie,ſiue dixerit generaliter ex cauſis animum noſtrum dignè mouentibus,ſiue vtramque affirmauerit, ſcilicet ſpecialem, & generalem, & quia in his quæ non poteſt facere ſine cauſa expreſſa, & iuſta, vt eſt quando vult tollere ius tertij,nullatenus eſt ei credēdum, ſed requiritur quod cauſa illa ſiue allegata,& adducta fuerit, ſiue in animo eius recondita, quæ tamen poſſit arbitrio boni viri,& faciliter cogitari,& expendi,ſit vera,& iuſta,& amplius ſi de veritate, & iuſtitia non appareret quod probetur p impetrantem, illud eſt quod dixit Dec.conſ.603. num.7. cum ſeq. vbi plures allegat, & conſ.602. nu.12.vſque ad nu.17.Iaſ.in l.ſi teſtamenta C. de teſtam.Socc.Sen.conſ.273.nu.11. verſ.præterea dico quod ex quo vol.2.

Et vt magiſtralius, & diſtinctius procedatur, ita diſtinguendum eſt, aut agitur de reuo-
4 cando ea quæ ſunt de iure ciuili alteri quæſita, & tunc ſubdiſtinguendũ eſt nẽpe,aut Princeps motu proprio, & de plenitudine poteſtatis reſcribit, & in iſto caſu licet requiratur cauſa, vt voluit Alexand.conſ.2.nu.17.cum ſeq.vol.1.tamen ſecundum DD. ſemper in Principe præſumitur cauſa, & vera,& iuſta,dum tamen eam non expreſſerit, quia ſi Princeps cauſã in ſcripto exprimit, & euidenter appareat falſa,vel friuola,quoniam præſumitur circumuentus, tunc non obſtante clauſula ex certa ſcientia,clauſula de plenitudine poteſtatis,clauſula motu proprio,& ſimilibus tales literę ſunt ipſo iure nullæ, iſta eſt ſingul. limit. Dec. conſ.576. num. 10. & ratio eſt, quia clauſulæ ſupradictæ, & etiam clauſula ſupplentes non operantur vbi cauſa expreſſa eſt falſa, ſed operantur in expreſſis verificatis, prout de iure requiritur, & ſupra dixit idem Dec.conſ.541. in fin. Soccin.Sen.conſ.273.ante fi.vol.2. Dec.conſ. 410.num.17.& conſ.258. num.8.cauſæ autem cognitionem tunc dicitur interueniſſe quoties Princeps præſentibus aduerſarijs, vel contumacibus illud ſtatuerit, & reſcripſerit,text.eſt in l. in cauſæ §. cauſa autem cognita ff. de minor. l. etiam §.fin.ff. eod. cum ſimil & ideo neceſſarium fuiſſet citationem præceſſiſſe,vt in terminis Dec. conſil. 407.in fi.

Aut verò Princeps reſcribit de ordinaria poteſtate ad petitionem alterius, vt eſt in caſu de quo agitur,& tunc debet eſſe iuſta, & expreſſa cauſa,
5 quia licet modus acquirendi ſit de iure ciuili; nihilominus dominium quæſitum eſt de iure gentium,ſecundum communem, & magis communem Doctorum ſententiam, quam teſtatur Viui. lib.commun.opin.in verb. Princeps fol.173.hanc diſtinctionem videtur ſentire Gram.dec.65.pręſertim nu.30.cum ſeq. & elegantiſſimè ad diſtinguendum determinat Luc.de Penn.in l.prædia col.18.verſ.ſolutio ex pręmiſſo themate C.de loc. præd.ciui.lib.11.Bal.in l.ſi teſtam. C.de teſt. Dec. conſ.579.in præſenti caſu, & in locis prælleg.

Aut vbi agitur de reuocando ea, quæ de iure gentium ſunt alteri quæſita,vt ſunt ea,quæ propter remunerationem,& ſimilia,qm illa iura Princeps etiam de plenitudine poteſtatis tollere non poteſt ſine cauſa remanet firma concluſio, quod Princeps etiam cum clauſula motu proprio,& de plenitudine poteſtatis, & alijs quibuſcũque clauſulis,ſiue expreſſa,& iuſta cauſa reuocare non poteſt,ſecundum dictam deciſ.Gram.65.num.30.& vltra DD.prælleg.voluit Dec.conſ.271. Fulgoſ. conſ.61.D.Catharina col.2.& hanc eſſe magis cõmunem opinionem,refert & ſequitur Pariſ.conſ. 101.num.70.vol.1.Socc.Iun.conſ.120.nu.13. vol. 2.omnes Modern.dicunt eſſe magis communem opinionẽ in l.fi.C.ſi contra ius,tradit Capy.deciſ. 166.num.4.& 10.Crauet.conſ.172.num.3.& nouiſſimè Viui.in dicto ſuo tract.commun.opin. in dicto verb.Princeps,vbi refert plures teſtantes eſſe communem opinionem,& eam eſſe veriorem affirmat,non obſtante quod aliqui tenuerint contrarium,& in fine dicit,quod in tantũ remuneratio eſt priuilegiata cauſa,& vrgens,quod propter remunerationem Princeps poteſt tollere dominium alterius de iure gentium quæſitum, ſecundum Doctores per eum allegatos; vnde remuneratio ne dum eſt potentiſſima cauſa conſeruandi, vt data,& conceſſa per Principem gratia remunerationis tolli nõ poſſint, ſed etiam eſt cauſa iuſta, vt alteri quæſita de iure gentium poſſint propter remunerationem per Principem tolli; per ſupradicta.

Quę tanto magis procedunt, vbi per remunerationem,ne dum dicitur quæſitum ius de iure gentium,ſed etiam de iure naturali, quia nil tàm naturale eſt,quàm benefacienti benefacere; iuribus vulg.

Igitur ex his apparet, quod in quocunque capite diſtinctionis,& ſubdiſtinctionis prædictæ,verum eſt dicere, quod nullo pacto prædicta reuocatio per Principem fieri potuit ſtante iure quæſito N. virtute ampliationis conceſſæ per eumdem Principem, propter vrgentiſſima ſeruitia per ſuos prædeceſſores præſtita.

SVMMARIVM.

1 *Confratantia Neapoli, eſt beneficium eccleſiaſticũ.*
2 *Beneficium cognoſcitur ex his videlicet, ſi per Epiſcopum confertur clerico in perpetuum, & habeat in ſe aliquid ſpiritualitatis.*
3 *Benefirium fundatum cum conditione, quod illud in perpetuum ſpectet ad diſpoſitionem quandam perſonarum, non amittit rationem beneficij.*

Clericus obtinens Confratantiam Neapoli, an in impetratione alterius beneficij, teneatur de illa facere mentionem?

RESOLVTIO CCCLVIII.

1 IN facto prædicto mihi propoſito reſpondi affirmatiuè, ex eo quod huiuſmodi Fratantiæ, vt pluries dixi, ſunt veræ, & propriæ Eccleſiaſtica beneficia, cũ eis competant omnia quæ ad cõſtitutionem beneficij ſunt neceſſaria: beneficium
2 enim cognoſcitur ex ſequentibus ſignis. Primò, ex qualitate perſonæ conferentis, vt quia ſit Epiſcopus, vel alius Prælatus eccleſiaſticus cum regulariter laico non competat ius conferendi, & laicus ſit incapax ſpiritualium, ad text. in cap. quam ſicut de elect.

Secundò, ex qualitate eius cui prouidetur quod non ſit laicus, cum de beneficio prouideri nõ poſſit niſi clericis, c. cum adeo de reſcrip. c. ex literis de tranſact. & c. 2. de inſtit.

Tertiò ex qualitate ipſius beneficij, vt quia habeat aliquid ſpiritualitati annexum, puta quod illud obtinens, ſit obligatus dicere officium, & celebrare miſſam, nam propter diuinum officium datur beneficium, vt in c. fi. de reſcrip. in ſextò, & in c. ſi quis ſacerdotum 86. diſt.

Quartò, ex ratione modi quo cõfertur, vt quia non ſit datus ad tempus, ſed in perpetuum, quod eſt proprium beneficiorum eccleſiaſticorum, c. Sanctorum 70. diſt. c. penul. de cler. ægrot. notatur in c. ſi gratioſè de reſcrip. lib. 6. item quod ſit datũ purè, & ſine pacto, & conditione, & non pro commodo aliquo temporali, prout de iure concedi debet beneficium eccleſiaſticum, cum alias committatur ſimonia, c. quam pio 1. q. 2. & c. fi. de pact.

Ita ex prædictis probari beneficium eſſe eccleſiaſticum, tenet Abb. conſ. 47. nu. j. lib. 2. quem ſequitur Rot. dec. 508. nu. 1. & ſeq. par. 1. diuerſ. latè Fely. in c. in noſtra nu. 9. de reſcrip.

Sed aduertendum eſt, quod licet regulariter beneficium eccleſiaſticũ ſit illud, quod in perpetuũ confertur, vt per Abb. in c. auctoritate in fin. de cenſ. Sarnen. in reg. de infirm. q. 23. tamen aliquã-
3 do poteſt eſſe beneficium eccleſiaſticum quamuis non ſit conferibile, exempli gratia, ſi ille qui beneficium fundauit, voluit in perpetuum illud ſpectare ad liberam diſpoſitionem certarum perſonarum, veluti Abbatis certi Monaſterij, cũ hoc quod etiam poſſit adminiſtrationem illius alteri concedere in totum, vel in parte, prout ſibi videbitur, ita fuit reſolutum per Rot. in vna Peruſina S. Mariæ de Niue 30. April. 1599. coram Card. Pamphilio.

Ex quibus omnibus concluditur, quod quando obtinens Confratantiam impetrat aliquod aliud beneficium, tunc tenetur facere mẽtionem de dicta Confratantia, cum ſit verè beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo retinendi plura beneficia non valet quã do vnum eſt ſufficiens ad victum.*
2 *Vbi non eſt nimia pluralitas beneficiorum, conſuetudo videtur poſſe tolerari.*

Clerico obtinenti Confratantiam ſufficiẽtem ad victum, an poſſit alia conferri?

RESOLVTIO CCCLIX.

EX ratione qua fuit reſolutum in beneficijs ſimplicibus, dicendum quoq; erit in Fratantijs, quæ vt ſupra dixi, beneficijs æquipollent, & de beneficijs, loquitur gloſ. in cap. dudum 2. de elect. ver. in titulatam, & verb. retinere, quam ibi ſequitur Abb. nu. 36. & in cap. quęrente num. 2. de cler. non reſident. Bertach. in repertorio verbo beneficia plura, Bernard. Diaz. in pract. crimni. canon. cap. 47. ſeu 48. num. 5. vbi Salzed. lit. C. Hoied. de incompatibil. benefic. 1. par. cap. 19. num. 1. Flamin. Pariſ. de reſign. beneſ. lib. 3. quæſt. 1. num. 138. & lib. 5. q. 6. à num. 115. Zerol. 2. par. verb. incompatibilia §. 2. Dioniſ. Carthuſian. in tract. de pluralit. benef. Syluеſt. in Summa verb. beneficium 4. num. 2. Armil. eodem verb. nu. 42. Salon. 2. 2. q. 63. art. 2. concluſ. 3. Lud. Lop. in Inſtructor. conſcientiæ tom. 1. c. 251. Manuel. Rodriq. in Summa tom. 1. cap. 31. num. 2. & 3. Vega 1. par. cap. 36. caſ. 24. 26. & 27. Zech. de benef. & penſio. cap. 5. num. 4. verſ. circa tertium, P. Ledeſm. in Summ. tract. 7. cap. 1. 12. concluſ. 5. diffic. & Azor. 1. par. lib. 5. cap. 19. verſ. conſuetudo, qua quis in eadem Eccleſia, & 2. par. lib. 3. cap. 7. quæſt. 4. cap. 8. quæſt. 6. cap. 9. quæſt. 3. & 6. cap. 10. quæſt. 4. cap. xj. quęſt. 13. & cap. 50. quęſt. 6. & lib. 6. cap. 3. quæſt. 4. & eſt communis ſecundum Hoied. & Flamin. Pariſ. ibi, & ſecundum Nauar. in c. 25. nu. 125. & alijs locis cit. & Miſcell. 62. nu. 1. & conſ. 13. nu. 1. de præben.

Quæ ſententia de iure antiquo videtur probari ex d. c. quærente de cler. non reſid. & hodie probatur per Sacr. Concil. Trident. cap. 17. ſeſſ. 24. de reform.

Et omnis obſeruantia, & conſuetudo contraria non valet, nec excuſat retinentem plura bene-
1 ficia, quorum vnum eſt ſufficiens ad victum, ſecundum Bertach. in dicto repertorio verbo beneficiorum ſufficientia, Hoied. dicto capit. 19. num. 8. & Flamin. Pariſ. dicta quæſt. 6. num. 119. & Doctores communiter ſecundum eum, Azor. dicto lib. 5. cap. 19. & 2. par. lib. 6. cap. 11. q. 5. & 6.

Tamen vbi non eſſet nimia pluralitas benefi-

ciorum, conſuetudo eſſet tolerabilis, ex traditis per Cordub.lib.primo,quęſt.20. propoſ.tertia, cum limit. dicta ex cap. quia in tantum de præbend.& quæ tradit Hoied.dicta 1.par.cap.2.nam & duo beneficia incompatibilia poſſunt teneri ex cõſuetudine, dixit Feder.de Sen.conſ.206. & fuit dictũ in cauſa Tiraſon.iuris pſentandi 20.Martij 1583.coram D. Bubalo, & beneficiorum animarum curam non habentium multitudo prohibita diuina lege non eſt,licet hodie ſupradicta conſuetudo ſublata ſit per Sacr.Conc.Triden.d.cap.17. ſeſſ.24.de reform. cuius verba ſunt: Cum eccleſiaſticus ordo peruertatur &c. quod decretum comprehendit etiam beneficia iuris patronatus, nam eadem eſt ratio in omnibus.

SVMMARIVM.

1 *Ex decennali poſſeſſione,tunc præſumitur diſpenſatio,quando allegatur ab eo pro quo diſpenſatio præſumitur,ſecus ſi ab eo negetur, & ab alio contra eum allegetur.*
2 *Solemnitas extrinſeca præſumitur,quando allegatur ab eo ad cuius fauorem præſumitur.*
3 *Diſpenſatio in vno ex connexis,extenditur ad aliud, quando is ad cuius fauorem præſumitur nõ negat.*

Diſpenſatio, quando ex decennali poſſeſſione præſumatur?

RESOLVTIO CCCLX.

IN proprijs terminis Marcſc.lib.1.var.reſolut. cap.34. habet receptam, & magis communem ſententiam eſſe,quod ex decennali poſ-
1 ſeſſione,tunc præſumitur diſpenſatio,quando allegatur ab eo,pro quo diſpenſatio præſumitur at ſecus ſi ab eo negetur,& ab alio contra eũ allegetur, ſicut in ſimili videmus in continuatione poſſeſſionis, quæ præſumitur,ſi is qui ſemel poſſedit afferat ſe hodie poſſidere, nam tunc præſumitur poſſeſſio medio tempore continuata, ſecus ſi neget,tunc enim præſumptio iſta ceſſat, gl.in l.ſiue poſſidetis in verb. conſtituti verſ.vel diſtinguitur,& ibi Bart.nu.6.& 7. Bald.num.1. circa med. verſ.reuoco in dubium, Ang.nu.4. verſ.in gloſ.3. Alberi.col.4. verſ.Odofred.autem, Paul.de Caſt. nu.9.Corn.col.2.circa med.verſ.hodie C. de probat.Brun.in c.ad ſedem num.25.in med. verſ.dic colligendo,& ibi Abb.nu.15.ad med.verſ.Dominus Antonius colligendo de reſtit.ſpol.Alciat. de præſumpt.reg.2.præſumpt.21. nu.6. verſ.primus eſt,& verſ.ſecundus caſus,Bald.in l.Celſus par.4. q.t.n.8.poſt med.verſ.quinto limita ff.de vſucap. Rip.in c.Raynucius q.1.ſub nu.2. verſ.imò iure communi de teſtamen.vbi de communi ſimili
2 quoque modo ſolemnitas extrinſeca præſumitur quando ab eo allegatur,ad cuius fauorem præſumitur, at ſecus ſi ab eo negatur,ſecundum Salyc. in l.ſi filius quæſt.1. verſ.ſed hoc non obſtante C.de pet.hæred.dicens, quod iuſſus patris præſumitur præceſſiſſe ſi ipſe hoc allegat, ſecus ſi negat,ſequitur Alexand.conſ.9.num.9. verſ. poteſt etiam lib.3.benè Ruin.conſ.23.num.20.lib.5.Gabriel.de præſump.concluſ.1.num.74. idque generaliter firmat Bar.in d.l.ſiue poſſidetis ſub nu.14. dicens quædam eſſe quæ mutantur contingenter facto noſtro interueniente,& eo caſu procedere d.l.ſiue poſſidetis, nempe quod ſemel fuit tale ſemper præſumitur tale, ſecũdum diſtinctionem ſuperius factam,ſi is ex cuius facto deſcendit præſumptio,fateatur, ſecus ſi neget, & prædicta habent locum in connexis, quia licet præſumptio quoad vnum connexum operetur quoad aliud, prout in præſcriptione,Fely. in cap.audiris num. 17.verſ.nec obſtat,& num.2. de præſcript. & cap. cum ex iniuncto num.5.& 8.de hæret.& diſpen-
3 ſatio in vno ex connexis extendatur ad aliud,glo. & Butr.in cap.quia iniunctum de præbend. Attamen hoc intelligitur,quando is ad cuius fauorem præſumitur non negat, vt dixi, ſecus ſi neget factum proprium ex quo oritur præſumptio, quia tunc ratio connexorum nihil operatur, vt patet in materia præſcriptionis; nam ſi quis negat præſcripſiſſe non poteſt alius dicere eum præſcripſiſſe, nec quoad vnum,nec quoad aliud connexum,cũ præſcriptio oriatur ex facto præſeribentis,ideo non præſumitur, vt poſt Abb. conſ. 82. ſub nu.6.poſt med.lib.1.tradit Balb.de præſcript. 2.par.tertiæ part.princip.q.2.nu.8.fol.73.

SVMMARIVM.

1 *Captatoria diſpoſitio ad pias cauſas valet.*
2 *Si teſtator dicet,committo tali diſpoſitionem bonorum meorum, cenſetur inſtitutus hæres cum onere erogandi bona ad pias cauſas.*
3 *Diſpoſitio captatoria ad pias cauſas,non ſolum valet in legatis, ſed etiam in inſtitutione hæredis,*
4 *Legatum collatum in arbitrium alterius, valet fauore dotis.*

An Tribunal Reuerendæ Fabricæ, poſſit ſe intromittere circa legatum ad pias cauſas captatorium?

RESOLVTIO CCCLXI.

REſpondi in facti cõtingentia affirmatiuè, ex eo,quod magis communis opinio Doctorũ eſſe videtur,illam captatoriã diſpo-
1 ſitionem ad pias cauſas valere, quam opinionem tenuit Bart.in l.captatoriæ ff. de leg. 1.in fin.verſ. hoc eſt verum, & ibi Bald. in primis verbis, & ibi Paulus de Caſtro verſ. vnde videtur non valere, & Bal.in repet.l.1.col.5.verſ.ſecũda ratio eſt C.de ſacroſ.eccleſ.& in colu.2. verſ.tertio quæro, & in l.Theopompus col.fin.verſ.fallunt prædicta ff.de

ff.de dot.prçleg.& in l.vtrum §.cum quidam verſ.
itẽ hoc quod dicitur ff.de reb.dub.& conſ.5.col. 1.
verſ.2.an dicta ſubſtitutio,& conſ.6.in primis ver
bis, & colum. 2. verſ. quæro vtrum legatum,
in l.captatorias ff. de hæred.inſt. Ang.conſ.201.in
princ. Bal.conſ.302. colum.pen.verſ.nam Iacob.
Butr.vol.2.&.conſ.482.vol.4.verſ.illud autem,
Ang.in l.illa inſtitutio colum.1.in fi.in gloſ.de fi-
dcicom.qui hoc tenet de iure canonico,licet ſecus
dicat de iure ciuili,& in d.l.captatorias ver.regula
autem in fi.& verſ.& ideo per ſtatutũ,& ibi Bald.
verſ.item relictum, & in l.illa inſtitutio in 1.nota.
ff.de hæred.inſt.& ibi Imol.col.j.& ſeq. verſ. iſtud
tamen, Aretin. in l. 1. colum. fin. verſ. priuile-
gium C.de ſacroſ.eccleſ.& in l.2.col.1.ff.de vulg.
& pup.ſubſtit. Bald.in repet. cap.ſi pater in mate-
ria compẽdioſç ſubſtitutionis de teſtam. in ſextò,
Alexand.in l.captatorias C.de teſtam.milit.col.2.
verſ. item fallit, & ibi Dec. colu.pen. verſ.vltimo
quæritur,& Iaſo.num.12.qui hanc dicit commu-
nem opinionem,Card.conſ.124. in princ.verſ.ſed
quoad pias cauſas, Abb.conſ.32.col.2.verſ.vide-
mus,Alex.conſ.32. col.fin. verſ.ſed dato, Soccin.
conſ.49.num.10.vol.4.dicit eſſe communem,Pa-
riſ.conſ.89.num.44.& conſ.83.num.20. vbi dicit
communem opinionem, Iaſo. conſ.110. num.3.
vol.1.

2 Primò amplia, quod etiam ſi ſimpliciter di-
ctum ſit per teſtatorem cõmitto tali diſpoſitio-
nem bonorum meorum; nihilominus cenſetur
ipſe hæres inſtitutus cum onere erogandi bona
teſtatoris ad pias cauſas,& talis diſpoſitio valet,&
operatur,c.cum tibi, Innoc.ibi verſ. alij dicunt, &
verſ.alterius,& Io.And.in c.fi.verſ.vero, Innoc.&
Ant.de But.in fi.verſ.quãdo dicit relinquo,& ibi
Hoſtien.verſ.ſolutio de teſtam.

3 Secundo amplia,quod nedum diſpoſitio cap-
tatoria ad pias cauſas,valet in legatis,ſed etiam in
inſtitutione hæredis,quam opinionẽ firmãt Bart.
in l.captatorias, & Alex.nu.6.C.de teſtam. milit.
Corn.nu.9.Bar.conſ.5.verſ.2.an dicta, & conſ.6.
in princ.Bal.in l.illa inſtitutio ff.de hæred.inſtit.&
ibi Imol.col.1.& ſeq.verſ.ſed iſtud tamen,Paul.de
Caſt.in l.captatoriæ de leg.1.ver.vnde videtur,&
in l.captatorias de hæred.inſtit.Anchar.in c.cum
tibi col. 2. verſ. ſed quid ergo in iſta varietate de
teſtam.

Tertio amplia,ne dũ quando diſpoſitio capta-
toria ad pias cauſas reſpicit diſtributionẽ,ſiue ele-
ctionem faciendam,prout Cyn.in d.l. captatorias
in princ.verſ.vltimo ſcias,& ibi Bar.Alber.Alex.
in l.nulli col.5.verſ.dominus quærit C. de epiſ. &
cler.Bar.in l.illa inſtitutio col.2.verſ.vltimo quæ-
ro ff. de hæred. inſtit. ſed etiam quando dicta di-
ſpoſitio ad pias cauſas committitur in volũtatem
alterius, ſm̃ Corn.in l.captatorias col.4. verſ. ſed
qñq;,& tertio,ibi Alex.col.pen.ver.& iſta faciũt.

Quarto amplia,nam ſicuti fauore piç cauſæ,va
let diſpoſitio in alterius voluntatem collata,ita
4 etiam legatum in arbitrium alterius collatum va-
let fauore dotis,vt voluit Bart. in l. Theopompus
col.1.verſ.non obſtat ff. de dot. præleg. Imol. in l.
captatorias col.pen.ff.de hæred.inſtit. Alex.conſ.
54.nu.4.vol.2.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus tenetur pſallere in Choro.*
2 *In recitatione officij requiritur attentio ad Deum,vel ad ſenſum,vel ad verba.*
3 *Poteſt induci conſuetudo, vt Canonici non pſallant vbi adſunt Hebdomadarij,debet tamen dicta conſuetudo eſſe 40.annorum,& præſcripta.*

An ſola præſentia Canonici in choro, ſufficiat ad lucrifaciendas diſtributiones quotidianas?

RESOLVTIO CCCLXII.

FVit dubitatum,an ſola præſentia dominorum
Canonicorum Eccleſiæ N. abſq; cantu, ſuffi-
ciat ad lucrifaciendas diſtributiones quotidia-
nas; & dicebam quod Comitolus lib.1. reſponſ.
moral.q.62.nu.2. poſt Petr.Nauar.de reſtit.lib.2.
1 c.2. tenent,obligari Canonicos ſub onere reſtitu-
tionis horas pſallere, vt patet in c.fin. 92.diſtinct.
hinc eſt,quod qui obtinet Canonicatum,vel aliud
beneficium in Eccleſia Cathedrali, vel Collegia-
ta,regulariter non facit ſuas diſtributiones,neque
eas lucrifacit, ſi priuatim dumtaxat recitet ho-
ras canonicas, non autem in Eccleſia, & Choro
præſens ſit,ac interſit horis Canonicis, conſtat id
apertè ex cap.vnico de cler. non reſiden.in ſextò,
extrauagan.11.incip.cum nonnulla,la prima,de
præben.inter communes,Conc.Trid.ſeſſ.21.c.3.
& ſeſſ.24.cap.13.§.præterea, & latè tradunt DD.
communiter in d.cap.vnico,Couarr.lib.3.variar.
reſol.cap.13.nu.2.& 3.Pet.Nauar.lib.2.c.2.dub.3.
vnde ẽt eſt,nõ ſatis eſſe Canonicis ad diſtributio-
nes lucrandas corpore ſolum adeſſe, ſed requiri
attentionem,ſaltem ad verba,ita Pet.Nau.c.2.du-
bitat.3.nu.202.& duob.ſeq.& Mart.Nau.in tract.
de Orat.& Hor.Canon.cap.13.nu.17.& 19.nam
quicquid ſit an ad euitandum mortale peccatum
2 requiratur attentio interior,vel ad Deum, vel ad
ſenſum,vel ad verba,iuxt.diſt.Nau.d.c.13.nu.4.&
ſeq.Pet.Nauar.d.c.2.n.230.& 233.Io.Medin.c.de
orat.q.14.dub.vltim.cum ſatis probabilis, & tuta
opinio ſit ſufficere intentionem ad verba, vt latè
tradunt Pet.Nau.d.dubit.3.n.203.Mart.Nau.d.c.
13.n.20.dicens hanc eſſe communem certè ad lu-
crandos fructus, & ſatisfaciendum Eccleſiæ præ-
cepto requiritur ſaltem exterior attentio ex om-
nium ſententia,nimirum quædam compoſitio,&
recollectio, qua ſcilicet non diuertamus ad ex-
tranea, quæ cum ijs quæ aguntur ſe compati non
poſſunt,quod enim Eccleſia prçcipit hãc attentionẽ,
patet ex Conc.generali in cap. dolentes de celebr.
miſſ.161.diſt.percipiẽtes in virtute ſanctç obediẽ-
tiæ,vt diurnũ officiũ,nocturnũ pariter,& diurnũ
quantũ eis dederit Deus, ſtudioſè celebrẽtur pari
ter,& deuotè,hoc ipsũ ferè habetur in clem.j.eod.
tit.in his verbis:dũ offerre Deo ſacrificium laudis
fructum labiorum ſuorum in puritate cõſciẽtiæ,
& animi deuotione haberẽt horas Canonicas di-
cere,ſeu pſallere trãſcurrendo, & ſincopando ex-
tranea quidẽ,& plerũq; vana,prophana,& inho-
neſta intermittẽdo præſumunt,iuncto §.ne igitur

tranſgreſſores, idem etiam ſtatuit in Cap.92.diſt. ꝙ ſumptũ eſt ex D.Paul.ad Ephe.5.Cantãtes,& pſallentes in cordibus veſtris Domino,ſuper quibus verbis D.Hieron. in d.c.cantantes audiant ij quibus in Eccleſia eſt pſallendi officiũ,non voce, ſed corde cantandum,quibus in locis glo.& DD. idem adnotarunt.

3 Limitaui tamen ſupradicta multipliciter. Et primo,vbi adſunt Hebdomadarij,nam induci poteſt. conſuetudo,vt non teneantur Canonici pſallere,modo id à pijs viris fiat,ita Pet.Nau.d.dubit. 3.n.217. hinc.n.Doctor præcipuè ſe fundat in cõi conſuetudine tolerata per Summũ Pontificem,& Prælatos,idem docet Garſ.c.2.n.521.Ioa.Azo.inſtitu.moral.par.1.lib.10.cap.xj. q.6.& 7. & ante eum ſatis expreſſè Caietan. verb. horæ canonicæ in fi.vbi poſtquam dixiſſet rationem dictare, vt qui ſuũ verſiculum non canit,non ſatisfaciat obligationi,quã habet canẽdi in Choro, ſubdit ſic intelligerem,ꝙ conſuetudo bonorum eſt optima legum Interpres, poſt hos vero nouiſſimè, ac fuſè probat Franciſc.Suar.de Relig.tom.2. 2.tract. lib.4.c.14.vbi etiam id oſtẽdit in fundatione,& ſtatuto Eccleſiæ,hæc aũt conſuetudo cum ſit contra ius debet aliqua ratione induci ſpatio 40. annorum,iux.tex.& gl.& ibi tradita per Abb.& cæteros de conſuetudine,Suar.tamen in d.c.12.n.13 cum duob.ſeq.oſtendit hanc conſuetudinem,non eſſe contra ius, ſed parum conſequenter, cum aliqua iura ipſe pro concluſione adduxerit.

Secundo limitatur,eum qui nõ canit ob aliquã iuſtam cauſam, maximè ordinatam ad recitationem,& cantũ Chori,puta quærendi pſalmos,antiphonas,prouidẽdi lectionem,aut reſponſoriũ à ſe canendum,deferendi candelabrũ,aut thus, vel prunas ad turificãdum, & huiuſmodi lucriſacere diſtributiones quotidianas, quãuis poſtea teneatur priuatim ſupplere ꝙ omiſit, ita Nau. d.tract. de orat.& hor.canon.c.10.n.69.& 70.c.xj.n.36.& ſeq.c.16.n.66.idem tẽperans d.c.11.modo comodè id ante, vel poſt tẽpus horarũ fieri non potuerit,ampliat verò id c.11.ẽt in trãſmittente nũtios neceſſarios, idem Nau. loc. cit. & ſequitur Azor. lib.10. c.11. q.20. qui ait quod hęc ſit iuſta excuſatio à recitatione officij nimirum in Choro, ad quod allegat S.Anto.2.p.ſuæ Sum.tit.9. c.13.

Tertio limitatur,ſi partem minorem notabilẽ non canat,nã tritum iam eſt oĩum ore prouerbiũ parũ pro nihilo reputari, idque in hac ſpecie admonet Nau.in d.tract.de orat.c.9.in fi.& c.10.nu. 42. quæ autem ſit hæc pars notabilis dicemus.

Quarto limitatur, cũ quo ob defectũ vocis aliudq; ſimile impedimentũ canere non põt,excuſari,& tñ pcipere diſtributiones,modo alias canere ſolitus ſit, nã tunc tale impedimentũ eſt in cauſa, certum aũt eſt, conditionẽ habere pro completa qñ non ſtat per eũ qui implere debet, vulg.regul. cũ non ſtat de reg.iur.in 6. cũ ſimil. idq; in ſpecie tenere videtur Nau.d.c.11.n.41.ſed tanquam certum ſupponit Petr.Nau.d.dubit.3. n.207.

Quinto limitatur, cum qui errauit cantando horam aliquã, aut partem eius notabilem, aliter quam debuit,quamuis alias aliquid non facere,& minus rectè facere æquiparẽtur,c.fi.de reſt. ſpol. l.ſcire oportet §.ſufficit de excuſ. tuto. non teneri ad ſupplẽdum,eam cantando,vel conuentualiter pronũciando,ſed ſufficere,vt ſinguli ſingulariter ſuppleant illum defectum, licet ſatius eſſet,ſi ſine ſcandalo id fieri poſſit, & conuẽtualiter præſtare, vt ex Turrec.in c.clericis victum 91.diſt.nu.9. & ibi Card.Alexan.n.5. reſoluit Nau.d.c.10.nu.58. atq; hæc de hac concluſ. & quæſt. dicta ſint ſatis. Cętera.n.minus neceſſaria quę huc afferri poſsũt peti queunt,tũ ex alijs,tũ ex Nau.d.c.10.12.&13.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributionũ quotidianarum amiſſio non tollit obligationem eundi ad Chorum.*

2 *Canonicus omittens recitare horas publicas in Eccleſiæ Choro peccat ſaltem venialiter, & aliquando mortaliter,ſi ex eo quod ad illas non vadit, Diuinus cultus detrimentum patitur.*

An Canonicus qui abſq; aliqua cauſa non intereſt Diuinis vltra amiſſionẽ diſtributionum quotidianarũ,peccet mortaliter?

RESOLVTIO CCCLXIII.

Conſultus de præſenti dubitatione,reſpõdi ſupradictũ Canonicum vltra amiſſionem diſtributionum quotidianarum peccare; motus ex eo, ꝙ intereſſentia horis diuinis eſt valde conſiderabilis in ſacris Canonibus,vt patet in c.vnico, & quod ibi cõiter notatur de cler.non reſid.lib.6.& latiſſimè per Monet. in eius doctiſſ. tract. de diſtribution.c.8.per tot. poſt Couar.lib.3.var.reſol. cap.13. quod adeo verum eſſe fatentur, vt etiam Epiſcopi nõ ſint immunes ab horis Eccleſiæ ſuæ Cathedralis, vt probatur in c. peruenit 7.q.1. vbi Gregor.Papa ſtatuit,vt Eps̃ in ſua Eccleſia more ſacerdotali reſideat, neq; huic obſtat text.in cap. Epiſcopus de conſecr.diſt.3.vbi inſinuat eum nõ teneri intereſſe diuinis officijs,præter quam Dominicis diebus,quia nõ per hoc intendit ꝙ intereſſe non teneatur alijs diebus, ſed quia Dominicis ſe excuſare non poteſt, niſi ob infirmitatem, aut aliã cauſam ſimilẽ, & ſi alijs diebus alia de cauſa leuiori poſſit, quare ſi Epiſcopi non excuſantur ab huiuſmodi intereſſentia, quanto magis non debent eſſe immunes Canonici? argum.tex.in l.relegatorum in fin. ff. de interdict. & relegat.& propterea non excuſarem illos à peccato quamuis diſtributiones amiſerint,quæ opinio fundatur
1 mea quidem ſententia,quia diſtributionum quotidianarum amiſſio nõ inducit, neq; tollit obligationem eundi ad Chorum,ſecũdum Rub. in dec. 23.nu.6.& ſeq.Zech.in conſ.93.nu.4.& 7.Nauar. de hor.canon.c.5.num.18.& ſeq.& conſequenter licet illas amiſerint, non credo Canonicos excuſari à peccato,cuius rationis ratio poterit perſuaderi ex eo,quod huiuſmodi obligatio non naſcitur ex lucro diſtributionum, ſed ex titulo,& poſſeſſione Canoniæ, & præbendæ, vt expreſſe probatur in cap.fin.& ibi latè Archid. & Præpoſit. & reliqui communiter 92.diſtinct.& in cap.1.de celebration. miſſar. cum alijs quos probant communiter Scribentes in clement. 1. citato titulo,

cum

cūm præſata largitio,ſeu amiſio ſit ſolum,ſecun-
dum Nauar.vbi ſupra, quodam calcar,& cauſa
impulſiua ad incitandum Canonicos ad eundum
ad Eccleſiam; hinc eſt quod ille Canonicus qui
principaliter inſeruit Eccleſiæ propter lucrum
diſtributionum quotidianarum committit ſi-
moniam,ſecundum gloſ. communiter receptam
in citato cap.1.in gloſ.2.de cler. non reſiden. cap.
cum eſſet, & ibi latè Panorm. de ſimonia,Monal.
conſ.29.Summiſt.omnes verb.ſimonię,& Couar.
& Monet.locis ſupra ſignatis,hinc Nauar.in dict.
cap.5. num.18. vtitur his verbis, quod beneficiati
2 huius Sanctæ Eccleſiæ, & aliarum ſimilium,
non ſolum amittunt diſtributiones quotidianas
quando omittunt recitare horas publicas in Ec-
cleſia ſine iuſta cauſa,ſed etiam ad minus graue
peccatum veniale, imò & mortale incurrunt, ſi
ex eo quod ad illam non itur, non recitatur offi-
cium publicum, aut non cum ſolemnitate debi-
ta, aut cultus diuinus detrimentum aliquot nota-
bile patiatur.

Non obſtat quod ob ſupradictam cauſam quis dupli puniretur pęna, ſcilicet, & peccati, & amiſſionis diſtributionum quotidianarum contra tex.in cap.de his de accuſation. & tex.in l.licet ff. de naut.caupon.& ſtabul.l.Senatus ff. de accuſ. & dicitur in c.fi.dè pęniten.diſt.6.Deum non punire bis in idem, quia reſpondetur ſupradicta iura loqui vbi cōcurrit legitima cauſa, quæ deficit hic.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus negatiuus eſt, qui habet errorem in mente,& verbo,vel facto oſtendit pertinaciam.*

2 *Hæreticus negatiuus eſt impenitens.*

3 *Subſtantia hæreſis non ſolum eſt prolatio verborum,ſed etiam error in mente.*

De Hæretico negatiuo.

RESOLVTIO CCCLXIV.

QVidam delatus fuit ꝙ quamdam hæreſim protuliſſet,de cuius prolatione fuit legitimè conuictus,ipſe verò perſtitit in negatiua,licet confiteretur eam hæreſim per aliquot dies mente retinuiſſe, deinde verò illam penitus corde deteſtatum fuiſſe: Propoſita fuit mihi dubitatio, an ſit ſicut hæreticus negatiuus habendus. Pro parte affirmatiua afferri poteſt, quod reus iſte negat id, de quo eſt conuictus,videtur igitur hæreticus negatiuus;nihilominus ſaluo peritiorum,ac Sanctæ pręſertim Romanæ Eccleſiæ iudicio,& cenſura,mihi dicendum videtur, huiuſmodi reum,tametſi aliqua ratione,& ſecundum quid ſit negatiuus,quatenus negat talis hæreſis prolationem tamen non eſſe ſimpliciter negatiuum, de quo iura,Doctoresq; aſſerunt tradendum eſſe Curiæ ſeculari.

Moueor ad hoc aſſerendum præcipuè ex hæretici tum affirmatiui, tum negatiui definitione, quam ex Concilio Narbon. cap.26. & communi tradita Auctor.direct.2.pa.quęſt.34.affirmatiuus
1 enim hæreticus is dicitur, qui habet eorum quæ
ſunt fidei errorem in mente, & verbo, vel facto
oſtendit ſe habere pertinaciam in voluntate, ne-
gatiuus verò dicitur, qui legitimè de aliqua hæ-
reſi,vel errore conuictus adhuc illum diffitetur,
& conſtanter in negatiua perſiſtit, profectò reus
iſte cum verborum tantum prolationem, non
autem internam hæreſim diffiteatur, affirmati-
tiuus potius,quam negatiuus hęreticus eſt cenſen
dus;quam enim hæreſim verbis ſignificauit, licet
hoc neget, tamen mente admiſit,id verò eſt de
ratione hæretici affirmatiui,vt dictum eſt.

Confirmatur primò,ex ratione quam præcita-
to loco Emericus ex eodem Concilio reddit
2 num. 3. cur in negatiua perſiſtens, hæreticus ſit
habendus; Inquit enim, euidenter namque im-
pęnitens eſt; qui peccatum de quo conuincitur
diffitetur,at reus iſte nec ſuum peccatum,ſiue hæ-
reſim inficiatur, imò fatetur;nec eſt impęnitens,
ſiquidem aſſerit poſt aliquot dies reliquiſſe, non
igitur eſt negatiuus.

Confirmatur ſecundo, licet enim caſus iſte ra-
tione fidei ſit potius fauorabilis, quia tamen de
vltimo ſupplicio agitur; termini ſunt expreſsè,
ac formaliter intelligendi, per regulam iuris odia
3 in ſexto, & inquiſitus negat id, quod eſt præci-
puum,ac de ſubſtantia hæreſis: cuiuſmodi non
ſunt tantum verba, ſed etiam error in mente, &
pertinacia voluntatis,ex communi tum Theolo-
gorum,tum Canoniſtarum,& habetur expreſſe
24.q.3.dixit Apoſtol.verba .n. ſunt ſignum dum-
taxat externum hæreſis, non igitur ex negatione
prolationis hæreſis iudicari debet negatiuus,cum
internam hæreſim fateatur.

Quid tamen in huiuſmodi negotio ſit decidendum, expectari debet ex definitione Supremæ Congr.Illuſtriſſ.Cardinal.generaliū Inquiſitorū.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſi velit contentiosè procedere extra ſuum territorium,non tenet proceſſus,ēt ſi non excipiatur.*

2 *Iudex poteſt extra ſuum territorium contentiosè procedere, quando adeſt conſenſus Iudicis territorij, & partium litigantium.*

3 *Iudex poteſt extra ſuum territorium exercere iuriſdictionem voluntariam,vel quando exiſtens extra ſuum territorium, committat cauſam cognoſcendam in ſuo territorio.*

An Epiſcopus poſſit extra ſuam Diœceſim delegare cauſam contradicente reo?

RESOLVTIO CCCLXV.

QVidam conſequi debebat à quodam clerico Adrien.certam pecuniarum ſummam,cūq; dubitaret ſe poſſe conſequi iuſtitiæ complementum coram Vicario eiuſdem Ciuitatis,propterea inſtetit penes D.Epiſcopum Adrienſem, vt cōmitteret dictam cauſam in hac Ciuitate Neap. cognoſcendam, & terminandam; quare cōſultus ſuper prædicto dubio,quid de iure ſentirem,dicebam,quod ratio dubitādi pro opinione affirma-

tiua ſumebatur ex c.nouit, vbi glo.de off.Deleg.
vbi Iudex poteſt extra ſuum territorium iuriſdi-
ctioné exercere maximè vbi iuriſdictio eſſet vo-
luntaria ad tex.in l.emancipari,& quod ibi com-
mmuniter notatur,ff.de adoptionib. l.extra territo-
rium ff. de iuriſdict.omn.iud. & latè Canoniſt. in
cap.vt animarum de conſtitutionib.lib.6. his ac-
cedat tex.in l.fi.ff.de offic.Præfect.Vrb. vbi Præ-
fectus Vrbis cum terminos Vrbis exierit, poteſta
tem non habet, ſed extra Vrbem poteſt iubere
iedicari; ergò licet D.Epiſcopus non poſſit exer-
cere iuriſdictionem extra ſuam Diœceſim,pote-
rit tamen delegare, tandem dicebatur de hoc eſſe
tex.in cap. ſtatutum 9. cum verò de reſcript. in
ſextò, vbi actor contra reum diuerſæ Diçceſis
debet impetrare Delegatum, vel in Diçceſi, vel
in alia non propria, nec vltra vnam dietam.
Cæterum ſupradictis minime ſuffragantibus,
1 contrarium reſolui ex doctrina Abb. in cap. no-
uit de offic. Legat. nu.4. vbi habetur, quod ſi Iu-
dex velit contentioſè procedere extta ſuum ter-
ritorium, non tenet proceſſus, etiam ſi non exci-
piatur,quia iuriſdictio inhæret territorio, vnde
extra territorium non eſt Iudex,quare ſicuti non
poteſt extra territorium cognoſcere de cauſa,ita
nec poterit delegare.
Limitatur tamen prædicta Reſolutio, vt non
2 habeat locum concurrentibus duobus, videli-
cet, quando Iudex territorij conſentiret, & ſe-
cundo quando partes etiam conſentirent, quia
partes inuitæ non poſſunt trahi extra territo-
rium.
Ad ea quæ in contrarium obijciuntur; Reſp.
3 procedere in exercitio iuriſdictionis voluntariæ,
vel quando Iudex exiſtens extra ſuum territo-
rium, vellet delegare cauſam cognoſcendam, &
terminandam in ſuo proprio territorio.

SVMMARIVM.

1 *Is qui eſt in poſſeſſione beneficij tempore litis motæ,
eſt manutenendus præſertim, alio non exiſtente in
poſſeſſione, & iuncta etiam fructuum perceptio-
ne.*
2 *Procurator ad capiendam poſſeſſionem beneficij,de-
bet habere ſpeciale mandatum.*
3 *Inſtrumentum extractum lite pendente,abſque cita-
tione partis,& à Notario qui de illo non fuit roga-
tus,non probat.*
4 *Poſſeſſio beneficij ad hoc vt ſit manutenibilis, debet
eſſe capta in ipſa Eccleſia.*

Quis nam manutenendus ſit in poſſeſſione beneficiorum?

RESOLVTIO CCCLXVI.

Reſpondi,quod contendentibus duobus ſuper
beneficij poſſeſſione,is erit manutenendus,
qui fuit anterior in poſſeſſione inſtrumen-
tali,quando nullus alius erat in poſſeſſione; præ-
ſertim ſi talis ſit anterior in fructuum perceptio-
nes prout nouiſſimè deciſum fuit per Rot. Rom.
coram R.P.D.Manzanedo, in vna Neapolit. iu-
ris cōferendi die Mercurii 1616.inter D.Alexan
drum Ruſſum, & Marcellum Angriſanum, his
verbis videlicet: Alexandro Ruſſo dandum eſſe
mandatum de manutenendo, Domini reſolue-
runt, cum de eius poſſeſſione de tempore motæ
1 litis conſtet ex publico inſtrumento adeptionis
illius,quod alio non exiſtente in poſſeſſione pro-
bat:Cæſar.de Graſſ. dec.5. in princ. de cauſa poſ-
ſeſſionis, & proprietatis, Rot. deciſ.506. num.1.
par.1.Honded.conſ.86.num.29.lib.2. iuncta præ-
ſertim perceptione fructuum, Natt.conſ.292.nu.
2.Pariſ.conſ.107.nu.22. Menoch. de retinen. re-
med.3.nu.564.
Non obſtat anterior poſſeſſio Marcelli Angri-
2 ſani,quia non ſuffragatur,ex quo fuit capta à Pro
curatore, de cuius ſpeciali mandato non conſtat,
deciſ.Peruſ.29.nu.4.Surd.conſ.160.nu.23. Nam
licet exhibeatur quodam tranſumptū dicti man-
dati, tamen viſum fuit non eſſe babendum in cō-
3 ſideratione, cum fuerit extractum lite pendente,
abſque citatione partis, & à Notario qui de illo
non fuit rogatus,Rot.deciſ.1.de fid.inſtrum. in
nouis,Menoch.conſ.732.nu.6.& fuit dictum in
vna Vlixbonen.Prioratus 14. Martij coram Reu.
Dño meo Damaſceno,& alias ſæpe. Vltra quod
poſſeſſio dicti Marcelli reſpectu Eccleſiæ S. Ma-
4 riæ ad Mare,ex alio non ſuffragatur,nempe quia
non fuit capta in ipſa Eccleſia S.Mariæ, prout re-
quiritur,iuxta notata per Couar. var. reſol. lib. 3.
c.16.nu.13.Gom.in l.45.Taur. nu.39. ſed in loco
diuerſo,nempe in quadam Capella exiſtente in
Eccleſia SS.Petri, & Sebaſtiani, in qua dicitur ſi-
tuatam eſſe Rectoriam dictę Eccleſiæ S. Mariæ
ob propbanationé illius,de qua tamé ptophana-
tione,& translatione Rectoriæ tātum abeſt quod
conſtet,vt imò idem Procurator Marcelli die 25.
Octobris de nouo poſſeſſionem çeperit in ipſa
Eccleſia S.Mariæ,quæ tamen vltima poſſeſſio cū
ſit poſterior illa dicti D.Alexandri,quę fuit capta
die quinto eiuſdem menſis,nō eſt manutenibilis.
Cætera verò quæ dicuntur de iure conferendi
competente Monialibus,vel Ordinario, reſpiciūt
petitorium,ideo illis omiſſis,pro manutentione
D.Alexandri,fuit reſolutum ex ſupradictis.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ non poſſunt conferre beneficia eccleſiaſtica,
niſi ſuper hoc habeant priuilegium Apoſtolicum.*
2 *Exemptio eſt odioſa,& ſtrictè interpetranda.*
3 *Præſcriptio interrupta non iuuat.*

Mulieribus,etiam ſi ſint Moniales,non competit collatio beneficiorum,niſi habeant priuilegium Apoſtolicum.

RESOLVTIO CCCLXVII.

Mulieribus, quamuis Moniales ſint,non
poteſt competere ius conferendi bene-
ficia, niſi habeant priuilegium Apoſto-
licum, prout nouiſſimè fuit deciſum per Rotam
Rom.coram R.P.D.Manzanedo in vna Neapol.
iuris

iuris conferendi die Mercurij 17.Maij 1617. in
cauſa vertente inter R.D.Alexandrum Ruſſum,
& Moniales Monaſterij SS. Petri & Sebaſtiani,
ſiue Marcellum Angriſanum prouiſum ab eiſ-
dem,his verbis videlicet. Fuit reſolutum ad Mo-
niales Sancti Sebaſtiani non ſpectare collationem
Capellaniarum exiſtennium in Eccleſia Mona-
ſterij ipſarum, cum regulariter fœminis ſit pro-
1 hibitum beneficia Eccleſiaſtica conferre,c. mulie-
rem 33. q. 5. cap. 2. vbi notant omnes de Iudic:
Selua de benefic.2.part.q.5.num. 2. Gonzales ad
Reg.8.gloſ.22.num.6.niſi ſuper hoc habeant ſpe-
ciale Priuilegium Apoſtolicum, vt per Doctores
ſupra relatos, & per Abbat. in cap.dilecto num.1.
vbi Felin.etiam num. 1. Boer.deciſ.32.num.10.de
quo quidem Priuilegio non docetur in caſu no-
ſtro, licet enim Moniales oſtendant ampliſſimam
exemptionem à iuriſdictione Ordinarij , tamen
cum ibi nulla detur eis facultas conferendi , non
poſſunt illam prætendere,cum exemptio ſit odio-
2 ſa, & ſtrictè interpetranda, & ſic non porrigatur
ad non expreſſa, Abb. in cap. cum capella nu. 5.
de Priuilegijs, Bero.conſ.24.num.8.cum ſeqq.lib.
1. Crauett. conſ. 132. num. 20. Pariſ. de reſignat.
lib.3.q.11.num.6.

Nec pro dicto iure conferendi iuuari poſſunt
præſcriptione,vel conſuetudine per ipſas præten-
ſa, quia illa non probatur ex collationibus quæ
dantur, cum nulla earum ſit de Capellanijs exi-
ſtentibus in Eccleſia S.Sebaſtiani Monaſterij Mo-
nialium, ſed de Capellanijs aliarum Eccleſiarũ.
nempe Sancta Mariæ ad Mare, vel Sancti Petri
Villæ Mileti, & vltima ex dictis collationibus eſt
illa quæ dedit cauſam præſenti liti,quæ propterea
non videtur attendenda, vltra quod præſcriptio
fuit interrupta per litem motam in Rota coram
Reuerendiſſimo Peruſino, qui poſtea præuijs plu
ribus deciſionibus ſententiam tulit ad fauorem
Ordinarij, pronunciando, nullum ius conferen-
di competere perſonis ibi expreſſis, inter quas
adeſt etiam Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa Sancti Seba-
ſtiani; ſed illud competere Ordinario circa bene-
ficia in quibuſcumq; Eccleſijs exiſtentia in Diœ-
ceſi Neapolitana, quæ ſententia tranſiuit in rem
iudicatã, vnde non ſolum ceſſat præſcriptio, ſed
etiam ſtante dicta re iudicata contra Moniales,
illis obſtat exceptio litis finitæ , Ferrett. conſ. 11.
num. 16.& ſeq. ſequitur Bero. conſ.32. num. 34.
Riminaldus Iunior conſ. 596.num.11.

Non obſtant enunciatiuæ diuerſorum inſtru-
mentorum in quibus deſcribuntur bona Eccle-
ſiæ , & Capellæ de iure patronatus Monialium
quia hoc videtur extra dubium quod quærit de
pertinentia collationis Capellaniarum , non au-
tem de illarum iure patronatus, quod reſpicit,
non collatorem , ſed præſentationem: Minus ob-
ſtat quod regularia à regularibus conferantur;
quia hoc poſſet procedere , ſi alias regulares ſint
idonei collatores , vt Abbates , & ſimiles, ſecus
autem quando non ſunt idonei , vt fœminæ ex
ſupradictis: Et ita concluſum.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula quorum tenores , non operatur expreſſam, & indiuiduam mentionem, niſi in reſcripto ſit facta aliqua mentio.*
2 *Clauſula prædicta poſita in fine refertur ad omnia præcedentia, & poſita in confirmatione concordiæ nihil operatur, ſi de negotio Papa non fuit certioratus.*
3 *Clauſula ſupplentes,&c.non tollit niſi defectus iuris poſitiui, ſi ſpecificentur in litteris.*
4 *Per dictam clauſulam Papa fingit habere pro expreſſo, quod expreſſum non eſt, & non admittitur probatio in contrarium.*

Clauſula quorum tenores quid operetur.

RESOLVTIO CCCLXVIII.

Clauſula in reſcriptis,ſeu Bullis Papæ,quo-
rum tenores,pro expreſſis etiam ſi ſpecia-
lis,& indiuidua mentio facienda foret, ha-
beri volumus;eſt adeo generalis, & ampla, quod
vt dicitur ex ſtylo Curiæ capit oues, & boues ,ſed
aduertendum quod non operatur expreſſam,
1 indiuiduam mentionem, quando de illo de cuius
derogatione agitur ſupra in reſcripto nõ facta eſt
aliqua mẽtio quod totus tenor inſeri poſſit, Butr.
conſ.2.per tot.Veral.deciſ. 121.per totam par. 1.
præterea operatur ſecundum Butr. conſ. 49. per
tot. & Felin. in cap. nonnulli num. 6. & ſeq.
& in cap.in noſtra in nouo corrollario de reſcrip.
Dec. conſ. 341. num.1.quod ſi habet relationem
facta aliqua mentione puta ad inſtrumentum, vel
acta id omne pro inſerto habetur, Verall. deciſ.
204. num.3.& 4.par.1. quod fit per fictionem ad
uerſus quam contrarium probari non poteſt,
nempe quod contraria non ſint expreſſa,Clem.
litteris de probat. & late,quid operetur prædicta
clauſula pro expreſſis,ponit Gabr. lib. commun.
opin. tit. de clauſul. concl.1.ſubdens concl.9. eod.
tit.quod ea in fine poſita ad omnia præcedentia
2 refertur, & poſita in confirmatione concordiæ
nullius eſt momenti ſi de negotio cuius confir-
matio petitur Papa non eſt certioratus,aut de te-
nore ipſius,vnde quando Papa non potuit notitiã
habere quia nihil narrabatur formaliter ſiue cau-
ſaliter,commiſſio, vel confirmatio obtenta non
ſuffragatur,vti neque clauſula ſupplentes omnes,
3 & ſingulos iuris, & facti defectus,quæ non tollit
alios defectus niſi iuris poſitiui ſi ſpecificentur in
litteris,vt poſt Ioan.Andr.Anan. & Imol. conclu-
dit Ferret.conſ.38.num. 3. ac illa quoque quæ de
actus natura,ac ſecundum conſuetudinem exten-
di ſolent,& extenduntur,puta ſtatus , & merita
cauſę pro expreſſis haberi placeat,comprehẽdere
facit, ac expreſſum quod expreſſum non eſt fin-
git, & tanto magis ſi aderit clauſula ex certa ſciẽ-
tia, Butr. d. conſ. 2. Franc. Curt. conſ. 25. col. 4.
& 5. Pariſ.conſ.15.num.66.vol.2.vnde ſi iſte ceſ-
ſauit dicendum eſt pariter, & cauſæ cognitionem
ceſſaſſe , & ſi abbreuiate poni contigat ſub his
verbis quorum tenores, &c. operatur clauſula
præfata quod id ad quod fit relatio perinde ha-
beatur ac ſi expreſſum foret in ſcriptura quæ ad
actum refertur, L.ait prætor §. 1. ff. de re Iudic. &
quia Papa vult pro expreſſo haberi fingit expreſ-
ſum id quod expreſſum non eſt, ac etiam quaſi
quanti-

Digitized by Google

quantitatem nominauerit, & clauſula ſupradicta quorum tenores, & c. expreſſionem illorum operatur quæ non ſunt expreſſa, quod ſcilicet habeãtur pro expreſſis, & per eam id ad quod fit relatio, perinde haberi debet ac ſi foret expreſſum in ſcriptura ſpecificè quæ ad actum refertur; & dum
4 Papa fingit habere expreſſum quod non eſt, tollit quod in contrariũ non admittatur probatio quod expreſſum non fuerit, quæ generalia verba important expreſſionem de verbo ad verbum quia illorũ loco iſta clauſula ſubrogatur, Butr. d. conſ. 2. num. 5. quod conſilium pluries Rota approbauit vt habetur ex deciſ. 161. part. 2. diuerſ. vltra quod clauſula præfata quorum tenores dicitur atteſtati de ſtylo deciſ. 468. num. 4. part. 1. diuerſ.

SVMMARIVM.

1 *Filius clerici illegitimus, eſt incapax beneficij paterni in loco vbi eius pater fuit beneficiarius, nec Sacriſtæ, vel cantoris munere fungi poteſt in dicta Eccleſia.*

2 *Ad hoc vt filius illegitimus clerici, poſſit obtinere beneficium in Eccleſia in qua pater fuit beneficiarius debet obtinere in ſpecie diſpenſationem cum mentione decreti Concilij.*

3 *Nec ſufficit diſpenſatio ad quæcumque beneficia obtinenda.*

Diſpenſatio debet eſſe in ſpecie derogatoria Bullæ Clementis VII. & Concilij Tridentini, vt illegitimus valeat in Eccleſia miniſtrare vbi Pater habuit beneficium.

RESOLVTIO CCCLXIX.

CONcilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 1. de reformat. dum ad arcendam memoriam paternæ incontinentiæ à locis Deo conſe-
1 cratis mandat, quod non liceat filijs Clericorum illegitimis quodcumque beneficium obtinere, aut quoquomodo miniſtrare in Eccleſijs vbi eorum parentes beneficium aliquod Eccleſiaſticum habuerunt, Ampliat ſine dubio diſpoſitionem iuris communis in c. 2. c. litteras, c. cum decorem, c. ad abolendam de fil. presbyt. vt non tantum paternum beneficiũ, ſed nec etiam diſſimile, nec ſimiliter in dictis Eccleſijs quoquomodo miniſtrare poſſint, propter generalia illa verba quoquomodo miniſtrare, quæ generaliter de quacunque operatione intelliguntur, ex notatis per Rebuff. in l. in lege cenſoria in verb. miniſteria de verb. ſignific. ita vt neque Miſſam ibi celebrare aut Epiſtolam canere, neque Sacriſtæ aut cantoris officio fungi poſſint, vt tenet Nauar. cõſ. 19. & 17. num. 46. in tit. de conſtit. ſed nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficij alterius Eccleſię annexo, vt fertur reſoluiſſe Sacr. Cõgreg. Concil. in vna Leodienſi 3. Septẽbris 1587. etiam ſi Pater ſolũ ſtallũ in choro habuiſſet ratione Abbatiæ quam in alia Eccleſia habebat, vt declarauit dicta Sacr. Cõgregatio 14. Februarij 1585. & etiã ſi beneficiũ tantũ de facto habuerit, vt dixit eadẽ Sacr. Congregatio 4. Septẽbris 1586. cum in omnibus his caſibus militet eadẽ ratio Sacr. Concilij de arcẽda memoria paternę incontinentię; itaque cũ Epiſcopus teneatur Eccleſiã ſuam purgare pro ſuo paſtorali officio, Clem. 1. cũ ibi notat. de offic. ordin. argumento l. præſes la 2. l. congruit ff. de offic. præſid. debet ſi quos huiuſmodi in Eccleſia intruſos repererit, aſſignato eis competenti termino ad docendum de diſpenſatione Apoſtolica ſi forte ea ſuffulti exiſtant, nihilque docto, quacũque poſſeſſione non obſtãte amouere, nulla enim data diſpenſatione Apoſtolica ſunt ipſo iure priuati, ex quo Concilium inhabiles tales facit ad beneficium obtinendum, vt bene notat Nauar. d. conſ. 17. nu. 47. q. 18. de conſtit. vbi obiter aduertendum quod dicta diſpoſitio Concilij non extẽditur ad nepotes legitimos natos ex filio clerici illegitimo, maxime quãdo filius illegitimus ſuper vixit patri, Nau. conſ. 9. de filijs presbyt. & conſ. 10. eod. tit. cõtra Ignat. Lopez ad Diaz c. 4. & Rebuff. in tit. de diſp. ſuper defectu Natal. & redeun-
2 do ad diſpoſitionem dicti Concilij dico quod nõ quæcumque diſpenſatio ſuffragatur niſi in ſpecie diſpenſentur ad obtinẽda beneficia in Eccleſia in qua pater fuit beneficiarius, c. 13. vbi gloſ. in verb. patiaris, c. quærẽte, & ibi gloſ. in fin. de fil. presbyter. Rebuff. in praxi tit. de diſpenſat. ſuper defect. natal. num. 55. vbi nu. 24. plus voluit requiri in ſpecie derogationẽ Cõſtitutionis Clementis VII. ſuper hoc editæ, & hodie etiam Concilij Tridentini ſaltem in genere, & propterea non ſufficeret diſpenſatio ſuper defectu natalium, neque habi-
3 litas ad quæcumque beneficia obtinenda niſi in ſpecie de hac fieret mentio, quia cum ſemper diſpenſatio reſtringẽda ſit ad caſum de quo loquitur c. 1. §. fin. de fil. præsbyt. in 6. vna diſpenſatio non tollit omnes defectus ſed tot debent eſſe diſpenſationes quot obſtacula, Gem. conſ. 33. num. 8. Caſſador. deciſ. 9. num. 4. de præbend. Rot. deciſ. 233. q. 22. par. 1. diuerſ. neque generales derogationes, & clauſulæ operantur quando talia ſunt impedimenta, quæ difficiliorem reddere ſolent concedentem ad diſpenſandum, Bald. in l. 1. num. 22. verſ. vnum ſcias C. de furt. Felyn. in c. non nulli num. 21. verſ. quinta concluſio de reſcript. Alex. conſ. 195. num. 10. lib. 2. Menoch. de arbitr. lib. 3. centur 3. caſ. 203. num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Legatum pro pauperibus maritandis cenſetur pium.*

2 *Legatum alimentorum eſt pium, item legatum quod pro anima relinquitur, conſanguineo pauperi.*

Tribunal Reuerendæ Fabricæ, an poſſit ſe intromittere in legato dotis puellæ facto?

RESOLVTIO CCCLXX.

CVm fuiſſet legata quædam quantitas pecuniæ puellæ pauperi; fuit dubitatum, an legatum

tum prædictum pro dote factum dicatur pium ad effectum vt poſſit Tribunal Reuerendæ Fabricæ ſe intromittere caſu quo non eſſet executioni traditũ, & dubitandi ratio pro opinione negatiua oriebatur ex eo, quod dos dicitur res quędam prophana, iuxta doctrinam Bald. in rub. C. de dotis promiſſione,& propterea dicitur propriè patrimoniũ mulieris, l. 3. §.ſed vtrũ ff.de minor. vnde videbatur non poſſe Reuerendam Fabricam ſe intromittere.

Cæterum hoc non obſtante cõtrarium cenſui, motus quod iſtud legatum fuerat factum pro pau- 1 peribus virginibus maritandis, quo caſu cenſetur pium, ſecundũ Corn.cõſil.308.n.6. vol. 3.& conſ. 18.num.15. & ſeq.& in conſil.303.num. 2. vol. 4. & num.4. Roland.conſil.23.vol.1.vnde Bald.in l. ſi cum quis §.ſi mulier ff.de cõdition.indebiti voluit legatum pro virginibus maritandis relictum intelligi factum ad pias cauſas ex quo non detrahitur falcidia, l.ſi dotis Cod. ad l. falcid. ſupradictis accedebat valere argumentum de legato do- 2 tis ad legatum alimentorum,Euerard. in verbo à dote, & legatum alimentorum eſſe pium non dubitarunt DD. in l. ſi quis à liberis ff. de liberis agnoſcend. & maximè legatum relictum dotis cenſeri debet pium cũ fuiſſet relictum pro anima teſtatoris, quo caſu quando pro anima relinquitur,etiã ſi amico,vel conſanguineo pauperi relinquatur dicitur relictum ad pias cauſas,ita gloſ. in c.2. de ſepultur. Bald.in l.1. & ibi Paul. de Caſtr. in fine C. de Sacro Sanctis Eccleſijs, Bald. in l. ſi quis Titio, & ibi Imol. ff. de leg. 2.& in cap. de priore de appellatio. & idem voluit Cardinal. in cap. tua de teſtam. Alexand. conſil. 158. col. fin. vol.7.& ſic ex prædictis patet inſpiciendam eſſe qualitatem paupertatis,ita vt non procedat,quando dos relinquitur mulieri diuiti, & ſic intelligit Ludouic. de Rom. in d. Auth. ſimiliter in quæſtione an de legato dotis poſſit detrahi falcidia, & Ioan. Campeg. in tractatu ſuo de dote in 1.par. quæſt. 91. & Bald. Nouell. in tract. de dote in 1.parte cum alijs per eum allegatis, & propterea idem Bald.loco citato dixit;quod legatum pro virginibus maritandis relictum,intelligitur factum ad pias cauſas, ex quo non debet detrahi falcidia ; quod videtur contra tex. iuncta gloſ. in verbo referri,& l. tali §.1. ff. de iur. dotiũ vbi in legato dotis ſicut in alijs habet locum falcidia, tenet Angel.in §.ſi mulier,& Ioan. de Anan. conſ.57.quod verum ſecundũ Barba. in d. c. relatũ col. 11. circa mediũ verſ.item dicas ſi relinquatur dos pauperi mulieri tex.in d.§.ſi mulier,& idẽ in conſ.87.vol.4.& idem tenet Bart. in d. l. 1. col. 6.verſ. quæro ſi relinquatur diuiti C.de ſacroſanctis Eccleſijs, & idem ibi Bald.dicens,quod quãdo perſona cui eſt relictum factum, eſſet in neceſſitate, vt quia virgo, vel pauper & donatur pro ipſa maritanda, vel eſſet in Carcere detenta, tunc magis ad eam præſumitur miſericordia, quam affectio, l. liber captus C. de captiu. concludens quod aut cauſa pietatis congruit perſonę, & tũc non intelligitur ad pias cauſas, vel Amore Dei, nihilominus detrahetur falcidia, & idem dicit Angel.in l. cum hi §. ſi in annos ff. de tranſact. volens quod ex qualitate perſonæ præſumitur cauſa pia per tex. in l. illud C. de Sacro Sanct. Eccleſijs, & idem Bald.in auth. ſimiliter, & Abb. in rub. de teſtam. & idem Barbat. in cap. adhæc col.3.in fine verſ.nota ibi elemoſina vſque ad finem dicens hanc opinionem eſſe communem, & reſpondet dicto §. ſi mulier ſignanter illum tex.eſſe reſtringendum ad mulierem pauperem.

SVMMARIVM.

1 *Perſona nota quæ vult promoueri ad Ordines, non eſt examinanda.*

2 *Perſona nota ante ordinationem debet approbari ab Epiſcopo, & deſcribi in liſta ordinandorum.*

De pæna Clerici ordinati abſque examine.

RESOLVTIO CCCLXXI.

SI quis nullo præmiſſo examine fuerit ordinatus ſi dignus ſit, & notus non peccat, quia tales non ſunt examinandi, ſi vero ſit indignus debet deponi, Sylueſt. verbo ordo ſecundo 1 num.2.vel ſi cognitus ſed inhabilis etiam ſi impedimentum nouerit ordinans nec diſpenſauerit expreſſe, Aſteſan.lib.6.tit.5. quæſtiunc.9.Henric. in ſum. Theol.moral.lib.10.cap. 18.§.1. cum gloſa littera B.eſt textus in c.ſi qui ſine examinatione 81.diſt.idque multo magis ſi ignotus, & indignus vt omnium eſt conſenſus quod ſi eſſet cognitus, & dignus,nec peccaret nec deponeretur ſi abſque pcedenti ſcrutinio fuerit ordinibus inſignitus,Syl ueſt.dicto num.2.Maiol.tract.de irreg.lib. 4.cap. 9. num. 6. eſt textus cum gloſa in cap. nullus 24. diſt. Concil.Carthag.3. cap. 22.quam relatam diſtinctionem ſcripſit præ cæteris Hoſt.in ſum. hac Rub.n.6.& Aſteſan.adducto tit. quæſtiunc.7.Sed 2 circa huiuſmodi punctum aduertẽdum eſt, quod quamuis aliquis ſit dignus, & notus non debet, nec de iure poteſt accedere ad ſuſcipiendos Ordines abſque eo quod fuerit approbatus ab Epiſcopo, & deſcriptus in numero ordinandorum; alias excommunicari poteſt ab Epiſcopo, iuxta præceptum quod promulgatur initio ordinationis ab Archidiacono de mandato Epiſcopi , de quo in Pontificali Romano: quamuis enim notus non debeat examinari quoad doctrinam,tamen debet ab Epiſcopo approbari, & deſcribi in liſta ordinandorum, vt dictum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula in alienatione rei Eccleſiæ, ſaluo, & reſeruato aſſenſu Apoſtolico, nec aliter nec alio modo ſaluat a pæna, etiam ſi res ſit vendita, dummodo facilis ſit recuperatio.*

2 *Si bona confraternitatis ſint congeſta ad hoc vt de eis ad libitum diſponere poſſit, non ſunt Eccleſiaſtica, & poſſunt alienari ſine ſolemnitate Paulina ſecus vero ſi interuenit Ordinarij aſſenſus in erectione, & bona ſint congeſta ad vſum pium.*

Bona

Bona confraternitatis, an alienari poſſint non ſeruata forma extrauagantis ambitioſæ?

RESOLVTIO CCCLXXII.

VEnerabilis Capella Sacratiſſimi Corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſita intus Cathedral Auellinenſ. ab eius inſtitutione fuit gubernata,& ad præſens gubernatur per laicos,& pluribusbonis ex pijs hominũ legatis,& donationibus, ac eleemoſinarũ largitionibus eiuſdẽ Domini noſtri gratia abundat,& ex eius introitibus celebrantur diuina officia, emuntur candelæ pro veneratione Sanctiſſimi Sacramenti, & fiunt alia opera charitatis, Officiales eliguntur per eorum prædeceſſores, & confirmantur per Ordinarium; Et in facto præſupponitur quod adminiſtratores vendiderunt quandam domum legatã dictæ Capellæ pro vtilitate eiuſdem, cuidam ſacerdoti, & cuidam laico, ſaluo, & reſeruato aſſenſu Apoſtolico quatenus de ſubſtantia requiritur, & non aliter vel alio modo, & c. Reuerendiſſimus Dominus Epiſcopus prouidit quod ex quo fuit facta traditio dictæ domus quod vendentes, & ementes inciderunt in excommunicationẽ ex diſpoſitione extrauag. ambitioſæ de empt. & vendit. quam Paulinam vocant.

Ex aduerſo prætenditur pænis ſeu cenſuris prædictis non fuiſſe,nec eſſe locum ex pluribus; Primo quia bona prædicta non dicuntur Eccleſiaſtica,nec ſubiecta iuriſdictioni Epiſcopi, nec in alienatione requiruntur ſolemnitates requiſitæ in alienatione rei Eccleſiaſticæ,per notata per Affl. in Conſtit. Regni Sancimus de iur. prothomis.in princ. verſ. ſubſequenter quæro, an ſi ſtauritarij num. 12. ſol. 17. in paruo, Redoan. de reb. Eccl. non alienand. rubr.33.caſu 15.ſol.459. in 2. part. & Ant.Gab.in comm.concluſ.in tit. de pia cauſa concluſ.1.num.12.verſ.2.inſertur, & pro bonis prædictis dicti adminiſtratores ſeu Occonomi, & confratres conueniuntur coram Iudice laico, Bart. in l. cum ſenatus num. 4. ff. de reb. dubijs & fuiſſe deciſum in M. C. V. & in Sacr. Conſil. Neapol. refert Anna in ſingular. 90. qui alios allegat.

Secundo, quia clauſula ſaluo aſſenſu, & non aliter nec alio modo,etiam quod ſit deuentum
1 ad venditionem,dummodo facilis ſit recuperatio ſaluat à pæna,Bald. in cap.1.§. final. num. 5. verſ. ſed pone pater, & in c. fin. §. hoc quoque de ſucceſſ.feud.num.18. Abb. in cap.2. num. 1. de feud. Felyn.in c. quæ in Eccleſiarũ de conſtit. num. 84. & ſeq.& Iul.Clar.in §.Emphiteuſis queſt.13.verſ. itẽ quæro cui additur Vincen.de Ann. in Conſtit. Regn. conſtitutionem diuæ memoriæ num. 194. ſol.117.vbi quod clauſula reſeruato aſſenſu Domini,non tam in Emphiteuſi quam in feudis facit actum conditionalem,& interim non eſt omnino nullus,ſed ſtat in ſuſpenſo, & eſt ſpes conualeſcẽtiæ, & in fine quod hæc clauſula ſemper ſaluat pretium, & facit præſtari intereſſe, de quo etiam refert deciſ. Sacr. Conſil. num. 230. ſol. 119. atergo, videatur etiã nouiſſimè Corbul. in tract. de Emphiteuſ.tit.de cauſa priuationis ob alienationem limitat. 36. & 37. qui latè concludit, vt ſupra, & refert etiam excuſari ſi non fuit facta traditio vera ſed per conſtitutum, vel præcarium cum clauſula prædicta,ſaluo aſſenſu, vel etiã ſine.

Tertio, quia de Paulinæ receptione, vel eius non vſu per contrariam conſuetudinem Doctores variè loquuntur,& alibi in nullo ſeruari eius diſpoſitionem dicunt;alibi receptam quoad nullitates,ſed non quoad cenſuras, alibi in totum receptam, Nauarr. in Manual. in excommunicat. Papal.c.27.nu.52.Borg. deciſ. Fiuiz. 43. Redoan. de reb. Eccl. non alienand. rubr.28. caſu 7.num. 2.& 8.& num. 21.ſol. 440. in 2. par. is maximè num. 21. ex deciſ. Rot. manuſcriptis dicit deberi probari illã vſu receptam, & obſeruari in locis
2 in quibus de ea agitur; Sed mihi videtur dicendũ quod ſi bona ſunt relicta confraternitati, vt de eis ad libitum diſponant, vel eo animo eſt erecta confraternitas, ac bona,ea mente ſint congeſta vt confraternitati deſeruiant, & de illis diſponere poſſit ad libitum, tunc non eſt neceſſaria ſolemnitas Paulinæ, & ſic eſt intelligenda doctrina Baldi,& Afflicti allegata, ſi vero cõfraternitas eſt extructa,vt Deo Sacrum fiat, & bona congeſta pro aſſociatione Sanctiſſimi Sacramenti,pro Miſſis dicendis, & pauperibus ſubleuandis, & tunc bona, & locus ſunt religioſa, etiam ſi non acceſſiſſet aſſenſus Epiſcopi,& bona non poſſunt alienari abſque cõſenſu Epiſcopi,& confraternitatis, Guttier. lib. 1.Canonic.q.c.35.qui multos citat, Quarant.verbo alienatio;Quod ſi acceſſerit conſenſus Epiſcopi in erectione & habeat campanã &c.multo fortius erunt loco pia,Ioſeph.Ludouic. deciſ. 90. & bona ipſius nõ poſſunt alienari abſq; ſolemnitate prædicta; Excuſari autem poſſent dicti confratres ab incurſu excommunicationis, ſi non eſt recepia dicta Paulina, eo loci quoad cenſuras,ſed ſolum quoad nullitatem contractus; quod tamen non præſumitur, ſed alleganti incumbit onus probandi,iuxta tradita in mea praxi de rebus Eccleſiæ non alienandis.

SVMMARIVM.

1 *Habens duas vxores, poteſt vt hæreticus inquiri.*
2 *Aliud eſt contrahere matrimonium, & aliud eſt promiſſio de contrahendo.*
3 *In capitulis matrimonialibus adeſt promiſſio de futuro contrahendi matrimonium, non autem de præſenti.*

An contra obtinentes duas vxores, poſſit procedere Tribunal Sanctæ fidei, ſi cum vna ipſarum fuerunt contracta tantum capitula matrimonialia?

RESOLVTIO CCCLXXIII.

DE improbatione pluralitatis matrimonij, & vxorum eodem tempore, & de pæna eodem tempore duas vxores accipientis, vide Roman.ſingular. 537.Franciſc.Marc. deciſ. 743.

743.part.2.Clar. in §. fornicatio verſ. dicitur etiã Menoch. de arbitr. iudic.caſu 420. incip. cum de adulterijs num. 19. qui in Regno Neapolitano pæna mortis inflictam fuiſſe dicit, & in Regno Gallorum num. 26. & quid in muliere habente plures viros, & vtrum pæna maior imponatur habenti plures vxores quam habenti duas, & de hac deciſione latiſſime ſcribit, quid de cognoſcẽte duas ſorores, vel meretrices, vel honeſtas qualiter puniatur, Diaz in pract.Canon.cap.78. Boſſ. in tit.de damnat.& punibil.coitu Foller. in pract. criminal. verb.inceſtus, Boer. deciſ. 318. in fin. Theſſaur.deciſ.Pedem. 100.ad quod vide etiam Grilland.in tract. de pænis omnifariam coitus q. 14. Carrer. in pract. criminal. verſ. circa igitur quarto de ſtupro fol. 205. Grammatic. in §. duorum inſtitution. de nupt. & quod tenens binas vxores codẽ tẽpore ſit infamis, decidit tex. in l.2. C. de inteſt. nupt.licet dicat Menoch.d.caſu 420. quoſdam populos ita libidini deditos, vt non modo duas vxores habeant, ſed etiam plures, quod abſit.

Sed redeundo ad caſum propoſitum, dico quod licet habens duas vxores poſſit tanquam hæreti-
1 cus inquiri, Simanc.fol.179. in tract. de Cath. inſtit.in tit.de matrim.tit. 40.& de Franch. in deciſ. 36.nihilominus in caſu de quo verba facimus hoc minimè procedere dicimus ex eo, quod per ſtipulationem capitulorum matrimonialium non cẽſetur contractum matrimonium, l.ſi vicinis, & l. neque C.de nupt.cum per capitulationem non inducatur niſi promiſſio de contrahendo matrimonio, & iura prohibent contractum cum duobus, in caſu autem de quo agitur nullum fuit contractum matrimonium, poſtquam cum altera fuerunt niſi ſtipulata tantum capitula, & conſe-
2 quenter aliud eſt contrahere matrimoniũ, & aliud eſt promiſſio de contrahendo, l.in bonæ fidei ff.de eo quod cert.loc. cap.penul.de elect. in 6. vbi bona gloſ.in verb.exprimendũ, ſicut dicimus aliud eſt alienare feudum, & aliud promiſſio de alienãdo, Imol. in l. in ædibus §. ex rebus ff. de donat. Aretin.in §.in perſonam in glo.1.Inſt.de act.propterea de Ponte in conſ.85. voluit ſtatutum dans arbitrium ſtatiarijs in venditionibus non comprehendere promiſſiones de vendendo: Hinc eſt quod Iaſ.in l.fin.de iur. Emphyt. num. 134. dicit quod, & ſi cadat Emphyteota à iure ſuo per tex. in d.l.fin. non tamen cadit per promiſſionem de vendendo, Alex.idem in conſ.173.vol. 2. num. 2. latius Tiraquell.de vtroque retract.fol.982.n.44. & prohibitus alienare poteſt ſe obligare ad alienandum, ita Bald. in l. vltima § emptor in fin.C. cõmunia de leg. & in proprijs terminis vbi agitur de feudo quod promittens alienare feudum non cadit à feudo, & ſi alienando caderet, voluit Bald. in cap.1.§.aut ſi libellario quib.mod.feud.amittat. Cardinal.Alex.in cap. 1. in princ.col.2. verb. per hoc reſtat illatio de prohibit. feud. alienat. per Feder.

Non obſtat quod matrimonium ſolo conſenſu contrahitur, l.conſenſu C.de repud.& cap. 1. & c. Gemma de ſponſal. & tex. in l. nuptias ff. de reg. iur. vbi nuptias, non concubitus, ſed conſenſus facit, & conſequenter per huiuſmodi capitulorũ ſtipulationem videbatur adeſſe conſenſus, & conſequenter matrimonium contractum maxime cum matrimonium contrahatur etiam quando vir dicit mulieri volo te in vxorem, vel te eſſe mihi in vxorem; his enim verbis matrimonium contractum dicitur, ex Didac.in epithome ſponſal. part.2.cap.4.§.1.num.4. in fin. & Iaie de probat. Matrim. & nouiſſime ſcribit Maſcard. in tract. de probat. Menoch. in lib. præſumpt. &
3 Marcellus Cala in tract. de modo articulandi Quia reſpõdetur prędicta non procedere in confectione Capitulorum matrimonialium, nam in eis ſolum adeſt promiſſio de futuro ſcilicet, contrahendo matrimonio, & non adeſt contractus matrimonij per verba de præſenti.

S V M M A R I V M.

1 *Quilibet de populo poteſt agere pro relictis ad pias cauſas.*

2 *Infra annum non poſſunt cognoſcere de legatis pijs Iudices inferiores, ſed tantum Superiores.*

Tribunal Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe in quo verſetur?

RESOLVTIO CCCLXXIV.

EST notandum quod in hoc Regno pro ad implemento legatorum piorum quando pia loca in quorum beneficium ſunt facta non curant illa exigere infra annum, ex contentione inter Sedem Apoſtolicam, & Regiam Catholicam Maieſtatem eſt introductũ Tribunal Reuerendę Fabricæ Baſilicæ Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Vrbe, quod regitur per Oeconomum, qui eſt perſona Eccleſiaſtica, & per Iudices ſiue Conſultores laicos qui in prima, ſecunda, & tertia inſtantia ſunt Officiales Regij Electi ab Illuſtriſſimo Prorege, & in hoc Tribunali ex officio etiam pijs locis legatarijs non inſtantibus proceditur ad exactionem, & recuperationem huiuſmodi legatorum quod inde introductum credo, quia iudicium pro legatis pijs eſt
1 populare, & quilibet de populo poteſt agere pro relictis ad pias cauſas, vt eſt tex. in §. ſi vero Sanctiſſimus verſ. ſi autẽ hæres vbi Angel. in authe. de Eccleſ. tit.& docet Roman. in conſ. 69. col. 1. verſ.2. principaliter, & alij cõmuniter relati per Tiraq. in priuil.151. de priuil.piæ cauſæ; ita quod nec etiam infra annum de his legatis pijs poſſunt
2 cognoſcere Iudices inferiores, ſed Superiores tantum, ſi deferendum eſt auctoritati Tiraquell. in tract. de priuil.piæ cauſæ priuil.150.pulcher text. in l.hæreditas 53.ff. de petit. hæred. ibi quamuis enim ſtricto iure nulla teneantur actione hæredes ad monumentum faciendum, tamen Principali vel Pontificali auctoritate compelluntur ad obſequium ſupremæ voluntatis.

S V M M A R I V M.

1 *Fabrica Sancti Petri de Vrbe, auocat pecuniam à poſteriore creditore.*

2 *Eccle-*

2 *Eccleſia, & Imperium fraternizant.*
3 *Prior creditor poteſt auocare pecuniam ſolutam creditori poſteriori, contra Afflictum.*
4 *Priuilegiatus poteſt auocare pecuniam poſteriori ſolutam, ex Capycio.*

Fabrica Sancti Petri de Vrbe, an auocet pecuniam ſolutã creditori poſteriori etiam bona fide conſumptam?

RESOLVTIO CCCLXXV.

CAuſa huiuſmodi tranſmiſſa ſuper eo, an
Fabrica Sancti Petri de Vrbe, auocet pecu-
niam à ſecundo creditore, qui bona fide
1 illam conſumpſit, Ego dixi poſſe auocare ex re-
gula, l. pecuniam C. de priuileg. fiſc. quæ licet lo-
quatur in Fiſco, tamen Eccleſia Sancti Petri de
Vrbe dicitur Eccleſia Romana, Archidiac. in c. 1.
de præſcript. lib. 6. Bald. in Auth. quas actiones, C.
de Sacr. Sanct. Eccleſ. n. 14. ideo gaudet omnibus
priuilegijs quibus gaudet Imperium, Abb. in cap.
auditis num. 2. de in integr. reſtitut. & ibi adden-
tes, quia Eccleſia, & Imperiũ fraternizant, Auth.
quomod. oport. Epiſc. in princ. quẽ text. exornat
Iaſ. in materia priuilegiurum Imperatoris, & Ec-
cleſiæ, in l. 1. nu. 23. C. de Sacr. Sanct. Eccleſ. Bald.
in l. fin. num. 10. C. de quadr. præſcript.
3 Item prior creditor de iuris rigore poteſt auo-
care pecuniam à poſteriore delingentiore in exi-
gendo etiam bona fide conſumptam conditione
ex l. fin. §. & ſi præſatam in verſic. ſi vero credito-
res C. de iur. deliber. vbi eſſe caſum de hoc probat
Monticul. in tract. de inuentar. ſuper d. §. & ſi præ-
ſatam num. 38. verſ. poſteriores, Stracca in tract.
de decoctor. parte vltima à num. 29. vſque ad fi-
nem vbi ſatis digreditur contra deciſ. Afflict. 190.
& alios cuntrarium tenentes, Ioſeph. Ludouic.
in deciſ. Peruſin. 45. num. 20. qui reſpondet Gra-
matic. in quæſt. 1. poſt deciſiones, Pariſ. in conſ. 69.
vol. 4. Cæphal. in conſ. 86. & Couarr. in lib. pract.
quæſt. cap. 29. contrarium ſentientibus.

Item deciſ. Affl. 190. fundatur de æquitate, ſed
primus æquitatis gradus eſt religionis, l. 2. ff. de
iuſt. & iur. ergo in æquitate Eccleſia præferenda,
nec eſt habenda conſideratio illa contra Eccleſiã,
vt litium ſit finis, quia Eccleſia reſtituitur con-
tra ſententiam, quæ finem litibus imponit, cap. 1.
vbi omnes Canoniſtæ de in integr. reſtitut. etiam
aduerſus tres conformes, & ex ſpeciali priuilegio
impediendo tres conformes, Salyc. in l. 1. in fin.
C. ne lic. prouocare, vbi Apoſtilla alios cumulat.
4 Item tex. in d. l. pecuniam habet locum in quo-
libet priuilegiato vti prior poſſit à poſteriori euo-
care, vt dicit gloſ. in d. l. pecuniam allegat l. ex
facto ff. de pecul. quæ loquitur in pupillo minore,
& Eccleſia vtitur iure minoris, cap. auditis de re-
ſtitut. in integr. vbi Abb. num. 10. & ibi tex. dicit
quod Eccleſia ſemper debet ſeruari illæſa, & quod
priuilegiati poſſint auocare pecuniam, eſt caſus
deciſus per Cayc. deciſ. 78. & ideo de hoc non eſt
dubitandum, & hæc omnia per Martam deciſ.
P. ſan. 42.

SVMMARIVM.

1 *In multis caſibus debetur Quarta Epiſcopo de iure.*
2 *Stante erectione Tribunalis Fabricæ, Epiſcopi non ſe intromittunt in Quarta legatorum.*

Tribunal Reuerendæ Fabricæ, an hodie exigat quartas, quæ olim debebantur Epiſcopis?

RESOLVTIO CCCLXXVI.

PLurima dubitari poſſunt de quarta, quæ de-
betur Epiſcopo, præſertim de iure commu-
ni, & primo, an quarta debeatur Epiſcopo
de relictis per conſanguineam Abbatiſſæ, Rom.
conſil. 511. an debeatur de relictis factis Eccleſiæ
alterius diæceſis, idem in conſ. 514. an debeatur ex
legato facto ſingulari fratri pro ſepultura, Anch.
conſ. 369. num. 2. & 6. de grauamine puro, an de-
1 beantur duæ quartæ, idem in conſ. 27. quod ſic
nu. 3. an detrahatur contra voluntatẽ deſuncti,
idem conſ. 152. nu. 10. in quibus caſibus quarta
non debeatur, Oldrad. conſ. 125. & 287. quarta
Canonica debetur Eccleſiæ Parochiali, Abb. per
tex. ibi in cap. relatum 2. not. de ſepult. & in c. in
noſtra eod. tit. quæ regula limitatur per Sylueſt. in
ſumma in verbo Canonica portio verſ. no-
no quæritur, & Couar. in cap. fin. de teſta. an
de relicto pauperibus debeatur quarta, Rom.
in auth. ſimiliter C. ad. l. Falc. in princ. quan-
do quarta debetur Epiſcopo de legatis factis
Eccleſiæ, & de decimis, & funeralibus, Gratian.
Hiſp. in reg. 400. vbi ampliat ſi defunctus non
eligit ſepulturam maiorum, ſed eius cõſanguinei
adhuc quarta debetur Eccleſiæ, & Epiſcopo, &
ante eum tenuit Innoc. in c. in noſtra de ſepult.
Bald. in l. ſi quis ad declinandam C. de Epiſc. &
Cleric. verſ. quæritur, & poterit Epiſcupus alteri
cedere, c. fin. 12. q. 3. quam regulam duobus modis
reſtringit Felyn. in c. de quarta de præſcript. n. 10.
Delphi. q. 629. 2. part. an de relictis confratariæ
debeatur quarta Epiſcopalis, ſeu Canonica portio
cum non dicantur loca pia, Capra conſ. 54. num.
14. & ad materiam vide Gabr. in tract. com-
mun. opinion. lib. 6. in tit. de pia cauſa: Sed hodie
in hoc Regno cum adſit Tribunal Reueren. Fa-
bricæ Baſilicæ Sãcti Petri de Vrbe, quod cognoſ-
cit de legatis Pijs, Epiſcopi, ſeu Ordinarij locorũ
non poſſunt ſe ingerere nec aliquid pretendere in
2 præiudicium dicti Tribunalis, nam quando fuit
erectum hoc Tribunal Reuer. Fabricæ fuit ere-
ctum cum iuriſdictione, & cum clauſula abdica-
tiua, & priuatiua ad Ordinarios locorum prout
cantant dicta priuilegia Reueren. Fabricæ; ideo
omnis poteſtas ab Ordinarijs fuit adempta, &
hoc eſt ius iuriſdictionis abdicatiuæ, ſeu priua-
tiuæ, Iaſon latè in l. quod in rerum §. 1. ff. de lega-
tis 1. plenè Gram. deciſ. 30. & Capic. deciſ. 22. col.
2. verſ. facit ſecundo, de Franch. dec. 417. n. 7. & 8.
nec eſt vis facienda in Sacr. Concil. Tridentino
ſeſſ. 22. cap. 8. quia poſt dictam ſeſſionem per Bul-
lam Pij IIII. in anno 1562. confirmãtur priuilegia
Reuer.

Reuer. Fabricæ reſpectu piarum diſpoſitionum in Bullario 592. quæ confirmatio operatur vt illa priuilegia dicantur expreſſa, & incluſa, & ex vi relationis ad textum in l. aſſe toto ff. de hæred. inſtit. & qui confirmat, dare videtur, l. lege obuenire ff. de verbor. ſignifi. & ita fuit obſeruatum quando Epiſcopi in hoc Regno auſi ſunt prætendere quartam de legatis pijs in præiudicium Reuerendæ Fabricæ.

Et in ſpecie cum Epiſcopus N. prætendiſſet de recenti quartam Canonicam de legatis pijs, fuit prouiſum quod ſuperſedeatur ſuper prætenſione dicti Epiſcopi, & interim exigantur legata pia in totum ad beneficium Reuer. Fabricæ, & litteræ originales conſeruantur pænes Secretariũ Melchiorem Reuilionum, quarum litterarum copia Illuſtriſſimi Cardinalis Coſentini Præfecti Congregationis prædictæ ſub data Romæ die 25. Iulij 1610. hæc eſt.

Circa la quarta Canonica che pretende il Veſcouo di N. s'è viſta l'informatione mandata, & per eſſer negotio di vederlo piu maturamente è referirlo à N. S. attenderà fra tanto ad exigere per la Fabrica, ſopraſedendo anco gli Ordini Noſtri circa il darla al ſudetto Veſcouo che coſi è parſo bene alli medeſimi mei Illuſtriſſimi Signori.

S V M M A R I V M.

1 *Ex legatis pijs quæ infra annum non adimplentur, quinta pars ſpectat ad Reuerendam Fabricam: Lapſo vero triennio medietas, & recenſentur Bulle Summorum Pontificum.*

Facultates Reuerendæ Fabricæ quæ ſint?

RESOLVTIO CCCLXXVII.

QVoniam iuxta priuilegia eidem Reuerẽdæ Fabricæ conceſſa de legatis, hæreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis quæ intra annum ab hæredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta non fuerunt vſque ad triennium computandũ à die mortis, quinta pars tantũ ad ipſam Fabricã ſpectat, lapſo vero triennio ſi adhuc adimpleta nõ ſint eidẽ Fabricæ medietas debetur: Declaramus medietatem huiuſmodi pariter à die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitã eſſe, ſeruandamque fore in his Bullã Fel. rec. Pij Papæ V. ſub datum 11. Kal. Ianuarij 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur, & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quæ intra ſtatutum à teſtatore, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo elapſo trienniũ intelligatur concurriſſe à die mortis.

Annua vero pia legata, & diſpoſita pijs locis, Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cum onere celebrationis Miſſarum, Diuinorũ Officiorũ, erogationis eleemoſinarũ, aut ſimiliũ in perpetuũ, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdã diebus in anno, vel hebdomada pro quorum adimplemẽto bona, ſeu etiam reditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur, & hæredum, ſeu aliorũ, qui ad id quomodolibet obligati erant, aut tenebantur auaritia pro præterito adimpleta cum effectu nõ ſunt, tunc reditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non ſoluta, Fabricæ debeantur, in futurum vero decurrenda ipſis legatarijs cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quãdo vero bona, ſeu annui redditus, & introitus à Monaſterijs, Capitulis, Capellanis, ſeu alijs legatarijs percepti, & exacti ſunt, ac percipiuntur, & exigũtur pro dicta celebratione Miſſarũ, & Diuinorũ Officiorũ in perpetuũ, aut ad tẽpus vt ſupra, & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina Officia in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerũt, vel celebrari deſierunt, aut etiã minime celebrantur propter ipſorũ legatariorũ negligentiã, ſeu impotentiã nempe quod maior ſit numerus Miſſarum, quã Sacerdotũ, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum, & Diuinorũ Officiorũ ſic per negligentiã, ſeu impotentiã omiſſarũ ad Fabricã ipſam deuoluta eſſe declaramus; dantes facultatem Miniſtris à nobis deputatis, ſeu ab alijs ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis ad quos ſpectat ſi eis melius expedire videbitur pro prçterito tãtũ deſuper cõponere valeãt.

Si autẽ ipſi legatarij quibus à principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulç taliũ relictorũ incapaces erãt, aut à principio quidẽ capaces exiſtebant, ſed propter regulæ mutationẽ incapaces effecti ſunt inhçrẽdo dictç Fabricç priuilegijs, aut declarationibus alias factis, præſertim ſub die 18. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi quæ à principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſũt redditi nõ ad hçredes grauatos, ſeu alios obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe ſed ad Fabricã ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiã ſubſtitutionis, & fideicõmiſſi tamquã incerta effecta expectauiſſe, & expectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ cõprehẽdi, prout etiã quæ forte ex quacumq; cauſa à legatarijs etiã capacibus recuſata non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradẽdis quæ amore Dei, ſeu alias ratione animæ nõ autẽ effectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorũ facta erũt ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint nec effectualiter perſoluta, ſeu depoſita etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarũ electio facta foret pro annis, & tẽporibus decurſis, ad Fabricã ipſam pertinere declaramus: Decurrenda vero in futurũ pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis, etiam antea electis vt præfertur integra concedantur niſi in totum incerta eſſent itaut ad Fabricã iuxta priuilegia omnino ſpectarent prout etiã eidẽ Fabricæ cõpetũt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro malè ablatis relicta itaut etiã ab Ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint vindicari valeant, iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia vt accepimus ſæpe huiuſmodi le-

V gata

ta,& piæ diſpoſitiones pro cõſtitutione Monaſteriorũ, Hoſpitaliũ,Capellarum, aut pro ſubſtitutione Eccleſiaſticarum perſonarũ ſeculariũ,ſeu regulariũ tam virorũ quam mulierũ, & ſimilium nec intra, vel poſt trienniũ hæredes ea adimplere curant,ex quibus ſi quinta aut medietas reſpectiue pro Fabrica detrahatur,opera ipſa aut in totũ negliguntur, aut ſine debita perfectione inchoata remanent,nec defunctorũ volũtas vt par eſt obſeruatur,quo vt huic incõmodo quantũ fieri poteſt occurramus,& hæredibus ac alijs obligatis omnis fraudis occaſio auferatur,dum huiuſmodi legatorum ſolutionẽ,& executionẽ procraſtinare ſolent vt interim dictorũ piorũ relictorũ fructus percipiant ad quorũ reſtitutionẽ retineri prætendãt, & per capitalis reſolutionẽ ſatisfeciſſe teſtatorũ volũtati cõcedant; idcirco declaramus dictos hæredes ſeu alios grauatos teneri,& obligatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorũ perſoluendos à die mortis quos realiter ex re legata,ſeu alias relicta perceperunt aut percipere potuerunt ſi res huiuſmodi ſui natura,aut alias fructifera ſit,ita tamẽ vt in poſterũ Fabricæ non quinta aut medietas relicti,ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur,legatũ vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea quia ſæpe cõtigit pia huiuſmodi legata,& diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorũ,Hoſpitaliũ,ſeu Eccleſiarũ,& ſimiliũ relictorũ debitæ executioni demãdari nõ poſſe propter aliquod facti ſeu iuris impedimentũ, quia nẽpe pecunia relicta ad cõſtruendũ Monaſteriũ nõ ſufficit,aut in loco à teſtatore deſignato ædificari non poteſt,ſeu etiã licentia ab Epiſcopo aut alio Superiore obtineri nequit,cũ æquũ nõ ſit vt piũ opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius ad illud de iure cõmutãdũ veniat, declaramus vt grauatis, certus cõpetens terminus præfigatur arbitrio Iudicũ pro impedimẽtis huiuſmodi realiter & cũ effectu remouẽdis, aut pro obtinẽda à Sede Apoſtolica cõmutatione talis pij relicti,& diſpoſitionis,quod ſi terminus elapſus , & impedimẽta remota non fuerint , ac cõmutatio obtenta nõ ſit tunc legatum ipſum integraliter à Fabrica exigatur,proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat,vt non vereantur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare , priores datas confrigere, aut alias Fabricã ipſam defraudare, declaramus cõtra huiuſmodi falſarios, complices aut quouis modo culpabiles omnibus iuris, & facti remedijs procedi debere etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas,& pænas incidiſſe, mulctas,& pænas ad Fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem Fabricæ priuilegia.

Tandẽ teneri hæredes qui intra ſtatuta à iure tẽpora bonorũ hæreditariorũ legitima inuẽtaria non cõfecerũt ad integrã ſolutionẽ faciẽdã legatorũ,& piorũ relictorũ quoties iuxta eiuſdẽ Fabricæ priuilegia in foro Iudiciali cõuẽti fuerint neq; ſub prætextu quod hæreditas ſoluẽdo nõ ſit excuſari poſſe,quo minus etiã vltra vires hæreditarias adeũdo,aut in eis ſe ipſos immiſcẽdo cũ legatarijs quaſi cõtraxiſſe videãtur non debẽt beneficio legis perfrui quã cõtendẽdã eſſe cẽſuerũt niſi à S.D.N.reſtitutionẽ in integrũ aduerſus lapſum tẽporis ad inuẽtarij cõfectionẽ cõceſſi forſã obtinuerint.

Ne autẽ à prædictis vnquã tẽpore dubitari cõtingat,& vt iuſtitia indifferẽter omnibus cuiuſcũque gradus, & cõditionis exiſtũt miniſtretur,iuſſimus,& mãdauimus hãc noſtrã declarationẽ, etiã per Secretariũ noſtrũ in mẽbranis redigi,ſolitoq; ſigillo ſubſignari;datũ Romę die 27.Martij 1598. Pontificatus S.D.N.Clementis Papæ VIII. anno eius ſeptimo.

Ad fauorẽ etiã prædicti Officij Fabricæ adeſt motus proprius Pij Papæ IIII.per quẽ datur facultas Collegio,& Deputatis Fabricæ S.Petri de Vrbe cogẽdi quoſcũq; Notarios ad aperiẽdũ,& oſtẽdẽdũ teſtamenta poſt annũ à die obitus teſtatoris fol.728.in Bullar.incip. & ſi per diuerſos, & infra.

S V M M A R I V M.

1 *Commiſſarij Reuerendæ Fabricæ non poſſunt ſe intromittere in legatis perpetuis,ſed temporaneis,ſed ſi à principio hæres fuerit negligẽs ad exequendũ, & ſoluendum, tunc benè ſe intromittunt.*

Commiſſarij Reuerendæ Fabricæ, poteſtas.

RESOLVTIO CCCLXXVIII.

EſT notandũ ſecundum Zerol. in prax. verbo Fabrica, quod hæredes quãdo ſunt negligẽtes per trienniũ,ſeu alias à die mortis in exequẽdis legatis pijs circa Miſſarũ celebrandarum, & Diuinorum Officiorum celebrationẽ, Commiſſarijs Fabricæ medietas ſpectat; Pius V. Bull. 96. quæ incipit exigit, & quia videtur clare quod ſolum in legatis temporaneis nõ perpetuis
1 quæ dantur in titulum iſti Cõmiſſarij ſe poſſunt intromittere, vt ſi quis relinquerit Miſſas celebrãdas perpetuo,& aliquis presbyter fuit de illis prouiſus , vt ſi in Capellanijs exigere incipit bis, vel ſemel,vel pluries ſi hæredes deficerẽt per aliquot annos nõ poteſt Cõmiſſarius Fabricę in hoc ſe intromittere quia ſunt loco Sacrificiorũ,& onera perpetua,ſed ſi à principio hæres fuerit negligens ad exequendũ, & ſoluendũ tunc habet locũ Bulla Pij V.& Cõmiſſarius poteſt compellere ad ſoluendũ iam omiſſum,& de eo ſumere medietatẽ,ſed in poſterũ vt ſoluatur Sacerdoti celebrãti, & hoc nota,licet poſt lapſũ vnius anni Pius IIII. Bulla 58. de qua idem Zerol. in ver. Notarij, illud eſſe onus Ordinarij iuſſerit.

S V M M A R I V M.

1 *Tribunal Reuerendæ Fabricæ non poteſt accipere legata pia relicta in teſtamento nullo.*

2 *Quando ſchedula non eſt ſcripta manu propria teſtatoris, ſed aliena , ſine teſtibus , etiam inter liberos non probat.*

3 *Ex teſtamento imperfecto debentur legata pia,quãdo eſt imperfectum ratione ſolemnitatis,ſecus ſi ratione voluntatis,ſecundum Bartolum.*

Tribunal Reuerendæ Fabricæ,an procedat in legatis relictis ad pias cauſas in teſtamento nullo?

RESO-

RESOLVTIO CCCLXXIX.

IN præſenti quæſt. reſpondi potuiſſe Tribu-
nal Reuerendæ Fabricæ procedere ad execu-
tionem legatorum piorum etiam in teſtamẽ-
to nullo relictorũ, & quod teſtamentum factum
ad pias cauſas per Parochũ cum duobus teſtibus
valeat per c. cum eſſes de teſtam. & c. relatũ eod.
tit. & profana legata ibidem contenta deberi ſe-
cundum aliquos, tamen quando teſtator teſtamẽ-
tum eo modo fecerit in quo laicũ inſtituerit hæ-
redem cum hoc caſu ſit ipſo iure nullum, pia le-
gata in eo relicta non debentur, ita tenet Salic. in
Auth. Caſſa C. de Sacroſ. Eccleſ. nu. 7. verſ. ſed vt
priuatus, Ant. de But. in c. quod Clericis de foro
competenti col. 6. verſ. ideo puto, quos ſequitur
Alexand. conſ. 177. col. 2. nu. 5. verſ. nec prædictis
volum. 2. & conſ. 209. num. 22. Iaſ. in l. hac con-
ſultiſſima §. ex imperfecto n. 10. verſ. in caſu autẽ
cõtrario C. de teſtã. idẽ Iaſ. in l. 1. C. de Sacroſ. Ec-
cleſ. n. 24. verſ. & ẽ cõtra, & quãuis Iaſ. dicat cõtra
hoc facere not. per Bar. in rep. l. 1. C. de Sacroſ. Ec-
cleſ. quatenus vult pia legata deberi etiã hæredita-
te non adita, vt ibi per eum nu. 65. tamen Bart. in
hoc reprobatur communiter, vt teſtatur ibi Iaſ.
nu. 30. & Alexand. conſ. 209. qui referunt plures
tenẽtes cõtra Bar. per tex. in l. fin. C. de man. teſta.

1 Eſt igitur dicendum quod ſi teſtamentũ in quo
laicus inſtituitur ſit perfectum etiã ſi habeat duos
teſtes, tamen legata pia in eo relicta non debentur
nec obſtat tex. in Auth. ex cauſa C. de lib. præt.
quia loquitur in caſu diuerſo, vt dicit Iaſ. d. §. ex
imperfecto num. 5. verſ. 6. limita.

Nec obſtat text. in Auth. quod ſine de teſta. nã
ibi in cauſa pia etiam duo teſtes requiruntur, quã-
do principaliter de cauſa pia diſponitur, vt decla-
rat ibi Iaſ. col. 1. verſ. ſed ſi in tali ſcriptura, Alex.
conſ. 76. n. 4. in 3. vol. & Aret. conſ. 64. col. pæn. qui
nimo Alexãder in dicto §. ex imperfecto tenere vo-
2 luit quod quãdo ſchedula nõ erat ſcripta propria
manu teſtatoris, ſed aliena, quod etiã inter liberos
ſine teſtibus nihil valeat, ſecũdũ Salic. & Paul. Ca-
ſtren. pari ratione non obſtat dictũ Bar. in d. §. ex
3 imperfecto quia vult pia legata deberi ex teſta-
mento imperfecto ratione ſolemnitatis non vero
ſi ſit imperfectum ratione voluntatis, quia tunc
non deberetur, & idem voluit Bart. in l. ſi is qui
teſtamento ff. de teſta. & in l. teſta. ff. de fid. lib. &
in l. fideicõmiſſa §. 1. ff. de legat. 3. quod procedit,
& intelligitur, quando cõſtaret de voluntate teſta-
toris ſaltem per duos teſtes omni exceptione ma-
iores cum Parocho, alias teſtamentum imperfe-
ctũ eſt ratione voluntatis, ſed libertates à teſtatri-
ce relictæ deberentur, quia id de voluntate teſta-
tricis conſtabat per duos teſtes omni exceptione
maiores, qui quamuis deponerent per verba nar-
ratiua libertatem inductã eſſe, probãt, vt Bart. di-
cebat in l. Paulus ff. de fidecõm. lib. & in l. ex hac
ſcriptura ff. de donat. n. 8. & tradit Alex. in l. ex his
verbis C. de teſta. mil. num. 4. vbi Iaſ. col. 2. verſ.
quinto limita.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditate non adita, debentur legata pia.*
2 *Non poteſt agi fauore piæ cauſæ ex confeſſione facta in teſtamento reuocato.*
3 *Quando ſecundum teſtamentum eſt perfectum, & ſolemne, reuocatur primum in quo pia cauſa eſt inſtituta.*

An Tribunal Reuerẽdæ Fabricæ poſſit procedere ad executionem legatorum piorum, teſtamento reuocato?

RESOLVTIO CCCLXXX.

PRopoſuit hanc quæſtionem Carrocc. in de-
ciſ. 85. & reſoluit eam his verbis, Vidi dubi-
tatum ab iſtis Commiſſarijs Fabricæ Sancti
Petri de Vrbe, an ex teſtamento ad pias cauſas re-
uocato per aliud teſtamentum debeantur, reuoca-
tione non obſtante, relicta, & legata pia.

Et pro eis facit deciſio Guidon. Pap. 200 nu. 5.
vbi hoc videtur ſentire in terminis ea ratione qui
1 legata ad pias cauſas debentur etiam hæreditate
non adita, quæ eſt caput. & fundamentũ teſtamẽ-
ti, ex Bald. in l. 1. nu. mihi 52. C. de Sacro Sanctis
Eccleſijs vbi inquit eſſe deciſionem de iure ſin-
gularẽ, & non procedere actionẽ, ſed Iudicis offi-
ciũ, & hanc dixit cõmunem Franc. Curt. in l. 1. n.
66. ff. de legat. 1. Alexan. conſ. 220. lib. 2. & æquio-
rem ac in practica ſeruari Lapus Allegat. 20. Vi-
uius in cõm. opin. in verbo hærede non adeunte,
Craſſ. §. legatum quæſt. 68. num. 4. verſic. contra-
rium in fine.

Cui rationi de facili videtur poſſe reſponderi,
& quod in cõtrarium ſit magis cõmunis opinio
de qua per Iaſ. in lege eam quã nu. 19. C. de fidei
cõmiſſ. Ripa in l. 3. num. 28. de legat. 1. Niger ad l.
1. eod. tit. num. 132. vbi Aret. dicit veriorem, &
magis communem, Vaſq. de ſucceſſ. progreſſ. §.
27. num. 24. & Crot. in d. l. 1. nu. 55. de legat. 1.

Tamen quia hæc communis recipit aliquas li-
mitationes de quibus per Iaſ. ad d. l. eam, crederẽ
poſſe reſponderi plus eſſe, teſtamentũ eſſe reuo-
catum vbi conſtat de contraria expreſſa voluntate
quam non eſſe aditam hæreditatem, qui defectus
pendet ab hærede, non à teſtatore.

Vnde Bald. ad l. 1. n. 64. & iterum nu. 66. C. de
2 Sacroſ. Eccleſ. dicit expreſſẽ teſtamentũ piæ cau-
ſæ poſſe reuocari etiã in reuocatione alio hærede
non dato, & non poſſe fieri fundamentũ vt poſſit
fauore piæ cauſæ agi ex confeſſione facta in te-
ſtamento reuocato.

Secundo confirmatur hęc opinio vt ſi in primo
teſtamento ſit inſtituta pia cauſa, non reuocatur
per ſecundum imperfectũ, etiam quod in eo ſint
3 inſtituti filij quorum ratione valet teſtamentum
imperfectũ, ita Iaſ. ad l. hac conſultiſſima §. ſi quis
autem limitat. 4. C. de teſtament. dicens ſingulari-
ter notandum ergo ſi ſecundum teſtamentũ erit
ſolemne, & perfectum, reuocabitur primum vbi
pia cauſa eſt inſtituta.

Tertio facit quando cõcurrunt ſimul duo teſta
mẽta, & dubitetur de prioritate, teſtamentũ factũ
ad pias cauſas cenſetur poſterius ne reuocetur,
Roman. in Auth. ſimiliter ſpeciali 12. C. ad l.
Falcid. Soccin. Regula 310. Barbac. in cap. rela-
tum num. 18. de teſtament. Iaſ. in l. 1. col. 1. Am-

pliat.4.ff.ſolut.matrimon. dicens ita conſuluiſſe Brixię pro Hoſpitali magno, & ita fuiſſe Iudicatum Decius dicēs ſingulare in l.vltima columna, vltima C.de edicto Diui Adriani tollendo, Tiraquell. priuileg.35. de priuil.piæ cauſ.

Quarto facit tex.in l.ſi quis C.de teſtament. vbi dicitur teſtamentum ſecūdum reuocari primum etiam ſi in eo ſit inſtitutus Princeps ſupremus omnium priuilegiatiſſimus.

Extenditur hæc concluſio, vt procedat in ſimplici reuocatione, nullo in eo dato hærede, ex Baldo ſuperius allegato.

Extenditur ſecundo, vt in confeſſione facta in teſtamento ad pias cauſas reuocato non poſſit fieri fundamentum ad probandum debitum, ſed merum tantum adminiculum, ex iam dictis.

SVMMARIVM.

1 *Legatum pium eſt illud quod relinquitur amore Dei, vel pro anima, vel pauperibus.*
2 *Etiam ſi legatum dicatur fieri amore Dei, ſi re vera ſit diuiti non erit legatum pium.*
3 *Qui ſe fundat in paupertate, tenetur illam probare.*

Iudices Fabricæ Apoſtolicæ habentes iuriſdictionem in legatis pijs, an procedant quando legatum eſt factum coniunctæ perſonæ?

RESOLVTIO CCCLXXXI.

FVit dubitatum, an Commiſſarij Reuerendæ Fabricæ Apoſtolicæ qui habent iuriſdictionem pro executione legatorum piorum, procedāt quando legatū eſt factū coniunctis perſonis: Et dicebatur, legatū prædictū nullo pacto dici potuiſſe piū, ſiquidē, vt tale dicatur ſecūdum Panorm. in cap. ad hæc, & cap. de Xenodochijs de religioſ.domib. quem refert, & ſequitur Felyn. in c.de quarta in princ. de præſcript. duo ſunt neceſſaria: Primo quod relinquatur loco pio: Secūdo perſonis pauperibus; vnde cum in caſu de quo verba facimus potuerit eſſe quod ſint diuites, propterea non poſſunt dicti Iudices ſe intromittere: Item quia quamuis huiuſmodi legatū fieret cōiunctis perſonis adhuc non diceretur piū cum non relinquatur pro anima teſtatoris, iuxta terminos Bar.in l.ſi Titius ff.de leg.2. licet Doctores cōfun
1 dāt, vel quod relinquatur amore Dei, vel pro anima, Bart.in l.1.col.7.C.de Sacr. Sanct. Eccl. Bald. conſ.190.vol.1.Alex.conſ. 16.n.3.Alciat.reſponſ. 60.n.5.& ſequent.& ſecūdum Tiraquell. in tract. piæ caut.in 9.limitat.omne quod relinquitur pro anima, ſeu amore Dei, dicitur legatū pium; Verū quidquid ſit ex ſupradictis in hac quæſtione in praxi tenēdū eſt, tūc legatū dici piū, & cōſequēter Cōmiſſarios Reuerēdæ Fabricæ Apoſtolicæ habere iuriſdictionē pro illius executione, vbi eſſet factum perſonis pauperibus, ſecus ſi diuitibus quia tunc cenſeri debet potius profanum quam pium, argumento eorū quæ dixit de Franch. deciſ. 109. imo ſecundū eundē in deciſ.565.legatū etiā quod dicatur in eo fieri pro anima teſtatoris, vel amore Dei, nō eſt piū ſi fiat diuiti, vel cōſāguineo, vel cuiuis alteri, prout concludūt Bart.& Bellapertit. ille nu.13.iſte num.39.in l.1.C.de Sacr.S.Eccl. Angel. Alex.& reliqui cōmuniter in l.Diuus ff.ad l.falcid. quod dicit eſſe notabile, & mēti tenendū Cotta in ſuis memoralib. in verb.legatū, Rubin. deciſ. 16. Koppen.deciſ.17. Tiraquell.in tract. prædict. fol. 17. quod adeo verū eſt, quod Reuerenda Fabrica in caſu prædicto tenetur probare paupertatem, ex regul.quod quando paupertas eſt fundamentum
3 intētionis alicuius, qui ſe fundat in ea, illā tenetur probare, vt tradunt cōmuniter Doctores in l.1.C. qui admitti, gloſ.ſolemnis, & magiſtra in l. ſi vero §.qui pro rei qualitate ff. qui ſatiſdare cogantur quam gloſ.nō eſſe alibi, & eſſe meliorem de iure, referūt Angel. & Alex. ibi, & eamdē cōprobant Anton.de Alexandro, & Iacobin.ibidem nu. 7. & Sacr.conſ. Neapol. ſequutū fuiſſe in propria materia paupertatis, refert Affl. deciſ. 376. quem ad hanc materiā ſequitur, & refert de Franch. in citat. deciſ. 565. in fin. & ibi Addentes plures alios concordantes allegat Doct. Benincaſ.in tract. de paupertat.quæſt.6. per totam fol.55.

SVMMARIVM.

1 *Secundæ Nuptiæ non benedicuntur.*
2 *Si fæmina ſecundo nubens, non dum obtinuit benedictionem, valet conſuetudo quod benedictionem accipiat.*

Nuptiæ cur non benedicantur?

RESOLVTIO CCCLXXXII.

INhibetur ſecunda benedictio Nuptialis in cap.vir autem de ſecund. Nupt. niſi vir aliam
1 vxorem duxerit virginē, etenim benedictio tunc iteraretur vbi adeſt conſuetudo, & ſimul ſcientia Pontificis concurreret, iuxta gloſam notab.& receptā in illo c. vir autē, & Summā Coronā de Sacram.Matrim.n.20.verſ.poſſet aliquis; illud autē quod D.Tomas videtur ſimpliciter affirmare in 4.ſentent.diſt.42.q.3.artic.2. ad ſecundum, vt poſſit iterari benedictio ſi fœmina non
2 dum præfatam obtinuit benedictionem etiam ſi vir fuerit alias benedictus, interpretatur Nauar. in ſum.cap.22.n.83. intelligendum eſſe cum ſubeſt conſuetudo, & bona mihi videtur ratio quam tradit Nauar.adducto loco, quia dedeceret plurimum ſi benedictiones ſolemnes rerum, & perſonarum quales ſunt cōſecratio Eccleſiæ, Altaris, Virginū, Ordinum, atque exorciſmus Catechiſmus, aliæuè ſimiles iterarentur, nā vilipenderētur.

Propterea Sacerdos benedictionem nuptiarum ſecundo celebrans, ab officio, beneficioquè ſuſpenſus creditur à multis, per cap. 1. de ſecund. nupt. non quod latæ ſententiæ Canon ille ſit, ſed ſolum ferendæ, iuxta communem quam atteſtatur Diaz in praxi crim.Canon c.68. Iulius Clar. in §.fin.quæſt.75.nu.2.& Couar.in Rub. de ſponſal. par. 2. cap. 8. §. 11.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Per extrauagantem Ambitioſæ, ſunt correctæ ſollemnitates, quæ de iure requirebantur in alienationibus.*

2 *Hodie ſunt probibitæ alienationes etiam in caſu licito, inconſulto Romano Pontifice.*

3 *Duo ſunt neceſſaria in alienatione rerum Eccleſiæ, videlicet cauſa, & ſolemnitas.*

4 *In alienatione rerum Eccleſiæ exigui valoris, non requiritur conſenſus Epiſcopi.*

5 *Terrulæ ſunt quæ non valent viginti aureis, & debet in hoc attendi conſuetudo.*

6 *Ad incurrendum cenſuras, requiritur trina monitio.*

An in alienatione rerũ Eccleſiæ exigui valoris, requiratur aſſenſus Apoſtolicus, vel Epiſcopi? Et quæ citatio requiratur ad hoc, vt quis incurrat pœnas extrauag. ambitioſæ?

RESOLVTIO CCCLXXXIII.

ARchipresbyter, & clerus Collegiatæ Eccleſiæ N. à tempore immemorabili conſueuerunt cõcedere, prout ad præſens etiã cõcedũt terrulas, vineolas, & domunculas nõ aſcendentes ad valorem viginti ducatorum, ſub annuo perpetuo cẽſu, caroleni vnius, quinque, & decem ad ſummum abſque conſenſu Reuerendiſſimi eorum Ordinarij.

Ad præſens ſupradicti Archipresbyter, & clerus præuia informatione fuerunt citati ad informandum à Reuerendiſſima Curia Epiſcopali ſuper conceſſione cuiuſdã cenſus, & ad dicendum cauſam quare non debeant declarari incurriſſe pænas, & cenſuras extrauagant. Ambitioſæ aſſignando eis terminum peremptoriũ trium dierũ cum cõminatione quod prædicto termino elapſo cõparere debeãt ad videndũ ſe declarari incurriſſe pænas ſupradictas, & ad vlteriora procedendum.

Pro parte dicti Cleri allegatur conſuetudo immemorabilis cẽſuandi dictas terrulas, & alias res, vt ſupra parui valoris, & propterea non incurriſſe in pænas prædictæ extrauag. & in alias à iure impoſitas, maxime quia extrauag. Ambitioſæ loquitur de aſſenſu Apoſtolico in rebus magni valoris, & non alias.

Quæritur enim de duobus: Primo, An prędicta Curia Epiſcopalis, poſſit procedere contra prædictũ Clerum ex quo non interuenit in cẽſuationibus prædictis aſſenſus Reuerendiſſimi Epiſcopi.

Secundo, An prædicta Curia Epiſcopalis rectè proceſſit circa ordinationem ad citationem ad informandũ, & ad dicẽdum cauſam quare nõ debẽt declarari, &c. & ad ſeſe vidẽdum excõmunicatos vnica citatione aſſignãdo eis terminũ trium dierum, & non amplius, prout ex dicta citatione.

Quoad primũ articulũ res clarior redditur ex fũdatiſſima iuris cõcluſione hodie per extrauag. ambitioſæ de reb. Eccl. non alienãdis omnino eſſe
1 correctas, & ſublatas ſolẽnitates omnes quæ olim
adhiberi neceſſe erat, ſcilicet, auctoritas Prælati,
tractatus, cõſenſus Capituli, & ſubſcriptio ſingulorũ ſaltẽ per Notariũ, de quibus per Abb. in cap. 1.
& c. tua de his quæ fiunt à Prælat. Sylueſt. & Summiſtæ in verb. alienatio. Rebuff. in cõpend. alienat. rer. Eccleſ. à n. 9. vſq; ad 14. & à n. 74. vſq; ad 99. & n. 518. latiſſimè per Redoa. in tract. de reb. Ecc. nõ alien. à q. 24. vſq; ad q. 48. cõſenſus patroni ſi Eccleſia ſit patronata nõ eſt de neceſſitate, Abb. in c. vnico vt benefi. Eccl. ſine diminut. cõfer. Dec. cõſ. 174. Redoa. in d. tract. q. 31. licet contrariũ teneat Rebuff. n. 90. quia vt ſupradixi ſolẽnitates iſtæ hodie minime ſunt neceſſariæ cũ hodie regulariter
2 prohibeatur omnis modus alienãdi etiã in caſu licito, & ſeruatis omnibus ſolẽnitatibus prędictis inconſulto Romano Põtifice: Et ideo Ego ipſe in prax. for. Eccleſ. c. 1. dixi reiectis ſolẽnitatibus, quæ ad-
3 hibebãtur olim in alienatione rei Eccleſiaſticę, hodie in praxi duo eſſe neceſſaria iuxta mẽtẽ prefat. extrauag. ambitioſę de reb. Eccl. non alienãd. Primo ſcilicet cauſa, Secũdo ſolẽnitas, Couar. variar. reſolut. lib. 2. c. 17. nu. 2. Molin. de cõtract. diſput. 468. Sarmien. de redditib. Eccleſ. par. 5. c. 2. Caualc. deciſ. 23. num. 31. & deciſ. 455. nu. 33. par. 1. Reuſner. ſing. reſponſ. lib. 2. cap. 1. & pluries fuiſſe deciſum in Rot. Lucenſ. teſtatur Corna. deciſ. 74. & deciſ. 67. & pluries etiã fuiſſe deciſum in Rot. Rom. refert Farinac. deciſ. 206. & 596. Seraphin. deciſ. 508. c. 1. de reb. Eccl. non alienãd. in 6. clem. 1. eod. tit. gloſ. in c. in ſumma 12. q. 2. Abb. in c. 2. n. 8. de his quæ vi met. cau. in c. 1. n. 17. de reſtit. in integr. & c. nulli n. 7. de reb. Eccl. nõ alien. & in c. ad noſtram eod. tit. in cap. tua n. 8. de his quę fiunt à prælat. ſine conſenſ. capitul. Soccin. in ſuis fallẽt. reg. 110. in verb. Eccleſ. Dec. in Auth. qui rem n. 21. C. de Sacr. Sanct. Eccleſ. & in conſ. 142. num. 4. Maſcard. de probat. concluſ. 75. & adeo hæc duo copulatiuè concurrere debẽt, & non alia, vt dicta forma ommiſſa, regulariter non valeat alienatio Afflict. in deciſ. 107. & deciſ. 85. de Franc. deciſ. 35. late per Sarmient. Rot. Roman. Auditorẽ in tract. de reddit. Eccleſ. par. 1. c. 2. Menoch. in tract. de arbitr. Iudic. caſu 172. n. 63. in addit. nouis vbi de deciſ. de Franch. 35. meminit atq; idẽ ſcribit, & tenet in alienatione rei minoris facta; Quare cũ vt pluries ſupra dixi, omnia requiſita in alienãdis bonis Eccleſiæ magni valoris ad hęc duo tãtũmodo reducãtur, ſequitur neceſſario dicẽdum, conſenſum Epiſcopi non requiri cum concernat ſolẽnitates antiquas, & cõſequenter ſolẽnitates ſublatas, & proinde alienatio facta à dicto Rectore, & Clero omnino cenſenda erit valida, & nullo modo ob carentiam aſſenſus Epiſcopi incidiſſe in cenſuras extrauag. ambitioſæ; Tum quia dictus aſſenſus non eſt neceſſarius, vt ſupra diximus, tum etiam quia dicta extrauag. induxit cenſuras contra alienantes bona Eccleſiæ maioris valoris inconſulto Romano Pontifice, & in alienatione terrularũ, & modici valoris remiſit ſe ad ius commune quod permiſit dicta bona alienare nullo adhibito aſſenſu, nec Apoſtolico, nec Epiſcopali, ſecundũ Iſern. in c. 1. an ille qui interfecit in fin. Capyc. in inueſtitut. feud. in verb. feudorũ alienationes limit. 5. late Camerar. in c. Imperialẽ col. 3. verſ. 5. Guid. Pap. deciſ. 105. Couarr. lib. 1. variar. reſolution. capit. 17. poſt Innoc. & reliquos in cap. in vita de his quæ fiunt à prælat. & Zerul. in Praxi Epiſcopal. in verb. alienatio per tex. in c. terrulas 12. q. 2. vbi

gloſ.in verb.exiguas dicit illas dici poſſe terrulas,
5 & vineolas quę non valēt vltra viginti ſolidos,vel quod ſint nullius redditus,ſecundum gloſ. in c. vt ſuper §.ſeſſione,& ibi Imol.n.9. de reb. Eccl. non alienand. Abb.in cap. 1. de his quæ fiunt à prælat. quod confirmatur ex cap. ſi quos 12.quæſt.2. verum quid & quanti valoris ſit ſolidus, vide Couar.l.1.cap. 11.lib.2. c. 3.variar.reſolut.& in tract. de numiſm.§.1 & 2. vbi declarat diſcrimen inter ſolidū, & aureū, facit cap. qui ſubdiaconū 17.q.4. & cap. cōquærente de offic. Ordinar. Redoan. in ſupracit.tract.de reb.Eccl.non alienād.q.52.n.77. vbi dicit hoc eſſe arbitrariū Iudici,Staffil.de liter. gratiæ fol.352.n.1.& 2.vbi dicit quod d.c.terrulas extenditur ad valorē centum aureorū,aut ad annuū cenſum quinque ducatorū,& ita vidiſſe practicatū refert Zerula, in loco citato in Curia Archiepiſc.Salernitana tēpore Marci Antonij Marſilij Columnæ Archiepiſcopi viri doctiſſimi,tamē gloſ.ſiue apoſtilla gloſ.d.c.n. 5. ex Hoſtienſ. dicit hoc debere attendi iuxta cōſuetudinē terrę, facultates Eccleſiæ,& rei venditæ, ſeu locatæ quātitatē Hoſtienſ. in ſumm.in tit.de his quæ fiunt à prælat. §.vltim.in princ.

Supradictis accedat quod cum conſtitutio,ſiue extrauag. ſint ſtricti iuris,cap.perpetuū de fide inſtrum.l. 1. §.is qui nauē ff. de exercitator. action. & ibi latē Batt.Bald.conſ.93.vol.1.& in l.vt reſpōſum C.de tranſact.propterea ſtrictè eſt intelligēda,ſiue interpretanda,arg.tex.in l. quidquid aſtringendæ ff.de verb.oblig. vnde cum extrauag. ſanciuerit pœnas,& cēſuras cōtra alienantes res Eccleſiæ maioris valoris incōſulto Romano Pōtifice, ſequitur quod intelligi debet in caſu de quo loquitur,& ideo minime debet extendi ad bona quorū alienatio de iure cōmuni ,permittitur nullo adhibito aſſenſu, vt ſunt iſtæ quæ dicūtur parui valoris ad tex. in Auth. ſi quas ruinas C. de Sacr. Sanct.Eccl.& in c.ad aures de reb. Eccl.non alienand. & latiſſime Anna in conſ. 48. vol. 1. & hæc quoad primum articulum currenti calamo.

Quoad ſecundū Articulū videtur Vicariū nulliter proceſſiſſe circa ordinē,tum quia citatio fuit vnica contra diſpoſitionē texius in c.ſtatuimus,&
9 c.cōſtitutionē de ſententia excōmunicationis in 6. & de iure clarū eſt citationē trinā requiri ad incurrēdū pœnas, & cēſuras,ſecundū Anchatanum in c. 1. ne Clerici, vel Monaci, Cæpolla conſ. 11. Clarus §.fin.q.36.per gloſam in Clement. prima de vita,& honeſtate Clericorū,& iuxta hanc opinionē iudicauit Rota Romana ſecundū Mohedanū in deciſ. 3.de dolo,& cōtumacia,niſi eſſet citatio facta in Synodo,quę habet vim trinę citationis ſecūdū Genuēſem in ſua praxi c.35.Redditur pariter nulla ex eo quod minime fuit ſeruatus ordo dierū,iuxta gloſam in citato capitulo cōſtitutionē,& tandē cum non appareat de citatione perſonali, vbi eſt neceſſaria de iure,vt quis excōmunicari valeat,iuxta deciſiones Rotæ ſecunda de Reſcriptis in Nouis, deciſ.prima de ferijs in Nouis, deciſ. 314. de appellationibus in Antiquis,Tiraquellus de vtroq; retractu tit.1.§.8. gloſa ſecunda poſt Innocētiū in c. ſi aduerſarius n. 3. de eo qui mittitur in poſſeſſionem , & Oliua in Ritu Archiepiſcopali Neapolit. decimo ſeptimo, & citationem ad prædictū effectū non poſſe fieri per edictū,teſtatur eadem Rota in deciſ.1.de ferijs.

SVMMARIVM.

1 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri.*
2 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri, quando controuerſia eſt inter vxarē,& virum,vel eius heredes, ſecus vero quādo inter vxorē , & extraneū.*

Extraneus, an contra vxorem de præſumptione l.Quinrus Mutius ff.de donat.inter virum , & vxorem opponat?

RESOLVTIO CCCLXXXIV.

1 NOn me latet te ſcire,l. Quintus Mutius ff. de donat.inter virū, & vxorem diſponere quod quidquid mulier quærit , præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri,& eā exornat Alphanus collect.560.& Anto. Gabriel. in lib. 1. tit. de præſumpt. concluſ.decima quinta.

Sed quid iuris ſit quādo per tertiū, ſeu extraneū fit cōtra vxorē oppoſitio, bona penes eā exiſtentia, ex pecunijs viri empta præſumi ; In iſta quæſt.Dec.conſ.237.incipiēt. in caſu præſenti agā breuibus in fine,reſidet cōtra Bald.in l. ſi vxorem tuā n.8.C.de condi. inſert.& Alexād.in l. iure familiaritatis n.5.de acquiren.poſſeſ. dicit poſſe etiā de tali præſumptione ab extraneo opponi, cuius ſententiæ fuit etiā Alcitatus de pręſumptionib.reg. 3.præſumpt.26.n.7.ac Arelatan.ibi in addit. litteris C.& D,ac Do. Anchar.q.8. in 1. par.qui hanc dicit veriorem , & æquiorem, ex generalitate d. tex. in l. Quintus.

Contrariū tamē eſt dicendū,& ſic dictæ l.præ-
2 ſumptionem,quod per vxorē acquiſita de bonis mariti cenſeantur,procedere dūtaxat quādo cōtrouerſia eſt inter vxorē,& virū ,vel eius hæredes, & ſucceſſores, non autem quando inter vxorem, & extraneum,poſt præſatos tenuit Alexander in cōſil.101.incipient.ſub dubio quo quæritur nu. 3. vbi dicit hoc etiā tutiſſimū fundamentum lib. 7. Neuiz.in Sylua lib.4.nu. 23. 11.limitatione,Ioan. Lup.in repetitione rubr.de donat.inter virum, & vxorē in §.operatur aliū,& quartū effectū 111. limitatione n.20.in fine,Port.Imolen.in lib.1. concluſio 14. 1.limitatione,Thob.Non.conſ. 66.n.4. hancq; veriſſimā,ex pluribus reprobato expreſſe Dec.in dicto conſ.237. oſtendit Dom. Hippolyt. Riminald.in §.1. nu.137. & ſeq.inſtitut. per quas perſonas nobis acquiritur.

Ad vnum tamen in materia hic animaduerte in quo multos errare proſpexi,quod ſi ſcilicet heredes,& ſucceſſores prædicti ipſius mariti agendo cōtra bona præſata vxoris ex iā dicta præſumptione ſuccūberēt, tunc nulla aduerſus bona eius cōpetit actio,ſed tātū cōtra pretiū quod viri præſumitur,Bouerius ſing.verbo præſumptio 37.Bertrand.cōſ.198.verſus finē lib.3. Pariſ.cōſ. 80. col. 2.vol.1.Gabriel.eod.loco cit. num.14.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus de iure priuatur fructibus beneficiorum.*
2 *Reſidenti debentur diſtributiones quæ dari ſolent*

lent ob reſidentiam.

3 *Expulſus a Capitulo, ſi ſolitus erat inſeruire Eccleſiæ, debet percipere diſtributiones.*

4 *Quando in ſententia condemnatoria continetur priuatio, ſeu ſubtractio fructuum, tunc condemnato non debentur diſtributiones.*

5 *Degradato actualiter non debentur fructus beneficij.*

Canonicus excommunicatus ob non ſolutionem penſionis intra terminum propter eius paupertatem, an ſi poſtea abſoluatur recuperet diſtributiones quotidianas?

RESOLVTIO CCCLXXXV.

FVit dubitatum, an Canonicus excommunicatus ob non ſolutionem penſionis intra terminum ſtatutum ad ſoluendam penſionem, & hoc propter eius paupertatem cum non haberet facultatem ſoluendi, & conſequenter carebat culpa, ſi poſtea abſoluatur recuperet diſtributiones quotidianas, quas interim pendente excõmunicatione non percepit; & dicebatur excom
1 municatum de iure priuari fructibus beneficiorũ tantum, ſecundum glo. in c. paſtoralis §. verum de appell. licet in ſubſidium fruatur illis quando aliunde viuere nequit, & alias fame periturus eſſet, & Card. ad clem. vt hi qui de ætat. & qualit. Præpoſit. ad c. pręter hæc num. 9. 32. diſtinct. atque alij relati per Franc. March. deciſ. 881. par. 2. & Surd. tract. de alimen. tit. 1. q. 82. concludit affirmatiuè, etiam ſi ex propria culpa in excommunicationẽ incidiſſet, intellige ſi ſit in extrema neceſſitate inſtar ſuſpenſi, vel etiam depoſiti, ne cogatur in Cleri vilipendium, & opprobrium mendicare, & quia ſemper haberi debet ratio ne egeat, l. inter eos ad fin. ff. de re iud. & argum. l. ſtipendia C. de execut. rei iud. idem Franc. Marc. quoad ſuſpenſos, vel depoſitos dec. 882. pa. 2. F. Eman. Rodriq. in quæſtion. regul. tom. 1. q. 23. ar. 4. vbi refert duas ſpecies degradationis, ſcilicet verbalẽ, & realem, ſeu actualem, vt in Pontificali Roman. fol. 188. & 190. Nec obſtat præſumptus contemptus clauium, qui eum tali ſubſidio indignum reddit, glo. vlt. ad d. §. verum poſtea quam non curat pęnitere, cum poſſit, nec abſolutionem petere, quoniam hæc obiectio procedit in contumace per annum pro crimine, & in excommunicatione inſordeſcente vltra tempus ad redeundum ad gremiũ S. Matris Eccleſiæ, à quo remotus fuerat, vel militat in anathematizato, vel aliter de hæreſi ſuſpecto, c. cum contumacia de hæret. in ſextò, & Frãc. Marc. dec. 881. nu. 13. Fely. in c. Apoſtolicæ fol. 5. de except. & Couar. var. reſol. lib. 3. c. 13. quin amplius beneficiati familiam poſt eius depoſitionẽ, ſuſpenſionem, & excommunicationem de beneficij fructibus alendam eſſe, ſcribit gloſ. ad c. ſtudeat diſt. 50. & Archid. in c. pen. de cler. non reſid.

Cæterum contrarium reſolui ex deciſ. Rot. in vna Auguſtana Canonicatus 7. Febr. 1601. coram Cuccino, cuius tenor eſt: Domini reſoluerunt dãdum eſſe D. Georgio mandatum de manutenendo etiã reſpectu diſtributionum quotidianarũ à die incarcerationis, quia eius quaſi poſſeſſio probatur concludenter ex depoſitione tertij teſtis, & aliorum qui deponunt de turbatione Capituli in perceptione, & adminiculantur alij teſtes qui deponunt de reſidentia D. Georgij, qua ſtante
2 multum veriſimile eſt, quod percepit diſtributiones, quæ dantur propter reſidentiam, & ideo cum fuerit expulſus facto Capituli, ei debentur diſtributiones quotidianæ, Prob. ad Monac. c. 1. nu. 22. de cler. non reſid. & in c. 1. nu. 22. de præben. Fely. in c. cum omnes nu. 22. in fin. de Conſtitu. & cap. Apoſtolicæ nu. 12. de except. Couar. var. reſol. lib. 3. c. 13. nu. 8. verſ. 6. & 10. Calder. conſ. 17. de præb. Puteus dec. 383. lib. 1.

Non obſtat, quod ad iſtius effectum ſit neceſſe probare, Georgium fuiſſe ſolitum ſeruire Eccleſiæ, Couar. d. verſ. 6. Fely. d. c. Apoſtolicæ num. 12. quia per teſtes probatur, quod quando erat præſens ſolebat inſeruire, & ideo iſta expulſio non debebat ſuffragari Capitulo contra Georgium, qui ceſſante expulſione poterat inſeruiendo lu-
3 crari diſtributiones; & multum veriſimile eſt, quod inſeruiſſet, niſi fuiſſet incarceratus, & expulſus, quia quando erat præſens ſolebat inſeruire. Monuit etiam Dominos, quod teſtes probant Georgium fuiſſe ſolitum reſidere per certum temporis ſpatium non excludendo reliquum tempus, & non probatur quod Capitulum præſtet maius ſeruitium; imò potius probatur contrarium, & ideo lis verſatur ſolum inter Capitulum, & Georgium, ex hoc facto Capitulum non debet reportare lucrum, requirendo à D. Georgio ſeruitiũ quod ab eo non præſtatur, toto tit. quod quiſque iuris.

Non obſtat, quod erat neceſſaria proteſtatio ad effectum cõſequendi diſtributiones quotidianas, quæ ſic non interuenit, quia non eſt neceſſaria pro diſtributionibus pceptis à Capitulo, Put. dec. 383. lib. 1. & fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Blanchetto in vna Fanenſ. diſtributionis 16. Ianuarij 1577. & coram R. P. D. Mellino in vna Maceraten. Canonicatus 2. Martij 1594. & in cauſa Firmana diſtributionum 26. Ianuar. 1598.

Supradicta limitari poſſunt duobus modis. Pri-
1 mo, quando in ſententia contineretur expreſsè ſubtractio bonorum Eccleſiæ, ſicuti dicitur de relegato, l. deportatorum C. de pęnis, Franc. Mar. dec. 881. nu. 2.

Limitatur ſecundo, qñ actu, ſeu realiter quia
5 eſt depoſitus, vel degradatus, nam non debentur ei fructus beneficij, cũ deſinat eſſe ſub protectione Eccleſiæ à qua eſt depoſitus, & cauſa redierit ad non cauſam, c. degradatio de pęnis, Gemin. ad c. ſtudeat 50. diſt. & Couar. d. c. 13.

SVMMARIVM.

1 *Facultas teſtandi à Papa conceſſa alicui Prælato nõ expirat morte Papæ, etiam re integra.*

2 *Vigore facultatis teſtãdi, Epiſcopus poteſt facere primum teſtamentum, & poſtea illud reuocare, & facere ſecundum.*

Fa-

Facultas teſtandi conceſſa clericis, an expiret morte Papæ concedentis?

RESOLVTIO CCCLXXXVI.

Habetur ex Couarru. in c. cum ex officijs nu.8.de teſtament. & ex Granutio theoremate 13. poſt Soccin.Iunior.conſil.89. lib. 1. quod licentia teſtandi à Papa Prælatis conceſſa, morte Pontificis re integra expirat, ea ratione, quia hic actus odioſus eſt, & ideo morte ipſius authoris extinguitur.

Ipſe vero contrarium verius eſſe cenſeo ex 1 eo, quia talis facultatis conceſſio eſt gratia, cum de iure Prælati de acquiſitis ab Eccleſia regulariter teſtari nequeant, vt latè demonſtrat D. Mandoſ.in pract.de Signatu.grat.tit.de licentia teſtan. vnde ſequitur quod gratia etiam re integra morte concedentis non expirat, etiam ſi ſolo verbo ſacta eſt, ac deſuper nulla confecta ſit ſcriptura, Gabriel.de præben.concluſ.1.præſertim num.1.& 2. cui addo Natt.in loco infra citando nu.5.& in terminis quod huiuſmodi facultas teſtandi duret etiam poſt mortem Pontificis concedentis, reprobatis expreſsè Socc.Iun.& Couar. vbi ſupra, firmat Franc.Sarmien. de redit.Eccleſ.par.4.verſ.2. cauendum eſt, prædictoruq; fundamentis reſpondet, & pro hac parte ſe ſubſcripſere Burſat. & Natt.qui in eademmet cauſa conſuluerunt, ille conſ.29.lib.1.hic autem in conſ.647.lib.4. quam opinionem inuenio fuiſſe per Rot.approbatam de anno 1578. die 24. Ianuarij in vna Picentina facultatis teſtandi coram R. P. D. de Rubeis incipien.in quadam cauſa Picentina verſus fi. ibi quantum verò attinet ad ſecundam principalem difficultatem.

In qua etiam Rotali deciſione ſuſiſſimè, ſed tamen moderna methodo iuribus, ſ. rationibus, & authoritatibus reprobatur aliud dictum eiuſdem Couarr. vbi ſupra volentis quod facultas teſtandi reſtringi deberet ad primũ dũtaxat teſtamentũ iuxta conſ.Dec.512.& Socc.Iun.eod.cõſ.89.vol.j. pro quo ſunt, & Tiraq.in l.boues §. hoc ſermone nu.128.de verb.ſignif.Burſ.conſ.30.num.56.Redoan.de ſpol.Eccleſiaſt.q.7.num.18.quibus addo 2 Gabriel.idem firmantem de legib.concluſ.2. nu. 18.nã concluditur prædictis omnibus reprobatis quod Epiſcopus vigore facultatis teſtandi poteſt primum teſtamentum reuocare, & facere ſecundum, dummodo aliæ ſolemnitates requiſitę interueniant, vt ibi ampliſſimè.

Vnam in materia non omitto tangere quæſtionem, num ſcilicet teſtamentum iam factum ex ſuperuenienti facultate teſtandi conualidetur, in qua Mandoſ. vbi dixi verſ. fin. reſidet cum affirmatiua iuribus ibidem videndis.

SVMMARIVM.

1 *In bonis clerici decedentis ſine conſanguineis ſuccedit Eccleſia, ſeu Epiſcopus.*

2 *Epiſcopus habet Fiſcum.*

3 *Clerico beneficiato ſuccedit Eccleſia, ſeu Altare, vbi eſt beneficium.*

4 *Bona emphyteutica clerici applicantur dominis directis, quando non extant hæredes.*

Bona clericorum decedentium abſque conſanguineis ad quos perueniant?

RESOLVTIO CCCLXXXVII.

1 In bonis clerici decedentis nullis relictis conſanguineis qui ſuccedere poſſint, non ſuccedit Fiſcus ſecularis, ſed Eccleſia, ſeu Epiſcopus, Rot.dec.7.in tit.de teſtam.in antiq.Vbald.de ſucceſſ.ab inteſt.in 5.& vlt.par.in fin. Peregr.in tract.de iur.fiſ.lib.4.tit.3.n.10.quod procedit etiã in bonis clerici delinquentis quibus ſuccedit etiã Fiſcus Epiſcopi, & nõ Domini temporalis, Fely. in c. irrefragabilis §.cæterum nu. 10. de off. Ord. & in c.excommunicatus, il primo, in princ. verſ. ſi verò de hæret.& ibi etiam Ioa.de Anan.& Marian.Socc.in princ.gloſ.in c. quia diuerſitatem de conceſſ.præb.& ex Bal.in l.ſiue pars ff.de dilationibus, habetur quod Epiſcopus eſt de maioribus magiſtratibus, habens merum, & mixtum imperium, vnde dicitur Præſes ſuæ Ciuitatis, & Diœceſis, Guliel.de Pern. Sicul.conſ.5. in fin. Alexand. & cæteri omnes in rub.ff.de iuriſd.omn.iud. & in ſupradictis bonis ſuccedit Fiſcus Epiſcopi, & nõ Papæ, Abb.in c.ſancto nu.12.de ſucceſſ. ab inteſt.
2 quia Epiſcopus habet Fiſcum, gl. in c.quia diuerſitatem de conceſſ.præb.Cardin.in clem.2.§.1.de hæret. qui dicit prædictam gloſam eſſe ſingularẽ, Anan.& Felyn. in c. excommunicatus, il primo, eod.tit. cum multis alijs quos latè cõgerit Couar. lib.2.var.reſol.c.9.num.11.& Berrer. conſ.3.4. & 5.per tot.& Peregrin.in prædicto tract.de iur.fiſ. lib.1.tit.2.nu.106.vbi ex hoc infert quod Epiſcopus poteſt pro delicto imponere pęnam pecuniariam applicãdam ſuæ Cameræ, & Fiſco, Hoſtien. Ioa.And.Abb. Felyn. & alij in c. irrefragabilis §. cæterum de off.Ordin.glo.& Abb.in cap. licet de pęnis, Hoſt.Butr. Card. & Ioa. de Anan. in c. ad aures de ſimon. qui Epiſcopus tunc non poterit bona ſuo Fiſco applicata conuertere in proprios vſus, ſed illa applicare in operibus pijs, vel Eccleſiæ, Abb.in c.2.de ſucceſſ. ab inteſt.& in c. excommunicatus de hæret. Peregr. in d.tract. de iur.fiſ.lib.4.tit.3.n.10.verſ.autem non habet. Limitantur tamen ſupradicta tribus modis.

3 Primò, vbi clericus eſſet beneficiatus, quia in ipſius bonis de iure cõi ſuccedit Eccleſia, ſiue Altare, cuius eſt beneficialis, excluſo Fiſco Eccleſiæ, & Epiſcopi, d.c. excõicatus §. damnatis de hæret. Peregr.præcitat.nu.10.Bal.& Paul.de Caſtr.in l.ſi quis presbyter C.de Epiſc. & Cler. Abb.in c. 1.de ſucceſſ.ab inteſt.Couar. lib.2. variar.reſol. cap.9. num.11.

Limitatur ſecũdo, vbi bona eſſent feudalia, ſeu 4 emphyteutica, quia tunc nõ applicabuntur Fiſco Eccleſiæ, ſed Dominis directis ipſorum bonorũ, Burſat.conſ.43.n.37.& 39.lib.1.vbi allegat Diaz. in epitom.par.2.c.7.nu.5.car.135.Alphon.Aluar. in Theſaur.Chriſtian.Relig.c.53.de hæret.n.13.

Couar.

Couar.d.c.9.nu.11.Bero.conſ.114.num.56.vol.1. Boſſ.in tract.crim.in tit.de bonor.publ. nu.18.& 53.& ſeq.

Limita tertiò, in bonis clerici hæretici pertinacis, quæ ex Conſtitutionibus Clementis Papæ IV.& Innocent. IV. debent tripartiri, quarum partium vna applicatur communi Ciuitatis in qua hæreticus damnatur; Secunda Officialibus exequentibus contra hæreticos; Et tertia Officio Sanctiſſimæ Inquiſitionis, ita referendo prędictas Pontificales Conſtitutiones,& multos Doctores allegando concludit Burſat.conſ.43.n.42. lib.1.& nu.44.& 45.aſſerens, quod non tripartiũtur, ſed tantum bipartiuntur, & ipſarum vna applicatur Fiſco Cameræ Apoſtolicæ,& alia Officio Inquiſitionis, ſed in iſto Regno omnia bona Hæreticorum tàm ſecularium, quam clericorum applicantur Fiſco Officij ipſius Inquiſitionis, & de hoc latè ſcribit Param.de orig.Sanctiſſimæ Inquiſitionis cap.72.lib.1.& cap.3.tit.2.lib.2. num.13. & ſeq.

Et quando applicantur Fiſco Eccleſiæ, intelligas vt appliceutur Fiſco loci in quo bona repetiuntur, Burſ.d.conſ.43.num.38.lib.1. licet aliqui relati per Caualc.dec.15. nu.3.lib.2. & Peregr. in tract.de iure Fiſc.lib.1.tit.2.nu.104.fecerint diſtinctionem inter bona mobilia,& ſtabilia, videlicet, bona mobilia applicētur Fiſco Eccleſiæ, & bona ſtabilia Fiſco Principis ſecularis.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrio Iudicis remittitur quæ ſint arma apta ad nocendum.*

2 *Qui offendit cum dentibus, vel ferramentis artis, non dicitur offendere cum armis.*

Sub Statuto Curiæ Archiepiſcopalis prohibente armorum aſportationem, an comprehendantur arma non apta ad nocendum?

RESOLVTIO CCCLXXXVIII.

1 COnſultus de hac quæſtione, reſpondi quod licet arbitrio Iudicis relinquatur, quæ veniant appellatione armorum, Menoch.de arb.ind.caſ.394.nu.77.& Corn.in conſ.199.vol.4 & quandoq; appellatione armorum veniãt etiam fuſtes,& lapides, intellige tamen hoc verum eſſe poſt percuſſionem, cum ante percuſſionem non dicantur arma, Marſil.in pract. crimin. in §. pro complemento nu. 10. & quæ veniant appellatione armorum, videndus eſt Alciat. in l. armorum ff.de verb.ſignif.& Corſett.in repertor. Abb. in verb.armorum, vbi latè, & ſi quis offenderit cum
2 dentibus, vel cum ferramentis aptis ad artes non dicatur offendere cum armis, Afflict.in Conſt.de percuſſ.illic.num.5.lib.1.

SVMMARIVM.

1 *Monachus fugitiuus acquirit Monaſterio.*

2 *Fugitiuus dicitur qui manet extra Monaſterium, vt ſe celet.*

3 *Seruus poteſt proclamare libertatem poſt decem annos quibus ſe manutenuit in libertate, ſecus in Monacho.*

4 *Monachus qui alteri ſtipulatur non acquirit ſibi, nec Monaſterio.*

An Monachi fugitiui bona, qui ſub habitu clericali multa quæſiuit, ſint ſubiecta ſpolijs Reu.Cameræ Apoſtolicæ?

RESOLVTIO CCCLXXXIX.

CVm occurriſſet huiuſmodi caſus, fui interrogatus quid ſentirem, & reſpondi negatiuè ex eo quod omnia per iſtum quomo-
1 dolibet quæſita, ſuo Monaſterio acquiruntur, etiã ſi ſit in partibus remotiſſimis, c. quanto de offic. Ord. c. Abbates 18.q.2. l.Deo nobis §. hoc etiam C. de Epiſcop.& Cler. quæ iura ita intellexerunt glo.in d.c.Abbates, Innoc.Hoſt.nu.2. Ioan.Andr. nu.2.Anchar.in fi. Card.& Ant.But.nu.6. Boich. nu.1.Abb.nu.3.Anan.num.8.cap.fi.de regular.& communiter ſupra relati Scribentes d. c. quanto Innoc.nu.3.c.cum olim de priuileg. vbi Scribent. Card.in c.quod à te col.2. verſ.ſecundo caſu, ibi, illicitè de cler.coniug.Hoſtienſ.in Summa tit.de Apoſtat.§.qualiter in fi.verſ.ſed cui acquirit, Goſfred.in Summa eod.tit.§.quod de Monacho, Ioa. Friburg.in Summa Confeſſar.eo.tit.q.13.Sylueſ. verſ.religio 4.nu.10.col.2.Nicol.ab Vbal.tract.de ſucceſſ.ab inteſt.cleric.regul.num.12.verſ.circa primum caſum, Nau.in tract. de regul.commen. 1.nu.33.Bal.in l.fugitiuus nu.1. de ſolut.Gregor. Lop.in l.31.tit.7.partit.1. Roman.in l. ſi à furioſo
2 §.ſi ſeruus ff.ſi cer.pet. Fugitiuus autem is dicitur qui manſit extra Monaſterium, vt ſe cęlet Abbati, etiam ſi poſtea pœnitentia ductus redeat ad Monaſterium, prout voluerunt Hoſtienſ. nu.2.& Io.And.in c.fi.de regul,nu.7. vbi Anchar.num.4. Ant.But.num.5.& Abb.nu.2.qui addit, quod eo ipſo quod Monachus non eſt in obedientia dicitur Apoſtata, ex Innoc.in c.fi.de renunciatione, & Archid. idem voluit in c.longinquitaté 12.q.2. num.2.

Hunc autem fugitiuum poterit Abbas cum bonis omnibus reuocare, ita docuerunt expreſſè ſupra citati DD.tã in d.c.fi.quam in c.quanto,& in ſpecie Archid.in c.ſi cuſtos num.7.27.q.1.quæ intelligenda ſunt locum habere, etiam ſi diu ſteterit extra Monaſterium, & ſit in poſſeſſione libertatis, cap.Abbates 18.q.2.ex quo id docuerunt Innoc.Hoſt.Anan.& alij in d.c.fi.nam eſt diuerſa
3 ratio in Monacho quam in ſeruo in libertatem proclamare, quando diu ſtetit, vt per tex.in l.poſſidere §. ſi ſeruus, de acquiren. poſſeſ. quod tempus intelligitur decem annorum, argum.tex. in l.ſi cum §.Ariſto ff. qui & à quibus, voluit Archid.in d.c.longinquitatem 12.q.2.alia ẽt eſt ratio

ſecun-

ſecundum Hoſtienſ.ibi quia Monacus nullo tem
pore excitauir, & quod de reuocatione diximus,
intelligitur ſi de Monachatu conſtat, tunc enim
poteſtas reuocandi competit, prout intelligunt
Hoſtienſ.Ioa.And.& alij loc.cit.cap.fi.de regular.
Item quoad acquiſitionem intellige ſiue ſtipule-
tur ſibi, vel Monaſterio ſuo, vel imperſonaliter,
voluit poſt alios Boich.in c.cum olim,el ſecondo,
4 de priuil. nu.4. ſecus verò ſi alteri ſtipulatur quia
tunc nec illi, nec Monaſterio acquirit, ſecundum
Innoc. & Hoſt. nu.13.verb.iam promotus, Boich.
& cæteri inibi, quod quidem ex ratione, quam ip-
ſi afferunr, quod .ſ. non acquirat quod non vult,
mihi rectum non viderur, ſi quidem Monachus
non habet velle, nec nolle.

Item, & ſecundo intellige hoc dictum de acqui
ſitione procedere, quãdo Abbas Monachum per-
ſequitur, ſecus ſi habuir pro derelicto, ſicut dici-
mus in ſeruo fugitiuo, in cuius perſecutiones deſi
ſtimus, ſtatim amittimus poſſeſſionem, prout vo-
luit Innoc. in c.de ſeruorũ de ſeruis non ordinan-
dis, cuius dictum notabiliſſimum dicit Bald. in l.
ex liberis num.2.de acquiren.poſſeſſ. & Addenr.
Ioa.And.in cap.fi.de regul.quod videntur voluiſ-
ſe cõmuniter ibi Canoniſtæ, & Card.in c. quod à
te verſ. ſecundo caſu circa princ. de cler. coniug.
tamen & ſi Abbas non perſequatur Monachum,
non ob id Monachus immunis erit à peccato, &
obligatione redeundi ad Monaſterium.

Tertio quoque intellige etiam ſi Abbas fuerit
negligens in eo reuocando, iuxta diſpoſitum in c.
fin. de regularib.& eo caſu acquirit, prout voluit
Anchar.in cap.vnico de infan.expoſit.num.17.&
hæc per Carol.Tap.in verb.ſua cap.7.ſuper repe-
tit.auth.ingreſſi C. de ſacroſ.eccleſ.

SVMMARIVM.

1 *Veſtes clericales intelligũtur ſecundum morem Re-
gionis.*
2 *Remittitur arbitrio Epiſcopi quæ nam ſint veſtes
clericales.*

De habitu clerici coniugati.

RESOLVTIO CCCXC.

EX diſpoſitione text.in c.vnico de cler. con-
iuga.Clerici coniugati gaudent priuilegio
fori, ſi cum vnicis, & virginibus contraxe-
rint, & habitum clericalem deferant, quare fuit
dubitatum de veſtibus ipſorum, ad quam queſtio
nem dicebam quod circa veſtes tam clericorum,
coniugatorum, quam etiam non coniugatorum,
nullus à iure determinatus eſt habitus, ſed in tali-
1 bus veſtibus, Regionis eſt attendenda conſuetu-
do, glo.DD.& Innoc.in cap.pen.de vir. & honeſt.
cler.glo.ſingular.in clem.j.in fi.de elect.vbi Abb.
Sicul. & voluit Cardinal. in clementin. fin. de
vit.& honeſt.cler.Abb.in cap.pen.eod.tit. vbi etiã
Bened.Capra, & voluit Alex.in conſ.8.vol.1.in
conſ.149. in cauſa inquiſitionis volum.6. Capell.
Tholoſ.in dec.227.& in deciſ.251.Didac.Couar.
pract.quæſt.c.31.verſ.quarto illud, Io.Bern.Diaz
in pract.crim.canon.c.69.per tot.Marc.Ant.Cuc
cus Inſtit.canonic. lib.2.tit.2. col.1. verſ.curare
Concil.Matiſconeh.primum c.3. arbitrio Epiſco
2 pi veſtes remittunrur, vt decretum eſt in Concil.
Trid.ſeſſ.14.de reform. cap.6. quia verò dum ta-
men conſuetudo ſimilis congrua ſit honeſtati cle
ricorum perſonis.

SVMMARIVM.

1 *Clerici coniugati gaudent priuilegio clericali, ſi du-
xerunt vnicam, & virginem, deferant habitum, &
Eccleſiæ inſeruiant.*
2 *Clerici coniugati non gaudent priuilegio fori in ci-
uilibus.*
3 *Clericus cõiugatus in Regno tenetur ſoluere collectas.*

An clericus coniugatus Sindicus, ſeu Aerarius alicuius Baronis, ſi in redendis rationibus remanet debitor, poſſit ab Officiali eiuſdem Baronis puniri?

RESOLVTIO CCCXCI.

COnſultus de hac opinione, dicebam quod
licet clerici coniugati cum vnica, & vir-
gine, clericali priuilegio gaudere debent,
dum tamen habitum clericalem, & tonſurã defe-
rãt, Lapus alleg.40.Guid.Pap.dec.63.Carauit.in
Rit.66.per tot.c.1.de cler.coniug.in ſextò, Spec.in
tit.de cler.coniug.in princ.Tappia in Conſt. Re-
gni in tit.66.in tit.de Epiſc.& Cleric.fol.26.lib.1.
1 Couar.pract.quæſt.cap.31.num.6. Clar.in §.fi.q.
36.& Conc. Tride. confirmat Conſtitutionem
Bonifacij IX.in d.c.1.de cler.coniuga. in ſextò, vt
habetur in 23.ſeſſ.c.6.de reform.vbi vltra habitũ,
& tonſuram decernit, quod inſeruiãt alicui Ec-
cleſiæ è mandato Epiſcopi non obſtante quam-
uis etiam immemorabili conſuetudine, aut priui-
legio.

Nihilominus his minime ſuffragantibus con-
trarium reſoluendum cenſui ex eo, quod in ciui-
2 libus clericus coniugatus non gaudet priuilegio
fori, & ſic coram Iudice ſeculari eſt conuenien-
dus, per doctrinam Io.And.Anchar.& Domin. in
c.1.de cler.coniugat.Cardin. & Imol.in cap. pen.
de cler.coniug.Couarr.in lib.pract.quæſt.in verſ.
prima igitur conſtitut. ſub num.6.c.31.pro cuius
ſententiæ probatione eſt videndus Gigas in ad-
dition. ad Dec. in c. Eccleſia S. Mariæ de conſtit.
nu.25.Pacian.lib.2.c.20. de probat.num.40.cum
ſeqq. vbi præter caſus in quibus clerici coniugati
retinent priuilegium fori, in reliquis reputantur
laici, Germon.in tract.de ſacror.immunit.nu.66.
c.15.lib.3.Decia.in tract.crim.lib.4.tom.1.cap.9.
num.40.

Nõ obſtat tex.in cit.c.vnico in illis verbis, cleri
cum coniugatum non eſſe trahendum ad Iudi-
cem ſecularem criminaliter, nec ciuiliter, quia

ralia

talia verba non ſunt intelligenda de cauſa ciuili, ſed de cauſa criminali ciuiliter intentata, ita quod ſit ſenſus, quod in criminalibus non poſſit clericus conueniri in foro ſeculari, ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter prò crimine agatur, Capra in concl. 97.num.85. & hinc oritur quod cum materia ſolutionis collectarum reſpiciat cauſam ciuilem, propterea communiter concluditur tales clericos coniugatos teneri ad ſolutionem, glo. communiter recepta in c.ex parte de cler.coniug. vbi Abb. Guid Pap.dec.83.& deciſ.383.num.9.verſ.7. hæc Ang.in auth.de monach.§.penul.de ſanctiſſ. Epiſcop. Ioa.de Firmo in tract.de gabell.n.12. par.7. Feſtaſius in tract.de æſtimat. c.1.ſub nu.7. par.4. & in noſtro Regno eſt Pragmatica nuper ſub tit.
3 de Cler. & Diac. ſaluaticis, in qua habetur, clericos coniugatos teneri ad ſolutionem onerum, & collectarum, & Fiſcalium functionum, & omniũ onerum Vniuerſitatum, & locorum, in quibus reperiuntur.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio eſt ſtricti iuris, & ſtrictè interpretanda.*
2 *Diſpenſatus ad ordines eſt etiam diſpenſatus ad beneficia.*

Diſpenſatus quoad ordines, an cenſetur diſpenſatus quoad beneficia?

RESOLVTIO CCCXCII.

CVm eſſet diſpenſatum per Summum Pontificem cum quodam illegitimo, quatenus non obſtante defectu natalium poſſet ordines per eum minus rectè ſuſceptos exercere, cumque idem fuiſſet præſentatus ad quodam beneficium iuris patronatus, & per eius competitorem opponeretur de incapacitate reſpectu retentionis beneficiorum, ex quo diſpenſatio loquebatur circa ordines tantum; propterea fuit dubitatũ an diſpenſatus quoad ordines, cenſeatur etiam diſpenſatus quuad beneficia, & dubium faciebat ꝓ
1 opinione negatiua, ꝙ diſpenſatio eſt ſtricti iuris ſtrictèq; eſt interpretanda, iuxta notata in c.j.§.fi. de fil.presbyt.in ſexto, Maynard.deci.21.hinc eſt quod diſpenſatus ſuper ætate ad beneficium ſimplex non poteſt alia ſimilia beneficia obtinere, ſine noua diſpenſatione durante minoritate ætatis, Caualc.dec.29.par.1.& diſpenſatio obtinendi beneficium extenditur ad primum, & vnicum beneficium tantum, Rot.in dec.1.de fil.presbyt. & diſpenſatus ſuper legitimitate, non poteſt recipere præbendam Eccleſiæ Cathedralis, quia cũ ſit materia diſpenſationis odioſa, non extenditur de caſu ad caſum, ſecundum Verall.in dec.72.par.1. & Rot.in dec.2.de fil.presbyt.in nouis, & ob ſupradictam rationem in materia diſpenſationis non procedit regula cui conceditur maius, dicitur cõceſſum minus, Faber in dec.13.C.de ſacroſ.eccleſ. Sair.deciſ.7.de fil.presbyt.Rot.diuerſ.in dec.606. par.1.quibus accedit tex.in c.1.citat.tit.vbi diſpẽſatio eſt odioſa, & reſtringitur ſolum ad actum ſuper quò interponitur, & non poteſt extendi de vno actu ad alium, & de vno beneficio ad aliud etiam maiorem rationem, vel minorem habens, & ideo dicunt, diſpenſatus ad presbyteratum nõ extenditur ad beneficium curatum, & diſpẽſatus ad curatum non extenditur ad ſimplex, & ſic de ſimilibus, ſecundum Fely.in cap.poſtulaſti de for. comp.Selu.de beneſ.2.par. q.6. & ſeq.Franc.in c.1.de fil.presb. nu.4.lib.6.

Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus cõtrarium dicebatur per quoſdam alios quod prędicta diſpenſatio cum ſit diſpoſitio reducens gratiam ad ius commune primæuum cumq; ſit fauorabilis, latè eſt interpretanda, & conſequenter extenda de caſu ad caſum, l.ſi vnus §.pactum ff.de pact.Canetius in extrauag.ſi aliquem num.48.& ſeq.Alex.in l.ſi conſtante in princ.num.5.ff.ſolu. matrim.Iaſ.in l.omnium nu.11.C.de teſtam.& in propoſito loquitur Oldra.in conſ.215.col.1.verſ. quædam ex intentione concedentis, Abb.in c.at ſi clerici §.de adulterijs nu.8. & ibi Dec.de iudic. Fely.in conſ.6.num.8.& 9. & conferunt tradita per Ioan.Monac.in c.j.num.11.& ſeq.de fil.preſbyter. lib.6. vbi dicit quod priuilegium perſonale cum perſona durat, & remiſſio ſemel facta tolli non debet, & amoto impedimento quoad vnum etiam quoad aliud amoueretur, quod dictum refert, & ſequitur Tiraq. in repet.l.Boues §. hoc ſermone ſuper regula num.32. verſ. nec obſtat, & facit multum doctrina Fely.in c.poſtulaſti ſub nu.13.in 8.limit.de reſcript. vbi regula illa quod in diſpenſationibus non valet argumẽtum de maiori ad minus, maxime in beneficialibus ẽt gratioſis, non procedit quando argueretur in eodem beneficiorũ genere, ſecus ſi in diuerſis, at hic ſumus in gratioſis, & fauorabilibus. ergo ſit extẽſio, maximè quando diſpenſatio, & habilitatio eſt ſuper illegitimitate, in caſu propoſito conſuluit Ancharan.in conſ.404.tria dubia, in primo, & ſecundo dubio in conſ.37.col.1.in verſ.venio ad ſecundum, pulchrè Paul.de Caſt.in conſ 30.ſub nu. 3.vol.j.Feder.de Sen.in ſuo conſ.276.in fi.& hanc opinionem tenuit in proprijs terminis Emanuel Xà verb. diſpenſatio num.14. Verum perpenſis vtriuſque ſententiæ motiuis, reſului iuxta priorem opinionem, quam alias ſequuta eſt Curia Archiepiſcopalis, prout dixi tom.1.deciſ.dec.95.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium conceſſum clericis, extenditur etiam ad eorum famulos.*
2 *Per exemptionem Eccleſiæ, miniſtri quoque eius cẽſentur exempti.*
3 *Famuli ſunt appendices Dominorum.*
4 *Quando emergit dubium circa priuilegia clericorũ, recurrendum eſt ad Papam.*

Priuilegium conceſſum clericis, vulgò *detto la franchitia*, an competat etiam eorum famulis, & an cognitio ſi competat, vel ne, pertineat ad Iudicem eccleſiaſticum, vel ſecularem?

RE-

RESOLVTIO CCCXCIII.

PRo huius controuerſiæ reſolutione breuiter
reſpondendo ad primam partem, cenſeo
veriſſimam eſſe iuris concluſionem, priui-
1 legium côceſſum clericis extêdi etiam ad eorum
famulos, ſeu ſeruitores, ſecundum Menoch. de
arb.iud.caſ.36.num.10.Ann.ſing.401.& ratio eſt
quia familiares comprehenduntur in priuilegio
Dominorum, Oldrad.conſ.293.prout in familia-
ribus Cardinalium, voluit idem conſ.211.Bellug.
in Spec.Princ.rubr.11.verſ.credendum nu.9.Rot.
Genuæ dec.130.Carau.rit.46.num.27.Batt.conſ.
37.Theſſ.deciſ.Pedem.22.Campagn.in c. Regni
ſtatuimus, Modern.in proem.conſuetud.Neapol.
lit.C.fol.39.Rip.de pæſt. in tit. de præſeru. num.
128.

Quare glo.in c.fi.vbi Innoc.de locat.& condu.
tenuit, priuilegium conceſſum alicui eſſe extedê-
dum etiam ad eius famulos, ſeu ſeruitores, vt vo-
luit Bart.in tract.de repreſalijs par.7.q.6. num.8.
vbi loquens de Scholaribus, extendit etiã eorum
priuilegia ad Notarios, quia inquit ſunt neceſſa-
rij in ſtudio, Bal.in proœm.digeſtorum §.hæc autê
tria num.7. verſ. item nota, vbi quod Scriptores
ſunt ſub eodem foro ſicut Scholares, idem Bal.in
auth.habita C.ne fil.pro patr.col.4.verſ.ſequitur,
& verſ.nec ob alterius nu. 18. vbi dicit idem in
ipſorũ Scholarium famulis, Bidellis, & Scriptori-
bus, quia ſunt appendices, Rebuff. de priuileg.
ſcholar.q.166.nu.1.vbi quod competit famulis, &
nuncijs, dicit extendi etiam ad perſonas acceſſo-
rias, ſine quibus priuilegium inutile remanere
poſſet.

Et in proprijs terminis de priuilegio immuni-
tatis à ſolutione collectarum, ſeu gabellæ, vel re-
ceptionis hoſpitum, quod extêdatur etiam ad ſer-
uitores clericorum, voluit text.in l.2. C.de epiſc.
& cler.prout de priuilegio hoſpitalis, quod exten
datur etiam ad eius miniſtros, dicit Oldrad. conſ.
11.aliquid per Boer.deciſ.213.num.5. Grat.Rot.
March.dec.233.

Hinc eſt quod per exemptionem Eccleſiæ mi-
2 niſtri eius quoq; cenſentur exempti, c.1.de priuil.
in ſextò, Alberi.in l.inter eos ff.ex quib.cauſ.ma-
ior.Affl.in rub.de iur. prothomiſ. nu.3. Franc.in
proœm.ſexti n.xj.vol.3.in gl.in verb.Scholaribus,
Imol.in clem.vnic.num.9.de reliquijs, & venerat.
Sanct.vbi intelligit de ſeruitoribus, qui actu ſer-
uiunt, poſt Cyn.in l.omnes C. de epiſc. & cler. &
Bal.in auth.habita C. ne fil.pro patr. & rationem
reddit Anchar.in proœm.ſexti nu.11.quia famuli
3 ſunt appendices Dominorum, vt voluit etiam
Hoſtienſ. in c. 1. de locat. verſ.magiſtrorum in
princ.& in verſ.ergo extendentur, & propterea
priuilegium eis quoq; côpetit, Bar.in l.iubemus,
§.ſane nu.14.C.de ſacroſ.eccleſ. Iaſ.in l.error col.
4.C.de iur.& fact.ignor.Caſſan.in Cathal. gloriæ
mund.par.7.conſid.49.fol.188.

Quoad ſecundam, dico pariter indubitabilem
eſſe iuris concluſionem huiuſmodi cognitionem
ſpectare ad Iudicem Eccleſiaſticum, non autem
ad Iudicem ſecularem, ſiquidem huiuſmodi co-
gnitio continet ſub ſe quæſtionem iuris, non autê
facti, & clarum eſt, quod quando quęſtio eſt iuris
cauſa remittenda eſt ad Iudicem eccleſiaſticum
vt voluerũt communiter omnes in l.Titia ff. ſol.
matr.& in l.omni innouatione C.de ſacroſa.eccl.
Alex.& Iaſ.in l.quoties C.de iudic. Iacob. & poſt
eũ Dec.in l.2.eod.tit.& ibidem Rip.qui defendit
Iaſo.ab impugnationibus Decij, Couar.in epito.
decret.c.8.§.12.num.3. Padill.in l.1.col. antepen.
num.56.verſ.collige tu vlterius C. de iur.& fact.
ignor.& ita de Franch.dec.36.Peguer.in deciſ.31.
prout in controuerſijs decimarum, tenuit Feder.
de Sen.conſ.136.Gail.lib.1.obſer.140.& ad idem
facit tex. in proprijs terminis in c. cum veniſſent
de iudic. vbi voluit ꝙ ſemper ꝙ emergit aliquod
4 dubium circa priuilegium clericorum, recurren-
dum ſit ad Papam, qui erit Iudex competens in
præfatis materijs.

Sed quamuis hæc vera ſint de iure, tamen in
hoc Regno paſſim expediuntur prouiſiones ex
Tribunali Reg.Cam. ſuper taxatione huius exê-
ptionis gabellarum videlicet: *A ciaſcheduno pre-
te con vno iacono, ò fameglio vno rotolo di carne il dì,
& vinticinque tomola di grano, trenta rotola di caſo,
tre ſtara d'oglio, & due botte di vino l'anno, & tenen
do più fameglia ſi debbia taſſare alla medeſima ragio-
ne*. & ita iuris eſſe cenſeo.

SVMMARIVM.

1 *Ad excommunicationem ſufficit contumacia mate-
rialis.*
2 *Si conſtat de contumacia ſubditi obdurati, poteſt fer
ri excommunicatio, ſine monitione.*
3 *Non poteſt ferri excommunicatio pro quolibet deli-
cto, niſi adſit contumacia.*

An contumacia ſit neceſſaria ad excommunicationis ſententiam proferendam?

RESOLVTIO CCCXCIV.

1 SVfficiens eſt ad excommunicationis iuſtitiã,
tantum contumacia materialis, atq; in ge-
nere, quæ ex tranſgreſſione præcepti origi-
nem habet, neq; ſpecialis, & formalis ex contem
ptu procedens de neceſſitate requiritur, prout
pulchrè notatur per Couar. in c. alma mater 1.p.
§.9.nu.3.verſ.eſt tamen obſeruandum, & quam-
uis dicta côtumacia regulariter, & vt plurimũ ha-
beatur per canonicas monitiones, vt colligitur ex
eo quod aliquis canonicè monitus ab Eccleſia
ſub comminatione excommunicationis Eccle-
ſiam non audit, nec eidem obtemperat, & prop-
terea ad iuſtitiam excommunicationis requira-
tur canonica, ſeu competens, ideſt trina monitio,
vt infra dicam, per quam dum peccator non re-
ſipiſcit, adimitur omnis correctionis ſpes, c. ſacro
de ſent.excom.cũ alijs infra referendis; cum autê
ad validitatem ſufficiat, & requiratur vnica, iuxta
tex.in d.c. ſacro vbi DD. communiter gloſ.verſ.
iniuſtos in c.Romana de ſent.excom.in ſexto, cô-
munem ex Couar.in d.§.9.nu.7.Sot.Nau. & alijs
relatis

relatis ab Henric.in d.cap.ſacro lit.S.Vgolin.de cenſur.c.18.nu.4.Suar.diſp.3.ſect.12.nihilominus tamen ſi notoriè conſtat de contumacia ſubditi 2 obdurati,& nolentis obedire Eccleſiæ, iuſtum aliquod,& notabile præcipienti, poſſet in illū excommunicatio proferri abſque alia monitione, c.venerabilibus §.porrò verſ.ſecus autem de ſent. excom.in ſextò,c.illud de cler.excom.c.certum eſt 11.q.3.c.cum ſit Romana 6.§.fi.in fin.c.reprehenſibilis verſ.niſi ſorte de appellat. in ſextò, qui verſiculus licet aliter à multis intelligatur, vt per glo.ibi verbo ipſo,Abb.nu.8. Dec.nu.12. Couar. d.§.9.nu.5.poſſet etiam intelligi in illis caſibus in quibus culpa ex genere ſuo notoriam generat contumaciam,quia eo ipſo quod talis eſt,excommunicationem, & ſuſpenſionem inducit, & tandem quia canonica monitio requiritur, vt per eā appareat inobedientia,& contumacia peccatoris, qui Eccleſiam monentem non exaudit.

Vnde ſi aliter de huiuſmodi obduratione, & inobedientia notoriè conſtet, non erit neceſſaria, quin potius otioſa,& ſuperflua erit, & per conſequens omittenda monitio,argum.l.t.in fi.de dote prælegata,iuncta l.hæc ſtipulatio 14.§.t.in fi.ff. vt legatorum,ſeu fideicommiſſ.nomine.

Præſertim quia eo ipſo, quod aliquis eſt notorius contumax, præſumitur contra ipſum, quod licet vlterius,& ſub mentione excommunicationis moneatur, nihil profutura eſt monitio,quam obduraturus contemnet magis, quemadmodum præſumitur contra illum qui canonicè monitus non reſipiſcit,& propterea iam amplius non monetur,ſed excommunicatur.

Vlterius vtiliſſimè præmitto, excōmunicationem maiorem attenta ſua natura, inſtitutione, & monitione Eccleſiæ ferri non poſſe pro peccato mortali etiam grauiſſimo, niſi concurrat inobedientia,& contumacia reſpectu Eccleſię, cui peccator obduratus obedire contemnit,quæ ſententia probatur ex ſequentibus fundamentis.

Primò,ex illo Matth.18.c.5. ibi ſi Eccleſiam non audierit ſit tibi tamquam Ethnicus, & Publicanus.

Secundò,quia excommunicatio medicinalis eſt non mortalis,c.1.in princ.de ſent.excom.in ſextò, & ſi pro peccato præterito tantum nulla data contumacia excommunicatio proferretur,non medicina, ſed mera vindicta eſſet ad inſtar pęnarum temporalium.

Tertiò,quia ſi cōtumacia non eſſet neceſſaria, ſequeretur peccatorem emendatum, & paratum corrigi,poſſe excommunicari,& ſic traderetur Sathanæ non corripiendus, ſed poſſidendus contra illud Paul. 2. ad Corinth. vt ſpiritus eius ſaluus fiat.

Quartò,quia ante excommunicationem trina, vel vnica peremptoria monitio requiritur, c.omnes decimæ 16.q.7. c. de presbyterorum 17.q.4. c.reprehenſibilis de appell. cap.ſacro 43. de ſent. excommu. cuius monitionis præmittendæ ratio eſt, quia ante illam peccator non dum eſt contumax.

Vltimò probatur ex c, nemo Epiſcoporum 11.q.3. vbi neminem excommunicari poſſe dicitur,niſi qui aliter corrigi non poteſt,c.tam ſacerdotes 24.q.3.c.ſed illud 45.diſt. ex quibus fundamentis hanc ſententiam probarunt gloſ.in c.Epiſcopi 11.q.3.& in c.ex parte 1.verſ.pro contumacia de verb.ſigniſ.Abb.in cap.P.& G.nu.7.de off. Deleg.Marian.in c.nulli nu.5.de ſent. excommu. Nau.in c.cum contingat q. cauſa nullitatis de reſcript.Couar.in d.c.alma mater 1.par.§.9.num.4. Vgolin.de cenſur.tab.1.c.9.§.5. nu.6. & c.12.in princ.& c.17.§.7.nu.6.D.Thom.& plures Theologi quos referunt, & ſequuntur Henric. 2.tom. lib.13.de excomm.c.17.nu.17. & Suar. de cenſur. diſp.4.ſect.5.nu.6.

Contraria tamen ſententia nempe pro quolibet delicto abſq; contumacia ferri poſſe excommunicationem probari videtur ex ſequentibus.

Primò, ex tex.in cap.quidam maligni ſpiritus, cum c. ſeq. 5.q.1.c.inter querelas Guliſarius 23. q.4.c.in primis 2.q.1.c.raptores, c.eos qui 36.q.2. c. ſi quis Epiſcopus 1. 27. q. 1. in quibus iuribus excommunicatio lata fuit pro delictis commiſſis abſq; vlla monitione,nec contumacia.

Secundò,probatur ex c.ſolet 2.c.venerabilibus 7.§.porrò, & §.ſanè de ſent.excom. in ſextò, vbi non ſolum pro contumacia,verum etiam pro offenſa poteſt quis excommunicari.

Tertiò,quia interdictum,& ſuſpenſio ſępe pro delictis abſq; contumacia feruntur,c.eos,c.fin.de temp.ord.in ſextò,c.cupientes 16.§.cæterum de elect. eod.lib.ergo & excommunicatio, cum ipſa cenſura etiam ſit,c.quærenti de verb. ſign.

Vltimò probatur, quia excommunicationes omnes quæ à iure proferuntur, abſq; monitione, & contumacia ferri videntur,c. ſi quis ſuadente 17.q.4.c.vnico de his quæ vi in ſextò,clem.eos de appell.cum alijs ex quibus hanc ſententiam probat glo.verſ.ſententiæ in cap.Romana de ſenten. excom.in ſextò,& expreſsè probarunt Caiet.2.2. q.69.ar.2.Cordub.in quæſtionar.lib.2.q.27. gl.verò in c.Epiſcopi 11.q.3. diſtinguebat ita vt excōmunicatio lata ab homine non valeat abſq; contumacia,ſecus verò ſi feratur à iure,& hanc diſtinctionem ſequutus fuit Abb. in c.1. verſ. ſecundò nota de raptor.

Sed nihilominus prior communis ſententia retinenda eſt vt verior,vt indiſtinctè neceſſaria ſit ad excommunicationem contumacia, ex fundamentis ſupradictis,nec obſtāt fundamenta pro cōtraria adducta,nō primum de tex.in d.c.quidā maligni ſpiritus,vbi enim non pro peccato præterito, ſed pro futuro fertur excommunicatio à B.Gregorio,qui cenſuit eos qui libellum illū publicè poſuerant non potuiſſe debitam ſatisfactionem facere, niſi ſe prodendo, aut falſitatem, vel deceptionem ſuam confitendo.

Quamuis enim nemo teneatur ſe ipſum prodere,aut ſe infamare, c.quis aliquando verſ. non tibi dico de pęnit.diſt.1. tamen quando adeſt neceſſarium ad tollendam grauiſſimam infamiam, vel aliud graue nocumentum,quod alteri imminet ex iniuria ſibi occultè illata obligari poteſt quis ad ſatisfaciendum eo modo, vt ad interpretationem illius tex.optimè explicant Sot.de ſecreto membr.2.q.6.ante fi.Nauar.in dicto verſ.non tibi dico num.28.Henric.& Suar.ſupra nu.16.

Non item obſtat tex.in d.c. Guliſarius cum

ſimilib.ibi enim non fertur excommunicatio pro
pter ſolam iniuriam factam, ſed quia non eſt ſa-
tisfactione reſarcita, atq; ideo non omnino in-
tranſactam,ſed in adhuc perſeuerãtem,prout ſo-
let ferri excõmunicatio pro furto commiſſo,non
quidem præciſè,quia commiſſum eſt, ſed quia
ſemper durat,& non eſt reſtitutũ quod per furtũ
fuit ablatum,vt aduertunt Suar.& Vgol. ſupra
quæ ſolutio licet quoad hæc iura vera ſit,applica-
ri tamen non poteſt ad tex.in d.c.ſi.2.q.1. nam
ibi apertè imponitur pęna, non ad extorquẽdam
ſatisfactionem aliquam,ſed purè ad punitionem
delicti; quare huic textui reſpondẽdum eſt,illam
pœnam non fuiſſe cẽſuram Eccleſiaſticam,prout
accipitur in textu noſtro,& in tit. de ſent. excom.
ſed fuiſſe prohibitionem, & remotionem quam-
dam ab officio ſacerdotali, vt conſtat ex text. ibi,
ab officio ſacerdotali excommunicati, quæ lato
modo excommunicatio dicitur,iuxta tex.in cap.
ad menſam,ibi,Adam ab eſu ligni vitæ excom-
municatus eſt 11.q.3.& tradit glo. ibi verbo ſen-
tentia,Tiraq.de retract.tit.1.§.j.glo.9.n.276.quo
modo eſt interpretandus text.in c. tanta 86. diſt.
vt rectè aduertit Suar.ſupra nu.22.

Nec obſtat tex.in d.c.ſolet, & in d.c. venerabi-
libus,quia iura illa intelligenda ſunt iuxta diſtin-
ctionem text.in cap. ex parte 1. de verbor.ſignif.
qui diſtinguit inter excommunicationem pro
ſola contumacia,vt quia citatus noluit compare-
re in iudicio, & illam quæ pro offenſa ſimul cum
contumacia profertur, videlicet quia iuſſus no-
luit emendare maleficium,& ita in vtroque caſu
proponitur contumacia.

Minus obſtat tertium fundamentum contra-
riæ opinionis de ſuſpenſione,& interdicto,nam
cenſuræ illæ non ad emendationem,ſed ad puni-
tionem, & vindictam culpæ proferuntur in d.c.
cupientes §.verò cum ſimilib.vbi ſenſit glo. verſ.
ſuſpenſos in §.cæterum;& probat Innoc.in cap.j.
de exceſſ.prælat.& ſequuntur Abb. nu.3.& Do-
ctores communiter in c. tam literis 33. per text.
ibi de teſtib. cum pluribus relatis ab Vgol. d.§.7.
num.5.

Nec obſtat vltimum fundamentum contrariũ;
excommunicatio enim quæ à Canone, vel Statu-
to profertur monitionem,& conſequenter inobe
dientiam,& contumaciam ſupponit, quia dum
lex, vel ſtatutum ſub excommunicatione aliquid
præcipit, vel prohibet, quotidie ſubditos monet,
lex enim ſemper loquitur, l.Arriani C. de hæret.
c.cum Marthæ ibi lex Moſaica clamat, de celeb.
miſſ. ac proinde ſatis inobedientes, & cõtumaces
exiſtunt,qui eiuſmodi præceptum, aut monitio-
nem tranſgrediuntur,& vt tales abſq; alia ſpecia-
li monitione rectè excommunicãtur, ſecundum
Henric.& alios in d.c.ſacro,Sot.in 4.diſt. 22, q. 1.
ar.2.Nau.in Manual.c.27.nu.10.Vgol.ſupra n.9.
glo.verſ.futuris in cap.Romana de ſent.excom.in
ſexto,quam ſequitur communem teſte Ioa. Gut.
lib.1.canon.quæſt.q.4.nu.6. quæ omnia mandata
ſunt in praxi ad Conc.Triden.ſeſſ.25.de reform.
c.3. vbi & contumacia ad excommunicationem
requiritur.

SVMMARIVM.

1 *A cautione de non offendendo, noua cauſa excuſat.*
2 *Cautio de bene viuendo importat, ne malum aga-
tur.*
3 *Ludens honeſto ludo, non facit contra cautionem de
bene viuendo.*
4 *Qui dedit cautionem de bene viuendo,videtur poſ-
ſe compelli ad cautionem de non offendendo.*

De cautione bene viuendo nonnulla pra-cticabilia.

RESOLVTIO CCCXCV.

INoleuit quędam conſuetudo,& practica fun-
data in Iudicis officio,ex l.congruit ff. de off.
Præſid.& ex l.æquiſſimum ff. de vſuſr. quod
vbi quis valdè rixoſus eſt,cogitur ad dandam cau
tionem de bene viuendo,& ſi ſit in carceribus nõ
dimittitur niſi prius hanc cautionem dederit de
bene viuendo,ſed in quibus cõuenit cum cautio-
ne de non offendendo, in quibuſuè ea diſcrepat,
breuiter in hoc dico, quod ambo ex Iudicis offi-
cio pendent,& dari poſſunt ad tempus, & perpe-
tuò,vt Iudici videbitur,cuius arbitrio ſtamus in
cauſis,licet grauiores in cautione de bene viuẽdo
requirantur,quia grauius quis reſtringitur;aliqui
tamen dicunt in cautione de bene viuendo conti-
neri cautionem de non offendendo, vt in genere
continetur ſpecies,quia non bene viuit,qui alte-
rum offendit, item cautio de bene viuendo ex no
ua cauſa niſi ea ſit valdè probabilis excuſationẽ
1 quo minus frangatur nõ recipit, licet in cautione
de non offendendo noua cauſa excuſet, vel iniu-
ſta, vt per Alex.conſ.115.col.1.lib.4.

Importare autem videtur hæc cautio de bene
2 viuendo,vt malum non agatur,non autem vt bo
num,licet prima facie verba ſonare videantur, &
bonũ agi, quia licet nõ ſufficiat abſtinere à malo,
niſi fiat & bonum, tamen quis non compellitur
ad faciendum bonum,dummodo abſtineat à ma-
lo,ſecundum gloſ. 23.quæſt. 4. in c. nimium ſunt
inquieti,& iterum cauſ.ead.q.6.c.1.& ſeq.

3 Quamobrem ludus recreationis gratia,ex con-
ſuetudine, vel lege, vel ex authent. fin.C.de ale.
& luſ.non videtur interdictus, vt contrauenìens
cautionẽ frangat de bene viuendo,at furari, dãnũ
dare proximo ſuo, &c. egredi videtur terminos
bonæ vitæ,præterea aduertendum quod licet cau
tio de bene viuendo videri poſſit fauorabilis,quia
per eam occurritur fraudibus, & materiæ delin-
quẽdi,iux.not.per Bar.in l.quemadmodum ff. de
agri.& cenſi.in l.1.§.exercitum ff. de his qui not.
infa.tamen odioſa erit cum fuerit contracta, quia
libertatem reſtringere videtur, quæ ineſtimabilis
eſt,l.libertas ff.de reg.iur.Bal.in l.ea C. quomod.
& quand.iud.Dec.in reg. nemo ff.de regul.iur. &
facit quia graue eſt aliquẽ onerare cautione,l.2.§.
hoc ff.de iudi.l.non vſque ff.ſi quis à parent.fuer.
man.Pari.cõſ.168.lib.4. hinc dubitari poteſt ſi qs
dedit cautionem de benè viuẽdo, an per Iudicem
compelli poſſit ad dandum vlterius cautionem
de

Digitized by Google

de non offendendo, & videtur quod ſic, ſi Iudici ex cauſa videbitur, fieri enim poteſt, vt qs timeat iniuriam pati, quæ non venit in cautione de non offendēdo, nam nemo prohibetur pluribus defenſionibus vti, iux. not. in reg. nemo ex his qui ff. de regul. iur. Soccin. in l. nemo prohibetur ff. de exception. & rixoſi huiuſmodi varijs remedijs conſtringi debent, & cohiberi à delinquendo, iuxta notata per Alexand. Franc. Rip. & alios in l. quod iuſſit ff. de re iud. Dubitari tamen poteſt an ſi ſit data hæc cautio de non offendendo, tollatur per ſubſequentē datā de bene viuēdo, in quo multa dici poſſent, & ad prædicta faciunt quod Iudex poteſt prohibere alicui ne ante domum alterius vadat, nè ad rixam deueniant, vt per DD. in d. l. quod iuſſit, & per Syluam Nupt. fol. 50. faciat auth. ſi ei quem C. ad leg. Iul. de adult.

SVMMARIVM.

1 *Peccata ob recidiuationem efficiuntur capitalia.*
2 *Conſuetudo peccandi pœnam cumulat.*

Epiſcopo, an liceat bis diſpenſare cum clerico ſuper crimine publico cōcubinatus?

RESOLVTIO CCCXCVI.

EVenit in facti contingentia, quod quidam Epiſcopus ſemel diſpenſauerat ſuper publico concubinario, & poſtea volebat iterum, & de nouo diſpenſare ſuper eodem, & quia ignorabat ſi hoc facere poſſet; fui ab ipſo interrogatus, cui reſpondi pro negatiua ſententia; ex pluribus ſequentibus rationibus.

Primò, quia peccata propter recidiuationem
1 efficiuntur capitalia, vbi alias non eſſent, ſecundū Bart. in l. licitatio §. quod illicitè ff. de re publ. qui loquitur in delictis, & in proprijs terminis, ſcilicet quod peccata per recidiuationem efficiuntur capitalia, eſt tex. in c. vnum §. criminis 23. diſt.

Secundò ad comprobationem huius opinionis adduxi illud axioma, ſcilicet, quod crimina remiſſa, non niſi vna vice tantum merentur habere remiſſionem, etenim apparet quod conſuedini talem actum deputauerunt, iux. text. in l. 1. §. 1. ff. de abigeis.

Tertiò adducitur, quod reiteratio videtur inducere, & afferre incorrigibilitatem, c. cum ab homine extr. de iudic. nam cum prædictis redeuntibus ad vomitum, non clementia, ſed ſeueritas eſt exercenda, & ſi delinquentes clementer ſint tractati, ſi poſtea in eodem crimine deprehenſi ſunt perſeuerantes, acrius puniri debent, l. capitalium §. ſolent ff. de pęnis.

Quartò, quia cauſa delinquendi, & committendi crimina debet tolli, etenim talis criminum, & delictorum remiſſio delinquendi occaſionem prębet, vt habetur in tex. in c. ſi quis Decanus 50. diſt. vnde hac de cauſa vult tex. in c. ſi vir in fin. de adulter. quod peccator non niſi ſemel, & pro vna vice tantum ad gratiam recipi debet, etenim quoties poſt vnam vicem cadit, videtur quodammodo eſſe irriſor diuinæ miſericordiæ, quæ ſibi per emendationem vitæ remiſſionem indulſit.

Ex quibus omnibus putaui, talem Epiſcopum non potuiſſe diſpenſare, & propterea animaduertant omnes, & caueant ne ad vomitum peccati redeant; cæterum nulla diſpenſationis ſpes promittitur talibus, prout videmus leges ciuiles, quæ beneficium compoſitionis denegauerunt illis, qui impunitatem veteris commiſſi non emendationi, ſed conſuetudini deputauerunt, vt habetur in tex. in l. 3. in fi. C. de Epiſcopal. audientia, etenim
2 conſuetudo peccandi pęnam cumulat, l. legati ff. de pęnis, & ideo dixit Bald. in l. apud antiquos C. de furt. quod ſi mercennarius hodie furetur rem magiſtro ſuo, & die ſequenti ſurripiat aliam, propter talem reiterationem debet furca ſuſpendi, vt dicitur etiam in hæreticis, qui ſi poſt factam pęnitentiam redeunt ad vomitum, brachio ſeculari remittuntur, c. ad abolendam de hæret.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus qui dum eſſet ſanus non reſidebat, nec inſeruiebat Eccleſiæ, ſi poſtea euadat infirmus, non debentur ei diſtributiones.*
2 *Excommunicatus qui non eſt in mora petendi abſolutionem, repetit redditus beneficij.*
3 *Infirmus etiam ex propria culpa debet habere redditus, & diſtributiones.*

Diſtributiones, an debeantur Canonico, qui effectus eſt cęcus?

RESOLVTIO CCCXCVII.

COnſultus, ſi Canonico effecto cęco debentur diſtributiones, reſpondi quod licet Canonici omnes, & præſertim Eccleſiarum Cathedralium, de iure communi, & regulari horis ſtatutis officium diuinum cum alijs in Choro collegialiter canere, & pronūciare teneātur, c. 1. & c. dolētes de celebr. miſſ. Cōc. Trid. in ſeſ. 24. c. 12. de reform. c. nos quidem, & cap. innocentes de teſtament. alias in peccatum mortale inciderent, ſecundum Nauar. in conſ. 8. quem refert, & ſequitur Sayr. in dec. 13. de celebr. miſſ. tamen in tali difficultate hac vterer diſtinctione.

Si talis Canonicus qui effectus eſt cæcus nunquam reſedit, & neque in Choro interfuit, quando erat ſanus, & tunc diſtributiones ſunt ei negā-
1 dæ, nam tali caſu ipſa infirmitas non poteſt dici cauſa, quare diſtributiones percipere non poſſit & ita non debentur, vt ſcribunt Innoc. & Hoſtie. in c. 1. per illum tex. in fi. de cler. ægrot. Geminia. in c. 1. §. qui verò verſ. vt quia etiam ſi non fuiſſet infirmus de cler. nō reſid. in ſextò, & ibi Franch. in verſ. in gloſ. 1. Panorm. in conſ. 70. num. 1. in fi. Marta in dec. Piſan. 233. Corſet. in ſing. 152. Fely. in c. ad Apoſtolicæ de except. num. 10. Couarr. in lib. var. reſol. c. 13. nu. 8.

Si verò reſedit, & in Choro ſolebat interueni-
re,& tunc quia cauſa non interuentionis eſt infir-
mitas, & cæcitas,diſtributiones debentur,quoniã
inter iuſtas cauſas connumeratur infirmitas, cap.
vnico de cler.non reſid.lib.6. Sayr. in citata deciſ.
13.de celebr.miſſ.vbi dicit quod infirmus captus,
& violenter detentus, atq; impeditus,non tenea-
tur horas in Choro recitare,cap.1.de cler. non
reſid.in ſ.xtò,cap.cum dilectus,& c.ad noſtram
eod. tit. in & in hoc habet locum, quod dicit
idem Sayr.in deciſ.15.eod.tit.de celebrat. miſſar.
quod cæcus qui horas dicere non valet ab ijs re-
citandis etiam ſine vlla Papæ diſpenſatione excu-
ſatur,Nauar.in conſ.15.& hæ diſtributiones tanto
magis debentur,quanto magis tales Canonici ſi
ſint egeni, nè Canonicatus dignitas in dedecus
deueniret, l. inter eos in fin. ff. de re iud. Franc.
Match.in dec.887.par.1. quam ſecundam diſtin-
ctionem amplia ſequentibus modis.

Amplia primò non tantum in ægrotis, ſed etiã
alijs qui abſunt à diuinis officijs propter aliam
vrgentem cauſam, & neceſſitatem, vel ob euidẽ-
tem Eccleſiæ vtilitatem,quod expreſsè ſtatutum
eſt in c.vnico de cler.non reſid.lib.6. Couarr.in
citato cap.13.lib.3.variarum reſolutionum num.
eod. Sayr.in dicta deciſ.13. in fin. Nauar. in dicto
conſ.13.

Amplia ſecundò,in excõicato, is enim repetit
redditus beneficij,qui durante excõmunicatione
ei fuerunt denegati,gloſ.in c. nuper cauſa 2.q.5.&
in c.paſtoralis §.verum de appell. Felyn. in citato
c.ad Apoſtolicæ num.12. Panorm. & DD. com-
muniter in d.cap.paſtoralis §.verum de appell. &
latè Couar.vbi ſupra,quod videtur intelligẽdum
quando per ipſum non ſtat,quin abſoluatur à di-
cta excommunicatione.

Amplia tertiò,quod tales diſtributiones nõ tan
tum ſimpliciter ęgrotantibus debentur, ſed ẽt his
3 qui ex propria culpa in morbum inciderunt,ete-
nim illi quamuis propria culpa ſint impediti, ta-
men hoc impedimentum nec à iure, nec ab ho-
mine, ſed à Deo fuit illatum, neq; deniq; in hoc
culpa ægrotantium præceſſit, vt morbo minimè
poſſit perſonaliter miniſtrare, ita Couarr.in cita-
to cap.13.lib.3.eodem num.8.

Circa delictum ſtupri notabilia.

RESOLVTIO CCCXCVIII.

SVMMARIVM.

1 *Si ſtuprum ſit commiſſum cum viripotente, & adſit vis vera, vel interpretatiua, punitur pœna mortis. ſi vero abſque vi, tunc ſtuprans tenetur ducere ſtupratam in vxorem.*
2 *Stuprum non præſumitur cum vi, quando mulier reperitur prægnans.*
3 *Vetus ſtuprum facit præſumere concubinatum.*
4 *Per ſingulares teſtes probatur vita meretricia.*
5 *Ad probandam violentiam in genere, ſufficit acclamatio mulieris, quæ eſt probanda per duos teſtes.*

DE hac quæſtione vide de verbo ad verbum
Auditorem Petram ad Grammat. deciſ.
22.cuius verba ſunt, Videas hac in re Ad-
dentes ad Guid.Pap.in hic alleg. dec.555.licet ex
errore Typographi allegata 550. Clar.§.ſtuprum
in fin. Menoch.de arbitr.iud. caſ.294. Lopez in
rubr.de donat.inter virum,& vxorem §.56. Bur-
ſat. conſilio 509. volum. 4. de Franch. deciſion.
333. Theſſaur. deciſion. 148. ſtupri verò cum
1 viri potente pena mortis eſt, ſi cum vi vera,
vel interpretatiua, quæ doloſis, & blandis verbis
inducitur, ſi verò abſque vi, quicquid ſit de iure,
conſuetudo ſeruat, vt ſtuprans ducat in vxorem,
vel dotet, Clar. dicto §. ſtuprum, Theſſaur. de-
ciſion.3. & vide Viui. per quem habes quomodo
probetur ſtuprum deciſ. 299. Menoch. de arbitr.
Iudicum caſ. 288. multò magis ſi ſit illata vis, &
aſcenſum ad domum cum ſcalis, quen [illegible]-
dum,& oſculans violenter, ex Pragmaticis [illegible]-
gni,quarum meminit de Franch. d.deciſ. 333. &
quid propriè ſit ſtuprum, D. Thom. ſecunda
ſecundæ quæſt.154.ar.6. Sed an credatur mulieri
aſſerenti ſe virginem aduerſus defloranten,
Alexand.conſilio 229. volum.6.& an dicenti ſe
ſtupratam per vim, Boer. deciſion. 319. & qua-
liter probetur virginitas, gloſ.in capit. hæc ima-
go 24 quæſtion. 5. loquitur tempore conſumati
matrimonij, & an per confeſſionem mariti, ca-
pitulo reliquiſti 33. quæſt. 1. Ioann.Andr.in Ad-
dition. ad Specul. de inſtrumen. edit. §.porrò,ſed
ad probandum ſtuprum quomodo fiat recogni-
tio, Tiraquell. de præſcript. ſol.100. & an creda-
tur mulieri aſſerenti ſe prægnantem, Aſſlict. de-
ciſion. 236. & ſi probetur aliquem rem habuiſ-
ſe cum muliere,an præſumatur grauida, Alexan.
conſil. 157. lib. 5. & nota ſtuprum non præſumi
2 cum vi, quando mulier reperitur prægnans,
Boer. deciſion. 241. & nota aliud, quod vetus
ſtuprum facit præſumere concubinatum, Gram-
3 matic.noſter vot. 4. ſed vtrum confeſſio ſtupra-
tæ faciat inditium ad torturam contra ſtupran-
tem, dic quod ſic, alijs adminiculis concurren-
tibus, Marſil. conſil. 28. & quod in defenſioni-
4 bus poſſit probari meretricia vita mulieris, &
ad probandum admittuntur, qui cum ipſa ſe
copularunt, etiam quod ſint ſingulares; & ſic
nota caſum, ꝙ ſingulares teſtes probent, Gand.
tit.quomod. de maleſ.cog.per inq. num.12. Alex.
conſ.13.vol.7.Burſat.d.conſ.509.& conſ.389.nu.
2.eodem volu.4. vbi quod ſufficiat dictum vnius
nobilis viri aſſerentis ſe pecuniam dediſſe ob co-
pulam,de quo etiam Gramm.conſ.58. & ſic no-
ta caſum quod vnius dictum probat, ſed ad pro-
5 bandum violentiam in genere eſſe latam,
ſufficit ſola acclamatio mulieris, non autem
in ſpecie contra nominatum per ipſam alijs non
concurrentibus, Viui. deciſ. 247. quod ſi alia
concur-

concurrerent, vtique indicium facerent ad torturam, vt ſi fuerit viſus exire, vel fugere, & ſimil. Menoch. de præſumpt. lib. j. q. 89. n. 119. eſt autem acclamatio probanda per duos teſtes cum ſit indicium remotum, Gerard. ſingul. 8. Crauett. conſ. 2. & probant teſtes ſi dicant cognouiſſe ad vocem, Bald. in l. conuenticulam C. de epiſc. & cler. & de mulieris acclamatione, vide Campag. in cap. frequens num. 103.

SVMMARIVM.

1 *Medicus tenetur perſuadere infirmo confeſſionem Sacramentalem.*
2 *Si Ægrotus à medico monitus nolit confiteri peccata debet eum Medicus deſerere, licet aliqui contra ſentiant.*

De obligatione Epiſcopi erga Medicos.

RESOLVTIO CCCXCIX.

QVoties Medici peruenire volunt ad gradum Doctoratus præter fidei profeſſionem per eos faciendam, ſunt obligati iuramentum deferre in manibus Epiſcopi, aut Rectoris ſeruare ſtatutum editum per Summum Pontificem Pium V. in ſua Conſtitutione datum ſub die 8. Martij anno 1566. anno primo ſui Pontificatus incip. Super gregem Dominicum, in confirmationē antiquæ, & ſalutaris decretalis Innocent. III. in Concilio generali cap. cum infirmitas de pęnit. & remiſſ. vt cum ad infirmum vocātur primum moneant, & inducant ad procurandum ſalutem animæ Medicum ſpiritualem, hoc addito nouiter ipſi Decretali, quod in cuiuſcumq; promotione, ſeu licētia medendi concedenda à quouis Collegio, vel Vniuerſitate primum fiat iuramentum, vel in ſuis manibus, vel Ordinarij coram publico Notario, & teſtibus, de ſeruandis omnibus contentis in dicta Bulla, & demum in licentia fit ſpecialis mentio eiuſdem iuramenti ſic præſtiti, nec eſt omittenda ipſa ſolemnitas nouæ Conſtitutionis ſub pęnis ibidem contentis in §. quod ſi medicorum.

Et quod Medicus teneatur omnino perſuade-
1 re infirmo confeſſionem Sacramentalem, vltra ſupradicta optimè explicat Nauar. in Manual. c. 25. num. 61. verſ. tertio qui non perſuadet, Caiet. in Summa in verb. medici peccata pag. 489. poſt medium, Syl̄ueſt. in ſua Summa in verb. medicus num. 3. Ang. in verb. medicus num. 8. vbi etiam Armill. num. 1. verſ. quarto quando infirmus, &
2 hoc adeo procedit, & eſt verum, quod ſi ægrotus monitus à Medico noluerit confiteri peccata, tenetur eum Medicus deſerere, & deſiſtere à medicamine, & hoc ita debet fieri ſub pęna excommunicationis maioris, & alijs pęnis pecuniarijs, dicit Bobadill. in Sinodo Segouienſi lib. 1. tit. 4. cap. 12. Bracarenſ. act. 5. cap. 31. & id iuſtè quidem ſancitum eſſe videtur; nam in temporis momento infirmus repentè infirmitate aggrauatur, prout præ oculis quotidie habetur mors, licet contrarium in hoc ſentiant Nauarr. in Manual. c. 25. num. 62. verſ. & quamuis infirmus, Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 48. §. 5. num. 4. verſ. nec excuſabitur, Tabien. in ſua Summa in verb. medicus nu. 12. verſ. nihilominus ſi infirmus, & ibidem etiam Angel. num. 18. verſ. nihilominus, & Armill. nu. j. verſ. qui admonitus.

SVMMARIVM.

1 *Volens Iudicem recuſare, debet coram eo cauſam ſuſpitionis proponere, & coram arbitris probare.*
2 *Iudex recuſatus poteſt præfigere terminum ad probandam cauſam ſuſpitionis, & compellere arbitros ad cauſam finiendam.*
3 *Si recuſatur Vicarius Epiſcopi debent eligi arbitri, ſecus ſi recuſetur Officialis ipſius Epiſcopi.*

Vicario Epiſcopi allegato ſuſpecto, an ſint eligendi Arbitri, qui ſuſpitionis cauſam cognoſcant?

RESOLVTIO CCCC.

CVM fuiſſet allegatus ſuſpectus Vicarius Epiſcopi N. à quodam clerico, fuit dubitatum, an deberent eligi Arbitri, qui de cauſis allegatæ ſuſpitionis valeant cognoſcere, & dubium faciebat tex. pro opinione negatiua in c. ſi contra de off. Deleg. lib. 6. vbi enumerantur tres caſus in quibus ſuſpitionis cauſa coram Arbitris non tractatur. Primus, cum recuſatur vnus ex Delegatis datis cum clauſula, quod ſi nō omnes, iuxta terminos tex. in c. ſi ſuper prudentiam de offic. Deleg. de cuius text. intellectu, latè Bald. in conſ. 122. vol. 1. Alex. conſ. 23. eod. volum. Secundus, cum recuſatur Delegatus Epiſcopi; & Tertius, cum recuſatur Officialis.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus, contrarium fuit reſolutū per tex. in c. cum ſpeciali de appel. vbi de iure canonum ſtatuitur, ꝙ volens
1 Iudicem recuſare, debet coram eodem ſuſpitionis cauſam probabilē opponere, vt reperitur quoq; cautum de iure ciuili, l. cum ſpeciali C. de iudic. & latè per Iaſo. & reliquos cōmuniter in l. apertiſſimè C. eod. & Nouiſſimi in pragm. j. de ſuſpit. Official. qua cauſa propoſita debet illam coram Arbitris communiter eligendis probare, qua non probata, ſua iuriſdictione Iudex vtitur in particulari cauſa, ea verò probata remittere debet negotium ad Superiorem, vel cauſam committere de recuſatoris conſenſu; cuius text. authoritatem ſequuti ſūt Artam. dec. 3. de Iudic. Anneus Rober. lib. 1. rer. iudic. dec. 8. Cauagnol. deciſ. 5. vol. 1. pro ſupradicta quoq; opinione adducitur tex. in c. legitimā de appel. in ſextò, vbi quiuis Iudex quādo recuſatur, ſtatuit cōpetens tempus Arbitris ad finiendam cauſam, vnde cū loquatur genericè, debet abſq; diſtinctione intelligi, & conſequenter extendi ad Vicarium Epiſcopi, argu. tex. in l. de pretio ff. de public. act. & in l. qui filium ff. de

legat.præſt.Supradictis accedebat diſpoſitio text. in c.ſuſpitionis de off.Deleg.vbi arbitri ad cogno ſcendas ſuſpitionis cauſas eligendi ſunt vbicūq; quæuis Iudicum ſpecies allegatur ſuſpecta,ſecundum ꝙ refert,& ſequitur Lanfra.in repet.c.quoniā contra in verb.recuſatio n.12.de prob.Rebuf. conſ.13 nu.7.& Laurent.de Pinu in conſ.3.vol.1. poſt Mago.in dec.Rot,Florent.25. qui voluit ſupradicta de iure canonū ſolummodo procedere, poſtquam de iure ciuili ipſemet Iudex recuſatus eſt competens circa cognitionem cauſarū ſuſpitionis,vt voluit Theſſ.in dec.5. & Faber in dec.3. de Iudic.& adeo de iure canonū eligēdi ſunt Arbitri ad effectum de quo ſupra,ꝙ ſi electi fuerint ad
2 cām recuſationis;recuſatus poteſt eis terminū præfigere ad probādum cām ſuſpitionis, & Arbitros compellere ad cauſam finiendam,vt de cōi teſtatur Aufrer.& Lauren.in tract.de ſuſpit.Iudic.ille in q.23.iſte in q.12. & tandem de poteſtate præfatorum Arbitrorum habemus tex.expreſſum in c. ab Arbitris de off.Deleg.in ſexto,vbi ab Arbitris iuris de quibus mētionem fecimus, appellatur ad Papam. Ex quibus omnibus apertè patet debere
3 præfatum Vicarium eligere Arbitros, qui de cāis ſuſpitionis valeant cognoſcere. Quibus cognitis, & legitimè probatis, debet de iure Reu. Epiſcopus cauſam alteri demandare,vt iuſtitiæ complementum aduerſa pars conſequatur.

Non obſtat tex.in contrariū,quia reſpondetur illum loqui de Officiali Epiſcopi,non autem de Vicario, & de iure clarum eſt,nomine, & appellatione Officialis, non venire Vicarium, voluerunt Bertachi.in tract.de Epiſcop.queſt.3.Sbroz. de Vicar. Epiſ.par.2.quæſt.13. & latiſſime Gonzal.in commen.ad reg.8.Cancell.gloſ.5.in princ. Vbi aduerte ꝙ ſi allegetur ſuſpectus Vicarius, & Eps eſt præſens,vel non multum abſens, tunc ad Epm recurritur, dūmodo ſuſpitio non cōcernat ipſum Epm, de conſuetudine tamen Epiſcopus committit cauſas recuſationis Vicarij alicui ſuo confidenti,Sbroz.lib.3 q.16.de Vicar.Epiſ.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio Delegati non expirat morte Delegantis re non integra.*
2 *Licentia ſimpliciter alicui conceſſa eſt perpetua, niſi reuocetur.*

De pęna Regularis prædicantis in aliena Diœceſi cum licentia Epiſcopi, abſq; tamen licentia ſui Miniſtri Prouincialis.

RESOLVTIO CCCCI.

QVidam Regularis ordinarius Superior cuiuſdam Conuentus munitus facultate concionandi in ſcriptis obtenta à ſuo Generali iam præterito,& licentia etiam Epi,abſq; tamen licētia ſui Prouincialis concionatus eſt in quadam Eccleſia nō ſui Ordinis intra dicti Epiſcopi Diœceſim;dubitatur,an aliquam incurrerit pęnam,ex eo quod ſui Prouincialis licentiam non habuerit.

Mihi viſū fuit quod nō,ex infraſcriptis.Primo quia huiuſmodi facultate à ſuo Generali habita vſus eſt nō ſemel,non igitur per mortē Generalis concedētis expirat,arg.c.relatū,c.gratū, & c.licet
1 de off.Deleg.in eo ꝙ ibi dicitur iuriſdictionē Delegati nō expirare per expirationē Delegantis re non integra.Secundò,ex c.ſuper gratia eo.tit.li.6. vbi habetur gratiam conceſſam nō expirare per mortem concedentis, ergo etiam ſi tali gratia, ſeu facultate vſus nō fuit,adhuc gratia ſubſiſtit,licet officium cōcedentis expirauerit. Tertio, quia talis facultas nunquam à ſucceſſore, aut alio ma-
2 iore fuit reuocata, & de iure clarum eſt,quod vbi licentia ſimpliciter conceditur alicui,cēſetur perpetua,& per mortem non extinguitur,text.eſt in c.ſuper gratia de off.Deleg.in 6. vbi gratia iam facta non finitur morte concedentis, ad idem tex.in c.is cui de præben.in ſextò, etiam re integra,hoc eſt, quia ad actum exequutionis non fuit deuentum;ita Ioa.Andr.in prolog.ſuper ſextò,in nouellis; hinc Federic.de Sen.in conſ.78. per tex. in c. ſuper gratia de offic. Delegat. voluit quod ſi Summus Pontifex mandaret alicui, quod diſpenſaret cum Caio, qui ante mortem Pontificis non diſpenſauit, adhuc poſt mortem poterit diſpēſare;cuius ratio eſt,quia gratia ſemel facta in perſonam alicuius per mortem concedentis non expirat, per text.in dd.c.ſi cui,& c.ſuper gratia,& latè Affl.in dec.128. & cū quid fuerit ſimpliciter conceſſum præſumitur in dubio, qui conceſſit in eadem voluntate perſeueraſſe, in qua deceſſit, cap. maiores de baptiſmo,& latè Capy. in dec.116. & 136.& ad ſupradicta facit quoque conſil. Graff.j. de pęnit.& remiſſ.vol.2.vbi licentia audiendi cōfeſſiones Chriſti fidelium, non expirat per mortem concedentis.

SVMMARIVM.

1 *Dandus eſt terminus etiam vbi agitur ſummariè,& ſimpliciter abſque ſtrepitu,& figura iudicij.*
2 *Prouiſus de beneficio non poteſt propria authoritate ingredi poſſeſſionem,alias cenſetur intruſus.*
3 *Pendente lite manutenendus eſt quis in quaſi poſſeſſione in qua prius reperiebatur.*

Si eſt lis inter Prouiſum Apoſtolicum, & Præſentatum,an debeat in iudicio audiri Patronus?

RESOLVTIO CCCCII.

VIſo proceſſu in quadam cauſa mihi commiſſa, cenſui eſſe audiendum Patronum exiſtente lite inter prouiſum Apoſtolicum, & præſentatum, ex eo quod generaliter cautum eſt in iure,dandum eſſe terminum etiam
1 vbi agitur ſummariè,ſimpliciter, & abſque ſtrepitu, & figura iudicij, Lambert. 2.part. lib. 2. quæſt. 1. princip.artic. 10. vbi dicit, quod ſi virtute edicti compareat aliquis contradictor, & faciat aliquam reſponſionem, qualis qualis ſit, habe-

habetur loco litis conteſtatæ, & debet dari termi-
nus ad probandũ incumbẽtia vtrique parti, iuxta
naturam cauſæ deductæ, & præſentatus, cuius vi-
gore fuit factum edictum, poterit producere iu-
ra pro obtinenda inſtitutione, & debet ante-
ferri ad poſſeſſionem prouiſo Apoſtolico, licet
non dum ſit inſtitutus; ſicut in terminis tenuit
Rota in vna Corſeat anea 30. Ianuarij 1581. &
Abb. in c. 2. num. 22. de in integr. reſtitut. & de
Curt. de iure patron. in verb. competens num. 15.
verſ. & nota, & ad eius inſtantiã Iudex debet præ-
cipere prouiſo Apoſtolico, vt oſtendat titulum
ſuæ poſſeſſionis, Abb. in c. Hely ad finem de Si-
mon. quem ſequitur Maſcard. concluſ. 180. n. 18.
19. & 20. de probat. nam titulus non præſumitur
ſed eſt probandus vt ipſe tradit in ea concluſione
num. 10. & 11. imò prouiſus ipſe, ſi ita non pote-
2 rit auctoritate propria ingredi poſſeſſionem etiã
vigore litterarum executorialium, niſi præuia in-
timatione litterarum, & ſeruatis certis terminis
addicendum contra, & obtenta declaratoria de-
bet etiam habere brachium ſeculare, Felin. in c. ad
probandum num. 6. de re iudicata, & notat Man-
doſ. in reg. 29. quæſt. 4. num. 4. 5. & 6. alias
incurrit vitiũ intruſionis, vt ibi probat Rebuſ. in
pract. benefi. tit. de miſſione in poſſeſſ. num. 5. 6.
7. & 8. qui dicit quod non debemus propria au-
ctoritate poſſeſſionem ingredi, ſed per alium in-
duci, & Idem in 3. parte ſignat. nu. 84. probat il-
lum eſſe intruſum qui auctoritate perpetua in-
greditur poſſeſſionem beneficij, & intruſus pri-
uatur eo ipſo omni iure quod habebat, & ita cõ-
cludendum eſt prouiſum ipſum eſſe cogendum
ad oſtendendum titulum, & in cauſa procedendũ
eſſe ſummariè ne diu differatur prouiſio Eccleſiæ.
3 Supradictis accedebat quod pendente lite ma-
nutenendus eſt in quaſi poſſeſſione in qua prius
reperiebatur, c. cum perſona de priuileg. lib. 6.
Lanar. conſ. 27. Capic. deciſ. 189.

SVMMARIVM.

1 *Quando derogatur iuri patronatus Regum, &c. Ducum, &c. requiritur ſpecialis mentio.*
2 *Per Duces, & Comites intelliguntur ij qui Superiorem non recognoſcunt.*

Regula Cancell. 41. an locum ſibi vendicet quoque in Principibus Superiorem recognoſcentibus?

RESOLVTIO CCCCIII.

CErtum eſt neceſſarium eſſe derogationem
Pontificiam ad hoc, vt fiat præiudicium
1 patronis, & vbi ius patronatus eſſet Regũ,
aliarũque perſonarũ in dignitate conſtitutarum
neceſſe eſt etiam ſpecificè de eis mentionẽ fieri, vt
probatur in dicta regula de qua late per Couarr.
pract. quæſt. cap. 36. Ioſeph. Ludouic. in libro cõ-
cluſ. iur. concluſ. 42. Creſcentius in deciſ. 8. de iu-
repatronatus: Nunc fuit dubitatum, an diſpoſitio
dictæ regulæ, dum mentionem facit de Ducibus,
& Marchionibus, intelligatur de Superiorem co-
gnoſcentibus, an autem de liberis; Et dubiũ facie-
bat pro opinione affirmatiua, quia appellatione
Ducis, & Marchionis in ſtricta ſignificatione, &
propriè omnes veniunt, qui à ſupremo Principe
ea dignitate decorati ſunt, qualeſcũque fuerint
cap. 1. & ibi gloſa, Andreas, Bal. Aluarotus, Affl. &
reliqui communiter quis dicatur Dux, & in cap.
1. in principio, & ibi gloſa, & Doctores de his
qui feudum dare poſſunt, c. 1. in principio §. præ-
terea vbi eſt tex. expreſſus de prohibita feudi alie-
nat. per Federicum, cum alijs ſimilibus per Do-
ctores in cap. 1. §. ſi quis verò in vltima gloſa de
pace tenẽda, Freccia de ſubfeudis lib. 2. in tit. quis
dicatur Comes, in tit. quis dicatur Marchio, & in
tit. quis dicatur Dux, in quibus locis plurima ad
hoc cumulat, quare cũ in dicta regula ſimpliciter
de Ducibus, & Marchionibus fiat mentio, intelli-
genda eſt etiã de his qui Superiorẽ recognoſcunt,
cũ ſecundũ Martã in Deciſ. 194. nu. 5. pauciſſimi
ſint qui dictis titulis ſunt decorati, & Superiorem
nullũ recognoſcãt imò ſecundũ eundẽ in tracta-
tu de iuriſdict. part. 1. q. 3. probatur nullos eſſe
huiuſmodi Principes, qui Papam, vel Imperato-
rem non recognoſcant, & propterea dum in di-
cta regula ſubiungitur de Principibus, eodem
modo intelligenda eſt de quibuſcumque etiam
ſi ſubſint alteri Principi.
Cæterum quidquid ſit ex ſupra relatis contra
riã ſententiã de iure veriorem exiſtimo, tum quia
derogationes ſunt odioſæ, quia retrahuntur lai
à fundatione iuris patronatus, cap. cum dilect.
de iure patronatus, Decius conſil. 17. & in conſil.
216. vol. 1. & ſunt reſtringẽdæ, cap. ſtatutũ de ele-
ctione in 6. & conſequenter, dum regula mentio-
nem facit de Principibus intelligi debet vt minus
ledat, & ſic de Superiorem non recognoſcentibus
tãtũ, tũ etiã quia dũ fit mẽtio de Regibus, & alijs
Principibus, debet ſecundũ dictũ regulari à pri-
mo, argu. tex. in l. talis ſcriptura de legatis primo,
& cõſequenter de perſonis, & Regibus ſimilibus,
qui ſunt omnes, qui Superiorẽ non recognoſcũt.
Nec obſtat quod tales ſint numerati inter
Principes, & ex ſola numeratione quis cen-
ſetur ius acquirere, pro vt dicimus de nobi-
li, quod non cenſetur quis ex hoc ſolo, quod ſit
deſcriptus inter nobiles, ſecundum Bal. Imol. &
reliquos in l. quotiens §. ſed ſi cum ff. de hæredib.
inſtituend. Feder. de Sen. in conſil. 93. Din. in cõſ.
27. Decium conſ. 67. num. 7. & fuiſſe deciſum in
Regno teſtatur Anna in ſingular. 338. quia reſpõ-
detur huiuſmodi concluſionem procedere, &
tunc locum habere inter perſonas priuatas, non
autem in Principibus, quia tunc ex ſola nume-
ratione cum ipſis præſumitur, quod perſona
enumerata ſit eiuſdem qualitatis, & conditio-
nis, delarando id apud me eſſe indubitatum
reſpectu illius iuris patronatus quod poſſi-
dent Barones titulati ſeorſum à feudo tam-
quam acquiſitum iure proprio, ac titulo particu-
lari, non autem in eo iure patronatus, quod eſt
annexum feudo, quia in hoc Regno omnia feu-
da tenentur à Rege, & proinde præſumuntur à
Rege conceſſa cum ipſo iure patronatus, & ſic
omnes Barones in huiuſmodi iuribus Patrona-
tus

tus annexis eorum feudis repræſentant Regem,
& per conſequens gaudent eodem priuilegio
prædictæ Reg. 41.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficii facta irregulari non tenet.*
2 *Irregularis eſt incapax Ordinum.*

Clerico irregulari, an poſſit conferri beneficium?

RESOLVTIO CCCCIV.

CLericus quidam ob homicidium patratum
in aliena Diœceſi fuit vltra pœnam pro ho-
micidio condignam, etiam declaratus ir-
regularis, & cum dictus Clericus reuerſus fuiſſet
in eius patriam, ab eius Ordinario ignorante irre-
gularitatem, eidẽ fuit collatũ beneficiũ, quare fuit
dubitatum, an dicta collatio de iure teneret, &
fuit reſolutum negatiuè ex eo, quod beneficium,
datur propter officiũ, c. fin. de reſcript. in 6. item
quia oportet quod promouendus ad illud non ſit
irregularis, cap. 3. & cap. diuerſis fallacijs de cleric.
1 coniug. & propterea collatio, ſeu prouiſio be-
neficij irregulari facta, eſt ipſo iure nulla, ſecundũ
communem opinionem quam refert, & ſequitur
Felinus in c. inquiſitioni nu. 7. de accuſat. Nauar.
Manuali cap. 27. num. 199. Achil. de Graſſis in
deciſ. 343. Caputaq. in deciſ. 236. par. 2. licet Inno-
cent. in c. cum noſtris de conceſſ. præb. contrariã
firmauerit ſententiam, ſcilicet collationem irre-
gulari factam non eſſe nullam ipſo iure, ſed vale-
re donec priuetur, vnde ſecundũ Garſiam de be-
nefic. parte 1. c. 11. in principio, ſupradicta opinio
procedit etiam in beneficijs ſimplicibus; Alia de-
mum ratio poterit pro huius quæſtionis cõfirma-
2 tione aſſignari, quia cum irregularis ſit incapax
reſpectu Ordinum, c. fin. de temporib. ordin. c. de
cætero de homicid. Conc. Trid. ſeſſ. 14. de refor. c.
7. nec in ſuſceptis miniſtrare, cap. ſuſcepimus de
homicid. & cap. 2. de cler. pug. in duel. beneficium
obtinere nequit, d. c. 2. in fin. & Conc. Trid. d. c. 7.
collatioq; illi facta non valet, ſed eſt nulla ipſo iu-
re, Fel. in c. 2. de reſcript. n. 4. & in d. c. inquiſitio-
ni de accuſar. num. 7. Aufrer. ad Capellam To-
loſ. deciſ. 208. nu. 2. Salzedo in pract. crim. Berna.
Diaz cap. 94. lit. A. verbo nota tu tamen, Nauar.
in man. d. c. 27. num. 249. alias 251. Io. Gut. plures
referens can. q. l. 2. c. 5. num. 92. Zerola in praxi 2.
par. verb. homicida §. 1. Corduba in ſum. q. 42.
Eman. Rod. 1. tom. c. 179. n. 1. Vega 1. part. ſum-
mæ c. 36. caſu 13. & Tolet. in ſumma lib. 1. c. 88.
verſ. 9. ſecundum editionem Romanam, & ideo
debet eſſe etiam inhabilis ad beneficia, ſecundum
Garſiam vbi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *In Eccleſiam transfertur dominium abſque tradi-
tione.*
2 *Bona dicuntur Eccleſiæ, ad effectum, vt alienari
non poſſint, quando ſunt Eccleſiæ acquiſita per ap-
prehenſionem poſſeſſionis.*
3 *Valet tranſactio rei Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus,
quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam.*
4 *Licet in Eccleſiam transferatur dominium ipſo iu-
re, non tamen transfertur poſſeſſio.*

Eccleſia vocata in caſu contrauentionis fideicommiſſi, an emptores incidant in cenſuras extrauagant. ambitioſæ?

RESOLVTIO CCCCV.

TEſtator ſubiecit fideicommiſſo omnia
bona ſua, præcipiendo expreſſè nè illa
alienentur, ſed ſemper conſeruentur in ſua
familia, & quod ſi eius hæredes contraueniendo
alienauerint, inſtituit, & nominauit in ſuã vniuer
ſalem hæredem Eccleſiam Diuæ Mariæ Annun-
tiatæ Ciuitatis N. cumq; per dictos hæredes fuiſ-
ſet facta alienatio quorundam bonorum fuit du-
bitatum, an emptóres ſupradictorum bonorum
contraxerint cenſuras extrauagantis Ambitioſæ
de rebus Eccleſiæ non alienandis, tamquam emẽ-
tes res Eccleſiæ abſque aſſenſu Apoſtolico; & pri
ma facie videbatur affirmatiuè reſpondendum,
1 ex eo nimirum, quod in Eccleſiam transfertur
dominium ipſo iure, tex. eſt expreſſus in l. fin. C.
de Sacro Sanctis Eccleſijs, hinc eſt quod agit rei
vendicatione ante traditionem, ex quo arguitur
in eam transferri dominium abſque traditione
aliqua, ſecundum Bal. in l. fin. C. commodati, vbi
ad hoc allegat bona iura, ergo ſi dicta bona ſub-
iecta fideicommiſſo efficiuntur Eccleſiaſtica, eo
ipſo quod hæredes deuenerint ad actũ alienatio-
nis videbatur dicendum ementes incidiſſe in
cenſuras ſupradictas.
2 Cæterum ſupradictis minime obſtantibus con
trarium reſoluendo cenſui, motus præſertim ex
eo, quod prohibitio extrauagantis conſideratur
vbi per Eccleſiam fuit facta acquiſitio perfecta,
& irreuocabilis per corporalem apprehenſionem
poſſeſſionis, vt voluit Abbas Panor. in c. tua nu.
9. de his quæ fiunt à prælatis, ſine conſenſu ca-
pituli, Lapus allegat. 25. Gemin. & Franch. in c. 1.
de rebus Eccleſiæ non alienandis in 6. Socc. in
Regula 110. num. 6. & in l. legatum ff. de legatis
1. Affl. in c. vnico §. & iterum num. 6. de capitulis
Corradi, Rebuff. in compendio alienat. ſub num.
30. Silueſt. verb. alienatio num. 30. & Armilla eo-
dem verbo num. 17. & hanc eſſe communem
opinionem, teſtantur Iaſ. & Ripa in dicta l. lega-
tum, Fel. in c. in præſentia ſub nu. 57. verſ. 10. de
probationibus, & de Franch. in deciſ. 14. ſub
num. 16.
Et ex ſupradicta opinione prouenit primo va-
lere tranſactionem abſque ſolemnitatibus, quan-
do poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam, nam ſi per
tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius
3 poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolẽnitates,
Rebuff. in cit. compendio alienationum nu. 21.
Roland. conſ. 15. Quarant. in ſumma Bullarum
verb. alienatio ampliat. 12. qui voluit ſupradictã
opinionem intelligendam in re dubia, alioquin
non

non dicitur tranſactio, l. 1. ff. de tranſactionibus, & ſit in euidentem vtilitatem.

Prouenit ſecundo poſſe legatum, vel fideicommiſſum non agnitum ab Eccleſia per Prælatum abſque ſolemnitatibus alienari, vel in alium tráſferri, ex latè traditis per Socc. in conſ. 53. vol. 4. Rolan. conſ. 15. Decius conſ. 474. Card. Puteus in deciſ. 119. lib. 2. & Peguer. in deciſ. 143.

4 Non obſtát quod dominium transferatur in Eccleſiam ipſo iure; quia reſpódetur non propterea transferri poſſeſſionem, ex eo quod in caſibus in quibus transfertur dominium, non tamen transfertur poſſeſſio, Natta conſ. 429. num. 5. vol. 2. Roland. conſ. 77. num. 36. lib. 1. Burſat. in conſ. 68. num. 23. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium tenue poſſidens, tenetur recitare officium.*
2 *Clericus excommunicatus, vel ſuſpenſus non excuſatur à recitatione officij.*
3 *Habens penſionem tenetur recitare officium.*

Clericus, an excuſetur à recitatione horarum Canonicarum, ob tenuitatem beneficij?

RESOLVTIO CCCCVI.

FVi interogatus, an beneficium Eccleſiaſticum tenue poſſidens teneatur horas Canonicas priuatim ſaltem dicere; In qua quęſtione procedam per concluſionem, ampliationes, & declarationes; ſit igitur concluſio quod benefi-
1 cium Eccleſiaſticum licet tenue poſſidens tenetur horas Canonicas dicere priuatim; iſta eſt cómunis Doct. opinio cum glo. fin. in cap. 1. de celebr. Miſſar. & in c. Clericus victum 91. diſt. & ibi Doct. in qua ſententia fuerunt Cardin. in Clem. 1. de celebr. Miſſar. Alber. de Ferrar. in tract. de horis Canonic. q. 8. incip. Quæro quid ſi Clericus Gloſ. in pragm. Sanct. tit. qual. hor. Canoni. ſint dicen. in ver. teneantur; Martin. ab Azpilcueta in c. quoniá de conſecrat. diſt. 1. not. 7. n. 27. & hanc eſſe cómunem opinioné, teſtatur Couar. lib. 3. variar. reſolu. cap. 13. ſub. num. 8. verſic. & licet beneficiú Eccleſiaſticum, & fuit opinio Hoſtien. in ſum. de conſecrat. Eccleſ. vel altar. in §. & à quib. & idem ſentit in ſua ſum. Goffre. eod. titulo; imputetur enim ſibi quia permiſit ſe ad tenue beneficium promoueri, clara eſt enim glo. in cap. fin. de offic. Vica. quod beneficia Eccleſiarú propter Diuina Officia conſtituta ſunt, imò text. in cap. fin. de reſcr. in 6. dicit, ſi Officium propter quod beneficium Eccleſiaſticum datur omittitur illud tamen recitari deberet, refert Hier. de Monte quæſt. 10. num. 33.

Facit hoc argumentum à ſimili in cap. horrendus 32. q. 5. vbi Gratian. ex Ambroſ. notat quod vxor non debet dimittere virum qualiſcumque ſit, ex quo ſibi ſemel placuit, ſic etiam licet tenue beneficium ſit ex quo illud acceptauit ad horas tenetur, & not. optimè per glo. in d. c. Clericus ſeu Clericis victum 91. diſt. & ratio ſecundum Doct. ibi eſt, quia ſicut vir tenetur miniſtrare neceſſaria vxori quæ tamen alias debitum reddere non poteſt, vel ſufficientem dotem non dedit vnde vir poſſet onera matrimonij ſupportare, vt in c. propoſuiſti 32. q. 7. ita, & Clericus quamuis à ſponſa ſua ſpirituali ideſt Eccleſia debitum ſuſtétationis neceſſariorum non percipiat, eam tamen Officiare tenetur, & demum in Diuinis, & temporalibus ei miniſtrare neceſſaria, & eius onera ſupportare, & cum B. Paulo Apoſt. dicere ſcio ſatiari non exurire, & abundare, & omnia poſſum in eo qui me confortat, vt ſcribitur ad Philippenſ. c. 4. & habetur in cap. quod dicit 61. diſtin. & alibi inquit idem Apoſtol. ea quæ mihi opus erant miniſtrauerunt manus iſtæ, vt habetur in c. 1. 1 t. q. 1. in glo. & originaliter ſumptum eſt ex c. 20. Act. Apoſtol. & ſunt tex. in cap. Clericus 1. & 2. 91. diſtin. iuncto c. fin.

2 Ampliatur concluſio iſta, vt procedat etiam in beneficiato ſuſpenſo, vel excommunicato, vt etiá ille teneatur horas Canonicas dicere; nam licet alias habeatur quod excommunicatus, ſuſpenſus aut degradatus non debet Sacra tangere per no. in c. ad eius vero concubitum. diſt. 5. & licet etiam in Pſalmo 49. qui incipit Deus Deorum dicatur peccatori autem dixit Deus quare tu enarras iuſtitias meas per os tuum quod eſt regiſtratum in c. porro 3. q. 7. circa finem, & ſic non poſſit prædicta facere, nec intrare Eccleſiam præſertim tempore celebrationis diuinorú; non tamen excuſatur ab Officiu, quia non ſequitur excommunicatus non debet intrare Eccleſiam, ergo non tenetur horas legere, arg. c. cum dilectus de Offic. Ordin. l. Papinianus exuli ff. de minor. vbi ex ſeparatis non infertur quod ſeruit ad tollendum obiectú quod fieri poſſet, quo autem ad illud dictum Pſal. 49. diſtinguas ſic, aut enim quæritur, an fruſtra tales legant, & Eccleſiam ingrediantur quo ad meritum vitæ æternæ, aut quoad illud vt puta quoad legendum, vel docendum ratione oneris ſibi iniuncti, & ſimilia temporalia exercendum, Primo caſu fruſtra faciunt quicquid agunt, ratio quia cum tales ſint extra communionem fideliú, & extra gratiam, vitam æternam promereri nó poſſunt, ca. ſi quis contriſtatus 90. diſtinct. cum ibi not. Secundo caſu de quo habetur per Doctor. in c. quod quidam de pœnit. & remiſſ. non fruſtra faciunt quod agunt, nec fruſtra legunt, quia perſoluunt debitum ad quod obligantur, pro eo quia legendo horas liberantur ab obligatione qua tenentur adſtricti, ita quod incurrunt nouum peccatum propter ipſarum omiſſionem, cum ex pręcepto ad hoc teneantur, nec propter excommunicationem ab hoc debito abſoluuntur, ſicut in ſimili dicimus de debitore excommunicato, qui tamen creditori ſuo ſatisfacere tenetur non obſtante excommunicatione, imò & conueniri poteſt, c. ſi vere de ſentent. excommu. & c. excommunicamus de hæret. facit c. intelleximus de Iudic. nam Clericus ratione Ordinis, vel beneficij dicitur debitor ipſi Creatori, qui eſt creditor.

Ampliatur etiam hoc dictum procedere in excommunicato iniuſte, qui non poteſt percipere, nec percipit fructus ſui beneficij, nec diſtributio-

nes

nes quotidianas,tamen, & iſte tenetur horas Canonicas priuatim,& occulte dicere ratione beneficij in ſua perſona reſidentis,gloſ.in c. præsbyterum 28.diſt.& ibi Docto.Card.in Clem.1.oppoſ. 6.de regular. Gig.de penſ.quæſt.64. Dec.in c. intelleximus num.5.de Iudic. Abb. & Doct. in c. 2. de cler.excõmun.miniſtr.Ioan.de Lign.in Clem. Dignum quæſt.3.de celebr.Miſſar. Alber.de Ferrar.in tractat.de hor.Canon. quæſt. 12. & 13. nec eum excuſat quod non percipiat redditus beneficij cum id eius culpa contigerit, & per Eccleſiam minime ſtet quin ipſi redditus eidem Clerico beneficium obtinenti darentur, vt poſt Pet.de Palu. notat Couarru.lib.3. variar. reſol. c. 13. ſub num. 8. §. duodecimo circa med. ver.nec enim excuſat.

Et cum hac opinione quod beneficium obliget beneficiatum ad dicendum horas,tranſit Clauaſ.in ſum. in ver.hora Canonica 3.verſ.primum eſt genus illorum qui ſunt beneficiati,per c. fina. 92. diſt. & ratio eſt quia ad hoc à laicis dati ſunt redditus Clericis,vt ipſi in officio vices laicorum ſuppleant, & ob id benificiati tenentur ad horas non ſolum ex ſtatuto, ſed etiam ex obligatione iuſtitiæ, quam opinionem tenet etiam Sylueſter in ſumma ver.Hora num.3. vbi ex auctoritate S. Thomæ in quodlib. 6. & in 4. ſentent. diſtin. 15. concludit,quod beneficiatus tenetur ad horas, & ex Panorm.in c.1.de celebrat. Miſſar. & Card.in d.Clemen. 1.eod.tit.dicit omnes Doctores ita tenere vbi ponit rationes, & ampliat etiã ſi beneficium ſit ita exiguum, vt inde non percipiat neceſſaria, & beneficiatus exiſtat in minoribus, & non in Sacris, vt ibi per eum, & ſequitur Sum. Armi. in eo.verſ.§.1.vbi idem cõcludit ex mente Sancti Thomæ q.5.vbi ſupra, & ſequendo Sylueſt.licet ipſum non citet, ampliat quod beneficiatus teneatur etiam dicere Officium mortuorum ex S. Thoma d.quodl. 6. quæſt. 5. num. 2. & quodl. 1. quæſt. 7.art.1.Sed hodie vide Bullam Pij V. initio Breuiarij.

3 Ampliatur vlterius cõcluſio,vt procedat etiã in habente penſiones,nam etiam is tenetur dicere horas Canonicas ſicut quilibet beneficiatus,ratio eſt,quia ad Officium tenetur quis duplici de cauſa, vel propter Ordinem, vel propter redditũum Eccleſiaſticorum perceptionem, vt not. Abb. in d.c.1.de celebrat.Miſſar.Card.in Clem.2. de Decim. facit c. cum ſecundum de præben. & ideo quando Clericus non dicit Officium tenetur ad reſtitutionem fructuum, cap. ſi Canonici §. ſcituri vbi Doct. de offic. ordin. in ſex. habens autem penſionem dicitur habere fructus,ergo ad horas dicendas tenetur,licet Abb. in d. c. 1. de celebr.Miſ.videatur dicere aliquem adſtringi ad dicendum Officium ratione beneficij, non ratione fructuum,quia qui percipit fructus Eccleſiæ ex Canonico titulo penſionis, intelligitur habere beneficium,ſicut quando quis habet beneficium, & alius habet fructus ex iuris interpretatione dicitur non habere beneficium, cap. ſi tibi conceſſo de præb. in ſex.

S V M M A R I V M.

1 *Mandans aliquem verberari, prohibendo, ne occidatur, ſi nihilominus mandatarius excedat mandatum, & occidat, tunc mandans erit irregularis*

2 *Is qui mandauit aliquem verberari, & non occidi, nec mutilari, ſi talis nihilominus occidatur, homicidium non eſt voluntarium directè.*

3 *Homicidium voluntarium indirectè, non eſt indiſpenſabile, ſed dicitur voluntarium.*

Irregularitas proueniens ex homicidio, de quo in c.fin. de homicidio in 6. an ſit indiſpenſabilis, vt illa, quæ prouenit ex homicidio voluntario?

RESOLVTIO CCCCVII.

TEx. in c.fin.de homicidio lib.6. expreſſe diſponit quod præcipiens aliquem verberari,vel mandans aliquem mutilari,quam
1 uis expreſſe inhibeat nè occidat, vel mutilet irregularis eſt, ſi mandatarius exceſſerit mandatum occidendo illum, cuius tex. diſpoſitionẽ ſequuti ſunt Inno. Panor.& reliqui communiter in c. ad audientiã de homicidio, Nauarr. in Manuali Cõfeſſarior.cap.27.num.233.& ſequen.Maiol. de irregularitate lib.5.cap.48.Couar. in Clement. ſi furioſus §.1.num.2.eiu.tit. de homicidio, & ratio ponitur in eodemmet tex. quia dictus mandans in culpa fuit,& hoc euenire poſſe debuerit cogitare, vnde mandans alicui, vt verberet Titium, vel cum eo rixetur prohibendo ne occidatur, ſi mandatarius Titium occidat, vterque, tam mandans,quam mandatarius irregularitatem incurrit vt ait Tabiena in eius ſumma verb. irregularitas 2.§.12.Sair.lib.7.cap.2.num.7.& Maiol.vbi ſupra §.2.num.5.quo præmiſſo,fuit dubitatum, an homicidium prædictum dicatur voluntarium, ita vt in irregularitate ex eo proueniente diſpenſari nequeat,iuxta ſancita per Concilium Trident. ſeſſ. 23.cap. 6. pro cuius articuli dilucidatione ſupponendum duxi homicidium voluntarium in
2 duas ſpecies diuidi, vnum dicitur voluntarium directè, & de per ſe, & iſtud propriè dicitur quando ſimpliciter, & abſolutè intenditur ab agente; alterum vero nuncupatur voluntarium indirectè, quod propriè conſideratur quoties voluntas fertur in id ex quo immediatè, & per ſe ſequitur homicidium, vt ad grauem percuſſionem in capite, aut iuxta cor conſequitur mors, quibus caſibus licet ex eo quod voluntas non feratur directè, ſed indirectè in homicidium minuatur aliquãtulum culpa, ex Diuo Thoma.2.2.q.64. art. 8.Couar. in Clement. ſi furioſus part.2.§.1. num. 1.de homicidio,non tamen ex inde tollitur irregularitas, ſecundum Sair. vbi ſupra num. 12. & propterea contracta irregularitate ſum opinionis non eſſe, nec prouenire ex homicidio voluntario primæ ſpeciei, eiuſdemque ſentẽtiæ fuit Nauarr. in Manuali Confeſſariorum cap.27 num.240. Garſ. de beneficijs part.7.cap.11.num. 44. referens declarationem Sacræ Congregationis per hæc verba

Quærebatur, an is qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expreſſo ne occideretur, ſi mandatarius armis percuſſerit, & occiderit intelligatur incidiſſe in decretũ Concilij, vt omni ordinatione, ac beneficio, & officio abſque ſpe diſpenſationis perpetuo carere debeat, & Congregatio cenſuit negatiuè; vnde ex prædictis conſtat, rectè fuiſſe loquutũ Couar. in cit. Clemen. ſi furioſus quod
3 cum homicidium ſupradictum ſit voluntarium, indirecta, ſcilicet, voluntate commiſſum, & non caſuale ita vt qui poteſtatem haberet diſpenſandi in irregularitate ex homicidio caſuali contracta, non poſſet in hoc caſu diſpenſare, & propterea ſecundum Sair. ſæpius citat. loco pari ratione non poteſt diſpenſari cum hoc irregulari virtute Cõcilij Trident. ſeſſ. 24. de reformatione cap. 6. & ſic videtur indigere diſpẽſatione Pontificia ſalua, &c.

SVMMARIVM.

1 *Ad excommunicationem requiritur peccatum inobedientiæ, & contumaciæ.*
2 *Catecumenus non poteſt excommunicari.*
3 *Animalia non poſſunt excommunicari cum ſint incapacia culpæ.*

Animalia vulgo Locuſtæ, an poſſint excommunicari?

RESOLVTIO CCCCVIII.

SOlent in quibuſdam Regionibus, & in facto accidit in quodam territorio Nolano, apparere quædam animalia vulgo bruculi, quæ maximum ſolent ſegetibus afferre damnum, atque detrimentum; quare fuit dubitatum, an poſſint excommunicari, abiurari, maledici, atque execrari; & dudium faciebat Conſilium Caſſan; 1. volentis talia animalia poſſe cenſuris affligi: Cæterum hoc minime ſuffragante contrarium reſoluendo conſului, motus ex infraſcriptis; Primo quia ad afferendã maiorem excõmunicationem, oon ſufficit quodlibet peccatum mortale
1 niſi ſit peccatum inobedientiæ, & contumaciæ cap. 1. de iudicijs, cap. oemo Epiſcoporum 55. q. 3. & cap. certum eadem quæſt. Sotus diſtinct. 22. q. 1. art. 2. concluſ. 2. Couar. in cap. alma mater §. 9. part. 5. n. 1. ſed in prædictis animalibus peccatum inobedientiæ, & contumaciæ ceſſat, ergo cenſuris affligi minime poſsũt: Tum Secũdo quia minime poteſt excõmunicari, is de quo creditur non eſſe corrigendum per excommunicationẽ, Ioan. Andreas, Dominic. & alij relati à Couar. in d. cap. alma mater in principio n. 10. ſed in prædictis animalibus dubium eſt ſi ceſſant à damnificando, ergo excommunicari non poſſunt: Tertio quia prędicta animalia non ſubſunt iuriſdictioni Epiſcoporum, & conſequenter excommunicari nequeunt, nam nemo poteſt excommunicari ab eo cui non eſt ſubditus, cap. à nobis, il 5. de ſentent. excommunicationis, cap. cum inferior de maiorit. & obedient. hinc ſequitur non baptiza-
2 tum, licet ſit Catecumenus non poſſe excommunicari, Syluester in verbo excommunicatio il primo num. 7. Nauar. cap. 27. num. 13. quia non eſt ſubditus Eccleſiæ, iuxta illud diui Pauli, de his qui foris ſunt quid ad nos? Tum deniq; quia hanc opinionem tenuerunt Nauar. in conſ. 57. de ſentent. excommunica. Sotus lib. 5. de iuſt. & iure quæſt. 22. art. 2. gloſa. 4. concluſ. 4. qui aſſignat rationem, quia cum prædicta animalia ſint in-
3 capacia culpæ propterea ceſſat in eis excommunicatio, & ob eamdem rationem in hanc opinionem deſcendit quoque Auila de cenſuris par. 2. cap. 4. diſput. vnica, & ita ſibi accidiſſe in facto teſtatur Zerula in praxi Epiſcopali in verbo ſuperſtitio, dicens quod ſolẽt in quibuſdam partibus maris, & præſertim Surrenti apparere quædã monſtra maritima, quę vulgo vocãtur *Feruni*, quæ habent vngues, & lacerant retia, & impediunt piſcatores, & dicit quod non poſſint excommunicari, ſed orationibus, Ieiunijs, & eleemoſinis ſunt expellendi, & cum prædictus caſus in dicta Ciuitate accidiſſet ipſe aſſociatus à pluribus presbyteris pergit ad quendam ſcopulum, qui vulgo vocatur *lo Verucce di Maſſa*, & ibi recitatis multis orationibus cum aqua benedicta, & incenſo impetrauit à Deo benedicto gratiam, & amplius non comparuere, & hoc circa annum 1583.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. ſuper cenſibus, intelligitur quoad contractus futuros, & non præteritos.*
2 *Bulla Pij V. annullat contractus cenſuales ſub alia forma celebratos.*
3 *Quot ſunt capita contractus, tot cenſentur eſſe iuramenta.*

De contractu cenſuali.

RESOLVTIO CCCCIX.

DE anno 1568. die quinto Nouembris (quo tempore vbique locorũ vigebat illa Bulla edita à Summo Pontifice Pio V. ſuper forma creandi annuos reditus redemibiles) fuit in Regno Siciliæ contractus huiuſmodi celebratus modo infraſcripto, ſcilicet, Emptor cuiuſdam prædij non valeos ſatisfacere integrum illius pretium in pecunia numerata, impoſuit, vendidit, & ſubiugauit ſuper eodem prædio in eodem inſtrumẽto emptionis dicti prædij annuũ cenſum ſcutorum octuagiota ad fauorem venditoris dicti prædij, & ad rationẽ octo pro quolibet centenario, & anno, & hoc modo dictus emptor dicti prædij ſatisfecit venditori eiuſdem prædij de ſcutis mille, qui deficiebant integræ ſolutionis dicti prædij conuenti inter eos pro dicto prædio: Quæ Bulla dicti Pij V. præcipit expreſſis verbis, quod in conſtituendis his cenſibus, & reditibus, pernecеſſe debeat eſſe pecunia ſortis principalis præſens coram teſtibus, & Notario manualiter, & aliter conſtituti dicti cenſus, habeantur pro vſurarijs, & contractus ſint ipſo iure nulli, & hoc eſt indubitatum ſecundum formam dictæ Bullæ Pij V.

Euenit

Euenit poſtea quod de anno 1574. Summus Pontifex Gregorius XIII. vt Regi Catholico morem gereret, & opportunitatibus Regni dictæ Siciliæ conſuleret, iuſſit, vt in eo Regno obſeruaretur Bulla alias antea edita à Nicolao V. Summo Pontifice, in materia creādorum cenſuum, non autem Bulla Pij V. prædicta.

Modo quoniam attento tenore Bullæ Pij. V. cenſus dictorum ſcutorum octuaginta, vt ſupra conſtitutus, eſt ſine dubio nullus, ex defectu pecuniæ numeratæ; inſpecta verò Bulla Nicolai V. latius diſpēſantis vndequaque validus; propterea.

De duobus circa præmiſſa grauiter dubitari contingit, in primis, an virtute dictæ Bullæ Gregorij XIII. renouātis dictam Bullam Nicolai V. dictus cenſus in dicto die quinto Nouēbris dicti anni 1568. ſit Iudicandus validus, vel inualidus, & nullus, quo tempore dicti anni 1568. ſine dubio vigebat dicta Bulla Pij V.

Secundo dato quod Bulla dicti Gregorij XIII. non ſit retrotrahenda ad dictum annum 1568. quia loquitur ſolum de cenſibus conſtituendis, vt ex eius lectura liquet (quæ omnes Bullæ ſunt in Bullario) an totus contractus emptionis, & venditionis dicti prædij corruat; an vero pro ea parte tantum, quæ dicti cenſus conſtitutionem reſpicit?

Deſiderium (quod videtur eſſe iuſtiſſimum) dicti emptoris dicti prædij eiuſque hæredis eſt, quod venditio, & emptio dicti prædij ſit valida, & firma ex vna parte; & conſtitutio dicti cenſus ſcutorum octuaginta annualiū vt ſupra ſit inualida, & nulla ipſo iure, tanquam facta contra formam dictæ Bullæ Pij V. & vltra, omnes annualitates hucuſque ſolutæ dictorum ſcutorum octuaginta pro primis annis proximis ſubſequētibus à die dicti celebrati inſtrumenti emptionis dicti prædij, tanquam indebitæ, & omnino repetibiles virtute dictæ Bullæ Pij V. extenuarūt ipſo iure dictam ſortē principalē dictorum mille ſcutorum, & reliquæ annualitates hucuſque indebite ſolutæ, ſunt omnino reſtituendæ dicto emptori dicti prædij, & eius hæredi, & ſucceſſori in dicto prædio, quod eſt ſub titulo Baroniæ Vallis Longæ ſic nuncupatæ; Rationes eſſe poſſunt; Quia licet vnum ſit inſtrumentum in quo includuntur dicta duo, ſcilicet emptio dicti prædij ex vna, & conſtitutio dicti cenſus ex alia parte; tamē ſunt hęc duo de per ſe prorſus diuidua, & de facto diuiſa, & in rebus diuiduis vtile per inutile non vitiatur: tanto fortius in hoc præſenti caſu ſupra dicto, quia non ſtat per emptorem prædij prædicti quo minus valeat cōſtitutio dicti cenſus, quod in tantum eſt verum, quod ipſe, & eius ſucceſſor in dicta Baronia ſemper ſoluerunt dictas annualitates, neſcientes hunc punctum iuris, ſcilicet, quod ex Bulla præfati Pij V. dicti cenſus vt ſupra facta conſtitutio fuit, & eſt nulla, & vſuraria, ſed hoc prouenit ex diſpoſitione, & voluntate dicti Pij V.

Quo ad primum caput, ſtat contra nos deciſio Franciſci Milanenſis Regni Siciliæ lib. 2. in ordine ſuo decimaſexta per totam, vbi nititur, & conatur oſtendere, etiam ex mente, & verbis Bullæ prædictæ Gregorij XIII. dicti cenſus conſtitutionem eſſe validam, ſed errat in facto, quia Gregorius XIII. loquitur tātum de cenſibus cō-
1 ſtituendis, ſed de conſtitutis nihil dicit, & quod expreſſè non mutatur, cur ſtare prohibetur? & ſic Bulla dicti Pij V. ſuum locum obtinet pro tēpore prædicti anni 1568. Cui Milanenſi eſt danda pinguior, & plenior reſponſio à præſtantioribus viris Italiæ noſtris magiſtris: Eſt etiam cōtra nos Surd. conſil. 162. num. 38. & ſeq. lib. 2. Farinac. inter deciſ. criminales deciſ. 10. nu. 16. Gratian. in addit. ad deciſ. 224. nu. 16. impreſſa poſt primam partem ſuarum diſceptationum cum ſimilibus.

Pro nobis eſt videndus Seraſin. deciſ. 225. nu. 3. lib. 1. Nec obſtat Farinac. quia in d. deciſ. 10. fuit tradita cedula Banearia, quæ vim habet numerationis, & fuit acceptata à mercatore, & ibi ſuperuenit ſpecialis commiſſio Domini Papæ, quæ non ſunt in caſu noſtro.

Quo verò ad ſecundum caput, ſtat contra nos prima frōnte vnitas iuramenti, ſub vno enim iuramento fuerunt facti dicti duo contractus emptionis prędij ex vna, & cōſtitutionis dicti 1
cenſus ex alia; ſub vnico iuramento: Et iſti duo actus in dicto vnico iuramento videntur etiam correſpectiui inter ſe, ita vt ſi deficit vnus, ſcilicet, dicti cenſus, deficiat alter dictæ emptionis dicti prædij, & in tantum vnus ſeruari debet, in quantum alter adimpletur, A ponte conſil. 10. num. 13. & 14. & Crauett. conſil. 246. ſed huic motiuo reſponderi poteſt, quod iſti dicti duo actus non ſunt inter ſe correſpectiui, quia nimis inueriſimile eſt dicere, quod emptor dicti prædij non aliter emiſſet, niſi venditor dicti prædij dediſſet ei mille ad annuum cenſum, cum iſtud idem ab alijs multis dictus emptor conſequi potuiſſet, & defectus dictorum mille in dicto emptore eſt cōſiderandus, vt quid accidens ad conſtitutionem totius pretij dicti prædij, cuius pretij ſubſtantiale fuit ipſius pretij conſtitutio, & conuentio ſine qua non fuiſſet prædium ipſum venditum; ſed quod exinde non ex voluntate dicti emptoris, ſed ex forma, & vi dictæ Bullæ Pij V. dictus cenſus vt ſupra conſtitutus corruat, hoc eſt quid totaliter ſeparatum, & alienum, & nullatenus correſpectiuum ad validitatem venditionis, & emptionis dicti prædij, vt liquet de per ſe; Et ideo omnes annualitates prædictæ indebitè ſolutæ, ſunt reſtituendæ (ſatisfactis prius dictis mille cum primis annualitatibus prædictis ſolutis) l. ſi non ſortem vbi Doct. ff. de conditio. indeb. Graſſ. de except. cap. 28. num. 4. & 5. Tiraquel. de retract. lingnag. §. 15. Magon deciſ. Flor. 104. num. 23. cum ſimilibus, maxime quia Pius V. vtitur illis verbis (contractus ſub alia forma poſthac celebrandos feneratitios indicamus), & verbum indicamus importat ſententiam latam à Domino Papa ipſo iure, Bocca. de cenſib. par. 1. num. 85. cum ſimilib. maximè quia in hoc caſu nulla requiritur Iudicis declaratio, quia ſine Iudicis opera, in hoc noſtro
2 caſu Bulla dicti Pij V. annullat tales contractus ſub alia forma celebratos, Geminia. in c. fœlicis de pænit. in 6. cum ſimilibus, & emptor dicti prædij in nulla eſt culpa ex parte ſua, ſi dictus cenſus, vt ſupra per eum conſtitutus corruat, præter eius intentionem: Ergo non eſt priuandus dicto

dicto prædio per eum empto, & ſolutis iam di-
ctis mille vt ſupra.

Hæc vnitas prætẽſa iuramẽti obſtat, quia quot
3 ſunt capita cõtractus, & iuramẽti vnius, tot cẽſen
tur eſſe iuramẽta licet ſub vnico cõtractu corpo-
rali, & manualiter præſtita, Dec. conſ. 421. Rota
Genuẽſ. decis. 14. n. 118. Doct. omnes in l. ſcire de-
bemus ff. de verbo. obliga. & ſic ſuccedit regula
prædicta quod in rebus diuiduis, & prorſus diui-
ſis vtile per inutile non vitiatur.

Et licet iuramentũ de ſui natura dicatur indi-
uiduũ, hoc eſt verũ in vno eodemq; cõtractu, &
in pluribus pactionibus ad eundẽ cõtractũ, in qui
bus non poteſt vnus ex cõtrahentibus cõtraueni-
re, quin dicatur in omnibus cõtrauenire; ſecus vbi
ſunt duo veri, & ſeparati cõtractus licet ſub vni-
co iuramẽto, ſunt enim in caſu noſtro duo pror-
ſus ſeparati cõtractus de duabus rebus materia, &
forma differentibus, videlicet de emptione prædij
ex vna parte, & emptione vnius annui cen-
ſus prædicti ex alia parte, & ideo plura ſunt iudi-
cãda capita diuerſa inter ſe dicti vnius iuramẽti,
& prorſus ſeparata, & ſic plura ſunt cenſenda iu-
ramenta, vnũ ſcilicet, pro emptione dicti prædij,
& alterũ pro vẽditione dicti cenſus licet ſub vni-
co tactu corporali fuerint præſtita dicta iuramẽ-
ta, ſed huic proxime dicto videtur obſtare illa re-
gula, quod vna, & eadẽ res non poteſt vno eodẽ-
que tẽpore diuerſo iure cenſeri, & quia caſus præ-
dictus videbatur dubius, ob rationes prædictas,
propterea fuit dilata reſolutio in aliud tempus.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio permittitur aliquando pro bono pacis.*
2 *Diſpenſatio ſuper pluralitate beneficiorum non va-
let, ſi non ſit facta mẽtio quod fructus ſint percepti.*
3 *Diſpenſatio requirit cauſam.*
4 *Diſpenſatio eſt odioſa, & in ea ſemper ſit interpetra-
tio vt contineat minus.*
5 *Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum, non
eſt diſpenſatus ad ſimplex.*
6 *Diſpenſatio eſt de lege iuriſdictionis.*
7 *Poteſt Epiſcopus ex cauſa diſpenſare contra Ca-
nones.*
8 *Diſpenſatio ceſſat, ceſſante cauſa.*

De diſpenſationibus plura.

Diſpenſatio quando permittatur.

RESOLVTIO CCCCX.

1 DIſpenſatio permittitur aliquãdo quæ alias
forte non permitteretur ad euitanda ſcan-
dala, & pro bono pacis, atque concordiæ
Felin. in c. 2. col. 2. verſ. 14. propter ſcandalum de
præſcrip. Dec. in c. at ſi clerici §. de adulterijs col. 5.
verſ. 3. fallit, & in c. nouit. in 8. not. de Iudic. Sta-
phil. de liter. grat. & iuſt. ſub tit. de reſer. in for.
breui verſ. ſimiliter eſt iuſta cauſa, Paris. conſ. 68.
dubiũ exoritur n. 132. lib. 4. Gomeſ. in tract. breui
nu. 24. Rebuff. in praxi benefi. ſuper regu. de diſ-
pen. in gra. proh. gloſ. 5. num. 38. M. Mantua
conſ. 121. nu. 64. & copioſe Barb. conſ. 1. in fin. per
3. col. lib. 3. vbi cumulat ea quæ pro bono pacis
permittuntur.

Diſpenſatio ſuper pluralitate.

2 Diſpenſatio ſuper beneficiorũ pluralitate non
facta mentione quod impetrans illa illicite deti-
nebat, fructus inde percipiendo, non valet, Abb.
in cap. ad aures col. 3. verſi. pro hoc etiã dicas de
reſcr. Hoſtien. in c. dudum il ſecũdo col. 13. verſic.
ſed caueat ſibi de elect. Rebuff. in praxi benefi. in
2. par. ſignat. tit. de diſpenſat. cum regu. ſact. num.
66. & par. 3. n. 57. & 58. Gabr. concl. lib. 5. de acqui.
poſſ. concl. 4. num. 8.

Diſpenſatio ſuper inhabilitate.

3 Diſpenſatio ſuper inhabilitate requirit iuſtam
cauſam, alias eſſet potius diſſipatio, c. ex tenore de
temp. ordin. Paul. Caſtr. cõſ. 117. vbi dicit quod
diſpenſatio debet fieri aliqua iuſta cauſa ſubſi-
ſtente, cap. innouit de elect. alias peccat qui
ſine iuſta cauſa diſpenſat, cap. diuerſis fal-
lacijs de cleric. coniugat. cap. veniens de fi-
lijs presbyter. & alibi idem Caſtrenſ. conſ.
219. ſuper puncto, ſi enim fit ſine cauſa dicitur
potius diſſipatio quam diſpenſatio, Imol. in cap.
vnic. in gloſ. final. de ætat. & qualitat, vt B. Ber-
nardum referendo dicit Curt. Sen. conſ. 19. ag-
gredior num. 6. Soccin. Iun. conſ. 120. num. 28.
vol. 2. & ideo requiritur cauſa, quia per diſpen-
ſationem vulneratur ius publicum, dicit Put. in
deciſ. Rot. Rom. 3. lib. 2. incip. in vna Rauen.
quam cauſam non præſumi cum ſit quid facti, l.
in bello §. factæ de capt. dicit Menoch. de præ-
ſumpt. præſumpt. 20. lib. 2. nu. 6. verſ. clauſula ex
certa ſcientia appoſita, & in fin. verſ. inhabilis
ad dignitatem, & ad materiam diſpenſationis
vide copioſe Cœph. filium inter conſ. patr. conſ.
684. num. 28.

Diſpenſationes ſunt odioſæ.

Diſpenſationes ſunt odioſæ, & in eis fieri de-
bet ſtricta interpretatio, cap. 1. & 2. de fil. presbyt.
in 6. cap. non poteſt de præben. eod. lib. cap. quod
dilectio de conſangui. & affinit. nam diſpenſatio
vocatur vulnus, quia per eam ius ipſum vulne-
ratur 23. quæſt. 4. cap. ipſa pietas, vnde diſpenſatio
circa vnum defectum, non porrigitur ad alium;
Bart. in l. cum propter vbi hoc not. ex illo tex.
de lega. præſt. gloſ. 12. diſtin. cap. nos conſuetu-
dinem, Iaſ. conſ. 77. num. 8. volum. 1. Natta
conſ. 163. in caſu propoſito num. 5. vbi dicit quod
4 diſpenſationes ſunt odioſæ, etiam ſi neminem
lædant, & in eis ſit interpetatio vt contineant id
quod eſt minus, Idem conſ. 420. quamuis nu. 23.
& adeo ſunt ſtricti iuris vt non fiat extenſio ad
caſum in quo etiam ſit maior ratio diſpenſandi
Idem Natt. conſ. 179. viſo themate num. 27. conſ.
504. non ſum neſcius nu. 4. & 5. vbi refert quod
5 diſpenſatio Epiſcopi Monacho facta ad be-
neficium curatum, non porrigitur ad ſimplex

vide Cœphalum conſ. 235. Petrus num. 16.

Diſpenſatio de qua lege ſit.

6 Diſpenſatio eſt de lege iuriſdictionis, cap. con-
quærente, & cap. dilectus de offic. ordin. cap.
veniens de fil. presb. Rom. conſ. 325. quoad pri-
mum num. 12. Dec. copioſè conſ. 206. pulchrum
eſt num. 4. & ſeq. vbi copioſè de materia
& an extendatur extra territorium, in l. fin. de
iuriſd. omn. iud. & nota quod cum ſit iuris com-
munis relaxatio, reſtringitur ad locum, & perſo-
nam, & ita obſeruatur, vt per Caſſan. in Conſuet.
Burg. tit. 8. §. 16. & conſ. 13. ſentit Alci. in l. 1.
C. de Sum. Trin. & fid. Catthol. c. tuæ de cler. non
reſident. per quem tex. Lap. alleg. 57. ad ſeruan-
dam num. 7. dicit quod diſpenſatio ſuper abſen-
tia cauſa ſtudiorum, non includit perceptio-
nem fructuum, niſi hoc expreſſe dicatur, quia
eſt ſtrictè interpretanda, itaut ſolum expreſſa
contineat, non autem alia, etiam ſi adſit clauſula
non obſtante, quia gratia non augetur ſed ſo-
lum validat expreſſa, Ruin. conſ. 208. num. 18.
in fin. verſ. nec obſtat lib. 1. Cœph. conſil. 186. n.
23. & ſi ſit circa vnum defectum, non intelligi-
gitur fieri circa alium, l. cum propter de lega.
præſtan. Cœphal. conſil. 235. num. 6. & 684.
num. 45. & 46. hinc eſt quod ſi diſpenſatur cum
aliquo vt duas dignitates conſequi poſſit, ſeu
perſonatus, intelligitur in diuerſis Eccleſijs, & nó
in eadem, communis eſt Doct. ſententia poſt
Aegid. in cap. de multa de præben. ſecundum
Abb. ibi num. 4. & Bal. in conſ. 53. quod eſt po-
ſitum inter conſ. Cardin. & ratio eſt quia cum
materia diſpenſationis ſit odioſa, debemus ca-
pere intellectum minus iuri odioſum, tamen
extenditur ad ea quæ ſunt connexa, & de-
pendentia ab his ſuper quibus emanauit, cap. ſi
quis in cleru 17. quæſt. 1. in gloſ. iunct. gloſ. in c.
quia in tantum de præb. cap. ex literis in fin. de
exceſ. prælat. Ioann. Andr. in cap. cum ex eo de
elect. lib. 6.

Diſpenſatio non ſit aduerſus Canones.

Diſpenſatio aduerſus Caoones Conciliorum,
& decreta Pontificum licet Epiſcopis prohibita
ſit regulariter, gloſ. cap. cum dilecti de elect. cap.
præterea de æta. & qual. cap. pen. §. final. iunct.
cap. 1. de fil. presby. Archid. 16. diſt. ſicut, 27.
quæſt. 1. virgines 66. diſtinſt. in ſumm. in cap. 1.
de conſuetudine in 6. & habetur in cap. de mul-
ta, & cap. dilecto cap. dilectus, de præb. & in
Clem. 1. de elect. tamen vbi concurrit vrgens, &
7 notabilis cauſa, poterit Epiſcopus aduerſus prędi-
cta diſpenſare, Rota deciſ. 152. alias 262. religio-
ſo in nou. & 5. tit. de iur. pat. Rom. multa ad hoc
alle. conſ. 325. num. 7. & 8. & ibi Mand. ſu-
per ver. diſpenſare, Rebuff. in prax. benefi. ſub
tit. de diſpenſ. ad plur. beneficia num. 31. & alibi
Rom. conſ. 492. ſed an poſſit, iunct. addit. ad
eum.

Diſpenſatio ceſſat ceſſante cauſa.

8 Diſpenſatio ceſſare debet, ceſſante cauſa diſ-
penſationis, iux. tritam regu. l. digere §. quamuis
de iure pat. & cap. cum ceſſante de appella. ita
Archid. in cap. 1. per illum tex. poſt princ. &
ibi Domin. colum. 1. verſic. quæro an iuſta con-
ſtitutio 55. diſtin. cap. Cænomenſem 56. diſt.
c. Monachus 67. diſt. cap. vlt. in fin. 77. diſtin.
cap. quod pro neceſſitate, & ibi gloſ. 1. quæſt.
1. cap. eos 1. quæſt. 5. cap. quod pro remedio, &
ibi Card. Alex. cap. exigunt 1. quæſt. 7. cap. or-
dinationes verſ. quamuis autem 9. quæſt. 1. gloſ.
in cap. poſt tranſlationem in verſ. ceſſante de re
nun. cap. quod pro remedio 1. quæſt. 7. cap. quia
circa, & ibi Card. Alex. in 4. notab. de conſan. &
affi. Archi. in cap. Neophilus in fin. 61. diſt. Bal. in
Rubr. de conſuet. col. vlt. ver. ceſſante cauſa, &
in cap. pco. ad ño. de elect.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium quando contractum eſt cum impube-
re, non tenetur pubes expectare.*
2 *Metus vitiat ſpiritualia, quæ pro ſubſtantia requi-
runt libertatem.*
3 *Quando metus eſt violentus, poteſt probari per con-
iecturas.*

De matrimonio impuberis.

RESOLVTIO CCCCXI.

FVit contractũ matrimoniũ io terra Baroli
in faciem Eccleſiæ per verba de præſenti in-
ter Franciſcũ Ruſſum minoré annorũ vn-
decim, & Gratiá Peres annorũ quatuordecim am
bos famulos Capitanei Aloiſij Lopez Hiſpani, ex
parte mulieris dicebatur matrimoniũ, eſſe nullũ
ex defectu cõſenſus pueri, pubertatis, & ob impo-
tentiá coeũdi ad matrimoniũ requiſitę, per tex. in
c. cõtinebatur c. atteſtationes c. vbi nun eſt cõſen-
ſus cap. puberes de ſpóſ. impub. Sanc. de matr. lib.
7. de ſponſ. tit. de impedim. neq; ex aſpectu, vt ex
relatione expertorũ malitia ſupplebat ætatem, &
in hoc intrabat arbitrium Iudicis, Menoch. de ar-
bitr. Iud. caſ. 58. num. 2. & 8. lib. 2. Pariſ. cooſ.
29. lib. 2. viſo puero declarauit eſſe impoten-
tem in plena Congregatione fuit dubitatum,
an in iſto caſu intret diſpoſitio c. de illis il primo
de ſponſ. impub. vbi cauetur quod mulier nubi-
les annos habens, & nupſit cum puero, qui non
dum ad annos aptos peruenerat teneatur expecta
re vſquequo puer ad legitimam ætatem perue-
niat, quia cum in eum ſemel cooſenſerit non te-
netur amplius conſentire.

Quod negatiuè reſuluendam eſſe ſentio, nam
hoc non dicitur propriè matrimonium, ſed ſpon-
1 ſalia, c. tuæ nobis exhibitæ de deſponſ. impub. in
quibus ſi mulier commonita expectare recu-
ſauerit, poſtea iudicialiter recuſat non tenetur ex-
pectare donec puer compleat perfectam ætatem,
vide tex. expreſsũ in c. ex literis de deſpóſ. impub.

Nec

Nec dicatur hoc non procedere quando impotentia coeundi non eſt perpetua, ſed temporalis, videlicet quouſque puer perueniat ad ætatem perfectam, quia tunc tenetur expectare per triẽnium, c. laudabilem de frigid. & malefi. Sanc. vbi ſupra q. 2. quia iſta impotentia, an ſit perpetua, vel temporalis, conſideratur quando puer tempore contractus erat perfectæ ætatis annorũ 14. ſed in puero 11. annorum non poteſt conſiderari impotentia, neque perpetua, neque temporalis, quia clarum eſt quod puer illa ætate non fecit matrimonium, ſed terminus annorum maximè ad habendum verum conſenſum, vt optimè diſputat Ioan. Lupus de Mar. & leg. 6. & vt videamus num. 64. & 65.

Præterea dicta mulier non tenetur expectare quãdo ſibi fuit illata violẽtia in ipſo cõtractu, vt videtur ſentire c. de illis il ſecundo de deſponſ. impub. in fine, quæ violentia ex pluribus coniecturis demõſtratur; primo ex eo quod mulier nõ erat in ſua libertate ad arbitriũ faciendi, arg. l. qui in Carcerem ff. quod met. cauſ. Bald. conſil. 117. lib. 3. arguitur ex terribili vultu Capit. Aloiſij Lopez Hiſpani, qui id facere voluit, ne eidẽ mulieri ſalarium ſolueret, Bal. in c. 4. 6. in veria de pac. iur. firm. Dec. in c. 1. de off. deleg. arguitur ex inæqualitate perſonæ mulieris, & viri, ex contradictione ſtatim ſequuta per mulierẽ, Oldra. conſ. 35. Anchar. cõſ. 199. Alex. conſ. 99. lib. 3. Aym. Crau. conſ. 49. per totum.

Applicando caſui noſtro mulier erat famula Capitanei Aloiſij, ſub ſua poteſtate contractus, cũ puero pauperrimo famulo ignobili, naturali, ſine aliquo exercitio, annorum 11. impotenti non ſolum ad coeundũ, ſed etiã ad ſuſtinenda onera matrimonialia, & ſtatim quod mulier fuit in ſua poteſtate contradixit, & iudicialiter petijt dictum prætenſum matrimonium declarari nullum, qua violentia, ſeu metu probato matrimonium eſt
2 nullum, quia metus vitiat ſpiritualia, quę pro ſubſtantia requirunt plenam libertatem, Boſſius in tit. de pluribus violent. nu. 79. & Cæſar de Graſ. deciſ. 2. de his, quæ met. cauſ. fiunt, & ſic dicta mulier nõ tenetur expectare, quia quod ab initio eſt nullũ, temporis interuallo nihil operatur, Abb. in c. cum olim nu. 19. de re iudic. Achil. de Graſ. deciſ. 12. nu. 2. de penſ. c. non firmatur de reg. iur. in 6. Aym. conſ. 39. nu. 13.

Vlterius quod dictũ matrimonium ſit nullum conſideratur ex eo quod fuit variata patria mulieris quæ erat Neapolitana, & fuit dicta de terra Baroli, nec fuit appoſita patria viri neque eius ætas, fuit contractum ſecretò ſine conſenſũ & ſcientia matris, & propinquorum, ex quibus omnibus matrimonium dicitur nullum, c. ſignificauit dẽ eo qui duxit in matr. Aym. Crau. conſ. 353. nu. 1. c. cum locum de ſponſ. l. ſi mulier 6. fides metu ff. quod metus cauſa, c. propoſuit de coniug. ſeruorũ, Sanc. de matr. lib. 7. de impedim. deſponſ. 18. n. 8. & 11. vbi dicit de errore patriæ, & qualitate perſonæ.

Et licet in dicto prętenſo matrimonio adfuerint verba ſolemnia, tamen quando deficit conſenſus non inducitur matrimonium, c. tua nos de ſponſ. Alex. conſ. 80. nu. 5. lib. 2. abſque enim propoſito contrahendi matrimonium non perficitur, cap. ſi quis ingeneus de coniug. ſeru. cap. fin. de eo qui dux. in matrim. Anchar. conſ. 229. nu. 9.

Et quod principio in caſu iſto non interuenerit vere conſenſus; oſtenditur tam in viro quam in muliere; in viro quia non erat in ætate perfecta, in muliere quia ſtatim, & in continenti poſita in libertate reclamauit, & diſſenſit, quæ à principio non videtur conſenſiſſe.

Ex quibus omnibus concludo dictam mulierẽ non teneri expectare donec dictus puer perueniat ad perfectã ætatem, remittendo me ſaniori iudicio.

Sed ſumus extra difficultatem quia fuit probatus verus metus per vnum teſtem de viſu, & aliũ de auditu, qui deponunt vxorem Capit. Aloiſij minatam fuiſſe dictæ Gratiæ, & per vim feciſſe dictum matrimonium, quo caſu matrimonium dicitur ipſo iure nullum, Oldr. conſ. 35. Marſ. ſing. 347. Alex. conſ. 156. lib. 5.

Nec obſtat c. veniens il ſecundo de ſponſ. vbi dicitur quod quando metus nõ cadit in coſtantẽ virum, tunc matrimonium non dicitur nullum; quia in præſenti caſu, puella erat ſola ſine conſaguineis, ſine aliquo auxilio, in aliena patria, & domo, & potuit veriſimiliter dubitari cruciatum corporis, vide Marſ. ſing. 286. Alex. conſ. 89. lib. 3. & cum fateatur dicta puella contraxiſſe per vim & metum reſtituitur in integrum, Alex. conſ. 80. lib. 7. Capitaqu. deciſ. 221. lib. 2.

Nec dicatur quod verus metus non fuit probatus concludenter per vnicum teſtẽ de viſu, & alterum de auditu, quia quando metus eſt violentus, poteſt probari per coniecturas, Paris. cõſ. 134. lib. 4. & conſ. 382. num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Dans operam rei illicitæ, non excuſatur ab homicidio inde ſequuto.*
2 *Volens occidere vnam perſonam, ſi aliam occidat caſualiter non excuſatur à pæna.*
3 *Mandans occidi vnum, ſi mandatarius occidat aliũ, mandans incurrit irregularitatem, ſed non illam indiſpenſabilem.*

Mandans homicidium in perſona vnius, an ſi cõmittatur in perſona alterius, incurrat irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario?

RESOLVTIO CCCCXII.

Controuertebatur in Curia Epiſcopali Calatina, an quidam clericus eſſet beneficijs priuandus ob irregularitatẽ ex homicidio voluntario contractam, ex quo mandauerat occidi Petrum, & mandatarius putans occidere Petrum, occidit Frãciſcũ, & propterea dubitabatur, ſi talis clericus mandans cenſeretur contraxiſſe irregularitatẽ ex homicidio voluntario, ita quod carere debeat ſpe diſpenſationis, & pro opinione affirmatiua cõtra clericũ dicebatur, in rei veritate fuiſſe hominẽ occiſũ dando operã rei illicitæ, quo

1 caſu non excuſatur licet habuerit propoſitũ non
occidendi illũ,c.petrus,& c.ſignificaſti de homici-
dio iuncto c.ex litteris eodẽ tit. & negari nõ poteſt
quin ſit vetus homicida cõtraueniẽdo præcepto
Non occides,itẽ dicebatur certũ eſſe quod propo
ſuerat hominẽ occidere quo caſu de iure cõmuni
2 punitur pæna legis Corneliæ,l. is qui cum telo C.
ad legẽ Corneliã de Sicarijs , & quod talis homi-
cida ſit pæna mortis plectendus, expreſſè voluit
Vaſquez cõtrouerſiar. illuſtriũ c.96.n.32.poſt Bar
tolũ in l.reſpiciendũ §.delinquũt ff.de pænis,& tã-
dẽ ad hoc adducebatur tex. ſatis clarus , & in pro
prijs terminis in l.eũ qui nocentẽ §. ſi iniuria ff.de
pænis vbi hoc caſu inquit Paulus iure conſul.præ
ualere quod principale eſt , iniuriam mihi facere
velle,nã certus ſũ ego,licet ille putet me aliũ eſſe.
3 Cæterũ cõtrariũ reſolui huiuſmodi homicidiũ
quãuis ſit volũtariũ; tamen non eſſe voluntarium
directè,nec omnino deliberatũ,ſeu ex propoſito,
& cõſequenter irregularitatẽ ex eo prouenientem
non eſſe indiſpenſabilẽ omnino , & ideo cũ talis
non careat ſpe diſpẽſationis adeundum eſſe Sum-
mum Pontificem pro gratia.

S V M M A R I V M.

*Opprobrium eſt clericis ſi ſe oſtendant peritos diſ-
ceptationum forenſium.*
*Clericus non debet aſſumere officium Locumtenentis
generalis Principis Laici.*
3 *Clericus Syndicus Principis non poteſt cogi ab ipſo
ad reddendam rationem.*

An clericus poſſit aſſumi ad officiũ ſeculare?

R E S O L V T I O CCCCXIII.

CLerici,& perſonę Eccleſiaſticæ ad officia ſe
cularia aſſumi prohibẽtur ad tex.in c.1.2.&
3.ne clerici vel monachi,iuncto tex.in l. cõ
1 ſulta C.de teſt.ratio eſt quia opprobriũ eſt clericis
ſi peritos ſe velint diſceptationũ ſorenſiũ oſtẽdere,
vt probatur in c.præſenti 16.q.1.& in c.ſæpe Prin-
cipi 26.q.8 hinc notatur in c.1. de Milite vaſſallo,
quod nõ debet miles Chriſti negotijs ſecularibus
ſe immiſcere,ne propter hoc ab altaris obſequio
cui ſunt dicati abſtrahantur , c. Ciprianus , & c.ij
qui 23.q.3.vt optime cumulat Bal.in c.1.ne cleri-
ci,vel monachi,quæ cõcluſio maxime intelligen-
da eſt de iudicijs rerũ tẽporaliũ quibus raro aut
nunquã ſe immiſcere debent Sacerdotes qui Deo
ſeruire tenẽtur,ſecundũ Deciu,& reliquos cõmu-
niter in c. 2,de iudicijs,& Bal.in citato c.1. ne cle-
rici,vel monachi, imo ſecundũ eundẽ Bal. in cõſ.
30.non debet Prelatus,ſiue clericus aſſumere offi-
2 ciũ generalis locũtenentis Principis Laici,& ſecũ
dũ Innocentiũ in c.dilecta de exceſſibus prælato-
rũ,clerici non ſunt de vniuerſitate laicorũ,neq;ha
bẽt vocẽ in conſilio populi,ſequitur Præpoſitus in
c.ergo nu. 3.23.diſt.Corſetus lib.de poteſt. Regia
par.5.n.47.Reſtaurus de Imperatore q.107.nu.3.
Couar. pract.q.c.35.n. 6. ſubdẽs valde eſſe abſur-
dũ,& iniquũ eos admitti ad officia publica ſecu-
laria; Quibus ſic præmiſſis reſpõdetur ad caſum
propoſitum non potuiſſe quẽdam Baronẽ cogere
clericũ reddere rationẽ adminiſtrationis de officio
ſindicatus ab eo geſto in vniuerſitate eiuſdẽ Baro-
nis, quia vt ſupra dixi dictus clericus non poterat
aſſumi ad illud officiũ,& cõſequenter delinquẽdo
in eo,non poterit Baro in prædictũ clericũ aliquã
pænã infligere,iuxta tradita cõmuniter per ſcribẽ-
3 tes in c.2.& in c.Sacerdotibus ne clerici , vel mo-
nachi,quã opinionẽ eſſe cõmunẽ, & ab omnibus
receptã ſcripſit Auſrerius de poteſtate Eccleſiaſt.
& ſeculari regula prima ſallentia 16. Barbat.
in c. cum ab Eccleſiarũ de officio ordinarij, Cla-
rus §. fin. q. 36.num.1.de Franchis in Deciſ.479.
vbi ait ita fuiſſe iudicatum in Sacro Conſ. Neap.

S V M M A R I V M.

1 *Vbi pæna eſt pecuniaria non videtur deueniendum
eſſe ad torturam.*
2 *Quando venit imponenda pæna exilij, vel relegatio-
nis non eſt deueniendum ad torturam.*
3 *In materia indifferenti, quando aliquod eſt dubium
de iure Canonico,& reperitur deciſum de iure Ci-
uili,& è contra,ſeruandum eſt in vtroque foro.*
4 *Quando venit imponenda pæna pæcuniaria , tunc
reus eſt relaxandus fideiuſſoribus.*

Clericus indiciatus quod ſtuprauerit virginem, an poſſit torqueri attenta vilitate ipſius puellæ ſtupratæ?

R E S O L V T I O CCCCXIV.

PRætenditur contra quendã clericum primæ
tonſurę cõmiſſum ſimplex ſtuprũ ſine vi in
perſonã cuiuſdã mulieris vilis cõditionis ru-
ſticę,& mercennariæ , qui acceſſit ad domũ ipſius
clerici,& ſic eius volũtas præſumitur præceſſiſſe,
vt adnotauit Gramatic. in Cõſt. regni in quæſtio-
nibus qui citat Bald. in l. raptores C. de Epiſ. &
clericis,Ancharan.lib.2.q.familiar.q.30.n.3 dubi-
tatur qua pęna venit puniẽdus,& ſi eſt locus tortu
ræ.Videtur quod pæna eſt pecuniaria,ex tex. in §.
itẽ lex Iulia de adulterijs inſtitutio. de publ. iudi-
cijs, & ſic adnotauit Matteſil.ſing.ſuo 100.Areti.
in tractatu malefi.in verbo,*che mi has adulterato la
mia donna*,n.53.& Auguſt.ibidẽ n.54.de Franchis
deciſ.333.& deciſ.534.in principio,Petr.Caball.in
lib.reſolutio.criminal.caſu 98.n.20.& caſu 200.n.
25.ac de conſuetudine, quæ in pænis maxime eſt
attẽdẽda,& de qua infraſcripti grauiſſimi Autho-
res atteſtãtur alia pæna non eſſet imponenda quã
dotationis,Theſſaur.deciſ. 3. nu.3.verſ.quinto eſt
cõcluſio,& Iulius Clar.in §.ſtuprũ verſ.ſed quęro
circa finẽ, vbi dicit , quod ſic ſeruatur in practica
Aymon.conſ.41.nu.8.Oſaſch.deciſ. 107.in fine,ſi
pæna eſt pecuniaria,neq;locus eſt torturæ,Aymõ.
conſil.prædicto in fine,Clar. q.64.verſ. præterea,
& Farinac. de indit. & tortura q. 42. num. 9.&
16.qui dicunt, quod alias ſequeretur abſurdum,
ſi vbi pœna eſt pecuniaria inferri poſſet tortura,
nam eſſet tunc maior perquiſitio delicti , quam
pæna

pœna delicti, & grauius quis puniretur ex modo procedendi, quã ex modo cõdemnandi, & in proprijs terminis nõ eſſe locum torturæ expreſſe te-
2 nuit Aymon. conſil. 41. quinimo ſi veniret imponenda pœna exilij, vel relegationis ad tempus, adhuc non eſt locus torturæ, quia dictæ pœnæ non dicuntur corporales, ſeu corporis afflictiuæ, Rouitus in ſuis allegat. ſuper pragmatica 2. de iuriſdictione num. 53. & ſeq. & non eſſe locum torturæ vbi veniret pœna imponenda loco exilij voluit Farinac. q. 42. num. 9. circa medium de indicijs, & tortura, vbi citat alios de communi atteſtantes: Aſſtipulatur, quod in hoc Regno Neapolitano adſunt cap. Regni, vt cap. tormenta, & cap. ſi iuſte, quibus determinatur id quod minime eſt diffinitum, & limitatum de iure Canonico, & Ciuili, ſcilicet, Torturam inferri non poſſe niſi in criminibus, in quibus venit imponenda pœna vltra relegationẽ, mortis naturalis, mortis Ciuilis, & abſciſſionis membri, quæ capitula Regni faciunt ius commune in hoc Regno, vt per Affl. in Cõſtitut. Regni cũ ſatis n. 16. & per eundẽ in præludijs d. Conſtitut. nu. 1. & concludit Anton. Nig. in præludio cap. Regni num. 33. vbi dicit, quod hoc eſt veritas, & magis cõmunis opinio, & idcirco dicitur quod idem eſt ſeruandũ in eodẽ hoc Regno in foro Eccleſiaſtico, ea ratione, quia in materia indifferẽti quãdo aliquid eſt dubium de iure Canonico, & repetitur deciſum de iure Ciuili, vel è contra in vtroque foro eſt ſeruandum, cap. 1. &
3 2. vbi notatur de noui operis nũtiatione, & adnotauit Ioann. de Platea Inſtitutio. de nuptijs n. 7. & 8. Iaſon in l. quoties C. de rei vendicatio. num. 23. & in l. filium quem habentem num. 8. C. familiæ herciſcundæ, item propter abſurdum euitandum, nam dicunt DD. quod in omnem caſum tortura non debet eſſe ita ſeuera in clericis ſicut in laicis, Clar. q. 63. verſ. ſed an clerici in fine, vbi teſtatur de cõmuni, ſi igitur in hoc Regno in minoribus delictis tortura inferri poſſet clericis; ſeuerius ageretur cum clericis quam in laicis reſpectu criminum, in quibus, eſt inferenda tortura, prout dixi in Praxi Curiæ Archiep. Neap. deciſ. 592. vbi retuli torturam non eſſe inferendam, niſi in criminibus in quibus venit imponẽda pęna vltra relegationẽ, vt ſupra iuxta præfata Regni capitula. Et ſi dicitur quod ſecũdũ aliquos in ſtupro abſq; violentia pœna eſt arbitraria, vt per Ioſeph. Ludouic. deciſ. Lucenſ. 61. num. 10. reſpondetur quod tunc pœna cenſetur pecuniaria, vel corporalis prout veriſimiliter boni viri arbitrio venit arbitranda ex conſuetudine, & ex delicti, & perſonarum qualitate, vt eſt doctrina Bald. in l. nullus C. de exhib. reis, & ſequitur Cirillus de relaxatione Carceratorum ſub tit. de fideiuſſore reorum nu. 11. Farinac. de carceribus, & carceratis q. 33. nu. 54. vbi dicit quod in arbitrarijs ſi veriſimiliter
4 pœna venit arbitranda pecuniaria, & non corporalis; debet tũc reus ſub fideiuſſoribus relaxari, ſequitur Menochius, & reprobat Gram. qui indiſtinctè dixit in arbitrarijs non eſſe locum relaxationi ſub fideiuſſoribus, vt ibi per eum, qui & alios recenſet, & voluit idem Niger in c. regni ſubditorum nu. 182. in caſu prædicto attenta iuris cõmunis diſpoſitione, attenta cõſuetudine, de qua vt ſupra D.D. atteſtantur, attenta qualitate viri, qui eſt minor, & clericus tantum primæ tonſuræ, non ſolitus ſimilia, vel alia delicta cõmittere, attenta qualitate mulieris vilis conditionis; quæ vt ipſa aſſerit, acceſſit ad domum viri, certe ſecundũ boni viri arbitriũ pœna non erit corporalis arbitranda & notandũ, quod vt idẽ Farinac. ſcribit de indic. & tortura q. 37. n. 194. & ſeq. generaliter in omni materia arbitraria Iudex debet ſuum arbitrium regulare ſecundum leges, & doctrinas Doctorũ approbatas, nec debet eſſe abſolutum, & liberum arbitrium.

Id etiã eſt notandũ, an pęna imponenda ſit corporalis nec ne, vt videatur, an ſit reus ſub fideiuſſoribus relaxandus, vel an ſit locus torturæ, & inſpicienda eſt diſpoſitio iuris Ciuilis, vt per eumdem Farinac. de carceribus, & carceratis q. 33. nu. 58. & ſi dicitur quod ſecundum ius Canonicũ pro ſtupro in clerico pœna eſt depoſitionis, ſecundum cõmunẽ opinionẽ, vt per Cirill. de pœna coitu q. 7. & q. 6. per Iuliũ Clarũ in d. §. ſtuprũ ver. ſed quæro, quia pœna conſideratur vt corporalis de iure Ciuili, & reputatur graue delictum pro quo imponitur, vt ſubdit idẽ Farinac. loco prædicto: Reſpondetur quod ſecundũ eumdẽ Cirillũ verior eſt opinio de iure, quod pęna ſit ſuſpẽſionis tãtũ, quæ exilio ad tẽpus æquiparatur, nõ depoſitionis, vt latè ſcribit in 6. q. reſpõdendo omnibus quæ pro cõmuni opinione adducũtur, quæ opinio cõtra cõmunẽ maximè noſtris tẽporibus eſt tenẽda, vt ipſe dicit, & facit quod pro adulterio, & minoribus criminibus permiſſa eſt Epiſcopis diſpẽſatio, ſiue Indulgentia, c. at ſi clerici §. de adulterijs, & ibi per Dec. de iniur. ſecũdo Reſpõdetur quod cõmunis opinio loquitur in clerico Sacerdote, vel in Sacris non in clerico primæ tonſuræ de quo agitur cũ circũſtantijs releuantibus vt ſupra, nam in dignitate poſitus magis delinquit, vt adnotauit gloſ. in cap. hi qui in altari 12. q. 8. & quod dicta cõmunis opinio loquatur in clericis in Sacris, late dixit idẽ Cirillus in 6. q. prædicta n. 11. verb. ibi, ex quo nota quod Sacerdos, ſiue clericus in Sacris, & cap. 9. & ſeq. nu. 1. vbi in effectu cõcludit, quod clericus in Sacris, & cet. non ergo habebit locum dicta pœna depoſitionis in clerico primæ tonſuræ maximè in caſu prædicto cõcurrentibus circumſtantijs, & qualitatibus releuantibus ſæpe dictis vt ſupra, & quod ſumus in pœnalibus in quibus non fit extenſio, vulgatis iuribus, & quod prima tonſura non vere eſt ordo, nec imprimitur in ea Caracter, vt ex Diuo Thoma, & alijs Theologis comprobat Franc. deciſ. 189. Nauar. cap. 27. in enchirid. de ſuſpenſio. nu. 63. vnde non poteſt habere locum depoſitio vbi nullus eſt ordo, quia ceſſat diſpoſitum deficiente præſuppoſito, l. mancipia C. de ſeruis fugitiuis.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica, & ſecularis ſunt diſtinctæ.*
2 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica, & ſecularis debent ſe inuicem iuuare.*
3 *Vſurpantes iuriſdictionem Eccleſiaſticam ſunt ipſo iure excommunicati.*
4 *Vſurpare dicitur ille qui ſibi vendicat quod ad eum non pertinet.*

5 *Vſurpare dicitur iuriſdictionem Eccleſiaſticam qui facit ſequeſtrum neceſſarium, ſcilicet, iuſſu Iudicis, ſecus ſi ſit voluntarium.*

Bulla Cœnæ Domini cap. 17. contra vſurpantes iuriſdictionem Eccleſiaſticam, in quibus verificetur.

RESOLVTIO CCCCXV.

1 CVm diſtinctæ ſint iuriſdictiones, cap. cum
ad verum 96. diſt. cap. duo ſunt eadem
diſt. facit tex. in cap. quo iure 8. diſt. & cap.
conuenit vbi Archidiaconus 23. quæſt. 8. Alex.
conſ. 8. vol. 1. Felinus in cap. 1. num. 8. de accuſa-
tionibus, propterea ſecularis poteſtas nihil aggre-
di debet contra iuriſdictionem Eccleſiaſticã, nec
è cõuerſo Epiſcopus cõtra iuriſdictionẽ ſecularẽ,
ſecundũ Aegidium in tract. de collectis nu. 4. Affl.
in proemio Cõſt. q. 13. in fine, & ex hoc prouenit,
vnã iuriſdictionem aliam impedire non debere,
vt dicit tex. in l. conſulta C. de teſtament. & in l.
placet, & l. repetita C. de Epiſcopis, & cleric. alieni
nãque muneris non eſt facienda vſurpatio, ſed cõ-
corditer iuncta officia miniſtrare, concordia enim
grata eſt Altiſſimo, c. Archiepiſcopis 9. q. 3. qua
propter quilibet debet eſſe contentus terminis ſi-
bi conſtitutis, c. prælatorũ 90. diſt. c. quoniam 10.
diſt. & hoc illa ratione, ne promiſcuis actibus re-
rum turbẽtur officia, vt dixit tex. in cit. l. repetita,
& turbans puniri debet, ſecundum Baldum in ci-
tata l. & Vantius in tract. de nullitatibus in tit. de
defectu iuriſdictionis num. 40. & Cumia in Ritu
Regni Siciliæ, c. 13. vnde iſtæ iuriſdictiones debẽt
2 vna alterã iuuare, c. Dominus 24. q. 2. c. præci-
pimus, c. Dominus 90. diſt. quo fit ſi vnus alterius
iuriſdictione indigeat, vnus alteri brachiũ pręſtare
tenetur, vt latè proſequitur Afflictus in proœmio
Conſtitut. Regni, & propterea vſurpãtes iuriſdi-
ctionẽ Eccleſiaſticã, ſunt ipſo iure excõmunicati
3 per hãc Bullã, & notatur etiam in c. ſi clericus laicũ,
& in c. cũ ſit generale, & in c. conqueſtus, de foro
competenti cum alijs notatis per gloſam ibidem
Verũ ſecundũ Quarant. in ſumma Bullarij ver-
bo bona Eccleſiæ vſurpantes poſt Caiet. verbo
excõmunicatio c. 27. & Nauar. in Manuali c. 27.
nu. 71. & Sayrũ in Theſauro caſuũ conſcientiæ c.
21. quinque conditiones in prædicta excõmuni-
catione requirũtur, de quibus videre poteris per
ſupra citatos Doctores: vſurpare vero dicitur ille
4 qui ſibi vendicat id quod ad eũ non pertinet, gloſ.
in c. multi 2. q. 1. cuius termini ſignificatũ quoad
præſentem materiam explicat optimè Vgolin. in
tract. de centur. cap. 17. nu. 4. & eodem cap. §. 2. &
quod vſurpãtes iura Eccleſiaſtica tanquã ſacrile-
gi iudicantur eſt tex. in c. conqueſtus de for. cõpet.

Item pœnam huius excõmunicationis effugiet
is qui tanquam creditor vt ſuum recuperet, bene-
ficij fructus capit, prout conſuluit Nauar. conſ.
35. de ſent. excom. in antiq.

5 Poſtremo hanc doctrinam intellige de ſeque-
ſtratione neceſſaria, quæ fit iuſſu Iudicis, non autẽ
de volũtaria quando partes inter ſe cõueniunt vt
ſequeſtrum fiat, ad quod non eſt neceſſariũ licen-
tiam poſtulare, Vgolin loco proxime citato in fi-
ne: Secundo intellige, vt non incidat in pænã hu-
ius excomunicationis is qui id faciendum procu-
rauit, quia ſumus in diſpoſitione pænali, & ideo
non debet fieri extenſio de vno caſu ad alium, c.
pœnæ de pænit. diſt. 1. Nauar. conſ. 34. de ſentent.
excom. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Non ſolum legatarij non poſſunt conuenire hæredem intra tempus conficiendi inuentarium, ſed nec etiam creditores hæreditarij.*
2 *Vbi agitur de periculo animæ, poſſunt conueniri hæredes, etiã pendente tempore confectionis inuẽtarij.*
3 *Hæres conuentus ad reſtituendum vſuras, non iuuatur termino confectionis inuentarij.*
4 *Relicta pro anima, non recipiũt moram reſtitutionis.*
5 *Relictũ ad pias cauſas dicitur omne id propter quod anima teſtatoris ſubleuatur, vel anima cuiuſcumque Catholici, ſeu etiam animatum corpus incarceratum pro maleficio.*

Tribunal Reuerendæ Fabricæ Apoſtolicæ, an poſſit ſe intromittere pro adimplemento legatorum piorum, pendente confectione inuentarij?

RESOLVTIO CCCCXVI.

IN caſu propoſito mihi tranſmiſſo reſpondi
regulam generalem eſſe, quod hæres non po-
teſt conueniri intra tempus conficiendi inuẽ-
tariũ, l. fin. §. donec C. de iure deliber. quod in tã-
tũ eſt verum quod procedit etiã in malè ablatis,
affirmant Cinus, & Alberic. in d. §. donec vbi
hanc dicunt cõmunẽ opinionẽ, quã videtur ſequi
Greg. in l. 7. tit. 6. nu. 6. verb. *mandando algo* vbi
tenet quod non ſolũ legatarij non poſſunt cõue-
1 nire hæredẽ intra tẽpus cõficiẽdi inuentariũ, imò
etiã nec creditores hæreditarij quibus aliquid eſt
debitũ ex aliqua cauſa, & ſic ſi creditores hære
dẽ nõ poſsũt cõuenire ergo nec pro male ablatis.

Sed cõtraria opinio verior eſt in caſibus in qui-
bus agitur de periculo animę, vt limitat ipſe Greg.
2 vbi ſupra, & iſtã opinionẽ poſt Riccard. Cin. & Al-
ber. tenent Bal. Salic. & Paulus in d. §. donec vbi
hanc dicũt cõmunẽ opinionẽ, quã ſequitur Alex.
& Corn. in l. eã quã C. de fideicomm. vbi Ang. n.
16. in l. 1. §. hęc ſtipulatio ff. ſi cui pluſquã per l. fal.
& Roderic. Suarez in l. poſt rẽ iudicatã in prima
ampliatione ad l. regni, & ſequitur Porcellinus
in tract. de inuentar. c. 4. n. 9. & pro hac opinione
facit tex. in l. nulli C. de Epiſcopis, & Cler. l. tutor,
qui repertoriũ in fin. ff. de adminiſtrat. tutor. nec
obſtat doctrina Greg. ſupra qui dicit ꝙ d. l. perlo-
quatur in creditoribus, quia eſt falſum, & contra
in l. fin. tit. 13. p. 1. & l. 13. tit. 9. p. 7. & cõtra d. l. tex.
7. quæ loquitur in legatarijs ibi; *Mandando algo en
ſu teſtamento*, per quæ iura eſt hodie apud nos cor-
rectus tex. in d. §. donec vt notat Paz in ſua praxi
4. par. 1. to. c. 1. n. 44. & ſic ſunt intelligẽda tradita
per Duen. reg. 267. lim. 1. & hanc opinionẽ cõtra
Gregoriũ ſupra tenent Guttier. de iuram. cõfirm.
2. p. c. 4. n. 18. poteſt tamen opinio Greg. ſuſtineri

de

Digitized by Google

de iure cõmuni,quia eo inſpecto nõ poterat hęres
cõuenire durante tẽpore conficiendi inuẽtarium
à creditoribus hæreditarijs,ita Saly.Ang.& Iaſo.
in d.§.donec, idem Angel.in l.1.§. hæc ſtipulatio
ſi pluſquam per leg.Falc. verſ.pendente autem
dilatione vbi Imol.col.4. Angel.de Gambellioni-
bus in tract.de teſt.gloſ.2.num. 11.Iaſ.in §. fuerat
nu.61.Inſtit.de act.Dec.conſ.633.Boer. deciſ.10.
num.9.& dec.53. Duen.ſupra limit.2. Guid.Pap.
q.571. Capel. Tholoſ.q.322. Tiraq.in tract. de
priuileg.piæ cauſæ priuil.24.& hanc dicit commu
nem opinionem Viui.in ſuis communibus opin.
verb.excep.quem ſequitur Rol.à Vall.in tract.de
inuentar.4. par.q.9. nu.3.vbi num.6. ſuſtinet no-
3 ſtram principalem opinionẽ,& reſoluit quod hæ
res conuentus ad reſtituẽdas vſuras per defunctũ
extortas,non iuuatur termino confectionis inuẽ-
tarij,quæ opinio ita practicatur, vt docet Vital.in
tract.clauſul.verb.nihil nouari inuent.conſ.pend.
col.8. & dicit Alber.ſupra eſſe hoc dictum menti
tenendum, quia eadem ratio militat in omnibus
ad quæ defunctus ex conſcientia tenebatur, & ſic
dixit Bal.in d.§.donec, quod relicta pro anima
4 non recipiunt moram reſtitutionis,ita etiam Bal.
tenet in l.eam quam C.de fideicom.Rol.in tract.
de teſtam.rubr.19. nu.19.vbi dicit quod relictum
5 ad pias cauſas dicitur omne id propter quod ani-
ma teſtatoris ſubleuatur, vel anima cuiuſcumque
Catholici,vel etiam animatum corpus incarcera-
tum pro maleficio,l.1.C.communia de leg.Bald.
in auth.ſimiliter C. ad leg. Falc. Duen. dicta reg.
267.num.4.& 397.num.9.in fi.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rerum Eccleſiæ ſufficit conſenſus præſentium Canonicorum.*

2 *Dicta reſolutio eſt verior, licet aliqui teneant contrarium.*

Num in alienatione rei Eccleſiæ ſufficiat cõſenſus præſentium Canonicorum,vel abſentes etiam ſint citandi?

RESOLVTIO CCCCXVII.

REſpondi in contingẽtia facti, communem
Doctorum ſententiam eſſe,ſufficere con-
ſenſum præſentium Canonicorum,vt tra
1 dit Guid.Pap.deciſ.160.& Calder.conſ.4. tit.de
his quæ fiunt à Prælatis,Rebuff.in compend.alie-
nation.rer.eccleſ.nu.77.pro qua opinione eſt glo.
in c.pręſentium verb.ipſorum de teſtib.lib.6.quę
opinio eſt communis,ſecundum Andr.ab Exea
in cap.cum omnes nu.221.de conſtitutionibus,&
eſt tex.expreſſus in c. ea enim §. hoc ius porrectũ
de conſtit.

Sed contrariam opinionem tenet Bal.conſ.375
vol.1.quam ſequitur Innoc.in cap.1.de nou.oper.
nunc. Abb.in c. cum omnes de conſtit. vbi Dec.
2 1.lectur. & hæc opinio eſt communis,ſecundum
Barbat.ibi col.11.& ſecundum Andr.ab Exea ibi
nu.188. Prima tamen opinio eſt verior, & magis
communis,vt tradit Corneus conſ.181.volum.2.
Rip.lib.2.reſponſorum cap.21.

SVMMARIVM.

1 *Contumax in vno articulo non reputatur contumax in reliquis.*

2 *Quando quis ter eſt citandus ad aliquem actum, nõ poteſt ad illum procedi,ſi citatus prima vice dixit nolle venire,ſed oppoſitum eſt verius.*

3 *Citatio conſtituit in contumacia non venientes.*

Si citatus reſpondit in citatione ſe nolle venire,an ſit amplius citandus?

RESOLVTIO CCCCXVIII.

SOlet in electionibus cõtingere, quod aliquis
ex citatis ad electionem faciendam reſpon-
det ſe nolle comparere in loco, & tempore
deſignatis, & dubitari ſolet, an ſit expectandus,
& iterum citandus,& partem affirmatiuam pro-
bat glo.fi.in c.2.de dol.& contum.lib.6.vbi contu
1 max in vno articulo non reputatur contumax in
reliquis, quia illud verbum, ſe nolle venire, de-
bet intelligi ad primam citationem, c. liceat de
procur.lib.6.& eſt tex.in c. venerabilibus §. ſecu
de ſent.excom.lib.6.vbi glo.verb.venditio,quam
opinionem tenet Alberi.in auth.qui ſemel n.3.C.
quomodo,& quando Iudex,Ang.in l.perempto-
rio ff.de iud. Alex.in l.contumacia nu.12. ff. de re
iud.& hæc eſt communis opinio,ſecundum Fely.
in c.conſuluit nu.9.de off. Deleg. & ſic qui ter eſt
2 citandus,ſi quando citatur reſpondet quod non
vult venire,non ſufficit, vt ad electionem proce-
datur,quia illud intelligitur ad illam primam ci-
tationem,ſecus ad reliquas.

Sed contrariam opinionem, .ſ. quod ſufficiat
illa prima citatio,vt iudicetur extraneus, & ſic quod
valeat electio ſine alia requiſitione,tenet glo.in
l.tres denunciationes C.quomod.& quand.Iudex
gloſ.in l.in conſenſu §.fi.ff.de appell.gloſ.in l.fi.ff.
de in integr.reſt.Bart.in l.1.§.vſus ff.de procur.&
in tract.de inſignijs,& armis nu.22.& hæc eſt cõ-
munis opinio,ſecundũ Rip.in c.1.nu.83.de iud.&
Sapia in l. qui ſe patris nu.20. ff.vnd. lib. quam 2
opinionem videtur approbare, l.1.tit.7.par.3.vbi
ſufficit citatio ad domum, & ratio huius opinio-
3 nis eſt, quia citatio,non venientes in contumacia
conſtituit, & qui non veniunt alienos ſe faciunt,
c.cũ nobis de elect.Greg.in l.19.tit.5.p.1. gl.pen.
Franc.Marc.dec.1038.& 783.&785.Azeu.in l.3.
& 7.tit.4.lib.2.recop.& in Curia Piſana lib.2.c.1.
nu.6.vbi dicit abſurdum eſſe numero eligentium
computare illos qui vocati venire noluerunt, gl.
in clem.quod circa de elect.Lãcell.inſtit.de elect.
§.per ſcrutinium in gloſ. volunt quia contumacia
in reſpondendo, & non comparendo magis de-
bet nocere, quam prodeſſe, & ita dicit Azeu. ſu-
pra, quod practicatur, quia alias eſſet magna di-

ſcordia,

ſcordia, & confuſio, & litium cauſa, & occaſio,
vel decidendi, neq; definiendi in Conſilijs tàm
Eccleſiaſticis, quàm Secularibus, ita Felyn. in c. cũ
omnes de conſtit. & eſt communis opinio ſecundum Socc. Iun. conſ. 45. nu. 14. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio cap. ſi quis ſuadente Diabolo, locum habet in Conuerſis Eccleſiarum ſecularium.*
2 *Mulieres gregatim viuentes, & Eccleſiæ inſeruientes, gaudent priuilegio Canonis.*
3 *Non inſigniti ordine clericali. ſi gregatim viuunt gaudent priuilegio clericali.*

Percutiens Conuerſos presbyterorum ſecularium in communi viuentium, an ſit excommunicatus?

RESOLVTIO CCCCXIX.

IN plutibus Italiæ partibus reperiuntur Congregationes Presbyterorum, qui non profitentur ſolemniter tria vota ſubſtantialia Religionis, ſed tantum viuunt congregati ad inſtar Religioſorum, & ſub certo Superiore, in qua quidem Congregatione ſolent ijdem presbyteri adhibere laicos, qui incedentes in habitu clericali eiſdem inſeruiunt; quare fuit dubitatum an percutientes dictos laicos conuerſos incidant in excommunicationem, & ratio dubitandi pro negatiua, ſumebatur in c. ſi quis ſuadente Diabolo 17. quæſt. 4. in quo excommunicantur percutientes clericos, ibi, ſi quis ſuadente Diabolo manus violentas in clericos iniecerit; ſed iſti, vt dixi, ſunt merè laici, ergo tales non incidũt in cenſuras d. c. Sed re maturè conſiderata contrarium iudicaui, motus ex infraſcriptis. Primò, quia ſecundum Aufrer. de poteſt. ſecular. aduerſus eccleſiaſticos d. c. ſi quis ſuadente ampliatur procedere etiam
1 in Cõuerſis ſecularium Eccleſiarum, vt ſentit gl. in c. non dubium, & quod ibi communiter notatur de ſenten. excom. Imol. in c. dilecta de maior. & obed. Gemin. & alij in c. per exemptionem de priuil. in ſextò, quidquid in contrarium tenuerit Sicul. in allegato c. dilecta, & in cap. 1. de regular. Tum ſecundò, quia ſi prædicti tex. diſpoſitio fuit
2 ampliata ad mulieres ſeculares, quæ gregatim viuunt, & ſeruiunt alicui Eccleſię, & geſtant habitum Religioſorum, vt notatur in c. indemnitatibus §. porrò de elect. lib. 6. & in clem. attendentes de ſtat. monach. & Rot. in dec. 167. in antiq. quãtò magis debet extẽdi ad dictos Conuerſos, in quibus omnia requiſita concurrunt; hinc eſt ꝙ licet Beguinæ dicantur perſonæ ſeculares, tamen cum gregatim viuunt, & deferunt habitum Religioſorum gaudẽt priuilegio Eccleſiæ, Rot. in dec. 333. in antiq. & ad hoc confert illud quod ſcriptum reliquit Bellug. ad Spec. Princ. rubr. 11. §. videndũ n. 6. dum voluit in citata diſpoſitione c. ſi quis ſua-
3 dente Diabolo comprehendi omnes etiã non inſignitos charactere ordinis clericalis, ſi more Religioſorum viuunt, & deſeruiunt Eccleſiæ, glo. in cap. nullus de for. compet. cap. Eccleſiarum ſeruos 12. q. 2. & in iactatoribus Religioſorum loquitur tex. in c. omnis ætas 12. q. 2. & de Nouitijs etiam quod ſint laici illos percutientes quod ſint excommunicati, habemus expreſsè in c. Religioſos §. 1. de ſent. excom. lib. 6. Alber. ſingul. 209. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 8. num. 21. Plaz. in epith. delict. c. 42. n. 24. Gabr. de pręſump. concluſ. 12. n. 12. & ſeq. & Manduſ. in tract. de priuileg. ad inſtar gloſ. 7. nu. 36. Tum deniq; corroboratur iſta ſententia ex eo, quod ſupradicti non ſunt minores oblatis, in quibus vbi conſtat, quod habitum mutauerint, & eorum bona obtulerint Monaſterio, non dubitatur, quin gaudeant vtroq; priuilegio, Sicul. in c. non dubium de ſent. excom. Idem in c. 2. vbi Marian. Socc. de for. comp. Imol. in c. per literas de præben. Bal. in auth. ingreſſi C. de ſacroſ. Eccleſ. verſ. tertio quæro, Capell. Thol. q. 8. Affl. in Conſtitutinn. ſtatuimus, la ſeconda, in 4. quæſt. latè de hoc Felyn. in cap. in præſentia de probat. Abb. in cap. quoad te de cler. coniugat. Socc. conſ. 61. lib. 1. Firman. in tract. de gabell. fol. 18. nu. 55. Barba. in tract. de different. inter ius Ciuile, & Canonicum, Marian. Soccin. integrum edidit tractatum de oblat. & huic diſpoſitioni iuris communis eſt conforme cap. Regis Roberti incip. Priuilegia: & ſi oblatus mutauit habitũ, & ſtat in Monaſterio, gaudet priuilegio p̃dicto, iux. doctr. Card. in clem. 2. de præb. in 12. q. & ſic cum caſus eueniſſet; iudicatum fuit in Collater. Conſ. tempore Illuſt. & Excel. Comitis Oliuares Regni Proregis inter Gubernatores, & Viceregés nemini ſecundi.

Non obſtat tex. in c. ſi quis ſuadente Diabolo, in quo excommunicantur tantum percutientes clericos, vt ſupra dixi, nam ex Bellug. comprehẽduntur omnes geſtantes habitum Religioſorũ, & cõgregati viuentes ſub particulari obedientia Superiorum: ſummatim verò qui vocẽtur clerici, habetur, per tex. in c. Cleros, c. duo ſũt 12. q. 1. at hic clericorũ appellatione veniunt conſtituti in alicuius ordinis gradu etiam in prima tonſura, arg. d. c. Cleros modo iux. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 6. deputati ſunt ab Epiſcopo alicuius Eccleſiæ ſeruitio, & ibi ſeruiant, vel miniſtrent, & clericali habitu, & tonſura vtantur; ſic etiam comprehẽdũtur omnes Monachi vtriuſque ſexus profeſſi, imò etiam Nouitij in quacumq; Religione approbata, ſiue ſint Choro addicti, ſiue Cõuerſi, aut Oblati, c. Monachi, c. Parochianos, c. de Monialibus, c. cum illorum de ſent. excomm. c. Religioſos §. 1. eod. tit. in ſexto, gl. in c. vt lex 27. q. 1.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum fauore piæ cauſæ procedit ſicut teſtamentum inter liberos.*
2 *Scriptura priuata fauore piæ cauſæ probat, dummodo conſtet ſcriptam fuiſſe manu teſtatoris.*
3 *Foliaceum repertum inter ſcripturas Notarij mortui ſine ſubſcriptione teſtium, & ſigno, non poteſt redigi in publicam formam.*

Tri-

Digitized by Google

Tribunal Reuerendæ Fabricæ, an habeat ius pro adimplemento legatorum piorum relictorum in quadam ſchedula?

RESOLVTIO CCCCXX.

CVM mnltoties accidiſſet prædictus caſus
in Reuerend. Fabrica Apoſtolica, opere
pretium exiſtimaui hic de eo aliqua at-
tingere; nam ſi teſtator totam ſuam voluntatem
in ſchedula ſcripſerit, nec tamen eam Notarius
coram teſtibus publicauerit, hæc diſpoſitio ſerua-
tur tamquam teſtamentum inter liberos, Bart. in
l. ſi ij qui de ſtatut. num. 4. ff. de teſtam. Alex. in
l. hac conſultiſſima §. ex imperfecto C. de teſtam.
Boer. dec. 280. nu. 4. verſ. in principio, Alex. conſ.
105. nu. 6. lib. 4. conſ. 4. nu. 10. lib. 7. Abb. conſ. 48.
Ioa. Anan. conſ. 57. in fi. Corneus conſ. 307. col. 3.
lib. 3. Ruyn. conſ. 7. nu. 6. lib. 3. Sicul. conſ. 42. colu.
4. verſ. facit etiam quod voluit, conſ. 68. col. 7. lib.
4. Socc. Iun. conſ. 24. & conſ. 88. num. 4. lib. 3. & eſt
magis communis opinio, vt per Anto. Gabr. qui
alios idem tenentes allegat lib. commun. con-
cluſ. titul. de teſtament. concluſ. 9. num. 12. & ſeq.
vbi hoc declarat, & conſequenter quod dictum
1 eſt fauore liberorum, procedit etiam fauore piæ
cauſæ, Aretin. d. l. ſi quis de teſtam. Boer. dec. 240.
num. 4. quod ampliatur procedere ſecundum
Crauett. poſt Caſtren. ab eo allegatum conſ. 143.
num. 6. etiam ſi teſtator non ſcripſerit teſtamen-
tum manu propria, ſed in teſtamento ſolemni ſe
referat ad aliquam ſcripturam priuatam non ſo-
lemnem omnia contenta in illa ſcriptura priuata
cenſentur expreſsè diſpoſita in iſto teſtamento.
Et propterea ex ſupradictis reſpondi, dictum
2 teſtamentum fuiſſe validum, & conſequēter Re-
uerēdam Fabricam ſe intromittere pro adimple-
mento prædictorum legatorum, quod limitaui
non procedere, vbi conſtaret illam ſcripturā non
fuiſſe ſcriptam manu teſtatoris, auth. quod ſine
vbi Bald. C. de teſtam. ita præſupponunt omnes
DD. ſupra allegati, & vltra eos hoc voluit Curt.
Iun. conſ. 162. num. 5. verſ. & tanto maximè, Me-
noch. conſ. 42. nu. 34. lib. 1. Cæphal. conſ. 410. nu.
50. lib. 3. vbi nu. 65. ita declarat d. auth. quod ſine
C. de teſtam. & l. fi. C. fam. ercisc. vt loquatur in
ſcriptura manu teſtatoris cōſcripta, & propterea
qñ dicta ſcriptura nō foret ſcripta manu ipſius te
ſtatoris, ſed diceretur ſcripta à Notario mandato
teſtatoris, dicta ſcriptura abſq; debitis ſolemnita-
tibus non cōfecta etiam fauore filiorū non proba
bit, nec à Notario in publicam formā redigi pote
rit, maximè cū non fuerit probatum mandato ip
ſius teſtatoris fuiſſe conſcriptam, Alex. conſ. 153.
verſ. nec prędictis obſtat lib. 2. Cęphal. d. conſ. 410
n. 54. vbi nu. 3. ex intentione Cagnol. ex l. ſi libra-
rius nu. 36. ff. de reg. iur. dicit crebriorem eſſe ſen
3 tentiam foliaceum repertum inter ſcripturas No
tarij mortui, vel in eius filcia ſine ſubſcriptione
teſtium, ac ſigno, non poſſe ex commiſſione Iudi-
cis in publicam formam reduci, quod & voluit
Alex. cōſ. 153. col. 3. verſ. nec prędictis obſtat lib. 2.
& Menoch. latè conſ. 42. nu. 18. 19. & 20. lib. 1. &
in puncto Ang. conſ. 400. qui conſuluit in fortio-
ri caſu ſcripturam non poſſe redigi in publicam
formam à Notario, licet reperta apud eum, & ei
diceretur à teſtatore tradita, & Notarius in fine
adiecisset diem, indictionem, annum Domini,
deinde dixerit actum nihilominus ex quo nō fuit
reperta in prothocollo Notarij, qui ſcripſit non
poſſe redigi in publicam formam, quod dictum
Ang. intelligo, niſi conſtaret dictam ſcripturam
fuiſſe manu Teſtatoris conſcriptam.

Aduertendum eſt tamen, iſtum modum teſtan
di eſſe periculoſum, & ab eo eſſe abſtinendum
tanquam ab igne, cum ſemper poſſit opponi ſcri-
pturam non eſſe manu teſtatoris conſcriptam,
& cumparatio literarum vix fieri poteſt ſine ma-
gnis periculis, ad quod videatur Menoch. conſ.
42. num. 33. lib. 1.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum nutu factum valet ſi ſit ad pias cau-
ſas.*
2 *Aliqui dicunt, quod in teſtamento cæci ad pias
cauſas requiritur ſolemnitas iuris.*

Tribunal Reuer. Fabricæ, an poſſit ſe intromittere in teſtamento ad pias cauſas nutu facto?

RESOLVTIO CCCCXXI.

CVm poſſit quis ad pias cauſas nutu teſtari,
glo. in c. cum tibi extra de teſtam. Aretin.
in l. 1. nu. 5. ff. de teſtam. & in l. 2. in fin. ff.
eod. vbi hanc communem opinionem eſſe dicit
Tiraq. in tract. de pia cauſa in 8. priuil. de com-
muni etiam teſtatur Rimin. in l. iubemus verſ. an
habeat locum C. de teſtam.
Contrarium voluerunt multi, quos refert Ti-
raquell. dicto loco verſ. contra tertium, tamen
tenendo opinionem illorum qui aſſerunt valere
1 teſtametum nutu factum ad pias cauſas, quæ opi-
nio eſt magis communis, vt dicit Tiraq. in illo
loco verſ. contrarium in fi. limita eam vt infra.
Primò, niſi teſtator deceſſerit in eo ſtatu, qui
prima fronte huiuſmodi apparet, vt non ſit tra-
ctandum de fauore animæ.
2 Secundò limita in teſtamento cæci ad pias cau
ſas, quia in eo requiritur ſolemnitas, l. hac conſul
tiſſima C. qui teſtam. fac. poſſ. Ang. & Corn. in l.
iubemus C. de teſtam.
Iſta tamen limitatio communiter reprobatur,
vt poſt alios voluit Burſ. conſ. 45. nu. 10. & incli-
nat Tiraq. d. 8. priuil. in fi. quæ Ego intelligo non
exiſtentibus filijs teſtatoris, vt ſupra in d. l. hac
conſultiſſima.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta non ſemper ſunt vniformiter decernēda,
ſed ſunt taxanda iuxta qualitatem perſonæ, & rei
de qua lis vertitur, arbitrio Iudicis.*

2 Da-

2 *Dominus inops alendus eſt per vaſſallos, & Tutor de bonis pupilli.*
3 *Famulo infirmo debentur à Domino alimenta ex charitate.*

Implorantibus beneficium capit. Odoardus vſque ad quam quantitatem ſunt præſtanda alimenta?

RESOLVTIO CCCCXXII.

PER diſpoſitionem cap. Odoard. ſancitum
fuit clericis debitoribus beneficium ne pro
eorum debitis excommunicentur, vel car-
ceribus detrudantur, ſed tantummodo detur per
eos cautio de ſoluendis debitis, ſi ad pinguiorem
peruenerint fortunã; quare cum fuiſſet per Cu-
riam Archiepiſc. Neap. quidam clericus admiſ-
ſus ad prædictum beneficium, fuerunt pro eius
parte petita alimenta habita conſideratione ſuæ
nobilitatis; fuit dubitatum an de iure in præſtã-
dis alimentis debeat haberi ratio eius nobilitatis,
1 & dicebatur alimenta nõ ſemper vniformiter de-
cernenda, ſed iuxta qualitatem perſonæ, & rei de
qua lis vertitur, taxanda Iudicis arbitrio, l. fi. & ibi
Bal. C. de ord. cogn. Ægid. deciſ. 256. in fi. ideoque
non eodem tenore taxari ſolita per Dominos
de Rota, qui interdum ea decreuerunt ad ſum-
mam 50. duc. filio litiganti, licet nondum conſta-
ret de qualitate bonorum, quæ in iudicio peterẽ-
tur, interdum autem decreta ád centum cum fa-
cultate addendi, & minuendi iuxta formam futu-
ræ probationis reddituũ, quãdoq; decreta ad cer-
tum tempus, & ex cauſa poſtea prorogatum, vt
refert Veſt. in deciſ. 31. 144. 226. Affl. deciſ. 11. ac
Boer. deciſ. 324. col. 2. dicit hæc alimenta litis eſſe
taxanda ad quartam partem reddituum eius rei,
de qua agitur.

Ac quoties concurrit æquitas à iure coadiuta
idem officium Iudicis operetur alimentorũ præ-
ſtationem in quibuſcũq; ſpeciebus charitas expo
ſceret, ideoq; alimenta ea ratione implorari poſ-
ſint ab omnibus cõſanguineis pauperibus, vel in-
firmis, cap. non ſatis 86. diſt. latè Spec. in tit. qui fil.
ſint legit. num. 25. eodemq; etiam iure vniuerſali
quo adoptio inducta eſt ipſi adoptiuo filio, indeq;
cautum, vt ex adoptione vniuerſalis pater effe-
ctus, ſubire teneatur cuncta onera patris natura-
lis, l. onera ff. de adopt. idem Spec. num. 19. pariq;
charitate alendæ ſunt nurus, & pronurus, ſi indi-
geant, vt per Spec. ibi num. 28. Bar. in tract. de ali-
2 mentis nu. 16. Ac dominus inops alendus ſit per
vaſſallum ex redditibus tamen ſui feudi, Bal. in
l. 1. §. ſcimus num. 4. C. de lat. lib. Zaſ. de feud. nu. 7.
Bar. in d. tract. nu. 45. nec propterea teneretur ad
ea alimẽta feudatarijs tenuis poſſeſſionis ex qua
parui fructus colligerentur, Spec. ibi nu. 11. & Ioa.
And. poſt eum; ac tutor tenebitur pro facultati-
bus pupilli eum alere, l. tutor §. tutor qui ff. de
ſuſp. tuto. l. 3. ff. vbi pupil. educ. deb. l. 1. C. de alim.
pupil. præſt. l. ſumptus, & ibi Dec. C. de adminiſtr.
tuto. Spec. qui ſupra nu. 21. & in tit. de tutor. nu. 3.
quo poſſit tutor ſibi pcauere, ac in primis curare
alimenta à pupillo pręſtanda per Iudicem taxari,
l. 1. C. de aliment. pupill. præſt. de quo Cuman.
conſ. 87. verſ. circa ſecundum, qui ſi fuerit in eo
negligens fatigaretur in eorũ taxatione ſacienda
Iudicis arbitrio, completa tutela in redditione ra-
tionis, eaquè taxata, computabuntur inter cæte-
teros pupillares ſumptus ipſi pupillo exhibitos ét
in ſtudio literarum, d. l. 2. & l. ſumptus, quinimò,
& ſi tutor nemo ſit, teneretur conſanguineus etiã
inuitus curam ſuſcipere pupilli alendi, l. 1. §. quo
uis ff. vbi pupil. educ. deb. ipſeq; tutor etiam ex bo
nis pupillaribus eſſet interdum alendus, l. à tuto-
ribus §. fi. ff. de adminiſt. tut. l. 1. §. ſi pupillus ff. de
tutel. & ration. diſtrah. Bar. in tract. de alim. n. 51.
& Epiſcopus proprias oues ſamelicas paſcere te-
neatur, c. paſce 86. cap. 1. 82. diſt. Bertach. in tract.
de Epiſc. 4. par. lib. 4. nu. 2. vrgenteq; inopia alen-
dus eſt Doctor à ſcholaribus qui funguntur vice
filiorũ, Innoc. in c. de illa de magiſtris, & hoc pro
ſingulari nota p Rom. in eius ſing. 138. & per Pet.
in tract. de priuileg. Doct. 4. par. q. 20. Rebuff. de
priuileg. ſcholar. 66. nu. 1. & famulo infirmo de-
3 beantur per Dominum alimenta non exceſſiua,
nec ratione famulatus, verum dictante charitate,
l. in rebus §. poſſunt ff. commod. Bar. in l. ſi cum
dotem §. ſeu autem nu. 8. ff. ſol. matr. Abb. in c. 1.
nu. 8. de ſeru. ægrot. poſſet inſuper induci ex legi-
tima conſuetudine, vt ad alendum prædicatorem
propriæ Parochię, aut alterius proximioris, Eccle
ſiæ vicinæ tenerentur, ſed conſuetudo de aliquo
certo præſtando eidem prædicatori vltra alimen-
ta tanquam improba reijceretur, ac ſimoniam
ſaperet, Specul. qui fil. ſint legit. num. 25. latè Rip.
in tract. de legib. cap. 14. in fi. alendi ſunt inſuper
inopes qui ob propriam tutelam confugiunt ad
Eccleſias, iuxt. tit. de his qui ad Eccleſiam confu-
giunt, idq; ſumptibus eiuſdem Eccleſiæ, l. pręſen-
ti §. adijcientes in fin. C. eod. tit. ad hoc not. per
gloſ. in c. definiuit 17. q. 4. & per Bar. in §. ſed neq;
nu. 6. in auth. de mand. Princ. poſſent & alimenta
implorare confugientes ad beneficium cap. Odo-
ardus, decernenda regulariter ad ſummam 24.
ducat. niſi aliud perſonæ qualitas expoſceret, vt
per Caſſador. de appell. deciſ. 6. num. 6. eſſet æquè
alendus furioſus ex fructibus hæreditatis ſibi de-
latæ, ſi aliunde non haberet, in quo furore ſi deceſ
ſerit reliquum eſſet reſtituendum, l. hæres furioſi
ff. de peti. hæred. Pariſ. conſ. 99. lib. 2. quod porre-
ctum fuit per Dominos de Rota ad beneficium
ex regreſſu ei delatum qui furioſus euaſerit in
cauſa Dolien. regno regreſſus.

SVMMARIVM.

1 *Fauore Eccleſiarum recedendum eſt à regulis iuris communis.*
2 *Vicini coguntur dare viam ad Eccleſiam.*
3 *Pro ampliatione Monaſterij, vel Eccleſiæ, cogitur vicinus vendere.*
4 *Debitor Fiſci, pendente dilatione ad ſoluendum, poteſt fauore Fiſci compelli ad ſoluendum.*

Ar

An Eccleſia habeat priuilegium, vt poſſit agere contra tertios poſſeſſores, non diſcuſſo principali debitore?

RESOLVTIO CCCCXIII.

ADmodum Illuſtr.ac Reuer.Epiſcopus N. me conſuluit, ſi ipſemet potuiſſet nomine ſuæ Eccleſiæ agere contra tertios poſſeſſores pro credito dictæ Eccleſiæ, non diſcuſſo principali debitore. Et prima facie videbatur negandum ex eo, quia Eccleſia ipſa niſi contrarium appareat iure communi vtitur, gloſ.in c.peruenit de cenſib.argum.text.in c.1.de alien.feud. & poſt Salyc.in l.cum de in rem verſo ff.de vſur.Caſſan. in Conſuet.Burgun.rub.11.§.2.in princ.num.20. & propterea ex his inſcrebat Artam.conſ.23. Eccleſiam non eſſe regulariter priuilegiatam niſi in caſibus à iure expreſſis, quemadmodum dicimus de muliere, & ruſtico, argum.tex.in l.quamuis, & l.nec paſſim C.de iur. & fact. ignor. & de Fiſco q; equipollet Eccleſię non intelligatur priuilegiatus niſi in ſupradictis caſibus, loquitur glo.expreſſa in c.auditis de in integr.reſt.& Botrell.in conſ.25. volu.1. dicens ex ſupradicta ratione Eccleſiam vti non poſſe iure retractus, & de iure communi indubitatum eſt non poſſe quem fideiuſſorem conuenire non diſcuſſo principali, authent. præſente C.de fideiuſſ.auth.ſed hodie de act.& oblig. latè Affl.dec.318.& Capell.Tholoſ.dec.23. vndè tertius poſſeſſor poteſt ſe tueri exceptione excuſſionis contra quemcumq; creditorem, ſecundum Bart.in l.decem nu.116.ff.de verb.oblig. Roland. conſ.6.nu.45. Ozaſch.dec.2. num.fin.Guid.Pap. dec.94.& in dec.570.num.6.Franc.Marc.dec.140. num.4.& ſeq. Addebatur ſupradictis text.in cap. per tuas de donation. vbi dicitur Eccleſiam non debere in actibus ſuis vti prærogatiua contra ius tertij, nec fraudem aliquam adhibere, quia cum ſit cultrix Iuſtitiæ, cap.Eccleſiæ 23.diſt. & Caroc. dec.18.ideo debet vti iure communi, eiuſq; regulas obſeruare, argum.text.in c. clerici de iudic. & c.1.de oper.nou.nunc.& conſequenter non moleſtare tertios poſſeſſores nondum diſcuſſis principalibus debitoribus.

Cæterum ſupradictis minime obſtantibus cō-
1 trarium reſoluendo cenſui, etenim Religionis, & Eccleſiarum fauore multa fieri videmus, de quibus Bar.in l.Titia ff.de aur. & argen.leg. & eſſe recedendum à regulis iuris communis ipſarum fauore, teſtatur idem Bart.in l.1.num.28.C.de ſacroſan.eccl.poſt Bal.in l.id quod pauperibus n.5. & ſeq.C.de Epiſc.& Cler.& Roman. in auth. ſimiliter C. ad leg.Falc.& l.ſi verò §.ſi viro ff.ſolut. matrim.quibus addo tex.in l.ſunt perſonæ ff. de relig.& ſumpt.funer.vbi I.C. dicit in iure eſſe reſpondendum pro Eccleſia in dubio. Cuius etiam
2 fauore coguntur vicini dare viam ad Eccleſiam. l.ſi quis ſepulchrum ff.de relig.& ſumpt.funer.gl. in l.per agrum ff.de ſeruitut.Bar.in l.2. ſub num. 13.ff.ſol.matr. vnde ſi conſtruenda eſt Eccleſia, Monaſterium, aliaq; religioſa loca, vel conſtru-
3 cta ampliari, vicini, & cohærentes compelluntur vendere, Guliel.de Cun.Florian. & Aſin. in d.l.ſi quis ſepulchrum, idem Florian.in l.2. ff. eodem titulo, hoc etiam voluit Barth.Socc.in regul.435. num.7.& 8.& ita pro ampliando mulierū Monaſterio cenſuit S.C.vt per Gram.dec.79.pulchra augumentatione vtitur Ioa.Bapt.Aſin. vbi ſupra n.5.& ſeq. ſi ob Rempublicam cogitur quis vendere, l. creditor §. ſi conſtat ff. commun. præd. l. diuortio §.ſi in fundo ff.ſolut.matr.quantò magis pro loco Religioſo, & Eccleſiæ, quorū fauor Reipublicæ fauori pręfertur, l.fi.C.de ſacroſ.eccl.Accedat vlterius dec.Iaffr.418.vbi debitor Fiſci po-
4 teſt fauore compelli ad ſoluendum pendente dilatione ſibi competente per caſum ſingularem, ſecundum Roman.in l.1.C.de condit.ex lege, tenet Nicel.in l.2. ff. de re iud. vnde ſi hoc reperitur limitatum in Fiſco, quantò magis debet limitari in Eccleſia, quæ eſt Fiſco priuilegiatior, argum. eorum quæ refert Vrſill. in deciſ. 56.& ex his patet reſponſio ad ſupradicta.

SVMMARIVM.

1 *Non præſumitur pro iuriſdictione delegata cum ſit odioſa.*

2 *Sufficit quod in citatione Delegati inſeratur tenor delegationis, nec eſt neceſſaria tranſmiſſio originalis.*

3 *Reus comparens coram Delegato, poteſt exigere reſcriptum originale.*

4 *Tranſmiſſio copiæ ſufficit ad comparendum, ſed non quoad reſpondendum.*

5 *Ordinarius non tenetur docere de ſua iuriſdictione, ſed poteſt mandare Nuncio, vt verbo abſque ſcriptis citet.*

Exequutor Apoſtolicus, an teneatur mittere citato originalem commiſſionem?

RESOLVTIO CCCCXIV.

FVit commiſſa cauſa decimarum à Sede Apoſtolica Vicario Auerſano, & cum per eumdem Vicarium fuiſſet citata pars cum inſertione tenoris commiſſionis; fuit dubitatum an dictus Exequutor teneatur mittere citato originalem commiſſionem: In quo articulo variarunt Interpretes, pleriſq; volentibus Delegatum ad id teneri, per tex.in auth.qui ſemel verb.aduerſario cognitis C.quomod.& quand Iudex, c.præterea in princ.de reſcript. & c.prudentiam de off. Deleg.& ratio eſt, quia non præſumitur pro iuriſ-
1 dictione delegata cum ſit odioſa, c.cum in iure periti, & ibi glo.& DD.ff.de off.Deleg.cum enim Delegatus nō habet iuriſdictionē naturalem, aut fundatam à iure cōi ſicut Ordinarius, l. more ff. de iuriſd. omn. iud. ſed ſolum ex accidenti, ideo citatus non tenetur credere niſi ei fides de hoc fiat: verum communior eſt opinio ſufficere, ſi te-
2 nor delegationis inſeratur citationi, per tex.in c. 2.ibi DD.de dilation. & DD.in l.2.ff.ſi quis in ius voc.non ierit, & c.cum in iure, ibi Innoc. n.4.

Panor.

Panorm. & Felyn. ſimiliter de off.Deleg.& Bar.
in l. 2. ff. ſi quis in ius vocatus non ierit, & quia
nonnulli requirunt ipſius originalis exhibitionē
horum opinio vera eſt in procedendo, quod ſcili-
3 cet reus comparens coram Delegato poſſit exi-
gere reſcriptum originale, vt plenam fidem ha-
beat de iuriſdictione Delegati priuſquam reſpon
deat, & hoc eſt, quod Archidiaconus ſcribit in c.
ſi Epiſcopus 3.q.2.trāſmiſſionem copiæ ſufficere
4 quoad comparendum, ſed non quoad reſponden
dum,quę opinio communiter approbatur,quam
etiam ſequuti quandoque ſunt Domini in
cauſa appellationis,& quamuis ſolus Panorm.di-
ſtinguat in d.c.2. an de grauiſſimo,vel graui, vel
leui præiuditio agatur,tamen non loquitur de ci-
tatione, ſed non quod ſit obnoxius reſpondere
vocatus, niſi ſibi facta ſit plena fides de com-
miſſione, & ipſum etiam loqui de comparen-
dō, tamen eſt vnicus, & communis opinio ab eo
diſcedit; cui etiam conſuetudo, & optima legum
interpres ſuffragatur: Cæterū Ordinarius ad hoc
non tenetur, ſed ſufficit ſi mandet Nuncio, vt
5 aliquem citet ſolo verbo, abſque literis, per text.
in c.cum dilectus ibi,viua vox,de dolo,& contu-
macia,Spec.in tit.de citat. §.ſequitur verſ.vtrum,
ratio eſt,quia pro ordinaria iuriſdictione ſemper
præſumitur, ſecus pro delegata, iuxt. Panorm.in
d.c.cum in iure col.pen. de off. Deleg. & hæc per
Miſing.centur.3.obſeru.1.

SVMMARIVM.

1 *Standum eſt dicto Iudicis dicentis ſe vidiſſe proceſſum,& cauſæ cognitionem adhibuiſſe.*
2 *Iudex poteſt teſtificari de actibus ordinatorijs.*

Exequutori Apoſtolico,an credatur de cōmiſſione Apoſtolica ſibi facta,ſi per partem opponitur de nullitate ſententiæ ex defectu Iuriſdictionis?

RESOLVTIO CCCCXXV.

SVpponebatur in facto fuiſſe commiſſam à Se
de Apoſtolica quādam cauſam decimarum
cuidam Vicario,& cum non appareret de
commiſſione niſi per aſſertionem eiuſdē Vicarij
aſſerētis in ſentētia ſe auctoritate Apoſtolica pro
ceſſiſſe, cūq; per partem aduerſam opponeretur
de nullitate ſententiæ ex defectu cōmiſſionis;fuit
dubitatum an eſſet ſtandum dictæ aſſertioni Vica
rij,& prima facie videbatur quod nō, ex eo quod
Iudicis aſſertioni non creditur in quocumq; ca-
ſu,ad tex.in c.cum à nobis de teſtib.& in cap.poſt
ceſſionem de prob.& text.in l. eos ſi bene aduer-
tatur C.de appell.Menoch.de arbitr.iud.caſ.187.
nu.31.Maſcard.concluſ.951.nu.2.vbi nu.10. poſt
multos relatos ſubdit, quod non creditur Iudici
aſſerenti ſe adhibuiſſe cauſæ cognitionem in de-
creto, vel detuliſſe iuramentum ſuppletorium,
aut dediſſe Tutorem cauſa cognita,vel ſequeſtraſ
ſe poſſeſſionem præ timore armorum,& in pun-
cto quod non credatur Iudici in eo quod redar-
gueret eius ſententiam nullam,ſeu inualidam eſ-
ſe,dixit Butr.in c.cum à nobis num.10.col.4.verſ.
ſecundus quando proceditur,& ibid.Felyn.nu.8.
verſ. item procedit concluſio de teſtibus, Aufrer.
de reprob.teſt.poſt nu.11.verb.arbiter verſ.proce
deret etiam iſta concluſio, Crauett.conſ.265. per
tot.Menoch.de arb.iud.q.73.nu.8. Maſcar. con-
cluſ.124.nu.9.Hector Æmil.de teſtib. verb.arbi-
ter num. 15. Farinac. de oppoſ.cont.perſon.teſt.
q.60.nu.108.& eo magis in caſu iſto.

Cæterum ſupradictis minime ſuffragantibus
1 contrarium fuit reſolutum; nam ſtandum eſt
Iudici aliquid aſſerenti præſertim ſi dicat ſe
vidiſſe proceſſum, & cauſæ cognitionem
adhibuiſſe, ex ipſius deciſ. quia ſi creditur nobili
viro, & bono, vt dixit gloſ. in l. Titio fundum
ff. de cond. & demonſtr. multò magis debet cre-
di Iudici qui eſt vir bonus qui maximam ha-
bet præſumptionem pro ſe,l.2.ff.de off.Iud.Alcia.
de præſumpt.regul.3.præſ.9.Menoch.de arb.iud.
q.76.nu.3.cum ſimil.adduct.per Maſcar.concluſ.
951. num. 1. & quod credatur Iudici de his quæ
coram eo geſta ſunt,tradit Gram.conſ.130.nu.6.
in ciuil. imò & quod cauſę cognitionem adhibue
rit in decreto,dixit Iaſ.in l.ſi donatione col. ante-
penul.circa med.& ibi Dec.num.69. C.de collat.
Bart. in l. ambitios ff. de decret. ab ordin. facien.
quem refert Alex.conſ.34.ante fi.lib.5. Socc.cōſ.
115. incip. circa primam quæſtionem in 1. dub.
lib.3.vbi dicit hanc eſſe communem opinionem,
Crauet.de antiq.tempor.par.2. num.14. Cæphal.
conſ.185.num.15.lib.2.& fuit à ſimile illud quod
2 Iudex poteſt teſtificari de actibus ordinatorijs,
ſecundum Crauett. in conſ. 365. & pleniſſimè in
conſ.48. Menoch. de arbitrar.iudic. quæſt.73. &
maximè in caſu iſto debet credi Exequutoris aſ-
ſertioni cum concurrerent nonnulla alia admi-
nicula,vt dixerunt Anchar.in conſ.439.Crauet.in
locis prællegatis num.22. cum alijs adductis per
Maſcard.in d.concluſ.951.num.11.& in ſpetie re-
ſpondet Dec.reſponſ.18.nu.202.vol.1.

SVMMARIVM.

1 *Iudex eſt baſis,& fundamentum iudicij.*
2 *Actum nullum ex defectu iuriſdictionis Iudex poteſt reuocare etiam non citata parte.*
3 *Omnes dignitates à Papa, & Imperatore proueniunt.*
4 *Iuriſdictio ordinaria præſumitur niſi conſtet per ſcripturam.*

De ratione Bullæ Clementis Octaui de nullitatibus non attendendis.

RESOLVTIO CCCCXXVI.

SAnctiſſimus Clemens VIII. per hanc Bul-
lam ſanciuit, vt Iudices reiectis omnibus
nullitatibus ad litium expeditionem deue-
niant exceptis nullitatibus ex defectu iuriſdi-
ctionis

ctionis, citationis, aut mandati: cuius Bullæ ratio
vt mihi perſuadeor videtur eſſe illa, quia defe-
ctus iuriſdictionis maximus eſt, vtpotè ab ipſa
cauſa efficiente prouenìens, Iudex namq; (vt di-
1 ximus) potiſſima pars, & baſis, ac fundamentum
iudicij, Duxq; & Imperator Iudicij vocatur, vt
per Bal. in rub. C. ſi à non competente Iudice, vn-
de iudicatum dici non poteſt ab eo qui ius dicen-
di non habuit, l. t. ff. ad Tertull. l. 1. §. hæc autem
verba ff. quod quiſque ſuis, l. 2. in fin. ff. de pœn. &
nullitas huiuſmodi, ſtatuto, vel ſub alia diſpoſitio-
ne nullitates reijciente non comprehenditur, vt
ſentit glo. fin. in clem. vnica de ſequeſtr. poſſeſſ. &
fruct. & ponit Angel. in l. non erit §. dato ff. de iur.
iu. Felyn. in c. ex parte, el ſecondo, in 7. fallen. de
off. Deleg. & in rubr. de for. comp. verſ. tertium
fundamentum, & in cap. paſtoralis verſ. amplia
etiam de except. & illa glo. in hoc eſt magis com-
muniter approbata, vt inquit Alex. in conſ. 79. in
cauſa, & lite &c. in fi. lib. 7.

Et ſi nullitas iſta ex actis euidens ſit, Iudex eam
2 etiam abſente parte, & non vocata reuocare po-
teſt, ſecundum glo. fin. prout ibi declarat Domin.
in cap. tua per illum text. de offic. Vicar. & ponit
Abb. in c. cauſam in 3. notab. de reſcrip. & Ægid.
concluſ. 207. Auditor circa fin. & Fely. in c. cum
olim col. 7. de re iud.

Conſueuit etiam reputari irreparabilis, & inſa-
tiabilis defectus, ſecundum Modern. in tract. de
liter. grat. & iuſtit. fol. 145. & D. Sarnen. in comp.
ſuper reg. de non iud. &c. fol. 185. prima facie, &
propterea ab ea valdè præcauendum erit.

Et quamuis nullitas ob defectum poteſtatis iu-
dicantis ex varijs poſſit cauſis dependere, ideoq;
in genere diuidi facile non poſſit, vt inquit in ſi-
mili Iuriſconſultus in l. cognitionum numerus in
princ. ff. de var. & extr. ord. cogn. Omnes etenim
articuli ob varietatem, & caſuum multiplicitatē
ſigillatim recenſeri non poſſunt, l. neque leges, l.
non poſſunt ff. de legib. l. ſed & ſi verſ. multi enim
caſus ff. ex quibus cauſis maiores, quoniam
omnium habere memoriam potius diuinitatis,
quam humanitatis eſt, l. 2. §. ſi quis autem C. de
veter. iur. enucl. l. peregrè in princ. ff. de acquiren.
poſſ. aliqua tamen magis regularia, & vſu quo-
tidiana pro aliquali iuuenum exercitatione, eo
quo poterimus ordine ponemus.

Dico igitur in primis, quod proceſſus, & ſen-
tentiæ ex defectu iſto impugnari conſueuerunt,
ex eo, quod nullibi de poteſtate iudicantis appa-
ret. Secundo, ſi apparuerit, & ius dicens fuerit or-
dinarius, ſæpenumero geſta illius impugnantur
ſub prætextu quod fuerit Iudex incompetens ra-
tione cauſæ, aut ipſorum litigatorum, vel loci, ſeu
temporis, aut culpa eiuſdem qui ius dixit, vel ex
defectu ipſiuſmet iuriſdictionis; ſed ſi fuerit Iu-
dex delegatus, poteſtas, & iuriſdictio ſua repro-
bari (vt plurimum) conſueuit ratione delegantis,
delegati, cauſæ litigatorū, loci, temporis, ac formæ
ipſius delegationis, de quibus omnibus aliquod
per ordinem dicendum eſt.

Siue ergo is qui ius dixit proceſſerit, vt ordina-
rius, ſiue vt delegatus ante oīa de poteſtate qua
in iudicando vſus eſt, quæri & dubitari ſolet, quia
naturaliter omnis iuriſdictio, & publica poteſtas,
pęnes Papam, & Cęſarem dumtaxat reſidet, ipſi
namq; ſunt veluti fontes à quibus poteſtas in ho-
mines fluit, & ab ipſis refluit, prout flumina ad
mare: ab eis namq; per reſcripta, & conceſſiones
fluit, & ad eoſdem per appellationes, nullitates, &
quærelas eadem iuriſdictio refluit, vt inquit Bal.
in c. vnico §. ad hæc col. 2. verſ. nota hic quod om
nis, &c. col. 1. verſ. ex præmiſſis ergo de pac. iur.
firm. in vſib. feud. & ponit Alex. conſ. 24. ponde-
ratis in princ. lib. 5. & facit tex. in cap. 1. 22. diſt. &
3 quod ponit idem Bal. per illum tex. in c. 1. in princ. in
tit. quis dicatur Dux &c. vbi dicit quod omnes di-
gnitates tàm ſpirituales, quàm temporales ab ip-
ſo Papa, & Imperatore reſpectiuè proueniunt, &
ponit Dec. conſ. 557. in caſu in princ. lib. 4. Iudi-
care igitur publicum munus eſt, l. quippe ff. de
iud. & l. fi. §. iudi. ff. de var. cogn. Habere autem pu-
blicum, vel priuatum munus, aut officium, nemo
præſumitur, vt inquit Bal. in l. 1. poſt prin. C. de reb.
alien. non alien. & in l. j. colum. 3. in 6. q. C. de teſt.
ord. quia ſunt facti, & in facto conſiſtunt, l. eos §.
fin. ff. de curat. fur. l. in libello §. factæ ff. de capti-
uis, & poſtlim. reuerſis, cum alijs de quibus ad
propoſitum (loquens de mandato non præſumen
do) per Dec. conſ. 437. quærit colum. 1. lib. 3. &
conſ. 672. quæritur nu. 3. lib. 5. propterea dicebat
idem Bald. quod iuriſdictio etiam ordinaria nū-
4 quam præſumitur, neque cenſetur collata niſi ap-
pareat publica ſcriptura, vt per eum in l. prohibi-
tum colu. 3. verſ. 3. C. de iur. fiſ. cuius dictum pro
notab. refert, & ſequitur Iaſ. in l. more maiorum
colu. 8. verſ. item aduerte ff. de iuriſd. omn. iud. &
idem voluit Bald. in d. c. vnico §. ad hæc verba
quæro numquid poſſit probari, de pace iur. fir-
ma. & ſentit Alexand. in conſ. 107. videretur in
princ. iuncto verſ. ad allegata lib. 7. declarat Pari.
de Put. in tract. de ſind. in §. an officialis per tot.
& verſ. ſucceſſor in officio. Nullus igitur præſu-
mendus eſt Iudex, inquit Bald. in l. 1. col. 11. verſ.
ſed his obijcitur C. de ſeruit. & aqu. quoniam iu-
riſdictio eſt qualitas quędam accidētalis quæ na-
turaliter homini non ineſt, ſed ita competit vni,
vt non alteri, propterea neceſſario probanda eſt
iuxta DD. gloſ. in verb. ſcientię in cap. ſi fortè de
elect. in ſexto, ponit Abb. in c. poſtquam col. fi. de
elect. & Dec. conſ. 522. in cauſa col. fi. lib. 4.

Creatio itaq; Iudicum, & Magiſtratuum ho-
die ad curam Principis ſpectat, l. j. in princ. ff. ad l.
Iul. de ambitu, cap. Iudicibus 2. q. 6. ibi ordinarij
Iudices ſunt qui ab Apoſtolico, vt ſunt eccleſiaſti
ci, & ab Imperatore, vt ſeculares, legitimam po-
teſtatē accipiunt, latius ponit deciſ. Neap. vt per
Capye. dec. 130. primum nu. 26. cum ſeq.

Ideoq; vterque ipſorum (ſaltem à principio)
literas illorū poteſtatis, & collationis, ſeu inueſti-
turæ oſtendere debet, vt de eccleſiaſticis extat
extrauag. quæ incip. iniunctæ ſub tit. de elect. &
de ſecularibus facit tex. in cap. j. quis dicatur Dux
Marchio in vſib. feud. & c. fundamenta verſ. Mar
chio, vbi glo. in verb. literas de elect. in ſextò.

Et de Iudice delegato nulli eſt dubium, quin
fidem de poteſtate ſua facere debeat, aſſerenti
enim cum mandatis Principis veniſſe, credēdum
non eſt, niſi hoc ſcriptis probauerit, prout nec di-
centi ſe delegatum Sedis Apoſtolicę niſi de man-

dato Apoſtolico fide doceat oculata, vt probantur iſta in l. vnica C. de mand. Princ. cap. fi. 97. diſt. cap. cum in iure peritus, vbi Innocen. & latiſſimè Scribent. de off. Deleg. §. eos autem in auth. de colla. & ibi Bar. & idem in l. legato ff. de legatio, & habentur formaliter in dicta extrauagant. iniunctæ, & ponit Alex. conſ. 6. ponderatis col. 2. in princ. lib. 4. & Dec. in conſ. 214. diuino col. 2. verſ. ad tertium lib. 2. Guid. Pap. q. 322. non creditur.

Quamuis ſi is qui iudicauit eſſet magnus officialis, ac in præcipua dignitate puta Cardinalatus conſtitutus, ſibi ob præeminentiam dignitatis circa iuriſdictionem ſuam crederetur, d. c. fi. 17. diſt. quem tex. ita declarat Rot. deciſ. 714. Nota quod non creditur aſſertioni, & facit alia dec. 176. not. quod legatus in antiqu. & tex. in cap. Romana 91. diſt. tenet Innoc. in cap. olim de priuil. ſequitur Lanfr. in cap. quoniam contra in §. teſtium depoſitiones verſ. vlterius dubitatur nu. 75. de probat. tenet Alex. conſ. 92. perſpectis colu. 2. in fin. lib. 6. vbi aſſerit quod curia ita ſeruat, & vide Ang. in conſ. 182. mandatum Principis, Corn. conſ. 155. quamquam in fin. l. 1. & latè ponit Iaſo. in l. admonendi in 2. lect. nu. 189. verſ. limita, & ſi Papa de iur. iur. Thom. Grammat. dec. 36. Solon. col. 6. num. 27.

In reliquis autem præter iuriſdictionem, quoad tertij præiudicium, etiam ſi Cardinalis eſſet, non crederetur, vt voluit gloſ. in cap. ſicut in fin. in verſ. alio modo de ſenten. excommun. quam ſequitur Panorm. & Fely. in cap. ad eminentiam [illegible] limitationes eo. tit. & idem Abb. in cap. cum [illegible]obis in princ. ibi, not. pulchrum quod excepto Papa nemini creditur in præiudiciũ tertij de teſt. idẽ ſentit Ægid. concl. 628. cũ ſeq. & 183. Aſſert. & dec. 636. ſuppoſito in fi. ſaluo Rom. Cur. ſtylo, de quo per eumdem in d. deciſ. 628. & per Alex. in loco de quo ſuprà, Aymon. conſ. 104. in cauſa col. 1.

Debet itaque in primis de iudicantis iuriſdictione conſtare, alias ſi quis cum non eſſet Iudex aliquem in iudicio capitali, vel actione famoſa condemnaſſet, prout ſi priuatum interfeciſſet, vel diffamaſſet plectendus eſſet, vt voluit Bald. in in l. 1. col. 5. verſ. caueat tamen Iudex, C. ſi à non competen. Iud. & in terminis ponit Ægid. concl. 169. ſi ille, vltra quod ſi dolo malo feciſſet, etiam pœnam criminis læſæ Maieſtatis, vti iuriſdictionem Principis vſurpãs incurreret, l. 3. in fi. ff. ad leg. Iul. Maieſt. & tenet Bar. in l. omnes populi 8. q. pen. princip. quæſt. de iuſt. & iur. & Bal. in l. data opera col. 3. C. qui accuſ. non poſſ. declarat Capyc. d. dec. 130. in 3. dub.

Idcirco terrarum, & prouinciarum Præſides, & Rectores, tempore quo prima vice Prouincias ingrediuntur, & magiſtratus, faciunt Prouincialibus literas poteſtatis eorum in locis publicis, & conſuetis publicare, vt inquit Spec. in tit. de lege §. supereſt verſ. propter hoc Apoſtolicæ Sedis Legatum, & Io. And. §. fi. col. 7. verb. liquet eo. tit. & per Bart. in l. probatorio C. de diuerſ. offic. lib. 12. & l. prohibitum C. de iur. fiſ. & §. eos in auth. de collat.

Poſtquam verò poteſtas huiuſmodi ordinaria fuerit ſemel publicè notificata tãquam in eadem Curia, ſeu Prouincia, vlterius eam probare non oportebit cum omnibus ſit nota, & manifeſta, ita intelligitur Bal. in l. 1. in fi. C. qui aduerſ. quos & in l. ea quidem col. 3. verſ. notorium verò facti C. de accuſ. & l. 2. col. 11. C. de ſeru. & aqu. & in l. ſi quis per calumniam verſ. deinde quæro C. de epiſc. & cler. dum vult quod non ſit opus de iuriſdictione ordinaria fidem facere, & idem tenet Bar. in l. 2. circa fin. repet. ff. ſi quis in ius voc. non ierit, alleg. tex. in l. ſed & ſi §. preſcribere ff. de iuſt. & iur. & Guid. Pap. q. 259. ſi in ciuitate in princ.

SVMMARIVM.

1 *Principes Regni Neap. Duces, Marchiones, & Comites, comprehenduntur in diſpoſitione clem. vnicæ de Baptiſmo.*

1 *Titulati Regni Neap. ſunt Principes ſupremi in eorum titulis, & omnia poſſunt quæ Imperator in toto Orbe facere poteſt.*

3 *Rex inueſtiens vaſſallum de mero, & miſto imperio, priuat ſe iuriſdictione, & emolumentis.*

4 *Titulati Regni Neap. ſunt inueſtiti à Rege qui eſt Monarcha in Regno, & recognitio inueſtientis non tollit dignitatem.*

Principes Regni Neapolitani, an includantur in diſpoſitione text. in clem. vnica de Baptiſmo.

RESOLVTIO CCCCXXVII.

TExt. in clem. vnica de Baptiſ. diſponit quod nullus debet baptizare filios domi, ſed dũtaxat in Eccleſijs in quibus ſunt ad hoc fontes ſpecialiter deputati, niſi neceſſitas vrgeat, propter quam nequeant ad Eccleſias abſque periculo deferri, vel niſi ſint filij Regum, vel Principum; quare maxima fuit orta cõtrouerſia, ſi verba huius clementinæ comprehenderent quoque filios Principum, ſeu Titulatorum Regni Neap. ita vt valeant baptizari in eorum domibus priuatis; & prima facie videbatur dicendum quod non, ex quo verba diriguntur ad magnos Principes, qui ſecundum Bal. in conſ. 123. vol. 1. intelligendi ſunt de maioribus Principibus qui Regibus æquiparantur, ſecundum Rodulſ. in tract. de orig. Ducum Italiæ nu. 295. & propterea Vitalin. num. 43. dixit tex. in d. clem. intelligendum eſſe de magnis Dominis, ſubdens quod non cõprehenditur Dux Venet. & Ianuenſ. ſed Duces Regales, puta Comes Sabaudiæ, & Flandriæ, & ſimiles, adeo quod ſecundum Paſet. in conſ. 12. ſub dicta diſpoſitione non continetur Marchio Montis Ferrati, licet bene Marchio Brandeburgenſis, ſequitur Alciat. in tract. de ſing. certam. c. 32. nu. 5.

Cæterum ſupradictis minime ſuffragantibus cõtrariũ conſultus reſpõdi, motus ex dictis Abb. Panor. in d. clem. vnica nu. 6. de Baptiſ. vbi voluit à dicta diſpoſitione non eſſe excludendos Duces, Marchiones, & Comites, qui iure merito poſſunt Principibus æquiparari, & iſtos explicat in Principe

cipe

cipe Achaiæ, Salerni, & Tarenti, qui Princi-
pes fuerunt Neapol. igitur dicta diſpoſitio com-
prehendit quoque Titulatos huius Regni, quod
euidenter probatur etiam quia ipſi titulati tan-
quam perpetuo inueſtiti cenſendi ſunt ſupremi
2 Principes in eorum titulis, & omnia poſſunt quæ
poteſt Imperator in toto Orbe, Curt. Sen. conſ. 49.
num. 5. & in ſpecie de Marchione Montis Ferrati
loquitur Natt. in conſ. 487. n. 9. Laderch. in conſ.
71. nu. 1. vol. 1. Bellon. in conſ. 51. n. 3. & in cõſ. 59.
n. 10. Bet. in conſ. 56. nu. 61. vbi loquitur nõ ſolum
de Marchione Montis Ferrati, ſed de alijs de qui
bus mentionem facit Rol. in conſ. 29. nu. 30. vol. 1.
Menoch. conſ. 31. nu. 13. vol. 1. & propterea Caſſa.
in Catal. glor. mund. in 5. par. conſid. 47. voluit ꝙ
Marchiones, & Duces æquiparantur Imperatori
in ſuo Marchionatu, vnde quoad ipſos verificatur
dictum gloſ. Abb. Anchar. & Boniſ. dum affirmãt
tex. in d. clem. 1. de Baptiſ. facientem mentionem
de Principibus, comprehendere etiam eos qui Im
peratoribus, & Regibus ſubſunt quales ſunt iſti
Principes noſtri, qui cum ſint inueſtiti de mero,
miſtoq; imperio, habent omnia quæ ad iuriſdi-
ctionem pertinent priuatiuè ad Regem, vt nota-
tur in cap. imperialem de prohib. feud. alien. per.
Feder. latè de Pont. de laudem. q. 24. Theſſ. deciſ.
150. hinc eſt quod Rex inueſtiens vaſſallum de
3 mero, & miſto imperio cum regalibus priuat ſe
iuriſdictione, & emolumentis, Crauett. conſ. 218.
Brun. conſ. 71. in fi. Bellame. conſ. 15. col. pen. Pa-
riſius conſ. 1. volu. 2. Rubeus conſ. 77. Curt. Iun.
conſ. 1. nu. 4. Rolan. conſ. 42. & 48. lib. 1. Affl. dec.
272. Guid. Pap. dec. 241. Boer. dec. 164. Gram. dec.
30. & Theſſ. dec. 131.

Non obſtat quod Principes Regni Neapolita-
ni habẽt poteſtatem valdè limitatam, vt ait Brun.
conſ. 45. ſub nu. 21. ex quo ſecundum eundem di-
cuntur Principes, Duces, Marchiones, & Comi-
tes abuſiuè, allegat Affl. in c. 1. nu. 6. quis dicatur
Dux, Caleſ. in tract. de equeſtri dignitate num.
115. Pacian. lib. 2. de probat. cap. 34. num. 11. &
ſecundum Rodul. loc. cit. num. 185. ſupradictos
Principes Neapol. ſolo nomine eſſe Principes, ex
quo recognoſcunt Regem in Superiorem, & in
eos non ſunt tranſlata omnia regalia, prout tráſ-
lata fuiſſent ſi non haberent, vt dixi, poteſtatẽ mul
tum limitatam; nam reſpondetur ſupradictos ni-
hil boni dicere, nam ſecundum Minad. in Conſt.
Regni in aliquibus nu. 17. de ſucceſſ. Comitum
4 habetur quod nõ minus realiter poſſunt dici Du-
ces, vel Principes ij qui inueſtiti ſunt in Regno
Neapolitano, in quo Rex eſt Monarcha, quam
ij qui ab Imperatoribus alibi conſtituti ſunt, nam
recognitio inueſtientis non tollit affectum digni
tatis, nec ſecundum ipſum habere regalia, eſt de
proprietate Ducum, vel Comitum.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarij non tenentur ad contributionem expen-
ſarum quas facit titularis pro defenſione ſui ti-
tuli.*

2 *Licet fideicommiſſarij, & legatarij teneantur contri-
buere hæredi pro expenſis factis per dictum hære-
dem, ſecus tamen eſt in penſionario.*

An penſionarij teneantur contribuere in expenſis litis motæ beneficiato?

RESOLVTIO CCCCXXVIII.

Ratio dubitandi quod teneretur, colligitur
ex infraſcriptis, quia cum lis prædicta
reſpiciat commodum, & damnum bene-
ficiarij, ſicuti & penſionariorum, debent & ipſi in
expenſas litis neceſſario contribuere, quod enim
omnes tangit, æque decet ab omnibus approbari,
regula quod omnis 29. de reg. iur. in ſextò, quiq;
ſentit commodum, onus pariter vt ferat iuſtũ eſt,
l. vnic. C. de caduc. toll. regul. qui ſentit de regul.
iur. in ſextò, ad quem verò ſpectat emolumentũ,
vt expenſas quoq; patiatur rationi cõſentaneum
eſt, c. Eccleſiaſticis 12. q. 2. Nec enim quidquam
tam ſecundum naturam proprium eſt, & corre-
ſpondens, quam quod eum cuiuſq; rei commo-
dum ſequatur, quem ſequuntur incommoda, l. ſe-
cundum naturam 10. ff. de reg. iur.

Vnde non debebunt abhorrere ab expenſis hi-
ſce penſionarij prędicti, ne & ipſi in cõtributionẽ
coeãt pro rata, cum pariter commodum ex ipſis
cum beneficiario expectent, ne ſtateram doloſam
amplecti videantur, ſed æqua lanx vtriſque ſit, &
vna; neue contra æquitatem ipſam à natura com
paratam, cum alterius detrimẽto locupletari affe-
ctent, contra text. in l. nam hoc natura 14. ff. de
cond. indeb. regul. locupletari 48. de reg. iur. in
ſextò.

Sicuti verò tenetur vſusfructuarius cui in om-
nibus exequatur Penſionarius, ex Caccialup. de
penſ. q. 17. nu. 2. Gig. de penſ. q. 38. nu. 2. Grat. dec.
20. nu. 11. Mohed. dec. 4. de locat. & conduct. n. 7.
vt Rota, propterea ijſdem in omnibus regulis me
tiri, & diffinire conſueuerit penſionis materiam,
quibus & vſusfructus, Rot. diuerſ. d. 401. n. 4. p. 1.

Temporales, & modicas expenſas, atq; præſen
tem rerum ſtatum concernentis, ac onera omnia
quæ pro fructuum perceptione imponuntur, &
ſunt ipſe ſoluere, atque ſubire, ex tex. in l. eum C.
eod. gloſ. in cap. G. perpetuus de fid. inſtrum. vbi
Fely. nu. 8. Feder. de Sen. conſ. 209. n. 3. Natt. conſ.
352. nu. 7. lib. 2. Pariſ. conſ. 93. nu. 24. lib. 2. Rolan.
à Vall. conſ. 79. nu. 12. & 14. lib. 8. Affl. dec. 252. nu.
2. Seraphin. dec. 514. nu. 4.

Rationi quoq; conſentaneum erit, vt tenean-
tur hi noſtrates penſionarij ad expenſas litis hu-
iuſce, quæ ita cõmodum reſpicit ipſorum, ſicuti,
& beneficiarij, & ſicuti illi, ita & ipſi damnum ſit
allatum, ſi pro aduerſarijs palma ſuccedet.

Et quemadmodum modicæ expenſæ pro con-
ſeruandis, & percipiendis ex re dotali fructibus
ad maritum ſpectant, l. omnimodo cum ſequenti
ff. de impenſ. in re dotal. fact. Affl. dec. 359. nu. 2.

Atq; impenſas in curanda re quę poſſidetur, ad
poſſeſſorem pertinere, docet tex. in l. ſed ſi hære-
ditas §. 1. ff. ad exhiben. glo. in l. quod dicitur in
verb. tueri ff. de impenſ. in re dotal. fact.

Sicuti quoq; expenſas factas in litibus neceſſa-
rijs pro reuocanda, ſeu etiam tuenda re fideicom
miſſo ſuppoſita reficere tenentur legatarij, & fi-
deicõmiſſarij, ex tex. in l. fi. §. in cõputationẽ, vbi

Bal.& alij C.de iur.deliber.

Nec ratio haberda ſit quod gerat hæres negotium proprium, cum ſat fuerit, quod ipſa definitio, legatariorum, & fideicommiſſariorum etiam commodo cedat, Seraph. dec.925.nu.3. & 4.

Ita debebunt hi penſionarij, & ipſi quoque in huiuſmodi lite ita inſtituta, pro eorum pariter commodo, & vtilitate concurrere pro rata in expenſas ipſas, ne iuſtæ quærelæ locus aduerſus ipſos adſit, ſi æqualis onerum diſtributio non fiat; Quemadmodum æqualis niſi fiat collectarum partitio, iure grauatus appellationis remedio reuocationis ius habet, ad tex.in l.1. & l. qui grauatos C.de cenſib.lib.11.Polid. Rip. ſing. obſeruat.obſeru.278.nu.1.

Nec enim eſt omnino immunis ab oneribus omnibus penſionarius, niſi ſpecialiter ſit hoc illi tributum, quinimò contribuit pro rata ad onera collectarum, atq; ſubſidij, & aliarum contributionum fructus ipſos reſpicientium, ſicuti, & fructuarius, Mohed.dicta dec.4.de locat.& conduct. num.6.Giga.dicta quæſt.38.Gratian.dicta deciſ. 20.num.13.latè Garz.de beneſ.cap.5.par.1.n.171. facit tex.in c.tua nobis circa fi.de decim. ab ipſomet Gigant.ad rem noſtram ponderatus d.q.38. num.1.

Verum quicquid ſit de ſupradictis contrariam ſententiam perſuadeo mihi de iure veriorem, quia cum penſio impoſita ad fauorem D. Io.Baptiſtæ Carraſæ, & aliorum penſionariorum ſit libera, & exempta à quocumque onere, ſiue ordinario, ſiue extraordinario etiam inſolito, & inexcogitato, ita quod ſemper penſionarij habeant ſummas reſeruatas integrè, nec poſſint diminui cuiuſuis caſus, aut infortunij prætextu, videtur dicendum, quod non teneantur ad
1 contributionem expenſarum quas facit titularis pro defenſione ſui tituli, per ea quæ dicit Gig.in tract.de penſ.quæſt.59.num.6.limit.1.& rurſus quæſt.90.num.2.& eſt de mente Rotæ, vt videre eſt apud Put.dec.367.num.2.iuxt.nou.impreſſion.& inter nouiſſimas deciſ.diuerſ.dec.161. par.2.n.2. cum alijs adductis per Garz. de beneſ. par.1.c.5.num.171.& 172.

Nec obſtare videtur quod titularis defendendo ſuum titulum defendat etiam penſionarios, quorum reſeruationes corruerent data inualiditate ipſius tituli, vt expreſsè legitur in dictis reſeruationibus. Quia pro reſponſione videtur poſſe dici, quod omnes caſus libertatem, & exemptionem dictæ penſionis concernentes idem operantur, nimirum quod titularis defendens fructus, & redditus beneficij dicatur quoq; defendere ius penſionariorum, qui ob id contribuere tenerentur, niſi penſio libera, & exempta fuiſſet reſeruata, vt habetur in ſupra citatis deciſionibus, & ideo ſicuti non tenentur ob caſus in reſeruationibus expreſſos, idem pariter videtur quoad prætenſas expenſas; Satis enim (iudicio meo) ridiculum videtur, penſionarios non teneri, nec etiam ad illa onera, quæ Sanctiſſ.D.N.PP.imponeret, & quæ etiam fructus in totum diminuerent, & poſtea tenerentur ad hanc modicam quantitatē expenſarum pro defenſione tituli ab ipſo titulari factarum.

Accedat quod defenſio ad fauorem penſionariorum, quæ oritur ex eo quod titularis ſe ipſum, & eius titulum defendit, non venit principaliter, ſed potius in quamdam conſequentiam, & ideo tanto minus videtur conſiderabilis, præſertim cū non doceat titularis ſe maiores expēſarum ſumptus feciſſe, quam ſi ſeipſum abſq; nullo penſionariorum intereſſe defēdiſſet, quod facit, vt ideo nullas expēſas videatur poſſe repetere, vt eſt tex. in ſimili materia expenſarum ſatis principalis in l.ex parte ff.famil.herciſc.cui non video vllam afferri congruam reſponſionem.

Et ad ea quæ dicuntur de vſufructuario, fideicommiſſario, & ſimilibus, quod teneantur ad cōtributionem, ſeu reſtitutionem expenſarum per hæredes, & alios huiuſmodi factarum, facile re-
2 ſponderi poſſe videtur, quod illud ibi in præteritis caſibus dicitur, quia nulla adeſt pro talibus exemptio, qualis eſt in caſu noſtro ad fauorem penſionariorum, vel quod ibi maiores expenſas fecerant illi, quia re vera importaret ſimplex eorum defenſio, & idcirco repetunt id quod alias nō repeterent, iuxta ea quæ ſuperius ſunt dicta, & notatur in d.l.ex parte ff. famil. herciſ. & in l.fi.§. in computatione C.de iur.delib.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtens in primis liminibus ſcalarum Eccleſiæ, gaudet immunitate.*

2 *Tangens anulum Eccleſiæ gaudet immunitate, ſi Eccleſia eſt clauſa.*

3 *Statutum puniens inſultantem in domo, extenditur ad inſultantem in porticu domus.*

Confugiens ad Eccleſiam ſi ipſam repererit clauſam, an gaudeat immunitate tangendo portam?

RESOLVTIO CCCCXXIX.

SEmel, atque iterum, vt fertur Collaterale Conſilium huius Regni Neapol. iudicauit, quod confugientes ad Eccleſiam, & eam reperientes clauſam, ſi manu tetigerint anulum gaudeant immunitate, ac ſi introiſſent, quæ quidem deciſio (iudicio meo) fulcitur optimis rationibus. Primò, quia ſi præfata immunitas porri-
1 gitur ad prima ſcalarū limina ipſius Eccleſiæ, vel ad eius porticus, ſi in ea fuerint, ob id quod illa dicuntur Eccleſiæ partes, ad tex.in l.continentes §.j.l.2.in princ.l.alfenus, l.ædificia, l.qui continentibus, & l. mille paſſus ff. de verb. ſignif. de quibus ad hoc propoſitum faciūt mentionem Angel. de maleſ. in verb. fama publica num.59. Couar. lib.2.var.reſol.c.20.num.18.in princ. Nauar.in Manual.cap.25.circa med.num.18. & quamplures alij citati per Farinac. variar.quæſt.c.28.ergo quanto magis debet vendicare locū in eo qui tangit anulum, tāquam locum, & partē proximiorē, & pro-

Digitized by Google

& propinquiorem. Tum ſecundo, quia ſecundum Decian.in tract.crimin.cap.25.lib.6. nu.17. tom.2. ſi quis confugiens ad eccleſiam, in qua ſe tutum confider, non poteſt intrare Eccleſiam, quia eſt clauſa, quod ſufficiat ſtare in porticu, vel atrio Eccleſiæ ante portam, vel portam ipſam manibus tangere, & quod erit proculdubio immunitate tutus, vt pluribus etiam comprobat Sicul.conſ.33.nu.9.& ſeq.Butr.in cap.inter alia de immun.eccleſ. & in conſ.16. nu. 6. Merend.in conſ.322.col.2.quorum ratio eſt, quia ſtatutum puniens inſultantem in domo, extenditur ad in-
3 ſultantem in porticu domus, vt per Specul.in tit. de iniur.§.1.verſ.ſed pone ſtatutum, Petr.de Ancharan.in cap.vltim. de iure immunitatis, & latè Maſtrill.in deciſ.21.Rotæ Sicil. par.1.& quod dictio eſt de tenente portam, vel vectem, aut anulum portæ, quod ſit tutus dicta immunitate, tenuit in proprijs terminis Igneus in l. prima in princ.num.57.ad fin.ff.ad Sillanian.Couarru.var.reſol.lib.2. cap.18. verſ.trigeſimo ſecundo dubitatur, Decian.loc.cit.num.17. Ital.de immunitat. eccleſ.lib.1.cap.4.§.7.num.22.Remig.in eiuſdem nominis tract. quæſt. 24. num. 15. & ſeq. & licet manu tantum tangat locum ſacrum, & totum corpus foret extra locum ſacrum, tamen etiam cenſetur eſſe totus in Eccleſia, quia anima eſt tota in toto, & tota in qualibet parte ipſius, argum. tex.in l.via §.fin.ff.de ſeruit.ruſtic.præd. & l.ſi cui ff.de ſeruitut.& tradit Bar. in l. ſtipulationes non diuiduntur in princ.in 3.oppoſ. ff.de verb. oblig. & in l.4.§.Cato ff.eod.tit.& ita in facti contingentia ſe iudicaſſe dum eſſet aſſeſſor, teſtatur idem Decian.loco citato nu.19.quem refert, & ſequitur Ital. vbi ſupra dicens non obſtante dicta per Farinac. dicta quæſt. 28. vti non conducentia ad rem noſtram; Tandem addo pro confirmatione ſupradictorum in iure validum eſſe argumentum de toto ad partem, l. quæ de toto ff. de rei vend. vnde quemadmodum confugiens intus totam Eccleſiam gaudet immunitate, ita pari modo confugiens ad anulum, quæ dicitur pars ipſius Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Reus qui timore Curiæ ſecularis exit ab Eccleſia dicitur inuoluntariè exire.*
2 *Idem operatur timor guerræ, ac ſi guerra eſſet.*
3 *Stans in loco remoto ab homicidio, ſi ob id alter efficitur timidior, cenſetur præſtare opem homicidio.*
4 *Paria ſunt aliquid fieri coactè, & timore coactionis.*

Exiſtens in Eccleſia, ſi timore Familiæ ſæcularis eum perſequentis aufugerit extra Eccleſiam, & capiatur, an debeat reſtitui Eccleſiæ ad effectum gaudendi ipſius immunitate?

RESOLVTIO CCCCXXX.

EXiſtente quodam reo intus Eccleſiam, & accedente quodam die Familia Iudicis ſecularis, vt ipſum apprehenderet, cum ob timorem aufugiſſet extra Eccleſiam, fuit captus ab ipſa Familia, cumq; petijſſet ſe reſtitui in priſtinam libertatem, & proinde intus dictam Eccleſiam ad effectum gaudendi ipſius immunitate, fuit dubitatum an de iure veniret reſtituendus, & videbatur quod non, quia dictus reus cenſetur renunciaſſe immunitati eccleſiaſticæ, & de iure, renunciantibus iura ſua non eſt reſtituendus regreſſus, l.quæritur ff.de ædil.edict. cap.ſuper hoc de renunc.& in materia immunitatis ampliatur, procedere, ſiue expreſſè, ſiue tacitè facta fuerit renunciatio, ſecundum Iaſſr. in dec.800. vnde Maſtrill. in deciſ.69. in princ. voluit renunciantes immunitati eccleſiaſticæ ſiuè expreſsè, ſiue tacitè aufugiendo ab Eccleſia conſueuiſſe condemnari, vel abſolui per Iudices laicos, prout caſus requirebat, idque fundari videbatur ex traditis per Ioan. de Viſc.in tract. de immun.eccleſ.num.56. vbi ait, quod ſi confugiēs ad Eccleſiam vellet voluntariè exire, & non vellet ſe tradere in manus repetentis, quod etiam non expectato iuramento, ſeu promiſſione immunitatis, licet talem extrahere, etiam contradicentibus Miniſtris Eccleſiaſticis, cum renunciet priuilegio ſuo, quod eſt ſibi licitum, & confirmatur optima ratione, quia ſicut perfugium ad Eccleſiam ei liberum fuit, ita & exitus eſſe debet, maximè quia ex diſpoſitione cap.inter alia de immunita. eccleſ. non niſi inuiti prohibentur.extrahi, ibi (non eſt violenter ab Eccleſia extrahendus) & in cap. frater 17. quæſt. 4. ibi, reluctantem, reclamantemq; violenter abſtraherent; ergo à contrario ſenſu ceſſante violentia valdè nocet exitus rei ab Eccleſia, vt notatur ibi per omnes Scriben.& voluit Clar. in §.fin.quæſt. 30.nu.1.verſ.ſed certè, vbi ait quod iſti qui ſpontè voluerunt exire ab Eccleſia, licitè puniuntur, & non poterunt gaudere immunitate prædicta, Remig.in tract.de immunitat.eccleſiaſt.in princ. 3.præſuppoſ.num.12. & ſeq. & melius fallent.12. vbi expreſsè ſequitur Ioan. Viſc. in loco præallegato, & ſubdit quod ex hoc non eſt offenſa Eccleſia, ſecundum Hoſt.Ioan.Andr.Ancharan.& Panorm.in cap.fin.eod.tit.quia Canon ſolam violētiam condemnat, quæ non fit volenti, d.cap.inter alia §.1.eod.tit.Ambroſin.de immun.eccleſ. c.11. num.1.verſ.nec dicatur, Anchar.in cap.fin.de immun.eccleſ.Nauar.in Manual.cap.25.num.31. in fin.Boer.deciſ.109. quæſt.3. in fi. Villagut de extenſ.leg.cap.fin.num.4.5.& 6.Burgos de Paz in pract.1.tom.5.par.c.3.§.3.nu.21.& 165.

Cæterum quidquid ſit ex ſupradictis, contrarium fertur fuiſſe deciſum per Collaterale Conſilium huius Regni, quæ deciſio (iudicio meo) videtur ex probatiſſimis iuris fundamentis ortum
1 habere, ſiquidem prædictus reus non ſpontè, ſed coactè exiuit ab illa Eccleſia, & conſequenter debet reſtitui in priſtinam libertatem, ex eo quod timor futurus ſufficit, l.2. C.de tentationib. vnde
2 idem operatur timor guerræ, ac ſi guerra eſſet quantum ad remiſſionem quæ debet fieri ex pacto gabellarijs propter guerram, ſecundum Pet. de Anchar.in conſ.87.quod incip. præmiſſa facti ſerie conſiderata, quem ſequitur D.Alex.in l. diuortio in princ. in 4.col.ff.ſolut.matrim.ſimiliter

Idem operatur timor, & ſuſpitio fugæ, ac ſi debi-
tor eſſet in actu fugiendi, vt poſſit propria autho-
ritate capi, gloſ. in l. quæſitum de pignor. Bald. &
Salycet. in l. pen. per gloſ. ibi C. de pignor. action.
Bald. in ſi quis in tantam, & in 6. colum. C. vnde
vi, & in l. generali C. de decur. lib. 10. quamuis de
hoc dubitet Angel. in l. Ariſto ff. de iur. deliber.
& l. nemo carcerem C. de exact. tribut. lib. 10. ſimi
liter ſufficit timor armorum, l. 4. §. armis, & ibi
Bart. & Angel. ff. de vi, & vi armat. Bald. in cap.
cum dilectus in vltim. colum. vbi limitat de ord.
cog. adeo quod ille qui ſtat cum alio armatus
dicitur ferre opem eius delicto, quamuis non
faciat aliquem actum, ſecundum Innocent. in
cap. cum continentia de cleric. percuſſ. refert. &
reputat tenendum menti Bald. in l. raptores in
pen. not. C. de Epiſcop. & Cler. & in cap. 1. in
princ. de benef. fra. in vſib. feud. & in l. 1. in 2. col.
C. de ſeru. fugit. & in l. 1. §. ſed in eo ff. ad Silla. in
l. data opera prima 11. colum. qui accuſ. non poſſ.
Lud. Rom. in conſ. 117. quod incip. ex præmiſſa
ſtatuti particula, imò plus tenet Bald. in l. nõ ideo
minus in 6. col. C. de accuſ. quod quilibet ſtans in
3 loco remoto, & longinquo à loco in quo facit ho-
micidium, tunc ſi propter eum Ego reddor au-
dacior, & offenſus timidior, dicitur præſtare
auxilium homicidio, imò plus Angel. in dicta
l. 4. §. armis, ponderat gloſ. 1. quam dicit eſſe
diligentiſſime notandam quod dicta regula,
ſufficit timor armorum, procedit etiam ſi il-
le qui cum armis acceſſit, arma depoſuit, vn-
de ille qui ſurgit contra aliquem licet arma
ponat antequam aliquid faciat, tamen illud
quod facit, armis cenſetur feciſſe, ſequitur Dom.
Alexan. in conſ. 121. in 4. volum. quod incip. quo-
niam per Excellentiſſimum, ſimiliter paria ſunt
4 aliquod fieri coactè, vel timore coactionis, l. no-
uiſſ. in princ. & ibi Bald. in primo notab. ff. quod
falſa tuto. vbi infert quod idem eſt confiteri me-
tu, & formidine tormentorum, ac ſi cõfiteretur
in tormentis, vnde Iaſo. in l. 2. C. de tranſact. dixit
quod ſuſpicio tormentorum idem operatur quod
ipſorum illatio, facit quod voluit Ioan. Andr. in
cap. bona fides de regul. iur. in ſextò, vbi qui ſol-
uit nulla coactione adhibita, ſciens ſe poſſe cogi,
dicitur inuitus ſoluiſſe, & idem Ioan. Andr. in
cap. præterea de iure patron. notat ex illo tex. in
verbo extorquentes, quod dicitur ab initio ex-
torqueri illud quod quis vltro ſoluit petenti, ſed
ſolito extorquere, ſequitur vt voluit etiam
Ioan. de Ana. in c. 2. in 13. col. de delict. puerorum.
Sed hæc deciſio eſt intelligenda cum grano ſalis,
nempè quando inquiſitus in proſequutione con-
tra eum à famulis Curiæ, vel à ſuis inimicis ter-
rore armorum in fuga caperetur, poſtquam fu-
giendo exiuit ab Eccleſia continuando actum
eiuſdem proſequutionis, & capturæ; ſecus autem
ſi famuli Curiæ deſiſterent à proſecutione, & ex-
tra Eccleſiam cuſtodirent oſtia Eccleſię expectã-
do, quod inquiſitus ſpontè exeat ab Eccleſia,
nam tali caſu, ſi ſpontè exiret, & caperetur extra
Eccleſiam, non eſſet locus repoſitioni ad Eccle-
ſiam, & ita omnes DD. diſtinguunt.

SVMMARIVM.

1 *Donatio in dubio valet ſi non conſtet factam fuiſſe in fraudem Fiſci.*
2 *Habens plures filios, ſi vni donauit maiorem partem bonorum præſumitur feciſſe in fraudem, ſimiliter ſi donator permãſerit in poſſeſſione bonorum.*
3 *Inſtrumentum continens promiſſionem factam ex cauſa donationis ex retentione poſſeſſionis non præſumitur fraudulentum, vel ſi res reuerſa eſt ad donantem nouo titulo, vel ſi donans correſpondet donatario de fructibus.*

Donatio facta filio Clerico, ex quibus coniecturis præſumatur facta in fraudem collectarum?

RESOLVTIO CCCCXXXI.

QVotidie euenire ſolet, & præcipuè in fa-
cto euenit in quodam Oppido Pro-
uinciæ Baſilicatæ, quod patres donant
omnia eorum bona filijs clericis, ad
hoc vt à collectis ſint alieni, & earum immunita-
te gaudeant; vnde fuit dubitatum ſi hoc cenſea-
tur factum in fraudem, & ex quibus coniecturis
cenſeatur in fraudem facta, in cuius dubitatio-
nis articulo, licet admodum eruditè, ſcrip-
tum ſit per V. I. D. Do. Ioann. Dominicum
Nouarium, qui cauſam ſuæ Patriæ defendit, ita ꝙ
vlla noſtra ſit neceſſaria ſuppletio; nihilominus vt
Ego quoq; amico deeſſe non videar, reſpondi do
1 nationem in dubio valere, ſi conſtet eam non eſſe
factam in fraudẽ Fiſci, l. j. C. de iur. fiſ. lib. 10. Dyn.
nu. 5. Bar. nu. 11. & Caſtr. nu. 8. in l. poſt contractũ
ff. de don. Mantic. de tacit. conuenct. tit. 39. lib. 13.
vnde ſi conſtaret donationẽ fuiſſe factam ad frau
dandum collectas, vtiq; non valeret, arg. text. in l.
ſi quis aliquis in princ. ff. de don. cauſ. mort. Præ-
ſumitur tñ in fraudem ex duobus pręſertim con-
2 iecturis. Prima, ſi is qui plures habet filios, & vni
tantũ donauit maiorem partem bonorum, quia
non eſt veriſimile, ꝙ vni ex pluribus talem volue
rit facere donationem, quia æqualis præſumitur
affectio, l. ſcripto ff. vnde lib. & l. iſti quidem ff. ꝙ
met. cau. & l. vlt. de curat. furioſ. & ideo magis cre
dendum eſt voluiſſe inter eos ſeruare æquitatem,
l. illud, l. vt liberis, & l. vlt. C. de collat. ꝙ multò ma
gis locũ habet ſi is, cui donauit ſit clericus, & ha-
beat beneficia eccleſiaſtica, qa is de altari cui ſer-
uit viuere pôt, c. cum ſecundum de præb. lib. 6. &
hac coniectura vtitur etiam Socc. Sen. in cõſ. 264
nu. 2. verſ. tertio dicta præſumptio lib. 2. ſed illa
præſumptio, ꝙ vni tantum ex filijs maiorem par
tem ſuarum fortunarum donauerit, nõ ſufficit ad
reuocandam donationem, l. ſi totas de inoff. don.
Secunda coniectura eſt, ſi donator in poſſeſſione
rei donatæ permanſerit, quæ quidem eſt frequen-
tiſſima, & plurimum videtur vrgere, nam quãdo
de natura contractus eſt, vt alienatio fiat, & is qui
dicitur alienaſſe, in poſſeſſione permanſit, non
pſumitur verè voluiſſe alienare, ſed fictè, & ſimu
latè, l. ſicut §. ſuperuacuũ, & ibi Bar. Bald. & Ang.
ff. quib. mod. pign. vel hypo. ſol. idem Bar. in l. poſt
contra-

cōntractu num.4.ff.de donat.& Bald. in l.1.nu.3. C.de donat. ante nupt. & in l. ſi is, qui ad fin. tit. de acquir.hæred.qui hac etiam coniectura vtitur in conſ. 70. num. 3. & ſeq. lib. 1. quem ſequitur etiam Caſtrenſ. in cōſ.74.n.2.verſ.ſecūda coniectura lib.2.& alij ſæpiſſime: Et hæc quidem coniectura, conſiſtente aliqua ſuſpitione, videtur poſſe ſufficere, vt ſcribit Cuma.in conſ. 155.num.4. & Caſtrenſ. conſ. 31. num. 6. lib. 2.& Dec. conſ. 587.num.8.in fin.& in conſ.692.num. 4. vbi alios etiam conſonantes refert.

Excipiuntur tamen nonnulli caſus à prædicta coniectura: Et primo ſi inſtrumentum donationis cōtineret promiſſionē factam ex cauſa dona-
3 tionis, quia tunc ex retentione poſſeſſionis non præſumitur fraus; quia ex ea promiſſione agi poteſt, Bald.in l. illud nu. 11.C. de Sac. Sanct. Eccleſ.nam inſtrumentum promiſſionis, & retentio poſſeſſionis ſibi inuicem non aduerſantur, ſed ſimul poſſunt conuenire, ac ſi inſtrumentum donationis continet traditionem realiter factam fuiſſe; tunc ex eius retentione oritur præſumptio ſimulationis, quia ſibi inuicē repugnāt, vt Bald. ſubiunxit loco citato, & declarat Caſtrenſ. in conſ.173.num.2.lib.2.

Excipitur ſecundo ſi probetur quod res fuerit reuerſa ad donatorē ex nouo titulo, Bald. & Ang. in d.§.ſuperuacuum num. 1.vel niſi fuerit ei mutata cauſa poſſeſſionis, vt idem Ang. ſubiungit per illum tex. in 2. reſponſo.

Tandem excipitur ſi donator reſpondet donatori de fructibus, Bart. in d.l.ſicut §. ſuperuacuū num.6. ff. quibus modis pig. vel hypoth. ſol. & in l.poſt contractam num. 4. in fin. ff. de donat. Corn. conſ. 203.n.7.lib.3.Dec. conſ. 463.n.20.& cōſ.648.n.4.& Paul.de Montepico in d.l. poſt cōtractā n. 23.ver.hanc cōcluſionē limita ff. de donat. vnde quod poſt Io. de Ana. ſcribit Crau. in conſ. 156.num. 10.præſumptionem ſimulationis oriri ex eo, quod venditor ſemper remanſit in poſſeſſione rei venditæ, licet ex cauſa locationis non habet locum ſi venditor emptori de fructibus reſpondit, & quod dictum eſt de venditore, intelligitur, & de donatore, ſi retencta poſſeſſione ex titulo locationis ſingulis annis donatario ex fructibus reſpondeat.

S V M M A R I V M.

1 *Exiſtente clauſula ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum, ſufficit quod Iudex non impediat executionem, non tamen eſt neceſſarium quod ſit prius facta executio ad hoc vt poſſit procedere.*
2 *Peracta executione euaneſcit dicta clauſula.*
3 *Stante dicta clauſula non poteſt procedi in cauſa principali non parito litteris.*

De effectibus clauſulæ ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum.

RESOLVTIO CCCCXXXII.

VIs huius clauſulæ tantum præſeruat facultatem litterarum Apoſtolicarum Executoribus procedendi ad executionem non obſtante iudicio ordinario, vt habetur per deciſ.Put.79. in.1. libro, & hac de cauſa minimè impedimento eſt,
1 quo minus poſſit Iudex procedere, etiam non facta exequutione, ſaluo tamen quod illam non impediat; Inſuper non impedit vt poſſit de nullitate executionis dici, non facta executione, & poſſit manuteneri, niſi pro ſpoliato ſe habuerit, vel reſtitui ſi ſe pro ſpoliato habuerit, etenim peracta
2 executione, iſtius clauſulæ vis eſt cōſumpta, & ſic Iudex eius functus eſt munere ſuo, vt tradit Put. in deciſ.419.licet aliter eſſet ante peractā executionem, etenim in eo temporis ſpatio quo fit executio virtute huius clauſulæ de manutenendo mandatum dari prohibitum eſt, & ratio eſt ne oriatur contrarietas ſi executor eijceret, & Iudex qui haberet cauſam commiſſam manuteneret, quod intelligo quoties mandatum de manutenēdo non daretur cum clauſula abſque præiudicio Apoſtolicarum litterarū; Accedat vlterius quod clauſula abſque præiudicio executionis Apoſtolicarum litterarum, quatenus illi locus ſit in commiſſione appoſita cum poteſtate manutenendi, minime reducit executionem Iudici ad quem, ita quod valeat videre ſi locus ſit executioni, ſed tantum operatur, vt videre valeat, an mandatum ſit dandum de manutenendo cum dicta clauſula: Huius clauſulæ vis appoſita in commiſſione intelligitur de litteris prius emanatis, & non de gratia deinde conceſſa non facta mētione litis, vt tradūt Paleot. in deciſ. 116.& Lancellot. de attent. lit. pendent. in num.413.& 423.& hæc clauſula in cauſæ principalis commiſſione appoſita operat vt minime valeat procedi in cauſa principali ni-
3 ſi parito litteris, vt dicitur de clauſula abſque retardatione ſolutionis penſionis, Ioan. Paul. in deciſ. 61.Sarnen. in compoſi. ſignat.num.84. & Puteus de penſion.deciſ. 19. Tandem huius clauſulæ effectus eſt, quod appoſita in appellationis commiſſione operatur, vt ſuſtineatur executio facta pendente appellatione, vt fuit reſolutum in cauſa Foroliuien. beneficiorum coram Seraphino ſub 13. Iunij 1588.

S V M M A R I V M.

1 *Stante clauſula prædicta, Iudex ad quem, ante executionem ſententiæ latæ à Iudice à quo, non poteſt ſe intromittere.*
2 *Clauſula prædicta non impedit, quin ſi executio non ſit legitima, non poſſit reuocari.*
3 *Clauſula prædicta præſeruat iuriſdictionem Iudicis a quo.*

Bullæ appellationum, in quibus apponitur clauſula abſque præiudicio exequutionis; vel parito breui; intellectus?

RESOLVTIO CCCCXXXIII.

IN Bullis appellationū directis alicui Epiſcopo, in quibus reperitur appoſita clauſula ſine præiudicio exequutionis, &c. operatur dicta clauſu-

Digitized by Google

clauſula, vt Iudex ad quem ante executionem
ſententiæ latæ à Iudice à quo non poſſit ſe intro-
1 mittere, vt notant communiter Doctores in cap.
venerabilibus de ſententia excommunicationis
in 6. & late Bal. in conſ. 227.vol.1. licet ſupradi-
cta clauſula intelligatur prout de iure, ideſt quate
nus de iure ſit locus exequutioni, Iaſ. in l. cauſas
num.7.C.de tranſact.Creſcent.deciſ.1.de reſcrip-
tis, & fuit dictum pluries in Rota Romana, &
preſertim in vna Firmana olei 9.Aprilis 1576.co-
ram Blanchetto,& in vna Hiſpalen. permutatio-
nis 11.Martij 1596.coram Gipſio, & iterum in
vna Ouetana beneficij 28. Nouembris 1597. co-
ram Lancellotto, & tandem in vna Parochiali
12. Decembris 1597.coram Peregrino, & ideò
nõ alteratur per clauſulam quatenus illi opus ſit,
per tex.in l.cum rectè C.de fideiuſſoribus,& dicta
clauſula refertur ad ſummam quæ in ſententia
continetur, & ideo illam non auget, ſecundum
Couar.in rubrica de teſtamentis parte 2. ſub nu:
13. verſic.tertia cõcluſio, Rota diuerſ. deciſ. 110.
part.1. & fuit reſolutum in vna Romana penſio-
nis 23. Maij. 1586.coram Blanchetto, quæ etiam
clauſula cenſetur repetita in qualibet commiſſio-
ne, vt tradit Bellamera in deciſ. 41. & Caſſador.
deciſ.8.num.5.de reſcriptis, & Rota diuerſ. in de-
ciſ.515.part.2.& fuit pluries reſolutum per Rotã,
& ſignanter in vna Nouarienſi decimarum 11.
Decembris 1543. coram Blanchetto, & iterum
in vna Auellinen. Archipresbyteratus 6. Aprilis
1590. coram Pegna.

Quibus ſuppoſitis deuenio ad caſum de quo fui
1 interrogatus à mult. Reuerẽdo Vicario Acerrarũ
Delegato Apoſtolico in quadam cauſa appella-
tionis, in qua erat adiecta clauſula prædicta, ſine
præiudicio exequutionis, nam dubitabatur ſi di-
ctus Vicarius potuiſſet reducere ad eius carceres
quendam clericum ad triremes condemnatum,
ab alia Curia,& dicebatur, non poſſe virtute dictæ
clauſulæ, quia alias infringeretur exequutio Iudi-
cis à quo, & non adimpleretur conditio appoſita
à Papa, iuxta tradita ſuperius; Nihilominus reſ-
pondi, potuiſſe dictum Vicariũ extrahere Reum
à triremibus ad effectum ipſum examinandi,
nec propterea cenſetur contrauenire tenori dictæ
clauſulæ; quia dicta extractio eſt ad tempus, & ad
finem examinandi tantum, & dicta extractio nõ
cenſetur liberatio à dictis triremibus; Verum ſi
Iudex ad quem, compilato proceſſu compererit
dictam condemnationem ad triremes fuiſſe iniu-
ſtam, poterit dictam executionem reuocare; nam
clauſula abſque præiuditio legitimæ executionis
2 operatur quod Iudex à quo poſſit exequi, non
tamen impedit, quod executio ſi non ſit legitima,
non poſſit reuocari per Iudicẽ ad quẽ, vt teſtatur
Rota in deciſ. 149.part.2.& cenſuit pluries Rota,
vt in vna Romana Caſalis 24.Nouembris 1591.
coram Illuſtriſſimo Aldobrandino, & iterum in
vna Bracaren.pecuniaria 2.Decembris 1592. co-
ram Orano, & propterea non impedit, quo mi-
nus Iudex ad quem non poſſit abſoluere nulliter
excommunicatum, Rota in vna Placentina fide-
iuſſionis 22.Iunij 1592.coram Pegna, & ratio eſt
quia hæc clauſula præſeruat tantum legitimam
executionem, non autem nullam, vel iniuſtam
Rota in dicta Romana Caſalis corã Illuſtriſſimo
Aldobrandino, & ratio rationis eſt, quia nulla
clauſula comprehendit ſententias iniuſtas, l. 4. §.
condemnatum ff. de re iudicata, & ſequutus eſt
Rota in vna Calaguritana nono Decẽbris 1588.
coram Seraphino,

Et cum in facto etiam contigiſſet, quod Epiſ-
copo Aſculano fuiſſet commiſſa appellano à ſen-
tentia Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis, cum di-
cta clauſula ſine præiuditio executionis, conſultus
reſpondi potuiſſe Dominum Vicarium Neapo-
litanum Iudicem à quo, non obſtante inhibitione
ſibi facta à Vicario Aſculano Iudice ad quem
ſuam ſententiam executioni mandare, & mo-
tus fui ad hoc conſulendum, quia ſupra re-
3 lata clauſula in commiſſione appellationis po-
ſita præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, vt
poſſit procedere ad exequutionem non obſtante
quod pendeat appellatio, ita Lancellottus de at-
tentatis c. 20. n. 13.Rota deciſ.641.part.1.diuerſ.
Cæſar de Graſſis in deciſ.3.de ſentẽtia, & re iudi
cata, quod procedit etiã ſi dicto Iudici à quo eſſet
inhibitum, ſecundum Gigant. de penſio. quæſt.
69.num.4.Lancel. vbi ſupra ampliat. 1. num. 18.
& Rota diuerſorum in deciſ. 23.part.2.

SVMMARIVM.

1 *Ex paruitate pretij cognoſcitur fraus.*
2 *Prohibita principali obligatione, eſt reprobata etiã pignoris perſecutio quæ eſt acceſſoria.*

Penſio qua decem pro centum annuatim ſoluitur, vſuram ſapit, nec iuri offerendi locus eſt.

RESOLVTIO CCCCXXXIV.

QVæritur an penſio annua in pecunia ad
rationem decem pro centenario ſit de
iure permiſſa, & an primus, vel ſecundus
creditor habeat ius offerendi, & prima facie vide-
retur dicendum quod talis penſio dicitur exceſ-
ſiua, & de iure reprobata tamquam in fraudem
vſurarũ, ex quo excedit ſortem in viginti annis,
1 vt not.per gloſ. & DD. in auth. ſi quas ruinas, &
auth.perpetua C.de Sacro Sanct.Eccleſijs, quia
ex paruitate pretij cognoſcitur fraus, facit c. illos
de pignor.c.ad noſtram de emptione,& venditio-
ne, quia quicquid accedit ſorti vſura eſt, cap. cõ-
queſtus, & cap. in ciuitate de vſur. & ſecundus
creditor, aut poſſeſſor in pignore, habet ius offe-
rendi, l.Paulus §.fin.ff.de pignor.l.2.C.de his, quæ
in fraud. creditorũ; verumtamen in caſu iſto, ex
quo principalis obligatio eſt reprobata ergo, &
2 pignoris perſecutio, quæ eſt acceſſoria,& hoc facit
pro cauſa ſupplicationis nobilis Bertrandi de Pal
ma Domini Zuzæ, contra nobilem Bertrandũ de
Vteſſia naturalem Dominum vallis Auræ ſuper
quadam annua penſione ſex viginti floræ ſub
Capitali duorum mille ducẽtorum florenorum,
licet dictus de Vteſſia prætẽdat ius proprietatis in
dictis Caſtris in duabus vntijs, tam ex ſucceſſione
nobilis

nobilis Petri de Vteſſia eius patris naturalis, quã nobilis Antonij Vteſſia eius patrui naturalis, & hæc ex Franciſco Marco deciſione 592.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo non gaudet priuilegio fori.*

2 *Trahens aduerſarium ad diuerſa iudicia pro eadem re, debet probare cauſam.*

Clericus ordinatus ab alio quam ſuo Epiſcopo ſine dimiſſorijs litteris, an Clericatus priuilegio gaudere debeat?

RESOLVTIO CCCCXXXV.

FVit dubitatum, an clericus prima tonſura initiatus abſque litteris dimiſſorijs ſui Diœceſani, ſeu eius Vicarij generalis gaudeat
1 priuilegijs, & videretur dicendum, quod non per cap. 1. & 2. de tempor. ordinat. lib. 6. & ibi gloſ. cap. pen. eod. tit. quia imputandum eſt tali Clerico, cur alibi acceſſerit ſine litteris, & ſcientia ſui Prælati, vt habetur tòto titulo de clericis peregrin. l. ſi qua per calumniam C. de Epiſcopis, & clericis; licet alias vbi clericus primę tonſuræ eſſet debite ordinatus gaudeat priuilegio fori, & perſonæ, cap. Epiſcopus, & cap. nullus 11. q. 3. cap. 2. de foro compet. & iſtud facit pro cauſa finali cõtra nobilem Stephanum Coſtagni, qui producit dictũ Clericatũ ſactum Auinione ſine litteris dimiſſorijs Domini Archiepiſcopi Vien. eius diœceſani licet dictus Coſtagni prætendit ſe alias fuiſſe abſolutum per Dominum officialem Viennæ de crimine, de quo nũc impetitur, & ſic quod non debeat iterum de eodem crimine agi l. licet ff. de naut. caup. ſtabul. l. Senatus ff. de accuſatio, cap. de his de accuſatio. quia idipſum iudicare non debet, c. presbyter 91. diſt. can. quod ergo 13. quæſt. 5. & talis exceptio impedit proceſſum, ſecundum gloſ. & Bart. in d. l. Senatus, & pariter dictus Coſtagni allegauit alias litis pendentiam in Curia Parlamenti Pariſijs, & ita l. vbi ceptum ff. de Iudicijs habet locum etiam in criminibus, ſecundum Bald. in cap. 1. de controuerſ.
2 feud. quinimo quando quis trahit aduerſarium ad diuerſa Iudicia pro eadem re debet probare cauſam, ſecundum vnam opinionem in l. 1. in fine C. de adſertione tollenda, gloſ. in cap. dilectus de purgat. Canon. cap. placuit 11. quæſt. 1. cap. ex tenore de reſcript. l. nemo C. de iuriſdictione omnium Iudicum; hæc ex Franciſco Marco deciſ. 634. verum ſi Epiſcopus ratam habuerit dictam ordinationem, abſque dubio gaudebit dictis priuilegijs.

S V M M A R I V M.

1 *Abbas quando expulit Monachum maxime infirmum à cænobio efficitur indignus ſpolijs dicti Monachi.*

2 *Prædicta procedunt viuente dicto Abbate, & non quoad Eccleſiæ præiudicium.*

Abbas gaudere non debet ſpolio Monachi, quem à Cænobio expulit alimenta denegando.

RESOLVTIO CCCCXXXVI.

QVæritur, quando Abbas, ſeu Prior expulit Monachum à Monaſterio ſibi denegando alimenta, an efficiatur indignus
1 bonis ſpolij religioſi prædicti, & videretur dicendum, quod ſic, & maxime quando Monachus eſt in infirmitate conſtitutus, argum. auth. ſi Captiuæ C. de Epiſ. & Cleric. l. necare ff. de liberis agnoſcendis, ſecundũ gloſ. in cap. ſicut de regular. Specul. tit. de ſtatu homin. verſ. 24. & verſ. 91. Oldrad. conſ. 203. Petrus de Anchar. conſ. 424. & hòc
2 verum quoad præiudicium dicti Abbatis, ſeu Prioris ipſo viuente, non quoad præiudicium Eccleſiæ, arg. cap. priuileg. 6. fin. de cap. corar. & iſtud facit pro cauſa diffinitiua Domini Claudij porte Prioris Tuncti ſuper bonis ſpolij fratris Hugonis Religioſi dicti Prioratus, quem expulerat à dicto Prioratu propter infirmitatem ſibi denegando alimenta; hæc ex Franciſco Marco deciſ. 644.

S V M M A R I V M.

1 *Quando volenter contrahere ſunt de diuerſis Parochijs, denunciationes fieri debent in amborum parochiali.*

2 *Extraneus volens contrahere debet habere litteras teſtimoniales ſui Prælati.*

3 *Inter impuberes non debent fieri ſponſalia ſine licentia Epiſcopi.*

Denunciationes quo loco fieri debeant?

RESOLVTIO CCCCXXXVII.

FVit dubitatum, ſi debeant fieri tres denuntiationes in diuerſis Eccleſijs, vel in vna Eccleſia parochiali tantum, & dicendum
1 eſt, quod ſufficit fieri in vna Eccleſia parochiali; quando ambo contrahentes ſunt de eadem Parochia, alias ſecus, Panormitan. in cap. fin. de Clandeſtin. deſponſatione, & ibi tenent DD. poſt Abbatem; quod quando aliquis forenſis, vel extraneus vult contrahere matrimonium in aliena diæceſi, ſeu Parochia; quod tunc debet habere litteras teſtimoniales Prælati, & iſtud fit ad obuiandum fraudibus, quia ſæpiſſimè aliqui extranei poſtquam deſponſauerunt aliquas mulieres, vadunt ad extraneam patriam, & ibi de facto contrahunt matrimoniam, quod non eſt tolerandum, & ideo fiunt iſta banna, ſeu denuntiationes, quæ ſic vocantur in iſta Ciuitate, ad finẽ, quod ſi ſit aliquod impedimentum, quod intra tempora denuntiationum, ſeu bannorum; quod appareat aliquis accuſator, alias lapſo termino non admittitur quis ad accuſandum aduerſus matrimonium, niſi ſupereſſet aliqua cauſa legiti-

ma

ma ignorantiæ, vel abſentiæ, cap. cum in tua, qui matrimon. accuſar. poſſunt, l.fin. ff. de decreto ab ordin.ſacienđ.denuntiationes, adde cap.fraternitatis cum ibi not.de cleric. nō reſid. vide Hoſtienſ. Ioann. Andr. Butr. in cap.1.de deſponſat.impub.
3 quod etiam inter impuberes non debēt fieri ſpōſalia niſi de licentia Epiſcopi, & etiam fiant denuntiationes in Eccleſia, & quod laici quo ad Sacramenta Eccleſiæ ſubiaceant Prælatis ſuis, & quod ideo Sacerdos Parochialis non debet deſponſare Parochianam ſuam extraneo, & è contra inconſulto ſuo Curato; hęc ex Franciſco Marco deciſ. 712.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus dicitur membrum Diaboli.*
2 *Excommunicatus ab homine cenſetur incorrigibilis.*
3 *Excommunicatus gaudet Eccleſiæ immunitate.*
4 *Percutiens clericum excommunicatum, incurrit in excommunicationem.*

Clericus excommunicatus, an gaudere debeat priuilegio Canon. ſi quis ſuadente Diabolo 17.quæſt. 4. & priuilegio Clericatus?

RESOLVTIO CCCCXXXVIII.

FVit pluries dubitatum, an clericus excommunicatus gaudeat dicto priuilegio ſi quis ſuadente Diabolo 17.quæſt.4.& idem poteſt quæri ſi gaudeat immunitate Eccleſiæ, vel priuilegio Clericali, ſeu fori, & videretur prima facie
1 dicendum quod non, quia excommunicatus dicitur membrum Diaboli, extra Eccleſiā deiectus cap. omnis Chriſtianus 11. quæſt. 3. & Capite ſequenti, & de his, quæ foris ſunt nihil ad nos, cap. multi 11.quæſt.1.& idem in Iudeo, vel hæretico; qui non gaudent immunitate Eccleſiæ, iuxta notata per gloſam, & Cyn.in l. 1. C. de his, qui ad Eccleſiam confugiunt, & per Hoſtienſ.in Summa de Trinitate Eccleſiæ §. in quantum verſ. quid
2 ergo, & maximè in excommunicato ab homine, vbi procedit monitio, quia cenſetur incorrigibilis, cap. Sacro de ſententia excōmunicationis, cap. contingit & cap. in audientia eodem tit. ſecus ſi excommunicatur à Canone, quando irrogatur ipſo iure, Ioann. in Summa, & Reinerius de immunitate Eccleſiaſtica, quos refert gloſ.in pragm. Sanctio. tit.de interdictis tenet caſū indiſtinctè, quod excōmunicatus ſiue ab homine, ſiue à iure non gaudeat immunitate Eccleſiæ, ſed Gulielmus, & Imola in Clem. 1. de pænitentia, & remiſſione Ioann. Fab. inſtitutio. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris §. 1. tenent cōtrarium, quia in hoc delictū excommunicati non attenditur, ſed potius fauore Dei, cui competit ille honor, qui non peccauit, cap. quaſiuit de his, quæ fiunt à maiori parte Capituli, cap. at ſi clerici de Iudic. cap. ſi dili-
3 genti de foro compet. & pariter retinet priuilegiū Clericale, cap. dictum 71. diſt. & iſta eſt tutior, & verior opinio, ſecundum Henric. Boic. & communiter DD. in cap. Eccleſia de immunitate Eccleſiæ, & pariter percutiens Clericum excom-
4 municatum incurrit ſententiam excommunicationis, d. cap. contingit ſecundum Ioann. Andreā in regula delictum de regulis iur. lib.6. Federic. de Senis conſilio 311.& iſtam partem tenet D. Antoninus in Summa 3.parte tit. 24. cap. 1. & idem poteſt dici de Bannito, qui æquiparatur excommunicato, de quo habetur per gloſ.in pragmatic. Sanctione vbi ſupra; Hęc ex Franciſco Marco deciſ. 815.

SVMMARIVM.

1 *Clericus poteſt ſe alimentare ex bonis Eccleſiæ, etiam ſi habet patrimonium ex quo ſe alere poſſit.*
2 *Nemo ſuis ſtipendiis militat.*
3 *Eccleſiæ ſeruiens dignus eſt quod Eccleſiaſtica remuneratione gaudeat.*
4 *Alimenta præſtanda clericis quæ dicantur congrua arbitrio Iudicis relinquitur.*
5 *Epiſcopus quando promouet aliquem ad Sacros Ordines, debet ei prouidere de alimentis ratione qualitatis perſonæ, & reddituum Eccleſiæ.*
6 *Ruſtici non vtuntur cibis delicatis.*
7 *Iudex quæ conſiderare debet in taxatione alimentorum.*

Alimenta Clericorum, quæ congrua dicantur, vt ex fructibus bonorum Eccleſiæ ea conſequi poſſint?

RESOLVTIO CCCCXXXIX.

1 REcepta eſt DD. concluſio; Clericum poſſe ſumere ſibi congrua alimenta ex bonis Eccleſiæ, etiam ſi habeat patrimonium, ex quo ſe alere poſſet, ita ſane Innoc. in cap. Epiſcopo de præb. & ibidem Abb. & Idem in diſp. quæ incipit Titius clericus in 4. dubio. & Idem in cap. poſtulaſti de reſcript. & ibidem Zabarell. col. vlt. Felin. num.6. Socin. Sen. in cōſ. 91. lib.3. Didacus in cap.1. num. 2. de teſtament. Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſticis quæſt.9. §. fuit ergo num. 34. Ex Sacris Theologis idem affirmarūt D. Thomas in 2.2. quæſt. 185. art. 7. verſ. ad tertium, & ibidem Caietan. Ioan. Mairon in 4. ſent. diſt. 24. quæſt. 7. & Ludouicus Molina Ieſuita in tract. de iuſt. diſput. 145. col. 1. Et ij quidem ea ratione moti ſunt, quod rationi, & æquitati conuenit, vt qui altari ſeruit de altari viuere debeat, integram congruam ſuam ſuſtentationem inde accipiēdo, cap. penult. 1. quæſt. 2. & cap. cum ſecundum
2 de præbend: his accedit; quod nemo ſuis ſtipendijs militat, vt inquit D. Paulus ad Corinth. 2. c. 9. cuius ſententiæ meminit Summus Pontifex in cap. cum ſit de Simon. & in cap. cum ex officij de præſcript. & ideo in cap. præcariè 10. quæſt. 2. habetur, neminem inuitum cogi altari ex proprio
3 facere beneficium, vel ſeruitium; Imò Eccleſiæ ſeruiens dignus eſt, quod Eccleſiaſtica remuneratione gaudeat, cap. charitatem 12. quæſt. 2. & cap. vlt. de reſcript. in 6. & hoc etiam probat illud Saluatoris noſtri Matthæi, & Lucæ cap. 10. dignus

eſt

eſt mercenarius mercede ſua, quare cum fuiſſem conſultus quæ dicantur congrua alimenta, reſo-
4 lui nullibi hoc eſſe determinatum, ſed relinqui arbitrio Iudicis, vt in ſpecie ſcripſit Molina, quẽ ad hoc propoſitum allegauit D. Ioannes Maria Nouarius, de iuſtitia, & iure diſputat. 145. col: 4. verſic. his ita conſtitutis qui ſubiungit habendam eſſe rationem qualitatis beneficij, & quantitatis reddituum; ob quæ permiſſum eſt beneficiario habere maiorem, ſplendidioremque familiam, atque ita plus in ſuam congruam ſuſtentationem conſumere, quis enim (inquit Molina) dicat tã-tũ fas eſſe conſumere de fructibus ſui beneficij in ſuam congruam ſuſtentationem Canonico, quã-tum Epiſcopo eiuſdem Eccleſiæ, aut quantum Decano, ſi longo interuallo redditus Decanatus illius Eccleſiæ ſuperat redditus ſimplicis Canonicatus, ita dixit Menoch. de arbitr. iud. caſu 169. nu. 2. quod & ſi Iudicis arbitrio relinquitur qualitas, & quantitas alimentorum præſtandorum pupillo, & infanti; habendam tamen eſſe rationẽ qualitatis pupilli, & quantitatis reddituum bonorum ipſius pupilli; Et num. 14. dixit idem Me-
5 noch. quod quando Epiſcopus promouet aliquẽ ad Sacros Ordines, & ei tamquam pauperi prouidere debet, vt habeat vnde ſe alat, alimenta taxã-da ſunt, habita ratione qualitatis promoti, & redditũum Eccleſiæ, Idem ſenſit Præpoſitus in cap. clericos in fin. 1. quæſt. 2. Et vere eiuſdem ſententiæ fuit D. Thom. in 2. 2. quæſt. 32. art. 10. ad tertium, Et D. Auguſtinus in ſerm. 41. de Sanctis admonuit alias eſſe debere eſcas diuitum, alias pauperum, & ex noſtris Accurſ. in l. idemque §. Labeo ff. mand. & in l. ſeruis Vrbanis de legar. 3.
6 ſcripſit Ruſticos non vti cibis delicatis, ſed caſeo, cæpis, fabis, & ſimilibus: nobiles vero diuiteſq; delicatis veſci, & traditionem hanc probauit ad rem noſtram Marſilins in tract. de Eccleſiaſt. redditibus cap. 29. num. 7. & alijs Menoch. comprobauit in commentarijs de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 157. num. 16. & quæ de cibis dicta ſunt, intelligi etiam debent de veſtimentis, ac de apparatu domus quæ omnia ad hominum ſuſtentatio-nẽ neceſſaria ſunt, & quę alimentorũ nomine cõ-tineri ſcripſit Menoch. de pręſumpt. d. præſumpt. 157. n. 13. Hæc enim ſunt pariter pro conditiône, & qualitate beneficiarij æſtimanda Iudicis arbitrio, ſicut dixit Menoch. in d. præſumpt. 157. nu. 18. Et his declaratur Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 1. de reform. quo conſtitutum eſt, vt Epiſcopi, & cæteri beneficiarij non ſolum honeſta ſupellectili, & menſa, ac frugali victu contenti ſint, verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant ne quid appareat quod à ſancto inſtituto ſit alienum, quodque non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum cõ-temptum præſeferat, Hactenus Sacrum Concilium (vt dixi) declaratur vt non tollat quo minus pro diuerſitate beneficiorum reddituum, & aliarum circumſtantiarum beneficiarius vnus ampliorem ſplendidioremque poſſit habere familiam, & lautiorem menſam, prætioſioremque ac ſplendiorem ſupellectilem: Quæ autem dicatur modeſta ſupellex, & frugalis victus, & mediocris familia, Iudicis arbitrio relinquitur, vt in ſpecie tradit Molina in diſput. 145. col. 5. verſ. ſecundum eſt; Non enim hoc iure definitum eſt, nec etiam definiri potuit cum à perſonarum, & reddi-
7 tuum varietate totum pendeat; Iudex autem prudens, & circumſpectus iudicabit aliam eſſe menſam, & ſupellectilem Cardinalis, aliam Epiſcopi, aliam Canonici, ſicuti doctè, & accuratè explicat præcitato in loco Molina qui alia plura de hac ſuſtentatione, & alimentis beneficiariorũ ſcribit, quę nõ proſequor, cum apud eum facile videri poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarij ſollicitantes mulieres in confeſſione grauiter puniuntur.*

2 *Ampliatur etiam ſi ſollicitauerint poſt confeſſionem.*

Confeſſarij ſunt puniendi etiam ſi poſt confeſſionem ſollicitauerint mulieres.

RESOLVTIO CCCCXL.

1 IN hoc articulo reſpondi ex verbis Bellonij in tract. de poteſtate eorũ quę in continẽti fiunt, q. 176. ꝙ in Sacramẽtali confeſſione verbis, vel impudico tactu, vel ſignis, vel etiam pellaci oculorum nictu mulieres ad turpia allicere ſtudentes, grauiter puniuntur ab Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, tamquam perperam de Sacramentali confeſſione ſentiant qui non ſolum contra illius puritatem ſed etiam ſecuritatem peccant, Ludo. à Paramo lib. 3. de orig. offic. Sanct. inquiſ. cap. 10. nu. 120. & in princ. & iniuria afficiunt Sacramentum idemque contemnũt materialiter, & formaliter, Lud. dict. cap. 10. num. 54. Decian. in tract. crim. lib. 6. cap. 21. num. 42. & cap. 23. nu. 1. Viui. opin. 98. num. 7. Farinac. de delict. carn. quæſt. 137. num. 28. & ſanè, quis ferat eos qui cum Chriſtianorum morum eſſe debeant magiſtri, & omnes præſertim mulieres exemplo ſuo, & cohortatione ad pietatem, ad pudicitiam, & Dei cultum inuitare, & inflammare, contra eaſdem ad peccandum excitant maxime in ipſo actu confeſſionis, quid exiſtimamus eos de hoc Sacramento credere qui eo tam nefariè, & impiè abutuntur; ſolent igitur iſti quandoque ad triremes tranſmitti, & alijs pænis adfici; verum prudens Inquiſitor, vbi huiuſmodi contingunt, multa ſulet præoculis habere, neque enim temere quibuſuis credet, licet agatur de reprobanda per teſtes ſingulares neque debet probitas Confeſſariorum ob vnius, vel alterius mulierculæ maxime impudicæ teſtimonium in diſcrimen venire, Iac. Leoniſſa conſil. 55. num. 12. inter conſil. crim. diuerſ. tom. 1. inquirendum eſt igitur in vitam, & mores tam Confeſſarij quam mulierum, Lud. à Par. d. quæſt. 10. num. 165. & 166. ait huiuſmodi Cõfeſſarios abiurare debere ſaltem de leui, & priuandos eſſe confeſſionibus mulierum, conuincique eos duarum mulierum teſtimonio, quæ ſint omni exceptione maiores num. 154. extat contra huiuſmodi Cõfeſſarios ſollicitantes mulieres ad impudica Conſtit. Paul. IV. Pont. Max. die 16. Aprilis anno 1561. confirmata à Clemente VIII. die 3. Decemb. 1592. illud quã-

doquè

doquè venit in diſceptationem, an locus ſit d.
2 Cõſt. & pænis impoſitis præd.ſollicitatoribus vbi
ante confeſſionem, vel poſt perfectam id contin-
git, & placuit paulo ante, vel poſt incontinenti
ſecuta perinde cenſenda ac ſi in ipſa interueniſ-
ſent confeſſione, & hanc ſententiam amplexum
Sacrum Tribunal Inquiſitionis Vrbis, quam pro
bat Ludouic. à Paramo d. lib. 3. quæſt. 10. à num.
31. vſque ad num. 51. & num. 90.

SVMMARIVM.

1 *Eligens indignum ignoranter, non priuatur faculta-
te eligendi.*
2 *Iudex nulliter Iudicans non priuatur facultate ite-
rum de cauſa illa Iudicandi.*
3 *Elector eligens ſcienter indignum electionis pote-
ſtate priuatur.*
4 *Refertur Reſponſum D. Ioannis Mariæ Nouarij, vt
ſcilicet, quod patronus præſentans indignum ſuo
iure priuetur.*
5 *Habens priuilegium, & eo male vtens ſcienter ipſo
priuatur.*
6 *Vaſallus male verſans in feudo eo priuatur.*
7 *Eligens indignum, an talem præſumatur elegiſſe
ſcienter.*
8 *In dubio benignior interpretatio eſt ſumenda.*
9 *Delictum non præſumitur.*

Eligens indignum, quando eligendi poteſtate priuetur?

RESOLVTIO CCCCXLI.

1 PRo Reſolutione huius articuli tres diſtinxi
caſus in quadam facti contingentia: Primus
eſt quando eligens ignoranter malè eligit, vt
quia neſcit, an electus ille indignus ſit ea electio-
ne, & tunc ſic eligens minime priuatur ipſa eligē-
di facultate, Abb. & Dec. c. fin. de elect. Bal. in c.
venerabilem de elect. & ratio eſt quia non dicitur
hic eligens deliquiſſe, cum delinquendi animum
non habuerit, & ob id cum ſua illa electio redda-
tur ſolumodo nulla, ipſe non dicitur priuatus ſua
facultate, vt ſcribunt Felin. in c. ex tenore col. 2.
de reſcriptis, Iaſ. in l. 4. §. condemnatum num. 30.
ff. de re iudic. & ibidem Ripa num. 45. Peralt. in
l. vnum ex familia §. ſed ſi vno num. 3. de leg. 2. ita
2 dicimus, Iudicem, qui nulliter Iudicauit non
priuari facultate iterum de cauſa illa Iudicandi, l.
ſi vt proponis la ſecunda C. quomodo, & quando
Iudex, Menoch. de Arbitr. Iudic. lib. 1. quæſt. 67.
num. 2.
3 Secundus eſt caſus quando elector ſcienter in-
dignum elegit, hoc ſanè caſu priuatur elector ip-
ſe ea facultate eligēdi, cap. cum in cunctis §. fin. de
elect. & cap. quanto eodem tit. Dec. in conſ.
522. num. 7. Ripa de peſte in tit. de remedijs ad
conſeruandam vbertatem num. 197. vnde me-
4 rito conſuluit in quadam facti contingentia
D. Ioannes Maria Nouarius, patronum eli-
gentem ſcienter indignum ſuo iure priuari,
vt reſpondit Barbat. in conſ. 33. lib. 2. & ſecu-
tus eſt Dec. in d. cap. cum in cunctis §. fin. num. 1.
de elect. & idem eſt in electionibus laicorum offi-
ciorum, ſecundum Bal. in cap. venerabilem de
elect. Tiraquel. in repetit. l. boues §. hoc ſermone
num. 43. de verb. ſignific. Palaez de Maioratu q.
19. num. 1. in 1. parte, Abb. in d. c. cum in cunctis
§. 1. & in cap. per inquiſitionem in vltim. notab. de
5 elect. & ſic dicimus, quod habens priuilegium
ad aliquid faciendum ſi eo male vtitur ſcienter,
priuari debet, cap. priuilegium 11. quæſt. 3. con-
fert l. Iudæos C. de Iudæis, & accedit l. eos C. de
Aquæductu lib. 11. ſic dicimus eum priuari be-
neficio, & liberalitate Principis qui ea male vti-
tur ſcienter, ſicuti quando vaſallus male verſatur
6 in feudo eo priuatur, Corbul. de iur. Emphiteut.
in tit. de cauſ. priuat. ob rei deteriorat. Clar. in §.
feudum quæſt. 56.
7 Tertius eſt caſus quoties ſumus in dubio, an ſci-
licet is eligens ſciuerit, vel ignorauerit à ſe electū
eſſe indignum, nam in tali caſu ſecundum Bar.
in l. ſi patronus vbi etiam Alber. & Bal. ff. de con-
fir. tutor. præſumitur eligentem indignum ſcien-
ter eligiſſe, & conſequenter priuari eligendi fa-
cultate, ſequūtur Dec. in d. cap. cum in cunctis §.
fin. nu. 1. de elect. & alij relati à Peralt. in l. cum
quidam num. 3. de legat. 2. licet ipſe contrarium
ſequatur, ex eo quod non præſumitur quod eligēs
elegerit ſcienter indignum, & ſic etiam dicit Pa-
laez de Maioratu d. q. 19. cum in dubio ſumen-
8 da ſit ſemper interpretatio benignior, l. ea quæ §.
in re dubia ff. de regul. iur. l. proximè ff. de his quæ
9 in teſtam. delét. & delictū nō præſumitur, l. merito
ff. pro ſocio, late Menoch. de præſumpt. lib. 5. præ-
ſumpt. 2. quare Palaez in d. q. 19. ſcripſit Iudi-
cis arbitrio eſſe relinquendum, an is eligens præ-
ſumatur ſciuiſſe electum illum fuiſſe indignum,
ſi enim electus ille ſemper fuit in eadem Ciuitate,
& loco vbi extitit eligens, & electus ita deliquit,
vt veriſimile ſit eligentē id reſciuiſſe præſumptio
eſt quod ſcienter illum elegerit, ſi verò is electus
abfuit, vel ſecreto ſic errauit, vt probabile ſit ele-
ctum ignoraſſe, quod ignoranter elegerit præſu-
mendum erit.

SVMMARIVM.

1 *Patronus præſentans clericum debet ei aſſignare
portionem congruam.*
2 *Portio congrua quæ ſit relinquitur Epiſcopi ar-
bitrio.*

Portio congrua aſſignanda clerico præſentato ab Eccleſiæ patrono, quæ nam ſit?

RESOLVTIO CCCCXLII.

1 APerta ſunt iura, quod æquitate ſuadente
fuit conſtitutum; patronos præſentantes
aliquem ad beneficium, ſeu Eccleſiam,
cui inſeruiat, congruam portionem ipſi præſen-
tato debere aſſignare, & conſtituere, vt ex ea poſ-
ſit viuere, cap. extirpandæ de præbend. & dignit.
Clement. 1. de iur. patron. quare fuit mihi quæ-
ſitum quæ dicatur congrua hæc portio, & reſolui
eſſe

2 eſſe hoc relinquendum Epiſcopi arbitrio, vt ſen.
ſerunt gloſ. & DD.in d.cap. extirpandæ de præ-
bend. & dignitat. & Clement. 1. de iur. patron.
Lambertin. de iur. patron. lib. 2. part. 3.artic.15.
qui ſcripſit conſiderandam eſſe præſentati quali-
tatem, & conditionem habita ratione reditus
Eccleſiæ, & onera ſolutionum præſtandarum ipſi
Epiſcopo, cum enim hæc iure diffiniri minimè
poterint meritò reſoluendum eſt hoc eſſe Epiſ-
copi arbitrio relinquendum.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteoſis priuata tranſiens ad Eccleſiam ſi eſt hæreditaria, non immutatur, ſed eadem obligatio manet.*

2 *Eccleſia ſubrogata reſpectu Emphyteutæ in locum illius qui Emphyteuſim conceſſit ad idem tenetur ad quod obligatus erat primus Dominus.*

3 *Fundus tributarius tranſiens ad Eccleſiam remanet tributarius.*

4 *Obligatio quando eſt perfecta, & perpetua ita quod non pendeat eius eſſentia non immutatur ex mutatione perſonæ in tertij præiudicium.*

5 *Tempus moræ quando attendatur in perſonam ſucceſſoris.*

6 *Res non priuilegiata perueniens ad priuilegiatum aſſumit naturam, & priuilegium illius.*

7 *Emphyteuſis priuata tranſiens ad Eccleſiam deuoluitur per biennium, quando mora cœpit cum Eccleſia quod intellige vt num.8.*

9 *Recognitio limitata, limitatum producit effectum.*

10 *Dominus directus poſt conceſſam Emphyteuſim non poteſt Canonem augere.*

11 *Nemo poteſt alienando directum dominium duriorem Emphyteutæ conditionem ipſo inuito reddere.*

Emphyteoſis priuata ad Eccleſiam tranſiens, quando naturam rei Eccleſiaſticæ ſortiatur?

RESOLVTIO CCCCXLIII.

AD explanationem præſentis articuli duo
ſunt diſtinguendi caſus, quorum primus
eſt quando ſumus circa ea, quæ reſpiciũt
1 obligationem iam perfectam, vt euenit quoties
emphyteuſis eſt hæreditaria, & tunc ex mutatio-
ne perſonæ minimè mutatur obligatio, l. 2. §. ex
ijs ff. de verb. obligat. Salic. num. 7. & Bal.num.
12.in auth. quas actiones C. de Sacroſant.Eccleſ.
quod procedit etiam ſi perſona ſit priuilegiata, vt
2 Eccleſia, nam cum Eccleſia ſit ſubrogata reſpe-
ctu Emphyteutæ in locum illius, qui Emphy-
teuſim conceſſit, ad idem tenetur ad quod obli-
gatus erat primus Dominus, arg. l. ſi cum §. qui
iniuriarum ff. ſi quis caut. vbi Iaſ. num. 23. cum
ſequent. multa ſubijcit exempla, quæ conferunt
ad deciſionem præſentis articuli, & hinc etiam
3 fit quod ſi fundus tributarius tranſit ad Eccle-
ſiam, remanet tributarius, cap. 1. & ibi Abb. & re-
4 liqui de cenſibus, & ratio eſt quia quando obliga-
tio eſt perpetua, & perfecta ita quod non pen-
deat eius eſſentia, non poteſt immutari ex perſo-
næ immutatione in præiudicium tertij, gloſ. fin.
in cap. 2. de decim. in 6.
5 Alter eſt caſus quando verſamur circa ea quæ
ortum habent in perſonam ſucceſſoris, vt eſt
mora, & tunc attenditur priuilegium ſucceſſo-
ris, & tempus moræ, l. cum quidam ff. de vſur.
6 quia obligatio non eſt firmata, quo caſu dici ſolet
quod quando res non priuilegiata peruenit ad
priuilegiatum, aſſumit naturam, & priuilegium
illius, Iaſ. in auth. quas actiones ſub num. 41.C.
de Sacroſant. Eccleſ. Abb. conſ. 9. num. 1. & 2.
lib. 2. & in his terminis procedit illud quod in-
quit Salic. in l. 2. num. 36. & ibi Iaſ. num. 51. C.
7 de iur. Emphyteut. vt in re priuata, quæ tranſit
ad Eccleſiam ſufficit biennium ad deuolutio-
nem, ſicuti in Eccleſiaſtica, licet prius, quam
deueniret non deuolueretur ante trãſactum trié-
nium, nam quamuis vbi mora eſt cæpta cum
priuato, puta quia iam in perſona priuati tran-
ſierit vnus Annus, & poſtquam Eccleſia ſucceſ-
ſit tranſiuit alius Annus, Eccleſia non vtatur
eius priuilegio ſed requiratur triennium, ni-
hilominus quando mora fuit cæpta cum Eccle-
ſia ſufficit biennium, vt tradit Corbul. de iur.
Emphyteut. in Rubr. de cauſ. priuat. ob non
ſolut. Canon. quæſt. 2. poſt Bero. in conſ. 120.
8 num. 13. lib. 1. licet hoc intelligatur, quando
Emphyteuſis ſimpliciter tranſiuit in Eccleſiam
nec liquet ſub quibus conditionibus Emphy-
teuta illam recognouerit, ſecus ſi limitatè illam
recognouit, nempe cum ijſdem pactis, modis, &
formis de quibus in inſtrumento confecto cum
primo Domino laico, nam tunc ſi fuit conuen-
tum, quod res non caderet in commiſſum niſi
elapſo triennio, ſicuti Dominus Laicus non po-
terat ad deuolutionem contra Emphyteutam
9 agere elapſo ſolo biennio, ita nec Eccleſia quia
recognitio limitata limitatum producit effectum
l. in agris ff. de acquir. rerum domin. adeo
quod per permutationem, ſeu translationem di-
recti dominij nullum cenſetur præcedentibus
pactis præiudicium illatum, per ea quæ ſcribunt
DD. in cap. 1. vbi Cardin. quæſt. 3. Butr. prope
finem, Anchar.num.7. Ioann. Andr. ſub num. 6.
de cenſibus; quod etiam in dubio præſumendum
eſt, cap. ſuper hoc de renunciat. l. poſtquam liti
vbi Dec. num. 26. C. de pactis, cum alijs per
10 eundem in conſ. 452. num. 22. & facit, quia ſi-
cuti Dominus directus poſt conceſſam Emphy-
teuſim non poteſt Canonem augere, vt per Cor-
bul.de iur. Emphyt. in d.Rubric. de cauſ. priuat.
11 ob non ſolut. Canon.quæſt. 5. pariter nequit di-
rectum dominium alienando duriorem Emphy-
teutæ conditionem ipſo inuito reddere, Ioann.
Andr. in d. cap.1.num.6. de cenſibus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus Eccleſiæ Collegiatæ, durante infirmitate percipit diſtributiones quotidianas. Ampliatur vt num. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. Limitatur vt num. 10. & 11.*

2 *Infirmus fingitur Eccleſiæ deſeruire.*

An, & quando abſens propter infirmitatem percipere valeat diſtributiones quotidianas?

RESOLVTIO CCCCXLIV.

1 APerta ſunt iura, Clericum Eccleſiæ Col-
legiatæ durante infirmitate percipere de-
bere quotidianas diſtributiones, ac ſi ve-
rè, & perſonaliter diuinis intereſſet, cap. vnico §.
qui verò de cleric. non reſident. cap. clericus vi-
ctum ad finem 91. diſtinct. cap. 1. de cleric. ægrot.
vel debilit. cap. ſignificatum de præbend. tradunt
Duen. in Reg. 206. limit. 7. Hoied. de incompa-
tib. benefi. part. 1. cap. 17. num. 15. Selu. de bene-
fic. par. 4. quæſt. 6. num. 9. Spin. in ſpecul. teſtam.
gloſ. 9. num. 30. Garzia de benefic. part. 3. cap. 2.
num. 363. Abb. in cap. ad audientiam num. 5. de
[cle]r. non. reſid. non debet enim quis abſque ſua
culpa ſuo ſtipendio priuari, cap. ſatis peruerſum
2 50. diſtinct. & infirmus fingitur Eccleſiæ deſerui-
re, Gemin. conſ. 1. col. 3. late Prob. in d. cap. vni-
co num. 16. & in cap. fin. de verb. ſignificat. & fa-
ciunt tex. in l. arboribus §. de illo ff. de vſufruct.
l. 4. §. Stichus ſi hæredi ff. de var. & extraordinar.
cognit. & adeò verum eſt quod abſens propter
infirmitatem debeat habere diſtributiones quo-
3 tidianas, vt procedat non tantum in eo qui verè
morbo detinetur, & affectus eſt, ſed etiam qui
tuendæ valetudinis cauſa cum Phyſici conſilio
medicinam ſumit, vel ſanguine minuitur, vt in
ſpecie tradunt Anchar. Ioann. Andr. Gemin.
Franc. Archidiac. & Prob. in cit. cap. vnico, Graff.
4 in lib. Deciſ. Aur. part. 2. cap. 15. lib. 3. num. 10.
vt etiam dicimus procedere etiam ſi oporteat hu-
iuſmodi clericum alio ſe conferre acquirendæ
ſalutis cauſa, puta ad balnea, vel ad celeberri-
mum Medicum, vel etiam vt Cæli ſibi officien-
tis inclementiam effugiat, & ad ſalubrius ſe trãſ-
ferat, Odd. de reſtit. in integr. q. 7. artic. 11.
num. 110. & ſequent. & ſic etiam dicimus in eo
5 qui ſua culpa in morbum incidit, nam etiam
diſtributiones quotidianæ ei debentur, Nauar. de
reſtitut. lib. 2. cap. 2. diffic. 4. num. 239. Couar.
in lib. 3. Var. Reſolut. cap. 13. num. 8. Azor. In-
ſtitut. Moral. part. 2. lib. 7. cap. 7. quæſt. 11. vbi
idem dicit de eo qui ſua culpa vulnus accepit,
quod ſaltem ex eo poteſt admitti, quoniam ad
vulnus ſequi ſolet infirmitas, nam quamuis
hi propria culpa ſint impediti, tamen tale im-
pedimentum nec à iure, nec ab homine; ſed
ab ipſo Deo illatum fuit, neque in id ægrotan-
tium culpa præceſſit, vt morbo impediti non
valeant perſonaliter intereſſe, atque miniſtrare,
vt ait Couar. in dict. cap. 13. ſeu, vt alij ſen-
tiunt culpa non fuit præordinata ad caſum, quo
caſu culpam non obeſſe, quin poſſit vti priuile-
gio à iure conceſſo conſtat à ſenſu contrario,
ex traditis per text. in l. pen. de iur. dot. Ca-
ſtrenſ. in l. etiam §. fin. & in l. rei iudicatæ §. fin.
ff. ſolut. matrim. Iaſ. in l. ſicut autem col. 2. ff. de
re Iudic. Couar. in lib. 2. Var. reſolut. cap. 16.
6 num. 9. & idem dicendum eſt de debili in cru-
ribus, ſeu tibijs, ita vt non poſſit in Eccleſiam
conuenire, percipiet enim diſtributiones nam
licet ab infirmitate differat debilitas, vt ex ru-
bric. de Cleric. ægrot. vel debilit. colligunt DD.
& Dec. in cap. ſi propter debilitatem nu. 1. de
offic. deleg. quoniam alternatiua, vel, ponitur
inter diuerſa, vt in ſimili arguit Bar. in l. vbi
pactum C. de tranſact. tamen cum ea prouenit
à corporis diſpoſitione, neque qui ea affectus
eſt poteſt muneri de quo agitur incumbere, tunc
debilibus, & infirmis omnino ſunt æquiperandi
in priuilegijs, vt latè habetur per Menoch. de
arbitr. Iudic. lib. 2. caſu 60. num. 14. & ſequent.
7 ſic pariter dicimus in eo qui vtroque lumine
orbatus eſt, per tex. in l. 1. C. qui morb. ſe excuſ.
lib. 10. vbi qui vtriuſque oculi aciem amiſit, le-
uamen ſentit munerum perſonalium, eorum
nimirum quæ corpore implenda ſunt, vt ibi-
dem gloſ. 1. explicat, qua etiam ratione idem
8 probabiliter dici poteſt de eo qui articulari mor-
bo, hoc eſt Artetica, ita torquetur, vel debilita-
tus maneat, per text. in l. 2. C. eodem, vbi iſte
à muneribus perſonalibus vacationem habet,
9 idemque de illo, qui podagra, vel pedum vale-
tudine ita eſt afflictus, vt rebus proprijs ſuper
eſſe non poſſit, arg. text. in l. 3. C. qui morb.
10 ſe excuſ. licet ſupradicta non procedant quan-
do infirmitas non eſſet vera cauſa abſentiæ, ſeu
non intereſſentiæ, vtpotè quia is qui modo
ægrotat non conſueuerit exiſtens in integra vale-
tudine officijs diuinis intereſſe, tunc enim durãte
ægritudine diſtributiones quotidianas nequaquã
percipiet, Ioann. Andr. Cardin. & Abb. in
cap. ad audientiam de Cleric. non reſid. Fe-
lin. de communi atteſtans in cap. Apoſtolicæ
num 12. de except. Monal. conſ. 27. num. 6. De-
cian. conſ. 69. num. 8. vol. 2. Corſet. in ſuis ſingul.
in verbo infirmus, optimus ad id tex. in l. 2. §. ſi
quis Iudicio ff. ſi quis caut. l. 3. §. ſi quis acce-
perit, & l. 4. §. Stichus ſi hæredi ff. de ſtat. liber,
11 & ſic etiam dicimus, quando infirmitas non
eſſet talis, vt poſſit clericus in Eccleſiam ſe con-
ferre, nam tunc neque diſtributiones quotidia-
nas percipiet, vt habetur per Ioann. Andr. in d.
cap. vnico num. 3. Archidiac. num. 2. Gemin. d.
§. qui verò num. 5. dum infirmitatem grauem
requirunt per tex. in cap. ſi quis Epiſcoporum
18. diſtinct. & not. in cap. placuit, & cap. ſi Epiſ-
copus 100. diſtinct.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Penſiones æquiparantur beneficijs.*
2 *Quæſitum reſoluitur negatiuè, ſed limitatur numero 3.*

Spurius, an poſſit obtinere penſionem Eccleſiaſticam?

RESOLVTIO CCCCXLV.

1 CVm pluries dixerim penſiones æquiparari beneficijs, c. quàuis de præbẽdis in 6. Creſcentius in deciſ. 14. de ſententia, & re iu-
2 dicata, ideo erit inhabilis ſpurius ad penſiones obtinẽdas quemadmodum ad obtinenda beneficia, vt probatur in c. cum in cunctis in princip. cap. innotuit de electiõn. gloſ. in capit. niſi cum pridem extra de renunciat. & habetur Deuteronomij, cap. 23. non ingredietur Manzer, hoc eſt, & de ſcorto natus in Eccleſiam Domini vſque ad decimam generationem, ita in Tholoſano Senatu iudicatũ refert Petr. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſſoribus num. 276. 277. faciunt notata per Cardinal. Paleot. de Nothis, & Spur. capit. 57. per totum, Cardinal. Parif. in conſ. 96. num. 4. vol. 4. quem refert, & ſequitur Cæſar Barzius in deciſion. Bonon. 3. num. 4. t. Symon Maiolus de irregularitat. lib. 1. cap. 3. per totum, Marc. Anton. Marſil. Archiepiſcop. Salernitan. de Eccleſiaſticorum redit. origin. & iure par. 1. capit. 18. num. 12.
3 Primo limita, ſecus eſſe ſi cum illis diſpenſatum ſit à Summo Pontificẽ, vt in cap. fin. de filijs presbyter. Petr. Rebuff. de pacific. poſſeſſoribus num. 278. Nicol. Gimonticus in Enchiridio Sacerdotum titul. 1. cap. 7. num. 41. cum pluribus ſequen. Rota in deciſ. 136. incip. voluerunt Domini, Bellamer. in deciſ. 362. incip. illegitimus, Barz. in deciſion. Bon. 3. num. 42.

Sublimita, & declara, diſpenſationem prius faciendam eſſe quoad Ordines, vt in capit. 1. extra de fil. præsbyter. & in cap. 1. eod. tit. in 6. Ioann. Coraſ. in Paraphraſ. Sacerdotior. part. 3. cap. 2. num. 1. Aegid. Bellamer. in deciſ. 362.

SVMMARIVM.

1 *Litteratura Beneficiarij eſt iuſta cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.*
2 *Eccleſia Dei indiget viris litteratis.*
3 *Clericus illiteratus eſt indignus Sacerdotio.*
4 *Per ſcientias Mundus illuminatur, & ignorantia eſt tenebra Mundi.*
5 *Scientia ſine gradu non præſtat diſpenſandi facultatem.*
6 *Meritorum prærogatiua eſt ſecunda cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.*
7 *Nobilitas Beneficiarij eſt tertia cauſa vt ſupra.*
8 *Nobiles in beneficijs ſunt exteris præferendi.*
9 *Nobiles potius, quam Ignobiles ſunt aſſumendi ad honores, Magiſtratus, & dignitates ſeculares.*
10 *Veneti, Nobiles tantum aſſumunt ad Ciuitatum regimen.*
11 *Nobilitas eſt quædam dignitas.*
12 *Neceſſitas Eccleſiarum eſt quarta cauſa vt ſupra.*
13 *Multa permittuntur à iure ratione neceſſitatis, quæ alias non permitterentur.*
14 *Vtilitas Eccleſiarum eſt quinta cauſa vt ſupra.*

Quæ cauſæ ſint ſufficientes, & iuſtæ ad diſpenſandum circa beneficiorum pluralitatem?

RESOLVTIO CCCCXLVI.

COmplures in iure noſtro reperiuntur expreſſæ iuſtæ cauſæ ad concedendam diſpenſationem circa beneficiorum pluralitatem, eſt ergo prima cauſa litteratura ipſius be-
1 neficiarij; Nam propter hanc ſolam poteſt diſpenſari ad beneficiorum pluralitatem, vt probat tex. in cap. de multa de præb. ibi circa litteratas perſonas quæ maioribus beneficijs ſunt honorandæ, cum ratio poſtulauerit, & ita notat ibidem gloſ. in verbo litteratas, & ibidem Panor. num. 5. & alij Scribentes, Rebuff. in praxi benefi. in tit. de diſpenſ. ad plura beneficia num. 45. cum ſeqq. & Gambar. in tract. de offic. & poteſt. legati lib. 5. in titul. an legatus poſſit plura beneficia vni conferre num. 138. cum ſeq. & ratio huius concluſio-
2 nis eſt: quia Dei Eccleſia indiget viris litteratis, quandoquidem ignorantia etſi in omni hominũ genere damnanda ſit, in clericis tamen nulla excuſatione digna eſt, vt in cap. ſi in laicis 38. diſt. & qui repellit ſcientiam à ſe, non eſt dignus
3 Sacerdotio, vt probatur in cap. omnes in fin. 38. diſt. & illiterati repelluntur ab ordinibus, vt in cap. præcipimus 34. diſt. & in cap. fin. de temporibus ordinat. lib. 6. & illiteratus eſt maximè odioſus, vt inquit Panorm. in cap. cum noſtrum de conceſſ. præbend. & Scribentes in cap. per tuas
4 il primo de Symonia, & quia per ſcientias mundus illuminatur, & ignorantia eſt tenebra mundi, vt patet ad ſenſum, & fuit dictum Baldi in authent. habita C. ne filius pro patre in 3. not. num. 12. & ibi etiam Salycet. & multa adducit Mandoſ. in reg. 16. Cancellariæ in quæſt. 13. per totam: Hodie autem moribus receptum eſt quod non diſpenſatur cum litteratis niſi habeant
5 gradum, & ideo ſcientia ſine gradu non præſtat diſpenſandi facultatem, ſed neceſſarius eſt gradus, ſiue doctoratus, ſiue licentiæ, ſiue Baccalaureatus formati in Gallia, ſeu Hiſpania, cum tempore requiſito ad eum, vt concludit Rebuff. in cit. tit. de diſpenſat. ad plura beneficia nu. 44. &

Gambar. in tract. de officio, & poteſt. legati lib.
5. num. 138. vbi inquit quod prædicti gradus
debent eſſe in iure, vel in Sacra Theologia, vel
in Logica,& Philoſophia,argum. text.in Clem.2.
de magiſtris, & hanc ſententiam tenet etiam
Mandoſ. in reg. 16. Cancellariæ in quæſt. 11.
& 12.

6 Secunda cauſa ad diſpenſandum ſuper benefi-
ciorum pluralitate eſt meritorum prærogatiua
vt probatur in cap.tali prima quæſt. 7. & videtur
etiam probari Lucæ cap. 7. de Centurione qui
miſit ſeniores ad Ieſum vt rogarent eum, & ipſi
ſollicitè rogabant eum dicentes quia dignus eſt
vt hoc illi præſtes,diligit enim gentem noſtram,
& Synagogam ipſe edificauit nobis: Ergo cum
eo qui diligit populum, & plebem, & poteſt eam
bene docere,diſpenſari debet, vt in terminis no-
ſtris tenet Rebuff. in dict. praxi benefi. in titulo
de diſpenſ. ad plura benefic. num.50.

7 Tertia cauſa eſt nobilitas ipſius beneficia-
rij, nam expreſſum eſt in iure quod cum nobi-
libus poſſit diſpenſari circa beneficiorum plura-
litatem, vt clarè probatur in cap. de multa de
præbend. cuius verba ſunt: Circa ſublimes ta-
men, & litteratas perſonas, quæ maioribus be-
neficijs ſunt honorandæ, cum ratio poſtulauerit,
per Sedem Apoſtolicam poterit diſpenſari & ibi
ſublimes perſonas interpretantur Scribentes, id
eſt nobiles, & Tiraquel. in tract. de nobilitate
in capit.20.num. 13. & expreſſe Inn. in cap. du-
dum ad fin. in verſ. item ſi Papa de elect. inquit
quod ſola nobilitas ſine litteratura ad hoc ſuffi-
cit, videlicet ad obtinendam pluralitatis benefi-
ciorum diſpenſationem, & idem voluit Ioann.
Andr.in cap.cum in cũctis col.4. in verbo quibuſ-
dam, & ibi quoque Panor. in quarto not.de elect.
& Tiraquell. vbi ſupra dict. num. 13. pro qua
ſententia multa adduci poſſunt: Primo quod no-
8 biles in beneficijs ſunt cæteris præferendi, vt vo-
luit gloſ. in verbo nobilitati in cap. vltimo de
pœnis,per tex.in cap.non ſatis in verſ.item ſi con-
ſideranda eſt 86.diſtinct.& tenuit Goffred.in ſum
ma de tempor. ordinat. in §. ſed circa hoſpitali-
tatem in fin. & gloſ. in cap. ſtatuimus in verbo
potiorem, & ibi Bal.de maiorit.& obedien.Boic.
in cap. pan. de præbend. Archidiaconus in cap.
hæc autem ſcripſimus ad fin.30.diſtinct.& in cap.
grandi de ſupplenda negli. prælat. lib.6.Panor.in
cap. dudum in 4.not.de elect. & in quæſt. 3.incip.
Sempronius clericus col.4. verſi. vnde etiam no-
bilis, & Florianus l.3.in princip.col. prima ff.de
fid. inſtrument. & Felyn. in cap.cum adeo per il-
lum textum col. 3. verſ. nobilitas de reſcript. &
Bertrand. in conſ. 2. incip. viſo proceſſu cauſæ
num.40. lib.3.& multa adducit Lamber. in tract.
de iure patr. in art. 9. in q. principali in 3. par.
libri ſecundi,& multa adducit Tiraquell. in dict.
cap. 20. in tract. de nobilitate num. 10. Secundo
facit quia videmus quod nobiles potius quam
9 ignobiles ſunt aſſumendi ad honores Magiſtratus
& dignitates ſeculares Ciuitatum,ſuntque cęteris
præferẽdi, vt prob.text. in §. 1. in princ. in verbo
viri obſcuri, & iterum in verſ. interim, in verbo
vniuerſi nobiles, & in §. vltimo verbo vnumquē-
que nobilium in auth. de defenſoribus ciuitatum,
& ibi notat gloſ. & Ang. & gloſ. in cap.ſtatuimus
in verbo potiorem poſt princip. de majoritat. &
obedien.& Ioann.Andreas in cap.venerabilis col.
penul.in verbo virtutum, & Imol. in fin. de præ-
bend. Barbatia in cap.accedens il ſecundo col.16.
vt lit. non conteſt.& in repet. extrauag. volentes
in verbo nobilis, & in conſ. 35. incip. ſapienter
10 ſcribitur col.1.lib. 2. vbi in ea re laudat Veneto-
rum morem, qui nobiles tantum ad Ciuitatum
regimen aſſumit, & in conſ. 53. incip. præclarè
ſcripſit Pſalmiſta col. 4. eodem lib. 2. & in conſ.
46.incip.illud adducam col. antepenul. verſ. facit
textus lib. 4. & eſt bonus text. in l. honor §. de
honore in verbo origo natalium, ff. de muneri-
bus, & honoribus, & l.honores §. ij qui ff. de de-
curiõ. vbi plebei honoribus decurionũ fungi pro-
hibentur, & multa adducit Tiraquell.in tract. de
nobilitate in c. 20. n.1.cum ſeq. Tertio facit quia
in vniuerſum in his omnibus eſt nobilitati defe-
rendum, in quibus dignitatis habenda eſt ratio:
Nam etſi non omnis dignitas eſt nobilitas, vt cõ-
cludit Tiraquell. in tract. de nobilitate in cap. 8.
11 num.4.eſt tamen nobilitas quædam dignitas, vt
inquit Bar. & Ioann. de Platea in l.1.C. de digni-
tatibus lib.12. & Tiraquel. in d. tract. in cap. 20.
num. 191. dicens hanc eſſe opinionem omnium
qui de nobilitate ſcripſerunt, & propterea nobi-
les plebeis ſunt ſuperiores, & digniores, vt con-
ſtat ex Specul.in tit. de reſcript. præſentan. in
§. ratione autem cauſæ circa princip. in verſ. ſed
quæ ſunt perſonæ, & tenet Cæpol. in priuileg. 41.
nobilitatis;& probat text. in cap. ſuper eo,ſecun-
do de teſtibus, & in l. viduæ ibi, Pares genere, C.
de nuptijs, & hinc eſt quod generaliter in omni-
bus fauendum eſt in dubio, ac cæteris per omnia
paribus,nobilibus potius, quam cæteris.

12 Quarta cauſa eſt neceſſitas Eccleſiarum, hæc
enim eſt iuſta cauſa ad diſpenſandum ſuper be-
neficiorum pluralitate, vt clare probatur in
c.at ſi illa prima quæſt.7.& idem probatur in cap.
multa de præb.& ibi notant Scribentes omnes,&
hæc neceſſitas conſideranda eſt reſpectu Eccle-
ſiarum, non autem reſpectu beneficiarij, vt pro-
batur in cap.cum nobis olim in fine, & in cap. in
notuit de electionibus,& quod neceſſitas ſit iuſta
cauſa diſpenſandi ſuper pluralitate tenet ex-
preſſè Rebuff. in praxi benefi. in tit. de diſpenſ.
ad plur. benefic. nu. 49. multa enim ratione ne-
13 ceſſitatis à iure permittuntur, quæ alias ſunt pro
hibita, & facit quia licet bona Eccleſia alienari
non poſſint, vt probatur in toto titulo de rebus
Eccleſiæ non alienandis, tamen propter neceſſi-
tatem poſſunt alienari, cap. ſine exceptione 12.
quæſt. 4. gloſ. in ſumma 12. quæſt. 2. Canoniſtæ
in cap. nulli de reb. Eccleſiæ non alienandis, latè
Rodoan.in tract. de reb. Eccleſiæ non alienand.
in rubr. de cauſis propter quas fiunt alienationes
rerum Eccleſiæ, & de cauſa neceſſitatis, & circa
hanc cauſam vide Menoch. de arbit. Iud. caſu
82.centuria 2.

Quinta, & finalis cauſa eſt vtilitas Eccleſiarũ,nã
14 propter hanc poteſt diſpenſari ad beneficiorum
pluralitatẽ,vt probatur in cap. requiſitus in §. ni-
ſi rigor, & in capit.& ſi illa prima quæſt. 7.in quo
diſpẽſans reſpicere debet vtilitatem Eccleſiarum

non

non autem perſonarum, vt in terminis tenet Rebuff. in praxi benefi. in tit. de diſpenſat. ad plura beneficia; Nam vtilitas publica conſideranda eſt, & cæteris rebus anteferenda, vt probatur in l. 1. §. ſi ſeruus ff. de ventre inſpiciendo, & in l. mulier §. non dubitandum ff. ad Senatusconſult. Trebellianum: Pro qua ſententia facit, nam vtilitas eſt legitima cauſa alienandi res minorum, vt inquit gloſ. in l. cum hi §. eam tranſactionem per illum text. ff. de tranſact. & in l. 2. ff. de acceptilationibus, Spec. in tit. de empt. & vendit. §. nunc dicendum reſtat in verſi. hoc quoque, Aret. in l. magis puto §. ſi æs alienum ff. de rebus eorum, & Bal. in l. cum hi §. eam tranſactionem, & in 1. & 2. lectura, & in l. contra iuris per illum text. C. de pact. & multa adducit Tiraq. de legibus connubialibus in gloſ. 8. num. 62. qui dicunt quod propter vtilitatem etiam ſine decreto poſſunt alienari res minorum, de cuius veritate videndus eſt Simoncell. in tract. de decretis in lib. 5. in tit. 8. inſpectione 17. per totam vbi multa pulchra adducit, ſimiliter videndus eſt, & quod propter vtilitatẽ Eccleſiarum poſſunt earum bona alienari, probatur in d. cap. ſiue exceptione 12. quæſt. 2. & in l. iubemus circa finem C. de Sacroſanct. Eccleſ. & ita reſoluit multa adducens Redoan. in d. tract. de reb. Eccleſiæ non alienan. in rubr. de cauſa vtilitatis; Nam vtilitatis, & neceſſitatis cauſa quoad hoc equiparantur à iure, vt inquit Abb. in cap. fin. de reb. Eccleſ. non alienand. & Redoan. vbi ſupra num. 20. Quod adeo verum eſt quod ſi alienatio rerum Eccleſiaſticarum fiat ex cauſa vtilitatis valida eſt, etiam ſi fiat ſine ſolemnitatibus, vt inquit gloſ. in d. l. cum hi §. eam tranſactionem, & ibi Bal. Angel. & Iacobin. de Sancto Georgio, & Bal. in l. quicumque C. de bonis quæ liberis, & ibi Alex. in Apoſt. & Dec. in cap. quæ in Eccleſiarum col. 2. cum ſeq. de conſt. & in capit. cauſam quæ col. fin. de Iudic.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio eſt nulla non facta publicatione.*
2 *Annullata reſignatione, annullatur quælibet vacatio.*
3 *Argumentum de perſona ad tempus valet, & è contra.*
4 *Non facta reſignatione per reſignatarium, ius non abdicatur a reſignante.*

Pænæ non factæ publicationis reſignationis quæ nam ſint.

RESOLVTIO CCCCXLVII.

1 IN iure noſtro prima pæna eſt vt non facta publicatione ſit nulla reſignatio, Nauar. in c. accepta oppoſit. 8. num. 17. de reſtitut. ſpoliat. Sarnen. in tit. de publicat. & probatur in regula Cancellariæ ibi nullius eſſent roboris, vel momenti, & fuit practicatum ſæpius in Rota, & præſertim in vna Aquilana prioratus veneris 2. Iunij 1581. coram Cantuccio, & ideò ex huiuſmodi reſignatione nullum ius acquiritur reſignatario, vt expreſſè dicitur per Nauar. in conſ. 3. num. 1. de public. Sarnen. in quæſt. 16. & habetur in Conſtitut. 87. Greg. XIII.

Secunda pæna eſt, quod non poteſt capi beneficium vigore clauſulæ generalis de ſtilo apponi ſolitæ in ſupplicatione, & litteris, vel alias, quo
2 uis modo vacet, nam annullata reſignatione annullatur quælibet vacatio ex ea reſultans, Sarnen. in d. quæſt. 16. vbi refert ſic fuiſſe deciſum, quod probatur tũ auctoritate dictæ Cõſtitutionis Gregorianæ habẽtis clauſulas generales, & prægnantes ſub quibus includi hunc caſum cõmuniter tenetur ex traditis per Bald. in l. in fraudem ff. de militar. teſtam. & conſ. 205. lib. 1. Crauett. conſi. 92. num. 4. & conſil. 118. num. 14. tum etiam ratione quia dicta clauſula quouiſmodo, &c. ſecundum communem concluſionem, & ſtylum de quo teſtatur Sarn. dict. quæſt. 16. capit tantũ vacationem tempore datæ prouiſionis contingentem, & ſic beneficij quod iam vacat de præſenti, non tamen capit vacationem quæ extrinſecus, & in futurum contingere poteſt, Doctores in cap. ſuſceptum de reſcript. lib. 6. nam ſicut non ſe extendit ad vacationem ex perſona alterius ita neque ad
3 vacationẽ contingentẽ alio tempore, nam valet argumentum de perſona ad tempus, & è contra l. qui plures in principio ff. de vulgar. & pupill. l. vidimus §. pen. ff. de in lit. iurand. latè Sarn. de infirm. quæſt. 34. & expreſſe dicitur, & habetur in dicta Conſtitutione Gregoriana §. illorum vero ibi numquam ob clauſulas generales.

4 Tertia pęna eſt quia non facta reſignatione per reſignatariũ ius non abdicatur à reſignante, Caputaq. in deciſ. 80. part. 3. & eſt Conſtitutio Pij V. 182. de public. vt colligitur ex his quæ dicit Sarnen. in pluribus quæſtionibus de public. & fuit deciſum in vna Pamphilonen. 15. Martij 1573. coram Aldobrandino in vna Calgaruten. prioratus 6. Februarij 1579. coram Blanchetto, & in vna Vximan. corã Brauo, & in vna Aquilan. coram Cantuccio, & in vna Barchinonen. coram Bubalo, vt dixit Pariſ. de reſignatione benefic. lib. 1. quæſt. 3. nu. 116. licet inſpecto tempore Cõſtitut. 17. Gregorij XIII. de public. dicendum eſt ob non factam publicationem à reſignatario abdicari ius à reſignãte, & beneficium vacare, ac poſſe conferri libere, & impetrari, vt dicitur expreſſe in §. quod ſi quicquam ibi, illa quæ ſiue iure ab ipſa ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione etiam ſi illæ alias nullæ, & inualidæ eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeantur eo ipſo, & ibi ſed ipſa beneficij ſiue cura ſic à principio vacantia.

Quarta pæna eſt, quia reſignatarius non poteſt capere beneficium vigore alterius gratiæ, vt dicitur in dicta Gregoriana §. quod ſi quidquam ibi nullaque alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio ſiue iure ceſſio ijs quibus conceſſa fuerit ſuffragatur.

Quinta pæna eſt vt reſignatario non proſit regula de annali neque triennali, ac præſumptæ retroceſſiones, vt habetur in dicta Gregoriana Cõſtitutione d. §. quod ſi quicquam.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatarius cogitur expedire Bullas beneficij reſignati.*

2 *Adducuntur tres cauſæ, ob quas reſignatarius cogitur expedire Bullas beneficij reſignati.*

3 *Literæ Apoſtolicæ tunc dicuntur expeditæ, cum ſunt plumbatæ plumbo Summi Pontificis pro tempore exiſtentis.*

4 *Reſignatio durat mortuo Papa.*

5 *Gratia poteſt perfici à ſucceſſore, quæ caſu à prædeceſſore perfici non potuit.*

Vtrum reſignatarius cogatur expedire Bullas beneficij reſignati?

RESOLVTIO CCCCXLVIII.

1 PRaxis eſt circa iſtum articulum affimatiua, ſcilicet, quod teneatur reſignatarius expedire Bullas beneficij reſignati, vt quotidie deciditur, & practicatur in Rota, Bellamera in deciſ. 747. Mandoſ. in rubrica de coſtitut. num. 50. Sarnen. in regul. de non Iudicand. iuxta formam ſupplicat. quæſt. 1. cum ſequent. Maſcardus de probat. concluſ. 845. Rota in nouis in deciſ. 20. num. 5. de præbendis, & in deciſ. 27. de reſcriptis, qui omnes aiunt requiri in gratia beneficiali expeditionẽ litterarum, & ante expeditionem, gratiam dici informem, & imperfectam, vt etiam ſequitur Burſat. in conſ. 393. ſub num. 1. Caſſan. conſ. 20. n. 27. Gig. reſponſ. 24. num. 11. cum ſequent. namque ſola ſupplicatio videtur exiſtere in vtero, donec per Bullarum expeditionem in mundum producatur, Mandoſius vbi ſupra quæſt. 4. num. 5. Sarnen. loco citato col. 2. in fine, nam gratia videtur conceſſa cum citata conditione ſi Bullæ expediantur, Bellamer. in conſil. 34. Rota in deciſ. 27. de reſcriptis in nouis, Mandoſius vbi ſupra num. 50. & antea non dicitur gratia perfecta, Oldradus conſ. 324. & ante non datur Canonicus titulus in ſuo eſſe perfectus, Millius in ſuo repertorio in verbo gratia Apoſtolica, Bellamer. in deciſ. 110. & deciſ. 664. & propterea ex regula Cancellariæ de non iudic. iux. form. ſuppl. prohibentur Iudices in cauſis iudicare ſecundum tenorem ſupplicationum, ſed ſecundum formam litterarum in forma expeditarum per hæc verba; item ante confeſſionem litterarum gratia Apoſtolica ſit in formis, quæ regula emanauit ob duas cauſas, vt tradit Ferret. in rubr. de conſt. num. 21.

2 Primo vt euitentur falſitates quæ in ſupplicationibus facilius committuntur in Bullis, propter appoſitionem manuum plurimorum Officialiũ, arg. l. vlt. C. de Codicill. Secundo ne fiat præiudicium officialibus Romanæ Curiæ, qui ſuper litteris in Cancellaria apponunt manus, & inde conſequuntur quędam emolumenta conſueta, & ſolita dari ratione officiorum emptorum per eos à ſede Apoſtolica, Tertiam rationem in dict. Rubric. 50. addit Mandoſ. ad tollendas diſputationes, namque ex proemio colligitur cauſa finalis Conſtitutionis, Bar. in l. vlt. num. 5. ff. de hæred. inſtit. Dec. conſil. 379. & conſil. 388. ſub. num. 2. & proemium dicit, quia gratia ante litterarum expeditionem dicitur informis, & cet. & in hoc hæc regula diſcordat à iure communi vt ibi gloſa conſiderat, Sarnen. in quæſt. 1. col. penult. verſic. tamen, Soccin. Sen. in conſ. 41. col. 3. lib. 3.

3 Quæ litteræ tunc expeditæ dicuntur, cum ſunt plumbatæ plumbo Summi Pontificis pro tempore exiſtentis, vt reſolutum fuit in Rota in vna Salamantina parochialis de menſe Nouembris coram Creſcentio 1559. teſte Sarn. d. quæſt. 1. de non Iudic. iuxt. form. ſuppl. col. antepenul. verſ. vt tamen vlterius, Mandoſ. ibidem quæſt. 3. num. 3. quas litteras poterit reſignatarius expedire etiam mortuo Summo Pontificè, qui gratiam fecit, & ſupplicationem ſignauit, Namque

4 mortuo Papa durat reſignatio, Gemin. conſ. 93. num. 13. Æneas de Falcon. in tract. reſer. benef. in 4. par. priuil. 1. effect. verſ. 4. Sarn. de public. quæſt. 6. num. 6. & habetur in deciſ. 84. in vna Camerinen. coram Accorambono. Et ſucceſſor debet dare huiuſmodi litteras facta mentione gratiæ factæ per prædeceſſorem, Rot. deciſ. 87. de reſcrip. in antiq. Dec. conſ. 407. nu. 17. Abb. in cap. in noſtra de reſc. Dec. Ripa, & alij omnes in rub. de conſtit. Boſc. Papien. num. 112. Burg. num. 114. Rimin. Iun. num. 128. & fit expeditio in forma rationi congruit, vt in d. rubr. tradit Ferret. num. 18. in fin. vt probat regu. Cancellariæ in ordine 7. inter Regulas Sixti V. cuius rubrica hoc modo eſt concepta, de litteris in forma rationi congruit expediendis, & in nigro hæc ſunt verba; Item voluit idem Dominus Noſter Papa quod conceſſa per Fœlicis recordationis Gregorium XIII. prædeceſſorem ſuum, & de eius mandato expediantur in forma rationi congruit ſub die coronationis ſuæ vt moris eſt, & idem quoad conceſſa per piæ memoriæ Pium Papam V. prædeceſſorem ſuum ad ſex menſes dumtaxat ab ipſo die coronationis, incipiendos obſeruari voluit, & hæc regula ſicut, & aliæ ab vnoquoq; Pontifice renouatur, & habet bonam rationem, nam

5 rationabile eſt, vt ſucceſſor perficiat gratiam factam à prædeceſſore, quæ caſu perfici non potuit, Rota deciſ. 10. de reſc. per Biſignet. Bellam. deciſ. 329. Mandoſ. dict. rubr. de conſt. num. 47. Rebuff. in praxi tit. de gratia rationi congruit in princip. nam donatio Principis ligat etiam ſucceſſorem, Bart. & alij in l. ſi mihi, & Titio ff. de cond. & demonſtr.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſi procedit in cauſa vt ordinarius, interponitur appellatio ab eo ad Metropolitanum, ſi verò procedit vt delegatus ſedis Apoſtolicæ, ab eo appellatur ad Summum Pontificem. Sed contrarium verius num. 3.*

2 *Iuriſdictio, quæ tribuitur à lege, non delegata ſed ordinaria dicitur.*

4 *Dictio, tamquam, aliquando denotat improprietatem, aliquando verò non.*

An

An quando appellatur ab Epiſcopo procedente in cauſa ex commiſſione ſibi facta à lege, vel Canone tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, debeat appellari ad Metropolitanum, an verò ad Summum Pontificem?

RESOLVTIO CCCCXLIX.

DVbitatum ſuit apud viros graues, & eruditos, quid importet, & quem effectum operetur illa clauſula quæ à lege, vel Canone ſæpe conceditur Epis, quod poſſint procedere in aliquibus cauſis tãquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, vt habetur in c. ad abolendã in fi. & ibi notat glo. de hæret. & gl. verb. Apoſtolico in clem. vnica de ſupple. negl. Præl. & paſſim Conc. Trid. vtitur huiuſmodi clauſula. ſ. in ſeſſ. 5. c. 2. & in ſeſſ. 6. de reform. c. 2. 3. & 4. & in ſeſſ. 7. c. 6. 8. & 14. & in ſeſſ. 14. c. 4. & in ſeſſ. 21. c. 5. & 7. & 8. & in ſeſſ. 22. c. 3. 5. 6. 8. & 10. & in ſeſſ. 24. de reform. in c. 9. 10. 11. & 14 & in ſeſſ. 25. cap. 8. & 9. tribuitq; facultatem ipſis Epiſcopis, vt tamquam Delegati Sedis Apoſtolicæ procedant in cauſis, quæ difficultas ex eo præ-
1 ſertim vtilis, & controuerſa eſt, quia ſi procedit vt Ordinarius interponitur appellatio ab eo ad Metropolitanum, ſi vero cognoſcit de cauſa vt Delegatus Sedis Apoſtolicæ appellatio debet interponi ad Summum Pontificem, vt optimè aduertit Abb. in cap. ad abolendam num. 15. in fi. & Fely. nu. 3. de hæret. Abb. in c. cum ex officij n. 18. in fi. de præſcript. Alex. in l. more maiorum num. 13. de iuriſd. omn. iud. Franc. Viui. lib. 1. commun. opin. in verb. Iudex ordinarius in fi. Fel. in c. licet in corrigendis in princ. de off. Ord. optimè Iaſ. in l. ius ciuile num. 3. de iuſt. & iur. & in l. 1. §. & poſt operis nu. 4. de nou. oper. nunc. latè Paul. de Caſt. in l. & ſi prætor in prin. ff. de offic. eius cui mãdata eſt iuriſdictio, Auil. in c. 9. prætor. in glo. commiſſion. nu. 3. Thom. Zerol. in prax. Epiſcop. 2. par. §. viſitatio verſ. 3. an in hac difficultate quamplures arbitrantur huiuſmodi Delegatos à Canone, vel lege non propriè Delegatos appellari, ſed Ordinarios dici, quia ordinariam iuriſdictionem videntur exercere à Canone, vel lege eis tributam, vt tenet glo. in verb. ſuper hoc Delegatus in c. irrefragabili §. cæterum de offic. Ord. quam ſequitur Beio. in rubr. de offic. Deleg. nu. 57. ad fi. Zabarel. in clem. vnica nu. 4. in 5. oppoſ. de ſupplend. negl. Prælat. & ibid. Ancharan. num. 8. citat Hoſtienſ. & alios qui tenent hanc opinionem, quorum ratio
2 potiſſima eſt; nam iuriſdictio quę tribuitur à lege nõ delegata, ſed ordinaria dicitur, vt tradit Fulgo. in l. j. nu. 3. ff. de offic. eius cui mandata eſt iuriſdictio, Spec. in tit. de off. Ord. §. conſtituit nu. 1. f. 39. 1. par. qui citat tex. in Canon. à iudicibus in verſ. Ordinarij 2. q. 6. cuius text. authoritate hoc tenet gloſ. verb. ſtatuuntur in c. 2. ne Prælati vices ſuas, & Scribentes in l. & quia ff. de iuriſd. omn. iud. vnde talis commiſſio Canonis potius excitatio iuriſdictionis ordinariæ, quam noua delegatio appellari meretur, ex Felyn. in c. licet à num. 1. & Abb. num. 3. de off. Ord. Crot. in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter nu. 6. de verb. oblig. Anchar. nu. 4. ad fin. Carroc. in c. cum quid par. 1. limit. 3. nu. 11. fol. 40. de reg. iur. in ſexto, niſi illud mandaretur cum clauſula appellatione remota, quia tunc videtur alterari iuriſdictio ordinaria, & tunc cenſetur quis Delegatus, & non Ordinarius, prout tenet Vitalin. in tract. clauſularum in c. de clauſula appell. remot. nu. 5. tradit optimè Auil. in cap. 9. prætor. in gloſ. commiſſion. num. 2. ex quibus infertur quod ſi ab Epiſcopo vt Delegato Canonis appellandum eſt, nõn debet appellari ad Summum Pontificem, ſed ad Archiepiſcopum qui eſt Iudex appellationis interpoſitæ ab Ordinario, vt tradũt Abb. in dicto nu. 15. in fi. & Fely. num. 3. in d. cap. ad abolendam, & idem Zabar. in §. 1. n. 2. & quos refert Portoles ad Molin. in §. Iudex nu. 28. vnde quando Concilium tribuit facultatem Epiſcopis vt tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati aliquid faciant ſolum videtur eis tribuere facultatem etiam in exemptos, vt expedite, & abſque impedimento aliquo procedant, vt in ſimili probatur in d. cap. ad abolendam in fin. vbi Scribent. idque ita cenſuit Sacra Congregat. declaratione 484. in hæc verba teſte Thom. Zerol. in prax. Epiſcopal. 2. par. §. viſitatio verſ. 3. ſi in viſitatione appellari contingerit ab Epiſcopo ſuffraganeo et tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, prout Sacr. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 10. de refor. debet appellari ad Metropolitanum quoad deuolutiuum effectũ, non quoad ſuſpenſiuũ, prout ſeſſ. 22. c. j. de refor. ratio eſt, quia quæ in viſitatione Suffraganeus facit iure ordinario facit, vt patet, quia legatus ordinarius, authoritate Apoſtolica licet ſit effectus legatus, ea tamen quæ facit vt legatus, authoritate ordinaria, facit quia eſt Ordinarius, cap. j. de offic. Ord. Hoſtien. in Summ. tit. de off. Ord. §. ſunt autẽ quædam, vbi dicit quod quando cõmittitur Epiſcopo id quod pertinebat ad ipſum iure ordinario id fit vt magis timeatur, Canone quis neſciat 15. diſt. Vlterius ſupradicta opinio probatur ex verbis illis Canonis. ſ. tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, dictio enim tanquam regulariter, & de ſui natura denotat improprietatem, & fictionem & probat glo. verb. tanquam in c. ſolitæ, & ibi Felyn. nu. 3. de maior. & obed. Iaſ. in l. 1. num. 2. & ibi gloſ. verb. tanquam C. de hæred. inſt. & in l. ſi pecuniam nu. 3. per illum tex. ff. de reb. cred. Rimin. in §. 1. nu. 22. Inſt. per quas perſonas nobis acquiratur, Rebuff. in compend. alien. rer. eccl. nu. 101. Hypp. ſing. 236. nu. 1. vnde cum denotet improprietatem, & fictionem merito delegatus à Canone potius Ordinarius, quam Delegatus erit cen-
3 ſendus; in contrarium tamen quod tales Delegati legis, vel Canonis dicantur Delegati, & non Ordinarij, & quod ab eis non ad Archiepiſcopum, ſed Summum Pontificem appellandum ſit, affirmat Abb. in c. irrefragabili §. cæterum nu. 1. & ibi Anchar. nu. 10. ad fin. de off. Ord. Abb. in cap. ad abolendam num. 15. & 16. vbi Anan. num. 25. & Fely. nu. 3. de hæret. Zabarell. in clem. 1. nu. 4. in 5. oppoſ. & in nu. 14. de ſupplen. negl. prælat. & ibi Boniſac. nu. 31. & Imol. omnino videndus nu. 18. latiſſimè Zabarel. in d. c. ad abolendam §. 1. ex nu. 2. de hæret. Alexan. in l. more maiorum nu. 13. ff.

de

de iuriſd.omn.iud.& in l.1.nu.8.de offic.eius, Na-
uarr.lib.3.de regul.conſ.83.nu.6.in fin.quorum
Doctorum opinioni adhærere videtur Portoles
ad Molin. in §. Iudex nu. 29. pro qua facit regula
illa communis, quod à ſententia Delegati ad de-
legantem debet appellari, c. ſuper quæſtionum §.
porrò de off.Deleg.c.ſi delegatus,c.is cui,c.ſi à de-
legato de off.Deleg.in ſexto,l.1.in princ.& in §.j.
& l.3.ff.ſi quis, & à quo appellare, nec obſtat qd
4 ſupradictū eſt;dictionem, tanquam, denotare im-
proprietatem,quia nō ſemper,id eſt verum; nam
etiam ſignificat proprietatem,& veritatem,& nō
ſimilitudinem,ex glo. verb.tanquam in cap. cum
pro cauſa de ſent.excom,tex.& ibi Abb.nu.2.in
c.ex parte de ſponſal.Archid.in c.j.nu.2.verſ.tan-
quam de homic.in ſextò, Boer.dec.44. nu.29.

SVMMARIVM.

1 *Confugientes ad Eccleſiam,non poſſunt ab ea extrahi ad finem puniendi.*
2 *Iudices ſeculares poſſunt extrahere confugientes ad Eccleſiam in caſibus permiſſis,dummodo talis extractio fiat ſine ſcandalo.*
3 *Epiſcopus non tenetur ſtare proceſſui fabricato ſuper delicto contra delinquentem confugientem ad Eccleſiam per Iudicem laicum.*
4 *Iudex Eccleſiaſticus pronunciãs reum eſſe remittendum, non poterit reuocare dictum decretum, nec ab eo datur appellatio.*

Facultas extrahendi confugientes ad Eccleſiam, an competat habentibus iura Epiſcopalia?

RESOLVTIO CCCCL.

AVctoritas hęc tantũmodo à Sũmo Pontifice,
dari pōt,c.vxor fęlicis 17.q.4.Io.Viſc.in tract.
de immun.eccl.n.14.Gig.in tit.qualiter,& à
qbus li.1.q.10.n.1.de crim.læſ.Maieſt.Farin.q.28.
nu.2.in fin.Deciao.lib.6.c.27.nu.4. in tract.crim.
& reſponſ.80.nu.7.in fi.lib.3.Ambroſ.de immon.
eccl.c.1.nu.6. Nec etiam Epiſcopi poſſunt extra-
1 here,nec extrahi facere ipſos confugientes ad Ec-
cleſiam, vt puniantur, etiam ſi extrahendi eſſent
Clerici, Ioan.Viſch.in tract.de immun.eccl.nu.3.
& ſeq. Decia.lib.6.c.27.num.2. & ſeq.& in d.re-
ſponſ.80.nu.7.in fi. vbi etiam Clerici non poſſunt
ſeruum ad Eccleſiam confugientem extrahere,
vel flagellare, ſed tantum diſciplinæ cauſa poterit
Epiſcopus ſubditum Clericum extrahere, vt de-
trudatur in Monaſteriũ, vel condemnetur ad dã-
norum ſatisfactionem. Nec delinquentes in Ec-
cleſia in caſibus in quibus puniri debent per Iudi-
ces laicos poſsũt extrahi ab ipſis Iudicibus laicis,
ſed extrahi debent per Epiſcopum, Roland.conſ.
24.num.15.lib.2.Auſter. ad Capell.Thol. q.423.
num.6.Decia.in tract. crim.tom.2. lib.6. cap.17.
num.34.verſ.aduertendum tamen,Petr.Cabal.in
reſol. crim. caſ.194.nu.12.& talis cogoitio etiam
de iure communi ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſti-
cum, Rebuff.in Conſt.Regn.rub.de immun.eccl.
glo.1.nu.34.& ſeq.tom.2. & poſt alios quos alle-
gat Borgn.in repertor.deciſ.par.1. in verb.Iudex
eccleſiaſticus nu.9.& ſub nu.6. dicit nuod circa
illius deciſionem debet attendi ius Canonicum,
& latius nu.10.& hoc verum eſt, quod per Bul-
lam Gregorij XIV. cognitio ſuper remiſſione
delinquentis confugientis ad Eccleſiam in Curiã
ſecularem eſt remiſſa Epiſcopis,& non alijs Epi-
ſcopis inferioribus,etiam ſi alias Ordinarij eſsẽt,
aut nullius Dięceſis, aut Conſeruatores à Sede
Apoſtolica ſpecialiter, vel generaliter deputati ẽt
eſſent, ſi caſus occurreret in loco exempto, tuoc
cognitio deuoluitur ad Epiſcopum viciniorem,
& non ad alios, Ambroſ.in tract.de immun. eccl.
c.11.nu.j.Farin.conſ.76.in prin.latè Card.Tuſch.
tom.2.concl.11.num.9.vbi ſubdit, quod Miniſtri
laici hodie non excuſarentur ſub prætextu igno-
rantiæ, vel quod Bulla noo fuerit vſu recepta, &
nu.10.in fin.& idem dicit in præcedenti concl.10.
nu.5.imò etiam ſi ootoriè conſtaret confugiẽtem
ad Eccleſiam commiſiſſe delictum exceptum in
dicta Bulla, adhuc ſit ſeruanda forma dictæ Bul-
læ,prout in Curia Archiep. Neap. fuit reſolutum,
teſte prax.Archiep.Neap.c.58.num.5. vbi ſubdit,
quod ſi Epiſcopus deneget licentiam extrahendi,
poſſit Curia ſecularis delinquentem extrahere,
& ducere ad carceres Epiſcopi, vt ab eo cogno-
ſcatur, ſi delicta ab eo commiſſa ſint comprehen
ſa in dicta Bulla, & ſic quamuis aliunde appareat
de delicto,ſit ſeruanda forma dictæ Bullæ,Borgn.
in repert.in 1.par.deciſ.in verb. Iudex eccleſiaſti-
cus nu.16.nec ſufficit,vt licentia extrahendi con-
cedatur à Vicario Epiſcopi,latè Mar.Anto.Mac.
lib.3.reſolut.15.nu.4.& ſeq.niſi extaret conſuetu
do in contrarium,prout Papiæ viget, quia extra-
hentes excuſarentur, imò non poterunt Iudi-
ces ſeculares confugientes ad Eccleſiam extra-
here ſine interuentu perſonæ eccleſiaſticæ,vt aper
tè habemus in dicta Bulla Gregor. XIV. & ideo
non eſt curandum quod alias Scribentes dixe-
2 runt,Iudices laicos per ſeipſos, poſſe delinquen-
tes in caſibus permiſſis extrahere ab Eccleſia, vt
latè proſequitur Ambroſ.in dicto tract.de immu
nitate eccleſ.c.11.nu.1.per tot. & ſic hodie ceſsat
illa opinio, vt Iudices ſeculares poſſint extrahere
in caſibus permiſſis delinquentes ab Eccleſia
ſine licentia Epiſcopi,aut alterius Superioris Ec-
cleſiaſtici,quam opinionẽ multorum auctoritati-
bus comprobat Farin. in q.28.nu.75.vbi commu
nem appellat,& Decian.in tract.crim.to.2.lib.6.
cap.29.oum.4.vbi redit rationes dummodo talis
extractio fieret per Iudices ſeculares ſine ſcanda-
lo,& cum reuerentia,quę Doctorum opinio vigo
re dictæ Bullæ, hodie ceſſat, vt dixi, imò etiam ſi
de facto Iudices laici extraxerint delinquentem
ab Eccleſia,& illinc duxerint etiam ad eorũ carce
res,debeat in primis ad carceres Curiæ Eccleſia-
ſticæ reſpõdere,& inibi ſub tuto carcere, ac opor-
tuna cuſtodia, data illis ſi opus fuerit per Curiam
ſecularem, retineri donec fuerit per Epiſcopum
cognitum,vel ab eo deputatum, an ſit retinendus
vel ne,quacunq; appellatione poſtpoſita,vt aper-
tè legitur in dicta Extrauag.Gregor.XIV.& ani-
maduertit Ambroſ.in d.c.11.num.2. in princ. &

ideo

ideo hodie ceſſat illa diſputatio, an cognitio ſpectet ad Iudicem laicum, vel eccleſiaſticum, & ſi extractus ab Eccleſia reſtituendus ſit, quam ponit Vulpell.reſponſ.130.nu.6.& Farinac.q.28.nu. 76.verſ.nec autem cognitio, & ante dictum verſ. etiam dixit in caſibus non permiſſis de iure, eſſe eos ſtatim Eccleſiæ reſtituendos, ac etiam ceſſat illa opinio, quæ erat communis, vt in caſibus de iure permiſſis extrahendus non poterat excommunicari per Iudicem Eccleſiaſticum, quam atteſtatur Borgn.in repert.deciſ.par.1. in verb. Iudex Eccleſiaſticus nu.59.cum in quocumque caſu extrahi debeant delinquentes à Iudice Eccle-
3 ſiaſtico per dictam Bullam Greg. XIV. nec Epiſcopus tenetur ſtare proceſſui fabricato ſuper delicto contra delinquentem confugientem ad Eccleſiam per Iudicem laicum, Iul.Clar. q.46. verſ. vltimo quæro, vbi de communi Farinac.conſ.76. nu.1.Ambroſ.d.c.xj.n.3.ſed Ant.de Gama deciſ. Luſitan.362.num.2.dicit, quod Iudices ſeculares ſolent producere ſententias latas contra iſtos fugientes ad Eccleſiam, & illos deinde puniunt, & poſtea reſtituũt eos Eccleſiæ pro alijs delictis pro quibus gaudere poſſint dicta immunitate, & ſi velint Epiſcopi ſtare dicto proceſſui; ſine dubio poterit Epiſcopus vigore dictæ Bullæ Gregorij XIV. aſſumere informationes ſuper delictis per confugi[illegible]ſiam commiſſis, vt in pũ[illegible] F[illegible]nac[illegible] conſ.76.nu.2.& latè Am[illegible]anto magis per rationes [illegible]hec ſufficeret, ſi poſt extractio[illegible]etiam [illegible] licentia Epiſcopi, ſuperuene[illegible]obation[illegible], nempe confeſſio extracti, Prax. [illegible]p.Neap.c.18.n.8. & Epiſcopo conſtare de[illegible] delicto commiſſo per cõfugientem ad Ec[illegible]m plenè & non per indicia, præſumptiones, vel coniecturas, vt apertè legitur in dicta Bulla, ibi, an ipſi verè crimina, & c. prout etiam conſiderat Farinac.in d.conſ.76.num.21.& latè proſequitur Ambroſ.d.c.11.nu.4.& ſeqq. quod ego intelligo plenè per teſtes deponentes ſuper delicto ex ipſomet proceſſu informatiuo, abſque eo quod teſtes repetantur citata parte, cum in iſtis criminibus exceptis, teſtes etiam non repetiti probent, Anto. Gabr. concl. 1.nu.21. lib.7. Honded.conſ.107.nu.13.vol.1.Maſcard.concluſ. 537.num.7.vol.1.Baiard.q.45.nu.19. DD. adducti per Farinac.q.12.nu.123. ac etiam ſi deponant ſuper indicijs ex quibus reſultaret indiciũ ad torturam, cum de iure ſufficiant indicia ad torturam ſuper delicto, ne quis gaudeat dicta immunitate, vt teſtatur Anton. à Gam.dec.279.num.2. & expreſsè tenet quod de iure ad effectum remittendi non ſufficiat probatio præſumptiua, ſed requiratur vera, & integra, at in deci.281.iterũ concludit ſufficere indicia ad torturã ſuper delicto, vt quis non gaudeat dicta immunitate Eccleſiæ ſuper illo delicto, Eccleſia autem poterit agere reſtitutorio iudicio pro reſtitutione delinquentis, vt tradit Aufrer.in add.ad Capel. Thol.deciſ.422 col.2.in princ.Decia.in cap.28.nu.7. tom.2. lib.6. in tract.crim.& ipſe extractus etiam poterit agere ſpolio, prout in alijs interdictis reſtitutorijs, vt poſt Oldrad. conſil. 145. quidam delinquit in fin. Card. Tuſch.tom.3. concluſ.16. num.20. ſed
4 poſtquam Iudex eccleſiaſticus pronunciauerit reum eſſe remittendum, non poterit reuocare dictum decretum, nec ab eo datur appellatio, vt diſponitur in dicta Bulla, & teſtatur Capiblanc. de Baron.pragm.8. num.261.

S V M M A R I V M.

1 *In criminalibus quando agitur ad penam, non creditur neq; Notario contra teſtem, neque teſti contra Notarium.*
2 *Teſte dicente ſe nõ dixiſſe, prout ſcriptum reperitur, non poteſt Notarius torqueri, ſed benè facit indiciũ ad inquirendum.*
3 *Teſtes, & Notarius poſſunt torqueri, quando ad inuicem contrariantur.*
4 *Teſtis ſi neget depoſuiſſe, prout Notarius ſcripſit, magis creditur ſcripturæ, & Notario, quam teſti.*
5 *Quoad probationem magis creditur Notario, quam teſti. Declaratur nu. 6.7.&* 8.

Teſtes qui contra Actuarium dicunt, an ſint inquirendi de falſo?

R E S O L V T I O C C C C L I.

1 QVicquid ſit in ciuilibus, in criminalibus tamen quando agitur ad pænam non creditur, neque Notario contra teſtem, nec teſti contra Notarium, Natt.conſ.342.num.1.lib.3. Capyc.dec. [illegible] nu. 1.Boſſ.tit.de falſ.nu.16.& 18.Hieron.de M[illegible]t. q.12.num.5.Craſſ.commun.opin.lib.2.c.17.q.22 vbi alios allegat, & teſtatur de communi, Iul.Cla. §.falſum nu.15. vbi de communi, & q.53.num.17 Menoch.de præſumpt.lib.2.præſumpt.99. nu.15. verſ ſecus in crimin.Maſcard.de probat.concluſ. 1094.num.8. vbi de communi, Fului.Pacian. de proba.lib.2. c.48.nu.57. qui omnes concordantes allegant, prout facit Moder.Rom.q.159. nu.104.
2 & ſi fuerint plures teſtes qui dicerent non dixiſſe, prout ſcriptum repetitur, non poteſt Notarius torqueri, ſed ſolum eorum depoſitio faceret inditium ad inquirendum, Rolan.conſ.39. ſub nu.17. & 23.& ſeq.lib.1. Natt.conſ.392.per tot.lib.2. vbi alios allegat, & ſub nu.7.& ſeq. dicit idem procedere quando plures teſtes aſſererent non fuiſſe examinatos, licet contrarium teneat Capyc. dec. 94. in fi. vt Notarius poſſit torqueri ex depoſitione plurium teſtium; ſi vero agatur de inferenda
3 tortura, Boſſ.tit.de falſ.no.16.& 17. tenet vt teſtes de iure poſſint torqueri quãdo Notarius, & teſtes adinuicem contrariantur, cũ Notarius vices duorum teſtium ſuſtineat, licet propter imperitiam Iudicum in practica non obſeruetur, & ſequitur Maſcard.de probat.concluſ.1094.nu.12.lib.2.nec apud nos ſeruari teſtantur Moder. Rom. q. 159. nu.209.prout iure numquam audiui iſto caſu teſtem torqueri, & quod in iudicialibus vnus teſtis non faciat indicium ad torturam contra Notarium, Natt.conſ.192.nu.7.& ſeq.vol.2.vbi redit
4 rationem. Quò vero ad probationẽ ſi teſtis neget depoſuiſſe, prout Notarius ſcripſit, magis creditur

Digitized by Google

tur ſcripturæ,& Notario quam teſti,Boſſ.tit. de
falſ.nu.16.Couar.var.reſol.lib.2.c.13.n.10. Alciat.
de præſump.reg.3.præſump.13.num. 1. Iul.Clar.
in §.falſum num.11. q.53.num.17. Menoch.de
præſumpt.lib.2.præſumpt.79.nu.14. Maſcard.de
probat.concl.1094.nu.7.& ſeq.lib.2. vbi de com-
muni,Pacian.de probat.lib.2.c.48.nu.56.qui om-
nes alios concordantes cumularunt, quod ſine
difficultate procedit in actibus iudicialibus,Natt.
d.conſ.392.nu.7.& ſeq. cum in extraiudicialibus,
ſecus ſit,vnde videmus qđ vnus teſtis inſtrumen-
tarius,facit vacillare inſtrumentum,vt non faciat
fidem,nec probationem in cauſa ciuili,Pari.conſ.
362.nu.8.vol.4.Menoch.de arb.Iud.caſ.105.n.13
& ſeq.lib.2.Honded.conſ.99.num.2.vol.2. Villa-
5 gut in pract.crim.lib.8. c.1.concl.17. & vt magis
quoad probationem credatur Notario quã teſti,
procedit quando Notarius examinaret, & habe-
ret ſcriptorem qui ſcriberet examen, Alciat.de
præſumpt.reg.3.præſumpt.13.nu.19.Menoch.de
præſumpt. lib.2. præſumpt. 79. num. 16. Balard.
§.falſum nu.57. Maſcard.de prob.concluſ.1084.
num.20. lib.3. vbi dicit etiam procedere in cauſa
criminali, & ſequitur Moder.Rom.q.159.n.191.
& multo magis procedet, ſi teſtis ſe examini ſuo
ſubſcripſerit, Crauett. conſil. 4. num. 2. & ſeq.
vbi declarat dummodo in ſubſcriptione teſti le-
gatur ſuum examen, vt poſſit errorem corrigere
ſi petatur, alias ſecus,prout apud nos ſeruatur, vt
teſtatur Moder.Rom.d.q.159.num.192.Iuſ.Clar.
d.§.falſum nu.11. in fi.& ſequitur Villag.in dicta
concl.17.vbi dicit idem eſſe quando teſtis neſciret
[illegible]ibere ſi feciſſet ſignum Crucis, ſi vero fuerit
ex[illegible]minatus cum interuentu Iudicis,tranſit ſine
difficultate, vt magis credatur Notario, vel eius
ſcripturæ quam teſti,Iul.Clar.q.53.nu.17.Hiero.
de Monte q.12.nu.4.Couar.var.reſol.c.13.nu.10.
Curt.de teſtib. concl.42. nu.88.Crauett.conſ.13.
num.2.Moder.Rom.d.q.159.nu.189.Maſcard.de
prob.concl.1049 nu.11.vol.2. qui omnes concor
dantes allegant,Villag.in d.conclu.13.& quod di-
6 ximus quantum ad probationem ꝙ magis ſit cre
dendum Notario, quam teſti;procedit niſi Iudici
aliter viſum fuerit ex qualitate perſonarum,
quia.ſ.Notarius eſſet perſona ſuſpecta,& nõ bonę
famæ,teſtis autem perſona fide digna, Iacob. de
Are.in l.1.§. ſi quis neget nu.2. verſ.niſi alias Ta-
bellio ff.quemadmodum teſtam.aperian. vbi Al-
ber.num.3.& 4.Butr.in c.ad audientiam num.17
Imol.nu.3. Abb.nu.7.Fely.n.6.extra de præſcrip.
Tiraqu. de pęn.cauſ.11.num.129.Curt.de teſtib.
concluſ.42.nu.85. Maſcard.de prob. concl.1094.
num.13.& ſeq.lib.2.Baiard.q.53.nu.35.Modern.
Rom.q.159.nu.133. ſi vero fuerint plures teſtes,
qui Notario contradicerent, an quoad probatio-
nem ſit magis credendum teſtibus quam No-
tario, ſunt opiniones hinc inde, quas cumulauit
Moder.Rom.in d.q.159.n.197.& ſeq. & tandem
videtur ſtare cum eadẽ diſtinctione ſupraposita,
vt.ſ.ſit inſpicięda qualitas Notarij, & teſtiũ, adeo
7 quod magis credatur Notario, quam pluribus
teſtibus, quãdo Notarius eſſet bonæ conditionis,
& famæ, & teſtes non eſſent idonei, & è contra
magis credatur teſtibus fide dignis, quam Nota-
rio,qui fuerit ſuſpectus, ex traditis per Spec. in
tit.de inſtrum.edit.§.reſtat videre num.10.vbi di-
ſputat articulũ pro,& contra,Butr.in c.ad audien
tiam nu.17.in fi.extra de præſcript. & ibi Alex.de
Neuo num.14.Gram.conſil.crim.67.nu.7. Guid.
Pap.dec.140.num.2.vbi teſtatur ita fuiſſe in illa
Curia alias reſolutum,Capyc.dec.94.num.7.poſt
quam retulit diuerſas opiniones, concludit quod
8 Senatus cenſuit eſſe ſtandum magis Notario,quã
teſtibus,quando non eſſent plures numero, ſecus
ſi excedant numerum duorum, & concludenter
deponant, quia tunc poteſt deueniri contra No-
tarium ad torturam, & ita vidiſſe obſeruari
teſtatur, & ſi producatur aliqua ſcriptura cum
aliquo ſpacio albo, & poſt productionem ſcriba-
tur in dicto ſpacio albo, an ſcribens poſſit puniri
latè ponit hanc quæſtionem, & illam bene decla-
rat Petr.Caball.in q.1.caſ.227. per tot.centur.3.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè,& nu.3.*
2 *De iure communi matrimonium clandeſtinum va-
let ſi ſit contractum ſine debitis ſolemnitatibus, ſe-
cus verò de iure Conc.Trid.*
4 *Ante Concil. Trid. matrimonia clandeſtina vale-
bant, dummodo legitimè probata eſſent etiam per
per teſtes ſingulares.*

An tempore neceſſitatis valeat matrimo-nium contractum abſque præſentia Parochi,& duorum teſtium?

RESOLVTIO CCCCLII.

1 R_Eſpondi negatiuè,motus ex diſpoſitione
Conc.Trid.ſeſſ.24.c.1.de reform.cui om-
nino, & ſemper ſtandum eſt quoniam
irritat huiuſmodi matrimonia, cum animaduer-
ſione in contrahentes ſub alia forma quã ad præ-
ſcriptum conciliare, & cũ ipſum Concilium ver-
ba non ſolum dirigat ad ipſum contractum irri-
tando illum,ſed etiam inhabiles reddit contrahẽ-
tes ad ſic contrahendum conſequens eſt,vt nec in
foro cõſciẽtiæ valeat,Roder.tract.de quęſt.regul.
tom.3.q.54.ar.6.Caputaq.dec.212.par.2.vſque
adeo,vt nec reſolui queat in vim ſponſaliorum,
Menoch.conſ.368.nu.9.licet de iure communi in
contrarium dixerit Rot.Rom.dec.429.par.1. vbi
2 decretum Concilij non annullat matrimonium
clandeſtinum ſi contractum ſit ſine debitis ſolem
nitatibus.ſ.denunciationibus ex ordine Epiſcopi,
quia poteſt talem ſolemnitatẽ remittere,Cęphal.
conſ.421.& propter cauſas à Sacr.Conc. expreſ-
ſas ſecundum prudentiam, & iudicium Ordina-
rij, videlicet ſi timeretur matrimoniũ malitiosè
impediri: non ita tñ eſſet dicendum ſi matrimo-
3 nium nõ contraheretur in facie Eccleſiæ,ſine pro
prio Parocho,& teſtibus ſaltim duobus,vel etiam
cum proprio Parocho, nihil tamen eorum quæ
agebantur vidente, nec audiente, vt non ſemel
cenſuiſſe Sac.Congr.Illuſtriſſimorum Patrum,
audi-

Digitized by Google

auditum eſt, Bertazzol.conſil.crim.283.vol.2. & Cæphal.de quo nuper, Honded.conſ.87.vol.j.Menoch.conſ.69.Manuel.c.22.num.69.& 70. Diaz. pract.crim.can.c.67.Gregor.Sayr. Theſaur. caſ. conſc.lib.4.c.15.n.8.cum tamen ante Cōciliarem
4 Conſtitutionem clandeſtina valerēt matrimonia modo legitimè poſſent probari per teſtes ſingulares, cap.1.vbi Abb.de clandeſtin.deſponſ. lib.4. Maſcard.de probat.concluſ.1023.nu.10.& ſeq.& concl.1032.Graſſ.lib.2.c.85.deciſ.p.j.Decia.conſ. 5.n.108.cum ſeq.vol.1.Cæphal.conſ.503. Clariel. Bertazzol. ad dict. Patris conſ. 283. quemadmodum hodie ſtante dicto decreto ceſſare matrimonia præſumpta, ſcribit Surd.conſ.364.nu.54.lib.3. Menoch.lib.3.præſumpt.1.num.99.

S V M M A R I V M.

1 *Pater amat filium ſicut ſeipſum.*
2 *Pater poteſt requirere Iudicem, vt carcerari faciat filium, & certa à ſe deſignata pęna eum afficiat. declara vt nu.3.*
4 *Pater ſi verberat filium clericum, non incidit in excommunicationem, quia præſumitur verberaſſe correctionis cauſa.*
5 *Pater ſi excedit modum in caſtigando filium, punitur ſolum de exceſſu, nō autem de omnibus percuſſionibus.*
6 *Pater carcerans filium clericum, non incidit in can. ſi quis ſuadente 17.q.4. Nec poteſt accuſari de carcere priuato.*
7 *Pater ſi offert filium ſuum nocentem Iudici, non præſumitur offerre vt ſummo ſupplicio eum afficiat, ſed mitiori pœna plectendus eſt.*

Pater carcerans filium clericum in carceribus priuatis, an incidet in canonem ſi quis ſuadente 17.q.4.?

RESOLVTIO CCCCLIII.

IN facti contingentia cum iſte articulus eueniſſet, negatiuè reſpondi, cum non minor ſit di-
1 lectio, & charitas patris erga filium, quam erga ſeipſum factum eſt, quemadmodum præſumtio eſt quod quis ſeipſum oſtendere nolit, ita etiā nolit lędere filium, ſed ſi quid in filium commiſit id correctionis, emendationisq; gratia admiſiſſe præſumitur, l.1. C.de emend. propinq. & confert l.ſed & ſi §.vlt.ff.ad leg.Aquil.& in ſpecie adnotauit Alcia.in tract.de præſump.reg.1. præſump.3. & idem affirmarunt Ang.Aret.in tract. maleſ. in verb.admenauit nu.2. & Aſcan.Clemen. in tract. de patria poteſt.c.6.effect.1.nu.14.& de correctione, atq; caſtigatione patris in filium, Menoch.ſcripſit aliqua lib.2. de arb.iud.caſ.364. nu.4.& pro-
2 pterea inquit Alcia.quod pater iſte poteſt requirere Iudicem, vt carcerari faciat filium ſuum, & eū certa à ſe deſignata pęna afficiat, ex l.ſi filius tuus C.de patria poteſt.quo loci adnotarūt Bal.& reliqui, idem ſcripſerunt Butr. & alij pene omnes in c.cum contingat de for.comp.Alex.in l.2.in prin. num.24.ff.de vulg.& pupill.ſubſt. Lanfran.Balb. dec.209.& Aſcan.Clem.d.c.6.effect.1.nu.19. qui
3 declarant non procedere quando pater non eſſet perſona honeſta, & diſcreta; nam tunc non debet Iudex ad iuſſum patris detinere filium, vt etiam
4 dicimus quod ſi pater verberibus afficit filium clericum, non incidit in excommunicationem, cū præſumatur id feciſſe vt eum corrigeret, non autem vt Religionem lęderet, ita Florian.in l. ſed & ſi §.ſi magiſter ff.ad leg.Aquil. Arcletan.in addit. ad Alciat. de præſumpt. reg.j.præſ.3. & Clemen. in d.tract.de patria poteſt.c.6.effect.1.nu.16. facit
5 etiam quod ſi pater excedit modum in caſtigando filium, punitur ſolum de exceſſu, non autem de omnibus percuſſionibus, ita Bal.in d.l.ſed & ſi §.ſi magiſter ff.ad leg Aquil.Marſ.in pract. crim, §.quoniā n.90.verſ.itē circa, Arelera.vbi ſupra, & Clem.in loc.cit.& aliqua ſcripſit Menoc.in lib.2. de arb. iud. caſ. 364.num.12. ex quibus omnibus
6 rectè habetur, quod pater carcerans filium non incidat in canonem, vt in ſimili tenuerunt Bar.in l.ex facto in ſi.ff.de hæred.inſtit. Bal.in l.penul.C. de obſeq.liber.præſt.Butr.in c. cum contingat de for.comp.Fely.in cap.licet hæli num.1.de ſimon. qui omnes voluerunt quod ſi pater relegat filium in aliquo loco, vel carceri includat accuſari non poteſt de carcere priuato, cum id feciſſe pręſumatur animo corrigēdi ipſum filium, nam pater ob pietatem paternam præſumitur retinere filium ſub cuſtodia potius quam in carcere, l.3.§.ſi enim qs ff.de lib.hom.exib.niſi vt ait ibi Vulpia.euidés dolus malus adſit, & tradit Alc. in d.tract.p̄ſump. præſump.11.quo loci explicat d.l.3. §. ſi eū qui vt ibi legendum ſit, genuinam pietatem, non autem geminam, & idem Alciat.lib.10. parerg.iur. caſ. 20.& hanc eſſe præſumptionem iuris, ſcripſit Io. And.ad Spec.in tit. de præſumpt. §. species nu.5.
7 in glo.in prædictis, & ideo ſi pater offert filium ſuum nocentem Iudici non præſumitur offerre vt eum ſummo ſupplicio afficiat, l. milites §. vlt. ff.de re milit. quo ſane reſpōſo adducti ſcripſerūt plures, quod ſi filius commiſit delictum pro quo puniendus eſſet pœna mortis naturalis, & præſentetur à patre Iudici, mitius puniendus erit, vt latè per Menoch.in lib.2.de arb.iud.caſ.347.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia eſt nulla, non expreſſo vero beneficij valore, amplia vt nu.2.*
3 *Beneficij valor probatur multis modis. & n.4.5.6.7. 8.9.10. Et eo probato quomodo procedat nu.16.17. 18.19.20.21.*
11 *Gratia annullatur per decretum irritum appoſitum in regula de valore beneficij.*
12 *Beneficij valoris expreſſio non eſt neceſſaria in regreſſu. Quomodo procedit nu.13.14.*
15 *Beneficij valor in gratia in forma pauperū antea minimè exprimebatur, hodie verò debet exprimi.*

Praxis probandi valorem beneficij, quænam ſit?

RESOLVTIO CCCCLIV.

1 REgulariter gratia eſt nulla nō expreſſo vero beneficij valore, & gratia exprimentis falsū eſt ſubreptitia, Rot.in antiq.in deciſ. 336.incip.nota ſecundū opinionem, Capel. Thol.

in-

in dec.435.Verall.in dec.27.nu.2.lib.1.niſi ſit in modico non expreſſus verus valor, vt dicit Me-
2 noch.in conſ.316.vol.4. quod procedit nedum in beneficijs impetrandis, verum etiam impetratis, Rot. in nouis in dec. 292. incip. licet impetrans, Marc.in dec.1180.vol.1.adeo ꝙ Papa non cēſetur manum apponere ſuper beneficio, in quo non exprimitur verus valor, niſi ad effectum, vt reſignatio ſubſequatur, Blanchett.in deciſ. nouiſſim. Rom.419.nu.2.vol.1. vnde opponens de exceſſiuo valore, quia tractatur de probatione fraudis, debet illum valoris exceſſum probare, Verall.in deciſ.208. lib.2. & vbi valor non eſſet exprimendus, ſi malè exprimitur, gratia erit nulla, Creſcent.in dec.8. de reſcript. & adeo valor eſt exprimendus, vt procedat etiam in gratia in forma pauperum, idem Creſc.in dec.9.eod.tit.

3 Probatur autem beneficij valor varijs modis. Primò, per publicam vocem, & famam, Blanchet. in deciſ.nouiſſ.Rom.293.nu.1.& in dec.302. n. 1. vol.1.ante ipſum Card.Pute. in dec.29.lib.1.quæ excuſat à vero valore probando, Verall.in dec.49 nu.2.lib.3.

Amplia etiam per teſtes de auditu à Canonicis probari poſſe valorem, Card.Put.in d.dec.29.lib.j. Peregr.Fabius in deciſ.nouiſſ.Rom.184.n.j.lib.2. vol.3.

Declara valorem beneficij probari oportere, non vt antiquitus, ſed vt eſt tēpore prouiſionis, & impetrationis, vt poſt Oldrad. in conſ.58. voluit Verall.in deciſ.330.num.1. lib.3. Viui.in deciſ.70. num.8.

Declara etiam valoris probationem fieri oporere deductis oneribus perpetuis impoſitis ſuper fructibus beneficij, quia ſi fieret probatio abſque oneribus eſſet inſufficiens, Verall. in dec. 328. lib.3.Moheda.in dec.148.Card.Creſcen.in dec.2. tit.de probat.Caſſad.in dec.19.tit.de præben.Lancellot.in deciſ.nouiſſ.Rom.189.nu.2.vol.1. ante eos Rot.in antiq.in dec.702.incip.Dic quod ſi Papa, idem Lancell.in dec.380.in fi.par.1.vol.1.

Declara tertio, in valore beneficij non computari quotidianas, & diarias diſtributiones, & ſimilia, ex Petr.de Anchar.in clem.vnica num.42. de conceſſ.præben.Cantucc. in deciſ.nouiſſ.Rom.5. num.7.volu.2.ante eos Rot.in antiq. in dec.407. incip.nota non ſufficit, & in dec.766.incip.quæritur an quotidianæ, eadem Rot. in nouis in deciſ. 134.incip.quando impetratur, Verall.in deci.65. nu.3.lib.j.& poſt Petr.Rebuff.in concord.tit.de collat.§.1.in verb.diſtributionum, idem Verall.in dec.29.nu.4.& 5. lib.2. Marc. Ant.Marſil.Arch. Salern.de Eccleſiaſticorum redituum orig. c. 26. n.7.par.3.Copus de fructib.lib.4. tit.3.c.4. Marc. in dec.1180.in fi.vol.1.

4 Secundò, valor beneficij ſecundum cōſuetudinem Rotæ Romanæ probatur ex prędeceſſorum expreſſione, per arrendamenta, & per publicam vocem, & famam, Peregr. Fabius in deciſ.nouiſſ. Rom.184.num.1.lib.2.volu.3.Tholom.in deciſ. nouiſſ.Rom.606.num.1.lib.3.vol.3. vbi dicit per arrendamenta ſola non probari verum valorem, ſed arrendamenta excuſant malam expreſſionem, Verall.dec.49.nu.2.lib.3.

5 Tertiò, fructuum beneficij valor per impetrantem eſt probādus, Rot.in nouis in dec.233.incip. auditor cui.

6 Quartò, valor beneficij ſi eſt affirmatiuè expreſſus, debet plenè probari, nec ſufficit ſemiplena probatio, Blanchet.in dec.nouiſſ.Rom.381.n.12. vol.1.

7 Quintò, valor beneficij non probatur per taxā, Lancellot.in dec.nouiſſ.Rom.189. num.6. par.1. vol.1.

8 Sextò, valor beneficij ante vnionem factam cū alio probandus eſt ex curſu decem annorum, Lācellot. in deciſ. nouiſſ. Rom.189. num.4. part.1. vol.1.

9 Septimò, valor beneficij debet ex impetrantis parte probari, Tholom.in deciſ. Rom.829. lib.3. vol.3. Marc.in dec.1180.nu.11.vol.1.

10 Octauò, non ſufficienter probatus in prima inſtantia, poterit in ſecunda inſtantia probari, Verall.in dec.332.lib.3.

11 Et obiter notanda ſunt infraſcripta in eadem materia. Primò, quod decretum irritum appoſitū in regula de valore annullat gratiam, Caſſador.in dec.22.nu.15.tit.de reg.Cancell.Verall.in dec.84 nu.4.lib.4.

12 Secundò, valoris expreſſio neceſſaria non eſt in regreſſu, Caſſado.in dec.18.de reg.Cancell.ſequitur Verall.in dec.91.nu.3.lib.3.

13 Tertiò, concluſionem procedere, quando in regreſſu nulla fieret valoris expreſſio, idem Verall.in d.dec.91.nu.4.lib.3.

14 Quartò, ſi in impetratione prima nō erat expreſſus valor niſi duc.24.cum poteſtate augendi, vel minuendi vſq; ad verum valorem, poſtea ſecūdo expediuit literas ad quinquaginta cum inſerta forma prima, ſine dubio ſecunda gratia ſuſtinetur, vt concluſerunt in Rot.vt per Creſcen.in dec.7. titul. de reſcrip. ſed dicit ipſum fuiſſe contraria opinione, & cum eo Dom.Camill. de Ballionibus.

15 Quintò, valor in gratia in forma pauperum antea minime exprimebatur, hodie verò debet exprimi, Creſcē.in dec.9.tit. de reſcrip. Fab.Accorombonus in dec.32.lib.1.

16 Sextò, regula de exprimendo valore, habet locū etiam in prouiſionibus, quæ fiunt per legatos, & extra Curiam, vt refert fuiſſe per Rot. deciſum, Gomez in regula de valore q. 2. vbi latè, & eiuſdem deciſionis meminit Creſcent. in dec. 10. tit. de reſcrip.

17 Septimò, valor ſemel expreſſus nō eſt amplius exprimendus, Verall.in dec.333.lib.3.

18 Octauo, per malam expreſſionem valoris in reſignatione reſeruatio non inducitur, Blanchett. in deciſ.nouiſſ.Rom.419.nu.1.vol.1.

19 Nonò, valor fructuum attēdi non debet in Curia, ſed monetæ quanti valent reditus beneficij tranſlati in Curia, Graſſ.in deciſ.nouiſſ.Rom. 335.nu.3.lib.1.vol.1.

20 Decimò, confeſſio Nuncij de valore beneficij adminiculatur, cum his probatio ſemiplena ſufficiat, Bellamer.in dec.175.quem ſequitur Cantuccius in deciſ.nouiſſ.Rom.46.nu.5.par.2. vol.2.

21 Vndecimò, non ſolum beneficij impetrādi, ſed aliorum impetratorum debet per impetrantem certus valor exprimi, ſecundum communem

valorem

valorem, Rot. in nouis in dec. 291. incip. licet impetrans, Marc. in dec. 1180. ſub nu. 10. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Sacramentum Eucharistiæ non eſt denegandum damnatis ad mortem, ſi verè peniteant.*
2 *Sacramentum Extremæ Vnctionis denegatur condēnatis ad mortem.*
3 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
4 *Sacramentum Euchariſtiæ eſt tantæ potentiæ quod adimit poteſtatem Diabolo contra eum, qui eum recipit, & multa alia bona efficit. ibid.*

Condemnatus ad mortem, an poſſit ea die qua ſuſcepit Sacramentum Euchariſtiæ ſuſpendi?

RESOLVTIO CCCCLV.

1 Damnatis ad ſuſpenſionem in patibulo pro eorū ſceleribus ſi vere pœniteant Euchariſtiæ Sacramentum minimè eſt denegandum, clemen. 1. de pœnit. & remiſſ. & cap. quæſitum 13. q. 2. cap. ſi quis de corpore 26. q. 6. tanti enim miſterij effectus eſt prouocare hominem ab bonum, & eripi à malo, ex eo quod dicit Chriſtus: Qui manducat meam carnem, & bibit meū ſanguinem in me manet, & ego in eo; Concil. Tridentin. ſeſſion. 7. canon. 7. & 8. & cap. Matheſilla de celebrat. miſſar. ita & anima noſtra tranſit in Chriſtum, & in ipſum mutatur, Diu.
2 Auguſtin. lib. 7. confeſſion. licet eis denegetur extrema Vnctio, Felyn. in cap. ad abolendam num. 3. de hæret. Archidiacon. in cap. oleo 95. diſt. Gemin. in c. ſuper eo de hæret. in ſextò, vnde cum quidam fuiſſet condēnatus ad pœnam vltimi ſupplicij, & fuiſſet ei datum Euchariſtiæ Sacramentum, in dubium venit, num eadem die potuiſſet ſuſpēdi, & quamuis prima facie videbatur mihi dicendum affirmatiuè, ad euitandas Diaboli tentationes, quæ in eo tempore ſunt vrgentes, vt per Boſſ. in tit. de ſenten. num. 21. Secundò, quia talis reperitur in tam maximo præcintu per dilatiorē forſitan vagaretur, & ideo ad relinquēdam turiorem viam pro anima vti ſemper fieri debet, cap. auxilium de obſeru. ieiu. Fely. in c. fi. de præſcrip. Innoc. in cap. ad audientiam de homic.

His tamen non obſtantibus; contrarium cenſui, & ſic, quod eadem die ſuſpendi minime poſ-
3 ſit, ſed debet gaudere ſaltē die, vt ad ſupplicium poſt receptionem Sacramenti non trahatur, vt probat in proprijs terminis Hoſtienſ. in ſua Summa in tit. de immunit. Eccleſiæ §. in quantum nu. 11. Addentes ad Abb. in c. ſanè de celebr. miſſ. Franc. Marc. in dec. 10. vol. 2. & nouiſſimè ſequitur Mart. in ſuo tract. de iuriſd. par. 2. c. 47. num. 9. Non obſtant in hac opinione ſuperius allegata, vt quia ſ. per inſidias Diaboli vagaretur, & quod cum ſimus in dubijs tutior via ſit eligenda,
4 nam reſpondeo quod Euchariſtiæ Sacramentum tantæ eſt potentiæ, quod nullam poteſtatem facit habere Diabolo contra eum, qui illud dignè recipit, hoc enim Sacramento tribuitur robur ad tolerandas omnes aduerſitates, & inſidias, vt inquit Damaſcen. lib. 4. de fide Orthodox. cap. 14. & patet Ioann. in ſextò, vbi dicitur quod præſeruat à morte peccati, roborat vires ad pugnam, & reparat deperditum, hoc igitur Sacramentum efficit in anima omnes effectus qui ſūt in corpore à cibo ſpiritnali, præſeruat à morte, vel peccati, vel gehennę, vnde Ioan. 6. dicitur: Hic eſt panis, qui de cęlo deſcendēs, ſi quis manducauerit non moriatur, & infra: Panis quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi vita: aduerte tamen, q̃ cōtrarium tenet Emanuel Xà verb. Euchariſtia.

SVMMARIVM.

1 *Ætas debet probari per fundantem ſe in ea, ſiue ea ſit maior, ſiue minor.*
2 *Quilibet tenetur probare fundamentum ſuæ intentionis.*
3 *In inſtrumento iurans, & fundans ſe in maiori ætate, ex eo ſatis probatur eum eſſe maiorem, & creditur ita eſſe, nec ipſe contrarium dicens audietur.*
4 *Allegans pupillum deceſſiſſe in pupillari ætate, ipſe non tenetur hoc probare.*
5 *Ætas idonea præſumitur.*

Aetas alicuius per quem veniat probanda?

RESOLVTIO CCCCLVI.

1 Aetas debet probari per fundantem ſe in ea, ſiue ea maior ſit, ſiue minor, ſecundum gloſſ. in cap. presbyter 78. diſt. & Abb. in cap. in præſentia de probat. poſt alios relatos ibi per eum, & in cap. 1. de reg. Bald. per illum text. in l. ſi minorem, vbi latius inſiſtit Saly. C. de in integr. reſtit. Bart. in l. 1. circa fin. ff. de exception. Corne. conſ. 98. volu. 1. Alexan. conſ. 147. num. 9. vol. 7. & Natt. conſ. 249. reuoluto diligenter proceſſu cauſæ nu. 1. vol. 1. & iſtam ſcribunt eſſe communem Fely. Dec. nu. 166. & Modern. in d. c. in
2 præſentia, quia quilibet tenetur probare quod eſt fundamentum ſuæ intentionis, vt per Parpal. in l. ſi quis maior in 1. notab. C. de tranſact. Corſett. in ſing. in verb. qualitas, Fely. in c. examinata de iudi. Iaſ. & Dec. in l qui ſe patris col. 1. C. de collation. & Fely. in d. cap. in præſentia in glo. in verb. ſecundę, iſtaq; communis ita probata interpretatur primum non procedere quando in inſtrumē-
3 to iurans, vel ſundans ſe in maiori ætate, etiam dixiſſet, & iuraſſet ſe maiorē, quia tunc ex inſtrumento ſatis probatur eum fuiſſe maiorem, & creditur ita eſſe nec ipſe contrarium dicens audiretur, vt eſt tex. in l. pen. C. ſi minor ſe maiorem dixerit circ. fi. & Rot. cōcl. 112. & Anchar. conſ. 126. Socc. conſ. 66. col. 8. vol. 1. & Cagnol. in d. l. ſi quis maior n. 42. Limitatur ſecundò iſta communis in
4 ſubſtituto pupillariter, nam qui allegat pupillum deceſſiſſe in pupillari ætate ipſe non tenetur hoc probare, ſed eius intentio videtur fundata, & ad-

mitti debet, niſi per aduerſarium de maiori ætate
probetur, ſecundum Bal.conſ.451.in 4.p.per tex.
in l.ex facto ff.ad Treb. vbi ſubſtitutus Titius de
cedēti ſine liberis, mortuo Titio fundata eſt inten
tio ſubſtituti, niſi probetur qđ Titius ipſe haberet
liberos, & hoc in fauorem ſubſtituti introductum
fuit, de quo per Bar.& Ang.ibi, & tradiꝫ Alex.cōſ.
29.viſo themate volu.j. & iſtam limitationem ſe-
quitur ēt Dec.in d.c.in pręſentia n.170.& Maran.
in repet.l.is poteſt nu.199.ff.de acquir.hæred.in
contrariam vero partem inclinauit Bal. conſ.19.
vol.5.Bart.conſ.incip.B.fecit teſtamentum in fin.
Socc.in l.qui duos §.cū in bello, & in d.l.ex facto
§.pen.vbi etiam Rip. hoc idem tenet. Limitatur
poſtremò iſta communis qn̄ quis fundatur in ęta
te, ita quod ætas principaliter allegetur, ſecus autē
quando actus allegatur qui ad ſui validitatem
5. acceſſoriè ætatem includit, quoniam ætas idonea
præſumitur, vt concludit Abb.in c.cum virum
de regul.Bal.conſ.264.factum tale eſt col.fi.vol.j.
& adeo iſta præſumptio procedit, quod non tolli-
tur, niſi per aduerſarium concludenter probetur
contrarium, d.cap. in præſentia vbi Abb. & Dec.
nu.167.hoc pleniſſime declarant.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio eſt ſtrictè interpretanda, ſed non, vt à proprietate ſermonir ſit recedendum.*

2 *Diſpenſatio latè interpretatur, cum motu Principiꝫ conceditur.*

3 *Diſpenſatio latè interpetratur, cum habet expreſſam rationem. Item quando eſt gratioſa. Item quando eſt in corpore iuris clauſa. Item & alijs modis, prout in fine Reſolutionis.*

Diſpēſatio, quas interpretationes recipiat?

RESOLVTIO CCCCLVII.

1 DIſpenſationem ſtrictiſſimè interpretādam
eſſe certum eſt, c.2.de fil.presby.lib.6.In-
noc.nu.18.in c.dudum de elect.Ioa.And.
But.Panor.& Innoc.in c.de multa de præb. idem
Io.And.Panor.Fely.& Dec.nu.86.in c.at ſi cleri-
ci §.de adulterijs de iudic. idem Fely.latiſſimè in
cap.poſtulaſti nu.9.& ſeq.de reſcript. Dec.in cap.
quia in tantum num. 6. de præb. & in cap. clerici
num.4. de elect.in l.qui iuriſdictioni num.8.ff.de
iuriſd.omn.iud.& in l.& militibus num.12. C.de
teſt.milit.Gem.in c.mos n.6.diſt.12.& in c.lector
nu.4.diſt.34.Mar.Socc.in c.mandator nu. 8. ne
Præl.vic.ſuas, Bar.num.2.Bal. nu.12.& Iaſ. num.
37.in hac leg. idem Bart.in l. cum propter de leg.
præſt.Bal.in l.mulieri de cond. & demonſt. & idē
Iaſ.in l.ſi ita ſcriptum nu.8.de lib. & poſthu. & in
l.reconuenti nu.178.de leg.3.

Non tamen eo vſqꝫ ſtrictè huiuſmodi diſpenſa
tio interpretāda eſt, vt à proprietate ſermonis re-
cedendum ſit, ita Cald.conſ.1.de conſang. & affi.
Dec.in l.in omnibus nu.13.de reg.iur.& in l.ſęmi
næ nu.59.eo.tit.& in c.ſane nu.12.de priuil.
2 Item, & ſecundò latè interpretatur, cum motu
proprio Principis conceditur, Ioa.And.Panor.&
Dec.nu.14. in c.cum in cunctis §. cum vero de
3 elect. Rurſus & tertiò, latè interpretatur cum di-
ſpenſatio habet expreſſam rationem, Dec.nu.88.
& ſeq.d.c.at ſi clerici §.de adulterijs de iudi.Peri-
tiſſ.Minad.in Conſt.in aliquibus 3.not.nu.62. Sic
etiam & quartò, latè interpretatur diſpēſatio quæ
gratioſa eſt, Dec.in d.§.de adulterijs n.91.95.&97.
Minad.d.3.not.nu.61. Pariter etiam & quintò, la-
tè hæc diſpenſatio interpretatur quando eſt in
corpore iuris clauſa, Panorm.in d.§.de adulterijs,
Fely.in c.poſtulaſti nu.9.& plurib.ſeq. de reſcrip.
Sextò, non interpretatur ſtrictè, vt non veniant
expreſſa etiam tacitaꝫ Item acceſſoria, & quæ ex
præcedentibus, & ſubſequentibus colliguntur,
Pariſ.conſ.7.num.23.lib.2. Septimò, quando qua-
litas perſonæ ſuaderet latam interpretationem.
Et denique octauo, quando aliter conſtaret de
mente concedentis.

SVMMARIVM.

1 *Laici patroni alicuius beneficij, vel Eccleſię, tenentur ad illud præſentare infra terminum quatuor menſium alias ipſo termino elapſo ius præſentandi ſpectat ad Epiſcopum.*

2 *Tempus non currit ignoranti in omni materia quantumcumque leui.*

3 *Si clericus ſit compatronus cum laico in beneficio iuris patronatus, in præſentando eſt habenda ratio temporis ſex menſium; & Redditur ratio ibid. & per totam Reſolutionem.*

Clerico compatrono cum alijs laicis in præſentando, quod nam tempus debet attendi, ſcilicet quadrimeſtre quod competit laicis, vel ſemeſtre competēs clerico?

RESOLVTIO CCCCLVIII.

1 LAici patroni alicuius beneficij, vel Eccleſiæ
tenētur ad illud beneficium præſentare in-
fra terminum quatuor menſium, alias ip-
ſo termino elapſo ius præſentandi ſpectat ad Epi
ſcopum, c.cum propter de iur.patr.c.vnico §.fin.
vbi glo.in verb.quadrimeſtre eod.tit.lib.6.gloſ.in
c.cum vos de off. Ordi. infra quod tempus ſi non
præſentauerint, ſed in negligentia fuerint conſti-
tuti, non aliæ notitiæ, ſed á tempore vltimi diei
quadrimeſtris, poterit infra ſemeſtre Epiſcopus
prouidere, & illud conferre, Rot.in nouis in deciſ.
263.Biſigne.in dec.7.de præben. Bellam.in deciſ.
107.& in dec.212. Cantuc.in dec.Rom.109.nu.1.
& 2.Veral.in dec.248.par.3. licet hoc contrarium
2 ſit verum, nam in omni materia quātumcūqꝫ le-
ui, tempus non currit ignoranti, l.2.C.qui admitt.
Bal.conſ.199.num.3.& ſeq.vol.1.Affl.in dec.128.
Dec.in conſ.479.n.5.vol.2.Medic.in dec.9.Alex.
conſ.13. vol.1. & in proprijs terminis iuxta hanc
opinionem decidit Rot.in antiq. in dec.3. de iure
patron. & in dec.7. de præbend. in antiquioribus,

Capu-

Caputaq.in dec.248.par.2. Put.in dec.6.de præb. Seraph.in deciſ.360.par.1.latè Garz.de benef.c.2. de rempor. intra quod debet de benefic. prouid. tom. 2. & nouiſſimè dixi Ego ipſe in mea prax. dec.172.voiu.1. quoties vero Eccleſia, vel clerici ſunt patroni, tunc iſti ſemeſtre tempus habent ad præſentandum Rectorem in Eccleſia, vel iure patronatus, cap.vnico de iur.patronat.in ſextò,cap. quoniam,cap.ſi verò, cap.eam te, & cap. ſi propter extr.de iur.patron. Biſign.in deciſ.5. de iure patron. Duaren.de Sacris Eccleſ.Miniſt.lib.5.c.4. Gregor.in ſyntagm.iur.lib.17.c.4.nu.11.

Vnde inſurgit dubitationis articulus ſi clericus
3 ſit compatronus cum quibuſdam laicis in beneficio iuris patronatus,ſi in præſentando eſſet habēda ratio temporis conceſſi laicis,vel clericis,& Eccleſiæ,& reſpondeo quod eſſet inſpiciendum tempus ſex menſium conceſſum clerico, laici enim conſequuntur hoc priuilegium ex perſona clerici, vt poſſint præſentare infra ſex menſes, vt habetur per gloſ.fin. in cap. vnico §. fin. de iur. patronat. in ſextò, vbi etiam notant Archidiacon. Ancharan. & Abb. cum pluribus alijs congeſtis per Lambertin. de iur.patronat.lib.1.part.2. q.6. Decian.in tract.crim.par.1.li.3.4.cap.9.num.4.& multa conceduntur ratione cōnexitatis, quæ alias minimè concederentur ,l.etiam §. 1. ff. de minorib.l.ſi alieni nummi ff.de ſolution. & hinc euenit quod ſententia lata à pluribus Iudicibus,quorum alter erat inhabilis, & minus competens valet, Abb. Felyn. Butr. & Innocent. in cap. cum ſemper de off. Delcg. Vant. de nullitat. defect.iuriſd. ordin.num.183.Maſtrill.in dec.27. vt etiam dicimus de proceſſu facto per Iudicem recuſatum, cum Iudice non recuſato, Achill. de Graff. in deciſ. 2. de exception. & pariter de pluribus reis diuerſi fori, quia coguntur apud eumdem Iudicem litigare, Capyc. in deciſ. 122. qui in deciſ. 173. dicit quod in cauſis connexis indiuiduis clericus ſimul cum laico coram laico conueniatur,vt vult etiam Afflict.in deciſ.113.vbi reſtitutio in integrum quæ datur minori, extenditur etiam ad maiores litis conſortes,& ideo Rot.Florent.decidendo dixit, quod ratione connexitatis, quando plura bona ſeparata ſimul venduntur, quod poterit vicinus, qui in vna re tantum coheret,omnia bona ſua retrahere, vt teſtatur Magonius in dec. 29.Inſuper pro confirmatione adducitur, quia clerici dicuntur maiores laicis, & maius dignum,trahit ad ſe minus dignū,vt vult glo. in c.ſedes in verb. maiores de reſcript.imò clerici ſunt Principibus ſecularibus, & etiam Regibus Superiores, & eorum dignitas quacumque dignitate ſeculari præfulget, cap. quis dubitet 69. diſt,cap.ſolitæ de maiorit.& obed. cap.ſi Imperator 96.diſt.& hinc euenit quod Iudex Eccleſiaſticus poteſt ſupplere negligentiam Iudicis ſecularis, & non è contra, imò poteſt compellere Iudices laicos,vt in eorum adminiſtrationibus, & eorum officijs iuſtitiam , prout decet, adminiſtrent.

SVMMARIVM.

1 *Clerici maiorum, vel minorum ordinum, non poſſunt eſſe teſtes in iudicio ſeculari ſine licentia Iudicis Eccleſiaſtici, aut præſtito iuramento coram eo.*

2 *Ampliatur etiam in Regularibus.*

3 *Limitatur non procedere quotieſcumque reperirentur examinati ſine licentia, quoniam tunc eorum depoſitiones valerent.*

4 *Limitatur etiam in clericis, & religioſis, qui ſunt Prælati, vel Superiores.*

5 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*

Licentia Epiſcopi in depoſitione clerici in foro ſeculari adhibenda, an probetur per aſſertionem Actuarij?

RESOLVTIO CCCCLIX.

1 CErtiſſimi iuris eſt, clericos maiorum, vel minorum ordinum , non poſſe eſſe teſtes in iudicio ſeculari niſi prius à Iudice Eccleſiaſtico obtenta ſit licentia deponendi , & ſe examinandi , vt voluerunt Innocent.in cap.delictorum de teſtib. Goffred. in Summa cod.tit.in princ.Guid.Pap.in deciſ.65. & in dec. 615. & 517.quod ampliatur procedere ne
2 dum in clericis ſecularibus, verum etiam Regularibus, & Religioſis, qui etiam ſine licentia ſuorum Superiorum deponere non poſſunt coram Iudice ſeculari, ſecundum Specul. vbi ſupra, Bald. in l. quoniam liberi in princ. C. de teſtib. Silueſt. in ſua Summa in verb. teſtis n.1. & Felyn.poſt Abb. in c. cum nuntius, eod. titul. & Curt.in tract.de teſtib.cōcluſ.49.Quod tamen
3 limitatur Primò,non procedere quotieſcumque reperirentur examinati ſine licentia,quoniam tunc eorum depoſitiones valerent, vt plenè concludit Abb. in dicto cap. cum nuntius, & Felyn. poſt eum num. 3. Angel. in authent. de teſtibus §. ſi libertus. Quod tamen ſublimitatur non procedere quoad Clericos Religioſos contra opinionem Abb. in dicto capitulo cum nuncius, vt latè ibidem ſcribit Felyn.& Angel. conſ.234. in iſtis enim ſecundum eos ſi licentia ſit omiſſa, depoſitio non valeret, vt etiam ſcribit Ioan. de Amic. conſ. 77. num.17. ſed vt dicit Sylueſt.in dicta Summa opinio Abb. per eius rationes, & dicta eſt verior, cum profecto ita requiratur licentia in clericis ſecularibus, ſicut in religioſis, & tamen omnes concludunt, in ſecularibus examinatis ſine licentia valere eorum dicta, quod bene not. & adde quod idem firmat Crot. in tract.de teſtib.par.4.num.85.quæſt.22. fateor tamen, quod ad fugiendum iſtas diſcuſſiones, &

dubietates, melius eſt ſemper habere licentiam Superiorum, vt dicit pulchrè Aretin. in eod. conſ. ita quod de tali licentia appareat ex actis, alias non ſufficeret aſſerrio Notarij dicentis, Frater talis examinatus cum licentia ſui Superioris, vt ſcribit Ioann. de Amic. dicto conſil. 77. num. 18. & Curt. dicto tractat. concluſ. 49. in fin. verſ. oportet
4 ergo. Limitatur ſecundò, non procedere in clerico, vel alio Religioſo qui eſſet Prælatus, vel Superior in loco, quia tunc vltra quod non eſſet opus petere licẽtiam, quia ſibi ipſi videtur impartiri, ſi in illo loco non eſſet alius qui poſſet ſibi eam dare, vt firmat Aret. dicto conſil. num. 18. in fi. quod ita ſeruatur quotidie. Sed redeundo ad caſum à quo digreſſi ſumus dico quod ſi Clericus, vel Monachus reperitur examinatus, & in principio ſui examinis dictum ſit per Actuarium, talis Frater &c. teſtis citatus iuratus, & de licentia ſui Superioris examinatus, quod per hæc verba licentia præſumatur, Ioann. de Amic. in proprijs terminis conſ. 77. num. 18. dicit quod non, per ea quæ ſcribit Innoc. in cap. cum in iure de offic. Deleg. & ideo cum talis licentia ſit facti, & facta non præſumantur niſi probentur; l. 1. & l. cum res C. de probation. & l. aſſeueratio §. fin. C. de non
5 numer. pecun. niſi appareat de ea ex actis non creditur adſuiſſe, & proinde aliter recepti, non valebunt per prædicta, & ea quæ Ioann. de Amic. concludit in præallegato conſilio.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio in dubio non præſumitur facta ex iuſta cauſa, nec creditur Ordinario dicenti ſe facere illam iuſta cauſa niſi probetur.*
2 *Contrarium tamen tenet Bellamera, ſed declaratur eius opinio.*
3 *Aſſertioni Iudicis non ſtatur ſuper cauſa, ſine qua actum facere non poteſt.*

An credatur Ordinario circa cauſam in permutatione?

RESOLVTIO CCCCLX.

1 NON præſumitur in dubio permutatio facta ex iuſta cauſa, nec credetur Ordinario dicenti ſe facere illam iuſta de cauſa, niſi probetur, ſi non eſt facta cum cauſæ cognitione, ad tradita de diſpenſatione inferioris, per Abb. in cap. diuerſis fallacijs de cler. coniuga. num. 3. Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. ſuper defectu natalium num. 9. & in repet. cap. extirpandæ §. qui vero de præben. circa quintam concluſionem, Abb. de pluralitate benefic. Mandoſ. de ſignatur. grat. titul. de diſpenſ. verſ. aduertendum tamen eſt, Nauar. in Man. prælud. 9. num. 15. alias 13. & c. 25. num. 74. & conſ. 1. num. 4. qui fil. ſint legitim. Vgolin. de irregularit. cap. 44. §. 2. num. 5. & cap. 62. §. 1. num. 9. vbi bene Sylueſt. verb. diſpenſatio num. 4. Ludouic. Lop. inſtructor. conſcient. 1. tom. cap. 4. & Emanuel Rodriquez in Summ. 1. tom. cap. 235. n. 1. & quæſt. regul. 1. tom. q. 22. ar. 4. ad tradita per Sarmien. lib. 1. Select. c. 8. num. 19.

2 Quamuis contrarium teneat Bellamer. 6. par. q. 2. nu. 12. dicens, quod in dubio permutatio facta ab Epiſcopo præſumitur bene facta, & ex iuſta cauſa, ex cap. in præſentia de renunc. & quamuis contrarium etiam in propoſito videatur velle Anchar. conſ. 279. cuius ſententia procedet, quando Ordinarius in ipſa permutatione enunciaret, ſe adhibuiſſe cauſæ cognitionem: tunc enim pro eo præſumeretur.

Et pro prædicta doctrina facit; quod cum regula ſit, permutationes beneficiorum de iure fieri non poſſe, cap. minoribus de præbend. & d. cap. quæſitum, qui dicit fuiſſe factam, ex cauſa vtilitatis, ſeu neceſſitatis Eccleſiæ, quo caſu limitatur dicta regula, & dicitur diſpenſatio, debet probare cauſam limitationis, & ſpecialiter ex traditis per Pinell. in l. 1. C. de bon. matern. 3. par. nu. 23.

3 Facit etiam doctrina tex. in c. quæ in Eccleſiarum num. 130. de conſtit. & in c. cum ſit Romana de appel. quod aſſertioni Iudicis non ſtatur ſuper cauſa, ſine qua actum facere non poteſt, Crauett. de antiq. temp. 2. par. §. 1. num. 13. & 21. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſump. 9. nu. 27. & in ſimili de penſione tradit Coraſ. 1. par. c. 4. nu. 14.

SVMMARIVM.

1 *Ex teſtamento non completo nihil debetur.*
2 *Priuilegium debet oſtendi in re de qua agitur.*
3 *In teſtamento ad pias cauſas, ſaltem duo teſtes ſunt de forma teſtamenti, & nu. 4.*
5 *Libertas ſeruorum pia cauſa cenſetur.*
6 *Vltima voluntas teſtatoris manu ſua ſcripta ſine teſtibus, & Notario, ad pias cauſas valet.*
7 *Declaratur tex. in c. relatum el 2. de teſtamen.*

Electio ſepulturæ facta in teſtamento nondum ſtipulato, an valeat?

RESOLVTIO CCCCLXI.

IN facto mihi propoſito de quodam teſtamento, in quo inter cætera reperiebatur fuiſſe factam electionem ſepulturæ, nondum tamen ſtipulatũ erat, dubitandi ratio pro inualiditate dictæ electionis oriri videbatur ex text. in l. ex eo ff.
1 de teſtam. vbi ex teſtamento non completo nihil debetur, concordat text. in l. fideicommiſſa §. fin. ff. de leg. 3. quorum ſententia probatur infraſcriptis medijs.

Primò,

Primò, quia in cauſa pia non reperitur iure ex-
preſſum, vt ſine teſtibus ſaltem duobus ſeruetur,
2 quia priuilegiũ debet oſtendi in re de qua agitur,
alias licet cauſa, vel perſona ſit in multis alijs caſi
bus priuilegiata, manet adhuc ſub regula, l. in fra-
udem §. fi. ff. de milit. teſtam. cum multis per Ti-
raquell. de præſcrip. pag. 109. Duen. reg. 133. Me-
noch. conſ. 190. nu. 11. lib. 2. & num. 12. & 15. Dec.
lib. 1. ex nu. 6. ff. de reg. iur.

Secundò, quia ſicut numerus teſtium eſt de
forma generaliter in teſtamentis, Couarru. cap.
cum eſſes num. 8. comm. de teſtam. communis ſe-
cundum Tell. in l. 2. Tauri, num. 22. poſt omnes
in l. ſi vnus, vbi text. C. de teſtam. ita in teſta-
3 mento ad pias cauſas ſaltem duo teſtes ſunt de
forma teſtamẽti, per c. relatum 2. de teſtam. Quo
circa ſine illis non poteſt alias eſſe valida diſpoſi-
tio, quoniam dempta forma, ſeu ſolemnitate indu
cta à lege, non poteſt aliquis actus eſſe validus, iu-
xta iura vulgaria, & quod vulgò dicitur forma
dat eſſe rei, l. Iulianus §. ſed & ſi quis ff. ad exhi-
bend.

Tertiò, text. eſt expreſſus in d. c. relatum 2. de
4 teſtam. in qua decretali ponitur in ſpecie forma
teſtamenti ad pias cauſas, vt ad minus interueni-
ant duo teſtes, & hæc eſt communis, vt per Men-
chac. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 21. nu. 1. Igitur cum
iure ciuili forma teſtamenti ad pias cauſas non ſit
apertè tradita, ſtãdum eſt iuri Canonico, iux. text.
& ibi Innoc. in c. 1. de nou. oper. nunc. & in ſpecie
quod text. in c. relatum in foro ciuili ſeruãdus ſit,
tenet glo. ibid. & Couar. num. 2. Bart. in l. 1. C. de
ſacroſ. eccl. Iaſ. nu. 21. atq; ita licet ratione piæ cau
ſæ remittantur à iure ſolemnia teſtamentorum
non tamen cenſetur remiſſa ſolemnitas probatio-
nis per duos teſtes, vt d. c. relatũ, & d. l. 1. ſecũdum
intellectum Bart. Alciat. & Andr. Beſſet. ibi nu. 4.
in repet. & dicit Tiraq. in tract. de priuil. piæ cauſæ
poſt præfationem, in exordio relatis varijs opi-
nionibus omnes conuenire in relictis ad pias cau
ſas vbiq; ſufficere duos teſtes, per tex. in d. c. rela-
tum; vnde cum in hac ſpecie nulli ſint teſtes, ſed
ſolum à defuncto ſcripta, & ſubſcripta ſchedula,
planum eſt non valere.

5 Quartò ſuffragatur quod libertas ſeruorum
pia cauſa cenſetur, l. vnic. ad fi. C. de commun.
ſeru. manu. Bar. l. proximè ff. de ijs qui in teſtam.
dele. Euerard. in centur. loco 23. declarat pulchrè
Dec. l. captatorias col. fin. C. de teſta. milit. ſed in
cauſa libertatis eſt tex. expreſſus in auth. de teſt.
imperfect. §. nos igitur collat. 8. quod debet eſſe
propria ſcripta manu, & dictata à teſtatore co-
ram teſtibus.

Cæterum contrariã ſententiã de iure veriorem
exiſtimo, quam tenuerũt Corneus in auth. quod
ſine C. de teſtam. per tex. ibi, Iaſo. conſ. 61. volu. 1.
nu. 6. & conſ. 115. lib. 4. Dec. conſ. 488. nu. 17. Alex.
in l. hac conſultiſſima §. ex imperfecto nu. 3. C. de
teſtam. & in conſ. 4. col. 3. lib. 7. Imol. & Aret. qui
dicũt eſſe communem in l. ſi is qui col. 2. ff. de te-
6 ſtamen. tenuerunt vltimam voluntatem ſcriptam
manu teſtatoris ad pia, ſi ſcriptam eſſe ſua
manu dubium non ſit valere quamuis non ſit co
ram, Notario, aliquibus teſtibus nuncupata, prout
dixit Bar. quãdo carta eſſet ſcripta manu propria
inter liberos in l. fideicommiſſa §. 1. ff. de leg. 3. &
in d. l. ſi is qui teſtament. & ſequitur Tiraq. de pia
cauſa priuil. 4. vbi tenet ꝙ ſufficit ſola ſubſcriptio
per auth. ſi modo, & l. fi. C. famil. ercíſ. per quam
ſuppletur auth. quod ſine C. de teſtam. ſecundum
Iaſ. ibi col. 1.

7 Vnde retenta hac opinione, quod carta ſcripta
manu teſtatoris, vel ſaltem ſubſcripta, valet
ad pias cauſas etiam nullis adhibitis teſtibus cum
declarationibus ſupra adductis: ſed neceſſe eſt
reſpondere ad tex. in c. relatum de teſtam. vbi in
cauſis pijs requirũtur ad minus duo teſtes ad pro
bationem, quia tex. ille procedit quando teſtamẽ-
tum fuerit factum per teſtes, non verò excludit
aliam formam teſtandi ad pia, deductam ex alia
forma teſtandi inter liberos in dicta authenti-
ca quod ſine, & ex l. final. & authentica ſi mo-
do C. famil. erciſcund. Nec eſt credendum
quod ius canonicum adeo arctauerit teſtamenti
factionem ad pia: difficilius autem eſt reſpondere
ad text. in auth. de teſtam. imperfect. §. nos igitur
verſ. tamen collat. 8. vbi diſponitur quod licet ſcri
ptura teſtamenti inter liberos à patre ſcripta per
totas literas nõ per ſigna, & declarato numero fi-
liorum, & vnciarum, & tempore teſtamenti fa-
ciat fidem, & ſeruanda ſit, licet ſine teſtibus; atta-
men ſi in eodem teſtamento pater intermiſceat
alia legata, vel fideicommiſſa extraneis perſonis,
vel etiam libertatem, coram teſtibus hoc peragẽ-
dum erit, & tamen cõſtat libertatem eſſe cauſam
piam, l. 1. C. de commun. ſeru. manum. Ergo in
cauſis pijs non ſufficit forma teſtandi, de qua in
d. auth. quod ſine.

Fateor enim vix poſſe ad illum textum reſpon-
deri, niſi dicatur loqui de libertate nõ relicta pro
anima (quo caſu pia cauſa eſt) ſed ob aliam cau-
ſam remuneratoriam, vel ob affectionem, quia
tunc eſt pia, argum. eorum quæ latiſſimè circa
alimenta, dotem, & alia quæ vocamus pia reli-
cta, congerit Tiraq. in præfat. tract. de priuil. piæ
cauſæ; hæc enim non habere priuilegia piæ cauſæ,
ſi non egentibus relinquatur; & ſic non pro ſub-
leuanda anima.

SVMMARIVM.

1 *Ius vni quæſitum, non poteſt auferri, & alteri tri-*
bui.

2 *Papa ſi beneficium vacans prius dederit vni, & de-*
mum alteri, præfertur primus.

3 *Cardinales ſunt Princeps, & qui eos offendit dici-*
tur committere crimen læſæ Maieſtatis.

4 *In ſpiritualibus ille præfertur, qui habet priorem ti-*
tulum, & nu. 5.

6 *Promittens non reuocare donationem etiam vitio*
ingratitudinis, non poteſt amplius ſe pæni-
tere.

Ius patronatus vni quæſitum, an alteri concedi poſſit?

RESOLVTIO CCCCLXII.

COnceſſerat quidam ius patrotranus quibuſdam perſonis de familia &c.& cum poſtea alteri conceſſſet; ſuit dubitatum, an dicta conceſſio eſſet valida in præiudicium illorũ dictæ familiæ, & dixi non valere, ex eo, quod cum
1 ius dictis perſonis de dicta familia ſit quæſitum, nullo modo potuit per eũdem conſtituentem, & donantem auferri, & alteri tribui, iuxta l.certi cõditio §.ſi nummos ff.ſi cert.pet. vbi ſi numero tibi decem ſoluẽdos Titio, huic Titio quæritur actio, Bart.& alij in l.qui Romæ §.Flauius ff.de verbor. oblig. Alex.in conſ.204.viſo in fi.vol.7. & Gabr. in conſ.58.nu.10.vol.1.& vulg.l.id quod noſtrum eſt ff.de reg.iur.cum ſimil.

Et idcirco ius quæſitum dictis familiabus, & mulieribus, ſine eorum auctoritate, ſcientia, & facto ab eis auferri non potuit, l.fin.ff. de pact. Maximè quia non potuit donator, qui prius donauerat ambabus familijs iterum donare tantum vni familiæ, & reuocare donationem factam alteri familiæ, mutando voluntatem in damnum donatarij, cũ prima donatio fuiſſet perfecta, l.Ariſto in princ.ff.de donat.l.perfecta C.de donat. ſub mod. Quando enim res non eſt integra, puta quia iam alteri iiis quæſitum eſſet, reuogatio non eſſet permiſſa, l. ſi partem §.fin.in fi. ff. quemadmod.ſeruit.amitt.Zaſ.in d.§.Flauius nu. 9. quo caſu cum eſſet ſine dubio, vt dictum eſt, ius quæſitum dictis familijs accedente inueſtitura, & conceſſione facta per Principem, etiam ſine traditione iſto caſu eſſet in eis dominium tranſlatum, Bal.poſt Andr.de Iſer.in c.1. quid ſit inueſt. Matth.de Affl.in deciſ.Neap.299. num.14. 20.& pluribus ſeq.Ioa.Andr.in cap. cum olim de verb. ſignif.Rom.in conſ.298.num.2. vbi in ſpecie di-
2 cit, quod Papa ſi beneficium vacãs prius dederit vni, & demum alteri, præfertur primus, Marſil.in ſingul.82. volo tibi hoc, idem voluit Iaſ.in l. ciuitas
3 nu.6.ff.cert.pet.& Cardinales ſunt Principes, hinc crimen læſæ Maieſtatis committere dicitur, qui Cardinalem offendit, cap.felicis de pœn. in ſextò, notatur in clem.1.de pœn.Martin.Laud. de Card. §.7. nu. 40. & plenè per Ant.Corſet.in tract.de præſtant. Cardin. per tot. Et cum ſimus in ſpiritualibus ille præfertur qui habet priorem titulum, nõ autem qui habuit priorem poſſeſſionem, vt limitando l. quoties C.de rei vend. dicit Ioan. Andr.in cap.continebatur extra de his quæ fiunt à Prælat.in Nouell. dicens, quod quando ſunt hæ
5 ordinationes factæ ab Eccleſia, vel eccleſiaſtica perſona, præfertur qui priorem habet titulum, argum.cap. cum inter il terzo, extra de elect. & cap. cum autem de iur. patron. & voluit Ludou. Roman.in d.conſ.298.num.3. & eſt ratio, quia perſona eccleſiaſtica non poteſt variare, vt dicit gloſ. in d. cap.cum autem; quamquam Rom. in d. conſ.298. alias reddat rationes; tamen ſupradictam gloſſam probat Ioan.Paul.Lancellot.inſtit. canon.lib.1.tit.de inſtitut.& iur.patron.§.ſicut tamen, & quod in ſpiritualibus ſemper præferatur titulus prior Bald. in d. l. quoties oppoſ.4. Salyc. oppoſ.5. & Paul. de Caſtr. Iacob.Philipp.Portius in tract.concluſ.lib.2.reg.40.limit.6.& tanto minus reuocatio facta per ſupradictos non tenet, ex quo donauerat prius dicta iura dictis familijs, quam donationem promiſit perpetuo habere ratam, & non reuocaturum cum iuramento, Guliem. de Bened. in repet. cap. Raynutius in §. ſi abſque liberis, in materia ſubſtitutionis fideicommiſſariæ num.23. extra de teſtament. vbi inquit, quod etiam ſi primus donatarius eſt abſens, & pro eo ſtipuletur Notarius, & in ea donator iuret, numquam eſt locus reuocationi, authoritate gloſ.in l.ſi pecuniam §. 1. ff.de condit. cauſ.dot.& ita ait fuiſſe deciſum in Senat.Burdegal. ſequitur plures allegando Boer.in deciſ.Burdegal.353.per tot.par.2.

6 Et prætenſa reuocatio donationis ex cauſa ingratitudinis, quod vnus de dicta familia inſtituerit accuſationem de falſo contra alium de altera familia ſimiliter non obſtat, ex quo promiſit cum iuramento, illam non reuocare ingratitudinis vitio, & quoties reuocaret intelligeretur ſemper de nouo facta, quo caſu (quamquam nonnulli tenuerint renunciationem ingratitudinum non tenere, vt quæ daret materiam delinquendi in ſuum donantem, etiam ſi iuramentum interueniret, vt voluit alios allegans Ioan.Franc.Rip.in l.fin.num.180.quæſt.54. C.de reuocand.donat.) dicendum tamen eſt contrarium communiter teneri per Doctores, quod imò poſſit fieri futurarum ingratitudinum renunciatio cum iuramento, vt voluit Ioann. de Imol.in conſ.35.col.6.Ant.Rub. in conſ.94. viſo, & alij quos refert Andr. Tiraq. in repet. l. ſi vnquam in præfat.nu.140.C.de reuoc.don.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio beneficiorum ob enormem læſionem poteſt reuocari.*
2 *Permutatio ſine fraude fieri debet, & deceptis in permutatione iura ſubueniunt.*
3 *Spiritualia à temporalibus poſſunt ſeparari.*
4 *Venditio quamuis facta ſit cum authoritate Iudicis, nihilominus reſcindi poteſt, ſi læſio vltra dimidiam iuſti pretij probatur.*
5 *Licet propter decretum Iudicis ceſſet præſumptio fraudis, tamen ſi dolus re ipſa probetur, præſumptio cedit veritati.*
6 *Minor ſi vendit cum decreto Iudicis, & authoritate tutoris, nihilominus poteſt petere reſtitutionem in integrum aduerſus læſionem.*
7 *Permutatio beneficiorum non poteſt fieri ab iis, qui ad ea ſunt ordinati, ſed ab Epiſcopo.*
8 *Nemo præſumitur velle ſuam conditionem facere deteriorem.*
9 *Permutatio ſpiritualium debet fieri ad fauorem, & vtilitatem Eccleſiæ, & nu.11.*
10 *Contractus ſpiritualium, & temporalium non debet commiſceri.*

Permu-

Permutatio beneficiorum, an ob læſionem reſcindi poſſit?

RESOLVTIO CCCCLXIII.

1 Conſultus reſpondi poſſe reſcindi ſi læſio
ſit enormis, veluti ſi excedat dimidiam
iuſtæ æſtimationis, per c. cum dilecti de
empt.& vend. & l. 2.C.de reſcind. vend. quæ ſe-
cundum magis com. Doct. ſententiam etiam in
contractu permutationis locum habet, nam re
ipſa dolus incidit, l. ſi quis cum aliter de verb.
2 oblig. & quidem permutatio ſine fraude fieri de-
bet, cap. 1. de rerum permutatione, lib. 6. & de-
ceptis in permutatione iura ſubueniunt, c. cum
vniuerſorum eodem tit. vnde etiam in per-
mutatione beneficiorum æqualitas exigitur, &
inæqualia ad æqualitatem reducuntur, cap. 1. &
cap. ad quæſt. eod. tit. & ita ſenſit Ioan. Andr. in
d. cap. cum dilecti col. 2. verſ. item quæritur de
empt.& vend. & Abb. in cap. cum cauſa num. 8.
eod. tit.

Neque videtur refragari quod beneficia ſint
ſpiritualia, & nulla eorum ſit æſtimatio: quia ſpi-
3 ritualia à temporalibus poſſunt ſeparari, d. cap.
cum ad quæſtiones, & tẽporalia ſine dubio reci-
piunt æſtimationem vt reſpondet Anton. Burgos
in d. cap. cum cauſam num. 9. & ſequitur Ari.
Pinel. in l. 2. part. 1. cap. 3. nu. 16. de reſcin. vend.

Neque etiam obſtat, quod auctoritas Superioris
quæ in permutatione beneficiorum debet adhi-
beri, c. quæſitum de rer. permut. excludat præſum-
ptionem doli, Bar. in l. 1. C. de præd. curial. lib. 10.
4 quia, quamuis venditio facta ſit cum auctoritate
Iudicis, nihilominus reſcindi poteſt, ſi læſio vltra
dimidiam iuſti pretij probetur, Rom. in l. ſi quis
cum aliter num. 8. & 36. de verb. oblig. per d. cap.
cum dilecti de empt. & vend. & Abb. in d. c. cum
cauſa num. 6. de empt. & vend: quam opinionem
veriorem etiam putat Alex. in l. pretia rerum
5 num. 9. ff. ad leg. Falc. Nam licet propter decretũ
Iudicis ceſſet præſumptio fraudis, tamen ſi dolus
re ipſa probetur, iux. l. ſi quis cum aliter de verb.
oblig. præſumptio cedit veritati, c. propoſuiſti de
prob. & in l. nuptura in fin. ff. de iure dot. & per
lucem probationis præſumptio excluditur, l. opti-
mam C. de contrah. & com. ſtipul. Vnde etiam ſi
6 minor vendiderit cum decreto Iudicis, & aucto-
ritate tutoris, nihilominus poteſt petere reſtitu-
tionem in integrum aduerſus læſionem, l. magis
puto §. penul. de reb. eor. & l. ſi quidem de præd.
mino. Alex. in d. l. pretia rerum num. 9. & ſecun-
dum iſtam ſententiam in proprijs terminis, quod
permutatio beneficiorum ob læſionem vltra di-
midiam reſcindi poſſit, conſuluit Cald. in conſ. 4.
de rerum permut. quam etiam ſequitur Anto.
Burgos in d. cap. cum cauſa num. 9. & Ari. Pi-
nel. in d. l. 2. par. 1. cap. 3. nu. 16. de reſcind. vend.

Sed quamuis hæc opinio probabilis videatur,
diuerſa tamen quæ magis communiter recepta
7 eſt, iure defendi poteſt: Primũ quia beneficiorũ
permutatio non poteſt fieri ab ijs, qui ad ea ſunt
ordinati, ſed ab Epiſcopo, nam licet tractatus per
mutationis fieri poſſit; concluſio tamen omnino
prohibetur quia pendet ex poteſtate, & arbitrio
Superioris, & ab eo robur accipit permutatio, c.
quæſitum, & ibi Abb. in fin. de rerum permut.
Secundo quia inæqualitas beneficiorum ſiue ſit
ratione redditũum, ſiue ratione onerum incum-
bentium, non vitiat permutationem, & quamuis
8 aliqua ſit fraudis ſuſpitio; quia nemo præſumitur
velle ſuam conditionem facere deteriorem, cap.
ſuper hoc de renunc. tamen hæc præſumptio nõ
ſufficit ad infrigendam permutationem, vt in his
terminis copioſè conſuluit Dec. in conſ. 210. nu.
6. 7. & 8. & Prob. ad Mon. in cap. 2. num. 21. verſ.
his tamen fundamentis, & infra de renuc. & Pan-
thaleon. Crem. in d. l. 2. num. 128. verſ. vigeſimo
nono fallit, & ſuſius Cagno. n. 57. C. de reſcin. vẽd.

Neque huic ſententiæ obſtat quod beneficiorũ
etiã permutatio ſine fraude fieri debeat, & quod
deceptis iura ſubueniunt, iuribus ſuperius citatis
quia hoc admittitur quando quis recuſat reſigna-
re beneficium ex cauſa permutationis quemad-
modum promiſit, vt loquitur d. c. cum vniuerſo-
rum de rerum permut. at in propoſito permuta-
tio eſt perfecta, & inæqualitas quæ obijcitur ad
eam reſcindendã non ſufficit, vt eſt comm. opin.
quam Dec. profitetur in d. conſ. 210. nu. 6. & 8.

Neque etiam refragatur quod æqualitas ſit ſer
uanda etiam in permutatione beneficiorum, d. c.
1. & c. ad quæſtiones de rerum permut. quia id lo-
cum habet, quãdo agitur de permutatione cõtra-
hẽda, diuerſum tamẽ eſt ſi permutatio ſit perfe-
cta, quia tũc reſcindi non debet; etiã ſi vltra dimi-
9 diam læſio contingerit quia permutatio ſpiritua-
lium principaliter debet fieri ad fauorem, & vti-
litatem Eccleſiarum, Ancha. in Clem. 1. col. 2. verſ.
2. quæro de rerum permut. & Abb. in d. c. quæſitũ
nu. 6. cum alijs adductis per Dec. in d. conſ. 210.
num. 8. & ideo commodum pecuniarium non in
ſpicitur, ſed ſalus animarum, Rota deciſ. 140.
alias 2. de rerum permut. incip. item not. quod
non vitiatur in antiq. quam refert Felin. in c. quia
veriſimile nu. 3. de præſumpt. & cum hoc ſit ſpe-
ciale in permutatione beneficiorum, debet intel-
ligi, vt habeat locum etiam ſi læſio ſit enormis,
alioquin non eſſet ius ſingulare, ſed commune
cum venditione, quæ propter læſionem vltra di-
midiam reſcinditur, d. c. cum dilecti de empt. &
vend. & d. l. 2. C. de reſcind. vend. & ita intelligit
Dec. in d. conſ. 210. num. 8.

Neque etiam obſtat, quod licet nulla ſit bene-
ficiorũ æſtimatio quoad ius ſpirituale, tamẽ cauſa
redituum ab eo poſſit ſeparari, d. c. ad quæſtiones,
vt Anton. Burgos, & Pinel. reſpondent, quia hæc
10 ſeparatio debet fieri ad effectum, vt contractus
ſpiritualium, & temporalium non debeat com-
miſceri, ne alioqui poſſit dici permutatio ſpiri-
tualium facta contemplatione temporalium, &
permutatio temporalium intuitu ſpiritualium,
& ſic crimen ſimoniæ committatur, vt ibi decla-
rant Doctores, maximè Imol. num. 3. ſed ſi nos di-
cimus permutationem beneficiorum quæ ſunt
ſpiritualia poſſe reſcindi ob læſionem tempora-
lium certe ſequitur quod huiuſmodi permutatio
intelligatur facta contemplatione bonorũ tem-
poralium, & propter commodum pecuniarium,
quod eſſet abſurdum, & ideo hæc ſeparatio tem-
poralium,

poralium, quæ in eo tex. fit ad euitandã Simoniã, in caſu propoſito fieri non debet ad eam inducendam, & ad declarandam nullam permutationem quæ præſupponitur eſſe valida, & ex capite
11 læſionis ſit reſcindenda: vnde cum permutatio ſpiritualium principaliter fieri debeat propter neceſſitatem, & vtilitatem Eccleſiarum, c. niſi eſſent de præb. & cap. quæſitum, de rer. permut. non eſt curandum de læſione bonorum temporalium, quia inſpicitur quod principaliter agitur, l. ſi quis nec cauſam ff. ſi cert. pet.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium carnale, & ſpirituale æquiparantur, & valet argumentum de vno ad aliud.*
2 *Referuntur alia exempla ad ſupradictum argumentum.*

Declaratur cõcluſio illa, quod valet argumẽtũ à matrimonio ſpirituali ad carnale.

RESOLVTIO CCCCLXIV.

1 AEquiparãtur à iure hęc duo matrimonia, vt probatur capitulo quoniam frequenter §. porro, vt lite non conteſt. cap. inter corporalia, & cap. ſi de transla. Epiſcop. c. cum inter Canonicos de elect. c. ſicut alterius 7. quæſt. 1. & auth. niſi rogati, & ibi Cyn. Sali. & Doctores not. C. ad Trebell. cum ſimil. Et ipſo argumẽto à matrimonio ſpirituali ad carnale vtitur Ioan. And. in regula ſine culpa de regul. iur. lib. 6. in Mercu. in 1. dubio, ad deciſionẽ illius pulchræ, & quotidianæ quæſtionis, an matrimoniũ carnale contrahi poſſit in extremis, & cõcludit quod ſic, arguẽdo à matrimonio ſpirituali ad carnale: ſed matrimonũ ſpirituale contrahitur in extremis, cap. ſicut tenor de regular. ergo, & carnale. Eo etiam vtitur: Idẽ Ioan. And. in pulchra, & quotidiana quæſtione ad duos effectus in regula quę cõtra ius fiunt de reg. iur. lib. 6. in Mercur. & idem Ioan. Andr. in regula actus legitimi, in ardua. q. de reg. iur. lib. 6. in Mercu. & Doct. ſæpe alibi, & vltra præmiſſa referam
2 aliqua quotidiana exempla, & inter alia hæc argumentatio facit ad hoc, quod ſicut valet ingreſſus religionis, licet quis dolo fuerit inductus ad intrandum religionem, nec ſubuenitur dolũ paſſo quoad ingreſſum licet hæredibus ingreſſi ſit conſultũ quoad bona ſic deluſi, vt eſt text. ſingularis in cap. conſtituit 20. q. 3. & in c. cum dilectus cum ibi no. de his quæ vi metuſue cauſa fiunt, ita etiam tenet matrimonium carnale licet quis doloſe ad contrahendum matrimonium carnale inducatur, ita dicit gloſ. ſing. in. d. c. cum dilectus, & ibi hoc approbant Ioan. de Imo. Pan. DD. & vult Iaſ. in §. actionũ in 7. col. inſtit. de actionibus, & Bal. in l. Archimedorem, C. vt in poſſeſ. leg. & eſt de mente gloſ. in l. à diuo pio ff. de ritu nupt. Item induci poteſt hæc argumentatio ad aliud videlicet, quod ſicut minor 25. annis intrans religionem non poſſet poſt ingreſſum, & profeſſionem reſtitui in integrum aduerſus ingreſſum tamquam læſus, d. cap. cum dilectus, cum ibi not. per Panor. & Bal. qui etiam dicit quod non ſufficit timere indignationem paternam, quia volebat filium exhæredare, niſi fieret Monachus, Clericus, vel Sacerdos, ita etiã puella inducta ad contrahendum matrimonium carnale, & læſa, non poteſt petere reſtitui in integrum etiam matrimonio non conſumato ad finem nubendi alteri: Ita ſing. dicit Bal. in rubr. extra de iud. & ratio eſt ſecundum eum, quia ſpiritualia ſic inhærent oſſibus quod euelli non poſſunt, habẽt enim diuinam virtutem potius quam humanam, ſecundum eum: Poſſet, & ad multa alia induci hæc argumentatio, ſed prædicta pro iuuenibus ſufficiunt: Et procedit hæc argumentatio quoniam eadem eſt ratio in vtroque, nec contrarium reperitur expreſſe deciſum à iure, & quoniam materia eſt applicabilis; & aliquando diuerſa ſubeſt ratio, vel quoniã cõtrariũ reperitur expreſſe deciſum à iure in eo quod venit inferendum, vel materia non eſt applicabilis, tunc non procedit hæc argumentatio, quia diuerſitas rationis diuerſitatem iuris inducit, l. cum pater §. dulciſſimis ff. de legat. & l. adigere quamuis, cum ibi not. ff. de iure pat. & expreſſum facit ſilere tacitum, l. fin. C. de pact. conuent. & alia ratio reformat pactum, l. interpoſitas C. de tranſact. in incertis enim non incertus locus eſt coniecturis l. cum ita ff. de verb. oblig. cum ergo multæ ſint differentiæ inter matrimonium carnale, & ſpirituale, vt dixi ſupra loco proximo, patet in multis non procedere hanc argumentationem, vbi autẽ contrarium non reperitur expreſſe diſpoſitum, nec apparet diuerſa ratio, & materia eſt applicabilis, ad hanc æquiparationẽ recurrere debemus, & procedit hæc argumentatio, vt in ſimili notat Sal. in l. fin. C. de inoffi. teſta. quod nota.

SVMMARIVM.

1 *Dolus ex perſpicuis indicijs probari debet.*
2 *Permutans beneficium pingue cum tenui, ſi graui morbo erat correptus, fraudis conſilium euidenter probatur. Ampliatur vt nu. 4. 5.*
3 *Permutatio facta cum conſanguineo non valet, quia coniunctio ſanguinis arguit ſuſpitionem fraudis.*
6 *Permutans beneficium pingue cum tenui, ſi permanſit in poſſeſſione, permutatio præſumitur fraudulenta.*
7 *Permutatio beneficij pinguis cum tenui poteſt fieri ab eo, qui ſenio confectus eſt, & habet vberiores redditus, ſi verò expedit Eccleſiæ, & hoc arbitrio Epiſcopi relinquitur.*

Fraus in beneficiorum permutatione, ex quibus præſumatur?

RESOLVTIO CCCCLXV.

QVamuis beneficium pingue cum tenui permutari poſſit, & ex ſola inæqualitate fraudis conſilium non probetur ad infringen-
1 dam permutationem beneficiorum, quia dolus ex perſpicuis inditijs probari debet, l. dolum C. de

de dol. Fed.de Sen. in tract. de permutation. beneficij in vlt.q.& Ioan.Andr. poſt Ioan.Mon.in cap.1.de rerum permut.& Anch.in conſ. 388. nu. 3. & latè Dec. in conſ. 210. num. 5. & 6. tamen ſi aliæ acceſſerint coniecturę fraudis conſilium manifeſte probatur, cap.2.de renunt. lib. 6.& d. c. t. cum glo. in verb. fine fraude de rerum permut. eod.lib.

Proinde quæritur, ſi permutatio facta ſit ab 2 ægroto, an fraudulenta dici poſſit: Et quidem ſi is permutauit pingue beneficium cum tenui, qui graui morbo erat correptus, fraudis conſilium euidenter probatur, d. c.2.de renunt.lib. 6. in illis verbis, dummodo de præmiſſa fraude appareat, ſaltem per aliquas probabiles coniecturas, vt quia dicto renuntiationis tempore, is qui præbendam vel dignitatem pinguiorem habebat, infirmitate graui detinebatur, quæ decretalis ſumpta eſt ex vtero l.filiæ ff. ſol. mat.vt dicit Bal.ibidē,& Imol. perpendit quod d.decretalis loquitur quādo quis graui infirmitate detinebatur, & Thom. Faſtol. dec.6.dubio 22. dicit in Sacro Auditorio, ab omnibus ita fuiſſe concluſum, quod Oldra. etiā tradit in conſ. 324. num. 6. & Bellamer. concl. 344. & Rot.deciſ.2.de præſumpt.in antiq. & dec. 2.de rerum permut. in antiq. & Ancha. in conſ. 279. poſt prin.& Fely.in c.quia veriſimile num. 6. de præſumpt.Staph.de lit.grat.pāg.mihi 114.& ſeq. num. 20.& infra in paruis,Sarn. in reg.de infirm. quæſt.19.num.2. Pariſ.in conſ.130.num. 4. lib. 4. & Rebuff. in praxi benefi.de permutatione num. 42.& ſeq.

3 Quod multo magis recipiendum eſt ſi permutatio facta ſit cum conſanguineo,quia coniunctio ſanguinis auget fraudis ſuſpicionem, l.data C. de donat.& l. ſi quis poſthac de bon. proſcript. Bart. in l.poſt contractam num. 3. ff. de donat. & in proprijs terminis Pariſ. in d.conſ.130.num. 8. & Rebuff. in praxi benefi.de permutatione nu. 45. & Sarn.in d. reg.de infirmis q. 19.num.2.

4 Quod autem diximus de permutatione facta ab ægroto qui graui morbo affectus ſit, vt fraudulenta præſumatur, intelligitur etiam ſi ſit facta ab eo qui habebat animum ingrediendi monaſterium, & profitendi religionem, & poſtea fuerit profeſſus,quia beneficium pingue quod permutauit proximè erat vacaturum,c. beneficium de regular. lib.6.& hæc præſumptio colligitur ex d. c.2.de renunt.lib.6.ibi vel aliquid aliud imminebat propter quod illius prębenda ſeu dignitas vacare in proximo probabiliter credebatur, & gloſ. in verbo, vel alias, ponit etiam hoc exemplum de eo qui religionem vult profiteri quod ex euētu declaratur, vt ſcribit Pariſ. in d. conſ. 130. nu. 4.lib.4.

5 Simili quoque modo ſi quis ſenio confectus permutauerit beneficiū pingue cum tenui, fraudis conſilium præſumitur,d.c.2.in fin. de renunt. lib. 6. Card. in c. quæſitum num. 11. de rerum permut. qui hoc dicit magis veriſimile eſſe ſi is qui beneficium tenue ſuſcepit illud dimiſerit, & vxorem duxerit, & hęc quidem ex varijs etiam cōiecturis bonus Iudex poterit arbitrari, vt idem Card. ſubiunxit.

6 Accedit etiam,quod ſi is qui ex cauſa permutationis pingue beneficium reſignauit in poſſeſſione permanſit,permutatio præſumitur fraudulenta,arg.l.ſicut §.ſuperuacuum ff. quibus modis pign. vel hypoth. ſol. Barr. in l. poſt contractam num.3.ff. de donat. & hanc coniecturam in proprijs terminis adducit Pariſ. in dicto conſ. 130. num.6.lib.4.& ſequitur Rebuff. in praxi benefi. de permut. num.46.

Illud vero adnotandum eſt, quod interdum 7 Eccleſiæ poteſt expedire, vt fiat permutatio ab eo qui vberiores habet redditus, & ſenio confectus eſt cum eo qui tenue beneficium obtinet,veluti ſi ſenio confectus ſit inutilis, & beneficium quod poſſidet curam habet animarum, quam ipſe exercere non poteſt,& alius habeat beneficium exigui redditus qui ſit timoratæ conſcientiæ ;& magis idoneus quique modicam habet curam animarū,& illud beneficium pingue pro ſalute animarum vtilius poſſit adminiſtrare, quamobrem in hoc caſu Epiſcopus nulla præcedente conuentione in officio poteſt Eccleſiæ, & ſaluti animarum proſpicere, vt is qui vtilitati alterius Eccleſiæ poteſt ſubuenire, ad eam transferatur, & ex fructibus ipſius alteri qui muneri ſuo ſatiſfacere non poteſt tantum tribuere,quantum computatis fructibus illius beneficij quod ex permutatione eſt conſequturus commodè poſſit ſuſtentari, & ita neceſſitati, & vtilitati vtriuſque, Eccleſiæ, ac perſonis ſubueniri poteſt, iux.c.niſi eſſent de prębend.& c.quæſitum de rer. permut. Et cum de euidenti vtilitate Eccleſiæ manifeſte appareat, auctoritas Epiſcopi excludit omnem fraudis ſuſpitionem, vt in facto reſpondit Anchar. in conſ. 279.num.2.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa non eſt de ſubſtantia ordinis, ſed hodiè ſeruatur contrarium.*

2 *Epiſcopus non debet ordinare, & alter celebrare.*

3 *Epiſcopus ſi ordinauerit,& alter celebrauerit, etiam quod ſit infirmus, ordinatio non valet. Redditur ratio num. 4.*

Ordines,an poſſint conferri ſine Miſſa?

RESOLVTIO CCCCLXVI.

IN hac quæſt. placuit reſpondere cum verbis Fuſci,quæſt.16.vbi tres conſiderat concluſiones,quarum prima, Miſſa an ſit de ſubſtantia 1 ordinis,& dicunt quod non,namque Apoſtoli ſolum per impoſitionem manuum dabant ſpiritum Sanctum, nec inter ſubſtantialia Ordinis ponitur Miſſa. vt declarat S. Bonauentura in compend. tot. Theolog. lib.6.cap. 36. ſed tamen ſalua determinatione, & veritate S. Rom. Eccleſiæ cui me totum ſubijcio hodie videtur eſſe quodammodo de ſubſtātialibus,ex quo ſic eſt ordinatum ab Eccleſia, à qua recedere mortale eſt;exemplum poteſt poni in temporibus ordinatis ad Sacros Ordines, quæ non ſunt de ſubſtantia ordinis, & tamen non poſſunt conferri extra illa tempora. c.

ſanè de temporibus ordinat. & c. ordinationes 75.diſt. ſic & ætas ordinandorum,& ſimil.& gloſ. fatetur aliter facere, eſſe ordinationi Eccleſiæ contrauenire,quod non eſt,maximè ſcienter, ſine ſcrupulo hæreſis, cap. quod ſicut §. ſuper eo de electio, licet hæc ratio non ſit valde firma, Secunda eſt conſideratio in hac quæſt. quod non de-
2 bet Epiſcopus ordinare, & alter celebrare, ſed eſt de neceſſitate quod ipſe celebret, hæc eſt antiqua conſuetudo Rom.Eccleſiæ quam omnes tenemur obſeruare, vt gloſ. ibi per c. vni.de Sact. Vnct. & ideo Bernard.Antiqu.gloſ. in d.gloſ. fatetur ſe fuiſſe interrogatum,& reſpondit non eſſe aliter faciendum,nec ſe vidiſſe,aut legiſſe vnquam factum fuiſſe cōtrarium,& eſt noua add.Bernard. vt inquit Abb. eum ſequendo, & in hoc nullus dubitat,Sum.Ang.in verb.ordo 7.verſ.2. nec ego aliquem legi argumentantem poſſe fieri. Tertia
3 erit conſideratio quid iuris ſi Epiſcopus ordinauit aliquos ad Sacros Ordines, & alter celebrauit Miſſam, an ordinatio teneat, in anno 1568. de menſe Decembris Hercules Tombeſius Epiſcopus Rauellenſis ordinatus Epiſcopus ante Concil. Trident. quia illiteratus erat, fecit publicam ordinationem ordinando in diaconos, & ſubdiaconos, & quia graui morbo erat detentus, cogitans forſan ſummam habere poteſtatē ordinauit,& ab alio presbytero fecit Miſſam celebrare, aſſerens ſe poſſe facere, in quo dixi ordinationem non tenere quia licet Hugo in dict. gloſ. videatur tenere ordinationem propter reuerentiam Sacramenti valere,& in cap.ordinatio-
4 nes 75.diſt. tamen procedit in minoribus ordinibus non in Sacris, qui ſi ſic cōſerantur non tenent aut ſaltem ſint in ſuſpenſo, quia debet reiterari, quod legitimè non eſt actum, & hoc primum tenuerunt Ang. vbi ſupra, Syluester in verb. ordo num. 9. nam ſi omittitur aliquod de dubijs,totum reiteratur, & Miſſa eſt de dubijs, ergo,Sum. Armill. ibidem, nam miſteriū eſt vnnū,& non diuidendū, Aſtenſ.in ſum.lib. 6.tit.4.art.1.Nicol.de plou. in ſuo tract. Sacer. de Sacr.Ord.fol. 189.& licet ad collegium doct.fuiſſet miſſum pro maiori veritate habenda, quia res inaudita fuit,non eſt habita congrua reſolutio, & in illo facto grauiter errauit vnus poſtea qui ſe fecit promoueri ad Sacerdotium, nulla facta declaratione ſi collatio tenebat, vel erat in ſuſpenſo abſq; aliqua ſuppletione, & ſi fuiſſet in obſeruātia tex.in cap. fin.de ætat.& qualitat. Epiſcopus non dixiſſet ſe poſſe facere quia cū haberet duos alios Epiſcopos viciniores intra 500. paſſus debebat ad illorum Ordinarios mittere,nec vlla imminebat Eccleſiæ neceſſitas; inquit enim in hoc propoſito Sancta Synodus Trident.ſeſſ.23.de reſor.cap. 3.his verbis; Epiſcopi per ſemetipſos ordines cōferant, quod ſi ægritudine fuerint impediti ſubditos ſuos non aliter quam probatos, & examinatos ad alium Epiſcopum ordinandos mittat, & quod grauius eſt,tunc Epiſcopus nec examinauit eos iuxta aliud decretum ipſius Sacr.Concil.hæc omnia denuo ſubijcio deciſioni, & opinioni S. Rom.Eccleſię,& Sum.Pontifi.in quo caſu audeo dicere nouam optare extrauagan.&c.

. . .

SVMMARIVM.

1 *Licentiatus in his, quæ ſibi fauorabilia ſunt, habetur pro Doctorato, & dicitur habere dignitatem, licet ſine adminiſtratione.*
2 *Licentiatus in vno loco, non poteſt alibi Doctorari.*
3 *Doctor debet ter examinari.*
4 *Doctor non eſt, neque dicitur, qui dumtaxat Licentiatus eſt.*
5 *Doctoratur dignitas eſt.*
6 *Licentiatus non habetur pro Doctore in his,in quibus requiritur pro forma quod ſit Doctor. referuntur authoritat. nu.7.*

An in caſibus in quibus exigitur qualitas Doctoratus,ſufficiat licentiatio?

RESOLVTIO CCCCLXVII.

POne præſertim in caſibus Concilij Tridentini, & alijs quampluribus in quibus exigitur quod quis ſit Doctor,& videbatur quod ſic, ex infraſcriptis:

1 Primo, quia licentiatus in his quæ ſibi fauorabilia ſunt,habetur pro Doctorato,Bal. in l. 1. col.pen.verſi. quod ſi filius ff. ſol. Matr. & Niconit. in Rub. eod.tit.num. 198.& de communi teſtatur Alex. in l. mulier §. non eſt dubitandum num.2.ff.ad Trebell. & Bologn. in repet. Auth. habita num.129.C.ne fil.pro patr. ſed vtique in præcedentijs agitur de fauore eius vt manifeſtum eſt,ergo & c.

Secundo,quia Licentiatus dicitur habere dignitatem licet ſine adminiſtratione,Bald. in l. qui indignus ff.de Senat.vnde per Doctoratum ſola adminiſtratio acquiritur, & conſequenter attendi debet tēpus Licentiaturæ, arg.l.2.C. vt dign. ord. ſeru.lib. 12.

Tertio, quia quando finis habet neceſſariam conſequentiam ad principium,attenditur principium, l.2.§.ſcio ff.de min.ſed ita ſe habet Docto-
2 ratus ad Licentiaturam; vnde fit quod Licentiatus in vno loco non poteſt alibi Doctorari,ſecundum Bald. in d. l.qui indignus, & alij paſſim ergo&c.

Quarto, & vltimo, quia ita Doct. magis communiter tenere videntur Ang. Aret. in §. quædam num.19.ad finem inſt.de action. Soc. Sen. in l.eum quid ff. ſi cert. pet.num.20. & ibi Dec. nu. 18.& ibi Purpur. n.60.Felyn. in c. Clericis, & ibi Dec.plene n. 17.extra de iud.Idē Felyn.in Rubr. de maior. & obed. Caſſan. in Catal. glor.mundi part.10.cōſid.34.in fin. Soc. Sen.in conſ. 70. vtrū primo Licentiatus lib. 4. vbi plene hoc firmat Hieron. Gigas in add. ad Dec. in d. cap. Clerici ſub num. 12. Additio ad Bart. in l. 1.C.de dignit. lib.12.nu.26. Curt. Iun. in l. filiæ licet in fine C. de inoff. teſt. Mod. Hiſpani in repet. Rubr. ff.de donat.inter vir. & vxor. §.38.num. 11. Riminald. in tit. quib.alien.licet,vel non num.99.& 100.qui dixit ita fuiſſe ſeruatum Ferrariæ, & deciſum per

Colle-

Collegium, illud inter ſe, & Io: Ronchegallum, & alios qui interim Doctorati fuerant allegatque idem tenere Calder. in cap. capitulum S. Crucis de reſcript. & iſtam eſſe communem ſententiam dicit Dec. in d. c.Clerici,& d.c.cum quid nu. 18, in fi.Cagno,d.l.cum quidam n.58.verſ.ad oppoſitum ff. ſi cert.pet. & de magis communi Gabriell. lib.6.concluſ. tit. de maior. & obed.concl.1. nu.1.

His tamen non obſtantibus re diligentius ponderata,alias anno elapſo cõtrarium de iure verius
3 putaui,& etiam tenui:Primo quia Doctor debet examinari primo à Doctoribus præſentantibus, l.nemini C.de aud. diu.Iud. Secundo à Doctoribus in priuato examine: Tertio in publico,& per ſententiam ſeu decretum Epiſcopi ſeu Vicarij eius, vt docet Bart. l.vnica C.de athlet.& in l. magiſtros C.de profeſſ.lib.10. & not.in Clem.1.& 2. de mag.& notat Archid.in can.de quibuſdam 37. diſtinct.& Abb.in c.cum ſecundum Apoſtolum de præben. in 6. Licentiatus autem non eſt, niſi ſemel examinatus primo examine, ergo non poteſt dici Doctor eo tempore.

Secundo quia licet aliquod iſtorum examinum neceſſariũ non eſſet,tamen iſtud accideret in hoc primo examine præambulo,quod quidem neceſſarium non eſſe ad Doctoratum cõſtat in primis ex eo quod remitti ſolet plerumque , & in ſpecie Peruſiæ,quod Peruſini ſcholares non examinãtur hoc primo examine; item nec Vltramontani , vel Vltramarini;item nec Illuſtriſſimi Viri; item nec Conſiliarij Triumfantes, & hoc quia pro approbatis, & habilibus habentur , & approbatio iſta nil aliud tribuit,niſi quod pro Doctis , & habilibus ad Doctoratum habentur quando facto hoc primo examine licentiantur , & ideo non ſolum Peruſiæ , ſed vbique in vſu eſt, vt notorie docti ſcholares non ſubijciãtur huic primo examini, Felyn. in c.Clerici circa finẽ 2. col. de iud. Petr. Leonard. de Doct. in prima parte quæſt. 6. Rebuff. in tract.de priuil.ſcol.Priuil.86. Abb. in cap. conſtitutis el.2.num.4. de appell. & Dec. ibi nu. 7.ſi igitur nihil aliud quam hanc præſumptionem habilitatis, & doctrinæ acquirunt Licentiati in partibus dictis, huiuſmodi ius præcedentiæ nullatenus ſibi præparaſſe dici poſſunt,quia ſcholaris etiam notoriè Doctiſſimus non præſeretur Doctori prius Doctorato, Abb.in c. Clerici in 2. col. verſ. hoc dictum gloſ.de iud. plene hoc deducit Bon.de Curtili in tract.de nobil. in 3. parte num. 29. Petr. Rebuff. in terminis declarando hoc de actibus in quibus pro forma requiritur vt quis ſit Doctor,dicens notoriam doctrinam non ſufficere,ergo nec Licentiatura quæ nihil amplius quã hanc habilitatis præſumptionem inducit, vt dixi, & ideo dicunt Doctores quod Licentiatus licet Doctus ſit in opinione hominum,non tamẽ Doctor eſt neque in actu neque adhuc in opinione, Abb.in cap.cum ſecundum num. 54. de præb. & ideo reprobari poteſt in examine vltimo ſecreto non minus quam qui Licentiatus non fuit, Alex. in d. l. mulier §.1.ff. ad Trebell. Abb. d. num. 14. & in c. cum venerabilis num. 55. de except. Felyn. ibi col.fin.Petr. Leonard. de Doct. parte 1. quæſt. 11.

Tertio quia quod doctor non ſit neque dicatur is qui dumtaxat Licentiatus eſt, in ſpecie di-
4 cunt Bal. in l.pen.ff. de mil. teſtam. idem Bal. in Auth. habita num. 21. C. de reſcript. Alex. in add. ad Bart.in l.1. ff. de obſeq. Iaſ. in l.filiæ licet num. 8. & 9. C. de collat. & in l. 2. num. 3. C. de inoff. teſt. cum concord. Bart. in l. 1. num. 25.C. de dign. lib. 12. Ang. in d. l. pen. & in l. bene à zenone num.7. C .de quad. præſcript. plene Staphil. de lit. grat. & iuſt. tit. de vi, & off. clauſul.8. circa 3.num.25.& ſeq.Dec.in d. c.ſeam te nu. 21. Syluan.conſil.20. num. 3. lib. 1. Ang. Aret. in §. ſed, & ſi quis num. 2. inſtit. quibus non eſt permiſſ. fac.teſt.dicens in ſumma quod Licentiatus nunquã venit appellatione Doctoris,&Guid. Pap. deciſ. 390.verſ. contrarium.

Quarto quia licet poſſet aliquo modo large dici Doctor,conſiderato in potentia ſtatu illius , & non in actu,dignitatem tamen Doctoratus non habet,Card.Clem.2.in 2.quæſt. de magiſtr. Rip. in l. ex facto num.8. ff. de vul. & pup. & quidem
5 Doctores in dignitate conſtituti dicũtur,quia Doctoratus dignitas eſt,c.quanto de mag. Bart. in l. 1.C.de dignit.lib.12.Paul.de Caſtr.in prima cõſt. C,n.7.8.& 9.Alber.de nouo C.cõpon.l.hec quando num. 19. Abb. in capitulo ſuper eo de teſtib. Rip.in l.centurio num.15.ff. de vulg.Dec. conſil. 161.num.2.de communi Benincaſ.inſt.de action. in princ.num.349.& ſeq.qui etiam de communi quod de Licentiatis non reperitur dictum.

Secundo principaliter quia dato , & non conceſſo quod Licentiatus pro Doctore haberetur
6 in cæteris,non tamen habetur pro Doctore in ijs in quibus requiritur pro forma quod ſit Doctor, videlicet in actibus Doctoralibus, Fulgo. in l.bene à Zenone nu. 7.C. de quadr. præſcript. Petr. Rebuff. in tract.de priuil.ſchol.priuil. 49. in fine huiuſmodi autem ſunt iſti actus præcedentiæ,quia ratione togæ , & inſignium Doctoralium datur præcedentia Doctoribus inter alios, & inter ſe ipſos ratione prioritatis in tempore, & qui prior eſt in poſſeſſione Doctoratus ille præcedit, d. l. 1.C. de cõſul. lib. 12.poſſeſſio autem Doctoratus non acquiritur niſi per inſignium traditionem, Bal. in l.ſi aquam num.9.C.de ſeruit.& aqua, & in tantũ quod qui eſſet in poſſeſſione Doctoratus ſine receptione actuali inſigniũ,nũquam fieret Doctor neque Doctoratum vnquam præſcriberet,Bal. in l.1.num.5.C.de emanc.lib.ergo Licentiatura nullum ius tribuit etiam cum proceſſu longiſſimi tẽporis quoad dignitatem iſtam Doctoralem , quæ per inſignium traditionem, & non per doctrinã etiam ſupremam acquiritur quo fit vt Doctor inſignitus gradu Doctorali ſit Doctor, licet indoctiſſimus ſit, ſcolaris verò licet Doctiſſimus ſit in veritate, vel per præſumptionem, & declarationẽ factam ab approbatoribus in Licentiatura Doctus quidem dici poſſit , vel etiam Doctiſſimus, Doctor vero nequaquam dici poteſt.

Tertio demum,ita ſemper tenui, & teneo quia ita tenuerũt firmiter plures maximè authoritatis Doctores ſcilicet Simõ de Berſano Card.Mediolã,in proem.ſexti antiquus Doctor,vt refert,& fir-
7 miter ſequitur Alciat.in tract.præſumpt. regul.1. præſumpt.45.ſub num.2.& 3.Iaſ.in lege cum quidam ff. ſi cert. pet. & idem Iaſ. in l. filiæ licet

num.

Digitized by Google

num.9.C.de collat.& in cõſil.192. exorta eſt verſ. nec obſtat tex.in d.l.1. lib.2.Ruyn. conſil.19. in hac controuerſia num.16.lib.1.Iac.Rebuff. in l.1. C.de conſul.& Mandoſ. in add.ad Roman.conſil. 333.& Alex.conſil. 722. num. 3. in hanc eandem ſententiam inclinant expreſſe Rom.d.conſil.333. num.7.Felyn. in procem.decret. in verbo Gregorius num. 17.Grat.conſil. 116. quæſtio ſatis trita lib.2.& Cagnol.in d.l.cum quidam n. 61. in fine, & profecto non ſolum,pœnè æquè cõmunis apparet ſed ſine dubio magis vſu recepta in partibus Italiæ, quicquid in Francia ſeruetur,vt Caſſ. dicebat.

SVMMARIVM.

1 *Familiæ idemtitas præſumitur.*
2 *Pluralitas in dubio non præſumitur.*
3 *In antiquis, quando adſunt plures coniecturæ ſeu præſumptiones, poſſunt iungi ad inducendam perfectam probationem.*
4 *Quilibet tenetur probare fundamentũ ſuæ intẽtionis.*
5 *Nobilitas poteſt probari per teſtes etiam de auditu.*
6 *Per publicam vocem,& famam in antiquis inducitur pleniſſima probatio.*
7 *Fama probat parentelam,& conſanguinitatem.*
8 *Litteris Papæ narrantis aliquem eſſe familiarem ſuum creditur ſi intentio ſua in ipſis fundatur.*
9 *Nobilitas probatur ex idemtitate inſignium.*

Quomodo probari poteſt nobilitas?

RESOLVTIO CCCCLXVIII.

IN hac de qua agitur controuerſia inter Illuſtriſſimam plateam Sedilis Capuani, & Dominos Antoniũ,& Ioannẽ Baptiſtam eius nepotem N.ſumma rei eſt,an eorũ familia ſit eadem cum illa ex qua nobiliſſimi equites eiuſdem familiæ, antiquis temporibus floruerunt; in quo articulo, vt facti ſeries verè demonſtrata fuit ſic iura, quæ ipſam tuentur clariſſima erunt,ac per infraſcriptas concluſiones elucidabunt.

Prima ſit concluſio, huius familiæ idemtitas probata fuit ex eodem cognomine, & vtriuſque lineæ nobilitate.

Secunda cõcluſio,probatur ex eiſdem inſignijs.

Tertia concluſio, probatur ex antiquiſſima poſſeſſione domus in pertinẽtijs plateæ Capuanę.

Et quoad primum, idem cognomen in facto non controuertitur,& in iure ſequitur quod idẽ
1 titas familię præſumitur vt in ſpecie tradit Ioan. Cæphal. conſil. 90. num. 18. vol. 1. Calc. conſ. 8. num. 2. & in conſil. 9. col. 1. Menoch. in tract. de præſumpt. lib.6.præſumpt. 15. num. 48. verſ. porro hæc idemtitas, Aret. conſ. 37. col. 1. verſ. maxime propter idemtitatem nominis, & domus, & conſ.102.col.3.

Et huic concluſioni accedit quod pluralitas nominis non præſumitur, Bal.conſ.7. vol. 1. Crauet. poſt alios optimè declarans conſ. 564. nu. 4. 5. &
2 6.vol.4. & generaliter pluralitas non præſumitur in dubio, vt poſt multos tradit Anna ſing. 609. quibus addo Nattã cõſ.238.vol.2.Peregrinum de fideicommiſſ. art. 44. num. 44. & Petrum Antonium de Petra in tractatu de fideicommiſſ. q.11. num.629.

Nec obſtat conſilium Signoroli 81. num. 5. qui videtur contradicere, quia vt Menoch. ibidem tradit,debet intelligi quoad plenam probationẽ, etenim ex idemtitate cognominis ſola, plenè nõ probatur idemtitas familiæ, quia quando adſunt
3 aliæ coniecturæ ſeu præſumptiones, tunc iungi poſſunt ad inducendam veram probationem, & maximè in antiquis, vt in caſu de quo verba facimus, Areti.conſ. 42. Ancharanus conſil. 244. Alexander conſ.24. col. penult. vol. 2. Romanus conſ.15.Decius conſ.146.nu.14. col. 1. Loffredus conſ.8.Crauetta conſ.73.num.20.Zaſius conſil. 6. vol.2.imò in antiquis quæ ſunt difficilis probationis prout eſt probatio nobilitatis, admittitur probatio præſumptiua ſiue coniecturalis, vt poſt Panormitanum,Felinum, & Decium tradit Mandell. conſ. 353. num. 8.vol. 2.& in caſu noſtro adſunt infinitæ coniecturæ, & præſumptiones quæ veriſimilibus probationibus æquipollent, arg. tex. in l. non eſt veriſimile ff. de eo quod metus cauſa,& c. quia veriſimile de præſumption.

Et licet in hac cauſa ſimus in claris nihilominus quãdo eſſemus in dubio eſſet dominus Antonius admittendus ad ſedile, ita Baldus conſ. 183. vol.2.Iaſ. conſ.120. vol. 4. Alciatus reſpon. 91. & 725.D.de Franc.deciſ. 2.num.28.& 207. num. 8. loquens de ſedilibus,Menoch. conſ. 96. num. 27. vol.1.& 227.vſque ad num.9.vol.5. Anna ſingul. ſuo 627.

Iſtis non obſtat conſil. Decij 321.quia idem Decius tenuit contrarium conſil.54. dicens communem, & contra Decium dicto conſil. 321. tenuerunt in illomet caſu Curtius Iunior, Philippus Saccus, Aluiſius Clarus, & Vincentius Iuuenalis, relati per Mandel.conſil.356. vol. 2. qui & ipſe contra Decium tenuit,Rubeus in l.Gallus §.quidam rectè num. 86.ff. de liberis,& poſthum.Berretta conſ.39.col.3.Mand.conſil.83. vol. 2. & alij citati per Mandellum,& Berrettam, vbi ſupra quibus addo Simonem de Pretis in tractatu de interpret. vltim. voluntat.lib. 5. interpret.2. dubitatione 4. num. 223.

Nec obſtat quod in dubio quilibet popularis, & ignobilis potius quam nobilis præſumatur, vt tradit Bal.in l.non ignorat col.1.C.qui accuſ.non poſſ.& in l.in actionibus §. planè col. 1. ff. de in lit. iur. & qui nobilitatem allegat probare teneatur cum ſit accidens,& non veniat à natura vt etiã tradunt Doctores in cap.1. §. ſi quis Ruſticus de pace tenenda;quibus accedunt multi quos recenſet Menoch.de præſumpt. lib.6.præſumpt.60. nu. 1.fol.313. iuxta editionem Taurinenſem.

Quia reſpondetur quod cum platea fundet ſe
4 in ignobilitate dictæ familiæ teneatur probare fundamentum ſuæ intentionis ſicut in ſimili dicimus in paupertate,ætate, & ſimilibus, quæ,& ſi præſumantur, probanda tamen erunt per illum qui eadem allegat, ita in ſpecie nobilitatis tradunt Tiraquell.de nobilitate nu.14. Maſcard. de prob. concluſ. 1044. num. 3. & Menoch. de præſumpt. præſumpt.60.num.5.

Nec

Digitized by Google

Nec tandem obſtat in eadem familia poſſe eſſe
nobiles,& ignobiles, vt per Soccinum conſ. 246.
col. 2.lib. 2. Fuluium Pacianum in tractatu de pro
barion. lib. 2. cap. 26.n.13.& Ann. ſingulari 359.

Quia reſpondetur quod dum iam probata eſt
nobilitas Domini Epiſcopi, debet omnino iudi-
cari vnam eſſe familiã,& non plures, poſtquam
in vna non cadit ignobilitas quæ alioquin diuer-
ſitatem inducere poſſit.

Neque prædictis obſtat conſil. Menoch. 321.
nu.16.lib.4.quia ibi aderat ſolum cognomẽ,quin
imò aderat è contra ignobilitas illius qui ſe eſſe
de nobili ſamilia ex ſolo cognomine aiebat, & idẽ
Menoch. num. 17. in fin.non negat,imò expreſſè
concedit quod ſi alia adeſt coniectura, qualitas
aut iudiciũ quod ille ſit de nobili ſamilia cogno-
men idem ſufficit,& probationem inducit; nobi-
litas autẽ Dominorũ actorũ clarè,& clariſſime de
monſtrata fuit tum ex matrimonijs cõtractis cũ
nobiliſſimis familijs eiuſdem ſedilis, ex quibus
præſumitur nobilitas,vt latè dixi in deciſ.200.vol.
2.tum etiam ex antiquiſſima poſſeſſione domus
in quarterio, vt per Annam conſilijs citatis, tum
etiam per tot, tantoſque nobiliſſimos equites de-
ponentes de nobilitate, & reintegratione in ſedile
5 dictorũ Dominorũ actorum, quorũ teſtiũ depo-
ſitione probatur nobilitas ſeu deſcendẽtia, vt per
Aretinum conſ.37.Cæphal. conſ. 337. vol. 1. imò
probatur etiam per indicia,& cõiecturas,ſecundũ
Alexandrum conſ. 90. vol. 6. Decia. conſ.595.&
quod in materia nobilitatis teſtes de auditu indu-
cant plenam probationem, eſt videndus Crauetta
cõſ.279.col.3.Soccinus cõſ.205.col.5.vol.4.Iaſon
conſ.138.vol.1.& eatenus verum eſſe dicunt, vt
procedat licet ſupradicti teſtes de antiquo depo-
nentes nihil dicerent de fama,ita Imol.conſ. 39.
Burſat.conſ.249.vol.3.Riminaldus conſ. 23.tum
etiam quia quod nobilitas dictorum dominorũ
fuerit, & ſit de ſedili Capuano, fuit verificatum
6 per publicã vocem, & famam, quo caſu in anti-
quis inducitur pleniſſima probatio, Innoc. in c.
veniens il primo de teſtibus, Angelus poſt gloſ. in
l.at qui naturam §.cum me abſente ff.de neg.geſt.
Marſilius in practica criminali §.plurimũ n.60.&
61. & in rubr. C. de probation. n.144.Alexãder
conſ.83.vol. 3.cõſ.139.col. penultima vol.6.Iaſon
in l.prætor ait §.prætor ait ff. de edẽdo, Romanus
cõſ.109.Decius in c.1.n.46.de appellat.Arelatan.
ad Alciatũ de præſumpt.regul.2.præſumpt.3.n.3.
Maſcardus de prob.tom.2.c.753. nu.7. atteſtatur
de communi poſt alios Decius,& ibi in additione
Pariſienſ.conſ.42. nu. 12. Craſſus cõmun. opin.
lib.2.cap.19.quæſt.2.Soarez recept. ſententiarum
ver. fama nu. 39. Viuius cõmun. opinion. lib. 1.
verſ. fama, Menochius cõſ. 11.num.16.& 31.vol.
1.Burſatus conſ.151.nu.28.lib.2. Mandellus conſ.
85.num.5.lib.1.Natta conſ. 235.nu.6. & 378. n.6.
lib.2.latiſſimè Crauett. de antiquit. tempor. par.
1. verſ. viſo in hac 1. parte fol. 43. & 94. & conſ.
434.num.3.conſ.701.num.29.conſil.881. num.4.
conſ.627.num. 59.Duennas regul.299.in 7. limi-
tatione,latiſſime Marquard. in tract. de fama lib.
1.cap.8.Mieres de maior.par.4.quæſt.20.num.56.
& nouiſſimè Brunonus à ſole queſt.42.num.25.&
28.qui multos allegat.

7 Et in ſpecie quod ſama probet parentelam, &
conſanguinitatem,tradunt Decius conſ.595.nu.6.
latiſſimè Maſcard. de prob. tom. 1. concl. 411.
col. 1. Aret. conſ. 37. Burſatus conſil. 151. num.
37.vol.2. & nouiſſimè Marquard. de ſama lib. 2.
cap.7. Peregr.de fideicommiſſ. art. 44. num.19.

Et quod ſama probet deſcendentiam, Aretinus
dicto conſ.37.Cæphalus conſ.137.num.45. lib. 1.
latiſſimè Maſcard.cõcl.511. tom.1. & Friſeus ſin-
gulari ſuo 46.lit. D. pag. 162. tum denique pro-
batur eiuſdem familiæ idemtitas ex expreſſis
verbis litterarum Regis Roberti in quibus
aſſeritur dictos æquites de familia N. ha-
bitantes in terra N. eſſe de vera ſamilia Do-
minorum de ſamilia N. qui grauiſi fuerunt
honoribus ſedilis Capuani, quæ verba plenam
indicunt probationem, ſecundum Oldradum
conſil. 258. Calderinũ conſ.2.de priuilegijs, Ann.
conſ.66. vol. 1.cum alijs collectis per Maſcard.
cõcluſ.100. Mohedanus deciſ. 6. de prob.Creſcẽ-
tius deciſ.4.de ſententia, & re iudicata,quibus ad-
do tex. in Clement. 1. de prob. vbi creditur
8 litteris Papæ narrantis aliquem eſſe familiarem
ſuum ſi intentio ſua in eis fundatur, quod etiam
tradunt gloſ. ibi in dict. Clem. ſi Summus Pon-
tifex vbi Zabar. in 4. oppoſ. gloſ. in d.c. ſi Papa
in verſ. narret, Crauett.de antiquit.tempor.par.1.
verſ. propoſitum num. 17. Corſetus de poteſtate
Regis quæſt.8. Rebuffus ſuper concordatis titulo
de ſublatione Clement.litteris pag.743. verſiculo
tamen in narratis per Papam.

Nec obſtat, quod hæc nobiliſſima familia
D.Epiſcopi, quandoque habitauerit in Ciuitate
N. & proinde in diuerſitate locorum diuerſi-
tas familiæ ſit præſumenda.

Quia reſpondetur primo in facto eſſe ſatis ve-
rificatum quod dicta ſamilia à Neapoli ad dictã
Ciuitatẽ acceſſit occaſione quorundam bonorum
ſtabilium Antonellæ aſſignatatum ex cauſa do-
tium maternarum in dicta ciuitate exiſtentium
à Comite eius patruo,& proinde cum origo ſit à
ciuitate Neapolis vnica cenſeri debet, & in ſpecie
tradit Vincentius Anna ſingulari 359. vbi in ſor-
tiori caſu loquitur, quẽ refert,& ſequitur Fabius
Filius in conſ.citato 106. nu. 68.vol. 2. & conſe-
quenter cum familia ſit originaria probata nobi-
litate omnes gaudere debent, vt in ſpecie tradit
de Pont. in conſ.106.vol.2.ex Affl. in conſtitutio-
ne regni intentionis noſtræ num.7.

Secundo reſpondetur quod teſtes in ſpecie di-
cunt familiam D.Epiſcopi eſſe de illa nobili Nea-
politana,& ita de auditu,& ſama etiã cum imme-
morabili deponunt, quæ depoſitio nobilitatem
probat, vt tradiderunt Bart.& Ioan.de Platea in
l.1.C.de dignitatibus lib.12. Ripa conſ. 26. vol.2.
Tiraquel. de nobilitate num 14. Romanus ſing.
289. Couar. lib. 1. variarum reſolutionum cap.
16.num.10. & latiſſimè Garſias in tract. de no-
bilitate Hiſpanorum gloſ. 12. ſol.260.vbi optimè
rem hanc explicat etiam ad intellectum legum
Hiſpaniarum, quæ de nobilitate agunt, Tandem
reſpondetur, quod non eſt impoſſibile quod in
diuerſis locis adſint homines de vna eademque
familia: Nam Petra in tract. de fideicom-
miſſ. quæſt. 11. num. 521. & ſequenti, quem

refert Anna citato conſ.106. num. 64. vol. 2. tra-
dit quod familia ſua de Petra licet ſit ori-
gine Papienſis, adſunt tamen in ea multi alibi
habitantes videlicet in ciuitate Mediolani, Ianuæ
& Placentiæ, & hinc liquet non eſſe abſonum,
aut impoſſibile vt familia N. Neapolitana,
ſit eadem cum illa quæ per aliquot annos in-
colatum habuit in Ciuitate N. cum præſer-
tim ibi nobiliſſimè, & magnifice vixerit, ſicut
etiam videmus ſecundum Ann. loc. cit. quod fa-
milia de Tuſo ex Gallia ad hoc Regnum peruēta,
eadē, & vnica eſt, licet multi ex ipſa Neapoli, alij
Beneuenti, alij Auerſæ, & alibi incolatū faciant.

9 Quoad ſecundum, huius familiæ identitas,
vt dixi, probatur ex identitate inſignium, vt
latè per Bart. in l. tutelas ff. de capit. diminut.
Caſſaneus in Catalogo gloriæ Mundi par.1. conſ.
41. fol. 14. Ant. Cioſſus conſ.18. num.7. lib. 1. No-
uiſſ. Ruſticus in tract. quando filij in condit. po-
ſiti cenſeantur vocati lib. 2. cap. 6. num. 72. fol.
47. & Anna alleg. 57. num. 20. lib. 1. qui citat
Bar. tantum in tract. de armis, Marcellus Cala-
in tract. de modo articulandi, & proban. §. 2. gloſ.
vnic. n. 945. Calcan. conſ.8. n. 7. & conſ.6. nu. 2.
Fab. de Anna conſ.88. vol. 1. & in conſ. 106. vol. 2.

Neque ſupradictis obſtat quod inſignia fa-
miliæ N. ſint diuerſa ab inſignibus quibus
actores hodie vtuntur, cum ſit ſuperaddita ſem-
per viua: Quia reſpondetur non propterea ex
hoc induci aliquod crimen inſignium, cum ha-
beatur loco facinorum, ex late traditis per Rubin.
in conſ. 300. & Thoming. in conſ. 27.

Quoad tertium de domo in quarterio, non eget
diſputatione cum iam ſit pleniſſimè probatū ex
littera Regis de dicta domo facientis mentionē.

S V M M A R I V M.

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *Vicarius generalis Epiſcopi non poteſt authoritatem, & decretum ſuum interponere in his, quæ non ſpectant ad ſuam iuriſdictionem.*
3 *Tacitus conſenſus Epiſcopi non ſufficit, quando trāſfertur ius patronatus de laico in laicum, ſed requiritur expreſſus.*
4 *Abſentia Epiſcopi non ampliat facultates Vicarij, ad ea quæ ſub illis non ſunt comprehenſa.*

An Vicarius Epiſcopi auctoritatem donationi iuriſpatronatus alteri factæ, poſſit interponere?

RESOLVTIO CCCCLXIX.

IN articulo huius quæſtionis omiſſis his om-
nibus quæ pro contraria afferri poſſent intre-
1 pide ſequor, quod Vicarius Epiſcopi aucto-
ritatem donationi iuriſpatronatus alteri factę mi-
nimè poſſit interponere, vt in proprijs terminis
eſt conſilium Calderini t. de officio Vicarij vbi di-
cit quod requiritur ſpeciale mandatum ad hoc vt
poſſit ſuam interponere auctoritatem, ſequitur
Ferret. in conſ. 243. num. 27. & iuxta hanc opinio-
nem decidit Rot. Rom. per Thomam de Tan. in
2 deciſ. 20. nu. 1. & eſt verior opinio cum Vicarius
Epiſcopi generalis non poſſit auctoritatē, & de-
cretū ſuū interponere in his quæ non ſpectāt ad
ſuam iuriſdictionē, c. 2. & vlt. de offic. Vicar. in 6.
& per cōſequens non valebit eius decretū ad cō-
firmandā dictā donationē, cū ad eius iuriſdictio-
nē non ſpectet creare, aut confirmare ius patrona
tus in laicū, vel clericū ex donatione, cōſtitutione,
vel dotatione, & quaſi hoc ſolū pertineat ad Epiſ-
copū, c. nobis de iur. patron. c. nemo de cōſecrat.
diſt. 1. Calder. conſ.3. de offic. Vicar. Ferret. conſ.
343. nu. 9. & 10. lib. 2. vbi etiā n. 3. & 4. Quod neq;
3 ſufficit tacitus cōſenſus Epiſcopi quādo trāſfer-
tur ius patronatus de laico in laicū titulo donatio
nis, ſed requiritur cōſenſus expreſſus, cū ex tacito
non poſſit iudicari, nec diſcuti ratio dictæ tranſla-
tionis, & an illa expediat Eccleſiæ, quæſtio enim
verſatur in actu odioſo, quod ius patronatus trāſ-
feratur de laico patrono iam per Epiſcopū appro
bato in aliū ignotū, quo caſu taciturnitas non ha-
beretur pro cōſenſu, Abb. in c. cura col. 2. de iur.
patr. vt etiā neq; ſi & Epiſcopus abſens enim in
hoc caſu neque permittitur Vicario interponere
4 eius auctoritatē in talibus actis, quia abſētia Epiſ
copi non ampliat facultates Vicarij ad ea quæ ſub
illis non ſunt cōprehenſa in cōcernētibus iuriſdi-
ctionē voluntariā, & in his quę poſſunt fieri per
Epiſcopū abſentē ſine tela iudiciaria, & tribunali
prout eſt cōſenſus præſtādus per Epiſcopū in iſtis
donationibus qui non requirit diſcuſſionē iudicia
riā cum ſit mera gratia ita vt ad eum poſſit habe-
ri recurſus pro illa obtinēda: Quidquid aliud ſit,
quādo ſumus in actu, quem Epiſcopus non poſſit
facere ſine cauſæ cognitione, vt eſt confirmatio
electionis, aut quid ſimile, tūc enim abſētia Epiſ-
copi à loco poſſet ampliare mandatū Vicarij ge-
neralis ad non comprehenſa in illo ex veriſimili
mente mandantis, qui actū huiuſmodi non poteſt
expedire in abſentia, Ferret. conſ. 343. nu. 13. verſ.
nec obſtat ſi diceretur lib. 2. vbi quod iſta eſt com-
munis, & poſt Io: Andr. Gemin. Franc. & alios in
cap. fin. de offic. Vicar. in 6.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio non poteſt reſignari, quia non ſapit titulum beneficialem, neque eſt beneficium Eccleſiaſticum, & num. 7.*
2 *Penſio non facit incompatibilitatem cum alio beneficio curato, vel requirenti reſidentiam.*
3 *Regula de infirmis reſignantibus non comprehendit transferentes penſiones in articulo mortis.*
4 *Penſio poteſt transferri in articulo mortis, etiā quod in cōceſſione ſimpliciter detur facultas trāſferendi.*
5 *Penſio poteſt aſſignari laico.*
6 *Penſionarius non obligatur ad officium magnum, ſed tantum ad officium B.M.Virginis.*

An penſio poſſit reſignari?

RESOLVTIO CCCCLXX.

1 DIxi in facti contingentia quod penſio mi-
nimè poſſit reſignari, ex eo quod ipſa non
ſapit titulum beneficialem, vt habetur per
Gambar. in cap. licet num. 87. de permut. bene-
fic. nec eſt beneficium Eccleſiaſticum, Anchar.
Gemin. Franc. & cæteri in cap. quamuis de præ-
bend. in 6. Canoniſtæ, & præcipuè Felyn. & Abb.

in

in cap.ad audientiã il 2. de reſcript. Hoied. de in-
compatibilitate beneſ.c.7.n.4.par. 2. Staffileus de
grat.expectat.in verb.ſorma nu.9.Selua de bene-
fic.q.3.nu.10. par. 1. & hinc penſionarius ratione
penſionis, minime tenetur ad aliquam reſidentiã,
Gigas de pẽſionibus quæſt. 31. nu.4. poſt Card.
in cap.finali q.11. de cler.non reſident.Archid.in
cap. quamuis il 1. nu. 2. verſ. præuidere de præb.
2 in 6. Sarn.de annali quæſt. 21. & Penſio non facit
incompatibilitatem cum alio beneficio curato,vel
requirenti reſidentiã, vt refert Hoied. in d. tract.
de incompatibil.benefic.cap. 7. par. 2. Duenas in
reg.71.in 5.limit.Gigas in d. tract. quæſt. 42. poſt
Imolam in Clem. Gratia nu. 10. de reſcriptis, &
3 hinc regula de infirmis reſignant. non cõprehen-
dit trãsferentes pẽſiones in articulo mortis,prout
fuit deciſum in Rot. tempore Lon. X. teſte Sarn.
in citat.q.16.& de anno 1541. tempore Pauli III.
ac die 13.Maij 1542. coram Thoma de Tanis in
vna Gadic. prout teſtatur Sarn. in additione ad
comment. ſuper regul.Cancell.deciſ.8.nam nulla
lex prohibet huiuſmodi translationes penſionis,
4 poſſe fieri in articulo mortis, imò penſio poteſt
transferri in articulo mortis,etiam quod in con-
ceſſione ſimpliciter detur facultas transferendi, vt
alias fuit ſententiatum,teſte Pur. deciſ. 138. lib. 1.
5 hinc etiam penſio laico poteſt aſſignari,Caccialu-
pus de penſionibus quæſt.12. num. 2. Paleot. de
nothis,& ſpurijs cap.58. nu.4. Redoa. de ſpol.Ec-
cleſiaſt.quæſt. 8. §. ad maiorem num. 26. Gigas
in dict.tract. quæſt.21. per totam poſt Card. in
Clem.2.quæſt.9.de offic. ordinarij, & hinc etiam
dixerunt Sotus de iuſt. & iure q.5.art.3. lib. 10. &
Gigas in d. tract. de penſionibus quæſt. 30. nu.
6 2.quod penſionarius non obligatur ad officium
magnum licet ex præcepto Pij V. ſit obligatus
tantum ad officium Beatæ Mariæ virginis, &
propterea etiam Sacra Congregatio Concilij Tri
dent. cenſuit eum non comprehendere quoad
priuilegium fori cui fuit reſeruata penſio ſuper
fructibus alicuius beneficij, vt patet ex cap. 6.
ſeſſ.23.de refor. & iuxta hanc ſententiam, ſcili-
7 cet quod penſio non poſſit reſignari reſoluit
Mandoſ.in quæſt.11.col.1.verſ. regula poſt Sarn.
de infir.reſign.quæſt.16.col.2. in princip. licet de
licentia poſſit transferri, vt habetur per ipſos, &
communiter referunt alij, & ex hac cauſa deſ-
cendit quod penſiones non poſſunt permutari, vt
refert Gambar.in citato cap.licet de permutatio-
ne benefic. in 6. nam penſio non eſt perpetua, vt
beneficium, ſed onus temporale, Puteus in deciſ.
202.num.3.lib.3.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius non poteſt recipere beneficiorũ reſignatio-
nes,niſi fuerit ei data ab Epiſcopo huiuſmodi facul
tas,& hoc non ſolum procedit ſi ſit Vicarius gene-
ralis,ſed etiam ſi habeat facultatem adminiſtrandi
ſpiritualia,& temporalia.*

2 *Plus eſt conferre,quam admittere reſignationes.*

3 *Vicarius etiam ſi in commiſſione habeat facultatem
deſtituendi omnes,& ſingulos beneficiatos, nihilo-
minus non poterit recipere reſignationes,niſi fuerit
expreſſè dictum in dicta commiſſione; redduntur
rationes num.4.ad finem.*

An Vicarius Epiſcopi habens facultatem adminiſtrandi ſpiritualia, & temporalia poſſit recipere reſignationem?

RESOLVTIO CCCCLXXI.

1 APertiſſimi iuris eſt, Vicarium non poſſe
recipere beneficiorum reſignationes, niſi
fuerit ei data ab Epiſcopo huiuſmodi fa-
cultas,Calder.conſ. 3.de renunc.Fran. in c. vnico
num.9.de rer.permut.Rebuff. in prax. benef. tit.
Form.Vic.nu.104.cum ſeq.Ptolom. deciſio. 141.
alias 233. quia neceſſe eſt, vt ſpecialiter com-
mittatur facultas admittendi reſignationem, c.
dudum de præbend. lib. 6. cap. quæſitum de rer.
permut.Cald.d.conſ.3.Rot. deciſ. 13. verſ. & dic
de renun.in antiq.vbi dicit requiri ſpeciale man-
datum ad hoc, & poſſe Epiſcopum committere,
& dare generali ſuo Vicario hanc facultatem
recipiendi reſignationẽ,& fuit deciſum in Rota,
vt habetur deciſ.a.de offic.Vic. in antiq. arg. cap.
vlt.eo tit.lib.6.Rot. etiam deciſ.5. eo tit. in no. &
eſt communis Docto. ſententia, Dubium tamen
eſt, ſi Vicarius habens facultatem adminiſtrandi
ſpiritualia, & temporalia poſſit recipere reſigna-
tionem, & reſpondeo negatiuè, nam licet Epiſ-
copus conſtituat Vicarium generalem cum po-
teſtate adminiſtrandi in ſpiritualibus, & tempo-
ralibus,& cum ſtipendijs,honoribus, & præemi-
nentijs datis alijs Vicarijs, & cum plena, & omni
moda poteſtate de omnibus cognoſcendi, nam
nihilominus iſte Vicarius non poterit admittere
reſignationes,etiã ſi adſint in mandato alia verba
generalia, & prægnãtia,nãq; debet fieri præcipuè
mentio de hoc quia Vicarius non poteſt conferre
beneficia ex commiſſione ampliſſima ei data
ab Epiſcopo,etiã ſi in cõmiſſione dictũ fuerit vt
poſſit omnia facere quæ ipſe poteſt, vt late probat
Butr.cõſ.19.col.2.3.4.Pauin. de offi.& poteſt.cap.
ſede vacan.2.par. q. 10. in terminis egregiè Dec.
2 cõſ.128.col.1.& tamẽ nulli dubiũ eſt plus eſſe cõ-
ferre quã admittere reſignationes, arg.gl.in c.re-
latum de præb.ex quo ſatis colligimus, & ex alijs
exẽplis allatis à Rebuff. in prax. titul. forma vic.
cõmiſſionẽ Vicarij ſtrictè, & quatenus verba ſo-
nant eſſe interpretandam, & pro huius rei con-
firmatione accedit,quia ex dicta facultate non
venit poteſtas priuandi aliquem, vt reſoluit Re-
buff. dicta prax. in titul. forma Vic. & tamen
qui nõ poteſt deſtituere,neq; poteſt admittere re-
ſignationes,Inno.in c.quod in dubijs in fin. de re-
nun.Card.in Clem.1.num.16.eodẽ tit.& hæc ſen-
tentia procedit,etiã ſi in cõmiſſione Vicarij adeſ-
ſet facultas deſtituendi omnes, & ſingulos bene-
ficiatos, nã nihilominus non poterit recipere re-
ſignationes,niſi fuerit expreſſè dictum, nam hæc
duo priuare, & recipere reſignationes differunt,
iuxta tradita per Rebuff. in prax.benefic.titul. de
deuolut.n. 96. etiam ſi fuerit data Vicario in con-
miſſione facultas cõferendi omnia, & ſingula be-
neficia vacãtia,nam nihilominus vigore huius fa-
cultatis, non poteſt recipere reſignationes bene-
ficiorũ abſque ſpeciali mandato, Zabar. in Clem.
vnica nu.14.de rer.permut. Roffiniac. de benefi-

cijs cap. 14.in fine, Rota in antiq. in deciſ. 1. de
4 renuntiatione,& deciſ. 5.& 13. eod. tit. quia hæc
duo ſcilicet cōferre,& recipere reſignationē inter
ſe differunt, vt tradit Archid. in c. ſicut ſub ver-
bo cedentiū de verb. ſignifi. in 6. & latè habetur
per Gabr. in conſ.187.col.2. lib. 1. vnde ex cōceſ-
ſione vnius, non venit alterū, argum.tex.in l. Pa-
pinianus ff.de minoribus, & pro cōfirmatione ac-
cedit inſuper,quia ex huiuſmodi facultate confe-
rendi,non poteſt deſtituere Vicarius, cum habeat
ius inſtituendi de iure ſpeciali,c.finali de offi. Vic.
lib.6.& qui habet ius inſtituendi iure ſpeciali non
poteſt deſtituere,Hoſtienſ. in c. cum ex iniuncto,
de hæret. nam volūtaria Iuriſdictio non includit
contentioſam,Fel.in c.auditis,num.12.de procur.
& cōprobatur, quia in reſignatione poſſunt eue-
nire multa in quibus propter factum reſignantis,
poſſet damnificari ille ad quem pertinet collatio,
Rota d. deciſ.5.de renunt. in antiq. & hæc opinio
mihi videtur verior, licet contrarium teneat Pu-
teus in deciſ. 76.num.4.lib.3.

S V M M A R I V M.

1 *Percutiens clericum eſt excommunicatus. Amplia-
tur num.2.3.4.& 5.*
6 *Qui per alium facit,per ſe ipſum facere videtur.*
7 *Clericus percutiens ſe ipſum, incidit in Canon.ſi
quis ſuadente 17.quæſt.4.*
8 *In volentes non fit iniuria.*
9 *Clericorum laudes.*

An Clericus ſe ipſum percutiens, incidat in Canonem ſi quis ſuadente 17.q.4.

RESOLVTIO CCCCLXXII.

APerta eſt iuris cōcluſio quod inijciens ma-
1 nus cōtra Clericū ipſo iure eſt excōmuni-
catus,vt habetur per tex.in d.c.ſi quis ſua-
dēte 17.q.4.& voluerūt Menoch.de arbitrar.iudi.
caſu 4. q.3.Villagut in deciſ.34.Aufrer. de poteſt.
ſecul. regul. 3.nu. 1. Baiard. in addit. ad Clarū in
2 q.77.n.20.Duen. in regula 99. quæ habet locū tā
ſi percutiens ſit fœmina,quā maſculus, vt per Na-
uar.in Manuali c.27.n.77. Viuius in ſilua comm.
opin.opinione 104.n.8.& ratio eſt quia illud rela-
tiuū ſi quis,eſt regulæ, & cōprehendit tam maſcu-
los, quam fœminas,vt in l.1. ff. de verborū ſigni-
3 fic. tam ſi percutiens ſit ſecularis,quam ſi ſit re-
gularis,cap.porro,cap.cum pro cauſa,& cap.Mo-
4 nachi de ſentent.excommunicat. tam ſi fuerit per
ſona priuata quam publica, vt in officiali, cap.
5 3.de ſententia excōmunicat.tam in eo qui impias
manus in clericos iniecerit quā in mandante,con-
ſulente, & ſollicitante, Cabal. in reſolut. Cri-
min. caſu 56. circa finem, Fran. Marc. in deciſ.
878.num.1.vol.1.Aufrer. de poteſtat. iudic. ſecu-
lar. reg.3.num. 6. & 7. Mozzius de contractib. in
tit.de donation. ſub rubr.quomod.annullatur do-
6 natio n.34.& ratio eſt,quia qui per alium facit per
ſe ipſum facere videtur,c.vt famæ de ſent. excō. l.
nihil intereſt ff.de ſicar.c.qui facit de reg.iur.in 6.
l.ita autē §. geſſiſſe ff. de adminiſtrat. tutor. ideo
cum in facti contingentia eueniſſet quod quidam
clericus ſe ipſum enormiter percuſſiſſet,fuit dubi-
tatū ſi diſpoſitio d.c.ſi quis ſuadēte haberet locū in
7 eo,& cū fuiſſem interrogatus,affirmatiuè reſpōdi
quia nemo eſt Dominus membrorū ſuorū,l.liber
homo ff.ad l.aquiliam, & ita in proprijs terminis
ſcripſerūt Franc.Marcus in deciſ.287.nu.6.vol. 2.
Gramatic.deciſ.44.Nauarr.in Manual.c.15.n.11.
Menoch.de arbitr.iudic. caſu 284.n. 37. Guttier.
de iuram.cōfirmator.c.16.nu.54.par.1. Carrer. in
ſua practica §.fin.q.77.n. 3. nam tex.in d.c.ſi quis
ſuadēte excōmunicat eum qui in clericū violētas
manus iniecit,ſed clericus qui ſe percutit, vtique
clericum percutit, ergo incidit in Canonem; Et
non obſtat quod poſſit dici,quia tex. in d.c.ſi quis
ſuadēte excōmunicat eum qui in clericū iniecerit
manus,& quod videatur cōſiderare agentē,& pa-
tiētē eſſe diuerſos cū non poſſint dici manus vio-
8 lētæ, quæ in volentē inijciūtur;namq; in volentes
nō fit iniuria,l.1.§.vſq;adeo ff.de iniur.l.3.§. ſi quis
volentē ff. de liber.homin.exhiben. l. quāuis ff.de
in ius vocand.quia in hoc reſpōdet Decian. in ſuo
tract. Criminal.c.3.n.4.lib.4.quod illa non violē-
tia poteſt capi actiuè,& paſſiuè, vt declarat Bart.
in l.2.n.7.ff.de duob.reis,& in l.ſi ita ſcriptū ff. de
militar.teſtam. licet ergo vulnerari tanquā patiē-
tis non ſit vis tamen reſpectu eiuſdē vt agentis,eſt
vis,quia cum vi vulnerat, & vltra reſponſionem
Decian. reſpondeo per tex.in c.contingit de ſent.
excom. in verſ. nos autem fraternitati tuæ, vbi
notatur, quod ad incurrendā excōmunicationē
ſufficit quod adſit manus iniurioſa,& ſic non vio-
lēta, neque manus iniurioſa ſolū reſpectu ſui,ſed
etiā ſi ſit iniurioſa reſpectu ordinis clericalis,tan-
tū ergo abſq; difficultate eſt amplectēda iſta opi-
nio,& eo magis,quia ſi laici de iure Ciuili ſe ip-
ſos percutere prohibētur,Dec.in l.3.n.5.C.de pac.
Frāc.Marc.in deci.879.n.2.vol.2.Gram. deci.44.
n.4.& 5.Menoch.de arbit.iudi.caſu 284.n.22.Ce
ned.in collect.iur.can.collectan.30.n.4.par.1.ergo
quāto magis in clericis debet hoc habere locū qui
9 quoquomodo tenere vidētur locū Apoſtolorū, vt
habetur in c.auctoritate 16.q.1.qui dicūtur res Sa-
cræ Sāctæ,& ſpirituales,c.cui portio 12.q.1.& tur-
pitudinis ſuſpitionē fugere debēt,tot.tit. de coha-
bitation.cleric.& mulier. imò debent eſſe vti can-
delæ ſuper candelabrum,& aliorum lumen, vt ha-
betur in Euangelio,Vos eſtis lux mundi.

S V M M A R I V M.

1 *Archipresbiter, ſi fiat Archiepiſcopus, retinet pri-
uilegia Archipresbiteri.*
2 *In priuilegijs poteſt quis habere plura priuilegia
pluribus competentia, tum iure proprio, tum ex
perſona alterius.*
3 *In officijs, poteſt quis ſubire vicem duorum, quod
etiam procedit in officijs priuatis,& quod in publi-
cis. ibid. remiſſiue.*
4 *Ex neceſſitate poteſt quis duas exactiones publicas
facere.*
5 *Licet regulariter quis duorum officiorum vicem ſu-
ſtinere non poſſit, tamen excipitur caſus volunta-
riæ iuriſdictionis, in quo quis poteſt iuris, & pri-
uati vicem ſuſtinere.*
6 *Si extat ſtatutum, quod non poſſit extrahi aliquid
abſque licentia Officialis, ipſe poteſt dare licentiam
ſuæ familiæ de extrahendo, niſi licentia requirat
cauſæ cognitionem.*

1 *Ad*

7 *Ad diuerſa officia quis non poteſt aſpirare, ſi ad diuerſa tendant.*

8 *In officijs publicis non iuriſdictionalibus, neque adminiſtrationem continentibus poteſt quis vicem duorum gerere.*

9 *In militijs, & in honoribus non poteſt quis fungi vice duorum.*

10 *An in caſu in quo quis duo officia habere pôt, poſſit, habere, & conſequi duo ſalaria: Author diſtinguit.*

11 *In oneribus non gerit quis vicem duorum: In muneribus verò ſic.*

12 *Monachus factus Epiſcopus non deſerit eſſe Monachus, & ſic multa alia exempla ponuntur ibid.*

An quis poſſit ſuſtinere vicem duarum perſonarum?

RESOLVTIO CCCCLXXIII.

HOc quod quis ſuſtineat vicẽ duarũ perſonarum, non tantum in actionibus, & in pluribus dñis reſpectu vnius feudatarij ſed & in dignitatibus ſolet diſcuri ad tex. in l. emancipati §.fi.de Senat.l.3.C.de dign.lib.12.l.eos C.de excuſ.mun.lib.10. & ſic Imperator ſe cõſulacẽ dignitatẽ retinere dicit, vt habetur in proemio Digeſtorum in fin.& in prima conſtit.C.§.ideoq; ſic

1 Archipresbyter ſi fiat Archiepiſcopus retinet priuilegia Archipresbyteri, nec obſtabit quod plures dignitates habere nemo poteſt, l.1.C. de leg. Iul. de amb.l.hac parte C.de proxim.Sacr.Scrin.lib.12. quia illę leges loquuntur in pluribus dignitatibus cum adminiſtratione, ad quod ponderatur tex. in d.§.ideoq; diſtinguas quod ſi quis habet plures dignitates ſine adminiſtratione, & permittitur, aut plures dignitates quarũ vna eſt cũ adminiſtratione, & altera ſine, & poteſt, aut vtraq; eſt cũ adminiſtratione, & tunc aut inuicẽ ſe impediunt, & ſunt pugnantes, & non licet quia per exercitiũ vnius actus impeditur alius, ſecus ſi nõ impeditur, quod etiã ſecutus fuit Alb.in l.1.C.de no. C.fac ide.n.17.

2 In priuilegijs ſimiliter poteſt quis habere plura priuilegia pluribus competẽtia tum iure proprio, tum ex perſona alterius, l.fin.C.de propoſ. agen. in rebus, l.eos C.de Fabricenſ.lib. 12. poteſt enim ex priuilegio eidem dato agere quis vicem pluriũ in Eccleſia videlicet præpoſiti, & ſimplicis Canonici, cap. cum inter vbi Innoc. de electionn. cap. cum olim de re iud.& ratio eſt, quia nouum priuilegiũ inducitur in argumentum primi, ſed pulcherrima eſt quæſtio ſi fortaſſe quis duas repræſentans perſonas concedat rem, puta ſi Rex, & Baro ſimul alicuius Caſtri concedat Caſtrum cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis quæ ibi habet, an videatur conceſſiſſe ius tamquam Rex ſibi competens, vel tamquam Baro? Albericus de Roſ. dixit quod non venit ius ſibi competens tamquam Regi, ſed vt Baroni in l.1.n.34.ff.de offic. eius in l. Imperium ff. de iuriſd.omn.iud.Idem in l. nec quicquam §.conueniſſe ff. de offic. proconſul.

3 In officijs etiam poteſt quis ſubire vicem duorum, quod tangitur per gloſ.in l.1.§.3. ff. de ſtipulat.ſeru.in l.ſi plures ff.de pact.quod etiam procedit in priuatis officijs, & artificijs, l. ſi libertus ff. de oper.libert.& l.duorum ibidem, l.legatis ſeruis §.fin.de leg.3.l.ſeruis Vrbanis §.lecticarijs, & §. ſi alij verne eod.tit.l.fin.§.ſi quis nauta ſit, & mercator ff.de nau.caup.ſtabul. l.ſemper §.licet ff.de iur. immunit.hinc notabiliter inferũt Doctores quod quis poteſt eſſe matriculatus in duobus artificijs Rom.conſ.422.

Quid autem in publicis officijs, numquid quis poſſit ſuſtinere vicẽ duorũ, traditur per gloſ. in d. l.ſi plures melius, & magis diſtinctè eadem gloſ.in l.nemo C.de aſſeſſoribus eſt tex. in l. hac parte C. de proxim.Sacr.Scrin.& in l.fin.C.de aſſeſſ.

4 Ex neceſſitate quis duas exactiones publicas facere poteſt, Bar.in l.fin.C.de except.ſicut in alijs ſimilibus cauſis vbi alias prohibetur ex neceſſitate ſubire.

5 Item licet regulariter quis duorũ officiorũ vicẽ ſubſtinere non poſſit, excipitur tamẽ caſus à prædictis volũtarię iuriſdictionis in quo quis poteſt iuris, & priuati vicem ſubſtinere vt notatur ff.de adop.l. ſi conſul. nã cõſul, poteſt filiũ emancipare, aliũ ſibi adoptare, & ſeruũ manumittere, ſeu vindicta penes ſe liberare ff.de manumiſſ. vind.l.au. apud, & l.manumittere, ſequitur Iacob. Bart. Alber.in d.l.ſi conſul de adopt.

6 Hinc deciditur queſtio q; ſi extat ſtatutum quod non poſſit extrahi aliquid abſq; licentia, officialis ipſe poteſt dare licentiã ſuæ familiæ de extrahẽdo niſi licẽtia requirat cauſę cognitionẽ, vt dixit Alberic.in l.1.ff.de offic.conſ. & hac ratione Prætor ſe tutorem dare non poteſt, l. prętor ff.de tutor.& curat.dat.ab ijs, gloſ.in c.per veſtras de iure patr. c.didicimus 24.q.1.gloſ.in ver. à ſe ipſo ſecutus ſi nullam cauſæ cognitionẽ requirat, quia tunc volũtaria tantũ non contentioſa exercebitur, qua de re Bal.in c.de cætero de trãſact.dixit quod ſi Epiſcopus cum ſubdito litigat, amicabiliter cõpo[illegible]ere debet niſi cõtentioſa iuriſdictio exerceatur, & idẽ Bald. in l. Sancimus C. de donation. dicit quod habẽs merũ Imperiũ faciẽs magnã donationem, eo ipſo quod eam fecit inſinuaſſe videtur, cũ ipſe donans Magiſtratus ſit, Iudex, & hoc eſt quod nos dicimus quod ſi quis cõtrahit cum Rege alio aſſenſu opus nõ eſt, ſic etiã Princeps, vt Princeps, non vt pater, filiũ ſuum tamquã ſubditũ poteſt legitimare ad Regni ſucceſſionẽ, vt dicitur in tex. in cap. per venerabilẽ §. inſuper qui filij ſint legit.Hoſtienſis ibi argumentũ ſumit quod Princeps gerit vicem duarum perſonarum.

7 Eſt tamẽ illud notandũ quod ad diuerſa officia quis non poteſt aſpirare ſi ad diuerſa tendant d. l.hac parte, ſecus ſi ad eundẽ finẽ, Bart.in l.comperimus per illum tex.C.de proxim.Sacr.Scrin.ponẽs exẽplũ quod Iudex qui erat tabellio qui ſcripſit omnia acta, poteſt ex ipſis actis pronunciare, & ſentẽtia valebit, ſic Notarius qui fecit inſtrumẽtũ, poteſt facere præceptum de ſoluẽdo, & ſubdit ibi Bart.de Iudicibus habẽtibus iuriſdictionẽ in cauſis modicis quod ipſi præcipiũt, & ſcribũt, hoc idẽ dixit Bart.in Auth.niſi breuiores C.de ſenten. ex breui recitan.quod iſti Iudices villarũ poſſunt eſſe Iudices, & Notarij, & Angel.in d.l. cõperimus C. de proxim.Sacr.Scrin. dixit quod poteſtas ſeu Magiſtratus poteſt deputare, vt ſit Iudex, & Notarius maleficiorum, cum officia non ſint diuerſa ſed circa idem tendant, Ioan.de Plat. in d.l.fin.

8 In officijs autem publicis non iuriſdictionalibus neq; adminiſtrationẽ cõtinentibus certũ eſt quem duorũ vicẽ gerere poſſe, nã & Tabellio poteſt eſſe teſtis in teſtamẽto quod ipſe ſcripſit, l. Dominus C. de teſtamentis eſt argumentũ tex. in l. ſi quis decurio C. de falſ. & hæc intelligãtur in voluntaria iuriſdictione nã in cõtẽtioſa iuriſdictione quis nõ poteſt plurium vices ſubſtinere, ad text. in l. ille à quo §. tempeſtiuũ ff. ad Senatus conſ. Trebell. latè Abb. in cap. ex litteris de probationib.

In officijs auctoritate tãtum publicis, vt in tutela iuxta tradita per Cyn. in lege voluntariæ C. de excuſat. tutor. poteſt quis plurium vices ſubſtinere, poterit enim eſſe tutor pluriũ pupillorũ ad inuicẽ litigãtiũ, & eiſdẽ auctoritatẽ in iudicijs præſtare, l. accipiẽns ff. de auct. tutor. qua ratione ductus Bal. dixit in c. edoceri n. 15. de reſcrip. quod pater auctoritatẽ præſtat duobus filijs collitigãtibus.

Hinc etiã fit quod tutor fundũ à defuncto emptũ, ſi filij venditoris tutelã ſuſceperit nihil prohibet, ſibi ipſi fundum tradere per ſe emptũ, l. cum ipſe de cõtrahen. empt. l. in vẽditione §. fin. eod. tit. & l. tutor rerũ ff. de adminiſtrat. tutor in l. non exiſtimo ff. eod. & in l. pupillus §. ipſe tutor. eod. tit. & an Prælatus in re ſuæ Eccleſiæ poſſit auctorari, traditur per gloſ. in Auth. quibuſcũque modis C. de Sacroſanctis Eccleſ. & in Clement. fin. de reb. Eccleſ. nõ alien. 11. q. 2. c. hic vſus, de inſt. l. fin. Lucas de Penna in rub. de fide inſtrumentorum.

An pater poſſit fungi vicẽ duarum perſonarum ſcilicet, conſentire filio ſibi donanti cauſa mortis, l. tam is §. filius famil. ff. de donat. cau. mort. in l. 1. ff. de Auctor. tutor. vbi Bart.

9 In militijs non poſſet quis fungi vice duorum cum duas militias quis cõſequi prohibeatur, l. ſi is quidem C. qui milit. non poſſ. lib. 12. ſiue de armata ſiue de inermi militia, & ibi dicunt Doctores.

Similiter in honoribus quis vicẽ duorũ repræſentare nõ poteſt, l. libertus §. præſcriptio ff. de decur. l. hærennius §. 2. ff. de vac. mun. l. à decuria natu ff. de vacat. & excuſ. mun. Lucas de Pen. C. de Primic. & ſecundic. lib. 11. Alber. in proem. C. de nouo C. compo.

10 Sed pulchrũ, & quod de facili euenire poteſt ſicut ſucceſſit, an in caſu in quo quis duo officia habere poteſt iuxta ſuperius dicta duo ſalaria, habere poſſit, & conſequi, & gloſ. in l. matriculam C. de agent. in reb. lib. 12. dicit quẽ non cõſequi duo ſalaria poſſe, ſed vt quæſtionis propoſitæ veritas habeatur adhibẽdam puto diſtinctionẽ quod aut quis prætendit plura ſalaria ratione vnius officij ſeu dignitatis; aut ratione plurium officiorum in quibus proponitur.

In primo caſu dicitur non poſſe quem pro vno officio plura ſtipẽdia cõſequi, gl. in d. l. matriculã.

Secũdo vero caſu quãdo plura exercet quis officia, & ſic loco pluriũ officialiũ vices ſuſtinet, plura debet habere ſalaria; ita probat tex. in Authent. vt iud. ſine quo ſuffr. §. illud, Iacob. de Beluiſo ibidẽ, & poſt eum Angelus, Innoc. & Io. Andr. in c. cũ olim extra de re iud. dicunt quod Canonicus qui duo gerit officia poteſt duas habere diſtributiones quotidianas ſic Bal. in l. ſi ad ſcribarũ C. de appellat. quod Doctor qui dat vocẽ in Collegio in vtroque iure, duo debet habere ſalaria, qui dixit in l. binas C. de off. iud. quod ſi vnus officialis poſitus eſt in locũ duorũ, & vtrumq; debet habere ſalariũ annexũ, ſic etiã ſi dicatur in prouiſione officij cũ ſalario cõſueto, & idem Bal. in l. qui duobus ff. de cõd. & demonſt. quod lector legẽs lectionẽ ordinariã debet cõſequi ſalariũ vtriuſq; lecturæ, etſi collateralis exerceat officiũ Collateraliũ, & alterius Iudicis, petet à poteſtate maius ſalariũ quod fundatur in illa iuris maxima quod labor, & pecunia recipiũt diuiſionẽ, l. Seia ff. de ann. legat. hoc idem in eo qui eſt Capitaneus, & poteſtas de quo multa per Parid. de Put. in verſ. ſalarium in princ. & §. officialis ad duo officia electus, & §. an ſi officialis cõſueuit habere, vbi alia etiã exẽpla ponit, & fundatur hæc opinio etiã in l. binos C. de aduocat. diuerſ. iud. Hanc etiã cõcluſionẽ ſequitur Dec. in c. ex litteris nu. 17. extra de probat. quã tamẽ locũ habere dicas ſi eodẽ tempore exercet vtrumq. officium, & vtrumque vacat.

In tertio caſu quando plures loco vnius officialis reputantur cum conſueto ſalario, an quilibet ex conſtitutis vnum ſalarium habere debeat, vel vnum ſalarium inter omnes diuidendum: Hanc quæſtionem latè tractat Bald. in d. l. binos, Capyc. deciſ. 27. exẽplũ ponunt in poteſtate, & Capitaneo qui exercuit Ciuilem, & Criminalem iuriſdictionem, & proinde pinguius ſalarium ſit conſecutus, ſi deinde creatur nouus Capitaneus in cauſis Ciuilibus, tantum illud ſalarium quod vni debebatur eſt diuidendum inter eos.

11 In oneribus non gerit quis vicem duorum pone fortaſſe quem Campanum origine, effectum ciuem Auerſanum allectione, & repreſaliæ conceſſa cõtra ciuem Auerſanum, an comprehendant illum qui ex priuilegio Auerſanus fuit effectus: Hanc quæſt. ponit Bald. in cap. de forma de for. fidel. Bar. in l. Prouinciales ff. de verb. & rerũ ſign. ſimilis quæſtio in eo qui eſt originis vnius loci, & ex allectione alterius loci cum indicantur munera inſimul ad quæ eſt obligatus vide tex. de hoc in l. Libertus §. cum inſimul ff. ad municip. notatur in l. 1. C. de incol. late Bar. in repet. rub. ff. de ſolut.

Hinc noſtris temporibus ſucceſſit quæſtio; extat Capitulum Neapolitanis conceſſum quod contra eos non poſſit quis vti moratoria; aliquis fuit effectus ciuis ex allectione cum iſti effecti ex allectione gaudeant hoc capitulo, vti moratoria contra eos, vel guidatico, debitores non valeant, & multa hinc, & inde fuerunt adducta, & contra illos dicebatur, quod cauſa naturalis domicilij magis attendi debeat quam accidentalis, ad tex. in l. qui habet ff. de tutel. in contrarium dicebatur quod ſi originarius gerit ſe pro Curiali iudicabitur de eo prout de Curiali, cap. præſenti de probat. in 6. l. nec non ff. ex quibus cau. maio.

In muneribus ſubeundis poteſt quis duorum vice iudicari quia poteſt quis originarius vnius Ciuitatis eſſe, & ex priuilegio alterius, non enim quis impeditur particeps eſſe in duabus communitatibus, nec plura domicilia habere, & ciuis eſſe plurium Ciuitatum, l. aſſumptio §. iuris prudentibus, l. Libertus cum ſimil. ff. de mun. l. Ciues vbi not. in gloſ. C. de incol.

In

In priuilegijs autem an quis poſſit duas repre-
ſentare perſonas format quæſt.Bar.in l.3.§.eman
cipatus ff.de contr.tab.verſ.nota tex.ibi reſtitutio-
nem, quod ſi ſcholaris debet tractari, vt ciuis in
omnibus ſi alias ſcholaris babeat priuilegiũ,quod
hoc caſu non procedit illud cum ſit inductum in
eius fauorem,Bal.in auth.habita C.ne fil. pro pat.
& in l.ſi Ruffinus per illũ tex.in C.de teſtam.mili.
& ideo ſcholaris forenſis non poteſt conueniri vt
ciuis in ciuitate, in qua priuilegium eſt conceſſũ,
& ſi Doctor popularis qui legit per 20. annos ef-
ficitur Comes, vt habetur in l.1. C.de profeſſ. &
med.qui in Vrbe cõſtant ſi in illa ciuitate ſtet ſta-
tutum, quod nemo nobilis poſſit ad officia aſpi-
rare;nihilominus iſte Doctor popularis poterit
ad officia Comes effectus aſpirare, illaq; exerce-
re, Ioan.de Plat.in dicta l.1. C.de profeſſ.& med.
& ſi ſtatutum dicat, quod nobiles fiant popu-
lares, non perdunt nobilitatem generis, Bald.
12 in l.1.ff.de adopt. ſicut nec Monacus factus Epi-
ſcopus deſerit eſſe Monachus, Bal. in l. falſa de-
monſtratio §.ſed ſi cui ff.de cond.& demonſt. & ſi
quis efficitur de ordine Senatorum per hoc cen-
ſeatur ex priuilegio in vrbe habere domicilium,
quoad honores etiam primum domicilium obti-
nebit, vt habetur in l.pen.ff.de Senat. Alex.conſ.
32.vol.5.plura Dec.conſ.447.

Plures legationes vna perſona explere poteſt,l.
eundem plures ff. de legat. duas tamen Eccleſias
titulatas vnus clericus habere nõ poteſt,c.dudum
ext.de elect.c.Sanctorum 70.diſt. 10.q.3. c. vnico
expedit enim Eccleſiæ plures habere miniſtros,
Archid.c.clericus 16.diſtinct. ſic plures prioratus
vnus Monachus habere non poteſt, ſi curam ha-
beant,extr.de ſtat.monac.c.2.§.priores, nec etiam
quis plures Vicarios,ext.de off.Vicar. c.1.& 2.nec
Abbas in duobus Monaſterijs, c.fi.de relig. dom.
nec in eadem Eccleſia duo officia habere, c. cum
ſingula ext.de præb.de pluribus tamen Epiſcopa-
tibus,& pluribus diſtributionibus quotidianis ꝓ-
ſequere,vt per Spec.in tit.de diſpenſ. §.dicendum
reſtat verſ. illud autem multiplicem rationem,
quare quis duas Eccleſias habere non poſſit per-
quiras in pract. canon. per Moder. in rub. de di-
ſpenſ.ad plura beneficia.

SVMMARIVM.

1 *Si aliquis collationem beneficij infra biennium non acceptauerit, præſumitur renunciaſſe collationi.*
2 *Renũciatio beneficij an præſumatur ex curſu temporis, arbitrio Iudicis relinquitur.*
3 *Si aliquis in tempore præfixo non facit quod facere debet, iuri ſuo renuntiaſſe præſumitur, & nu.6.*
4 *Tempus dicitur habere vim renunciationis.*
5 *Appellans tenetur probare infra legitima tẽpora appellaſſe, non per lapſum temporis appellationi renuntiaſſe præſumitur.*
7 *In Regno practicatur, quod perempta inſtantia inſufflatur ſpiritus vitæ.*

Beneficiorum collatio intra quod tempus acceptari debeat?

RESOLVTIO CCCCLXXIV.

1 SI aliquis collationem beneficij infra trien-
nium non acceptauerit,præſumitur renun-
ciaſſe collationi,& hoc paruum tempus ſuf-
ficit, quia non poteſt vlterius vacare beneficium,
vt ex pluribus probauit Rebuff. conſ.188.nu.2.&
poſt alios Pari.lib.10.de reſign.benef.q.8.num.18.
2 itaq; an renunciatio præſumatur ex curſu tempo-
ris, arbitrio Iudicis relinquitur, qui ex qualitate
factorum,& cauſarum,ex impedimẽtis,ex tpe,&
alijs circumſtantijs arbitrari poteſt, ſit vel ne in-
troducta renuntiatio,& in peremptione inſtantiæ
præcipuè faciũt quæ tractat Præſ.de Franch. dec.
280. Ratio præcipua ſupradictæ concluſionis eſt,
quia factis quoq; introducitur renuntiatio,quo-
tieſcumq; enim aliquis facit actum contrarium
iuri,quod ſibi competit,& ex hoc deducunt DD.
3 quod ſi aliquis in tempore præfixo nõ facit quod
facere debet iuri ſuo renuntiaſſe præſumitur, ſic
probat tex.in l.ſi ego ff.de nego.geſt.vbi Angel.&
alij quos probat Surd.conſ.52.nu.25.& conſ.358.
nu.10.conſ.489.num.70. deciſ.106.nu.16. & ſeq.
4 & deciſ.203.num.3.nam tempus dicitur habere
vim renuntiationis,vt notauit Bal. in l.ſi ea C.qui
5 accuſ.non poſſ. & hac de cauſa appellans tenetur
probare infra legitima tempora appellaſſe nõ per
lapſum temporis appellationi renunciaſſe præſu-
mitur, vt in cap.Romana §.ſi verò ext. de appell.
Alex.conſ.87. vol.7.Rolan.Cæphal.Tiraq. & alij
quos probat Surd.conſ.358.nu.10.vol.3. verum
vt ex facto præſumatur introducta renũtiatio, il-
lud factum debet eſſe neceſſario tale,vt non poſ-
ſit interpretari; nam ſi aliter interpretari poſſet,
non præſumeretur renuntiatio, ſicut nec etiam
introduceretur ſi factum illud inducens renun-
tiationem nõ eſſet à parte contraria acceptatum,
ſed potius impugnatum, vt probauit Ancharan.
conſ.106.Dec.conſ.460.nu.7. & in c. gratum in
3.limit.de offic.Deleg.& plures alij quos probat
Morot.conſ.3.nu.23.& conſ.40.nu.12. Et ex hoc
deducitur quod ſi aliquis fuiſſet negligẽs ad pro-
6 ſequẽdam litem, præſumitur iuri ſuo renunciare,
debet tamen longum tempus eſſe elapſum, &
ita pluries iudicatum refert in Rot. Rom. Pariſ.
lib.2.de reſign.beneſ.q.3.nu.22.& 23. & dicit hoc
aliquando eueniſſe per lapſum temporis 37. ali-
quando 29.aliquando 22.& aliquando 18. anno-
rum;in Regno tamen perimitur inſtantia, & ar-
bitrio Sacri Conſilij relinquitur,an ex curſu tem
poris præſumatur renuntiatum eſſe liti,regulari-
7 ter tamen non præſumitur,ſed potius ob perem-
ptionem inſtantiæ inſufflatur ſpiritus vitæ, & di-
citur in Regno hoc eſt non obſtante peremptione
inſtãtiæ,poſſit actor litem proſequi; debet tamen
haberi ratio expenſarum, & ita fiunt decretatio-
nes per Circumſpectum Præſid.Sacri Conſilij,de
qua materia latiſſimè tractat Capyc.dec.11.16.&
206.Maran.in 5.par.ordin.iud.nu.35. Carau.in
Rit.248.præcipuè num.6. Roland.à Vall. conſ.4.
vol.3. vbi dicit hoc fieri non poſſe,niſi per Princi
pem,& ideo in hoc Regno fit ſolum per Sac.Cõſ.
nomine Regio; nam Regis perſonam repræſen-
tat, vt eſt notiſſimum, & omitto cumulare alios
Regnicolas,quia hæc eſt notoria praxis Sac.Cõſ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Iudex laicus debet remittere clericum Iudici Eccleſiaſtico, etiam ſi ille non petat.*
2 *Iudex Eccleſiaſticus poteſt petere vt ſibi remittatur clericus detentus à Iudice ſeculari, etiam ipſo clerico inuito, & contradicente, & ſi non faciat poſſit deponi, & etiam criminaliter puniri.*
3 *Iudex Eccleſiaſticus ſi non petit ſibi remitti clericũ detẽtum à Iudice laico, ſi ab ipſo Iudice laico fuerit condemnatus dictus clericus ad mortem, tenetur de homicidio, & punitur de periurio, quia in principio officij ipſe iurat defẽdere ſubditos ſuos, & ſeruare illæſos. Redditur ratio nu. 4.*

Epiſcopus an peccet non petendo remiſſionem clerici detenti apud Iudicem ſecularem?

RESOLVTIO CCCCLXXV.

QVidam Prælatus putabat ſibi licuiſſe non petere remiſſionem clerici delinquentis detenti apud Iudicem ſecularem aſſerendo hoc eſſe onus Iudicis laici qui dũ nouit eſſe clericũ illum debet remittere ad ſuũ Iudicem Eccleſiaſticum; vnde conſultus Ego dicebam, quod licet quando Iudici laico conſtat detentum ab ipſo eſſe clericum, & ipſo iure nõ perdidiſſe priuilegiũ fori, debeat illum remittere ad
1 Iudicem Eccleſiaſticũ etiam ꝙ ipſe Iudex Eccleſiaſticus illũ non petat, alias cõtrafaciendo peccaret mortaliter, & eſt excõicatus, c. ſi Iudex laicus in princ. iuncta gl. ibi de ſent. excom. Iaſ. conſ. 121 in 1. dub. lib. 4. Ang. de Caſtr. inter conſ. Alex. de Neuo conſ. 61. nu. 3. & 4. Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 2. c. 191. nu. 3. vbi alios allegat, & ideo eo ipſo quod Iudex ſecularis videt inſtrumentum, vel literas Clericatus debet Clericum ad ſuum Iudicem remittere, neque anxiæ diſcutere an aliquid contra eas poſſit opponi, & illas cauillare, Bal. in l. ſi qua per calumniã col. 1. in fi. C. de Epiſc. & cler. Alex. conſ. 8. vol. 1. & conſ. 169 nu. 4. vol. 6. Cępoll. conſ. 10. & conſ. 11. per tot. in crim. quos omnes allegat Decian. in tract. crimin.
2 par. 1. cap. 9. num. 112. Iudex eccleſiaſticus poteſt petere, vt ſibi remittatur clericus detentus à Iudice ſeculari, etiam ipſo clerico inuito, & contradicente, c. ſi Iudex laicus de ſenten. excom. in ſextò, Feder. de Sen. conſ. 135. nu. 2. Bertran. conſ. 67. nu. 12. lib. 2. & conſ. 182. nu. 3. in fi. & nu. 4. lib. 1. Foll. in pract. crim. canon. par. 2. tit. reperti culpabiles nu. 32. Iac. de Graff. in deciſ. aur. par. 1. lib. 4. c. 18. nu. 154. Decia. in tract. crim. par. j. lib. 4. c. 9. n. 116 Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 2. c. 191. nu. 11. vbi allegat Bal. in l. 1. ff. de rei vend. & Bar. in l. præcipit C. de canon. ſtat. lib. 10. & non ſolum poteſt Iudex Eccleſiaſticus repetere clericũ detentum à Iudice laico, ipſo clerico inuito, verum etiam ſtatim quod ſcit clericum detineri per laicum tenetur ex ſuo officio hoc facere, alias poſſet ab adminiſtratione deponi, & forte etiam criminaliter puniri, cap. dilectis, vbi Abb. nu. 4. & Dec. num. 2. & communiter Scribentes de appell. c. ſi Iudex laicus, vbi glo. de ſent. excom. in ſextò, Clar. in §. fin. q. 36. verſ. regulariter in fi. vbi Baiar. in addit. nu. 26. Iaco. Sbroz. d. c. 191. n. 20. Germon. in tract. de ſacror. immun. lib. 3. c. 15. nu. 64. Caſſan. conſ. 38. per tot. & ſuper Conſuetud. Burgun. rubr. 1. §. 5. nu. 73. car. mihi 202. vbi dicit, quod ſi is talis dete-
3 tus fuerit per Iudicem ſecularem ad mortem dãnatus, ipſe Iudex non repetens, tenetur de homicidio, & vlterius tenetur ad omnia damna, & intereſſe quæ paſſus eſt clericus detentus, & d. conſ. 38 nu. 2. dicit, quod ſi Iudex Eccleſiaſticus non repetit clericum detentum per Iudicem ſecularem punitur tanquam periurus, ex quo in principio ſui officij iurauit, prout iurare tenetur, ſubditos ſuos quantũ poſſibile erit ſeruare illęſos, ideo eos non repetendo incidit in periurium, & nu. 3. dicit, qđ ſi is talis qui clericũ repetere renuit eſſet Epiſcopus, ſuo Epiſcopatu venit priuandus, & ad hoc allegat c. cum quidam de iur. iur. & ſi aliud beneficium haberet, eo etiam priuabitur, c. 2. vbi omnes DD. de reſcript. cap. quærelam, & quod ibi
4 not. Scribent. de iur. iur. & ratio cur Iudex eccleſiaſticus teneatur repetere clericum etiam inuitũ, & illum non repetendo incidat in prædictas pęnas, eſt, quia priuilegium fori non eſt datum ſingulariter cuilibet clerico, ſed toti ordini clericali eccleſiaſtico, Gemin. poſt alios in d. c. ſi Iudex laicus de ſenten. excom. in ſextò, & voluit Caſſan. d. conſ. 38. n. 25. ideo nullo modo eſt illis auferendum, nec auferenti aſſentiendum.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *Olim bona Eccleſiæ quomodo diſtribuebantur.*
3 *Si in Eccleſia eſt certa portio, ſeu certi redditus deputati ad Fabricam, & ſufficiẽtes, clerici qui talem portionem, vel redditus percipiunt, tenentur ex illis Eccleſiam reficere. Quomodo procedat nu. 4.*
5 *Vbi eſt emolumentum, ibi debet eſſe onus.*
6 *Vſufructuarius tenetur ad ſarta tecta reficienda.*
7 *Si redditus Eccleſiæ, deducto neceſſario ad alimenta beneficiatorum, non ſuperſint ad fabricam reparandam, honeſtum eſt, quod Parochiani adiuuent clericos à quibus percipiunt Sacramenta.*

An beneficiatus tenuiſſimi beneficij teneatur ad reparationem Capellæ eiuſdem beneficij?

RESOLVTIO CCCCLXXVI.

1 PVnctus prædictæ conſultationis ad me tranſmiſſæ pro parte Monachorum Sanctiſſimæ Trinitatis Ciuitatis Cauæ, ſi beneficiatus tenuiſſimi beneficij teneatur ad reparationem Capellæ eiuſdem beneficij, eſt negatiuè
2 reſoluendus, ex eo quod bona Eccleſiæ olim in quatuor partes erant diuidenda; Nam vnam habebat Epiſcopus, alteram Rector Eccleſiæ, tertiam Fabrica Eccleſię, quartam verò pauperes, &

Epi-

Epiſcopus diuidebat, vt intelligitur ex c. conceſſo, cap. quatuor, c. redditibus, c. mos 12.q.2. ſed & per Canones antiquos aliquando Epiſcopi habebant mediam partem, aut tertiam oblationum, quæ fiebant in Eccleſijs, c. de ijs, & c. ſequentibus 10.q.1. eo quod erant pauperes, ſed & per tempus cæperũt augere bona Epiſcopatuum, & ſtatutum eſt in ſecundo Brachareñ Concilio, quod nullus Epiſcoporum præter honorem Cathedræ ſuæ .i. ſolidos ſuos, quidpiam aliud haberet ab Eccleſijs inferioribus, nec perciperet tertiam partem de oblationibus Eccleſiarum inferiorum, ſed ſeruarentur reparationi Eccleſiæ, cap. placuit, c. priſcis 10.q.3. & ſingulis annis ratio redderetur ipſa Epiſcopo, & ibi notat glo. d. c. priſcis, Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. ratio. ætatis pag. 402. nu. 3. & 4. ſed & in aliquibus Eccleſijs Eps, & Capitulum tertiã partem habebant, Rector verò Eccleſiæ particularis duas partes, quia ſacra miniſtrabat, & omnia onera, & ſumptus Eccleſiæ, & Fabricæ ſupportabat: Hodie verò ſecundum Rebuff. vbi ſupra n. 6. bona Eccleſiarum debent in tres partes diſtribui, vt prima ſit Clericorum beneficiariorum; ſecunda Pauperum; tertia Fabricæ, cap. conceſſo, & ſeq. 12.q.2. & ita ex prædictis colligitur, quod ſecundum Canones aliquando tertia pars redditeum Eccleſiæ erat in eius Fabricam conuertenda, cap. decernimus 10.q.1. & aliquãdo quarta pars erat deputata, vt in cap. quatuor, & ſeq. 12.q.2. tradit Rip. lib. 2. reſponſ. 22. nu. 2. & alibi Greg. in l. 11. tit. 10. partit. 1. dicit & diſtributiones bonorum Eccleſiaſticorum ſecundum diuerſa tempora meminit Abb. in queſt. incip. Titius, & in c. poſtulaſti nu. 4. de reſcrip. Sot. de iuſt. & iur. lib. 10. q. 4. ar. 10. Rebuff. in loco alleg.

3 Verum ſi in Eccleſia eſt certa portio, ſeu ſunt certi redditus deputati ad Fabricam ipſius, & ſufficientes, clerici qui talem portionem, vel redditus percipiunt, tenentur ex illis Eccleſiam reficere, vel ædificare, c. vnio 10.q.3. cap. decernimus, 10. quæſt. 1. optima lex ponit in tit. 10. par. 1. ibi: *Refazer deuen ſus Yglesias quãdo fuere meneſter los Prælados, y los Clerigos de cada vna dellas de las rentas que ſon dadas para ellas:* & ibi notat Grego. Lopez, & ponit Rip. reſponſ. 22. col. 2. & propte-
4 rea ſi portio deputata ad Fabricam non ſufficit, tunc Prælatus, & clerici beneficiarij tenentur ſupplere id quod deficit ſecundum redditus, quos vnuſquiſque eorum habet ex tali Eccleſia, & ſic pro rata redituum, c. 1. c. de ijs de Eccleſ. ædiſ. c. ſi Monachus 16.q.1. c. fi. de ijs quæ fiunt à maiori parte Capit. Feder. conſ. 217. Cardin. in cap. ad audientiam in fi. de eccleſ. ædif. Rip. in d. reſponſ. 22. nu. 3. & hoc in quãtum vnuſquiſq; facere poteſt, & ſic deducto omni eo quod quilibet eorum indigeat ad vitę ſuſtentationem, ita explicat text. optimus in allegata lege partit. ibi: *Y quando eſtas no cumplieſſen, el Obiſpo, y los Clerigos que fueſſen beneficiados en ella, deuen cumplir lo que menguare en ella para refazerla ſegun las rentas que cada vno elleuare, gozando en de lo que à cada vno buuiere meneſter para ſu vida.* Quod probatur in d. c. de ijs, & ſcripſit Rip. vbi ſupra col. 2. in princ. & ita debet neceſſario explicari Cõc. Trid. ſeſſ. 21 c. 7. ibi: Omnes patronos, & alios qui fructus aliquos ex dictis Eccleſijs prouenientes percipiunt, vt procedat deductis neceſſarijs alimentis, & ſubiungit d. lex rationẽ: *Ca aſſi como les plaze de aprouecharſe de los que dellas lleuan aſſi deuen tener por bien de pagar ſu parte en tales coſas como eſtas.* Quæ eſt eadem ratio, quam ponit glo. ad tex. ibi in c. 1.
5 de eccleſ. ædiſ. quia vbi eſt emolumentum, ibi debet eſſe onus, & non eſt ferendum, qui lucrum amplectitur; onus autem ſubire recuſat, l. vnica §. pro ſecũdo in fi. & §. ne autem verſ. ſi nec talis C. de caduc. toll. ſicut è contrario, ad quem ſpectat onus, debet ſpectare emolumentum, l. manifeſtiſſimi §. penult. in fi. C. de furt. c. vlt. de ijs quæ fiunt à Prælat. regul. qui ſentit lib. 6. Facit ſimile quod
6 adducit gloſ. de vſufructuario, qui tenetur ad farta tecta reficienda, l. eum ad quem C. de vſufr. l. hactenus ff. de vſufruct. cum traditis per Pinell. in l. j. C. de bon. mat. prim. part. num. 60. Quare
7 deducto neceſſario ad alimẽta beneficiatorum, ſi non ſuperſint redditus Eccleſiæ ad Fabricam reparandam, honeſtum eſt quod laici Parochiani adiuuent clericos à quibus recipiunt Sacramenta, argum. cap. ſi Epiſcopus de off. Ord. lib. 6. ita Panor. in c. 1. nu. 4. de eccleſ. ædiſ. ſequitur Rip. d. reſponſ. 22. col. 2. verſ. & ibi redditus, Grego. Lop. in l. 11. tit. 10. parti. 1. vbi addit quod nec poſſet Parochianus volendo vitare hoc onus cedere vſui Eccleſiæ, quia hoc non pendet à facultate ſua, vt in c. omnis de pęnit. & remiſſ.

Ex quibus patet, præſatos Monachos non teneri ad reparationem, ſtante quod ex dictis beneficijs nihil, vel parum percipiunt.]

SVMMARIVM.

1 *Receptatores rerum furatarum puniuntur eadem pœna, qua puniuntur latrones, & nu. 3.*
2 *Limitatur ſupradicta concluſio quando receptatores ſunt ignari, vel quod res furatas cuſtodirẽt eis, qui amiſerant.*
4 *Ampliatur concluſio prædicta non ſolum in receptatoribus rerum furatarum à ſeruis, filijs, vel famulis, ſed etiam à quocumque genere perſonarum.*
5 *Adducitur deciſio ab Authore in confirmationem prædictorum.*

An receptatores rerum furatarum, puniantur vt fures?

RESOLVTIO CCCCLXXVII.

TExt. in l. 1. ff. de receptator. in hæc verba inquit, Peſſimum genus eſt receptatorum ſine quibus latere nemo diu poteſt, & pręcipitur, vt perinde puniantur, atq; latrones; con-
1 cordat Vulpian. in l. congruit ff. de off. Præſ. Quod & Cæſares probarunt in l. 1. C. de his qui latro. & alijs criminibus reos occultant, ſtatuentes eadem pęna receptatores puniendos eſſe, qua rei prin-

principales. Alijq; Iuriſconſulti eandem ſenten-
tiam corroborarunt, vt patet in l.3. §.non tantum
ff.de incen.rui.naufr.

2 Quæ quidem locum non habent quando quis
rem recepiſſet ignarus, vel quod eam cuſtodiret,
ſaluamq; faceret ei qui amiſerat, vel humanitate,
vel miſericordia ductus, vel alia probata, atq; iu-
ſta ratione, vt in l.doli verbum ff.de ſeru.corrupt.
& in l.3. §.non tantũ verſ.ſed etenim ff.de incend.
rui.naufr.ſed tunc demum ea iura contra recepta
torem exiſtimãtur, quando ipſe ſcienter, & dolo-
sè receptat, vt in d.l.doli verbum, & d.l.3. §.non
tantum verſ. etenim; probatur quoq; in l. crimen
C.ad leg.Iul.de vi publ.vbi Honorius, & Theodo
ſianus probant hæc crimina .ſ. rapere, & ſcienter
raptorem rem raptam ſeruare, non eſſe diſſimilia
crimina, & ideo cum tunc participes ſceleris ſint,
3 eadem quoq; pęna digni cenſentur, qua & fures,
vt probatur expreſsè in l. ſi quemquam in final.
verb. C. de Epiſc.& Cler. & ibi gloſ.in verb. par
quæ allegat alios text. corcordantes. Et ideo
qui res furtiuas ſcientet à fure cuſtodiendas ſuſci-
piunt, furti pęnali actione de ſuſceptis tenentur,
tex.eſt expreſſus, & capitalis in l.eos C.de fur. cu-
ius verba ſunt: Eos qui à ſeruo furtim ablata ſciẽ-
tes ſuſceperunt non tantum de ſuſceptis conue-
niri, ſed etiam pęnali furti actione poteſt, cui cõ-
cordat alius tex.in §.ſed hæ actiones in verſ. cum
manifeſtum ſit, Inſtitu.de obligat.quæ ex delicto
naſ.

Et licet dubia videatur ſententia d.l.eos cum
ipſa tantum in ſeruo loquatur, filio, vel famulo, vt
ibi in gloſ. in verb. eos qui à ſeruo, ideo quod hæ
perſonæ ſunt ſubiectæ, domeſticæ, & familiares, &
quæ facilius, & frequentius furta cõmittunt, quan
do interueniunt occultatores, & receptatores, qđ
fortè alias non committerent, & quod propterea
dicta diſpoſitio non procederet quando fur, vel la
tro eſſet liber, vel extraneus, vt annotare voluit
Hyppol.in l.ſi in rixa num.51.ff.ad leg.Corn.de
ſicar.& in conſ.53.nu.21. Attamen ſuperior ſen-
tentia, & concluſio verior eſt, & indiſtinctè tenen
da modo fur, vel latro ſit ſeruus, vel familiaris, mo
do extraneus, quia in vtroq; militat eadem ratio.
4 Et propterea à quocumq; quis ſcienter, & dolo-
sè receptauerit rem furto ablatam, pro fure habẽ-
dus eſt, & eadem pęna puniendus; huius autem
rei patens, & manifeſta eſt ratio: Nam fur, & latro
ſemper furatur, & eſt in delicto actuali, donec rem
contrectat, vt in l.inficiãdo §.infans ff.de fur. Vn-
de receptans videtur ei auxilium, & fauorem præ
ſtare, & in ipſomet delicto; ideoq; merito debet
eadem pęna puniri, ita Bar.Angel.de Peru. & alij
commun.DD.in l.furtum ff.de furt.Alber.in d.l.
eos C.de fur.& Ang.de malef. in verb. & veſtem
cęleſtem abſtulit col.2.verſ. quid ſi rem furatam,
& ſecundum hanc doctrinam, & theoricam fuit
in N. concluſum contra quendam delatum, &
inculpatum, quod ſcienter receptauerit in domi-
bus ſuis partem rerum furto ſubtractarum à do-
mibus cuiuſdam, qui fuit fuſtigatus per loca ſoli-
ta, & condemnatus ad ſeruitium Regiarum tri-
remium ad quinquennium.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus ipſo iure priuatur beneficijs.*
2 *Dictio (vel) ſtat expoſitiuè prò (ideſt)*
3 *Verbum (ſpoliatus) executionem importat, & num.4.*
5 *Appellatione bonorum, beneficia Eccleſiaſtica etiã continentur.*
6 *Receptatores Hæreticorum puniuntur eadem pœna, qua ipſi Hæretici.*
7 *Beneficia eccleſiaſtica vacantia propter hæreſim, reſeruantur Sedi Apoſtolicæ.*
7 *Non ſolum receptatores, fautores, & defenſores Hæreticorum, ſed etiam eorum filij, & nepotes priuantur ipſo iure beneficijs obtentis, & obtinendis.*

An clerici receptatores hæreticorum, cenſentur priuati ipſo iure beneficijs?

RESOLVTIO CCCCLXXVIII.

AD pręſentem quæſitum reſpondendo di-
co, communem eſſe ſententiam; hæreti-
1 cum eſſe priuatum beneficijs ipſo iure,
quam tenet Io.Andr. Domin. Francus num.2.&
DD.communiter in c. vt commiſſi §.priuandi de
hæret. in ſextò, dum exponunt illa verba, vel pri-
2 uatos nũtiandi, vt dictio, vel, ſtet expoſitiuè, pro.i.
& Abb.in c.inter dilectos de exceſſ. Prælat. n.11.
Mill.in repert.verb.hæretic. Probus ad Monach.
in c.alma mater de ſent.excom. in ſextò, num. 8.
Caſſad.deciſ.14. ſuper regulis num.1.Rebuff. tit.
de modis amittendi beneficia nu.4.Corraſ.de be-
nefic.2.par.c.4.nu.13.& 3.par.c.6.num.13. & 17.
Roſiniac.cap.20.nu.3.Duaren.lib.8.c.6.§.5.Bern.
Diaz in pract.crim.c.114.nu.2.& ibi Salzed. in
addit.Couar.lib.2.var.reſol.cap.8. nu.4. Roias in
ſingularibus in fidei fauorem ſingul.73.D.Pegn.
in Direct.Inquiſit.3.par.commen.162. Lancello.
de attentatis c.5.à num.34.Flamin.Pari.lib.3.de
reſign.q.1.nu.31.& ſeq. dicens cõmunem, Quin-
taduennas eccl.lib.1.c.10.num.1.Azor.lib.8.c.13.
q.3.& 8.Eman.Rodriq.in Summ.1.tom.cap.129.
nu.3.Ledeſm. 2. par.Summ. tract.1.c.4.concluſ.
14.& Rot.in vna Mutinen.Capellæ de anno 1562
quæ eſt 3.par.diuerſor.lib.3. deciſ. 707. & 728. &
poſt hæc Gonzal. in glo.17. num.65. Azor.2.par.
lib. 7. cap.17. in princ. & plures alij relati per ci-
tatos.

Pro qua ſententia Corraſ. Roſiniac. Duaren.
Rot.Azor.& alij citant tex.in c.cum ſecundum
de hæret. in ſextò, qui tamen non loquitur de
beneficijs, ſed de bonorum temporalium confi-
ſcatione.

Citat etiam Corraſ. tex.in c.quo iure 8.diſt.62.
qui tex.parum probat, vltra quod nõ eſt iuris de-
ciſio, ſed D.Aug. ſicut etiã tex.in c.ſi vos 27.q.5.
c.1.& 2. 23.q.7. qui pro hoc etiam allegantur, &
ſimiliter parum probant.

Rebuff.verò Roſiniac.Duaren.Flamin.Pari.&
Quintadue.Gonz.& Azor.ſupra cit.allegant tex.

in

in c.ad abolendam §.1.de hæret.ibi & ſic omni beneficio ſpoliatus Eccleſiæ ſecularis relinquatur ar-
3 bitrio poteſtatis;nam verbum (ſpoliatus) executionem importat,ideo notatur priuatio ipſo iure, ex Butr.in c.fi.de poſtul.Fely.in c.2.nu.8.& in c.Rodulphus nu.25.de reſcript.& in c.inſinuatum de Simon.in princ.

Sed hęc inductio ceſſat,& tollitur ex verbis pręcedentibus,ibi:Totius eccleſiaſtici ordinis pręrogatiua nudetur, quæ verba important priuationẽ per ſententiam,vt patet ex adductis per Felyn.in d.c.Rodulphus, vnde dicta verba ſtatim ſequen-
4 tia,& ſic omni officio, & beneficio ſpoliatus,&c. important executionem dictæ priuationis per ſẽtentiam faciendæ non priuationis ipſo iure,non intrat doctrina Butr.& Fely.vbi ſupra.

Vnde contrariam ſententiam nempe quod clericus hæreticus non ſit ipſo iure beneficijs priuatus,ſed per ſententiam priuandus,tenet Alphonſ. de Caſtr.lib.2.de iuſt.hæret. punit. c.11. quia in iuribus quibus hæc pęna ſtatuitur, non inueniuntur verba ſignificantia priuationem, & ſentẽtiam ipſo iure latam,vt in d.c.ad abolendam,& in cap. excommunicamus §.credentes,ſequitur Simanc. de Cathol.inſtit.c.46.num.72.quamuis in Enchirid.iudicum violatæ Religionis tit.58.de pęniten. num.3.videatur cum communi tenere ibi,& hæretici beneficijs eccleſiaſticis priuati ſunt,ſequuntur etiam Arag.2.2.q.11.ar.3.verſ.2.pęna,qui tamen contrarium tenet q.1.ar.10.pag.66. Candelabrum aureum in Appendic.c.1.nu.17.& Zerol. in prax.Epiſc.1.par.verb.priuatio in princ.

Nihilominus tamen tenenda eſt cõmunis ſententia, quæ rectè probatur per d.c. cum ſecũdum leges,ex quo bona hæreticorũ ipſo iure confiſcā-
5 tur,& eis priuantur;nam appellatione bonorũ,beneficia ẽt Eccleſiaſtica continentur,c.j.de pręb.& l. bonorum ff. de verb.ſignif. vbi Rebuff.in prax. tit.de ſimonia in reſignatione nu. 13. & Quintaduennas lib.2.eccl.num.3.& 93.& 94.& quamuis in beneficijs non habeat locum confiſcatio, quia non ſunt tranſitoria ad Fiſcum,habet tamen locũ priuatio,de qua Achill.ibi dec.345.ſeu 1.de hęret. num.5.

Probatur etiam communis ſententia per text. in d.cap.vt commiſſi §. priuandi, ibi,vel priuatos nunciandi,quæ verba expoſitiuè accipienda ſunt, ideſt priuatus nunciandi, & ibi voluit Io.Andr.& alij DD.vt diximus.

6 Et non ſolum ad hæreticos,ſed etiam ad receptatores,fautores, & defenſores hæreticorum referuntur,quicquid dicat Couarru. ſupra cit. hæreticorum fautores, & receptatores non eſſe ipſo iure priuatos beneficijs obtentis,ſed per ſententiã priuandos, iuncto cap.excommunicamus §. credentes verſ.ſi verò clericus de hæret. Quod idem tenet Pegn.ſupra,ſed licet verum ſit de iure Decretalium,iuxt.d.§.credentes, tamen de iure nouo verum non eſt,iux.d.§. priuandi.

Nec valet ſolutio, & interpretatio quam ad §. priuandi aliqui tradunt, nempe quod verbum priuandi ſtet propriè, & referatur ad beneficia obtenta ante hæreſim, quibus per ſententiam eſt priuandus hæreticus, & verba vel priuatos nunciandi referantur ad beneficia obtenta poſt hæreſim,& ſic nulliter collata ex c.2.§.hæretici eo. tit. in ſextò, conuincitur .n. iſta interpretatio ex ſeq. verſ. ſunt autem diæceſani in priuando tales, vel nunciando priuatos &c. vbi apparet omnia iſta verba priuandi, vel priuatos nunciandi referri ẽt ad beneficia obtenta poſt hæreſim, & ſic non poteſt ſtare iſta ſolutio.Et clarius probatur communis ex Conſtit. 2. Nicolai III. quæ eſt in Bullario tom.1.fol.30.vbi ſic dicitur;hæretici autem,& receptatores, deſẽſores,& fautores eorum,ipſorũq; filij vſque ad ſecũdam generationem, ad nullum eccleſiaſticum beneficium, ſeu officium admittantur, quod ſi ſecus actum fuerit decernimus irritum,& inane,nos enim prædictos ex nunc priuamus beneficijs acquiſitis, volentes, vt tales, & habitis perpetuò careant,& ad alia ſimilia nequaquam in poſterum admittantur.Quæ conſtitutio licet non ſit inſerta in lib.6. tñ non eſt per proęmium illius abrogata; nam conſtitutiones editæ ſuper negotio hæreticæ prauitatis, non contrariæ conſtitutionibus eiuſdem 6.reſeruantur in c.fi. in fi.de hæret.eod.lib.& notat glo.in d.proęm.verb. reſeruantur.

Facit etiam pro hac ſententia Conſtit.29.Pij V.
7 incip.cum ex Apoſtolatus, vbi diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ perpetuo reſeruantur beneficia vacantia propter hæreſim, & ſic denotatur hæreticus ipſo facto priuari beneficijs, vt per Pegn. ſupra, & Azor. d.q.8.

8 Non ſolum autem hæretici, receptatores, & defenſores eorum, ſed & ipſorum filij, & nepotes priuantur ipſo iure beneficijs obtentis tempore commiſſi criminis, ita quod nõ ſunt ſolum inhabiles ad obtinenda beneficia,ſed etiam priuantur obtentis,vt in dicto cap.2. §. hęretic. & cap.ſtatutum 2.de hæret.in ſexto,Eman.Rod..q. c.129.nu.4.& Pet.Ledeſm.d.tract.1.c.6. 17.concluſ.2.difficul.citantes Siman. & Iul.Clar.qui tamen loquuntur de beneficijs antea obtentis.

SVMMARIVM.

1 *Agens poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus tenetur nedum docere de antiquiori, & priori poſſeſſione,ſed oportet etiam iuſtificare titulum ſuum.*
2 *Ampliatur vt non ſolum teneatur probare titulum, ſed ipſum tenetur probare eſſe Canonicũ, & legitimum,non autem infectum;nam titulus infectus prò non titulo habetur.*
3 *Contra decretum non datur nec titulus,nec color poſſidendi.*
4 *In beneficialibus propter periculũ animæ non eſt faciẽda reſtitutio ſpoliato, ſi agẽs non docet de titulo.*

Agenti poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus,quid incumbat probare?

RESOLVTIO CCCCLXXIX.

1 CONcluſiuè dicas quod agens poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus, tenetur nedum docere de antiquiori, & priori poſſeſſione, ſed oportet ipſum etiam iuſtificare titu-

titulum ſuum, quæ exceptio ita agenti valide obſtat, vt non docto de legitima inſtitutione, & titulo, deneganda venit reſtitutio, iſta eſt doctrina Innoc. in cap. in literis de reſt. ſpol. in cap. ex parte eod. tit. & in cap. conſtitutus de fil. presbyteror. quem ſequitur Archid. in cap. eum qui de eo qui mitt. in poſſ. lib. 6. conſentiunt DD. in clem. 1. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Abb. in c. licet Hely de ſimon. Dec. conſ. 61. incip. & pro tenui, & eſt communis opinio, teſte Alexan. in l. naturaliter §. nihil commune col. 10. verſ. octauo fallit num. 25. ff. de acquir. poſſ.

Et licet ſecundum aliquos ſufficiat probare antiquiorem poſſeſſionem, vt tradunt Innoc. & DD. in c. ſæpe de reſt. ſpol. Lapus alleg. 51. incip. lætatus ſum, & alibi in c. cum ad ſedem car. penul. de reſt. ſpol. Alex. conſ. 6. incip. circa proceſſum vol. 3. cum alijs cumulatis per Scriben. in l. rem quæ nobis ff. de acquir. poſſeſſ. & ſuſius per Dec. conſ. 57. incip. & pro tenui colu. 1. & colu. 2. in fi. & col. 3. n. 6. conſ. 252. incip. agitur cauſa magni ponderis col. 2. & conſ. 302. incip. & pro tenui col. pen. nu. 22. vbi citat d. conſ. Alex. 6. & aliud eiuſdem Alex. conſ. 117. incip. viſo proceſſu in cauſa lib. 2. vbi plura circa remed. can. reintegr. 3. q. 1.

Tamen communis opinio, vt iam dictum eſt, tenet prout in themate, & eam decidendo firmat Rot. Rom. ſub tit. de reſt. ſpol. in nou. deciſ. 2. quæ incip. fuit dubitatum in princ. iuncta addit. in verb. ceſſante ergo, & eod. tit. deciſ. 16. incip. ſi A. conferatur, & deciſ. 7. in nou. ſub titul. de probation. quæ incip. ſi quis dicat in princ. quod etiam tenet Butr. in c. in literis colum. 11. verſ. ex ijs deciditur de reſt. ſpol. & Felyn. in rubr. de except. col. 2. in fi. verſ. agens, & iſtam opinionem quod d. ſ. agens poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus, titulum teneatur iuſtificare, tenuit Bellamer. in ſuis recol. dec. 17. incip. ſecundum eũdem Dominum Petrum, & deciſ. 49. incip. agẽs poſſeſſorio, vbi ad literam dicit: Agens poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus, tenetur colorare ſuam poſſeſſionem ex titulo, & huius concluſionis ratio eſt, nam notorius defectus tituli petenti reſtitutionẽ beneficij legitimè obſtat, vt diffuſè tangit Abb. in ſua diſput. incip. Titius clericus, quæ eſt q. 4. col. 5. nu. 7. verſ. ſed dubium eſt, vbi atteſtatur iſtam eſſe communem opinionem, & habetur diffuſè in d. addit. verſ. ceſſante ergo, & per Felyn. in c. ſi conſtiterit colu. 2. nu. 59. de accuſ. poſt Abb. ibi col. 2. verſ. oppone contra tex.

2 ✠ Et agenti vt ſupra, ita eſt neceſſaria tituli probatio, vt non ſufficiat etiam quemcumq; titulum probare, nam titulus debet eſſe canonicus, & legitimus, nam titulus infectus etiam probatus non valet, nec prodeſt ei, vt habetur in c. niſi de cõceſſ. præb. & per Innoc. in c. ſignificaſti de diuort. imò Bellamer. in ſuis recol. deciſ. 287. incip. item quod allegans, dicit quod allegans titulum infectum peius facit, quam ſi nihil pro titulo allegaret, & alibi idem Bellamer. deciſ. 639. incip. allegans titulum, dicit allegans titulum penſionis, & agens reſtitutorio, non eſt audiendus propter titulum infectum, & hoc adeo verum eſſe dicit, quod ſi talis titulum allegans habeat ſententiam contra ſe in poſſeſſorio, & non appellauit infra tempus, quia legitimè impeditus, non ideo reſtituendus eſt, quia de non iure, nec de intereſſe ſuo ſatis conſtare videtur per titulum infectũ, quod procedit etiam ſi ageretur remedio attentatorum, vt concludit Rot. Rom. d. deciſ. 2. de reſt. ſpol. & d. dec. 16. incip. ſi A. cõferatur, & dec. 2. eod. tit. in antiq. quæ incip. nota quod vbi, & dec. 13. incip. nota quod ſi conſtat, & dec. 24. incip. nota quod vbi agitur eod. tit. & Fely. poſt glo. & alios DD. in d. c. ſi conſtiterit col. 2. num. 5. & in c. ad petitionem nu. 3. 6. & 7. de accuſ. vbi allegando alias deciſiones concludit, agenti poſſeſſorio recuperãdæ, obſtare notorium defectum proprietatis, & non iuris ſui, ſequitur Pariſ. conſ. 12. vol. 4.

Et iſtam opinionem communem aſſerit, & ſequitur Ferret. conſ. 188. incip. Legatus Papæ col. 2. num. 5. verſ. accedat ad prædicta vol. 1. vbi allegat Gemin. Butr. & Abb. in loc. pręcit. adducit exemplum quod dicti DD. ponunt, quando .ſ. agenti poſſeſſorio objjcitur de reſeruatione cum decreto irritanti, vt not. gloſ. & DD. in c. ad decimas de reſti. ſpol. lib. 6. nam decretum inficit petitorium, & poſſeſſorium, vt eſt tex. & ibi not. in c. ſi eo tẽpore de elect. in ſextò, & in cap. 1. & 2. vt lit. pend. eod. lib. & latè tradit Rot. Rom. deciſ. 16. in nou. quæ eſt 3. de reſtit. ſpol. & incip. ſi contra agentem poſſeſſorio, & dec. 4. eo. tit. quæ incip. fuit dubitatum verum detentor, in quibus locis tenet ꝙ con-
3 tra decretum non datur, nec titulus, nec color poſſidendi, vt ead Rot. firmat eod. tit. in antiq. dec. 2. incip. nota ꝙ vbi agitur poſſeſſorio, vbi habetur, quod ſi agenti poſſeſſorio iudicio in cauſa beneficiali, opponatur de notorio nõ iure agentis, denegatur reſtitutio, & allegat iurà DD. & eiuſdem Rotæ deciſ. cõcordantes, ſed in beneficialibus debet locari poſſeſſio, alias agens caret omni iuris remedio, ſecũdum Calder. in repet. c. cum noſtris q. 2. de conceſſ. præb. & Lap. alleg. 103. incip. viſa mihi ſemper dubia col. 2. verſ. Calderinus autem, & ſic ex præmiſſis remanet firma concluſio propoſita, cuius effectus vltra prædicta
4 eſt etiam, nam in iſtis beneficialibus propter periculum animæ non eſt facienda reſtiutio ſpoliato, ſi agens non docet titulum, & notorium ſit de iniuſtitia, iuxt. not. per DD. poſt glo. per illũ tex. in c. ad decimas de reſt. ſpol. in ſextò, & Ægid. in terminis dec. 36. incip. contra agentem, quem ſequitur Soccin. Sen. latè in l. rem quæ nobis ff. de acquir. poſſ. in 9. q. princ. Bar. nu. 19. verſ. ſed circa prædicta dubitatur col. 2. in fi. & col. 3. & 4. & hoc idem tradunt DD. poſt Bal. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſ. maximè Iaſ. n. 47 allegando Bald. in l. ordinarij C. de rei vend. col. vlt. & Innoc. in c. conſtitutus de fil. presbyt. ſequitur Pariſ. & adducit rationem in d. conſ. 12. nu. 7. & 8. videas ſi libet.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum inæqualitas non eſt de per ſe ſufficiens ad reſcindendam permutationem factam, licet propter talem inæqualitatem ſit aliqualis præſumptio fraudis.*

2 *Permutatio beneficij tenuis cum pingue præſumitur frau-*

fraudulenta, vel ſimoniaca cum non ſit veriſimile, quod ſine cauſa renunciet quis beneficium pingue cũ tenue. Ampliatur vt n.3. Limitatur vt n.4. & 5.

6 *Si ſenex, & debilis vult permutare beneficium ſuum opulentum, ſed curatum cum beneficio tenui habente paucam curam, permutatio tenet.*

An beneficiorũ inæqualitas ſit per ſe ſufficiens ad reſcindendam permutationem?

RESOLVTIO CCCCLXXX.

1 REſpondi in hoc articulo quod beneficiorũ
inæqualitas non eſt de per ſe ſufficiens ad
reſcindendam permutationẽ factam, licet
propter talem inęqualitatẽ ſit aliqualis pręſump-
tio fraudis, ſm Fed. de Sen. in tract. permut. quęſt.
vlt. quę incip. quadrageſimo quæritur, vbi dicit ſe
credere, & ſemper fuiſſe in hac opinione, quod ſi-
cut inęqualitas proueniat ratione reddituum, ſiue
onerum incumbentium vni beneficio, & non al-
teri, licet aliqualis fraus præſumi poſſit, quia non
præſumitur quis velle iactare ſuum, c. ſuper hoc
de renunc. non tamen pmutatio reſcinditur quia
talis præſumpta fraus non eſt ad hoc ſufficiens, &
idem tenet Io. Andr. Anchar. poſt Ioa. Monach. in
addit. reiecta cõtraria opinione tenet iſtam quod
ſ. teneat permutatio per l. ſi quis donationis ff. de
contrah. empt. nam cum emptio, & vẽditio ſum-
pſerint originem à permutatione, l. 1. in prin. ff. de
contrahen. empt. ſicut ibi tenet venditio, ita teneat
permutatio, hoc idem tenuit Calder. in conſ. 4.
incip. duo Canonici Senenſes, ſub tit. de rer. per-
mutat. & ſequitur Gemin. in c. vnico de rer. per-
mut. ſuper glo. in verb. fraude, vbi citatis Io. And.
& Feder. de Sen. vbi ſupra dicit, ſe credere iſtud
eſſe verum per tex. in cap. quia veriſimile de præ-
ſumpt. vbi probatur quod valet talis permutatio
niſi de fraude manifeſtè probetur, & ex illo text.
Gemin. vbi ſupra in verſ. ſed hæc non eſt ſufficiẽs
concludit; Nam ibi dicitur, quod non eſt veriſimi-
le quod fiat permutatio pinguis cum tenui prop-
ter quod requirit ibi probationes magis exactas
contra iſtam præſumptionem, ceſſante ergo iſta
præſumptione, patet ibi quod permutatio valeat,
licet ſit imparitas beneficiorum, vt etiam conclu-
dit Abb. in d. c. quia veriſimile in verſ. puto tamẽ,
Zabar. ibi nu. 2. & cum pręd ictis concordat Ioa. de
Imol. in c. ſuper hoc de renunc. & in clem. vnica
de rer. permut. concluſ. 5. verſ. quid ſi habens be-
neficium tenue, ex ea ratione, quia permutatio nõ
ſumit initium à conuentione, vel facto partium,
ſed ex officio Superioris, ſequitur Pet. de Vbal. in
tract. permut. benef. q. 11. Anchar. conſ. 280. incip.
quæſtio proponitur, & Fely. in dict. cap. quia ve-
riſimile in princ. vbi dicit, Imol. & Abb. ex illo
2 text. inferre cõtra permutantes beneficium tenue
cum pingui, vt talis permutatio præſumenda ſit
fraudulenta, vel ſimoniaca, & ſubdit rationem ex
ipſis cum non ſit veriſimile, quod ſine cauſa re-
nũciet quis beneficium pingue cum tenui, & prò
cõcord, ad illũ tex. adducit c. ſuper hoc de renunc.
& not. in c. 2. de renun. in ſextò, putat tamen Abb.
dicit ipſe quod hæc ſola præſumptio non ſufficiat
ad ſentẽtiam proferendam, & ipſe cum eo reſidet
quod & Dec. placuit in c. cum venerabilis colu. 3.
in princ. de excep. & in conſ. 210. Incip. viſo pun-
cto per tot. conſ. in quo tractat materiam permu
tationis beneficiorum, & ius caliditatis, & ratione
inequalitatis, & in eod. col. 2. nu. 5. dicit iſtam eſſe
communem opinionem, & reſpondet ijs quæ in
contrarium adduci poſſent, vt per eum ibi, ad quẽ
remitto, quia communiter habentur, & concluſio
in ſe non habet difficultatem.

3 Ampliatur iſta concluſio procedere nedum
in inæqualitate ratione redituũ, ſeu onerum, ſed
etiam in inęqualitate ratione ętatis permutantiũ,
puta ſi iuuenis permutat cum ſene, vt dicit Ge-
min. in d. c. vnico de rer. permut. in ſextò, verſ. ſed
quid ſi Iuuenis permutat cum ſene, poſt Ioan. de
Fantu. ibi, & Ioa. de Ligna. in clem. 1. eod. tit. ex ea
ratione quæ ſupra deducta eſt, quia permutatio
ſumit robur à Superiore, non à facto partium, c.
quęſitum eod. tit. authoritas enim Superioris pur-
gat omne vitium, & tollit præſumptionem frau-
dis, ſi qua alias eſſet, ff. de his qui not. infam. l. furti
§. qui iuſſu, & c. niſi de præb. pro quibus faciunt
latè deducta per Oldr. conſ. 324. incip. factum tale
eſt, & dicta Capr. in tract. de regul. tit. de permut.
benef. reg. 1. quæ eſt 88. nu. 119. poſt Ioa. Monach.
ex Ioa. And. in c. vnic. de rer. permut. in ſextò.

4 Fallit tamen iſta concluſio quando in permu-
tatione cum pręſumptione fraudis adeſſent alia
adminicula, coniecturæ, & circumſtantiæ ex qui-
bus fraus pręſumatur à iure, vt dicit Capr. vbi ſu-
pra nu. 120. puta ſi quis permutaret cum nepote,
quia vltra tenuitatem beneficij concurrit ſuſpitio
ſanguinis, ſecundum Abb. in d. c. quia veriſimile
contra Ioa. de Lign. in c. 1. de cler. non reſid.

Reſtringitur etiam iſta fallentia, vt non proce-
dat quando alia præſumptio excluderet iſtam, vt
5 quia ſecurè morari non poterat in beneficio pin-
gui, vt per Abb. in d. c. quia veriſimile, quem ibid.
ſequitur Fely. num. 1. per reg. quod vna præſum-
ptio tollit aliam, gl. in l. Diuus de in integr. reſt. in
verb. ęſtimatur, l. non ſolũ circa prin. de ritu nupt.
c. accedens de crim. falſ. c. tuã, & ibi gl. de ſponſal.

Et ſic ſtat concluſio in hoc vltimo dubio, quod
beneficij inæqualitas ſola non eſt apta ad reſcin-
dendam permutationem, concurrente etiam ali-
quali fraudis præſumptione, pro qua vltra præ-
miſſa, facit not. dictum Ancbara. conſ. 279. incip.
quando proponitur in themate, vbi conſuluit,
6 quod ſi ſenex, & debilis vult permutare benefi-
cium ſuum opulentum, ſed curatum cum benefi
cio tenui habente paucam curam, quod permu-
tatio tenet, & Epiſcopus licitè poteſt ſuam autho
ritatem huic permutationi impartiri.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*
2 *Qui non ſeruat tempus diſpoſitionis, dicitur non ſeruare ipſam diſpoſitionem.*
3 *Alienatio rei feudalis eſt ſtricti iuris.*
4 *Tempora regulariter ſunt continua.*
5 *Aduerbium (proximè) denotat extremitatem principij temporis.*
6 *Vbi dies eſt præfixa, ceſſat omnis interpretatio iuris.*

Aſſenſus Apoſtolicus conceſſus ad tempus alienandi bona Eccleſiæ pro neceſſitatibus contingentibus, an extendatur vltra tempus?

RESOLVTIO CCCCLXXXI.

1 REſpōdi negatiuè, & ſic quod aſſenſus Apo-
ſtolicus conceſſus ad tempus alienādi bona
Eccleſiæ pro neceſſitatibus contingētibus
non extendatur vltra tempus;& motus ſui quia
ea eſt vis limitati temporis,vt contineat contrariā
diſpoſitionem, l.fratres ff.de pœnis, Dec. conſ.61.
num.4.Ang.in l.ſi vnus §.ſi cum reo ff.de pact. &
2 qui non ſeruat tempus diſpoſitionis dicitur non
ſeruare ipſam diſpoſitionem,Bald.& Sal.in auth.
quæ ſupplicatio C. de precib.Imp.offer, quinimò
qui permittit tempus labi videtur renunciare di-
ſpoſitioni conceſſæ ad tempus, Bal.in l.s.in prin.
C.de in integr.reſt.& in conſ.466.in 2.rubr.vol.1.
ait,ꝙ qui non paret terminis,cenſetur renunciare
ſtatuto,latè Tiraq.de retract.conſang. §.3. gloſ.4.
nu.2. & conceſſum ad tempus cenſetur poſt illud
prohibitum, d. l. ſi vnus vbi Bald.& alij ſequun-
tur infiniti apud Tiraq.§.1.col.2.num.44.quod ſi
hæc procedunt in quacumq; materia multò ma-
gis ſibi locum vendicabunt in licentia conceſſa à
3 domino pro alienatione rei feudalis, quæ eſt ſtri-
cti iuris,Iſer.in c.imperialem col.3.& ibi Camer.
in 2.concluſ.f.342.de prohib.feu.alien. per Feder.
Frec.de ſubfeu.lib.2.q.11 Corb.de cauſ.priuat.ob
alien.in 6.q.nu.9.& DD.inferunt ad multas deci-
ſiones, quas non refero,ſed in ſpecie quod licētia
ad tempus cōceſſa,viribus careat lapſo tempore,
tenuit Io.And.ad Spec.in tit.de locat.§.nūc aliqua
n.121. vbi per hoc dicit,quod alienans poſt tēpus
perdit rem, tanquā alienaſſet ſine licentia, Bero.
in conſ.123.num.9.vol.1.Corbul.in d.tit.ampl.7.
vbi confirmat alijs medijs; in facto autem de tem
poris lapſu patet manifeſtè, quia triennium fuit
lapſum antequam contradictum.Quare cum iu-
dicium inſtituerit, nam tēpus prędictum eſt con-
tinuum,& currit de momento ad momentū, l.3.
§.minorem ff.de minor.vbi id expreſsè dicitur,&
notatur in auth.hodie C.de appell.& dicit gloſ.in
4 rub.ff.de diuerſ.temp.præſcri. quod tpa regulari-
ter ſunt continua,& ibi eā ſequitur Bar.idem di-
cit Barb.conſ.50.col.4.vol.2. & dicit Ang.in conſ.
404. quod in compromiſſo tempus computatur
de momento ad momentum,& ſubdit procedere
quoq; in præſcriptionibus, latè id probat Tiraq.
de retract.cōſang.§.1.gl.11.n.19.& 20. vbi infert
ad multa alias latiſſimè Beci.in conſ.99.nu.17.vbi
multis comprobat,& quāuis in multis caſibus di-
ſputent DD.ſi tēpus ſit vtile, vel continuum, ta-
men in caſu noſtro remouerūt omnē contentio-
nem verba licentiæ,quæ dicūt de tribus annis pro
5 ximè ſequuturis; aduerbium .n. illud (proximè)
denotat extremitatem principij temporis,vt cum
dicimus aliquem eſſe proximum pubertati,§.pu-
pillus,Inſt.de inutilib. ſtipul. & in terminis voluit
Bal.in cōſ.246.vol.5.vbi dicit ꝙ compromiſſo fa-
cto per 30.dies proximè ſequuturos tempus com
putandum eſt non ſecundum dies artificiales,ſed
de momento ad momentum , & inter alias ratio-
nes ponderat aduerbium (proximè) atq; ita in
proprijs, & indiuiduis noſtris terminis cauſam
hanc determinat ſimiliter Socc. in conſ.87.n.5.&
ſeq.vol.4. vbi dicit,quod & ſi compromiſſi tēpus
regulariter non currat , niſi à die acceptationis,ta
men quando dictum eſt,hinc ad dies 15.proximè
ſecuturos incipit currere ab illo puncto, Magon.
deciſ.Floren.8.nu.17. idem voluit Dec. d.conſ.99.
nu.17.idem tenuit Rimin.in conſ.629.nu.8.quā-
do dictum eſt tot dies immediatè ſequuturos,
proximum namq; dicimus id quod à nullo pro-
cedit, l. 2. §. hæreditas, & l.legitima ff. de ſuis,&
legitimis,l.1.§.proximus ff.vnd.cogn.l.proximus
ff.de verb. ſignif. & nullū admittit medium inter
duo diſcreta,vt probat Tiraquell. de retract.con-
ſang.§.15.glo.j.nu.j.& ſeq.quare cum habeamus
deciſiones quæ rem, & cauſam noſtrā immediatè
attingunt,non eſt recurrendū ad ea quæ DD.po-
nunt quando quærunt quis dicatur pubertati pro
ximus,vel infantiæ, in illis enim caſibus ſtare po-
teſt,quod verbum (proximum) referatur ad mo-
dicum tempus,vel etiam remittatur Iudicis arbi-
trio,vt latè tractat Menoch.de arb.iud.caſ.57.per
tot.præcipuè nu.29.& 44. Cum enim ſimus in
claris,non egemus coniecturis,eodem modo tol-
litur quod obijcitur tempus non concurriſſe do-
nec de ſuo credito Simon contendebat , & ante-
quam aſſignatio illi fuiſſet facta de bonis debito-
ris,vt poſt Iaco.Rau.Pet.de Bellaper.Bal.Salycet.
Guid.Pap.& Manſuer.ponit Tiraq.in d.tract.§.j.
glo.50.nu.36.& ſeq.vbi dicit, quod pendente lite
6 non currit tempus ad retrahendum,nam vbi dies
eſt præfixa,ceſſat omnis interpretatio iuris ; ideo
Socc.in conſ.39.nu.44.vol.4.dicit,quod compro-
miſſum currit antequam ſit acceptatum quando
terminus prefixus eſt non ad numerum dierum,
ſed ad diem certam , puta intra feſta Paſcalia,
Blanch.in tract.de compromiſſ.in 1.q.in prin.nu.
34.in fi.Rimin.d.conſ.629.nu.8.vbi ponit exem-
plum,quādo durare debet per 15.dies immediatè
ſecuturos poſt tria feſta Paſchalia, videntur enim
hoc modo certificando tempus partes voluiſſe
recedere ab ambiguitate iuris.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio beneficij debet fieri corā Superiore, qa ei intereſt, ne beneficiū dimittatur ſine ipſius licētia.*

2 *Defenſori Ciuitatis non licet deſerere illam ſine licētia,neq; militi militiam.*

3 *Differentia inter prophana, & ſpiritualia hæc eſt, quod illa poſſunt renunciari abſque licentia, hæc verò nequaquam.*

4 *Alienatio eſt nulla,ſi Tutores,vel Curatores,qui nequeunt alienare immobilia pupilli abſque decreto Iudicis, illa fuerint diſtracta abſq; prædicto decreto.*

5 *Quæſitum reſoluitur negatiuè.*

An renunciatio tacita quæ fit per adeptionem ſecundi Curati, poſſit fieri abſq; authoritate Superioris?

RE-

Digitized by Google

RESOLVTIO CCCCLXXXII.

1 COmmuniter reſpondent DD. quod reſi-
gnatin beneficij ſit facienda coram Supe-
riore, glo. in c. Abbas 18. q. 2. Menoch. de
recuper. poſſ. remed. 1. num. 277. Caſſad. in dec. 2
nu. 7. de appell. Coraſ. de beneſ. c. 5. nu. 56. Sarnen.
de infirm. reſign. q. 18. col. 3. Idq; probatur expreſ
ſè in cap. deniq; 6. q. 3. & in cap. Abbas 18. q. 2. vbi
gloſſa plura allegat, & in c. admonet de renunc. &
ratio eſt, quia Superiori intereſt ne dimittatur be-
neficium ſine eius licentia, vt ſcribit Gemin. in
c. ſi electio ſub num. 5. col. 2. de elect. lib. 6. cum
ei præiudicetur, c. ſignificaſti de for. comp. c. cleri-
cum 11. q. 1. c. nō liceat 3. q. 6. argum. c. ſi quis ſua-
dente 17. q. 4. c. cum deſideres §. vlt. de ſentent. ex-
communic. ob hanc rationem non licet defenſori
2 Ciuitatis illam deſerere ſine licentia, l. vltim. C. de
defenſ. Ciuit. l. legatus ff. de offic. Præſid. neque
militi militiam, vt omnibus notum, ac compertum
eſt, accedat, & alia ratio, quia beneficiatus p
adeptionem poſſeſſionis ſe obligat, & deuincit
Eccleſiæ, c. niſi verſ. verum de renunc. Hoſtienſ.
eodem titul. in Summ. num. 8. & ſicuti quis non
poteſt beneficia adipiſci ſine authoritate Superio-
ris, c. 1. de regul. iur. lib. 6. ita neque dimittere,
argument. l. vlt. ff. de off. Præſid. nam contrario-
rum eadem eſt diſciplina, not. in rubr. ff. de ac-
quiren. poſſeſſ. ideo admiſſio Prælati nihil aliud
eſt quam abſolutio quædam; nam beneficiatus
per illam liberatur ab onere inſeruiendi, vt eſt no
tabilis deciſ. Rot. quam refert Nauarr. in c. acce-
pta in 7. oppoſ. num. 31. de reſtitut. ſpoliat. non
enim poterit eximi ſine ſuperiore, ex quo colligi-
3 tur notabilis differentia inter profana, & ſpiritua-
lia; nam illa poſſunt renunciari abſq; licentia Su-
perioris, hæc verò nequaquã, vt tradit Rot. dec. 3.
nu. 2. de renunc. in nou. vbi notatur huiuſmodi di-
ſcrimen inter vtramque renunciationem, & ratio
differentiæ eſt, quia in renunciatione rerum pro-
fanarum ceſſant rationes ſupra allegatæ, vt eui-
dentiſſimè ex eius lectura patet, vnde nō mirum
ſi aliter diſponitur, l. illud ff. ad leg. Aquil. c. cum
ceſſante de appell. & probatur in cap. Gonſaldus
17. q. 2. vbi declaratur nulla renunciatio Guiſaldi
presbyteri facta in manu cuiuſdam Aduocati, &
expreſſè hoc dicitur in c. deniq; 6. q. 3. & ratio eſt
quia tunc fit actus contra legem, cum iura velint,
vt renunciatio fiat coram Superiore, vnde non
mirum ſi reſignatio eſt nulla, argum. text. in l. fin.
4 C. de legib. ita in ſimili Tutores, & Curatores qui
nequeunt alienare bona immobilia, & quæ ſer-
uādo ſeruari poſsūt abſq; decreto Iudicis, ſi dicta
bona fuerunt diſtracta abſque prædicto decreto,
alienatio nulla eſt, l. magis puto §. non paſſim ff.
de reb. cor. l. prædia C. de pręd. & alijs reb. minim.
Dec. conſ. 39. Alexa. conſ. 117. lib. 5. Imol. conſ. 98.
& conſ. 99. Pariſ. conſ. 98. & conſ. 99. & conſ. 100.
vol. 1. Rolan. à Vall. in conſ. 33. & 99. lib. 1. propte-
rea cum fuiſſem conſultus ſi renunciatio tacita
quæ fit per adeptionem ſecūdi Curati, poſſit fieri
5 abſq; authoritate ſuperioris; reſpōdi negatiuè, vt
in proprijs terminis voluit Abb. in c. ex ore num.
10. & 11. de his quæ fiunt à maior. part. Capit. &
in c. quod in dubijs nu. 9. de renunc. Imol. in clem.
gratiæ de reſcript. nu. 27. Burſat. in conſ. 353. Co-
raſ. de beneſ. par. 1. c. 8. nu. 13. verſ. hæc autem ve-
ra ſunt, & hæc eſt communis DD. opinio, vt re-
fert Puteus in deciſ. 94. lib. 1. cui communi ſenten
tiæ adſtipulatur text. in extrauagant. execrabilis
Ioa. XXII. §. qui vero de præb. cuius verba ſunt,
qui verò deinceps receperint dignitatem, vel per-
natum, ſeu officium, aut aliud beneficium anima-
rum habens curam annexam, ſi antea ſimile bene
ficium obtinebunt, illud quo ipſo iure poſtquam
ſecundi poſſeſſionem habuerint, vel per eos om-
ni dolo, & fraude ceſſantibus, quo minus habeant
ſteterint priuati noſcuntur abſq; morę diſpendio
in Ordinariorum manibus dimittere debeant pa-
ri modo, &c. & ſic licet per adeptionem ſecundi
beneficij Curati primū vacet ipſo iure, vt hic ha-
betur, & in c. de multa de præb. c. quia in tm̄, c. ad
hæc, c. propterea eo. tit. & c. 1. & 2. 1. q. 1. c. Sancto-
rum diſt. 70. tm̄ illud debent dimittere coram ſu-
periore. Et hodie ex decreto, & ſtylo Datariæ co-
rā Papa, & per conſequēs in renunciatione tacita
requiritur authoritas Superioris, nam alias poſſet
Superior primi eam reuocare ad beneficium,
quod abſq; eo non potuit dimittere, Abb. in d. c.
ex ore nu. 10. de his quæ fiunt à maior. part. Ca-
pituli, ad quod inſuper accedit, quia expreſſi, &
taciti eadem eſt virtus, l. cum quid ff. ſi cert. pet. ſed
renunciatio beneficij expreſſè non poteſt fieri ſi-
ne Superioris authoritate, cap. deniq; 6. q. 3. vt latè
fuit dictum ſupra, ergo omnino venit dicendum,
quod neque renunciatio tacita poſſit fieri incon-
ſulto Superiore.

SVMMARIVM.

1 *Clerici nullo modo debent, nec poſſunt fideiubere, & ſi fideiubeant poſſunt puniri pęna arbitraria à ſuis Prælatis.*

2 *Limitatur, quod ſi de facto fideiuberent, fideiuſſio eſt valida, & remanent obligati. Item quando adeſſet vrgens neceſſitas, quia tunc ex pietate tenentur fideiubere. Item in cauſa dotis. Item quando verteretur aliquod periculum animæ, vel corporis. Item poterint fideiubere in contractibus, in iudicijs verò non, & finaliter ſi non poſſint fideiubere, poterunt tamen fideiuſſores approbare.*

3 *Monachi, & cæteri Regulares non poſſunt fideiubere ſine conſenſu Abbatis, & Superioris, & maioris partis Capituli.*

4 *Clerici non dicuntur fideiuſſores idonei.*

5 *Clericus, qui fideiuſſit pro laico, non poteſt conueniri coram Iudice laico, etiam prætextu ſententiæ latæ ab ipſo.*

Clerici, an poſſint pro alijs fideiubere?

RESOLVTIO CCCCLXXXIII.

1 CLerici nullo modo debēt, nec poſſunt fide-
iubere, c. te quidem 11. q. 1. cap. 1. de fide-
iuſſorib. c. non ſatis 86. diſt. l. curiales C.
de locat. l. de die §. j. vbi glo. in verb. probandi, qui
ſatiſd. cog. Petr. Gerar. ſing. 100. n. 5. auth. de Sa-
ctiſſimis Epiſcopis §. Deo autem collat. 11. Azor.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum defuncti quoad vinculum periurij non tranſit ad hæredem, ſecus verò ſi præſtetur ad efficaciam obligationis, nam tunc benè tranſit.*

2 *Iuramentum defuncti cum ſit perſonale, ratione periurij, non tranſit ad hæredem.*

Diſpoſitio tex. in cap. fin. de for. competen. an locum ſibi vendicet in hærede iurantis?

RESOLVTIO CCCCLXXXIV.

AN autem, & quo pacto iuramẽtum defuncti obliget hęredem, tradit Affl. noſter dec. 381. Capy. dec. 27. Ioſeph. Lud. deciſ. Peruſ. 15. Anto. de Butr. conſ. 59. Fely. in c. cum ſit generale de for. comp. Pari. conſ. 54. vol. 1. Rolan. conſ. 17. vol. 1. Gabr. lib. com. opin. 2. tit. de iur. iur. concluſ. 6. Michael. Craſſ. lib. commun. opin. 7. q. 18. Suar. alleg. 9. nu. 12. Bernard. Diaz reg. 386. Anto. Gom. tom. 2. var. reſol. c. 14. Ant. Cordub. de Lara in l. ſi quis à liberis §. parem nu. 19. ff. de lib. agno. quod quidem ſecutus fuit Aluarot. in c. j. in princ. quæ ſit prim. cauſ. benef. amitt. Iacob. de S. Georg. in verſ. qui quidem inueſtitus verſ. amplius; ſicque communiter omnes DD. in cap. veritatis cuius text. intellectum, & materiam exornat Couar. in 1. par. relection. §. 5. n. 5. ante iſtos Pern. in conſ. fi. & iſtud, quod ex parte iurantis ſit perſo
2 nale, tunc intelligas ſecundum Bal. in l. etiam in fi. ff. de iur. iur. vt procedat quoad vinculum periurij, prout tradit Andr. in Conſtit. Regn. eos qui ſcienter, Caſſador. in dec. 2. de iur. iur. Mill. in ſuo repert. in verb. iuramentũ, Pariſ. conſ. 75. quo verò ad alia excluſo periurio, nempe ad efficaciam obligationis tranſit in quemcumq; ſucceſsorem, nec dicitur eſſe perſonale iuramentum, ita notabiliter Caſtrenſ. in l. ſi grege de leg. 1. Affl. deciſ. 381. cum alijs cumulatis per Gabr. in ſuo tract. commun. opin. in tit. de iur. iur. concluſ. 6. & vltra allegata per ipſum, Ann. notabiliter in ſua alleg. 28. reſpectu verò illius cui iuratum eſt, dicitur reale, & ad hæredes, & ſucceſſores tranſit, idq; ſumi abſq; dubio videtur ex tex. in d. c. veritatis, reſpõdimus, inquit ibi tex. vt hæredes tui, qui nobis, vel alicui ſucceſſorum noſtrorum iurauerint, alijs iurare minime compellantur, Catholicis tamen ſucceſſoribus noſtris qui pro tẽpore fuerint, & homagij, & fidelitatis puritatem; nihilominus ac ſi iuraſſent omni tempore teneantur abſque tergiuerſatione aliqua fideliter obſeruare, vt ſic expreſsè determinet, vt qui iurauit ratione iuramenti tenetur fidem ſeruare ipſius Romani Pontificis ſucceſſoribus; & propterea non tuta eſt opinio Bald. & Fulg. in l. ſed ſi hac ff. de in ius voca. qui dixerunt iuramentum etiam ex parte eius cui iuratum eſt perſonale eſſe, nec ad hæredes tranſmitti, & ex hoc quod iuramentum perſonale reſpectu præſtantis, ſequitur quod licet ex diſpoſitione text. in cap. vltim. de for. competent. ratione iuramenti praſtiti, poſſit Iudex cognoſcere de cauſa, hoc procedit, & locum habet in ipſo iurante, cæterum in hærede iurantis hoc non ha-
2 bet locum, quia cum perſonale ſit iuramentum, ratione periurij non tranſit ad hęredem, procedit enim diſpoſitio tex. in d. c. vlt. ita tex. illum intelligunt Ioa. Andr. & Abb. in c. vlt. de ſepult. Marian. in cap. cum ſit generale de for. comp. alios multos allegat Port. lib. 1. ſuarum comm. opin. concluſ. 3. vltra tradita per Affl. in d. deciſ. ſua 381. Couarr. in 1. relect. par. 5. nu. 6.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio beneficij debet eſſe libera, & voluntaria.*

2 *Metus contrariatur liberæ voluntati.*

3 *Reſignatio beneficij metu facta venit reſcindenda.*

4 *Actus geſti per metum, veniunt reſcindendi.*

5 *Iuramentum metu cogente præſtitum, licet regulariter ſit validum, tamen fallit quando interponitur ſuper actu nullo, ipſo iure reprobato.*

An reſignatio beneficij metu facta, veniat reſcindenda, vel ſit ipſo iure nulla?

RESOLVTIO CCCCLXXXV.

INter alia requiſita bonæ, & validæ reſignationis illud obtinet principalem locum, vt debeat eſſe libera, & voluntaria, & ideo re-
1 nunciatio metu facta eſt nulla, vt communiter ſentiunt DD. in c. 2. & 3. & c. ad audientiam de his quæ vi met. cauſ. fiunt, Abb. in c. ad aures n. 3. & 7. & in c. Abbas num. 19. eod. tit. Rot. in dec. 5. num. 2. de renunc. in nouis, Pariſ. conſ. 66. volu. 4. Coraſ. de benef. par. 1. cap. 8. num. 10. & 11. Barba. conſ. 30. lib. 3. Dec. in conſ. 209. Mohed. in dec. 32. idq; probatur in cap. ad audientiam de his quæ vi met. cauſ. cap. Abbas 2. eod. tit. & c. 3. eod. tit. cap. accepta de reſt. ſpol. nã quæ fiũt vi metuſuè cauſa, debent carere robore firmitatis, vt dicitur in toto titul. ff. & C. de his quæ vi met. cauſ. fiunt, inquit enim Prætor quod metus cauſa geſtum eſt, ratũ non habebo, l. 1. ff. quod met. cauſ. Menoch. conſ. 1. nu. 271. lib. 1. Burſat. conſ. 72. nu. 30. lib. 1. quia
2 metus contrariatur liberè voluntati, Pari. conſ. 2. nu. 29. & conſ. 53. nu. 49.

Dubium tamen eſt ſi dicta reſignatio beneficij veniat reſcindenda, vel ſit ipſo iure nulla, & reſpõ-
3 deo, quod reſignatio beneficij metu facta veniat reſcindenda, vt fuit deciſum in Rot. vt habetur in dec. 5. de renunc. in nou. & deciſ. 7. nu. 1. eod. tit. & deciſ. 2. de his quæ fiunt met. cauſ. in antiq. & fuit hoc idem reſolutum in vna Cracouienſ. Canonicatus coram D. Rauel. vt referunt Adden. ad dict. dec. 5. & hanc ſententiam ſequuntur Calder. in conſ. 1. de renunc. glo. in c. ſuper hoc eod. tit. Abb.

in c.ſollicitè de maior.& obed. Aufrer.in addit.ad
Capel.Thol.in deciſ.280.& eſt communis opinio
teſte Nau.in c.recepta de reſt.ſpol. nam regulari-
4 ter actus geſti per metum veniunt reſcindendi,
Fely.in cap.propterea num.35.de ſponſ.Menoch.
conſ.2.num.170.vol.1.Alciat.conſ.5. Socc.Iun.in
conſ.77.nu.20.vol.1.& eſt communis opinio,quã
refert Suar.in com.opin.in verb.metus,nam coa-
cta voluntas,noluntas eſt,l.ſi mulier §.fin.ff.quod
met.cauſ.glo.in cap.merito 15.q.1.Riminal.conſ.
15.nu.7.lib.1.& probatur hæc opinio: Primò, per
tex.in c.2.quod metus cauſa,ibi mandamus qua-
tenus prædicto cum integritate reſtituas vniuer-
ſa,&c.Secundò,in c.ad audientiam eo.tit.ibi man
damus, &c. præfatam Eccleſiã ei reſtitui faciatis,
&c. & ſic per verba futuri temporis, vnde nullũ
cadit dubium,l.illam C.de collat.l.Ancillæ C.de
5 furt. Tertiò,quia licet regulariter iuramentum
metu cogente præſtitum ſit validum, c. verum de
iur.iuran. fallit tamen quando interponitur ſuper
actu nullo ipſo iure reprobato, c. cum contingat
de iur.iuran. At iuramentum interpoſitum ſuper
renunciatione beneficij metu facta tenet,& valet,
cap. ſi verò de iur. iuran. ergò renunciatio non
eſt nulla ipſo iure,quia non teneret iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Iudex laicus non habet iuriſdictionem in clericum, etiam ſi ipſe clericus renunciauerit priuilegio fori, & etiam ſi iuraſſet, nu.3.*
2 *Renunciatio fori facta per clericum cõtra veritatem non eſſe clericum,cum verè ſit clericus,Iuriſdi-ctioni Iudicis eccleſiaſtici non nocet, nec cum conſenſu ipſius Epiſcopi dicta renunciatio tenet.*
4 *Iudex laicus adeo in clericum non habet cognitionẽ quod ſi coram ipſo deliquerit, quia fortaſſe falſum corã ipſo depoſuit,vt nõ poſſit contra eũ procedere.*

Renunciatio fori facta per clericum, quid operetur?

RESOLVTIO CCCCLXXXVI.

1 EXtenditur illa communis concluſio, quod
Iudex laicus non habeat iuriſdictionem
in clericos,etiam ſi ipſe clericus renuncia-
uerit priuilegio fori; nam non obſtante huiuſmo
di renuntiatione non poterit ſe intromittere Iu-
dex laicus, vt dicit text. in cap. ſi diligenti de for.
competent. in capit. cum non ab homine de
iudic. & in prædictis locis communiter DD. &
gloſ.quam pluribus in locis in c. ſignificaſti de
iudic.& in cap.cum contingat de ſentent.excom.
in cap. perpendimus eod. tit.in c.cum Ioan. de
cler.coniug.Hæc enim renuntiatio, vel confeſſio
2 per ipſum facta contra veritatem non eſſe cleri-
cum, cum verè ſit clericus, iuriſdictioni Iudicis
Eccleſiaſtici non nocet, Innoc.in cap. vt famæ de
ſent.excom.Bal.in l.ſi qua per calumniam C.de
epiſc.& cler.latè Couar.lib.pract.quæſt.c.33. idq;
non tantum eſt verum, quod nec cum conſenſu
Epiſcopi talis renuntiatio teneat, iuxta tradita
per glo.in d.c.ſignificaſti,nec quicquam refert, quod
cum conſenſu clerici proceſſerit Iudex tempora-
lis,& laicus ad prolationẽ ſententiæ;nam non ob-
ſtante ſententia,& actis omnibus factis,poteſt de-
clinari iuriſdictio; quinimo omnia acta nulla iu-
dicantur ipſo iure,c.aduerſus §. quia verò de im-
mun.eccl.c.ſeculares de for.cõp.in ſextò,Couarr.
loc.cit. eſt tamen verum quod ſi doloſè ſe geſſerit
in hoc clericus debet ad expenſas alteri parti cõ-
demnari,ex doctrina Felyn.in c.exceptionem de
except.multa adducit Vrſill.ad Afflict. in deciſ.2.
nu.4.& 5.

Et quod huic priuilegio renuntiare non poſſit
3 clericus etiam cum iuramamento, tradit Ioa.Cã-
pegius in conſ. 51. num. 2. inter conſil. crimin.
diuerſ.in tantum autem eſt prohibita Iudici ſecu-
lari cognitio in cauſis clericorum, quod ſi Iudex
ſecularis attentauerit procedere contra clericum,
multi tenuerunt opinionem, quod incurrat ſen-
tentiam excommunicationis ipſo facto, iuxt.tra-
dita per Guid.Pap.dec.77.& veritas eſt,quod non
eſt ipſo iure excommunicatus, ſed compellendus
eſt per cenſuras eccleſiaſticas,vt deſiſtat ad tex. in
c.ſeculares de for.comp. lib.6. & quamplura in
materia iſtarum inhibitionum quæ fiunt ab eccle
ſiaſtico contra temporalem ponit Tiber.Decian.
in tract.crimin.1.par. lib.4.c.12. verum hodie eſt
caſus inſertus in Bulla Cœnæ Domini, quod tra-
hentes ad ſua tribunalia perſonas eccleſiaſticas,
ipſo facto excommunicationem incurrant.

4 Et tantum eſt verum quod Iudex laicus non
habet cognitionẽ de clerico,quod etiam ſi coram
Iudice laico delinquat, quia fortaſſe falſum corã
ipſo depoſuit,licet ſint offenſæ aures illius Iudicis,
non per hoc Iudex laicus contra clericum proce-
dere poterit; ita communiter omnes Canoniſtæ
in c.verum de for.comp.Anchar.in c.ea quæ de
reg.iur.lib.6.communiter DD. ciuiliſtæ in l.nul-
lum C. de teſtib. exploſa penitus auctoritate, &
doctrina glo.in d.l.nullum,& aliorum qui extant
in opinione, quod ſaltem in pecunia potuiſſet
laicus clericum coram ſe falſum deponentem pu
nire,ita etiam Affl.& Adden.ad ipſum in dec.230

SVMMARIVM.

1 *Morte mandantis expirat mandatum.*
2 *Mortuo reſignante, procurator non poteſt porrigere ſupplicationem,& deinde præſtare conſenſum in in fauorem reſignatarij.*
3 *Procurator conſtitutus ad reſignandum beneficium, ſi porrexit ſupplicationem,quæ fuit data viuo reſi-gnante,ſi poſtea moriatur reſignans, & ſic ante præſtitum conſenſum formalem,poterit illum præ-ſtare poſt mortem ipſius conſtituentis.*
4 *Procurator poſt mortem Domini valet conſumare per eum cœpta,non autem nouã inchoare.*

An Procurator qui porrexit ſupplicationem in vita reſignantis; valeat poſt mortem præſtare conſenſum?

RE-

Digitized by Google

RESOLVTIO CCCCLXXXVII.

PRo negatiua opinione, & ſic quod procurator qui porrexit ſupplicationem in vita reſignantis quod non valeat poſt mortem præſtare conſenſum, inſurgit illa iuris concluſio,
1 quod morte mandantis expirat mandatum §. Item ſi adhuc inſtit. mandat. l. mandatum C. eod. l. ſi quis §. cui ff. eodem, l. eius qui in prouincia vbi Bart. ff. ſi certum petatur, Guid. Papa in deciſ. 19. & deciſ. 491. Rota in Nouis in deciſ. 349. & probatur in Clement. fin. de procurator. vbi procurator à Prælato, Rectore, vel alio quolibet pro Ecclesia ſua, vel beneficio conſtitutus, per mortem conſtituentis reuocatur, latè habetur per Gabriel. in cõcl. 2. de procuratoribus vbi ampliat idem eſſe in mandato delegatorio, quia morte mandãtis expirat mandata iuriſdictio, cap. gratũ de offic. delegati, cap. licet eodem tit. l. quia §. 1. ff. de iuriſdict. omn. iudic. vt etiam dicimus quod procedit etiam in procuratore ignorante ipſam mortem, vt habetur per Barb. in conſ. 49. col. 2. lib. 4. arg. tex. in dict. l. eius qui in prouintiam ff. ſi certum petatur, & ratio eſt, nam per mortem omnia ſoluuntur, §. deinceps Auth. de nuptijs, l. in ſumma in fine de re iudic. l. Neratius ff. de regul.
2 iuris, & ideò mortuo reſignante procurator non poteſt porrigere ſupplicationem, & deinde præſtare conſenſum in fauorem reſignatarij, iuxta tradita per Boer. in deciſ. 348. & per Puteum in deciſ. 92. lib. 2.

His tamen in nihil ſuffragantibus contrariam ſententiam de iure veriorem ſequor, nam ſupradicta licet ſint vera, tamẽ non procedunt quoties
3 procurator conſtitutus ad reſignandum beneficiũ porrexit ſupplicationem, quæ fuit data viuo reſignante, namque ſi poſtea moriatur reſignans & ſic ante præſtitum conſenſum formalem, poterit procurator illum præſtare poſt mortem ipſius conſtituentis, prout eſt recepta Doctorum ſententia, teſte Anchar. in conſ. 293. Felyn. in cap. cum olim de re iudicata, & eſſe in vſu refert Sarnen. de infir. reſig. quæſt. 31. vol. 2. & iuxta hanc ſententiam fuiſſe deciſum, teſtatur Boerius in deciſ. 348. vbi refert extrauagantem Leon X. & fuit reſolutum in Rota coram Martino de Iſpiniſa in vna Senen. parochialis de anno 1513. teſte Caſſadoro in deciſ. 1. de renunt. & in alia Genuen. prioratus de Villanoua 25. Iun. 1551. corã Caputa. teſte Guidob. in deciſ. 92. & in alijs, vt per Caput. in deciſ. 395. lib. 2. Creſcent. in deciſ. 210. deciſ. 37. 105. & 229. Put. in deciſ. 83. & 216. lib. 2. & hæc ſententia probatur in l. nam, & ſeruitus §. ſi viuo Titio ff. de negotijs geſtis, vbi procurator
4 poſt mortẽ Domini valet cõſumare per eũ cępta, non autem noua inchoare, imò in tantum eſt vera iſta opinio, quod ſecundum Caſſador. in deciſ. 1. num. 4. de renunciat. poteſt cogi ad præſtandũ dictum conſenſum in Camera, vel in Cancellaria pro expeditione litterarum, quamuis principalis ſit mortuus, vt tradunt etiam Put. in deciſ. 19. de renunciat. Creſcent. in deciſ. 210. Boer. in d. deciſ. 348. num. 7. Caput. deciſ. 396. par. 2. vbi etiam dicit procedere hanc opinionem ſi probaretur ante eius mortẽ mutaſſe voluntatẽ, nam ſi illa voluntas reuocata non fuit intimata, iuxta diſpoſitionem Clement. 1. de renunciat poterit procurator eo mortuo præſtare conſenſum formalem, vt fuit reſolutum in Rota in vna Senogalien. de Villacaſtro 27. Maij & 27. Iunij 1552. coram Veſtano, teſte eodem Caputaq. in d. deciſ. 396. & ratio eſt quia non qualibet voluntas reuocatoria eſt valida, ſed debet eſſe expreſſa, Felyn. in cap. ex parte Decani nu. 15. de reſcriptis, Iaſ. in l. [illegible] continuati col. 5. 2. opp. ff. de legat. 3. Alex. in l. ſi [illegible] C. de legat.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus, qui non eſt in Sacris, vocem, nec votum in Capitulo habet.*
2 *Canonicus qui non eſt in Sacris valet optare: Redditur ratio num. 3.*
4 *Canonicus qui non eſt in Sacris habet vocem paſſiuam in Capitulo.*
5 *Optio regulariter locum habet in Canonicatibus, & præbendis.*

An Canonicus qui non eſt in Sacris, valeat optare?

RESOLVTIO CCCCLXXXVIII.

PRima facie in hoc articulo videtur negatiuè reſpondendum ex eo quod Canonicus qui non eſt in Sacris vocem, nec votũ in
1 Capitulo habet, vt probatur in Clem. vt ij qui de ætate, & qualitate, & probatur per diſpoſitionem Conc. Trid. c. 4. ſeſſ. 22. de reformatione, latè gloſ. & Doct. in dict. Clem. vt ij de ætate, & qualitate.

Hoc tamen non obſtante contrarium eſt ve-
2 rius, ſcilicet quod Canonicus qui non eſt in Sacris valeat optare, vt expreſſè tradit gloſ. in d. Clem. vt ij in principio in verſic. capitulo, quam ſequitur Cardin. ibi quæſt. 9. & alij ſcribentes Gonzales in regul. 8. Cancellar. gloſ. 34. nu. 128.
3 actus enim optionis non eſt collegialis, & non competit ex Canonia, & prębenda, & nec ex voce Capituli, & quod actus optandi nõ ſit actus collegialis probo quod licet ius ipſum optãdi inductũ, ſeu ex ſtatuto, ſeu etiam ex cõſuetudine dici poſſit cõpetere ipſi Capitulo, vt habetur per Monetã de optionibus cap. 1. quæſt. 2. num. 15. & ſequent. & cap. 6. quæſt. 5. num. 52. tamen actus ipſe optandi, ſeu ipſa actualis actio competit Canonicis non vt collegium conſtituunt, ſed vt ſingulis, vnde videmus aliquos præferri alijs in optando, nimirũ antiquiores iunioribus, vt habetur per Monet. vbi ſup. cap. 1. quæſt. 2. num. 15. cap. 4. quæſt. 1. concluſ. 4. & cap. 5. quæſt. 1. concluſ. 5. & quod magis ad rem noſtram facit illud quod non eſt neceſſarius cõſenſus Capituli, ſed ſufficit vt optãtes notificẽt Capitulo optionem à ſe factã, & cõſenſum requirant licet non obtineant, eo quod optent vigore conſuetudinis iam inductæ, vel certe conſenſus

ſenſus ille requiritur ad hoc ſolum, vt admittantur ad præbendam ſeu domum optatam non autem ad hoc, vt optent, vt optimè tradit Abbas in conſ. 159. num. 15. vol. 1. ex quo etiam patet tertium quod optare non competat, aut pendeat ex voce Capituli nimirum ex eo quod quis habeat vocem actiuam in Capitulo ſed ad ſummũ
4 ex voce paſſiua, quæ quidem non denegatur etiã non conſtituto in Sacris, vt inter cæteros adnotauit Cardin. in d. Clement. vt ij in principio num. 13. & ibi Ancharan. & alij denique quod optio regulariter cõpetat ex Canonica ſeu præbẽda ex
5 eo probari poteſt regulariter in Canonicatibus dũtaxat, & præbendis locũ habere optionẽ, vt latè habetur per Monetam de optionibus cap. 3. quæſt. 3. & c. 1. quæſt. 2. & cap. 4. quæſt. 1. concluſ. 1.

SVMMARIVM.

1 *Optio regulariter fieri debet infra 20. dies.*
2 *Tempus 20. dierum conſtitutus ad optandum poteſt prorogari, & minui.*
3 *Conſuetudo inducens maius tempus 20. dierum ad optandum non præiudicat Apoſtolicis impetrantibus.*
4 *Conſuetudo contra Canones poteſt induci modo ſit rationabilis, & legitimè præſcripta.*
5 *Capitulum poteſt prorogare tempus 20. dierum datum ad optandum.*
6 *Quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari.*

An tempus viginti dierum quod requiritur in optione facienda, poſſit prorogari, vel minui?

RESOLVTIO CCCCLXXXIX.

1 REgulariter optandum eſt infra viginti dies, licet tex. in cap. fin. §. ne autem de conſuetud. in 6. loqui videtur ſaltem tantum vbi eſt expectans, ſeu executor, tamen id abſolute in omni caſu locum habere etiam vbi nullus adſit executor, vel expectans exponit, ac ſequitur ibi gloſ. in verbo viginti dies vbi Gemin. Archidiac. Franc. & reliqui, quod etiam voluerunt Addentes ad Rotam in deciſ. 1. num. 8. de rerum permutat. & in deciſ. 4. in fine de conſuet. in nouis Gonzalez in regula 8. Cancell. gloſ. 34. num. 75. Alb. conſ. 159. num. 3. vol. 1. Franc. Marc. in deciſ. 1258. num. 5. Dubium tamen eſt ſi hoc tem-
2 pus viginti dierum poſſit prorogari, vel minui, & reſpondeo primo quod poteſt prorogari, vt tenet Zerola in praxi Epiſcopali in verbo Canonia verſic. ad ſeptimum allegat Tiraquell. de vtroq; retract. §. 1. gloſ. 10. num. 58. ſequitur Ioan. And. in repetit. cap. fin. in verbo dumtaxat de conſuetud. in 6. quem ſequitur Gemin. & Franc. qui ta-
3 men ibidem tradunt, quod hæc conſuetudo, ſeu ſtatutum inducens maius tempus, quam viginti dierum ad optandum non præiudicat Apoſtolicis impetrantibus per illum text. niſi conſuetudo
inducta fuiſſet poſt hunc text. vt ibidem dicunt
4 Gemin. & Franc. cum poſſit induci conſuetudo contra illum ſicuti contra alios Canones iuris poſitiui, modo conſuetudo illa ſit rationabilis, & legitime præſcripta, cap. fin. ext. de conſuet. & ſic præiudicaret etiam impetrantibus, ſecus vero inquiunt, eſt in ſtatuto, nam inferiores non poſſunt facere ſtatuta contra ius, Clem. ne Romani de elect. cum ſimilibus.

5 Poterit etiam, & minui per Capitulum ipſum, vt colligitur ex gloſ. pen. dict. cap. fin. & clarius ex Pariſ. in conſ. 10. num. 17. vol. 4. & Franc. in d. cap. fin. in §. fin. ad finem, ex eo quod dilatio hæc in fauorem optare volentium inducta eſt, cui quilibet renunciare poteſt, l. ſi quis in conſcribendo C. de pactis, cap. ad Apoſtolicam de regul. dum tamen conſenſerint, omnes optare volentes, omnes inquam, & ſinguli, ita vt non ſufficiat conſenſus maioris partis Capituli, ſeu Collegij propter intereſſe, quod in ea ſinguli habent, ſicuti in compromiſſo electionis omnes debent conſentire, cap. quia propter, & cap. cum in iure peritus de elect. & vtrobique Doct. neq; enim ſingulis nocet factum à maiori parte Collegij in præiudiciũ ſingulorum, niſi omnes conſentiãt, vt voluit gloſ. in l. 2. in verbo aut legem C. quæ ſit longa conſuetudo, quam ſequitur Felyn. in cap. cum omnes num. 18. & ibi Io: Andr. nu. 279. de conſtitut. Bar.
6 in proem. ff. num. 5. & quod omnes tangit ab omnibus debet approbari, cap. quod omnes vbi gloſ. & reliqui Scribentes de regul. iuris lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (motu proprio) aufert ſubreptionem.*
2 *Limitatur tamen, vt non procedat in præiudicium tertij.*
3 *Motus proprius minimè tollit ea, per quæ reddi poteſt gratia nulla, & ſic in præiudicium tertij, vt num. 4.*

An clauſula (motu proprio) auferat ſubreptionem in præiudicium tertij?

RESOLVTIO CCCCXC.

1 CLauſula (motu proprio) aufert ſubreptionem, vt eſt tex. apertus in cap. ſi motu proprio de præben. in 6. & decidit Caſſa. in deciſ. 3. ſub tit. de penſ. num. 4. ſequuti ſunt Dec. in conſil. 33. num. 20. & in conſil. 341. nu. 4. gloſ. in Clem. Vraſ. in verſ. directas de præben. Cald. in conſil. 13. de reſcript. Gram. in conſil. Ciuil. 100. Gigas de penſionibus quæſt. 22. num. 7. tamen cum in facti contingentia eueniſſet, limitaui tex. & iura ſupradicta in articulo iſto, ſcilicet in præiuditium tertij, & ſic quod licet dicta clauſula au-
2 ferat ſubreptionem, procedere tamen non poterit quoties agitur in præiudicium tertij, vt in proprijs terminis ſequuti ſunt Alex. in conſ. 215. vol. 2. Decius in conſ. 407. Bellamera in deciſ.
3 392. vbi dicit, quod motus proprius minimè tol-
lit

Digitized by Google

lit ea per quæ poteſt reddi gratia nulla quæ nõ ve-
niunt ex dolo, vel culpa impetrantis ſed potius
ex veriſimili mente ipſius concedentis, ſequi-
tur Guttier. in conſilio 5. num. 9. Pariſ. conſilio
1. num. 75. & ſic fuit reſolutum per Rotam in An-
tiquis in deciſ. 445. & in nouis in deciſ. 422. imò
ſecundum doctrinam Soccin. in conſil. 110. col. 5.
vol. 3. hæc omnia procedunt non obſtante quod
præiudicium tertij eſſet, & verſaretur in ſola poſ-
ſeſſione de qua Princeps minimè fuit informatus
vt etiam ſequuntur Butr. in cap. cum in noſtris
col. 6. de conceſſione præbendæ, vbi, & Abbas nu.
19. & Felyn. in cap. in noſtra in verſ. nota de
reſcriptis, qui etiam in cap. ad aures col. 3. verſ.
35. caſus eodem citato tit. de reſcriptis dixit etiã
ſi ius eſſet quæſitum ad rem; nam hoc non obſtã-
te per hanc concluſionem motu proprio minimè
4 tollitur tale ius in tertij præiudicium, vt poſt
eum voluit Ruin. in conſil. 63. col. pen. vol. 5. vt
dixit Iaſ. in Authent. quas actiones C. de Sacro-
ſanct. Eccleſ. col. 4. licet idem Felyn. vbi ſupra di-
cat non procedere quoties cum iſta clauſula mo-
tu proprio reperiretur clauſula non obſtante,
nam in tali caſu iſta clauſula operaretur in præ-
iudicium tertij, vt etiam idem procederet quoties
verba expreſſa importarent tertij præiudicium,
vt dicit Iaſ. in l. fin. ff. de Conſtit. Principum verſ.
3. limit. col. 6. Abbas in cap. 2. col. penult. verſ. ſi
autem ſunt priuilegia de immunit. Eccleſiæ, Ber-
trand. in conſ. 35. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Factum à maiori parte, non nocet minori, & num. 3. declaratur num. 4.*
5 *Collatio, & inſtituto beneficij patronatus facta contempto, vel non conſentiente patrono eſt nulla.*
6 *Papa non præiudicat in beneficio, ſpreto patrono.*
7 *Legatus à latere neque poteſt.*

Conuentio facta per maiorem partem, an alijs noceat?

RESOLVTIO CCCCXCI.

1 Nicolaus Maria, Flauius, Anibal, Proſper, at
què Ludouicus de Carducis fratres de Ba-
renſi Ciuitate ius patronatus Eccleſiaſticũ
titulo Sancti Ioannis intus eamdẽ vrbem ex tri-
bus vocibus duas poſſident ab illis de Bouibus al-
tera poſſeſſa.

Annis elapſis Nicolaus Maria, Flauius, atq; Ani
bal, cum prædictis de Bouijs conuentionem fece
runt, vt ex caſibus vacationis bis ipſi fratres de
Carducijs præſentarent, & illi de Bouijs ſemel.

Verum quia Proſper vnus ex fratribus in di-
cta conuentione non interuenit, neque vnquam
aſſenſum præbuit ideo ipſam reuocare atque an-
nullare intendit. Nam magnum reſultat præiu-
dicium, non ſolum ſibi, verum etiam nepotibus
ſuis contrahentium filijs quia ſi ipſi de Carducijs,
duas habent voces, & illi de Bouijs vnam, ſemper
præſentati à Carducijs eſſent præferendi quod
quidem indubitatum eſt.

Hinc difficultas orta eſt, an dictus Proſper in
dicta reuocatione atque annullatione ius habeat,
& videbatur non habere, ex vulgari regula tex. in
l. quod maior ff. ad municipalem, & l. 1. ff. quod
cuique vniuerſitat. vbi factum à maiori parte,
adeò ab omnibus factum eſſe cenſetur, vt nemini
competat ius contradicendi, & voluerunt etiam
Cagnol. & Dec. in l. aliud §. refertur ff. de reg. iur.
Crauetta conſ. 27. num. 10. Duenna reg. 296. &
ſequitur Alſan. collect. 195. Gratian. deciſ. 169.
col. 1. vbi ſcribit, hoc intelligi, quando factum
à maiori parte pertinet ad plures vti vniuerſos,
ſecus ſi ad ſingulos, de qua re multa cumulat Maſ
trillus in deciſ. 49. num. 7. Boer. deciſ. 111. Gratn.
deciſ. 100. nu. 6. de Franch. deciſ. 2. latè Bombin.
conſ. 13. & Ann. conſ. 94. nu. 12. & ſeq. & per hoc
iure optimo dixit Cæpol. in conſ. 79. quod vbi
conuenit maior pars, ibi maior zelus, & con-
ſequenter rectitudo, & negotij iuſtitia, ſequi-
tur Alciat. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 51.
Capic. deciſ. 4. & hoc eſſe generale præſertim in
electionibus, c. Eccleſia veſtra de elect. c. 1. de his
quę fiunt à maiori parte capituli, itẽ in impoſitio-
ne collectarum, Guid. Papa in deciſ. 424. & in de-
ciſ. vlt. Item in actibus vniuerſitatum, Capic. in
deciſ. 152. & tandem in iure patronatus, de quo
verba facimus in quo maior pars præfertur mino
ri, c. 1. & c. quorũdã de iurepatr. Frãciſcus Marcus
in deciſ. 119. Crauet. conſ. 63. Abb. conſ. 66. lib. 2.
Verall. in deciſ. 363. par. 2. vbi vnanimi conſenſu
affirmant in iurepatronatus, & deniq; generaliter
in omnibus, factum à maiori parte eſſe præferen-
dum cum dicta concordia ſeu conuentio, vt
ſupponitur fuerit emanata à tribus compatronis,
licet vnus ex ipſis contradicat, non tamen eſt eius
contradictio attendenda ſtante maiori parte.

Supradictis tamen minime ſuffragantibus cõ-
trariam ſententiam de iure veriorem exiſtimo ex
2 eo quod de iure clarum eſt, maiorẽ partem non
poſſe præiudicium afferre minori, vt probat tex.
& quod ibi communiter notat. in c. cum omnes
de conſtitut. & in d. l. 1. ff. quod cuique vniuerſi-
tat. quod adeo verũ eſſe putant, vt nec quidẽ vni-
uerſitas, corpus, vel collegiũ obligare poſſint non
conſentientem, vt voluit Curtius Iunior in conſ.
fin. & in conſ. 174. nu. 36. Natta in conſ. 55. nu. 5.
& ſequenti vbi dicit non poſſe tres ex patronis
obligare alterum patronum non conſentien-
tem ad fabricandam nouam Eccleſiam in bene-
ficio patronato, & propterea Ann. in allegat. 53.
3 voluit quemlibet actum à maiori parte factum,
minime præiudicium afferre minori, vt voluit
idem in allegat. 57. & in alleg. 21. Hinc ſecundum
eundem in allegat. 17. adeo voces ſingularũ per
ſonarum eſſe attendendas in actibus concernen-
tibus plures vti ſingulos, quod refirmatio vno
relu-

reluctante fieri non poteſt, ſequitur Viuius deciſ. 129. & Franch. deci. 479. Bocr. deciſ. 149. Roman. ſing. 96. & 669.

4 Non obſtat text. in l. quod maior, & reliqua iura allegata pro contraria parte, quia procedunt quando factum à maiori parte pertinet ad plures vt vniuerſos, ſecus vt ſingulos prout in caſu noſtro in quo intereſſe habent ſingulare omnes fratres Carducijs, & conſequenter factum vnius non nocet reliquis, vt latè deducit Couarr. pract. quæſt. cap. 14. ex regula text. in l. qui fundum ff. de ſeruitut. vrbanorum prædiorũ, vbi ex his quæ ſunt communia pluribus vti ſingulis, factum ab vno non nocet reliquis ex quo omnes concordare debent, ſequitur Grat. in deciſ. Marchiæ 169. col. 1. & in deci. 183. Maſtri. in deciſ. Rotæ Siciliæ 49. n. 7. & in proprijs ferè terminis iuriſpatronatus eſt videndus Boer. in deciſ. 111. in quibus omnibus ſup. cit. authoritatibus habetur factũ à maiori parte vno contradicente nedum in cauſis iuriſpatronatus, verũ etiã in alijs præiudiciũ nõ generare, ſequitur Natta conſ. 58. col. fin. Boer. deciſ. 149. nu. 5. Arnon. problemata 21. Campegnia in cap. Reg. 132. ſub num. 61. de Franch. deciſ. 609. Viuius citata deciſ. 129. num. 1. Anna, Maſtr. & Roman. locis ante citatis, & latiſſimè Capiblanc. in tract. de Author. Baronum fol. 127. num. 69. & ſeq. & de Ponte de poteſt. ptoreg. fol. 486.

Supradictis accedebat quod ſi collatio, & in-
5 ſtitutio beneficij patronatus facta cõtempto, vel non conſentiente patrono eſt nulla, Rota in nouis in deciſ. 307. incip. permutatio, Dec. in conſ. 117. Caſſador. in deciſ. 2. num. 4. de loc. & conduct. Fr[illegible]iſ. Marcus in deciſ. 494. num. 3. in deciſ. 114. num. 2. vol. 1. Cardinal. Pariſ. in conſ. 43. vol.
6 4. Quod ampliatur procedere etiam in Papa, vt non poſſit ſpreto patrono præiudicare beneficio, Bellame. in deciſ. 745. num. 1. Caſſador. in deciſ. 4. num. 3. tit. de probat. vbi allegat Rotam in antiq. in deciſ. 71. quam inuenire non potui, Caſſador. in deciſ. 3. nu. 1. titul. vt lite pendente, Guid. Papa in deciſ. 374. num. 4. & quantominus hoc
7 poſſe Legatũ à latere teſtatur Guid. Papa in deciſ. citata 374. quantominus igitur poterit alter, vel tres ex patronis præiudicare minori parti.

SVMMARIVM.

1 *Quæſitum reſoluitur affirmatiuè, & referuntur exempla num. 2. & 3.*
4 *Adhibere fidem teſtibus, eſt arbitrarium Iudici.*
5 *Teſtis ſingularis præſertim bonæ famæ probat factum, quod ab alijs ſciri non poſſit.*
6 *Teſtis ſingularis deponens de facto quod ipſe tractauit vt mediator, plenè probat. Item probat in factis antiquis etiam de auditu.*

Miracula, an probentur per teſtes ſingulares?

RESOLVTIO CCCCXCII.

1 PRo parte affirmatiua quod ſic tenuit Bellamer. in c. 1. de reliq. & vener. Sanctorũ, quẽ probat Panuin. par. 2. art. 4. §. dico, & concludendũ probat Villaut in ſua praxi Canonica in titulo de teſtib. lib. 8. c. 4. concl. 2. latiſſimè Riminal. Iun. in conſil. 7. præcipuè n. 130. vol. 1. quem probat Illuſtriſſ. Card. Thuſc. in ſua pract. commun. concluſ. in verb. ſingularitas teſtium concl. 277. num. 7.

2 Et ita fuit obſeruatum in Canonizatione S. Bonauenturę, nam ad hunc finem Panuin. d. art. 4. hoc diſputat, vbi etiam dicit in §. & hinc eſt quod Innoc. 11. hoc obſeruauit in proceſſu Canonizationis S. Homoboni Cremonẽſis, nam hic Summus Pontifex fidem adhibuit vni teſti ſingulari nempe Oſberto presbytero qui per annos viginti, & plus confeſſionem dicti S. Homoboni audiuit, & depoſuit ſolus ſuper obedientia, quam in orationibus, vigilijs, & alijs pœnitentiæ fructibus ſemper plus iniunctis à Confeſſario ſatisfaciebat.

3 Item fuit hoc etiam obſeruatum in Canonizatione S. Thomæ Aquinatis per Ioannem XXII. nam fidem adhibuit vnico teſti deponẽti de auditu à Diuo Thoma ſe potius diuinitus ſcientiam acquiſiuiſſe quam ſtudio, & labore, vt etiam habetur in quinta lectione eius officij die 7. Martij ibi (quin etiam ſodali ſuo fratri Reginaldo dicere ſolebat quicquid ſciret non tam ſtudio aut labore ſuo peperiſſe quam diuinitus traditum accepiſſe) Hæc ibi, ex quo duo reſultant, *primum* eſſe vſu receptum in Eccleſia, vt teſtes ſingulares admittantur in probatione miraculorũ, & ſecũdum, vt tolleretur omnis diſputatio, narratur hoc exemplum in dicto officio S. Thomæ per Eccleſiam vniuerſalem, vt ſit omnibus manifeſtũ, nec ab aliquo id poſſit in dubium reuocari.

4 Et ratio eſt, quia adhibere fidem teſtibus eſt arbitrarium Iudici, l. 3. ff. de teſtibus cum vulg. alijs, & ideo ſi factum eſt tale, vt ſciri non poſſit niſi
5 per vnum teſtem, cur non debemus illi adhibere fidem, præcipuè ſi ſit homo bonæ conditionis, & famæ, & in particulari, vt ſit arbitrarium Iudici etiam plenè adhibere fidem teſtibus ſingularibus, & in particulari quando teſtes ſunt bonæ famæ, & ſunt perſonæ nobiles, & notabiles, probat ex multis Caſtrenſ. conſ. 342. in cauſa col. fin. verſ. Quarto dicitur lib. 2. Rimin. d. conſ. 7. nu. 205. Maiſ. ſing. 114. Plotus conſ. 6. num. 12. Tuſc. in verb. teſtes ſingulares concluſ. 275. num. 73. & ſequen. latiſſimè Farinac. in tract. de teſtibus q. 64. præcipuè num. 104. cum ſeqq. & omnes hoc admittunt quando eſt ſingularitas adminiculatiua, quia nempe habet alia adminicula, ex quo teſtis, qui alias iudicaretur ſingularis, dum habet adminicula, non eſt ſingularis, & plenè probat tex. in l. qui ſententiam C. de pœn. notat Thuſc. in d. verbo ſingularitas teſtium concluſ. 177. num. 22. & ante eum hoc probant plures alij, quos ſequitur Rota Genuæ deciſ. 182. Crauet. conſ. 6. nu. 66. Tepat. tom. 1. in tit. de prob. ſingul. fol. 259. col. 3. & alij plures.

6 Et ſic vnus teſtis, qui deponit de facto quod ipſe tractauit vt mediator, plenè probat, vt latiſſimè

Digitized by Google

mè cumulat Caputaq.d.267.p.2.vbi ſic deciſũ refert.

Et cõfirmatur quia teſtes ſingulares in multis alijs probãt,& præcipue in factis antiquis, & eatenus hoc eſt verum propter priuilegium antiquitatis, ꝙ etiam ſi de auditu deponant,probant præcipuè quando publica ſama concurrit,vel adſint alia adminicula, vt in ſpecie ad tex.in cap.licet ex quadam de teſtib.& alijs probat Alex.conſ.82.in cauſa nu.2.lib.1. Capy.dec. 193.in fi.Tuſc.in ſua prax.concluſ.in verb.teſtis de auditu concluſ.180.n.26.cum ſeqq.nam illa adminicula iunctis depoſitionibus ſingularibus plenam probationem faciunt.

Eo magis probatur ſactum antiquum per conteſtes,qui à diuerſis ſactum illud audiuiſſent, & præcipuè quando ſama publica concurrit,& ipſi teſtes deponerent ſe ita credere, vt ſactum illud eſt ita ex tex. in d.c. licet ex quadam de teſtib. notant ibi Hoſtienſ. Ioan.Andr. Aret.Abb.& Felyn.probat etiam Curt. Iun. quos ſequitur Surd. conſ.135. num.100. volu.1. poſt alios Tuſc.d.concluſ.180.num.57.& ſeq.& in ſpecie num.95. & ſeqq. conſerunt latè diſcuſſa per Maſcar.in verb.antiquum concluſ.104.vbi nu.7. cum ſeqq.hoc etiam procedere docet ſi teſtes prædicti eſſent domeſtici quæ omnia notanda ſunt, nam etiam in probatione miraculorum verificari poſſunt, & conſequenter patet cum probatum abſũmptum quod probandum aſſumpſimus de ſingularitate teſtium in probatione miraculorum.

SVMMARIVM.

1 *Bona ingredientis Religionem per profeſſionem Deo dicantur,ita quod Monaſterio intelligantur collata.*

2 *Monaſterium non ſuccedit puellæ phtiſicæ emittentis profeſſionem,quia illam emittit ad conſequendum indulgentias, & propter ſolatium, & conſolationem ſpiritualem, limitatur,vt nu 4.*

3 *Priuilegium ſortitur effectum, quoad ea ſolum quæ in illo exprimuntur, & ab eo non eſt recedendum, atque eius verba erunt ad vnguem ſeruanda.*

5 *Profeſſio duobus modis fit,ſ. ſimpliciter, & cauſa deuotionis.*

6 *Profeſſio ſtante morbo profitentis, non poteſt fieri ſimpliciter, quia contra Conc.Trid.ſed poteſt fieri deuotionis cauſa*

7 *Monaſterium nil capere poteſt pro ingreſſu Monialium,niſi à ſpontè dantibus,vel alimentorum cauſa.*

8 *Marito non ſubſtinenti onera matrimonij, non debetur dos, neq; eam prætendere poteſt.*

9 *Dos debet peti apto, & congruo tempore.*

10 *Profeſſio emiſſa in articulo mortis non iuuat Monaſterio quoad acquiſitionem bonorum, ſeu dotis.*

An profeſsio facta per puellam Phtiſicam, & iam morituram proſit Monaſterio quoad acquiſitionem bonorum. declaratur Bulla Pij V.

RESOLVTIO. CCCCXCIII.

1 Licet aperta ſint iura ꝙ bona ingredientis Religionem,per profeſſionem Deo dicantur,ita ꝙ Monaſterio intelligãtur collata, auth.ingreſſi, vbi latè DD.omnes C.de ſacroſ.eccl.de Franch. in dec.40. vbi Monaſterium præfertur Agnatis in mediate bonorum antiquorum,quæ eiſdem deberentur virtute Conſuetudinis huius Ciuit.Neap.vndè Monaſterio ex perſona Monachi competit rei vẽdicatio,vt tradit Camera Imperial.in verb.Monachus in princ. & hæreditas delata monacho qui ex diſpenſatione Summi Pontificis degebat extra clauſtra acquiritur Monaſterio,vt voluit Gam.in dec.388.Tamen contrarium eſt reſoluendum in caſu noſtro vbi agitur ſi profeſſio emiſſa à puella infirma,& in vltimis conſtituta operetur, vt Monaſterium lucretur paragiũ ingreſſarum,& portionem aliorum bonorũ, quæ opinio fundatur ex pluribus. & præciſè per Bullã Pij V. qua diſponitur talem profeſſionem emittentes conſequi indulgentias, quæ alijs eiuſdem M[illegible] Nouitijs non conceduntur virtute huius conceſſionis, &
2 profeſſionis ſic factæ; Monaſterium.n.non poteſt ſuccedere bonis Nouitiæ ſic profeſſæ in præiudiciũ ſuorum hæredum, & aliorum venientium ab inteſtato, nam vt conſtat,Summus Pontifex hoc non intẽdit,vt patet intuenti, ſed tãtummodo hoc conceſſit propter ſolatium, & conſolationem ſpiritualem ipſarum Monialium nouitiarum ne carerent merito, ſiue beneficio indulgentiarum, neq; vnquam Pontifices ex ſuis priuilegijs intendunt derogare, aut præiudicare iuri quæſitu alterius, niſi hoc expreſsè ibidem cõtineatur, l.ſi quis á Principe ff.ne quid in loc.publ.c.cum olim de verb.ſignif.latiſſimè DD.in c.decet de reg.iur.in 6. Maril.dec.20.Bellamer.in dec.166.cũ alijs cumulatis per Gabr.in lib.commun.cõcl.in tit.de iur.quæſit.nõ tollendo,ꝙ eſt vulgatum apud omnes adeo, vt priui-
3 legium ſortiatur effectum quoad ea ſolum quę in illo exprimũtur,l.cum auus C.de emancip. liberor. cum alijs vulgatis,vnde à tenore Priuilegij non eſt recedẽdum,c.porrò cum ſeq.de priuileg.Maoric.in dec.82. nu.1.vbi priuilegiũ ad caſum ad quem verba nõ porriguntur non extenditur,c.ſane de priuil.l.ꝙ conſtitutum cum glo.ff.de milit.teſt. Bal.in c.eam te n. 13.de reſcr.Et propterea cũ in præfata conceſſione nullum apponatur verbum per ꝙ vocetur Monaſte[illegible] ad ſucceſſionẽ taliter profeſſæ,merito nulla faci[illegible]a erit extenſio per Iudicantes,cũ verba priuilegij,& cõceſſionis non debeant alterari,l.humani C.de legib.c.cũ veniſſent cũ ibi latiſſimè cumulatis de iudic.imò ad vnguem ſeruanda,c.porrò de priuileg.cũ tenor priuilegij det legẽ ipſi priuilegio,Bal.notabiliter in c.j.col.7 in tit. an aga. Iun.Abb.& reliqui in c.venerabilẽ qui fil.ſint legit.Curt.Sen.conſ.48.Iaco.Leonard. in conſ. 114.n.402.Bal.in c.1.in fi.de duob.fratrib. qui voluit tenorem gratiæ eſſe diligenter ſeruandum, quia vim contractus oſtendit,Berret.in conſ.13.n.3.& in conſ. 78.n.15.vol.j.quo fit,vt licet de natura profeſſionis in Religionem omnia in Mõnaſterium transferantur, auth.ingreſſi C.de ſacroſ.eccl.Bart.in l.cum hæredes de acquir.poſſ.de Franch.in dec.717.nihilominus exiſtente tenore Bullæ Pij V.in contrarium non debet in controuerſiam poni ex quo de iure,vt ſupra dixi, tenor priuilegij,& cõceſſionis eſt ſpectandus cum is re ipſa deroget omni natura rerũ, vt notabiliter ſcripſit idem Berret.in conſ.9.n.1.cũ alijs ſeqq. Surd.conſ.8. n.31.col.2. Viui.pulchrè in dec.336.quare optimo iure venit dicẽdum Monaſterium in hoc caſu minimè bonis dictę ſic profeſſę ſuccedere poſſe,vt in proprijs terminis ſequuntur Mirand.in Manual.prælat.par.1. q.22.ar.10.Rodriq.tom.3.quæſt.regul.15.ar.6.in fin. qui his vtitur verbis.

Notandum eſt quod virtute huius Breuis, & conceſſionis ipſi Nouitiæ ſic profeſſę nõ poteſt ſuccedere Monaſterium in præiudicium venientium ab inteſtato, cum tñ concedat hoc Summus Pontifex propter conſolationem ſpiritualem ipſarum Monialium, & Nouitiarum,vt patet ex verbis huius conceſſionis ibi carẽt merito Cęleſti quo d.ordinis profeſſorũ, & ibi

pro

pro conſolatione animæ ſuæ,& ibi Moniales Nouitię ſic decedentes, indulgentias,& alias gratias quas Moniales verè Profeſſæ,& ibi plena ſuorum peccatorum indulgentiam in forma Iubilæi,& ibi Summus Pontifex ſuis priuilegijs intendit derogari iuri quæſito alterius,& in hac Bulla nullum apponitur verbũ, ex quo colligatur velle Summum Pontificem iuri venientiũ ab inteſtato præiudicare propterea ſi hoc priuilegiũ tantũ in [illegible] conſcientiæ locum habet quidquid virtute ipſius fit tantum in foro conſciẽtiæ valebit,& ſic cum profeſſio virtute eius tantum in foro conſciẽtiæ valeat virtute ipſius nihil in iudicio exteriori peti po-
4 teſt; Verum eſt tamen, ꝙ ſi Nouitia ex ea infirmitate non deceſſerit ſi poſtea anno probationis completo profeſſionem emittat primam ratificando, ſuccedet Monaſterium in ea quæ ſupra latè diximus to. 2. q. 7. art. vlt. Hæc ſunt verba Rodriq. & iiſdem ferè verbis vtitur Mirand. in ſuo Manual. Prælat. par. 1. d. q. 22. ar. 10. vndè nõ obſtat auth. ingreſſi C. de ſacroſ. eccl. vbi bona ingredientis religionem per profeſſionem Deo dicantur, ita quod eorum bona Monaſterio intelligantur collata; nam iſte tex. procedit, quando fit profeſſio tempore ſanitatis, cum conditionibus à iure ſtatutis, & non quando fit in articulo mortis cauſa
5 deuotionis, duobus enim modis fit profeſſio, præcipuè à Monialibus nempè ſimpliciter, & ex debito deuotionis, ſimpliciter profeſſionem emittunt illæ, quæ explorata voluntate tempore ſanitatis,& exiſtentibus debitis requiſitis, ſimpliciter licentiam obtinuerunt ab Ordinario, cauſa deuotionis emittunt Nouitiæ in articulo mortis conſtitutæ, ad lucrandũ indulgentias.

Et quid ſi profeſſio facta eſſet poſt annũ probatio-
6 nis exiſtẽte morbo pdicto, an ſuccedat Monaſterium in bonis, [illegible] ſimiliter ꝙ non, Et primò, quia profeſſio fieri [illegible] n poterat ſimpliciter,& iuxta ſolitũ, ſed cã deuotionis tm̃, obſtabat.n. Conc. Trid. c. 17. ſeſſ. 25. de regul. mandans, ꝙ cognita prius volũtate virginis, an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat quid agat,& ſi libera ei eſſet voluntas profitẽdi,& habuerit cõditiones requiſitas, iuxta illius Monaſterij,& Ordinis regulam; Nec non & Monaſterium fuerit idoneum liberè ei liceat profiteri, debitæ conditiones non erant in iſta puella, quia hectica, phtiſica, & moribunda propter quod nõ poterat Deo, & Monaſterio inſeruire, vti profeſſio mãdabat ergo ſimpliciter ꝓfiteri non poterat, imò ex Monaſterio debebat eijci, vt per eund. Conc. Trid. c. 16. his verbis mãdatur. ſ. finito tpe Nouitiatus, Superiores Nouitias quas habiles inuenerint ad profeſſionẽ admittant, aut è Monaſterio eijciant; Non debetur
7 ſecũdò, dos, quia Monaſteriũ pro ingreſſu Monialiũ nil capere põt, niſi à ſponte dantibus,& certa quãtitas alimentorum cauſa, quæ dotalis eleęmoſina dicitur alias eſſet ſimonia, eſt tex. ad literam in c. non ſatis de ſimon. cum glo. & DD. omnibus; hic ceſſat alimentorum cauſa, quia inſtabat mors, ergo nõ debetur dos. Tertiò, non debetur dos, nam ſicuti illa datur in matrimonio carnali pro oneribus matrimonij, l. pro oneribus C. de donat. ante nupt. adeo vt ſi maritus
8 onera matrimonij non ſuſtinet, vllo modo debet habere dotem, ita nec Monaſterium ex hac profeſſione poteſt habere dotem, quia imminebat mors, cum qua ſoluta fuerunt omnia, validum eſt enim arguere à matrimonio carnali ad ſpiritiuale, c. inter corporalia de tranſlat. Epiſc. Quartò, non poteſt etiã præ-
9 tendere dotem, quia dos debet peti apto, & congruo tempore, dixit Neapod. in Conſuet. eas autem de ſucceſſ. ab inteſt. Nec dicitur nupta quæ virum pati non poteſt, idem Neapod. in Conſuet. Quartam autem de iur. quart. nu. 34. & in Conſuetu. 1. de filioſam. nubente, quę verba leguntur in l. pen. ff. quando dies legati ced. pũctualiter igitur ad caſum noſtrum, nam ibi dicit tex. quod legatum factum pro tempore nuptiarum non debetur, ſi nuptiæ fierent ante 12. annũ aſſignans rationem prædictam, ꝙ non dicitur nupta, quæ virum pati nõ poteſt, ergò non dicitur profeſſa iſta Puella, quia onera profeſſionis pati non poterat, & per conſequẽs neq; debetur dos. Quintò, & demum non debetur dos, quia profeſſio fuit emiſſa in
10 articulo mortis, quo tempore omnia geſta pro nihilo reputantur, l. filiæ meæ emancipatæ, & ægrè ff. ſol. matr. cum concord. loquente pũctualiter in materia matrimonij, & ſic deciſum fuit per S.C. in cauſa Domini Marchionis Arentij cum hæredibus quond. D. Iſabellæ de Tolſa ſuæ vxoris, quæ donauerat multa bona, & ſui hæredes prætendebant reſtituere medietatem tantum propter oſculum ei traditum, iuxta text. in l. ſi à ſponſo ſponſa C. de don. ante nupt. ſed quia oſculum fuit traditum, quando erat de ſalute deſperata, & non poterat eo tempore ad matrimonium ſeparare, ideo de illo iuxta dicta iura nulla fuit habita ratio, & fuerũt ordine S.C. reſtituta eidem Marchioni integra donata exceptis expẽſis pro cauſa prędicta erogatis, vt plenè narratur per D. de Franch. dec. 503.

Et quod bona ingredientis ad Monaſterium tempore mortis non tranſeant in Monaſterium, ſed in conſanguineos hæredes, dixit Io. And. ad c. in præſentia de prob. Alciat. in l. poſt contractũ n. 61. verſ. quale eſt ff. de don. & Menoch. præſump. 8 lib. 4. n. 3. & 4. idem Menoch. conſ. 226. nu. 18. à quibus repetuntur permulti.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos non cogitur præcipuè operari, ſed poteſt, vel per ſubſtitutum ſeruire, vel ſoluendo intereſſe liberari.*

Sacerdos, an poſſit perpetuò locare operas ſuas pro Miſſis celebrandis?

RESOLVTIO CCCCXCIV.

1 Reſpondi in facti contingentia quoad hũc ſenſum, vt non cogatur præcisè operari, ſed poſſit vel per ſubſtitutũ ſeruire, vel ſoluẽdo intereſſe liberari, cõis eſt ſententia, eam tenent gloſ. verb. nunquam redire ad proprietatem, Odofr. nu. 3. Bar. nu. 2. Bal. n. 8. Alberi. n. 1. Fulg. n. 2. Saly. n. 3. in l. antiquitas C. de vſufr. glo. verb. aſcendente, Port. n. 6. Ang. n. 1. in §. ne tñ Inſt. eod. tit. glo. verb, reuerti, Odofr. Bar. Ang. Bal. in l. omnes §. conſtituitur ff. eo. tit. glo. verb. certi, Odofr. n. 2. Bal. in add. nu. 2. in l. ſi ij 22. C. locati, Port. n. 8. Faber n. 6 in §. ſeruitus Inſt. de iur. perſonar. Spec. tit. de locato §. poſtquã n. 18. Azo. in Summ. C. eo. tit. nu. 6. Rofred. in tit. de actio. ex locat. n. 17. Ancharan. in c. lator n. 7. de pignor. Dyn. Odofr. Bar. & Imol. in l. Titio centum §. Titio centum el 2. ff. de cond. & demõſtr. Guid. Pap. dec. 314. n. 2. Rom. ſing. 365. Neuiz. conſ. 86. n. 16. in fi. Carro. in tract. de locat. p. 2. in tit. liber homo n. 4. Rip. in l. obligatione generali n. 10. ff. de pignor. Guttier. de iuram. confirm. c. 8. n. 39. & 73. p. 1. Bonacoſ. in tract. de famul. q. 85. Beninc. in tract. de paupert. ſpecial. in contract. nu. 14. Suar. in Theſ. comm. opin. verb. operas n. 16. Burſ. conſ. 204. nu. 21. lib. 2. teſtatur de communi, & magis communi.

FINIS.

INDEX LOCVPLETISSIMVS OMNIVM

tám Rerum, quàm Verborum ſcitu, & notatu digno-rum, quæ in hiſce Reſolutionibus continentur.

A IO. DOMINICO BOVE NEAPOLITANO Ordine Alphabetico digeſtus.

A

ABBAS, & Prior obtinent dignitatem, Canonicus item in Eccleſia Cathedrali. Reſolutio 168.nu.2. f.102.col.2.

Abbas eſt dignitas, ſecundum veriorem opinionem. Reſolutio 270.n.1.f.154.col.1.

Abbas debet eſſe ex gremio Monaſterij.ibid.n.2.

Abbas habens iura Epiſcopalia poteſt dare licentiam Prædicatoribus ad prædicandum in ſuo diſtrictu, & eos examinare, & approbare.reſol.290.in princ.f.165 col.1.

Abbas habens iura Epiſcopalia, poteſt remittere denunciationes matrimoniales, ſed verior doctrina eſt, quod non poſſit. reſol.291. num.1. & per tot. f.165. col.2.

Abbas quamuis habeat iuriſdictionem Epiſcopalem, tamen non dicitur Diœceſanus.reſol.295.nu.1.fol.169. col.2.

Abbas habens iuriſdictionem Epiſcopalem eſt Ordinarius.ibid.n.2.f.170.col.1.

Abbas poteſt in ſuo diſtrictu concedere licentiam Epiſcopo exercendi pontificalia. reſol.300.nu.1.fol.174. col.1.

Abbas exemptus poteſt viſitare vt Ordinarius.reſol.301 n.2.f.174.col.2.

Abbas exemptus non poteſt viſitari ab Ordinario. ibid. num.3.

Abbas poteſt præſcribere iura Epiſcopalia, & partem Diœceſis.reſol.304.n.2.f.177.col.1.

Abbas poteſt vti Anulo, Mitra, Pontificalibus, & Benedictione ſolemni.ibid.n.3.

Abbas exemptus poteſt remittere ex cauſa denunciationes in cauſa matrimoniali. reſol.316.n.2.f.188.col.1. Enumerantur cauſæ remittendi denunciationes prædictas.ibid.n.3.

Abbas quando expulit Monachum maximè infirmum à Cœnobio efficitur indignus ſpolijs dicti Monachi.reſol.436.n.1.f.273.col.2. Prædicta procedunt viuente dicto Abbate, & non quoad Eccleſiæ præiudicium. ibid.nu.2.

Abbatis poteſtates multæ. reſol.96.à num.1.ad 2.f.60. col.1.& 2.Et multa non poteſt. ibid.à n.2. ad fin. Reſolutionis.

Abbatiſſa poteſt ex priuilegio habere iuriſdictionem ſpiritualem.reſol.285.n.1.f.162.col.1.

Abbatiſſa poteſt exercere curam per Vicarium capacē. ibid.n.2.

Abbatiſſa, & Moniales non ſunt perſonæ laicæ, ſed religioſæ, & Eccleſiaſticæ.ibid.n.3.col.2.

Abſens cauſa ſtudij, non dicitur abeſſe.reſol.33.n.2.f.21 col.2.

Abſens cauſa ſtudij ad hoc vt gaudeat priuilegio recipiendi diſtributiones quotidianas, debet ſtudere in ſtudijs, vel Vniuerſitatibus publicis.ibid.n.5.f.22. col.1.

Abſens cauſa ſtudij lucratur fructus, & diſtributiones, quæ in fine anni diſtribuuntur, & (maſſa groſſa) *nūcupatur.ibid.n.3.f.21.col.2.& reſol.70.num.1.fol.45. col.1.*

Abſens cauſa ſtudij non lucratur diſtributiones, quæ dietim diſtribuuntur. reſolut. 70. num. 2. fol. 45. col. 1.

Abſens cauſa ſtudij lucratur etiam diſtributiones, dempta tertia parte, quando præbenda eſt tenuis, & ferè omnes fructus conſiſtunt in diſtributionibus. ibid. num. 3.

Abſentes debent vocari, quando actus ſunt præiudiciales, dumtamen non ſint nimium remoti. reſolut. 257. n. f. 147. col. 1.

Abſentia Epiſcopi non ampliat facultates Vicarij ad ea, quæ ſub illis non ſunt comprehenſa. reſol. 469. n. 4. fol. 302. col. 2.

Abſoluere poteſt quilibet Sacerdos à caſibus reſeruatis conſtitutum in articulo mortis. reſol. 229. nu. 1. f. 134. col. 2.

Abſolui non poteſt quis in Curia à cenſuris latis in Romana Curia niſi paritò, à cenſuris verò latis in partibus, Curia abſoluit abſq; citatione partis, ſaltem ad beneplacitum. reſol. 15. n. 4. f. 12. col. 1.

Abſolutio ab excommunicatione iuſtificatur per depoſitionem Pœnitentiarij. ibidem, num. 5. fol. 12. col. 1.

Abſolutio à caſibus reſeruatis, & cenſuris in articulo mortis poteſt dari, ſed quando comodè poteſt antequam infirmus decedat, debet adiri Superior. reſolut. 229. n. 2. f. 134. col. 2. Ampliatur etiam in excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto. ibid. n. 3.

Abſolutio ab excommunicatione valet etiam nullo præſtito iuramento ab eo qui abſoluitur, quod abſq; dubio procedit in excommunicatione iniuſta. reſol. 15. nu. 1. f. 11. col. 2.

Accedens ad Monaſteria Monialium exempta delinquit in via. reſol. 181. n. 2. f. 110. col. 1.

Accuſare quis non tenetur, niſi id bono publico conueniat. reſol. 255. n. 4. f. 146. col. 1.

Actiones perſonales de iure Canonico non præſcribuntur ſpatio 30. vel 40. annorum, quando debitor, & creditor ſunt eiuſdem fori, & maximè ſi iuramentum interuenit. reſol. 91. n. 1. f. 57. col. 1.

Actus fieri debent expenſis eius, cuius gratia celebrantur. reſol. 76. in princ. f. 49. col. 1.

Actus vnicus non eſt ſufficiens ad inducendam conſuetudinem. reſol. 102. n. 4. f. 64. col. 2.

Actus duo quando adſunt in inſtrumẽto, quorum vnus reperitur eſſe prior, præſumitur præcedere. reſol. 256. n. 1. f. 146. col. 2.

Actus Capitulares poſſunt explicari etiam ſi non adſint duæ partes, ſtante conſuetudine. reſol. 257. n. 3. f. 147. col. 1.

Actus geſti per metum, veniunt reſcindendi. reſol. 485. n. 4. f. 318. col. 1.

Adminiſtratio eſt onus. reſol. 68. in princ. f. 43. col. 1.

Adminiſtratores bonorum Eccleſiæ tenentur reddere rationem Ordinario loci, & poſſunt ab eo compelli ad ſoluendum. reſol. 2. n. 1. f. 2. col. 1.

Aduerbium (proximè) *denotat extremitatem principij temporis. reſol. 481. n. 5. f. 314. col. 1.*

Aduocati non gaudent beneficio Senatuſconſulti Macedoniani. reſol. 121. in fi. fol. 76. col. 1.

Ætas in prima tonſura debet eſſe annorum ſeptem completorum. reſol. 254. n. 1. f. 145. col. 2.

Ætas annorum 14. requiritur pro beneficijs recipiendis. ibid. n. 2.

Ætas debet probari per fundantem ſe in ea, ſiuè ea ſit maior, ſiuè minor. reſolut. 456. num. 1. fol. 289. col. 2.

Ætas idonea præſumitur. ibid. n. 5. f. 290. col. 1.

Agens poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus tenetur nè dum docere de antiquiori, & priori poſſeſſione, ſed oportet etiam iuſtificare titulum ſuum. reſolut. 479. num. 1. f. 311. col. 2. Ampliatur vt non ſolum teneatur probare titulum, ſed ipſum tenetur probare eſſe Canonicum, & legitimum, non autem infectum, nam titulus infectus pro non titulo habetur. ibid. nu. 2. f. 312. col. 1.

Agens ſi non docet de titulo in beneficialibus propter periculum animæ, non eſt facienda reſtitutio ſpoliato. ibid. n. 4. col. 2.

Agere quilibet de populo poteſt pro relictis ad pias cauſas. reſol. 374. n. 1. f. 227. col. 2.

Agi non poteſt fauore piæ cauſæ ex confeſſione facta in teſtamento reuocato. reſolut. 380. num. 2. fol. 231. col. 2.

Alapam inſerens Officiali ob priuatam inimicitiam, & nullo officij prætextu, pœna ordinaria puniri poteſt. reſol. 132. ſub n. 2. f. 81. col. 2.

Alienatio præſumitur facta in fraudem, ſi poſt alienationem de proximo, & in continẽti ſequatur delictum alienantis. reſol. 59. ſub n. 2. f. 38. col. 2.

Alienatio propria dicitur ex qua dominium transfertur. reſol. 60. ſub n. 1. f. 39. col. 1.

Alienatio dicitur illa, ex qua dominium perditur. ibid. num. 2.

Alienatio eſt quando dominium in alium transfertur, vel ſuper re conſtituitur. reſol. 319. num. 1. fol. 191. col. 1.

Alienatio rerum Eccleſiæ requirit duo, videlicet cauſam, & ſolemnitatem. reſolut. 383. num. 3. fol. 233. col. 2.

Alienatio eſt nulla ſi tutores, vel curatores, qui nequeũt alienare immobilia pupilli abſq; decreto Iudicis, illa fuerint diſtracta abſq; prædicto decreto. reſolut. 482. n. 4. f. 315. col. 1.

Alienatio rei feudalis eſt ſtricti iuris. reſol. 481. num. 3. f. 314. col. 1.

Alienationes rerum Eccleſiæ hodie ſunt prohibitæ etiam in caſu licito, inconſulto Romano Pontifice. reſol. 383. n. 2. f. 233. col. 2.

Alimenta debentur filijs iure naturali. reſol. 28. ſub n. 2. f. 18. col. 2.

Alimenta debentur filiæ ſpuriæ à patre etiam ſi ſit Sacerdos. reſol. 32. ſub n. 2. f. 21. col. 1.

Alimẽta debent ſubminiſtrari debitori carcerato aliundè non habenti, aut debet è carceribus relaxari. reſol. 34. n. 1. f. 22. col. 1.

Alimenta non ſemper ſunt vniformiter decernenda, ſed ſunt taxanda iuxta qualitatem perſonæ, & rei de qua lis vertitur arbitrio Iudicis. reſol. 422. num. 1. f. 262. col. 1.

Alimenta debentur ex charitate à Domino famulo infirmo. ibid. n. 3. col. 2.

Alimenta præſtanda clericis, quæ dicantur congrua, arbitrio Iudicis relinquitur. reſol. 439. num. 4. f. 275. col. 1.

Alimentorum taxatione facienda, habenda eſt ratio nobilitatis perſonæ. reſol. 34. n. 5. f. 22. col. 1.

Allegans pupillum deceſſiſſe in pupillari ætate, ipſe non tenetur hoc probare. reſol. 456. num. 4. fol. 289. col. 2.

Amor

Amor non ſemper excuſat in delictis.reſol.135.n.2.f.84 col.1.
Amore captus æquiparatur ebrio.ibid.in princ.Reſolut. f.83.col.2.
Animalia non poſſunt excommunicari cum ſint incapacia culpæ reſol.408.n.3.f.251.col.2.
Animi deſtinatio habetur pro opere conſumato. reſol. 138.in princ.f.85.col.1.
Annui redditus inter immobilia reputantur. reſol.194. in fi.f.116.col.1.
Anterioritas conſideratur etiam in hora,puncto,vel momento.reſol.103.n.1.f.65.col.1. & reſol.101.ſub nu.2. f.63. col.2.
ANTIGONI Regis *Macedonum exemplum adducitur.reſol.22.in princ.f.15.col.1.*
Antiquitatis in materia,creditur Hiſtoricis. reſol.102. n.3.f.64.col.2.
Apoſtaſiæ effectus enumerantur. reſolu.97.per tot.f.60. col.2.& f.61.col.1.& 2.
Apoſtatis multa prohibentur de iure.ibid.
Apoſtoli refutatorij,ſiue dimiſſorij debent intra 30. dies peti,alias deſerta erit appellatio.reſol.315.nu.1.f.187 col.1.
Apoſtoli ſunt petendi inſtantiſſimè, & intra legitima tempora.ibid.nu.3.col.2.
Apoſtolos poteſt dare Iudex etiam quod non fuerint petiti. ibid.nu.2.
Appellans tenetur probare infra legitima tempora appellaſſe, non per lapſum temporis appellationi renunciaſſe præſumitur.reſol.474.nu.5.f.307.col.2.
Appellari non poteſt à Suffraganeo ad Metropolitanum, niſi in tribus caſibus, videlicet quando eſt prolata ſententia definitiua,interlocutoria habens vim definitiuæ, & quãdo adeſt grauamen irreparabile.reſol.225.n.1. f.132.col.2.
Appellatio non datur à viſitatione facta per Epiſcopum ad morum correctionem quoad effectum ſuſpẽſiuum. reſol.7.nu.1.f.4.col.2.
Appellatio ſuſpenſiua non datur quando agitur de cultu Diuino,& fauore Eccleſiæ,ſi decretum ſit per modum prouiſionis.ibid.nu.2.
Appellatio non datur in ijs, quæ ex ipſa viſitatione procedunt,& ſufficit ſi de viſitatione prædicta conſtet per aſſertionem Ordinarij.ibid.nu.3.
Appellatio prædicta datur,ſi Epiſcopus procedit in exẽptos, ſeu alias priuilegiatos.ibid.ſub n.3.f.5.col.1.
Appellatio non datur ab Exequutore gratiæ non excedẽte.reſol.297.n.2.f.170.col.2.
Appellatione prohibita ad Metropolitanum, non prohibetur recurſus per vim querelæ. reſol.225.n.2.f.132. col.2.
Arbitrium extinguitur per mortem ſicut & beneplacitum, quod non egreditur perſonam, ſed extinguitur cum perſona. reſol.27.n.1.f.18.col.1.
Archidiaconus,Archipresbyter,Decanus,Plebanus Eccleſiæ Collegiatæ, & Vicarius Epiſcopi ſunt dignitates.reſol.168.n.3.f.102.col.2.
Archiepiſcopus eſt Iudex appellationum tantum. reſol. 225.ſub n.2.f.132.col.2.
Archiepiſcopus non poteſt exercere pontificalia in ſua Prouincia extra ſuam Diœceſim.reſol.234.n.1.f.136. col.2.
Archiepiſcopus poteſt exercere pontificalia in locis exẽptis ſuæ Prouinciæ abſq; licentia Suffraganei. ibid. num. 2.
Archiepiſcopus hodie in Prouincia poteſt deferre Crucem,& mozzettam.ibid.n.3.
Archiepiſcopus poteſt cõcedere Indulgentias per Prouinciam.ibid.
Archiepiſcopus eſt maior Patriarcha ratione iuriſdictionis,quia eſt Iudex omnium ſuorum Epiſcoporum Suffraganeorum, & Patriarcha tantum ſolius Archiepiſcopi.reſol.313.ſub n.1.f.186.col.2.
Archipresbyter ſtante conſuetudine poteſt [illegible] *extraiudicialiter informationes ſuper matrimonijs* [illegible] *ad Epiſcopum tranſmittere, ſed non ſumere informationes in figura iudicij.reſol.93.n.1.f.58.col.2.*
Archipresbyter poteſt amicabiliter componere iurgia inter Sacerdotes, ſed non per viam iuris.ibid.nu.2.
Archipresbyter non poteſt coercere,nec pœnam iniungere inobedientibus in eius officio. ibid.ſub nu.1.
Archipresbyter ſi fiat Archiepiſcopus retinet priuilegia Archipresbyteri.reſol.473.n.1.f.305.col.1.
Archipresbyteri Ciuitatenſes habent dignitatem, ſecus verò Rurales.reſol.287.n.1.f.163.col.2.
Archiuium debet erigi in omnibus Eccleſijs Cathedralibus.reſol.354.nu.1.f.214.col.1.
Arctati ſunt illi,qui obtinent aliquod beneficium, ratione cuius tenentur ſe promoueri facere. reſol.98.nu.1. f.61. col.2.
Arctatus dicitur ad primam tonſuram qui fuit præſentatus ad beneficium.ibid.n.2.
Arctatus ratione beneficij recipiendi non dicitur is, cui aliquis vult reſignare beneficium requirẽs ordinem, nam hoc eſt merè voluntarium.ibid.nu.3.
Argumenta probabilia ſufficiunt ad condemnandum aliquem pœna ordinaria aſſaſſinij. reſol.36.nu.1.f.24. col.1.
Argumenta probabilia ſunt illa ex quibus oritur iudicium indubitatum, ſecundum opinionem probabiliorem Doctorum,licet aliqui teneant contrarium. ibid. n.2.col.2.
Argumentum de maiori ad minus non vendicat ſibi locum in diſpenſatione, nam diſpenſatio cenſetur odioſa,ſimiliter,& in priuilegijs. reſolu.17.num.1.fol.12. col.2.
Argumentum à teſtium depoſitione ad inſtrumentum, ſeu ſcripturam in iure eſt validiſſimum. reſolut.165. ſub n.2.f.101.col.1.
Argumentum de perſona ad tempus valet, & è contra. reſol.447.n.3.f.281.col.2.
Arma apta ad nocendum quæ ſint; Iudicis arbitrio remittitur.reſol.388.n.1.f.237.col.1.
Armatus confugiens ad Eccleſiam, gaudet immunitate eccleſiaſtica.reſol.26.n.1.f.17.col.2.
Armatus armis vetitis confugiens ad Eccleſiam poteſt dictis armis ſpoliari,non tamen poteſt extrahi ab Eccleſia.reſol.26.n.2.f.18.col.1.
Aſſaſſinij in crimine debet conſtare de criminis qualitate.reſol.37.n.1.f.24.col.2.
Aſſaſſini dicuntur ij,qui præmio homines occidunt, ſeu occidere faciunt,etiam ſi ſint Chriſtiani. ibid.n.2.
Aſſaſſinium propriè non dicitur, ſi occiſus non eſt Chriſtianus.ibid.n.3.f.25.col.1.
Aſſenſus Apoſtolicus conceſſus ad tempus alienandi bona Eccleſiæ pro neceſſitatibus contingentibus, non extenditur vltra tempus. reſol.481.n.1.f.314.col.1.
Aſtrologia iudiciaria prohibita eſt, & permittitur ſolũ Nautica,Medica,& pro Agricultura.reſol.186.n.1. f.111.col.2.

Auditor Cameræ hodie ex priuilegio Romani Pontificis habet iuriſdictionem generalem.reſol.126.nu.1.f.79. col.1.

Auditor Cameræ non eſt Iudex competens in cauſis beneficialibus in prima inſtantia, niſi à Papa cauſa ſit commiſſa.ibid.n.3.

Auditor Cameræ eſt Execquutor litterarum Apoſtolicarum, quamuis ipſi directæ non ſint, quãdo in exequutione [illegible] ſunt clara, & liquida, & non opponitur [illegible]na exceptio.reſol.339.n.1.f.204.col.2.

Auditor Cameræ non poteſt in prima inſtantia de cauſa ordinariè cognoſcere.ibid.n.5.f.205.col.1.

Auditor Cameræ eſt legitimus Execquutor litterarum penſionis.reſol.340.in princ.f.205.col.2.

Auditor Cameræ eſt exequutor ſententiarum ab Auditoribus Rotæ decretarum.reſol.341.in princ.fol.208. col.1.

Auditor Cameræ cauſas pendẽtes ſuper obligationibus in forma Cameræ ad ſe auocat. reſol.342.nu.1.f.208. col.1.

Auditor Cameræ procedit contra beneficiatos, vt de titulo doceant.reſol.343.n.1.f.208.col.2.

Auditor Cameræ poteſt decernere monitoria contra debentes ſalaria Officialibus.reſol.344.n.1.f.208.col.2.

Auditor Cameræ poteſt allegari ſuſpectus, ſi excedit in modo procedendi.reſol.345.n.1.f.209.col.1.

Auditor Cameræ in caſibus ordinarijs non poteſt inhibere Ordinarijs locorum in prima inſtantia.ibid.n.2.

Auditoris Cameræ ſubexequutor cum clauſula (cęterũ) non poteſt procedere exequutiuè contra debentem pẽſionem, ſed ſolum procedere cenſuris. reſol.340.nu.1. f.205.col.2.

Auris cartilago non eſt membrum.reſol.67.nu.2.fol.42. col[illegible]

Auxilium legis fruſtra implorat, qui in eam committit. reſol.5.ſub nu.2.f.4.col.1.reſol.9.ſub nu.1.f.6.col.1.& & reſol.10.n.1.f.7.col.1.

B

B*Aro non poteſt petere remiſſionem cauſæ factæ electione fori per clericum.reſol.147.in princ.fol.89. col.2. Limitatur niſi Baro haberet priuilegium abdicatiuum ibid.ſub n.1.*

Barones vaſſallorum dicuntur Conſiliarij, maximè habentes merum, & mixtum imperium.reſol.3.in princ. f.2.col.2.

Beneficia quando ſunt incompatibilia, itaut vnum excludat aliud, non videtur poſſe renunciari ſecundum beneficium cum penſione.reſol.100.n.1.f.62.col.2.

Beneficia ſi non ſint taliter incompatibilia, itaut vnum nõ excludat alterum, tunc poteſt ſecundum beneficium cum penſione reſignari.ibid.nu.2.

Beneficia S. Antonij Viennenſis conferenda ſunt profeſſis ipſius Monaſterij.reſol.155.nu.1.f.94.col.1.

Beneficia plura habens contra alium de pluralitate non excipit.reſol.162.ſub n.1.f.98.col.1.

Beneficia vacantia in Curia, vel apud Sedem ſunt reſeruata.reſol.236.nu.2.f.137.col.2.

Beneficia Eccleſiarum propter diuina officia ſunt conſtituta.reſol.406.ſub n.1.f.249.col.1.

Beneficia eccleſiaſtica vacantia propter hæreſim, reſeruantur Sedi Apoſtolicæ. reſolut.478. num.7.fol.311. col.2.

Beneficiarij litteratura eſt iuſta cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.reſol.446. num.1.fol.279. col.2.

Beneficiarius in morte comparatur vſuario. reſol. 117. n.4.f.72.col.2.

Beneficiati tenentur exhibere eorum inſtrumenta, vt regiſtrari poſſint in Archiuio. reſol.354. num.2.f. 214. col.1.

Beneficiatus petendo inueſtituram in feudo ſui fratris præmortui, videtur renũciaſſe clericatui, & beneficio. reſol.277.n.2.f.158.col.2.

Beneficiatus contrahens matrimonium, tacitè renunciat beneficio, & habet illud pro derelicto.ibid.nu.4.

Beneficiatus non tenetur probare titulum ſui prædeceſſoris, ſed ſufficit quod prædeceſſor fuerit habitus pro tali.reſol.327.n.1.f.196.col.2. Et ſic etiam non tenetur, quando dictus prædeceſſor per triennium poſſedit. ibid.n.2.

Beneficiatus tenuiſſimi beneficij, non tenetur ad reparationem Capellæ eiuſdem beneficij. reſol.476.n.1.f.308 col.2.

Beneficij collatio facta clerico aleatori occulto, eſt irritanda.reſol.119.n.3.f.74.col.2.

Beneficij collatio facta clerico aleatori eſt inualida, & nulla, ſi eſt publicus aleator.ibid.n.1.col.1.

Beneficij collatio facta infami infamia facti, vel iuris eſt nulla.ibid.ſub n.3.

Beneficij renunciatio debet fieri in manibus Superioris reſol.131.nu.1.f.81.col.1.

Beneficij appellatione, venit beneficium tenue.reſol.142. n.1.f.87.col.2.

Beneficij primi mentio fieri debet quamuis tenuiſſimi in impetratione ſecundi.ibid.n.3.f.88. col.1.

Beneficij collatio facta excommunicato non valet. reſol. 314.n.1.f.186.col.2.

Beneficij acceptatio facta ab excommunicato tenet, nam acceptatio eſt quid facti, non iuris.ibid.num.2.fol.187 col.1.

Beneficij collatio facta irregulari, non tenet. reſolut.404. n.1.f.248.col.1.

Beneficij valor probatur multis modis.reſo.454.n.3.4.5. 6.& 7. Et eo probato quomodo procedat. ibid.nu.16. 17.18.19.20.& 21.f.288.col.1.& 2.

Beneficij valoris expreſſio non eſt neceſſaria in regreſſu. ibid. num.12. Et quomodo procedat. ibid. num. 13. & 14.

Beneficij valor in gratia in forma pauperum antea minimè exprimebatur, hodie vero debet exprimi. ibid. num.15.

Beneficij collationem ſi aliquis infra biennium non acceptauerit, præſumitur renunciaſſe collationi. reſol.474. n.1.f.307.col.2.

Beneficij renunciatio, an præſumatur ex curſu temporis, arbitrio iudicis relinquitur.ibid.nu.2.

Beneficij collatione facta à Papa, vel Legato in qua poteſt cadere ſubreptio, debet in ea fieri mentio de colorata poſſeſſione alterius.reſol.158.nu.3.f.96.col.1. Limitatur tamen prædicta concluſio duobus modis. ibid.

Beneficiorum reſeruatorum multæ ſpecies.reſol.236.n.1. f.137.col.2.

Beneficiorum non reſeruatorum multæ aliæ ſpecies. ibid.

Beneficiorum appellatione tam maiora, quam minora continentur.reſol.292.in princ.f.166.col.1.

Beneficiorum incompatibilitas execrabilis toleratur in ſubſidium, dummodò vtrumque non ſit curatum, vel perſonalem reſidentiam non requirat.reſol.332.nu.3. f.200.col.1.

Beneficiorum reſignationes cum regreſſu concedebantur us, qui inſeruierant Eccleſiæ, & ſenio, vel morbo impediti beneficium reſignabant. reſol. 337. n. 3. f. 203 col. 2.

Beneficiorum inæqualitas non eſt de per ſe ſufficiens ad reſcindendam permutationem factam, licet propter talem inæqualitatem ſit aliqualis præſumptio fraudis. reſol. 480. nu. 1. f. 313. col. 1.

Beneficium debet eſſe ſufficies ad victum, ad hoc vt quis habens ipſum poſſit promoueri. reſol. 49. ſub nu. 1. f. 32 col. 1.

Beneficium tenue habens tenetur recitare horas Canonicas. reſol. 142. n. 2 f. 88. col. 1.

Beneficium eccleſiaſticum non confertur niſi clerico. reſol. 151. n. 2. f. 92. col. 1.

Beneficium eccleſiaſticum non confertur niſi per Epiſcopum. ibid. nu. 4.

Beneficium requirit onus ſpirituale. ibid. nu. 5.

Beneficium conferri debet purè, alias committeretur ſimonia. ibid. nu. 6. col. 2.

Beneficium vacans de iure, & non de facto poteſt conferri quando poſſeſſio eſt euidenter iniuſta, & non colorata. reſol. 158. nu. 1. f. 96. col. 1.

Beneficium quando vacat de iure, & confertur ab Ordinario, valet collatio non obſtante poſſeſſione colorata, ex quo non datur ſubreptio. ibid. nu. 2.

Beneficium non poteſt renunciari niſi in manibus Superioris, & de eius licentia. reſol. 166. in princ. fol. 101. col. 2.

Beneficium eccleſiaſticum non poteſt obtineri ſine canonica inſtitutione. reſol. 263. in princ. f. 149. col. 1.

Beneficium dicitur vacare in Curia, quando procuratorium factum eſt in partibus ad reſignandum in Curia, & locus renunciationis attendi ſolet. reſol. 266. per tot. f. 150. col. 2.

Beneficium quando eſt reſeruatum Papæ etiam ſi litteræ ſint ſubreptitiæ, non reddit poteſtas ad Ordinarium. reſol. 278. n. 2. f. 159. col. 1.

Beneficium quando eſt de menſa Monaſterij, & cura ſpiritualis reſidet penes Abbatem, tunc poteſt facere deſeruiri per Vicarium amouibilem. reſol. 293. nu. 3. f. 167. col. 2.

Beneficium quando eſt pleno iure vnitum Monaſterio, tunc Prælatus poteſt facere deſeruiri eidem per Vicarium amouibilem ad nutum. ibid. nu. 4.

Beneficium quando eſt vnitum Monaſterio Mendicantium, aut Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Beatæ Iuſtinæ, poteſt Prælatus facere deſeruiri per Monachum amouibilem. ibidem num. 5. fol. 168. col. 1.

Beneficium curatum eſt illud in quo fori pœnitentialis poteſtas concurrit. reſol. 332. n. 2. f. 200. col. 1.

Beneficium cognoſcitur ex his, videlicet ſi per Epiſcopum confertur clerico in perpetuum, & habeat in ſe aliquid ſpiritualitatis. reſolut. 358. num. 2. fol. 217. col. 1.

Beneficium fundatum cum conditione quod illud in perpetuum ſpectet ad diſpoſitionem quamdam perſonarum, non amittit rationem beneficij. ibid. nu. 3.

Beneficium datur propter officium. reſol. 404. in princip. f. 248. col. 1.

Beneficium tenue poſſidens tenetur recitare officium. reſol. 406. nu. 1. f. 249 col. 1.

Beneficium quando vnitur extinguitur titulus. reſol. 128 nu. 2. f. 80. col. 1.

Beneficium ſi requirit ordinem ſubdiaconalem poteſt nihilominus Epiſcopus beneficij ipſius ratione promouere ad alios ordines ſuperiores. reſol. 49. nu. 3. f. 32. col. 1.

Bigamia eſt ſpecies irregularitatis, & irregularitas publica non eſt diſpenſabilis per Epiſcopum. reſol. 220. ſub n. 1. f. 130. col. 1.

Bigamus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi niſi abſolutus fuerit à bigamia. reſolut. 262. num. 3. [illegible]9. col. 1.

Birroarijs dicentibus non cepiſſe reum in loco ſacro non eſt credendum, niſi eorum dictum coadiuuetur aliquo adminiculo. reſol. 42. nu. 1. f. 28. col. 1.

Blaſphemiæ hæreticales ſunt, dicere Abnego Deum, Non credo in Deum. reſol. 9. num. 3. f. 6. col. 2.

Blaſphemus hæreticalis non gaudet immunitate Eccleſiæ, & blaſphemia hæreticalis æquiparatur aſſertionibus hæreticalibus. ibid. nu. 2. col. 1.

Blaſphemus hæreticalis punitur ab Inquiſitoribus, & nõ excuſatur ob calorem iracundiæ. ibid. ſub nu. 3.

Bona hæreditaria laicorum peruenta ad clericos non debent contineri in ſolutionibus, & pagamentis Vniuerſitatum. reſol. 167. nu. 2. f. 102. col. 1.

Bona Confraternitatis ſi ſint congeſta ad hoc vt de eis ad libitum diſponi poſſit, non ſunt eccleſiaſtica, & poſſunt alienari abſq; ſolemnitate Paulinæ, ſecus verò ſi interuenit Ordinarij aſſenſus in erectione, & bona ſint congeſta ad vſum pium. reſol. 372. num. 2. fol. 226. col. 2.

Bona emphyteutica clerici applicãtur dominis directis, quando non extant hæredes. reſol. 387. nu. 4. fol. 236. col. 2.

Bona dicuntur Eccleſiæ ad effectum vt alienari non poſſint, quando ſunt Eccleſiæ acquiſita per apprehenſionem poſſeſſionis. reſol. 405. nu. 2. f. 248. col. 2.

Bona Eccleſiæ olim quomodo diſtribuebantur. reſol. 476 nu. 2. f. 308. col. 2.

Bona ingredientis religionem per profeſſionem Deo dicantur, ita quod Monaſterio intelliguntur collata. reſol. 493. n. 1. f. 323. col. 1.

Bonorum appellatione, beneficia eccleſiaſtica etiam continentur. reſol. 478. n. 5. f. 311. col. 1.

Bulla Pij V. corrigit licentias, diſpenſationes, & facultates diſponendi in illegitimos, non tamen tollitur beneficium iuris communis per eam. reſol. 32. num. 2. f. 21. col. 1.

Bulla Gregorij XIII. diſponens quod qui primi ſunt in loco ex Religioſis ij debent præcedere, intelligitur de diuerſis Religionibus, non autem de eadem. reſol. 101 nu. 1. f. 63. col. 1.

Bulla dicitur plumbum pendens, ſiuè ſigillum. reſol. 218. nu. 2. f. 129. col. 1.

Bulla Gregorij XIII. de publicandis reſignationibus eſt videnda pro beneficijs reſignatis ex cauſa permutationis. reſol. 260. nu. 2. f. 148. col. 1.

Bulla cœnæ Domini eſt ſatis nota, & de ea fit mentio in corpore iuris. reſol. 326. nu. 1. f. 196 col. 1. Et ideo non poteſt quis excuſari de inobſeruantia Bullæ prædictæ propter conſuetudinem, cum in ea improbetur conſuetudo. ibid. nu. 2.

Bulla Pij IV. de ſocietate officiorum ſi continetur in ea clauſula (ſine præiudicio creditorum, quatenus illis ſatisfieri non poſſit) operatur quod in ſubſidium agi poſſit contra officium. reſolut. 331. num. 1. fol. 199. col. 1.

Digitized by Google

Bulla Gregorij XIII. ſuper cenſibus, intelligitur quoad contractus futuros, & non præteritos. reſol.409. nu.1. f.252.col.2.

Bulla Pij V. annullat contractus cenſuales ſub alia forma celebratos.ibid.nu.2.

Bullarum amiſſio poteſt probari per teſtes reſol.219.n.1. f.129.col.2.

Bullas non habentes, qui inſtituti fuerunt in beneficijs ſuſ[illegible] aliundè hoc conſtare faciunt.reſol.218.num.3. [illegible]ol.2.

Bullæ ſacerdotij non ſufficit oſtendere pro inferioribus ordinibus probandis, niſi concurrat diuturnitas temporis, & integritas ordinantis. reſol.219.nu.3.f.129. col.2.

Bullæ Apoſtolicæ verba ſunt triplicis generis, ſcilicet narratiua, aſſertiua, & diſpoſitiua.reſol.94. in princ. f.59.col.1.

Bullæ tunc dicuntur expeditæ quando ſunt plumbatæ, vel ſigillatæ.reſol.218.nu.1.f.129.col.1.

Bullæ poſſunt probari etiam per publicam vocem, & famam, quando non agitur de intereſſe tertij.reſol.219. nu.2.f.129.col.2.

Bullæ Papæ non poſſunt probari per teſtes.ibid.nu.4.

C

Calculatores debent eligi in redditione computorum ad diſcutiendum partitas, alias non dicitur reddi ratio. reſol.29.n.4.f.19.col.2.

Canonica portio quam vocant quartam funerariam pro funere Nouitij infra annum defuncti, non debetur Eccleſiæ Parochiali ipſius Nouitij.reſol.138.in princip. f.85.col.1.

Canonicatum impetrans tenetur facere mentionem de præbenda.reſol.58.nu.1.f.38.col.1.

Canonicatus poteſt eſſe ſine præbēda, & è conuerſo. ibid. n[illegible].2.

Canonici ſolum faciunt Capitulum.reſol.39.in princ.fol. 26.col.2.

Canonici debent comitari Epiſcopum in proceſſionibus. reſol.51.nu.1.f.33.col.2.

Canonici coadiutor debet ſedere vltimus inter Canonicos.reſol.137.nu.1.f.85.col.1.

Canonici Cathedralis omnes tenentur habere ordinem ſacrum.reſol.238.n.1.f.138.col.2.

Canonici illi tantum tenentur eſſe in ordine presbyteratus, qui habent dignitatem, portionem, ſeu Canonicatū requirentem ordinem ſacrum.ibid.ſub nu.1.

Canonici ſi exiſtunt in Ciuitate ſunt vocandi, ſecus ſi in Caſtris.reſol.257.n.1.f.146.col.2.

Canonici ſupernumerarij creatio in Eccleſia vbi eſt certus numerus Canonicorum, & præbēdarum eſt reprobata, & maximè quando fit ſub expectatione præbendæ.reſol.263.in princ.f.149.col.1.

Canonici ſupernumerarij non habent vocem in Capitulo, neq; ſtallum in Choro.ibid.col.2.

Canonici de iure canonico ſi fuerunt vocati, & noluerūt venire, cum reddiderint ſe indignos, poteſtas reſidet penes præſentes.reſol.280.nu.2.f.159.col.2.

Canonici non veniunt appellatione clericorum in materia odioſa, ſecus verò in fauorabilibus, & indulgētijs. reſol.292.nu.1.f.166.col.1.

Canonici Cathedralis poſſunt eſſe Conſeruatores, nam veniunt appellatione dignitatis in delegationibus. reſol. 349.nu.4.f.211.col.2.

Canonici vt non pſallant in Choro vbi adſunt Hebdomadarij poteſt induci conſuetudo, ſed debet dicta conſuetudo eſſe 40.annorum, & præſcripta. reſol.362.nu.3. f.220.col.1.

Canonicus quamuis non ſit, poteſt eſſe quod habeat vocē in Capitulo.reſol.39.nu.1.f.26.col.2.

Canonicus Coadiutus qui reſignauit, reſeruato ſibi regreſſu, & loco, mortuo reſignatario ſedet in loco priori.reſol.137.nu.2.f.85.col.1.

Canonicus in Eccleſia Cathedrali, & Prior, & Abbas obtinent dignitatem.reſol.168.nu.2.f.102.col.2.

Canonicus Eccleſiæ Cathedralis debet eſſe ætatis annorū 22.reſol.239.nu.1.f.138.col.2.

Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ debet eſſe ætatis annorum 14.ibid.n.2.f.139.col.1.Sed iſte Canonicus non habebit vocem in Capitulo, nec fructus percipiet, niſi eſſet præbenda.ibid.ſub nu.3.

Canonicus effectus ſupernumerarius, & ad actus Capitulares, ſi poſtea expellatur, ſufficiunt actus prædicti ad obtinendam reſtitutionem.reſol.263.num.1.f.149. col.2.

Canonicus ſupernumerarius non videtur habere ius in re.ibid.nu.2.

Canonicus tenetur pſallere in Choro.reſol.362.n.1.f.219 col.2.

Canonicus omittens recitare horas publicas in Eccleſia Choro peccat ſaltem venialiter, & aliquando mortaliter ſi ex eo quod ad illas nō vadit diuinus cultus detrimentum patitur.reſol.363.nu.2.f.221.col.1.

Canonicus qui principaliter inſeruit Eccleſiæ propter lucrum diſtributionum quotidianarum, committit ſimoniam.ibid.ſub n.1.

Canonicus qui dum eſſet ſanus non reſidebat nec inſeruiebat Eccleſiæ, ſi poſtea euadat infirmus, non debentur ei diſtributiones.reſol.397.num.1.f.243.col.2.

Canonicus qui non eſt in ſacris, vocem, nec votum habet in Capitulo.reſol.488.nu.1.f.319.col.2.

Canonicus qui non eſt in ſacris valet optare. ibid. nu.2. Redditur ratio ibid.nu.3.

Canonicus qui non eſt in ſacris, habet vocem paſſiuam in Capitulo.ibid.nu.4.f.320.col.1.

Capellani Regij non ſunt exempti ratione beneficiorum, quæ extra Capellam Regiam ſita ſunt.reſol.41.num.2 f.27.col.2.

Capellaniæ ſunt beneficia, quando Epiſcopi authoritate fundantur.reſol.200.n.3.f.118.col.1.

Capituli maior pars quando facit aliquem actum minus iuridicum, ſeu alias à iure reprobatum, minor pars debet reclamare, & contradicere, & proteſtari contra maiorem partem.reſol.249.nu.1.f.143.col.2.

Capitulum ſede vacante non poteſt cōcedere dimiſſorias ad primam tonſuram niſi arctatis, ſub pœnis in Conc. Trid.præſcriptis.reſol.106.n.1.f.66.col.2. Et in dictis pœnis Concil.incidit quilibet exercens iuriſdictionem Epiſcopalem loco Capituli.ibid.nu.2.f.67.col.1.

Capitulum ſede vacante habet iuriſdictionem a iure cōmuni, & ſuccedit Epiſcopo etiam in iuriſdictione voluntaria, exceptis caſibus à iure expreſſis.reſolut 118 n.1.f.73.col.2.& reſol.130.per tot.fol 80.col.2.& fol. 81.col.1.

Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione delegata.ibid.nu.2.f.73.col.2.

Capitulum nō ſuccedit Epiſcopo in cauſa delegata etiam ſi poſt præſentationem mandati fuiſſet mortuus Epiſcopus, item nec ſuccedit in ijs, quæ Epiſcopo sūt à Canone delegata.ibid.nu.3.f.74.col.1.

Capitulum ſede vacante non poteſt viſitare Monaſteria

exem-

exempta, quæ Epiſcopus viſitat vti Delegatus Sedis Apoſtolicæ.ibid.nu.4.

Capitulū ſuccedit Epiſcopo in facultatibus conceſſis Epiſcopo per Conc.Trid. ſeſ.24. de reform. cap.6. ibid. num.5.

Capitulum vt det ſtipendium Theologo, conſuetudo eſt ſeruanda. reſol.175.nu.1.f.107.col.1.

Capitulum ſede vacante poteſt concedere indulgentias. reſol.222.ſub princ.f.131.col.1.

Capitulum ſede vacante poteſt conferre beneficia deuoluta per cap. ſtatutum de præbend. in ſexto. reſol.237. nu.3.f.133.col.1.

Capitulum ſede vacante poteſt reſignationem beneficiorum admittere, eaq; conferre quando collatio ſpectat ad Epiſcopum, & Capitulum. reſol.143.nu.1.fol.140. col.2.

Capitulum ſede vacante ſuccedit in poteſtate authorizādi permutationem quando collatio pertinet ad alium quam ad Epiſcopum.ibid.nu.2.

Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in his quæ ſunt ordinis iuriſdictionis. reſol.248.n.1.f.143.col.1.

Capitulum poteſt committere Epiſcopo vicino aliqua ex iis quæ ſunt ordinis Epiſcopalis.ibid. nu.2.

Capitulum poteſt exercere ea quæ ſunt Epiſcopalis iuriſdictionis, etiam ſi viuente Epiſcopo requirerent ſpetiale mandatum.ibid.nu.3.

Capitulum poteſt committere vices ſuas in aliquibus negotiis arduis.reſol.281.nu.1.f.160.col.1.

Capitulum quando committit aliquid Canonicis particularibus debet conſtare de Collegiali commiſſione.ibid. num.2.

Capitulum ſede vacante poteſt dare licentiam Epiſcopo vicinori exercendi pontificalia in ſuo diſtrictu ex vi iuriſdictionis.reſol.300.ſub nu.1.f.174.col.1.

Capitulum, & Decanus dum probant immemorabilem poſſeſſionem cognoſcendi cauſas criminales, Epiſcopus vtitur interim ſua iuriſdictione.reſol.335.num.1. f.201.col.2.

Capitulum quantum ad ius conferendi non habet iuris, & Concilii reſiſtentiam, & ideo eius poſſeſſio eſt manutenibilis. ibid.n.5 f.202.col.1.

Capitulum poteſt prorogare tempus 20. dierum datum ad optandum.reſol.489.nu.5.f.320.col.2.

Character imprimitur per ordinis receptionem, licet illegitimam.reſol.150.n.3.f.91.col.2.

Carceratus inops ſi non inueniat fideiuſſorem, neq; à creditore alimentetur, Iudex è carceribus eum relaxabit facta prius ceſſione bonorum, alias ſuo periculo, & ſumptu dimiſſum ad carceres reducere, vel debitum creditori ex ære proprio perſoluere tenebitur. reſol. 34.ſub nu.4.f.22.col.2.

Carceratus dans fideiuſſionem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, cēſetur conſentire in Iudicem.reſol.55. nu.6.f.36.col.2.

Cardinales ſunt Principes, & qui eos offendit dicitur committere crimen læſæ Maieſtatis. reſol.462.nu.3. f.294.col.1.

Cardinali in reliquis præter iuriſdictionem quoad tertii præiudicium non creditur. reſol.426.ſub nu.4.f.266. col.1.

Caſus priuationis dicitur caſus mortis.reſol.68.n.3.f.43 col.2.

Cathecumenus non poteſt excommunicari.reſol.408.n.2. f.251.col.1.

Cathedraticum datur in honorem Cathedræ ipſi Epiſcopo. reſol.182.n.1.f.110.col.1.

Cathedraticum non poteſt præſcribi, ſed poteſt aliter per contrariam conſuetudinem introduci. ibid.nu.3.

Cauſa delinquendi, & committendi crimina debet tolli. reſol.396.ſub nu.1.f.243.col.1.

Cauſæ omnes in prima inſtantia debent agitari coram Ordinario loci. reſol.126.nu.2.f.79.col.1.

Cautio de benè viuendo importat nē malum agatur. reſol.395.n.2.f.242.col.2. Et a cautione de [illegible] do noua cauſa excuſat.ibid.nu.1.

Cautione de benè viuendo ab aliquo data, videtur poſſe compelli ad cautionem de non offendendo. ibid nu.4.

Cœmeterium eſt de Eccleſia, eſtq; locus ſacer.reſol 4.n.3 f.3.col.2.

Cenſum nō fuiſſe extinctum ſemper debet præſumi, cum dicta præſumptio ſit magis veroſimilis, & excluſiua delicti.reſol.61.nu.2.f.39.col.2.

Cenſus annuus poteſt fieri, & conſtitui ſuper laboribus particularis perſonæ, licet non habeat bona ſtabilia. ſed hoc non placet Authori. reſol.48.ſub num.2.f.31. col.2.

Cenſus extinctio debet probari per ſcripturas, quando eius creatio fuit probata per ſcripturas.reſol.61.nu.1. f.39.col.1.

Cenſus venditori licitum eſt, ſecundum aliquos, reſtringere facultatem, vt ſcilicet poſt tale tempus non poſſit redimere.reſol.207.n.1.f.122.col.2.

Cenſus redimendi facultas non tollitur etiam centenaria præſcriptione.ibid.nu.2.

Cenſus non poteſt redimi pro parte, inuito creditore. reſol.282.per tot.f.160.col.2.

Chriſtianus quilibet compellitur ex præcepto audire miſſam quālibet die Dominica.reſol.273.ſub nu.2.f.156. col.1.

Citandus ter ad aliquem actum non poteſt ad illum procedi.ſi citatus prima vice dixit nolle venire; ſed oppoſitum eſt verius.reſol.418.nu.2.f.259.col.2.

Citans non tenetur dare copiam citationis reo, niſi petat. reſol.174.nu.2.f.106.col.2.

Citatio cum ſit de iure naturæ, nemini auferri debet. reſol.50.ſub nu.1.f.33.col.1.

Citatio partis nō tollitur per verbum (extraiudicialiter) appoſitum in commiſſionibus.ibid.nu.2.

Citatio partis requiritur per verbum (conſtito) appoſitū in commiſſionibus.ibid.nu.3.

Citatio eſt nulla, quando poſt affixionem non fuit relicta copia citationis.reſol.174.nu.4.f.106.col.2.

Citatio facta in Synodo habet vim trinæ citationis. reſol. 383.ſub n.6.f.234.col.1.

Citatio perſonalis requiritur de iure, vt quis valeat excommunicari.ibid.in fine Reſolutionis.

Citatio conſtituit in contumacia non venientes.reſol.418 nu.3.f.259.col.2.

Citationis copia affixa ad valuas debet dari, ſed ſumptibus petentis.reſol.174 nu.3.f.106.col.2.

Citationis copia debet dari citato, ſi eam petat.reſol.242 num.1.f.140.col.2. Et hoc vt ex eius tenore poſſit ſe inſtruere de exceptionibus, & defenſionibus. ibidem. num.2.

Citatus à iudice incompetēti tenetur comparere, ſuumq; priuilegium allegare.reſol.148.nu.1.f.90.col.1. Limitatur tamen in clerico, qui non tenetur comparere coram Iudice laico, ſi fuerit ab eo citatus. reſol. 148. nu.3.f.90.col.1.

Ciuitas in ediſis non venit nomine Diœceſis.reſol.350. num.4.

num.4.f.212.col.1.

Clauſtrum, Dormitorium, & Refectorium gaudent immunitate eccleſiaſtica, item Septa, & Clauſura Eccleſiæ, & Domus ipſi Eccleſiæ contigua, & annexa, etiam ſi Rector ibi continuè non ſtaret. reſol.276.n.2. f.157. col.2.

Clauſula (ſequens) *in reſcriptis determinat præcedētia.* [illegible]*2.n.3.f.58.col.1.*

Cl[illegible] (amoto quolibet illicito detentore) *facit exe*[illegible]*torē de mero miſtum, & ſimiliter ſi dicatur* (quolibet detentore,) *reſol.330.n.1.f.198.col.2. Et ſi dicatur* (præterquam prouiſis à nobis) *excluduntur ſolum prouiſiones inferiorum. ibid.n.2.*

Clauſula (amoto &c.) *habet vim expreſſionis coloratæ poſſeſſionis, & præſeruat à ſubreptione. ibid.n.3.*

Clauſula (amoto quolibet illicito detentore abſque vitio ſpolij) *intelligitur de detentore facti, non autem iuris. ibid.n.4.f.199.col.1.*

Clauſula (amotis quibuſcumque, non tamen authoritate Apoſtolica prouiſis) *non capit prouiſos ab Ordinario, vigore indulti. ibid.nu.5.*

Clauſula (quorum tenores) *non operatur expreſſam, & indiuiduam mentionem, niſi in reſcripto ſit facta aliqua mentio. reſol.368.n.1.f.223.col.2.*

Clauſula prædicta poſita in fine, refertur ad omnia præcedentia, & poſita in confirmatione concordiæ nihil operatur ſi de negotio Papa non fuit certioratus. ibid. num.2.

Clauſula (ſupplentes &c.) *non tollit niſi defectus iuris poſitiui, ſi ſpecificentur in litteris. ibid.n.3. Et per dictam clauſulam Papa fingit habere pro expreſſo quod expreſſum non eſt, & non admittitur probatio in contrarium. ibid.nu.4.f.224.col.1.*

Clauſula in alienatione rei Eccleſiæ (ſaluo, & referuato Aſſenſu Apoſtolico, nec aliter, nec alio modo) *ſaluat à pœna, etiam ſi res ſit vendita, dummodò facilis ſit recuperatio. reſol.372.n.1.f.226.col.1.*

Clauſula (ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarū) *exiſtente, ſufficit quod Iudex non impediat exequutionem, non tamen eſt neceſſarium quod ſit prius facta exequutio ad hoc vt poſſit procedere. reſol.432.nu.1. f.271.col.2.*

Clauſula prædicta euaneſcit peracta exequutione. ib.n.2.

Clauſula prædicta ſtante non poteſt procedi in cauſa principali, non partiò litteris. ibid.n.3.

Clauſula (ſine præiudicio exequutionis &c.) *ſtante, Iudex ad quem ante exequutionem ſententiæ latæ à Iudice à quo non poteſt ſe intromittere. reſol.433.n.1. f.272.col.1.*

Clauſula prædicta non impedit quin ſi exequutio non ſit legitima non poſſit reuocari. ibid.nu.2.

Clauſula prædicta præſeruat iuriſdictionē Iudicis à quo. ibid.n.3.col.2.

Clauſula nulla comprehendit ſententias iniuſtas. ibid. ſub num.2.

Clauſula (motu proprio) *aufert ſubreptionem. reſol.490 n.1.f.320.col.2. Limitatur tamen, vt non procedat in præiudicium tertij. ibid.nu.2.*

Clericalis habitus non eſt vnquam dimittēdus. reſol.172 ſub nu.1.f.105.col.1.

Clericatus præſumitur in fraudem aſſumptus, quādo poſt accuſationem, delationem, inquiſitionem, aut alias inchoatū proceſſum aſſumitur. reſol.59.in prin.f.38.c.1.

Clericatus eſt dignitas. reſol.104.in princ.f.65.col.2.

Clerici de conſuetudine poſſunt damnari ad triremes. ibid. num. 1.

Clerici in Francia non condemnantur ad triremes. ibid. nu.2.f.66.col.1.

Clerici ſimpliciter beneficiati agentes ad decimas debēt de titulo docere, & non ſufficit decennalis poſſeſſio. reſol.111.ſub nu.1.f.69.col.1.

Clerici ſunt immunes à ſolutione gabellarum, & vectigalium. reſol.183.n.1.f.110.col.2.

Clerici non poſſunt deponere teſtimonium veritatis in iudicio laici ſine licentia ſui Ordinarij tam in criminalibus, quam in ciuilibus. reſol.206.ſub n.2.f.121.co.2.

Clerici non poſſunt peregrinari ſine licentia Epiſcopi. reſol.264.nu.1.f.150.col.1.

Clerici poſſunt peregrinari ad Papam pro appellatione proſequenda. ibid.nu.3.

Clerici coniugati gaudent priuilegio clericali ſi duxerint vnicam, & virginem in vxorem, deferant habitum, & Eccleſiæ inſeruiant. reſol.391.n.1.f.238.col.2.

Clerici coniugati nō gaudent priuilegio fori in ciuilibus. ibid.nu.2.

Clerici coniugati in Regno tenentur ſoluere collectas. ibid.n.3 f.239.col.1.

Clerici maiorum, vel minorum ordinum, non poſſunt eſſe teſtes in iudicio ſeculari ſine licentia Iudicis Eccleſiaſtici, aut præſtito iuramēto coram eo. reſol.459.n.1. f.291.col.2. Ampliatur etiam in Regularibus. ibid. nu.2. Limitatur non procedere quando reperirentur examinati ſine licentia, quoniam eorum depoſitiones valerent. ibid.nu.3. Limitatur etiam in clericis, & religioſis, qui ſunt Prælati, vel Superiores. ibid.num.4. f.292.col.1.

Clerici nullo modo debēt, nec poſſunt fideiubere. & ſi fideiubeant poſſunt puniri pœna arbitraria à ſuis Prælatis. reſol.483.n.1.f.315.col.2. Limitatur quod ſi de facto fideiuberent, fideiuſſio eſt valida, & remanent obligati. Item quando adeſſet vrgens neceſſitas, quia tunc ex pietate tenentur fideiubere. Item in cauſa dotis. Item quādo verteretur aliquod periculum animæ, vel corporis. Item poterint fideiubere in contractibus, in iudicijs verò non, & finaliter ſi non poſſunt fideiubere, poterunt tamen fideiuſſores approbare. ibid.n.2. f.316.col.1.

Clerici non dicuntur idonei fideiuſſores. ibid. n.4.col.2.

Clericis eſt opprobrium ſi ſe oſtendant peritos diſceptationum forenſium. reſol.413.n.1.f.256.col.1.

Clericorum appellatione in materia odioſa non veniunt Canonici, ſecus vero in fauorabilibus, & indulgentijs. reſol.192.n.1.f.166.col.1.

Clericorum appellatione latè ſumpto vocabulo veniunt omnes poſiti in quacumque dignitate, nam ſunt ad ſeruitium Dei deputati. ibid nu.2.col.2.

Clericorum laudes referuntur. reſol.472.n.9.f.304.col.2.

Clericus ex Bulla Pij V. poteſt dotare filiam ſpuriam de patrimonialibus, & redditibus Eccleſiæ, dummodo id faciat moderatè. reſol.32.nu.1.f.20.col.2. Ampliatur dicta diſpoſitio etiam in filia inceſtuoſa. ibid.n.3.f.21. col.1.

Clericus remitti debet abſq; requiſitione. reſol.83.nu.2. f.52.col.1.

Clericus inquiſitus de leui delicto remittitur ad Iudicem Eccleſiaſticum ſine ſeruientibus. reſol.87.ſub n.1.f.54 col.1.

Clericus perpetuò damnatus ad triremes debet degradari realiter, ſi verò ad tempus, ſufficit ſi degradetur verbaliter. reſol.104.n.3.f.66.col.1.

clericus

Clericus promotus ad ordinem ſacrum ante legitimam ætatem eſt ſuſpenſus, & ſi in eo ordine præſumit miniſtrare efficitur irregularis reſol.105.n.1.f.66.col.1.

Clericus promotus ante ætatem, ſi bona fide celebret non eſt irregularis, ſed ſi delictum eſt occultum diſpenſabit Epiſcopus.ibid.n.2.col.2.

Clericus quamuis inſeruiſſet laico non ob id amittit priuilegium clericale.reſol.112.n.2.f.69.col.2.

Clericus filiusfamilias non gaudet beneficio Senatuſconſulti Macedoniani.reſol.121.n.1.f.76.col.1.

Clericus ob atrocem iniuriam illatam Vicario ſui Epiſcopi poteſt ad triremes damnari.reſol.132.n.1.f.81.col.2.

Clericus deponẽs falſum coram Iudice laico debet remitti Iudici Eccleſiaſtico.reſol.140.n.10.f.87.col.1. Ampliatur etiam ſi deponeret falſum coram Iudice ciuili. ibid.n.11.

Clericus habens beneficium tenue, & parui momenti, & ferè nullius redditus, ſi delinquat venit remittendus Iudici Eccleſiaſtico.reſol.142.in princ.f.87.col.2.

Clericus habet priuilegium eligendi, ac variandi forum, dummodò eligat dictum forum pro rebus Eccleſiæ. reſol.147.n.1.f.89.col.2.

Clericus habens Confratantiam, & delinquens eſt remittendus Iudici Eccleſiaſtico.reſol.151.n.1.f.92.col.1.

Clericus non tenetur ſoluere collectas de bonis patrimonialibus.reſol.167.n.1.f.101.col.2.

Clericus coniugatus gaudet priuilegio fori ſi deferat tonſuram, & veſtes clericales. reſol.172.n.1.f.105.col.1.

Clericus incedens in habitu laicali, & enormibus ſe immiſcens non gaudet priuilegio clericali, neq; in hoc requiritur monitio.ibid.n.2.col.2.

Clericus beneficiatus non poteſt ire ad ſtudium ſine licentia ſui Prælati ex Bulla Pij IV. & debet examinari, & approbari ab Ordinario.reſol.223.n.2.f.131.c.2.

Clericus beneficiatus habebat à iure facultatem eundi ad ſtudium ſecundum ius antiquum.ibid.n.1.col.1.

Clericus in ſacris poteſt puniri ab Ordinario ſi vadit ad ſtudium ſine licentia.ibid.n.3.col.2.

Clericus ſimplex poteſt habere Canonicatum, præbẽdam, ſeu portionem vbi nõ requiritur ordo ſacer.reſol.238 ſub n.1.f.138.col.2.

Clericus in minoribus non gaudet priuilegio fori, niſi alicui Eccleſie aſſignate ab Epiſcopo inſeruiat, vel ſit adſcriptus in aliquo clericorum Seminario, Schola, vel Vniuerſitate, aut habeat beneficium.reſol.251.in prin. f.144.col.1.

Clericus beneficiatus ad hoc vt gaudeat priuilegio fori, non ſolum tenetur docere de titulo, ſed etiam de poſſeſſione niſi poſſeſſionem non eſſet adeptus propter intruſum, contra quem litigat.ibid.n.1.fol.eod.col.2.

Clericus coniugatus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi. reſol.262.n.1.f.148.col.2.

Clericus coniugatus præter priuilegium fori, & Canonis iudicatur vt laicus.ibid.n.2.f.149.col.1.

Clericus coniugatus amittit beneficium. reſol.277.nu.3. f.158.col.2.

Clericus excommunicatus ante depoſitionem gaudet priuilegio clericatus.reſol.355.n.2.f.214.col.2.

Clericus depoſitus verbaliter tenetur viuere clericaliter, & recitare officium.ibid.n.3.

Clericus beneficiatus abſens à loco beneficij poſt trinam monitionem poteſt priuari. reſol.356.n.1.f.215.col.1.

Clericus abſens à beneficio ob iuſtam cauſam valet inſeruire Eccleſiæ per Vicarium.ibid.n.3.

Clericus obtinens Confratantiam ſi impetrat aliquod beneficium, tenetur facere mentionem de dicta Confratantia.reſol.358.in fi.f.217.col.2.

Clericus excommunicatus, vel ſuſpenſus non excuſatur à recitatione officij.reſol.406.n.2.f.249.col.2.

Clericus non dicens officium tenetur ad reſtitutionem fructuum beneficij.ibid.ſub n.3.f.250.col.1.

Clericus non debet aſſumere officium Locumtenentis generalis Principis laici. reſol.413.n.2.f.256.col.

Clericus Syndicus Principis non poteſt cogi ab iis reddendam rationem.ibid.n.3.col.2.

Clericus poteſt ſe alimẽtare ex bonis Eccleſiæ etiam ſi habet patrimonium ex quo ſe alere poſſit.reſol.439.nu.1. f.274.col.2.

Clericus Eccleſiæ Collegiatæ durante infirmitate percipit diſtributiones quotidianas.reſol.444.nu.1.f.278. col.1. Ampliatur multis modis. ibid.per tot.Reſol.

Clericus illiteratus eſt indignus Sacerdotio. reſol.446. n.3.f.279.col.2.

Clericus ſi ſit compatronus cum laico in beneficio iurispatronatus, in præſentando eſt habenda ratio tẽporis ſex menſium, & redditur ratio.reſol.458.nu.3.vſq; ad fi. Reſol.f.291.col.1.

Clericus percutiens ſe ipſum incidit in cano. ſi quis ſuadente Diabolo.reſol.472.n.7.f.304.col.2.

Clericus qui fideiuſſit pro laico non poteſt conueniri coram Iudice laico etiam prætextu ſententiæ latæ ab ipſo.Reſol.483.n.5.f.316.col.2.

Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo, non gaudet priuilegio fori.reſol.435.n.1.f.273.col.1.

Clerus vbi habet patrimonium ſufficiens ad victum, nec ſolitum eſt ſolui decima, non debet adſtringi ad ſoluẽdum, quod eſt intelligendũ quando dictum patrimonium clerus habuit loco decimarum. reſol.323.nu.1. f.194.col.1.

Cognitio validitatis, vel inualiditatis ordinum ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum.reſol.150.n.2.f.91.col.2.

Collatio beneficij. vide ſupra Beneficij collatio.

Collector Apoſtolicus eſt negotiorum Cameræ geſtor, & habet nudum miniſterium.reſol.127.nu.1.f.79.col.2.

Collector Apoſtolicus non poteſt remittere laudemium. ibid.n.2. & 3.

Collegium, & eius perſonæ gaudent priuilegio fori.reſol. 317.n.3.f.189.col.1.

Comites Palatini, & Prothonotarij ſubſunt iuriſdictioni Ordinarij.reſol.41.n.1.f.27.col.2.

Commiſſarij Reuerendæ Fabricæ non poſſunt ſe intromittere in legatis perpetuis, ſed temporaneis, ſed ſi à principio hæres fuerit negligẽs ad exequendum, & ſoluendum, tunc benè ſe intromittunt.reſol.378.f.230.col.2.

Commiſſio auocatoria adhoc vt detur ex eo quod Iudex Eccleſiaſticus infra biennium cauſam non expediuit, neceſsè eſt quod Iudex ſepè fuerit requiſitus.reſo.334 nu.1.f.201.col.1.

Commodum ſentiens, onus pariter ferre iuſtum eſt.reſol. 428.in princ.f.267.col.2.

Compenſatio de liquido ad illiquidum non recipitur. reſol.120.n.1.f.75.col.1.

Compenſatio vbi non competit, competit retentio.ib.n.2.

Compẽſatio poteſt opponi in cauſis in quibus proceditur ſola facti veritate inſpecta.ibid.n.3.col.2.

Compenſatio non admittitur in decimis, & diſtributionibus quotidianis.ibid.ſub n.2.

Compoſitio, & priuilegium, vide infra Priuilegium, & compoſitio.

Conc.Trid. diſpoſitio non procedit ſi per Iudicem non

ſtetit

ſtetit quominus cauſam expediret infra biennium, vel ob cauſæ qualitatem, vel partium cauillationes. reſol. 334. n. 2. f. 201. col. 1.

Conc. Trid. non ſuſtulit præſcriptionem in iurepatronatus. reſol. 358. n. 1. f. 303. col. 2.

Concionatores Regulares qui predicant in Eccleſiis ſuorum ordinum debent ſe præſentare coram Ordinario, & petere benedictionem. reſol. 190. n. 1. f. 113. col. 2.

Concionatores Regulares qui volunt concionare in Eccleſiis ſuorum ordinum debent petere licentiam ab Ordinario, eamq; obtinere. ibid. n. 2.

Concionatores etiam ſi ſint Regulares ex Conſtit. Synod. Neap. debent emittere fidei profeſſionem. ibid. in fin. Reſol.

Concionatoribus duo ſunt neceſſaria, bonitas vitæ, & doctrina. ibid. in princ. Reſol.

Concluſio in cauſis hæreticæ prauitatis non eſt neceſſaria. reſol. 6. n. 1. f. 4. col. 1.

Condemnatus ad mortem non poteſt ſuſpendi eadem die qua ſuſcepit Sacramentum Euchariſtiæ. reſol. 455. n. 3. f. 289. col. 1.

Conditio, vel modus per quem libertas infringitur non ſeruatur reſol. 107. ſub n. 1. f. 67. col. 2.

Conditiones, & pacta contra tenorem fundationis iurispatronatus adiecta ſunt nulla. reſol. 302. nu. 15. f. 175. col. 2. Fortificatur dicta concluſio ex tribus Deciſionibus, quarum vna eſt Rotæ Romanæ manuſcripta, aliæ ſunt Authoris, & adducuntur. ibid. num. 16. 17. & 18.

Conditiones appoſitæ ſuper cenſibus in Bulla Pij V. non omnes obſeruantur ex tacito conſenſu Summi Pontificis. reſol. 205. n. 1. f. 120. col. 2.

Confeſſarij ſollicitantes mulieres in confeſſione, grauiter puniuntur. reſol. 440. n. 1. f. 275. col. 2. Ampliatur etiã ſi ſollicitauerint eas poſt confeſſionem. ibid. n. 2. f. 276. col. 1.

Confeſſarius debet eſſe ſagax, ſciat ſoluere, & ligare, ac miſericordiam cum rigore miſcere. item debet ſcire diſcernere inter morbum. & morbum, & lepram, & lepram reſol. 21. n. 1. f. 14. col. 2.

Confeſſio ſiue ſpontanea, ſiuè coacta etiam ſi ſcriptura eſſet confecta hominem liberum ſeruum non efficit. reſol. 107. ſub n. 1. f. 67. col. 2.

Confeſſio extraiudicialis criminis facit indicium ſufficiẽs ad torturam. reſol. 325. n. 1. f. 196. col. 1. Prædicta concluſio procedit ſiuè confeſſio criminis fuerit facta parte abſente, ſiuè præſente, nam non operatur alium effectum, quam indicium ad torturam. ibid. n. 2.

Confeſſiones Epiſcoporum nõ præiudicant ſucceſſoribus, nec Eccleſiæ reſol. 335. n. 4. f. 201. col. 2.

Confeſſor non incidit in excommunicationem non reuelans illud quod habuit in confeſſione. reſolut. 310. ſub n. 4. f. 183. col. 1.

Confraternitas Neapoli eſt verum beneficiũ. reſol. 151. n. 1. f. 92. col. 1. & reſol. 358. n. 1. f. 217. col. 1.

Confugientes ad Eccleſiam inopes pro tutela eorum perſonæ ſunt alendi eiuſdem Eccleſiæ ſumptibus. reſolut. 422. ſub n. 3. f. 262. col. 2.

Confugientes ad Eccleſiam non poßunt ab ea extrahi ad finem puniendi. reſol. 450. n. 1. f. 284. col. 1.

Conſenſus in matrimonio non poteſt ſtare in pendenti. reſol. 129. n. 3. f. 80. col. 2.

Conſenſus Capituli præſumitur ſpatio decem annorum, item & ſolemnitas. reſol. 319. nu. 3. f. 191. col. 2.

Conſenſus Epiſcopi requiritur in legato iurispatronatus. reſol. 338. nu. 2. f. 204. col. 1.

Conſenſus Epiſcopi non requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ exigui valoris. reſol. 383. n. 4. f. 233. col. 2.

Conſenſus præſentium Canonicorum ſufficit in alienatione rerum Eccleſiæ. reſol. 417. n. 1. f. 259. col. 1. Et dicta concluſio eſt verior, licet aliqui teneant contrarium. ibid. n. 2.

Conſenſus tacitus Epiſcopi non ſufficit quando transfertur ius patronatus de laico in laicum, ſed requiritur expreſſus. reſol. 469. n. 3. f. 302. col. 2.

Conſeruator plus eſt quam Dignitas. reſol. 349. n. 2. f. 211 col. 2.

Conſeruatores debent eſſe in dignitate. ibid. nu. 1. fol. eod. col. 1.

Conſiliariorum, & Senatorum primus receptus præfertur alteri. reſol. 101. n. 2. f. 63. col. 2.

Conſtitutio Synodalis Neapol. excommunicans ſumẽtes Sacramenta ad malum finem, non comprehendit eos, qui inaduertenter, & ſine dolo, & malitia acciperent illa. reſol. 19. ſub n. 1. f. 13 col. 2.

Conſtitutio Synodalis excommunicans præſumentes alloqui Moniales non comprehẽdit eos, qui ignoranter, aut imprudenter alloquerentur ſine licentia. ibid. ſub num. 2.

Conſtitutio Prælati ſi prohibet aliquid quod etiã eſt prohibitum iure communi, tunc mortuo Prælato licet arbitrium ſit extinctum, tamen debet contraueniens puniri pena arbitraria. reſol. 27. n. 2. f. 18. col. 1.

Conſtitutio Synodalis Neap. excommunicans alloquentes Moniales non habet locum in mittentibus litteras. reſol. 65. n. 1. f. 41. col. 2.

Conſtitutio Conciliaris habet tacitè clauſulam derogatoriam. reſol. 156. n. 3. f. 95. col. 1.

Conſtitutio vnius Regionis poteſt imitari in alia. reſolut. 205. ſub n. 2. f. 121. col. 1.

Conſtitutio Synodalis quando præfigit terminum ad reſidendum, non requiritur alia monitio. reſol. 356. nu. 2. f. 215. col. 1.

Conſuetudo tribuit iuriſdictionem. reſol. 51. in princ. f. 33 col. 2.

Conſuetudo eſt quid facti, & probanda. ibid. num. 2. f. 34. col. 1.

Conſuetudo quomodo ſit probanda. ibid. in fin. Reſol.

Conſuetudo loci eſt attendenda in exigendis decimis. reſol. 69. n. 1. f. 44. col. 2.

Conſuetudo illius Regionis in qua fructus colligũtur debet attendi in ſoluendis decimis. reſol. 111. nu. 1. f. 69. col. 1.

Conſuetudo Parochiæ, & non Archiepiſcopatus eſt attẽdenda in ſoluendis decimis. ibid. n. 2. col. 2.

Conſuetudo ludendi non excuſat. reſol. 119. n. 4. f. 74. c. 2.

Conſuetudo vt ad Epiſcopum tantum, vel Capitulum tãtum pertineat beneficiorum collatio valet. reſol. 155. n. 3. f. 94. col. 2.

Conſuetudo quod Epiſcopus creare poſſit nouum Canonicum pro ſuo iucundo aduentu vbi præbendæ non ſunt diſtinctæ valet. ibid. nu. 4.

Conſuetudo vt vacante præbenda in Eccleſia Collegiata Prior eam conferat Canonico antiquiori volenti dimittere ſuam etiam ſi exiſtant expectantes Apoſtolici valet. ibid. in fi. Reſol.

Conſuetudo licet attendatur in ſoluendis decimis, tamen attenditur circa quantitatem fructuum, non autem quoad perſonam cui debentur. reſol. 160. ſub n. 1. f. 97. col. 1. & ſub n. 2.

Conſue-

Digitized by Google

Conſuetudo, aut præſcriptio nõ admittitur contra ius diuinum, ſecus autem in priuilegio, aut compoſitione. reſol. 161. ſub n. 2 f. 97. col. 2.

Conſuetudo in multis caſibus excuſat. reſol. 171. num. 1. f. 104. col. 1.

Conſuetudo contra ius Diuinum, vel naturale non excuſat à peccato. ibid. n. 2. col. 2.

Conſuetudo eſt ſeruanda quod Capitulum det ſtipẽdium Theologo. reſol. 175. n. 1. f. 107. col. 1.

Conſuetudo vicini loci eſt attendenda. reſol. 205. ſub n. 2. f. 121. col. 1.

Conſuetudo tribuit dignitatẽ. reſol. 287. n. 2. f. 164. col. 1.

Conſuetudo quod decima non ſoluatur de quibuſdam fructibus valet. reſol. 336. n. 2. f. 202. col. 2.

Conſuetudo retinendi plura beneficia non valet quando vnum eſt ſufficiẽs ad victũ. reſol. 359. n. 1. f. 217. col. 2.

Conſuetudo videtur poſſe tolerari vbi non eſt nimia pluralitas beneficiorum. ibid. n. 2. f. 218. col. 1.

Conſuetudo inducẽs maius tempus 20. dierum ad optandum non præiudicat Apoſtolicis impetrantibus. reſol. 489. n. 3. f. 320. col. 1.

Conſuetudo contra Canones poteſt induci, modo ſit rationabilis, & legitimè præſcripta. ibid. n. 4. col. 2.

Conſuetudo ſecundum ius inducitur ſpatio 10. annorum. reſol. 209. n. 3. f. 125. col. 2.

Conſuetudine induci poteſt vt fructus beneficij vacantis pertineant per aliquod tempus ad hæredes defuncti. reſol. 155. n. 2. f. 94. col. 1.

Conſuetudinis probatio requirit magnam diligentiam. reſol. 51. n. 3. f. 34. col. 1.

Contractus nuncupatus (à godere) *eſt licitus de iure ciuili. reſol. 48. n. 1. f. 31. col. 1.*

Contractus emptionis, & venditionis inſunt in contractu (à godere) *ibid. n. 2. col. 2.*

Contractus licitus in vno loco eſt licitus in alio. reſol. 205. ſub n. 2. f. 121. col. 1.

Contractus ad gaudimentum eſt licitus, & à iure permiſſus propter incertum fructuum euentum. reſolut. 307. n. 1. f. 180. col. 1.

Contractus quando in Regione communiter frequẽtatur licet ſit ſuſpectus, non debet fæneratitius ſtatim iudicari. ibid. nu. 2.

Contractus ad gaudimẽtum eſt ſpeties contractus pignoratitij, & ſicut in pignore non transfertur dominium, ita nec in hoc contractu. ibid. n. 3.

Contractus ab effectu cognoſcuntur. ibid. n. 10. col. 2.

Contractus ad gaudimentum natura non eſt transferre dominium quoad proprietatem, ſed quoad fructus. ibid. n. 9.

Contractus quot ſunt capita, tot cenſentur eſſe iuramẽta. reſol. 409. n. 3. f. 253. col. 1.

Contractus ſpiritualium, & temporalium non debet commiſceri. reſol. 463. n. 10. f. 295. col. 2.

Contumacia materialis ſufficit ad excommunicationem. Reſol. 394. n. 1. f. 240. col. 2.

Contumax in vno articulo, non reputatur contumax in reliquis. reſol. 418. n. 1. f. 259. col. 2.

Corpora cęleſtia non poſſunt directè imprimere in intellectum, & voluntatem, & licet poſſint inclinare ad aliquid, non tamen poſſunt cogere. reſol. 186. nu. 2. f. 112. col. 1.

Creditor debet ſubminiſtrare alimenta debitori carcerato inopi, idq; locum habet etiam in ceſſionario creditoris. reſol. 34. n. 2. f. 22. col. 1.

Creditor anterior cui omnia bona patris ſunt hypothecata, poteſt auocare bona donata filio titulo patrimonij pro ſuſcipiendis ſacris ordinibus. reſol. 123. n. 1. f. 77. col. 1.

Creditor prior poteſt auocare pecuniam ſolutam creditori poſteriori, contra Afflictũ. reſol. 375. n. 3. f. 22[illegible] col. 1.

Creditorum petitio nec tolli, nec mutari poteſt debitorum pactionibus. reſol. 123. ſub nu. 2. f. 77. col. 2.

Crimen læſæ Maieſtatis non committitur quando c[illegible] ratur contra Officiales Baronis, imò nec contr[illegible]nem. reſol. 3. n. 1. f. 3. col. 1.

Crimen læſæ Maieſtatis non committitur propter offenſam illatam in eum, qui recognoſcit Superiorem, vel ob inimicitiam priuatam. reſol. 3. n. 2. f. 3. col. 1.

Crimen læſæ Maieſtatis committunt offendentes Conſiliarios. ibid. in princ. Reſol. fol. 2. col. 2.

Crimen priuat quem priuilegio. reſol. 352. ſub n. 3. f. 213. col. 1.

Crimina ſunt toleranda, quando ex correctione oriri poſſet ſcandalum, & ſchyſma. reſol. 23. in princ. f. 16 [illegible] 1.

Crimina remiſſa non niſi vna vice tantum merentur habere remiſſionem. reſol. 396. ſub n. 1. f. 243. col. 1.

Criminis reiteratio videtur inducere, & afferre incorrigibilitatem. ibid.

Culpa leuis eſt quando parentes poſuerunt in lecto paruulos filios, ſed in loco remoto, grauis verò quando poſuerunt in loco propinquo pœnes ſe. reſol. 40. n. 2. f. 26. col. 1.

Culpa carcerati non debet obeſſe Superiori. reſol. 76. n. 2. f. 49. col. 2.

D

D*Ans operam rei illicitæ nõ excuſatur ab homicidio inde ſequuto. reſol. 412. n. 1. f. 256. col. 1.*

Debitor ſi perdidit ſcripturam debiti poteſt compellere creditorem vt aliam faciat. reſol. 11. ſub nu. 2. f. 8. col. 1.

Debitor penſionis ſi non eſt ille qui cõſenſit penſioni debent ſibi intimari litteræ, alias non tenetur ſoluere, ſecus ſi Auditor Cameræ decernat monitorium cum inſerto tenore gratiæ, nam tunc non eſt neceſſaria intimatio litterarum. reſol. 340. n. 2. f. 205. col. 2.

Debitor quando in obligatione in forma Cameræ non cõſenſit excommunicationi, proceditur per monitorium ad recognitionem, & ſententiam ferendam. reſol. 342 n. 2. f. 208. col. 2.

Debitor Fiſci pendente dilatione ad ſoluendum, poteſt fauore Fiſci compelli ad ſoluendum. reſo. 423. n. 4. f. 263 col. 2.

Decedentes ſine electione ſepulturæ qui non habent proprium ſepulchrum, ſepeliri debent Neap. in Eccleſia S. Reſtitutæ. reſol. 46. n. 1. f. 30. col. 2.

Decima perſonalis debetur Eccleſiæ in qua quis conciones audit, & Sacramentorum ſit adminiſtratio. reſol. 69. in fi. f. 43. col. 2.

Decima debetur de omni fructu. reſol. 109. n. 1. f. 68. col. 1.

Decima debetur de lignis cedrinis, lapidicinis, argẽti fodinis, & c. prout in corpore dictæ Reſol. 109. per tot.

Decima prædialis debet conſignari in horreis Parochi, ſumptibus Ruſtici. reſol. 244. n. 1. f. 141. col. 1.

Decima ſoluẽda Baroni debet aſportari in horreis, ſi extat conſuetudo. ibid. n. 3.

Decima pro animalibus recenter natis non debet ſtatim ſolui, quia eſſet inutilis, niſi contraria adſit cõſuetudo. reſol. 252. n. 2. f. 145. col. 1.

Decima Sacramentalis eſt triplex, ſcilicet perſonalis, realis, & miſta. reſol. 323. n. 2. f. 194. col. 1.

Decima prædialis debetur Parochis Sacramenta miniſtrantibus.ibid.nu.3.col.2.

Decimarũ cauſa eſt exequutiua,& incipit à præcepto,& propterea ſubditi ſunt cogẽdi ad ſoluendũ appellatione remota,& ſine retardatione.reſol.161.n.1.f.97.c.2.

Decimas tenentur ſoluere Parochiani de fructibus percep tis extra Parochiam,præſertim vbi extat conſuetudo It[illegible] ſoluendi.reſol.90.nu.1.f.56.col.2.

[illegible] tenetur quis proportionaliter ſoluere duobus [illegible]ectoribus quãdo gregem paſcit in duabus Parochijs pro medietate anni in vna,& medietate alterius anni in alia.ibid.n.2.

Decimas percipiens ex poſſeſſione aliquorum fructuum intelligitur quoad alios fructus quando adeſt animus acquirendi vniuerſaliter poſſeſſionem quoad omnes fructus.reſol.336.n.3.f.202.col.2.

Decimæ præteritæ non ſolutæ,ſolui debent à nouo emptore prædij ſuper quo decimæ debebantur. reſol.57.n.1. f.37.col.2.Et decima eſt onus reale.ibid.

Decimæ de iure ſpectant ad Rectorem Eccleſiæ intra cuius fines terræ ſunt poſitæ ſecluſa conſuetudine cõtraria.reſol.69.n.3.f.44.col.2.

Decimæ ſpectant ad miniſtros Dei,& Sacerdotes.ibid.in princ.Reſol.col.1.

Decimæ debentur de iure Diuino, & ſic nulla præſcriptio valet contra ſolutionem decimarum. reſol. 115. in princ.f.71.col.1.

Decimæ potius debentur Rectori Parochialis Eccleſiæ, quam Vicario perpetuo.reſol.153.n.1.f.93.col.1.

Decimæ debentur Parocho,ſiuè Rectori Parochialis, & nõ alijs Sacerdotibus Eccleſiæ.reſol.160.n.1.f.97.c.1.

Decimæ, primitiæq; in noua lege debentur ſecundũ conſuetudinẽ & indigentiam Miniſtrorum quoad quantitatem.ibid.n.2.

[illegible]cimæ veniunt ſoluendæ ſecundum conſuetudinem approbatam.reſol.244.n.2.f.141.col.1.

Decimæ prædiales ſtatim ſunt ſoluendæ.reſol.252.nu.1. f.145.col.1.

Decimæ parochiales ſi intra annum ſoluuntur,Parochus recuſare non poterit.ibid.in princ.Reſol.

Decreta alias à Summo Pontifice facta ad hoc vt derogentur non requiritur expreſſa mentio ipſorum, quando non ſunt facta in Concilio generali.reſol.156.nu.2. f.95.col.1.

Decretum non debet ex tabella recitari. reſol.247.nu.2. f.142.col.2.

Decretum Iudicis in re minoris diù alienata ex diuturnitate temporis præſumitur interueniſſe.reſol.319.ſub n.3.f.191.col.2.

Defenſori Ciuitatis non licet deſerere illam ſine licentia, neq; militi militiam.reſol.482.n.2.f.315.col.1.

Degradato actualiter non debentur fructus beneficij. reſol.385.n.5.f.235.col.2.

Delegati iuriſdictio non expirat morte delegantis re non integra.reſol.401.n.1.f.246.col.2.

Delegatio quando eſt facta Epiſcopo ſub nomine dignitatis cum qualitate tamen ex qua videtur reſpectus habitus ad perſonam, & non ad dignitatem, tunc non tranſit ad ſucceſſorem.reſol.318.n.3.f.190.col.1.

Delegatus ſi inſerat in citatione tenorem ſuæ delegationis ſufficit,nec eſt neceſſe vt tranſmittat originale. reſol.62.n.1.f.39.col.2.& reſol.424.n.2.f.263.col.2.

Delegatus non habet iuriſdictionem naturalem, aut fundatam iure communi ſicut Ordinarius. ibid.in princ. reſol.62.

Delegatus non debet adimplere reſcriptum quod deuiat à tramite iuſtitiæ. reſol.92.nu.2.f.57.col.2.

Delegatus Papæ poteſt examen ſubdelegare. reſolu.122. n.1.f.76.col.2.

Delicta ſunt enormia per quæ quis incurrit infamiam. reſol.172.n.3.f.106.col.1.

Delicto omnes tenentur obuiare,illudq; manifeſtare. reſol.255.n.1.f.145.col.2.

Delictum ſecretum non tendens in dammum tertij,nec in dammum publicum,non eſt denunciandum. ibid. n.3. f.146.col.1.

Delictum in dubio non præſumitur.reſol.441.n.9.f.276. col.2.

Delinquens in Eccleſia ſine ſpe gaudendi immunitate, debet ipſa gaudere vtpotè ex verbis rixoſis ibidem nouiter ortis, ſeu non ex propoſito,& conſultò,ſed repentino impetu.reſol.157.n.1.f.95.col.2.

Delinquens in loco exempto non incurrit excommunicationem Epiſcopalem.reſol.177.n.1.f.108.col.1.

Delinquere quis dicitur in Eccleſia ſub ſpe immunitatis quando ex electione,& propoſito delinquit. reſol.157. n.2.f.95.col.2.

Denunciationes matrimonij debent fieri in Parochiali amborum contrahere volentium.reſol.437.n.1.f.273. col.2.

Denunciationum remittẽdarum in cauſa matrimoniali cauſæ enumerantur.reſol.316.n.3.f.188.col.1.

Deſtinatus ad clericatum , non eſt capax Confratantiæ. reſol.151.n.3.f.92.col.1.

Dictio (tamquam) aliquando denotat improprietatem, aliquando verò non.reſol.449.n.4.f.284.col.1.

Dictio(vel)ſtat expoſitiuè prò(ideſt)reſol.478.n.2.f.310 col.2.

Dies feſti intelliguntur illi qui ſunt de præcepto. reſolut. 273.n.2.f.156.col.1.

Dies vbi eſt præfixa ceſſat omnis interpetratio iuris. reſol.481.n.6.f.314.col.2.

Digitus non eſt membrum.reſol.67.n.3.f.43.col.1.

Dignior in collatione beneficiorum eſt ille qui magis vtilis aptus eſt ad beneficium, & conſiſtit in ætate, ſciẽtia,ordine,ac morum boneſtate.reſol.348.nu.1. f.211. col.1.

Dignitas,Officiũ,& Perſonatus differunt. reſol.168.n.1. f.102.col.2.

Dignitas maior poſt Pontificalem eſt illa quæ non habet aliam dignitatem ſuperiorem,excepta Epiſcopali. ibi. num.4.

Dignitates omnes à Papa,& Imperatore proueniunt.reſol.426.n.3.f.265.col.2.

Dignitatibus non poteſt imponi onus in Synodo Prouinciali,vt qui eas obtinebit debeat eſſe graduatus,ſed eſt neceſſarium beneplacitum Apoſtolicum. reſolu.238. n.3.f.138.col 2.

Diœceſani appellatione veniunt Abbates habentes iuriſdictionem Epiſcopalem.reſol.303.n.1.f.176.col.2.

Diſpenſandi iuſtæ cauſæ ſunt neceſſitas,& vtilitas. reſol. 125.n.5.f.78.col.2.

Diſpenſari non poteſt vigore cruciatæ ſuper irregularitate contracta ex homicidio. reſol.298.ſub n.3.f.172. col.2.

Diſpenſatio,& diſpoſitio etiam correctoria reducens gratiam ad ius commune primæuum dicitur fauorabilis. reſol.64.n.1.f.40.col.2.

Diſpenſatio gratioſa,& fauorabilis latè interpetratur,& extenditur de caſu ad caſum ſimilem.ibid.

Diſpen-

Diſpenſatio matrimonialis in forma pauperum committitur Ordinarijs ſtante paupertate contrahere volentium matrimonium, inter quos copula inceſtuoſa interceſſit.reſol.124.n.1.f.77.col.2.

Diſpenſatio iuſtam cauſam requirit.reſol.125.nu.1.f.78. col.1.& reſol.410.n.3.f.253.col.2.

Diſpenſatio facta ab Epiſcopo ſuper ſacris Canonibus nõ valet.ibid.n.4.col.2.

Diſpenſatio commiſſaria exequuta abſq; inquiſitione premiſſa non valet.reſol.189.nu.3.f.113.col.1.

Diſpenſatio eſt ſtricti iuris, & ideo in ea exequenda Iudex cauſæ procedere debet.ibid.ſub.nu.2.

Diſpenſatio non debet ita reſtringi, vt reddatur inutilis. reſol.195.nu.1.f.116.col.1.

Diſpenſatio in ſecundo gradu affinitatis, vel conſanguinitatis non permittitur niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam. reſol.226.nu.1.f.133.col.1. Et ſecundus gradus affinitatis, vel conſanguinitatis quomodo intelligatur.ibid.nu.2.

Diſpenſatio cũ corpore vitiatis ſoli Papæ competit.reſol. 271.nu.1.f.154.col.1.

Diſpenſatio ad duo, vel tria beneficia extenditur etiam ad iam obtenta, vel obtinenda.reſol.294 num.1.f.169. col.1.

Diſpenſatio ex decennali poſſeſſione tunc præſumitur qñ allegatur ab eo, pro quo diſpenſatio præſumitur, ſecus ſi ab eo negetur, & ab alio contra eum allegetur.reſol. 360.n.1.f.218.col.1.

Diſpenſatio in vno ex connexis extenditur ad aliud qñ is ad cuius fauorem præſumitur non negat.ib.n.3.c.2.

Diſpenſatio eſt ſtricti iuris, & ſtrictè interpretanda. reſol.391.n.1.f.239.col.1.

Diſpenſatio permittitur aliquando pro bono pacis. reſol. 410.n.1.f.253.col.1.

Diſpenſatio ſuper pluralitate beneficiorum non valet ſi non ſit facta mentio quod fructus ſint percepti. ibid. n.2.col.2.

Diſpenſatio eſt odioſa, & in ea ſemper ſit interpetratio, vt contineat minus. ibid.n.4.

Diſpenſatio eſt de lege iuriſdictionis.ibid.n.6.f.254.c.1.

Diſpenſatio ceſſat, ceſſante cauſa.ibid.n.8.col.2.

Diſpenſatio eſt ſtrictè interpetranda, ſed nõ vt à proprietate ſermonis ſit recedendum. reſol.457.nu.1.f.290. col.1.

Diſpenſatio latè interpetratur, cum motu Principis conceditur.ibid.n.2.

Diſpenſatio latè interpetratur, cum habet expreſſam rationem. Item quando eſt gratioſa. Item quando eſt in corpore iuris clauſa. Item & alijs modis, prout ibid. à n.3.vſq; ad fi.reſol.col.2.

Diſpenſatione iuris poſitiui ſine cauſa vtens, peccat mortaliter.reſol.125.n.3.f.78.col.2.

Diſpenſationes matrimoniorum ſemper debent interpetrari in fauorem eorum.reſol.195.n.2.f.116.col.1.

Diſpenſationes, & commutationes vltimarum voluntatũ non ſolum committũtur Epiſcopis, ſed etiam Abbatibus habentibus iuriſdictionem ordinariam.reſol.303. n.2 f.176.col.2.

Diſpenſationi eſt locus vbi timetur de ſcãdalo.reſol.164 n.1 f.100.col.2.

Diſpenſationis ſuper defectu corporis, Praxis Romanæ Curiæ recenſetur.reſol.271.n.4.f.154.col.2.

Diſpenſatur ratione temporis, vel perſonæ, pietatis, vel neceſſitatis, vtilitatis, vel euentus rei.reſolu.164.nu.2. f.100.col.2.

Diſpẽſatus ſuper ætate ad beneficium ſimplex poteſt alia beneficia obtinere abſq; noua diſpenſatione. reſolu.6 ſub n.2.in fi f.41.col.1.

Diſpenſatus cenſetur is qui fuit toleratus per triennium. reſol.110.n.3.f.69.col.1.

Diſpenſatus ad ordines, eſt etiam diſpenſatus ad beneficia.reſol.392.n.2.f.239.col.2.

Diſpoſitio captatoria ad pias cauſas valet.reſol.3[illegible] f.218.col.2.

Diſpoſitio captatoria ad pias cauſas non ſolum valet in legatis, ſed etiam in inſtitutione hæredis.ibid.nu.3.fol. 219.col.1.

Diſſimulare vbi ex officio tenetur quis corrigere peccatorem, peccatum graue eſt.reſol.23.n.1.f.16.col.1.

Diſſimulatio, & tolerantia quandoq; eſt licita. ibid. in princ.& fin.reſol.

Diſtributiones quotidianæ tranſeunt ad hæredes beneficiati.reſol.117.n.5.f.73.col.1.

Diſtributiones quæ dari ſolent ob reſidentiam debentur Reſidenti.reſol.385.n.2.f.235.col.2.

Diſtributiones debentur expulſo à Capitulo, ſi ſolitus erat inſeruire Eccleſiæ.ibid.n.3.

Diſtributiones non debentur condemnato quando in ſententia condemnatoria continetur priuatio, ſeu ſubtractio fructuum.ibid.n.4.

Diſtributionũ quotidianarum amiſſio non tollit obligationem eundi ad Chorum.reſol.363.n.1.f.220.col.2.

Doctor vrgente inopia eſt alendus à ſcholaribus, qui funguntur vice filiorum.reſol.422.ſub n.2.f.262. col.2.

Doctor debet ter examinari. reſolut. 67. num 3.f.99. col.1.

Doctor non eſt, neq; dicitur qui dũtaxat eſt Licentiatus. ibid.n.4.col.2.

Doctor, dignitas eſt.ibid.n.5.

Dolus ex perſpicuis indicijs probari debet.reſol [illegible] n.1. f.296.col.2.

Dominij probatio ſi in promptu cõtra ſpoliatum offertur, probabilior ſententia eſt, vt non impediatur reſtitutio. reſol.321.n.3.f.192.col.2.

Dominium cum ſit de iure gentium non poteſt reuocari abſq; cauſa.reſol.357.n.5.f.216.col.2.

Dominium transfertur in Eccleſiam abſq; traditione.reſol.405.n.1.f.248.col.2.

Dominium licet transferatur in Eccleſiam ipſo iure non tamen transfertur poſſeſſio.ibid.nu.4.f.249.col.1.

Dominium directum nemo poteſt alienando duriorem emphyteotæ conditionem, ipſo inuito, reddere. reſolut. 443.n.14.f.277.col.2.

Dominus qñ loquitur ad aures famuli, & in continenti famulus occidit inimicum Domini, præſumitur iuſſu Domini occidiſſe.reſol.59.in fi.f.38.col.2.

Dominus inops alendus eſt per vaſſallos, & Tutor de bonis pupilli.reſol.422.n.2.f.262.col.1.

Dominus directus poſt conceſſam emphyteoſim non poteſt canonem augere.reſol.443.n.10 f.277.col.2.

Domus appellatione cõtinetur oſtium, & alia omnia quæ ædibus affixa ſunt.reſol.4.n.2.f.3.col.2.

Donans non poteſt facere deteriorem conditionem creditoris.reſol.123.n.2.f.77.col.2.

Donatio qualibet reuocatur ob cauſam nõ ſequutam. reſol.152.n.2.f.92.col.2.

Donatio facta ab infirmo præſumitur facta metu mortis, & ideo voluntas eius minimè cenſetur durare. reſol. 312.n.5.f.186.col.1.

Donatio metu mortis facta cenſetur reuocata ob con-

ualeſcentiam donantis.ibid.n.6.

Donatio remuneratoria non requirit inſinuationem, reſol 317.n.2.f.215.col.2.

Donatio in dubio valet ſi non cõſtet factam fuiſſe in fraudem Fiſci.reſol.431.n.1.f.270.col.2.

Donator licet mutauerit voluntatem ſi tamen poſtea contingat illum decedere ſine hærede ex teſtamento, [illegible] inteſtato, donatio non cenſetur reuocata.reſolut. [illegible] f.185.col.2.

D[illegible] puellæ pro ingreſſu Religionis ſi moritur ante profeſſionem acquiritur à proximioribus, non autem à Monaſterio.reſol.138.n.1.f.85.col.2.

Dos minor requiritur pro volẽte ingredi Monaſterium, quam pro ea quæ vult nubere.reſo.347.n.2.f.210.c.1.

Dos dicitur ſufficiens quando eſt data iuxta conſuetudinem Monaſterii.ibid n.3.col.2.

Dos debet peti apto, & congruo tempore. reſol. 393.nu.9. f.324.col.1.

Dos dicitur quædam res prophana, & propriè patrimonium mulieris.reſol.370.in princ.f.225.col.1.

Dotis ſupplementum non datur Moniali ſi dos conſueta dari, attẽta dignitate familiæ fuerit ſoluta, quamuis ſit exigua.reſol.347.n.1.f.210.col.1.

Dubium aliquod quando eſt in materia indifferenti de iure canonico, & reperitur deciſum de iure ciuili, & è contra, ſeruandum eſt in vtroq; foro.reſol.414.n.3. f.257.col.1.

Duces, & Comites intelliguntur ii, qui Superiorem non recognoſcunt.reſol.403.n.2.f.247.col.2.

Duellantium pęnæ enumerãtur, reſol.170.n.1.f.103.c.2. Prædictæ pęnæ habent locum in duellis illicitis. ibid. n.2. Et ad incurrendum pęnas prædictas requiritur propoſitum, & non ſufficit ſi ex iracundia, vel rixa fiat inuitatio ad pugnam.ibid n.3.

E

Eccleſia non debet patrocinium preſtare ei, qui ſẽper eam nititur impugnare.reſol.10.n.3.f.7.c.1.

Eccleſia nunquam claudit gremium redeuntibus, ſed recedentibus.ibid.in fi.reſol.

Eccleſia non poteſt ædificari, vel conſtrui ſine Epiſcopi licentia.reſol.11.n.1.f.7.col.2.

Eccleſia debet ita ædificari vt pars poſterior reſpiciat Orientem, & anterior Occidentem.ibid.n.2.

Eccleſia ædificari debet ad modũ Nauis. ib.n.3.f.8.c.1.

Eccleſia nõ debet ædificari de malè acquiſitis.ib.ſub n.4.

Eccleſia eſt Dei habitatio, & aliquando non conſecratur, ſed benedicitur vt in ea diuina celebrentur, & peccatorum venia petatur.ibid.ſub n.6.

Eccleſia habet optionem an velit conuenire eum, qui de præterito non ſoluit decimas, vel nouum emptorẽ prædii decimalis.reſol.57.n.2.f.37.col.2.

Eccleſia non præſumitur quod velit vt quis cum aliena iactura locupletetur.reſol.123.n.3.f.7[illegible].col.2.

Eccleſia quælibet Diœceſis debet Cathedraticum, & non poteſt praſcribi.reſol.182.n.2.f.110.c.1.

Eccleſia, & Imperiũ fraternizãt.reſol.375.n.2.f.228.c.1.

Eccleſia reſtituitur contra ſententiam, quæ finem litibus imponit.ibid ſub n.3.

Eccleſia, ſeu Epiſcopus in bonis clerici decedentis ſine conſanguineis ſuccedit.reſol.387.n.1.f.236.col.2.

Eccleſia, ſeu Altare vbi eſt beneficium ſuccedit clerico beneficiato.ibid.n.3.

Eccleſia dum eſt exempta, miniſtri quoq; eius cenſentur exempti.reſol.393.n 2.f.240.col.1.

Eccleſia non debet in actibus ſuis vti prærogatiua cõtra ius tertii, nec fraudem aliquam adhibere, quia eſt cultrix iuſtitiæ.reſol.423.in princ f.263.col.1.

Eccleſia habet priuilegium vt poſſit agere contra tertios poſſeſſores, non diſcuſſo principali debitore.ibid.n.2.

Eccleſia ſubrogata reſpectu emphyteotæ in locum illius, qui emphyteoſim conceſſit, ad idem tenetur ad quod obligatus erat primus dñs.reſol.443.n.2.f.277. col.1.

Eccleſia Dei indiget viris litteratis.reſol.446.n.2.f.279 col.2.

Eccleſia ſi habet certam portionem, ſeu certos redditus deputatos ad Fabricam, & ſufficiẽtes, clerici qui talem portionẽ, vel redditus percipiunt tenentur ex illis Eccleſiam reficere.reſol.476.n.3.f.309.col.1.

Eccleſiam non habere Prælatum, & habere inutilem, paria ſunt.reſol.66.in princ.f.42 col.1.

Eccleſiam Parochialẽ inopem ſi Populus nolit reparare, eſt penitus diruenda.reſol.201.n.3.f.118.col.2.

Eccleſiarum fauore recedendum eſt a regulis iuris communis.reſol.423.n.1.f.263.col.1.

Eccleſiæ ædificatio, vel Capellę eſt opus pietatis.reſol.11. in princ.f.8.col.1.

Eccleſiæ ſi habent redditus, beneficiati ſunt compellendi ad eas reædificandas, ſin minus ſunt transferẽdæ. reſol.201.n.1 f.118.col.1.

Eccleſiæ exemptæ includuntur in generali interdicto, ſecus vero ſi ſpecialiter interdicatur Eccleſia exempta. reſol.250.n.1 f.144.c 1.

Eccleſiæ ſeruiens dignus eſt quod Eccleſiaſtica remuneratione gaudeat reſol.439.n.3 f.274.col.2.

Electio ſepulturæ, vide infra Sepulturæ electio.

Elector eligens ſcienter indignum, electionis poteſtate priuatur.reſol.441.n.3.f.276.col.1.

Eligens indignum ignoranter, non priuatur facultate eligendi.ibid.n.1.

Eligens indignum, an talem præſumatur elegiſſe ſcienter.ibid.n.7.col.2.

Eleemoſinam facere, propriè non eſt donare.reſo.25.n.2. f.17.col.2.

Emolumentum vbi eſt, ibi debet eſſe onus. reſol.476.n.5. f.309.col.2.

Emphyteoſis priuata tranſiens ad Eccleſiam, ſi eſt hæreditaria non immutatur, ſed eadem obligatio manet.reſol.443.n.1.f.277.col.1.

Emphyteoſis priuata tranſiens ad Eccleſiam deuoluitur per biennium quando mora cępit cum Eccleſia. ibid. n.7.col.2. Quod intellige vt n 8.ibid.

Emptor tenetur regulariter ſoluere gabellas.reſolut.187. n.1.f.112.col.1.

Epiſcopalis dignitas eſt maximè veneranda, & Epiſcopi aſſimilantur Illuſtribus.reſol.211.n.2.f.125.col.1.

Epĩ præcedunt Protbonotarios, & illos quatuor q ſunt de numero tã in Vrbe, q̃ extra. reſol.203.ſub n.3.f.119. col.1. Et multa alia priuilegia habent, vt per tot. reſol.

Epiſcopi non veniunt in generali diſpoſitiõne pęnali.reſol.211.n.1.f.125.col 1.

Epiſcopi non poſſunt peregrinari ſine licentia Papæ. reſol.264.n.2 f.150 col.1.

Epiſcopi appellatione venit Abbas habens Epiſcopalem iuriſdictionem.reſol.300.n.2.f.174.col.1.

Epiſcopi non ſe intromittunt in quarta legatorum ſtante erectione Tribunalis Fabricæ S.Petri. reſol.376.n.2. f.228.col.2.

Epiſcopo non eſt præfixum tempus à iure ad inſtituendum præſentatum.reſol.260.n. 1.f.148.col.1.

Epiſcopo debetur Baldachinũ in Eccleſiis exemptis etiã

Regularium.reſol.313.n.1.f.186.col.2.

Epiſcopus eſt Exequutor viſitationis piorum locorum. reſol.2.n.3.f.2.col.1.

Epiſcopus debet videre num Eccleſia ſit ædificata in præiudicium alterius Eccleſiæ, vel Capellæ. reſol.11.n.4.f.8.col.1.

Epiſcopus in ædificatione Eccleſiæ debet præcipere vt præſtetur dos, nam ſpiritualia ſine temporalibus diu eſſe non poſſunt.ibid.n.5.

Epiſcopus ſi tempore ædificationis Eccleſiæ non meminit de dotatione, poſt ædificatam Eccleſiam poteſt cõpellere eum, qui ædificauerit ad illam dotandam, & alias non dotando amittit ius patronatus.ibid.n.6.

Epiſcopus, ſiuè eo inferior non poteſt diſpenſare ſuper irregularitate prouenĕte ex vitio, ſeu defectu corporis. reſol.16.n.1.f.12.col.1.

Epiſcopus dicitur agere in remotis quando eſt vltra Mŏtes.reſol.18.n.1.f.13.col.1.

Epiſcopus poteſt impartire licentiam audiendi Chriſti fidelium confeſſiones Sacerdotibus etiã ſi non exponantur examini.reſol.21.in fi.f.15.col.1.

Epſ poteſt confirmare illos tantum qui ſunt ſuæ Diœceſis, & non alios.reſol.23.n.1.f.17.col.1.

Epiſcopus ſi habet arbitrari penam, poteſt vſq; ad mortĕ incluſiuè arbitrari, quod Iudex tamen regulariter facere non poteſt.reſol.27.in fi.f.18.col.2.

Epſ poteſt habere ius in aliena Diœceſi, puta ex præſcriptione, vel priuilegio.reſol.43.ſub n.2.f.29.col.1.

Epiſcopus poteſt ſedere pro Tribunali in qualibet parte ſuæ Diœceſis.reſol.116.n.2.f.72.col.1.

Epiſcopus cogitur vnire Fabricæ Eccleſiæ, cauſa legitima ſubſiſtente.reſol.128.n.3.f.80 col.1.

Epiſcopus electus, & confirmatus, licet non conſecratus poteſt diſpenſare, & facere reliquos actus, qui ſunt iuriſdictionis.reſol.136.n.1.f.84.col.2.

Epiſcopus electus, & confirmatus cum ſit de proximo conſecrandus habetur pro conſecrato.ibid.nu.2.

Epiſcopus qui publicauit edictum ſub pena excommunicationis latæ ſententiæ nè luderetur in ſua Diœceſi, nŏ ligatur ſi ipſe ludat.reſol.162.n.5.f.98.col.2.

Epiſcopus quãdo teneatur conſtituere præbendam Theologalem.reſol.175.in princ.f.107.col.1.

Epiſcopus habet intentionem fundatam circa viſitationĕ Eccleſiarum, & locorum piorum ſuæ Diœceſis. reſolut.176.n.1.f.107.col.2.

Epiſcopus poteſt viſitare omnes Eccleſias exemptas curatas, & præſertim Hieroſolymitanorum quoad curam, & Sacramentorum adminiſtrationem.ibid.nu.2.

Epiſcopus electus, & confirmatus, licet non conſecratus poteſt delicta punire, quia eſt actus iuriſdictionis, & non ordinis.reſol.180.n.1.f.109.col.1.

Epiſcopus non conſecratus licet non poſſit actualiter procedere contra clericum pro crimine illum deponendo, vel degradando, poteſt tamen per ſententiam verbaliter deponere.ibid ſub n.2.

Epiſcopus poteſt prohibere nè quis accedat ad Monaſteria Monialium exĕpta ſub pena excommunicationis. reſol.181.n.1.f.109.col.2.

Epiſcopus habet ſex menſes ad conferendum beneficia, & poſt dictum tempus collatio ab eo facta non valet. reſol.184.n.1.f.111.col.1.

Epiſcopus præſumitur habere notitiam beneficij vacãtis quando reſidet in ſua Diœceſi.ibid.nu.2.

Epiſcopus præſumitur in dubio ſcire ea, quæ aguntur in Diœceſi.ibid.n.3.

Epiſcopus videre debet omnia reſcripta impetrata à Sede Apoſtolica, an habeãt vitium ſubreptionis, vel obreptionis.reſol.189.n.2.f.113.col.1.

Epiſcopus poteſt excommunicare non reſidentes in ſua Diœceſi etiam ſi tales non reſidentes reperiantur extra Diœceſim.reſol.192 n.[illegible] f.11[illegible] col.2.

Epiſcopus in notorijs poteſt [illegible] re extra Diœceſim.ibid.n.2.

Epiſcopus exiſtens extra Diœceſim non poteſt [illegible] ea quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ, [illegible] tur perſona priuata.ibid.in fi.reſol.

Epiſcopus non poteſt citari a [illegible] ab Auditore Cameræ, nec priuari etiam in criminibus notorijs abſq; facultate legitimæ defenſi[illegible] [illegible].203.n.1.f.119.c.1.

Epiſcopus eſt Princeps, & h[illegible] culmen dignitatis. ibid.num.2.

Epiſcopus poteſt in ſua Diœceſ. [illegible] Confeſſarium. ibid.nu.3.

Epiſcopus quando recuſatur, [illegible] et adiunctus. ibid. n.4.col.2.

Epiſcopus celebrans in aliena Diœceſi poteſt vti benedictione Epiſcopali. Sit nomen Dni benedictum. ib.n.5.

Epſ quotidie debet audire ſacru[illegible] ibid.n.6.f.120.col.1.

Epiſcopus poteſt aſſiſtere Inquiſitoribus in negotio fidei. ibid ſub n.3.f.119.col.1.

Epſ in ſuis edictis poteſt imponere penã priuationis cŏtra clericos non reſidĕtes in [illegible], & pŏt prohibere factũ damnatũ noua pen[illegible] [illegible].206.n.[illegible] f.121.c.1.

Epiſcopus non poteſt ſtatuere [illegible] contra ſubditos exiſtentes extra Diœceſim.ibid n.2.col.2.

Epiſcopus poteſt condere edicta contra [illegible] cŏcernentia ſalutem animarum, nam [illegible] ci ſubſunt Epiſcoporum ſtatutis.ibid ſub n.1.

Epiſcopus poteſt prohibere ludos nocte Natiuitatis Domini, ne aliquis accedat ad Monaſteria Monialium, vt ſoluant decimas, & alia [illegible] di poteſt. [illegible]

Epiſcopus poteſt ipſo iure imponere penam quoties in iure reperitur aliqua pœna, quæ propter diuerſitatem opinionum eſt dubia.ibid.

Epiſcopus non poteſt imponere penam ipſo iure quæ afflictionem corporis, vel infamiam induceret.ibid.

Epſ poteſt facere Edicta, & Conſtitutiones nè clerici accedant ad Tribunalia laicorum.ibid.ſub n.2.

Epiſcopus pŏt prohibere nè clerici agant negotia, ſeu procurationes laicorum, vt deferant habitum clericalem, & tonſuram, nè deferãt arma, nè diſcedant a Diœceſi ſine licĕtia, nè cohabitent cum mulieribus ſuſpectis, nè ludãt ludis prohibitis, nec illorum ſint inſpectores, nè exerceant aliquam artem fœtidam, vt interſint horis Canonicis, & diuinis officijs. nè peregrinĕtur, & ſeruent antiquos Canones de veſtitu, victu, & alijs circa eorum mores.ibid.f.122.col.1.

Epiſcopus poteſt prohibere nè Parochus diſtet à ſua Parochia vltra biduum pœna pecuniaria mediæ decimæ, & non vltra. ibid.

Epiſcopus poteſt declarare Regulares incidiſſe in excommunicationem.reſol.210.n.4.f.125.col.1.

Epiſcopus delinquens in Diœceſi aliena incurrit in cenſuras impoſitas ab Epiſcopo loci delinquentibus; ſed contrariam opinionem tenent alij, quæ eſt probabilis. reſol.211.n.3.f.125.col.2.

Epiſcopus in dubio præſumitur eſſe in Capitulo vt Prælatus, non vt Canonicus. reſol 214.n.1.f.127.col.1.

Epſ qñ eſt in Capitulo vt Prælatus, & eſt diſcordia inter Epm, & Capitulum, ſtatur definitioni Epi. ibi.n.2.c.2.

Digitized by Google

Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper bigamia ſimilitudinaria.reſol.220.n.1.f.130 col.1.

Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper irregularitate quæ cõtrabitur ex ſpeticbus bigamiæ, quamuis non eſſet occulta.ibid.n.2.

Eps non poteſt diſpenſare cum degradato ſolemniter,ſed diſpẽſatio ſpectat ad Papam.reſol.221.n.1.f.130.c.2.

Eps poteſt diſpenſare quando in degradatione nõ fuit ſer[illegible]ita forma;ſed verior opinio eſt quod non,nam ca[illegible]ductus ad forum contentioſum. ibid.n.2.

E[illegible] po[illegible]ſumere quartam decimarum parochialium in ſequentibus caſibus,videlicet quando adeſt Conſuetudo,ſecundo quando decimæ ſunt poſitæ in Parochia· Epiſcopi;tertiò quando decimæ ad nullum pertinent. reſol.227.n.1.f.133.col.2.

Epiſcopus dicitur Curatus totius Diœceſis.ibid.n.3.

Epiſcopus non poteſt cogere vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes.reſol.238.n.2.f.138.col.2.

Epiſcopus poteſt declarare num defectus corporis impediat promotionem.reſol.271.n.2.f.154.col.2.

Epiſcopus poteſt cõferre Ordines minores in eius domo. reſol.274.n.1.f.156.col 2.Ampliatur etiam ſi domus ſit aliena.ibid.n.2. Limitatur vt non liceat in loco interdicto,vel alienæ Diœceſis.ibid.nu.3.

Epiſcopus non poteſt diſpenſare quoad ordines minores, & beneficium ſimplex cum homicida voluntario. reſol.298.n.4.f.172.col.2.

Epiſcopus tenetur conditionibus in iuriſpatronatus fundatione appoſitis aſſentiri. reſol.302.n.5.f.175.col.1. Redditur ratio.ibid.n.7.col.2.Et quid ſi eſſent præter ius commune. ibid.n.6.

Epiſcopus poteſt ſuis ſubditis concedere Indulgentiam non plenariam . reſol.306.n.2.f.179.col.1.

Epiſcopus nõ ordinatus,ſed tantum electus,& confirmatus poteſt concedere indulgentias.ibid.n.4.col.2.

Epiſco[illegible]s poteſt excõicare Regulares exemptos,qui recuſant attollere Baldachinum ſuper Sede Epiſcopi in ipſorum Regularium Eccleſiis.reſol.313.n.2.f.186.c.2.

Epiſcopus poteſt abſoluere excommunicatum ob violatã Eccleſiaſticam immunitatem.reſo.333.n.1.f.200.c.2.

Epiſcopus ex quo habet pro ſe iuris aſſiſtetiam etiam non probata poſſeſſione,debet habere mandatum de manutenendo.reſol.335.n.2.f.201.col.2.

Epiſcopus in quolibet loco ſuę Dięceſis poteſt iuriſdictionem exercere.reſol.350.n.1.f.211.col.2.

Epiſcopus non poteſt erigere Cathedram iudicialem in loco exempto.ibid.n.2.f.212.col.1.

Epiſcopus ad modicum tempus poteſt transferre Cathedram ad aliquem locum Diœceſis,ſed non ad longum tempus ſine cauſa.ibid.nu.3.

Epiſcopus poteſt Monachum ſimplicem è Clauſtro extrahere cum licẽtia Abbatis pro negotijs ſuis.reſol.351. n.2.f.212.col.2.

Epiſcopus poteſt facere primum teſtamentum , & poſtea illud reuocare, & facere ſecundum,vigore facultatis teſtandi.reſol.386.n.2.f.236.col.1.

Epiſcopus habet Fiſcum.reſol.387.n.2.f.236.col.2.

Epiſcopus non poteſt bona ſuo Fiſco applicata cõuertere in proprios vſus , ſed illa applicare in operibus pijs, vel Eccleſiæ.ibid.

Epiſcopus non poteſt diſpẽſare bis cum clerico ſuper crimine publico concubinatus.reſol.396.ſub nu.1.f.243. col.2.

Epiſcopus poteſt ex cauſa diſpẽſare contra Canones. reſol.410.n.7.f.254.col.1.

Epiſcopus quando promouet aliquem ad ſacros Ordines debet ei prouidere de alimẽtis, ratione qualitatis perſonæ,& redditus Eccleſiæ.reſol.439.n.5.f.275.col.1.

Epiſcopus ſi ꝓcedit in cauſa vt Ordinarius interponitur appellatio ab eo ad Metropolitanum, ſi verò procedit vt Delegatus Sedis Apoſtolicæ ab eo appellatur ad Summum Pontificem.reſol.449.n.1.f.283.col.1. Sed contrarium eſt verius.ibid.n.3.col.2.

Epiſcopus non tenetur ſtare proceſſui fabricato per Iudicem laicum ſuper delicto contra delinquentem confugientem ad Eccleſiam.reſol.450.n.3.f.285.col.1.

Epiſcopus non debet ordinare, & alter miſſam celebrare.reſol.466.n.2.f.298.col.1.

Epiſcopus ſi ordinauerit,& alter celebrauerit, etiã quod ſit infirmus,ordinatio non valet.ibid.nu.3. Redditur ratio.ibid.n.4.

Equites Hieroſolymitani emittunt tria vota,ſcilicet Caſtitatis,Paupertatis,& Obedientiæ.reſol.1.num.3.f.1. col.2.

Error iuſtus ſemper excuſat.reſolu.261.ſub nu.2.f.148. col.2.

Exactiones duas publicas ex neceſſitate quis facere poteſt.reſol.473.n.4.f.305. col. 2.

Examen quando requiritur pro forma non poteſt omitti, nec ſufficit præſentatio virtualis,ſed perſonalis eſt neceſſaria.reſol.21.n.2.f.15.col.1.

Exceptio declinatoria quæ competit principali, non competit fideiuſſori.reſol.145.n.2.f.89.col.1.

Exceptio perſonalis quæ competit principali, non extenditur ad fideiuſſorem.ibid.n.3.

Exceptio dominij non poteſt opponi contra ſpoliatũ agentem remedio recuperandæ.reſol.321.n.2.f.192.col.2.

Exceptio altiorem requirens indaginem ſi aduerſus exequutionem gratiæ Apoſtolicæ opponitur,tũc in prima inſtantia tractandum eſt de cauſa coram Ordinario. reſol.339.n.3.f.205.col.1.

Excipiẽs ſe manumiſſum,ſi ei obijcitur ſeruitus,nõ ob id fatetur ſeruitutẽ ; item de eo cui opponitur excõicatio, & excipit ſe fuiſſe abſolutum.reſol.173.n.1.f.106.c.1.

Excipiẽs nõ fatetur qñ conditionaliter excipitur.ib.n.2.

Excõicari poteſt quiſquis furtum fecerit , & declaratur cap.à nobis de ſent.excom.reſol.45.n.2.f.30.col.1.

Excommunicari quis non poteſt ab eo, cui non eſt ſubditus.reſol.408.ſub n.1.f.251.col.1.

Excõmunicatio non ligat non ſubditos.reſol.24.in princ. f.17.col.1.& reſol.181.in princ.f.109.col.2.

Excommunicatio non poteſt ferri pro futuris culpis, niſi mora præcedat.reſol.45.n.1 f.29.col.2.

Excommunicatio in cap.quamquam de cenſib.lib.6.quæ eſt Epiſcopis facta reſtitutione incurritur per exactionem vectigalium à clericis , quæ tamen à laicis licitè exigi poſſunt.reſol.183.n.2.f.110.col.2.

Excommunicatio lata ab Ordinario , non comprehendit Regulares,quod limitatur in ijs,qui ſine licentia prædicant;item quando nollẽt ire ad proceſſiones, & alijs caſibus.reſol.210.n.1.f.124.col.1.

Excommunicatio ſine monitione poteſt ferri,ſi conſtat de contumacia ſubditi obdurati.reſol.394.num.2.f.241. col.1.

Excommunicatio nõ poteſt ferri pro quolibet delicto,niſi adſit contumacia.ibid.n.3.

Excommunicationem ſi conſtat eſſe nullam,nullum parit effectum.reſol.134.n.4.f.83.col.2.

Excommunicato eſt interdictus ingreſſus Eccleſiæ,& in ea non poteſt ſepeliri.reſol.309.n.4.f.181.col.2.

Excommunicatus non debet abſolui niſi prius ſatisfecerit de expenſis quando quis fuit excommunicatus ob veram contumaciam. reſol.15.n.2.f.11.col.2.

Excommunicatus ad inſtantiam partis non debet abſolui abſq; citatione partis, ſed ſi de facto ſic detur abſolutio valet, tamen poteſt appellari. ibid.n.3.

Excommunicatus celebrans ad euitandum periculum eſt irregularis, licet contra ſentiat Nauar. reſolut.134. n.3.f.83.col.1.

Excommunicatus celebrans exiſtente legitima ignorantia excommunicationis, excuſatur à pena irregularitatis ibid. ſub n.3.

Excommunicatus minori excommunicatione celebrans, non eſt irregularis. ibid.

Excommunicatus, ad finem ferẽdi teſtimonium abſoluitur, & lato teſtimonio ſtatim reincidit. reſol.259 n.1. f.147.col.2.

Excommunicatus traditur Sathanæ ad affligendum corpus, & ſine conſilio, & auxilio relinquitur. reſol.309. n.3.f.181.col.2.

Excommunicatus non gaudet immunitate Eccleſiaſtica, quia excõicatio eſt maior pena in Eccleſia Dei. ib.n.2.

Excommunicatus de iure priuatur fructibus beneficiorũ. reſol.385.n.1.f.235.col.1.

Excommunicatus qui non eſt in mora petendi abſolutionẽ repetit redditus beneficij. reſol.397.n.2.f.243.c.1.

Excommunicatus dicitur membrum Diaboli. reſol. 438. n.1.f.274.col.1.

Excõicatus ab homine, cenſetur incorrigibilis. ibid.n.2.

Excõmunicatus gaudet Eccleſiæ immunitate. ibid.nu.3.

Exemptio cum ſit priuatio, vtiq, præſupponit habitum. reſol.43. ſub n.1.f.29.col 1.

Exemptio plena conceſſa à Pontifice liberat à reuerentia Epiſcopi, ſecus ſi Epiſcopus concederet exemptionem. reſol.279.nu.1.f.159.col.1.

Exemptio eſt odioſa, & ſtrictè interpetranda. reſol.367. n.2.f.223.col.1.

Exemptio durante lite conceditur inter Epiſcopum, & ſubditum ratione ſæuitiæ. reſol.279 nu.4.f.159.col.2.

Exemptio conceſſa venditori iuuat emptorem. reſol.283. n.2.f.160.col.2.& n.4.f 161.col.1.

Exemptione generali, & plena, ſublatum eſt ius viſitandi. reſol.279.n.3.f.159.col.2.

Emptionis præſcriptio tranſlatiua ſimilis eſt exemptioni Papali, ſecus de extinctiua. ibid.n.2.col.1.

Exemptionis priuilegium à quorumcumq; Ordinariorum iuriſdictione eſt perſonale, ideſt vbicũq; contraxerint, vel deliquerint. reſol.269.n.1.f.153.col.1.

Exemptionis verba quando ſunt generalia debent interpetrari prout ſonant, & ſine vlla reſtrictione. ibid. ſub n.1.col.1.

Exemptus non poteſt liberè renuntiare exemptioni. reſol. 44.n.1.f.29.col.2.

Exemptus non poteſt ſe ſubmittere iuriſdictioni Ordinarij ſine permiſſione eius cui ſubiacet. ibid.nu.2.

Exemptus non remittitur ad locum delicti. reſol.54.n.1. f.35.col.1.

Exemptus ſi delinquit extra locum exẽptum punitur ab Ordinario. ibid.n.3.col.2.

Exemptus non eſt liber ab obſequio reuerentiali. ibid.n.5.

Exemptus poteſt capi ab Ordinario, quando timetur de fuga. ibid.n.4.

Exemptus ab Ordinario, non erit exemptus à iuriſdictione Iudicis Delegati. ibid.

Exemptus debet probare ſuam exemptionem. ibid.

Exequutio per appellationem non ſuſpenditur in decretis viſitationis, etiam ſi appelletur ad Sedem Apoſtolicam. reſol.7.n.4.f.5.col.1.

Exequutio vbi eſt à iure non admittitur moræ purgatio. reſol.253.n.2.f.145.col.1.

Exequutor ex officio poteſt coger[illegible] rantem ad probandum verum beneficij valorem. reſo.1[illegible].n.1.f.113 col.1.

Exequutor Apoſtolicus ad conferendum, & p[illegible] dum differt à Delegato ad cognoſcendum de ca[illegible]. reſol.258.n.1.f.147.col.2.

Exequutor gratiæ in fauorem Reſignatarij etiam cũ clauſula ſi reſignanti remaneat vndè commodè viuere poſſit, non tenetur citare reſignantem. reſolut.288.in princ.f.164.col.1.

Exequutor deputatus in defectum primi negligẽtis debet aſſignare terminum competẽtem primo negligenti. reſol.296.n.1.f.170.col.1.

Exequutor cum clauſula (amoto quolibet illicito detẽtore) non habet iuriſdictionem contra eos, qui de iure, ſed ſolum qui de facto contradicunt. reſol.297.n.1. f.170.col.2.

Exequutor Apoſtolicus cũ clauſulis denotantibus monitionem, vel cõditionem tenetur priuſquam exequatur facere aliqualem informationem. reſol.305.n.1.f.177. col.2.

Exequutor non tenetur aſſumere partes Iudicis, ſi non vult, exceptis aliquibus caſibus. ibid.n.2.f.178 col.1.

Exequutor tenetur aſſumere partes Iudicis, ſi aliquis ſit in poſſeſſione, niſi conſtaret ipſi Exequutori eſſe notoriè intruſum, ſed tutius eſt citare. ibid.

Exequutore vno dato in defectum alterius, quando ſunt dati plures, debet conſtare de impedimento prioris, præuia trina monitione reſol.296.n.2.f.170.col.2.

Exequutores gratiæ Apoſtolicæ per clauſulam (inducẽtes &c.& defendentes &c.) habẽt poteſtatem immittendi in poſſeſſionem, & defendendi poſt immiſſionem. reſol.299.n.1.f.173.col.2.

Exequutoris iuriſdictio in aliquibus Regionibus vbi eſt concordatum cum Sede Apoſt. expirat facta exequutione, & in reliquis recurritur ad Ordinarios. ib.n.2.

Exiſtens in primis liminibus ſcalarum Eccleſiæ gaudet immunitate Eccleſiaſtica. reſol.429.n.1.f.268.col.2.

Exiſtens in loco remoto ab homicidio, ſi ob id alter efficitur timidior, cenſetur præſtare opem homicidio. reſol. 430.n.3.f.270.col.1.

Exiſtẽs in Eccleſia, & ſpontè exiẽs, ſi famuli Curiæ cuſtodirent oſtia Eccleſiæ, & capiant eu extra Eccleſiã, nõ eſt locus repoſitioni ad ipsã Eccleſiã. ibid. in fi. Reſol.

Expolians, vel auferens arma confugienti ad Eccleſiam, non incidit in penas Bullæ Gregorij XIV. reſol.26. in princ.f.17.col.2.

Expreſſum dicitur ꝙ verbis clarè exprimitur, vel euidentibus ſignis colligitur. reſol.298.n.6.f.173.col.1.

Extẽſio nõ debet fieri in odioſis. reſol.13.in prin.f.10.c.2.

Extenſio non fit in materia diſpenſationis ad caſum minorem, licet maiorem habentem rationem caſu conceſſo. reſol.17.n.2.f.12.col.2.

Extenſio de perſona ad perſonam fit ex veroſimili voluntate teſtatoris. reſol.68.n.1.f.43.col.2.

Extenſio de perſona in perſonam non fit in tutela. ibid. in princ. Reſol.

Extrahendus quis violenter non eſt ab Eccleſia. reſol.12. n.1.f.8.col.2.

Extraneus volẽs cõtrahere, debet habere literas teſtimo-

niales ſui Prælati.reſol.437.nu.2.f.273.col.2.

Extrauag.ad euitanda ſcandala non releuat excommunicatos.reſol.134.n.2.f.83.col.1.

F.

FAbrica S.Petri de Vrbe poteſt ſe intromittere circa legatum ad pias cauſas captatorium. reſol.361. in princ.f.218.col.2.

Fabrica S.Petri poteſt ſe intromittere in legato dotis puellis.reſol.370.n.1.f.225.col.1.

Fabrica S.Petri in quo verſetur.reſolu.374.f.227.col.2.

Fabrica S.Petri auocat pecuniam à poſteriore creditore.reſol.375.n.1.f.228.col.1.

Fabrica S. Petri hodie exigit quartas, quæ olim debebantur Epiſcopis.reſol.376.ſub n.2.f.229.col.1.

Fabrica S.Petri non poteſt accipere legata pia relicta in teſtamento nullo.reſol.379.n.1.f.231.col.1.

Fabrica S. Petri poteſt ſe intromittere pro adimplemēto legatorum piorum pendente confectione inuentarij, reſol.416.n.2 f.258.col.2.

Fabrica S.Petri habet ius pro adimplemento legatorum piorum relictorum in quadam ſchedula, dummodo ſit ſcripta manu teſtatoris.reſol.420.n.2.f.261.col.1.

Fabrica S. Petri poteſt ſe intromittere in teſtamento ad pias cauſas nutu facto.reſol.421.n.2.f.261.col.2.

Fabricæ S.Petri ex legatis pijs, quæ infra annum non adimplentur ſpectat quinta pars, lapſo vero triennio medietas, & recenſentur Bullæ Summorum Pontificum.reſol.377.f.229.col.1.per tot.

Fabricæ S.Petri Cōmiſſarij, vide ſupra Commiſſarij Fabricæ.

Facta proximiora ſunt quam verba.reſol.308.n.4.f.181 col.1.

Factum à maiori parte non nocet minori. reſol.491.n.2. & 3.f.321.col.2.Declaratur.ibid.n.4.f.322.col.1.

Fama & vox publica inducunt pleniſſimam probationē. reſol.468.n.6.f.301.col.1.

Fama probat parentelam, & conſanguinitatem.ibid.n.7. col.2.

Familia clerici quam clericus alere cōſueuit, & aleret ſi præſens eſſet, gaudet immunitate à gabellis.reſol.329. nu.1.f.193.col.1.

Familiæ identitas præſumitur.reſol.468.n.1.f.300.c.1.

Familiæ identitas, præſumitur probata identitate cognominis probata, nam pluralitas nō præſumitur. reſol.286.n.2.f.163.col.1.

Familiæ identitas præſumitur ex identitate inſignium, teſtium depoſitionibus, matrimonijs contractis cum nobilibus, & ex deſcriptione in Chronicis.ibid.n.3.

Familiares poſſunt dici abſentes quando pro negotijs Domini, & animo redeundi ſe abſentant, quod procedit etiam ſi pro ſuis proprijs negotijs ſe abſentant, & expenſis ſuis viuant.reſol.35.n.1.f.23.col. 1.

Familiares dicuntur illi, qui ſe deputant ad honeſtum ſeruitium alicuius Domini.ibid.in princ.Reſol.

Familiares Cardinalium ſunt ſubiecti Epiſcopo ratione beneficiorum. reſol.41.n.4.f.28.col.1.

Familiares tempore teſtamenti comprehenduntur in legato facto familiæ.reſol.267.n.3.f.152.col.1.

Familiares tempore mortis non comprehenduntur in legato facto familiæ.ibid.n.4.

Familiares differunt à Cōmenſalibus.ibid.ſub n.1.f.151. col.1.

Familiaris abſens dicitur habere animum redeundi, ſi non intercedat longa mora.reſol.35.n.2.f.23.col.2.

Familiaris ſemel, ſēper præſumitur familiaris.ibid.n.3.

Familiaris eſt qui ſeruit Domino etiam extra domum. reſolut.267.n.1.f.151.col.1.

Familiaritas contrahitur communi conſenſu recipientis, & recepti.reſol. 35.in princ.f.23.col.1.

Famuli ſunt appēdices dñorum.reſo.393.n.3.f.240.c.1.

Fœmina ſecundò nubēs, ſi non dum obtinuit benedictionem, valet conſuetudo quod benedictionem accipiat. reſol.382.n.2.f.232 col.2.

Fœminæ non ſunt capaces ſpiritualium in actu, ſed benè in habitu.reſol.285.ſub n.2.f.162.col.1.

Fœminæ non poſſunt conferre beneficia Eccleſiaſtica, niſi ſuper hoc habeant priuilegium Apoſtolicum. reſol. 367.n.1.f.223.col.1.

Fideicommiſſarij, & legatarij licet teneantur contribuere hæredi pro expenſis factis per dictum hæredem, ſecus tamen eſt in penſionario.reſol.428.n.2.f.268.c.2.

Fideiuſſione data de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluēdo, dicitur conſentire quis in Iudicem.reſol.55.n.1.f.36. col.1.

Fideiuſſor conueniendus eſt coram Iudice principalis debitoris.reſol.145.in princ.f.88 col.2.

Fideiuſſorem non præſtare, & præſtare minus idoneum, paria ſunt.reſol.66.in princ.f.42.col.1.

Fideiuſſoris obligatio, dicitur acceſſoria ad principalem. reſol.145.in princ.f.88.col.2.

Fieri coactè, & timore coactionis paria ſunt.reſolu.430. nu.4.f.270.col.1.

Filia clerici ſi cogeretur meretricari, aut turpiter agere, vel mendicare.vel fame perire, generaretur ſcandalum.reſol.31.ſub n.2.f.21.col.1.

Filia quando excluditur à ſucceſſione, excluditur etiam Nepos veniens vt hæres, ſecus ſi venit ex propria perſona.reſol.163.n.3.f.99.col.2.

Filia dotata excluſa per ſtatutum, non cenſetur excluſa à ſucceſſione fraterna, etiam ſi frater tranſmiſiſſet hæreditatem . ibid.ſub nu.1.col.1.

Filiationis probatio fit per leuiores probationes.reſo.308 nu.1.f.181.col.1.

Filiationis quaſi poſſeſſio ex tractatu conſtituitur. ibid. nu.2.& 5.

Filiationis probatio eſt ſufficiens ad ſucceſſionem. ibid. num.7.

Filius habet ius in ſepulchro materno, ſi nullus exiſtat ex agnatione matris.reſol.46.n.4.f.30.col.2.

Filius ſepeliri debet in ſepulchro patris, non matris.ibid. ſub n.1.

Filiusfamilias clericus, vide ſupra verb.Clericus filiusfamilias.

Filius magis præſumitur ille, qui alimentatur à patre, quam ſi vt filius nominetur. reſol.308.n.3.f.181.c.1.

Filius non tenetur ob monitiones reuelare crimē patris. reſol.310.ſub n.4 f.183.col.1.

Filius exiſtens in poſſeſſione filiationis non tenetur credere matri dicenti eum eſſe ſpurium, niſi alias conſtaret.reſol.346.n.1.f.209.col.1.

Filius illegitimus clerici eſt incapax beneficij paterni in loco vbi eius pater fuit beneficiarius, nec Sacriſtæ, vel Cantoris munere fungi poteſt in dicta Eccleſia . reſol. 369.n.1.f.224.col.1.

Filius illegitimus clerici adhoc vt poſſit obtinere beneficium in Eccleſia in qua pater fuit beneficiarius, debet obtinere in ſpecie diſpenſationem cū mentione decreti Concilij.ibid.n.2.col.2. Nec ſufficit diſpēſatio ad quæcumq; beneficia obtinenda.ibid.nu.3.

Foliaceum repertū inter ſcripturas Notarij mortui ſine

ſub

ſubſcriptione teſtium, & ſigno non poteſt redigi in publicam formam. reſol. 420. n. 3. f. 261. col. 1.

Forma non poteſt mutari, nec adimpleri per æquipollēs. reſol. 20. n. 3. f. 14. col. 1.

Forma deficiente, deficit actus. reſol. 319. ſub princip. fol. 191. col. 1.

Forus delicti præfertur foro originis. reſol. 88. nu. 1. f. 55. col. 2. Ratione delicti quis efficitur de foro Iudicis, & non propriè ſubditus. ibid. n. 2. Et quando delictum habet initium in loco originis præfertur Iudex originis. ibid. n. 3.

Fraternitas diſciplinatorum eſt locus pius, ſecundum aliquos. reſol. 353. n. 1 f. 213. col. 2.

Fraternitas licet nō ſit locus pius, tamen relicta Fraternitatibus videntur relicta ad pios vſus. ibid. n. 3.

Fratres ſeruientes Ordinis S. Ioannis Hieroſolymitani ſunt verè Religioſi. reſol. 1. n. 1. f. 1. col. 1.

Fraus præſumitur ex vicinitate, & propinquitate actuū. reſol. 59. n. 2. f. 38. col. 2.

Fraus in venditione cognoſcitur ex paruitate pretij. reſol. 434. n. 1. f. 272. col. 2.

Fructus recolligendi de proximo, habentur pro recollectis. reſol. 136. in fi. f. 84. col. 2.

Fructus ciuiles feudi, perſonali, non autem prædiali decimæ obligati ſunt. reſol. 323. ſub n. 3. f. 194. col. 2.

Fructus beneficij nō debentur Degradato actualiter. reſol. 385. n. 5. f. 235. col. 2.

Fundus tributarius tranſiens ad Eccleſiam remanet tributarius. reſol. 443. n. 3. f. 277. col. 2.

Furans in mari, dicitur furari in publico itinere. reſol. 13 n. 2. f. 10. col. 2.

Fur non remittitur, nam per nouam rei furtiuæ cōtrectationem naſcitur actio furti; ſecundum opinionem Bartoli. reſol. 85. n. 1 f. 53. col. 1. Sed communior opinio eſt quod fur debeat remitti ad locum delicti ibid. n. 2.

G

GAbella eſt ſoluenda ex fructibus prædij, & Dominus ratione dicti oneris cenſetur locaſſe prædium mitiori penſione. reſol. 187. n. 2. f. 112. c. 1.

Gabella non poteſt exigi ab ijs, qui emunt à clericis. reſol. 283. n. 4. f. 161. col. 1.

Gabellas imponens perſonis Eccleſiaſticis, vel earum, & Eccleſiæ bonis, eſt caſus excommunicationis in Bulla Cœnæ Domini. reſol. 183. n. 3 f. 110. col. 2.

Graſſator quis in iure verè, & propriè cenſendus ſit, & graſſari quid ſit. reſol. 12. n. 3. f. 9. col. 1.

Graſſator qui ſemel furatus eſt, cū iure latro publicus non dicatur, non comprehenditur ſub diſpoſitione tex. in c. inter alia de immun. eccleſ. in quantum de publicis latronibus loquitur. ibid. n. 8. f. 10. col. 1.

Graſſator qui ſemel delictum commiſit, ſi violēter ab Eccleſia extrahatur debet tamquam gaudēs immunitate Eccleſiaſtica, ad eandem Eccleſiam reſtitui, à qua fuit extractus. ibid. n. 9.

Gratia quando ſit in forma pauperum, examinatur impetrans in Curia de literatura, conſtructione, & cantu. reſol. 196. n. 1. f. 116. col. 2.

Gratia in forma pauperum, & in forma ſpetiali, differūt. ibid. n. 2.

Gratia in forma pauperum non ligat manus Ordinarij ante purificationem conditionis. ibid.

Gratia ad hoc vt dicatur facta, requiritur certitudo tam ex parte perſonæ cui prouideri mandatur, quam ex parte beneficiorum applicandorum. reſol. 318. n. 1. fol. 189. col. 2.

Gratia non dicitur facta, ſed faciēda ſi committitur Exequutori aſſignatio penſionis incertæ quantitatis. ibid. n. 2. f. 190. col. 1.

Gratia conceſſa propter remunerationem non eſt merè gratia, ſed actus oneroſus tr[illegible] in vim contractus. reſol. 357. n. 1. f. 215. col. 2.

Gratia conceſſa non expirat morte conce[illegible]. reſol. 401. per tot. f. 246. col. 1.

Gratia poteſt perfici à ſucceſſore, quæ caſu a[illegible] fore perfici non potuit. reſol. 448. n. 5. f. 282. col. [illegible]

Gratia eſt nulla non expreſſo vero beneficij valore. reſol. 454. n. 1. f. 287. col. 2. Amplia vt n. 2. f. 288. col. 1.

Gratia annullatur per decretum irritum appoſitum in regula de valore beneficij. ibid. n. 11. col. 2.

Gregorius XIII. pro cenſibus in Regno Siciliæ edidit aliā Conſtitutionem cum quatuor conditionibus. reſol. 205 n. 2. f. 120. col. 2.

Guardiani Fratrum Minorum, Priores Prædicatorum, & aliorum Conuentualium ſunt capaces delegationū. reſol. 287. n. 3. f. 164. col. 1.

H

HAbitus non facit Monachum. reſol. 138. ſub n. 2. f. 85. col. 2.

Hæredes poſſunt conueniri etiam pendente tempore confectionis inuentarij vbi agitur de periculo animæ. reſol. 416. n. 2. f. 258. col. 2.

Hæres tenetur habere ratum factum defuncti dummodo ſit in commodum eius. reſol. 163 ſub n. 2. f. 99. col. 2.

Hæres conuentus ad reſtituendum vſuras non [illegible] termino confectionis inuentarij. reſol. 416. [illegible] 3. f. 259. col. 1.

Hæreſis crimen debet reuelari. reſol. 255. n. 2. f. 146. c. 1.

Hæreſis ſubſtantia non ſolum eſt prolatio verborum, ſed etiam error in mente. reſol. 364. n. 3. f. 221. col. 2.

Hæreticus formalis non poteſt vti beneficio Regulæ de annali, vel triennali. reſol. 5. n. 1. f. 4. col. 1.

Hæreticus priuatur quolibet beneficio eccleſiaſtico. ibid. num. 2.

Hæreticus eſt, qui aliter ſentit de articulo fidei, quam ſētiat S.R.E. vel malè ſentiat de Sacramentis Eccleſiæ, vel habet peruerſum dogma, ſeu gignit nouas opiniones falſas, aut veteres, & ab Eccleſia damnatas ſequitur. reſol. 8. n. 1. f. 5. col. 2.

Hæreticus eſt, qui dicit fornicationem, vel periurium nō eſſe peccatum. ibid. n. 2.

Hæreticus ad hoc vt quis ſit, requiritur quod ſit baptizatus, quod ſcienter erret in fide Catholica, & quod in ſua opinione ſit pertinax. ibid. n. 3.

Hæreticus non eſt qui credit quod credit Eccleſia etiam ſi bona fide aliquid opinetur contra fidem, dummodo monitus hunc errorem non defendat. ibid. n. 4.

Hæreticus eſt, dubius in fide, ſi in tali dubietate habet firmitatem animi, & pertinaciam. ibid. n. 5 f. 6. col. 1.

Hæreticus, quis alius dicatur. ibid. remiſſiuè.

Hæreticus nō gaudet immunitate Eccleſiæ, quia in Deū, & in Eccleſiam delinquit. reſol. 9. n. 1. f. 6. col. 1.

Hæreticus negatiuus, eſt qui habet errorem in mente, & verbo, vel facto oſtendit pertinaciam. reſol. 364. n. 1. f. 221. col. 2.

Hæreticus negatiuus eſt impenitens. ibid. n. 2.

Hæreticus ipſo iure priuatur beneficijs. reſol. 478. nu. 1. f. 310. col. 2.

Heremita delinquens debet remitti Iudici Eccleſiaſtico. reſol. 149. n. 1. f. 90. col. 2. Ampliatur in Heremitis ſecularibus qui non emittunt vota. ibid. n. 2. f. 91. col. 1.

Lam-

Limitatur in Heremitis qui ſub nullius obedientia manent.ibid.n.3.
Homicidium committens intus Dormitorium Monaſterii gaudet immunitate, nam non dicitur commiſiſſe homicidium in Eccleſia,vel cœmeterio.reſol.276.n.1. f.157.col.2.
Homicidium voluntarium indirectè non eſt indiſpenſabile, [illegible] dicitur voluntarium.reſol.407.num.3.f.251. col.
[illegible] quæſtio,dicitur cauſa ardua.reſol.313. ſub n.2. f.180.col.2.
Hora habet quatuor puncta,& quatraginta momenta,& ſic punctum eſt quarta pars vnius horæ, momentum verò eſt decima pars puncti.reſol.103.n.2.f.65.col.1.
Horæ data probari poteſt per teſtes.reſol.256.n.1 f.146 col.1.
Hoſpitale erectum abſq; authoritate Superioris Eccleſiaſtici eſt pium ſed non religioſum. reſol.353.n.2.f.213 col.2.
Hoſpitalia gaudent priuilegio l.vnic. C. quando Imper. reſol.3[illegible]7.nu.1 f.188.col.1.
Hoſpitalia gaudēt dicto priuilegio etiam ſi habeant Adminiſtratores.ibid.n.2.col.2.

I

IGnobilis, & popularis quilibet in dubio præſumitur. reſol.286.n.1.f.162.col.2.
Ignorans faciens contra ſtatutum,non contemnit.reſolut.268.n.4.f.153.col.1.
Ignorantes æquiparantur forenſibus.ibid.n.2.
Ignorantia non excuſat quando de ſtatuto eſt publica vox,& fama.ibid.n.5.
Ignorantia excuſat, & facit quem eſſe in bona fide. ibid. n.1.f.152 col.2.
Ignorantia eſt tenebra Mundi, & Mundus illuminatur per [illegible]entias.reſol. 446.n.4.f.279.col.2.
Immunitas conceſſa hominibus certi loci,dicitur conceſſa etiam Iudæis ibi habitantibus, remiſſiuè. reſol. 10. princ.f.7.col.1.
Immunitas Eccleſiæ introducta eſt ob honorem,& reuerentiam Dei,& charitatem,& pietatem proximi.reſo. 42.in fi.f.28.col.2.
Immunitas Eccleſiæ extenditur ad alterum quādo alias Eccleſia damnum ſentiret.reſol.283.n.3.f.161.col.1.
Immunitas Eccleſiaſtica eſt exemptio loci ſacri, libertas verò Eccleſiaſtica eſt exemptio perſonarum Eccleſiaſticarum.reſol.53.n.1.f.35.col.1.
Immunitas Eccleſiaſtica fuit prius à Deo data,vt honor Eccleſiarum ſeruetur,in quibus Sāctitas,& honor debetur.reſol.276.ſub n.1.f.157.col.2.
Impediens de facto exequutionem litterarum Apoſtolicarum eſt excommunicatus,ſecus ſi de iure.reſol.198 n.1.f.117.col.1.
Imperator non reſtituit libertum natalibus, niſi Patrono conſentiente,& ſic non facit eum ingenuum. reſol.50. ſub n.1.f.33.col.1.
Imperator non legitimat in terris alienis.reſolut.24.in princ.f.17.col.1.
Inceſtus eſt punibilis in quarto gradu ſecundum ius ciuile.reſol.63 n.1.f.40.col.1.
Inceſtus committitur etiam cum Moniali, quæ eſt ſponſa Dei patris omnium.ibid.nu.3.col.2.
Indulgentia plenaria eſt remiſſio totius pęnæ temporalis, quæ poſt peccata remiſſa expianda remanſit,& eſt triplex,ſcilicet plena,plenior,& pleniſſima. reſolut.306. n.1.f.173.col.2.
Indulgentias concedendi poteſtas,non eſt actus ordinis, ſed iuriſdictionis.reſol.222.n.1.f.131.col.1.
Indulgentiæ conceſſæ ab Epiſcopo non ſuis ſubditis, non proſunt.reſol.24.in princ.f.16.col.2.
Indulgētiæ,atq; Quæſturæ debent examinari ab Ordinario.reſol.290.n.2.f.165.col.2.
Infantes ſi ſunt reperti ſuffocati iuxta ſuos parentes, argumentum eſt quod ſunt in culpa, ſecus verò ſi poſiti ſunt in cunabilis. reſol.40.n.1.f.27.col.1.
Infantes tenere in lecto, prohibitum eſt de iure parentibus.ibid.n.3.
Inferior poteſt acquirere ex conſuetudine ius viſitandi. reſol.301.n.1.f.174.col.2.
Infideles cum ſint hoſtes,& Eccleſiæ gremio ſe committere recuſent,iniquum eſt vt dignentur aliqua humanitate,& ab Eccleſia defendantur, & gaudeant eius immunitate.reſol.10.n.2.f.7.col.1.
Infirmitas connumeratur inter iuſtas cauſas de non reſidendo.reſol.397.ſub.n.1.f.244 col.1.
Infirmus etiam ex propria culpa debet habere redditus, & diſtributiones.ibid.n.3.
Infirmus fingitur Eccleſiæ deſeruire.reſol.444.nu.2.fol. 278.col.1.
Ingreſſus in Monaſterium is dicitur qui iam eſt profeſſus reſol.311.n.3.f.184.col.2.
Iniuria non fit in volentes. reſolut.472. num.8. fol.304. col. 2.
Inquiſitus de hæreſi vbiq; puniri poteſt.nec in dicto crimine locum habet remiſſio.reſol.72.n.3 f.46.col.2.
Inſtantia non datur in extraiudicialibus.reſol.339.nu. 2. f.204.col.2.
Inſtantia perēpta,in Regno practicatur quod inſufflatur ſpiritus vitæ.reſol.474.n.7.f.307.col 2.
Inſtrumentum faciens fidem de alio inſtrumento non probat inſtrumentum enunciatum ſi non apparet.reſol. 165.in fi.f.101.col.1.
Inſtrumentum extractum lite pendente abſque citatione partis, & à Notario qui de illo non fuit rogatus, non probat.reſol.366.n.3.f.222.col.2.
Inſtrumentum continens promiſſionem factam ex cauſa donationis ex retentione poſſeſſionis non præſumitur fraudulentum, vel ſi res reuerſa eſt ad donantem nouo titulo, vel ſi donans correſpondet donatario de fructibus.reſol.431.n.3.f.271.col.1.
Interdicta ad hoc vt euitari debeant,requiritur publicatio,& denunciatio.reſol.250.n.2.f.144.col.1.
Interdictum extenditur ad exemptos. ibid. in princip. Reſolut.
Intereſſentia horis diuinis eſt valdè conſiderabilis in Sacris Canonibus.reſol.363.in princip.f.220.col.2.
Interpetratio benignior,eſt ſumenda in dubio.reſol.441. n.8.f.276.col.2.
Intruſus dicitur qui ante inſtitutionem ſe ingerit in poſſeſſione,& fructuum perceptione.ſimiliter ſi electus ante confirmationem adminiſtrat.reſol.224.nu.1.f.131. col.2.
Intruſus dicitur qui ingreditur poſſeſſionē beneficij propria authoritate,vel non leuatis Bullis cum ſola ſignatura,& multis alijs modis dicitur intruſus.ibid.a n.2. & ſq; ad fin.Reſol.f.132.col.1.
Intruſus non eſt citandus niſi intruſio ſit excuſabilis. reſol.297.n.4.f.171.col.1.
Intruſus dicitur qui nullum habet titulum de facto, vel habet titulum ipſo iure nullum.reſol.340.nu.3. f.207. col.1.

Irre-

Irregularem in dubio facti debet quis ſe reputare, ſecus in dubio iuris. reſol.298.n.5.f.172.col.2.

Irregularis quis non eſt propter conſilium in cauſa ſanguinis, niſi ſequatur mors, vel mutilatio. ibid.num.1. f.171.col.2.

Irregularis efficitur irretitus cenſuris exercens actum ordinis.reſol.134.n.1.f.82.col.2.

Irregularis eſt incapax ordinum. reſol.404.nu.2.f.248. col.1.

Irregularitas non contrahitur niſi in caſibus à iure expreſſis.reſol.298.n.2.f.171.col.2.

Irregularitas ſublata per ingreſſum Religionis reuiuiſcit profeſſione annullata.reſol.311.n.1.f.184.col.2.

Iudæi, Pagani, vel Maumetani, non dicuntur Hæretici. reſol.8.ſub n.3.f.5.col.2.

Iudæus non gaudet immunitate Eccleſiæ. reſol.10.nu.1. f.7.col.1.

Iudex in centum, ſi pendente lite ſuper re valoris cẽtum, dicta res creſceret, poterit de ea cognoſcere. reſol.14. n.1.f.11.col.1.

Iudex non poteſt recuſari vt ſuſpectus per ſecretam locutionem cum partibus in cauſis ſummariis, in quibus proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicij.reſol.22.n.2 f.15.col.2.

Iudex ex ſecreta partis allocutione redditur ſuſpectus. ibid.in princ.reſol.col.1.

Iudex ſi publicè refert id quod ſecretò audiuit, euitat ſuſpitionem.ibid.ſub n.1.col.2.

Iudex non poteſt interuenire in cauſa in qua eſt coniunctus parti in quarto gradu, ſecundum ius ciuile. reſol. 63.n.2.f.40.col.2.

Iudex delicti debet petere remiſſionem.reſol.72.n.1.f.46 col.1.

Iudex retinens poteſt reum remittere etiam ſi non petatur ex quadam vrbanitate ad Iudicem delicti.ibid.

Iudex remittẽs reum Baroni, debet præfigere terminum intra quem expediat, & terminum intra quẽ reus debet ſe præſentare Iudici.reſol.73.n.2.f.47.col.1.

Iudex debet expurgare prouinciam malis hominibus.reſol.74.in princ.f.47.col.2.

Iudex domicilij, vel originis cogitur remittere delinquẽtem ad Iudicem delicti, quod procedit etiam poſt latã ſententiam.reſol.80.n.1.f.50.col.2. Limitatur quando Iudex domicilij, ſeu originis non requiſitus præuenit in captura.ibid.n.2.

Iudex ſecularis qui remittere debet clericum non poteſt cognoſcere de delicto clerici.reſol.86.n.2.f.54.col.1.

Iudex cui fit remiſſio delinquẽtis non tenetur ſtare proceſſui facto per Iudicem remittẽtem.reſol.89.n.1.f.55 col.2. Ampliatur multis modis.ibid.f.56.col.1.

Iudex Eccleſiaſticus quando petit à Iudice ſeculari accomodationem familiæ pro exequutione ſuæ ſententiæ, ſecularis non poteſt cognoſcere de viribus ſententiæ, nam tunc non eſt exequutor.ibid.n.2.f.56.col.1.

Iudex non debet habitare in domo priuata, quando extat domus publica.reſol.116.n.1.f.72.col.1.

Iudex cauſarum ciuilium poteſt cognoſcere de cauſis criminalibus incidẽter, & commiſſis coram eo.reſol.140 n.4.f.86.col.2.

Iudex habens merum, & miſtum imperium poteſt teſtem ordinariè, & extraordinariè punire. ibid.nu.5.f.87. col.1.

Iudex habens iuriſdictionem ciuilem tantum non poteſt teſtes deponentes coram ipſo falſum in cauſa ciuili punire.reſol.144.n.1.f.88.col.2.

Iudex poteſt incipere à præcepto ſub pœna excommunicationis ſi agatur de decimis non ſolutis, [illegible]. reſol.161.n.3.f.97.col.2.

Iudex poteſt diſpenſare quando procedit ex officio.reſol 164.n.3.f.100.col.2.

Iudex appellationis poteſt cognoſcere [illegible] ſententia degradationis ſit ritè, & rectè lata. reſ[illegible] 221.num.3.f.130. col.2.

Iudex laicus non poteſt cognoſcere de validitate degradationis in perſona hæretici ſibi traditi à [illegible] cleſiaſtico.ibid.n.4.

Iudex quando facit aliquid contrarium, Notarius, & Officiarij non tenentur ei parere. reſol.249.num.2.f.143. col.2.

Iudex condẽnat etiam de fructibus poſtquam lis inchoata eſt, nam poſſeſſor eſt in mala fide. reſol.322.n.1.fol. 193.col.2.

Iudex debet adhibere omnem dilig[illegible] poteſt conſtare de corpore delicti, ſed ſi non poteſt, ſatis eſt vt præſumptiuè de illo conſtet.reſol.324.n.2.f.1[illegible]5. col.2.

Iudex quando repetit reum extra Eccleſiam quamvis ab alio fraudulenter extractum, poterit capere, ſed talis fraudulentus tenetur reſtituere, quod ſi non poterit erit per accidens. & tenebitur ad damnum.reſol.328. n.5.f.197.col.2.

Iudex ſi velit contentioſè procedere extra ſuum territorium, non tenet proceſſus etiam ſi non excipiatur. reſol.365.n.1.f.222.col.1.

Iudex poteſt extra ſuum territorium contentioſè procedere quando adeſt conſenſus Iudicis territorij, & partium litigantium.ibid.n.2.

Iudex poteſt extra ſuũ territorium exercere iuriſdictionem voluntariam, vel quando exiſtens extra ſuum territorium committat cauſam cognoſcendam in ſuo territorio.ibid.n.3.

Iudex poteſt prohibere alicui nè ante domum alterius [illegible] dat, nè ad rixam deueniant. reſ[illegible]95.in fi.f.243.c.1.

Iudex recuſatus poteſt præfigere terminum ad probandã cauſam ſuſpitionis, & compellere arbitros ad cauſam finiendam.reſol.400.n.2.f.246.col.1.

Iudex in omni materia arbitraria debet ſuum arbitrium regulare ſecundum leges, & doctrinas Doctorum approbatas.reſol.414.ſub n.4.f.25[illegible].col.2.

Iudex poteſt teſtificari de actibus ordinatorijs.reſol.425 n.2.f.264.col.2.

Iudex eſt vir bonus, & maximam habet præſumptionem pro ſe.ibid.ſub n.1.

Iudex eſt baſis, & fundamentum iudicij.reſol.426.nu.1. f.265.col.1.

Iudex etiam non citata parte poteſt reuocare actum nullum ex defectu iuriſdictionis.ibid.n.2.

Iudex quæ conſiderare debet in taxatione alimẽtorum. reſol.439.n.7.f.275.col.2.

Iudex nulliter iudicans non priuatur facultate iterum de cauſa illa iudicandi.reſol.441. n.2.f.267.col.1.

Iudex Eccleſiaſticus pronuncians reum eſſe remittẽdum non poterit reuocare dictũ decretum, nec ab eo datur appellatio.reſol.450.n.4.f.285.col.2.

Iudex laicus debet remittere clericum Iudici Eccleſiaſtico etiam ſi ille non petat. reſolut.475.num. 1.fol.308. col.1.

Iudex Eccleſiaſticus poteſt petere vt ſibi remittatur clericus detentus à Iudice ſeculari etiam ipſo clerico inuito, & contradicente, & ſi non faciat poteſt deponi, &

etia m

etiam criminaliter puniri.ibid.nu.2.

Iudex laicus non habet iuriſdictionem in clericum etiam ſi ipſe clericus renunciauerit priuilegio fori, & etiam ſi iuraſſet.reſol.486.n.1.& 3.f.318.col.1.& 2.

Iudex laicus adeo in clericum non habet cognitionem, quod ſi coram ipſo deliquerit, quia fortaſſe falſum coram ipſo depoſuerit, nec etiam poteſt contra eum procedere.ibid.n.4.

Iudex Eccleſiaſticus ſi non petit ſibi remitti clericum [illegible] à Iudice laico, ſi ab ipſo Iudice laico fuerit condemnatus dictus clericus ad mortem, tenetur de homicidio, & punitur de periurio, quia in principio officii ipſe iurat defendere ſubditos ſuos, & ſeruare illeſos.reſol.475.n.3.f.308.col.2.Redditur ratio.ibid. nu.4.

Iudices inferiores non poſſunt cognoſcere de legatis piis infra annum, ſed tantum Superiores. reſol.374. nu.2. f.227.col.2.

Iudices ſeculares poſſunt extrahere confugientes ad Eccleſiam in caſibus permiſſis, dummodo talis extractio fiat ſine ſcandalo.reſol.450.nu.2 f.284.col.2.

Iudici inquirere volenti debet conſtare de corpore delicti.reſol.324.n 1.f.195 col.2.

Iudici dicēti ſe vidiſſe proceſſum, & cauſæ cognitionem adhibuiſſe, ſtatur.reſol.425.nu.1.f.264.col.2.

Iudicis perſona diminuitur quando agit familiariter cū ſubditis.reſol.116.ſub n.1.f.72.col.1.

Iudicis aſſertioni non ſtatur ſuper cauſa, ſine qua actum facere non poteſt.reſol.460.nu.3.f.292.col.2.

Iudicum, & Magiſtratuum creatio hodie ad curam Principis ſpectat.reſol.426.ſub n.4.f.265.col.2.

Iudicatus minus idoneus ſi appellat, conceditur nouum examen, etiam ſi nō doceat de fumo læſionis.reſol.348 n.2.f.211.col.1.

Iura ſua defendere, omnibus eſt conceſſum iure naturali. reſol.101.ſub nu.1.f.63.col.1.

Iura debent intelligi quod non ſonent in abſurdum.reſol. 214.in fi.f.127.col.2.

Iuramentum defuncti quoad vinculum periurii non tranſit ad hæredem, ſecus vero ſi præſtetur ad efficaciam obligationis, nam tunc benè tranſit.reſolut.484. n.1.f.317.col.1.

Iuramentum defuncti cum ſit perſonale ratione periurii non tranſit ad hæredem.ibid.n.2.col.2.

Iuramentum metu cogente præſtitum licet regulariter ſit validum, tamen fallit quando interponitur ſuper actu nullo ipſo iure reprobato.reſol.485.n.5.f.318.col.1.

Iurans defendere aliquem, vel aduocare contra quemcumq; non intelligitur iuraſſe contra ſeipſum.reſolut. 162.ſub n.2.f.98 col.2.

Iurans: & fundans ſe in maiori ætate in inſtrumento, ex eo ſatis probatur eum eſſe maiorem, & creditur ita eſſe, nec ipſe contrarium dicens audiretur. reſol.456. n.3.f.289.col.2.

Iuriſdictio intra Mare.vide infra verbo Mare.

Iuriſdictio eccleſiaſtica, & ſecularis ſunt diſtinctæ.reſol. 415.n.1.f.258.col.1.& reſol.24.in princ.f.16.col.2.

Iuriſdictio eccleſiaſtica, & ſecularis debent ſe inuicem iuuare.ibid.n.2.

Iuriſdictio delegata non præſumitur cum ſit odioſa. reſol.424.n.1.f.263.col.2.

Iuriſdictio ordinaria nō præſumitur niſi conſtet per ſcripturam.reſol.426.n.4.f.265.col.2.

Iuriſdictio quæ tribuitur à lege, non delegata, ſed ordinaria dicitur.reſol.449.n.2.f.283.col.2.

Iuriſdictione voluntaria poteſt quis uti extra Diæceſim. reſol.24.n.2.f.17.col.1.

Iuriſdictionem Eccleſiaſticam vſurpantes, ſunt ipſo iure excommunicati.reſol.415.n.3 f.258.col.1.

Iuriſdictionem Eccleſiaſticam vſurpare dicitur qui facit ſequeſtrum neceſſarium, ſcilicet iuſſu Iudicis, ſecus ſi ſit voluntarium.ibid.n.5.

Iuriſdictionis limitatio non trahitur ad incrementum, ſed ad principium, niſi incremētum à principio etiam in petitione comprehenderetur. reſol.14. num. 3.f.11 col.1.

Iuripatronatus Regum &c. Ducum &c. quando derogatur, requiritur ſpecialis mentio.reſol.403.n.1.f.247. col.1.

Iuriſpatronatus collatio, & inſtitutio facta contempto, vel non conſentiēte patrono eſt nulla.reſol.491.n.5.f.322. col.1.

Iuſpatronatus tranſit in heredem, maximè ſi fuit nominatus compatronus.reſol.338.n.4.f.204.col.1.

Iuſpatronatus quando transfertur de laico in laicum.nō ſufficit tacitus conſenſus Epiſcopi, ſed expreſſus. reſol. 469.n.3.f.302.col.2.

Ius concludit ad penam ſine concluſione. reſol.6.n.2.f.4. col.2.

Ius Sacri Conc.Trid.ſeſſ.25.c.19.de Regul.eſt publicum, & propterea non poteſt conſenſu partium remitti .reſol.20.n.1.f.14 col.1.

Ius Canonicum poteſt ſupplere ius Ciuile. reſol.28.nu.3. f.19.col.1.

Ius declinandi forum non amittitur per ſatiſdationem de parendo mandatis Curiæ.reſol.55.n.4.f.36.col.1.

Ius vni quæſitum non poteſt auferri, & alteri tribui. reſol.462.n.1.f.294.col.1.

L

LAici ratione adminiſtrationis rerum Eccleſiaſticarum ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi.reſol.2.ſub n.3 f.2.col.1.

Laici nullam habent gubernationem in rebus Eccleſiæ, nec poſſunt ſe intromittere ſine licētia Epiſcopi. reſol. 11.ſub n.3.f.8.col.1.

Laici non poſſunt vti perſonis Eccleſiaſticis in officio procuratoris, vel negotiorum geſtoris.reſol.112.n.1.f.69 col.2.

Laicus faciens ſe clericum per duos menſes ante commiſſum delictum, cenſetur ſumpſiſſe clericatum in fraudem.reſol.59.n.1.f.38.col.2.

Laicus deponens falſum coram Iudice Eccleſiaſtico, poteſt puniri ab eo.reſol.140.n.7.f.87.col.1.

Laicus fideiuſſor clerici non remittitur. reſol.145.nu.1. f.89.col.1.

Laicus effectus clericus à non ſuo Epiſcopo, eſt remittēdus ad Iudicem Eccleſiaſticum. reſol.150. nu.1.f.91. col.2.

Laicus ſi allegat conſuetudinem, vel præſcriptionem pro decimis ſoluendis non auditur, ſecus ſi allegat priuilegium Apoſtolicum, vel compoſitionem.reſol.161.n.2. f.97.col.2.

Laicus non poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi.reſol.261.nu.1. f.148.col.2.

Laicus poteſt eſſe Aſſeſſor Epiſcopi.ibid.n.3.

Laicus poteſt donare prædium Eccleſiæ cum conditione, vt ſoluat collectas laicis, quamuis alias non fuiſſet obligatus.reſol.302.n.9.f.175.col.2.

Latro publicus, ſiuè graſſator non gaudet immunitate Eccleſiaſtica licet ab ea violenter extrahatur.reſol.12 nu.2.

Digitized by Google

nu.2.& 6.f.8.col.2.& f.9.col.2.

Latro publicus dicitur ex eo quod palam, & publicè furatur.ibid.n.5.f.9.col.2.

Latro qui pluries graſſatur dicitur publicus, qui ideo eſt furca ſuſpendendus.ibid.n.6.

Latro qui ſemel in ſtrata publica, vel alibi graſſatus fuit nō dicitur publicus, nec ideo de iure communi vltimo ſupplicio eſt tradendus.ibid.n.7.

Latrones publici propriè dicuntur qui pluries in ſtratis publicis, in ſyluis, in domibus, vel in mari per vim cū armis, vel ſine graſſantur, cum tamen hominis interēptione.reſol.12.n.4.f.9.col.1.

Latrones, & diſrobatores maritimi non gaudent immunitate eccleſiaſtica.reſol.13.n.1.f.10.col.2.

Latrones publici non remittuntur.reſolu.143.nu.1.f.88.col.1.

Laudemium eſt ſoluendum ſi emphyteoſis transferatur aliquo titulo præcedente, non autem per nudam poſſeſſionem.reſol.60.in fi.f.39.col.1.

Laudemiū non poteſt remitti à Collectore Cameræ Apoſtolicæ.reſol.127.n.3.f.79.col.2.

Laudemium æquiparatur decimæ, quæ non poteſt remitti.ibid.in fi.reſol.

Laudemium non debetur ex contractu ad gaudimētum reſol.307.n.4.f.180.col.1.Redditur ratio.ibid.n.5.

Laudemium non debetur ex hypotheca, vel pignore. ibid.nu.6.

Laudemium debetur quando res pignoratur pro æquiualenti pretio, vt veriſimiliter nulla ſit ſpes luitionis; ſed contrarium fertur aliquos tenuiſſe.ibid.n.7.

Legans poteſt iubere vt de legatis pijs à ſe factis detrahatur falcidia, & ſi non fuiſſet de iure detrahenda.reſol.302.n.10 f.175.col.2.

Legata pia debentur ex teſtamēto imperfecto quando eſt imperfectum ratione ſolemnitatis, ſecus ſi ratione voluntatis, ſecundum Bart.reſol 379.n 3.f.231.col.1.

Legata pia debentur, hæreditate non adita.reſolut.380.n.1.f.231.col.2.

Legatarij non ſolum non poſſunt conuenire hæredem intra tempus conficiendi inuentarium, ſed nec etiam creditores hæreditarij.reſol.415.n.1.f.258.col.2.

Legatarij, & fideicommiſſarij licet teneantur contribuere hæredi pro expenſis factis per dictum hæredem, ſecus tamen eſt in penſionario.reſol.428.num.2.f.268.col.2.

Legatum quando fit aliquibus perſonis declarandis ex aliqua qualitate. ſufficit ſi illa qualitas adſit tempore teſtamenti.reſol.267.n.2.f.151.col.2.

Legatum ſi fit alicui, vt in Monaſterium ingrediatur non debetur, niſi profeſſionem emittat.reſol.311.in fi.f.185.col.1.

Legatum collatum in arbitrium alterius valet fauore dotis.reſol.361.n.4.f.219.col.1.

Legatum pro pauperibus maritandis cēſetur pium.reſol.370.n.1.f.225.col.1.

Legatum alimentorum eſt pium; item legatum quod pro anima relinquitur conſanguineo pauperi.ibid.n.2.

Legatum pium eſt illud quod relinquitur amore Dei, vel pro anima, vel pauperibus.reſolut.381.num.1.f.232.col.1.

Legatum etiam ſi dicatur fieri amore Dei ſi re vera fit diuiti non erit legatum pium.ibid.n.2.

Legatum, vel fideicommiſſum non agnitum ab Eccleſia poteſt per Prælatum abſq; ſolemnitatibus alienari, vel in alium transferri.reſol.405.ſub n.3.f.249.col.1.

Legatus à latere nō poteſt præiudicare in beneficio, ſpreto patrono.reſol.491.n.7.f.322.col.1.

Lex expreſſa dum adeſt, ab ea non eſt recedendum.reſol.20.in princ.f.14.col.1.

Lex quando deſiderat actum cum aliqua qualitate non ſufficit facere actum abſq; illa qu[illegible] ibid.ſub nu.2.

Lex quando requirit probationem, intelligi[illegible] de probatione plena.reſol.38.n.3.f.26.col.1.

Lex vult neminem locupletari cum aliena iactura[illegible] 91.n.2.f.57.col.1.

Lex quæ non eſt vſu recepta non ligat.reſol.205.ſub n.1.f.120.col.2.

Libertas ſeruorum, pia cauſa cenſetur.reſol.461.num.5.f.293.col.1.

Liber computorum non debet deſcribi in genere, ſed in ſpecie, & ſingulariter, nam alias non poteſt is cui redditur ratio illa intelligere, nec comprehendere.reſolut.29.n.1.f.19 col.1.

Librum diſtinctum non conficiens, in eum iuratur in litem, ac ſi librum non confeciſſet.ibid.n.3.

Librum, vel liſtam non ſufficit exhibere, ſed requiritur calculatio, & diſcuſſio ad hoc vt rationes dicatur redditæ.ibid.n.5.col.2.

Licentia conceſſa cauſa ſtudij cenſetur conceſſa licentia percipiendi fructus beneficiorum.reſol.33.nu.4.f.21.col.2.

Licentia vt quis ratione ſtudij per ſeptennium non ordinetur, non poteſt concedi ab Abbatibus, ſed tantum ab ijs, qui habent iuriſdictionē Epiſcopalem.reſol.289.n.1.f.164.col.2.

Licentia de non reſidendo prætextu ſtud[illegible] iuſſi agatur niſi adſit conſenſus Ordinarij.ibid.num.3.f.165.col.1.

Licentia ſimpliciter conceſſa eſt perpetua niſi reuocetur.reſol.401.n.2.f.246.col.2.

Licentia Epiſcopi in depoſitione clerici in foro ſeculari adhibenda, non probatur per aſſertionem Actuarij.reſol.459.n.5.292.col.1.

Licentiam de ſtudendo obtinentes debent ſtudere in ſtudijs generalibus approbatis.reſolut.289.num.2.f.165.col.1.

Licentiatus, in his quæ ſibi fauorabilia ſunt, habetur pro Doctorato, & dicitur habere dignitatem, licet ſine adminiſtratione.reſol.467.n.1.f.2[illegible]8.col.2.

Licentiatus in vno loco non poteſt alibi Doctorari. ibid.num.2.

Licentiatus non habetur pro Doctore in his in quibus requiritur pro forma quod ſit Doctor. ibi.n.5.f.299.c.2. Et referuntur authoritates.ibid.n.7.

Lite pendente manutenendus eſt quis in quaſi poſſeſſione [illegible] qua prius reperiebatur.reſolut.402.nu.3 f.247.col.1.

Lites extinguere, concernit bonum publicum. reſol.110.ſub n.2.f.68.col.2.

Litteræ Apoſtolicæ tunc dicuntur expeditæ, cum ſunt plumbatæ plumbo Summi Pontificis pro tempore exiſtentis.reſol.448.n.3.f.282.col.1.

Litteris Papæ narrantis aliquem eſſe familiarem ſuum, creditur, ſi intentio ſua in ipſis fundatur.reſolut.468.n.8 f.301.col.2.

Locans domum mulieri inhoneſtæ, ſi expellatur ab honeſta vicinia perdit penſionem, quia ei eſt imputandū quod domum locauerit perſonis inhoneſtis, nam debebat ſcire earum conditionem.reſolut.133.num.3.f.82.col.2.

Digitized by Google

Locatio rei Eccleſiæ vltra triennium ſicut eſt prohibita, ita & poſſeſſionis translatio prohibita cenſetur. reſolu. 60.in princ.f.38.col.2.
Loca exempta ſunt viſitanda per Epiſcopum in cuius Diœceſi ſunt ſita, loca verò nullius Diœceſis ſunt viſitanda per Epiſcopum viciniorem vti Delegatum Sedis Apoſtolicæ.reſol.43.n.2.f.29.col.1.
Locum eſſe extra Diœceſim,& eſſe exemptum, paria sūt. [illegible] in princ.f.109.col.2.
L[illegible] non ſanctificat hominem,ſed homo. reſolut.10. ſub n.1.f.7.col.1.
Locus non dicitur in remotis quando eſt extra Prouinciam,vel vltra vnam dietam. reſolut.18. num.2.f.13. col.1.
Locus quod ſit nullius Diœceſis,& quod ſit exemptus,implicat.reſol.43 n.1.f.28.col.2.
Loqui propriè dicitur,quādo quis perſonaliter loquitur. reſol.65.n.1.f.41.col.2.
Loquutione prohibita cum Bannitis,non cenſetur prohibita conſuetudo epiſtolarum ibid.n.2.
Ludendi conſuetudo non excuſat. reſol.119.num.4.f.74. col 2.
Ludens honeſto ludo non facit contra cautionem de bene viuendo.reſol.395.n.3.f.242.col.2.
Ludum aſpicientes puniuntur. reſolut.119. num.2.f.74. col.2.
Ludum tenens domi, ſi percutitur ratione ludi, non ſolùm in loco vbi luditur, ſed vbicumq; nō tenetur percuſſor, & talis iniuria eſt impunibilis . ibid. ſub num.1.
Ludus eſt odioſus Iuri Canonico.ibid.d.n.1.col.1.

M

Magiſter ſcholarium pauperum,eſt eligendus ab Epiſcopo cum conſenſu Capituli vbi exigui ſunt redditus.reſol.175.n.2.f.107.col.1.
Maior ſeptennio de iure communi poteſt ad ordines minores promoueri,& beneficium ſimplex obtinere , & conſequi,ac præſentari à patronis ad beneficium iuris patronatus.reſol.64.in princ.f.40.col.2. Sed de iure nouiſſimo Sac.Conc.Trid.eſt ſecus.ibid.
Maiorum appellatione veniunt aſcendētes tàm ex linea paterna,quam materna.reſol.46.n.3.f.30.col.2.
Maleficium nō poteſt deſtrui ab alio maleficio.reſol.178. n.2.f.108.col.2.
Malum minus eſt ſuſtinendum,vt maius vitetur.reſolut. 23.in princ.f.16.col.1.
Malum minus eligi debet ex duobus.reſol.31. ſub nu.2. f.21.col.1.
Mammilla eſt membrum.reſol.67.n 4.f.43.col.1.
Mandans aliquem verberari prohibendo nè occidatur, ſi nihilominus mandatarius excedat mādatum,& occidat,tunc mandans erit irregularis.reſolu.407.nu.1. f.250.col.2.
Mandans aliquem verberari,& non occidi,nec mutilari,ſi talis nihilominus occidatur , non eſt homicidium voluntarium directè.ibid n.2.
Mandans occidi vnum,ſi mandatarius occidat alium, mandans incurrit irregularitatem,ſed non illam indiſpenſabilem.reſol.412.n.3.f.256.col.1.
Mandatum vt conferatur beneficium in caſu quo vacat per reſignationem , non extenditur ad caſum , in quo vacat per mortem.reſol.68.in princ.f.43.col.2.
Mandatum, ſeu executorialis quando reſoluitur in citationem non proceditur via exequutiua.reſol.341.n.1. f.208.col.1.
Mandatum expirat morte mandantis. reſol.487.num.1. f.319.col.1.
Manus arida,non reputatur manus. reſolu.66.in princ. f.42 col.1.
Mare cohæret territorio vſq; ad centum milliaria, & iuriſdictio intra mare protenditur à littore vſq; ad centum milliaria.reſol.13.n.4.f.10.col.2.Et quod dicitur de terra,iudicatur etiam de mari terræ adiacenti. ibi. num.3.
Marito non ſuſtinenti onera matrimonij,nō debetur dos, neq; eam prætendere poteſt.reſolu.493.n.8.f.324.c.1.
Maritus non poteſt petere ſeparationem thori ob adulterium vxoris,ſi ipſe quoq; adulterium commiſit.reſol. 162.ſub n.1.f.98.col.1.
Maritus qui promiſit factum alienum cum pena, ſcilicet facere ratificare eius vxorem,non tenetur ad penam, muliere non ratificante.reſolut.163.ſub num.3.f.100. col.1.
Matrimonia debēt eſſe libera,& propterea pacta,quæ ibi promittuntur,nempè quod non liceat diuortium facere,non valent.reſol.107.ſub n.1.f.67.col.2.
Matrimonia hodie celebrari debent ſeruata forma Conc. Trid.ſeſſ.24.c.1.de reform.reſol.129.ſub num.2.f.80. col.2.
Matrimonia contracta inter amore excęcatos , vt plurimum,habent exitus infęlices.reſol.135.ſub prin.f.84 col.1.
Matrimonia clandeſtina ante Conc.Trid.valebant,dummodo legitimè probata eſſent,etiam per teſtes ſingulares.reſol.452.n.4.f.287.col.1.
Matrimonium cōtractum tempore neceſſitatis abſq; præſentia Parochi,& duorum teſtium,non valet.ibid.n.1. & 3 f.286.col.2.
Matrimonium clādeſtinum de iure communi valet ſi ſit contractum ſine debitis ſolemnitatibus , ſecus verò de iure Conc.Trid.ibid.nu.2.
Matrimonium carnale,& ſpirituale æquiparātur, & valet argumentum de vno ad aliud.reſol.464.n.1.f.296 col.1.Referuntur alia exempla ad confirmationem argumenti prædicti.ibid.à n.2.vſq; ad fi.reſol.
Matrimonium cum certo genere perſonarum, non poteſt pacto prohiberi.reſol.107.n.2.f.67.col.2.
Matrimonium ſi contrahatur inter prohibitos ſub conditione, ſi Papa diſpenſabit,adueniente diſpenſatione, requiritur nouus conſenſus. reſolut.129. num.1. f.80. col.2.
Matrimonium contractum inter excęcatos amore , non poteſt ſeparari.reſol.135.n.1.f.84.col.1.
Matrimonium poteſt annullari ob defectum conſenſus. ibid.in princ.reſol.f.83.col.2.
Matrimonium carnale metu factum , eſt ipſo iure nullū. reſol. 311.ſub n.2.f.184.col.2.
Matrimonium contrahere,& promiſſio de contrahendo, differunt.reſol.373.n.2.f.227.col.1.
Matrimonium contrahēdi in capitulis matrimonialibus promiſſio adeſt de futuro,non autem de præſenti. ibid. n.3.col.2.
Matrimonium quando contractum eſt cum impubere,nō tenetur pubes expectare. reſolut.411. num. 1.fol.254. col.2.
Medici, & Obſtetrices non tenentur reuelare ea quæ ipſis ratione officij ſunt nota.reſolut.310. num.7. f.183. col.2.
Medicus tenetur perſuadere infirmo confeſſionem Sacramentalem.reſol.399.n.1.f.245.col.1.

Digitized by Google

Medicus debet deſerere infirmum, ſi ab eo monitus nolit confiteri peccata, licet aliqui contra ſentiant. ibidem. num. 2.

Medicus quid tenetur facere quando venit ad gradum Doctoratus. ibid. in princ. reſol.

Membrum debilitans alicuius intus Eccleſiam, gaudet immunitate Eccleſiaſtica. reſol. 66. n. 1. f. 42. col. 1.

Membrum debilitatum non deſinit eſſe membrum. ibid.

Membrum debilitans eſt irregularis. ibid. in princip. reſol.

Membrum dicitur illud, quod habet ſuum proprium, & peculiarem actum ab alijs diſtinctum. reſolu. 67. nu. 1. f. 42. col. 2.

Membrum mutilans, non gaudet immunitate Eccleſiaſtica. ibid. in princ. reſol.

Meretrix non dicitur, quæ amoris cauſa ſui copiam facit. reſol. 135. in princ. f. 83. col. 2.

Meritorum prærogatiua eſt cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem. reſol. 446. n. 6. f. 280. col. 1.

Metus interueniens in contractu, illum nullum reddit, atq; reſcindit. reſol. 311. ſub n. 2. f. 184. col. 2.

Metus vitiat ſpiritualia, quæ pro ſubſtantia requirunt libertatem. reſol. 411. n. 2. f. 255. col. 1.

Metus quando eſt violentus poteſt probari per coniecturas. ibid. n. 3. col. 2.

Metus contrariatur liberæ voluntati. reſo. 485. n. 2. f. 317. col. 2.

Miles ſeculi, non poteſt eſſe miles Chriſti. reſol. 277. nu. 1. f. 158. col. 1.

Milites non gaudent beneficio Senatuſconſulti Macedoniani. reſol. 121. n. 2. f. 76. col. 1.

Minor conducens domum ſine Curatore, quia locatio, & conductio ſunt approbatæ, tenetur ſoluere de iure ipſam locationem. reſol. 11. in princ. f. 7. col. 2.

Minor ſi vendit cum decreto Iudicis, & authoritate Tutoris, nihilominus poteſt petere reſtitutionem in integrum aduerſus læſionem. reſolut. 463. num. 6. fol. 295. col. 1.

Miracula Sanctorum probantur per teſtes ſingulares. reſol. 492. n. 1. f. 322. col. 2. Referuntur multa exempla. ibid. n. 2. & 3.

Miſſa non poteſt celebrari in altari non conſecrato. reſol. 11. ſub n. 6. f. 8. col. 1.

Miſſa non eſt de ſubſtantia ordinis, ſed hodie ſeruatur contrarium. reſol. 466. n. 1. f. 297. col. 2.

Miſſæ ad nutum amouibiles non ſunt beneficia, vndè à Laicis poſſunt prouideri. reſolut. 200. num. 1. fol. 117. col. 2.

Miſſæ ſunt Capellaniæ, & beneficia, quando dantur in titulum. ibid. n. 2. f. 118. col. 1.

Monachi trium fontium, & Sanctæ Crucis in Hieruſalem præcedunt Monachos S. Euſebij Vrbis Romæ. reſolut. 102. n. 2. f. 64. col. 1.

Monachi mendicantes tenentur ſoluere quartam Epiſcopo ex ijs quæ offeruntur in funere, vbi adeſt conſuetudo. reſol. 209. n. 2. f. 123. col. 2.

Monachi tenētur præſentare Vicarium Epiſcopo, qui ab ipſo debet inſtitui, & vlterius non amoueri, quādo Parochiales Eccleſiæ ſunt vnitæ Monaſterio. reſolu. 293. n. 1. f. 166. col. 2.

Monachi, & cæteri Regulares nō poſſunt fideiubere ſine conſenſu Abbatis, & Superioris, & maioris partis Capituli. reſol. 483. n. 3. f. 316. col. 2.

Monachus exemptus ſi ſit factus Prior Monaſterij non exempti, & delinquit vt Prior, punitur ab Ordinario. reſol. 54. n. 2. f. 35. col. 2.

Monachus non eſt capax dominij. reſol. 95. n. 1. f. 59. col. 2.

Monachus ita acquirit prim[illegible] Monaſterio, vt etiam ſi ad aliud ſe trāſferat, primo illi Monaſterio acquirat, niſi penitus ſit liberatus à primi Monaſterij obedientia. ibid. n. 3. f. 60. col. 1.

Monachus non habet velle, n[illegible] dependet à voluntate ſuperioris. reſol. 11[illegible] col. 2.

Monachus non poteſt repudiare legatum [illegible] ſtum ad beneficium Monaſterij. ibid. n. 2. [illegible]

Monachus poteſt de licentia ſui Superi[illegible] eſſe Vi[illegible] Epiſcopi. reſol. 351. n. 1. f. 212. col. 2.

Monachus non poteſt eſſe Delegatus Papæ, niſi Papa faciat mentionem de dicto Monacho in reſcripto, & cōcedat. ibid. n. 3.

Monachus fugitiuus acquirit Monaſterio quicquid acquirit. reſol. 389. n. 1. f. 237. col. 2.

Monachus qui alteri ſtipulatur nō acquirit ſibi, nec Monaſterio. ibid. n. 4. f. 238. col. 1.

Monachus fugitiuus dicitur qui manet extra Monaſterium, vt ſe celet. ibid. n. 2.

Monachus eo ipſo quod non eſt in obedientia dicitur Apoſtata. ibid.

Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum, non eſt diſpenſatus ad ſimplex. reſol. 410. n. 5. f. 253. col. 2.

Monachus factus Epiſcopus nō deſerit eſſe Monachum, & ſic multa alia exempla ponuntur. reſol. 473. nu. 12. f. 307. col. 1.

Monaſterium appellatur fictus filius. reſol. 95. nu. 2. f. 60. col. 1.

Monaſterium non ſuccedit puellæ phtiſicæ emittēti profeſſionem, quia illam emittit ad conſequendum indulgentias, & propter ſolatium, & conſolationem ſpiritualem. reſol. 493. n. 2. f. 323. col. 2. Limitatur. ibid. n. 4. f. 324. col. 1.

Monaſterium nil capere poteſt pro ingreſſu Monialium, niſi à ſpontè dantibus, vel alimentorum cauſa. ibid. num. 7.

Monialis poteſt retinere duas, & plures præbendas ſine diſpenſatione. reſol. 49. ſub n. 3. f. 32. col. 2.

Monialis ante profeſſionem eſt ſui iuris. reſol. 138. nu. 2. f. 85. col. 2.

Monialis quouſq; eſt profeſſa, quandocumq; poteſt exire, & diſcedere à Religione arbitrio ſuo, abſq; incurſu pœnarum. ibid.

Monialis non poteſt tenere proprium, ſed debet tradere Abbatiſſæ. reſol. 194. n. 1. f. 115. col. 2.

Monialium is numerus in quolibet Monaſterio conſtitui debet, qui ex proprijs redditibus, vel conſuetis eleemoſinis ſuſtentari poteſt. reſol. 202. n. 1. f. 118. col. 2.

Monialium numerum in Monaſterijs etiam exemptis, Epiſcopus cum Superiore Monaſterij poteſt ſtatuere. ibid. num. 2.

Monitio trina requiritur ad incurrendum cenſuras. reſol. 383. n. 6. f. 234. col. 1.

Monitorium ad finem reuelandi non extenditur ad priuilegiatos, niſi in ſubſidium. reſo. 259. n. 3. f. 148. col. 1.

Monitorium generale contra illos, qui nouerint veritatē ad teſtimonium ferendum propter bonum publicum poteſt impetrari ad requiſitionem Iudicis ſecularis pendente cauſa coram eo. ibid. ſub n. 2.

Moræ purgationi in conferendis beneficijs locus non eſt. reſol. 253. in princ. f. 145. col. 1.

Mors omnia ſoluit. reſol. 27. ſub n. 1. f. 18. col. 1.

Mors, & renūciatio, æquiparātur. reſo. 166. n. 1. f. 101. c. 2.

Metus proprius minimè tollit ea per quæ reddi poteſt gratia nulla,& ſic in præiudicium tertij.reſo.490.n.3 & 4.f.320.col.2.

Mulier hæretica non poteſt vti priuilegio prælationis do tis.reſol.5.n.3.f.3.col.1.

Mulier etiam inhoneſta carcerata debet ali à viro,ſi dicta mulier non habet dotem ad ſe alendum.reſolut.34. n.3.f.22.col.1.Limitatur dicta diſpoſitio in eo qui habet patrem diuitem.ibid.n.4.

Mulier inhoneſta poteſt expelli ab honeſta vicinia, ſimiliter & Studentes, & omnes qui fœtidam exercent artem.reſol.133.n.1.f.82 col.1.

Mulier inhoneſta poteſt etiam à propria domo eici ad inſtantiam honeſti vicini.ibid.n.2.

Mulier habetur pro copulata,& carnaliter cognita à viro,quando de proximo erat copulanda. reſol.136. ſub n.2.f.84.col.2.

Mulier tenetur reuelare filium adulterinum. vel ſuppoſitum,ſi nullum periculum eſt in reuelando,& veriſimiliter eidem crederetur, ſecus vero ſi eidem non crederetur,vel ſubſit periculum.ſed tenetur de ſuo ſatisfacere hæredibus mariti &c. reſolut. 346.num. 2.fol. 209. col.2.

Mulieres gregatim viuentes,& Eccleſiæ inſeruiẽtes gaudent priuilegio Canonis. reſolut 419. num.2.fol.260. col.1.

Mulieris acclamatio quæ eſt probanda per duos teſtes ſufficit ad probandam violentiam.reſo.398.n.5.f.244 col.2.

Mundus illuminatur per ſcientias,& ignorantia eſt tenebra Mundi.reſol.446.n.4.f.27[illegible] col.2.

Mutilatio propriè eſt amputatio membri. reſol.66. nu.2. f.42.col.1.

Mutuans pecuniam ad ludẽdum non habet actionem ad ſibi reſtituendam.reſol.119 ſub n.2 f.74.col.2.

N

NAufragantium bona non poſſunt occupari etiam prætextu conſuetudinis. reſol.191.nu.1.f.114. col.1.

Naufragantium bona capiens animo reſtituendi, vel quando ignorat eſſe bona Naufragantium, vel quãdo Dominus eiecerit animo non recuperandi, non incurrit excommunicationem.ibid.nu.2.

Neceſſitas Eccleſiarum eſt cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.reſolut.446.num.12.fol.280 col.2.

Neceſſitatis ratione,multa permittuntur à iure,quę alias non permitterentur.ibid.n.13.

Negligens petere poſſeſſionem beneficij,poteſt eo priuari. reſol.265 n.1.f.150.col.1.

Nemo debet ſe intromittere de factis alienis. reſol.24.in princ.f.16 col.2.

Nemo præſumitur delinquere.reſol.42.ſub num.1.f.28. col.1.

Nemo putatur eijcere ſuum.reſol.191.ſub.num.2.f.114. col.1.

Nemo ſuis ſtipendijs militat. reſolut.439.num.2.f.274. col.2.

Nemo præſumitur velle ſuam conditionem facere deteriorem.reſol.463.n.8 f.295.col.2.

Nobiles in beneficijs ſunt cæteris præferendi. reſol.446. n.8.f.280.col.1.

Nobiles potius,quam ignobiles ſunt aſſumendi ad honores, Magiſtratus, & dignitates ſæculares. ibidem, num.9.

Nobilitas beneficiarij eſt cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.ibid.n.7.

Nobilitas eſt quædam dignitas.ibid.n.11 col.2.

Nobilitas poteſt probari per teſtes,etiam de auditu.reſol. 468.n.5.f.301.col.1.

Nobilitas probatur ex identitate inſignium. ibid. nu.9. f.302.col.1.

Notario contra teſtem. nec teſti contra Notarium creditur in criminalibus.quando agitur ad penam.reſolut. 451.n.1.f.285 col.2.

Notario magis creditur.quam teſti quoad probationem. ibid.num.5.fol.286.col.1. Declaratur. ibid.num.6.7. & 8.

Notarius non poteſt torqueri, teſte dicente ſe non dixiſſe prout ſcriptum reperitur, ſed hoc facit indicium ad inquirendum.ibid.n 2.f.285.col.2.

Notarius.& teſtis poſſunt torqueri, quando adinuicem contrariantur.ibid.n.3.

Notarius agens nomine profeſſi in ijs quæ cõcernunt gratiam & fauorem,ſecus in onerosis, vel penalibus. reſol.138.n.3.f.85.col.2.

Nouitius quæ[illegible] acquirit infra annum probationis, acquirit Monaſterio.ibid.in princ reſ[illegible] col.1.

Nouitius profeſſurus Religionem in renunciatione facta ab eo,intelligitur conditio, ſcilicet ſi permanſerit in Religione.reſol.152.n.1.f.92.col.2.

Nuptiæ ſecundæ non benedicuntur.reſol.382.n.1.f.232 col.2.

O

OBligatio quãdo eſt perfecta,& perpetua ita quod non pendeat eius eſſentia,non immutatur ex mutatione perſonæ in tertij præiudicium.reſol.443. n.4.f.277.col.2.

Obligatione principali prohibita, eſt reprobata etiam pignoris perſecutio,quæ eſt acceſſoria.reſol.434.num.2. f.272 col.2.

Obſtetrices,& Medici non tenentur reuelare ea,quæ ipſis ratione officij ſunt nota. reſolut.310. num.7. f.183. col.2.

Obſtetrix non tenetur reuelare partum ſuppoſitum, niſi in quibuſdam caſibus.reſo.346.à n.4.vſq; ad fi f.209 col.2.

Occidens clericum incidit in excommunicationem.reſol. 309.n.1.f.181.col.2.

Occidens clericum excommunicatum non gaudet immunitate eccleſiaſtica.ibid.n.5.Adducuntur caſus ſimiles.ibid.n.6.7.& 8 f.182.col.1.

Occidere volẽs vnam perſonam, ſi aliam occidat caſualiter,non excuſatur à pena. reſol.412.num.2.fol.256. col.1.

Oculus inutilis,non reputatur oculus.reſolu.66.in princ. f.42.col.1.

Offendens alicuius iuriſdictionem,efficitur de foro illius. reſol.140.n.6.f.87.col.1.

Offendens cum dentibus,vel ferramẽtis Artis, non dicitur offendere cum armis. reſolut.388.num.2 fol.237. col.1.

Offendentes Conſiliarios committunt crimen læſæ Maieſtatis.reſol.3.in princ f.2.col.2.

Offendentes Baronem Principem recognoſcentem videntur offendiſſe perſonam Principis ibid.

Officialis delinquens in ſyndicatu,remittendus eſt ad ſuũ Iudicem.reſol.141.n.1.f.87.col.2.

Officia diuerſa,ſi ad diuerſa tendat,quis non poteſt aſpirare ad ea.reſol.473.n.7.f.305.col.2.

Digitized by Google

Officiorum duorum vicem licet quis non poſſit regulariter ſuſtinere, tamen excipitur caſus voluntariæ iuriſdictionis, in quo quis poteſt iuris, & priuati vicem ſuſtinere.ibid.n.5.

Officium,vide ſupra verbo Dignitas.

Officium quando recitatur,requiritur attentio ad Deum, vel ad ſenſum,vel ad verba.reſolu.362.num.2.f.219. col.2.

Opera licita,& quæ de ſui natura ſunt bona, & pia ſine Superioris authoritate,vel licentia poſſunt fieri , reſol. 11. in princ.f.7.col.2.

Opinio quæ magis fauet Eccleſiæ,tenenda eſt. reſolut.42. n.2.f.28.col.1.

Optandi conſuetudo valet dummodò fiat intra 20. dies. reſol.193.n.1.f.114.col.2.

Optare quis non poteſt minorem præbendam. ibid. nu.3. f.115.col.1.

Optare non poteſt intruſus habens beneficium reſeruatū. ibid ſub n.4.

Optari non poteſt dignitas maior poſt Pontificalem.ibid. num.5.

Optari non poſſunt beneficia deuoluta ad Sedem Apoſtolicam.ibid.ſub n.4.

Optio non datur niſi per obitum. & non habet locum in reſignationibus factis in manibus Papæ in fauorē certæ perſonæ.ibid.in fin.reſol.

Optio non datur in beneficijs vacātibus in Curia,nec reſeruatis.ibid.ſub n.4.

Optio regulariter locum habet in Canonicatibus,& præbendis.reſol.488.n.5.f.320.col.1.

Optio regulariter fieri debet infra 20.dies.reſol.489.n.1. f.320.col.1.

Ordinarij Monialium poſſunt eiſdem concedere vſum mobilium,qui non repugnet paupertati.reſol.194.n.2. f.115.col.2.

Ordinarij Monialium non poſſunt concedere eis vt retineant annuos redditus.ibid.n.3 f.116.col.1.

Ordinarij dicuntur omnes habentes iuriſdictionem contentioſam.reſol.295.n.4.f.170.col.1.& reſol.304.n.1. f.176.col.2.

Ordinarius tamquam Delegatus Sedis Apoſtolicæ ſummariè tantum,& extraiudicialiter debet cognoſcere, an reſcriptum diſpēſationis careat vitio ſubreptionis, & tenetur citare partes.reſol.50. in princ. f.32.col.2. & f.33.col.1.

Ordinarius poteſt citare per Nuncium ſolo verbo. reſol. 62.n.3.f.40.col.1.

Ordinarius non poteſt conferre beneficium ad quod quis habet optionem . reſolut. 193. num. 2. fol. 115. col.1.

Ordinarius non poteſt prophanare Capellas ſine cauſa. reſol.201.n.2.f.118.col.2.

Ordinarius eſt cui mandata eſt iuriſdictio iure proprio. reſol.295.n.3.f.170.col.1.

Ordinarius non tenetur docere de ſua iuriſdictione , ſed poteſt mandare Nuncio vt verbo abſq; ſcriptis citet. reſol.424.n.5.f.264.col.1.

Ordinare, & dare dimiſſorias eſt proprium ſolius Epiſcopi.reſol.295.in princ.f.169.col.2.

Ordines minores debent conferri diebus feſtiuis . reſolu. 273.n.1.f.155.col.2.

Ordo qualitatis eſt potior ordine temporis. reſol.101.ſub n.1.f.63.col.2.

Ordo vt conferatur quædam requirit de neceſſitate, quædam verò de congruitate . reſolut. 150. num. 4. fol.91. col.2.

Ordo datus pro non dato haberi non poteſt. ibid.

P

PActum factum à minore ſine tutoris authoritate valet ſi alias eſſet approbatum reſol. 11.in princ. f.7.col.2.

Papa ſolus diſpenſat cum ſimonia ſcienter contracta. reſol.31.n.2.f.20.col.2.

Papa ſi dicit in litteris aliquam Eccleſiam eſſe exemptam, non ob id probatur eius exemptio niſi aliunde conſtet. reſol.94 n.1.f.59.col.1.

Papa ſi contulit præpoſituram in Cathedrali vti primam dignitatem , non cenſetur ob id probata prima dignitas,quia ſunt verba enunciatiua. ibid.n.2.

Papa quando diſpenſat in matrimonio,concedit ſolum facultatem contrahendi matrimonium, non autem cēſetur approbare quod illicitè per contrahentes factum fuit.reſol. 129.ſub n.2.f.80.col.2.

Papa quando diſpenſat contra Decreta Concilij generalis,requiritur expreſſa mentio dicti Concilij.reſol.156. n.1.f.94. col 2.

Papa in collationibus,non intendit tollere ius tertij. reſol. 198.n.2.f.117.col 1.

Papa quando apponit manum in aliqua re, nō poteſt inferior ſe intromittere . reſolut.278. num.1. fol.158. col.2.

Papa quando concedit Epiſcopo facultatem teſtandi de fructibus beneficiorum,intelligitur etiam de teſtamento iam facto.reſol.294.n.2 f.169.col.1.

Papa ſolus diſpenſat in irregularitate proueniente ex homicidio,vel mutilatione. reſolut.298.num.3.fol.172. col.1.

Papa quādo mandat prouideri alicui de certo beneficio, illud erit affectum etiam ante vacationem. reſol.352. n.1.f.213.col.1.

Papa ſi aliquem ordinauit , non poteſt Epiſcopus etiam propter delictum illum degradare. ibid.n.2.

Papa ſi beneficium vacans prius dederit vni,& demum alteri,præfertur primus. reſolut.462.num.2. fol.294. col.1:

Papa non præiudicat in beneficio,ſpreto patrono.reſolut. 491.n.6.f.322.col.1.

Parentes non tenentur teſtificari contra filios. reſol.310. n.1.f.182.col.2.

Parochus non excuſatur etiam cum periculo vitæ in reuelatione concubinatus ſuorum ſubditorum. reſol. 23. n.2.f.16.col.2.

Parochus poteſt abſq; licentia petita admittere Regularē, aut virum doctum,vt bis, aut ter prædicet in ſua Parochia.reſol.290.ſub n.2.f.165.col.2.

Pater exponens filium legitimum,& naturalem tantum, punitur Iudicis arbitrio , nam cum exponendo negat alimenta,& videtur negare, quod extenditur etiam ad ſpurium.reſol.28.n.1 f.18.col.2.

Pater tenetur alere filium ſpurium tam de iure ciuili, quam canonico.ibid.n.2.

Pater qui filium anniculum in lecto,& non in cuna retinuit,ſi reperiatur ſuffocatus, mortua vxore non poteſt aſcendere ad ſacros ordines,& ſi aſcendat eſt irregularis.reſol.40.in princ.f.27.col.1.

Pater ſi nominat filium , debet intelligi de legitimo , & naturali.reſol.308.n.8.f.181.col.2.

Pater ſciens filium velle committere crimen læſæ Maieſtatis,non tenetur reuelare. reſolut.310.num.2.f.182. col.2.

Digitized by Google

Pater iure naturæ eximitur à ferendo teſtimonio contra filium. ibid. ſub n. 2.

Pater habens plures filios, ſi vni donauit maiorem partẽ bonorum, præſumitur feciſſe in fraudẽ. ſimiliter ſi donator permanſerit in poſſeſſione bonorum. reſolut. 431. n. 2. f. 270. col. 2.

Pater amat filium ſicut ſeipſum. reſol. 453. num. 1. f. 282. col. 1.

Pater poteſt requirere Iudicem vt carcerari faciat filiũ, & verità à ſe deſignata pœna eum afficiat. ibid. num. 2. Declara vt n. 3. col. 2.

Pater ſi verberat filium clericum, non incidit in excommunicationem, quia præſumitur verberaſſe cauſa correctionis. ibid. n. 4.

Pater ſi excedit modum in caſtigando filium, punitur ſolum de exceſſu, non autem de omnibus percuſſionibus. ibid n. 5.

Pater carcerans filium clericum non incidit in canon. ſi quis ſuadente Diabolo, nec poteſt accuſari de carcere priuato. ibid. n. 6.

Pater ſi offert filium ſuum nocentem Iudici, non præſumitur offerre vt ſummo ſupplicio eum afficiat. ſed mitiori pœna plectendus eſt ibid. n. 7.

Patris affectio inter filios, præſumitur æqualis. reſol. 431 n. 2. f. 270. col. 2.

Patriarchæ licitum eſt habere Baldachinum, quia æquiparatur Regi. reſol. 313. ſub n. 1. f. 186. col. 2.

Patroni laici alicuius beneficij, vel Eccleſiæ tenentur ad illud præſentare infra terminum quatuor menſium, alias ipſo termino elapſo, ius præſentandi ſpectat ad Epiſcopum. reſol. 358. n. 1. f. 200. col. 2.

Patronis licitum eſt facere omnia, quæ voluerint. reſolu. 302. n. 8. f. 175. col. 2.

Patronus poteſt donare Eccleſiæ emphyteuſim ſub conditione, vt reguletur ſicut eccleſiaſtica. ibid. n. 11.

Patronus poteſt facere vt Eccleſia poſſit retinere feudum laicale, recognoſcẽdo pro illo dominum laicum. ibid. n. 12.

Patronus poteſt in fundatione iuriſpatronatus quamlibet conſtitutionem, legem, & pactum apponere. ibid. n. 2. col. 1. Et in dubio quælibet conditio appoſita, cenſetur valida. ibid. n. 3. Amplia vt poſſit patronus apponere conditionem, vt valeat præſentatus in mortis articulo ſucceſſorem nominare. ibid. n. 4.

Patronus præſentans indignum, ſuo iure priuatur. reſol. 441. n. 4. f. 276. col. 1.

Patronus præſentans clericum, debet ei aſſignare portionem congruam. reſol. 442. n. 1. f. 276. col. 2.

Pauper non tenetur ſoluere decimas, ſi ob id ſubtraherẽtur ſibi neceſſaria ad victum. reſolut. 115. num. 1. f. 71. col. 1.

Pauper quando non reperitur de blando pro ſoluenda decima, ſufficit ſoluere pecuniam. ibid n. 2. col. 2.

Paupertas excuſat à procurationibus viſitationum. ibid. num. 3.

Paupertas debet probari per eum, qui ſe fundat in ea. reſol. 381. n. 3. f. 232. col. 2.

Paupertatis prætextu nemo debet tenere aliena, vel peccare. reſol. 115. in princ. f. 71. col. 1.

Paupertatis multi ſunt praui effectus. reſol. 124. n. 2. f. 78 col. 1.

Pauperum appellatione, veniunt Hoſpitalia. reſolu. 317. ſub n. 2. f. 189. col. 1.

Peccandi conſuetudo, pœnam cumulat. reſol. 396. nu. 2. f. 243. col. 2.

Peccata ob recidiuationem efficiuntur capitalia. ibi. n. 1. col. 1.

Peccator peccans mortaliter, quatuor peccata committit: Primò, occidit animam ſuam, & ſic committit homicidium: Secundò, committit furtum ſubtrahendo illam à Deo: Tertiò, committit adulterium, nam recedens à Deo, fornicatur cum Diabolo: Quartò, committit periurium, nam non ſeruat fidem promiſſam in Baptiſmo. reſol. 63. in fi. f. 40. col. 2.

Peccatores dulciter admoneantur, vt à malo recedant. reſol. 23. in princ. f. 16. col. 1.

Peccatum inobedientiæ, & contumaciæ requiritur ad excommunicationem. reſol. 408. n. 1. f. 251. col. 1.

Pœna impoſita contra præſumentes, non videtur incurri ab eo, qui abſq; dolo, & contemptu facit actum. reſol. 19. n. 1 f. 13. col. 2.

Pœna delinquentis minuitur, ob lapſum longi temporis. reſol. 47. n. 1. f. 31. col. 1.

Pœna triremium eſt ignominioſa, & infamatoria. reſol. 104. in princ. f. 65. col. 2.

Pœna quando imponitur ipſo iure, requiritur declaratoria. reſol. 245 n. 1. f. 141. col. 2.

Pœna negligentiæ trahit ſecum executionem ipſo iure. reſol. 253. n. 1. f. 145. col. 1.

Pœna non habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem. reſol. 272. n. 1. f. 155. col. 1.

Pœnas venientium contra tranſactionem iuratam incurrunt maiores, dummodo contractus ſit factus nullo cogente imperio, ſed libero arbitrio, vt iuretur per Deũ, & vltimo quod contrauenient dolo recedat à tranſactione. reſol. 320. n. 2. f. 192. col. 1.

Pœnæ prædictorum ſunt, vt ſint periuri, infames, reſtituant accepta, & remoueantur à limine iudicij. ibid. num. 1.

Pœnæ prædictæ imponuntur ratione periurij, & in ſpecie de pœna reſtitutionis acceptorum. ibid. n. 3.

Pœnæ contra violantes immunitatem, & libertatem eccleſiaſticam, differunt. reſol. 53. n. 2. f. 35. col. 1.

Pœnæ duellantium, vide ſupra verbo Duellãtium pœnæ.

Pœnitentiarius ab Epiſcopo conſtitutus, poteſt delegare vices ſuas. reſol. 179. n. 1. f. 108. col. 2.

Pœnitentiarius non poteſt conſtituere alium Pœnitẽtiarium. ibid. nu. 2.

Pœnitentiarius ex vi ſolius officij non poteſt abſoluere à caſibus Epiſcopalibus, niſi eidem concedatur. ibid. n. 3. f. 109. col. 1.

Penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum, ſed in mera tẽporalitate conſtitutum. reſol. 117. n. 2. f. 72. col. 2.

Penſio, qua decem pro centum annuatim ſoluuntur, vſuram ſapit, nec iuri offerendi locus eſt. reſolut. 434. per tot. f. 272. col. 2.

Penſio non poteſt reſignari, quia non ſapit titulum beneficialem, neq; eſt beneficium eccleſiaſticum. reſol. 470. n. 1. f. 302. col. 2. & n. 7. f. 303. col. 1.

Penſio non facit incompatibilitatem cum alio beneficio curato, vel requirente reſidentiam. ibid. n. 2.

Penſio poteſt transferri in articulo mortis, etiam quod in conceſſione ſimpliciter detur facultas transferendi. ibid. n. 4.

Penſio poteſt aſſignari laico. ibid. n. 5.

Penſionarij non tenentur ad contributionem expenſarũ, quas facit titularis pro defenſione ſui tituli. reſol. 428. n. 1. f. 268. col. 1.

Penſionarius habet vſumfructum tam in vita, quam in morte. reſol. 117. n. 3. f. 72. col. 2.

Penſio-

Pēſionarius non obligatur ad recitandum officium magnum,ſed tātum ad Officium B.M.Virginis.reſol.470 n.6.f.302.col.2.
Penſionem habens,tenetur recitare officium. reſolu.406. n.3.f.250.col.1.
Penſiones decurſæ, & non ſolutæ, tranſeunt ad hæredes penſionarij.reſol.117.n.1.f.72.col.2.
Penſiones æquiparantur beneficijs.reſol.445.n.1.f.279. col.1.
Percutiens clericum turpiter agentē cum ſponſa de præſenti eſt excommunicatus,tamen abſolutio non eſt reſeruata Papæ.reſol 228.n.1.f.134.col.1.
Percutiens clericum turpiter agentem cum ſponſa de futuro eſt excommunicatus, & abſoluendus à Papa. ibid.n.2.
Percutiens clericum adulterantem cum vxore, ſed per intermediam perſonam,eſt excommunicatus.ibid.n.3.
Percutiēs Conuerſos presbyterorum ſecularium in communi viuentium,eſt excommunicatus. reſol. 419. in princ.f.260.col.1.
Percutiens clericum excommunicatum,incurrit in excōmunicationem.reſol.438.n.4.f.274.col.2.
Percutiens clericum eſt excommunicatus.reſo.472.n.1. f.304.col.1.Ampliatur.ibid.n.2.3.4.& 5.
Permutans beneficium pingue cum tenui, ſi graui morbo erat correptus, fraudis conſilium euidenter probatur. reſol.465.n.2.f.297.col.1. Ampliatur.ibid.nu.4. & 5.
Permutans beneficium pingue cum tenui, ſi permanſit in poſſeſſione,permutatio præſumitur fraudulenta. ibi. num.6.
Permutatio eſt reſignatio.reſol.128.n.1.f.80.col.1.
Permutatio in dubio non præſumitur facta ex iuſta cauſa, nec creditur Ordinario dicēti ſe facere illam iuſta cauſa,niſi probetur.reſo.460.n.1.f.292.col.1.Contrarium tamen tenet Bellamera; ſed declaratur eius opinio.ibid.n.2.col.2.
Permutatio beneficiorum ob enormem læſionem poteſt reuocari.reſol.463.n.1.f.295.col.1.
Permutatio ſine fraude fieri debet, & deceptis in permutatione iura ſubueniunt.ibid.n.2.
Permutatio beneficiorum non poteſt fieri ab ijs, qui ad ea ſunt ordinati,ſed ab Epiſcopo.ibid.n.7.
Permutatio ſpiritualium debet fieri ad fauorem, & vtilitatem Eccleſiæ.ibid.n.9.& 11.col.2.& f.296.col.1.
Permutatio facta cum conſanguineo non valet, quia cōiunctio ſanguinis arguit ſuſpitionem fraudis. reſolut. 465.n.3.f.297.col.1.
Permutatio beneficij pinguis cum tenui poteſt fieri ab eo, qui ſenio confectus eſt,& habet vberiores redditus, ſi verò expedit Eccleſiæ, & hoc arbitrio Epiſcopi relinquitur.ibid.n.7.col.2.
Permutatio beneficij tenuis cum pingue præſumitur fraudulenta, vel ſimoniaca, cum non ſit veriſimile quod ſine cauſa renūciet quis beneficium pingue cum tenui. reſol.480.n.2.f.313.col.1. Ampliatur vt nu.3.col.2. Limitatur vt n.4.& 5.
Perſona nota,quæ vult promoueri ad ordines nō eſt examinanda.reſol.371.n.1.f.225.col.2.
Perſona nota ante ordinationem debet approbari ab Epiſcopo,& deſcribi in liſta ordinandorum.ibid.n.2.
Perſonæ induſtria non cenſetur electa per clauſulam (ſuper quo conſcientiam tuam oneramus).reſolut. 122.n.2.f.76.col.2.
Perſona induſtria cenſetur electa quando cauſa eſt grauis,factum variabile, & non committitur res determinata.ibid.nu.3.
Perſonæ eccleſiaſticæ habent electionem fori,data violētia,rapina,vel fraude.reſol.147.n.2.f.90.col.1.
Perſonæ non inſignitæ ordine clericali, ſi gregatim viuunt,gaudent priuilegio clericali.reſol.419.n.3.f.260 col.1.
Perſonæ miſerabiles quæ nam dicantur.Iudicis arbitrio relinquitur.reſol.317.ſub n.3.f.189.col.1.
Perſuaſiones, & blanditiæ arguunt dolum ſi contineant mendacium,vel falſas cauſas. reſol.328.nu.3.f.197. col.2.
Petens copiam libelli,non cenſetur conſentire in Iudicē. reſol.55.n.2.f.36.col.1.
Petitionis principium debet attendi. reſol.14.nu.2.f.11. col.1.
Pirata non remittitur.reſol.143.n.3.f.88.col.1.
Plebanus Eccleſiæ Collegiatæ,Vicarius Epiſcopi, Archidiaconus,Archipresbyter, & Decanus ſunt dignitates.reſol.168.n.3.f.102.col.2.
Pluralitas in dubio non præſumitur.reſol.468.n.2.f.300 col.1.
Portio congrua aſſignanda clerico præſentato ab Eccleſiæ patrono,quæ ſit,relinquitur arbitrio Epiſcopi. reſol.442.n.2.f.277.col.1.
Portionarij habentes vocem in Capitulo,ſunt de Capitulo.reſol.39 n.2.f.27.col.1.
Poſſeſſio rei Eccleſiæ ſi trāſferatur abſq; vllo titulo imò retento vtili dominio,non incidit quis in cenſuras.reſol.60.n.1.f.39.col.1.
Poſſeſſio pacifica eſt illa, quam quis ſine controuerſia accepit.reſol.251.n.2.f.144.col.2.
Poſſeſſio ad hoc vt non dicatur pacifica,requiritur vt nō ſolum in fructibus,ſed etiam in poſſeſſione fuerit controuerſia.ibid.n.3.
Poſſeſſio in beneficialibus habet plus iuris, quam facti. reſol.263.in princ.f.149.col.1.
Poſſeſſio immemorabilis habet vim tituli.reſol.322.n.4. f.193.col.1.
Poſſeſſio immemorabilis debet conſtare per tres ſententias conformes.reſol.335.n.3.f.201.col.2.
Poſſeſſio beneficij ad hoc vt ſit manutenibilis debet eſſe capta in ipſa Eccleſia.reſol.356.n.4.f.222.col.2.
Poſſeſſionis tranſlatio,inter ſpecies alienationis connumeratur.reſol.60.in princ.f.38.col.2.
Poſſeſſor quando habet titulum,tunc etiam poſt litem cōteſtatam dicitur bona fide poſſidere quantum ad fructuum perceptionem,ſecundum aliquos,ſed ſi fructus extant,tenetur reſtituere.reſolut.322.num.2.fol.193. col.2.
Poſſeſſor tertius,vide infra verbo Tertius poſſeſſor.
Poſſidens beneficium temporis litis motæ eſt manutenendus,præſertim alio non exiſtente in poſſeſſione, & iuncta etiam fructuum perceptione. reſol.366.n.1.f.222. col.2.
Poteſtas concedendi indulgentias eſt iuriſdictionis, & ſic delegari poteſt à Papa.reſolu.306.num.3.fol.179. col.2.
Poteſtas concedendi indulgentias eſt iuriſdictionis voluntariæ.ibid.n.5.
Præbendæ temporales poſſunt concedi etiam laicis, & mulieribus.reſol.49.ſub n.3.f.32.col.2.
Præbendæ temporales quamuis ſint plures, & habeantur inſimul cum aliqua dignitate non inducunt incōpatibilitatem.ibid.

Prębendę temporales poſſunt vendi ſine vlla labe ſimoniæ. ibid.
Pręcedentia conſideratur ſpatio etiam vnius horæ, imò & vnius momenti. reſol. 101. ſub n. 2. f. 63. col. 2. & reſol. 103. in princ. f. 65. col. 1.
Pręcedere debet illa Religio, quæ eſt prima in inſtitutione, & approbatione. reſolut. 102. n. 1. f. 64. col. 1.
Pręceptum poſitiuum non obligat cum ſcandalo, vel periculo animæ, ſeu corporis. reſolut. 346. num. 3. f. 209. col. 1.
Preces nimium exceſſiuæ, ſunt loco violentiæ. reſol. 328. n. 2. f. 197. col. 1.
Preces illorum quibus debetur reuerentia inducunt iuſtum metum. ibid. n. 4. col. 2.
Prædeceſſor videtur idem cum Succeſſore. reſol. 27. in princ. f. 18. col. 1.
Prędicatores non poſſunt prædicare, niſi ſint approbati, & examinati à ſuo Prælato, & præſentati Epiſcopo, ſeu Ordinario. reſol. 290. n. 1. f. 165. col. 1.
Prælati Regulares habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuis Monaſterijs. reſolut. 177. num. 2. f. 108. col. 1.
Prælati negligentia in conferendis beneficijs ſuppletur per Superiorem. reſol. 184. ſub n. 1. f. 112. col. 1.
Prælato cui prohibetur donare res Eccleſiæ, permittitur dare aliquid eleemoſinaliter. reſolut. 25. in fin. fol. 17. col. 2.
Prælatus dicitur improuidus, qui timore humani auxilij non reprehendit vitia ſubditorum. reſo. 23 ſub n. 1. f. 16 col. 1.
Prælatus quando ſuccedit in locum alterius Prælati, vel renunciantis, vel tranſlati in aliam Eccleſiam, non ſuccedit viuo, ſed mortuo. reſol. 68. ſub n. 3. f. 43. col. 2.
Prælatus Eccleſiæ poteſt repudiare legatum factum Eccleſiæ. reſol. 114. n. 1. f. 70. col. 2.
Prælatus peccat mortaliter, cum iuſta cauſa diſpenſandi exiſtente, non diſpenſat. reſol. 125. n. 2. f. 78. col. 1.
Prælatus Regularis non habet iuriſdictionem Epiſcopalem cum territorio. reſol. 181. ſub n. 1. f. 109. col. 2.
Prælatus ſuſpenſus ſi auhorando facit celebrare coram ſe aliquem, eſt irregularis, iuxta opinionem Nauarri; ſed contrarium eſt verius iuxta opinionem Couarruuias. reſol. 204. per tot. f. 120. col. 1.
Prælatus electus, & confirmatus, & non conſecratus in actu, non poteſt exercere ea quæ ſũt ordinis Epiſcopalis, ſed in habitu per alium Epiſcopum poteſt exercere. reſol. 285. ſub n. 2. f. 162. col. 1.
Præſcriptio, aut conſuetudo, vide ſupra verbo Conſuetudo, aut præſcriptio.
Præſcriptio ſuper vno corpore, non extenditur ad alia corpora. reſol. 323. n. 4. f. 195. col. 1.
Præſcriptio interrupta non iuuat. reſol. 367. nu. 3. f. 223. col. 1.
Præſes Senatus præcedit ceteros Senatores. reſo. 101. ſub nu. 1. f. 63. col. 2.
Præſumptio comprehendit eos, qui doloſè, & ex certa malitia faciunt actum prohibitum, & fraudulentum. reſol. 19. n. 2. f. 13. col. 2.
Præſumptio inſurgit ex ſecreta locutione quod aliquis dicat id, quod palam dicere erubeſcit. reſol. 22. num. 1. f. 15 col. 2.
Præſumptio requiritur ad incurrendas penas, & irregularitates. reſol. 31. in princ. f. 20. col. 2.
Præſumptio fraudis licet ceſſet propter decretum Iudicis, tamen ſi dolus re ipſa probetur, præſumptio cedit veritati. reſol. 463. n. 5. f. 295. col. 1.
Præſumptiones, ſeu coniecturæ plures quando adſunt in antiquis, poſſunt iungi ad inducẽdam perfectam probationem. reſol. 468. n. 3. f. 300. col. 2.
Princeps, vel Imperator quantũcumq; legibus ſit ſolutus, contra tamen non citatum procedere non poteſt. reſol. 50. ſub n. 1. f. 33. col. 1.
Princeps non poteſt dare reſcripta, vel vlla priuilegia in damnum tertij. ibid.
Princeps licet ſit ſolitus legibus, tamen debet viuere ſecundum leges. reſol. 162. n. 1. f. 98. col. 1.
Princeps quando in aliqua lege præcipit aliquid, & oppoſitum agitur, vel non obſeruatur eo ſciente, & tolerante, lex illa non recipitur ex viridi obſeruantia, & ſic non obligat. reſol. 205. ſub n. 1. f. 120. col. 2.
Princeps non poteſt reuocare conceſſa propter merita, abſq; iuſta cauſa. reſol. 357. n. 3. f. 215. col. 2.
Princeps ſi motu proprio reuocat qñ agitur de reuocando ea, quæ ſunt de iure ciuili, tunc præſumitur cauſa vera, & iuſta, dummodo non exprimatur cauſa friuola, vel falſa. ibid. n. 4. f. 216. col. 1.
Principes non facientes ſecundum legem ipſorum, peccant venialiter. reſol. 125. ſub n. 3. f. 78. col. 2.
Principes, Duces, Marchiones, & Comites Regni Neapolitani comprehenduntur in diſpoſitione clem. vnic. de Baptiſmo. reſol. 427. n. 1. f. 266. col. 2.
Principalis non tenetur reuelare in monitorijs. reſo. 310. ſub n. 7 f. 183. col. 2.
Prior, & Abbas obtinet dignitatem, Canonicus item in Eccleſia Cathedrali. reſol. 168. n. 2. f. 102. col. 2.
Priores Prædicatorum, & aliorum Conuentualium, atq; Guardiani Fratruum Minorum ſunt capaces delegationum. reſol. 287. n. 3. f. 184. col. 1.
Priuilegia non ſunt multiplicanda. reſol. 39. in prin. f. 26. col. 2.
Priuilegia plura pluribus competentia quis habere poteſt, tum iure proprio, tum ex perſona alterius. reſolut. 473. n. 2. f. 305. col. 1.
Priuilegiatus poteſt auocare pecuniam poſteriori ſolutã, ex Capycio. reſol. 375. n. 4. f. 228. col. 1.
Priuilegium perſonale cum perſona durat, & remiſſio ſemel facta tolli non debet, & amoto impedimẽto quoad cauſam, etiam quoad illud amouetur. reſol. 64. ſub n. 1. f. 41. col. 1.
Priuilegium de non ſoluendis decimis, intelligitur de extraordinarijs, non autem de ordinarijs. reſol. 125. in princ. f. 71. col. 1.
Priuilegium declinandi forum amittitur propter contumaciam. reſol. 148. n. 2. f. 90. col. 1.
Priuilegium, & compoſitio ſunt fauorabiliores, quam conſuetudo, & præſcriptio. reſol. 161. ſub n. 2. f. 97. c. 2.
Priuilegium à lege conceſſum Baronibus de reuocandis vaſſallis, qui alio vadunt ad habitandum, non extẽditur ad eos, qui eũt ad terras Regis. reſol. 162. ſub n. 3. f. 98. col. 2.
Priuilegium conceſſum clericis, extẽditur etiam ad eorum famulos. reſol. 393. n. 1. f. 240. col. 1.
Priuilegium clerici quando eſt dubium, recurrendum eſt ad Papam. ibid. n. 4. col. 2.
Priuilegium habens, & eo malè vtens ſcienter, ipſo priuatur. reſol. 441. n. 5. f. 276. col. 2.
Priuilegium debet oſtendi in re de qua agitur. reſol. 461 n. 2. f. 293. col. 1.
Priuilegium ſortitur effectũ quoad ea ſolum, quæ in illo exprimuntur, & ab eo nõ eſt recedendũ, atq; eius ver-

ba

ba erunt ad vnguem ſeruanda.reſolu.493.n.3.f.323.col.2.
Probatio plena qualitatis delictorum requiritur ad effectum remittēdi Iudici ſeculari reos,qui ad Eccleſiam confugerunt.reſol.38.n.1.f.25.col.2.
Probatio bonæ famæ rei tollit omnia indicia, & mitigatur ei pœna,maximè ſi toto tempore vitæ,reus non cōmiſiſſet aliquod delictum.reſol.275.nu.1.f.157.col.1.
Probationes leuiores ſufficiunt vbi agitur ad repellēdum aliquem ab aſſecutione beneficij nō dum obtenti.reſol.56.ſub n.2.f.37.col.1.
Procurator ad capiēdam poſſeſſionem beneficii debet habere ſpeciale mandatum. reſolut.366. num.2.f.222.col.2.
Procurator non poteſt porrigere ſupplicationem, mortuo reſignante,& deinde præſtare conſenſum in fauorem reſignatarij.reſol.487.n.2.f.319.col.1.
Procurator conſtitutus ad reſignandū beneficium ſi porrexerit ſupplicationem,quæ fuit data viuo reſignante, ſi poſtea moriatur reſignans,& ſic ante præſtitum cōſenſum formalem, poterit illum præſtare poſt mortem ipſius conſtituentis.ibid.nu.3.
Procurator poſt mortem domini valet conſumare per eum cœpta, non autem noua inchoare. ibidem. nu.4.
Procuratorem conſtituens,non dicitur conſentire in Iudicem.reſol.55.n.5.f.36.col.2.
Procuratores,& his ſimiles poſſunt facere meliorem tātum cōditionem domini,non autem deteriorem. reſol. 127.ſub n.2.f.79.col.2.
Profeſſio per vim,& metum facta,& ob id annullata, habetur tamquam non facta. reſolut.311.num.2.f.184.col.2.
Profeſſio duobus modis fit, ſcilicet ſimpliciter, & cauſa deuotionis.reſol.493.n.5.f.324.col.1.
Profeſſio ſtante morbo profitentis non poteſt fieri ſimpliciter,quia contra Conc.Trid.ſed poteſt fieri deuotionis cauſa.ibid.n.6.
Profeſſio emiſſa in articulo mortis non iuuat Monaſterio quoad acquiſitionem bonorum,ſeu dotis. ibid. nu. 10. col.2.
Prohibitio nè laici ſedeant cum clericis in Choro dum celebrantur diuina officia non comprehendit eos, qui inaduertenter, aut ex ſimplicitate, aut inuitati ingrediuntur.reſol.19.ſub.n.2.f.13.col.2.
Prohibitum fieri in Eccleſia, cenſetur etiam prohibitum in Porticu, vel Atrio Eccleſiæ circumcirca per 40. paſſus.reſol.4.n.1.f.3 col.2.
Prohibitus petere,poteſt ſpontè oblatum eleemoſinaliter accipere.reſol.24.n.1 f.17.col.1.
Promiſſio de non nubendo eſt inualida, & pœna adiecta non debetur.reſol.107.n. 1.f.67.col.1.
Promittens non reuocare donationem etiam vitio ingratitudinis,non poteſt amplius ſe penitere.reſo.462.n.6. f.294.col.2.
Promotus ad ordinem ſacrum ante legitimam ætatem eſt ſuſpenſus,& ſi exercuit ordines eſt irregularis.ſed poteſt Epiſcopus diſpenſare,ſi caſus eſt occultus.reſol. 240.n.1.f.139.col.1.
Promotus ad ordinem ſacrum ante legitimam ætatem poſtquam ad eam peruenerit indiget abſolutione; ſecundum veriorem opinionem.ibid.n.2.col.2.
Promotus bona fide ignorans ſe non habere ætatem legitimam non eſt ſuſpenſus,& exercēs ordines non fit irregularis,ſed peccat mortaliter quoties exercet.ibi.n.3.
Promoueri quis poteſt ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi obtinet beneficium.reſol.49.n.1.f.32.col.1.
Promoueri quis poteſt ab Epiſcopo illius Diœceſis, in qua poſſidet beneficium in commendam, ſi commenda ſit perpetua. ibid.n.2.
Prothonotarij,& Comites Palatini ſubſunt iuriſdictioni Ordinarij.reſol.41.n.1.f.27.col.2.
Prouerbium (chi non sà ſimulare, non sà regnare) refertur.reſol.23.in princ.f.1 . col.1.
Prouiſus ab Ordinario de beneficio reſeruato, dicitur intruſus.reſol.297.n.3.f.171.col.1.
Prouiſus de aliquo beneficio à Papa poteſt priuari ab Ordinario propter delictum ſuperueniens.reſol.352.n.3 f.213.col.1.
Prouiſus de beneficio non poteſt propria authoritate ingredi poſſeſſionem,alias cenſetur intruſus.reſolu.402. n.2.f.247.col.1.
Proximior in gradu,prior eſt in ſucceſſione.reſolu.163. ſub n.3.f.100.col.1.

Q

Qualitas tribuens iuriſdictionem,nō præſumptiuè eſt probanda,ſed concludenter.reſol.38.n.2. f.26.col.1.
Quarta funeraria, ſiue canonica portio pro funere Noui tij infra annum defuncti,non debetur Eccleſiæ Parochiali ipſius Nouitij. reſol.138. in princ.f.85.col.1.
Quarta legatorum debetur Epiſcopo ab Eccleſiis legatarus,exceptis quibuſdam caſibus.reſol.109. n.1.f.123. col.1.
Quarta legatorum,& funeralium ſpectat ad Epiſcopum. reſol.227.n.2.f.133.col.2.
Quarta Epiſcopo in multis caſibus debetur de iure.reſol. 376.n.1.f.228.col.2.
Quæ in continenti fiunt,cenſentur ineſſe reſol.59. in fin. f.38.col.2.
Quæſtores non poſſunt prædicare abſq; licentia,& Quæſturæ,ac Indulgentiæ debēt examinari ab Ordinario. reſol.290.n.2.f.165.col.2.
Quilibet tenetur probare fundamentum ſuæ intentionis. reſol.456.n.2.f.289.col.2.& reſol.458.n.4.f.300.c.2.
Qui per alium facit,per ſe ipſum facere videtur. reſolut. 228.in fin. f.134.col.1. & reſolut.472. nu.6.f.304. col.1.
Quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari. reſol. 489.n.6.f.320.col.2.
Quota decimarum poteſt minui ex conſuetudine, ſed non decima ſimpliciter. reſolut.336.num.1.fol.202. col.1.

R

Raptor poteſt puniri vbi reperitur. reſol.82.nu.1. f.51.col.1.
Raptor adhuc vt puniri poſſit vbiq; debet conſtare de raptu,nec ſufficit quod de raptu imputetur.ibid. nu.2.col.2.
Ratihabitio retrotrahitur,& conſenſui æquiparatur. reſol.129.in princ.f.80.col.2.
Ratio quæ non poteſt intelligi,nō videtur reddi.reſol.29 n.2.f.19.col.1.
Rationes dicuntur reddi, quando dantur computa, & reliqua ſoluuntur.reſol.2.n.2.f.2.col.1.
Receptatores rerum furatarum puniuntur eadem pœna, qua puniuntur latrones.reſol.477.num.1.f.309.col.2. & n.3.fol.310.col.1. Limitatur ſupradicta concluſio quando receptatores ſunt ignari, quid quod res furatas cuſtodierint eis,qui attuſerant.ib.n.2. Ampliatur conclu-

concluſio prædicta nō ſolum in receptaculis rerum furatarum à ſeruis,n̄ ... vel famulis,ſed etiam à quocumq; genere perſonarum.ibid.n.4. adducitur deciſio ab Authore in confirmationem prædictorum.ibid. num.5.

Receptatores hæreticorum puniuntur eadem pœna, qua ipſi hæretici.reſol.478.n.6 f.311.col. 1.

Receptatores,fautores, & defenſores hæreticorum non ſolum,ſed etiam eorum filij, & nepotes priuantur ipſo iure beneficijs obtentis, & obtinendis. ibid. num. 8. col.2.

Recognitio limitata,limitatum producit effectum.reſolu. 443.n.9.f.277.col.2.

Rector poteſt exigere decimas à ſuis Parochianis, qui ſeminauerant in territorio alterius Rectoris, ſtante conſuetudine.reſol.69.n.2.f.44.col.2.

Recuſare volens Iudicem,debet coram eo cauſam ſuſpitionis proponere,& coram arbitris probare.reſol.400. n.1.f.245.col.2.

Redditus Eccleſiæ,deducto neceſſario ad alimenta beneficiatorum,ſi non ſuperſint ad fabricam reparandam, honeſtum eſt quod Parochiani adiuuēt clericos à quibus Sacramenta percipiunt.reſol.476.n.7.f.309.co.2.

Referēdarij ſunt exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, vndè non poſſunt excommunicari,ſuſpendi,vel interdici, nam ſunt Officiales Sedis Apoſtolicæ, & Papæ. reſol.30.n.1.f.20.col.1.

Referendarij ratione beneficiorum, quæ habent in partibus ſubſunt Epiſcopis.ibid.n.2.

Referentis nulla eſt virtus,ſi de relato non appareat. reſol.165.n.1 f.101.col.1.Et relatum eſt in referente cū omnibus ſuis qualitatibus ibid.n.3.

Regia Camera Summariæ cōſueuit expedire prouiſiones pro ſolutione immunitatis gabellæ pro clericis, & eorum familia.reſol.329.n.2.f.198.col.1.

Regiæ Cameræ Summariæ prouiſio circa ſolutionem collectarum à clericis,refertur.reſolut.167. in fin.f.102. col.1.

Regreſſus non eſt dandus renunciantibus iuxta ſua.reſol. 328.ſub n.1.f.197.col.1.& reſol.430.in princ.f.269. col.2.

Regreſſus habent ſpeciem ſucceſſionis hæreditariæ, & dant occaſionem captandæ mortis.reſo.337.n.1.f.203 col.1.

Regreſſus conceditur ijs, qui beneficium cum penſione reſignauerunt, quando beneficiarius dictam penſionē non ſoluit.ibid.n.2.col.2.

Regula de maiori ad minus in diſpenſationibus non valet,maximè in beneficialibus,nam non procedit in eodem genere beneficiorum,ſed in diuerſis.reſo.64.n.2. f.41. col.1.

Regula de triennali ſolum excipit duos caſus, videlicet ſimoniacum ingreſſum,& reſeruationem in corpore iuris.reſol.110 n.1.f.68.col.2.

Regula Cancellariæ de veriſimili procedit etiam in Legato.reſol.246.n.2.f.142.col.2.

Regula Cancellariæ de veriſimili habet locum etiam in Ordinarijs.ibid.n.1.col.1.

Regula de infirmis reſignantibus non cōprehendit transferentes penſiones in articulo mortis.reſolu.470.nu.3. f.303.col.1.

Regulæ Cancellariæ expirant morte Papæ.reſo.237.n.2. f.138.col.1.

Regulæ de annali, & triennali non iuuant penſionarios, qui propriè nō ſunt beneficiati.reſ.340.n.5.f.297.c.1.

Regulares ſubſunt Ordinarijs in ſpectantibus ad cauſas Sancti Officij.reſol.210.n.2 f.124.col.2.

Regulares ſubſunt Ordinarijs in caſu reconuentionis.ib. n.3.f.125.col.1.

Regularis prætendens profeſſionem nullam debet cauſas proponere coram Superiore Regulari, & Ordinario, cum alijs requiſitis Conc.Trid.quæ requiſita ſunt eſſentialia,& ſi vnum deficit, actus eſt nullus. reſol.20. n.2.f.14.col. 1.

Regularis poteſt aſſumi ad munus Theologi,donec de Seculari prouideatur.reſol.175.n.3.f.107.col.1.

Regularis eiectus à Religione tenetur adire Epiſcopum originis,& ſub eius obedientia viuere.reſol. 185.n.1. f.111.col.2.

Regularis ſi habeat aliquem defectum,ſpectat ad Epiſcopum declaratio num defectus impediat promotionem, niſi Superior Regularis habeat priuilegium Apoſtolicum.reſol.271.n.3.f.154.col.2.

Relicta pro anima nō recipiunt moram reſtitutionis. reſol.416.n.4.f.259.col.1.

Relictum ad pias cauſas dicitur omne id propter quod anima teſtatoris ſubleuatur,vel anima cuiuſcumque Catholici, ſeu etiam animatum corpus incarceratum pro maleficio.ibid.n.5.

Religio noua non poteſt fieri ſine licentia Epiſcopi, ſed vetus ſic.reſol.11.in princ.f.7.col.2.

Religioſi incorrigibiles eiecti à Religione non ſunt tuti in conſcientia niſi ſe emendent, & in viam redeant, & poſtea redire debent ad clauſtrum, & ſi tunc non admittantur ſunt tuti.reſol. 185.n.2.f.111.col.2.

Religioſi eiecti à Religione ſemel iuſtè non poſſunt cogi à ſuis Superioribus ingredi Religionem.ibid.nu.3.

Religioſi non poſſunt habere proprium.reſol. 194.in prin. f.115.col.2.

Religioſus qui in caſu neceſſitatis, abſente Parocho, miniſtrauit Sacramentum Extremæ vnctionis non incurrit in pœnas clem.1.de priuileg.nam non dicitur præſumere.reſol.19.n.3.f.13.col.2.

Religioſus effectus Epiſcopus poteſt reuocare renunciationem per ipſum factam tempore ingreſſus.reſol.152 in princ.f.92.col.2.

Religioſus quis non dicitur niſi in Religione profitendo perpetuo permaneat.reſol.311.ſub n.1.f.184.col.2.

Remiſſio eſt traditio rei facta ab vno Iudice Iudici delicti territorij.reſol.73.n.1.f.47.col.1.

Remiſſio eſt nomen ambiguum,& ſumitur multis modis in iure,de quibus in Reſol.71.per tot f.45.col.2.

Remiſſio delinquentis vt fiat, requiritur quod conſtet fuiſſe commiſſum delictum in territorio requirentis: item quod reus ſit vagabundus, nec per Iudicem detinentem condemnatus.reſol.72.n.2.f.46.col.2.

Remiſſio fit de condemnando,non de condemnato. ibid. ſub n.2.

Remiſſio debet fieri ad proprium Iudicē honeſtè,& abſq; ignominia.reſol.73.n.3.f.47.col.1.

Remiſſio facienda eſt ad Iudicem delicti.reſol.74. nu.1. f.47.col.2.

Remiſſio non eſt facienda,ſi Iudex delicti agat ciuiliter. ibid.n.2 f.48.col.1.

Remiſſio ceſſat fieri in multis caſibus. reſolut.75.per tot. f.48.col.1.

Remiſſio ſecundum veriorem opinionem faciēda eſt expenſis inquiſiti,& ſi non ſit ſoluendo, ſoluat actor, & tandem ipſa Curia,ſeu Iudex à quo. reſol.76. num.1. f.49.col.2.

Remiſſio quando ſit ad inſtantiam accuſatoris, ipſius expenſis ſit. ibid. in princ. reſol. col. 1.

Remiſſio ſit, cum crimina ſunt grauiora. reſo. 78. n. 1. f. 50 col. 1.

Remiſſio non conceditur, niſi cum agitur de criminis punitione. ibid. n. 2.

Remiſſio delinquentis non ſit à Romana Curia alibi. reſol. 77. per tot. f. 49. col. 2.

Remiſſio aliquando ſit à Iudice laico ad Eccleſiaſticum, aliquando verò è contra; item ſit alijs Officialibus. reſol. 79. f. 50 col. 1.

Remiſſio ad locum delicti ſit ad exemplum aliorum. reſol. 81. n. 1. f. 50 col. 2.

Remiſſio non habet locum, quando agitur ciuiliter. ibid. in princ. reſol. & num. 2. f. 51. col. 1. Et quando dicatur pro crimine agi ciuiliter. ibid. n. 3. remiſſiuè.

Remiſſio non ſit non petenti remiſſionem. reſol. 83. num. 1. f. 51. col. 2. Limitatur quatuor modis. ib. & f. 52. col. 1.

Remiſſio ad hoc vt fieri debeat, præcedere debet criminis cognitio. reſol. 85. n. 1. f. 53. col. 2.

Remiſſio hæretici cum ſit, non requiritur cauſæ cognitio facienda per Iudicem laicum ibid. n. 3. f. 54. col. 1.

Remiſſio eſt facienda cum fida cuſtodia. reſol. 87. nu. 1. f. 54. col. 1.

Remiſſio eſt facienda abſq; ignominia, nam alias remittens vim publicam dicitur committere. ibid. n. 2. col. 2.

Remiſſio dicitur fieri cum ignominia, quando fieret cum mitra, tubis, & catena. ibid. nu. 3.

Remoueri ab officio idē eſt, quod mori. reſol. 68. ſub n. 3. f. 43. col. 1.

Renunciare dicitur iuri ſuo, ſi aliquis in tempore præfixo non facit quod facere debet. reſolu. 474. nu. 3. & 6. f. 307. col. 2.

Renunciatio conditionalis euaneſcit, deficiente conditione. reſol. 152. n. 3. f. 93. col. 1.

Renunciatio vnius, alteri non nocet. reſol. 163. n. 2. f. 99. col. 2.

Renunciatio excludens maritatam ab vniuerſali ſucceſſione, intelligitur quoad bona dotantis. ibid. num. 1. col. 1.

Renunciatio quæ ſit per mulierem, viuente fratre, intelligitur facta ſi frater erit ſuperſtes, & ipſo mortuo, ſoror non excluditur à ſucceſſione. ibid. num. 4. f. 100. col. 1.

Renunciatio, & mors æquiparantur. reſol. 166. n. 1. f. 101 col. 2.

Renunciatio beneficij poteſt fieri ad fauorem alterius in manibus Papæ tantum. reſol. 217. n. 3. f. 129. col. 1.

Renunciatio facta per Monialem præiudicat Monaſterio, ſi dos fuit congrua. reſol. 347. n. 4. f. 210. col. 2.

Renunciatio beneficij tacita, quæ ſit per adeptionem ſecundi curati non poteſt fieri abſq; authoritate Superioris, reſol. 482. nu. 5. f. 315. col. 1.

Renunciatio fori facta per clericum contra veritatem ſe non eſſe clericum, cum verè ſit clericus, Iuriſdictioni Iudicis Eccleſiaſtici non nocet, nec cū conſenſu ipſius Epiſcopi dicta renunciatio tenet. reſol. 486. n. 2. f. 318. col. 1.

Res quando de per ſe eſt approbata, iuſta, & bona, non indiget approbatione. reſol. 11. in princip. f. 7. col. 2.

Res efficitur litigioſa, quando ſupra dominio, vel quaſi, prout in beneficialibus eſt mota quæſtio, non ſi ſuper ſola poſſeſſione, quo caſu ſit litigioſa. reſol. 251. in fine f. 144. col. 2.

Res quod ſit vna, & eadem diuerſo iure cenſeri, non eſt inconueniens propter diuerſum accidens. reſol. 336. nu. 4. f. 203. col. 1.

Res non priuilegiata perueniens ad priuilegiatum, aſſumit naturam, & priuilegium illius. reſol. 443. nu. 6. f. 277. col. 2.

Reſcriptum eſt interpetrandum ſecundum ius, ne alterius ius etiam minimum minuatur. reſol. 92. ſub nu. 1. f. 57. col. 2.

Reſcriptum propriè dicitur, quod ſcribitur ad obſeruantiam iuris. ibid.

Reſcriptum contra ius non valet, niſi ſit facta mentio iuris. ibid.

Reſeruationes ſunt odioſæ reſpectu Epiſcoporum. reſol. 237. nu. 1. f. 138. col. 1.

Reſignans beneficium per reſignationem, & gratiam verificatam, amittit ius, & poſſeſſionem. reſol. 288. nu. 1. f. 164. col. 1.

Reſignans beneficium non habet remedium reſtitutionis contra reſignatarium, ſed contra tertium. ibid. nu. 2. col. 2.

Reſignante mortuo, procurator non poteſt porrigere ſupplicationem, & deindè præſtare cōſenſum in fauorem reſignatarij. reſol. 487. n. 2. f. 319. col. 1.

Reſignatario nō proſunt regulæ de annali, neq; triēnali, ac præſumptæ retroceſſiones. reſol. 447. num. 4. f. 281. col. 2.

Reſignatarius non poteſt capere beneficium vigore alterius gratiæ. ibid.

Reſignatarius cogitur expedire Bullas beneficij reſignati. reſol. 448. n. 1. f. 282. col. 1. Adducuntur tres cauſæ, ob quas reſignatarius cogitur expedire Bullas beneficij reſignati. ibid. nu. 2.

Reſignatio facta cum pacto vt conferatur beneficium certæ perſonæ, eſt ſimoniaca. reſol. 217. nu. 1. f. 129. col. 1.

Reſignatio eſt nulla, non facta publicatione. reſo. 447. n. 1. f. 281. col. 1.

Reſignatio durat, mortuo Papa. reſol. 448. num. 4. f. 282. col. 2.

Reſignatio beneficij debet fieri coram Superiore, quia ei intereſt, nè beneficium dimittatur ſine ipſius licentia. reſol. 482. n. 1. f. 315. col. 1.

Reſignatio beneficij debet eſſe libera, & voluntaria. reſol. 485. nu. 1 f. 317. col. 2.

Reſignatio beneficij metu facta, venit reſcindenda. ibid. num. 3.

Reſignatione annullata, annullatur quælibet vacatio. reſol. 447. n. 2. f. 281. col. 2.

Reſignatione non facta per reſignatarium, ius non abdicatur à reſignante. ibid. n. 4.

Reſignationes admittuntur ex multis cauſis, quæ enumerantur. reſol. 217. n. 1. f. 128. col. 1.

Reſignationes admittere, eſt minus quam conferre. reſol. 471. n. 2. f. 303. col. 2.

Retrotractio non habet locum in diſpenſationibus. reſol. 129. n. 2. f. 80. col. 2.

Reuelare non tenetur ſi quis ſolus ſciat rem occultam, nec probare poſſit per teſtes, vel ſcripturas. reſol. 310. n. 3. f. 182. col. 2.

Reuelare nō tenetur, nec incidit in excommunicationem ignorans fulminationem excommunicationis, etiam ſi poſtea ſcierit dictam fulminatam, nec etiam tenetur ſub dicta pena. ibid. n. 4.

Reuelare quis non tenetur, quando ex ipſa reuelatione orīretur graue damnum. ibid. n. 5. f. 183. col. 1.

Reuelare quis non tenetur iturus ad longinquum locum

pro

R... enclat'one facienda.ibid.n.6.

R... pro ... delicto ... durum eſt,licet in Praxi aliter ſeruetur in Curia Archiepiſcop. Neap. reſol.275.n.2.f.157.col.1.

Reus in criminalibus poteſt facere ſuas defenſiones, & probationes.non obſtante concluſione in cauſa. reſol. 6.n.3.f.4.col.2.

Reus non poteſt in criminalibus renunciare ſuis defenſionibus.ibid.n.4.

Reus comparens coram Delegato,poteſt exigere originale reſcriptum.reſol.62. nu.2.f.39.col.2. & reſol.424. n.3.f.264.col.1.

Reus eſt relaxandus fideiuſſoribus, quando venit imponenda pena pecuniaria. reſolut.414.num.4.fol.257. col.1.

Reus qui timore Curiæ ſecularis exit ab Eccleſia,dicitur inuoluntariè exire.reſol.430.n.1.f.269.col.2.

Rex inueſtiens vaſſallum de mero,& miſto imperio,priuat ſe iuriſdictione,& emolumentis.reſolu.427.nu.3. f.267.col.1.

Rex quando donat Eccleſiæ aliquid,non procedit diſpoſitio tex.l.benè à Zenone C.de quadrien. præſcrip.reſol.108.n.2.f.68.col.1.

Rollus ordinis proceſſionum non tollit aliquod ius, nec tribuit.reſol.102.n.5.f.64.col.2.

Rotæ exequutorialibus intimatis ſolet procedi ad declaratoriam,vel brachium ſeculare.reſol.341.n.2.f.208. col.1.

Ruſtici non vtuntur cibis delicatis.reſol.439.n.6.f.275. col.1.

S

Sacerdos ſecularis,vel regularis nõ poteſt confeſſiones ſecularium audire, niſi parochiale beneficium habuerit, aut ab Epiſcopo per examen,ſi illi videbitur neceſſarium,ſit approbatus.reſol.21.in prin.f.14 col.2.

Sacerdos regularis in ſubſidium admitti poteſt ad beneficium ſeculare curatum. reſolut.332.num.1.fol.200. col.1.

Sacerdos non cogitur præcipuè operari,ſed poteſt vel per ſubſtitutum ſeruire,vel ſoluendo intereſſe liberari.reſol.494.n.1.f.324.col.2.

Sacerdotes, & aliquæ aliæ perſonæ non poſſunt audire leges ciuiles.reſol.241.n.1.f.140.col.1.Sed dicta prohibitio non videtur procedere ſi quis audiat leges in domo priuata.ibid.n.2.

Sacerdotes,& alij religioſi ſi non reuelauerint ex defectu licentiæ eorum Superioris,in excommunicationem nõ incidunt.reſol.310.ſub n.6.f.183.col.1.

Sacramentum Euchariſtiæ non eſt denegandum damnatis ad mortem,ſi verè peniteant. reſol.455.n.1.f.289. col.1.

Sacramentum Extremæ vnctionis denegatur condemnatis ad mortem.ibid.n.2.

Sacramentum Euchariſtiæ eſt tantæ potentiæ quod adimit poteſtatem Diabolo contra eum, qui eum recipit, & multa alia bona efficit.ibid.n.4.

Salaria duo,an quis conſequi poſſit in caſu, quo duo officia habere poteſt. Author diſtinguit. reſol.473.nu.10. f.306.col.1.

Salarium non debetur anni integri Vicario amoto culpa ſua infra annum, ſecus ſi culpa Epiſcopi fuiſſet amotus.reſol.169.n.1.f.103.col.1.Ampliatur in alijs Officialibus,& Doctoribus.ibid.n.2.

Schedula quando nõ eſt ſcripta manu propria teſtatoris, ſed aliena ſine teſtibus,etiam inter liberos non probat. reſol.379.n.2.f.231.col.1.

Scholaris habilitatus ad Doctoratum non dicitur Doctor nec venit appellatione Doctoris, nec habet priuilegiũ Doctorum,niſi actualiter ſit Doctoratus. reſol.136. in princ.f.84.col.2.

Scientia ſine gradu non præſtat diſpenſandi facultatem. reſol.446.n.5.f.279.col.2.

Scriptura quando ſe remittit ad aliam, ſi apparet de ſcriptura relata, remanet ſine virtute ſcriptura referẽs.reſol.165.n.3.f.101.col.1.

Scriptura priuata fauore piæ cauſæ probat,dũmodo conſtet ſcriptam fuiſſe manu teſtatoris. reſol.420. num.2. f.261.col.1.

Scripturæ plures quando repetiuntur in protocollo eiuſdem datæ,eſt attendendus ordo ſcripturæ. reſol.256. n.3.f.146.col.2.

Senatorum,& Cõſiliariorum primus receptus,præfertur alteri.reſol.101.n.2.f.63.col.2.

Senex,& debilis ſi vult permutare beneficium ſuum opulentum, ſed curatum cum beneficio tenui habente paucam curam,permutatio tenet.reſol.480.num.6.f.313. col.2.

Sententia interlocutoria M.C.V.in cauſa remiſſionis,non poteſt reuocari.reſol.139.f.86.col.1.

Sententia interlocutoria habens vim diffinitiuæ, non poteſt reuocari.ibid.n.2.

Sententia interlocutoria per quam finitur officium Iudicis,non poteſt reuocari.ibid.n.3.

Sententia declaratoria requiritur,quando imponitur pena ipſo iure.reſol.245.n.1.f.141.col.2.

Sententia declaratoria requiritur etiam in notorijs. ibid. num.2.

Sententia declaratoria requiritur etiam quod in conſtitutione dicatur,nulla alia excepta ſuper hoc declaratoria.ibid.n.3.f.142.col.1.

Sententia declaratoria eſt neceſſaria in prędictis caſibus ad factum,non autem ad ius.ibid.n.4.

Sententia lata à Vicario Epiſcopi laico, eſt nulla, ſi pars ſciebat ipſum eſſe laicum.reſol.261.n.2.f.148. col.2.

Sepeliri debet quis in ſepulchro maiorum.reſol. 46.nu.2. f.30.col.2.

Sepeliri quis non poteſt in alieno ſepulchro.ibid.ſub n.1.

Sepulturæ electio facta in teſtamento non dum ſtipulato, valet.reſol.461.ſub n.5.f.293.col.1.

Sermo generalis non comprehendit perſonam loquentis. reſol.162.n.2.& 4.f.98.col.1.& 2.

Seruiẽtes Eccleſijs Religioſorum Militum,gaudẽt exemptione,dummodo actu ſeruiãt,& intra domos earumdem reſideant,ſub obedientia viuant, & profeſſionem fecerint.reſol.41.n.3.f.27 col.2.

Seruus poteſt proclamare libertatem poſt decem annos, quibus ſe manutenuit in libertate, ſecus in Monacho. reſol.389.n.3.f.237.col.2.

Simoniam incurrens ignoranter,tenetur reſignare beneficium,non tamen incurrit cenſuras, & poteſt Epiſcopus diſpenſare.reſol.31.n.1.f.20.col.2.

Simonia quando eſt in ordine, & eſt occulta, diſpenſat Epiſcopus.ibid.n.3.

Simonia non cenſetur probata ex correſpectiuitate actuum.reſol.56.n.3.f.37.col.1.

Simonia non dicitur committi, niſi pręcedente pactione. ibid.n.4.

Simonia quando eſt contracta in promotione,& ſcienter, tunc vacat beneficium, & non eſt neceſſaria licentia

Supe-

Superioris in renunciatione.reſol.131.n.2.f.81.col.2.

Simoniacus ad finem vt poſſit condemnari, requiritur ꝙ ſit conuictus.reſol.56.n.1.f.36.col.2.Et quando agitur ciuiliter contra aliquem de ſimonia, vel ad finem inquirendi,ſeu carcerandi ſufficiunt coniecturæ, ſed tales coniecturæ debent eſſe euidentes. ibid.num.2.f.37. col.1.

Simoniæ crimen debet reuelari.reſol.255.ſub n.2.f.146. col.1.

Sindicatores Officialium non habent iuriſdictionem contra Officialem de geſtis extra officium,& abſq; contẽplatione officij.reſol.141.n.2.f.87.col.2.

Societas finitur morte Officialis.reſol.331.num.2.f.199. col.2.

Societas contracta ſuper officio alicuius non admittit renunciationem,ſiuè diſdictam.ibid.n.3.

Socius criminis nec pro,nec contra ſocium probat. reſol. 310.ſub n.6.f.183.col.1.

Solemnitas quando datur pro forma,eius omiſſio etiam leuis vitiat actum.reſol.20.n.4.f.14.col.2.

Solemnitas extrinſeca præſumitur , quando allegatur ab eo,ad cuius fauorem præſumitur.reſol.360.n.2.f.218 col.1.

Solemnitas iuris requiritur in teſtamento cæci ad pias cauſas, ſecundum aliquos. reſolut.421.num.2.f.261. col.2.

Spes immunitatis Eccleſiaſticæ de qua in c.fi.de immun. eccleſ.eſt cauſa finalis illius.reſolu.157.in princ.f.95. col.1.

Spiritualia à temporalibus,poſſunt ſeparari.reſolul.463. n.3.f.295.col.1.

Spiritualia,& prophana in hoc differunt,ſcilicet quod illa non poſſunt renunciari abſq; licentia , iſta verò ſic. reſol.482.n.3.f.315.col.1.

Spoliatus ante omnia reſtitui debet,etiam ſi fuerit factum ſine violentia,nec eſt neceſſe vt probet ſe fuiſſe ſpoliatum,ſed ſatis eſt probare ſe antea poſſediſſe.reſol.321. nu.1.f.192.col.2.

Sponſalia inter impuberes non debent fieri ſine licentia Epiſcopi.reſol.437.n.3.f.274.col.1.

Sportulas dans,non dicitur conſentire in Iudicem. reſol. 55.n.3.f.36.col.1.

Spurius non poteſt obtinere penſionem Eccleſiaſticam. reſol.445.n.2.f.279.col.1.Limitatur ibid.n.3.

Status mutatione,mutatur diſpoſitio.reſol.312.n.4.f.186 col.1.

Statuentes contra libertatem Eccleſiaſticam ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ Domini.reſol.333.n.2.f.200. col.2.

Statuta pęnalia, in ijs quæ non ſunt de iure communi prohibita,non ligant ignorantes.reſolu.268.num.3.f.153. col.1.

Statutum puniens debilitantem membrum, non comprehendit membrum inutile. reſolu.66.in princip.fol.42. col.1.

Statutum non extenditur ad perſonas non ſpecificatas. reſol.163.ſub n.1.f.99.col.1.

Statutum quando exprimit modum vacationis per mortem,non eſt facienda extenſio ad renunciationem . reſol.166.n.2.f.101.col.2.

Statutum contra emptorem,habet locum contra venditorem,& è contra.reſol.283.nu.1.f.160.col.2.

Statutum ſi probationem inſtrumentalem requirit, præſumptiones iuris ſufficiunt.reſolut.308.num.6.f.181. col.1.

Statutum Epiſcopi quemadmodum non ligat delinquentes extra ſuam Diœceſim, ſic etiam non comprehendit eos,qui delinquunt in locis exemptis exiſtentibus in Diœceſi .reſol.350.ſub n.2.f.212.col.1.

Statutum puniens inſultantem in domo , extenditur ad inſultantem in porticu domus. reſolu.429.nu.3.f.269. col.1.

Statutum ſi extat, quod non poſſit extrahi aliquid abſque licentia Officialis,ipſe poteſt dare licentiam ſuæ familiæ de extrahendo, niſi licentia requirat cauſæ cognitionem.reſol.473.n.6.f.305.col.2.

Stuprum ſi ſit commiſſum cum viri potente, & adſit vis vera,vel interpetratiua , punitur pęna mortis, ſi verò abſq; vi , tunc ſtuprans tenetur ducere ſtupratam in vxorem.reſol.398.n.1.f.244.col.2.

Stuprum non præſumitur cum vi, quando mulier reperitur pregnans.ibid.n.2.

Stuprum vetus,facit præſumere concubinatum.ibid.n.3.

Stuprum commiſſum per clericum,punitur pęna depoſitionis de iure Canonico.reſolut.414 ſub num.4.f.257. col.2.

Subditus delinquens in loco exempto,non incurrit excõmunicationem ab Epiſcopo primò latam,& prohibentem in quo deliquit.reſol.181.in princ.f.109.col.2.

Subreptio,vel obreptio non cadit in Ordinario,ſed ſolum in Legato,vel Papa.reſol.208.n.2.f.123.col.1.

Superſtitionis peccatum, in quibus caſibus committitur. reſol.178.n.1.f.108.col.1.

S

TAcitum habetur pro expreſſo in vltimis voluntatibus.reſol.312.n.2.f.185.col.2.

Tangens anulum Eccleſiæ, gaudet eius immunitate,ſi Eccleſia eſt clauſa.reſol.429. n.2.f.263.col.2.

Tempora regulariter ſunt continua.reſol.481.n.4.f.314. col.1.

Temporis oportunitas requiritur in corrigẽdo aliquem. reſol.23.in princ.f.16.col.1.

Tempus datæ attenditur in reſcriptis.reſol.154.n.2.f.94 col.1.

Tempus ad inſtituẽdum præſentatos,non reperitur à iure præfixum.reſol.265.n.2.f.150.col.2.

Tempus contractus inſpicitur in contractibus , qui fiunt per Eccleſiam.reſol.319.n.2.f.191.col.1.

Tempus moræ quando attenditur in perſonam ſucceſſoris.reſol.443.n.5.f.277.col.2.

Tempus non currit ignoranti in omni materia quantũcumq; leui.reſol.458.n.2.f.290.col.2.

Tempus dicitur habere vim renunciationis.reſolut.474. n.4.f.307.col.2.

Tempus diſpoſitionis non ſeruans,dicitur non ſeruare ipſam diſpoſitionem.reſol.481.n.2.f.314.col.1.

Tempus 20.dierum conſtitutum ad optandum,poteſt prorogari,& minui.reſol.489.n.2.f.320.col.1.

Terminus eſt dandus etiam vbi agitur ſummariè,& ſimpliciter abſq; ſtrepitu,& figura iudicij.reſol.402.n.1. f.246.col.2.

Terrulæ ſunt quæ non valent viginti aureis,& debet in hoc attendi conſuetudo.reſol.383.n.5.f.234.col.1.

Tertius veniens in cauſa non remittitur,quia dictus tertius comparens in cauſa dicitur actor,& non reus.reſol.146.n.1.f.89.col.1.

Tertius non auditur,niſi in terminis in quibus reperitur cauſa.ibid.n.2.

Tertius poteſt allegare Iudicem ſuſpectum. ibid. num.3. col.2.

Tertius ſi ſe opponit aduerſus executionem gratiæ ex quo habet titulum coloratum, debet agi ordinariè. reſol.339.n.4.f.205.col.1.

Tertius poſſeſſor poteſt ſe tueri exceptione excuſſionis cõtra quemcumq; creditorem. reſol.423.in princ.f.263.col.1.

Teſtamenti tempus inſpicitur, & non mortis teſtatoris. reſol.312.n.1.f.185.col.1.

Teſtamẽtum ſecundum quando eſt perfectum, & ſolemne reuocatur primum, in quo pia cauſa eſt inſtituta. reſol.380.n.3.f.231.col.2.

Teſtamentum iam factum ex ſuperuenienti facultate teſtandi conualidatur. reſol.386.in fi.f.236.col.1.

Teſtamentum fauore piæ cauſæ procedit ſicut teſtamentũ inter liberos. reſol.420.n.1.f.261.col.1.

Teſtamentum nutu factum valet ſi ſit ad pias cauſas. reſol.421.n.1.f.261.col.2.

Teſtamentũ ad pias cauſas ſaltim duo teſtes requirit pro forma ipſius. reſol.461.n.3.& 4.f.293.col.1.

Teſtamentum dum eſt imperfectum, nihil debetur. ibid. n.1.f.292.col.2.

Teſtandi facultas à Papa conceſſa alicui Prælato, non expirat morte Papæ etiam re integra. reſol.386.nu.1. f.236.col.1.

Teſtandi facultatis vigore Epiſcopus poteſt facere primũ teſtamentum, & poſtea illud reuocare, & facere ſecundum. ibid.n.2.

Teſtator ſi dicet committo tali diſpoſitionẽ bonorum meorum, cenſetur inſtitutus hæres cum onere erogandi bona ad pias cauſas. reſol.361.n.2.f.219.col.1.

Teſtator ſi totam ſuam volũtatem in ſchedula ſcripſerit, nec tamen eam Notarius coram teſtibus publicauerit, hæc diſpoſitio ſeruatur tamquam teſtamentum inter liberos. reſol.420.in princ.f.261.col.1.

Teſtatoris voluntas eſt vti Regina attendenda. reſol.302 n.13.f.175.col.2. Aſſignatur ratio. ibid.n.14.

Teſtatoris vltima voluntas manu ſua ſcripta ſine teſtibus & Notario, ad pias cauſas valet. reſol.461.nu.6. f.293.col.1.

Teſte dicente ſe non dixiſſe prout ſcriptum reperitur, nõ poteſt Notarius torqueri, ſed benè facit indicium ad inquirendum. reſol.451.n.2.f.285.col.2.

Teſtes falſum deponentes coram vno Iudice, cẽſentur ſe ſubijcere ſuæ iuriſdictioni, quod intelligitur dummodo alias illius criminis iuriſdictionem haberet. reſolu. 144.n.2.f.88.col.2.

Teſtes inhabiles non admittuntur ad teſtificandum in iudicio inquiſitionis, ſecus verò eſt in iudicio accuſationis. reſol.212.n.1.f.126.col.1.

Teſtes omnes admittuntur ad teſtificandum ſuper criminibus exceptis, præter inimicos, ſuſpectos, & conſpiratores. ibid.n.2.

Teſtes admittuntur indifferenter, cum delictum commiſſum eſt in tali loco, in quo habilitas teſtium reperiri nequit, cum tamen conſtat de corpore delicti. ibid. num.3.

Teſtes ſingulares ſunt, qui ſuper diuerſis factis deponunt, ita vt quilibet ſit in ſuo dicto ſingularis. reſol.213.n.1. f.126.col.2.

Teſtes in criminibus in quibus agitur de maximo præiudicio, conuenire debent in ſpecie delicti, loco, & tempore abſq; circumſtantijs neceſſarijs. ibid.n.2.

Teſtes qui non concordant de loco, & tempore, tunc probant quando delictum eſt iterabile. ibid.n.3.

Teſtes falſi ſi ſint clerici deponuntur, ac detruduntur in Monaſterio. reſol.216.in fi.f.128.col.2.

Teſtes diſcordantes dicuntur qui diuerſa, vel contraria deponunt, quæ inter ſe coaptari non poſſunt. reſol.230 n.1.f.134.col.2.

Teſtes rei, & actoris ſi ſunt pares numero, & dignitate, pro reo iudicandum eſt. ibid.n.3.f.135.col.1.

Teſtes dicuntur conteſtes qui cum ſint omni exceptione maiores de eodem facto, loco, & tempore, alijsq; circumſtantijs ad facti ſubſtantiam attinentibus per ſenſum externum iurati deponunt. reſol.233.n.1.f.136. col.1.

Teſtes ſi non concordant in acceſſorijs ad facti ſubſtantiam non neceſſarijs, non propterea eorum dicta debilitantur. ibid.n.2.

Teſtes laici iurare debẽt tactis ſcripturis, Sacerdotes verò, & Religioſi tacto pectore. reſol.235.num.2.f.137. col.1.

Teſtes, & Notarius poſſunt torqueri, quãdo ad inuicem contrariantur. reſol.451.n.3.f.285.col.2.

Teſti contra Notarium, neq; Notario contra teſtem creditur in criminalibus, quando agitur ad pœnam. ibid. num.1.

Teſtibus adhibere fidem, eſt Iudicis arbitrarium. reſolu. 492.n.4.f.322.col.2.

Teſtibus illis eſt adhibenda fides, qui in numero, vel dignitate ſunt maiores, vel veriſimiliora dixerint. reſol. 230.n.2.f.134.col.2.

Teſtis falſarius coram eo Iudice puniendus eſt, coram quo falſum commiſit. reſol.140.n.1.f.86.col.2.

Teſtis puniri debet ab eo Iudice, cuius aures offendit. ib. num.2.

Teſtis puniendus eſt vbi falſum depoſuit. ibid.n.3.

Teſtis deponens falſum coram Iudice Delegato, eſt puniendus ab eo. ibid.n.8.f.87.col.1.

Teſtis falſum deponens per errorem coram alieno Iudice, eſt puniendus ab eo. ibid.n.9.

Teſtis quando eſt periurus, aliqui dicunt exceptionem contra ipſum eſſe perpetuam, alij verò dicunt, quod ſi benè vixit per triennium debet recipi in teſtem. reſol. 188.n.1.f.112.col.2.

Teſtis adhoc vt reputetur falſus, falſitas debet eſſe circa factum principale, vel quãtitates eſſentiales. ibid.n.2.

Teſtis vnus omni exceptione maior quando adeſt cum alio minus idoneo, tunc plena fit probatio, ſi teſtis minus idoneus torquetur ad purgandam inhabilitatem. reſol.212.n.4.f.126.col.1.

Teſtis qui dicit delictum patratum die Lunæ, alter verò dicit die Martis, ſed nõ recordari de die præcisè probant, ſecus ſi diuerſum aſſertiuè deponerent. reſol.213 n.4.f.127.col.1.

Teſtis qui deponit vidi hic, imò ibi &c. ſi vna voce, & prolatione dicat, non dicitur vacillare, quia cenſetur ſe corrigere, ſecus ſi replicauerit. reſol.215.n.1.f.127. col.2.

Teſtis falſus dicitur, qui veritatem quam tenetur fateri, aut negat, aut occultat, vel qui dicit neſcire quod certè ſcit, debet tamen eſſe interrogatus iuridicè. reſolu. 216.n.1.f.128.col.1.

Teſtis qui in vno falſum dixit, tota eius depoſitio redditur ſuſpecta, nam iuramentum eſt indiuiſibile. ibid. num.2.

Teſtis conuincitur de falſo, quando ipſemet falſum depoſuiſſe fatetur, & quando in eodem, ſiuè diuerſo iudicio contrarium dixiſſe fatetur. ibid.n.3.col.2.

Teſtis de credulitate probat ſi credulitas ſit proxima ſenſui,

ſenſui, ex qua veritas ipſa colligitur, ſi credulitatis cauſam affert, ac proximam, vel quod credendi ratio eliciatur ex actibus ex quibus homines cōmuniter aliquid factum fuiſſe præſumunt, vel veriſimiliter credunt. reſol.231.n.1.f.135.col.1.

Teſtis de credulitate ſi cauſam probabilem ſuæ credulitatis non adduxerit, facit indicium ad inquirendum, ſi conſtat de corpore delicti.ibid.n.2.col.2.

Teſtis varius ſi corrigat eodem contextu ſua dicta, probat.ibid.n.3.

Teſtis omni exceptione maior eſt qui deponit de viſu, vel auditu in illis, quæ ſolo auditu, ſiue alio ſenſu corporeo percipi valent, & concludit de tempore, & loco, aliiſq; circumſtantiis ſubſtantialibus, eiſq; nulla exceptio opponi poteſt.reſol.232.n.1.f.135.col.2.

Teſtis omni exceptione maior facit ſemiplenam probationem, & indicium ad torturam.ibid.n.2.

Teſtis omni exceptione maior quilibet præſumitur, niſi contrarium probetur.ibid.n.3.

Teſtis non citatus non probat, ſimiliter ſi non ſit iuratus. reſol.235.n.1.f.137.col.1.

Teſtis tacens veritatem, peccat mortaliter.reſol.259.n.2. f.148.col.1.

Teſtis ſi neget depoſuiſſe prout Notarius ſcripſit, magis creditur ſcripturæ, & Notario, quam teſti.reſol.451. n.4.f.285.col.2.

Teſtis ſingularis præſertim bonæ famæ probat factum, quod ab aliis ſciri non poſſit. reſol.492.num.5.f.322. col.2.

Teſtis ſingularis deponens de facto, quod ipſe tractauit vt mediator, plenè probat. item probat in factis antiquis etiam de auditu.ibid.n.6.

Tex.in c.ſignificauit de corpor.vitiat.intellectus.reſolut. 16.n.2.f.12.col.2.

Tex.in c.licet de præben.diſpoſitio procedit etiam ſi quis ſtudeat grammaticæ, vel iuri ciuili.reſol.33.n.1.f.21. col.2.

Tex.in c.à nobis el 1.de ſent.excom.declaratur.reſol.45. n.2.f.30.col.1.

Tex.in c.relatum el 2.de teſtam.declaratur. reſolut.461. n.7.f.293.col.2.

Tex.in c.cum nullus de tempor.ordin.in ſextò, quomodo procedit.reſol.142.ſub n.3.f.88.col.1.

Tex.in c.1.de priuil.in 6. intelligitur de priuilegiis reſpectu loci.reſol.269.n.2.f.153.col.2.

Tex.canon.ſi quis ſuadente Diabolo 17.q.4. priuilegium eſt introductum in fauorem totius ordinis clericalis. reſol.355.n.1.f.214.col.2.

Tex.canon.ſi quis ſuadente Diabolo 17.q.4. locum habet in Conuerſis Eccleſiarum ſecularium.reſol.419.nu.1. f.260.col.1.

Tex.in clem.cauſam de elect.ponderatur. reſol.174.n.1. f.106.col.2.

Tex.extrauag.ambitioſæ eſt receptus quoad pœnas intrinſecas.reſol.272.n.2.f.155.col.2.

Tex.extrauag.ambitioſæ correxit ſolemnitates, quæ de iure requirebantur in alienationibus. reſol.383.nu.1. f.233.col.1.

Tex.in l.ſi diutino ff.de pœn.procedit etiam in eo, qui cōmiſit plura delicta.reſol.47.n.2.f.31.col.1.

Tex.in l.benè à Zenone C.de quadrien.præſcript. non habet locum de iure canonico.reſolu.108.num.1.f.68. col.1.

Tex.in l.ſi.C.ſi maior fact.qui vult quod pupillus tranſactio quinquennio poſt pubertatem non eſt amplius audiendus, intelligitur quando non interuenit dolus, qui præſumitur exiſtente læſione.reſol.302.nu.19. & 20. f.176.col.1.

Timor guerræ idem operatur, ac ſi guerra eſſet.reſo.430 n.2.f.269.col.2.

Titulati Regni Neap. ſunt Principes ſupremi in eorum titulis, & omnia poſſunt, quæ imperator in toto Orbe facere poteſt.reſol.427.n.2.f.267.col.1.

Titulati Regni Neap.ſunt inueſtiti a Rege, qui eſt Monarcha in Regno, & recognitio inueſtituræ non tollit dignitatem ibid.n.4.

Titulum non coloratum habens in beneficialibus non defenditur, ſed poteſt liberè ſpoliari.reſol.340.n.4.f.207. col.1.

Titulum priorem habens in ſpiritualibus, præfertur.reſol. 462.n.4.& 5.f.294.col.1.

Titulus coloratus non ſuffragatur in præſcriptionibus. reſol.110.in princ.f.68.col.2.

Titulus coloratus non dicitur titulus.ibid.

Titulus inſtior attenditur in cauſis beneficialibus. ibid.

Titulus defectus non ſufficit ad præſcribendum.reſol.338 n.3.f.204.col.1.

Titulus, nec color poſſidendi datur contra decretum. reſol.479.n.3 f.312.col.2.

Tortura non poteſt inferri, vbi pena eſt pecuniaria.reſol. 414.n.1.f.256.col.2.

Tortura non poteſt inferri, quando venit imponenda pena exilii, vel relegationis.ibid.n.2.f.257.col.1.

Tortura non debet eſſe ita ſeuera in clericis, ſicut in laicis.ibid.ſub n.3.

Trahens aduerſarium ad diuerſa iudicia pro eadem re, debet probare cauſam.reſol.435.n.2.f.273.col.1.

Tranſactio ſuper iure decimarum non debet fieri, & ſi fiat, valet in præiudicium tranſigentis, non tamen ſucceſſoris.reſol.197.n.1.f.116 col.2.

Tranſactio poteſt fieri ſuper fructibus decimarum. ibid. n.2.f.117.col.1.

Tranſactio rei Eccleſiæ abſq; ſolemnitatibus valet, quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam. reſol.405.num.3. f.248.col.2.

Tranſmiſſio copiæ ſufficit ad comparendum, ſed nō quoad reſpondendum.reſol.424.n.4.f.264.col.1.

Triennalis pacifica poſſeſſio facit quod præſumatur quis habere quodcumq; ius melius in Mundo.reſolut.110. n.2.f.68.col.2.

Tutor datus in caſu mortis, cenſetur datus in caſu remotionis.reſol.68.n.4.f.44.col.1.

Tutor datus in caſu, quo vxor ſe maritauerit, non cenſetur datus in caſu, quo vxor mortua eſt. ibid. in princ. reſol.f.43.col.2.

Tutorem non extare per mortem, vel ob remotionem, paria ſunt.ibid.in fin.reſol.f.44.col.1.

V

Vagabundi delinquentes non remittuntur.reſolu. 84 n.1.f.52.col.1. Limitatur quatuor modis. ibid.& col.2.

Vagabundus propriè eſt ille, qui remitti non debet, & talis eſt qui per mundum vagatur, nec habet certum domicilium in quo habitet.ibid.n.2.

Valor beneficii, vide ſupra verbo Beneficii valor.

Vaſſalli ſi vrbanitatis cauſa, vel beneuolentiæ erga Dominum offerunt aliqua munuſcula, non ideo vrbanitas debet duci in conſuetudinem, & per hoc in obligationem, & debitum.reſol.209.ſub num.3.f.123. col.2.

Vaſſal-

Vaſallus Eccleſiæ ſi ſit publicus latro non remittitur.reſol.143.n.2.f.88.col.1.
Vaſallus malè verſans in feudo,eo priuatur.reſolu.441.n.6 f.276.col.2.
Vectigal ſicus poteſt exigi in terra,ita & in mari.reſol.13 nu.5.f.11.col.1.
Vendens ius exigendi pedagium,'non videtur contra ſe vendere.reſol.162.n.3.f.98.col.2.
Venditio facta in ludo non valet,ita vt colluſor ſi vendit colluſori,non tenetur de euictione.reſol.119 ſub nu.2.f.74.col.2.
Venditio quamuis facta ſit cum authoritate Iudicis,nihilominus reſcindi poteſt, ſi læſio vltra dimidiam iuſti pretij probetur. reſol.463.n.4.f.295.col.1.
Veneti,Nobiles tãtum aſſumunt ad Ciuitatum Regimen.reſol.446.n.10.f.280.col.2.
Verba Conſtitutionis ſunt verè, & propriè intelligenda, cum ſint pœnalia,& odioſa. reſol.4.in princ.f.3.col.1.
Verba legis ſunt ad vnguem ſeruãda, nec in eis eſt locus diſtinctionis.reſol.20. in princ.f.14.col.1.
Verba reſcripti debent reduci ad ius commune.reſol.92.n.1.f.57.col.2.
Verba explicant conceptum animi. reſolu.217.ſub nu.2.f.129.col.1.
Verba debent intelligi ſecundum naturam actus, ſuper quo interponuntur.reſol.307.n.8 f.180.col.2.
Verbum(in)denotat(intra.)reſol.4.in princ.f.3.col.2.
Verbum (extraiudicialiter) appoſitum in comiſſionibus non tollit partis citationem.reſol.50.n.2.f.33.col.1.
Verbum (conſtito) appoſitum in commiſſionibus,requirit partis citationem.ibid.n.3.
Verbum(reſtituere)ſignificat mutuum, vel pignus, non autem venditionem.reſol.307.n.11.f.180.col.2.
Verbum(ſpoliatus)exequutionem importat.reſolut.478.n.3.& 4.f.311.col.1.
Verberans Milites S.Ioannis Hieroſolymitani, eſt excõmunicatus.reſol.1.n.2.f.1.col.2.
Verberans Nouitium alicuius Religionis,incidit in excommunicationem.rèſol.138.in princ.f.85.col.1.
Veſtes clericales intelliguntur ſecundum morem Regionis.reſol.390.n 1.f.238.col.1.
Veſtes clericales quæ ſint, remittitur arbitrio Epiſcopi.ibid.n.2.col.2.
Via publica dicitur, quæ à publico incipit, & ad publicũ deſinit.reſol.13.ſub n.1.f.10.col.2.
Vicarij plures conſtitui poſſunt ab Epiſcopo. 199.n.1.fol.117.col.2.
Vicarij ſi plures conſtituantur, nihilominus faciunt vnũ Conſiſtorium cum Epiſcopo.ibid.n.2.
Vicario perpetuo debetur congrua ſubſtentatio.reſo.153 n.2.f.93.col.1.
Vicario amoto culpa ſua infra annum,non debetur ſalarium anni integri,ſecus ſi culpa Epiſcopi fuiſſet amotus.reſol.169.n.1.f.103.col.1. Ampliatur etiam in alijs Officialibus,& Doctoribus.ibid.nu.2.
Vicarius non poteſt impartiri litteras dimiſſoriales ordinandis,niſi Epiſcopo in remotis agente.reſol.18.in princ.f.13.col.1.
Vicarius Epiſcopi eſt Ordinarius, ſimiliter & Vicarius Capituli ſede vacante.reſol.99.n.1.f.62.col.1.
Vicarius dicitur Ordinarius ex eo quod iuris permiſſione,& conſenſu Epiſcopi conſtituitur.ibid.n.2.
Vicarius non poteſt ſubſtituere alium Vicarium, niſi ad modicum tempus, & ex cauſa,etiam ſi non habeat in mandato clauſulam facultatis ſubſtituendi. reſol.113.nu.1.f.70.col.1.
Vicarius ſubſtitutus à Vicario Epiſcopi habente facultatem ſubſtituendi,poteſt exequi omnia commiſſa Vicario.ibid.n.2.
Vicarius Epiſcopi non poteſt habitare in domo priuata.reſol.116.n.1.f.72.col.1.
Vicarius facit idem Tribunal cum Epiſcopo.reſolu.122.ſub n.1.f.76.col.2.& reſol.180.n.2.f.109. col.1.
Vicarius eſt primarius Epiſcopi miniſter. reſol.131.n.2.f.81.col.2.
Vicarius perpetuus habet intentionem fundatam quoad ius percipiendi decimas,ſi nullus apparet Rector Eccleſiæ,nec conſtat de vnione. reſol.153.n.3.f.93.col.1.
Vicarius ſi concedit dilationem menſis condemnato in exilium ad colligendum ſarcinulas,& non dum elapſo dicto menſe concedit dilationem alterius menſis, non attenditur tempus datæ, ſed ſecundus menſis debet computari à fine primi.reſolu.154.num.1.f.93.col.2.
Vicarius eſt qui alterius vices gerit, vel eius ſubrogatus.reſol.159.n.1.f.96.col.2.
Vicarius de iure canonico multipliciter ſumitur. ibid.num.2.
Vicarius Epiſcopi,Plebanus Eccleſiæ Collegiatæ,Archidiaconus,Archipresbyter,& Decanus, ſunt dignitates.reſol.168.n.3.f.102.col.2.
Vicarius ex vi ſuæ commiſſionis poteſt delicta punire.reſol.180.n.2.f.109.col.1.
Vicarius generalis Epiſcopi licet poſſit in criminalibus inquirere,punire,& priuare beneficio, tamen Officialis foraneus Epiſcopi,qui deputatur in Diœceſi,non poteſt prædicta facere.ibid.ſub d.n 2.col.2.
Vicarius Epiſcopi poteſt concedere indulgentias ſi habet ſpeciale mandatum, & concedere tot dies, quot poteſt Epiſcopus.reſol.222.n.2.f.131.col.1.
Vicarius quomodo ſe gerere debet circa teſtes examinãdos.reſol.235.per tot.f.137.col.1.
Vicarius eſt Ordinarius,& Parochus ſupremus in Diœceſi.reſol.284.n.1.f.161.col.2.
Vicarius facit vnum Tribunal cum Epiſcopo,& ipſum Epiſcopum repreſentat.ibid.n.2.
Vicarius generalis ex vi mandati generalis poteſt confeſſiones fidelium audire.ibid.n.1.
Vicarius in Parochiali vnita Monaſterio debet eſſe perpetuus.reſol.293.n.2.f.167.col.1.
Vicarius licet ſit ad nutum amouibilis, non tamen poteſt amoueri,niſi finito anno ſeruitij. ibid.ſub nu.5.f.169.col.1.
Vicarius generalis Epiſcopi poteſt remittere denunciationes in cauſa matrimoniali.reſol.316.n.1.f.187.c.2. Enumerantur cauſæ remittendi denunciationes. ibid.n.3.f.188.col.1.
Vicarius poteſt eſſe Conſeruator. reſol.349.num.3.f.211.col.2.
Vicarius Epiſcopi ſi recuſatur,debent eligi arbitri,ſecus ſi recuſetur Officialis ipſius Epiſcopi. reſol.400.nu.3.f.246.col.1.
Vicarius Epiſcopi non poteſt interponere authoritatem donationi iuriſpatronatus alteri factæ,neq; in his,quæ non ſpectant ad ſuam iuriſdictionem.reſol.459.n.1.& 2.f.302.col.1.
Vicarius non poteſt recipere beneficiorum reſignationes, niſi fuerit ei data ab Epiſcopo huiuſmodi facultas, & hoc non ſolum procedit ſi ſit Vicarius generalis, ſed etiam ſi habeat facultatem adminiſtrandi ſpiritualia, & tem-

Digitized by Google

& temporalia.reſol.471.n.1.f.303.col.2.

Vicarius etiam ſi in commiſſione habeat facultatem deſtituendi omnes, & ſingulos beneficiatos, nihilominus non poterit recipere reſignationes, niſi fuerit expreſſè dictum in dicta commiſſione. ibid.n.3.Redduntur rationes.ibid.n.4.f.304.col.1.

Vicem duorum poteſt quis gerere in officiis publicis non iuriſdictionalibus, neq; adminiſtrationem continentibus.reſol.473.n.8.f.305.col.1.

Vicem duorum quis non poteſt gerere in militijs, & honoribus.ibid.n.9.

Vicem duorum in oneribus quis gerere non poteſt, in muneribus verò ſic.ibid.n.11.col.2.

Vicem duarum perſonarum poteſt quis ſubire in officiis, quod etiam procedit in officiis priuatis.ibid.n.3.f.305 col.1.Et quid in publicis.ibid.remiſſiuè.

Vicini coguntur dare viam ad Eccleſiam.reſol.423.n.2.f.263.col.1.

Vicinus cogitur vẽdere pro ampliatione Monaſterij, vel Eccleſiæ.ibid.n.3.

Vicinus præſumitur ſcire facta vicini.reſol.184.ſub n.3.f.111.col.2.

Vidua dicitur mulier, quæ habet virum inutilem.reſolu.65.in princ.f.42.col.1.

Violentia condemnatur in materia immunitatis Eccleſiaſticæ.reſol.328.n.1.f.197.col.1.

Vis impulſiua, & expulſiua, differunt. reſol.263. nu.3.f.149 col.2.

Vita meretricia probatur per teſtes ſingulares.reſol.398 n.4.f.244.col.2.

Vnio non cenſetur facta per tranſlationem beneficii, ſeu Capellæ ad aliam Eccleſiam. reſol.208. num.1.f.122. col.2.

Vniuerſitatem eſſe vocatam non ſufficit, niſi etiam adſint duæ partes.reſol.280.n.1.f.159.col.2.

Vniuerſitatis duæ partes præſentes requiruntur, quando non adeſt habens poteſtatem vocandi abſentes. ibid. n.3.f.160.col.1.

Vniuerſitatis actu, requiruntur duæ partes. reſolut.247. n.1.f.142.col.2.

Vocatus ad adminiſtrationem Capellæ in caſu mortis alterius Adminiſtratoris, cenſetur vocatus in caſu, quo ille talis ſe excuſauerit à dicta adminiſtratione, reſol.68.n.2.f.43.col.2.

Vſufructuarius fundi tenetur ad collectas. reſol.167.ſub n.1.f.102.col.1.Limitatur ibid.

Vſufructuarius adæquatur penſionario. reſolut.428 princ.f.267.col.2.

Vſufructuarius tenetur ad ſarcta tecta reficiend. 476.n.6.f.309.col.2.

Vſura probatur ex coniecturis, & præſumptio ſol.52.n.1.f.34.col.1.

Vſura probatur coniecturis, quando contracṫus ab initio ratione ſubiecti, vt ſi agatur d[illegible] pignore, &c.ibid.n.3.col.2.

Vſura legitimè probari debet, quando agitur criminaliter.ibid.nu.2.

Vſura regulariter non præſumitur, niſi probetur.ibid.in princ.reſol.col.1.

Vſurpantes iuriſdictionem, vide ſupra Iuriſdictionem vſurpantes.

Vſurpare dicitur ille, qui ſibi vendicat quod ad eum nõ pertinet.reſol.415.n.4.f.258.col.1.

Vtilitas Eccleſiarum eſt cauſa diſpenſandi circa beneficiorum pluralitatem.reſol.446.n.14.f.280.col.2.

Vtilitas publica eſt conſideranda, & cæteris rebus anteferenda.ibid.f.281.col.1.

Vtilitas eſt legitima cauſa alienandi res minorum.ibid.

Vulnera ſecta immaturè, deterius inferueſcunt, & niſi cum tempore medicamenta conueniant, medendi officium amittunt.reſol.23. in princ.f.16.col.1.

Vxor adeò ſequi debet eius virum, vt ſepelienda ſit in eius ſepultura reſol.46.ſub n.4.f.30.col.2.

Vxor ſi poſt legatum diuertat non bona gratia viri, legatum admitur, nam cenſetur mutata voluntas, ſin autẽ bona gratia, non videtur ademptum. reſolut.267. ſub n.2.f.152.col.1.

Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri. reſolut.384. n.1.f.234.col.2.

Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri, quando [illegible]trouerſia eſt inter vxorem, & virum, vel eius [illegible]des, ſecus verò quando inter vxorem, & extraneum. ibid.n.2.

Vxor non debet dimittere virum, qualiſcumq; ſit.reſolu. 406.ſub n.1.f.249.col.1.

Vxores, & conſanguinei non incidunt in excommunicationem, non reuelando crimen maritorum, vel conſanguineorum.reſol.310.ſub n.4.f.183.col.1.

Vxores duas habens, poteſt vt hæreticus inquiri. reſolut. 373.n.1.f.227.col.1.

F I N I S.

Digitized by Google

Prem. Legatoria Artistica
ACHILLE FIORE
Via Grande Archivio, 3 - Napoli

Digitized by Google